

ALCVINI VEL
PAVLI DIACONI
HOMILIARVM
DOCTORVM
COLONIÆ 14
INCUNABULI
C
6
5
Biblioteca Nazionale
Centrale - Firenze

Hain 8789
Polain 3000
A
G. N.
I. 3.
Camaldoli N° 6362

S.ti Cesaris

Incipit ꝓlogus karoli magni in omeliariū p totum annum.

Karolus dei fretus auxilio rex francoꝝ ⁊ longobardoꝝ. ac patricius romanoꝝ Religiosis lectoribus nr̄e ditioni subiectis Cū nos diuina semp domi forisq; clementia siue in belloꝝ euentibus siue in pacis tranquillitate custodiat. ⁊ si quicq̄ rependē eius beneficijs tenuitas humana non preualet. tn̄ quia est inestimabilis mīe deus noster deuotas sue seruituti benigne approbat volūtates. Igitur quia cure nobis est vt eccārum nrārum ad meliora sēp ꝓficiat status. obliteratam pene maioꝝ nrōrum desidia reparare vigilanti studio lrārū satagimus officinā. ⁊ ad pnoscenda sacroꝝ libroꝝ studia. nostro etiā quos possumus inuitamus exēplo. Inter que iam pridē vniuersos veteris ac noui instrumenti libros librarioꝝ imperitia deprauatos deo nos in omnibus adiuuante examussim correximus. Accensi preterea venerande memorie. pippini genitoris nostri exēplis qui totas galliaꝝ eccās suo studio romane tradicōis cantibus decorauit. nos nihilominus solerti easdē curam intuitu. precipuaꝝ insignire serie lectionū. Denique quia ad nocturnale officiū ꝯpilatas quorundā casso labore licet recto intuitu: minus tn̄ ydonee reperimus lectiones. quippe que ⁊ sine autoꝝ suoꝝ vocabulis essent posite. ⁊ infinitis vitioꝝ anfractibus scaterent. nō sumus passi nostris diebus in diuinis lectionibus sacroꝝ officiorum inꝯsonātes perstrepere soleocismos. atq; eandē lectionū in melius reformare tramitē. mentem intendimus. Idq; opus paulo dyacono familiari nrō elimandū iniunximus. scilicet vt studiose catholicoꝝ patꝝ dcā percurrens veluti florentissimis eorum pratis certos quosq; flosculos legeret. ⁊ in vnū queq; essent vtilia quasi sertum aptaret. Qui nostre celsitudini deuote parē desiderans tractatus atq; sermōes ⁊ omelias diuersoꝝ catholicorū pīm plegens. ⁊ optima quęq; decerpens in duobus voluminibus p totius anni circulū ꝯgruentes cuiq; festiuitati distincte ⁊ absq; vitijs nobis obtulit lectiones. Quaruꝫ oīm textum nostra sagacitate perpendētes: nrā etiā autoritate eadē volumina ꝯstabilimus. vestreq; religioni in xp̄i ecclesijs tradimus ad legendum ⁊c̄.

Explicit ꝓlogus karoli regis.

S. Eremi Camal. Inscrip. Catal.^o

V—H—3

Opus preclarum omnium omeliarum et postillarum venerabilium ac egregiorum doctorum gregorij. augustini. iheronimi. ambrosij. bede. herici. leonis. maximi. iohannis epi: atque origenis integraliter sup euangelia dominicalia de tpe et de sanctis p totius anni circulum cum quibusdam eorundem sp sim impositis sermonibus hincinde suis locis collectis et coaptatis tpibus. in ptem hyemalem ac estiualem diuisum incipit feliciter.

Pars hyemalis et prima.

Dominica prima aduentus dni. Lectio sancti euangelij scdm Matheum.

In illo tempore Cum appropinquasset ihesus iherosolimam et venissent bethphage ad montem oliueti: tunc misit duos discipulos dicens eis. Ite in castellum qd cotra vos est: et statim inuenietis asinam alligatam et pullum cum ea. Et reliqua

Omel. beati iohannis epi

Iutores res ipsa exigit vt queramus, Frequenter quidem ihesus venit in ihrlm. sic iohannes testatur, nunquam tamen sibi adhibuit ministeria iumentorum: nec ramorum virentia circa se ornamenta constituit. nec ad terribilem laudem sue diuinitatis animos populi excitauit: nisi modo quando vt pateretur ascendit. Ideo ergo cum tanta gl'a ingressus vt amplius illorum aduersum se excitaret inuidiam quia iam tpus passionis eius instabat et non mors eum vrgebat: sed ipse magis aduersum se compellebat mortem. Quotiens eni de manu sacerdotum elapsus euasit cum esset visibilis factus. Quando iudei xpm voluerunt occidere tangere eum non potuerunt Quando autem xps secutus est mortem: pcere ei iudei non potuerunt. Ergo si xps eos prouocauit an forte de morte sua fecit eos innoxios. Absit. Non excitauit eos vt facerent qd ante noluerant sed vt possent facere qd prius volebant Facultas eis data est non mala voluntas. Tunc ihesus misit duos discipulos dicens. Ite in castellum qd contra vos est et statim inuenietis asinam alligatam et pullum cum ea. soluite et adducite mihi. Asina et pullus eius iudei sunt et gentes. Iudea enim fm deum mater est gentium. Sic enim dicit ad illam deus p ysa. pphetam Et constituam principes tuos sicut antea et consiliarios tuos ab initio et tunc vocaberis ciuitas iusticie: et mater ciuitatum i. ecclesiarum fidelis syon. Propter quasdam tales similitudines aialibus hijs assimilati sunt hoies deum vel dei filium non cognoscentes. Est enim animal hoc immundum. et pre ceteris pene iumentis magis irronabile et stultum. infirmum et ignobile. et onerifex magis Sic et hoies fuerunt ante xpum. ydolatrijs et passionibus diuersis immundi. et irronabiles

verbi ratōe carentes: q̄ntum ad
deū stulti. Quid aūt stultius q̄ fa
ctorē ꝯtemnere quasi facturam: ⁊
opus manuū suaꝝ adorare qua
si factorē. Erant infirmi ſm aiam
⁊ ignobiles nō valentes resistere
passionib⁹ suis ⁊ obliti ḡnationē
suā celestē. facti fuerant serui paſ
sionū suaꝝ ⁊ demonū quib⁹ resi
stere nō valebant. Et quicunq; de
monū vel pḃorū cuiuscq; erroris
vel dogmatis alic⁹ sarcinā eis vo
luisset imponere: sufferebāt ⁊ oīa
nō bona pacīa supportabant. nec
resistebant. Propter que oīa ⁊ a
pl's ad corinthios dicit Videte vo
catōem vestram fratres q̄ nō mł
ti sapientes ſm carnē non multi
fortes. nō multi nobiles: sed que
stulta sunt elegit de⁹: vt ꝯfundat
sapientes. ⁊ infirma mūdi elegit
deus: vt ꝯfundat fortia ⁊ ignobi
lia ⁊ cōtemptibilia mundi elegit
de⁹ ⁊ q̄ non sunt vt ea que sunt de
strueret Atubi xp̄s sup eos ascen
dit. ⁊ induxit in templū. loti p ba
ptismū. facti sunt de immundis aī
malibus hoīes scī. Percepta eīm v
bi rōe ⁊ sapīa dei. facti sunt hoīes
rōnabiles ⁊ prudētes. ⁊ inuenta ē
irrōnabilitas eorū esse simplici
tas. ⁊ stulticia eoꝝ mansuetudo.
Nā simplicitas sine rōne verbi ho
minis irrōnabilitas ē. ⁊ mansue
tudo si nō fit ꝓpter deū. stulticia ē.
Adhuc aūt accepta grā: ⁊ recog
nita ḡnatione sua celesti: facti sūt
de infirmis ⁊ ignobilib⁹ fortes et
nobiles. ⁊ que videbatur infirmi
tas. innocentia inuenta est in eis

ignobilitas autē humilitas. Nā
innocētia sine deo infirmitas esti
matur. ⁊ humilitas nō ꝓpter deū
ignobilitas indicat̄. Item reijciē
tes a se onera demonū: ⁊ suscipiē
tes sup se iugum xp̄i suaue ⁊ on⁹
eius leue. ⁊ ipsū sessorem in cordi
bus suis suscipientes facti sūt pa
tientes. Nam pacīa irrationabił
onerifera estimat̄. Ligata ꝟ dya
bolici erroris vinculo impedita vt
non haberet libertatē ire quo vel
let. Nam omnes hoīes anteq̄ pec
cem⁹ liberꝝ quidē habemus arbit̄
um: si volum⁹ sequi volūtatem dy
aboli: an non. Qđ si semel peccan
tes obligauerimus nos opibus
eius. iam nostra virtute euadere
non possum⁹: sed sicut nauis fra
cto gubernaculo illuc ducitur vbi
tempestas voluerit: sic ⁊ homo di
uine gratie auxilio ꝑdito p pecca
tum: non quod vult agit: sed qđ
dyabolus vult. ⁊ nisi deus valida
manu misericordie sue solverit il
lum: vsq; ad mortem in peccatoꝝ
suorum vinculis ꝑmanebit Ergo
nrā quidē voluntate ⁊ negligētia
alligamur: sed p dei misericordiā
absoluimur Sicut enim videmus
in istis mundialib⁹ regnis quō i
primis quidē nemo potest facere
seipsū regem: sed populus creat si
bi regem quē eligit. sed cum ille
fuerit fact⁹ ⁊ ꝯfirmatus in regno
iam habet potestatē in hominib⁹
⁊ non potest populus iugū eius
de ceruice sua repellere. Nā primū
quidem in potestate populi est fa
cere sibi regem quem vult. Factū

autem de regno repellere iam nõ
est in potestate eius. ⁊ sic volũtas
postea in necẽtatem ↄuertit̃. ⁊ sic
homo priusq̃ peccet liberꝝ habet
arbitrium vtrꝫ velit sub regno eẽ
dyaboli an non. cum aũt se peccã
do tradiderit sub regno ipsius iã
non p̃t de potestate eius exire: sed
sic prima volũtas eius in necessita
tem ↄuertitur. Et hoc est q̃d hoĩes
seculares ⁊ pctõres dicere solent.
Nunq̃d nolumꝰ esse sancti: ⁊ q̃s
nõ vult esse iustus? Sed nõ possu
mus. Verꝫ quidẽ est q̃d dicunt: sꝫ
non hñt excusacõez. qꝛ primũ po
tuerunt nõ esse sub ptãte dyabo
li si voluissent. postq̃ vero posuerũt
thronum dyaboli in cordibus su
is: iam nemo p̃t eos eripere de po
testate dyaboli nisi solus deꝰ. Sol
uite inquit. Quos? Per doctrinam
vestram. ⁊ p miracula vestra. qꝛ
omnes iudei ⁊ gentes p ap̃los li
berati sunt. Adducite mihi ad mi
nisterium ꝟ ad gloriã corrigite il
los. duos aũt misit ap̃los. qꝛ p
duo generalia mãdata omne ge
nus humanũ de pctõ absoluit̃.
Qualia? Diliges dñm deum tuuz
ex toto corde tuo. Et p̃ximũ tuum
sicut teipsum. In hijs duobꝰ om
ne pctm̃ expellit̃: ⁊ omnis iustici
a ↄsummatur Aut certe alia duo
Quod tibi nõ vis: alteri ne feceris
Et item. Q̃d vultis vt faciant vob̃
hoĩes: facite ⁊ vos illis similit̃. Qui
dam aũt duos istos petrꝫ ⁊ phi
lippũ ap̃los exponit intelligere o
portere: quoniã hij primum trãs
gredientes iudaicos fines: gẽtes
addũxerunt ad xp̃m. philippus
quidẽ samariã quam ipsã sama
riam asinã esse interpretatur. Pe
trus aũt gentes accipiens corne
liũ ex gentibꝰ quasi samarie pul
lum Et si quis vobis dixerit aliq̃d
dicite. Dñs opam eorꝫ desiderat.
Nec dicatis. dñs tuꝰ. neqꝫ dñs nr̃
neqꝫ dñs iumentorꝫ vt intelligãt
omnes qꝛ ego solus dñs: nõ solũ
aĩalium. neqꝫ solũ eorꝫ qui michi
subditi sũt: sed oĩm hoĩm etiã qui
in ↄtrarij sũt. Nã ⁊ pctõres ↄdi
tione quidẽ mei sũt: volũtate aũt
sua dyaboli. Meus ẽ eñi orbis ter
re: ⁊ plenitudo eius. Dñs operam
eorꝫ desiderat. Iustũ est vt aliquã
do creaturã seruiat suo factori. Sẽ
tes eñi deus in ptãte dyaboli ꝑ tẽ
pe reliquit vt temptet. non ineter
num ↄtempsit vt ꝓbat. Necesse ẽ
aũt: vt fiat q̃d scriptũ est. Hoĩes
⁊ iumenta saluabis dñe Confesti
aũt remittet eos. Aĩal quidẽ post
q̃ ingressum est in ihrl'm inde ad
dñm suũ remissum ẽ. Aĩalis autẽ
ↄplexcia in iudea remansit. Naz de
aĩali illo nõ hoc q̃d videbat̃ necã
rium erat xp̃o: sed id q̃d intellige
batur. ꝟ non caro sed ratio. ideoqꝫ
caro remissa est: rõ aũt retẽn Aut
ita. Non dixit. ⁊ iterꝫ remittet eos
sed tm̃ remittet eos. ne ministeriũ
precederet rõnem. Nã puto in pri
mis hoĩes non sermone nudo vo
cauit ap̃lorum: sed p virtutẽ spũs
sancti soluit pariter ⁊ adduxit. Pꝰ
q̃ aũt adduxit iterꝫ dimisit eos in
arbitrio vt labore suo cõmitãte grã
iustificent̃. Nã q̃d vocati sumꝰ dei

est. q̄d aūt digne vocatione viui
mus nr̄m piter ⁊ dei est. Hoc est
q̄d ait. iterū remittet eos. non ad
dyabolū qui pri⁹ tenebat eos sed
in arbitrio suo in quo ante fuerāt
adiuuante .s. dono grē. Hoc autē
totum factū est vt impleretur q̄d di
ctum est ꝑ ꝓphetam dicentē. Dicite
filie syon: ecce rex tuus venit tibi
mansuetus sedēs sup asinā ⁊ pul
lum filiū iumenti. Dn̄s eni ascen
dens ad mortē in iherosolimā ma
gnā grām pacis ⁊ ɔcordie mūdo
vniuerso quasi in testamento re
liqt. In misteriū eni gentiū futu
rarū sedens sup asinā ⁊ pullū ei⁹:
intrauit in templum. ⁊ sic gētes iu
deis ɔiunxit. Sciens aūt ꝓpheta ma
liciā iudeorū q̄ ɔtradicturi fuerāt
xp̄o ascendēti in templū: ideo ante
premonuit vt ꝑ hoc signū cogno
scerent regē suum iudei dicēs. Ecce
rex tuus venit tibi mansuetus ⁊c̄.
Ecce ondentis est verbum ⁊ videte:
non carnali aspectu: sed spūali in
tellcū opera virtutum ei⁹ aspicite:
nō scema visionis eius. Si eni sce
ma tm̄ eius aspexeritis: decipiēdi
estis in nā humana. si aūt opus
eius ɔsideraueritis saluādi estis
in virtute diuina. Ante tpa autem
multa ɔstitutus ꝓpheta videns eum
spūali aspectu qui nondū fuerat
natus. Ideo dicebat ecce: vt onde
ret q̄ ille de quo loq̄batur anteq̄
nasceretur iam erat. Cum ergo videritis
eū in templo o iudei: nolite supbe
agere ɔtra eum dicentes. in qua
ptāte facis hec. q̄ ecce rex tuus ve
nit tibi mansuetus sedēs super asi
nam. Nolite ɔsiderare in qua ptā
te facit: sed cōsiderate tm̄ si facere
pt. q̄m hoc credere est: illud autem
temptare. Ecce rex tuus venit tibi
mansuetus sedens sup asinā. No
lite dicere. nos non hēmus regē ni
si tm̄modo cesarem. Ecce rex tu⁹ ve
nit tibi mansuetus sedēs super asi
nam. Si intellexeris: venit tibi: si
nō intellexeris veniet cōtra te. ⁊ si
intellexeris veniet vt saluet te. et
sub pedibus tuis subiuget gētes
vt gaudens ꝑ ꝓphetam dicas. Q̄m
dn̄s excelsus. terribilis ⁊ rex mag
nus sup oēm terram: subiecit po
pulos nobis ⁊ gentes sub pedib⁹
nostris. elegit nos hereditatē sibi
speciē iacob quē dilexit. Si autem
nō intellexeris veniet vt ꝑdat te:
et de templo sanctitatis expellat.
⁊ aliam sponsam de gentib⁹ casti
orem inducat in cubiculum san
ctitatis vt tu proiecta ⁊ in tenebris
constituta dicas ꝑ salomonem.
Ne aspexeritis me: quoniā ego sū
denigrata quoniā despexit me sol
Vis cognoscere mansuetudinem
venientis: cōsidera speciem aduē
tus eius. Non sedet in curru aureo
preciosa purpura fulgens: neq;
ascendit sup equum feruidum a
matorem discordie ⁊ litis. qui ia
ctantia glorie pectus habet reple
tum. qui de longinquo odoratur
bellum. ⁊ gaudet ad vocem tube.
et cum viderit sanguineam pug
nam: dicit in corde suo benefactū.
sed sedet sup asinam tranquillita
tis ⁊ pacis amicam. Non autem
vides in circuitu eius splendentes

gladios aut cetera ornamenta ar
moꝝ terribiliū. Sꝫ quid. Ramos
frondentes. testimonia pietatis.
Venit ꝙ mansuetꝰ vt nō ꝓpter po
tentiā timeretur. ſ vt ꝓpter man
suetudinē amaret. Sedēs super asi
nā ⁊ pullū eius. Esto. Sup mr̄em
sedebat nunq̄d ⁊ sup pullum sede
bat. Tn̄ ⁊ si corpaliter fieri nō po
terat vt sup aīal vtrūqꝫ sederet spi
ritualiter potat: cū esset deus vt ⁊
in iudeis sederet ⁊ gētilibus simul
Sedere aūt est sup iumenta. i. in p̄
cordijs hitare vt dicat illis xp̄us
Tollite onus meū sup vos ⁊ vide
te qꝛ mitis sum ⁊ humilis corde.
Mansueti em̄ mansuetuꝫ dn̄t por
tare. q̄ vocauit eos sessor nō vt pu
niat eos ꝓpter pctā eoꝝ sed vt ipē
req̄escat in eis ꝓpter mansuetudi
nem eoꝝ. Nā sicut hoc genꝰ iumē
ti si q̄d errat: ī simplicitate errat
⁊ nō in asperitate: ita ⁊ hoīes qui
crediderūt in xp̄m siue ex iudeis si
ue ex gentibꝰ nō in malicia: ſ in
ignorantia peccauerūt. ideo sederi
dn̄t nō puniri sub graui sessore.
Nā sicut pctōres equi sūt dyaboli
ita ⁊ sc̄i equi sunt xp̄i. qꝛ dyabolꝰ
in pctōribus sedēs: instigat eos p
deserta facinoꝝ. i. p fornicacōes ⁊
auaricias. Xp̄s aūt sedēs in sc̄is
dirigit eos p plana iusticie. i. ī ca
stitate. in humilitate Ergo equita
tus dyaboli perditio ē. equitatus
aūt xp̄i salus. Sicut abacuc dicit
in canti. suis ad ipsum. Qui ascen
dis sup equos tuos. ⁊ equitatus
tuus sanitas est. Ergo induxit po
puluꝫ in templū vt gentes iudeis
ꝯiūgat vt impleatūr q̄d iacob be
nedicēs filium suum iudā ꝓpheta
uit alligans inq̄t ad vitem pullū
suum. Que ē illa vitis. Judea q̄ de
egipto translata est: ⁊ in oriente
plantata. Et sicut ꝓphauit noe de
filijs suis. d. benedictꝰ filius meꝰ
sem. dilatet deus iaphet ⁊ inhitet
in tabernaculis sem. Sem em̄ eāt
pr̄ iudeoꝝ. iaphet aūt pr̄ gentiū.
que per xp̄m ingresse sunt in tab
nacula iudeoꝝ. Euntes autē disci
puli fecerunt sicut preceperāt illis
ihs. ⁊ adduxerunt asinā ⁊ pullū
Qꝛ euntes ap̄li soluerunt asinā
alienā: ministeriū quidēꝫ fuit illo
rum. virtus aūt ⁊ autoritas xp̄i.
Nec em̄ potuissent tollere iumen
tum alienuꝫ ab illo dn̄o qui non
eos agnoscebat q̄ essent: nisi p̄ue
niens eos sp̄ūs xp̄i cor dn̄i eiꝰ pre
passet ad dandū. Sic qꝛ ap̄li sol
uerunt iudeos vel gentes de vincu
lo inimici. in prima quidem facie
eoꝝ videbatur opus. reuera autē
virtus fuit ⁊ grā xp̄i. Nec enim a
xp̄o duodecim ꝯstituti totum mū
dum ligatuꝫ sub potestate dyabo
li soluē potuissent: nisi grā xp̄i cō
fregisset virtuteꝫ inimici. Et impo
suerunt sup eos vestimenta sua ⁊
eum desuper sedere fecerunt Vesti
menta sunt precepta diuina ⁊ ḡ
tia sp̄ualis. Sicut enim nuditatis
turpitudo vestimento tegitur: sic
naturalia mala carnis nr̄e: prece
ptis ⁊ grā diuina tegunt. Oīs em̄
hō nāliter non solū pctōr est ſ eti
am totus pctm̄ dicente ap̄lo. Era
mus natura filij ire sicut ⁊ ceteri.

Vnde ⁊ adam ideo se vidit nudū
·i· pctōrem. ⁊ ideo folijs fici ·i· mā
datis aspere legis cooperuit nudi
tatem suam. Et alibi ꝓmittens se
deꝰ iustitias suas ⁊ grās ablatuꝝ
de gente iudea sic dicit ꝑ ozee pro
phetam. Et auferam vestimeñ me
a ⁊ linthea mina: ⁊ oñdam genti
bus turpitudinē eius Ergo impo
fuerunt vestimenta sup eos ·i· mā
data ⁊ grās quas ipsi acceperūt
a xp̄o: sup iudeos ⁊ gentiles impo
fuerunt ·i· tradiderūt. Nec enī req̃
escere in eis potuisset xp̄s: nisi eꝰ
mandata fuissent in eis. Pluria
aūt turba vestimenta sua sterne
bant. alij aūt scīdebant ramos de
arboribꝰ ⁊ sternebant in via: viz
vt veniente calcarentur iumento
Vestimenta sūt mandata vt dix
imus. frondes aūt speciē tenēt pi
etatis. Qm̄ ergo oia mandata le
gis ⁊ species iudaice religionis a
xpianis fuerant ↄculcāda in via.
·i· in xp̄o: ideo iam tunc illa sub pe
dibus iumenti sternebāt in via.
Et vide qm̄ sup iumentum quidē
apostoli posuerūt vestimenta sua
sub pedibꝰ iumenti cetera turba
iudaica qm̄ mandatis quidē apo
stoloꝝ sternunt̄ xpiani ⁊ adornā
tur. legis aūt mandata ↄculcant
Quotiensc̄uqꝫ enī circūcisionē
spernimus: sacrificia iudeorum ꝓ
nihilo estimamꝰ. ⁊ ceteras ↄsue
tudines iudaicas reprobamꝰ. ve
stimenta iudeoꝝ quibꝰ ipsi indu
ebant̄: nos q̃ sumus ex gentibus
sub pedibꝰ nostris calcamꝰ. Ali
us aūt sic. Qui vestimenta inq̃t de

posuerunt sup asinā apl'i sunt. ce
teriqꝫ doctores. vestimenta autē
sūt decus ⁊ scemata glorie. Gl'am
ergo quā xp̄s accepit a p̄re dedit
discipulis suis. Discipuli autē ac
cipientes eā a xp̄o dederunt genti
bus vt delectabiliter xp̄s sederet in
eis. sicut ipse dicit. Et ego gloriā
quā dedisti m̄ dedi eis vt sint vnū
sicut ⁊ nos vnum sumꝰ Turba au
tem q̃ vestimenta sua sternebat i
via credētes erant ex circūcisione
q̃ gl'am quā hēbant ex lege vidē
tes xp̄m deiecerunt in terrā semet
ipsos humiliantes. ⁊ cū paulo a
pl'o dicentes. Sm̄ iusticiā q̃ ex le
ge ē ↄuersatus sū sine q̃rela: sed q̃
mihi fuerant lucra. hec existima
ui ꝓpter xp̄um detrimenta. ⁊ arbi
tror stercora eē: vt xp̄m lucrifaci
am. Quid ē aūt aliud iusticiā le
gis terre coeq̃re ante sublimem ⁊
gloriosā. Qui āt ramos de arbori
bus precidebant frondētes ⁊ ipsi
erāt credētes ⁊ eruditi doctores. q̃
ex ꝓphis accipientes exēpla viua
de xp̄o. q. de arboribꝰ sp virentibꝰ
⁊ nunq̃ folia vboꝝ suoꝝ deijcien
tibꝰ ramos frondētes āponebāt
rudibꝰ gentibꝰ vt ꝑ ea exēpla q̃si
ꝑ ramos virentes sine offendicu
lo ambularent ꝑ viā vite istiꝰ: do
nec introiret in scāariū dei. Turbe
aūt q̃ pre. ⁊ q̃ seq̃. cla. Osanna ⁊c.
Memores ꝓpl'i mirabiliū eius q̃
oñt eis. ⁊ sanitatū q̃s p̄stitit eis:
exultantes cordibꝰ suis añ ⁊ retro
clamabant. Osanna filio dauid.
Qui precedebant seniores erāt. s.
p̄iarche. ꝓphete ceteriqꝫ scī. q̃ añ

aduentū xp̄i. de aduētu eius ⁊ pre
dixerūt ⁊ cognouerūt. sequētes āt
iuniores. s. apl'i. mr̄es. ceteriq; doc
tores. q̄ p⁹ ascensū xp̄i de resurre
ctione ei⁹ ⁊ de ascensu. vel de operi
bus p̄dicauerunt vel predicāt. Et
diuersis quidē tp̄ibus fuerunt tn̄
in oib⁹ vn⁹ exultacōis sp̄ūs fuit.
Et illi quidē p̄phātes de xp̄o vētu
ro clamauert. benedictus q̄ venit in
noie dn̄i Isti aūt laudātes clama
bant de aduentu xp̄i iā adipleto
Osanna quidā interpretātur gl'am
alij vero redēptionē. alij saluifica.
siue saluū fac. Nā ⁊ gl'a illi debet.
⁊ redēptio illi cōuenit. q̄r oēs rede
mit. ⁊ preciosa sui sang̃nis effusi
one saluauit q̄ cū deo pa. vi. ⁊ re.
in secula scl'orum. Tu aūt.

Dn̄ica. ij. S dm lucā.

In illo tēpore dixit

ihs. d. s. Erunt signa in sole ⁊ lūa
⁊ stellis. ⁊ in terris pressura gēti
um pre ↄfusione sonitus maris ⁊
fluctuū. arescentib⁹ hoibus pre ti
more ⁊ expectacōe q̄ supuenient v
niūso orbi. Et reliqua. Omē. beati
gregorij pape.

Dominus ac redēptor nr̄ pa
tos nos inueniē desiderās
senescentē mundū. q̄ ma
la seq̄ntur denunciat. vt nos ab
eius amore ↄpescat. Appropinq̄n
tē eius terminū. quante percussio
nes p̄ueniant innotescat. vt si deū
metuē in tranq̄llitate nolum⁹ vi
cinū eius iudiciū vel pcussionib⁹
attriti timeam⁹. Huic etenī lcōni
sci euangelij quā mō vrā fratni
tas audiuit: paulo sup̄ius dn̄s p̄
misit dicēs. Exurget gens con̄ gē
tem. ⁊ regnū aduersus regnū: et
erunt terremot⁹ magni p loca. ⁊
pestilencie ⁊ fames. Et q̄busdā in
terpositis hoc qd mō audistis ad
iunxit. Et erunt signa in sole ⁊ lu
na ⁊c̄. Ex quib⁹ pfecto oibus alia
iam fcā cernim⁹. alia in pximo vē
tura formidam⁹ Nā gentē sup gē
tem exurgē. earūq; pressuraȝ tris
insistē. plus iam in nr̄is tribula
tionib⁹ cernim⁹: q̄ in codicib⁹ le
gim⁹ Qȝ terremotus vrbes innūe
ras subruat. ex alijs mūdi ptib⁹
scitis q̄ freq̄nter audiuim⁹ Pesti
lentias sine cessacōe patimur. Si
gna vero i sole ⁊ luna ⁊ stellis ad
huc apte minime vidimus ſȝ q̄r ⁊
hec nō longe sunt: ex ipsa iā aeris
immutacōe colligim⁹: q̄uis pri⁹
q̄ ytalia gentili gladio ferienda
traderet. igneas in celo acies vidi
mus ipsū q̄ postea fusus ē huma
ni gn̄is sang̃neȝ choruscātem. Cō
fusio aūt maris ⁊ fluctuū necduȝ
noua exorta ē. sed cū mlta iā pre
nunciata ↄpleta sūt dubiū non ē
q̄ seq̄ntur etiā pauca q̄ restāt. q̄r
seq̄ntium reȝ certitudo ē preterita
rum exhibitio. Hec nos frēs caris
simi idcirco dicim⁹ vt ad cautele
studiū vestre mentes euigilēt: ne
securitate torpeant ne ignorantia
languescāt: sed sp eos ⁊ timor soli
citet. ⁊ in bono ope sollicitudo cō
firmet: pensantes hoc qd redēpto
ris nr̄i voce subiungit. Arescentib⁹
hoibus pre timore ⁊ expectatione
que superuenient vniuerso orbi.

Nam virtutes celoꝝ mouebunt.
Quid em̄ dn̄s virtutes celoꝝ: nisi
angelos. archāgelos. thronos. ⁊
dn̄acōes. p̄ncipatꝰ. ⁊ ptātes ap
pellat. q̄ i aduētu distrc̄i iudicis
nr̄is tunc oculis visibiliter appa
rent: vt districte tunc a nobis exi
gant: hoc q̄d nos mō inuisibilis
ꝯditor equanimiter portat Vbi ⁊
subditur. Et tunc videbunt filiū
hōis venientem in nubibus in po
testate magna ⁊ maiestate. Ac si
aperte diceret. In ptāte ⁊ maiesta
te visuri sunt quem in humilitate
positū audire noluerūt vt virtutē
eius tanto tunc districtiꝰ sentiant:
quanto nunc ceruicē cordis ad eꝰ
paciam non inclinant Sed q̄ hec
cōtra reprobos dcā sunt: mox ad
electoꝝ ꝯsolacōem verba vertun
tur. Nam ⁊ subdit. Hijs aūt fieri
incipientibꝰ: respicite ⁊ leuate ca
pita vrā. qm̄ appropinquat redēp
tio vestra Ac si apte veritas elcōs
suos ammoneat dicēs. Cū plage
mundi crebrescūt. cum terror iu
dicij ṽtutibus ꝯmotis ostn̄ditur.
leuate vos capita. i. exhilarate cor
da q̄ dum finit mundus cui ami
ci nō estis ꝓpe fit redēptio quam
q̄sistis. In scriptura ꝗ̄ etenim sacra
sepe caput ꝓ mente ponitur. q̄ si
cut capite reguntur membra ita co
gitacōes mente disponuntur. Leua
te itaq̄ capita est mētes nrās ad
gaudia patrie celestis erigē. Qui
ergo deū diligunt: ex mundi fine
gaudere atq̄ hilarescere iubētur.
q̄ viz eū quem amant: mox inue
niunt: dū transit is quē non ama

uerunt Absit enī vt fidelis quisq̄
qui deū videre desiderat: de mundi
ꝑcussionibꝰ lugeat quē finiri eis
dem suis ꝑcussionibꝰ nō ignorat.
Scriptū namq̄ est Quicunq̄ volu
erit esse amicus seculi hꝰ inimicꝰ
dei ꝯstituitur. Qui ergo appropin
quante mundi fine nō gaudet: a
micum se illiꝰ esse testatur. atq̄ ꝑ
hoc inimicus dei esse ꝯuincitur. Sȝ
absit hoc a fideliū cordibꝰ. ab sit
ab hijs q̄ ⁊ esse aliā vitam ꝑ fidē
credunt. ⁊ etiā per opationē dili
gunt. Ex mundi enim destructōe
lugere eoꝝ est qui radices cordis
in eius amore plantauerūt. qui se
quentē vitam non q̄runt. q̄ illam
neq̄ esse suspicant. Nos autē qui
celestis patrie gaudia eterna cog
nouimꝰ festinare ad eam q̄ꝑ totiꝰ
demus. Optandū est eo bis citiꝰ
ꝑgere. atq̄ ad illā via breuiori ꝑ
uenire Quib enim malis nō mun
dꝰ vrgēt? Que nos tristicia. q̄ ad
uersitas nō angustat? Quid ē vi
ta mortalis n̄ via? Et q̄le sit fratres
carissimi ꝑpendite in labore vie las
sescere ⁊ tn̄ eandē viam nolle fini
re. Quod aūt calcari mundꝰ ac despi
ci debeat: redemptor nr̄ ꝓuida ꝯpa
tione manifestat cū ꝓtinus adiū
git Videte ficulneā ⁊ omnes arbo
res. Cū ꝓducunt iam ex se fructū
scitis qm̄ ꝓpe est estas. Ita ⁊ vos
cū videritis hec fieri: scitote qm̄ ꝓpe
est regnū dei Ac si aperte dicat. q̄
sicut ex fructu arboꝝ vicina estas
agnoscitur: ita ex ruina mundi ꝓpe
eē cognoscitur regnū dei. Quib ꝓfe
cto verbis ostn̄ditur. q̄ fructus mun

di ruina est: ad hoc eniꝫ crescit vt
cadat· ad hoc germinat vt queqꝫ
germinauerit cladibus cõsumat
Bñ aũt regnũ dei estati cõpaꝛ· qꝛ
tunc meroris nr̃i nubila trñseunt·
⁊ vite dies eterni solis claritate ful
gescunt· Que oĩa sub magna cer
titudine ꝯfirmãꝛ cui subiungitur
sñia qua dr· Amen dico vobis qꝛ
nõ preteribit gñatio hec donec oĩ
a fiant· Celũ ⁊ terra trñsibunt: ver
ba aũt mea nõ transibũt· Nihil
eñi in reꝝ corpaliũ nã celo ⁊ terra
durabiliꝰ· ⁊ nihil in reꝝ nã tã ve
lociter q̃ ꝑmo transit Verba eñi
q̃usqꝫ impfecta sũt vba nõ sũt· cũ
vero pfecta fuerint: oĩa iã nõ sũt·
qꝛ nec pfici ñ transeundo pñt Ait
ergo· Celũ ⁊ terra trñsibunt· vba
aũt mea nõ trñsibunt· Ac si aptr
dicat Oẽ qd apud vos durabile ẽ
sine mutacõe durabile ad etnita
tem non ẽ· ⁊ oẽ qd apud me trñsi
re cernitꝛ: fixũ ⁊ sine trñsitu tenetur
qꝛ sine mutabilitate manẽtes sen
tentias expm̃it meus ꝑmo q̃ tran
sit· Et ecce frẽs mei iam cernimus
qd audiebamꝰ· Nostis qꝛ quoti
die ⁊ crebrescentibꝰ malis mundꝰ
vrgetꝛ ex illa plebe innũa quanti
remãseritis aspicitis: ⁊ tñ adhuc
cotidie flagella vrgent· repentini
casus opprimunt· noue nos et im
puise clades affligũt cotidie. Sic
eñi in iuuentute viget corpꝰ forte
⁊ incolume manet pectus· thoro
sa ceruix· plena sũt brachia· i an
nis aũt senilibꝰ statura curuatur
ceruix exsiccata deponitꝛ· freq̄ntibꝰ
suspirijs pectus vrgetꝛ· virtus defi
cit· loq̄ntis vba anhelitꝰ intercidit
Nã ⁊ si languor desit plerũqꝫ seni
bꝰ ipsa salus egritudo ẽ· ita mun
dꝰ in annis prioribꝰ velut in iuuẽ
tute viguit· aut ad ꝓpagandã hu
mani gñis ꝓlem robustus fuit sa
lute corpoꝝ viridis· opulẽtia reꝝ
pinguis· At nunc ipsa sua sene
ctute deprimitꝛ ⁊ q̃i ad vicinã mor
tem molestijs crescentibꝰ vrgetꝛ·
Nolite ergo fratres mei diligẽ quẽ
videtis diu stare nõ posse Precep
ta aplica in aĩo ponite quibꝰ nos
ammonet dicẽs Nolite diligẽ mũ
dum: neqꝫ ea q̃ in mundo sunt· qꝛ
si quis diligit munduꝫ non ẽ cari
tas pr̃is in eo· Nudiustercius fra
tres agnouistis quot subito tur
bine ãnosa arbusta eruta· destru
cte domꝰ atqꝫ ecctie a fundamẽtis
sunt euse· Quanti ad vespeꝝ sani
atqꝫ incolumes acturos se in cras
tinuꝫ aliq̃d putabant· ⁊ tñ nocte
eadeꝫ repentina morte defuncti sũt
in laq̃o ruine dep̄hensi· Sed cõside
randũ nobis ẽ qꝛ ad hec agẽda in
uisibilis iudex· venti tenuissimi spi
ritum mouit vnius ꝓcellã nubis
excitauit ⁊ terraꝫ subruit· casura
tot edificioꝝ fundameñ ꝯcussit·
Quid ergo iudex iste facturus ẽ cum p
semetipm veniens in vltõeꝫ pctõ
rũ ira eius exarserit: si portari nõ
p̃t: cũ nos p tenuissimã nubẽ ferit
In ire eius pñtia q̃ caro subsistet
si ventũ mouit ⁊ terrã subruit ꝯci
tauit aera· ⁊ tot edifitia strauit·
Hãc districtõeꝫ venturi iudicis cõ
siderãs paulꝰ: ait· Horrendũ est
incidere in manus dei viuentis·

Hanc ps̄ exprimit dicens. Deus
manifeste veniet: deus nr̄ a nō sile
bit. Ignis in ꝯspectu eius ardebit
a in circuitu eius tēpestas valida
Districtionē quippe tanti iudicis
tempestas ignisq̄ comitantur qr
tempestas examinat quos ignis
exurit. Illū q̄dem diē fratres kmi
illū ante oculos ponite. a quicq̄d
mō graue eē credit᷑: in eius ꝯpati
one leuigat᷑. De illo etiā die per ꝓ
phetam dr̄. Iuxta ē dies dn̄i mag
nꝯ. iuxta a velox nimis. Vox diei
dn̄i amara. tribulabit᷑ ibi fortis.
Dies ire dies illa. dies tribulatio
nis a angustie. dies calamitatis a
miserie. dies tenebrarū a caliginis.
dies nebule a turbinis. dies tube
a clangoris. De hac die dn̄s iterū
per ꝓphetam dicit. Adhuc semel a ego
mouebo nō solū terrā: sed etiā ce
lū. Ecce vt prediximꝰ aerē mouit:
a terra nō subsistit. Quis ergo ferat
cū celū mouerit? Quid aūt terrores
quos cernimꝰ: nisi seq̄ntis ire p̄co
nes dixerimꝰ? vn̄ a ꝯsiderare necē
ē. qr ab illa tribulacōe vltima tm̄
sunt tribulacōes iste dissiles: q̄n
tum a poīi iudicis ꝑsona p̄conis
distat. Illū ergo diē fratres caris
simi tota intencōe cogitate vitā
corrigite. mores mutate. mala tē
ptantia resistendo vincite. ꝑpetra
ta aūt fletibꝰ punite. Aduentum
nāq̄ eterni iudicis tanto securio
res q̄n q̄ videbitis: q̄nto nunc di
strictionē eius timēdo preuenitis
Tu aūt domine.

Dominica tertia.

Scd̄m matheum

In illo tēpore Cū au
disset iohēs in vinculis opa xp̄i:
mittens duos de discipulis suis a
it illi. Tu es q̄ venturꝰ es. Et reliq̄.
Omel. beati gregorij pape.

Verendū ē nob̄ fr̄es kmi
iohēs ꝓpheta a plꝰ q̄ꝫ ꝓpheta
q̄ venientē ad iordanis ba
ptisma dn̄m ondit dicēs. Ecce agnꝰ
dei. ecce q̄ tollit pctā mundi. qui a
humilitatē suā a diuinitatis eꝰ potē
tiā ꝯsiderans dicit. q̄ de terra ē de
terra loq̄tur. qui aūt de celo venit
sup oēs est. cur in carcere positus
mittēs discipulos req̄rit. Tu es q̄
venturus es: an aliū expectamꝰ?
Tanq̄ꝫ si ignoret quē ondiderat. et
an ipse sit nesciat: quē ipsū eē ꝓ
phando. baptisādo. ondendo cla
mauerat. Sꝫ hec citiꝰ q̄stio soluit᷑
si geste rei tps a ordo pēsat᷑. Ad ior
danis enī fluen̄ positꝰ qr ipse redē
ptor mundi eēt asseruit. missꝰ v̄o
in carcerē an ipse veniat req̄rit. n̄
qr ipsū eē mūdi redēptorē dubitet
s; q̄rit vt sciat si is q̄ p se in mūdū
venat p se etiā ad inferni claustrē
dn̄dat. Quē ei p̄currens mūdo nū
ciauerāt: hūc moriēdo ad īferos p̄
currebat. Ait ergo. Tu es q̄ venturꝰ
es a c̄. Ac si apte dicat. Sicut ꝓ hoi
bus nasci dignatus es. an etiā ꝓ
hoibus ad inferos descendere dig
neris insinua. vt qui natiuitatis
tue precursor extiti: descensionis
etiā precursor fiā. a venturū infer
no te nunciē. quem iā venisse mū
do nūciaui. Vnde a inq̄situs dn̄s
enūeratis potentie sue miraculis

de mortis sue ꝓtinus humilitate rũit dicens. Ceci vident. claudi ambulant. leprosi mundant̃. surdi audiũt. mortui resurgunt. pauperes euangelisant̃. ⁊ beatus est q̃ nõ fuerit scandalisatus in me. Visis tot signis tantisq; virtutibus nõ scandalisari quisq; potuit sed ammirari. Sz infideliũ mens graue in illo scandalum ptulit: cũ eũ ⁊ post tot miracula morientez vidit. Vnde ⁊ paulus dt. Nos autez predicamus xp̃m crucifixũ. iudeis quidẽ scandalũ. gentibus autẽ stulticiã. Stultuz quippe hoib⁹ visum est: vt pro hoibus autor vite moreret̃. ⁊ inde ɔtra eum hõ scandalũ sumpsit. vnde ei amplius debitor fieri debuit. Nã tanto deus ab hoibus dign⁹ honorandus ẽ: q̃nto pro hoibus ⁊ indigna suscepit. Quid est ergo dicere. beatus qui nõ fuerit scãdalisatus in me: nisi apta voce abicõez mortis sue ⁊ huĩlitatẽ signare. Acsi patẽter dicat Mira quidem facio sed abiecta ꝑpeti nõ dedignor. Quia ergo moriendo te subsequor: cauendũ valde ẽ hoibus. ne in me mortẽ despiciãt qui signa venerant̃. Sed dimissis Johĩs discipulis: quid de eo de iohe turbis dicat audiam⁹. Quid existis videre in deserto. arundinẽ vento agitatã. Qd viz non asserẽdo: ꝫ negando intulit. Arundinez quippe mox vt aura ɔtigerit in ꝑtem alterã inflectit. Et quid ꝑ arũdinẽ: nisi carnalis anim⁹ designatur: q̃ mox vt fauore vel detractõe tangit̃: in ꝑtem qualibet inclinat̃.

Si enĩ ab humano ore aurã fauoris flauerit: hilarescit ⁊ extollit̃. totumq; se q̃si ad grãm inflectit. sed si inde ventus detractionis erupit vnde aura laudis veniebat: mox hunc q̃si in ꝑtem alteraz ad vim furoris inclinat. Sz arundo agitata vento iohes non erat. q̃a hunc nec blandũ grã: nec cuiuslibet ira asperꝝ faciebat. nec ꝓspera hunc erigere: nec aduersa nouerant inclinare. Arundo ergo vento agitata non erat: quem ab stat⁹ sui rẽtitudine nulla rerꝝ varietas inflectebat. Discamus ergo fratres carissimi arũdo vento agitata nõ eẽ solidemus aĩm inter auras linguarꝝ positus stet inflexibilis stat⁹ mẽtis. Nulla nos detractio ad irã ꝓuocet. atq; ad remissionẽ inutilis grẽ null⁹ fauor inclinet. nõ nos ꝓspera eleuent. nõ aduersa ꝑturbẽt. vt q̃ in soliditate figimur: nequaq̃ rerꝝ transeuntiũ mutabilitate moueamur. Adhuc aũt de e⁹ sanctitate subiungit̃. Sed q̃d existis videre in deserto hoiem mollib⁹ vestitũ. Ecce q̃ mollib⁹ vestiũnt̃ i domibus regũ sunt. Camelorꝝ etenim pilis vt scitis vestitus iohes fuisse describit̃. Et q̃d ẽ dicere. ecce q̃ mollib⁹ vestiunt̃ in domibus regũ sunt. nisi apte demrãre. q nõ celesti ꝫ terreno rẽgno militãt. hij qui ꝓ deo ꝑpeti aspera fugiunt. ⁊ solis exterioribus dediti: p̃ntis vite molliciẽ ⁊ delectacõem q̃runt. Nemo ergo existimet influxu atq; studio preciosarꝝ vestiũ pctm̃ deeẽ q si hoc culpa nõ essz: nullo⁹ iohez

dñs de vestimẽti sui asperitate lau
dasset. Si hoc culpa nõ esset: neq̃
q̃ꝑ petrus apl's ꝑ epl'am feias a
preciosaꝝ vestiũ appetitu ↄpescẽt
dicẽs. nõ in veste ꝑciosa. Pensate
ergo q̃ culpa sit hoc etiã viros appete
re: a quo curauit pastor eccẽ a fei
nas ꝓhibere. Quis hoc q̃ iohẽs
nõ esse vestitus mollib⁹ dr: ꝑ sig
nificacõem intelligi ꝗ aliter põt.
Mollibus enĩ vestitus nõ fuit. q̃
vitam peccantium non blandi
mentis fouit: sed vigore aspere in
uectionis increpauit dicẽs. Gem
mina viperaꝝ quis vobis demrã
bit fugere a ventura ira. Vnde et
ꝑ salomonẽ dr. Verba sapientiũ
q̃si stimuli ꝗ claui in altum defixi.
Clauis q̃ppe atq; stimulis sapiẽ
tiũ verba ↄꝑantur. q̃ culpas deli
quentiũ nesciunt palpare: ꝫ pun
gere. Sed quid existis videre in de
serto: ꝓphetam. Etiã dico vobis ꝗ
plus q̃ꝑ ꝓpheta. Prophẽ q̃ppe mis
teriũ ẽ ventura ꝑdicẽ: non etiã de
mrãre. Johẽs ergo plus q̃ꝑ ꝓpha ẽ: q̃
eũ quẽ ꝑcurrendo ꝓphauerat etiã
oñdendo mrãbat. Sz q̃ arũdo ven
to agitata eẽ denegat. q̃ nõ eẽ ve
stitus mollib⁹ dr. q̃ ꝓphẽ nomen
huic ipar esse ꝓhibet. iã quid di
gne dici possit audiam⁹. Seq̃tur.
Hic enĩ ẽ de quo scriptũ est. Ecce e
go mitto angelũ meũ añ faciẽ tu
am. q̃ prepabit viã tuã añ te. Qd
enĩ grece angel⁹: hoc latine nunci
us dr. Recte ergo q̃ nunciare supnuz
iudicẽ mittit angelus võtur vt di
gnitatẽ seruet in noĩe quã explet
in opatione. Altũ quippe nomen
ẽ ꝫ vita noĩe inferior non ẽ. Vtinã
frẽs carissimi nõ ad iudiciũ nr̃m
dicamus q̃ oẽs q̃ sacerdotij noĩe
censẽtur angeli vocant: ꝓpha at
testante q̃ ait. Labia sacdotis cu
stodient sciam ꝗ legem req̃rent ex
ore eius. q̃ angel⁹ dñi exercituũ ẽ.
Sed h⁹ altitudinẽ nois etiã vos si
vultis potestis meri. Nã vnusqui
sq; vr̃m inq̃ntum sufficit: inq̃ntũ
grãm supne aspiracõis accepit si
a prauitate ꝓximuz reuocat. si ex
hortari ad bñ opandum curat. si
eternũ regnũ vel suppliciũ erranti
denunciat. cum scẽ annunciacõis
ṽba impendit. ꝑfecto angel⁹ exi
stit. Et nemo dicat. monẽ nõ suffi
tio. exhortari ydone⁹ non sũ. Quã
tum potes exhibe: ne male ꝑuatũ
talentũ qd acceperas in tormẽtis
exigaris. Neq; enĩ plus q̃ꝑ vnũ ac
cepat: q̃ hoc abscõdere magis stu
duit q̃ꝑ erogare. Et sci⁹ q̃ in dei ta
bnaculo nõ solũ phiale ꝫ ꝑcipiẽ
te dño etiã ciathi fcĩ sũt. Per phi
alas q̃ppe doctrina exuberãs. ꝑ ci
athos vero pua atq; angusta scĩa
designatur. Ali⁹ doctrina veritatis ple
n⁹ audiẽtiũ mentes inebat. Per
hoc ergo q̃ dt ꝓfcõ phialã porrigit.
Ali⁹ explere qd sentit nõ vz sed q̃
hoc vtcunq; denũciat ꝑfecto ꝑ cia
thũ gustũ ꝑbet. In dei ergo tabnacu
lo. i. in scã eccã positi si ꝑ doctrinã
sapie mistrare phialas mime po
testis: inq̃ꝑtũ ꝑ dimã largitatẽ suf
ficitis ꝓxis ṽris bõi ṽbi ciatos da
te. inq̃ntũ vos ꝑfecisse pensatis ec
vobiscũ alios trahite. in via dei so
cios hẽre desiderate. Si q̃s vim ad

forꝝ aut fortasse ad balneū pgit:
quē ociosū esse ɔsiderat vt secū ve
niat inuitat. Ipsa ergo terrena a
ctio vos vestra ɔueniat ꝗ si ad deū
tenditis: curate ne ad eū soli veni
atis. Hinc etenī scriptum ē. Qui
audit dicat veni vt ꝗ iam in corde
vocē supni amoris accepit: foras
etiā pximis vocē exhortacōis red
dat. Et fortasse panē vt indigenti
elām porrigat non hʒ. ſ maius ē
qd tribuē vʒ ꝗ linguā hʒ. Plus
enī ē verbi pabulo victurā imper
petuū mentē reficere ꝙ ventrē mo
riture carnis terreno pane satiaē
Nolite ḡ fratres pximis vr̄is ele
mosinā verbi subtrahere Mecum
vos ammoneo: vt ab ocioso ser
mone pcamus. inutiliter loq̄ de
clinemus. inq̄ntum remiti lingue
p̄ualemus. in ventuʒ verba nō de
fluant. cū iudex dicit Omne v̄buʒ
ociosum qd locuti fuerint hoīes:
reddent rōem de eo in die iudicij.
Ociosū quippe verbū est aut qd v
tilitate rectitudinis: aut rōe iuste
necītatis caret. Ocōsa ergo collo
quia ad edificacōis stu diuʒ verti
te. ꝙ celerrime huiꝰ vite tpa fugi
ant ɔsiderate. ꝙ districtꝰ iudex ve
niat attendite Hunc ante oculos
cordis vestri ponite. hunc pximo
rum vestroꝝ mentibꝰ intimate vt
inq̄ntum vires suppetunt si annū
ciare eū nō negligitis: vocari ab
eo angeli cum ioħe valeatis. Tu
autem. iiij.

Feria quarta quatuor tpm.

Lcō scī euangelij ſm Lucam.

In illo tēpore Missus est angelꝰ ga
briel a deo in ciuitateʒ galilee cui
nomē nazareth. ad v̄ginē despōsa
tā viro cui nomen erat ioseph de
domo dauid ꝗ nomen v̄ginis ma
ria. Et reliq̄. Ome. vene. bede.

Xordiū nr̄e redempcōnis
fratres kmī hodierna no
bis scī euangelij lectio cō
mendat. q̄ angeluʒ a deo de celis
missum narrat ad virginē: vt no
uam in carne natiuitatē filij dei p̄
dicaēt. p quā nos abiecta vetusta
te noxia renouari. atq; inter filios
dei cōputari possimꝰ. Vt ergo ad
pmisse salutis mereamur dona p
tingere. primordia eius intēta cu
remus aure pcipe. Missus est in
quit angelus gabriel a dō in ciui
tatem galilee cui nomē nazareth
ad virginē desponsatā viro cui no
men erat ioseph Aptū pfecto hu
mane restauracōis principiū: vt
angelꝰ a deo mitteret̄ ad virginē
ptu ɔsecrandaʒ diuino. qꝛ prima
pdicōis hūane fuit cā cū serpens
a dyabolo mittebat̄ ad mulieręʒ
spū supbie decipiendā: immo ip
se in serpente dyabolus veniebat
q̄ genus humanū deceptis penti
bus p̄mis immoꝛ̄litatis glīa nu
daret. Quia ḡ mors intrauit p fe
minā: apte redit ꝗ vita p feiaʒ. Il
la a dyabolo seducta p serpentē vi
ro gustū necis obtulit. hec a deo
edocta p angelū mundo autorem
salutis edidit Missus est ergo an
gelus gabriel a deo. Raro autē le
gimꝰ qꝛ apparentes hoībꝰ angeli

designãtur ex noīe. Verū quoti
ensc͡unq3 fit ideo vtiq3 fit vt etiam
noīe ipso quid ministraturi veni
ant insinuent. Gabriel nãq3 forti
tudo dei dr̄. Et merito tali noīe pre
fulget q̄ nascituro in carne dn̄o te
stimoniū phibet. De quo ꝓpheta
in ps̄ dn̄s inq̄t fortis ⁊ potēs dn̄s
potēs in prelio Jllo nimirū prelio
quo ptãtes aereas debellare ⁊ ab
eaꝝ tirannide mundū veniebat ei
pere Ad virginē desponsatam viro
cui nomen erat Joseph de domo
dauid. ⁊ nomen v̄ginis maria.
Qd dicitur de domo dauid nō tm̄
ad ioseph: sed etiã ptinet ad ma
riã. Legis nãq3 erãt preceptū vt de
sua quisq3 tribu ac familia duce
ret vxorē. aplo q3 attestante q̄ ad
thimotheū scribēs ait. Memor es
to dn̄m ih̄m xp̄um resurrexisse a
mortuis ex sēie dauid ſm euange
liū meū. Jdeo em̄ veraciter ex sēie
dauid ortus est xp̄s. q̄ incorrup
ta eius genitrix verā3 de stirpe da
uid originē duxit. Cur aūt ipē nō
de simplici virgine: sed de despōsa
ta viro ↄcipi ⁊ nasci voluerit: plu
rime a p̄ribus rõnabiles cause ꝓ
ferunť. e quibus pmaxima ē: ne
velut stupri rea damnareť si virū
non h̄ns filium pcrearet. Deinde
vt in hijs etia3 q̄ domestica cura
nãliter exigebat: puerpera sola
cio sustētareť virili. Oportebat ꝙ
beatam mariã habere virum: qui
⁊ testis integritatis eius certissi⁹
et nati ex ea domini ac saluatoris
nostri esset nutricius fidelissim⁹
quiq3 ⁊ ꝓ eo puulo ſm legem ho

stias ad templum deferret. ⁊ eu3
instante persecutionis articulo in
egiptum cu3 matre ferret ac refer
ret. aliaq3 illi ꝑ plura que assum
pte humanitatis fragilitas posce
bat nec̃ãria ministraret. Nec mľ
tum obfuit si quis illū ad temp⁹
eius filium credit. cum predican
tibus apľis post ascensionē eius
cunctis palam credentib⁹ q̄ de vir
gine natus esset patuerit. Nec p̄
tereundū est q̄ beata dei genitrix
meritis precipuis etia3 noīe testi
moniū reddit. interpretať em̄ stel
la maris. Et ipsa quasi sidus exi
mium inter fluctus seculi labētis
gratia p̄uilegij specialis refulsit.
Et ingressus angelus ad eam di
xit. Aue gratia plena dominus te
cum. benedicta tu in mulieribus.
Que salutatio quantu3 humane
consuetudini inaudita: tantum ē
beate marie dignitati cõgrua Ve
re etenim gratia erat plena: cui
diuino munere collatum est vt p̄
ma inter feminas gloriosissimū
deo virginitatis munus offerret
Unde iure angelico aspectu simľ
⁊ affatu meruit perfrui: que an
gelicam studebat vitam imitari.
Vere ⁊ ipsa gratia erãt plena cui
ipsum per quem gratia ⁊ veritas
facta est ihesum xpristu3 genera
re donatum est Et ideo vere domi⁹
cum illa erat. quã ⁊ prius nouo
castitatis amore: a terrenis ad ce
lestia desideranda sustulit. ⁊ post
modum mediante humana na
tura omni plenitudine diuinitatis
consecrauit. Vere q3 benedicta

inter mulieres que sine exemplo
muliebris cōditionis cum decore
v̄ginitatis gauisa est honore pa
rentis. qđ qꝫ v̄ginem matrem dece
bat deum filium procreauit. Que
postq̄ꝫ more humane fragilitatis
⁊ visiōe angelica ⁊ insolita est sa
lutatione turbata: mox ideꝫ ange
lus eaꝫ repetito sermone ne time
at hortatur. quod qꝫ maxīe timo
rem pellere consueuit: quasi bene
cognitam ac domesticā: ꝓprio eaꝫ
nomine vocat. ⁊ quaē grā plenā
diceret diligenter edocet. Ne time
as inquit maria. inuenisti enim
grām apud deum. Ecce concipies
in vtero ⁊ paries filium ⁊ vocabis
nomen eius ihm. hic erit magnꝰ
⁊ filius altissimi vocabitur. Nōn
dus solerter ordo verboꝝ. ⁊ tanto
artius est cordi inserendꝰ quāto
manifeste ptꝫ. qꝛ in hijs tota redē
ptionis nostre summa consistit.
Nam manifestissime dn̄m ihesuꝫ
idem saluatorem nostrum ⁊ verū
hominis matris filium predicat.
Ecce inquit ꝯcipies in vtero ⁊ pari
es filium. Agnosce verum hūc ho
minem veram de carne virginis as
sūpsisse sbām carnis. Hic erit ma
gnus ⁊ filiꝰ altissimi vocabit̄. Cō
fitere eundē etiam deum veꝝ de deo
vero. ⁊ eterno patri filium semp
esse coeternū. Qꝫ autē futuro tpe
dr. hic erit magnus: ⁊ filiꝰ altissi
mi vocabit̄: nemo ita intelligens
putet: qꝛ dominus xpristus ante
partum virginis non fuerit: sed
ita hoc potius dictuꝫ intelligamꝰ
qꝛ potentiam diuine maiestatis:

quā dei filius eternaliter habuit
hanc idem homo natus ex tempo
re acceperit vt vna in duabꝰ nāis
ꝑsona esset mediatoris ac redēp
toris nostri Et dabit illi dn̄s deus
sedem dauid patris eius. Sedem
dauid regnum dicit israhelitice
plebis: qđ suo tempore dauid iu
bente pariter ⁊ iuuante dn̄o fideli
deuocōe gubernauit. Dedit ergo
dominus redemptori nostro sedē
dauid patris eius qn̄ hunc de ge
nere dauid incarnari disposuit vt
ꝑplm quem dauid tpali rexit im
perio: ipse grā spiritali ad eternū
ꝓueheret regnum. De quo aplꝰs
ait. Qui eruit nos de ptāte teneb̄
rum: ⁊ transtulit in regnū filij di
lectionis sue. Hinc ē qꝛ idem ꝑpls
diuino ammonitꝰ instinctu: cum
passurꝰ ille iherosolimā ꝓperaret
in eius laudē gaudēs decantabat.
Benedcꝰs qui venit in noīe dn̄i
rex isrl̄. Et iuxta aliū euangelistā
Bn̄dictum qđ venit regnū patris
nr̄i dauid. Aderat em̄ tps quo re
dēpto per eiꝰ sanguinē mundo rex
agnosceret̄. nō solū domꝰ dauid
sꝫ ⁊ totiꝰ eccē: immo oīm ꝯditor ⁊
rector seculoꝝ. Vn̄ recte angelus
postq̄ꝫ dixit Et dabit illi dn̄s sedē
dauid pr̄is eius: ꝯtinuo subiūxit
Et regn̄bit in domo iacob ineternū
Domum nāqꝫ iacob ecciam dicit
vlem que ꝑ fidem ⁊ ꝯfessionē xpi
ad patriarchaꝝ ptinet sortem.
siue i hijs q̄ de patriarchaꝝ stir
pe carnis originem duxerunt. seu
in illis qui de alijs nationibꝰ car
naliter editi: spiritali lauachro

sunt in xpristo renati. In quā viz
domo regnabit in eternum: et reg
ni eius non erit finis. Regnat q̄ppe
pe in ea in presenti vita: cuz electo
rum corda p fidem et dilectionē su
am inhabitans regit. atq̄ ad per
cipienda supne retribucōis dona
ɔtinua ptectione gubernat. Regñt
in futuro cum eosdez finito statu
temporalis exilij ad hitationez pa
trie celestis introducit. in qua pñ
ti eius visione semper ammoniti:
nihil aliud agere q̄ eius vacare
laudibus gaudent. Dixit aūt ma
ria ad angelum. Quō fiet istud:
qm̄ virum non cognosco. Quō in
quit fieri pōt vt ɔcipiam pariā q̄
filium que in castimonia virgini
tatis vitā ɔsummare disposui. Nō
autem quasi incredula verbis an
geli: quō hec impleri valeant inq̄
rit: sed certa q̄ oporteret impleri.
qd et tunc ab angelo audiebat. et
prius a ppheta dictū legerat. Quo
id ordine implendū sit interrogat.
q̄ videlicet ppheta qui hoc futuꝝ
predixit quomodo fieri posset nō
dixit: sed angelo dicendum reser
uauit. Rn̄dēs ergo angelus dixit
ei Spiritus sanctus superueniet in
te: et v̄tus altissimi obumbrabit
tibi. Ideo q̄ et qd nascetur ex te sā
ctū vocabitur filius dei. Supueni
ens in virginē spūs sanctus: du
obꝰ modis in ea diuine sue poten
tie efficaciā ońt q̄ et mentē illius
ad quantū humana fragilitas
patitur: ab omni vitioꝝ sorde ca
stificauit: vt celesti digna esset p
tui et in vtero illius sanctum acve

nerabile redēptoris nostri corpꝰ
sola sui opatione creauit. nullo
interueniente virili attactu carnē
de carne v̄ginis. sacrosc̄am de inte
merata formauit. Quē em̄ prius
apte spm̄ sc̄m dixit: hunc ipsum
denuo virtutem altissimi noīauit
iuxta hoc qd dn̄s eiusdem spiritꝰ
aduentū discipulis pmitteret: a
it. Et ego mitto pmissum patris
mei in vos. vos aūt sedete in ciuita
te quoadusq̄ induamini v̄tute ex
alto. Obūbrauit aūt beate dei ge
nitrici virtus altissimi. q̄ spiritꝰ
sanctus cor illiꝰ cum impleuit: ab
oī estu ɔcupiscentie carnalis tpa
uit. emundauit a desiderijs tpali
bus. ac donis celestibus mentē si
mul illiꝰ ɔsecrauit et corpꝰ Ideo q̄
et qd nascet̄ ex te sc̄m: vocabitur fi
liꝰ dei. q̄ de sc̄ificacōe spūs ɔcipies
sc̄m erit qd gignet̄. Congruit cō
ceptioni natiuitas: vt q̄ ɔtra hu
mane ɔditionis morem v̄go cōci
pis: supra humane ɔsuetudinis
modū dei filiū generes. Oēs q̄ppe
hoīes in iniq̄tate ɔcipimur et in de
lictis nascimur. quotquot autez
donāte deo ad vitā preordinati su
mus eternam ex aq̄ et spū renasci
mur. Solꝰ vero redēptor nr̄ p nob
incarnari dig̃tus: mox sc̄īs natꝰ
ē. Possumꝰ sane in eo q̄ dr̄. et vir
tus altissimi obūbrabit tibi alti
us quiddā de sacro dnīce incarna
tionis intelligere. Obūbrari em̄
nobis dicimus cum feruente me
ridiano sole: vel arborem mediā
vel aliud quodlibet vmbraculi
genꝰ inter nos et solē opponiꝰ quo

9

ardorem eius vel lucez nobis tole
rabiliorē reddamus. Redēptor er
go noster nō immerito solis luce
vel ardore designat᷑ qui nos verita
tis sciā illustrat et amore inflāmat
Vñ ipse ꝓpheta dicit Vobis ti
mentibꝰ nomen meū orietur sol iu
sticie. Cuiꝰ .s. solis radios beata v̄
go suscepit q̄n dn̄m ↄcepit. Sz idē
sol .i. diuinitas redēptoris nr̄i teg
mine se hūane nāe quasi vmbra
culo quodā obtexit. quo mediāt
te virginis eū viscera ferre suffice
rent Sicqꝫ virtus altissimi obum
brauit ei: dum diuina xp̄i potētia et
eā p̄ñtialiter ipleuit. vt capiab
illa posset: sbīa se nr̄e fragilitatis
obnubilauit. Et ecce elisabeth co
gnata tua et ipsa ↄcepit filium in
senectute sua. Non q̄ incredulam
exēplis hortat᷑ ad fidē. sed vt bene
iam credēti q̄ audierat ampliora
sup̄ne dispensacōis miracula ēpli
cat. vt q̄ dn̄m virgo erat paritura
precursorēqꝫ dn̄i de anu ac diu ste
rili parente cognosceret eē nasci
turꝝ. Nec mirandū iuxta historiā
ꝙ elisabeth cognata dr̄ marie: cū
sup̄ius hec de domo dauid: illa de
filiabꝰ aaron orta eē narrat᷑. Legi
mus nāqꝫ ꝙ ipse aaron de tribu
iuda de q̄ dauid ortus ē vxorē acce
perit .s. elisabeth filiā aminadab
sororē naazon q̄ fuit dux tribꝰ iu
de in deserto cū egrederent᷑ de egip
to. Rursusqꝫ in regn̄tibꝰ dauid po
steris legimꝰ ꝙ yoiada pontifex
maximꝰ vxorē habuit de tribu re
gali hoc ē iosabeth filiā regis Jo
ram. Ipse ē ioiada cꝰ filiū zacha
riā virꝝ ꝓpheta atqꝫ scīssimū lapi
dauerūt inter templū et altare. sic
etiā ipse dn̄s beatorꝝ mr̄m menti
onē faciens in euang. testat᷑ Vñ
tribꝰ vtraqꝫ hoc ē regia et sacerdota
lis cognacōe sibi adinuicē ꝓbatur
eē ↄiuncta. Potuit aūt hmōi ↄiū
ctio etiā recentiori tp̄e fieri datis
nuptui feīs de tribu in tribum vt
manifeste btām dei genitricem q̄
de tribu regia descēdit cū tribu sa
cerdotali cognacōez gn̄is habuis
se ↄstaēt. qđ misterijs celestibus
aptissime ↄgruit. Oportebat nāqꝫ
vt apparens in mundo mediator
dei et hoim de vtraqꝫ tribu carnis ori
ginē heret. qꝛ nimirꝝ ip̄e in hūani
tate assumpta vtrāqꝫ hitur erat
p̄sonā: sacerdotis .s. et regis. Siqdē
de regia eiꝰ p̄tāte q̄ elcūs suis reg
nū p̄henne tribuit. et p̄n̄s scī euā
gelij lcō testat᷑ qꝛ regn̄bit in domo
ia. inet. et re. eiꝰ non e. fi. Porro de
pontificali eꝰ dignitate in q̄ p̄ nr̄a
redēpcōe hostiā sue carnis offerre
dign̄tus est testat᷑ ꝓpheta q̄ ait Tu
es sacerdos in eternū ſm ordinem
melchisedech. Accepta aūt tanta
grā: videamꝰ beata maria in q̄ta
hūilitatis arce p̄sistat. Ecce inq̄t
ancilla dn̄i fiat m̄ et c. Magnā q̄p
pe humilitatis ↄstantiā tenet: q̄
se ancillā sui ↄditoris dum m̄r eli
git᷑ appellat. Btā in mulieribꝰ an
gelico oraculo p̄dicat᷑: incognita
adhuc ceteris mortalibus archana
nr̄e redempcōis edocet᷑ nec se tn̄ de
singularitate meriti excellētioris
singulr̄ extollit: sꝫ potiꝰ sue ↄditio
nis ac diuine dignacōis in oībꝰ meōe

se xp̄i ꝯsortio humiliter adiūgit
famulatum xp̄o deuota qđ iubet̄
impendit. Fiat inq̄t m̄ ſm verbuz
tuum. Fiat vt spūſſcūs adueniēs
me celestibus dignam misterijs
reddat. fiat vt in meo vtero filius
dei humane sb̄e hītum induat. at
ꝗ ad redemp̄cōem mundi tanꝙ̄
sponsus suo ꝓcedat de thalamo.
Cuiꝰ vocem menteꝗ nos o frēs caris
simi ꝓ modulo nr̄o seq̄ntes famu
los nos eē xp̄i: in cunctis actioni
bus nr̄is motibusꝗ recolamꝰ. eiꝰ
ſp obsequijs. oīa corpis nr̄i mem
bra mancipemꝰ: ad eius implen
dam voluntatez totū mentis nr̄e
dirigamus intuituz. sicꝗ ꝑceptis
eius muneribꝰ: grās recte viuēdo
reddamꝰ: vt ad maiora ꝑcipiēda
digni existere mereamur. Prece
mur seduli cū beata dei genitrice:
vt fiat nobis ſm verbū eius. ſ. il
lud verbū quo rōem sue incarna
cōis ipse disposuit dicens. Sic eñ
dilexit deus mundū vt vnigenitū
filiū suū daret vt oīs qui credit in
ipsū non pereat sed hēat vitam et
nam. Nec dubitandū quin nos de
ꝓfundis ad se clamantes citiꝰ ex
audire dignabit̄. ꝓpter quos nec
dū se cognoscentes ipse ad ꝓfun
dā hanc ꝯuallē lacrimaꝝ dn̄dere
dignatus est ihs xp̄us dn̄s nr̄ q̄ vi
uit ⁊ reg. cū pā. in vni. spi. sā. de. p
oīa. s. s. amen. Tu aūt. .v.

Feria sexta quatuor tpm.

Scđm lucam.

n illo tēpore Exurgens maria abi
it in montana cū festinatiōe in ci
uitatē iuda. ⁊ intrauit domum za
charie ⁊ salutauit elisabeth. Et re
liqua. Omel. vene. bede p̄sbri

Lectio sc̄i euāgelij quā au
diuimꝰ ⁊ redēptionis nr̄e
nobis sēp veneranda pri
mordia predicat. ⁊ salutaria sem
ꝑ imitande humilitatis remedia
cōmendat. Nā q̄ peste supbie at
tactū genus humanū pierat: de
cebat vt medicamentū humilita
tis quo sanaret̄. prima mox inci
pientis salutis tpa pretenderent
Et q̄ ꝑ temeritatē seducte mulie
ris mors in mundū introierat: cō
gruū fuerat vt ad iudiciuz vite re
uertentis mulieres se deuote hu
militatis inuicē ac pietatis preueni
rent obsequijs. Prior ḡ nobis be
ata dei genitrix ad sublimitatem
patrie celestis iter ōnt humilita
tis: nō minus religionis q̄ casti
tatis exēplo venerabilis. Siquidē
gloria virginei ⁊ intemerāti corpo
ris. qualis sit vita superne ciuita
tis. ad quam suspiramꝰ insinuat
vbi neꝗ nubent neꝗ nubentur s̄
sunt sicut angeli dei in celis. At vir
tute mentis eximia qua ad hāc
ꝑtingere debeamus indicat Nāꝗ
sicut precedēte sancti euangelij le
ctione cognouimꝰ postꝙ̄ angeli
ca visione ⁊ allocutiōe meruit sb
limari. postꝙ̄ se celesti onustan
dam ptu didicit: nequaꝙ̄ se de do
nis celestibus quasi a se essent ex
tulit: sed vt magis magisꝗ donis
esset apta diuinis: in custodiam
humilitatis gressuz mentis fixit.
ita euangelizanti sibi archāgelo

respondens Ecce ancilla domini fi
at mihi ſm verbum tuum. Vt ve
ro ex hodierna lectione audiuimꝰ
eandem quam angelo exhibue
rat humilitatē: hominibꝰ quoqꝫ
curauit exhibere ⁊ quod maioris
est virtutis hoc etiam minoribꝰ.
Quis enim nesciat virginem deo
consecratam: muliere deo dedita
gradum habere potiorem. Quis
dubitat matrem regis eterni: mē
matri militis preferendam. Atta
men ipsa memor scripture ꝓcipi
entis. Quanto magnꝰ es te in om
nibus humilia: mox vt angelus
qui loq̄batur ei ad celestia rediit
surgit: ac montana cōscendit. ge
stansqꝫ in vtero deum. seruorū dei
hītacula petit: ac requirit alloq̄a
Et apte post visionē angeli in mō
tana subiit: que gustata suauita
te supnorum ciuiū humilitatis re
gressibus ad virtutum alta se tū
stulit. Intrat ergo domū zacha
rie atqꝫ elisabeth: quam seruum
ac precursorē domini parituram
nouerat salutat: non quasi dubi
a de oraculo qd acceperat ſꝫ vt con
ḡtulatura de dono qd ꝯseruā acce
pisse didicerat: nō vt verbū ange
li mulieris attestatōe ꝓbaret ſꝫ vt
mlīeri ꝓuecte etatis v̄go misteriū
sedula īpenderet. Vt aūt audiuit
salutatōem marie elisabeth: exul
tauit infans in vtero eius. ⁊ reple
ta est spū sancto elisabeth. Aperi
ente os ad salutandū btā maria:
repleta est mox spū sancto elisa
beth. repletus est ⁊ iohēs. atqꝫ v
no eodemqꝫ spū ambo edocti: illa

salutantem que esset agnouit. ⁊
vt matrem dn̄i sui debita cū bene
dcōe venerata est ille ipsum dn̄m
esse qui in vtero virginis portaret̄
intellexit. ⁊ qꝛ lingua necdum va
luit: animo exultāte salutauit. of
ficiumqꝫ sue precursionis ꝙ̄ deuo
te. ꝙ̄ libenter inueniis esset imple
turus. ⁊ anteꝙ̄ nasceret̄ aduenien
te dn̄o quibus valebat indiciis
intimauit. Aderat namqꝫ tps quo
impleretur angeli sermo quē dix
erat. qꝛ spiritu sancto replebitur
adhuc ex vtero matris sue. Reple
ta est ergo spū sancto elisabeth ⁊
exclamauit voce magna. Rcē voce
magna. qꝛ magna dei dona ꝯgno
uit. Recte voce magna. qꝛ illū quē
vbiqꝫ pn̄tem nouerat: etiam cor
poraliter adesse sentiebat. Magnā
etenim voce non tā clamosa ꝙ̄ de
uota intelligendum est. Neqꝫ enī
modice vocis deuotione dominū
laudare valebat: que spū scō ple
na flagrabat. q̄ ⁊ illū in vtero ge
stabat. quo in natis mulierū ma
ior nemo est. ⁊ eū aduenisse gau
debat. qui ꝯceptus ex carne mr̄is
filius altissimi vocaret̄ ⁊ esset. Ex
clamauit aūt ⁊ dixit. benedicta tu
inter mulieres. ⁊ benedictus fruc
tus ventris tui Benedicta tu inter
mulieres. Non soluꝫ benedicta in
ter mulieres: ſꝫ inter mulieres be
nedictas maiori benedictione spe
cialiter insignis. Bn̄dictus fructꝰ
ventris tui. Nec ipsi generali sā
ctorum more benedictus: sed sicut
apostolus ait. quorum patres ⁊
ex quibꝰ xpristus ſm carnem: q̄

est sup omnia deus benedictus in
secula. De huius ortu fructus ps̄
mistico sermone testat̄ dicēs. Ete
nim dñs dabit benignitatē. ⁊ ter
ra nrā dabit fructū suum. Dedit
quippe dñs benignitatē qꝛ genus
humanū a reatu preuaricatiōis
p vnigenitū suum liberare dispo
suit. Dedit benignitatē. qꝛ eius in
gressui vginalis vteri templū spi
ritus sācti grā ꝯsecrauit. Et terra
nostra dedit fructū suum. qꝛ eadē
virgo que de terra corpus habue
rat filium genuit diuinitati quidē
coeq̄lem: sed sibi carnis veritate ꝯ
sbalē. De hoc ⁊ ysayas humane
redēptionis tpus intuens ait In
illa die erit germen dn̄i in magni
ficentia ⁊ in gloria. ⁊ fruct⁹ terre
sublimis. Germen namqꝫ dn̄i fu
it in mag̊ficentia ⁊ gloria: cū sem
piternus dei filius in carne tpali
ter apparens magnitudine virtu
tum celestiū mundo clarus efful
sit. Fructus qꝫ terre sublimis effe
ctus est: qn̄ carnem quam de no
stra natura mortalem sus̄ceperat
deus virtute resurrectionis im̄mor̄ta
lem iam redditam ad celos suble
uauit. Recte ergo dicitur. benedi
cta tu in mulieribus: ⁊ benedict⁹
fructus ventris tui. Benedicta est
enim incompabiliter: que ⁊ diui
ni germinis suscepit gloriam ⁊ co
ronam integritatis seruauit. Be
nedicta inter mulieres p cuius p
tum virgineum a natis mulierū
maledictio prime matris exclusa
est. Benedictus fructus ventris il
lius p quem ⁊ semen incorrup cō

nis ⁊ supne hereditatis quā perdi
dimus in adā: fructum recepim⁹
Et vere ac singulariter benedictus
qui non nostro more postq̄ nat⁹
est grām a dño benedictionis per
cepit: sed ipse ad saluandū mun
dum benedictus venit in noīe dn̄i
Et vnde hoc mihi vt veniat mater
domini mei ad me. O quanta in
ꝓphetisse mente humilitas. q̄m
verus sermo domini quem dixit.
Sup quem requiescet spirit⁹ me
us: nisi sup humilem ⁊ quietum.
⁊ trementem verba mea. Mrēm
quidem dn̄i q̄ ad se venerat: mox
vt vidit esse cognouit: sed nihil
in se talis meriti reperiens: quo
digna fieret a tanta hospite visi
tari. Vnde hoc mihi inquit vt ma
ter domini mei veniat ad me qꝛ ni
mirum ipse spiritus qui ei ꝓphe
cie donum ꝯtulit: munus pariter
humilitatis prestitit Prophetico
repleta spū genitricē ad se aduen
tasse saluatoris intellexit. sed hu
militatis spiritu circumspecta: mi
nus dignam se eius aduentu de
prehendit. Ecce enim vt facta est
vox salutatiōis tue in aurib⁹ meis
exultauit in gaudio infans in vte
ro meo. Intellexit elisabeth eodē
quo impleta erat spū reuelante:
q̄d illa exultatio sui significaret
infantis: hoc est illi⁹ venisse mrēz
cuius ipse precursor ac demrātor
esset futurus. Et q̄p miranda q̄p ci
ta scīspiritus opatio. Nulla quip
pe in discendo mora est: vbi spiri
tusscūs doctor adest. En vno eodē
qꝫ momento cum voce salutantis

gaudium nascitur infantis. quia
dum vox ad aures puenit corpa
les: virtus spiritalis cor intrauit
audientis. nec solū genitricem: sꝫ
⁊ sobolem amore dei vementis ac
cendit. Vnde mox eadē precurso
ris domini genitrix ea q̄ in occul
to cognouerat hijs qui simul ade
rant ⁊ audiebāt palam euāgeli
sare curauit. Nā subdit. Et beata
q̄ credidit: quoniā ꝑficientur i ea
que dcā sunt ei a domino. Nam ⁊
hoc qꝫ p spirituꝫ didicit elisabeth
que angelus ad mariā verba ꝓ
tulerit. ꝙ illa mox euangelisanti
crediderit. ꝙ hec diuina operante
potentia: absqꝫ vlla essent dubie
tate ꝯplenda. Mirumqꝫ in modū
idem spūs eam cum repleuit: pre
sentium simul preteritoruꝫ ⁊ futu
roꝝ sciā instruxit. De presentibꝰ
namqꝫ se edoctā monstrauit cum
beatam mariam matrem domini
sui vocans. que redemptorē huma
ni generis in vtero gestaret indi
cauit. Vnde etiam fructum ventris
eius singulariter benedictum pro
fessa est. Preteritoꝝ se noticiam
accepisse signauit: que ⁊ verba ā
geli ad mariam. ⁊ ꝯsēsum marie
credentis sibi innotuisse ꝓdidit.
Sed ⁊ futuroꝝ sciam sibi nō nega
tam intimauit: cum ꝑficienda a
domino que ei dcā essent aperuit
Quis autem fratres mei dicē. q̄s
estimare sufficiat q̄ tunc grā san
cti spūs genitricē repleuerit: cum
tanta in m̄re precursoris lux domi
celestis emicuit. Veꝝ audiamꝰ
verba q̄ dixit: si forte ex hijs vale
amus aliq̄ntulū dinoscere q̄d in
tus habuerit. Audita ergo visione
elisabeth q̄ eam btām inter muli
eres predicauit: m̄rem dn̄i sui cog
noīauit. fide forte laudauit ad cu
ius ingressum seipsā cū filio spū
sancto repletam esse significauit
non amplius tacere potuit dona
que ꝑceperat: sed que sp aīmo ge
rebat. vbi aptum tps inuenit eti
am deuota oris ꝓfessione ꝑfecit
Nanqꝫ vt virginalem decebat pu
dorem: acceptuꝫ diuinitus oracu
lum aliq̄ꝙ diu silentio tegebat. ar
chanuꝫ misterij celestis in sui pe
ctoris abdito venerabat occultuꝫ
exspectans reuerenter donec ipse
donorum distributor quid sibi do
ni specialis tribuisset. quid secre
ti reuelasset: quēcunqꝫ vellet ostē
ret. At postq̄ꝙ ea que sibi erant ca
risinata prestita p alios spū reue
lante patefcā cernebat: mox ipa
etiā thesauꝝ celi quem in corde ser
uabat aperuit. Ait ergo. Magni
ficat aīma mea dn̄m. ⁊ exultauit
spūs meꝰ in deo salutari meo Qui
bus ꝑfecto verbis pmo dona sibi
spāliter ꝯcessa ꝯfitetur. deinde ge
neralia dei beneficia quibꝰ generi
humano ineternū ꝯsulere nō desi
nit enuāt Eius aūt aīa dn̄m mag
nificat qui omnes interioris hoīs
sui affectus diuinis laudibus ac
seruicijs mancipat qui obseruā
tia preceptoꝝ dei sēp eiꝰ potentiā
maiestatis cogitare demrāt Eius
spūs in deo salutari suo exultat.
quē nihil in terrenis libet. nulla ca
ducarum reꝝ affluentia emollit.

nulla aduersitas frangit: sed sola
illi9 a quo salus speratur eterna sui
conditoris memoria delectat. Que cū
oibus s pfectis vba cōcinant ma
xime tñ eā btām dei genitricez p
ferre decebat. q meriti priuilegio
singularis: spūali ipsius dilcōne
flagrabat. cuius corpali ɔceptiōe
gaudebat. Que iure in ihū & in sal
uatorē suo speciali pre ceteris scīs
gaudio potuit exultare: quē p pe
tuū salutis autorē nouerāt. & hūc
ipsū tpali ortu de carne sua nasci
turū esse sciebat quatenus in vna ea
demqz psona veraciter & fili9 filius
esset & dñs. Que seqntibus eqz ver
bis oē quicqd boni meriti hūit.
hoc supna gratia largiente pcepe
rit dicēs. Quia respexit humilita
tem ancille sue. ecce eñi ex hoc bea
tam me dicent omēs gñationes.
Humilē quippe xpi ancillā suo iu
dicio se fuisse demrāt: sed respectu
grē celestis repente sublimatam
pnunciat. atqz intm̄ glorificatā
vt sua btitudo precipua: merito
cunctaꝝ gētium voce miret. Addi
dit etiam adhuc diuine pietatis
munera q mirabiliter accepit: di
gna grārum actione collaudās.
Quia fecit m̄ magna q potens ē:
& scūm nomen eius Nil ḡ suis me
ritis tribuit. q totam magnitudi
nē ad illius donū refert. qui eēn
tialiter potens & magnus exñs.
fideles suos de puis atqz infirmis
fortes facē ɔsueuit & magnos. Bñ
aūt addidit. & scūm nomen eius
vt ammoneret audientes immo
omnes ad quos eius vba pueni
rent instrueret ad fidē. & inuocati
onē eiusdē nois aduolare. quaten9
& ipsi scītatis eterne. & salutis vere
possent esse pticipes. iuxta illud
pphetieuz. Et erit ois quicunqz in
uocauerit nomen dñi saluus erit
Ipsū est eñi nomen de quo supra
ait. Et exultauit spūs meus in deo
salutari meo. Vnde adhuc apti9
addit. Et mīa eius a pgenie in p
genies timentib9 euz. Progenies
aūt & pgenies vel vtriusqz ppl'i. iu
dei viz & gētilis appellat. vel certe
oim p orbez nationū quas in xpō
credituras esse preuidebat. qz sic
petrus ait non est psonaꝝ accep
tor deus. sed in oi gente qui timet
eū & opatur iusticiā acceptus est
illi. Cōcinit aūt hijs beate marie
verbis. ipsius dñi sermo quo nō
tm̄ matrez que se corporaliter me
ruit generare: sed & omnes qui su
a precepta seruarent: pronuncia
uit esse beatos. Cum enim docen
te illo populū quodam loco & mi
racula faciente omnes sapientiā
eius ac virtutes mirārentur. extol
lens vocem quedaz mulier de tur
ba: dixit illi Beatus venter qui te
portauit. & vbera que suxisti. At il
le testimoniū veritatis prolatum
libenter accipiens continuo respō
dit. Beati qui audiunt verbū dei.
& custodiunt illud vt ipsa quoqz
mulier: immo vniuersi qui audie
bant se beatos esse ɔsiderent. si di
uinis vellent obtempare manda
tis. Ac si apte dicat. Quis singu
lare priuilegiuz beatitudinis ha
bebat: que filium dei incarnatum

virgo in vtero gestare. parere. ac
nutrire digna est. precipuū tn̄ in
eadē vita p̄petue beatitudinis lo
cum ⁊ ipsi sunt habituri. q̄ eius fidē
ac dilectionē casto in corde ↄcipi
unt q̄ sedula in mente preceptoꝝ
eius memoriā portant. q̄ hanc ⁊
in mente p̄ximoꝝ solerti exhorta
tione nutrire satagunt. Verū. q̄
venerabilis dei genitrix misericor
diam eius omnib⁹ p orbem. q̄ eū
timerent affuturā esse p̄docuit. re
statvt etiam supbia ↄtemnentes
monita veritatis q̄d mereantur in
sinuet. Fecit inq̄t potentiā in bra
chio suo: dispsit supbos mēte cor
dis sui. In brachio suo in ditione
ꝓprie virtutis significat. Non enī
alieno ad opandum indiget au
xilio: cui sicut scriptum est subest
cum voluerit posse. Qꝫ ad distincti
onem nostre bone opationis di
cit. q̄ non in nostre virib⁹ liberta
tis: sed in deo facien⁹ virtutem. ⁊
sicut alias scriptū est. Et brachi
um eorum non saluauit eos sed de
xtera tua ⁊ brachium tuum: ⁊ il
luminatio vultus tui. dispsit au
tem superbos mente cordis sui q̄
initiū omnis peccati supbia. ob
cui⁹ meritum dn̄s genus huma
num a stabili habitatione patr̄e
celestis eijciens: in hui⁹ pegrina
tionem exilij: longe lateq̄ dispu
lit. sed ⁊ hijs q̄ in peccatis pdura
re non timent: grauiorem future
dispsionis vindictam reseruauit.
Deposuit potentes de sede. Eosdē
potentes appellat: quos ante dixe
rat supbos. Qui ideo nimiū super
bi vocantur. q̄ supra mensurā se
sue ↄditionis extollunt. Potētes
autem non q̄ vere potentes sunt:
sed q̄ ↄfidentes in virtute sua ↄdi
toris auxilium q̄rere detrectant.
Illi aūt vere potētes sunt qui dice
re cum aplo norunt. oīa possum⁹
in eo q̄ nos ↄfortat dn̄o ihesu xp̄o.
De q̄libus scriptū est. De⁹ poten
tes non abijcit: cū ⁊ ipse sit potēs
Deposuit ergo potentes de sede: ⁊
exaltauit humiles. q̄. Oīs qui se
exaltat humiliabit̄. ⁊ qui se hu̅i
liat exaltabit̄. Quis etiam ita re
cte possit intelligi q̄ nonnunq̄ illi
ipsi q̄ merito sue elationis a dn̄o
fuerāt deiecti: denuo miserāte illo
ad humilitatis grām redeant. sic
q̄ merito deuote humilitatis eri
gantur ad glām Denīq̄ saul⁹ ob
superbiam de sede doctrine legalis
depositus est: s; mox ob humilita
tis subiectionem ad euangelisan
dam xp̄isti fidem leuatus. Esuriē
tes impleuit bonis ⁊ diuites dimi
sit inanes Qui eterna pfecte nunc
esuriunt atq̄ ad hec appetenda in
fatigabili operum iustorū instan
tia certare non desistunt. saciabū
tur vtiq̄ cum sui redemptoris glo
ria quam desiderabāt apparuerit
At quicunq̄ celestibus diuitijs
terrenas preponere gaudent: hij
nimirum tempore vltime discreti
onis: inanes totius beatitudinis
dimittuntur a domino. ideoq̄ cū
dyabolo perhennis miserie pena
plectuntur Quod etiam in hac vi
ta ex parte non minima videmus
impleri. vt et humiles videlicet

supne bonitatis alimoniis reple
antur · virtutūq3 celestiū largita
te ditescant · et qui vel de terrenis
diuitiis gloriantes supbiunt vel
de operib9 se bonorum operꝝ quasi
here ꝑ se habeant extollunt · intus
a luce veritatis inanescunt · Singu
lis aūt hiis versiculis quos de diuī
so supboꝝ atq3 humilium statu
beata maria ꝓtulit: adiungendū
est q8 premisit · in ꝓgenies et pro
genies · qr nimirum ꝑ omne labē
tis seculi temp9 creator iustus et
misericors et supbis resistere et hu
milib9 dare gratiam ꝯsueuit · Vn
de et bene post generalem diuine
pietatis ac iusticie ꝯmemoratio
nem: ad specialem noue incarna
tionis dispensationem qua mun
dum redimē deus dignatus est:
confessionis sue verba conuertit
dicens Suscepit israhel puerū su
um: memorari misericordie sue.
Israhel quippe vir videns deum in
terpretatur · Quo nomine omīs
redemptoꝝ hominum cetus desig
natur · ꝓpter quos vt deum videre
valeant: ipse deus homo visibilis
inter hoīes apparuit · Qui suscepit
isrl̄ q̃si medicus egrū quem cura
ret · quasi rex ꝓplum quem ab ho
stiū incursione defenderet: im mo
hoste ꝓstrato liberā redderet · ac se
cum ꝑpetuo regnare donaret · Et
bn̄ addidit pueꝝ suū viz humilē
obedientēq3 significās · qr non ni
si ꝑ virtutē humilitatis pt̄ q̃s ad
sortem redēptionis attingere Vn̄
et dn̄s ait · Nisi ꝯuersi fueritis et ef
ficiamini sicut puuli non intrabi
tis in regnum celoꝝ · Bene q3 sub
iunxit · memorari misericordie sue
qr ꝙ hoīem vt nos redimeret assū
psit · non humane meritū ꝯdicōis
sed diuine donum pietatis extitit
Quid enī post culpā preuaricacō
nis nisi iustā ꝯditoris iram meru
imus. Vn̄ restat vt quiq3 salutē
vitamq3 recupamus eternā · non
hoc nobis: ꝫ eius grē tribuamus
cui dictū est · In ira misericordie
memor eris · Sicut locutus est ad
p̄res nostros abrahā et semini e9
in secula · Patꝝ memoriā faciens
beata maria recte abrahā noīati
exp̄mit · qr et si multi p̄res ac scī do
minice incarnationi testimoniū
mistice ꝓtulerīt: ipsi tn̄ primo ma
nifeste sūt eiusdem incarnacōis ac
nr̄e redēptionis archana predcā.
ipsi specialiter dictū est · Atq3 bn̄
dicent in te vniuerse cognacōnes
terre Q8 ad dn̄m saluatorē ꝑtinē
null9 fideliū dubitat · q̇ ad dandā
nobis benedictionē ꝑpetuam: de
stirpe abrahe ad nos venire dign̄
tus est. Semē aūt abrahe non il
los tm̄ dicit electos qui ex abrahe
ꝓgenie sunt corpaliter editi: verꝫ
etiā nos qui de gētibus ad xp̄um
cōgregati: illis fidei societate pat
bus copulamur · a quibꝰ ꝓsapie
carnal' origine lōge segregamur
Et nos enim semen ac filii sumus
abrahe: cum sacramentis nostri
redemptoris: qui de genere ab ra
he carnem assumpsit renascimur
Nos sumus filii abrahe: cum illū
videre sollerti inuestigacōne que
rimus: cuius diem ipse abrahā

exultauit vt videret ⁊ vidit. ⁊ ga
uisus est. Hinc aūt aplus ait. Si
aūt vos xpi: ergo semen abrahe
estis ſm ꝓmissionē heredes. Rcē
āt in ↄclusione subiungit. in secu
la. qꝫ nimirū prefata ꝓmissio sup
ne hereditatis nullo vnq̄ fine clau
detur. Nam ⁊ vsqꝫ in finē seculi hꝰ
non deerunt: qui in xp̄o credendo
semē fiāt abrahe ⁊ fut̄e btitudis
eidē semini manebit gloria perhē
nis. Vnde nos necē est fratres ca
rissimi quibꝰ eterna merces a do
mino ꝓmittitur indefesso nisu mē
tis ꝑ eius ꝑcepcōne luctari. Opor
tet enī vt ꝓ obtinendo bono qđ si
ne fine cupimus hr̄e: sine vlla in
termissione: donec accipiamꝰ cer
tare curemus. Verba ḡ euange
lice lectionis freq̄nti meditacōne
reuoluamꝰ. exēpla btē dei genitri
cis marie sp animo retineamus.
vt ⁊ in ↄspectu dei humiles inuēti
⁊ ꝓximis quoqꝫ hōre debito sub
missi mēamur vna cū ipsa perpe
tuo sublimari. Studeamꝰ sollicite
ne nos laudantiū indebite fauor
extollat. cum illam videamꝰ inter
v̄ba vere laudacōis inconcussam
humilitatis tenuisse constantiā.
Si immoderatꝰ tpalium rerū nos
appetitus delectat. reminiscamur
qꝫ iudex nr̄ diuites dimittit inaēs
si tpalis afflictio forte mentē con
turbat. recogitemꝰ qꝫ ⁊ humiles
exaltat. Nunq̄ꝫ de ipetranda amis
sorū venia desꝑemus. qꝫ misericor
dia eiꝰ a ꝓgenie in ꝓgenies timē
tibus eū. Nulli inter mala q̄ fecit
grauior impenitendi culpa surri
piat. qꝫ deus supbis resistit. eos
qꝫ a beatorū sorte secernens: ꝑ va
ria penarū loca pro peccatorū vari
etate dispgit. Fit autem largiēte
domino: vt si beate marie semper
actus ⁊ dicta recolamus semp in
nobis ⁊ obseruantia castitatis ⁊
virtutis opera pseuerent. Nam ⁊
optimus ac saluberrimꝰ in scā ec
clesia mos inoleuit vt ymnus ipsi
us quotidie cum psalmodia ves
ptine laudis ab omnibus canat̄
quatenus ex hoc animos fideliū
⁊ frequentior dominice incarnati
onis memoria ad effectum deuoti
onis accendat. ⁊ reculta sepiꝰ exē
pla genitricis illius in virtutū so
liditate ↄfirment. Et hoc oportu
ne ad vesperas fieri ↄplacuit vt vi
delicet fatigata ꝑ diem ⁊ distenta
diuersis cogitationibꝰ mens no
stra incumbente tempore quietis
ad memoriam se sue ↄsideratiōis
colligeret. Iamqꝫ salubriter ani
monita quic quid supfluū vel no
ciuū diurna vagatione contraxis
set: totum hoc nocturnis denuo
precibus ac lacrimis ex tempore
mundaret. Verum nos in longū
duximus sermonē: iam conuersi
ad dominum clemētiam eius po
stulemus: vt ⁊ memoriam beate
marie congruis veneremur offici
is. ⁊ ad celebranda dominice na
tiuitatis solemnia: purioribus a
nimis venire mereamur. adiuuā
te ipso ad facienda opa spūalia
⁊ ad pcipienda dona celestia desi
derium nrm qui ꝓ nobis incarna
ri. atqꝫ inter hoīes viuendi formā

dare voluit· vnigenitū filiū m xp̄m
dn̄m nr̄m cū quo viuit ⁊ regnat
deꝰ in vnitate spiritusſcī p oīa secu
la ſeculorum· Amen·

Sabbato Lcō sancti euange
lij ſm Lucam·

nno quinto de
cimo Tiberij cesaris pcu
rante pontio pilato iudeā· tetrar
cha aūt galilee herode· Philippo
aūt fratre eius tetrarcha ituree ⁊
traconitidis regionis· ⁊ lisania a
biline tetrarcha· sub principibꝰ
sacerdotū anna ⁊ cayphā· factū
est verbum dn̄i sup iohannē za
charie filium in deserto· Et reliqua
Omelia bt̄i gregorij pape·

Redemptoris precursor quo
tpe verbum predicacōis
accepit: memorato roma
ne reipublice pncipe· ⁊ iudee regi
bus designatꝰ cum dr Anno quin
todecimo impij tiberij cesaris pcu
rante pontio pilato iudeā Tetrar
cha aūt galilee herode· Philippo
aūt fratre eius tetrarcha ituree
⁊ traconitidis regionis· ⁊ lisania
abiline tetrarcha· sub principibꝰ
sacerdotū anna ⁊ caypha· Factū
est verbū dn̄i sup iohēm zacha
rie filium in deserto Quia enim illū
predicare veniebat· q ex iudea q̄s
dam ⁊ multos ex gentilibus rede
pturus erat· p regē gentiū ⁊ pn
cipes iudeorum predicacōis eꝰ tpa de
signantꝰ· Quia aūt gentilitas col
ligenda erat· ⁊ iudea p culpa pfi
die dispgenda· ipsa q̄ descriptio
terreni regni principatus ostēdit
qm̄ ⁊ in romana republica vnus
prefuisse describitꝰ· ⁊ in iudee reg
no p quartam ptem plurimi prī
cipabantꝰ· Voce etenī nostri rede
mptoris dr· Omne regnum in seip
sum diuisum desolabitꝰ· Liquet ergo
q ad finem regni iudea puenerat
que tot regibꝰ diuisa subiacebat
Apte q̄ non solū quibus regibꝰ
sed etiam quibꝰ sacerdotibꝰ actū
sit demrātur· vt q illū iohēs ba
ptista predicaret: qui simul rex ⁊
sacerdos existeret· lucas euange
lista predicationis eius tempora
p regnum ⁊ sacerdotium designa
ret· Et venit in omnem regionem
iordanis predicans baptismū pe
nitentie in remissionem peccatorum
cunctis legētibus liquet q iohā
nes baptismū penitentie non so
lum predicauit: verumetiam qui
busdā dedit sed tamen baptismū
suum in remissionem peccatorū
dare non potuit· Remissio enī pec
catorū in solo nobis baptismate
xpisti tribuitur· Notandū itaq̄
qd dicitur· predicans baptismū
penitentie in remissionē peccatorum
qm̄ baptismū quod peccata sol
uerit· q dare non poterat pdica
bat· vt sicut incarnatum verbum
pris precurrebat vbo predicacōis
ita baptismū pnie quo pctā sol
uuntꝰ precurrerēt suo baptismate
quo pctā solui non pn̄t· vt q ser
mo eius precurrebat pn̄tiā rede
mptoris· ipsum q̄ eius baptisma p
cedēdo fieret vmbra veritatis Seq̄
tur· sicut scriptū est in libro smo
nū ysaye pphete Vox clamantis

in deserto. Parate viam dn̄i: rectas
facite semitas eius. Idem vero io
hes baptista req̄situs quis esset
rn̄dit dicēs. Ego vox clamantis in
deserto. Qui sicut ante nos dictum ē
Ideo vox a ꝓpheta vocatus est. q̄r
verbū p̄ibat. Quid aūt clamaret
aperit cum subdit. Parate viam
dn̄i: rectas facite semitas eiꝰ. Om
nis qui fide rectā ⁊ bona opa p̄di
cat. quid aliud q̄ꝫ venienti dn̄o ad
corda audientiū viam parat vt hec
vis gratie penetret. lumen verita
tis illustret. vt rcās domino semi
tas faciat. dū mundas in aīo co
gitacōes p sermonē bone predica
tionis format Oīs vallis implebi
tur ⁊ omnis mons ⁊ collis humi
liabit. Quid hoc loco valliū noīe:
nisi humiles. q̄d montiū ⁊ colliū
nisi supbi hoīes designant. In ad
uentu g̊ redēptoris valles implete
mōtes vero ⁊ colles humiliati sūt
q̄r iuxta eius vocem. Omnis q̄ se
exaltat humiliabit. ⁊ qui se hui
liat exaltabit Vallis etenī imple
ta crescit: mons autē ⁊ collis hui
liatus decrescit. q̄r nimirum in fi
de mediatoris dei ⁊ hoīm hominis
ihesu xp̄i. ⁊ gētilitas plenitudinē
gratie accepit. ⁊ iudea p errorem
pfidie hoc vnde timebat perdidit
Oīs enī vallis implebitur. q̄r cor
da humiliū sacre doctrine eloq̄o
virtutum grā replebunt. Iuxta
hoc quod scriptum est. Qui emit
tit fontes in conuallibus. ⁊ vnde
rursum dicitur. Et conualles abū
dabunt frumento A montibꝰ nā
q̄ꝫ aqua delabitur. q̄r supbas mē
tes veritatis doctrina deserit. Sed
fontes in conuallibꝰ surgunt. quia
mentes humilium verbum pre
dicationis accipiūt. Iam videmꝰ
iam conualles frumento abūda
re conspicimus. q̄r illorū ora pa
bulo veritatis impleta sunt: q̄ mi
tes ⁊ simplices huic mundo despi
cabiles esse videbantur Ipsum q̄ꝫ
iohannē baptistam q̄r mira san
ctitate preditum populus viderat
illum hunc esse singulariter celsū
ac solidum montem credebat. de
quo scriptum est. In nouissimis
diebꝰ erit mons domus domini p̄
patus in vertice montium. Nam
hunc esse xp̄um putabat: sicut p
euangelium dicitur Existimante
autem populo: ⁊ cogitantibꝰ om
nibꝰ in cordibꝰ suis de iohāne: ne
forte ipse esset xp̄s. Quem ⁊ requi
rebant dicentes. Nunquid xp̄us
es tu. Sed nisi isdem iohes apud
se vallis esset: repletus gratie spi
ritu non fuisset. Qui vt hoc quod
erat ostenderet dixit. Venit forti
or me post me cuius non sum dig
nus soluē corrigiam calciamenti
eius. Et rursus ait. Qui habet spō
sam sponsus est. Amicus aūt spō
si qui stat ⁊ audit eum: gaudio
gaudet ꝓpter vocē sponsi. Hoc aūt
gaudiū meū impletum est. Illuꝫ
oportet crescē: me autem minui.
Ecce cum pro mira opatione vir
tutum talis esset vt xp̄s crederet̄:
non solū xp̄m non se esse rn̄t. sed
etiā corrigiā calciamenti eꝰ soluē
⁊ incarnationis eius misteriuꝫ p
scrutari non se dignū eē p̄hibuit

Eius sponsam, ecclesiam credebāt
qui hunc ꝙ xpristus esset puta
bant. Sed ait. Qui habet sponsā
sponsus est. Ac si diceret. Ego spō
sus non sum ꝫ amicus sponsi sum
Nec ꝓpter vocem suam: sed in voce
sponsi gaudere se ꝓhibebat ꝙ nō
ideo letabatᷣ in corde: qm̄ a popul
humiliter audiebatur loquens:
sed ꝙ ipse veritatis vocem audie
bat intus: vt loqueretur foras
Qd bene gaudium impletū dicit
ꝙ quisquis de sua voce gaudet ple
num gaudium non hꝫ. A quo et
subditur. Jllū oꝫ crescere: me aūt
minui. Qua in re q̄rendum est in
quo creuit xpristus: in quo minu
tus est iohes: nisi ꝙ ꝓplus iohis
abstinentiam videns: remotum
hunc ab hoibus esse conspiciēs
eum xpristū esse putabat. xp̄um
vero cum publicanis comedentē
inter peccatores ambulantē; intu
ens: eum non xp̄m sed ꝓphetam
esse credebat. Sed cum ꝑ accessū
temporis xpristus qui ꝓpheta esse
putabatᷣ xpristus est agnitus. et
iohes qui xpristus esse putabatᷣ
ꝓpha esse innotuit. impletum est
qd de xpō suus precursor predixit
Jllum oꝫ crescere: me autē minui
In estimatione q̄ppe populi et xri
stus creuit et agnitus est qd erat:
et Johes decreuit. ꝙ cessauit dici
qd non erat. Igitur quoniā et idē
iohes ideo in sanctitate ꝑstitit. ꝙ
in cordis humilitate ꝑdurauit. et
multi idcirco ceciderunt. ꝙ apud
semetipsos elata cogitatione tu
muerunt. Dicatᷣ recte. Omnis va

lis implebitur: et omnis mons et
collis humiliabitur. ꝙ humiles
donum accipiunt qd a se corda su
ꝑbientium repellunt. Seq̄tur. Et
erunt praua in directa et aspera in
vias planas. Praua directa fiūt:
cum maloꝝ corda ꝑ iniusticiā de
torta: ad iusticie regulam dirigū
tur. Et aspera in vias planas im
mutantur: cum immites atq₃ ira
cunde mentes: ꝑ infusionem su
ꝑne gratie ad lenitudinem man
suetudinis redeunt. Qn̄ enī verbū
veritatis ab iracunda mente non
recipitur: quasi asperitas itineris
gressum ꝑgentis repellit. Sed cū
mens iracunda ꝑ acceptam man
suetudinis gratiā: correptionis
vel exhortationis verbum recipit
ibi planā viam predicator inue
nit: vbi prius per asperitatē itine
ris ꝑgere et predicacōis gressum
ponere non valebat. Sequitur. Et
videbit omnis caro salutare dei.
Omnis caro accipitur omnis hō.
videlicet salutare dei xp̄m in hac
vita omnis homo videre nō potu
it Vbi ergo in hac sententia pro
pheta prophecie oculū nisi ad ex
tremū iudicij diem tendit vbi cū
aptis celis ministrantibus ange
lis. ꝯsedentibus apostolis in sede
maiestatis sue xp̄us apparuerit:
omnes hunc et electi et reprobi pa
ter videbunt. vt et iusti de munere
retribucōis sine fine gaudeant. et
iniusti in vltione supplicij imꝑpe
tuū gemant. Nam ꝙ ad hoc ista
sentētia intendit ꝙ in extremo ex
amine ab omī carne videbitᷣ. recte

subiugitur. Dicebat autē ad tur
bas que exibant vt baptisarent̄
ab eo. Gemmina viperarum quis ostē
det vobis fugere a vētura ira. Ven
tura enī ira. est aīa dūsio vltionis
extreme. Quā tunc peccator fugere
nō valet. qui nūc ad lamēta pnīe
nō recurrit. Et notandū. q dū ma
le soboles malorū parentū actio
nes imitātur. gemmina viperarū
vocant̄. quia p hoc q bonis inuidēt
eos psequūtur. q quibusdā ma
la ētribuūt. q lesiones proximis
exquirūt. qm in hijs omnib9 pri
orum suorum carnaliū vias sequun
tur. q̄si venenati filij. de venenatis
pentib9 nati sunt. Sed quia iam pec
cauim9. quia vsu male cōsuetudinis
inuoluti sum9. dicat q̄d nobis fa
ciendū sit. vt fugere a ventuā ira
valeam9 Sequit̄ Facite ergo dig
nos fructus pnīe. In quib9 verbis
notandū est. q amicus spōsi non
solū fructus pnīe. s dignos fructus
pnīe admonet ēē faciēdos. Aliud
est nāq fructū facere: aliud dignū
pnīe fructum facere. Vt enī fm dig
nos pnīe fructus loq̄mur sciēdum
est. quia quisq illicita nulla cōmisit
huic iure concedit̄. vt licitis vtat̄
sicq pietatis opeā faciat. vt tn̄ si
voluerit eā q̄ mundi sunt relinq̄t
At si q̄s in fornicacōnis culpa. vel
fortasse qd est grauius i adulte
riū lapsus est. tanto a se licita de
bet abscidere. q̄nto se meminit a il
licita ppetrasse. Neq enī par fru
ctus boni opis esse debet eius qui
min9. et eius qui ampli9 deliquit
aut ei9 qui nullis. et eius q̄ in qui
busdā facinorib9 cecidit et eius q̄
in multis est lapsus Per hoc ērgo
qd dicitur. facite dignos fructus pe
nitētie vniuscuiusq cōscientia cō
uenitur. vt tanto maiora queāt
bonorū operū lucra p penitētiam.
q̄nto grauiora sibi intulit damna
p culpaz. Sed iudei de generis no
bilitate gloriātes idcirco se agno
scere peccatores nolebāt. quia de
abrahe stirpe descenderāt. Quib9
recte dicit̄ Et ne cepitis dicere Pa
trem habem9 abraham. Dico enī
vobis quia potēs est deus de lapi
dibus istis suscitare filios abra
he Quid enī lapides. nisi corda gē
tiliū fuerūt ad intellectū dei omni
potētis insensibilia. sicut etiā qui
busdā ex iudeis dicit̄. auferā cor
lapideū de carne vestra. Nec ime
rito lapidū nomine. gētes signi
ficate sunt que lapides coluerūt.
Vn̄ scriptū est. Similes illis fiāt
qui faciūt ea: et omnes qui confi
dunt in eis. De quibus nimirū la
didibus. filij abrahe suscitati sūt:
quia dum dura corda gentiliū in
abrahe semine. idest in xpō credi
derūt. eius filij facti sunt. cuius se
mini sūt vniti Vnde et eisdē genti
bus per egregiū predicatorem di
citur Si autē vos xpi. ergo semen
abrahe estis. Si igitur nos per fi
dem cristi abrahe semē existim9.
iudei propter pfidiam abrahe fi
lij esse desierunt. Quia vero in illo
die tremēdi examinis. parētes bo
ni. malis filijs prodesse nō possūt
testatur ppheta qui dicit Noe. da
niel et iob. si fuerint i medio eius

viuo ego dicit dominꝰ deus. quia
filiuȝ ⁊ filiam nō liberabūt: sed ip
si iusticia sua liberabunt animas
suas. Et rursū. quia boni filij nihil
malis parētibꝰ prosint. sed ad re
atum pocius parentū malorum.
proficiat bonitas filiorū ipsa ꝑ se
veritas iudeis nō credentibꝰ dicit
Si ego i beelzebub eicio demonia
filij vestri in quo eiciūt. Ideo ipsi
iudices vestri erūt. Sequit̃. Jam
enī securis ad radiceȝ arboris po
sita est. Omnis ērgo arbor nō faci
ens fructū bonum excidetur. ⁊ in
ignem mittetur. Arbor huiꝰ mun
di est vniuersū genus humanū.
securis vero est scilicet redemptor
noster. qui velut ex manubrio ⁊
ferro tenet̃ ex humanitate. sed in
cidit ex diuinitate. Que videlicet se
curis ad radicē arboris posita est
quia ⁊ si ꝑ pacientiā expectat. vi
detur tamen quid factura est. Om
nis enim arbor. nō faciens fructū
bonū excidetur. ⁊ in ignem mitte
tur. quia vnusquisqȝ ꝑuersus pa
ratam cicius iehenne cōcrematio
nem inuenit. qui hic fructuȝ boni
operis facere cōtemnit. Et notan
dum. ꝙ securim nō iuxta ramos
positam. sed ad radicē dicit. Cum
enim malorū filij tolluntur. quid
aliud ꝙ̄ rami infructuose arboris
absciduntur. Cum vero tota simul
progenies cum parēte tollitur. in
fructuosa arbor a radice abscisa
est. ne iā remaneat. vnde praua
iterum soboles succrescat. In qui
bus iohānis baptiste verbis cō
stat ꝙ audientium corda turba
ta sunt. cum protinus subinfert̃.
Et interrogabāt eum turbe dicen
tes Quid ergo facienꝰ. Percusse
enim terrore fuerāt. que cōsilium
querebāt. Sequitur. Respōdens
aūt dicebat illis. Qui habet duas
tunicas. det nō habenti. Et qui ha
bet escas similiter faciat. Per hoc
ꝙ tunica plus est necessaria vsui
nostro. ꝙ̄ pallium. ad fructū dig
num penitētie ꝑtinet. vt nō solū
exteriora queqȝ ⁊ minꝰ necessaria
sed ipā valde nobis necessaria di
uidere cum proximis debeamꝰ. sci
licet vel escaȝ. qua carnaliter viui
mus. vel tunicam qua vestimur.
Quia enim in lege scriptū est. dili
ges proximū tuum sicut teipsum.
minus proximū amare conuinci
tur. qui nō cum eo in necessitate il
lius. etiā que sibi sunt necessaria
partitur. Idcirco ergo de diuiden
dis cum proximo duabꝰ tunicis
datur p̄ceptum. quia hoc de vna
dici nō potuit. quoniā si vna diui
ditur. nemo vestitur. In dimidia
quippe tunica. ⁊ nudꝰ remanet q̄
accipit. ⁊ nudus q̄ dedit. Int̃ hec
sciendum est. ꝙ tum opera miseri
cordie valeāt. cum ad fructꝰ dig
nos penitētie. ipsa pre ceteris p̄cl
piūtur. Hinc etiā per semetipām
veitas dicit. Date elemosinā. ⁊ ec
ce omnia mūda sunt vobis. Hinc
rursus ait. Date ⁊ dabitur vobis.
Hinc scriptū est. Ignē ardenteȝ ex
tinguit aqua. ⁊ elemosina resistit
peccatis Hinc iteȝ dicitur. Cōclu
de elemosinā i sinu paupis. ⁊ hec
pro te exorabit. Hinc bonꝰ pater.

innocentē filium admonet dicēs
Si multū tibi fuerit· abūdanter
tribue· si exiguū fuerit· eciam exi
guū libenter impartiri stude· Vt au
tem q̄ta esset virtus in cōtinētia·
et susceptiōne indigētium· ostende
ret redēptor noster dixit· Qui reci
pit ꝓphetam in nomine prophete
mercedē prophete accipiet· Et qui
recipit iustū in nomīe iusti· merce
dem iusti accipiet In quibus ver
bis notādū est· quia nō ait mer
cedem de propheta· vel mercedē de
iusto· sꝫ mercedē prophete· et mer
cedē iusti accipiet Aliud est enim
merces de ꝓpheta· aliud merces
ꝓphete Atqꝫ aliud merces de iusto
aliud merces iusti· Quid est enim
dicere mercedē prophete accipiet
nisi quia is qui ꝓphetā sua largi
tate sustētat· q̄uis ipse ꝓphetiam
nō habeat apud omnipotētem ta
mē dominū· prophete premiū ha
bebit Iste enī fortasse iustus est·
et q̄to in hoc mūdo nihil possidet·
tanto loquēdi pro iusticia· fidu
ciam maiorē habet· Hūc dum ille
sustētat· qui in hoc mūdo aliquid
possidet· et fortasse pro iusticia ad
huc loqui libere nō presumit· Iu
sticie illius libertatē sibi participē
facit· vt cū eo pariter· quē susten
tando adiuuit· quatenꝰ eandē iu
sticiā libere loqui potuisset· Ille ꝓ
phetie spiritu plenꝰ est· sed tamē
corporeo eget alimēto· et si corpꝰ
nō reficitur· certū est quod vox ipsa
subtrahatur· Qui igitur alimen
tū prophete· propter hoc qd pro
pheta est tribuit· prophetie illius
vires ad loquēdum dedit· Cum
propheta ergo mercedē prophete
accipiet· q̄ et si spiritu prophetie
plenus nō fuit· hoc tamē ante dei
oculos exhibuit qd habuit· Hinc
est enim qd quibusdā peregrinātī
bus fratribꝰ· gaio per iohānem di
citur· Pro noīe enim xpi profecti
sunt· nihil accipiētes a gentilibꝰ
Nos ergo debemus accipere huiꝰmōi
vt cooperatores simꝰ veritatis· Qui
enī spiritalia dona habētibꝰ· tem
poralia subsidia tribuit· in ipsis
donis spiritalibꝰ cooperator existit
Nam cū pauci sint· qui spiritalia
dona percipiūt· et multi qui rebus
temporalibꝰ abūdant· per hoc se
diuites virtutibꝰ pauperū inserūt
quo eisdem sanctis pauperibꝰ de
suis diuicijs solatia dātur· Vnde
cum per ysaie vocem dominꝰ dereli
cte gētilitati· id est sancte ecclesie
spiritualiū virtutum merita· tan
q̄ deserta arbusta promitteret· vl
timū quoqꝫ pariter ꝓmisit dicēs· Po
nā desertū in stagnū aque· et ter
rā inuiā· in riuos aquarū· Dabo in
solitudinē cedrū et spinam· mirtū et
lignū oliue Ponā in desto abietē
vlmū et buxū sil' vt videāt et sciāt et
recogitēt et intelligāt pariter q̄ manꝰ
dn̄i fecit hoc in stagnū aquarū et ter
ram inuiā in riuos aquarū posuit
quia gentilitati que priꝰ per ariditatē
mētis nullos bonorū operum fru
ctus ferebat· fluēta sancte p̄dica
tionis dedit· et ipa ad quā prius
per asperitatem sue siccitatis viā p̄di
catoribꝰ nō patebat· doctrine perꝰ
modū riuos emanauit Cui adhuc

ex munere magno promittit̃ dabo in solitudine cedrũ et spinam. Cedrũ: quia magni odoris est. atq; inputribilis nature. iure accipimus in promissiõe. de spina vero cũ peccanti homĩ dictum sit. terra tua spinas et tribulos germinabit tibi. Quid mirũ si sancte ecclesie illud promittit̃. qđ peccanti homini pro pena multiplicabit̃. Sed cedri significãtur nomĩe. hij qui virtutes et signa exhibẽt in sua opatione. qui dicere cũ paulo valent. Xpi bonus odor sum9 deo. quorũ corda ita interno amore solidata sũt. vt ea iam terreni amoris putredo nulla corrũpat. Per spinaz vero signati sũt doctrine spiritualis viri. qui dũ de peccatis ac virtutibus disserũt. et modo eterna supplicia minãtur. modo celestis regni gaudia pmittũt. cor audientiũ pũgunt. sicq; mentis dolore cõpunctiõnis pforant. vt ab eoꝝ oculis quasi quidã sãguis anime lacrime decurrãt. Mirtus vero temperatiue v̇tutis est. ita vt dissoluta mẽbra temperãdo constringat. Qui itaq; p mirtum. nisi hij designati sunt. qui afflictionib9 proximorũ cõpatiscunt. eorumq; tribulationem p compassiõem temperant iuxta hoc qđ scriptuz est. gratias autem deo qui cõsolatur nos in omni tribulacõne nostra vt possimus et ipsi cõsolari eos. qui in omni p̃ssura sunt. Qui dum afflictis proximis. verbum vel opem consolacõnis ferunt. eos procul dubio. ad statũ rectitudis restringũt. ne immoderãta tribulacõe. in desperacõem soluãtur. Quos autẽ p oliuã nisi misericordes accipim9 Quia et grece oleos. misericordia vocat̃. et quasi oliue liquor. ante õnipotẽtis dei oculos. misericordie fruct9 lucet. Cui adhuc in promissione subiũgitur. Ponã in deserto abitem. vlmũ et buxũ simul. Qui p abietem. que valde crescẽdo. ad aeris alta sustollit̃. nisi hij designati sunt. qui intra sanctã ecclesiam adhuc in terrenis corpibus positi. iam celestia cõtemplãtur. et q̃uis nascendo de terra exeunt. cõtemplãdo tamẽ iam iuxta ethera mẽtis verticem tollũt. Et quid per vlmũ. nisi secularium mentes expresse sunt. Que dum terrenis adhuc curis inseruiũt. nullũ virtutum spiritaliũ fructum ferunt. Sed et si fructũ proprium vlmus non habet. portare tamen vitem cum fructu solet. quia et seculares viri in sancta ecclesia. q̃uis virtutum spiritaliũ dona nõ habeãt: dum tamẽ sanctos viros. donis spiritalib9 plenos. sua largitate sustentant. quid aliud q̃ vitem cum botris portant. Buxus autẽ quos alios designat. que in altũ non proficit. et q̃uis fructum nõ habeat viriditatez habet. nisi eos qui itra sanctam ecclesiã. adhuc ex etatis infirmitate. bona opera ferre non valent. sed tamen parentum fidelium credulitatem sequentes. fidem perpetue viriditatis tenẽt. Post que omnia apte subiũgitur. vt videãt et sciant et re

cogitent ⁊ intelligāt pariter. Ad hoc enī cedrus in ecclesia ponitur vt quisquis a proximo odorē virtutum spiritaliū trahit ipse quoqꝫ ab interne vite dilectōne non torpeat. sed ad donorum celestiū desideria ignescat. Ad hoc spina ponitur. vt qui predicacōnis eius verbo cōpunctus fuerit. ipse quoqꝫ exemplo illius discat corda sequētium predicacōnis verbo compūgere. Ad hoc mirtus ponit᷑. vt qui in ardorē tribulacōnis ab ore vel opere proximi cōpaciētis temperamētum ꝯsolacōis accepit. ipse etiam discat. queadmodū afflictis proximis sue cōsolationis tēperamētum proferat. Ad hoc oliua ponit᷑ ⁊ q̃ aliene misericordie opera cognoscit. discat queadmodū debeat indigēti proximo. ⁊ ipē misereri Ad hoc abies ponit᷑ vt quisqꝫ vim ꝯtemplacōnis ei⁹ agnoueit. ipse quoqꝫ ad ꝯtēplanda eterna p̃mia succendatur. Ad hoc vlmus ponitur. vt quisquis eū intuetur. qui habere virtutū spiritaliū fructum nō valet: sed tamē eos qui spiritalib⁹ donis sunt īpleti sustētat. ipse quoqꝫ sanctoꝝ vite q̃ta valet largitate īseruiat. ⁊ celestium donorū botros. quos gignendo nō valet. sustētando ferat. Ad hoc bux⁹ ponitur. vt q̃ habere multos adhuc in īfirmitate positos. vere fidei viriditatē cōsiderat. etiā esse ipse infidelis erubescat. Bene ērgo de scriptis prius arborib⁹ dicatur. vt videāt ⁊ sciant ⁊ recogitent ⁊ intelligāt. vbi ⁊ apte subiungitur pariter. quia cū intra sāctam ecclesiam. diuersi hominū mores. diuersi sunt ordies. necesse est vt omēs simul discant. dū in ea spirituales viri diuerse qualitatis etatis ⁊ ordis. ad imitandū simul videntur. Sꝫ ecce nos dum mōstraē vlmū querim⁹. p multa arbusta longius euagati sumus. Ad hoc itaqꝫ propt̃ qd prophete testimonium protulim⁹ reuertamur Qui recipit prophetam in nomie prophete. mercedē prophete accipiet quia ⁊ si fructum vlmus non habet. vitem tamen cum fructib⁹ portat. Hec ipsa sua efficit. que bene sustētat aliena. Quia vero ad magna nos opera iohēs admonet dicēs. facite fruct⁹ dignos penitētie ⁊ rursum. qui habet duas tunicas det non habēti. ⁊ qui habet escas similit᷑ faciat. iam patēter datur intelligi. quid est qd veritas dicit. A dieb⁹ iohānis baptiste. regnū celorū vim patitur. ⁊ violenti diripiūt illud. Que superne verba sentētie nobis sūt magnopere pscrutanda Nam querendū est. quomō vim ppeti regnuꝫ celorū possit. Quis enī celo violenciam irrogat. Et rursus querēdū est. si pati vim celorū regnum potest. ⁊ violenti diripiūt illud. cur eandē vim. a dieb⁹ iohānis baptiste. ⁊ non etiam ante protulerit In lege vero scriptum est. Si quis hec vel illa fecerit. morte moriatur. Cūctis legentib⁹ liquet. quia peccatores quosꝫ pena sue seueritatis pculit. non autē p penitētiam ab

vitam reduxit. Cũ vero iohãnes baptista redẽptoris gratiam precurrens penitẽtiã predicat. vt peccator q ex culpa est mortuꝰ. p cõuersionẽ viuat. profecto a diebꝰ iohãnis baptiste. regnum celoꝝ vim patitur. Quid est autem regnum celoꝝ nisi locus iustorũ. Soli enim iustis celestis patrie pmia debẽtur. vt humiles. casti. mites. atqꝫ misericordes. ad gaudia supna perueniãt. Cum vero quis vel supbia tumidꝰ vel carnis facinore pollutus. vel iracũdia accensus. vel crudelitate impius. post culpas ad penitẽtiam redit. et vitam eternam pcipit. quasi in locum peccator intrat alienũ. A diebus ergo iohãnis baptiste regnum celorũ vim patitur. et violenti rapiũt illud. quia qui penitẽtiam peccatoribꝰ indixit. quid aliud q celoruꝫ regno fieri violentiã docuit. Recogitemꝰ ergo fratres carissimi. mala que fecimus. et nosmetipsos assiduis lamẽtis atteramus. Hereditateꝫ iustorum. quã non tenuimus pvitam. rapiamꝰ p penitenciam. Vult a nobis omnipotẽs deus. talem violentiã perpeti. Nam regnũ celorũ rapi vult nostris fletibus. qd nostris meritis nõ debetur. Ab spei ẽgo certitudĩe. nulla nos malorum nostroꝝ qualitas. nulla quãtitas frangat. Prestat magnã venie fiduciã. latro ille venerabilis. qui nõ in de venerabilis vnde latro. Naꝫ latro ex crudelitate. venerabilis ex cõfessione. Cogitate rogõ cogitate. q sint incõprehensibilia in õnipotẽte deo. misericordie viscera. Latro iste cruentis manibꝰ abstractꝰ. a facie itineris suspẽsus est i patibulo crucis. Ibi cõfessus. ibi sanatus. ibi audire meruit. hodie mecuꝫ eris in paradiso. Quid est hoc. Quis tantã bonitatẽ dei possit dicere. qs estimare sufficiat. De ipsa pena criminis puenit ad pmia vtutis. Ideirco autẽ omnipotẽs deus. electos suos in quibusdã lapsibus cadere permĩsit. vt alijs in culpa iacẽtibus. si toto ad eum corde cõsurgãt. spem venie reddat. vt eis p lamẽta penitẽtie. viam pietatis aperiat. Exerceamꝰ nosmetipsos in lamẽtis. extinguamꝰ fletibus. et dignis penitentie fructibꝰ culpas. Tempa indulta nõ pereant. quia qui multos a suis iniquitatibꝰ iam sanatos aspicimꝰ. quid aliud q superne misericordie pignꝰ tenemus.

Dñica quarta.
Scdm Johãnem.

In illo tẽpore Miserũt iudei ab iherosolimis sacerdotes et leuitas ad iohãnem. vt interrogarent eũ. Tu quis es. Et cõfessus est et non negauit. Et reliqua. Omel' beati Gregorij pape.

Ex huiꝰ nobis lectionis verbo fratres carissimi Johãnis hũilitas cõmendatur Qui cũ tante virtutis esset. vt xpc credi posset. elegit solide subsistere in se. ne hũana opinione raperetur inaniter super se. Nam cõfessus est. et nõ negauit. Confessus

est quia nō sum ego xp̄c Sed qui
dixit nō sum. negauit plane q̄d
non erat. sed nō negauit q̄d erat
vt veritatē loquēs. eius membrū
fieret. cuius sibi nomē fallaciter
nō vsurparet. Cum enim nō vult
appetere nomen cristi. factus est
membrū cristi. quia infirmitatem
suā studuit humiliter agnoscere
illius celsitudinē meruit veraciť
obtinere. Sed cum ex lectōne alia
redemptoris nostri sententia ad
mentē reducitur. ex huius lectio
nis verbis. nobis questio iplexa
generať. Alio quippe in loco. inq̄
situs a discipulis dominꝰ de aduē
tu helye respōdit. Helyas iam ve
nit. et nō cognouerūt eum. sed fece
runt in eo quecumqꝫ voluerūt. Et
si vultis scire Johānes ipse est he
lyas. Requisitꝰ autem iohānes
dicit. Non sum helyas. Quid est
hoc frēs carissimi. quia q̄d veritas
affirmat. hoc pp̄heta veritatis ne
gat. Valde namqꝫ inter se diuer
sa sunt. ipse est. et nō sum Quomo
do ergo pp̄hetia veritatis est. si eius
dem veritatis sermonibꝰ concors
nō est. Sed si subtiliter veritas ipsa
req̄ratur. hoc q̄d inter se cōtrariū
sonat. quomodo cōtrariū non sit
inuenitur Ad zachariā namqꝫ de
iohāne angelꝰ dicit. Ipse p̄cedet
ante illū in spiritu et virtute helye
Qui idcirco venturus in spiritu et
virtute helye diciť. quia sicut heli
as scd̄m domini aduētum p̄ueni
et. ita iohānes p̄uenit primū. Si
cut ille p̄cursor venturus est iudi
cis. ita iste p̄cursor est factus re

demptoris Johānes in spiritu he
lias erat. i psona helyas nō erat
Quod ergo fatetur dominꝰ de spiri
tu. hoc iohānes denegat de perso
na. quia et iustum sic erat. vt et do
minꝰ discipulis spiritualem de io
hāne sentētiam diceret. et iohān
nes eisdem turbis carnalibꝰ non
de suo spiritu. sed de corpore respō
deret. Cōtrarium ergo veritati vi
detur esse quod iohānes sonuit.
sed tamē a veritatis tramite non
recessit Qui cum se etiā prophetam
negat. quia videlicet nō solum po
terat redēptorem predicarē. sed eti
am demonstrarē. quis nam sit cō
tinuo exprimit. cū subiungit. Ego
vox clamantis in deserto. Scitis
fratres carissimi. quia vnigenitꝰ
filius. verbum patris vocatur. io
hāne attestante qui ait. In prin
cipio erat verbum. et verbū erat
apud deū. et deus erat verbum. Et
ex ipsa vestra locutiōe cognoscitis
quia prius vox sonat. vt verbum
postmodū possit audiri Johes er
go vocē se esse asserit. quia verbū
precedit. Aduētum itaqꝫ dn̄icum
precurrēs vox dicitur. quia p eiꝰ
ministeriū patris verbum ab ho
minibꝰ auditur. Qui etiā in deser
to clamat. quia derelicte ac destitute
iudee solatium sui redemptoris an
nūciat. Quid autem clamet. insi
nuat cum subiungit Dirigite viam
domini. sicut dixit ysaias pp̄heta.
Via domini ad cor dirigiť. cū ad
preceptū vita preparatur. Vnde
scriptū est. Si quis diligit me. ser
monē meū seruabit. et pater meꝰ

diliget eũ. ⁊ ad eum veniemus. ⁊
mãsionem apud eum faciemus
Quisquis ergo mentẽ in sup̱bia
eleuat. q̃squis auaritie estib9 an
helat. q̃squis se luxurie inq̃natio
nib9 polluit. cordis ostium cõtra
veritatez claudit. ⁊ ne ad se domi
nus veniat. claustra animi seris
viciorũ damnat. Sed adhuc qui
missi sunt percõtantur. Quid ẽgo
baptisas. si tu nõ es xp̃s. neq; he
lyas neq; propheta. Quod quia
nõ studio cognoscende veritatis:
sed malicia exercĩde emulacõnis
dicitur. euãgelista tacitẽ innotu
it. qui subiũxit dicens. Et qui mis
si fuerãt erant ex phariseis Ac si
aperte dicat. Illi iohãnem de suis
a ꝯtibus requirũt. qui doctrinã ne
sciunt querere: sed inuidere. Sed
sanctus quisq; etiam cum p̱uersa
mẽte requirit. de bonitatis sue stu
dio nõ mutatur. Unde iohãnes
quoq; ad verba inuidie p̃dicamẽ
ta respõdit vite. Nam protinus ad
iũgit. Ego baptiso in aqua. medi
us autem vestrũ stat. quem vos
nescitis. Johãnes non spiritu: ſ;
aqua baptisat. q; peccata soluere
nõ valens. baptisatoꝝ corpora p̱
aquã lauat. ſ; tamẽ mentẽ p̱ veni
am nõ lauat. Cur ẽgo baptisat.
q̃ p̱ baptismũ peccata nõ relaxat
nisi vt precursionis sue ordinẽ ser
uãs. qui nasciturũ nascendo p̃ue
neãt baptisaturũ quoq; dñm bap
tisando p̃ueniret. ⁊ qui p̃dicando
fact9 est precursor xp̃i. baptisãdo
etiã precursor ei9 fieret imitatiõe
sacramẽti. Qui inter hec misteriũ
nostri redẽptoris annũcians. hũc
in medio hominũ. ⁊ stetisse asserit
⁊ nesciri. quia p̱ carnez dñs appa
rens. ⁊ visibilis extitit corp̱e. ⁊ in
uisibilis maiestate. De quo etiaz
subdit. Qui p9 me venit. ante me
fact9 est Sic nãq; dicitur. ante me
fact9 est. ac si dicatur ãte me posi
tus. P9 me ergo venit. q; post mo
dũ natus. ante me autẽ fact9 est.
quia mihi p̃latus Sed hec paulo
sup̱ius dicẽs. etiam p̃lationis ei9
causam ap̱uit cũ subiũgit. q; p̃or
me erat Ac si ap̱te dicat. Inde etiã
p9 me natus sup̱at. q̊ eum natiui
tatis sue tẽpora nõ angustat. Nã
qui p̱ matrẽ in temp̱e nascitur. si
ne matre ante tẽpora ex patre ge
neratur Cui q̃ⁿte reuerẽtie humili
tatẽ debeat. subdendo manifestat.
Cui9 non sum dign9 soluere corri
giã calciamẽti. Mos apud veteres
fuit. vt si q̇s eam que sibi cõpete
ret accip̱e vxorẽ nollet. ille ei calci
amentũ solueret. q̊ ad hanc spon
sus ꝓpinq̊tatis iure veniret Quid igi
tur inter hoies xp̃c. nisi sancte eccle
spõsus apparuit. De quo ⁊ iste io
hãnes dicit. Qui hʒ sponsaz spon
sus est. Sed quia iohẽm homies
xp̃m esse putauerũt. qd idem io
hãnes negat. recte se indignũ ad
soluendũ esse corrigiã calciamẽti
ei9 denũciat. Ac si ap̱te dicat. Ego
redẽptoris vestigia denudaẽ non
valeo. q; sponsi nomẽ mihi imerito
nõ vsurpo. Qd tamẽ intelligi ⁊ ali
ter potest Quis em̃ nesciat. q; cal
ciamẽta ex mortuis aĩalib9 fiunt.
Incarnat9 vero domin9. veniens

quasi calciatus apparuit. qui i di
uinitate sua morticinū nostre cor
rupcōnis assumpsit. Vnde etiam
per prophetam dicit. In ydumeā
extendam calciamētum meū. per
ydumeā quippe gentilitas. p cal
ciamētum vero assumpta morta
litas designatur. In ydumeam er
go domin⁹ calciamētum suum se
extēdere asserit. quia dum per car
nem gentib⁹ innotuit. quasi calci
ata ad nos diuinitas venit. Sed
huius incarnatiōis misteriū. hu
manus oculus penetrare nō suffi
cit. Inuestigare etenī nullatenus
potest. quomō incarnatur verbū
quomō summ⁹ a viuificator spi
ritus. intra vterꝫ matris animat̄.
quomō is qui iniciū non habeat
a existit a cōcipitur. Corrigia ēgo
calciamēti est causa nostris sensi
bus obligata misterij. Johānes
itaqꝫ soluere corrigiam calciamē
ti eius nō valet. quia incarnatio
nis eius misteriū nec ipse inuesti
gare sufficit. qui hoc p prophetie
spiritꝫ agnouit. Quid est ēgo di
cere: nō sum dignus soluere corri
giam calciamēti eius. nisi aperte
a humilit̄ suam ignorātiam pro
fiteri. ac si aperte dicat. Quid mi
rum si mihi p̄latus est. quē post
me quidē natum cōsidero. sed na
tiuitatis eius misteriū non appre
hendo Ecce iohānes prophetie spi
ritu īpletus. mira scientia emicat
a tamē illud de se insinuat quod
ignorat. Qua in re pēsandum est
nobis fratres carissimi. a tota in
tencōne cogitandum. quomodo
sācti viri vt humilitatis in se vir
tutem custodiāt. cum quedaꝫ mi
rabiliter sciūt illud ante mentis
oculos student reuocare qđ nesci
unt. vt dum ex parte alia infirmi
tatem cōsiderant. ex ea parte quā
pfecti sunt. eorum se animus nō
extollat. Sciētia etenīꝫ virtus est
Humilitas etiam custos v̄tutis
est. Restat ēgo. vt in omni quod
scit. sese mēs deprimat. ne quod
virtus scientie congregat ventus
elacōnis tollat Cum bona fratres
agitis. semper ad memoriā mala
acta reuocate. vt dum caute culpa
cōspicitur. nunq̄ de bono opere in
caute anim⁹ letetur Superiores in
uicem in via. dei eos maxime qui
vobis cōmissi nō sunt. pximos ve
stros āttendite. quia a quos aliq̄
agere praua cōspicitis que in eis
lateāt bona nescitis. Magnus er
go esse vnusquisqꝫ studeat. sed ta
mē aliquo modo eē se nesciat. ne
dum sibi magnitudinē arrogan
ter tribuit. amittat intus qđ erat
Hinc etenim p prophetā dicitur.
Ve qui sapiētes estis. ī oculis ve
stris: a corā vobismetipsis prudē
tes. Hinc paul⁹ dicit. Nolite esse
prudētes apud vosmetipsōs. Hinc
contra superbiētem saul dicitur.
Cum esses paruul⁹ in oculis tuis
caput in tribubus israhel factus
es. Ac si aperte diceretur. Cum tu
te paruulum conspiceres. ego te
pre ceteris magnum feci. quia ve
ro tu te magnum conspicis. a me
paru⁹ estimaris. Quo cōtra cum
dauid regni sui potētiam. coram

archa dñi saltādo despiceret. dixit Ludam et vilior fiam plusq̄ fact9 sum et ero humilis in oculis meis Quem enim nō extolleret. ora leonū frangere. vrsoꝝ brachia dissipare. despectis priorib9 fratrib9 elig. ēprobato rege. ad regni gubernacula vngi. timēdum cūctis. vno lapide goliā sternere. a regē proposita extinctis allophilis numerosa ꝑpucia reportare. regnū ex promissione ꝑcipere. cunctūq3 israheliticū populū. sine vlla postmodum cōtradictione possidere. Et tamē in cunctis se despicit. qui in suis oculis se esse humilem cōfitetur. Si igitur etiā sancti cū forcia agūt. de semetipis vilia sētiūt quid in sua excusacōe dicturi sūt. qui sine ope virtutis itumescūt. Sed et si quelibet bona assint opa nulla sunt. nisi ex humilitate cōdiantur. Mirāda quippe actio cum elatione. non eleuat sed grauat. Qui enim sine humilitate. v̄tutes cōgregat. quasi in vēto puluerem portat. et vnde aliquid ferre cernitur. inde deteri9 cecatur In cunctis ergo que facitis fratres mei. radicem boni opis humilitatē tenete nec quib9iam supiores. ſ3 quib9 adhuc inferiores estis aspicite. vt dū vobis meliorā exēpla proponitis. ad maiora semp ascendere ex hūilitate valeatis. viij.

Jniciū sancti euāgelij.
Scd̄m Marcum.

nicium sancti euāgelij ihu xp̄i filij dei sicut scriptū est i ysaia ꝓpheta. Et reliqua. Omel. venerabilis Bede p̄sbiteri.

Onferendū est hoc euangelij marci pn̄cipiū. principio mathei q̄ ait. Liber generatiōis ihesu xp̄i. filij dauid filij abrahā. atq3 ex vtroq3 vnus dn̄s noster ihesus xp̄c. dei et hois est filius itelligēdus. Et apte primus euāgelista filium hois eum. secūdus filium dei noiat. vt a minorib9 paulatim ad maiora. sensus noster exurgeret. ac per fidē et sacramēta hūanitatis assumpte. ad agnicōem dīne eternitatis ascenderet Apte qui humanā generationē erat descriptur9. a filio hominis cepit. dauid videlicz siue abrahe de quoꝝ stirpe carnis substātiam assumpsit apte hijs qui libꝝ suū. ab inicio euāgelice p̄dicationis inchoabāt. filiū magis dei appellare voluit dn̄m nostrū ihesum xp̄m. quia nimirū. et humane eāt nature de ꝓgenie patriarchaꝝ. siue regū veritatē carnis suscipe. diuine fuit potētie. euāgeliuz mūdo predicare. Euāgeliuz quippe bonū nūcium dicitur. Qd autem meli9 est nūcium. q̄ penitētiam agite. appropīquabit enī regnum celorum. Hominis itaq3 est. humanit9 nasci. dei vero regni celestis introitum penitētibus predicarē. Et ideo matheus recte filium dauid nūcupat. quem in carne venietem asseuerāt. recte marcus filiū dei. quem in prima voluminis sui fronte auctorem euāgelij. et sponsorem regni designat eterni. Vbi notandū

quod euāgeliste sancti. qui dispē
sacōem nobis dñice incarnacōis
scriptā reliquere. vno quidē spiri
tu accensi. ad officiū scribēdi acces
serūt. ꝫ ſm diuersū narracōis sue
primordiū. singuli diuersū statuē
terminū. Matheus nāqꝫ a natiui
tate dñica exordiū sumens. ad tē
pus vsqꝫ dñice resurrectiōis. seriē
sue narracōis ꝑduxit. Marcꝰ ab
inicio euāgelice p̄dicationis inci
piens puenit vsqꝫ ad tempꝰ ascē
sionis dñi: ⁊ p̄dicationis discipu
loꝝ eius cūctis gētibus ꝑ orbem
Lucas a natiuitate p̄cursoris in
choans euāgelium. termiauit in
ascensiōe dominica. cum redeūtes
discipuli ierosolimā. aduētum
sancti spūs diuinis in laudibꝰ ex
pectāt. Johānes ab eternitate ver
bi dei. ꝑ quod ōnia facta sūt prin
cipium sumēs: ⁊ ipse ad tempus
vsqꝫ dñice resurrectionis euāgeli
zādo ꝑtingit. Scripturꝰ ergo euā
geliū marcus. cōgrue primo om
niū ponit testimonia prophetarū
quibus hoc futurū iam olim pre
cinebāt. vt cum eo cunctis vera.
ac sine scrupulo dubietatis susci
piēda que scriberet intimaret. quo
hec a prophetis sancto spiritu im
pletis antea prescita. ac predicta
esse monstraēt. Simulqꝫ vno eo
demqꝫ euāgelij sui principio ⁊ iu
deos qui legē ac prophetas susce
perāt. ad suscipienda eciam euā
gelij sacramēta. que ipoꝝ prophe
te predixerāt instituit: ⁊ gentiles
qui per euāgelij preconia ad deū
venerant. ad auctoritatē quoqꝫ le
gis ⁊ prophetarū suscipiēdam ve
nerandāqꝫ prouocat. ne si quis
iuxta hereticos. aut vetus solūmō
testamentū. aut solūmodo nouū
suscepisset. alienꝰ a testamēto dei
remaneret. Ecce mitto angelū me
um ante faciem tuā. qui prepara
bit viam tuā ante te. Angelus vo
catur iohānes. nō societate natu
re. iuxta heresim origenis: sed offi
cij dignitate. Angelꝰ enī grece. la
tine nūcius dicitur. Quo nomīe re
cte appellari potuit homo ille. qui
fuit missus a deo. vt testimoniū ꝑ
hiberet de lūme. ⁊ venientem in car
ne dñm. mundo nūciaret. Nec mi
randū. mistice angelū nominari
eū. quo inter natos mulierū. ma
ior nemo surrexit. cū constet. oēs
qui sacerdocij grādu rite funguntꝰ
ob euāgelizandi officiū. angelos
posse vocari dicēte ꝑpheta. Labia
sacerdotis custodiēt scientiā: ⁊ le
gem requirent ex ore eiꝰ. quia an
gelus domini exercituū est. Vox
clamātis in deserto. parate viā do
mini. rectas facite semitas eius.
Cōstat quia vnigenitꝰ dei filius.
verbū patris vocatꝰ. iohāne atte
stāte qui ait. In pn̄cipio erat ver
bū ⁊ verbū erat apud deū. ⁊ deus
erat verbū. Et ex ipa nostra locu
cione cognoscimꝰ. quia priꝰ vox
sonat. vt verbū postmodū possit
audiri. Johānes ergo vox a ꝑphe
ta vocatꝰ. quia verbū precedit. Ad
uentū itaqꝫ dominicū precurrens
vox dicitur. quia ꝑ eius ministeri
um. patris verbū ab hoībus au
ditur. Qui eciā in deserto clamat

quia derelicte ac destitute iudee so
lacium redempcõis annunciat.
Quid autem clamaret aperitur. cũ
subditur. Parate viam domini. re
ctas facite semitas eius. Omnis
qui fidem rectam et bona operã pre
dicat. quid aliud q̃ venienti domi
no. ad corda audientium viam pa
rat. vt hec vis gratie penetret et lu
men veritatis illustret. vt rectas
deo semitas faciat. dum mũdas
in animo cogitacões. per sermo
nem bone predicacõis format.
Sane notandũ. q ex testimonijs
propheticis que posuit marcus.
vnum solũmodo in ysaia. aliud
inuenitur in malachia. nec tamẽ
falli aut fallere putãdus est euã
gelista. qui hoc scriptum dicat in
ysaia qd ysaias nõ scripserit: sed
pocius intelligẽdum. quia si non
hec verba. que de malachia posuit
inueniũtur in ysaia. sensus tamẽ
eorũ inuenitur in ysaia. et in non
nullis locis alijs et manifestius in
eo qd ipse hic subiũxit. Vox cla
mãtis in deserto parate viam do
mini. rectas facite semitas eius.
Quis enim non videat. qũta sit in
vtraque sentencia concordia. Nam
qd dixit malachias mittẽdũ an
gelũ. ante faciem domini. qui pre
pararet viam eius. Hoc est vtique
quod dixit ysaias. vocem clamã
tis audiẽdam in deserto que dice
ret. parate viã domini. rectas faci
te semitas eius. quia sicut iohan
nes recte angelus potuit vocari. pro
eo q faciẽ domini euangelisando
p̃uenit. ita recte appellari vox po

tuit. quia verbum dei sanãdo pre
ibat. sicut et supradictum est. In
vtraque autem sentẽtia. similiter pa
randa via domini p̃dicatur. Ideo
que non fallitur euãgelista. qui ad
hoc dictũ ab ysaia scribit. quod
et si nõ eisdem verbis. eodẽ tamen
sensu ab ipso scriptum inuenitur.
Potuit autẽ fieri. vt animo mar
ci euãgelium cõscribẽtis. pro ma
lachia ysaias occurrerit. vt fieri
solet. qd tamen sine vlla dubita
cione emẽdaret. saltem ab alijs
ãmonitus. qui ipsõ adhuc in car
ne viuẽte. hoc legere potuerũt. ni
si cogitaret recordationi sue. que
spiritusãncto regebatur. non fru
stra occurrisse aliud pro alio no
men prophete. nisi quia ita domi
nus hoc scribi constituit. Cur au
tem ita constituerit dominus. pri
ma illa causa vtilissima debet facil
lime cogitari. eciam sic esse insi
nuatum. ita omnes sanctos pro
phetas vno spiritu locutos. mira
bili inter se consensione consta
re. vt hoc multo amplius sit. q̃ si
omniũ omnia prophetarum vno
vnius hominis ore dicerentur. et
ideo indubitanter accipi debere.
quecumque per eos spiritussanctus
dixit. et singula esse omnium. et
omnia singulorũ. Cum igitur et
que dicta sũt per ysayam tam sint
malachie. q̃ ysaye. et que dicta
sũt per malachiam. tam sint ysa
ie. q̃ malachie. quid opus erat.
vt emendaret marcus. cum ali
ud pro alio sibi nomen occurrẽs
a se scriptũ legisset ac non pocius

seqūēs auctoritatem spiritussācti
a qua mētem suam regi plus no
bis illevtiqꝫ sentiebat. hoc ita scp̄
tum relinquēt. sicut eum āmonē
do cōstituerat ei domin⁹ ad infor
mādos nos tantam verborum su
orum prophetis inesse cōcordiaꝫ
vt nō absurde. ymo cōgruentissi
me. etiam ysaie deputaēmus. qđ
p malachiam dictum reperim⁹.
Fuit iohānes ī deserto baptiꝫās
⁊ predicans baptismū penitētie.
in remissiōem peccatorū. Cunctis
legētibus liquet. quia iohānes
baptismū penitentie non solum
predicauit. verum etiam quibus
dam dedit. sed tamē in remissiōeꝫ
peccatorum dare nō potuit. Remis
sio namqꝫ peccatorum. in solo no
bis baptismo xp̄i tribuitur. No
tandū itaqꝫ quod dicit. predicās
baptismū penitētie. in remissionē
peccatorum. quoniam baptismū
qđ peccata solueret. quia dare nō
poterat predicabat. vt sicut incar
natū verbum patris p̄curreb at
verbo predicacōnis. ita baptismū
penitentie. quo peccata soluūtur.
p̄curreret suo baptismate. quo pec
cata solui nō possunt. Et baptisa
bātur ab illo in iordane flumine
cōfitentes peccata sua. Exemplūꝫ
est cōfitendi peccata. ac melioreꝫ
vitam promittēdi eis qui baptis
ma accipere desiderāt. sicut etiam
predicāte paulo in epheso. multi
credentium veniebant cōfitentes.
⁊ annūciantes actus suos. qua
tenus abdicata vita veteri ī noua
ri mererētur in cristo Vnde etiaꝫ

beato petro. ostēsis in linteo cele
sti. diuersi generis animātibus
dictum est. Surge petre. occide et
manduca. Quod est aperte dicere
Occide infideles ab eo qđ fuerant
prius. ab renūciatione scelerum
⁊ promissionē pie religionis. ac
sic fidei cristiane sacramētis imbu
tos. in sancte ecclesie mēbra com
muta Et erat iohānes vestitus pi
lis cameli. ⁊ zona pellicia circa lū
bos eius. Pilis inquit vestitus nō
lana Alid austē vestis indumētū
est. aliud luxurie mollioris Zona
autem pellicia. qua accinctus fuit
⁊ helyas. mortificacōnis indiciū
est. Porro quod sequitur. ⁊ locu
stas ⁊ mel siluestre edebat. habi
tatori solitudinis cōgruum est.
vt nō delicias ciborum. sed necessi
tatem humane carnis expleret.
Potest habitus ⁊ victus eius p
significacōnem. etiam qualitateꝫ
interne cōuersationis eius. nō in
cōuenietēter exprimere. Namqꝫ au
sterioribus vtebatur indumētis. si
cut etiā domin⁹ in laudib⁹ eius p
testat⁹ est. ad iudeos dicēs. quid
existis videre. hominē mollib⁹ ve
stitū. Ecce qui mollibus vestiūtur
in domib⁹ regum sunt. quia vitaꝫ
peccantium. non blandimētis fo
uit. sed vigore aspere inuectiōis in
crepauit dicēs. Genimina vipera
rum. quis vobis demōstrauit fu
gere a ventura ira. Zonam pelli
ciam habebat circa lūbos suos.
quia carnem suam crucifixit. cum
vicijs ⁊ cōcupiscētijs suis. quod
eorum esse propriū. qui sunt ihesu

xp̄i· apostolo attestante dicimus
Locustas ⁊ mel siluestre edebat·
q̄ dulce quidē sapiebat turbis p̄
dicatio eiꝰ· existimāte populo ⁊ co
gitātibus omnibꝰ in cordibꝰ suis
de eo· ne forte ipse esset xp̄c· s₃ oci
us finē sortita· intelligentibꝰ eius
auditoribꝰ· quia nō ipse cristus·
s₃ precursor ⁊ propheta esset xp̄i
In melle etenim dulcedo· i locustis
est alacer volatus· s₃ cito deciduꝰ
Et predicabat dicēs. Venit forti
or me post me· cuius non sum dig
nus procumbens soluere corrigiam
calciamētorum eius· Mos apud
veteres fuit· vt si quis eam que si
bi cōpeteret accipere vxorē nollet
ille ei calciamētum solueret· q̄ ad
hanc spōsus iure propinquitatis
veniret. Quid igitur inter homīes
xp̄s nisi sancte ecclesie spōsus ap
paruit· De quo ⁊ idem iohānes di
cit· Qui habet sponsā· sponsus est
S₃ quia iohānem· homines xp̄m
esse putauerūt· q̄d idem iohānes
negat· recte se indignum esse· ad
soluēdam corrigiā eius calciamē
ti denūciat. Ac si aperte dicat· Ego
redēptoris vestigia denudaē non
valeo· quia sponsi nomē mihi im
meritus nō vsurpo. Q̄d tamē intel
ligi ⁊ aliter potest· Quis em̄ nesci
at q̄ calciamēta ex mortuis anima
libus fiant. Incarnatus vero dn̄s
veniēs· quasi calciatus apparuit·
q̄ in diuinitate sua morticina no
stre corrupcōis assumpsit· S₃ hu
ius incarnacōis misteriū· huma
nus oculꝰ penetrare nō sufficit. In
uestigari ei nullatenꝰ potest· q̄uo

corporatur verbum· q̄uo summꝰ ⁊
viuificator sp̄us· intra vterum ma
tris animatur· quomō is qui iniciū
nō habet· ⁊ existit ⁊ cōcipitur. Cor
rigia ergo calciamēti· est ligatura
misterij. Iohānes itaqȝ soluere corri
giam calciamēti eius nō valet· q̄
incarnacōis misteriū· nec ipse in
uestigaē sufficit· qui hanc p̄ pro
phetie spiritum agnouit· Ego vos
baptisaui i aqua· ille baptisabit
vos in sp̄usancto· Nō quidem ad
huc iohānes dn̄m manifeste deū
aut dei esse filiū· s₃ tantū virum se
fortiorē predicat· Non enim rudes
adhuc auditores· tāti capiebāt
archana sacramēti· q̄ filiꝰ dei eter
nus homīe assumpto ex v̄gine· de
nuo natus esset in mūdum· s₃ pau
latim p̄ agnicōem glorificate hu
manitatis introducēdi erant ad fi
dem diuine eternitatis. Quibꝰ tamē
quasi latenter quodāmodo ac vela
to sermōe deum hunc esse verū de
clarat· dum eum sp̄usancto bap
tisaturū esse cōfirmat· Cui em̄ du
biū· nullū posse alium gratiā san
cti spiritꝰ nisi deum daē. Tempe
autem procedēte· cum capaciores
iam ad intelligendū eosdē suos
videret auditores etiā illum filiū
dei aperte predicauit dicēs. Sed qui
me misit baptisaē i aquā ille mi
hi dixit· Super quem videris spiri
tum descendentem et manētem su
per eum· hic est qui baptisat in
spiritusancto· Et ego vidi ⁊ testi
moniū perhibui· quia hic est fili
us dei· Baptisamur autē a domi
no in spiritusancto· nō solum cū

in die baptiſmatis. fonte vite i re
miſſione peccatoꝝ abluimur. ve-
ꝝ etiã quotidie. cum ꝑ grãtiam eiuſ
dem ſpirit⁹. ad hec agẽda que deo
placent accẽdimur.

In vigilia natiuitatis dñi.
Scđm Matheum.

[I]n illo tẽpore. Cũ eſ

ſet deſpõſata mat̃ ihesu maria io
ſeph. anteq̃ꝫ cõuenirent. inuenta
eſt in vtero habẽs de ſpiritu ſãcto
Et reliqua Omel' Origenis de eadẽ
lectione.

[C]um deſpõſata eſſꝫ mater
ihesu maria ioſeph. Que
fuit neceſſitas. vt deſpon
ſata eſſet maria ioſeph. niſi ꝓpte
rea quaten⁹ hoc ſacramẽtum dya
bolo celaret̃. ⁊ ille malign⁹ frau
dis cõmenta. aduerſus deſponſa
tam virginẽ. nulla penit⁹ inueniſ
ſet. Vel ideo fuerat deſpõſata io
ſeph. vt nato infanti. vel ipſi ma
rie curã videret̃ gerere ioſeph. ſi
ue in egiptũ iens. vel inde denuo
veniẽs Ideo deſpõſata fuit ioſeph
nõ tamen in cõcupiſcentia iũcta.
Mater inquit ei⁹. Mater immacu
lata. mater incorrupta. mater ita
ctã. Mater eius Cui⁹ eius. Mater
vnigeniti dñi ⁊ regis omniũ plaſ
matoris ⁊ creatoris cunctorũ. illi
us qui i excelſis ẽ ſine matre. ⁊ in
terra eſt ſine patre. ipſi⁹ qui in ce
lis ſcđm deitatez in ſinu patris. ⁊
in terris ſcđm corpis ſuſceptõem
in ſinu eſt matris O magne ãmi
racõnis grã. o inenarrabilis ſua
uitas. o ineffabile mĩſteriumq̃ꝫ ſa
cramẽtum Ipſa eademq̃ꝫ virgo ip
ſa ⁊ mater domini. ipſa ⁊ genitrix
ipſã ei⁹ ancilla. plaſmatio ei⁹. ip
ſa que genuit. Quis vnq̃ꝫ iſta au
diuit. quis vidit talia. Quis hoc
excogitaẽ potuit. vt mater v̓go eſ
ſet. ⁊ intacta generaret. q̄ ⁊ virgo
ꝑmãſit ⁊ genuit. Sicut enĩ quon
dam rubus cõburi videbat̃. ⁊ ig
nis eũ nõ tangebat. ⁊ ſicut tres
pueri i camino incluſi habebãtur
⁊ tamẽ eos nõ ledebat incendiũ.
nec odor fumi erat in eis. vel quẽ
admodũ daniele intra lacum leo
num incluſo. clauſtris nõ apertis
allatũ eſt ei prãdiũ ab abacuc.
ita ⁊ hec ſãcta virgo genuit dñm
ſed intacta ꝑmãſit Mater effecta
eſt. ſed virginitatez nõ amiſit. Ge
nuit infantẽ. ⁊ vt dictũ eſt. virgo
ꝑmanſit. Virgo ergo genuit. ⁊
virgo ꝑmanſit. Mater filij facta
eſt ⁊ caſtitatis ſigillũ non ꝑdidit
Quare. Quia nõ homo iſte tantũ
qui videbatur. ſed vnigenit⁹ erat
de⁹. qui in carne aduenerat. Nec
ſubito carnaliter genitus eſt. ſed
ꝑfecta deitas venit in corpoẽ. Inte
ger ergo iſte. ⁊ indiuiſus deus in
humano adueniẽs vel genitus
eſt corpore. quiq̃ꝫ deus ⁊ domin⁹.
figurã ſerui ſuſcepit. Nõ enim ps
vnigeniti venit in corpoẽ. nec ſeip
ſe diuiſit. vt dimidius eſſet apđ
patrez. ⁊ dimidius eſſet in virgi
ne. ſed totus apud patrem. ⁊ to
tus in virgĩe. tot⁹ in ſinu patris.
⁊ totus in humano corpoẽ. Non
relinquẽs ſuperna. venit querere
terrena. que in celis ſunt cõſeruãs.

& que in terris sūt saluãs. Vbiq̧
ōnipotēs. inscissus. indiuisus. hic
sanctus vnigenit⁹ deus. Si enim
hoc verbum humanū & corporale
immissum in aurib⁹ plurimoꝝ
nō diuiditur ꝑ singulos vt pars
in alio. & pars sit iteꝝ in alio. ſ; in
omnib⁹ integꝝ & plenum habet.
vt in vnoquoq̧ totū sit. q̄to ma
gis verbum dei. vnigenitus vbi
q̧ totus sit. & in celo & in terra. et
apud patrē & in virgine. Et nō di
uiditur vt dictū est. neq̧ scindit.
neq̧ in ptes efficitur: ſ; totus totū
tenet. totū implet. totū illustrat
& possidet. Huius itaq̧ vnigeniti dei
dicit hec mater virgo maria. dig
na digni. immaculata sācti. vna
vni⁹. vnica vnici. Nec enim alter
vnigenit⁹ sup terram venit. aut
alia virgo vnigenitū genuit. In
hijs omnib⁹ que dictā sūt. despō
sata legitur mater eius maria. Et
ait. Inuēta est in vtero habēs Cui
inuēta aut a quo inuēta est. Pri
mo ab āgelis custodiētibus eā.
protegētibus eam. cōseruātibus
eam. vel eius beatissimā animam
ad honorē illius qui ab ipa gene
randus erat. De hinc inuēta non
incōgrue putatur. ab ipso beato
ioseph. sancto & iusto qui pene li
centia maritali. licet eam nō con
tingeret. future tamē vt putaba
tur vxoris ōnia nouerat. Joseph
autem vir eius inquit. cum esset
homo iustus. & nollet eam tradu
cere. Virū appellat cōtra iudeoꝝ
prauitatē. vt aduersus virginem
nō seuirent. propterea & desponsa
ta fuit et ipsi ioseph. vt supradi
ctum est. Si em̄ non fuisset despō
sata ioseph. omniū bonorum icre
dibiles. & inimici iudei. lapidib⁹
eam occiderent. Ideo virum eius
hic eum euangelista appellauit.
Joseph vir eius. cum esset homo
iustus. Justus autem in verbo. iu
stus in facto. iust⁹ in legis cōsum
macōne. iustus in inicio gratie.
Justus itaq̧ cum fuiss;. & nollet
eam traducere. voluit occulte di
mittere eam. Noluit eam traduce
re. noluit eam accipere. noluit eā
male diffamare. sed voluit eam oc
culte dimittere. Occulte eam a se
dimittē volebat. sicut pius. sicut
māsuetus. sicut misericors Talis
ēgo cum esset ioseph. cogitabat
eā occulte dimittere. Hec inquit
illo cogitante. Querēdum est no
bis nūc quid cogitauerit. vt occul
te eam dimitteret. Hec cogitabat
vt eā dimitteret. Si suspicōem in
ea habebat quomodo iust⁹ erāt.
Si ēgo nō est suspicatus. vel tale
aliquid cogitauit cur eā dimitte
re volebat. vt immaculatā & san
ctā vellet dimittere. Iniustū enim
& hoc erat. Sed em̄ simplicē sensū
audi hui⁹ racionis Joseph iust⁹
erat. & illa v̄go immaculata erat.
S; ideo illā dimittere volebat. qm̄
virtutē misterij. & sacramētum
quoddam magnificū. in eadem
cognoscebat cui approximare sese
indignū estimabat. Ergo humi
liās se. ante tantam & tam ineffa
bilē rem. querebat se longe face
re. sicut & beatus petrus. domine se

hūilians aiebat. recede a me dn̄e q2 homo peccator sū3. vel sicut ille centurio ad eūdem dn̄m mittens dicebat. non sum dign9 vt intres sub tectū meum. quia nec meip̄m dignū existimaui ad te venire. vel sicut sācta elisabeth. ad ipsā bea tam locuta est mariā dicēs. Et vn de hoc mihi. vt veniat mater dn̄i ad me Sic & ioseph iuste humili ans sese in ōmb9 cauebat & time bat sibimet isti9 tante sanctitatis cōiunctiōem adhibere Idcirco vole bat eā occulte dimittere. dimitta3 eā dicēs. & a me longe faciā ea3 & a cognitiōe mea. Maior est enim ei9 dignitas. superexcellit eius sācti tas. nec mee cōgruit indignitati. Ideo volebat eā occulte dimittere Hec aūt eo cogitante. angel9 dn̄i per visum apparuit ei dicēs. Quid dubitas ioseph. Quare imprudē ter cogitas. Quare irracōnabilit̄ meditaris. De9 est eīn qui gene ratur. Hui9 generatiōis minister es & nō largitor. seru9 & non dn̄s. mācipiū3. & nō plasmator Prop terea ministra. serua. custodi. fer curā. intende & huic qui nascitur. & huic q̄ geneāt. Etenī si tibi vxor noīatur. si desp̄osata tibi esse dicit̄ nō tibi tamen vxor est. s3 dei vnige niti electa mater est Propterea io seph fili dauid. qui has p̄missio nes accepit cui ista fidelia data sūt testamēta. Joseph fili dauid. nō tantū sc̄d̄m carnem: s3 sc̄d̄m sp̄ūm Joseph fili dauid. Si eīn fili9 da uid. iuste & heres eius tamq̄ fili9 patris. Ideo in hereditate3 accipe

ea que illi p̄missa sunt testamēta fidelia Joseph fili dauid. ne timu eris accipe mariam cōiugē tuam Ne timueris. ne trepidaueris. ne cōturberis. s3 securus & intrepid9 accipe eam. sc̄d̄m legis preceptū. vxore3 tibi noīatam. & sc̄d̄m nup tiarum cōsuetudinē. & coniūctio nē longe alienā. Accipe ergo eā. sicut cōmendatū celestem thesau rum. vt deitatis diuitias. sicut ple nissimā sanctitatē. sicut pfecta3 iu sticiā. Accipe eam. sicut vnigeniti mānsionem. sicut honorabile tem plum. sicut domū dei. sicut creato ris omniū propriam. sicut regis sponsi celestis domū immaculatā Ita ergo ioseph fili dauid. ne ti mueris accipe eam tibi cōmenda datam. tue religiositati creditā ser ua. fer curam. attēde fugiēs ab he rode. duc in egiptū. iteru3 remeans post herodis mortē deduc in terrā israhel. Ne timueris accipe mariā cōiugem tuam Cōiugem audiēs non expauescas. nec cōturberis. nec tu nec quisq3 sequētium. vsq3 in cōsummacōem seculi. Cōiuge3 eā dico propterea. vt dyabolo vir ginitatē eius occultem. & iudeorū prauitatē excludam atq3 deiciam vt legis instituta nō destruam & in consequētibus demonstrabo. q2 ista nec tua coniūx sc̄d̄m con suetudinem coniugij habeatur. nec iste qui generātur tuus filius esse credatur. Qd̄ enim nascet̄ ex ea. de spiritusancto ē. quia scilicet cooperātor huius natiuitatis spi ritussanct9 est. Nam vnigenitus

filius· qui ante secula ieffabiliter
ex solo patre natꝰ est· iam seculi
appropinquāte fine· ex voluntate
patris· in hūano corpore sancto
cooperāte spiritu· inter homines
venit· Iste est de quo scp̄tura pre
nūciauit dicēs· Puer natꝰ est no
bis· ⁊ filiꝰ datus est nobis Ipse ⁊
em̄ vnigenitus filius· ex virgine
generatꝰ est· vt illam virginē pri
orem euā que ceciderat iterū reno
uaret atq̄ erigeret· ⁊ qui per pra
uam voluntatē filij effecti fuerant
dyaboli· p adoptiōem gratie· fili
os efficeret dei· Pariet inquit filiū
⁊ vocabis nomē eius ihesum Vir
go generat· ⁊ tu hūc genitū voca
bis ihesum· qđ interp̄tatur salua
tor· ipe enim saluū faciet populū
suū· a peccatis eorū· Vocabis ait
nomen eius· hoc qđ ante fuit· qđ
ante secula nominatū est Non tu
ei impones nomen· nec ex te ei vo
cabulū cōstitues· sed nomia ⁊
voca exultādo ihm· idest saluato
rem· Saluatorem em̄ esse testare·
nec ex tēpore cepisse saluare· ꝟ eci
am antiquissimū saluatorē· Ipse
enim saluū faciet populū suum· a
peccatis eorū· Duo enim p hoc ver
bum preclara designātur· q̄ ⁊ de
us fuerit ⁊ dominꝰ prius ante in
carnacōnem cristus· et qđ popu
lus eius ab eo saluandus· iam
tunc annūciabitur· ⁊ ideo dictum
est· ipse enim saluū faciet populū
suum a peccatis eorū· vt vere deus
dei enī est virtutis a peccatis sal
uare· vel peccata dimittere Iste er
go filius dei· habēs populū suum·

ipsum venit· vt dictum est liberarē
a peccatis atq̄ saluarē siue ex iude
is· siue ex gentibus· de quo ipse
iam p prophetam fuerat elocutꝰ
dicens· Dominꝰ dixit ad me· filiꝰ
meꝰ es tu· ego hodie genui te· pete
a me· ⁊ dabo tibi gentes heredita
tem tuā· ⁊ possessiōez tuam termi
nos terre Ipe saluabit populum
suum a peccatis eoꝝ· sanguine vi
delicet suo· cūctos redimēs· morte
sua· de mortis eos liberās potesta
te· Ipse saluabit· hoc est saluator
omniū hominū fideliū atq̄ credē
tium· Hoc autē totum factū est·
Quid totū· Hoc p vnigeniti descē
siōem· hoc de ista domini incarna
cione· hoc de angeli ad virginem
destinacōne· hoc de ipsiꝰ virginis
desponsacōne· vel castitate· Hoc
enim totū factum est· ad tocius
mūdi salutem· Hoc totum factū
est· vt vnum cōpleretur· vt vnū
cōsummaētur Quid illud· ꝙ vir
go genuit· q̄ virgo permāsit· qđ
mater fuit· ⁊ intacta virgo pseue
rauit· Ecce virgo in vtero accipiet
Audite qđ dicit· omnes filie eue
audite oēs vos qui hereditatē
doloris ⁊ tristicie post illam· ⁊ ex
illius cōdemnatione sumpsistis·
Vos que in tristicia generatis fi
lios vel magis vos que ꝯcupiscē
ciam corruptibilem nō timuistis
Audite ⁊ letamini· audite ⁊ cōso
lamini· audite qđ virgo in vtero
accipiet· nō ex desiderio partum
cōcipiens· Neq̄ serpentis persua
siōe decepta est· neq̄ eiꝰ afflatibꝰ
venenosis infecta est· sed v̄go in

vtero accipiet. p̄dicacōez angeli
suscipiēs. ꝯpletaꝝ testimonia as
sumēs. Virgo ī vtero accipiet. vt
deū dignāter incarnatū. ad mun
di pariat salutē. Ecce inquit. Hoc
ipsum qd dixit ecce admirātis est
tanti misterij mḡnitudinē. vt om
nes velut e somno suscitās ad hoc
dictū euigilēt Ecce v̄go dicit ī vte
ro accipiet. ⁊ pariet filiū ad colli
gandū illum fortē armatū. ad cō
culcādū serpētis impij caput. ad
cōterendas vires eius. ad p̄dam
eius deripiendā. atq̧ captiuitatē
populi sui cōuertendā. Pariet fi
liū ad denuo reparādum adā. ad
inobedientiā eue p marie obediē
ciam excludendā. ad erigendū ia
centiū genus. qd per mulieris te
merariā credulitatem fueāt ante
deiectū. Et vocabūt nomē eius ema
nuel. qd est interp̄tatum nobiscū
deus. Vocant nomē prius angeli.
psallētes in eius generatiōe atq̧
gaudētes. sicut deū omniū ⁊ regē
pacis. ad homies venientē. deinde
apostoli vnigeniti dei dn̄ationem
atq̧ virtutē omnibus gentibus pre
dicātes. adhuc ⁊ sancti martires
con̄ ignes ⁊ gladios. vsq̧ ad mor
tem resistētes deinde cuncti credētes
hoc ip̄m nomē vsq̧ ad consūmati
onem seculi memorātes atq̧ lau
dantes. Et vocabūt nomen eius
emanuel. qd est interpretatū no
biscū deus. Qui vocabūt nisi iusti.
quorū vocabitur in terra nomen
nouū. non sicut prius in figuris. ⁊
in ymaginibus: s̄ facie ad faciem
apparentē. Nobiscū deus Abrahe

patri credētiū. tribus horis tēpis
licet nō p ipsam ineffabilē deitatis
substātiam. s̄ pocius p angelicam
speciē a meridie visus est. nobis
triginta tribus annis in terra appa
ruit. ⁊ cum hoibus cōuersari dig
natus est. Jacob etiā breui tempe
p angeliū nichilominus apparuit
colluctans cum eo quiq̧ se ab eo
superari pmisit. vt hunc mūdi cor
dem merito benediceret. atq̧ isra
hel noiaret. Nobiscū deus. ampli
us magis pro nobis magnificū
certamē adimplēs ⁊ vsq̧ ad mor
tem accedēs. vt morte sua. mortem
occideret ⁊ benedictiōez atq̧ īmor
talitatē mundo corde. populo do
naret. q̄ fiducialiter dicit. nobiscū
deus. p euāgelistaꝝ ⁊ apostoloꝝ
p̄dicatiōem. p sui sancti corpis ⁊
sāguinis sacramentū. p gloriose
crucis signaculū. Per ista ego om
nia nobiscū deus. ⁊ ad nos atq̧
in nobis. sicut ipē ait. Ecce ego vobi
scū sum omnibus diebus. vsq̧ ad
ꝯsummacōem seculi. qui cū patre
⁊ spūsancto viuit ⁊ regnat in secu
la seculoꝝ Amen.

In nocte natiuitatis.
Scdm Lucam.

In illo tēpore Exijt edictū
a cesare au
gusto. vt describeretur vniuersus or
bis. hec descriptio p̄mo facta est a
p̄side syrie cyrino. Et ibant oms
vt pfiterentur singuli in suā ciuita
tem. Ascendit autē ⁊ ioseph a ga
lilea de ciuitate nazareth. in iudeam
ciuitatē dauid. que vocatur bethleē
eo q̄ esset de domo ⁊ familia dauid

vt ꝓfiteretur cū maria desponsata
sibi vxore pregnāte. Et reliq̄. Omł.
beati Gregorij ꝑ̄pe.

Via largiēte dn̄o. missa
rū solemnia ter hodie cele
braturi sumꝰ. loqui diu
de euāgelica lectiōe non possumꝰ
ſ nos aliq̄d breuiter dicere. redēp
toris nostri natiuitas ip̄a ꝯpellit
Quid est q̄d nascituro dn̄o. mun
dus describitur. nisi hoc q̄d apte
mōstratur. quia ille appaēbat in
carne. qui electos suos asscriberꝫ
ī eternitate. Quo ꝯtra de reprobis
p prophetam dicitur Deleātur de
libro viuētium. ⁊ cum iustis non
scribātur. Qui bene etiā in bethle
em nascit̄. Bethleē quippe domꝰ
panis interp̄tatur. Jpse nāqꝫ est
qui ait. Ego sum panis viuꝰ. qui
de celo descēdi. Locus ēgo in quo
dominꝰ nascitur. domꝰ panis an
te vocatꝰ est. quia futurū profecto
erat. vt ille p materiaꝫ carnis ap
pareꝫ qui electorū mentes inter
nā sacietate reficeret Qui nō in pa
rentū domo: sed in via nascitur.
vt profecto ostēderet. quia p hu
manitatē suam quā assumpserat
quasi in alieno nascebat̄. Alienū
videlicet. nō scd̄m potestatē dico.
sed scd̄m naturā. Nam de potesta
te eius scriptū est. Jn propria ve
nit Jn natura etem̄ sua. ante tēpo
ra natus est. in nostra venit ex tē
pore. Qui ergo eternus ꝑmanēs.
tempalis apparuit. alienum est
vbi descēdit. Et quia p prophetaꝫ
dicitur. omnis caro fenū. factꝰ hō
mo fenum nostrū vertit in frumē
tum. qui de semetip̄o ait. Nisi gra
num frumēti cadēs in terram mor
tuum fuerit. ip̄m solum manet.
Vnde ⁊ natus in p̄sepio reclinat̄.
vt fideles om̄es. videlicet anima
lia. carnis sue frum̄to reficeret. ne
āb interne intelligētie pabulo ie
iuna remanerēt. Quid est hoc. q̄d
vigilantibus pastoribꝰ angelus
apparet. eosqꝫ dei claritas circūful
get. nisi q̄d illi pre ceteris videre sb̄
limia merētur. q̄ fidelibꝰ gregibꝰ
preesse sollicite sciūt. Dumqꝫ ipsi
pie sup gregem vigilant. diuina
sup eos gratia largius coruscat.
Regem vero natum angelus nū
ciat eiusqꝫ voci angelorum chori
concinūt. ⁊ congaudētes clamāt
Gloria ī excelsis deo. ⁊ ī terra pax
hominibꝰ bone volūtatis. Prius
quippe q̄m redēptor noster p car
nem nasceret̄. discordiaꝫ cum an
gelis habuimꝰ. a quoꝝ claritate
atqꝫ mūdicia p prime culpe meri
tum. p quotidiana delicta longe
distabamꝰ Quia enī peccando ex
tranei eramꝰ a deo. extraneos nos
a suo cōsortio deputabāt angeli
ciues dei. Sēd qꝛ nos cognouimꝰ
regem nostrū recognouerūt nos
angeli ciues suos Quia enī rex ce
li. terrā nostre carnis assumpsit.
infirmitatē nostrā illa iam ange
lica celsitudo nō despicit Ad pacē
nrām angeli redeūt. intencōeꝫ pri
oris discordie postponūt. ⁊ quos
priꝰ infirmos abiectosqꝫ despexe
rant. iā vt socios venerātur Hinc
est enīꝫ qꝛ loth ⁊ iosue angelos
adorāt nec tamē adorare ꝓhiben

tur. Johēs vero in apocalipsi sua adorarē angelum voluit. sed tamē idē hūc angelus. ne se debeat ado rare cōpescit dicens. Vide ne fece ris. cōseruus enī tuus sum. et fra trum tuorum. Quid est qđ ante re demptoris aduentū. angeli ab ho minib⁹ adorant͛ et tacent postmo dum vero adorari refugiūt. nisi qꝛ naturā nostrā. quā prius despexe rant postq̄ hanc super se assump tam cōspiciūt prostratam sibi vi dere ptimescūt. Nec iam sub se ve lut infirmam cōtemnere ausi sūt quā sup se videlicet in celi rege ve nerantur. nec habere dedignātur hominem socium. qui sup se ado rant hominē deum. Curem⁹ ergo fratres carissimi. ne qua nos im mūdicia polluat. qui in etna pre sciētia et dei ciues. et angelis eq̄les sumus Vendicem⁹ moribus dig nitatē nostrā. Nulla nos luxuria iquinet. nulla nos turpis cogita cio accuset. nō malicia mentem mordeat. nō inuidie rubigo cōsu mat. nō elatio inflet. nō ambitio p terrena oblectamēta dilaniet. non ira inflāmet. dii etenī vocati sunt homies. Defende ergo tibi o homo cōtra vicia honorē dei. quia pro͞pter te fact⁹ est deus homo.

Scđm Lucam scđo capitulo

In illo tēpore

Exiit edictū a cesare au gusto. vt describeret͛ vniuersus or bis. Et reliq̄. Omel͛ Bede p̄sbiteri.

Vdiuim⁹ ex lectōe euāge lica fratres carissimi. quia nascituro in mūdū redēp tore mūdi. deo et dño nostro ihesu cristo. exiit edictū a cesare augu sto. qui tūc mūdani regni apicē tenebat. vt mūdus describeretur Qđ non casu cōtigisse putādum est. sed certissima dispensacōne eiusdem nostri redemptoris intel ligēdum esse prouisum. Ipse ete nim mediator dei et hominū sicut matrem sibi diuinitus quam vo luit p̄uidit. de qua nasceretur qn̄ do vellet humanitus. ita etiā tem pora natiuitatis que voluit elegit ymo ipe ea qualia voluit esse do nauit. talia videlicet in quibus so pito turbine bellorū. noua pacis trāquillitas totum cōtegeret orbē Qđ enī maius in hac vita potuit esse pacis indiciū q̄ ab vno hoie orbem discribi vniuersū. atq̄ vni⁹ cēsus nūmismate cōcludi. Matrē quippe elegit virginē. qꝛ non aliter dei filiū nasci in carne. q̄ de iteme rata geitrice decebat. Tēpus quā do nasceretur sūme pacis elegit. qꝛ hec nimirū ei nascendi in mūdo causa fuit vt genus humanū ad supne pacis dona reduceret. Hinc eteni scriptū est. Ipse est pax nr̄a. q̄ fecit vtraq̄ vnū. idest qui de an gelis et hoibus vnam dei domū pi us mediator et recōciliator īstitu it. Pacis tēporib⁹. natus est dñs noster. vt etiā statu tēporis ipm esse se doceret de quo p̄missa pphe cia dicebat. Multiplicabit͛ eius imperiū. et pacis nō erit finis. Vn de bene idem propheta alias. cum incarnacōnis illi⁹ ac nostre redēp cionis sacramēta mistico sermōe

descripsisset dicēs Et erit in nouissi
mis dieb⁹ preparatus mōs dom⁹
dn̄i. in vertice mōtium. ⁊ eleuabit̄
sup colles. ⁊ fluent ad eū omnes
gētes. serenitatē quoqꝫ pacis que
tūc esset futura. manifeste designa
uit subiciēs. Et cōflabūt gladios
suos in vomēs ⁊ lanceas suas in
falces Nō leuabit gens cōtra gen
tē gladiū. nec exercebūtur vltra
ad p̄liū Propter qđ ⁊ mox exhor
tando subiūxit. Dom⁹ iacob. veni
te ⁊ ābulem⁹ in lumie dn̄i. Premi
sit ergo tēpa pacis. ⁊ sic apparēs
in carne. ipse auctor pacis ⁊ tēpo
rū conditor. primo domui iacob.
idest plebi israhelitice. deinde cū
ctis gētib⁹ ad se cōfluentib⁹ ianu
am lucis apuit ⁊ pacis eterne gau
dia p̄dicauit. Nec p̄tereūdum. ꝙ
ei⁹ pacis terena serenitas. nato re
gi celesti. nō solū testimoniū gra
tie phibuit. sed ⁊ obsequiū impē
dit. quia p̄dicatoribꝫ verbi illius
pagrandi orbē facultatē tribuit ⁊
vbicumqꝫ vellent. euāgelij grām
disseminādi. Qđ fieri minime possꝫ
si non vno totus orbis regeret̄ im
pio. Sed ⁊ ipsa toti⁹ orbis descrip
cio. q̄ a tereno rege facta memora
tur celestis. opa regis manifeste
designat q̄ ad hoc nimiꝝ apparuit
in mūdo. vt de cūctis p orbē natio
nib⁹. electos in vnitatē fidei sue col
ligeret. ac noīa sua. sicut ipē pro
misit. ieternū scriberet i celo Hoc
quoqꝫ ꝙ ad edictū augusti ibāt
oēs. vt profiterent̄ singuli in suaꝫ
ciuitatē. in nostri regis est nobis
seruitio spūaliter est agendū No
stra q̄ppe ciuitas. sancta ecc̄a est.
que partim adhuc peregrinat̄ a
domīo in terris. ptim iam cum do
mino regnat i celis. ⁊ post finem
hui⁹ seculi. pfecta ineternū. tota
cū illo regnabit. In hanc ergo ci
uitatē debemus omnes ire. nullū
a tam salubri itinere oportet excu
sari Oēs nos necesse est. nato regi
debitū pendere censum. Hoc est. ⁊
in vnitate nūc ecclesie p̄sentis ius
sis obtēperare diuinis ⁊ ad ingres
sum patrie celestis. ifatigabili bo
noꝝ opeꝝ cursu properare. Daba
tur autē in professione census de
narius. qui decem nūmorum in se
pond⁹ habebat. cesaris ymaginē
cōtinens ⁊ nomē. Qđ nos quoqꝫ
spiritualit̄ oportet imitari. Solui
mus enī regi nostro denariū. cum
decem p̄cepta legis illius implere
satagim⁹ In quo videlicet denario
nomē eiusdē regis nostri cōscrip
tum gestam⁹. cum in cunctis acti
bus nostris meminerim⁹. nos a
xp̄o cristianos vocari. ac dignita
tem nois ipsi⁹ intemerataꝫ. in no
bis cōseruare curamus. Imaginē
quoqꝫ ei⁹ in eodem denario. bone
nostre cōuersacōis exprimere de
bem⁹. illam vtiqꝫ quā ipse docuit
dicēs Sancti estote. quia ⁊ ego sā
ctus sum. dn̄s deus vester. Hec est
nāqꝫ ymago dei. ad quā in primo
hoīe cōditi sumus. vt videlicet pti
cipacōne diuine sanctitatis. ppe
tuo sancti essem⁹ Hinc etenī psal
mista ait. Signatū est super nos
lumē vultus tui dn̄e Sed quia hoc
lumē diuini vult⁹. homo peccādo

amisit. placuit deo hūani vultus
habitū in carne nascēdo assumē.
quo nos doceret ī spiritu debere re
nasci. placuit ī similitudīe carnis
peccati. sine pctō apparere. vt nos
emūdaret ab ōni peccato. et clari
tatē nobis sue reformaret ymagi
nis. Ascendit autē inqt ioseph a
galilea de ciuitate nazareth. in iu
deam ciuitatē dauid. que vocatur
bethleem. eo ꝙ esset de domo et fa
milia dauid. vt ꝓfiteretur cū ma
ria despōsata sibi vxore pregnāte
diuinitus cōstat esse procuratū.
vt ad suā quisqȝ ciuitatē pergens
ibi censum ꝓfiteretur. q̄tenus hoc
edicto generali. pn̄tes nostri sal
uatoris. de nazareth in bethleē ve
nire cōtingeret. sicqȝ ad cōplenda
vaticinia prophetaꝝ. vtraqȝ ciui
tas incarnacōnis eius insigniret̄
archanis. vna videlicet ɔcepcōis
alterā natiuitatis honore ꝑfulgēs
Testat̄ namqȝ ysaias propheta
ꝙ redēptorem nostꝝ in nazareth
cōcipi oporteret cū dicit. Egredie
tur virga de radice yesse. et nazare
us de radice eiꝰ ascendet Interp̄ta
tur autē nazareus. flos siue mun
dus. Quo vocabulo incarnatꝰ ꝓ
nobis dei filius. recte potuit ɔgno
minari. qꝛ et ipse mūdꝰ viciis om
nibus. naturā suscepit hoīs. et in
se credētibus cūctis. flos spiritua
liū fructuū. origoqȝ ꝓcessit. quibꝫ
recte ac beate viuēdi. et mōstrauit
exēpla. et dona ɔcessit Egressa est
ēgo virga de radice yesse. et naza
reus de radice eiꝰ ascendit. quia i
temeāta virgo maria de stirpe da
uid orta est. de cuius carne dn̄s in
ciuitate nazareth. veritatē carnis
sine inquinamēto carnis assump
sit. Qꝫ vero in bethleē essꝫ nascitu
rus. hoc quoqȝ ꝓpheticis designat̄
oraculis. cū dicitur. Et tu bethleē
effrata puula es in milibus iuda
ex te eīm egredietur. qui sit domia
tor in israhel. Qui bene in bethleeꝫ
nascitur. nō solū propter indiciū
regii scematis. quia dauid inde fu
it. sed et propter nomē ipsiꝫ. quia
bethleem domꝰ panis interp̄tat̄.
Ipse nāqȝ ait. Ego sum panis vi
uus qui de celo descēdi. Quia ēgo
ꝓpterea de celo. ad terrā descendit
vt nobis vite celestis alimoniaꝫ
donaret. nosqȝ etne dulcedis mu
nere saciaret. merito locus i quo
nascit̄. domꝰ panis vocatur. Est et
alia ratio supne disposicōis. qua
dn̄s noster. nō in ea qua cōceptꝰ
erat ciuitate. ꝫ in alia nasceret̄ vt
videlicet ex hoc inimicos insidian
tes. facilꝰ natiuitatis eius cōscii
vel ministri deuitarēt Preuidebat
quippe ꝙ eū mox natuꝫ. herodes
ꝑsequi. atqȝ ad mortē querere in
cipet. et ꝓpterea sic natiuitatis eiꝰ
misteriū voluit in ciuitate dauid
pagi. vt parentes eius. nō ibi do
mū non possessiōeꝫ haberent. sed
tantūmodo tēpore natiuitatis ipsiꝰ
illo nouicii aduētarent hospites
manerēt. statimqȝ cōpleta eadem
natiuitate. ac declaratis signis cele
stibꝰ. que ei testimoniū dare debe
bat. egiptū cum ipō secederēt Sic
etenī factum est. vt nō solū eum
dū quereꝫ herodes. minime reperiret

sed nec vllā ꝯgnatos eiꝰ vexandi
occasionē haberet. cuius parentes q̄
essent. explorare nō poterat. Nec
p̄tereūda silentio. maxima cōdito
ris ac redēptoris nostri dignatio q̄
non solū incarnari ꝓ nobis. ſ; eo
tempe voluit incarnari. quo mox
natus ꝓfessione census ascriberetur.
Induit enī carnē. vt nos vtu
te spūs indueret. Descēdit de celo
ad t̄ras. vt nos de terris eleuaret
ad celū. Soluit tributū cesari. vt
nobis ꝑpetue libertatis gratiā donaret.
Seruiuit dei filiꝰ in hoīe regi
qui dn̄e seruitutis ignorabat ob
sequiū. vt nobis p hoc hūilitatis
formā tribuēt Insinuat videlicet
q̄ntum p caritatē seruire debeamꝰ
inuicē cum ipse nō desperit ei. q̄
vere caritatis erat nesciꝰ. impēdere
seruitiū. Ubi hoc quoq; suo p̄mō
strauit exemplo. qd postmoduz
principis apostoloꝝ eāt verbo do
cturꝰ Subditi estote oīm creature
humane ꝓpter deū. siue regi quasi
p̄cellenti. siue ducibus tan̄q ab
eo missis. Factū est autē inquit cū
eēnt ibi. impleti sūt dies vt pereret
et peperit filiū suum primogenitū
Primogenitū vocauit dn̄m nō q̄
credendū sit. beatam dei genitricē.
alios post eū peperisse filios. quā
ꝑpetua castitate. vna cū viro suo
ioseph ꝯstat esse memorabilē. ſ;
ob id eū recte primogenitū appel
lat. q̄ sicut iohēs ait. q̄tquot aūt
eū receperūt. dedit eis potestatē fi
lios dei fieri. In quibꝰ filijs ipē iu
re primatū tenet. qui et anteq̄ na
sceret in carne dei filius. absq; ini
tio natꝰ extiterat. Descēdit autē
ad terras factꝰ est nostre p̄ticeps
naturē. largitꝰ est nobis sue p̄tici
piū gr̄tie. vt sicut apostolꝰ ait. sit
ipē p̄mogenitꝰ in multis fratribꝰ
Et pānis eum inquit īuoluit. et re
clinauit eū in presepio. q̄ nō erat
ei locꝰ in diuersorio. Et hic intuē
da est fr̄es carissimi mḡna redēp
toris nostri dignatio. hic ex totis
medullis cordis. vniciuq; nostrū
cū propheta dicēdum. Quid retri
buā dn̄o pro oībus q̄ retribuit
mihi. Ille enī cui veraciter canimꝰ
magnꝰ dn̄s et laudabilis nimis.
et magnitudinis eius nō est finis.
paruulꝰ natus est nobis. vt nos
renascēdo de puulis magnos. hoc
ē de peccatoribꝰ faceret iustos. Qui
ad dexterā patris sedet i celo. loco
egebat in diuersorio. vt nobis co
piam feliciū mansionū. in domo
pr̄is sui donaret. Quo oēm creatu
ram. siue in celis inuisibilē. siue vi
sibilē. in hoc mūdo multifarijs in
duit ornatibꝰ. qui i sua maiestate
sicut de eo ꝓpheta dicit. amictus lu
mine sic vestimēto. ipse i assump
cione nr̄e fragilitatis. exiguis cō
tegitur pānis. vt p̄mā nobis sto
lam restituat. idest ad grām nos
imortalitatis. quā in primo parēte
amisimꝰ miseratus reducat Ille p
quē oīa facta sunt. manꝰ pedesq;
suos. ymo totū corpus qd induit
ciūis inuolui disposuit. vt manꝰ
nr̄as. in bono ope ꝓmptas redde
ret. pedes nostros in viā pacis di
rigeret. cūcta corpis nostri mem
bra diuinis mācipar; obsequijs

Ille quē celum. ⁊ celi celorū cum nō
capiūt. parui presepis angustia
cōtinet. vt amplitudinē nobis su
pnarū sedium retribueret. ⁊ qua
dam p̄cipui gratia sacramēti. in
p̄sepio sibi sedem elegit. vbi aīa
lia solent ad vescendū cōuenire. In
sinuauit em̄ iam tūc. quia fideles
oēs. in sacrosancta altaris mēsa
eiusdē incarnacōis sue misterijs
esset effectur⁹ indicauit. quia cun
ctos sibi hūiliter obsequētes. in
terne suauitatis soleat grā recrea
re. de quib⁹ bene p ꝓphetam dicit.
Cognouit bos possessorē suum. ⁊
asin⁹ presepe dn̄i sui. In boue etem̄
desig̃t populū iudeoꝝ. qui iugum
legis portare. ⁊ eius cōsueuerat v̄
ba ruminare. In asino aūt exp̄mit
populū gentiū. qui sordib⁹ ydola
trie sp manebat immūdus. Ex q̊
vtroqꝫ populo. plurimi ad euāge
lij grām cōuersi. ⁊ possessorem a q̊
creati sūt cognouerūt. ⁊ celestib⁹
ei⁹ querebant alimonijs. ad ppe
tuā crescere salutē. Quoꝝ primici
as ei cōsecratas accipim⁹ in pasto
rib⁹ illis merito venerādis. q̊ na
tum eū primi angelo nūciante vi
dere. ⁊ p̄dicare meruerūt. ⁊ in ma
gis qui ad ei⁹ cunabula de oriēte
cum munerib⁹ ⁊ precibus stella
duce venerūt. Hij namqꝫ de iudeis
ad dn̄m. illi venere de gentilibus.
Verū de magis die sācto epipha
nie. ipso ad quē venere dn̄o pro
piciāte pleni⁹ audiem⁹. interim
de pastorib⁹ qui primi ad eū veni
entes. prioris populi fideles desig
nāt. que sint gesta. videam⁹. Seq̄

tur. Et pastores erāt in regione ea
dem vigilātes. ⁊ custodiētes vigi
lias noctis. supra gregē suum. Et
ecce angelus dn̄i stetit iuxta illos
⁊ claritas domini circūfulsit illos.
Apte aūt satis hoc supna est pro
uidentia dispositū. vt nascente do
mino. pastores ī vicinia ciuitatis
eiusdē vigilarent. suosqꝫ greges.
a timore nocturno. vigilādo pro
tegerēt. Oportebat namqꝫ. vt cū
magn⁹ pastor ouium. hoc est ani
marū nutritor fideliū. in mūdo na
tus est. testimoniū eius natiuita
ti vigilātes supra gregē suum pa
stores darēt. Ipse est em̄ qui ait.
Oues mee vocē meam audiūt. ⁊
ego cognosco eas. ⁊ sequūtur me
⁊ ego vitam eternā do eis. Nam ⁊
futurū tunc erat. vt p orbem vni
uersū electi pastores. id est p̄dica
tores sancti mitterent qui ad oui
le dn̄icum. videlicet sanctā ecclesi
am. populos credētium cogerent
Quoꝝ primo hoc est beato petro.
cum se dn̄m amare ꝯfiteret. idem
dn̄s ac princeps pastoꝝ. ad com
probādum eūdem amorē p̄cepit
dicēs. pasce oues meas. quē minimꝝ
solus ille cōditorem pfecte diligit
qui ⁊ proximis curā pastoralis amoris
impēdit. Et ecce inquit angel⁹ do
mini stetit iuxta illos ⁊ claritas dei
circūfulsit illos. ⁊ timuerūt timo
re magno. Quid est quod apparē
te angelo. diuine quoqꝫ claritatis
eos splendor circūdedit. q̊d nunq̄
in tota testamēti veteris serie repe
rimus. cū tam innumeris vicib⁹
angeli ꝓphetis ⁊ iustis apparuerīt

nusq̄ꝑ eo̅s fulgore diuine lucis ho̅
mines circu̅dedisse legimꝰ. nisi ꝙ
hoc ꝓuilegium recte huiꝰ tempis
dignitati seruatu̅ est. Cum enim
vera lux mu̅di nascebat̉ in mu̅do
dignu̅ profecto fuit vt preco nati
uitatis illiꝰ. etia̅ corporales homi
nu̅ visus. nouitate celestis ꝑfunde
ret lucis. Dicit namq̱ de illiꝰ nati
uitate ꝓpheta. Exortum est in tene
bris lume̅ rectis corde. Et quasi q̄
reremꝰ. qđ esset lumen de quo di
ceret. co̅tinuo subdit Misericors ⁊
miserator ⁊ iustus dominꝰ. Cum
ergo misericors ⁊ iustus co̅ditor.
ac redeptor generis humani. mu̅
du̅ gloria noue natitatis illustra
re dignatꝰ est. decebat o̅mmodis
vt ipsa̅ etia̅ in qua natꝰ est regio
nem claritas lucis noue co̅pleret
Appare̅s ergo cu̅ claritate. q̄d an
gelus pastoribꝰ dicat audiamꝰ.
Nolite timere. Ecce em̅ euangeliso
vobis gaudiu̅ magnu̅. quod erit
o̅ni populo Vere gaudiu̅ magnu̅
ꝙꝛ gaudium celeste. gaudiu̅ eter
nu̅. gaudiu̅ꝫ quod nulla tristicia
interueniente turbatur. Qđ erit in
quit o̅ni populo. No̅ omni popu
lo iudeoru̅. neq̱ omni populo gen
cium. sed omni populo crede̅tium
qui vel de iudeis vel de gentibus or
bis totiꝰ ad vnam cristi co̅fessio
nem aggregat̉. ab vna eadem q̱ mi
sterioꝝ cristi ꝑceptione cristianꝰ
vocat̉. de quo dicit propheta. Po
pulꝰ qui ambulabat in tenebris
vidit luce̅ magna̅. Quia natꝰ est
nobis hodie saluator. qui est xp̄c
dn̄s in ciuitate dauid. Bene dixit
hodie̅ natus est. No̅ dixit hac no
cte. ꝙꝛ videlicet cum luce celesti ap
paruit. qui die̅ natum eua̅gelisa
bat. hijs qui vigilias noctis age
ba̅t illum videlicet. de quo ps̄ pre
cinit dice̅s Bene nu̅ciate diem ex
die salutare eius. Salutaris q̄ppe
dei. id est dominꝰ ihesus dies e̅ ex
die. quia qui te̅poraliter in ciuita
te dauid. homo ex virgine matre
apparuit. ipse ante omnia te̅pora
no̅ localiter lume̅ de lumine. deus
verus de deo vero natꝰ est Quia er
go habitantibꝰ nobis in regione
vmbre mortis. lux orta e̅ vite. ap
te nu̅cius ortus eiusdem dicit. ꝙꝛ
natus est nobis hodie saluator.
vt hoc quoq̱ verbo a̅moniti semp
recordemur. quia nox precessit an
tique cecitatis. dies au̅t appropin
quauit eterne salutis. ⁊ ipsi abicia
mus opera tenebraꝝ. ⁊ vt filij lu
cis ambulemꝰ Fructus em̅ lucis
est. sicut idem apostolꝰ ait. in o̅ni
iusticia ⁊ bonitate. ⁊ sanctitate. Et
hoc vobis signu̅ Inuenietis infan
tem. panis inuolutum. ⁊ positu̅ꝫ
in ꝑsepio. Hoc nobis signu̅ꝫ. na
ti i carne saluatoris semp ammo
retinere condecet. vt semp eius be
neficijs gra̅s rependere. bene viue̅
do discamus. ꝙꝛ ita voluit habitu̅
nr̄e fragilitatis assumere vt pau
ꝑtatis quoq̱ generalis statu̅ no̅
refugeret. Est em̅ indiciu̅ assump
te infirmitatis. ꝙꝛ infans ⁊ pa̅nis
inuolutus est. ⁊ paupertatis. ꝙꝛ
no̅ in stratu. sꝫ in presepio positꝰ
inuenit̉. Misericordias ego domi
ni in eternu̅ cantemꝰ. qui vt nos

ppetuo beate vite uiam⁹. ipse abiecti
oı̄s ac mortalitatis nostre soci⁹
fieri nō abnuit. Annūciāte autē
angelo vno. gaudiū dominice na
tiuitatis. repēte multitudo milicie
celestis affuit. que eidē nato domi
no. obsequiū sue deuocōnis redde
ret. ꝛ quē in celo semp glorificare
ↄsueuerat nūc solita ymnorū lau
de apparēte ī terra ↄcelebrat Vbi
nos quoqꝫ sua laudacōne celi ciues
instituūt. qualiter hui⁹ sacratissi
me solēnitatis gaudia celebraē.
q̄ꝫtas verbo dei laudes dicere debea
mus. qd in ea caro factū est. ꝛ ha
bitauit in nob. vt nos ad sue glo
rie visiōem subleuaret. nobis pti
cipiū gratie ꝛ veritatis. qua ip suꝫ
plenū est donaret Laudant ergo
deum ꝛ dicūt. Gloria in altissimis
deo. ꝛ ī terra pax hominib⁹. bone
volūtatis. Et apte gloriam deo di
cunt. pacem predicāt hominib⁹.
quia illū in cuius natiuitate letan
tur. mediatorē dei ꝛ hominū. hoc
est deū esse verum ꝛ hominē norūt
Gloriam in excelsis deo cātant. qꝛ
iam venisse temp⁹ illud exultant
quo mūdus abiectis diis qui ab
hominib⁹ facti sunt. cōditorem su
um q̄ est in celis cognosceret. Pa
cem optant hominib⁹. quia quos
eiectos prius ab eterna felicitate
merito peccati desperauerāt. iā nunc
redimēte domino. in eiusdem sup
ne habitacōnis gaudiis. secū fu
turos intelligūt. Pacem hoibus
mandāt. quos in celesti iherusa
lem. hoc est in visione ppetue pa
cis. socios habere desiderāt. vt ip

sos quoqꝫ homīes āmoneant. p
obseruātiam pacis. ad suū debe
re puenire consortiū. Et bene cum
dicerent. ꝛ in terra pax hominib⁹
adiungunt. bone volūtatis. quia
cum illis societatē pacis angeli
ci spiritus habere festināt. quorū
mentib⁹ puritatem bone volunta
tis inesse cōsiderāt Illos secū post
absolutiōem carnis. ad contem
platiōem vere pacis subuehere le
tant. quos in carne cōmorantes
omnia que agunt aut loquūtur
de radice bone volūtatis proferre
conspiciūt Tales namqꝫ ꝛ si infir
mitas forte aliquādo vel ignoran
cia. a pficienda ea quam cupiūt
bona actōe retardat. ante interni
tn̄ arbitrii oculos. integritas quā
corde tenēt bone volūtatis excusat
Bona aūt volūtas est. diligere cō
ditorem nostꝝ ex toto corde. tota
anima. tota virtute. diligere ꝛ pxi
mos tamq̄ꝫ nosipōs. atqꝫ eius deꝫ
dilectōis ī nobis vigorē. indiciis
quibus valem⁹ pie actionis ostē
dere Qd cum omnib⁹ horis ac mo
mentis facere debeamus. q̄ꝫto ma
gis cū natiuitatē domini. ac salua
toris nostri. vel ānua festiuitate
colimus. vel frequētiore deuotiōe
recolim⁹. in qua specialiter ange
lica exhortacōe docemur. dona ei
bone volūtatis offerre. ī qua ciues
patrie celestis. eidē bone volūtati
nostre. cōsortium sue pacis pmit
tunt. in qua ipi quoqꝫ eūdem ym
num angelici cōcentus. deo dicere
solem⁹ Sit igitur nobis frēs caris
simi cōmunis ista solemnitas. sit

terrestribꝰ cum celestibꝰ. nec tan
tum ista solemnitas. sed ⁊ omnis
nostra cōuersatio sit supnorū ci
uiū apta cōsortio Meditemur in
terim i via. qđ habere desideramꝰ
in patria. Cōcordemꝰ etiam nos
inq̄tum valemꝰ vite illi mūdissi
me beatorum spirituū. cui tunc as
sociari speramꝰ. interna puritate
mutue dilectōis si diuine laudatio
nis dona quibus in futuro vacarē
cupimꝰ. etiam in p̄senti sectemur
discāmꝰ cum apostolo dicere. no
stra cōuersatio in celis est. vnde
etiā saluatorem expectamꝰ dn̄m
nostrum ihesum xp̄m. Illi namq̄
saluatorem ad iudicium venientē
cū gaudio expectāt. qui se ad eiꝰ
volūtatem celestē in terris vitam
egisse meminerūt. Dat autem eci
am fragilibꝰ nobis ac minus pfe
ctis magnā spem pcipiende salu
tis. ipse cōditor ⁊ saluator noster
qui pro nostra cōfirmatiōe fragi
lis apparēs. mox ore cōsono mili
cie celestis. bone nostre voluntati
dona sue ppetue pacis promisit.
ihesus xp̄c deus ⁊ dominꝰ noster.
qui viuit ⁊ regnat cū patre. in vni
tate spūssancti. p omnia secula se
culoꝝ Amen.

In eadem sancta nocte
Scđm Lucam.

nillo tēpore Pastoēs lo
quebantur
adinuicē. Transeamꝰ vsq̄ bethle
em. ⁊ videamꝰ hoc verbū quod fa
ctum est. qđ dominꝰ ostendit no
bis. Et reliq̄. Omel' venerabilis be
de p̄sbiteri.

Ato in bethleē domīo sal
uatore. sicut sacra euāge
lij testat historia. pasto
ribus qui i regione eadē erant vi
gilantes. ⁊ custodiētes vigilias
noctis sup gregē suum. angelus
autē domini mḡna cum luce appa
ruit exortūq̄ mundo solē iusticie
nō solum celestis voce sermonis
verū etiam claritate diuine lucis
astruxit. Nusq̄ enim in tota vete
ris testamēti serie reperimus ange
los. qui tam sedulo apparuere pa
tribus. cū luce apparuisse. sed hoc
priuilegiū recte hodierno tempo
ri seruatū est. quādo exortum est
in tenebris lumē rectis corde. mise
ricors ⁊ miserātor dominꝰ Verum
ne parua vniꝰ angeli videret au
ctoritas. postq̄ vnus sacramentū
noue natiuitatis edocuit. statim
multitudo celestiū agminū. que
gloriā deo caneret. pacēq̄ simul
hoībus p̄dicaret affuit aperte de
mōstrans. quia per hanc natiui
tatē. homines ad pacē vnius fidei
spei. ⁊ dilectōnis. atq̄ gloriā diui
ne laudacōnis essent cōuertendi
Significāt autē mistice pastores
isti gregū. doctores quosq̄ ac recto
res fideliū animarū. Nox cuius vi
gilias custodiebāt. sup gregē su
um. picula temptationū indicat.
a quibus se suosq̄ subiectos. om
nes qui pfecte vigilant. custodire
nō desistunt. Et bene nato domīo
pastores sup gregem vigilant Il
le etenim natus est qui dicit. Ego
sum pastor bonꝰ. Bonus pastor.
animā suam dat pro ouibꝰ suis.

Sed ⁊ tēpus imminebat· quo idē
pastor sūme bonus· missis in mū
dū pastoribꝰ· oues suas que lon
ge lateq̧ dispse errabāt. ad sem
p virentia celestis vite pascua re
uocaret· Quorū summo pastori p̄
cepit· Si diligis me inquit· pasce
oues meas· Qđ aperiens ait· con
firma fratres tuos Et factū est vt
discesserūt ab eis angeli in celum
pastoēs loquebātur ad inuicem
Trāseamus vsq̧ bethleem· et vi
deamus hoc verbū· quod factum
est· quod fecit dominꝰ· ⁊ ostēdit
nobis· Et venerunt festinātes· et
inuenerūt mariam ⁊ ioseph ⁊ in
fantem positū in presepio· Pasto
res quidem illi· felici gaudio festi
nauerūt videre quod audierāt· ⁊
quia ardēti amore quesierūt· con
tinuo saluatorem quē quesierūt
inuenire meruerūt· sed intellectua
lium pastores gregū ymo cūcti fi
deles· qua mētis industria· xp̄m
querere debeāt· dictis pariter suis
ostenderūt ⁊ factis Transeamꝰ in
quiūt vsq̧ bethleem· ⁊ videamus
hoc verbū quod factū est· Trāsea
mus ergo ⁊ nos fratres carissimi
cogitando· vsq̧ bethleem ciuitatē
dauid· ⁊ recolamꝰ amando· qđ in
ea verbū caro factū est· atq̧ eiꝰ in
carnatiōem dignis celebremꝰ ho
noribus Trāseamꝰ abiectis cō cu
piscēcijs carnalibus· toto mētis
desiderio vsq̧ bethleem supernā· id
est domū panis viui· nō manu fa
ctā· ꝫ eternā in celis· ⁊ recolamꝰ
amādo· quia verbū caro factū est
Illuc carne ascēdit· vbi in dexterā
dei sedet· Illuc euz tota virtutū in
stantia seq̄mur· ⁊ sollicita cordis
⁊ corpis castigatiōe procuremꝰ·
vt quem illi in p̄sepio videre vagi
entem· nos in patris solio merea
mur videre regnātem· Et videamꝰ
inquiūt· hoc verbum qđ factū est
Qm̄ recta ⁊ pura fidei sancte cōfes
sio In principio erat verbū· ⁊ ver
bū erat apud deū· ⁊ deus erat ver
bū Hoc verbum natū ex pr̄e non
factū est· q2 creatura deus nō est·
In q̄ natiuitate diuina· videri ab
hominibꝰ non potuit· sed vt videri
possꝫ· verbum caro factū est· ⁊ ha
bitauit in nobis· Videamꝰ ergo
aiūt hoc verbum qđ factū est· q2
anteq̄ factum essꝫ· hoc videre neq̄
uimus· Qđ fecit dn̄s· ⁊ ostendit
nobis· qđ incarnari fecit dn̄s· et
p hoc visibile nobis exhibuit· Et
venerūt festinantes· ⁊ inuenerūt
mariā ⁊ ioseph· ⁊ infantē positū
in p̄sepio Venerūt pastores festi
nantes· ⁊ inuenerūt dn̄m hoiem
natū simul· ⁊ eiusdeꝫ natiuitatis
mīstros: festinemꝰ ⁊ nos fratres
mei· nō passibꝰ pedum· sed bono
rum profectibꝰ operum· videre eā
dem glorificatā humanitatē cum
eisdē ministris· digna seruitutis
sue mercede remunerātis· festinēmꝰ
videre illuꝫ in dextra patris· ac sua
maiestate fulgētem· festinemus
inq̄ Nam tanta beatitudo· non cū
desidia aut torpore querēda· sed
alacriter sunt xp̄i sequenda vesti
gia· Nam ipē cursum nostrū data
manu iuuare desiderat· delectat̄q̧
audire a nobis· Trahe me p⁹ te·

curremus in odore vngētorum tu
orum. Cicius ego virtutum gressi
bus sequamur. vt mereamur cō
sequi. Nemo tardet cōuerti ad do
minū. nemo differat de die in di
em. ipsum per ōnia precantes. vt
gressus nostros dirigat. ſm elo
quium suum. ⁊ nō dominetur no
stri omnis iniusticia. Videtes au
tem. cognouerūt de verbo. quod
dictum erat illis de puero hoc. Et
nos fratres dilectissimi que dicta
sūt nobis de saluatore nostro. deo
vero ⁊ homine. interim pia fide p
cipere. plena dilectiōe festinemꝰ
amplecti. vt hoc in futuro pfectē
cognicōnis visu comprehēdere va
leamus. Hec etenim sola ac vera
est beatorum. nō solum hominū.
sed ⁊ angelorū vita faciem perpē
tuo sui eternē creatoris quā deside
rabat ardenter psalmista qui di
cebat. Sitiuit anima mea. ad deū
viuū. quando veniam ⁊ apparebo
ante faciem dei. Cuius solius visi
one. non autem vlla terrenarū re
rum affluētia. desiderium suum sa
ciari posse signauit. cum ait. saci
abor dum manifestabitur gloria
tua. Verum quia nō ociosi. ac de
sides. sed virtutum operibus insu
dātes. diuina cōtemplatione sūt
digni. sollicite premisit. Ego autē
cum iusticia apparebo. in cōspectu
tuo. Videntes ergo pastoēs. cog
nouerūt de verbo. qd dictum erat
illis de cristo. quia visio dei. cogni
cio eius est: ⁊ hec ē sola beata ho
minis vita. ipso testante ac dicen
te. qui nos patri commēdans di

cit inter alia. Hec est autem vita
eternā. vt cognoscant te esse so
lum ⁊ vnū deum. ⁊ quem misisti
ihesum xp̄m. Et omnes qui audie
runt mirati sunt. ⁊ de hijs que di
cta erant. a pastoribus ad ipsos
Nō celauere silencio pastores ar
chana. que diuinitꝰ agnouerant
sed quibuscūq; potuere dicebant
quia ⁊ spirituales eccie pastores.
in hoc maxime sūt ordīati. vt ver
bi dei misteria predicent. et mira
que in scripturis didicerint. mirā
da suis auditoribus ostendant.
Nō solum autem pastoēs. episco
pi. presbiteri. ⁊ dyacones. vel eci
am rectores monasteriorū sunt in
telligēdi. sed ⁊ omnes fideles. qui
vel paruule sue domꝰ custodiam
gerūt pastores recte vocātur. inq̄
tum eidē sue domui sollicita vigi
lantia presūt. Et quicūq; vestrum
saltem vni aut duobus fratribꝰ
quotidiano regimie p̄est. pasto
ris eiꝰdem debet officiū implere
quia inq̄tum sufficit pascere hos
verbi dapibꝰ iubetur. Imo vnus
quisq; fratres qui eciā priuatus
viuē creditur. pastoris officiū te
net. ⁊ spiritalē pascit gregem. vi
giliasq; noctis custodit super illū
si bonorū actuum cogitationūq;
mūdarum. sibi aggregās multi
tudinē. hic iusto moderāmine gu
bernare. celestibus scp̄turarū pa
scuis nutrire. ⁊ puigili sollercia.
contra immūdorum spirituum in
sidias. seruare contendit. Maria
autem cōseruabat omnia verba
hec. cōferens in corde suo. Maria

virginal' pudicitie iura custodi
ens secreta xpi q̄ noueāt. nemini
diuulgare volebat: sed ipsum qn̄
vellet hec a quō vellet diuulgari:
reuerenter expectabat. Ipsa autē
secreta eadē. ore tacito. vigili tam̄
corde sedula scrutabat᷑. Et hoc est
quod ait conferens in corde suo. Cō
ferebat quippe ea q̄ acta videbat
hijs q̄ agēda legerat Videbat nā
q3 se de stirpe dauid ortam. i naza
reth de spū scō filiū dei concepisse Le
gerat in pphꝫeta. Exiet virga de ra
dice yesse. et nazare9 de radice ei9
ascendet. a reqēscet sup eū spirit9
dn̄i. Legerat. et tu bethleem effra
ta. paruulus es in milib9 iuda. ex
te mihi egredietur. qui sit dn̄ator i
israhel. et egressus eius ab inicio
a diebus eternitatis. Videbat se
in bethleem peperisse dn̄atorem
israhel. qui eternus ex patre deus
ante secula natus est. Videbat se
virginem concepisse. peperisse filiū
a vocasse nomen eius ihesū. Lege
rat in pphꝫetis Ecce virgo concipiet a
pariet filiū. et vocabit᷑ nomen ei9
emanuel. Legerat. bos cognouit
possessore m suū. a asinus presepe
dn̄i sui Videbat dominū positum
in presepi. quo bos a asin9 solent
nutriendi aduenire. Meminerat
sibi dictum ab angelo. Spirit9 sā
ctus superueniet in te. et virtus al
tissimi obumbrabit tibi Ideo q3 a
q8 nascet᷑ ex te scūm vocabit᷑ fili9
dei. Legerat modū natiuitatis ei9
nō nisi angelo reuelante potuisse
cognosci. dicente ysaya. Genera
tionē eius q̄s enarrabit. Legeāt

et tu turris gregis nebulosa filie
syon. vsq3 ad te veniēt. a veniet po
testas pma regnū filie ihꝫerusalez
Audiebat āgelicas virtutes que
sūt filie supne cītatis. apparuisse
pastorib9. in loco q̄ a cōuentu pe
corū antiqtus turris gregis voca
bat᷑. et ē vno miliario ad orientē
bethleem. vbi et nunc tria pasto
rum illorū monumēta i ecc̄ia mō
strant᷑ Nouerat tunc venisse i car
ne dn̄m. cui vna a eterna ē cu3 pa
tre potestas qui regnū daret ecce
filie. s. celestis ihꝫrusalem. Confere
bat ergo beata maria ea q̄ fiēda
legeāt. hijs que iam facta cogno
uit. non hec tn̄ ore promens. sed
clauso seruans in corde. Et reuersi
sūt pastores glorificātes a laudā
tes deū. in oībus que audierāt a
viderāt: sicut dictū est ad illos. di
scam9 a nos fratres carissimi ad
contemplacōe3 dn̄ice dispensatiōis
qua nobis subuenire dignatus ē
semp ad agendas beneficijs eius
grās reuerti. Si ei illi. sola adhuc
natiuitate ei9 cognita. reuersi sūt
glorificantes a laudātes deum in
oībus que audierant a viderant.
quanto magis oportet nos: q̄ to
tam incarnationis illi9 seriem ex
ordine cognouim9. qui sacramē
tis illi9 imbuti sumus. in omībus
gloriā eius ac laudē. non solū ver
bo. ꝫ etiā factis predicare. neq3 vn
q̄ obliuisci Quod ideo deus homo
nat9 est. vt nos ad imagine3 a si
militudinē sue diuinitatis renascē
do reficeret. Ideo baptisat9 aq̄. vt
ad nostroru3 ablucōem scelerum

oīm fluenta secūda tēt aquarū Jō
temptat⁹ in heremo. vt vincendo
nobis vincēdi periciā virtuteq̄z tri
bueret. Jdeo mortuus: vt mortis
destrueret imperiū. Jdeo surrexit.
et ascendit in celū: vt nobis resur
gendi a mortuis. atq̄z in celestib⁹
ppetuo regnādi spem exemplūq̄z
preberet. Pro quib⁹ singuli reuer
si ad intuitū pijssime dispensatio
nis eius. glorificem⁹ et laudemus
ipsū deū ac dn̄m nostrum ihesum
christum. qui viuit et regnat. cū
patre in vnitate spūs sācti. p om
nia secula seculorū Amen
Jnicium sci euangelij Scdm Jo.

n pricipio erat ver
bū. et verbū erat apud deū. et deus
erat vbū. hoc erat i pn̄cipio apd
deū. Omnia p ipsū facta sūt et sine
ipso factum ē nihil. Qd factū est
in ipso vita erat. Et vita erat lux
hoim. et lux i tenebris lucet. et tene
bre eā non cōprehenderūt. Fuit ho
mo missus a deo cui nomē erat io
hānes. Hic venit i testimoniū vt
testimoniū phiberet de luce. et reli
qua. Omelia venera. bede presbi.

Via tempalem mediato
ris dei et hoīm. hoīs ihesu
xp̄i natiuitatē. q̄ hodier
na die facta ē scōꝝ verbis euange
listarū. mathei viz et luce manifes
tatā cognouim⁹ Libet ec de verbi
et diuinitatis eius eternitate. in q̄
patri manet semp eq̄lis. beati io
hannis dicta pscrutari. q̄ singula
ris p̄uilegio meruit castitatis. vt
ceteris alti⁹ scripture cōditorib⁹ di
uinitatis ipsi⁹ capet simł et patefa
ceret archanū. Neq̄z ei frustra in
cena. supra pect⁹ dn̄i ihū. recubuis
se phibet. sȝ p hoc typice docet. q̄a
celestis haustū sapie. ceteris ex
cellenti⁹ de sctissimo eiusdē pecto
ris fonte potauerit. Vn̄ et merito
in figura q̄tuor aialiū. aq̄le volan
ti cōparat. Cūctis quippe auibus
aq̄la celsi⁹ volare. cūctis aiantib⁹
clarius solis radijs infigē cōsue
uit obtutus Et ceteri euangeliste
quasi in terra ambulāt cū dn̄o. q̄
temporalem eius generacōē. pa
riter et tpalia facta. sufficiēter ex
ponētes: pauca de diuinitate dixe
runt. Hic aūt quasi ad celū volat
cū dn̄o. qui p pauca de tpalibus
eius actis edisserens. eternā diui
nitatis eius potenciā. p quā oia
facta sunt. sublimi⁹ mente volādo
et limpidius speculādo cognouit
ac nobis cognoscenda: scribendo
contradidit. Ergo alij euāgeliste
xp̄istū ex tpe natum describūt.
iohēs eundē in principio fuisse te
stat dicēs. Jn principio erat ver
bū. Alij inter hoies eū subito ap
paruisse cōmemorāt ille ipsū apd
deū sp fuisse declarat dicēs. et ver
bum erāt apud deū. Alij eū verū
hominē: ille verū confirmat esse
deū dicens. Et deus erat verbum
Alij hominem eū apud homines
temporaliter conuersatum: ille de
um apud deū. in principio manē
tem ostendit dicens. Hoc erat in
principio apud deū. Alij magna
lia que in hoie gessit phibent: ille
quod oēm creaturā visibilem et

inuisibilem· ꝑ ipsū deus pater fe
cerit ostēdit dicens· Omnia ꝑ ipsū fa
cta sunt ⁊ sine ipso factū est nihil
Et mire beatus iohannes in inicio
euāgelij sui· de diuinitate saluato
ris ⁊ fidem recte credentium· subli
miter imbuit: ⁊ hereticorū ꝑfidiā
potenter exsuperat· Fuere namq̄
heretici· ꝗ dicerent· Si ergo natus
est xpristus· erat tempus qn̄ ille nō
erat Quos primo sermone redar
guit cū ait In principio erat ver
bum Neq̄ vero ait· In principio
cepit verbū esse· vt videlicet eum
nō ex tpe ortū· ſ in exortu tempo
rum existentē· ac ꝑ hoc sine vllo
temporis inicio· de patre natū mō
straret: iuxta quod ipse loquitur in
prouerbijs· Dn̄s possedit me ini
cio viarū suaꝝ· antequā quicquā face
ret a principio: ab eterno ordina
tus sum· Item fuerūt heretici· qui
tres sancte trinitatis ꝑsonas esse
negātes: dicerent· Idem deus qn̄
vult pater ē· quando vult filius ē
quando vult spiritussanctus est:
ipse tamen vnus est· Quorū destru
ens errorem subiungit Et verbū
erat apud deū· Si enī alius apud a
lium erat· duo sūt perfecto pater
⁊ filius· ⁊ nō ipse vnus· modo pa
ter modo filius· modo etiā spiri
tussanctus est· quasi mutabilis sit
diuine substācie natura· cū aper
tissime· iacobus dicit apostolus· Apud
quē non ē transmutatio· nec viciſ
situdinis obumbratio· Item fuere
quidā praui dogmatis auctores·
qui xp̄m hominē tantū ꝯfitentes
deum prorsus esse non crederent·

Quos ꝯsequēter opprimit: cū ait·
Et deus erat verbū· Fuere alij· ꝗ
deū quidem illū· ſ ex tempore icar
nationis factū· non aūt eternūm
ante secula natū a patre putarēt
vnde quidā taliū dixisse ꝯmemo
ratur· Non inuideo xpristo deo fa
cto· qm̄ ⁊ ego si volo: possum fieri
ſm ipsū· Et horum nefandā refel
lit sentenciam euāgelista: cū ait·
Hoc erat in principio apud deū
⁊ hoc verbū quod deus ē· non ex
tempore cepit: sed in principio in
quit erat verbū· deus apud deum
Item fuere veritatis inimici· qui
christū ⁊ ante partū virginis fu
isse· iam non negarent· non tam̄
natum ex patre deū· sed factum a
patre· ⁊ ideo minorem patre: ꝗa
creaturam crederent· Etiā hos dā
nat euangelicus sermo· qui dicit
Omnia ꝑ ipsū facta sunt· ⁊ sine ip
so factum est nihil Si enim nihil
creaturarum sine ipso factum est
patet profecto· quia ipse creatuā
non est: per quem omnis creatuā
facta est· Et ne quis audiens fac
tam per dominum creaturā· mu
tabilem eius crederet voluntatē·
quasi qui subito vellet facere crea
turam· quā ab eterno nunquā an
te fecisset· manifeste docet euāge
lista· Factam quidem in tempore
creaturā· sed in eterna creatoris
sapiencia· quando ⁊ qualis crea
retur semper fuisse dispositū· Et
hoc est quod ait· Quod factum ē
in ipso vita erat· ꝗ quod factū in
tempore· siue viuum· siue vita ca
rens apparuit· omē hoc i spiritali

factoris ratione· quasi sp vixerat
et viuit· non q coeternum ē crea
tori· quod creauit· s quia coeter
na ē illi ratio voluntatis sue· in q̃
habuit ab eterno ⁊ habet· q̃d et
qñ crearet· qualiter creatuz gub
net vt maneat· ad quē finem sin
gula que creauit pducat Sequit
Et vita erat lux hoim· Quo verbo
apertissime docet· q ipsa vitalis
ratio p quam oia disposita sunt ⁊
regunt· non oēm creaturam· sed
rationabilem tantum; vt sapere
possit illumiat· Homines namqꝫ
qui ad ymaginem dei facti sunt· p
cipere sapientiā possunt: aīalia
non possunt· Sed ⁊ animalis qui
cunqꝫ ē homo: non pcipit ea que
sunt spirit9 dei Vnde bene cū dixis
set· Et vita erat lux hominuz sub
iunxit· ⁊ de hijs q̃ ab humane cō
ditionis honore· procul receden
tes· cōparati sunt iumentis insipi
entibus: ⁊ similes facti sunt illis·
atqꝫ ideo recte veritatis lumie pri
uant· Et lux i tenebris lucet· et te
nebre eam nō ɔprehenderūt· Lux
quippe hoim est xp̄us· q omnia
q̄ illuminari merent corda hoim
sue presentia cognicōis illustrat·
Tenebre aūt stulti sunt ⁊ iniqui
quorum ceca precordia lux eterne
sapiencie· qualia sint manifest e
cognoscit· q̃uis ipsos radios e
iusdem lucis· nequaq̄ per intelli
genciā capē possint· veluti si qui
libet cecus iubare solꝭ obfundat
nec tñ ipse solem cuius lumie pfun
ditur aspicit· Sȝ nec tñ tales om
nino supna pietas despexit· verū

medelam eis salutis· qua ad vidē
dam lucem puenire possent adhi
buit· Ipsa lux inuisibilis· ipsa dei
sapientia carne in q̄ videri posset i
duta est que in hoīs habitu appa
rens ⁊ loquens hoībus paulatiz
fide purificata eorū corda· ad cog
nitionē sue diuine visionis proue
heret· Missus ē ante illum· homo
magni meriti· cui9 testimonio pa
rarentur oēs· ad audiendaȝ mox
vt appareret ipsam dei sapientiaȝ
ad videndum ipsū solem iusticie
nube iam corporis tectū· ⁊ ad vidē
dum audiendumqꝫ hoiem· qui de
us esset: plenū gracie ⁊ veritatis
Fuit inquit homo miss9 a deo· cui
nomen erat iohannes Hic venit
in testimonium· vt testimonium
phiberet de lumine· vt oēs crede
rent p illuz· Non ait vt omēs cre
derent in illum· maledictus enim
homo qui confidit in homine ⁊ po
nit carnem brachium suum· sed
vt omnes crederent per illum· hoc
est per illius testimonium crede
rent in lucem· quam necdum vide
re nouerant· dominū videlicet ihe
sum christum· qui de seipso testa
tur Ego sum lux mundi Qui sequi
tur me non ambulat in tenebris
sed habebit lumen vite· Sequitur
Non erat ille lux: sed vt testimoni
um perhiberet de lumine Erat lux
vera que illuminat omnem homi
nem venientem in hunc munduz
Et sancti quidem homines· lux sūt
recte vocati· dicente ad eos domi
no Vos estis lux mundi ⁊ aposto
lo paulo· Fuistis aliqñ tenebre:

nunc aūt lux in dn̄o. sed multum
distat inter lucem q̄ illuminatur.
et lucem que illuminat inter eos.
qui participatione vere lucis ac
cipiūt vt luceant. ⁊ ipsam lucem
ꝑpetuam. que non solū lucere in
seipsa. sed sua presentia quoscun
q; attigerit illustrare sufficit Ad
cuius ꝯparationez vere lucis. nō
tantū minores quilibet electi. verꝫ
etiam ipse iohannes. quo maior
inter natos mulierū non surrexit
lux non esse asserit̄. vt videlicet
xp̄s non esse quod putabat̄ mō
stretur. Jlle enim vt scriptum est
erat lucerna ardens et lucens. Ar
dens .s. fide et dilectione. ⁊ lucens
verbo ⁊ actione. Graciam vero lu
cis peccatoribꝰ infundere solius ē
eius: de quo dicitur. Erat lux vera
que illuminat omnem hominem
venientem in hunc mundū. om
nem videlicet. qui illuminat̄. siue
naturali ingenio. siue sapiencia
diuina. Sicut enim nemo a seipō
esse. ita etiaz nemo a seipso sapi
ens esse potest: sed illo illustrāte
de quo scriptum est. Omnis sapi
entia a domino deo est. Cuiꝰ vtrā
q; naturam ⁊ diuinā scilicet. qua
semꝑ vbiq; totus manet. ⁊ hūa
nam. ex qua in tempore natus. lo
co inclusus apparuit. consequent̄
describit euangelista dicens. Jn
mundo erat. ⁊ mundus ꝑ ipsum
factus ē: ⁊ mundꝰ eum nō cogno
uit. Jn propria venit. ⁊ sui eū non
receperunt. Jn mundo quippe erat
⁊ mundꝰ ꝑ ipsum factus ē. quia
deus erat. ꝙ totꝰ vbiq;. ꝙ sue pre
sentia maiestatis. sine labore re
gens. et sine onere ꝯtinens quod
fecit. Et mundus eū nō cognouit
ꝙ lux i tenebris lucet. et tenebre
eam non ꝯprehenderūt. Mundū
namq; dicit hoc loco. hoīes mūdi
amoē deceptos. atq; inherēdo cre
ature ab agnoscēda creatoris sui
maiestate reflexos. Jn ꝓpria veit
ꝙ in mūdo. quē ꝑ diuinitatē fecit
per humanitatē apparuit. Jn pro
pria venit. ꝙ in gente iudea. quā
sibi p̄ ceteris nationibus speciali
gracia copulauerat: incarnari di
gnatus ē. Jn mundo ergo erat. ⁊
in mundū venit. Jn mundo erat ꝑ
diuinitatē: in mundum venit ꝑ in
carnationē. Venire quippe vel ab
ire humanitatis ē. manere diuini
tatis. Quia ergo cū in mūdo esset
ꝑ diuinitatē. mundꝰ eum non cog
nouit dignatus est venire in mū
dum per humanitatem. vt vel sic
eum mundus cognosceret Sed vi
deamus quid sequitur. Jn ꝓpria
venit. ⁊ sui eū non receperunt Quē
enī in potencia deitatis cuncta cre
antem regentemq; non cognoue
rant. ipsum in carnis infirmitate
miraculis coruscantem recipe no
luerunt. Et quod est grauius. sui
eum non receperunt. homines sci
licet quos ipse creauit. Judei quos
peculiarem sibi elegerat in plebez
quibus sue cognitionis reuelaue
rat archanū. quos mirificis pa
trum glorificauerat actis. quibꝰ
sue legis doctrinā ꝯtulerat. ex qui
bus se incarnandū ꝓmiserat. et i
quibꝰ se incarnatū vt promiserat

ostendit· ipsi eũ recipere veniẽtẽ
ex magna parte recusarunt· neq̃
enĩ eum omnes recusarunt· alio
quin nullus esset saluus· ⁊ super
uacua esset eiꝰ incarnatio· Nũc ãt
multi eũ ex vtroq̃ populo· nõ cre
dendo re puerũt· multi credẽdo re
ceperũt· de quibꝰ euãgelista conse
quenter insinuat dicens Quotq̊t
aũt receperũt eũ· dedit eis potesta
tem filios dei fieri: hijs qui credũt
in noĩe eius· Consideremus frẽs
carissimi· q̃ta gracia redẽptoris
nostri· q̃ magna sit mł'titudo dul
cedinis eius· Vnicus ẽx patre na
tus est: et noluit remanere vnus
descendit ad terram· vbi fratres
sibi quibꝰ regnum patris sui da
re posset acquireret· Deus ex deo
natus est· et noluit dei tantũ filiꝰ
manere· Hominis quoq̃ filiꝰ fie
ri dignatus est nõ amittens qđ
erat· vt per hoc homines in dei fili
os transferret· glorieq̃ sue faceret
coheredes· qui quod ipse semper
habebat ꝑ naturaꝫ· inciperẽt ha
bere per graciam· Consideremus
quanta est virtus fidei· cuius me
rito potestas datur hominibus·
filios dei fieri· Vnde bene scriptuꝫ
est: q̃ iustus ex fide viuit· Viuit
enim iustus ex fide· non illa que
labiorum tantũ confessione pro
fertur: sed ea que ꝑ dilectioneꝫ o
peratur Alioquin fides si non ha
beat opera· mortua ẽ in semetipa
Nullus seipsum despiciat· nullus
de sua salute desperet· Curramus
omnes· curramus et nos singuli
vt qui eramus longe· mereamur

fieri prope ĩ sanguine xpristi Vi
deamus quod dicitur· quia quot
quot receperunt eum· dedit eis po
testatem filios dei fieri Quotquot
inquit receperunt· Non est enĩ ꝑ
sonarũ acceptor deus· sed in om
nĩ gente que timet deum ⁊ operatᷣ
iusticiam· acceptus est illi· Quo
autem ordine credẽtes filij dei pos
sint fieri· ⁊ q̃tum hec generatio a
carnali distet· subsecutus euange
gelista designat· Qui non ex san
guinibus inquit· neq̃ ex volunta
te carnis· neq̃ ex voluntate viri: ſꝫ
ex deo nati sunt· Carnalis quippe
nostra singulorum generatio· ẽx
sanguinibus· idest ex natura ma
ris ⁊ femine a complexu coniugij
duxit originem At vero spiritalis
generatio· spiritus sancti gracia
ministratur· quaꝫ dominus a car
nali distinguens ait· Nisi quis re
natus fuerit ex aqua ⁊ spiritu san
cto nõ potest introire regnum dei
Quod natum est ex carne: caro ẽ·
et quod natum est ex spiritu· spi
ritus est Verum ne quis hominũ
dubitet· filium se dei ⁊ coheredem
christi posse fieri· dat exemplum
euangelista· quia et ipse filiꝰ dei
homo fieri· ⁊ inter homines habi
tare dignatꝰ est· vt humane par
ticeps existẽdo fragilitatis· homi
nes diuine virtutis sue donaret es
se participes· Et verbum caro fac
tum est· ⁊ habitauit in nobis qđ
est dicere Et filius dei· homo factꝰ
est: ⁊ inter homines conuersatus
est· Solet namq̃ scriptura· modo
anime· mõ carnis vocabulo· totũ

designare hominem. Anime vide licet. vt scriptum est. quia descen dit iacob in egiptum in animabꝫ septuaginta. carnis vero vt rursꝰ scriptum ē. et videbit omnis caro salutare dei. Neqꝫ enim vel anime sine corporibus. ⁊ in egiptum de scendere. vel caro sine anima vidē aliquid potest. sed hic per animā totus homo. ibi signatur per car nem. Sic ergo hoc loco quo dicit̄ Et verbum caro factum ē. nichil a liud debet intelligi. ꝙ si diceretur. et deus homo factus ē. carnem vi delicet induendo ⁊ animam. vt si cut quisqꝫ nostrum vnus homo constat ex carne ⁊ anima. ita vnꝰ ab incarnationis tempore. xp̄us ex diuinitate carne et anima con stet. deus ab eterno in eternuꝫ exi stens verus vt erat. hominem ex tempore assumens in vnitatē sue persone verum quem non habu erat. Sequitur. Et vidimus glori am eius. gloriam quasi vnigeniti a patre. plenum gracie et verita tis. Gloriam xpristi quam ante i carnationem videre non poterāt homines. post incarnationem vi derunt. aspicientes humanitateꝫ. miraculis refulgentē. ⁊ intelligen tes diuinitatem intus latitantem illi maxime qui ⁊ eius claritatem ante passionem transfigurati. in monte scō contemplari meruerūt voce delapsa ad eum huiuscemo di a magnifica gloria. Hic ē filius meus dilectus. in quo mihi bene complacui. ⁊ post passioneꝫ resur rectionis. ascensionis qꝫ ipsiꝰ glo

ria conspecta: spiritus eius dono mirifice sunt refecti Quibus omni bus manifeste cognouerunt. ꝙ huiusmodi gloria nō cuilibet san ctorum. sed illi solum homini. qui esset et in diuinitate vnigenitꝰ a pa tre ꝯueniret. Quod autem sequit̄ Plenum gracie et veritatis. Gra cia plenus erat idem homo xp̄s ihesus. cui singulari munere pre ceteris mortalibus datum est. vt statim ex quo i vtero virginis cō cipi. ⁊ homo fieri inciperet. verus esset ⁊ deus Vnde ⁊ eadem glorio sa semp virgo maria. non solum hominis xpristi. sed ⁊ dei genitrix recte credenda ⁊ confitenda ē. Idē veritate plenus erat et ē. ipsa vi delicet vbi diuinitate. que hoiem il lum singulariter electum. cui quo vna xpristi persona esset assume re dignata est non aliquid sue di uine substancie. vt heretici volūt inficiendam hominis naturam commutans. sꝫ ipsa apud patrē manens totum quod erat. totaꝫ de semine dauid naturam. veri ho minis quam nō habebat suscipi ens. Vnde oportet fratres carissi mi. vt qui hūanam redemptoris nr̄i natiuitatē hodie annua deuoti one recolimus. ⁊ diuinam parit̄ ⁊ hūanam eius naturaꝫ. non an nuo sꝫ cōtinuo semp āplectamur amore. diuinā. p quā creati sumꝰ cum nō essemꝰ. humanā p quaꝫ recreati sumꝰ. cum pditi essemus Et quidē diuini conditoris nostri virtus. sine assumptione huma nitatis. nos recreare erat ydonea

hũana aũt eiusdẽ redemptoris nr̃i infirmitas. sine assumente se. et inhabitante in se. et operante per se diuinitate. nos recreare nequit Atq₃ ideo verbũ caro factum ẽ. et deus homo factus ẽ. et habitauit i nobis. vt p cognatum nob hõis habitũ nobis cõuersando cõgruẽ nos alloquendo instruere. nobis viuendi viam prebere. pro nobis cõtra hostem cõfligere. nr̃ã mortem moriendo ac resurgẽdo posset destruere. p coeternã vero patri diuinitatẽ nos interi⁹ viuificãdo. ad diuina sustolleret. remissionẽ nobis pctõrũ. pariter et spũssancti dona cõcederet. et post donorũ pfectionẽ operũ. non solũ nos ad vidẽdam gloriã clarificate sue pduceret humanitatis. sed et incõmutabilem nobis essenciã sue diuine maiestatis ostẽderet. in qua viuit et regnat cũ patre in vnitate spiritussancti. per oĩa secula seculorũ.

De sancto stephano. Lectio sci euangelij Secũdum matheũ

In illo tempore dicebat ihesus turbis iudeorũ. et principibus sacerdotũ. Ecce ego mitto ad vos pphas et sapientes et scribas. et ex illis occidetis et crucifigetis. et ex eis flagellabitis in synagogis vestris Et reliqua. Omelia beati Jheronimi presbiteri

Hoc qd antea dixerã. vos implete mensuram patrũ vestrorũ ad psonã dñi ptinere. eo q occidendus esset ab eis. pt̃ et ad discipulos eius ẽferti. de qbus nũc dic̃ Ecce ego mitto ad vos pphetas et sapiẽtes et scribas et ex illis occidetis et crucifigetis. et ex eis flagellabitis in synagogis vestris. et persequimini de ciuitate i ciuitatẽ. vt cõpleatis mẽsurã patrũ vestrorũ. Simulq₃ obserua iuxta apostolum scribentẽ ad corinthios. varia dona esse discipulorum xp̃i. alios pphetas qui ventura predicant. alios sapientes. qui nouerunt quando debebant proferre sermonẽ. alios scribas in lege doctissimos Ex quib lapidatus ẽ stephanus. paulus occisus. crucifixus petrus. flagellati in actib⁹ apl'orum discipuli. et persecuti eos sunt de ciuitate in ciuitatem. expellentes de iudea. vt ad gentium populũ transmigrarent. vt super vos veniat oĩs sanguis iustus. qui effusus ẽ sup terram a sanguine abel iusti vsq₃ ad sanguinẽ zacharie filij barachie quem occidistis inter templum et altare De abel nulla ẽ ambiguitas quin is sit. quẽ cayn frater occiderit. Justus aũt non solum ex dñi nunc sentencia. sed ex genes testimonio cõprobatur vbi accepta ei⁹ a deo narrant munera. Queritur quis sit iste zacharias. fili⁹ barachie. q multos legimus zacharias Et ne libera nob tribuat erroris facultas. quẽ occidistis inter templũ et altare Jn diuss diuersa legi. et debeo singulorũ opiniones expone. Alij zachariã filium barachie dicũt. q̃ in duodecim pphetis vndecimus est. patris q

nomē in eo ↄsentiat. Sed vbi occi
sus sit inter templū ꝛ altare. scrip
tura nō loquit᷑. maxime cū tempo
ribus eius vix ruine fuerint. Alij
zachariā patrē iohānis intelligi
volunt. ex quibusdam apocrifoꝝ
somnijs approbantes. quod ꝓpte
rea occisus sit. ꝙ saluatoris pre
dicaret aduentū. Et hoc quia de scrip
turis nō habet auctoritatē. eadez
facilitate cōtemnitur qua proba
tur. Alij istum volunt esse zacha
riam qui occisus est a ioas rege
iudee inter templuz et altare sicut
regum narrat hystoria Sed obs
uandum. ꝙ ille zacharias nō sit
filius barachie. sed filius ioiade
sacerdotis Vnde ꝛ scriptura refert
Non fuit recordatus ioas patris
eius ioiade que sibi fecisset bona.
Cum ergo zachariam teneamus
ꝛ occisionis consentiat locus. que
rimus quare barachie dicatur fi
lius ꝛ non ioiade. Barachia ī no
strā lingua benedictus domini di
citur. et sacerdotis ioiade iusticia
hebreo nomine demōstratur. In
euangelio quo vtuntur nazareni
pro filio barachie. filium ioiade
scriptum reperim⁹. Simpliciores
fratres inter ruinas templi ꝛ alta
ris siue in portarum exitibus que
siloā ducunt. rubra saxa mōstrā
tes zacharie sanguine putant es
se polluta Non condemnamus er
rorem qui de odio iudeorum ꝛ fidei
pietate descendit. dicamus breui
ter quare sanguis abel iusti. vsqꝫ
ad sanguinem zachaie filij bara
chie ab illa generatione querat᷑.

cum neutrum eorum occiderit. Re
gula scripturarum ē duas generā
tiones ponere. bonorum vel malo
rum. hoc ē singulorum singulas.
De bonis sumamus exēpla Quis
ascendet in montē domini. aut q̄s
requiescet in monte sancto eius.
Cumqꝫ plures qui ascensuri sunt
in montem dn̄i descripsisset. q̄ di
uersis fuere etatibus. postea in
fert. Hec ē generatio querentium
dominū: querentiuz faciem dei ia
cob. Et in alio loco de omībus scīs
Generatio iustoruz benedicet᷑. De
malis vero vt ī presēti loco. gene
ratio viperarū. et requirent᷑ oīa
a generacōe ista. Et ī ezechiele cū
peccata terre descripsisset. sermo ꝓ
pheticus adiecit. Si noe ꝛ iob et
daniel ibi fuerint inuenti non di
mitti peccata terre illi. Omnes iu
stos qui similes forent virtutib⁹
eorū noe ꝛ iob ꝛ daniel volens in
telligi. Ergo ꝛ isti. quia similia capn
ꝛ ioas cōtra apostolos gesserint
de vna generatione esse asserunt᷑
Iherusalem iherusalem. que occi
dis ꝓphetas ꝛ lapidas eos qui ad
te missi sunt. Quociens volui ↄgre
gare filios tuos. quemadmoduz
gallina congregat pullos suos sub
alas ꝛ noluisti. Iherusalem non
saxa ꝛ edificia ciuitatis. sed habi
tatores vocat quam patris plan
git affectu. sic in alio loco legim⁹
ꝙ videns eam fleuerit. In eo aūt
ꝙ dicit. quociens volui cōgrega
re filios tuos. omnes retro ꝓphe
tas a se missos esse testatur. Gal
line qꝫ similitudinem ↄgregātis

sub alas suas pullos suos. in can
tico deutronomij legim⁹ Sicut aq̄
la protegit nidum suū. ⁊ sup pul
los suos desidet. expandens alas
suas suscepit eos. ⁊ tulit sup pen
nas suas. vbi contuenduz. Quia
sicut gallina oua aliena calefacit
educat ⁊ nutrit. sic ecclesia ex mł
tis gentibus congregatos. hoīes
gracia spiritus scī refouet. Porro
ale ecc̄ie sācti doctores ⁊ principes
intelligendi sunt Sed querit̄ quō
dicat. quotiens volui congregaē
cū ꝓpheta dixeit. Oīa q̄ dn̄s voluit
fecit Hoc est. volui ex mea: sed no
luistis ex vestra pte. Ecce relinque
tur vobis dom⁹ vestra deserta. hoc
ipsum et ex psona iheremie ante
iam dixerat. Reliqui domuz meā
dimisi hereditatē meam. facta est
mihi hereditas mea quasi spelun
ca hiene. Hiena bestia ē que noc
tu cadaverib⁹ mortuorū viuit. et
de sepulchris solet effodē corpo
ra. nihilq3 ē immūdicie qua non
vescit̄. Talis ē israhel offendens
dn̄m. oīm bestiaꝝ morib⁹ tradit⁹
deserta iudeorū dom⁹ v. ⁊ ciuitas
⁊ templū illud qd ante fulgebat
angusti⁹ oculis comprobat̄. qui
habitatorē xpristū pdiderunt. ⁊
hereditatē pripe gestientes. oc
ciderunt heredem. Aliter. Nunc ve
stra ē non mea que duduz dom⁹
mea vocabat̄. deserta vero. in vin
dicta crucis dicit̄. q2 non solum a
uis illius oīpotentis. quā mathe
us hic gallinaz nuncupat alis ꝓ
tegi despexit. sed eandem se ꝓtegē
tem herodi ⁊ pylato crucifigēduz

tradidit. dico eñi vobis. nō me vi
debitis amodo donec dicatis. Be
nedictus q̄ venit in noīe dn̄i. Ad
iherusalem loquit̄ ⁊ ad populum
iudeorū Versiculū āt istuz. quo et
paruuli atq3 lactantes. in ingres
su iherusalem dn̄i saluatoris vsi
sunt. turbe qn̄ dixerunt. Benedic
tus qui venit in noīe dn̄i. osanna
i excelsis sumpsit de centesimo sep
timo decimo psalmo. qui manife
ste de dn̄i aduētu scriptuz est. Et
quod dicit. nō me videbitis amo
do. hoc vult intelligi Nisi penitēciā
egeritis ⁊ confessi fueritis ipsum
esse me. de quo ꝓphete cecinerunt
filiū omnipotētis patris: meā fa
ciem nō videbitis Habēt iudei da
tum sibi temp⁹ penitēcie. Confite
antur benedictuz. qui viuit in no
mine domini ⁊ xpristi ora conspi
cient.

Lectio sancti euangelij Scdm
Matheum

In illo tempore dice

bat ihesus turbis iudeoruz ⁊ prin
cipib⁹ sacerdotum Ecce ego mitto
ad vos ꝓphetas ⁊ sapientes ⁊ scri
bas. ⁊ ex illis occidetis ⁊ crucifige
tis. ⁊ ex eis flagellabitis in syna
gogis vestris. Et reliqua. Omelia
Herici.

Vangelice hui⁹ lectionis
intellect⁹. supiori narrati
oni herere videt̄. Supra si
quidē redemptor noster. scribas
⁊ phariseos plurimis increpatō
nibus obiurgasse. atq3 inter cete
ra dixisse phibetur Ve vobis scri

de ⁊ pharisei. qꝛ edificatis monu
menta ꝓphetarum ⁊ dicitis. Si fu
issemus in diebus patrū nostro
rum non essem⁹ in sanguine ꝓphe
tarū socij eorū Atq; post pauca. ⁊
vos inquit implete mensuraʒ pa
trum vestrorū. Quod ē dicere Que
illi min⁹ fecerūt vos supplete. Illi
occiderūt seruos: vos dn̄m crucifi
gite Illi homines: vos deuʒ Et qua
si ad hec illi possent obicere Non
habem⁹ modo ꝓphetas quos occi
damus adiungit. Ideo ecce ego
mitto ad vos ꝓphetas et sapien
tes ⁊ scribas ⁊ ex illis occidetis ⁊
crucifigetis ⁊ ex eis flagellabitis
in synagogis vestris: ⁊ ꝑsequimi
ni de ciuitate in ciuitatē. Prophe
te hic apostoli appellant̄. qꝛ ꝑ do
num spiritussancti. futurorum ha
bebant noticiam. Ipsi sunt sapiē
tes corde. quia sermonem profer
re nouerūt. in tempore oportuno.
Ipsi scribe. quia legem dei descrip
tam hn̄t ꝑ spiritū sanctū in cordi
bus suis. Et ex illis ergo occiderūt
iacobū fratrem iohis. ⁊ ipsum io
hannūbaptistā. lapidauerūt ste
phanē. crucifigerūt petrū. flagel
lauerūt duodecim aplos. quādo
ibant gaudentes a conspectu cōci
lij. qm̄ digni habiti sunt hec pro
nomine domini pati. ⁊ ꝑsecuti sūt
eos de ciuitate in ciuitatem Vt nō
recepti ab eis iuste ad gentes mi
grarēt. vt veniat sup vos omnis
sanguis iustus qui effusus est su
per terram. a sanguine abel iusti
vsq; ad sanguinem zachaie filij
barachie. quē occidistis inter te
plum ⁊ altare. Requirendum cur
sanguis oim̄ iustoꝝ. a sang̃ne a
bel vsq; ad sanguinem zacharie
ab vna iudeorū generacōe requi
rendus predicat̄. cū neutrū eorum
constet ab illis occisum Et certe in
numerabiles martires. tam in ve
teri q̄ i nouo testamento legim⁹
quos illi nō interfecerūt Sed mo
ris ē scripturaꝝ. duas tantum ge
neracōes. bonorū. s. ⁊ malorū texe
re de bonorum siquidem generati
one dictum est. generacō rectorū
benedicetur. Et hec est generacō
querentium dn̄m At contra de re
probis dicitur. gemmina vipera
tum. ⁊ generatio praua atq; per
uersa. Vniuersi ergo reprobi qui ī
malicia similes sunt. in vna gene
racōe ꝯputant̄. et omēs sancti ex
diuerso. q̄ se in virtutib⁹ imitan
tur. vna generatio esse dicuntur
Querendū rursus. quis sit iste za
charias. q̄ occisus inter templum
⁊ altare memoratur. Et quidē alij
istū zachariā opinātur illū ipsum
esse. q̄ in ordine ꝓphetarum vndeci
mus ponit̄. Sed licet in eo patris
nomē non ꝯsentiat. qꝛ. s. filius ba
rachie cognominat̄. tamen quō
inter templum et altare occisus sit
non apparet. presertim cū tempo
rib⁹ illius vix ruine templi substi
terint. Alij hunc zachariā patrem
iohānis intellexerunt. asserentes
qꝛ ꝓpterea a iudeis occisus sit. qꝛ
aduentum saluatoris prenūciaue
rit. Sed hunc nos zachariā intelli
gim⁹ sine dubio. quem ioas rex iu
de inter templū ⁊ altare interfecit

sicut in regū historia scriptū est. Et non ē recordatus ioas inq̄t patris sui ioiade. sed interfecit filiuꝫ eius q̄ se eripuerat de morte et in templo septē annis abscōdite nutrierat Sꝫ querit̄ cur hic barachie dicat̄ filiꝰ. cū in prefata historia filiꝰ ioiade asserat̄ Quod ita soluitur. Barachia nāqꝫ benedictꝰ dn̄i dr̄. ioiada iusticia interp̄tat̄. q̄ ḡ iusticia plenus ē. benedictꝰ dn̄i rectissime potest appellari. Vnꝰ ergo idemqꝫ homo. iuxta nominis interpretationem. et ioiada ⁊ barachias eque potest intelligi. Potuit etiā fieri vt ipse barachias binominus fuerit. ⁊ sit altero noīe appellatus ioiada. sicut ⁊ matheus euangelista vocatus ē leui. Itē querendum cur dixerit a sanguine abel vsqꝫ ad sanguinem zacharie. a iudeis sanguinem prophetarū exquirendum. Cur enim a sang̃ne abel dixerit. mirum non ē. cur vero vsqꝫ ad sanguineꝫ zacharie querendum est. cū multi post eū extiterint martires Ad quod dicēdum qꝛ ꝑ hos duos. quoruꝫ alter in campo. alter occisus est in templo: duo ordines martirum designantur. Per abel quideꝫ qui in cāpo occiditur layci. ꝑ zachariam vero q̄ in templo necatur. hij qui ex sacerdotali dignitate. ad martirij prouecti sunt palmā figurant̄ Ideo aūt hos duos tantum nominatim posuit. qꝛ ambo innocētes ⁊ nulla iusta causa existente interfecti sunt. ambo sacerdotes. ambo pastores. ille ouium. iste animarum. Et sicut ille interfectus ē a fratre suo in agro. ita ⁊ iste a ꝯsobrino ⁊ collectaneo suo in tēplo Quē occidistis inq̄t inter templū ⁊ altare. Duo erant altaria i templo vnū incēsi interiꝰ. alterū holocaustorū exteriꝰ inter quod ⁊ templū zacharias ē interemptꝰ. vel inter templū ⁊ altare .i. inter ꝯsensuꝫ populi ⁊ sacerdotū. quorum alij ꝑ tēplum. alij ꝑ altare signantur Postremo quid ē q̄d in euāgelio vel ep̄lis. abel speciāli testimonio iusticie honorat̄. Profecto qꝛ decebat illuꝫ priuilegio quodā tanto cognoīe decorari. q̄ tribꝰ preclaris virtutibꝰ typum xp̄i in se excellentissime pretulit. fuit enī virgo sacerdos ⁊ martir. Inter tot et varias opiniones de zacharia quinā fuerit. qm̄ ad liquidum veritas historie scrutari nō posset: recurrendum ē ad allegoriā. Hic enī est vnicus exitus earū rerū. que in sancto euangelio dicta tantū. nō aūt facta legunt̄. ꝑ abel designantur omnes sancti qui fuerūt ab inicio mundi. vsqꝫ ad passionem xp̄i ⁊ redemptioneꝫ humani generis quod ipsa nominis interpretacō demonstrat. Interpretatur enim luctus. vapor. fumiculus. vel fumiculatio significans sanctos passionem dn̄i precedētes. qui considerantes se exuleꝫ. et a beatitudine paradisi deiectos in luctu ⁊ meisticia erāt. et presentē vitam tanq̄ fumidā ⁊ transitoriā ꝯtemnētes. ad sortē ⁊ funiculū eterne hereditatis quantocius properabant.

Zacharias vero sig̃ficat sanctos a passione domini vsq3 ad finem seculi. Interpretatur enim zacharias memoia domini. siue memorans vel recordans domini. eos dẽ significans sanctos. qui considerãtes se sui domini passione redemptos eum semp in memoria habẽ ac condignas graciarũ actiões illi agere studẽt. Hic zacharias occisus est inter templum ⁊ altare. Altare designat araȝ dominice crucis. in qua singularis ille agnus ꝓ salute humani generis deo patri oblatus ẽ. templuȝ vero exprimit ingressuȝ rḗgni celestis. ad qd̕ omnes sancti pacto iudicio intraturi sunt. Inter templum ergo et altare passus esse dicitur. q̃ vt dictum ẽ eos designat. qui a tempore dominice passionis. vsq3 ad ingressum regni celestis. vel passi ł passuri sunt. Iherusalem iherusalem que occidis ꝓphetas et lapidas eos qui ad te missi sũt Quod nomen ciuitatis iherusaleȝ in geminando replicat ⁊ repetit. nõ saxorum ruinam. sed populi ꝑditionem deplangit Que occidis inq̃t prophetas. vt ysayam quem serra lignea viuentem. per medium secuerũt. ⁊ amos quem similiter transmisso vecte ꝑ timpora infandissime necauerũt ⁊ ceteros. quos diuersis ⁊ pene innumerabilibꝰ referunt̃ vexasse supplicijs Et lapidas eos qui ad te missi sũt. vt naboth iustũ virũ. ⁊ iheremiam prophetam in egipto. sicut ephiphanius cypriꝰ testatur Quociẽs volui congregare filios tuos ⁊ sepe volui quemadmoduȝ gallina cõgregat pullos suos sub alas. et noluisti Ponit galline similitudinem que circa pullos tanta affectione ducitur vt pro eis ipsa quoq3 infirmetur. ipsa etiam raucitate vocis exprimente affectũ magne ɔpassionis. Qui ergo alibi herodem vulpem vocat. recte se hic galline similat. vt enĩ vulpes gallinis vorandis iuges pretendit insidias. sic herodes rep dẽtoris nr̃i necem sitiens. plerisq3 nimibꝰ odijs insectando infestabat. Cuiꝰ seuicia inde potissimum claret quod cum pylatꝰ ad eius iudiciũ xp̃m dñm misisset. ille euȝ spreuit cũ exercitu suo ⁊ illusit. Hoc etiã genus animãtis. cui se redemptor noster comparat. qd̕ in ceteris difficiliꝰ inuenit̃ alis suis pullos ꝓtegit. ⁊ contra miluuȝ se erigit. Sȝ ⁊ mat̃ nostra ⁊ dei sapientia. que cristꝰ est. per carnis susceptioneȝ infirmata quodãmodo pro nob. sicut apostolus ait. qd̕ infirmuȝ est dei fortius ẽ hominibꝰ. protegit infirmitateȝ nostrã. ⁊ resistit dyabolo ne nos in interitũ rapiat In qua tamen defensione qd̕ gallina contra miluum conat̃ affectu. hoc aduersũ dyabolũ ꝑficit potestate Si aũt gallina ꝑ significacõem deus intelligitur. due ale eiꝰ. moyses et aaron. qui eduxerũt populum de egipto seu zorobabel vel esdras et neemias ac ihesus filius yosedech duces. q̃ eduxerũt eos de babilone. et sub quibꝰ idem populꝰ

israhelitic⁹ de diuersis captiuitati
bus ē liberat⁹ vel ꝯgregat⁹ Quid
aūt ē quod dicit· quociēs volui ⁊
noluisti Nun q̄d hūana volūtas
voluntati dei preualet· cū scriptū
sit· oīa quecūqꝫ voluit fecit· Ad
hoc dicendū· qꝛ liberū arbitriū de
us homini ꝯtulit· ꝓpter quod dic̄·
volui ⁊ noluisti Ac si dicēt· Ex me
a parte volui· ſꝫ tu ex tua noluisti
Aliter· Ego quidem volui· ⁊ quod
volui etiam te nolente feci Illa er
go filios quidem suos ab illo col
ligi noluit· sed ea quoqꝫ nolente·
filios ei⁹ collegit ipse quos voluit
Ecce relinquet̄ vobis dom⁹ vestra
deserta· Domuꝫ iudeorū vel ciuita
tem iherusalem· quā iuxta euāge
listā nidū vocauerat· vel āgustuꝫ
in ea templū sigͣficat· quod p̄muꝫ
quidē merito īfidelitatis eorū a deo
desertum ē· clamantib⁹ euangeli
cis potestatib⁹ Transeamus ab
hijs sedib⁹· deinde in vindictā cru
cis dn̄ice· romanis vastantib⁹· ⁊
tanq̄ꝫ vacuū nidū diripiētib⁹ cun
ctis suis habitatoribus ē destitu
tum· Dico autē vobis· Non me vi
debitis amodo· donec dicatis· Be
nedict⁹ qui venit in noīe dn̄i· Hoc
de futuro tp̄e· propinquante ad
iudiciū dn̄o dictum· qn̄ ad predi
cationem helye et enoch· iudei cō
uersi ad fidem xp̄istuꝫ domini be
nedictum· non voce tantum· sed ⁊
operibus proclamabūt· Nā post
q̄ꝫ hoc dominus dixit· nō legim⁹
iudeos huiuscemodi ꝯfessioneꝫ in
eius laudem ꝓtulisse· Postea eī
hoc dixit qn̄ intrauit in templum
cū laudibus turbarum· hunc ip
sum versiculum in laudem xp̄i vt
supra narratū ē decātatū· Habēt
igit̄ iudei temp⁹ penitencie sibi da
tum· vt si voluerint cōfiteri xp̄ūm
dei patris filiū benedictuꝫ in noīe
dn̄i· faciem illius intueri merean
tur ⁊ potenciam diuinitatis eius
intellectualibus oculis conspicere
⁊ equalem patri credere Tunc au
tem benedictuꝫ illū in noīe patris
proclamabunt· cum predicacōne
helye ⁊ enoch percepta· vt dictuꝫ
est fidem eius recipient ⁊ gloriā
predicabūt· impleto apl'i vatici
nio· qꝛ cū plenitudo gentiuꝫ intra
uerit· tunc oīs isrl' salu⁹ erit Hijs
de lectione euāgelica ꝓut posse fu
it premissis nouerimus· qꝛ beati
stephani p̄mi martiris festiuita
ti quā colim⁹· nō solū veneracōeꝫ
debem⁹: ſꝫ ⁊ imitacōeꝫ· Hunc enim
primū dn̄s ihesus p⁹ suam passio
nem ꝓ se pati voluit· cui⁹ dilectōeꝫ
etiā circa inimicos inuictā nobis
oībus imitabilem sanxit Sꝫ hūc
cur primū martirem vocam⁹ ante
quē milia paruuloꝝ passa fuisse
pro redemptore nouim⁹· Merito
certe in nouo testamento· prim⁹
martir dicitur· quia primus oīm
p⁹ dn̄i predicationem· passioneꝫ
ac resurrectionem· per effusioneꝫ
sanguinis meruit palmam ꝯseq̄
sup̄ne retributionis· atqꝫ ad coro
nam suo ⁊ nominī ⁊ labori dedica
tam ꝑtingere· prestāte eodeꝫ dn̄o
nostro ihesu xp̄o· qui cum patre ⁊
spiritusancto viuit ⁊ regnat ꝑ oīa
secula seculorum

de sancto Johē ap̄lo et euange
gelista. Lectio scī euāgelij Secūdm
Johannem

[I]n illo tēpore dixit

Jhesus petro. Sequere me. Con
uersus petrus vidit illū discipu
lū quē diligebat ihesus sequētē
q̄ et recubuit ī cena sup pect᷒ eius
et dixit. dn̄e quis est qui tradet te
Et reliqua. Omelia beati augusti
ni episcopi.

[N]On parua q̄stia ē cur ap̄lo
petro qū se tercio manife
stauit discipulis dixerit
dn̄s. Sequere me. de ap̄lo iohan
ne Sic eū volo manere donec veni
am: quid ad te? Huic questioni
q̄tum ipse donauerit. siue ptrac
tande. siue soluende. sermonē desi
derijs vestris fratres impendim᷒
Cū ergo pronūciasset dn̄s petro
qua morte clarificaturus esset deū
dicit ei: sequere me. Cōuersus pe
trus vidit illū discipulū quē di
ligebat ihesus sequentē qui et re
cubuit in cena sup pect᷒ eius. et di
xit. dn̄e quis est q̄ tradet te. Hūc
ergo cū vidisset petr᷒ dicit ihesu.
dn̄e hic aūt quid? dicit ei ihesus
Sic eū volo manere donec veniā
Quid ad te? Tu me sequē. Exijt
ergo sermo iste inter fratres. q̄a
discipulus ille nō moritur. Et nō
dixit ei ihs. q̄ nō morit̄. sed sic eū
volo manere donec veniam. quid
ad te? Ecce quousq̧ in hoc euāgeli
o extendit̄ questio. que sua pfun
ditate nō mediocriter mentē scru
tantis exercet Cur enī dicit petro
sequere me. nec dī ceteris. q̄ simꝉ
aderāt. et pfecto eū sicut magistꝝ
discipuli sequebant̄. Sꝫ si ad pas
sionē intelligēdū ē. nunq̄d solus
p xp̄iana veritate passus ē petr᷒.
Nonne ibi erat ī illis septē. ali᷒ fi
li᷒ zebedei frater iohīs. q̄ post ei᷒
ascensionē. ab herode manifesta
tur occisus? Verū aliq̄s dixerit
qm̄ non ē iacob᷒ crucifix᷒. merito
dictū esse petro. seq̄re me. q̄ nō so
lum mortē: sꝫ et mortē cru cis sicut
xp̄s expertus ē. Sit hoc. si nihil ali
ud q̄d sit cōuenienti᷒ poterit inueni
ri. Cur ergo de iohē dictū ē. sic eū
volo manere donec veniā. q̄d ad
te. et repetitū ē. tu me sequē. tanq̄
ille ideo nō sequeret̄. qm̄ eū manē
voluit donec veniret. Quis facile
aliud dictū esse credat. q̄ q̄d credi
derant q̄ nūc erāt. eo q̄. s. nō esset
discipul᷒ ille moritur᷒. sed donec
ihesus veniret. ista maneret ī vita
Sꝫ hāc opinionē iohēs ipē abstu
lit. nō hoc dixisse dn̄m apta cōtra
dictione declarās. Cur enī subiū
geret. nō dixit ihs nō morit̄. nisi
ne hoīm cordib᷒ quod falsū fueāt
inhereret. Sꝫ cui placet adhuc rēsi
stat et dicat verū esse q̄d ait iohā
nes nō dixisse dn̄m. q̄ discipulus
ille non morit̄. sꝫ hoc tantū siḡfica
tum esse talib᷒ verb. qualia eum
dixisse narrauit. et asserat iohēm
viuere. atq̧ in illo sepulchro ei᷒.
quod ē apud ephesū dormire poti
us eū q̄ mortuū iacere contendat
Assumat in argumentū quod il
lic terra sensim scatere. et q̄si ebulli
re phibetur. atq̧ hoc ei᷒ anhelitu

fieri· siue ↄstanter siue p̄ticulariť
asseueret· Nō enī possunt deesse q̄
credant· si nō desunt· qui etiā moy
sem asserāt viuere· qꝛ scriptum ē
eius sepulchrū non inueniri· et
apparuit cū dn̄o in monte· vbi et
helyas fuit· quē mortuū legimus
nō esse· sed raptū· quasi moysi cor
pus nō potuerit alicubi sic abscō
di· vt prorsus hoies lateret vbi es
set· atq; inde ad horā diuinitus ex
citari· qn̄ cū xp̄o helyas ⁊ ipse sūt
visi· sicut ad horam multa sancto
rum corpora surrexerūt· qn̄ passꝰ
est xp̄us· ⁊ post eius resurrectōez
apparuerūt multis· in sancta sic
scriptum ē ciuitate· Sed tn̄ vt dice
re ceperam· si quidā moysen mor
tuum negant· quē scriptura ipsa
licet sepulchrū eius nusq̄ꝫ inueni
ri legimus· mortuū tn̄ esse· sine vl
la ambiguitate testatur· quanto
magis iohannes· ex istorū occasi
one verborū· vbi dn̄s ait· Sic eū
volo manere donec veniam· credi
tur viuus dormire sub terra· quē
tradunt qꝛ etiam in quibusdam
scripturis q̄ꝫuis apocrifis reperiť·
quando fieri sibi iussit sepulchꝝ
incolumem fuisse presentē· eoq;
effosso ⁊ diligentissime preparato·
ibi se tamq̄ꝫ in lectulo collocasse·
statimq; fuisse defuncto similem·
Vt aūt isti putant q̄ hec verba do
mini sic intelligunt· non defunctū
sed defūcto similem cubuisse· ⁊ cū
mortuus putareť· sepultū fuisse
dormientem· ⁊ donec xp̄istus ve
niat sic manere: suamq; vitā sca
turigine pulueris indicare· q̄ pul

uis creditur· vt ab imo ad super
ficiē tumuli ascēdat flatu quiescē
tis impelli· Huic opinioni superua
caneū existimo reluctari Viderint
enī qui locū sciunt· vtrum hoc ibi
faciat vel patiatur terra quod di
qꝛ reuera nō a leuibꝰ hominibus
id audiuimꝰ Interim cedamꝰ opi
nioni quā certis documētis repel
lere non valemꝰ· ne rursus aliud
quod a nobis queratur exurgat
Cur sup humatum mortuū· ipsa
humꝰ quodāmodo viuē ac spira
re videať· Sꝫ numq̄ꝫ hic tanta sol
uiť questio· si magno miraculo q̄
lia potest facere oīpotens tamdiu
viuēs corpꝰ in sopore sub terra ē
donec veniat terminꝰ seculi: quin
imo fit amplior et difficilior· cur
discipulo· quē pre ceteris dilige
bat ihesus intantū· vt sup̄ pectus
eius discūbere mereretꝫ p magno
munere longū in tp̄e donauerit
somnū· cū beatū petrum· p ingen
tem martirij gloriā· ab onere ipsi
us corporis solueret· eiq; cōcesse
rit· qđ aplus paulus se ↄcupisse
dixit ⁊ scripsit: dissolui ⁊ esse cū
xp̄isto· Si āt quod magis credi
tur· ideo sanctus iohānes ait nō
dixisse dn̄m· nō moriť· ne illis ver
bis que dixit hoc voluisse intelligi
putaretur· corpusq; eius i sepul
chro exanime· sicut aliorū mortu
orū iacet· Restat· vt si vere ibi fit
quod sparsit fama de terra· q̄ sub
inde sublata succrescit· aut ideo fi
at· vt eo modo ↄmendeť preciosa
mors eiꝰ· qm̄ non eam ↄmendat
martiriū· non eum p fide xp̄isti

ꝑsecutoꝛ occidit. aut ꝓpter aliq̄d
aliud. quod nos lateat. manet tn̄
questio. cur dixerit dn̄s de homie
morituro Sic eū volo manē donec
veniā Illud etiā in hijs duob⁹ apo
stolis petro ⁊ ioh̄e. quē nō moue
at ad querendum. cū ioh̄em pl⁹
dilexerit dn̄s. cuꝫ ipsū dn̄m plus
dilexerit petr⁹ Vbicu̇ꝗ ei se cōme
morat ioh̄es. vt noīe suo tacito
ipē possit intelligi. h° addit. qđ eū
diligebat ih̄s quasi solū diligēt.
vt hoc signo discerneret a ceteris:
q̄s oēs vtiq̄ȝ diligebat. Quid ḡ n̄
āpli⁹ se dilēm cū h° dicēt volebat
intelligi Qđ absit. ut mēdaciter di
ceret. Qđ autē maius dare potuit
ih̄s maioris erga eū sue dilectio
nis indiciū. q̄̄ꝑ vt ipse cū ceteris cō
discipulis suis socius. tante salu
tis. solus tn̄ discubuerit sup pect⁹
ipsius saluatoris. Porro qđ apo
stolus petrus plus dilexerit xp̄m
possunt quidē documēta multa ꝓ
ferri. Sꝫ vt lōge ī alia nō eam⁹ in
ipsi⁹ tertie māifesta cōis dn̄i. pau
lo superiori lectione. que istam p̄
cedit satis euidēter apparet vbi eū
interrogans ait. diligis me plus
hijs. qđ vtiq̄ȝ sciebat: ⁊ tn̄ interro
gabat. vt etiā nos q̄ legim⁹ euāge
liū. amorem petri erga dn̄m. ⁊ in
illo interrogāte. et in isto r̄ndente
nossemus. Qꝫ aūt in eo quod res
pondit petr⁹. amo te. nō addidit
plus hijs. hoc respondit. qđ de se
ipse sciebat. Non enim q̄̄ꝑtum ab
alio quolibet diligeret. scire pote
rat. Sed tn̄ superiorib⁹ verbis. di
cendo etiā. dn̄e tu scis. satis ⁊ ipse

declarauit. scientem dominum inter
rogasse quod interrogauit. Scie
bat igitur dominus. non soluꝫ q̄ꝑ
diligeret. verum etiam q̄ꝑ plus illo
eum diligeret petrus. Et tamen si
proponimus querentes. quis du
orum sit melior. vtrum qui plus
an qui minus diligit christuꝫ. q̄s
dubitabit respondere. eum q̄ pl⁹
diligit esse meliorem. Item si pro
ponamus. quis duorum sit meli
or. vtrum quem minus. aut queꝫ
plus diligit christus. eum q̄ pl⁹
diligitur a christo: meliorem pro
culdubio respondebimus. In illa
ergo comparatione quam prius
posui. petrus iohāni: in hac vero
altera. iohannes anteponitur pe
tro Proinde tertiā sic proponim⁹
Quis ē duorum discipuloꝝ meli
or. q̄ minus q̄̄ꝑ condiscipul⁹ eius.
diligit xp̄istū. ⁊ plus q̄̄ꝑ condisci
pulus eius diligit̄ a xp̄isto. an il
le quē minus q̄̄ꝑ condiscipulū ei⁹
diligit xp̄istus. cum plus ipse q̄̄ꝑ
suus condiscipulus diligat xp̄m
Hic plane cunctatur responsio. ⁊
augetur questio. Quantū aūt ip
se sapio. meliorem qui plus dili
git xp̄m. feliciorem vero quē plus
diligit xp̄us. facile responderē. si
iusticiā liberatoris nostri. minus
eū diligentis. a quo plus diligit̄.
⁊ euꝫ plus amātis. a quo minus
diligit̄: quemadmodū defenderē
puiderem Aggrediar igit̄ in eius
manifesta misericordia. cui⁹ est
occulta iusticia. de soluenda que
stione tam ingēti. ꝓ virib⁹ quas
ipse donauerit disputarē Hucvsq̄ȝ

em̄ p̄ꝑpoſita ē non expoſita Expo
nen de vero eius hoc ſit exordiū· vt
meminerimus ĩ hoc corruptibili
corpore· quod agg̃uat aĩam vitã
nos miſeram viuere· Sꝫ qui iam
redempti ꝑ mediatorem ſumꝰ· et
ſpiritum ſanctū pignus accepimꝰ
beatã vitam in ſpe habemꝰ: ⁊ ſi re
ipſa nondū tenemꝰ. Spes autē
q̃ videt̃ non ē ſpes· Quod em̄ vidꝫ
quis: quid ſperat. Si at̃ quod nõ
videmꝰ ſperamꝰ: ꝑ pacientiã expe
ctamus In malis aūt que quiſqꝫ
patit̃: non in bonis quibꝰ fruitur
opus ē pacientia· Hanc itaqꝫ vi
tam de qua ſcriptum ē· nunq̃d nõ
temptacio ē vita humana ſup ter
ram· in q̃ cotidie clamamus ad do
minū Libera nos a malo· cogitur
homo tolerare· etiã remiſſis pec
catis· q̃uis vt in eam venerit mi
ſeriã· primū fuerit cã peccatū Pro
ductior ē enim pena: q̃ culpa· ne
parua putaret̃ culpa· ſi cuꝫ illa fi
niret̃ ⁊ pena· Ac ꝑ hoc vel ad demõ
ſtracõeꝫ debite miſerie· ꝉ ad emẽ
dacõeꝫ labil̃ vite· vel ad exercita
cõem neceſſarie pcīe· tp̄aliter ho
minē detinet pena· etiã quē ad dã
nacõem ſempiternã reū nõ retinꝫ
culpa· Hec ē iſtorū dierū· quos ĩ
hac mortalitate agimꝰ malos· q̃
uis in eis diligamꝰ videre dies bo
nos· flenda quidē· ſed non repre
hendenda conditio. Venit enī de
ira dei iuſta· de q̃ ſcriptura loq̃ns
Homo inq̃t natus ex muliere bre
uis vite· ⁊ plenus ire· cū ira dei nõ
ſit vt hominis· ideſt perturbatio
animi concitati· ſed tranquilla iu
ſti ſupplicij cõſtitucio· In hac ira
ſua deus non continens· ſicut ſcri
ptum eſt· miſerationes ſuas· pre
ter alia ſolatia miſerorū· que ge
neri humano· prebere non ceſſat
in plenitudine temporis· quo ipẽ
ſciebat hoc faciendū· miſit filium
ſuū vnigenitū ꝑ quē creauit vniū
ſa· vt manens deus fieret homo
et eſſet mediator dei ⁊ hominum·
homo xp̄s iħus· in quē credẽtes
ꝑ lauachrū regeneracõis: ſoluto
reatu oīm peccatorū· ⁊ originalis
videlicet· quod generatio trahit
contra quã maxime regeneratio
eſt inſtituta ⁊ ceterorū· que male
agendo ꝯtracta ſunt liberarent̃ a
damnacõe ꝑpetua· ⁊ viuerent in
fide ⁊ ſpe· ⁊ caritate· ꝑegrinantes
in hoc ſeculo· atqꝫ in eius tempta
cõibus laborioſis ⁊ periculoſis· cõ
ſolacõibꝰ aūt dei· ⁊ corporalibꝰ et
ſpiritualibꝰ ambularent ad ꝯſpe
ctum eius· viã tenentes: quod in
eis factus ē xp̄s Et q̃ in ipſo quo
qꝫ ambulantes· non ſunt ſine pec
catis· que de huiꝰ vite infirmitate
ſurrepunt· dedit elemoſinarū re
media ſalutaria· quibus eorꝫ ad
iuuaret̃ oratio· vbi eos dicere do
cuit· Dimitte nobis debita nrã ſic
⁊ nos dimittimꝰ debitoribus no
ſtris· Hoc agit eccĩa ſpe beata· in
hac vita erumnoſa· cuius eccl̃ie
petrus apl̃us ꝓpter apoſtolatus
ſui primatū gerebat figurata ge
neralitate pſonam· Quod em̄ ad
ipſum proprie ptinꝫ· natura vnꝰ
homo erat· gracia vnus chriſti
anus abundantiore gracia vnꝰ

ideoq3 apostolus prim⁹ Sed quā
do ei dictuz ē. tibi dabo claues reg
ni celoruz. Et quodcūq3 ligaueris
sup terrā: erit ligatum ⁊ in celis.
Et quodcūq3 solueris sup terram
erit solutū ⁊ in celis. vniuersā sig
nificabat ecc̄iaz: que in hoc seculo
diuersis temptationibus velut im
bribus fluminib⁹ tempestatibus q̄
titur ⁊ non cadit. qm̄ fundata ē su
pra petrā: vn̄ petrus nomen acce
pit Non em̄ a petro petra: sʒ petr⁹
a petra. Sicut non xpristus a xp̄ia
no: sed xpristian⁹ a christo vocat̄
Ideo quippe ait dn̄s. Sup hāc pe
traz edificabo eccām meā. q̄ dixe
rat petrus Tu es xp̄us filius dei vi
ui Sup hanc ergo inquit petram
quam ꝯfessus es: edificabo ecclesi
am meā. Petra em̄ erat xpristus
supra quod fundamentū. ec ipse
edificatus ē petrus. Fundamen
tum quippe aliud nemo p̄t ponē
preter quod positum est: quod ē
christus ihesus Ecclesia ē ergo que
fundat̄ in xp̄o: claues ab eo regni
celoꝝ accepit in petro .i. potestatē
soluēdi ligandiq3 peccata. Quod
est em̄ p̄ ꝓprietatem in christo ec
clesia. hoc ē p̄ significacōem petr⁹ i
petra. qua significatione intelligi
tur christus petra: petrus ecclesia
Hec igitur ecclesia quaz significa
bat. petrus. q̄ diu degit in malis.
amando ⁊ sequendo christuz libe
ratur a malis. Magis autem seq̄
tur in eis: qui certant pro veritate
vsq3 ad mortem. Sed vniuersitati
dicitur. sequere me. pro qua vniū
sitate passus est xpristus. de quo

idem dicit petrus Christ⁹ passus
est pro nobis. relinquens nobis
exemplū: vt sequamur vestigia e
ius. Ecce propter quod ei dictuz ē
sequere me. Est autē alia vita im
mortalis que non ē in malis: ibi
facie ad faciem videbimus. quod
hic p̄ speculū ⁊ i enigmate videt̄
qn̄ multum in ꝯspiciendā veritā
te proficit̄. Duas itaq3 vitas sibi
diuinitus predicatas ⁊ commen
datas nouit ecclesia. quaruz vna
est in fide: altera in specie. Vna in
tempore peregrinationis: altera ī
eternitate mansionis. Vna in la
bore: altera in requie Vna in via:
altera in patria. Vna ī opere acti
onis: altera in mercede contēpla
tionis. Vna declinat a malo ⁊ fac̄
bonum: altera nullum habet a q̄
declinet maluz. ⁊ magnum habet
quo fruatur bonum. Vna cuz ho
ste pugnat: altera sine hoste reg
nat Vna fortis ē in aduersis: alte
ra nil sētit aduersi Vna carnales
libidines frenat: altera sp̄ualib⁹
delectationib⁹ vacat Vna ē vincē
di cura sollicita: altera pace victo
rie secura. Vna in temptationib⁹
adiuuat̄: altera sine temptacōe i
ip̄o adiutore letat̄ Vna subuenit
indigenti: altera ibi ē. vbi nulluz
inuenit indigentē Vna aliena pec
cata vt sua sibi ignoscāt̄ ignoscit
altera nec patit̄ q̄d ignoscat. nec
fac̄ q̄d sibi poscat ignosci Vna fla
gellat̄ malis ne extollat̄ in bonis
altera tanta plenitudie grē caret
oi malo. vt sine vlla temptacōne
supbie coheреat summo bono Vna

bona et mala discernit. altera so
la que bona sunt cernit. Ergo vna
bona est. sed adhuc misera. altera
melior est et beata. Ista significa
ta e p apostolum petrum: illa p io
hannem. Tota hic agit ista vsq
in finem seculi huius: et illic inuenit
finem. Differt illa coplenda post
huius seculi finem. sed in futuro
seculo non habet finem Ideo di huic
Sequere me. de illo aut Sic eu volo
manere donec veniam quid ad te
tu me sequere Quid enim est hoc
Quantu sapio. quantum capio. quid e
hoc. nisi tu me sequere p imitatio
nem pferendi tpalia mala. ille ma
neat donec sempiterna venia red
dere bona. Quod apertius ita dici
pot. Perfecta me sequat actio in
formata mee passionis exemplo
inchoata vero contemplatio mane
at. donec venio. pficienda cu vene
nero. Sequit em xpm pueniens
vsq ad morte pia plenitudo paci
entie. manet autem donec veniat
xps. tunc manifestanda plenitu
do scie. Hic quippe tolerant mala
huius mudi in terra morientiu
ibi videbunt bona dni in terra vi
uentiu. Quod em ait. Sic eu volo
manere donec venia. non sic intel
ligendum e. quasi dixerit mane
vel pmanere: sed expectare. Qm qd
p eu significat. non vtiq nunc.
sed cu venerit xpistus implebitur
Quod aute p hunc significat cui
dictum e. tu me sequere. nisi nuc
agat non pueniet ad illud quod
expectat. In hac aut actiua vita
quato magis xpm diligimus: tan

to facilius liberamur a malo. At ip
se nos minus diligit. quales nunc
sumus. et hinc ideo liberat: ne sem
per tales simus Ibi vero nos am
plius diligit: qm quod ei displice
at. et quod a nobis auferat no ha
bebimus Nec ob aliud hic nos dili
git. nisi vt sanet et transferat ab
eis que no diligit Hic ergo minus
amat: vbi non vult vt remanea
mus Ibi amplius amat. quo vult
transeamus: et vn no vult vt pere
amus A met ergo eum petrus vt
ab ista mortalitate liberemur. A
met ab eo iohanes: vt in illa im
mortalitate seruemur. Sz ista rati
one illud ondit. cur amplius io
hannem q petru amauerit xps.
no cur aplus petrus q iohes ama
uerit xpistu Neq em si plus nos
diligit xpistus i futuro seculo vbi
cu illo sine fine viuemus q in isto
vnde eruimur: vt illic semp simus
Propterea non tunc eu minus dile
cturi sumus: qn meliores erimus.
cu meliores vtiq esse nisi amplius
eu diligendo nullo mo possimus
Cur ergo iohanes minus eu dili
gebat q petrus. si ea vitam signi
ficabat in qua e multo amplius dili
gendus nisi qz ppterea dictu est.
Volo eu manere et expectare do
nec venio. qm et ipsu amorem qui
tunc amplior erit: nondum habe
mus: sed futuru expectamus. vt cu
ipse venerit habeamus. Nam sicut
in epla sua dicit idem aplus: no
apparuit quid erimus Scimus qm cu
apparuerit: similes ei erimus. qm
videbimus eu sicuti e Tunc ergo

amplius q̇d videbimus diligimꝰ
Ipse aūt dn̄s illam q̄ futura ē vi
tam nr̄am. qualis in nobis futurā
sit sciens predestinatione plus a
mat vt ad eā nos amando ꝑducat
Quocirca. qm̄ vniuerse vie domi
ni mia ⁊ veritas: miseriā nostraꝫ
p̄ntem nouimꝰ q̄ sētimus. ⁊ ideo
miam dn̄i quā nobis de miseia li
berādis exhiberi volumꝰ plꝰ ama
mus. eāqꝫ cotidie maxime ꝓ pctō
rum remissione poscimꝰ ⁊ hēmus
Hoc ꝑ petrū significatū ē plꝰ amā
tem: ſꝫ minus amatum. q̄ minus
nos amat xp̄s miseros q̄ꝫ beatos
Veritatis aūt ꝯtemplacōēꝫ qua
lis tunc futura ē minus amamꝰ.
q̄ nondū nouimꝰ nec habemus.
Hec ꝑ iohēm significata ē minꝰ
amantē. atqꝫ ideo ad ipsā ⁊ ad eꝰ
in nobis amorē qualis ei debetur
implendū: donec veniat dn̄s expe
ctantē: sed plus amatum. q̄ illud
q̇d ꝑ illūꝫ figuratum ē hoc efficit
beatū. Nemo tn̄ istos insignes a
p̄los sepet. et in eo q̇d significa
bat petrus ambo erant. ⁊ in eo q̇d
significabat iohēs ambo futuri e
rant. Significando seq̄batur iste
manebat ille. credēdo autē ambo
mala p̄ntia huiꝰ miserie tolerabāt
ambo futura bona illius btitudi
nis expectabant. Nec ipsi soli: ſꝫ v
niuersa hoc facit scā ecclesia spōsā
xp̄i. ab istis temptationibꝫ eruen
da. in illa felicitate seruanda. q̄s
duas vitas petrus ⁊ iohēs figurā
uerūt singuli singulas. Verū ⁊ in
hac tꝑaliter ambulauerunt am
bo ꝑ fidem. ⁊ illa in eternū fruent

ambo ꝑ speciem. Oībus igitur sā
ctis ad xp̄i corpus inseꝑabiliter
ꝑtinentibus ꝓpter huiꝰ vite ꝓcel
losissime gubernaculū ad ligāda
⁊ soluenda pctā claues regni celo
rum primus apostoloꝝ accepit.
eisdemqꝫ oībus sanctis ꝓpter vite
illiꝰ secretissime quietissimū sinū
sup pectus xp̄i iohēs euangelista
discubuit. qm̄ nec iste solus ſꝫ vni
uersa ecclesia ligat soluitqꝫ pctā
Neqꝫ ille in principio verbuꝫ dn̄i
apud deum ⁊c̄. de xpristi diuinita
te. ⁊ de totius diuinitatis trinitate
atqꝫ vnitate sublimia q̄ in illo r̄g
no facie ad faciem ꝯtemplanda.
nunc aūt donec veniat dn̄s in spe
culo atqꝫ in enigmate contuenda
sunt q̄ predicando eructaret de fō
te dominici pectoris solus bibit. ſꝫ
ipse dominus ipsum euangeliū ꝓ
sua cuiusqꝫ capacitate: oībus su
is bibendū. toto orbe terraꝝ diffu
dit. Sunt q̄ senserint ⁊ hij quidem
nō ꝯtemptibiles sacri eloquij tra
ctatores: a xp̄o iohēm apostoluꝫ
ꝓpterea plus amatum. q̄ neqꝫ vx
orem duxerit. ⁊ ab ineunte pueri
cia castissime vixerit. Hoc quidē
in scripturis canonicis nō euiden
ter apparet Verumtn̄ id q̄ꝫ multū
adiuuat ꝯgruentiam huiuscemo
di sn̄ie Quod illa vita ꝑ eū signifi
cata est vbi non erunt nuptie. in
qua viuit ⁊ regnat deꝰ per omnia
secula sclorum. Amen.

Lectio sancti euangelij ſm Jo
hannem.

In illo tēpore dixit

ihs petro. Seq̄re me. Cōuersus pe
trus vidit illū discipulū quez dili
gebat ihs seq̄ntem. q̄ ⁊ recubuit
in cena sup pect⁹ eius ⁊ dixit. dn̄e
q̄s est qui tradet te. Et reliq̄. Ome
lia vene. bede p̄sbri.

Lectio sc̄i euangelij q̄ nob
lecta ē fratres mei tanto
maiori a nobis intencōe
debet p singula verba pensari: q̄n
to magna grē supne dulcedie to
ta redundat Cōmendat enim no
bis beatissim⁹ euangelista ⁊ apo
stolus iohes priuilegiuz amoris
precipui. quo ceteris ampli⁹ me
ruit honorari a dn̄o. ↄmendat tes
timoniū euangelice descripcōis
qđ veritate diuina submixū: null⁹
fidelium dubitare pmittitur. Com
mendat placitaz sue carnis absō
lucōnem quam dn̄o spiritualiter
sevisitātē pcepit. Sed vt pfecte le
ctionis h⁹ principia ↄsiderare va
leam⁹ libet superiora parump at
tendere. Apparuit dn̄s post resur
rectionē discipulis septē inter q̄s
erat petrus ⁊ iohānes. quib⁹ fru
stra in piscādo tota nocte laboran
tib⁹ stans in litore copiosa rethe
eorum piscium multitudine iple
uit. Moxq̄ egressos ad terrā: inui
tauit ad prandiū. ⁊ inter prandē
dum tercio petꝝ an se amaret in
terrogauit. ac tercio amorē ↄfiten
ti q̄ ter eū negauerat ei tercio pa
scendas suas oues ↄmisit. ac dein
de q̄ p earundemq̄ ouium ⁊ ani
maꝝ fidelium cura pastorali vsq̄
ad martiriū crucis esset puentu
rus intimauit dicēs Amen amen
dico tibi cū esses iunior cingebas
te. ⁊ ambulabas vbi volebas Cū
aūt senueris extendes man⁹ tuas
⁊ alius te cinget ⁊ ducet quo nō
vis. In manuū nāmq̄ extēsione
designauit q̄ p mortē crucis mar
tirio coronandus. in cinctione al
teri⁹ q̄ vinciend⁹ a psecutore. in
ductu quo non vellet q̄ tormenta
passionis ↄtra voluntatē eēt pas
surus humane fragilitatis. Sz ne
grauis forte videret̄ petro predicā
a domino passio crucis: hāc suo
cōfestim lenire curauit exēplo vt
cruciatum martirij eo leui⁹ ferret
quo se meminissꝫ similem suo re
demptori mortis excipe sententiā
Postq̄ enim significauit ei q̄ mor
te clarificaturus esset deū. ptinus
adiunxit qđ in h⁹ capite lectiōis
audiuim⁹. Et dicit ei. Seq̄re me.
Ac si apte dicat. Quia ipse prius
p tua redempcōne crucis supplici
um subire nō timui: cur tu p mei
ↄfessione noīs crucem pati for
mides Qui eo gloriosiore martirij
palma clarificaberis: quo in hac
p merenda mgr̄i iter seq̄ris Iam
vero ab euāgelista nō subditur.
q̄d post hec dicta dominus ⁊ disci
puli fecerint: ſ3 ex eo tamen innui
tur qđ subiungit. Conuersus petr⁹
vidit illum discipuluz quem dili
gebat ihs sequentem. Patet nā
q̄ cum dixisset petro. sequere me
⁊ crucem patiendo imitare. surre
xit de loco cōuiuij. ⁊ abire iam ce
pit. Secutus est aūt eum petrus:

etiā incessu pedū₂. cupiens imple re quod audiuit Sequere me. Secutus est ꝛ ille discipulus quem diligebat ihesus. Neq₃ enim arcē dum se a consectatu xpristi putabat: qui non minori se gratia dilectionis a xpristo complexū nouerat. Neq₃ incredibile est ideo vtrumq₃ discipulu₂ corpali gressu vestigia domini secutu₂. qꝛ necdū intellexerat quid significauerit in eo ꝙ petru₂ se sequi precepit. Notum āt noui vīe fraternitati qui sit ille discipulus quē diligebat ihesus: iohannes videlicet ipē: cuius hodie natalicia festa celebramus. q̄ hoc scripsit euangelium. atq₃ ideo suam psonam maluit in dicijs re₄ accidentium ꝙ ꝓprio designare vocabulo. diligebat eni₂ eum ihūs nō exceptis ceteris singulariter solū: ʒ pre ceteris quos diligebat familiari⁹ vnum que₂ specialis prerogatiua castitatis: ampliori dilectōne fecerat dignū Omnes q̄ppe se diligere ꝓbat quibꝰ ante passionem loquitur. Sicͭ dilexit me pr̄ ꝛ ego dilexi vos Manete in dilectione mea. Sed hunc pre omnibus diligit: q̄ virgo electus ab ipso: virgo in euū pmansit. Tradūt namq₃ historie ꝙ eū de nuptijs volentē nubere vocauerit ꝛ ꝓpterea quem a carnali voluptate retraxerat potiore sui amoris dulcedine donauit. Denique huic moriturus in cruce matrem suā commendauit: vt v̄ginem v̄go seruaret. ꝛ ipso post mortem ac resurrectōem celos ascendēte non deesset eiꝰ genitrici filiꝰ: cuiꝰ casta vita castis eius tueret̄ obsequijs. Ponit ꝛ aliud sue psone beatus iohēs indiciū subiungēs. Qui ꝛ recubuit in cena sup pectus eius. ꝛ dixit. dn̄e q̄s est q̄ tradet te. Hoc quō gestū sit supeiora hꝰ euangelij loca plenius ostēdunt. qꝛ videlicet in cena quam vltimā ante passionem cū discipulis saluator habuit ī qua eo₄ pedes lauit eisq₃ corpis ac sāguinis sui tradidit misteria celebranda: discipulus ille que₂ diligebat sup pectꝰ eius recubuerit ꝛ cū dixisset eis. Amen amē dico vobis qꝛ vnus ex vobis me tradet. respondit ille discipulꝰ innuente petro vt interrogaret ꝛ diceret ei. domine q̄s est. Ait dn̄s. Ille est cui intinctū panem porrexero. Qꝛ autem discipulus ille supra pectꝰ magistri recubuit: non presētis solūmodo dilectionis ʒ ꝛ futuri erat signum misterij. Figurabatur etenim iam tunc euangelium quod idem discipulꝰ erat scripturus: vberius atq₃ altiꝰ ceteris sacre scripture paginis archana diuine maiestatis esse cōprehensu₄. Quia ei in pectore ihū sūt omnes thesauri sapie ꝛ scientie absconditi: merito supra pectꝰ eius recubuit: que₂ amore ceteris sapientie ꝛ scientie singularis munē donat. Ceteros q̄ppe euangelistas nouimꝰ plura de miraculis saluatoris nr̄i pauciora de diuinitate locutos Iohēs autem ꝑpauca scribēs de humanis actibꝰ: potiꝰ se exponendis diuine nāe indidit archanis. patenter

insinuans quanta de pectore ihesu
fluenta doctrine celestis q̄ nobis
eructuaret hauserit. Seq̄tur. Huic
cū vidisset petrus dixit ihesu. Dn̄e
hic aūt quid? Quia se beatus Pe
trus audierat p passionē crucis
clarificaturū esse deum: voluit etiā
de fratre ꝫ condiscipulo cognoscere
qua esset ipse morte ppetuā tran
siturus ad vitam. Dicit ei ihesus. Sic
eum volo manere donec veniam.
quid ad te? Tu me sequere. Non
inq̄t eum p passionem martirij:
volo consummari: sed absq; violen
tia psecutoris diem expectare no
uissimum qn̄ ipse veniens eum in
eterne beatitudinis mansione reci
piam. Et q̄d hoc ad te? Tu tantū
crucis patibulū subeundo mea te
vestigia seq̄ debere memento Et q̄
dem hanc domini responsionē fra
tres tunc tpis ita tractabant. q̄a
iohannes nunq̄ eēt moriturus. Quod nō
ita esse intelligendum ip̄e iohannes
ammonē curauit. q̄ cū premisisset
exisse s̄monē istū inter frēs. q̄ di
scipulus ille non moritur: solerter
adiecit atq; ait. Et nō dixit ei ihesus
q̄ non morit̄. sed sic eū volo ma
nere donec veniā. q̄d ad te. Non ē
putandū q̄ discipulus ille nō sit
mortuus in carne q̄ nec dominus hoc
de illo futurū predixit ꝫ psalmista
ait. Quis est hō qui viuit ꝫ nō vi
debit mortem: s; potius ita intelli
gendū q̄ ceteris xpristi discipu
lis p passionem consummatis: ip̄e
in pace ecclesie aduentū sue voca
tionis expectauerit. Et hoc est q̄d
dominus ait Sic eū volo manere do

nec veniam. non q̄ ꝫ ipse multos
ante labores p domino pressuras
q; malorū non tolerauit: s; q̄ vlti
mum in pace seniū finierit: vt po
te in ecclesijs xp̄i p asiam quaꝫ re
gebat iam longe lateq; fundatis
Nam ꝫ in actibus apostolorū cū
ceteris apostolis flagellatus inue
nitur. qn̄ ibant gaudētes a cōspe
ctu concilij: quoniā digni hītī sunt
p nomine ihesu contumeliam pati.
Et a domiciano cesare in feruētis
olei doliū missus: in ecclesiastica
narrat̄ historia exquo tn̄ diuina
se ptegente grā: tam intactus exie
rat: q̄ fuerat a corruptione concupi
scentie carnalis extraneus. Nec
multo post ab eodē principe pp
ter insupabilem euangelisandi
cōstantiam in pathmos insulam
exilio relegat̄. vbi humano licet
destitutus solacio: diuine tn̄ visio
nis ꝫ allocucōis meruit crebra cō
solacōe releuari. Deniq; ibidē a
pocalipsim quā ei dn̄s de statu ec
clesie pn̄ti vel futuro reuelauit: su
a manu conscripsit Unde constat pro
missionem sic manendi donec ve
niret dominus non eo pertinere q̄ si
ne labore certamis victurus eēt in
mundo: s; illo potius: q̄ sine dolore
passionis trāsiturus eēt e mundo:
Sicut enim in patrū litteris inueni
mus cum longo confectus senio:
sciret imminē sibi diē recessus sui
Cōuocatis discipulis suis post mo
nita exhortationum ac missarū ce
lebracōm vltimū eis valefecit De
inde descendēs in defossū sepultu
re sue locum: facta orōe appositus

est ad patres suos: tam liber a do
lore mortis ꝙ a corrupcōe carnis
inuenitur alienꝰ. Atqꝫ ita ɔpleta
est veridica saluatoris sententia.
qꝛ sic eū voluerit manere donec ip
se veniret Possumꝰ aūt mistice in
hijs q̄ petro ⁊ iohanni a dn̄o pre
dicta atqꝫ in eis gesta sūt duas ec
clesie vitas quibꝫ in p̄nti exercetur
actiuam scilicet ⁊ ɔtemplatiuam
designatas accipe. Quarum acti
ua ɔmunis populo dei via viui ē di
est. Ad contemplatiuam vero ꝑ
pauci ⁊ in hoc sublimiores quiqꝫ
pꝰ resurrectionē pie actionis ascē
dunt. Actiua q̄ppe vita est studio
sum xp̄i famulum iustis insistere
laboribꝰ. ⁊ prius quidem seipsuꝫ
ab hoc sec̄lo immaculatū custodi
re. mentē. manū. linguā. ac mem
bra corpis cetera ab oī inq̄namē
to culpe temptantis ɔtinere. ac di
uinis ꝑpetuo subiugare ꝓuitijs.
deinde etiā ꝓximi necc̄itatibus iuxᵃ
vires occurrere. esurienti cibū. po
tum sitienti. algenti vestitū mini
strando. egenos vagosqꝫ in domū
recipiendo. infirmū visitando. mor
tuū sepeliendo. eripiendo inopem
de manu fortiorꝝ eius. egenum ⁊
paupem a diripientibus eū: ſ ⁊
erranti viaꝫ veritatis ondendo. ac
ceteris se mancipādo fraterne di
lectionis obsequijs. insup ⁊ vsqꝫ
ad morteꝫ ꝓ iusticia certando. Cō
templatiua aūt vita est cū longo
q̄s bone actionis exercitio edoctus:
diutine orōis dulcedine instructꝰ
crebra lacrimarꝝ ɔpunctōe assue
factꝰ a cunctis mūdi negocijs va

care. ⁊ in sola dilectione oculum
mentis intēdere didicerit. gaudiū
qꝫ ꝑpetue btitudinis qđ in futuro
pcepturus est: vita etiam in p̄nti
ceperit ardenter desiderādo pregu
stare. ⁊ aliqū etiam inquantum
mōrlibus fas est in excessu mētis
speculando sublimius euolarē. Hec
aūt vita diuine speculacōis illos
maxime recipit q̄ post longa mo
nastice rudimenta v̄tutis secreti
ab oībus degere norunt eo liberio
rem ad celestia meditanda aīmū
hn̄tes quo corpus qꝫ a terrenis se
patum hn̄t tumultibus. Namqꝫ
actiua non solum in cenobio mo
nachis: ſ ⁊ cuncto vt diximus po
pulo dei gn̄aliter ingredienda ꝓ
ponitur. Et quidē vtrumqꝫ aposto
lum ⁊ petrꝝ ⁊ iohannem q̄uis in
ter homines positū ꝓ excellentis
culmine gratie: constet in vtraqꝫ
vita fuisse pfectum attamen vna
vita p petrꝝ. alia designatur p io
hannem. In eo etenim qꝛ ait Pe
tro dominꝰ Extendes manus tuas
⁊ alius te cinget ⁊ ducet quo nō
vis. perfectionē exprimit actiue
cōuersationis: que temptationū
solet igne ꝓbari Vnde alibi de ea
dicit aptius. Beati qui psecucōeꝫ
patiuntur ꝓpter iusticiam. Cui re
cte subiungit qui dicit Seqꝫ me
qꝛ nimirum iuxta eiusdem Petri
vocem. xp̄us passus est ꝓ nobis
relinquens nobis exemplum vt
sequamur vestigia eiꝰ. Quod au
tem dicit de Johanne. sic eū volo
manere donec venio: statū ɔtēpla
tiue virtutis insinuat: que non p

mortem̄ finienda vt actiua. sed p
mortem est pfectius dn̄o veniente
ↄplenda. Actiuus nam̄qȝ labor cuȝ
morte deficit. mercedē post morteȝ
accepturus eternā. Quis enim in illa
vita panē esurienti dat vbi nemo
esurit. Quis aquā sitienti: vbi ne
mo sitit. Quis mortuū sepelit vbi
terra viuentium est. Quis cetera
opa misericordie exercet: vbi nul
lus miser inuenit. Actionis ergo ibi
labor nullus: sed solꝰ preterite acti
onis ppetuus remanet fructus.
Speculatiua aūt felicitas q̄ hic in
choatur: illic sine fine pficitur: qn̄ a
supnorum ciuiū a ipsius dn̄i pre
sentia non per speculum a in enig
mate sicut nunc sed facie ad faciē
videbitur. Vnde recte de ea sub ti
po discipuli queȝ diligebat. quē
qȝ supra pectus suū fecit discūbere
dicit ih̄s. Sic eum volo manē: do
nec venio. Ac si aperte dicat Nolo
gustū speculatiue suauitatis quā
maxime in sc̄is meis diligo: sperā
tibus in ptectione alaꝝ mearum
inebriatis abvbertate domꝰ mee:
sicut laboriose vsum actionis leti
ↄditione finiri: sed post mortē sb
limꝰ me apparente atqȝ in mee cō
spectū maiestatis illos pducente
pfici. Sequitur. Hic est dilectꝰ ille
qui testimoniū phibet de hijs. et
scp̄sit hec a scimus qȝ veꝝ est testi
moniū eius. Jam manifeste bea
tus iohēs suam psonam designāt
ex officio: quā designare vitat ex
vocabulo. Non auteȝ pretereunter
intuendum qd̄ dicitur: qui testi
monium phibet de hijs. a scp̄sit

hec. Perhibuit q̄ppe testimoniū
verbo dei predicādo. phibuit scri
bendo. phibuit denuo eadē q̄ scp̄
serat docendo. phibet etiam nunc
euangelium qd̄ descripsit ecclesijs
legendū a pandendū. Siquidem
a tpe dn̄ice passionis resurrc̄onis
a ascēsionis in celū vsqȝ ad vltima
domiciani pn̄cipis tpa p annos
circiter lxv absqȝ vllo scribēdi ad
miniculo v̄bum dei predicabat.
At vbi a domiciano qui secundꝰ
post neronem xp̄ianoꝝ psecutor
extitit: exilio missus est. irrūpen
tes in eccām heretici q̄si in destitu
ta pastore ouilia lupi. marcion a
cherintus a hebion. ceteriqȝ anti
xp̄i. qui xp̄m ante mariam nega
bant. simplicitatē fidei euāgelice
puersā maculauere doctrina. Sȝ
dum ipse post occisionē domicia
ni: pmittente pio principe nerua
rediret ephesum. cōpulsus est ab
oībus pene tunc asie ep̄is: a mul
taꝝ ecclesiaꝝ legationibꝰ de coeter
na patri diuinitate xp̄i altius fa
cere smonez: eo qȝ in trium euan
gelistaꝝ scriptis viȝ mathei. mar
ci a luce de eius humanitate ac de
hijs que per hoīem gessit. suffici
ens sibi viderentur hic testimoni
um. Qd̄ ille non se aliter esse factu
rum dixit: nisi indicto ieiunio oēs
in ↄmune dn̄m p̄carentur: vt ille
digna scribere posset. Et hoc patē
to instructus reuelacōe ac spiritꝰ
sancti gratia inebriatus omēs he
reticoꝝ tn̄bras pfefacta sbito vēl
tatis luce dispulit In pn̄cipio inq̄
ens erat v̄bū. a v̄bū erat apd̄ deū

a deus erat verbū Silentiꝗ; inicijs
totum ſmonis ſui curſū faciens:
dñm nr̄m iħm xp̄m ſicut veꝝ hoi
nem. vere ex hoīe tꝑaliter factum
Ita etiā veꝝ deū vere ex deo p̄re et
naliter natū. a cū ſpū ſancto ſep
exn̄tem clariſſima aſſertōe ꝑdocu
it: immo oīa diuine veritatis a ve
re dīuitatis q̄ntum alteri mōꝛliū
nulli licuit archana reſerauit. Et
hoc v̄gini priuilegiū recte ſuaba
tur: vt inſcrutanda v̄bi incorrup
tibilis ſacrā: ipſe incorrupto non
ſolū corde: ſꝫ a corpe ꝓderet. De c⁹
d cōruꝫ veritate q̄ꝑ ſit nemini ambi
gendū. ipſe ꝗ; curauit oñdere. q̄
cū dixiſſet. Hic ē diſcipul⁹ q̄ teſti
moniū ꝑhibet de hijs a ſcꝑſit hec
cōtinuo ſubiecit a ait. Et ſcim⁹ qꝛ
veꝝ ē teſtimoniū ei⁹ Quia ḡ a nos
cū ceteris fidelib⁹ ſcimus quia ve
rum eſt teſtimonium eius: cure
m⁹ ꝑ omnia recta fide intelligēdo
rcā opatione exc̄endo q̄ docuit ad
dona ſempiterna q̄ ꝓmiſit peruenire.
ꝑ dñm nr̄m iħm xp̄m q̄ viuit a re
gnat cū deo p̄re ac̄.

De innocentib⁹ ſm mathēū.

n illo tēpoꝛe Ange

lus dn̄i apparuit in ſōnis ioſeph
dicens Surge a accipe pueꝝ a ma
trem eius a fuge in egiptū. a eſto
ibi vſq; dum dicā tibi. Et reliqua.
Omelia venerabilis bede pſbri.

E morte precioſa martiꝝ
xp̄i innocentū ſacra nob
fratres cariſſimi euāgeli
ca lectio recitata ē. in qua tn̄ oim

xp̄iſti martiꝝ precioſa mors ē de
ſignata. Qꝛ enim paruuli occiſi ſūt
ſignificat ꝑ humilitatis meritū
ad martirij ꝑueniendum gloriā
Et qꝛ niſi ↄuerſus fuerit quis a ef
fectus vt paruulus non poſſit aīaꝫ
dare pro xp̄o. Qꝛ in bethleem a in
oībus finibus eius occiſi ſūt: oñt
non ſoluꝫ in iudea vnde eccleſie ce
pit origo ſꝫ in omnib⁹ eiuſdē eccle
ſie finibus quacunq; ꝑ orbē diffu
ſa eſt ꝑſecutionem ſeuituram ꝑfi
dorum. a pioꝝ pacientiaꝫ eſſe co
ronandā. Qui a bimatu occiſi ſūt
doctrina a opatione ꝑfectos indi
cant. Qui vero infra ſimplices vel
ꝑ deotas fidei tamen non ficte con
ſtantia fortes eē denunciant Qꝛ
illi quidem occiſi ſunt: ſed xp̄iſt⁹
qui q̄rebatur viuens euaſit īſinu
at. corpora quidem ab impijs poſ
ſe perimi: ſed xp̄iſtum ꝓ quo per
ſecutio tota ſeuit: nullatenus eis
vel viuētibus vel occiſis poſſe au
ferri ſed eos veraciter contriſtari
quia ſiue viuimus: domino viui
mus. ſiue morimur: domino mori
mur. Siue enim viuim⁹ ſiue mori
mur. domini ſumus. Qꝛ iuxta va
ticinium Iheremie vox in rama id
eſt in excelſo audita eſt: plorat⁹
a vlulatus: manifeſte denunciat
luctum ſancte eccleſie: que de iniu
ſta membrorum ſuorum nece ge
mit: non vt hoſpites garriunt in
vacuum cedere: ſꝫ vſq; ad ſolium
aſcendere ſupni iudicis. a ſicut ꝓ
tho martiris abel: ita etiam ſang
uinē ceteroꝝ martiꝝ de t̄ra clama
re ad dñm. iux̄ illud viri ſapiētis

Non despicies preces pupilli: nec
viduaz: si effundat loq̄lam gemi
tus. Nonne lacrime vidue ad max
illam descēdunt. ⁊ exclamatio ei⁹
sup ducentem eas. A maxilla eñi
ascēdunt vsq̧ ad celū: ⁊ dominus
exanditor non delectabit̄ in illis
Q̄d rachel plorasse dicit̄ filios su
os. nec voluisse ɔsolari. q꜄ nō sūt.
significat ecc̄iam plorare quidem
sanctoꝝ de hoc seculo ablationez
sed non ita velle ɔsolari. vt qui se
culū morte vicerunt: rursus ad se
culi certamina secū tolleranda re
deant. q꜄ minimeum vltra non sunt
reuocandi in mundum: de cuius
erumnis semel euaserunt coronā
di ad xp̄m. Rachel namq̧ q̄ ouis
aut videns deum dicitur: ecclesiaz
figuātr demonstrat cuius tota in
tentio vt videre deū mereatur inui
gilat. Et ipsa est ouis centesima:
quam pastor bonus relictis in ce
lo nonaginta nouem ouib⁹ ange
licarū virtutum: abijt querere in
terraz. inuentamq̧ suis imposuit
humeris. ⁊ sic reportauit ad gre
gem. Queritur aūt iuxta litteram
quō rachel plorasse dicitur filios
suos cum tribus iuda q̄ bethleem
tenebat non de rachel ſ; de sorore
eius lya orta fuerit. Ubi tñ facilis
patet r̄nsio. q꜄ nō tantum in beth
leem: verumetiam in omnib⁹ fini
bus eius pueri sunt omnes truci
dati. Tribus autem beniamin q̄
de rachel orta est. p̄xima fuit tribui
iude. Unde merito credi debet q̄d
plaga crudelissime necis nō pau
cos etiam beniaminee stirpis pu
eros inuoluerit: quos p̄genies ra
chel elata in excelsum voce plora
uerit. Potest ⁊ aliter intelligi: q꜄
iuxta bethleem sepulta est rachel
sicut titulus monumenti eius ma
nens vsq̧ hodie testatur. ad occi
dentem ciuitatis vltra viam q̄ du
cit hebron q꜄ ea que in loco eodē
agebātur ipsa egisse p̄phetico lo
cutōis modo recte dicatur cui⁹ cor
pore ⁊ noīe locus ille fuerat insi
gnis. Q̄d dominus ipse ne occide
ret̄ ab Herode: sublatus est a pa
tibus in egiptū. significat electos
sepius maloꝝ improbitate: suis
effugandos sedibus. vel etiā exi
lio damnandos. Ubi simul exem
plū datur fidelib⁹ ne dubitent ra
biem p̄seq̄ntium. vbi oportunū
fuerit declinare fugiendo. cum hoc
deum ac dominū suum fecisse me
minerint. Siquidem ipse qui eāt
suis p̄cepturus: cum vos p̄secuti
fuerint in ciuitate ista fugite in a
liam: prius fecit q̄d p̄cepit fugiē
do hominem quasi homo in terra
quem magis paulo añ monstra
uit stella in celo. Q꜄ occisis p̄ dño
pueris herodes non longe p⁹ obi
it. ⁊ ioseph monente angelo do
minum cū mr̄e ad terram israhel
reduxit: significat omnes p̄secuti
ones q̄ cōtra ecclesiā erant mouē
de ipsoꝝ p̄secutoꝝ morte vindicā
dos. eisdemq̧ multatis p̄secutori
bus: pacē ecclesie denuo reddendā ⁊
scōs q̄ latuerant ad sua loca eē re
uersuros. Herodes q̧ in dyabolo
fremit ⁊ auferri sibi iniq̄tatis sue
regnū in hijs q̄ ad xp̄m trāseunt

ingemiscat. Unde si puulos inter
ficiat: ihm sibi videt occidere. Qꝛ
vtiqꝫ sine cessacōe molitur: dum
primordijs renatoꝝ spm̄ sanctuȝ
arripe ⁊ quandā tenere fidei infā
tiā temptat extinguere Qꝛ rachel
.i. eccām seu aiam fidelem plorāe
⁊ suos ac primorum filios viȝ opa
optȝ . possum⁹ qꝫ odium herodis
quo pdere ihm voluit super psecu
tiombus q̄ apl'orum sunt tpibus
facte in iudea specialit accipe : qn̄
inualescēte inuidia: predicatores
verbi sunt pene omnes expulsi de
puincia ⁊ in gentib⁹ predicaturi
sunt longe lateqꝫ dispsi. Sicqꝫ fac
tum est: vt gentilitas que p egip
tum figurat: peccatis añ tenebro
sa lumen verbi pciperet. Hoc est
enim pueꝝ ihm ⁊ matrem eius p
ioseph in egiptū transferri. fideȝ
.s. dominice incarnationis ⁊ eccle
sie societatem. p doctores sanctos
gentib⁹ cōmitti. Qꝛ erant in egip
to vsqꝫ ad obitum herodis . indi
cat figurate p fidem xp̄m in genti
bus mansuꝝ: donec plenitudo ea
rum introeat. ⁊ sic omnis isrl' sal
uus fiat. Obitus quippe herodis
terminū intentionis maliciose q̄
nunc ꝯtra ecclesiam in iudea seuit
insinuat. Occise turbe puulorum:
mortem humiliū spiritu quos a se
fugato xp̄o iudei perimere conant
designāt. Qꝛ aūt defuncto hero de
redit ad terrā isrl' ihs: finem secu
li denūciat: qn̄ enoch ⁊ helia pre
dicantib⁹ iudei sopita moderne in
uidie flamma: fideȝ veritatis acci
pient. Et bene cum iudeam deserit

fugere ⁊ hoc in nocte dicitur. cum
vero reuertit in eam: non solū ne
qꝫ fuge: ſꝫ nec noctis fit mentio qꝛ
nimiꝝ quos ob peccatoꝝ tenebr̄s
olim peccatores reliquit ipsos ob
lucē fidei tandē se q̄rentes reuisit.
Qꝛ damnato licet herode ioseph
timore archelay filij eius in iudeā
vbi metropolim hēbat ire formi
dās: monēte angelo in nazareth
galilee secessit. vltima ecclesi epn̄
tis tpa designat qn̄ p ea que nūc
est vniuersali gentis illius cecita
te qua xp̄ianos inquantum valȝ
psequi non desistit. acrior in q̄bus
dam antixpristi psecutio ꝯsurget
Et quidem plurimis ad predicacō
nem enoch ⁊ helie a pfidia ꝯuer
sis: ſꝫ ceteris ad instinctū antixpri
sti tota intencōne contra fidem di
micantib⁹. Pars igitur iudee in q̄
regnabat archelaus pfidos anti
xpristi sequaces ostendit. Porro
nazareth galilee quo dominus trāſ
fertur: partem gentis illius que
tunc temporis fidem xpristi est su
sceptura designat. Unde bene ga
lilea ppetrata transmigratio. na
zareth flos aut virgultum eius in
terpretatur qꝛ nimirum sancta ec
clesia quo ardentiori desiderio: ab
hijs que in terris videt: ad celesti
a promerenda transmigrat. eo
maiore spiritualium abūdat flo
re atqꝫ germine virtutum. Unde
oportet nos fratres carissimi quia
primicias martirum hodierna fe
stiuitate veneramur: de eterna q̄
in celis est martirum festiuitate
sedulo cogitem⁹. eorūqꝫ vestigia

inquantum possumus sequendo. et ipsi eiusdem festiuitatis superne participes existere curemus testante apostolo quod si socii passionum fuerimus simul et consolationum erimus. Nec tam de morte eorum lugeamus quam de iusta palme perceptione letemur. Siquidem singulos eorum cum per tormenta pellerentur ex hac vita: rachel gemebunda id est sancta ecclesia: que genuit: luctu lacrimisque prosecuta est: sed iam hinc expulsos superna ierusalem. que est mater omnium nostrorum: mox in alia vita obuiis leticie ministris excepit. atque in gaudium domini sui perpetuo coronandos introduxit. Unde dicit iohannes Stabant ante thronum et in conspectu agni amicti stolis albis. et palme in manibus eorum. Stant enim modo ante thronum dei coronati. qui quondam ante thronos iudicum terrenorum iacebant penis attriti. Stant in conspectu agni nulla ratione illic a contemplanda eius gloria separandi a cuius hic amore nec per supplicia poterant separi. Stolis efful gent albis. et palmas in manibus habent. quod premia in opibus habent dum corpa que pro domino ignibus ac bestiis dilacerata. flagris absumi per precipicia dissolui. vngulis abradi. omnimodo penarum generi passi sunt dissipari. per resurrectionem glorificata recipiunt. Et clamabant magna voce magna dicentes. Salus deo nostro qui sedet super thronum: et agno Magna voce salutem deo decantant. quod magna gratiarum actione recolunt: non sua se virtute sed ipso auxili

ante tribulationum impugnantium superasse certamina. Dicit iterum. Eorum et preteritos agones et coronas describens perpetuas Hii sunt qui venerunt de tribulatione magna: et lauerunt stolas suas et dealbauerunt eas in sanguine agni. Stolas quippe martires in sanguine agni lauerunt dum membra sua que oculis insipientium visa sunt squalore fedari sic potius fuso pro christo sanguine ab omnibus mundauere contagiis insuper et beata immortalitatis luce digna reddidere: quod est lotas etiam dealbasse stolas in sanguine agni Ideo sunt inquit ante thronum dei. et seruiunt ei die ac nocte in templo eius Non est laboriosa: sed amabilis et optanda seruitus. in dei laudibus perpetuo assistere. Dies quippe et nox non vicissitudinem temporis proprie: sed perpetuitatem tropice significant. Nox enim non erit illic sed dies vna melior in atriis christi super milia. in qua non plorat rachel filios suos: sed absterget deus omnem lacrimam ab oculis eorum. Dant que vocem leticie et salutis eterne in tabernaculis iustorum. ei qui viuit et regnat deus per omnia secula seculorum. Amen.

Sermo de silentio.

Cum medium silentium tenerent omnia. Tria sunt silentia. Primum silentium est ignorantia languoris. Secundum silentium est desperatio curationis. Tercium silentium est adeptio suauitatis Primum silentium fuit ante legem. secundum inter legem et gratiam. tertium erit post

hãc vitam. Primum ꝙ silentiũ
qñ homo nõ agnouit morbũ suũ
Et ideo siluit. nec q̃rebat remediũ.
Sȝ postq̃ lex subintrauit ⁊ oñdit
languidis vulnera sua: statim ru
ptũ est silentiũ. ⁊ cepert mox egri
salutem querere. Sed qꝛ p opa le
gis vbi salus nõ erat saluari vole
bant. qđ q̃rebant inuenire nõ po
tuerunt. Tandem igitur conside
rans homo p legem neminem iu
stificari posse. quasi p diuturnos
clamores fatigat⁹ ⁊ iam desp̃ans
rursus loqui cessauit. ⁊ subsecutũ
est secundum silentium. Tunc er
go omnipotens verbum dei patris
in carne veniens rupit silentium.
locutum est pacem. dedit gratiã.
ꝓposuit misericordiam. promisit
veniam. et ceperunt egri currere
ad medicum. ⁊ quasi magnis cla
moribus. sic pura fide cordis ⁊ ve
ra confessione oris flagitare reme
dium. Hoc itaqȝ nunc in presenti
vita agitur: vt homo p gratiam
dei sanitatem recipiat. Sed cũ ple
nam sanitatem receperit ⁊ ad illã
felicitatem immortalitatis perdu
ctus fuerit non erit ampli⁹ quod
petat. Et tunc sequetur tercium il
lud beatum silentium quod nun
q̃ habebit finem. Inter primum
⁊ medium silentium multa sonu
erunt verba inter medium ⁊ vlti
mum silentium sonat vnũ verbũ
Multa verba fuerunt multiplici
a legis mandata: que p moysen
data est. Vnum verbum est gra
tia dei: que p ihesum xp̃istum fa
cta est. vel potius ihesus xp̃istus

est. Moyses famulus dei multa v̾
ba. multos sermones ꝓtulit. de⁹
pater vnum verbum. vnum s̾mo
nem misit. Sed sermones moysi
omnipotentes non fuerunt qꝛ qđ
dicebant facere non potuerunt. ⁊
ideo tandem quandoqȝ in ꝓmissio
ne deficiendo siluerũt ⁊ tunc omni
potens verbum venit s̾mo dei qui
non solum dixit: sed quecunqȝ vo
luit fecit. Iste s̾mo. istud verbum
adhuc loquitur: q̃ diu in fidelib⁹
suis ꝓmissiones suas opatur. At
cum ꝓmissa impleuerit quasi tũc
loqui cessabit. Cum autem pro
missa impleta fuerint. qꝛ ampli⁹
quod petatur non erit. felix inse
piternum silentium erit. Dum er
go mediũ silentium tenerent om
nia. bene omnia: hoc est non solũ
illi qui in petitione desp̃abant: sȝ
⁊ illi qui in promissione defecerãt
Et nox in suo cursu medium iter
haberet. Nox etenim in sacra scri
ptura aliquando pro dyabolo ali
quando pro membris eius id est
peccatoribus ⁊ iniquis. aliquan
do pro ipso peccato. aliquando ꝓ
presenti vita accipitur. Per noc
tem ergo in hoc loco mortalis hu
ius vite fluxus signatur. sicut per
diem alibi claritas vite ꝑpetue.
Presens igitur vita nox est: vita
vero futura dies. Nox ista habet
vesperam. dies illa habet aurorã
Vespa vero presentis noctis fu
it inclinacõ huius diei. aurora ve
ro illius diei inclinatio presentis
seculi. Vespera quoqȝ huius no
ctis fuit ex quo adam peccauit: do

nec accepta mortis sententia a pa
diso expulsus: in tenebras hui9
mundi exijt. aurora sequentis di
ei est a resurrectione xpi vsq3 in fi
nem seculi. Ergo vita ista nox est
Sed quis est cursus vite istius.
Videam9 quo currat. Per morta
litatem currit ad mortem. p mor
tem currit ad damnationem. Igi
tur vita mortalis: deorsum currit.
sicut vita immortalis sursum. Iter
sursum est in celis. iter deorsum in
inferis. iter mediū stadiū vite pn̄
tis. qd nascendo intramus viuen
do percurrimus: moriendo eximus
Quādo ergo nox in suo cursu me
dium iter habuit: nisi qn̄ mors v
niuersos quos in stadio vite pre
sentis repperit secū ad inferos tra
xit. et nemo adhuc mortaliū ad vi
tam immortalē ascendere potuit.
Vel p noctem accipe possumus
peccatum: que viz nox ub origina
li peccato cepit. et per actualia cu
currit. Qn̄ ergo post originalem
preuaricationē: primum preuari
catione naturalis legis. ac deinde
scripte legis preuaricatōe succedē
te peccatū ad summū incrementū
venerāt: quasi nox in suo cursu me
dium iter hēbat. Sed ista nox ve
ra luce apparente mox deorsuz ver
gere cepit et nunc quasi quadam
alterna mutatione paulatī decres
cens elongatur: quousq3 lux cres
cendo ad plenam diem perueniat.
Vide g̃ ordinatissime dīne dispen
sationis ↄsilium. Quando ois re
cuperande salutis spes perierat: et
mors oīa secum deorsuz rapiebat

peccatum ad summū venerat: tūc
oipotens sermo liberandis mittit
vt ampli9 diuine grē mun9 com
mendetur. Venit inquit. quis. vn
de. quo. Sermo altissimi. verbuz
dei. vnicus pr̄is. rex. filius regis. de
consessu patris. ad tolerātiā pas
sionis. de eq̄litate maiestatis. ad
patibulū crucis. de sede regali. ad
officinā peccati. de luce celi. vsq3 ad
tenebras inferni. Sed nunq̄d ideo
regnum pdidit. immo eos q̄ serui
erant peccati liberans: vsq3 ad cō
regnandum sibi sublimauit. Et
ideo fortassis a regalibus sedib9
venit. qz in domo patris eius mā
siones multe sunt. et regñbunt cuz
illo in eternum. cū acceperint reg
num qd patum ē ab inicio seculi
Vnicus enī regis erat. solus reg
nū habuit. Sed qz ad ↄregnādum
sibi fratres adoptare venit: iā non
a sede regali: s3 a sedibꝫ regalibus
venire debuit. qz regnū ad qd vo
cant electi dei: prepatum ē ab ini
cio seculi.

Dnīca infra octauam.

Scdm Lucam.

In illo tēpore. erat
ioseph et maria mr̄ ihu mirantes
sup hijs q̄ dicebant de illo. Et re
liqua. Omelia origenis.

Ongregemus in vnū ea.
q̄ in ortu ihu dcā sc̄ptaq3
sunt de eo. et tunc scire po
terim9 singula queq3 digna eē mi
raculo. Quāobrem mirabat̄ et pā
ter. sic enī appellatus ē ioseph. qz

nutricius fuit. mirabatur ⁊ mat̃
sup omnibus que dicebantur de
eo. Que nã ergo sunt que de puu
lo ihũ fama disperserat? Pasto
res erant in regione illa vigilan
tes ⁊ obseruãtes vigilias noctis:
sup gregem suum. Venit angel⁹
sub ipsa hora natiuitatis ihesu: ⁊
ait ad eos. Annuncio vobis gau
dium magnũ: ite ⁊ inuenietis in
fantem inuolutũ in pannis ⁊ posi
tum in presepi. Necdum angelus
verba finierat ecce multitudo cele
stis exercitus laudare ⁊ benedice
re cepit dñm. Cum hoc pastores
trepidi pspexissent: ⁊ angelus re
cessisset ab eis dixerunt ad inuicẽ
Eamus vsq; bethleem: ⁊ videam⁹
factũ quod dñs ostendit nobis.
Venerũt ⁊ inuenerunt puulũ: tã
illi q̃ꝑ pentes que facta fuerãt mi
rabantur. Sup hoc ⁊ de symeone
scribitur ꝙ rumorẽ auxerit: ⁊ mi
raculi vel magna ps fuerit Tenu
it enim puerũ in manibus suis: ⁊
ait. Nunc dimittis domine seruũ
tuũ in pace. ꝙ viderunt oculi mei
salutare tuum. Fastigiũm ⁊ vt ita
dicam culmen sup hijs que iacta
bantur de ihũ ⁊ pater ⁊ mater il
lius mirabantur: smo symeonis
fuit. Non enim sufficit ei tenere p
uulum. ⁊ ea que de semetipso scri
pta sunt ꝓloqui: sꝫ benedixit pa
tri illius ⁊ matri. ⁊ de ipso quoq;
ꝓphetauit infãnte dicens. Ecce po
situs est hic in ruinam: ⁊ in resur
rectionem multorum in israhel.
⁊ in signum cui contradicetur. Et
tuam quoq; ipsius animam per

transibit gladiũs: vt reuelentur
ex multis cordibus cogitatiões.
Quid sibi vult hoc qd ait. ecce posi
tus est hic in ruinam. ⁊ in resurre
ctionem multorum in israhel.
Huic quid simile in euãgelio sm
iohannem scriptum repperi. In
iudicium ego in mundum istum
veni. vt qui non vident videant: ⁊
qui vident ceci fiant. Quomodo er
go in mundum venit: vt non vi
dentes de nationibus viderent. et
qui prius videbant de is rahel ceci
fierent. sic venit in ruinam: ⁊ in re
surrectionem multorum In aduẽ
tu enĩ domini qui prius steterant
corruerunt. ⁊ qui ceciderant surre
xerunt. Vna hec est interpretatio
de eo qd dictũ est. ecce iste posit⁹
est in ruinam: ⁊ in resurrectionẽ
multorum in israhel. Est autem ⁊
aliud quid intelligendum aduer
sus eos vel maxime qui contra cõ
ditorem latrant. ⁊ hinc inde de ve
teri testamento testimonia: q̃ nõ
intelligunt ꝯgregantes simpliciũ
corda decipiunt. Aiunt enim. Ecce
deus legis ⁊ prophetarum videte
qualis sit. Ego inquit occidam: ⁊
viuificabo. percutiam ⁊ sanabo. ⁊
non est q̃ eruat de manib⁹ meis.
Audiunt occidam ⁊ non audiũt
viuificabo. audiunt percutiam: et
audire contemnunt. ⁊ ego sana
bo Istiusmodi occasionibus crea
torem calumniantur. Igitur an
teq̃ꝑ interpter quem sensum habeant
ego interficiã ⁊ viuificabo. pcutiã
⁊ sanabo. opponã eis testimoniũ
euangelij. dicãq; aduersus hereticos

Innumrabiles quippe hereses sūt
que euangelium ſm lucam reci
piūt. Si ꝑpterea cruentus ⁊ fortis
tm̄ iudex et crudelis est ꝯditor. q̄
dicit Ego interficiam ⁊ viuificabo
pcutiam ⁊ sanabo: maīfestissimū
est ⁊ iḃm ipsius esse filium. Eadē
siquidē de eo scripta sunt. Ecce posi
tus est hic in ruinā ⁊ in resurrcōꝫ
multoꝝ in isrl̄. Non in resurrecti
onem tm̄: sed ⁊ in ruinā. Si malū
est interficere: malū sit ⁊ in ruinā
venire. Quid rn̄debunt Vtrum ne
recedent a cultu eius: an querent
aliquā interpretationē: ⁊ ad tro
pologias cōfugient. vt q̄d in rui
nam venerit: benignitatē magis
sonet ꝙ̄ austeritatem. Et quomō
iustū erit qn̄ quid in euāgelio re
perit̄ tale: ad allegorias ⁊ nouas
intelligentias ꝯfugere Quando ve
ro in veteri testamento statim ac
cusare ⁊ nullam explanationē ꝙ̄
uis ꝓbabilis sit recipe. Sed ⁊ hoc
q̄d sequitur. in iudiciū ego veni in
mundum istum vt nō videntes vi
deant. ⁊ q̄ vident ceci fiant: ꝙ̄uis
q̄rant vt edisseānt implere nō po
terūt. Ego vero qui opto esse eccle
siasticus ⁊ non ab heresiarche ali
quo: s̄ a xp̄risti vocabulo nuncu
pari ⁊ hīe nomen quod benedice
tur sup terram. ⁊ cupio tam ope
ꝙ̄ sensu ⁊ esse ⁊ dici xp̄ristianus
equalem ⁊ in veteri ⁊ in noua legē
quero rationem. Loquitur deus.
ego interficiam. Libenter ab eo ī
terficiar. Quando enim vetus in
me homo est ⁊ viuo adhuc quasi
homo: cupio vt occidat in me deꝰ
veterem hominem: ⁊ viuificet me
ex mortuis. Primus enim ait ho
mo de terra terrenus: secundꝰ ho
mo de celo celestis. Sicut portaui
mus imaginem terrenī: portemꝰ
⁊ imaginem celestis Scd̄m hunc
sensuꝫ intelligitur ⁊ illud. In iudi
cium ego veni in mundū istū: vt
qui nō vident videant: ⁊ qui vidēt
ceci fiant. Habemus in nobis om
nes ⁊ aspectum ⁊ cecitatem. Adaꝫ
videbat ⁊ nō videbat. eua q̄ꝫ ante
ꝙ̄ aperirent̄ oculi eius: vidisse de
scribitur Vidit inquit mulier lig
num: q̄ bonum erat ad comeden
dum. ⁊ optimuꝫ oculis ad viden
dum: ⁊ tollens de fructu ligni co
medit: ⁊ dedit viro suo ⁊ comederūt
Igitur non erant ceci sed viderūt.
Deinde seq̄tur. Et aperti sunt oculi
eorum: ergo ceci fuerant ⁊ non vi
debant: quorum oculi postea sūt
aperti. Sed qui bene ante viderāt:
postq̄m mandatum domini trans
gressi sunt: ceperunt videre male.
⁊ aspectum obedientie subripien
te delicto: postea perdiderunt. Ego
sic intelligo ⁊ illud quod dicit do
minus. Quis fecit mutum et sur
dum. videntem ⁊ cecum. Nōne e
go ⁊ dominus deus. Est oculꝰ cor
poris cuꝫ quo terrena ista conspi
cimus: oculus scd̄m sensum car
nis. De quo oculo ait scriptura.
Frustra incedens ⁊ inflatus sensu
carnis. Cui habemus alium con
trarium ⁊ meliorem ⁊ diuina sapi
entem. quia qui cecus in noƀ erāt
venit ihesus vt faceret eum videre
vt qui non videbant viderent:

a quí videbant ceci fierent. Juxta
hunc ergo sensum a hoc q̄d nunc
in manibus hēmus intelligendū
est. Ecce iste positus est in ruinā a
in resurrectōem multoꝝ in israhel.
Habeo aliq̄d in me q̄d male stat
a peccati sup̄bia se erigit. Hoc ca
dat. hoc subruat̄. Quod si ceciderit
id q̄d ante corruerat: surgens sta
bit. Interior hō meus quondā ia
cebat elisus. a exterior stabat ere
ctus. Anteq̄ crederem in ih̄m: bo
num in me iacebat: malū stabat
Postq̄m ille venit: tunc q̄d in me
malū fuerat corruit a expletū est
semp mortificationē ihe su in cor
pore vestro circūferentes. a illud
Mortificate membra vr̄a que sūt
sup terram. fornicacōem. immun
diciā. luxuriam. ydolatriā. venefi
cia ac̄. Horum oīm vtilis ruina fa
cta est. Et de hac ruina dicit̄. Vbi
cunq̄ fuerit cadauer: illuc cōgre
gabunt̄ aquile. Cadauer quippe
a casu nomen accepit Bona ē hec
ruina ad quā primum venit ih̄s.
nec pōt facere resurrectōem nisi rui
na p̄cesserit Venit ante destruere
q̄d in me malū fuit. vt illo destru
cto a mortificato ↄsurgat in me. a
viuificetur id q̄d bonum est vt cō
sequamur in eo regnum celoꝝ.
Lucas scr̄psit. Sp̄us sanctus sup
ueniet in te: a virtus altissimi ob
umbrabit tibi. Propter hoc q̄d
natum fuerit sc̄m vocabitur fili
us dei Et qui manifeste nobis tra
dit: q̄m virginis filius fuit ih̄us.
nec de humano ↄceptus est sēie.
iste patrem eius sīt iherusalem io

seph testatus est dicēs Et erat pr̄
eius a mater admirātes sup hijs
que dicebantur de eo. Que igitur
causa extitit vt qui pater nō fuit
patrem esse memoraret. Qui sim
plici exposicōe ↄtentus est dicit.
Honorauit eum sp̄ūssanctus pa
tris vocabulo. q̄ nutrierat salua
torē. Qui aūt altius aliq̄d inq̄rit:
pōt dicere. Qm̄ generacōis ordo a
dauid ad ioseph vsq̄ deducit̄: ne
videret̄ ioseph frustra noīari. q̄
pater non fuit saluatoris vt gn̄a
tionis ordo h̄ret locū. pater appel
latus est dn̄i. Admirabant̄ igit̄
pr̄ illius a mr̄ sup hijs q̄ diceban
tur de eo. tam ab angelo q̄ a mul
titudine celestis exercitus: necnō
a pastoribꝫ Omnia quippe hec au
diētes: vehemētissime admirabā
tur. Deinde scriptura ait. Bn̄dixit
eis symeon: a dixit ad mariā ma
trem eius. Ecce iste posit⁹ est in ru
inam: a in resurrectionem multo
rum in israhel. a in signum cui cō
tradicetur. a tuam ipsius animā
ptransibit gladius vt reuelentur
ex multis cordibus cogitatiōes.
Quomodo saluator in ruinam et
in resurrectionem multorum ve
nerit contemplandum. Qui sim
pliciter expoīt: potest dicere. in ru
inam eum venisse infidelium. a in
resurrectōnem gentium. Qui vero
curiosus interpres est: dicit. ne
quaq̄ eum cadere qui ante nō ste
terit. Da mihi igitur. qui fuerit il
le q̄ steterit. a in cui⁹ ruinā salua
tor aduenerit. necnon a eū q̄ ↄsur
git. Nam ille vtiq̄ consurgit: qui

ante cõrruerat Videndũ est itaqꝫ
an nõ forte saluator: nõ alijs atꝫ
alijs in ruinã venerit. ⁊ in resurre
ctionem: ſꝫ eisdem ⁊ in ruinã ⁊ re
surrectionẽ venerit In iudiciũ ait
ego veni: vt qui nõ vident videant
et q̃ videbant ceci fiant. Est enim
aliud in nobis qd̕ videbat prius
⁊ postea videre desinit. ⁊ aliud qd̕
non videbat ⁊ postea videre cepit
Verbi grã. Nolo videre illis ocul'
quib⁹ ante videbã sed qui m̃ post
ea reserati sunt. qm̃ p inobedienti
am adam ⁊ eue oculi sunt apti de
quib⁹ supiori ſmone tractauim⁹
Nunc aũt interp̃tandum q̃d sibi
velit hoc qd̕ ait. Ecce hic positus ẽ
in ruinã: ⁊ in resurrectionẽ multo
rum in isrl'. Me oꝫ primũ cadere:
et cum cecidero postea bñ surgere
ne saluator m̃ fuerit cã male rui
ne. Sed ꝓpterea cadere me fecit: vt
ꝯsurgam. ⁊ multo m̃ ruina vtilior
fuerit q̃ꝫ illud tpus quo ante vide
bar stare. Stabã enim pctõ tpe
quo pctõ vemebã. Et qꝛ pctõ sta
bam prius m̃ vtilitas fuit vt cade
rem ⁊ pctõ morerer. Deniqꝫ ⁊ sãcti
ꝓphete qñ angustius aliq̃d ꝯtem
plabantur: cadebant in faciẽ suã
Propterea aũt cadebant: vt pctã
plenius p ruinã purgarent̃ Hoc
ipsum ⁊ saluator tibi primum ꝯce
dit vt corruas. Ethnic⁹ eras cadit
in te ethnicus. Diligebas scorta.
primum in te scortator intereat. pec
cator eras: cã dat in te peccator vt
possis dehinc resurgere ⁊ dicere. si
ꝯmortui sumus ⁊ ꝯuiuim⁹. ⁊ si cõ
formes facti sumus mortis: cõfor

mes ⁊ resurrectionis erimus Iste
igitur in ruinã ⁊ resurrcõem mul
toꝝ positus est in israhel: hoc ẽ in
hijs qui plena p̃nt acie ⁊ racõne
ꝯspicere. Et in signũ cui ꝯtradicet̃
Oĩbus qui narrant historiam de
saluatore ꝯtradicitur. Virgo mr̃
est: signum est cui ꝯtradicit̃ Mar
cionite cõtradicunt huic signo. ⁊
aiunt penitus eũ de muliere non
esse natum Ebionite ꝯñdicunt si
gno: dicentes ex viro ⁊ muliẽ ita
natum esse vt nos q̃ꝫ nascimur.
Habuit corpus humanũ. ⁊ hoc
est signũ cui ꝯtradicitur. Alij em̃
dicunt eũ venisse de celis. alij tale
quale nos corp⁹ habuisse vt p simi
tudinem corpis. etiam corpa nrã
redimeret a pccĩs. ⁊ daret nobis
spem resurrcõis Resurrexit enim a
mortuis. ⁊ hoc signum cui ꝯtradi
citur. Quomõ resurrexit vtrum ip
se ⁊ talis qualis mortuus est. an
certe in melioris substantie corp⁹
resurrexit. ⁊ est infinita contentio
alijs dicentibus: thome monstrã
uit in manibus suis fixuram cla
uorum. alijs e regione tractanti
bus. si idem corpus habuit: quo
modo clausis ingressus est ostijs
⁊ stetit. Vides igitur vt argumẽ
tis varijs etiam resurrectioni eius
questio concitetur. ⁊ fit in signuꝫ
cui contradicitur. Ergo ⁊ hoc qd̕
sanctorum prophetarum ore pre
dictum est: puto signum esse cui
contradicitur. Sunt enim plurẽs
heretici: qui scilicet asserunt eum
ab ipsis sanctis prophetis peni
tus non fuisse predictum. Et q̃d

quid me necesse est multa ꝑseq̃.
Oĩa q̄ de eo narrat historia signũ
est cui ↄtradicit̃. nõ cui ↄ̃dicãt
hĳ q̃ credunt in eũ. Nos quippe sci
mus oĩa vera esse q̄ scripta sunt:
ſꝫ ꝙ apud incredulos vniuersa q̄
de eo scripta sunt signũ sint cui cõ
tradicitur. Deinde symeon ait. Et
tuam ipsiꝰ animã ꝑtransibit gla
dius. Nulla docet historia btãm
mariã ex hac vita gladĳ occisio
ne migrasse: presertim cũ nõ aĩa
ſꝫ corpꝰ soleat ferro interfici. Vn
de restat intelligi gladium illũ de
quo dicit̃. Et gladiꝰ est in labĳs
eoꝝ: hoc est dolorem dñice passio
nis eius aĩam ꝑtransisse. que ⁊ si
xp̄m: vt ꝓle dei filium sponte ꝓpri
a mori: mortemq̃ ipsam nõ dubi
taret esse deuictuꝝ vt sua tñ carne
ꝓcreatum nõ sine doloris affectu
potuit videre crucifigi. Nam ⁊ fer
rum qd animã ioseph ꝑtransisse
canit̃: nil melius ꝙ̃ dura tribula
tio mentis intelligit̃. Vt reuelent̃
ex multis cordibꝰ cogitationes.
Cogitacões erant male in homi
nibꝰ. que ꝓpterea reuelate sunt vt
ꝓlate in medium ꝓferentur. ⁊ in
terfecte atq̃ emortue desinerent. ⁊
occideret eas ille qui ꝓ nobis mor
tuꝰ est. Qñdiu enim abscondite e
rant cogitacões nec ꝓlate in me
dium: impossibile erat eas peni
tus interfici. Vnde ⁊ nos si pecca
uerimꝰ debemꝰ dicere. Peccatum
meũ notum tibi feci: ⁊ iniusticiã
in eã non abscondi. Dixi annũci
bo iniusticiam meam dño. Si enĩ
hoc fecerimꝰ ⁊ reuelauerimꝰ pecca
ta nostra: non solũ deo: sed ⁊ hĳs
qui possunt mederi vulneribꝰ no
stris atq̃ peccatis delebuntur pec
cata nostra ab eo qui dixit. Ecce
deleui vt nubem iniquitates tuas
⁊ sicut caliginem peccata tua. Pꝰ
symeonis ꝓphetiam. quia necesse
erat vt mulieres etiam saluarent̃
venit ꝓphetissa mulier de qua scri
bitur. Et erat anna ꝓphetissa filia
phanuel de tribu aser. Cõpulcħ
ordo. Non venit ante virꝫ mulier:
ſꝫ prius venit symeon: qui appre
hendit infantem: ⁊ tenuit in bra
chĳs suis. deinde mulier: cuiꝰ nõ
sunt quidem verba digesta: ſꝫ ge
neraliter dictum est ꝙ cõfessa sit
domino. ⁊ locuta de eo omnibus
q̃ expectabant redẽptionẽ ih̄rl̄m
Et iuste scã mulier spm̃ ꝓphandi
meruit accipe. ꝙ longa castitate
longisq̃ ieiunĳs ad hoc culmẽ as
cenderat. Videte mulieres testimo
niũ anne ⁊ imitamini illud. Si qñ
vobis euenerit vt ꝑdatis viros ↄsi
derate q̃d de ea scriptũ sit. Septẽ
annis vixit a virginitate sua cum
viro suo. ⁊ reliqua. Propterea ꝓ
phetissa fuit. Neq̃ enĩ vt libꝫ ⁊ for
tuitu spiritussanctꝰ hitauit in ea
Bonũ est ⁊ primũ si quã ꝑt virgi
nitatis grãm possidere. si aũt hoc
nõ potuerit: ſꝫ euenerit ei vt ꝑdat
virꝫ vidua ꝑseueret. Quod quidẽ
non solũ post mortẽ viri: ſꝫ etiam
dum viuit ille debet hr̃e in animo
vt etiaꝫ si non euenerit voluntas
ipsius ⁊ ꝓpositum: a domino coro
netur ⁊ dicat. Hoc voueo atq̃ ꝓ
mitto: si ɩ̃n humanũ aliq̃d qd nõ

opto ꝯtigerit: nihil aliud faciā q̄
vt incontaminata ⁊ vidua pseue
rem. Et vt pfecerūt oia fm legē do
mini: reuersi sūt in galileā in ciui
tatē suā nazareth. Pretermisit hoc
loco lucas q̄ a matheo satis expo
sita nouerat: dūm viz post hec ne
ab herode necādus inueniret egi
ptū a pentibꝫ esse delatum. defun
cto qꝫ herode se demū galileā reuer
sum nazareth ciuitatē suā inhita
re cepisse. Solent em̄ euangeliste
singuli sic omittere q̄dā: q̄ vel ab
alijs cōmemorāta viderūt. vel ab
alijs ꝯmemorāda in spū preuide
rint vt ꝯtinuata sue narracōis se
rie q̄si nulla pretermisisse videant̄ q̄
tm̄ alteri⁹ euāgeliste ꝯsiderata scp
tura: quo loco transilita fuerint:
diligēs lector inueniat Puer aūt
crescebat ⁊ ꝯfortabat̄ plenus sa
pia. ⁊ grā dei erat in eo. Nōnda
distinctio verboꝝ. qꝛ dn̄s ihs xp̄s
in eo qꝛ erat v hitū humane fra
gilitatis induerat crescē ⁊ ꝯforta
ri hēbat. in eo aūt qꝛ etiā verbum
dei ⁊ deus etern⁹ erat. nec ꝯfortari
indigebat. nec hēbat augeri Vn̄
rectissime plenus sapia phibet̄ ⁊
grā. Sapia quidē qꝛ in ipso hitat
ois plenitudo diuinitatis corpali
ter. Grā quidē. qꝛ eidē mediatori
dei ⁊ hoim: hoi ihesu xp̄o magna ḡ
tia donata est vt ex quo hō fieri ce
pisset: pfectus eēt ⁊ de⁹ Cui simile
ē qd iohēs scribit eū plenū grā ⁊
veritate: eandē ipse diuinitatis ex
cellentiaꝫ veritatis: quā lucas sa
pie noīe ꝯmendat. Tu aūt.

In circumcisione dn̄i.
Sermo beati ambrosij epi.

Jrcumcidit itaqꝫ puer
Quis ē iste puer n̄ ille de
quo scriptū est Puer na
tus ē nobis. ⁊ filius datus ē nob
Factus est em̄ sub lege vt eos qui
sub lege eēnt lucrifaceret Quid sit
autem in ihrlm sisti domino di
cerem: nisi in psāpe ꝯmentis ante
dixissē. Circumcisus enim vitijs
dominico dignus iudicabat̄ ob
tutu. qꝛ oculi domini super iustos.
Vides omnem legis veteris seriē
fuisse tipum futuri. nam ⁊ circūci
sio purgationē significat delicto
rum. Sed quoniam ꝓna quadaꝫ
cupiditate peccandi humane car
nis ⁊ mentis fragilitas inextrica
bilibus vitijs implicatur eo per
octauū circumcisionis diem. cul
pe totius futura purgatio resurre
ctionis prefigurabat̄ etate. Hoc
est enim illud. quia omne mascu
linum adaperiens vuluam: scūm
domino vocabitur. Verbis enim
legis ꝓmittebatur virginis par
tus. Et vere sanctus. qꝛ immacula
tus. Demiqꝫ ipsū esse qui legē sig
naretur in eodem modo ab ange
lo repetita verba declarant. qꝛ qd
nascetur inquit sanctum vocabit̄
filius dei. Nō enim virilis coitus
vulue virginalis secreta reseāuit
s̄ immaculatū semen inuiolabili
vtero spūs sanctus infudit Sol⁹
enim p oīa ex natis de femina. sā
ctus dominus ihesus. q̄a terrene
contagia corruptele immaculati

ꝑtus nouitate non seserit. ⁊ celes
ti maiestate depulerit. Naꝫ si litte
ram sequamur: quō sc̄us oīs mas
culus: cū multos sceleratissimos
fuisse nō lateat. Nunquid sc̄us a
chab. Nunq̄d sancti pseudo pro
phete. quos ad helie preces vlto ⁊
celestis iniurie ignis absumpsit
Sed ille sc̄us quem p figurā futu
ri misterij pia diuine legis p̄cep
ta signabāt. eo ꝙ solus sc̄e ecc̄ie
virginis ad generādos populos
dei immaculate fecūditatis. aperi
ret genitale secretū. Hic ĝ solus a
peruit sibi vuluā. nec miꝝ. qui em̄
dixerat ad ꝓphetam Priusq̄ te for
mareꝫ in vtero noui te. ⁊ in vulua
matris sc̄ificaui te Qui ĝ vuluam
sc̄ificauit alienā vt nasceret ꝓpha
hic est q̄ aperuit matris sue vul
uam vt immaculat⁹ exiret Tu au
tem dn̄e.

Lc̄o sancti euāgelij sm̄ Lucā

In illo tēpore Cū cō

summati eēnt dies octo vt circūci
deret puer. vocatum est nomē ei⁹
ih̄s. Et reliq̄. Ome. vene. bede.

Anctam venerandamq̄
p̄ntis festi memoriā pau
cis quidē verbis euāgeli
sta cōprehēdit: s; nō pauca celestis
misterij virtute grauidam reliq̄t
Exposita nāq; natiuitate dn̄ica cu
ius gaudia: mox angeli dignis
laudib⁹ extulerūt. pastores deuo
ta visitacōne celebrarūt omnes q̄
tunc audiere mirati sunt. Nos q̄
p modulo nostro: ꝓut ꝑtin⁹ ꝑri

me dn̄o largiente cōgruis missaꝝ
ymnorumq; solemnijs exegimus
subiunxit atq; ait Et postq̄ cōsum
mati sunt dies octo vt circūciderē
tur puer vōtum est nomen e⁹ ihe
sus. Qd vocatum est ab angelo p̄
usq̄ in vtero cōciperetur. Hec sunt
festiuitatis hodierne gaudia ve
neranda. hec sacre solemnitas di
ei. Hec illa sup̄ne pietatis munerā
sacrosancta. q̄ fidelium cordib⁹ cō
mendans apostol⁹ ait. qz vbi ve
nit plenitudo temporis: misit de⁹
filiū suum factū ex muliere. factū
sub lege: vt eos qui sub lege erāt
redimeret: vt adoptionem filioꝝ
reciperem⁹. Magna namq; dispen
sacōe pietatis ad redemptionem
gn̄is humani deus pater non an
gelū. non archangelū sed filium
suum vnigenitum mittere digna
tus ē. Quem qz in diuinitatis sue
specie videre nequim⁹ magna cur
sum dilectionis arte prouidit vt
hunc factuꝫ ex muliere: hoc est ex
materne carnis substantia: sine
virili admixtione conceptum: ad
humanos verum hominem ꝓfer
ret aspect⁹: qui in diuina virtute
ac substantia manens: p omnia
quod erat veram natuē mortalis
infirmitateꝫ quam non habebat
indueret Et vt nobis necessariam
obediendi virtutem precipuo cō
mendaret exemplo. factuꝫ sub le
ge filiū suum misit de⁹ in mundū
non qz ipse legi quicq̄ deberet. q̄ v
nus mgr̄ noster. vn⁹ est legisla
torꝫ iudex s; vt eos q̄ sub lege posi
ti legis onera portare nequerant

sua passione innuaret · ac de seruili
cōditione que sub lege erat erep
tos in adoptionem filiorum q̄ p g̃ti
am est sua largitate reducerz Su
scepit ḡ circumcisionez legē decre
tam i carne: qui absq3 omni pror
sus labe pollucōis apparuit in car
ne ⁊ qui in similitudine carnis ad
uenit remediū quo caro peccati cō
sueuerat mundari nō respuit · sic̄
etiā vndam baptismatis qua no
ue gratie populos a peccatorum sor
de lauari voluit · ipē non necessita
tis: ꝫ exempli cā subijt · Scire etī
debet fraternitas vestra · q̄ idē sa
lutifere curacōis auxilium · circū
cisio in legē ɔtra originalis pecca
ti vuln9 agebat · qd nunc baptis
mus agere reuelate grē tpe ɔsue
uit: excepto q̄ celestis regni ianu
am necdū intrare poterant donec
adueniens bñdictionem daret q̄
legē dedit vt videri possit de9 deorum
in syon · tñ in sinu abrahe p9 mor
tem btā requie ɔsolati supne pa
cis ingressuz spe felici expectabāt
Qui enī nunc p euangeliū suū ter
ribiliter ac salubriter clamat: ni
si quis renatus fuerit ex aq̄ ⁊ spi
ritu: non p̄t introire in regnū dei ·
Ipse dudū p legē suā clamabat
Mascul9 cuius prepucij caro cir
cumcisa non fuerit: peribit aīa il
la de populo suo · q̄ pactū meum
irritum fecit ⁊ · q̄ pactū vite in pa
diso hoībus mandatū adā p̄uai
cante transgressus est · in quo pec
cauerūt omnes: peribit de cetu sā
ctorum: si nō fuerit ei remedio salu
tari subuentū · Vtraq3 ergo puri

ficatio: circūcisionis viz in lege · ⁊
⁊ in euangelio baptismatis · tollē
de preuaricacōis prime grā posita
est · Et ne cui seculi labentis etati su
pni respect9 munera deessent · Illi
q3 qui a mundi exordio vsq3 ad tē
pora date circūcisionis: vel p9 da
tam circūcisionez de alijs nationi
b9 deo placuerūt · vel hostiarum ob
lationib9 vel sola certe fidei virtu
tes suas · suoq3 animas creatori
ɔmendantes a primi reatus vin
culis absolue curabant · Sñ fide
enī impossibile ē placere deo · ⁊ si
cut alias scriptū est · iustus autē
ex fide viuit · Sz veniēs in carne dei
fili9 qui solam carnis nām · nullā
autē peccati contagionē traxit de
adam · ⁊ qui de spiritusscī v̄tute de
virgine ɔceptus ⁊ natus ē · nullo
eguit munē grē renascentis vtrū
q3 purificacōis genus subire dig
natus ē · ⁊ circūcisus viz a pntib9
octaua die natiuitatis · ⁊ tricesiō
etatis anno baptisatus a ioh̄e ·
Immo etiā terciū salutaris hostie
mun9: ipse templi dñs p se nō re
spuit offerri · Cuius die dehinc tri
cesima sc̄cia dño opitulāte vestra
caritas auditura sit est ⁊ celebra
tura misteriū · Cuncta nimq3 ⁊ lega
lis ⁊ euangelice purificacōis gña
qui nullo indiguit dñs suscipere
non despexit vt ⁊ ɔsummā de iam
legis decreta suo tpe doceret eē sa
lubertima ⁊ aduenientis euange
lij cunctis fidelib9 ostenderet · eq3
subeunda remedia · Sed ⁊ hoc qd
eodē die sue circūcisionis noīe · vt
ih̄s vocāret accepit · ad imitacōez

prisce fecit obseruacõnis. quã ex
eo credim⁹ sumptã. qđ abrahaz
patriarcha qui prim⁹ circũcisio
nis sacramentuz in testimonium
sue magne fidei. et diuine ad eũ p
missionis accepit eo dẽ die sue suo
rumqȝ circũcisionis etiã nois am
plificacõe. simul cuz coniuge sua
benedici pmeruit. vt qui eaten⁹
abram pater excelsus dictus ẽ. de
inde abraham .i. pater multarum
gentiũ vocaretur. quia patrem in
quit multarũ gentiuz ↄstitui te. q̃
fidelissima pmissio. tam late p or
bem iam patet impleta. vt etiam
nosipsi de gentibus ad fidei illius
deuocõem vocati. ipsũ nos patrez
spiritualiter habere gaudeamus.
dicente etiam nobis aplo Si aũt
vos xpristi. ergo semen abrahe
estis. sm promissionem heredes
Et saray inquit vxorem tuã. nõ vo
cabis saray sed saram .i. non prin
cipem meaz vocabis. sed principẽ
videlicet apte docens. vt eaz que
tante fidei particeps et socia facta
est. nõ ꝓprie principem sue dom⁹
sed absolute principem .i. omniũ
recte credentiũ feminarũ vocaret et
intelligeret esse parentez. Vñ bea
tus petrus aplus credẽtes de gen
tibus feminas. ad humilitatis ca
stitatis et modestie virtutẽ prouo
cans eiusdem matris nostre sare
debita cũ laude meminit. Sicut sa
ra inquit obediebat abrahe. dñm
eum vocãs. cui⁹ estis filie bene fa
cientes. et nõ timẽtes vllã pturba
tionẽ. Hec dilectionem vrãm fra
tres ammonere curauim⁹. vt sin

guli vestrũ meminerint. etiaz seip
sos pcepta fide xpristi cũ patriar
chis nois excelsi meruisse ↄsortiũ
seqȝ percepta in xpõ purificacõne
baptismi salutaris. diriuatum a
nomie xpristi gaudeãt mutuasse
cognomen. et hoc vsqȝ ad finẽ fir
mũ intemeratũqȝ seruare ↄtendãt
gaudentes in se illud ysaye vati
ciniũ esse ↄpletuz. et seruos suos
vocabit nomine alio. hoc ẽ noie
xpiano quo nunc omẽs serui xpi
se delectant insigniri Neqȝ nomẽ
aliud sub celo datum ẽ hominib⁹
in quo nos oporteat saluos fieri
Vnde ꝓpheta consequẽter adiun
git In quo qui benedicendus ẽ su
per terram benedicet in deo amen
dicit et alias de eodẽ. multiplican
dam etiã de gentibus ecclesiaz al
loquens. Videbunt gentes iustũ
tuum. et cuncti reges inclitum tuũ
et vocabitur tibi nomen nouum
quod os dñi locutum ẽ. Quare aũt
puer q̃ natus ẽ nobis. et filius da
tus est nobis. ihesu .i. saluatoris
nomen acceperit. non expositiõne
vt a nob possit itelligi. sꝫ sollicita
ac vigili eget intentione vt etiaz
nos possimus eiusdem nois par
ticipatione saluari Legim⁹ quip
pe angelo interp̃tante. qꝛ ipse sal
uũ faciet ꝑplm suũ a pccis eoꝛuz
Et indubitanter credim⁹ ac spera
m⁹. qꝛ q̃ a peccatis saluat. ipse et
a corrupcõib⁹ que ob peccata ↄti
gerunt. et ab ipsa morte saluare ñ
omittit. psalmista testante q̃ ait.
Qui ꝓpici⁹ fit oibus iniq̃tatib⁹ tu
is. qui sanat oĩs iniq̃tates tuas

dimissis quippe omnibꝰ iniq̄tati
bus nostris. ad integꝛū oēs lan
guores nostri sanabunt. cū resur
rectionis gloria apparente nouis
sima inimica destructa fuerit mors
Et hec ē vera ac plena iā nr̄a circū
cisio. cū in die iudicij cunctis simul
aīe carnisq̄ȝ corrupcōibus exuti
mox pacto iudicio ad videndā p
petuo creatoris faciē aulā regni ce
lestis ingredimur. quod ē typice
puulos circūcisos ad templū dn̄i
iherosolimā cuȝ laudibꝰ hostiaꝝ
munus acceptabile deferre Vera
eteni circumcisione purgatꝰ. tem
plum dn̄i cuȝ muneribꝰ ingreditr̄.
qui gloria resurrectōis. ab oi labe
mortalitatis excoctꝰ. cū bonorum
fructibus operꝝ superne ciuitatis
gaudia sēpiterna subit. Disrupis
ti inquiens vincula mea. tibi sac
ficabo hostiam laudis Vota mea
dn̄o reddaȝ. in atrijs domꝰ dn̄i. in
cōspectu ois populi eiꝰ. in medio
tui iherusalem Quod desiderantis
simū tempꝰ celestis introitus. illa
dies octaua qua circūcisio celebrā
tur indicat Sex eteni sunt huiꝰ se
culi etates. notissimis temporꝝ
distincte articulis. in quibꝰ p deo
laboribꝰ insistere. et p adipiscēda
requie sempiterna ad tempꝰ ope
rari necesse ē. Septima ē etas nō
in hac sed in alia vita. quiescētiū
vsq̄ȝ ad tempꝰ resurrectōis aiaruȝ
Octaua aūt etas. ipsa ē dies resur
rectionis. sine vllo tpis fine beata
Qū vero omnimode circūcisionis
gloria coruscāte. non vltra corpꝰ
quod corrumpitr̄ aggrauat aiaȝ

non terrena inhabitatio deprimit
sensū multa cogitanteȝ. sȝ corpus
iam incorruptibile letificat aiam
ā subleuat celestis inhabitacō to
tum hoiem visioni sūmi cōditoris i
herentē Cuiꝰ eterni diei beatitudi
nem ppheta in illo cuius supra me
minimꝰ psalmo cōsequēter expōit
animā suam ipse ā oēs interioris
sui hois affectꝰ. ad bn̄dicendū do
minū recordans oēs retribucōes
eius excitans Qui redemit de intei
tu inquit vitam tuā. q̄ saciat i bo
nis desideriū tuum. q̄ coronat te in
miseracōe ā mia. renouabitr̄ sicē a
quile. iuuētus tua. Et iō necesse ē
fratres carissimi vt q̄ ad huiꝰ pul
cherrime renouacōis. q̄si sūme cir
cūcisionis desideramꝰ premia ptin
gere. curemꝰ p̄mitiue circūcisiōis
ā renouacōnis. que quotidianis
virtutū exercitacōibꝰ fit subire re
media deponamꝰ ſm pristinā cō
uersacōem veterē hoieȝ q̄ corrūpi
tur ſm desideria erroris. renoue
mur spiritu mentis nostre. ā idu
amꝰ nouum hoiem. qui ſm deum
creatus est in iusticia ā sanctitate
veritatis. Neq̄ȝ audiētes circūcisi
onem i vno corpis nostri mēbro
nos castigare sufficere credamus
Sȝ sicut idē alibi monȝ apl's. mū
demꝰ nos ab oi labe ā inq̄namēto
carnis ā spūs. pficiētes sctificatio
nem in timore dei. Relegamus fa
cta apostolorum. videamus bea
tissimū prothomartirem stepha
num. iudeis se cū domino psequē
tibus terribiliter intonantē duri
ceruice. et incircūcisi cordibus et

auribꝰ. vos semp spiritui sancto
restitistis. Si ego incircumcisi cor
dibꝰ ⁊ auribus sunt. qui spiritus
sancti monitis resistunt. est vtiqꝫ
cordium ⁊ auriū circūcisio. Et si ē
cordium ⁊ auriū. est ⁊ oīm exteri
oris interiorisqꝫ hōis nostri sensu
um. Qui enī viderit mulierem ad
concupiscendum eam. qui habu
erit oculos sublimes. huiꝰ incir
cumcisus ē visus. Quibꝰ voce veri
tatis dicit̃ Qui est ex deo verba dei
audit. ꝓpterea vos non auditis qꝛ
ex deo nō estis. incircūcisi sūt auri
bus Incircūcisi sūt ling̃ ⁊ manibꝰ
quorū os locutum ē vanitatem ⁊
dextera eorū dextera iniquitatis. q̄
loquunt̃ pacē ꝓximo suo. mala
aūt sūt in cordibꝰ eoruꝫ. ⁊ dextera
eoruꝫ repleta ē muneribꝰ Incircū
cisi sūt gustu. quos ꝯplexa redar
guit dicēs Ve qui potentes estis
ad bibendū vinū. ⁊ viri fortes ad
miscendū ebrietatē. Incircumcisi
olfactu ⁊ tactu. qui vngento ⁊ va
rijs sūt delibuti odoribꝰ. q̄ sequū
tur amplexꝰ meretricis. aspgētis
cubile suū mirra ⁊ aloe ⁊ cinamo
mo. Incircūcisi gressibꝰ. de quibꝰ
psalmista ꝯmemorat Cōtricio ⁊
infelicitas in vijs eorū. ⁊ viaꝫ pa
cis non cognouerūt At qui omni
custodia seruāt suū cor q̄ auertūt
oculos suos ne videāt vanitatem
qui sepiunt aures suas spinis ne
audiāt linguā nequā qui gustāt
⁊ vident. q̄꞉ suauis ē dn̄s. q̄꞉ beatꝰ
vir q̄ sperat i eo. qui custodiūt vi
as suas. vt nō delinquāt i lingua
sua. qui donec supē halitꝰ in eis.

⁊ spūs dei i naribꝰ eorū. nō loquū
tur labijs iniquitatē. nec lingua
eorū meditat̃ mendatiū. q̄ leuāt
manꝰ suas ad mandata dei q̄ dili
gunt. qui ab oī via mala ꝓhibēt
pedes suos vt custodiāt verbū dei
Isti oēs sensus suos petra spirita
lis exerciciꝭ se ostendūt habē cir
cumcisos Petrinis quippe cultris
circūcisioné fieri legimꝰ Petra āt
erat christus. cuiꝰ fide ⁊ spe ⁊ cari
tate. non soluꝫ in baptismate. ſꝫ in
omni prorsus actione deuota pu
rificant̃ corda bonorū. Que ⁊ ipsa
quotidiana circūcisio nostra. ⁊ cō
tinua cordis mundacō sempocta
ue diei sacramentuꝫ celebrare nō
desistit. qꝛ nos in exempluꝫ dn̄ice
resurrectiōis. que octaua die. i. pꝰ
septimaꝫ sabbati facta ē sanctifi
care ꝯsueuit. vt quō surrexit xp̄s
a mortuis p gloriam patris. ita ⁊
nos in nouitate vite ambulemꝰ.
prestante deo qui viui t ⁊ regnat
in secula seculorum amen

In vigilia epħie. Scd̄m math.

In illo tēpore defun
cto herode. ecce angelus dn̄i appa
ruit in somnis ioseph in egipto
dicens Surge ⁊ accipe puerum ⁊
matrem eius ⁊ vade in terram isra
hel. defuncti sunt eniꝫ. qui quere
bant animam pueri. Et reliqua.
Omelia Haymonis

Via nō dixit defunctꝰ. ſꝫ
defuncti. ex hijs āgeli ver
bis intelligimus multos
pn̄cipes iudeoꝝ cū hero de. in nece
dn̄i ꝯsensisse Ideoqꝫ diuina vlcōe

actum est vt multi ex hijs cum il
lo perirent. cum quo in nece domi
ni consenserant. Spiritaliter autē
obitus herodis. terminum signifi
cat inuidiose ꝯtentionis qua nūc
ecclesia contra iudeam seuit. Qui
consurgens accepit puerū ⁊ ma
trem eius. ⁊ venit in terrā israhel
Q; post obitum herodis puer ihe
sus ad terram israhel reuersus ē
significat. quia circa finem seculi
ad synagogā est reuersurus. cū
per predicatōē enoch ⁊ helye in
eum crediderint. Vnde cum i egip
tum deferri iubetur ⁊ fugere. hoc i
nocte precipitur. cum vero ad ter
ram israhel reuertitur. nec noctis
fit mentio. quia quos nunc ꝓpter
incredulitatē in tenebris ꝑfidie
deserit. circa finem seculi credētes
in lucem fidei recipiet. Audiens
autē ꝙ archelaus regnaret in iu
dea pro herode patre suo. timuit il
lo ire. Archelaus autem vnus fu
it de herodis filijs. quē post se ad
regnandum in iudea herodes insti
tuerat. sed postea insolentiam ei⁹
accusātibus iudeis ⁊ iudicio sena
tus apud menā que galliarū ē
vrbs exilio relegatus vitā finiuit
Archelaus aūt qui vincens leo in
terpretatur anticristū significat
qui ad tempus in sanctis victoriā
habebit. ⁊ quasi leo terribilis ap
parebit. In illam ergo partē in
qua regnabat archelaus. cū pue
ro ire ioseph noluit quia illā par
tem populi iudeorū que antixp̄o
est creditura. xpristus nō inhabi
tabit per fidem. Post necem autē
archelai. xpristus ad terram isra
hel reuertitur. quia post interfecti
onē antixpristi. synagoga in eū
creditura ē. vt ait apostolus. Cū
plenitudo gentium intrauerit tūc
omnis israhel saluus erit. S; q̄ i
ecclesia manet et manebit audia
mus vbi habitauerit. Et ammo
nitus i somnis. secessit in partes
galilee. et veniens habitauit in ci
uitate que vocat̄ nazareth. Quia
enim nazareth flos siue virgultū
interpretatur significat ecclesiam
que ⁊ florem habet mūdicie ⁊ vir
gultū iusticie. cuius virgulti pul
chritudinem admirabatur spon
sus in canticis canticorum dicēs.
Que est ista que ascendit per deser
tum sicut virgula fumi ex aroma
tibus mirre ⁊ thuris. et vniuersi
pulueris pigmentarij. Cui iterū
voce sponsi dicitur. Ego flos cam
pi ⁊ lilium conuallium Et quia ec
clesia de presentis vite amore. ad
celeste desiderium transit. recte na
zareth galilee dicitur. que trans
migracio interpretatur. Quod āt
subdidit. Vt adimpleretur quod
dictum ē p prophetas. quoniā na
zareus vocabitur. hoc testimoni
um in septuaginta interpretibus
non habetur Nonnulli eni de ysa
ye ꝓphete libro sumptum esse vo
lunt. vbi scriptum est. Exiet vir
ga de radice yesse. ⁊ nazareus de
radice eius ascendet. Nos autē di
cimus. quia si fixum de scripturis
posuisset euangelista testimoniū
non dixisset p ꝓphetas sed per ꝓ
phetam. Omnes enim prophete

dominum nazareuz vocant. quia
fm eum predicant. Ipse enī est
de quo p danielem dicitur. Cuz ve
nerit sanctus sanctorum. cessabit
vnctio Et dauid Non dabis sanc
tum tuum videre corrupcōz. Et ite
rum Scitote qm̄ mirificauit domi
nus sanctum suum

Defuncto autem herode. idest
mortua legē littere. vel excus
so dyabolo de corde iudeoruz. circa
finem mundi. Quia dum iudei su
persticiosam legem obseruāt lr̄e.
regnat dyabolus ī illis. et est xpri
stus inter gentes. post q̄ vero ab
iecerūt hec omnia a se. tunc reuer
tetur filius dei. vel fides ad eos Ec
ce angelus dn̄i apparuit ī somnis
ioseph Qui xpristum credit esse fi
lium dei. et eum portat in corpore
suo. recte illi angelus apparet Sur
ge accipe puerum. Surge a terra
qui terrena relinquis Pri⁹ pueꝝ
et postea matrez iubet accipere. p̄
us deum et postea proximū dili ge
re. Et vade in terram israhel. hoc ē
celestez patriam. nisi portet xpri
stum. et diligat deum et proximuz
Defuncti sunt enī qui querebant
animam pueri. Totum dicit pro
parte Sic in fine mundi. defuncta
erit lex littere. Audiens aūt q̄ ar
chelaus regnaret in iudea. timuit
illo ire. Cur ire noluit in iudeam?
Cur non ibat in galileaz. vbi ha
bitauit prius. vel nazareth. qua
prope habitabat. Quia putabat
q̄ angelus eum propter templuz
et orationes que erant ī iudea iu
beret ꝓprie ɔmorari. Sed ꝓpter mi
sterium. non potuit illuc diuerte
re. quia q̄ ascendit de egipto. hoc
est de tenebris peccatorū. non p̄t
prius ire in iudeam. idest confessi
onem. neqꝫ in bethleem. hoc ē do
mum panis. que significat ecclesi
am. nec in iherusalem. hoc ē visio
nem pacis. nisi prius eat in gali
leam. vt emigret et transuolet de
malo ad bonum. de vicijs ad vir
tutes. et inde transeat ī nazareth
vt faciat prius florem et mundici
am bonorum operum. et sic postea
conscendat iudeam. Prius enim
fit flos. postea fructus. inde p or
dinem ɔscendat bethleem. nouis
sime iherusalem .i. visionē pacis
Et ideo ammonitus est ioseph in
somnis ab angelo. vt rediret pri
us in iudeam. Archelaus autem
qui leo inuestigās interpretatur
significat antixpristū Qui regnat
pro herode patre suo Sic regnatu
rus est antixp̄us in fine mundi.
Pro isto dyabolo qui nūc iudeos
regit. apud nos autem regnat do
min⁹ noster ih̄s xp̄s. cuius regnū
et impiū ꝑmanet in scl'a scl'oruz.

In epyphania domini
Sermo beati leonis pape

Celebrato proxime festiui
tatis die. quo intemerata
virginitas marie huma
ni generis edidit saluatorem. epi
phanie nobis dilectissimi venerā
da festiuitas dat perseuerantiam
gaudiorū. vt inter cognataruz so
lemnitatuz vicina sacramenta ex
ultacōis vigor. et feruor fidei nō te
pescat. Ad oīm enim hoīm spectat

salutem. ꝙ infantia mediatoris ⁊
dei ⁊ hoim̄. iam vniuerso declaraꝛ
mūdo. cū adhuc exiguo detineret
opibulo Quāuis em̄ israhelitica;
gentē. ⁊ ipsiꝰ gentis vnā familia;
elegisset. de qua naturā vniuerse
hūanitatis assumer;. noluit tn̄ in
tra materne habitacōis angusti
as ortꝰ sui latere ꝑmordia. ſ; mox
ab oībus voluit agnosci. qui dig
natus ē oībus nasci Tribꝰ igitur
magis ī regione oriētis. stella no
ue claritatis apparuit. q̄ illustrior
ceteris. pulchriorq; sideribꝰ. faci
lē in se intuentiu; oculos aīosq;
ꝯuerteret. vt ꝯfestim aduerteret
non esse ociosū. q̄d tam insolitū
videbat. Dedit ergo aspicientibꝰ
intellectu;. qui ꝑstitit signū. ⁊ q̄d
fecit intelligi. fecit inq̄ri. ⁊ se inue
niendū obtulit req̄situs Sequūt
tres viri sup̄ni luminis ductū. ⁊ p̄
uīj fulgoris indiciū. intēta ꝯtēpla
tione comitantes. ad agnicōe; ve
ritatis gracie splendorē ducunt. q̄
hūano sensu sig̃ficatu; sibi regis
ortū estimauerūt in ciuitate regia es
se querendū. S; q̄ serui susceperat
formā. ⁊ nō iudicare venerat ſ; iu
dicari bethleem preelegit natiuitati
ihrl̄m passiōi Audiēs vo herodes
iudeorū principē natū. successore;
suspicatꝰ expauit. ⁊ molitꝰ nece;
salutis auctori. falsu; spondet ob
sequiū Q̄; felix foret. si magorum
imitaret fidem. ⁊ ꝯuerteret ad reli
gionē. q̄d disponebat ad fraudē
O ceca stulte emulacōis pietas. q̄
ꝑturbandū putas diuinū tuo fu
rore ꝯsiliū Dn̄s mundi tp̄ale non
querit regnū. qui prestat eternū
Quid incōmutabilem dispositarū
rerū ordinem vertere. ⁊ aliorū faci
nus preoccupare conaris. Mors
xp̄i non ē tp̄is tui Ante condendū
est euangeliū. ante predicandu;
est dei regnū. ante sanitates donā
de. ante sunt facienda miracula.
Cur quod alienī futuru; ē operis
tui esse vis criminis. ⁊ nō habitu
rus effectu; sceleris. in solū te rea
tum precipitas voluntatis. Nichil
hac molicōe pficis. nihil pagis q̄
voluntate natus ē. arbitrij sui po
testate morietᷣ. Consummāt ēgo
magi desideriū suū. ⁊ ad puerum
dn̄m ihesū xp̄um. eadē stella pree
unte puenīūt. Adorāt in carne ver
bum. in infantia sapientiā. ī infir
mitate virtutē. et in hominis veri
tate dn̄m maiestatis. atq; vt sacrā
mentū fidei sue intelligentieq; ma
nifestent quod cordibus credūt
muneribꝰ protestantᷣ. Thus deo
mirram homini. aurum offerunt
regi. scienter humana; diuināq;
naturam in vnitate venerantes.
Quia quod erāt in substācijs ꝓpri
um. non erāt in potestate diuersū
Reuersis autē magis in regionē
suam. ⁊ translato ihesu in egiptu;
ex ammonicōe diuina exardescit
frustrata in meditacōibus suis he
rodis insania. necari omnes beth
leem pueros iubet. Et qm̄ quē me
tuit nescit infantem. generale; se
uiciam in suspecta; sibi tendit eta
tem. S; quos rex impiꝰ eximit mū
do: xp̄us inserit celo. Et quibus
nondum sanguinis sui impendit

redempcōez· iam martirij tribuit dignitatē Erigite ergo dilectissimi fideles animos· ad coruscandam graciā luis sempiterni· et ipensa hūane salutis sacmenta veneran tes· studiū vestrū hijs que p vob gesta sunt subdite· diligite casti monie puritatē· qr xpūs virgini tatis ē fili9 Abstinete vos a carna lib9 desiderijs· q̄ militant adūsus aiam· queadmodū nos pn̄s bea tus apl's suis vt legim9 verb hor tat· malicia puuli estote· qr dn̄s glorie mōrliū se cōformauit infā cie· Sectemini hūilitatem· quam dei fili9 discipulos suos docē dig tus est· Induite vos virtute paci entie· in qua aias vestras possitis acquirere· qm̄ qui cunctoꝝ est re dēptio· ipse est oim fortitudo Que sursū sunt sapite· non q̄ sup terrā Per viam veritatis ꝛ vite ꝯstāter icedite Nec vos impediāt terrena quib9 parata sūt celestia· Per ihe sum xpistū dn̄m nostrū Amen·
Lectō sci euāgelij· Scd̄m matheū

Ū natus esset ihesus in bethleem iuda· in dieb9 herodis regis· ecce magi venerūt ab oriente iherosolimam dicentes· Vbi ē qui natus est rex iudeorū· Vidim9 enī stellam eius in oriente· ꝛ venim9 adorare eū· Et rliqua· Omelia btī gregorij pape

Icut in lectione euāgelica fratres audistis celi regē nato· rex terre turbatus ē Quia nimirū terrena altitudo ꝯfū ditur cū celsitudo celestis aperit·

Sz querendū ē a nobis· quidnā sit qr redēptore nato· pastorib9 i iudea angelus apparuit· atq3 ad adorandū hūc· ab oriēte magos n̄ angelus· sz stella pduxit Quia viz iudeis tq̄ racōne vtentib9 racōna le aial· i· angel9 pdicare debuit· gē tiles vero q̄ vti racōe nesciebāt ad cognoscendū dn̄m· nō p vocē sz p signa pducunt Quia ꝛ illis pphecie tq̄ fidelib9 nō infidelib9· ꝛ istis signa tq̄ infidelib9 non fidelibus data sūt· Et nōndū qr redemptorē nostꝝ cū iam pfecte esset etatis· eisdē gentib9 apl'i predicāt· eūq3 puulū ꝛ necdū p humani corpis officiū loquentē· stella gentib9 de nunciat Quia nimirū racōis ordo poscebat· vt loquētem iā dn̄m lo quētes nobis predicatores inno tescerēt· ꝛ necdū loquentē· elemē ta muta predicarent Sz in oibus signis q̄ vel nascēte dn̄o· vel mori ente eo mōstrata sūt· ꝯsiderandū nob ē· q̄ta fuerit i q̄rundā iudeoꝝ corde duricia· q̄ hūc nec p pphecie donū· nec p miracula agnouit· Oia quippe elemēta auctorē suū venisse testata sūt· Vt enī de eis quodā vsu hūano loquar· deum hunc celi esse cognouerūt· qr ptinus stellā miserunt Mare cogno uit· qr sb plātis ei9 se calcabile pbuit Terra cognouit· qr eo moriē te ꝯtremuit Sol ꝯgnouit· qr lucis sue radios abscōdit Saxa ꝛ parie tes cognouerūt· qr tpe mortis ei9 scissa sunt Infern9 agnouit· quia hos q̄s tenebat mortuos reddidit Et tn̄ hūc quē deū oia insēsibilia

elementa senserũt. adhuc infideli
um iudeorũ corda deum esse mini
me cognoscit. ⁊ duriora saxis sci
di ad penitendũ noluit. cũq; con
fiteri abnegant. quē elementa vt
diximꝰ aut signis aut scissionibꝰ
deũ clamant. Qui etiam ad dāna
tionis sue cumulũ eũ quem natũ
despiciunt. nasciturũ longe ante
prescierunt. ⁊ nō solũ ꝙ nasceret̄
nouerant. sed etiā vbi nasceretur
Nam ab herode requisiti locũ na
tiuitatis eius exprimũt. quē scri
pture auctoritate didicerũt. ⁊ testi
moniũ ꝓferunt ꝙ bethleē hono
rari natiuitate noui ducis osten
ditur. vt ipsa eorũ gemina scien
cia. et illis fieret ad testimonium
damnatōis ⁊ nobis ad adiutori
um credulitatis. Quos ꝑfecto bene
ysaac. cũ iacob filio suo benedice
ret designauit. qui ⁊ caligās ocu
lis ꝓ ꝓphetans. in presenti filium
non vidit. cui tñ multa in posterũ
preuidit. Quia nimirũ iudaicꝰ po
pulus ꝓphetie spiritu plenus ⁊ ce
cus. eum de quo multa in futurũ
predixit: in presēti positũ non ag
nouit. Sed natiuitate regis nostri
cognita. herodes ad callida argu
menta conuertit̄. ⁊ ne terreno reg
no priuaret̄. renunciari sibi vbi
puer inueniret̄ postulat. adorare
eũ se velle simulat. vt quasi hũc si
inuenire possit extinguat. Sꝫ quā
ta est hũana malicia. contra cōsi
lium diuinitatis. Scriptũ quippe
est. Non ē sapientia. non ē prudē
cia. non ē ꝯsilium ꝯtra dñm. Naꝫ
ea que apparuit magos stella ꝑ

duxit. natum regē reperiunt. mu
nera deferunt. ⁊ ne redire ad hero
dem debeant. in somnis ammonē
tur. Sicq; fit. vt ihesum quē que
rit herodes inuenire non possit. Cu
ius ꝑsona qui alij quā ypocrite
designant̄. Qui dum ficte querũt
inuenire dñm nunq̃ merent̄. Sed
inter hec sciendũ est. ꝙ priscillia
niste heretici. nasci vnumquemq;
hoiem sub cōstitutionibꝰ stellarũ
putant. Et hoc in adiutorium sui
erroris assumunt. ꝙ noua stella
exijt cũ dominus in carne apparu
it. cuius fuisse fatum eandē que
apparuit stellā putant. Sed si eu
angelij verba pensamꝰ. quibꝰ de
eadē stella dr̄. Vsq; dum veniens
staret supra. vbi erat puer. dum
nō puer ad stellā. ꝫ stella ad pu
erũ cucurrit. Si dici liceat. nō stel
la fatũ pueri. ꝫ fatũ stelle q̃ appa
ruit puer fuit. Sed absit a fidelium
cordibꝰ vt aliq̃d esse fatũ dicant
Vitam quippe hoim solus hanc
conditor q̃ creauit amministrat.
Neq; enim ꝓpter stellas homo. ꝫ
stelle propter hominem facte sũt
Et si stella fatum hominis dicitur
ipsis suis misterijs subesse homo
perhibetur. Certe cum iacob de v
tero egrediēs. prioris fratris plā
tam teneret manu. prior perfecte
nequaq̃ egredi potuit. nisi ⁊ sub
sequens inchoasset. Et tamen cũ
vno tempore eodemq; momento
vtrumq; mater fuderit. non vna v
triusq; vite qualitas fuit. Sed ad
hoc solent mathematici responde
re quia virtus constellationis in

ictu pũcti ẽ. Quib⁹ e diuerso nos
dicim⁹: quia magna ẽ mora nati
uitatis Si igitur in ictu pũcti con
stellatio ꝑmutat᷑. necesse iam eit
vt tot dicant fata. quot sũt mem
bra nascentiũ. Fateri etiaȝ mathe
matici solent. ꝙ quisq̃s signo aq̃
rij nascitur. i hac vita piscatoris
ministeriũ sortiat᷑. Piscatores vo
vt fertur gethulia non hȝ. Quis
igitur dicat ꝙ nemo illic in stella
aquarij nascit᷑. vbi piscator om
nino nõ habetur. Rursus quos
nasci signo libre asserũt. trapeze
tas futuros dicunt. Et trapezetas
multarũ gentiũ ꝓuincie ignorãt
Fateant᷑ ergo necesse est. aut hoc
in eis signũ deesse. aut effectuȝ fa
talem nullomõ habẽ In ꝑsaꝝ q̊ꝗ
francorũq; terra reges ex genere
prodeũt. Quib⁹ profecto nascenti
bus quis estimet. quanti eisdem
momentis horarũ ac temporũ. ex
seruili condicõe nascunt᷑. Et tñ re
gum filij vno eodemq; sidere. cum
seruis nati ad regnũ ꝓficiũt. cum
serui q̃ secũ fuerant geniti. i serui
tute morant᷑. Hec de stella breuit᷑
dixim⁹ ne mathematicoꝝ stultici
am indiscussam preterisse videa
mur Magi auruȝ. thus ⁊ mirram
offerunt Aurũ quippe regi cõgru
it. thus vero in dei sacrificiũ poni
tur. mirra aũt mortuorũ corpa ꝯ
diunt᷑. Euȝ ergo magi quẽ adorãt
etiã misticis muneribus predicant
auro regem. thure deũ. mirra mor
talem. Sunt vero nõnulli heretici
q̃ hũc deuȝ credunt. sed vbiq; reg
nare nequaq̃ credunt Hij profe

cto ei thus offerunt. sed offerre ei
aurum nolunt. Et sunt nõnulli. q̃
hunc regem existimãt. sed deũ ne
gant. Hij videlicet ei aurũ offerũt
sed offerre thus nolũt. Et sũt nõ
nulli q̃ hunc ⁊ deum ⁊ regem fate
tur. sed assumpsisse carneȝ morta
lem negant. Hij nimirum aurũ ⁊
thus ei offerũt. sed offerre mirraȝ
assumpte mortalitatis nolunt Nos
itaq; nato domino offeramus au
rum. vt hunc vbiq; regnare fatea
mur Offeram⁹ thus vt credam⁹
ꝙ is q̃ in tꝑe apparuit: deus ante
tempora extitit. Offeram⁹ mirraȝ
vt eum quem credimus in diuini
tate sua impassibileȝ: credam⁹ et
in nostra carne fuisse mortalem.
Quãuis in auro thure ⁊ mirra in
telligi ⁊ aliud potest Auro namq;
sapientia designatur: salomone
attestante qui ait. Thesaurus de
siderabilis requiescit in ore sapiẽ
tis Thure aũt quod deo incendit᷑
virtus oracõis exprimit᷑: psalmi
sta attestante qui ait. Dirigatur
oratio mea sicut incensuȝ i ꝯspectu
tuo. Per mirram vero carnis no
stre mortificatio figurat᷑ Vnde scã
ecclesia de suis operarijs vsq; ad
mortem ꝓ deo certantib⁹ dicit Ma
nus mee distillauerunt mirram.
Nato ergo regi. aurum offerim⁹.
si in ꝯspectu illius claritate superne
sapiẽtie resplendem⁹. Thus offe
rim⁹. si cogitationes carnis ꝑ scã
orationis studia. i ara cordis incẽ
dim⁹. vt suaue aliquid deo ꝑ cele
ste desideriũ redolere valeam⁹ Mir
ram offerimus. si carnis vicia per

abstinenciā mortificamꝰ Per mir
ram namq; vt diximꝰ agit̄ ne mor
tua caro putrefiat Mortuam vero
carnem putrescere ē. hoc mortale
corpꝰ fluxui luxurie deseruire. sic
de quibusdā ꝑ ꝓphetam dicit̄. Cō
putruerūt iumēta in stercore suo
Jumenta q; in stercore putrescē
est carnales hoīes in fetore luxu
rie vitam finire. Mirraȝ ergo deo
offerimꝰ. qn̄ hoc mortale corpus
a luxurie putredine. p condimen
tum continencie custodimꝰ Mag
num vero nobis aliquid magi in
nuunt. quod in regionē suam. per
aliam viaȝ reuertunt̄. Jn eo nam
q; ꝙ ammoniti faciūt. nobis ꝓfe
cto insinuāt quid faciamꝰ. Regio
quippe nostra paradisus ē. ad quā
ihesū cognito redire p viam qua
venimꝰ ꝓhibemur. A regione ete
nim nostra supbiendo. inobediē
do. visibilia sequendo. cibum veti
tum gustando discessimꝰ. sed ad
eam necesse ē. vt flendo. obediēdo
visibilia ɔtemnēdo. atq; appetitū
carnis refrenando redeamꝰ Per a
liam ergo viā ad regionē nostrā
regredimur. qm̄ q̄ a paradisi gau
diis p delectamenta discessimus.
ad hec p lamēta reuocamur. Vn̄
necesse ē fratres carissimi vt sem
per pauidi. sempq; suspecti pona
mus ante oculos cordis. hinc cul
pas operis. illinc iudicium extre
me districtionis Pensemus q; di
strictꝰ iudex veniat. qui iudicium
minat̄ et latet. terrores peccatori
bus intentat. ⁊ tn̄ adhuc sustinȝ
et idcirco citius venire differt. vt

minꝰ inueniat quos damnet Po
namus fletibꝰ culpas. ⁊ cuȝ psal
miste voce preueniamꝰ faciem eꝰ
in ɔfessione. Voluptatū ergo nos
fallacia nulla decipiat. nulla va
na leticia seducat. Jn primo nāq;
est iudex qui dixit Ve vobis q̄ ride
tis nunc. qꝛ lugebitis et flebitis
Hinc enī salomon ait. Risus dolo
re miscebit̄. ⁊ extrema gaudij luc
tus occupat Hinc iterū dicit Risū
deputaui errorē. ⁊ gaudio dixi.
q̄d frustra deciperis. Hic rursꝰ ait
Cor sapientū vbi tristicia ē. ⁊ cor
stultorum vbi leticia. Pertimesca
mus ergo precepta dei. si celebra
mꝰ veraciter solemnitatē dei. Gra
tum ē namq; deo sacrificiū. afflic
cio cōtra peccatū: psalmista testā
te q̄ ait. Sacrificium deo spūs ɔtri
bulatꝰ Peccata nostra preterita
in baptismatis ꝑcepcōne laxata
sunt. ⁊ tn̄ post baptisma mlta cō
misimꝰ. sed lauari iterū baptisma
tis aqua nō possumꝰ Quia ergo ⁊
post baptismū inquinauimꝰ vitā
baptisemus lacrimis cōscienciaȝ
quatenꝰ regionē nostram. p viaȝ
aliam repetentes. q̄ ex ea bonis de
lectati discessimꝰ. ad eam malis a
maricati redeamus. Tu aūt dn̄e:
nostri miserere. Deo gracias.

Sermo btī maximi episcopi

IN hac dilectissimi celebri
tate. sicut relatu paterne
tradicōis instruimur mlt
tiplici nobis ē festiuitate letandū
Ferunt enim xpristum dominuȝ
nostrum stella duce a gentibus

adoratū vel inuitatū ad nūptias aquas in vina vertisse. vel suscepto a iohāne baptismo. ↄsecrasse fluēta iordanis suumq̃ simul purificasse baptistam. Sed quid potissimū presēti hoc factū sit die. nouerit ipse qui fecit. nos tñ credere nec dubitare debem⁹ quicq̄d illud est factū esse ꝓ nobis. Nam ꝙ eū fulgentioris stelle radijs incitati adorauere caldei. deū verū gentib⁹ spes data ē adorandi Q꞉ aque nouo sunt ordine in vina mutate. noui nobis poculi prelibatum ē sacrmentū. ꝙ baptisat⁹ est xp̄us agnus dei regenerātis baptismi salutare nobis mun⁹ est dedicatū. Oportet itaq̃ nos fratres. ob honorem saluatoris nr̄i cui⁹ natiuitatē debita nup cū exultacōe transegim⁹. omni cū deuocōe. etiā hunc virtutum ei⁹ celebrarē natalem. Et ꝙ̄ recte tria hec nobis vno acta in die misteria predicant. qui ineffabil' trinitatis archanum. vno dei sub noīe ↄfitemur. Per hec ergo miracula xp̄us dn̄s redemptor noster oculis se voluit reuelare mortaliū quaten⁹ inuisibil' eius diuinitas que latebat in hoīe. in opere non lateret. vt dum temptator verbū omnipotētis patris nō deprehendit in carne. oēs vbiq̃ qui in filio dei verbū ↄ carnē crederent saluarentur Et quidē videbat dyabolus infantē pannis obsituz. sed ignorabat ipsum esse qui remotis inicio tenebris. mundū luce vestiuit Videbat eū mortalis matris vbera sugentē. ſ꞉ nesciebat ipsuz esse qui esurientē pōpulū hebreū. āgelico fecit pane velut celesti lacte pinguescere. Videbat paruulum angustis in cunabulis quiescētez ſ꞉ videre nō ipsū poterat esse quez non capit mund⁹ Quāto igit̄ inimicus in hac xp̄isti hūilitate ꝑ incerta distract⁹ stupore nutabat cū꞉ p caldeos precipuos vtiq̃ tyrannidis sue ministros. nouuz videret infantuluz. velut noui imperij regem regijs munerib⁹ honorari Aut quō non stuperet. cū turbatus īspiceret a magis suis adorari pueruz quem ipse nesciret. Quo torquebat̄ languore. cū pariter ↄ eius curas i terris despiceret. ↄ stellaz miraret̄ in celo. Vnigenitus aūt altissimi sic hūiliter ingressus ē mundū. vt indubitata diuinitatis sue deferret indicia Natus enī de femina ē꞉ sed natus ex virgine. Latebat eniz in presepio꞉ ſ꞉ in sidere rutilabat. vt hoiez illum deūq̃ esse ↄ terrena matre et signū celeste mōstraret Quib⁹ vero radijs. ꝙ̄to ve lumine illam dn̄i stellam antiqua credim⁹ tunc inter astra fulsisse. Quātū in splēdore precessit. que tantū preibat in munere. que velut quibusdaz totius orbis caligantibus oculis mundū veterem nouauit aspectu Ecce fratres ad inquirenduz regē regum. vna caldeos stella pertraxit. iudaicum vero populum ad obediēciaz dei sui. nec ignea quondam columna conuertit. Nec sane quemq̄m moueat. tanta hec perfidia iudeorum. ꝙ xp̄isti illos

fidez suscipere. neqꝫ noui stella ful
goris. nec parturiēs virgo ↄpu
lerit. q̄ nec tunc quidez deo suo cre
didere. cuz illos p arencia deserta.
ipso comitante deo celuz pasceret
petra potaret. Sz iā ad illud preci
puum xp̄i miraculū veniam⁹ quo
pro documēto deitatis sue. aquas
vertit in vinū. Inuitatus itaqꝫ vt
legit̄ dn̄s perexit ad nupcias. sed
vt dignaret̄ hoc virginis filius.
nostre erudicōis est racio. vt hoc
docti exemplo legittimaruz illum
nupciarū non negem⁹ auctorem
Vadit ergo ad nupcias dei fili⁹.
vt quas dudn̄ ptāte ↄstituit. nūc
presentie sue benediccione sācificet
Vadit ad nupcias veteris institu
ti. nouā sibi perpetue virginitatis
sponsam gentiuz de ↄuersione fac
turus. Vadit ad nupcias quem
nupcie nō crearēt. Vadit ad nup
cias. nō vtiqꝫ vt ↄuiuijs delectet̄.
ſ; vt mirabili⁹ innotescat. Vadit
ad nupcias. nō sumptur⁹ pocula
ſ; datur⁹. Nā cuz defecisset nupci
antib⁹ vinuz: ait illi beatissiā ma
ria. Vinuz non h̄nt. Cui velut in
dignās respondit dn̄s Quid mihi
a tibi ē mulier. Nondū venit ho
ra mea. Hec verba indignantis
esse q̄s dubitet. Sed idcirco vt re
ce. qꝫ tam temere ei mater de defec
tu carnalis populi suggerebat. q̄
venerat toti⁹ orbis gentib⁹. nouū
salutis eterne calicem propinare
Quod enim ait. nondum venit ho
ra mea. illam nimirum gloriosissi
me passionis sue horam. atqꝫ illā
redemptionis vinum. quod vite
omnium proficeret promittebat.
Nam quod petebat mala erat ḡ
cie temporalis. quod xpristus pa
rabat sempiterni gaudij. Nec tn̄
piguit benignissimum dominum
dum magna veniunt. parua pre
stare. Et ideo venerabilis maia re
re vt mater dn̄i in spiritu futura
prenoscēs ac dominicaz preuidēs
voluntatē. sollicite ministros am
monuit dicens. Quodcūqꝫ dixerit
vobis facite Sciebat profecto ma
ter scā obiurgacōem illam dn̄i fi
lijqꝫ sui nō irascentis offensā pre
tendere. ſ; miserātis portare miste
riuz. Tunc dn̄s increpate matris
reuelans pudorem suāqꝫ iam ape
riens maiestatez. expectantibus
ait ministris Implete ydrias aq̄
Nec mora obsequiuz suum obedi
ens minister exhibuit. Et ecce re
pente aque ille ceperūt mirabilit̄
fortitudinem sumere. ducere colo
rem. odorē prebere. saporez ↄcipē
totamqꝫ simil̄ mutaē naturā Que
permutatio aquarū a sua in aliaz
creaturā presentis creatoris ē te
stata virtutē. Neqꝫ vero quisq̄ cō
uertere aquas in vsus posset ali
os. nisi ille qui fecit eas ex nihilo
Stupuit ergo minister attonit⁹
q̄ aquas miserat a vina sumebat
letatus nimiuz. illa se suis hume
ris fluenta portasse. p que dei glo
ria esset reuelata. Nemo ei quidq̄
locutus in tempore illo. Ydrijs p
ter aquam nichil adiectum. ars
nulla conducta est. a tam grande
miraculū inter pauida circūstan
um silencia. sola tantuz voluntas

domini tacētis effecit Ne dubitā
duz carissimi. quia ipse aquas tra
duxit in vinum. qui eas ab inicio
concreauit ī niues. durauit in gla
ciem. egipcijs ī sanguinem. ⁊ he
breis sitiētibus manare arida de
rupe p̄cepit. que innumerabiliuz
multitudinez populorum stillici
dio noui fontis vice maternoruz
vberum nutriebat. Quid primū
stupeas. quid mireris vinum de
aqua. an aquā de petra. Sed nul
la te quicunq; inter ista concunta
ris infidelitas turbet: quid dubiū
Non est ad nutuz creatoris crea
turarū elementa parere. Aut cur
non credamus virtute dominica
vinum potuisse fieri de aqua. cuz
nobis operante deo. fomentis ym
briuz terre de gremio per ministe
ria vinearuz aqua surgat in vinū
Hoc inquit fecit ihesus iniciū sig
norum in chana galilee. et mani
festauit gloriam suam: ⁊ credide
runt in eum discipuli eius. Credi
derunt discipuli non vtiq; hoc qđ
cernebant. sed illud quod carnal'
videre non possit aspectus. Credi
derunt. non ꝙ xpristus ihesus fi
lius esset virginis quod sciebat.
sed ꝙ idem vnigenitus esset altis
simi. quod in opere probabatur.
Vnde et nos fratres carissimi to
to corde credamꝰ ipsum esse dei fi
lium. quem filium hominis confi
temur. Credamus illum ⁊ nostre
consortem nature. et paterne sub
stancie coequalez. quoniā ⁊ nup
cijs interfuit vt homo. ⁊ aquam
in vinum mutauit vt deus. quate
nus fidei huius merito nos etiaz
dominus noster sobrio illo graci
cie sue vino propicius potare di
gnetur qui viuit ⁊ regnat in secu
la seculorum amen

Infra octauam epyphanie
Lectio sancti euangelij Scđm
Johannem

In illo tēpore. vidit
iohannes ihesuz venientem ad se
et ait. Ecce agnus dei. ecce qui tol
lit peccata mūdi Et reliqua. Ome
lia venerabilis Bede presbiteri.

Iohānes baptista ⁊ p̄cur
sor dn̄i saluatoris. quem
diu venturuz populis v̄bo
predicauerat. ipsū iam venientez
ad se. sicut ex lectione sc̄i euāgelij
fratres cū modo legeret' audistis
mox digito demōstrauit dicēs Ec
ce agnꝰ dei. ecce qui tollit peccata
mūdi. Ecce agnꝰ dei. ecce innocēs
⁊ ab omni pc̄cō immunis. vtpote
q̄ os quidē de ossibꝰ adam. ⁊ caro
de carne adam. sed nullam de car
ne peccatrice traxit maculaz culpe
Ecce q̄ tollit peccata mūdi. Ecce q̄
iustus inter peccatores. mitis int'
ipsos. hoc ē quasi agnus inter lu
pos apparēs. ec peccatores ⁊ im
pios iustificandi hz ptātem Quō
aūt peccata mundi tollat. quo or
dine iustificet impios. aplus pe
trus ońt qui ait. Non corruptibi
libus argento vel auro redempti
estis de vana vrā conuersatione
paterne tradicōis. ß precioso san
guine q̄si agni incōtaminati ⁊ im
maculati ihesu xp̄i. Et ī apocalipsi

iohannes apl'us cuius ē hoc eu
angeliū Qui dilexit nos inqt ꝛ la
uit nos a peccatis nostris in san
guine suo Nō solū aūt lauit nos
a pccīs nostris in sanguine suo ·
qñ sanguinē suum dedit in cruce
pro nobis · vel qñ vnusquisqꝫ no
strū misterio sacrosc̄o passionis
illius · baptismo aque ablutus ē ·
Verū etiā quotidie tollit peccata
mūdi · lauatqꝫ nos a pccīs nr̄is in
sanguine suo · cū eiusdē beate pas
sionis ad altare memoria replica
tur · cū panis ꝛ vini creatura · in sa
cramentū carnis ꝛ sanguinis ei9
ineffabili spūs sc̄ificacōe trāsfer
tur · sicqꝫ corp9 ꝛ sanguis ei9 non
infideliū manib9 · ad pniciē ipso
rum funditꝛ occiditꝛ: sed fidelium
ore suā sumitꝛ in salutē Cuius rec
te figuram agnus in lege pascal'
ostendit · qui semel populum de e
gipcia seruitute liberans · p oēs ā
nos immolacōe sua · populū eun
dem sanctificare solebat · donec ve
niret ipse cui talis hostia testimo
niū dabat · oblatusqꝫ patri p nob'
in hostiā odorēqꝫ suauitatis miste
rium sue passionis ablato agno
in creaturā panis viniqꝫ transfer
ret sacerdos fact9 in eternū sm̄ or
dinē melchisedech Sequitꝛ · Johā
nes testimonium phibēs de dño
hic ē inqt de quo dixi Post me ve
nit vir q̄ ante me factus ē · qui pͦr
me erat · Post me venit vir · post
me natus ē in mūdo · post me pre
dicare incipiet mūdo · Qui añ me
factus ē · q̄ me potēcia maiestatis
tantū q̄tum sol lucifer · licet post
apparens antecellit Quia prior me
erat · qꝛ in principio erat verbum
ꝛ verbum erat apud deū ꝛ deus e
rat verbū · Post me venit vir · te
pus hūane natiuitatis quo iohe
posterior ē intelligē · Qui añ me fa
ctus ē primatū regie ptātis · quo
eciā angel' presidet intuē · Quia pͦr
me erat · eternitatē diuine maie
statis · qua patri ē equalis intel
ligē · Post me venit vir in huma
nitate · qui ideo me precellit digni
tate · quia prior me erāt diuinitate
Et ego nesciebā eū inquit · Certū
est qꝛ sciebat dñm iohes cui testi
moniū phibere missus ē quē iu
dicem oīm venturum predicabat
dicēs · Cuius ventilabrū in manu
sua · ꝛ pmundabit areā suā a q̄
spiritū sanctū dari debere testaba
tur · ipse vos baptisabit inquiēs
spiritu sc̄o · a quo seipsū ablui desi
derabat dicēs Ego a te debeo bap
tisari · ꝛ tu venis ad me. Quō ergo
dicit · et ego nesciebam eum · nisi
quia eum quem antea nouerāt p
fectius iam cum baptisaretur ag
nouit. Quem mundi saluatorē
et iudicem nouerat · huius poten
ciam maiestatis altius spiritu sā
cto super eū descendente agnouit
Neqꝫ enim dubitandum est · q̄a
beatus iohānes cū spiritum san
ctū licet corporali specie videre cū
vocē patris licet corporaliter so
nantem meruisset audire · multū
ex hoc visu ꝛ auditu pfecerit · mul'
tum de diuine potestatis excellen
cia · reuelatis oculis mentis scien
cie celestis acceperit a deo vt ad

compacōem intelligecie. qua tūc
illustratē cepat catenus illū quā
tus esset omnimodis sibi videretē
ignorasse. Qui testimoniū ad qd
missus ē dño diligenter phibens
adiungit. Sed vt manifestaretē in
israhel Propterea veni ego in aq̄
baptisās. Quod ē apte dicere. No
ideo veni i aqua baptisās. q₂ pec
cata mūdi baptisando tollere pos
sum. sed vt eum baptisādo ac pre
dicādo māifestarem ppl'o israhel
qui in spiritusancto baptisās. ad
tollenda peccata non solū israhel
sed toti⁹ mundi si ei credere volue
rint ydoneus ē. Propterea veni e
go in aq̄ baptisās. vt sic baptisā
do illi viā preparem. qui baptisa
ret in remissionem peccatoruȝ. Et
testimoniuȝ perhibuit iohānes
dicens. Quia vidi spiritum descen
dentem quasi columbam de celo.
⁊ mansit super eum. Bene in colū
be specie descendit sup euȝ spirit⁹
vt discant fideles non aliter eius
spiritu se posse repleri. nisi simpli
ces fuerint. nisi veram cum fratri
bus habuerint pacem. quaȝ sig
nificant oscula columbarum Ha
bent autem oscula et corui sed la
niant quod columba omnino nō
facit. significantes eos qui loquū
tur pacem cum proximo suo. ma
la autem in cordibus eorum. Co
lumbe autem natura que a lania
tu innocens est. illis innocentib⁹
aptissime congruit. qui pacem se
quuntur cuȝ omnib⁹. ⁊ sanctimo
niam: solliciti seruare vnitatē spi
ritus in vinculo pacis. Atq₃ ideo

spūs in columba descendendo nō
suam tantūmodo. vel eius in quē
descēdit innocentiā simplicitatē
q₃ designat. sed eorū eque qui sen
tiūt de illo in bonitate. et in simpli
citate cordis querunt illū. Quorū
vnanimem pietatē ac mansuetu
dinem. spiritali gracia donatā do
minus ipse laudans loquitē Vna
est colūba mea. vna matri sue. e
lecta genitrici sue. Matrem quip
pe ac genitricē ecclesie. spiritus gr̄
ciaȝ vocat. qua inspirāte percepit
vt ipsa q₃ possit colūba recte nun
cupari. Deniq₃ hebreo sermone q̄
scriptura sancta ē edita spirit⁹ ge
nere feminino appellatē. Propter
quod ꝯuemēter ecclesia vna xpri
sti colūba. ⁊ hec matri ac genitri
ci sua electa nominatē. q₂ nimiruȝ
ꝙ in vnitate fidei xp̄iane multis
de gentib⁹ ꝯgregatē. ꝙ colūbina
adinuicem pace letatur. ꝙ electio
nis sorte beatē. non suo merito ha
bet. ſ₃ dono accepit gracie spirita
lis. Et ego inq̄t nesciebā euȝ. sub
audis tā sublimitē. ꝙ spiritu in eū
descēdēte cognoui. S₃ q̄ misit me
baptisare in aq̄. ille m̄ dixit. Sup
quē videris spm̄ descendentē ⁊ ma
nentē sup eum. hic ē qui baptisat
in spūsancto. Baptisat dñs i spū
sancto. p spūs sci graciā. peccata
dimittēdo. Siue enim ipse aq̄ ali
q̊s discipulorū suoꝝ p̄m⁹ bapti
sauerit. per quos ad ceteros fide
les baptismi riuus proflueret. eos
dem etiaȝ spiritu baptisabat pec
cata illis relaxando. et spiritus do
na ministrādo. siue fideles eius in

uocato noīe ipsiꝰ. aqua baptiset
electos. ⁊ crismate sacro pungāt
eosdem. nichilominꝰ ipse spū scō
baptisat. q̄ nemo p̄ter ipsū pcōꝝ
rum nexus soluere. aut spūsscī va
let dona tribuere. Vn̄ euāgelista
iohēs cū dixisset. audierūt phari
sei. q̄ ihs plures discipulos facit
⁊ baptisat q̄ iohēs. protinꝰ adiū
xit. Quamq̄ ihus nō baptisaret.
s; discipuli eiꝰ. apte dicens Quia ⁊
si discipuli ihesu ī noīe eius aqua
baptisāt. ipse tn̄ magis baptisa
re intelligendus ē. q̄ peccata dimit
tit. Baptisat quoq; dominꝰ in spi
ritu scō. cū p afflacōez eiusdē spūs
corda fideliū suoꝝ feruore sui si
ue fraterne caritatis accendit Ca
ritas inquit dei diffusa est in cordi
bus nostris. p spiritumsanctum
qui datus est nobis. Baptisat in
spiritu sancto. cum cuilibet electo
rum dat manifestationez spiritꝰ
ad vtilitatē virtutes operādo. De
quo baptismate ascensurus in ce
lum dixit discipulis. Vos autem
baptisabimini in spiritusācto nō
post multos hos dies. q̄ cuz dixis
set. Sup quez videris spiritum de
scendentem: addidit. ⁊ manentem
sup eum. Et in sanctos enim eius
spiritꝰ descendit Veꝝ quia q̄ diu
sunt in corpore peccato carere neq̄
unt. q̄ celestiū ɔtemplacōi. semp
oculum mētis intendere nō suffici
unt. sed sepius ad terrene curam
ɔuersacōis inflectūt. in eoꝝ ꝑaul
dubio cordibꝰ spiritꝰ aliquando
recedit. Vnde dictum ē. Spiritus
vbi vult spirat. ⁊ vocem eius au
dis. sed nō scis vnde veniat ā quo
vadat. Venit quippe ad sanctos
vadit a sanctis spiritus. vt quē
semp hīe ydonei nō sunt. eius p tē
pora redeūtis. crebra luce refician
tur. In solo aūt mediatore dei et
hoim ihesu xpō spūs ppetuo vera
citer manet. in quo nec sordide co
gitacōis maculam. quā refugeret
vllam inuenit Mansit autē totus
in illo. non ex eo solum tempore.
quo hunc iohānes sup euz vidit
descendentē. sed ex quo homo fieri
incipiēs. eius ministerio et opere
conceptus est. Vnde etiā potesta
tem dandi hominibꝰ spiritum nō
minus habet ipse q̄ pater. ipso
attestante qui ait. Paraclitꝰ autē
spiritussanctus. quem mittet pa
ter in noīe meo. Et alio loco q̄ ip
se hunc mittat ostendit dicens. si
enī non abiero. paclitus nō veni
et ad vos Quia inimicū vna est in
diuinitate substātia. inseparabilis
opatio. patris ⁊ filij ⁊ eiusdē spi
ritussancti. Nam ⁊ de ipso spiritu
q̄ sua sponte veniat vbi velit. sua
potestate opeꝛ que velit. testaꝛ fi
lius q̄ ait. quod ⁊ supra memora
ui. spūs vbi vult spirat. Hec autē
omnia inquit apostolus. operaꝛ
vnꝰ atq; idem spūs. diuidens sin
gulis prout vult. Idcirco autem
sup euz in quo semper manebat
baptisatū spūs descendere ostēdi
tur. vt ⁊ baptista ipse celsius iā
quē predicaret ipse agnosceret ⁊
credētibus daret indiciū. nequa
q̄ se nisi baptisatos aq̄. spiritus
eiusdem posse baptisma mereri.

Querēndū interea. quō speciale fi
lij dei agnoscendum signū fuerit.
ꝙ sup eum descenderit ⁊ manserit
spiritus. cuꝫ etiā ipse discipulis ꝓ
mittat dicēs Et ego rogabo patrē
⁊ alium paclituꝫ dabit vobis. vt
maneat vobiscū in eternum. spiri
tum veritatis quē mundꝰ non pōt
accipere. ꝗ non videt eum. nec scit
eum. vos autē cognoscetis euꝫ. ꝗ
apud vos manebit ⁊ ī vobis erit
Si ei apud seruos dei electos ma
net. ⁊ ī illis ē spiritꝰ. quid magni
est filio dei. quod in ipso manere
spiritꝰ astruatᷓ. Nondū ꝙ semꝑ ī
dn̄o manserit spūs sanctꝰ. in scīs
autē hoibus. qͥdiu mortale corpꝰ
gestaūt. ꝑtim maneat in eternū
partim rediturus recedat Manet
quippe apud eos. vt bonis instēt
actibꝰ. voluntariā paupꝑtatē dili
gant. mansuetudinē ꝯsequantᷓ. ꝓ
eterno desiderio lugeāt. esuriāt et
sitiāt iusticiam. misericordes sint.
mundiciā cordis teneāt. tranquil
litatē pacis amplectantᷓ. sed et ꝓ
obseruacōe iusticie. persecucōem
pati non vereantᷓ. elemosinis.
orationibus et ieiunijs. ceterisqꝫ
spiritus fructibus insistere deside
rent Recedit aūt ad tempꝰ ne sem
per infirmos curandi. mortuos su
scitandi. demones eiciendi. vel ē
ꝓphetandi habeāt facultateꝫ Ma
net semꝑ vt possint habē virtutē
q̄ mirabiliter ipsi viuāt. venit ad
tempꝰ. vt etiā alijs ꝑ miraculoꝝ
signa. quales sint intꝰ effulgeāt.
Et ego vidi inq̄t. et testimoniū ꝑ
hibuiꝗ hic ē filiꝰ dei Supᷓ dixeāt
post me venit vir. q̄ ante me factꝰ
est. nunc testimoniū ꝑhibet. ꝗ hͨ
est filiꝰ dei. vtriusqꝫ naturē veritatē
humane viꝫ ⁊ diuine. in vna eadem
qꝫ xp̄i ꝑsona manifeste designās
Erubescat manicheꝰ audiēs. venit
vir. conticescat fotinꝰ audiēs. hic
est filiꝰ dei. Audiant mansueti et
letentᷓ. ꝗ venit vir post iohannez
fortior iohͤe. qui baptisat in spiri
tu scō. ꝗ hic ē filiꝰ dei. Quia enī ꝑ
supbiam recessimꝰ homines a deo
filius dei ꝑ misericordiaꝫ factus ē
homo. vt idem ipse. et ꝑ diuinita
tem patri. et ꝑ humanitatē ꝯgru
eret nobis. ꝑ humanitatē similēꝫ
nobis. ꝓ nobis cū hoste ꝯfligē
ꝑ diuinitatē patri ꝯsubstancialē
ad ymaginē nos dei ⁊ similitudi
nem quā peccādo amisimꝰ. posset
digne recreare. ꝑ mortem nostre
fragilitatis destruere eū qui mor
tis habebat imperiū. Et ꝑ impas
sibilem sue diuinitatis potenciaꝫ
nos recōciliaret deo patri. cū quo
viuit ⁊ regnat deꝰ in eternitate et
vnitate spūs scī coequalis deo re
gnanti. ꝑ oīa secula secula scloꝝ

In octaua epiphanie. Lectio
sci euangelij Scdm matheum.

[I]n illo tēpore venit
ihesus a galilea in iordanem ad
iohannē vt baptisaretur ab eo.
Et reliqua. Omelia venerabił be
de presbiteri

[L]ectio sancti euāgelij quaꝫ
modo fratres audiuimꝰ.
magnū nobis in dn̄o et
in sermo dat perfecte humilitatis

exemplū. In dn̄o quidē. qꝛ cū sit
dn̄s. nō solū ab hoīe seruo bapti
sari. ſꝫ etiā ad hūc baptisandꝰ veni
re dignus ē In seruo aūt. qꝛ cū sci
ret se precursorē ac baptistā sal
uatoris esse destinatū. memor tn̄
ꝓprie fragilitatis iniunctū sibi hu
militer excusauit officiū: dicēs. E
go debeo a te baptisari. et tu venis
ad me. Sꝫ qꝛ oīs q̄ se hūiliat exal
tabit᷑. et dn̄s q̄ in forma hoīs ꝓpter
hoīes īstituēdos humil᷑ apparuit
mox a deo p̄re. ꝙ̄ tū sup hoīes. ymmo
etiā ꝙ̄tum sup angelos. et sup
omne quod creatum ē emineret
apparuit. voce delapsa ad eum hu
iusmodi a magnifica gloria. hic
est filiꝰ meꝰ dilectꝰ in quo mihi cō
placui. et fidelissimꝰ atqꝫ humilimꝰ
seruus ille iohēs qui baptisari a
dn̄o. ꝙ̄ dn̄m baptisarē magis op
tauit. et ipsū baptisare dn̄m. et ap
tis sue mētis oculis descendentem
sup eū spūm: p̄ ceteris mortalibꝰ
videre ꝓmeruit. Verū qꝛ breuiter
ista prelibauimꝰ. latiꝰ iam cūcta
expositurī. ipsiꝫ sacre lectionis vi
deamus exordiū Tunc venit inq̄t
ihesus a galilea in iordanem ad io
hannē vt baptisaret᷑ ab eo Veīt
filiꝰ dei baptisari ab hoīe nō āxia
necessitate absoluendi alicuiꝰ sui
pcc̄i. q̄ pcc̄m nō fecit nec inuentꝰ
est dolus in ore eiꝰ. ſꝫ pia dispēsati
one ad abluendaꝫ oīs nr̄i ꝯtagio
nem pcc̄i. q̄ in multis offendimꝰ
oēs Et si dixerimꝰ qꝛ pcc̄m nō ha
bemus nosipsos seducimꝰ. et veri
tas in nob̄ non ē. Venit baptisari
in aq̄s. ipsarū ꝯditor aq̄ꝝ. vt nob̄
qui ī iniq̄tatibꝰ ꝯcepti. et ī delictis
sumꝰ ḡnati. secūde n̄titatis q̄ per a
quā et spūm celebrat᷑ appetēdū in
sinuaret misteriū dignatꝰ ē laua
ri aq̄s yordanicis q̄ erat mundꝰ a
sordibꝰ cunctis. vt ad diluēdas
nr̄oꝝ sordes scelerū. oīm fluēta sci
ficaret aq̄ꝝ. Sꝫ qꝛ humilimaꝫ dn̄i
dispensacōēꝫ ex lectione euāgelica
cognouimꝰ. etiā serui hūilimā obe
dicōēꝫ. sollicita intencōe videamꝰ
Sequit᷑. Iohēs aūt ꝓhibebat euꝫ
dicens Ego debeo a te baptisari. et
tu veīs ad me Expauit illū ad se ve
nisse vt baptisaret᷑ aq̄. cui nulla i
erat q̄ baptismo tergeret᷑ culpa.
ymmo q̄ p sui grām spūs. cunctā
credentibꝰ mundi tolleret culpaꝫ
Vn̄ recte intelligit᷑. q̄d hic dic̄ io
hānes Ego a te debeo baptisari hᵒ
esse q̄d apud euangelistā iohēꝫ.
illo ad se veniēte dixisse narrat᷑. ec
ce agnꝰ dei ecce q̄ tollit pccā mūdi
Ab illo enī debemꝰ oēs baptisari
qui ad hoc venit in mundū. vt pec
cata tolleret mūdi Ab illo debuit
ipse iohēs baptisari et a pcc̄i origi
nal᷑ ꝯtagione mūdari. qui ꝙ̄uis
nullo inter natos mulierū minor
tn̄ natꝰ ex muliere culpe neuo nō
carebat. ideoqꝫ cū ceteris mulierū
natis. ab eo qui ex virgine natꝰ
in carne deꝰ apparuit. opus habe
bat ablui Quō̄ ergo scriptuꝫ ē. q̄d
est homo. vt immaculatus sit. et
vt mundꝰ appareat natꝰ ex muli
ere iure timuit hō ꝙ̄uis scūs. natꝰ
tn̄ ex muliere. et ob id a culpe ma
cula n̄ imunis baptisarē dn̄m quē
ex v̄gie natū nouerāt nullā habē

maculam culpe Sed quia vera hu
militas ipsa est. quā obediētia co
mes non deserit. quod prius offici
um expauit humiliter impleuit.
Nam sequit̄. Respondit ihs. et di
xit ei. Sine modo. sic enim decet nos
implere oēm iusticiaz Tunc dimi
sit eum. tunc demum dimisit. tūc
consensit. tunc passus est euz a se
baptisari. cū tali ordine cognouis
set omnem iusticiā debere implei
Sine modo inquit Sine me modo
vt iussi a te baptisari in aqua. et
tu postmodum a me quod queis
baptisaberis in spiritu. Sic enim de
cet nos prerogare exemplum im
plende ois iusticie. vt videlicet dis
cant fideles mei. neminē posse ho
minē absq3 vnda baptismatis p
fecte iustum existere et esse oibus.
q̄uis innocenter et iuste viuenti
bus. necessariū viuifice regenera
tionis officiuz. cum me q̄ spiritus
sancti ope cōceptus et natus sum
cognouerint secūde natiuitatis sb
isse. vel potius sibi consecrasse laua
chrū Nulla psonarū maiorum cō
temnat ab humilibus meis in re
missionem peccatoꝝ baptisari cū
meminerint dn̄m. q̄ in spiritusācō
baptisans. peccata dimittere solz
suuz baptisanduz in aqua submi
sisse serui manibus caput. Sequi
tur Baptisatus aūt ihesus: ꝯfesti
ascendit de aqua Et ecce aperti sūt
ei celi. et vidit spiritū dei descenden
tem sicut columbā et venientē su
per se. Et hoc ad impletōez ois iu
sticie ptinet. Q baptisato dn̄o. a
perti sunt ei celi et spiritus descēdit

sup eum. vt hinc nimirū fides no
stra confirmetur p misterium sa
cri baptismatis aperiri nobis in
troitum patrie celestis. et spiritus
sancti gracia ministrari. Nunq̄d
enim credi decet domino tunc pri
mum celestia patuisse secreta. cuz
recta fides habeat non minus te
pore. quo cum hominibus cōuer
satus est. q̄ post et antea in sinu
patris mansisse. et sedem tenuisse
celestem. Aut a tricesimo etatis
anno quando baptisatus est. spi
ritussancti dona percepit. qui pri
ma conceptōne spiritusancto ple
nus semper extitit. Nobis ergo
fratres carissimi. nobis sunt hec
celebrata misteria. Quia enī no
bis dominus sacro sancto sui cor
poris instinctu baptismi lauacꝝ
dedicauit. nob quoq3 post accep
tum baptisma. celi adituz patere
et spiritumsanctuz dari monstra
uit Et congrua multum distantia
quia primus adaz. ab immundo
spiritu deceptus per serpentē gau
dia regni celestis amisit Secundus
adam a spiritu sancto per colum
bam glorificatus. eiusdem regni li
mina reserauit. flammāq3 vibrā
tem qua ingressum padisi expul
so adaz primo cherub custos int
clusit. scds adam hodierna die i a
quā lauachri renascētis extingui
debere mōstrauit. vt vn̄ ille cū sua
ꝯiuge victus exijt. ibi iste cū sācto
ruz ecclesia. sponsa videlicet sua de
hoste victor rediret. ymmo pocio
ra redēptis a peccato vite immor
talis munera. pater futuri seculi

princeps pacis donaret. quã pre
sentis seculi pater pñceps discor
die venundatꝰ sub peccato. sua cũ
stirpe perdidit. quia nimiruz vita
illa beatissima. quã deseruit adaz
ꝙuis in corporali luce ⁊ pace sub
limius ab omnium curarũ stimu
lantium nube serena. crebra dei ⁊
angelorũ fuerit visione et allocu
cione glorificata. in terre tñ hꝰ
erat locis constituta terrenis. ꝙ
uis nullo labore questus iam alẽ
da fructibus. at hec quam xp̃s tri
buit in celorum ẽ arce vita perhen
nis. non crebra sed continua diui
ne contemplationis luce refecta.
Prima hominis vita beata ita fu
it immortal̃. vt posset in ea homo
non mori. si se a peccati condicõe
cautus seruaret. Secũda vero ita
fiet immortalis. vt non possit in
ea hõ mori. nec vlla peccati pulsã
tis seductione temptari. Bene ãt
spiritus reconsiliator. ĩ columba
que multum simplex ẽ auis appa
ruit. vt et sue videlicet nature sim
plicitatem per huius speciem ani
malis ostenderet. Spiritus enim
sanctus discipline effugiet fictũ.
⁊ eum in quem descendit. mansue
tum mitemqꝫ. ac miseicordie sup
ne preconez ministrumqꝫ doceret
mundo esse venturum. simul ⁊ om
nes qui sua gracia essent renouã
di. simplices ac mundicordes am
moneret ingredi. iuxta quod scri
ptum est. Sentite de domino in bo
nitate ⁊ ĩ simplicitate cordis queri
te illum. Quoniam in maliuolam
animam non intrabit sapientia.
nec habitabit in corpore subdito
peccatis Hinc ẽ ꝙ symeon q̃ in fel
le amaritudinis et obligacõe ini
quitatis ꝑmanere ꝯsensit. partez
sortemqꝫ in hoc spiritu habere ne
quiuit. Illo enĩ spiritu plenꝰ erat
qui in serpente hominibꝰ apparen
do. qua ipse malicie et insidiaruz
peste infectus esset corda diligen
ter edocuit. Sed descẽdente sup do
minum spiritu videamus quid se
quitur. Et ecce vox de celis dicens
Hic est filius meus dilectus: in q̃
mihi complacui. Filius dei bapti
satur in homine. spiritus dei descen
dit in columba. pater deus adest
in voce. sancte ⁊ indiuidue trinita
tis in baptismo declaratur miste
rium. Et recte vt qui sacramento
rum suoruz dispensatoribus erat
precepturus. docere oẽs gentes ⁊
baptisare eas in nomine patris
⁊ filij ⁊ spiritussancti. primo ipse
suo in baptismate. to tam ꝑsona
liter pãderet adesse trinitatẽ. Qd
ait vox paterna. Hic ẽ filiꝰ meus
dilectus ĩ quo mihi bene ꝯplacui
ad ꝯparacõez terreni hoĩs dicit. ĩ
quo peccante quodãmodo sibi di
splicuisse deus cõditor insinuat cũ
ait. penitet me fecisse hoiem in ter
ra Penitencia quidez in deũ nulla
cadit. sed nostro more loquens q̃
cõpungi penitẽcia solemꝰ. qñ coñ
votũ nostra opa verti videmꝰ. pe
nitere se dixit hominẽ fecisse in ter
ra. quẽ a rectitudie sue facture pec
cando degenerare conspexit. In fi
lio autez suo vnigenito sibi singu
lariter ꝯplacuit. quia hunc hoiez

quem induerat. a peccato immu
nem seruare cognouit. Et in hac
quoqꝫ voce pr̄is. sicut et in ceteris bap
tisati dn̄i misterijs. om̄is iusticie
declarat̄ impletio. Coeternus enī et
cōsubstācialis patri filius. descē
dente sup eum sp̄u. qui sit hoibus
intimat̄ vt p hoc discant hoīes. p
gratiam se baptismatis. accepto
sp̄usancto de filijs dyaboli. i filios
dei posse trāsferri. sicut ap̄lus edo
cet fidelib9 ita loquēs. Accepistis
sp̄um adoptionis filioꝝ. in q̄ da
mam9 abba pater. Et euāgelista
iohānes. quotquot aūt receperūt
eū. dedit eis potestatē filios dei fie
ri. Hijs de baptismo nostri salua
toris frēs carissimi. prout ipse do
nauit cōmemoratis. ad nosipsos
reuertamur. et quē humilitatē obe
dientiāqꝫ baptiste simul et bapti
sati audiuim9. p humilez obediē
tiam baptisma qđ suscepim9. ser
uare curemus. mūdantes nos ab
om̄i inquinamēto carnis et sp̄us
pficiētes sanctificatiōem in timo
re dei. Humiliter eius subeūda et ser
uāda misteria. eis qui necdū hijs
sūt iniciati suadeam9. et quotquot
p gradū sacerdotalē ad dispēsan
da sum9 illius sacramēta promo
ti. humiliter iniunctū nobis imple
amus officiū. Studeam9 om̄es sol
liciti. vt ianuam patrie celestis q̄
nobis est diuinis patefacta miste
rijs. huanis ipi nobis non inter
cludam9 illecebris. Neqꝫ enim fru
stra dn̄m. apud euāgelistā lucaz
p9 baptisma orasse. et sic celo ap
to spiritū ac vocem patris venisse

cōmemorat̄. qui etiā trib9 cōsonā
tib9 euāgelistis baptisat9. mox
ieiuniū q̄dragīnta dieꝝ solitari9
exercuit. Sꝫ nos pfecto docuit. nos
qꝫ suo informauit exēplo vt p9 ac
ceptā in baptismo remissionē pec
catoꝝ. vigilijs. ieiunijs. orōnibꝫ
ceterisqꝫ sp̄us fructib9 operam de
mus. ne nobis torpētibus. min9
qꝫ sollicitis. immūdus sp̄us qui
de corde nr̄o expulsus baptismo
fuerat. redeat. nosqꝫ spiritalib9 di
uicijs vacuos inueniēs. septēpli
ci peste deprimat. et fiant nouissima
nostra peiora p̄orib9. Caueam9
sedulo. ne ignez nobis ipsi. q̄ vite
iter obducat. nr̄o crebro accēda
mus fomite vicioꝝ. Flāmeus nā
qꝫ gladius q̄lisciūqꝫ ille est q̄ paradi
si ostia seruat. singulis q̄busqꝫ fide
liū fonte baptismatis extinct9 est
et vt redire possint ablat9. infideli
bus aūt manet semp imobilis.
Sꝫ et falso fidelib9 vocatis q̄dem: sꝫ
nō electis dū post baptisma se cri
minibus īplicare nō metuūt. quasi
p9 extinctōez. idē ignis reaccendit̄
ne mereātur intrare regnū. qđ si
cto corde ac duplici requirūt. serpē
tino poci9 dente fraudulēti. q̄ sim
plici oculo colūbino. quē in ecclia
sua multū se diligere dn̄s demon
strat. q̄ in amoris cantico ait. Ecce
tu pulchra es amica mea. ecce tu
pulchra. oculi tui colūbaꝝ. Unde
et nobis ad discendā deo placitā
simplicitatē colūbe forma p̄ponit̄
diligēti9 ei9 naturā videam9. vt p
singula inocētie exēpla. vite nob̄
emēdacōis istituta sumam9. Hec

a felle prorsus aliena est. Et nos
igitur a malicie felle alienemur
omisqꝫ amaritudo. ⁊ ira ⁊ indigna
cio tollatur a nobis. cum omni ma
licia. Nullū ore vel vnguibꝰ ledit.
ne minimas quidē musculas vel
vermiculos quibꝰ minores pene
omēs auicule. se suosꝫ pullos nu
triūt ⁊ inquirūt Videamꝰ ne dētes
nr̄i sint arma ⁊ sagitte. ne morden
tes ⁊ comedētes inuicē. ꝯsumamur
ab inuicē Cōtineamus manꝰ a ra
pinis. Qui furebatur iam non fure
tur. Magis autem laboret operan
do manibus suis qđ bonum est.
vt habeat vnde tribuat necessita
tem paciēti. Nam ⁊ columba sepe
alienos quasi suos fertur alere pul
los. Ipsa terre fructibꝰ ⁊ semine
pascitur. Audiamꝰ apostolū. Bo
num est nō manducare carnem.
neqꝫ bibere vinū. Et apostolus pe
trus. Ministrate inq̄t in fide vestra
virtutē. in virtute autem scientiā
in scientia autem abstinētiam. in
abstinentia autem paciētiam. in
paciētia autem pietatē. in pieta
te autem amorē fraternitatis Ge
mitum pro cātu habet. Miseri su
mus ⁊ lugeamꝰ. ⁊ ploremꝰ coram
domīo qui fecit nos Risus noster
in luctū cōuertatur. ⁊ gaudiū in
merorē. Beati enim lugētes quo
niā ipsi cōsolabūtur. Sup aquas
sedere cōsueuit. vt venturi raptum
accipitris preuisa ī aquis vmbra
declinet. Et nos mūdi simus. ac
mūdati scripturarū fluentis sedu
li assidere curemꝰ. quarū speculis
edocti. dinoscere ⁊ precauere valea

mus insidias hostis antiqui. Ta
les quippe amat etiā sponsa vide
licet xp̄i. que in amatoris sui lau
dibus cantat. Oculi eius sicut co
lumbe. que lacte sūt lote. ⁊ resident
iuxta fluēta plenissima. Nidifica
re solet in foraminibꝰ petre. in ca
uerna macerie Petra cristus est.
cuius in cruce clauis manꝰ. latus
est lancea perforatū. vnde ꝯtinuo
sanguis ⁊ aqua. nostre videlicet
sanctificacōnis et ablutionis mi
steriū exiuit. Maceria eius est vir
tus coadunata sanctorū. cauerna
in ea sinꝰ fraterne dilectiōis. quo
teneriores animos fidelium. dum
ad fidei spei ⁊ dilectōnis pfectionē
nutriendos suscipiūt. quasi nidifi
cantibꝰ columbis. in se locum pā
dunt. Hec ego fortiorum auxilia.
qui adhuc in fide pusilli sumus.
humiliter subeamus. hijs domi
nice passionis sacramētis. semp
sanctificari curemꝰ. Talem nam
qꝫ omnium nostrum cōuersatio
nem dominus querit. talibus in
tentam studijs vniuscuiusqꝫ no
strū vitam videre desiderat. talium
voce suas laudes decātari ac predi
cari gratulatur Surge inquit amica
mea speciosa mea. ⁊ veni colūba
mea in foraminibꝰ petre. in cauer
na macerie. Ostēde mihi faciē tuā
sonet vox tua in auribꝰ meis Hec
de columbe natura septē virtutis
exempla cōmemorasse sufficiat.
Et recte fortasse. qꝛ spūs sancti qui
in colūba descendit. septiformis ē
gratia Verū ex oibus que de eius
natura moraliter interp̄tanda hu

mana ꝑt cōperire sollertia. ꝑstat vnuz. quid de eiūs actu mistico. sacra nārrat historia Cū enim domini9 in figuraz futuri baptismatis. originalis mūdi scelera. diluuij aquis ablueret. trāsacta mūdacōe scire volens noe. qualiꝭ se facies haberz terre emisit coruū. qui ad archā redire ɔtempsit significās eos. qui abluti licet vnda baptismatis. nigerrimū tamē veteris habitū hominis. emēdaci9 viuendo deponere negligūt. ⁊ ne spūssancti vnctōne renouari mereanꝭ. statim ab intima catholice pacis ⁊ quietis vnitate exteiora. idest seculi desideria sequēdo discedūt. Et misit post eum colūbam. At illa venit ad eū vespere. portās ramū oliue. virentibus folijs in ore suo Animaduertitis credo fratres ⁊ me loquētem vestro intellectu ꝑueniti s. ramū oliue virentibus folijs. grām esse spiritussancti. vite verbis abūdantem. De cuius plenitudine sup ꝓꝑm requiescente psalm9 ait Vnxit te deus deus tu9 oleo leticie. pre cō sortibus tuis. De cuius dono cōsortib9 xp̄i dato. loquitur iohānes. Vos vnctionē habetis a sancto. ⁊ nostis ōnia. Et pulcherrima cōparacōe vmbra veritati cōcinit. Ramū oliue colūba corporalis abluta diluuij aquis detulit i archā. Spiritus sanct9 in specie columbe corpalis baptisatū in aqua iordanis descēdit in dominū. Nos quoqꝫ xp̄i et ecclesie mēbra. quos non solū homines qui erāt in archa cū noe. sꝫ ⁊ animālia. que archa dm̄ continebat. ipsa quoqꝫ ligna. ex quibus eadē facta est archa figurāt post acceptū vnde regeneracōnis lauacꝝ ꝑ vnctōnez sancti crismatis gratia spūssancti signamur. quā ɔseruare i nobis intemeratā digneꝭ ipse qui dedit. ihesus xp̄c dn̄s noster. qui viuit ⁊ regnat in secula seculoꝝ Amen.

Dn̄ica prima post epiphaniā Scd̄m Lucam.

In illo tēpore. Cū factus eēt ihs annoꝝ duodecī. ascēdentib9 illis iherosolimaz. scd̄m ɔsuetudiēz diei festi. consūmatisqꝫ diebus cū redirent remāsit puer ihesus in ihrl'm. ⁊ nō ɔgnouerūt ꝑntes eius. Et reliq̄ Omel' venerabil' Bede ꝑsbiteri.

Perta est nobis frēs carissimi sācti euāgelij lectō recitata. neqꝫ op9 est. vt in ea quid exponēdo loquamur. Describit nāqꝫ infantiā pueritiāqꝫ nostri rdemptoris. qua nr̄e ꝑticeps hūanitatis dignat9 est fiel. cōmemorat eternitatē diuine maiestatis in q̄ patri māsit ac manet sp eq̄lis. vt videlꝫ incarnacōis ei9 hūilitate. ad memoriā reuocata ⁊ ipsi cōi oim vulnera pctōꝝ. medicamētum vere hūilitatis curem9 exercere. pio semp aīo recolentes ꝗtum nos ꝑ diuino amore. ꝗtuz ꝑ nostrā salute oporteat hūiliari. qui terra sumus ⁊ cinis. si tantū sūma illa potestas. ꝑ nobis hūiliari nō respuit. vt ad suscipiēda

nostre fragilitatis infirma descen
deret. Itē audita. credita. & cōfes
sa diuinitate saluatoris dn̄i. qua
patri & sp̄uisancto ↄsubstancial
semp & coeternus p̄seuerat. spere
mus nos p̄ hūanitatis eius sacra
menta quibꝰ imbuti sumus. vsqꝫ
ad cōtemplandā diuinitatis eius
dem gloriā posse p̄tīgere. quā ipe
ↄtemplacōem suis fidelibꝰ seruis
fideli pietate pollicetur dicēs. Qui
habet mādata mea & seruat ea. il
le est qui diligit me. qui autē dili
git me. diliget a patre meo & ego
diligā eū & manifestabo ei meip̄m
Meip̄m inquit manifestabo. id ē
nō qualē me oēs conspicere. qua
lem etiā infideles videre possunt &
crucifigere. ſꝫ qualez in decore suo
regem seculoꝝ soli videre possunt
oculi mūdi sanctoꝝ. talem me ad
repēdendā vicem dilectōis. hijs q̄
me diligūt ostendā. Igitur spere
mus vt nos diximꝰ. p̄ humanita
tis eius sacramēta. ad videndā di
uinitatis speciē posse cōscendere. si
tamē eadem sacramēta digno iu
sticie & sācitatis & veritatis honore
vt accepimꝰ illibata seruamus. si
humane cōuersacōis eius exem
pla. si doctrine quā p̄ hominē no
bis ministrauit. hūiliter dicta se
quamur. Nā qui humilitatis eiꝰ
vestigia sequi dedignatur. qua te
meritate sperat. se ad intuēda cla
ritatis eius gaudia posse penetra
re. ¶ Quod ergo dominꝰ p̄ oīes annos
cum parentibꝰ in pascha ihero so
limā venit hūane minīꝝ est hūili
tatis indiciū. Homis est namqꝫ

ad offerēda deo sacrificiorū spiri
tualiū vota cōcurrere. & auctorē su
um oracōibus. lacrimisqꝫ sibi cō
ciliare profusis. Fecit ergo domi
nus iter homīes homo natus. qđ
faciendū hominibꝰ p̄ angelos im
perauerat deꝰ. Seruauit ipse legē
quā dedit. vt nobis q̄ puri homi
nes sumus. seruādum p̄ omnia
quicquid deus iubet ostendēt. Se
quamur iter humane cōuersacō
nis eius. si deitatis gloriā delecta
mur intueri. si optamꝰ habitare
in domo eius eterna. in celis ōni
bus diebꝰ vite nostre. si iuuat vi
dere voluntatē domini. & protegi a
templo sancto eiꝰ & ne vlla ineter
num maloꝝ aura pulsemur. me
minerimꝰ presentis ecclesie domū
necessarijs precū mūdaꝝ frequē
tare muneribꝰ. Qđ ipse duodenis
in teplo sedit. in medio doctoruz.
audiēs & interrogās illos. hūane
est hūilitatis indiciū. ymo eciaz
eximiū discende hūilitatis exem
plū. Dei quippe v̄tus. dei sapiētia
eterna q̄ diuinitus loquit̄ Ego sa
piētia habito in ↄsilio & eruditis
intersū cogitationibꝫ. meū est ↄsi
liū & equitas. mea prudētia. mea
est fortitudo. p̄ me reges regnāt &
ↄditores legū iusta decernūt. bea
tus homo q̄ audit me. q̄ vigilat
ad fores meas q̄tidie & obseruat
ad postes ostij mei. ipsa hoīe īdu
ta ad audiēdos homīes aduenīē
dign̄ta est vt minimꝝ hoībus q̄uis
summo ingenio p̄ditis. necessariaz
discēdi verbi formā prerogaret.
ne si qui discipuli veritatis fieri re

fugēret. magistri efficeretur erro
ris. Et bene q̄ iuuenis erat doctrie
subiturꝰ puerulꝰ. ad huc seniores
audit ⁊ īterrogat. vt videlicet eoꝝ
prouida dispēsatiōe cōpescat au
daciā. qui nō solum indocti. ſꝫ eci
am imbutes. ad docēdum prorū
pere magis ꝙ̄ ad discēdum volūt
submitti. Seq̄mur iter eius hūa
nitatis si nos māsio dīne delectat
visionis. memores semp illius p̄
cepti. audi fili mi disciplinā pr̄is
tui. ⁊ ne dimittas legem matris
tue vt addat̄ gratia capiti tuo. ⁊
torques collo tuo. Per auditum
quippe discipline pat̄ne. ac p ob
seruātiam mat̄ne legis. gratia ca
piti nostro. ⁊ collo torques addi
tur. quia ꝙ̄to quis dīnis intentꝰ
fuerit auscultare p̄ceptis. ꝙ̄to ea
que didicerit. in vnitate matris ec
clesie diligētius obseruare studu
erit. tanto ⁊ nūc dignꝰ. ad hono
rem p̄dicandi ⁊ in futuro sublimi
us ascendet ad beatitudiem cum
xp̄o sine fine regnādi. Verum ne
quis autumet dn̄m saluatorem.
ob imperfectie necessitatē addidisse
audisseq́ꝫ ⁊ interrogasse magistros
videamꝰ quid sequit̄. Stupebant
autem om̄es qui eū audiebāt. su
per prudētia ⁊ respōsis eius ⁊ vidē
tes mirati sūt. Qui em̄ idem verus
homo. ⁊ verus erat deꝰ. ad osten
dū. ꝙ homo erāt. hoīes magistros
hūiliter audiebat. ⁊ ad cōprobā
dum. ꝙ deus erat eisdē loquētibꝫ
sublimiter respōdebat Qꝫ matri que
renti ac dicēti. fili quid fecisti no
bis sic. ecce pater tuꝰ ⁊ ego dolen

tes q̄rebamꝰ te. respondit ⁊ q̄d
est ꝙ me q̄rebatis. nesciebatis
quia in hijs que patris mei sunt
optet me esse. diuine maiestatis
indicium fuit de q̄ alibi dicit. om
nia quecūq́ꝫ habet pater mea sūt
atq́ꝫ ideo rectissime templum. nō
minus ad se ꝙ̄ ad patrē pertine
re testatur. Inuētus quippe i tem
plo dicit. quia i hijs que patris
mei sūt oportet me esse quia nimi
rum quorum vna est maiestas ⁊
gloria. horꝫ etiam vna sedes ac do
mus est. nō solum materialis dei
domus. que ad adorandū eum tē
poraliter fieri solet. sed etiā domꝰ
intellectualis. que ad laudādum
eum ineternum cōstruitur. eque
patri ⁊ filio. ymo etiā spiritui sā
cto constat esse cōmunis. Deniq́ꝫ
idem filius. qui de se ac patre dile
ctori suo pmittit. veniemꝰ ad euꝫ
⁊ mansiōem apud eum faciemꝰ
dicit de spū. ⁊ ego rogabo patreꝫ
⁊ aliū paclitū dabit vobis. vt ma
neat vobiscū ineternū. spiritū veri
tatis. q̄ apud vos manebit. ⁊ i vo
bis erit. ꝙ videlicet eiusdē sancte
trinitatis. cuiꝰ vna atꝫ indiuisibi
lis natura dīnitatis est. māsio in
cordibus electorū dispar esse nō
potest. Ergo ꝙ dominus in tēplo
sedens dicit. in hijs que p̄ris mei
sūt oportet me esse. declaratio est
cōsempiterne do patri potestatis
⁊ glorie. Qꝫ autem rediens naꝫa
reth. erāt subditus parentibꝰ. hu
mane ē veritatis indiciū. simulq́ꝫ
hūilitatis exēpluꝫ In ea nāq́ꝫ na
tura subditꝰ erat hoībus. in qua

minor est pr̃e. vñ ipse dicit. vado
ad pr̃em. quia pater maior me ẽ
in qua etiã minoratus est paulo
minꝰ ab angelis. in illa autẽ in q̃
ipse ⁊ pater vnũ sunt. in qua nõ
ex tẽpore vadit ad pr̃em. ſʒ semp
in ipso est. õmia ꝑ ipm̃ facta sunt
⁊ ipse est ante oĩs. Cuius mul
tum est mirãda magne dispensa
cio pietatis. qui dũ pentes suos
misteriũ diuine sue maiestatis.
necduʒ capere vidisset. exhibuit
eis hũane subiectiõem humilita
tis. vt ꝑ hanc eos paulatim. ad
agnicõem diuinitatis institueret
Cum enĩ dixisset. quid est ꝙ me
querebatis. an nesciebatis. ꝙ in
hijs q̃ patris mei sunt oꝑtet me
esse. ⁊ ipsi nõ intellexerũt verbum
qd locutus est ad illos. sicut euã
gelista ꝯsequẽter insinuat. descẽ
dit cũ eis. ⁊ venit nazareth ⁊ erat
subditꝰ illis dicebat ergo archa
nũ sue diuine virtutis parentibꝰ
hũane sue fragilitatis. matri sue
scilicet vere sue carnis. ⁊ castissiõ
tutori castitatis illius. qui per id
tẽporis necdum prolata luce euã
gelica ab õmibꝰ pene qui eos nos
se poterãt. carnali cõiunctõne vir
eius. carnali administratiõe pat
estimabat. simul ⁊ vocabat ipsi
us domini saluatoris. dicebat in
ꝙ hijs. ꝙ in hijs que patris mei
sunt. oꝑtet me esse Qui cũ arcem
tanti misterij ascẽdere intelligẽdo
nõ possent neqȝ aliter eũ in hijs.
que vere patris eiꝰ essent manere
decernerent. nisi vt ꝯp̃hendere nos
sent. descẽdit ipse cũ ipsis ad infe
riora cõuersationis eorũ. cepitqȝ
manẽ in hijs q̃ illoꝝ erant ⁊ erat
eis pia dispẽsacõe subiectꝰ. donec
ꝓficiente hũilitatis magisterio.
ꝙtum oĩbus creaturis esset p̃se
rendꝰ. agnoscerent. Quid ꝓ hijs
nostrũ agat suꝑbia. obsecro pau
cis attẽdamꝰ Certe cũ ea que nõ
eternaliter nouimꝰ ſʒ iuu ãte dño
ex tẽpe didicimus archana scrip
turarũ. simpliciores quosqȝ frẽs
loquẽtibꝰ nobis itelligere nõ pos
se sentimꝰ. statiʒ extolli cõsuesci
mus eisqȝ despectis. de nrã nos q̃
si singulari. ac ꝑplurima eruditi
one iactamꝰ quasi nõ sint ꝑplu
res etiã nobis multo doctiores ⁊
qui a doctioribꝰ nolumꝰ despici ip
si indoctiores nobis despicere. ymo
etiã irridere gaudemꝰ. neqȝ remini
sci curamꝰ ꝙ nõ eis qui vel miste
ria fidei. vel sui p̃cepta conditoris
tantũ meditando percipiũt ſʒ hijs
pociꝰ. qui ea que discere potuerũt.
oꝑando exercẽt. regni aditus pa
tet. insuꝑ etiã scienti bonũ facere.
⁊ nõ faciẽti. peccatũ est illi. ⁊ sicut
dominꝰ ipse testatur. õmi cui mul
tum est datũ. multum queretur ab
eo. Ne nos ergo sciẽtia inflet. sed
caritas pociꝰ edificet. sequamur
exemplũ apparentis in homine fi
lij dei. qui eis quos se ad subli
mia discenda sequi. necdum va
lere cõspexit. seipsum benigna hu
militate subiecit. cuius exemplo
imbutos eorum animos. celesti
gratia dignos. celestis archani
rederet esse capaces. Et mater in
quit eius cõseruabat õnia verba

cōferens in corde suo. Omnia que de domino vel a domino dicta. siue acta ↄgnoueāt mater virgo. dili gentius in corde retinebat. sollici te cuncta memorie cōmendabat vt cum demū tempus predicande siue scribende incarnacōnis eius adueniret sufficiēter vniuersa ꝑ ut essent gesta. posset explicare querētibus. Imitemur ⁊ nos fra tres mei. piam domini matrē ipsi quoqꝫ ōnia verba ⁊ facta domini ac saluatoris nostri. fixo in corde conseruādo. horum meditacōne. diurna ⁊ nocturna importunos in animum nocentiūqꝫ cogitacōnū re pellam⁹ incursus. harum crebra collacōne. ⁊ nos ⁊ proximos no stros a fabulis sup̄uacuis ⁊ ma le dulcoratis. detractionum collo quijs castigaē. atqꝫ ad diuine fre quētiā laudis accendere curem⁹ Si enī fratres carissimi. vt futuri beatitudine seculi habitaē in do mo domini ac ꝑpetuo illū lauda re desideram⁹ oportet nimirū. ⁊ in hoc seculo quid ī futuro queram⁹ sollicite premōstrem⁹ frequētan do videlicet ecclesie limina ⁊ nō so lum in ea laudes domini canēdo: sed ⁊ in ōni loco dominacōnis ei⁹ ea que ad laudē gloriāqꝫ cōdito ris nostri proficiat. verbis parit̄ ⁊ factis ostendēdo. Et ihesus inq̄t proficiebat scientia. etate. ⁊ gra cia apud deum ⁊ homies. Naturā vere humanitatis indicat. ī qua proficere ad temp⁹ voluit. qui in diuinitate idem est. ⁊ āni eius nō deficient. iuxta homis quippe na turā. proficiebat sapiētia. nō qui dem ipē sapiētior ex tempe existē do. qui a prima cōceptionis hora spiritu sapiētie plen⁹ p̄manebat sed eādem qua plenus erat sapi entiā. ceteris ex tempore paulati demonstrādo. Iuxta homis natu ram ꝑficiebat etate. quia de īfan cia ad puericiā. de puericia ad iu uentutem. cōsueto hominib⁹ cre scendi ordine peruenit Iuxta homi nis naturā proficiebat grā. non ipē ꝑ accessum temp̄is accipiēdo qđ nō habebat sed pandēdo donū gratie qđ habebat. Et bene cū di ctū esset quia ihesus proficiebat sapiētia etate ⁊ gratia adiūctum est. apud deū ⁊ homines quia q̄n tum proficiēte etate hominib⁹ sa pientie ⁊ gratie que sibi inerat dona patefaciebat. tantū eos ad laudē dei patris semp excitare cu rabat. pagēs ipse qđ ceteris agē dum p̄cepit. Luceat lux vestra co ram hoibus vt videāt opa vestra bona ⁊ glorificēt patrē vestꝝ qui ī celis est. Atqꝫ ideo nō solū apud hoies gratia ⁊ sapiētia ꝑficere di citur. inq̄ntum ipsi eius sapientiā grāmqꝫ potuere ↄgnoscere. sꝫ etiā apud deū. inq̄ntum ad ei⁹ laudem gloriāz. sapiam. ac grām. quā in eo ↄgnouere retulerīt. cuius bn̄fi cijs ⁊ muneribus eternis. sit laus grāꝝ actio in ōnia se. s. Amen.

Dnica. ij. Scđm Iohem

In illo tēpore Nupcie fcē sūt ī chana galilee. ⁊ erat mat̄ ihesu ibi. Et re liqua. Omel̄ vene. Bede p̄sbiteri.

Vod dñs noster atq; sal
uator. ad nuptias voca
tus. nõ solum venire. sed ⁊
miraculũ ibidem quo cõuiuas le
tificaret facere dignatꝯ est. excep
tis celestiũ sacramentoꝝ figuris:
sed etiã iuxta litterã fidem recte credẽ
cium confirmat. Porro taciam ⁊
marciam ceteroꝝqꝫ qui nupciis
detrahũt ꝑfidia. q̃ sit damnabi
lis insinuat. Si enĩ thoro immacu
lato ⁊ nũpciis. debita castitate ce
lebratis culpa inesset. nequaq̃ do
minꝯ ad has venire. nequaq̃ eas
signoꝝ suorũ iniciis cõsecrare vo
luisset. Nũc autem. quia bona est
castitas coniugalis. melior conti
nentia vidualis. optima ꝑfectio
virgĩalis. ad cõprobãdam om
nium electiõem graduũ. discernẽ
dum tamẽ singuloꝝ meritũ. ex in
temerato marie v̇ginis vtero na
sci dignatus est. a prophetico ãne
vidue ore mox natus benedicit.
a nupciaꝝ celebratoribꝯ nam in
uenis inuitatꝯ. ⁊ hos sue p̃sentia
virtutis honorat. sed ad altiorẽ ce
lestium leticiã figuraꝝ. Miracula
namqꝫ facturꝯ in terra dei filius.
venit ad nuptias. vt ipm̃ se esse
doceret de q̊ sub typo solus ps̃ pre
cinuit. Et ipẽ tanq̃ spõsus ꝓcedẽs
de thalamo suo. exultauit vt gi
gas ad currendã viam. a sũmo ce
lo egressio eius. ⁊ occursus eius
vsqꝫ ad sũmũ eius. Qui ⁊ ipẽ quo
dã loco de se suisqꝫ fidelibꝯ ait. Nũ
quid possunt filii spõsi lugere. q̃
diu cũ illis est spõsus. Veniẽt au
tem dies cũ auferetᷣ ab eis spõsus

⁊ tunc ieiunabũt. quia nimirũ in
carnacõ nostri saluatoris. ex quo
patribꝯ cepit promitti. mltis est
sãctorũ lacrimis ⁊ luctu semper expe
ctata donec veniret. similiter ex q̊ pꝯ
resurrectiõem ascẽdit ad celũ. om
nis sanctoꝝ spes. ad eius pendet
reditũ. solo aũt quo cum hoibus
cõuersatus est tempe. flere ac lu
gere nequiuerũt. quia iam secũ eti
am corpaliter. eũ quem spũaliter
dilexerũt habebãt. Sponsus ẽgo
xp̃c. sponsa eius est ecclesia. filii
sponsi vel nuptiarũ. singuli quiqꝫ
fideliũ eius sunt. Tempꝯ nuptiaꝝ
est tempꝯ illud. quãdo ꝑ incarna
tionis misteriũ. sanctã sibi ecclãm
sociauit. Nõ igitur casu. sed certi
gratia misterii venit ad nupcias
in terra carnali more celebratas.
qui ad copulãdam sibi spiritua
li amore ecclesiam. de celo descẽdit
ad terram. Cuius quidem thala
mus incorrupte genitricis vterꝯ
fuit. in quo deus humane nature
coniunctus est. ⁊ ex quo ad soci
andã sibi ecclesiã. tanq̃ sponsus
ꝓcessit. Primꝯ nuptiarũ locus iu
dea extitit. in qua filiꝯ dei homo fie
ri. ⁊ ecclesiã sui corpis ꝑticipacõe
cõsecrare. ⁊ sui spiritꝯ pignore in
fide cõfirmare dignatus est. Sed
vocatis ad fidem gentibus. vsqꝫ
ad fines orbis terre. earundẽ nup
ciarũ votiua gaudia peruenerũt.
Nec vacat a misterio. q̃ die ter
cia post eã que superior euãgelii
sermo descp̃serat. nupcie facte re
ferũtur. sed tercio tẽpore seculi dñm
ad aptandã sibi ecclesiam venisse

designat. Primũ quippe seculi tem
pus ante legez. patriarchaꝝ exē
plo. scd̃m sub lege ꝓphetaꝝ scriptis
terciũ sub gratia preconijs euan
gelistarũ. quasi tercie diei luce mũ
do refulsit. in quo dominꝰ ꝛ salua
tor noster ꝓ redēptione generis
hũani. in carne natus apparuit.
Sed ꝛ hoc qḋ in chana galilee. id
est in zelo trāsmigracōis ꝑpetra
te eedē nuptie esse phibentur. ty
pice denũciat eos maxime gr̃ia
xp̄i dignos existere. qui zelo ferue
re pie deuocōnis. ꝛ emulari caris
mata maiora. ac de vicijs ad v̓tu
tes bona operādo. de terrenis ad et̄
na norũt sperando et amādo trās
migrare discūbente autē ad nup
cias domino. vinũ defecit vt vino
meliori p ipsum mirabili ordīe fā
cto manifestaretur gloria latētis
in homīe dei. ꝛ credētium in eum fi
des aucta pficeret. Qꝫ si misteriũ
querimꝰ. apparēte in carne domi
no. meāta illa legalis sensus sua
uitas paulatim cepat. ob carna
lem phariseorũ interpretacōnem
a prisca sua v̓tute deficere. q̃ mox
ea que carnalia videbātur māda
ta. ad spiritalez cōuertit doctrinā
cunctāqꝫ littere legalis supficiem
euāgelica celestis gratie virtute
mutauit quod est vinũ fecisse de
aqua. Sed primo studeamꝰ inda
gare. quid sit ꝙ cum deficiente vi
no. diceret mater ihesu ad eum. vi
num nō habent. respondit. quid
mihi ꝛ tibi est mulier. nōdum ve
nit hora mea. Neqꝫ enĩ matrem su
am inhonoraret. qui nobis iubet

honorarē patrem ꝛ mr̃ez aut eam
sibi esse matrez negaret. ex cuius
carne virginea carnē suscipere nō
despexit. etiam apostolo teste qui
ait Qui factus est ei ex semine da
uid scd̃m carnem. Quomodo ex se
mine est dauid scd̃m carnem. si
nō ex corpoē marie scd̃m carnez.
que ex semīe dauid descēdit. Sed
in eo ꝙ miraculum facturus ait.
quid mihi ꝛ tibi est mulier. signi
ficat se diuīitatis. qua miraculuz
erat patrādum. nō principium
tēporaliter accepisse de matre sed
eternitatē semp habuisse de prē.
Quid mihi ꝛ tibi inquit est muli
er. Nōdum venit hora mea. cui ex
diuinitate quā ex patre semp ha
bui. cum tua carne ex qua carnē
suscepi cōmune non est. Nōdum
venit hora mea. vt fragilitatem
sũpte ex te hũanitatis moriēdo de
monstrem. prius est vt potētiam
eterne deitatis. virtutes operādo
patefaciam Veniet autem hora.
vt quid sibi ꝛ matri cōmune essz
ostēderet cum eaz moriturꝰ in cru
ce discipulo virgini. virginē com
mēdare curauit. Carnis nāqꝫ in
firma ppetiēs. matrez de qua hec
suscepit pie cognitam. ei quē ma
xime diligebat discipulo cōmen
dauit quā diuina facturus quasi in
cognitā se nosse dissimulat. quia
hāc diuine natiuitatis auctorez.
non esse cognoscit. Erant autem
lapidee ydree sex posite scd̃m pu
rificacōnem iudeorum. capientes
singule metretas binas. vel ter
nas. Ydrie vocātur vasa aquaꝝ

receptũ parata. grece enim aqua
ydor dicitur. Aqua autẽ scripture
sacre sciẽtiam designat. que suos
auditores. ⁊ a peccatoꝝ sorde ab
luere ⁊ diuine cognitionis solet
fonte potare. Vasa sex quibꝰ con
tinebatur. corda deuota sunt san
ctorũ. quoꝝ ꝑfectio vite ⁊ fidei ex
plum recte viuẽdi ac credendi pro
posita est generi humano ꝑ sex se
culi labẽtis etates. id est vsqꝫ ad
tempꝰ dominice p̄dicationis Et be
ne lapidea sunt vasa. quia fortia
sunt p̄cordia iustorũ. vtpote illiꝰ
fide ⁊ dilectõne solidata lapidis
quẽ vidit daniel p̄cisum de mõte
sine manibus. factũqꝫ in mõtem
magnũ. ⁊ implesse oẽm terraꝫ
⁊ de quo dicit zacharias. in lapi
de vno septem oculi sunt. id est in
xp̄o vniuersitas sciẽtie spiritalis
inhabitat. cuius ⁊ ap̄ostolꝰ petrꝰ
meminit ita dicẽs. ad quẽ accedẽ
tes lapidem viuũ. ⁊ ipsi tamq̄ꝫ la
pides viui supedificamini. Bene
scd̃m purificatõnem iudeorũ tan
tum posite erãt ydrie. quia iudeo
rum tãtum populo lex ꝑ moysen
data est. nam grãa euãgelij ⁊ ve
ritas. nõ minus gentibus q̄ꝫ iude
is ꝑ ihesum xp̄m facta est. Capiẽ
tes inquit singule metretas binas
vel trinas. quia scripture sancte
auctores ⁊ ministri prophete mo
do de patre tantũ loquũtur ⁊ filio
vt est illud. Omnia in sapiẽtia fe
cisti. virtus etenĩ dei ⁊ sapiẽtia cri
stus est Modo etiã spiritussancti
faciũt mentiõeꝫ. iuxta illud psal
migraphi. Verbo dñi celi firma
ti sunt. ⁊ spiritu oris eiꝰ omnis vir
tus eorũ. Verbum domini ⁊ spiri
tũ. totam q̄ꝫ vnus deꝰ est intellige
trinitatẽ. Sed q̄ꝫtum inter aquaꝫ
⁊ vinum tantum distat inter sen
sum illum. quo scripture ante ad
uentũ saluatoris intelligebãtur
⁊ eũ quem veniẽs ipse reuelauit
apostolꝭ eorumqꝫ discipulis ꝑpe
tuo sequẽdum reliquit. Et quideꝫ
potuit dñs vacuas iplere ydrias
vino. qui in exordio hũane crea
tionis cuncta creauit ex nihilo. ſꝫ
maluit de aqua facere vinũ. quo
typice doceret. nõ se ad soluẽduꝫ
improbãdũqꝫ. sed ad implendũ
potiꝰ legem prophetasqꝫ venisse.
neqꝫ alia se ꝑ euãgelicam gratiã
facere ⁊ docere. q̄ꝫ que legalis ⁊ ꝓ
phetica scriptura eum facturũ do
cturũqꝫ signaret. Videamus ẽgo
frẽs sex ydrias. scripturaꝝ aqua
salutari repletas. videamus ean
dem aquã in suauissimũ odorem
gustumqꝫ vini cõuersam. In pri
ma etate seculi. abel iustuꝫ frater
inuidens occidit ⁊ ob hoc ipse per
petua martirij gloria beatus. eti
am in euãgelicis ⁊ in apostolicis
litteris iusticie laudẽ accepit. fra
tricida impius eterne maledicti
onis penas luit. Quicũqꝫ hijs au
ditis metuũt cum impijs damna
ri. cupiẽtes benedici cuꝫ pijs om
niũ odiorum ⁊ inuidie fomitẽ abi
ciunt. deo placere ꝑ sacrificium iu
sticie. modestie. innocẽtie. ac pa
tientie curãt. vas plenũ aque in
scriptura inueniũt. vnde salubri
ter abluti potatiqꝫ gaudeãt. Sed

si intellexerint cayn homicidā iu
deorum esse pfidiam. occisionem
abel. passionē esse saluatoris. ter
ram que apuit os suū. a suscepit
eius sanguinē de manu cayn. ec
clesiam esse. que effusum a iudeis
xp̄i sanguinē. in misterium sue re
nouacōnis accepit. inimicū aquā
in vinū mutatam reperiunt. quia
sacre dicta legis. sacracius intelli
gunt. Secūda etate seculi incho ā
te. deletus est aquis diluuij mun
dus. ob magnitudinē peccatorū.
sed solus noe propter iusticiam
ē cum domo sua liberat⁹ in archa
Huius plage audita vastacōne
horribili. paucorūq; liberacōe mi
rabili. quisquis emēdatus viue
re cepit liberari desiderās cum ele
ctis. timēs exterminari cū reprob
ẏ driam pfecto aque qua mūdaē
tur vel reficeret̄ accepit At vero cū
alci⁹ respicere ceperit. a i archa ec
clesiā. in noe xp̄m. in aqua delēte
peccatorēs aquam baptisim q̄ pec
cata diluit. in hoibus vel i anima
libus. que archa cōtinebat. mul
tifariam baptisatorū differentiā.
in columba que post diluuiū. ra
mū oliue intulit in archā. vnctio
nem spūssancti. qua baptisati im
buūtur intellexeit. iam in veteris
historia facti suaz ablucōem. san
ctificacōem iustificatiōem pphetā
ri contēplatur Tercia etate seculi
deus tēptans obediētiam abrahe
filiūz vnicū eius. eum quē dilexit
in holocaustū sibi offerri p̄cepit.
Nō differt abrahā facere que iu
betur. s; pro filio imolat̄ aries ip
se tamē pro obediētie virtute exi
mia. ppetue bn̄dictōnis heredita
te donat̄. Ecce habes ẏdriā terciā.
Audiens enim q̄ta virtus obedi
entie. q̄ta mercede remunerētur. a
ipse obediētiam discere atq; habe
re satagis. Quid si imolacōez filij
vnici dilecti passiōem eius intelli
gis de quo dicit pater Hic est fili
us me⁹ dilect⁹. in quo michi bene
cōplacui. in qua quia diuinitate
impassibilis pmanet sola hūani
tas mortē passa est. a dolorē qua
si filius offeret̄. sed aries mactat̄.
si intelligis benedictōem que pro
missa est abrahe. in te de gentib⁹
credēdis munus esse cōpletum. ni
micū tibi de aqua vinū fecit. quia
spūalem sensum cuius noua fra
glantia debriaris apuit. Quarte
etatis inicijs dauid p saule regnū
israhelitice gētis sortitur. hūilis.
innocēs. a mitis. exul p illo cuius
iniusta diu psecucōne cruciabat̄
Ecce ẏdria quarta. fonte salutari
repleta Quisquis hec audiēs. hu
manitati atq; innocētie studere a
supbiam atq; inuidiā ceperit suo
de corde repellere. quasi haustum
aque limpidissime. quo reficiat̄
inuenit. At si in saule psequētes
iudeos. in dauid xp̄m a ecclesiaz
significari cognouerit. illorū ob p
fidiam. a carnale simul imperiū a
spirituale destructū. xp̄i autem a
ecclesie regnum esse mansurū. po
culū vtiq; vini de aqua factuz sen
ciet. quia se suāq; vitam a regnū
sed a seipsum regem ibi scriptū le
gere nouit vbi pri⁹ quasi de alijs

veterē legebat hystoriaʒ. Quinta
etate seculi. popul⁹ peccās captiui
tate nabuchodonosor babiloniā
trāsmigrat. ꝭ post septuagita an
nos. penitēs ⁊ correct⁹. in patriaꝫ
ꝑ ihesum sacerdotē magnuꝫ redu
citur. vbi domū dei que incēsa est
⁊ ciuitatē sanctā que destructa ē
reedificat. Hec audiēs siue legēs
quisqꝫ peccandi metū arripit. ad
penitēdi remediuꝫ ꝯfugit. aqua
ydrie purificātis ablutus est. Si
vero intelligere didicerit ihrl'm. ⁊
templū ecclesiam xp̄i. babiloneꝫ
ꝯfusionem peccatoꝝ. nabugodo
sor dyabolū. ihesū sacerdotē mag
num. veꝝ eternumqꝫ pontificē es
se ihesum xp̄m. septuaginta ānos
bonoꝝ plenitudinē opeꝝ. que per
spūssancti dona largiūtur. videli
cet ꝓpter decalogum ⁊ septiformē
eiusdē spiritus gratiaꝫ. videritqꝫ
hoc quotidie fieri. alijs inimicū a
dyabolo de eccia peccando raptis
alijs gratia spūssancti ꝑ xp̄m resi
piscēdo ac penitēdo recōsiliatis. vi
num de aqua factū habꝫ: quia ad
se ꝑtinere que scripta sunt intelli
gens. magno mox cōpunctōis
ardore. qua musto et calice quic
quid sibi peccati captiuātis inesse
depꝛehenderit. ꝑ xp̄i grām liberari
deposcit. Sexta inchoāte seculi eta
te. domin⁹ in carne apparēs. octa
ua die natiuitatis. iuxta legē cir
cūcisus est. trigesima ⁊ tercia p⁹
hec. ad templū delatus. ⁊ legalia
sunt pro eo munera oblata. Hec
intuētes ad litterā apte discim⁹.
q̄nta nobis diligētia sunt euāge
lice fidei subeūda misteria. quādo
ipse benedictiōem gratie afferēs.
qui legem littere dedit. veterū pri
mo cerimoniarū ritu consecrari.
qui cūcta diuinitus ꝯsecrat. ⁊ sic
noue gratie sacramēta suscipere.
simul ⁊ tradere curauit. Ecce ydria
sexta. ad abluēda peccati ꝯtagia
⁊ optanda vite gaudia. mūdio
rem ceteris afferēs vndam. Verū
si in octaui diei circūcisione. bap
tisma qd̄ in misteriuꝫ dominice re
surrectiōis. a peccatoꝝ nos morte
redemit. intelligis. in inductōe in
templum ⁊ oblacōne hostie puri
ficantis. cognoscas fideles quos
qꝫ de baptistelo ad altare sanctū
ingredi. ac dominice corporis ⁊
sanguinis victima singulari debe
re consecrari. vino quidē de aqua
facto ⁊ quidem meācissimo dona
tus es. Porro si circūcisionis diē.
ad generalē humani generis re
surrectiōem. quādo mortalis pro
pago cessabit. ⁊ mortalitas tota
immortalitate mutabit̄ interp̄ta
ris ⁊ circūcisos induci in templū
cū hostijs intellexeris. q̄n̄do post
resurrectōem. vniuersali exple to
iudicio. sancti incorruptibiles iā
facti ad cōtemplandū ꝑpetuo spe
ciem diue maiestatis. cum bono
rum operū muneribus intrabūt.
mirādum profecto vinū de aqua
fieri videbis cuius conditori recte
protesteris ⁊ dicas. ⁊ poculū tuū
inebriās q̄m preclarum est. Ergo
domin⁹ vinū in gaudio nuptiaꝝ
nō de nichilo facere voluit. ꝭ ydri
as sex repleri aq̄ precipiēs. hanc

mirabile cōuertit in vinum. quia
sex mūdi etates. sapientie saluta
ris largitate donauit. quaꝫ tamē
ipē eximiēs sublimioris sensus vir
tute fecūdauit. Naꝫ que carnales
carnaliter tantū sapiebant. ipse
spiritaliter sentiēda reseāuit Vul
tis audire frēs qualiter de aqua
fecerit vinū. Apparuit post ēsurre
ctiōem suam duobus discipulis
ambulantibus in via ibatqꝫ cū il
lis. ⁊ incipiēs a moyse ⁊ ōmibus
prophetis. interp̄tabatur in ōni
bus scripturis. que de ipso erāt.
Vultis iterū audire quomō eodē
vino sunt inebriati. Postmodū
cognoscentes quis esset. qui eis
verbū vite propinabat. dicebāt
ad inuicē. Nōne cor nostꝝ ardens
erat in nobis cū loqueretꝛ in via.
⁊ apiret nobis scripturas. Dicit
ergo dn̄s ministris Implete ydri
as aqua. Et impleuerūt eas vsqꝫ
ad summū. Quid p ministros. q̄
hec iubentꝛ facere. nisi xp̄i signan
tur discipuli. Qui ipleuerūt ydri
as aqua. nō quidem ipsi p̄teritas
mūdi etates legalibꝰ ac prophe
ticis implendo scriptis. sed ipsi in
telligēdo prudenter. ⁊ aperiēdo fi
deliter. quia scriptura. que a pro
phetis ministrata est. ⁊ salubris
essꝫ ad haustū sapientie celestis
⁊ ad operū castigacōnem vtilis.
Impleuerūt eas vsqꝫ ad sūmū. qꝛ
recte intellexerūt nullum fuisse tē
pus seculi. a sanctis alienū docto
ribus. qui siue verbis. siue exem
plis. siue etiā scriptis. viam vite
mortalibus pāderent. Et dicit eis

Haurite nūc ⁊ ferte architriclino
Et tulerūt Architriclinus aliquis
legisperitꝰ illius temporis est. for
tasse nicodemꝰ. vel gamaliel. vel
discipulus tūc eius saulus. nunc
autēꝫ magister totiꝰ ecclesie pau
lus apostolꝰ. Et cum talibus ver
bum euāgelij creditur qd̄ in litte
ra legis ⁊ pphetie latebat occultū
vinū vtiqꝫ architriclino. de aqua
factū propinatur. Vnde cōueniē
ter phibetur. qd̄ architriclinꝰ vo
cato spōso dixerit. ōmis homo pri
mū bonū vinū ponit. ⁊ cū inebria
ti fuerint. tūc id qd̄ deteriꝰ est. tu
aūt seruasti vinū bonum vsqꝫ ad
huc. quia doctorū est cognoscere
distātiam legis ⁊ euāgelij. verita
tis ⁊ vmbre. cūctisqꝫ veteribus in
stitutis. cunctis terreni regni pro
missis. nouam euāgelice fidei grē
ciam. ⁊ perpetue patrie celestis
dona preferre. Hoc fecit ini cīū sig
norū ihesus in chana galilee. ⁊
manifestauit gloriā suam. Mani
festauit hoc signo. quia ipse essꝫ
rex glorie. ⁊ ideo spōsus ecclesie.
qui vt homo cōmunis veniret ad
nupcias. sed quasi dominꝰ celi ⁊
terre. elemēta prout voluisset cōuer
teret. Pulchra aūt rerum cōueni
entia. qui inicio signoꝝ. que mor
talis adhuc mortalibꝰ erat osten
surus. aquam cōuertit in vinū ip
se inicio signorū que immortalis
iam p resurrectiōem effectus. im
mortalis vite studia sola sectātibꝰ
ostēderet. carnalem priꝰ ⁊ quasi
insipidā mentem eoꝝ sapore sciē
cie celestis imbuit. Nam ⁊ primo

cōsistens in terra sui spūs mūne
re apuit illis sensum. vt intellige
rent scpturas. ⁊ postmodū misso
eodem spiritu de celis. maiorez su
pmi amoris simul ⁊ sapiētie spiri
talis fraglātiam. eorum cordibus
infudit. data insup omniū cogni
cione linguaꝝ. quibus vniuerso
orbi eaz quā pceperāt. vite grām
ꝓpinare sufficerent. Has ergo xpi
⁊ ecclesie nuptias frēs carissimi.
que ⁊ tunc vna in ciuitate figura
bātur. ⁊ nūc vniuerso celebrātur
in orbe terrarū. diligamꝰ tota mē
te. harū gaudijs celestibꝰ indefes
sa bonorū operum intentione iun
gamur Has quidē per fidem voca
ti intrauimꝰ ⁊ mūdo dilectōis ha
bitu celebrare curemꝰ. necꝫ acti
onis simł ⁊ cogitacōnis maculas
ante diem extremi discrimis. ipsi
sollicicius examinādo diluamus
ne forte tunc ingrediens rex. qui
has filio suo nuptias fecit. si vide
rit nos nupcialē caritatis vestē nō
habē eiciat nos. ⁊ ligatis a bene
agēdi facultate pedibꝰ nostris ac
manibꝰ. exteriores mittat in tene
bras Mūdemus fide fortia cordiū
nostroꝝ vascula scd̄m purificaci
onem preceptoꝝ celestiū implea
mus hec aqua sciētie salutais. sa
cre lectioni crebriꝰ attendēdo. roge
mus deū. vt ipsam quā nobis sci
entie grām cōtulit. ne forte inflet
caritatis sue feruore calefaciat. ⁊
ad supna qrēda sola hac sapia
cōuertat. quatenꝰ spiritaliter ine
ebriati. possimꝰ ⁊ ipsi cum ꝓpheta
cantaē. potasti nos vino cōpuncti
onis. sicqꝫ fit. vt nobis quoqꝫ bn̄
proficiētibus ⁊ nūc ex parte ꝑcipere
sufficimꝰ. ⁊ in futuro pfecte
ihesus manifestet gloriā suaz. in
qua viuit ⁊ regnat cum patre. in
vnitate spūssancti deus. p omnia
secula seculoꝝ Amen.

Dominica tercia.

Scd̄m Matheum

n illo tēpore. Cū de
scendisset ihesus de monte. secute
sunt eū turbe multe. Et ecce lepro
sus veniēs. rogabat eum dicens.
Dn̄e: si vis potes me mūdaē. Et re
qua. Omel Origenis.

Ocente in mōte domino. di
scipuli venīut ad eū sicut
alacres. sicut domestici si
cut ꝓximi. sicut amici vel frēs. ideo
ait ⁊ dominꝰ ad eos Vos estis sal
terre. ⁊ vos estis lux mūdi. Nūc ve
ro descendente eo de mōte. turbe se
cute sunt eū que i montē ascēdere
non potuerūt. vt pigri populi. vt
negligētes. vt impfecti. Ita ⁊ filij
israhel. pmitus in montē ascende
re nō valuerūt. ad obuiādūz deo
pgere non potuerūt. Propter suā
irreligiositatē ⁊ impietatē. sed so
lus moyses ascēdit. ⁊ pauci cum
eo seruoꝝ israhel. ita ⁊ cum dn̄o.
discipuli soli in montē ascenderūt.
⁊ tardiores deorsuz steterūt. Sic ⁊
modo. vigilantes ⁊ alacres ⁊ fide
les anime deum timentes. ⁊ dn̄m
diligētes. regna celestia desiderātes
dominū semp sequētes post domi
num in illū celestem montē ascen
dūt. audiētes apostolum dicente

Que sursũ sunt querite. que sursũ sunt sapite. vbi xp̃c est in dextera dei sedens. Descendete nunc domino. hoc est inclinãte se ad infirmitatem ⁊ impotẽtiam ceterorũ. imꝑtus impfectõni eorum vel infirmitati. secute sunt eũ turbe multe. aliquãti propter caritatẽ. aliqñti ꝓpter doctrinã. aliquãti propter ammiracõem ⁊ curatiõem. Et ecce homo leprosus vnꝰ ex illis qui curaꝫ q̃rebant. qui leuamẽ desiderabãt Et ecce leprosus veniẽs. adorabat eũ dicens. Domĩe si vis potes me mũdare. Deorsum currens rogas o homo. ⁊ in monte nichil dicis. Quare sic? Quia tempꝰ ⁊ tempo ã õni rei sub celo. tempꝰ doctrine ⁊ semp tẽpũs curationis. Jn mõte docuit illũinauit. monuit. aĩas curauit. corda sanauit. Propterea ẽ ego illa maiora tẽptare nolui. illa sũma tardare passus sum Jpsis ergo ab illo cõpletis deorsum. eo de mõte ad curandũ descendente sicuti de celo. sicuti de celestibus montibꝫ. ad saluãdos carnales descendente. venit ad eũ homo leprosus adorãs eũ. Anteq̃ peteret adorare cepit. anteq̃ rogaret. culturã ostẽdit. Adorauit autẽ eum. Pro hoc autẽ ipso deum ⁊ dñm eum inuocãs adorabat eum. Sic ⁊ illi beati magi. prius procidẽtes adorauerũt eum. ⁊ ita demũ ei munera obtulerũt. Eodem modo ⁊ nũc iste cadens adorabat. ⁊ sic supplicem obtulit postulatiõem. domine dicens. tu q̃ digne adoraris. q̃ merito coleris. te ego vt dominũ adoro. ideo q̃ꝫ te dñm dico. opera prius contestãs. ⁊ sic verba loquẽs. per te enim õnia facta sunt. Tu ergo domine. si vis potes me mũdare. Volũtas tua opus est. ideo si vis potes me mundare. Voluisti vt hec immũdissima lepra super me veniret. siue propter mea peccata vt correptus penituissem. siue ꝓpter tuam prudẽtiam. vt mirabiliter me mũdans mg̃nificeris. Omnia dispẽsanter ⁊ prudẽter facis. ⁊ salutẽ largiter tribuis. Siue ergo hãc leprã. propt̃ mea peccata portaui. dimittens culpas meas mũda me. siue propter prouidentiam tuaꝫ me mirabiliter mũda. vt ab õmibus magnificeris. Dñe si vis potes me mũdare Volũtas tua opus est. quia ⁊ opera voluntati tue obediũt. ideo q̃ꝫ si vis potes me mũdare. Non dubito. non fallor. non dico sicut ille qui filij salutem dep̃cabatur. si q̃d potes adiuua nos. ꝫ scio q̃ õnia potes. ideo q̃ꝫ non potẽtiam peto. non fortitudinẽ quero. has enĩꝫ scio indeficientes. sed tantũ volũtatem tuam deprecor. ⁊ sequẽs virtus statim hãc gratiã adimplebit. Domine si vis potes me mũdare. mihi ad beneficiũ. tibi ad laudem. videntibus ad miraculũ. ⁊ proficiẽdi doctrinam. Domĩe si vis. potes me mũdare Tu prius naaman pñcipem syrie p heliseũ in iordane tingens lepra mũdasti. tu ⁊ modo si vis potes me mũdare. Cui respõdens dñs ait. Confiteris quia ego possum. ꝯfiteris q̃ si ego volo fit.

ideo volo mūdare Voluntatē pre
caris· potētiam confiteris. Volo
mūdare· Magnifice credis· mag
nifice ꝗ mūdaris. Plenissime cōfi
teris· plenissime letificaris Volo
mundarē· Non dubitasti credere·
nō tardo sanarē· Non distulisti cō
fessiōem· non differam te mūda
re· Volo mūdare Vt ꝗ magnam
tibi gratiam ostēdam· manū ad
te porrigaȝ. Extēdens itaqꝫ ihesus
manū· tetigit eum dicens. Volo
mūdare· Et quare tetigit eum do
minus· cū lex prohibuisset lepro
sum tangere. Propter hoc tetigit
vt ostendisset· quia omnia mū
da mūdis· quia aliorum alijs nō
adherent inquinamēta· quia ex
tranea imūdicia imaculatos nō
coinquinat· Sed adhuc propter
quid tetigit. Vt humilitatem de
mōstraret· vt nos doceret nulluȝ
spernere· nullum horrere· nullum
cōtemptibileȝ ducere propter cor
poris lesiōem· aut maculacōnem
que a domino immittūtur· pro q̄
ipse scit racōe. Extendēs ergo ma
num ihesus· tetigit eum· Medic⁹
ait sum celestis· corpora cum ani
mis curare possuȝ· propterea om
nes tango· nō vt infirmitas mihi
adhereat· sed ideo vt ab hijs qui
eam habent expellam. Sol sum
enim ait incorruptibilis· ꝗ luna
iusticie· ideoqꝫ omnib⁹ appropio·
ꝗ omēs meis splendoribus ad sa
lutem radio· Ipē vero sicut fui per
maneo in singulari mee sancdita
tis pulchritudīe· Et extēdens ma
num tetigit eum· Nō sperno legē·

sed curo vuln⁹· Non destruo man
datū· sed fugo atqꝫ mundo leprā
Ideoqꝫ cum extēdo manū· mox ef
fugit hec cōtaminatio· mee virtu
ti primarē vel resistere mee potētie
nō poterit· Dico mūdare ꝗ manū
ad tangendū extendens· effugit
illico lepra· Et inuēta est manus
domini nō lepram· sed mundū te
tigisse corpus· Cōsiderem⁹ ꝗ nos
fratres carissimi· vt null⁹ peccati
lepram in sua habeat anima· vt
nullus cōtaminationes delictorū
in suo cōtineat corde· Et si habet in
stāter adorans dominū· dicat ad
eum· Domine si vis potes me mū
dare· Tu illum prius multa deli
cta cōmittentem mūdasti manas
sen. tu alijs innumerabilib⁹ a se
culo peccantib⁹ misertus es· tu er
go si vis potes me mūdarē Et dn̄s
mox misericordie porrigēs manū
dicit· volo mūdare· Et ihesus ait
illi mūdato a lepra· huic cui mi
sertus est huic credenti domīo· qui
cōfessus est in virtute eius. Huic
ergo dixit ihesus Credidisti· san⁹
es· sperasti· mūdus factus es· No
li obliuisci qualis fueris· ꝗ q̄lis
factus es· nō cesses grātias agere
non taceas cōfiteri· Hoc ꝗ nos de
bemus facere carissimi· quādo a
dn̄o nostro de aliquo periculo libe
ramur· qn̄do ab aliq̊ dolore salua
mur siue infirmitatis· siue vulne
ris· siue de q̄libet necessitate· Non
efficiamur ingrati· nō relinq̄mus
redēptorem nostruȝ· sed alacriter
graciarū actionē ei reddamus· ß
ꝗ munera scđm substātiaȝ nrām

ad honorificandū euz exhibeamꝰ
Hoc enim ⁊ illi mādauit dominꝰ
Vade ait ad sacerdotē. ⁊ offeres
munus tuū. dixit ergo ei ihesus
Vade nemini dixeris. Et q̄re o dul
cissime dn̄e nūc dicis. nemini di
xeris Propter meā ait humilita
tem. propter meā dulcedinē. vt ⁊
vos doceamini qn̄do aliq̄d boni fa
ciatis. nō gloriari. nō extolli. nō
inaniter placere velle in conspectu
hoīm. sicut cōsuetudo est aliqn̄tis
siue cū aliquid boni fecerint. siue
cū ieiunauerint siue ī pauperū ele
mosinis ⁊ largitatibus. siue in al
taris honorē. siue in sanctorū hono
rificentia. Et epi ipsi ante homies
volūt glorificai. ⁊ sibi placere. an
te dn̄m mercedē ꝑdentes. Vide ne
mini dixeris. Te enim tacēte. hoc
mirabiliter clamabit. te enim os
nō aperiente. ōmis tui corpis sub
stātia iubilabit. Hesterno imun
dus. ⁊ hodie mūdus. ante pusil
lū horribilis. ⁊ nūc decorus. Vide
ergo nemini dixeris. sed vade ostē
de te sacerdoti. Ambulātem te ad
templū. videntes mirabūtur. ⁊ sa
cerdos vidēs expauescet. quoniā
scd̄m legem semel ⁊ bis ab eo ab
lutus et ostendēs te ipse mūdari
nō potuisti Vade ergo ostende te
sacerdoti. ⁊ vidēs cognoscat. quia
nō per legis cōsuetudinē munda
tus es. sed per gratie operatiōem
non per terrenorū sacerdotū ymā
ginē sed ꝑ celestē summi sacerdotis
splendorem. Vade ostēde te sacer
doti. Sacerdoti te ostēde. a summo
sacdote dei patris mūdatus. sed

non videaris in cōspectu domini in
anis. Non videaris sacerdoti ma
nu vacua ad eū venire. nō venias
in cōspectu sancti templi infructu
osus. sed offeres munꝰ tuum. Ad
illum enim tūc hoc dictū nos am
monet omnes. ad illum loquēs
nobis omnibus dicit. vt ⁊ nos
dona ⁊ munera nostra. nō tenea
mus apud nos. sed reddamus
deo. maxime cum de aliqua libera
mur tribulacōne. Offeres inquit
munus tuū. Quare vt oms qui vi
dēt te portarē ⁊ offerre. credāt hijs
mirabilibꝰ ⁊ magnificēt deū. qui
misertus est tui. ⁊ infidelibus per
hoc increpatio ⁊ testimoniū duri
cie cordis ipsorū fiet. Sic ⁊ illum
triginta ⁊ octo ānis iacentem in
infirmitate erigens a languore.
iussit portare grabatū. ⁊ ire in do
mū suam. vt hūc ipsum lectū por
tatum ab eo. ꝑ mediam ciuitatē
clamasset saluātem se inuocādo.
⁊ laudādo. Sic ⁊ illum cecū in na
tatoriā syloe misit. vt vidētes am
bulare illuc eūdem cecum. ⁊ iterū
remeātem. mirati ⁊ obstupescen
tes crederēt huic talia mirācula fa
cienti. Post hec que supius dicta
sunt. cū introissz capharnaū ciui
tatez galilee. Sic cognoīata est
capharnaū. in qua dn̄s sepiꝰ vir
tutis sue magnificētiam monstra
uit Ingrediēte eo capharnaum.
Cur ibi ingressus est. Propt̄ hoc
q̄d inuenit: ⁊ stati manifestū est.
Accessit ad eū centurio Accessit ve
re. nō dimidiꝰ: s̄ totus. nō aspectu
corpis tantū. s̄ ⁊ anime plenitudi

ne. non facie tantū sed ⁊ immacu
lato corde. Accessit cēturio alienꝰ
generatiōe. sed domesticus corde
alienꝰ natione. sed alacer fide. mi
litū princeps. sed plus angelorū
gaudiū Accessit ad eum centurio
Increpatio illorum Illi quōdam
ad helyā in carmelo ascendentes
quinqꝫgenarij mox in infidelitate
igne ꝯbusti sūt. ⁊ iste in fide mox
in sinu deputatꝰ est abrahe Acces
sit ad eū centurio. rogans eum ⁊
dicens. dn̄e puer meꝰ iacet in do
mo paliticus. ⁊ male torquetur.
Multi in illo tempe. pro diuersis
rogabāt infirmitatibꝰ. alius ꝑ fi
lio alius pro aliqͣ alio. ⁊ nullꝰ ꝑ
suo. nisi iste solꝰ. Et hoc ei in aug
mentū beatitudinis. ad coronaꝫ
glorie erat. Quid enī cogitabat
iste beatus. Quid estiabat in omi
bus bonis plenus centurio. Iste
aiebat. michi seruꝰ est. ⁊ ego ser
uus creatoris sū Iste me habꝫ su
per terrā dn̄m. ⁊ ego hunc mag
num in celis habeo dn̄m Si ergo
ei nō misereor. quomō michi ille
miserebitur. Si ego huic nō sub
uenio: quomodo michi subueni
et. Sic debent omnes. qui famu
los habēt ⁊ famulas. cogitare sic
misereri. sic cōdolere eis. sic suppli
care. sic curā habere de suis suis.
vel de ācillis suis. sicut ⁊ ille beatꝰ
centurio fecit Puer meꝰ inquit ia
cet in domo. Nō in vna re tantum
miserabilis ꝙ iacet. sed ⁊ in alia
ꝙ paraliticus. tercia ꝙ male torq̄
tur. Omnia enī ista dolori cogno
minauit ⁊ iacenti: ⁊ paraliticum
⁊ dure detentū. ideo vt sue anime
angustias demonstraret. ⁊ dn̄m
ꝯmonuisset. quatenꝰ ⁊ illius cru
ciatum demōstraēt. ⁊ dn̄i beniuo
lentiā inuitaēt. Puer meus iacet
i domo. Et huc quare nō attulisti
eū. sicut illi illum paraliticū in le
cto portauerunt. Ideo ait. quia
non opus est ostēdere illi oīa vi
denti. Nō opus est in cōspectu eiꝰ
afferre. cuius potētia nō termina
tur nec includit. neqꝫ excludit Ja
cet in domo paliticus ⁊ male torq̄
tur. Quid ergo vis. qd̄ cupis. qd̄
desideras. Nō multuꝫ loquor ait.
scio enī. quia ad omnia cognoscē
tem loquor. Nō verbosor. scio enī:
quia ad oīa prescietē respondeo
Ideoqꝫ iste ꝯgnoscēs corda. respō
dens dicit. Ego veniam. ⁊ curabo
eum. Ego ad abrahā veniens. se
nilem sare vterum sanaui. in sene
ctute eis ysaac filiū donās. ego ⁊
nūc veniens ad te curabo eum. Et
quomō domine promittis aduē
tum tuū huic. Nec petit. nec que
rit. sciens ꝙ nō acceptabile sit ei.
vt venias in domū eius. propter
quid omino hec profers. Ob hoc
vt ⁊ vos preualeatis. ⁊ eius fidei
simuletis. vel ꝯgnoscatis. quid sit
iste. vel qualis in eo fidei thesau
rus habeatur occultus. Jam enī
⁊ primitus abrahā temptaui. nō
pro hoc vt cognoscereꝫ. quē ante
sciebam. sed vt vos ei similes. in
omni temptacōe ⁊ fortissimi inue
niamini Et iob probaui Nō prop
ter hoc probaui. quē iustum testi
ficatus sum. sed vt vobis spem ⁊

fiduciam vel cōfidentiā demōstra
rem· Jdeo ⁊ huic dico· ego veniā ⁊
curabo eū· vt ⁊ ipse magnā suam
fidem proferēs dicat· dn̄e terrui
sti me de hoc ꝑmisso· conturbasti
me hoc dicto: infecisti fortitudinē
anime mee in hoc verbo· Non sum
dignꝰ aspectu· non sum dignꝰ ap
propiquatione· nō sum dignꝰ ac
cessu vel introitu tuo· dn̄e nō sum
dignus vt intres sub tectū meum
Moyses primitꝰ ille magnꝰ ⁊ tuꝰ
cōfabulator· ille mirabilis narra
tor operuꝫ tuoꝝ· ille fidelis in tota
domo tua· nimiuꝫ se hūiliauit di
cens Nō sum dignus ante hester
num ⁊ terciū diem Q̄nto magis
ego dicam· dn̄e non sum dignꝰ·
vt sub tectū meuꝫ intres Alienige
na sum· gētilis sum· miles sū· gla
dio accinctꝰ· sanguinem fūdens·
ad preliū exiens· ideoqꝫ non sum
dignꝰ· vt intres sub tectū meum·
sed tantū dic verbo· sed tantū veni
verbo· Verbū tuum aspectꝰ tuus
est· verbū tuum opus cōsumma
tū est· Jdeoqꝫ dic verbo· ostēde ab
sens corpe· qd presens spiritu cō
sūmare potēs es Vbiqꝫ indeficiēs
tua p̄sentia· vbiqꝫ p̄sens tuꝰ aspe
ctus· Jdcirco ego accessu ⁊ introi
tu tuo indignꝰ sum· ⁊ iste infirmꝰ
verbi tui visitacōe indiget· ⁊ ideo
dic verbo ⁊ sanabit puer meus·
Sꝫ ⁊ hoc nullū nostrū ptranseat·
sicut pusillū aliquid· qd dixit iste
beatus· nō sum dignꝰ vt sub tectū
meū intres Jntrat ⁊ nūc dominus
sub tectuꝫ credētium· duplici figu
ra· vel more· Nūc enim quādo san

cti ⁊ religiosi· ⁊ deo acceptabiles
ecclesiarū antistites· sub tectuꝫ tu
um intrant· tūc ibidem dominus
p eos ingreditur· ⁊ tu sic estimes
tanq̄ dominū suscipias· Et aliud
Quādo sanctum sumis cibuꝫ· quā
do illud incorruptuꝫ accipis epu
lum· qn̄do vite pane ⁊ poculo fru
eris· quādo māducas ⁊ bibis car
nem ⁊ sanguinē domini· tūc domi
nus sub tectū tuum ingreditur· Et
tu ergo humiliās temetipm̄· imi
tare hūc centurioneꝫ ⁊ dicito· Do
mine nō sum dignus· vt intres
sub tectū meum· Vbi enim indig
ne ingreditur· ibi ad iudicium in
greditr̄ illi accipienti· Sed adhuc
quid adiecit ille beatus in sequē
tibus Nam ⁊ ego homo sum· sub
potestate cōstitutus· ⁊ habeo sub
me milites ⁊ dico huic vade· ⁊ va
dit· ⁊ alio veni: ⁊ venit· ⁊ suo meo
fac hoc· ⁊ facit· O prudētia· o intel
lectus anime· o mūdicia cordis·
Prior omniū manifeste verita tis
confessionem reuelauit· ⁊ noui
testamēti misterium declarauit· ⁊
ecclesie in sese mōstrauit ymagi
nem· primicieqꝫ ex gētibus domi
no credentium factus est· Ego ait
homo sum sub potestate regis vel
principis indignus· ego habeo
sub potestate mea milites et ser
uos· ⁊ tu habes sub potestate tua
angelos sicut milites ⁊ oēs san
ctos seruos· Ego mando vnicuiqꝫ
⁊ facit scd̄m preceptum meum· ⁊
tu mandas· qd et statim comple
tur Qd enim mandas ⁊ dicis· fit
Mandas ⁊ sine mora perficitur

Omnis em̄ creatura seruit tibi. et ideo dic verbo. ⁊ pficitur velociter. ⁊ sanabitur puer meus. O fides viri. o religiositas militis. Quāto te magnificem? O dulcissime amice veritatis. Te āmiratur dominus ⁊ tuam indeficiētem magnificat fidem. Quomodo de tenebris gencium tantū lumē processit. Quomodo de errore eorū deum nō cognoscētium. tanta manifesta est iusticia. Quomō ex ore stultoꝝ ydolis seruiētium. tam limpida effulsit fides. Audiēs ēgo dominꝰ ammirabatur euȝ. Et quid deus vnigenitus miratur. q̄ntum sit ⁊ quale inenarrabile ⁊ inestimabile. Percipe sensu o carissime. ꝙ deo nichil est mirabile. nec aurū. nec diuitie. nec r̄egna. nec principatꝰ Ista omnia sunt in cōspectu eius tanq̄ vmbra. ⁊ sicut nichil. sicut flos decidēs. Nichil ergo in cōspectu dei mirabile est. nihil magnū nihil p̄ciosum. nisi tantum vnā fides. Hanc miratur. hāc honorificat. hāc acceptabilē sibi estimat Ideoq̄ cōuertens se ad sequētes turbas dixit Amē dico vobis. hoc est vere dico vobis. nō inueni tantam fidem in israhel. Nō in illo priore israhel beato iacob tantaȝ abnegat se dominꝰ fidem inuenisse. ille enim nō tantū credidit dominū: sed ⁊ prophetauit de eo. ⁊ apcius eius iusticiam demōstrauit. ⁊ manifestū in carne aduentum eius prolocutus est Nisi em̄ credidisset ei. quomō de eodeȝ prophetassȝ. Sic ⁊ hij qui de israhel processerūt. israhel etenī ⁊ ipsi nominati sunt prophete. ⁊ iusti. dauid ysaias. ⁊ iheremias. hij om̄es clare ⁊ manifeste eius aduētum prenūciauerunt. Omnes namq̄ hij habuerūt fidem. habebāt etiam ⁊ prophetiam. Et iste beatus cētu rio fidem habuit. sed prophetiaȝ nō habuit. ideoq̄ dominus āmirans. mḡnificat fidem eius. super illum qui tūc fuit israhel. hoc est super om̄es. qui tunc fuerunt tribus israhel. ⁊ nō sup illuȝ. qui ab inicio fuit israhel. nec super eos q̄ postea prophete ⁊ iusti inuēti sūt in israhel. Amē dico vobis. nec in israhel tantā fidem inueni sicut in gentibꝰ. sicut in barbaris. sicut in alienigenis Gentes filiū dei inuocant. omnipotentē vnigenitū confitentur dominū asserunt. ⁊ sicut dominū diligūt. ⁊ sicut bene omnia dispensatē adorant. ⁊ israhel me nō cognouit. ⁊ populus meus hic me nō intellexit. ideoq̄ beelzebub ⁊ samaritanū appellant ⁊ peccatorē̄m estimāt. Jairus israhel p̄nceps pro filia sua me petēs nō dixit. dic verbo: sed veni ait velociter anteq̄ moriatur filia mea Nichodemus doctor israhel de fidei sacramēto audiens ait. Quomō potest hoc fieri. Maria ⁊ martha me nimiū diligentes dicūt. domine si fuisses hic. nō esset mortuꝰ frater meus. tanq̄ dubitātes. ꝙ vbiq̄ nō velox sit adesse mea potentia Ideoq̄ nō inueni tantam fidem i israhel sicut in isto alienigena. Dico autem vobis. ꝙ multi ab

oriente ⁊ occidente venient· ⁊ recū
bent cum abrahā· ysaac· ⁊ iacob
in regno celoꝝ· Dico vobis· testor
vobis· annūcio vobis· predico vo
bis q multi venient de quibꝰ iam
ꝓpheta locutus est dicens ⁊ veniēt
gentes multe ⁊ dicent· venite ascē
damꝰ in montem domini: ⁊ in do
muz dei iacob ingrediamur· ⁊ oñ
dat nobis vias suas· ⁊ ambuleꝰ
in eas· Multi venient de quibus
ait dominꝰ· Et alias oues habeo
q̄ non sunt ex hoc ouili ⁊ illas ad
ducā: ⁊ erit vnus grex ⁊ vnus pa
stor· Multi venient de quibꝰ dictū
est· vt ⁊ filij dei q̄ dispersi sunt: cō
gregent̄ in vnum· Isti ergo oms
venient· Vnde venient· Ab orien
te ⁊ occidēte hꝰ est ex omni gente
que sub celo est: ab oriente vsq3
ad occidentē· Sicut enim p omēs
gentes debet hoc euangeliū predi
cari: sic ex omnibus gentibꝰ ven
turi sunt ad regnū celoꝝ· Vel ad
huc ab oriente hij q̄ statim illuī
nati trāseunt· ⁊ ab occidente hij
qui passiones ⁊ psecutiones vsq3
ad mortem tolerarunt ꝓ fide Mul
ti ergo veniēt· Et quomodo alibi
dicis· o dulcissime domine multi
vocati· pauci vero electi· Multi ait
vocati· Omnes enim tribus hoīm
ab inicio seculi vocate sunt· ⁊ pau
ci electi· Simul vero venientes ⁊ sit
congregati in tempore visitacōis
multi inuenientur· nimiūq3 innu
merabiles· Multi enim veniēt ab
oriente et occidente: ⁊ recumbent
non carnaliter iacentes: sed spiri
tualiter requiescentes· nō tempo
raliter potantes sed eterne epulā
tes· Recumbent in regno dei: vbi
lux ē ⁊ spes· vbi leticia ⁊ exultacō
vbi est gloria ⁊ benedcō· vbi lux
oculoꝝ ⁊ longeuitas vite eterne·
vbi omnes iocundantur vbi om
nes gaudent· vbi patres illi beati
recumbūt· vbi omnes prophete
requiescunt· vbi apostoli ⁊ euan
geliste sup gloriosos sedent thro
nos· vbi multitudo martirum· in
eterna gloria gloriatur· vbi copi
ositas virginuz in secula exultat·
portans coronam immaculate v̄
ginitatis· O dulcissimi fratres· v
nanimis conuentio· hilaris ↄgre
gatio· fulgens coniūctio· ista est
a seculo bene predicata ⁊ annūci
ata· ista est exultatio· ista est ab
inicio narrata requies· In istam
festinauerunt omnes dominū di
ligentes· ad istam colligūtur om
nes ex gentibus domino credētes
religiositate fuātes· In eā ⁊ nos
oēs pgamꝰ o religiosi filij dei ad
istam omni virtute nostra festi
nemus· Nihil nos reuocet· nihil
nos retardet· nihil nos impediat·
ad hoc desiderabile properare con
uiuiuz· Omnem negligentiam a
nobis pellamus omnemq3 desidi
am ab animo: ⁊ corporis impedi
menta a nobis proijciamus: vt
huiꝰ beatitudinis ⁊ requiei dome
stici efficiamur· quatenus sancte
huiꝰ vt dictum est epulationis
digni inueniamur Vade· sicut cre
didisti fiat tibi Sic fiet vere vnicu
iq3 homini sicut crediderit· ſm mē
suram fidei· metiet̄ ei ⁊ ista a dño

gratia. Ideoq̧ dixit ad illum dn̄s
Sicut credidisti fiat tibi. Credidi
sti qꝫ omnia possum. credidisti qꝫ
ego sum dn̄s omnium. sicut credi
disti. ita ꝛ fiat tibi. Credamus ꝛ
nos fratres carissimi ihm xp̄m de
um ac dominū nostrū. oīa posse
vbiq̧ p̄ntem esse. remissionez no
bis cunctorū peccatoꝝ eius indul
gentia: si tm̄ eius precepta serue⁹
largiri. vt ꝛ vnusquisq̧ nostruz
cum centurione isto audiē mere
atur. vade ꝛ sicut credidisti fiat ti
bi. Adiuuante ipso dn̄o nostro
ihesu xpristo: qui cū deo patre in
vnitate spiritussancti viuit ꝛ reg
nat in sc̄la seculoꝝ. Amen.

Dn̄ica quarta. Lectio sc̄i euāge
lij s̄m matheum.

In illo tēpore Ascen

dente ihesum naviculam: secuti sūt
eum discipu li eius. Et ecce motus
magnus factus est in mari ita vt
nauicula operiret̄ fluctib⁹. Et reli
qua. Omelia origenis

Ngrediēte dn̄o in nauicu
lam: secuti sunt euz disci
puli eius nō imbecilles: ſꝫ
firmi ꝛ stabiles in fide. mansueti
ꝛ pij spnentes mundū non dupli
ci corde ſꝫ simplici. Hij ergo secuti
sunt eum: non tm̄ gressus eius se
quentes: ſꝫ magis sanctitatem co
mitantes. ꝛ iusticiam eius conse
ctātes. Et ecce tempestas magna
facta ē in mai. ita vt nauicula ope
riret̄ fluctibus Cum enim multa
magna ꝛ miranda ōndisset in ter
ra: transijt ad mare: vt ꝛ ibidē ad
huc excellentiora opera demōstra
ret: quatenus terre marisq̧ domi
num se esse cunctis ostenderet In
gressus ergo nauiculam fecit tur
bari mare. commouit ventos. cō
citauit fluctus. Cur hec? Ideo vt
discipulos mitteret in timorem. ꝛ
suum auxilium postularent. suaz
quoq̧ potentiam rogantib⁹ ma
nifestaret. Illa tempestas non ex
sese oborta est. ſꝫ potestati paruit
imperantis eius qui educit vētos
de thesauris suis. qui terminū ma
ri arenam constituit. Dixit enim
ei. Usq̧ huc venies ꝛ non supgre
dieris ſꝫ in temetipso confringen
tur fluctus tui. Huius ergo iussi
one et precepto orta est tēpestas
in mari propter occasiones super
us memoratas. Facta est tempe
stas magna et nō pusilla: vt ma
gnum opus ꝛ non pusillum ostē
deretur Quantoq̧ fluctus nauicu
le irruebant: tanto magis timor
discipulos conturbabat. vt plus
magis desiderarent ad liberandū
se per mirabilia saluatoris. Domi
nus vero dormiebat. O res mira
bilis et stupenda. Is qui nunq̄m
obdormit dormit. is qui celum et
terram gubernat dormit. is q̄ nun
q̄m dormit neq̧ dormitat ipse dor
mire dicitur. Dormiebat quidem
corpore sed vigilabat deitate. Dor
miebat corpoē: sed conturbabat
mare. erigebatq̧ fluct⁹. ꝛ ap̄los
cōterrebat. suam ōnsurus potēm

dormiebat corpore: sicut lassus ad pu
teum de itinere lassus vel fatigatꝰ
sedebat. demonstrans. quia vere
humanum corpus portabat. qd
corruptibile induerat. Ipso cor
pore dormiebat. deitate vero conci
tabat mare. et iterum complaca
bat. Dormiebat itaqꝫ corpore: vt
apostolos suscitaret et vigilare fa
ceret. Precipue autem nos omnes
ne vnquam animo dormiamꝰ. ne vel
intellectu vel prudentia: sed vigila
re omni tempore et iubilare domi
no. et salutem ab eo postulare stu
deamus. Nam ipse qui dormiebat
corpore illud verbum sanctum di
cit. Ego dormio: et cor meum vigi
lat. Ad quem accedentes discipu
li: suscitauerunt eum dicentes Do
mine salua nos: perimus Tanto
fuerunt metu conterriti: et pene a
nimo alienati: vt irruerent in eum
et non modeste aut leniter sugge
rerent: sed turbulenter suscitarent
eum dicentes. Domine salua nos
perimus O beati. o veraces dei disci
puli: dominum saluatorem vobis
cum habetis et periculum timetis.
Vita vobiscum est: et de morte sol
liciti estis. Maris turbinem timen
tes: creatorem eius presentem sus
citatis. quasi non possit dormien
te corpore: fluctus sedare vel miti
gare. Sed quid respondent hij di
lectissimi discipuli. Paruuli inquit
unt sumus adhuc infirmi: et non
dum robusti. ideo qꝫ timemꝰ. ideo
qꝫ trepidamus. necdum vidimus
crucem domini. necdum nos con
firmauit passio domini et resurre

ctio: non ascensio in excelsis. non
missio vel descensio spiritus sancti
paracliti. propterea fragilitatem nu
tamus. propterea et sepe audiui
mus a domino increpationem pu
sille fidei Supportamus. toleramꝰ
libenter. voluntarie sustinemus.
Vnde et nunc dicit dominus Qua
re conturbati estis pusille fidei.
Cur non habetis fortitudinem.
Cur non confidentiam et fiduciam
apud vos tenetis. Et si mors irru
eret: nonne eam debuistis constan
tissime sustinere. Ad omne enim
quicquid euenerit fortitudo neces
saria est Ad omne enim periculum
vel tribulationem vsqꝫ ad anime
exitum. similiter et contra delicias
et diuitias et honores terrenos ani
mi fortitudo tenenda est. vt neqꝫ
extollaris o homo. neqꝫ in superbi
am erigaris Non despicies inimi
cos. neqꝫ humiles spernas. neqꝫ
obliuiscaris dominum. neqꝫ dere
linquas creatorem: nec existas in
gratus. Si ergo in necessitate et in
periculis fortitudo necessaria est:
vt viriliter cum fide toleres vniuer
sa: multo magis contra delicias
vt dictum est et luxurias fortitu
do necessaria est. ne in muscipu
lam incidas dyaboli Quare ergo
turbati estis pusille fidei. Si deum
me vere esse creatorem omnium
sic recepistis quare non creditis quod
ea que a me facta sunt in mea ha
beam potestate. Quare ergo dubi
tastis pusille fidei. Qui pusillum
credit arguetur. et qui nichil cre
dit contemnetur. fragiles in fide

corripietur alienū omnino a fide pumentur. Tales fuerunt iudei et pagani. ideoq3 in malis suis euanuerunt Tales etiam heretici ideoq3 in die iudicij condemnabuntur. Tunc surgens imperauit ventis et mari. et facta est tranquillitas magna. Scriptū fuit. Et exurgēs tanq̄ dormiens dominus. tanq̄ potens crapulatus a vino: et percussit inimicos suos in posteriora Et nunc surgens imperat ventis et mari: et facta est tranquillitas magna Imperauit ventis et mari sicut creator. sicut suis vt potens vt dominus. imperat ventis et mari p̄mitus ante discipulos. vt audientes firmarentur in fide et sapientiā deitatis occulta imperabat et comminabatur ei. Magis autē regebat et placabat illud. secūdum quod quidam ait. Potentia mitigauit mare. Imperauit ventis et mari et facta est tranquillitas magna. De magno vento et tempestate magna: mari conturbato et tumenti: facta est tranquillitas magna. Decet etenim hunc magnum magna et miranda facere. Ideoq3 paulo ante magna accinctus potentia: magnifice conturbauit profundum maris. et nunc iterum in eo ipso ostendens sue magnificentiam potestatis: tranquillitatē magnam fieri iussit. Hec ideo vt nimirum conturbati apostoli: magnifice exhilarati letarentur. Dedit etenim p hec omnia nobis dominus figuram et doctrine imaginem: vt et nos in omni conturbatione et contumelia patientiam teneamus. stabiles simus. fidem non deseramus. Et si omnis iste mundus tanq̄ mare ebulliat. atq3 in furorem consurgat. Et si omnes venti et vertigines demonum vndiq3 seuiant. Et si omnis vt supius diximus tempestas maris id est omnis principatus et potestates mūdi concitentur. et in tumore iracundie spument. et fugiant super sanctos. et si adhuc vsq3 ad celos sese extollant. vt tempestates maris. malignitates ac dolos et fremitus cōcitantes aduersus aliquem vestrum: nolite timere. nolite turbari. nolite cōtremiscere. nolite deficere. Omnes enim quotquot in fidei nauicula cū domino nauigatis. oēs quotquot in hac nimirum sancte ecclesie nauicula cum domino per hunc vndosum supernatatis mūdum. Et si ipse dominus dormiat pio somno: nostram paciam et tolerantiā expectans. vel impiorū pn̄iam et cōuersionem sustinens alacriter accedite ad eum. orōnibus instātes atq3 cum ppheta dicentes. Exurge quare obdormis domine. exurge et ne repellas in finē. Et iterū. Exurge domine adiuua nos: et redime nos propter nomen tuum. Et ipse surgēs imperauit vētis. his aeris demonum spiritibus. ipsi enim maris tempestates cōmouent hoc est amaros et elatos cōcitant fluctus. id est hi principes mundi ad persecutionē sc̄is omnibus immittendā ad cōtumelias fidelibus ingerendas

Omnibꝫ dominus impat· omnibꝫ comminatur· omnia mitigat· facitq́ꝫ tranquillitatem magnā circa corpus ⁊ spiritum· pacem ecclesie· ⁊ serenitatem mundo Quomodo namq́ꝫ sepiꝰ consilia infideliū commota sunt aduersus veram ⁊ firmam ecclesiam: aliquotiēs paganorum: aliquotiens hereticoꝝ quemadmodum sepiꝰ sicut maris fluctꝰ irruebant comminātes ⁊ conterrentes huius principes mundi: p omnia pdere se ecclesie filios arbitrantes. Sed surgēs dominus increpauit demonum ventos. et omnes inanescere fecit audaces aduersarios fidei· magnā q́ꝫ pacem ⁊ tranquillitatem dedit ecclesie sue· Homines autē illi in nauicula mirati sunt· Qui homines. Scilicet hanc habentes nauiculam· aut ei intendentes nauicule· Non putes hic per homines apostolos significatos. Nusq̄ꝫ enim inuenimꝰ preter honorem cognominari domini discipulos: sꝫ modo semp aut apostoli aut discipuli nominātur Mirabantur illi homines hij qui cū eo nauigabāt hij quorum erat nauicula· hij q̄ in ea nauicula sese transfigebant· hij mirabantur· Et ammiratione dignum fuit· mare a pfundo commotum mitigari· eiusq́ꝫ elatos deplacari fluctꝰ· ventos furentes cōpesci· Mirabantur ergo dicentes Qualis est iste· qꝛ venti ⁊ mare obediunt ei. Non interrogantes dicunt Qualis est iste: sed asserētes qꝛ hic talis est cui mare ⁊ vēti obediunt Qualis est iste: hoc est quātus· q̄ꝫ fortis· q̄ꝫ potens· q̄ꝫ magnꝰ Qualis est iste. maior moyse· potentior helia Illi enim ambo e quibꝰ vnus ligno mare pcusso cum labore discidit· aliꝰ ictu melote iordanem ptransijt· Iste vero vno v̄bo mādat illis qui non hn̄t v̄ba: ⁊ obediunt ei· hij q̄ non hn̄t auditum obtemperant· hij qui prudētie ⁊ intellectꝰ expertes sunt inclinātur iubenti· quibꝰ neq́ꝫ loq̄la neq́ꝫ vt diximꝰ sermo est obediunt· In eadem enim sb̄a in qua sunt ⁊ sua natura mouentur ⁊ iussioni deseruiunt ad ꝯfusionem mortaliū· ad condemnationē corruptibiliū· Iubet maria non ꝯtemnit· dicit ventis ⁊ tempestatibꝫ ⁊ mox ꝯpescuntur· iubet omni creature ⁊ nō supgredit̄ iussionē eius· ⁊ vnū homi num genꝰ· ⁊ vnū qd̄ ẜm similitudinem dei honorificatum est· cui verbum ⁊ prudentia data est hij soli homines resistunt· hij tm̄ inobedientes sunt· hij soli ꝯtemnunt· Idō q́ꝫ et hij soli in iudicio damnabūtur· ⁊ a iusticia punient̄ veluti deteriores mutis animalibꝫ vel hijs q̄ sine spiritu ⁊ aīa sunt in hoc mūdo Mirabantur ergo illi qꝛ mare compescuit· ⁊ venti mitigati sunt Ammiremur et nos q̄n ⁊ benignitates ⁊ beniuolentias ostēdit circa nos dn̄s: q̄n nos de periculꝭ saluare dignatur: q̄n de tumultibꝫ ⁊ tribulationibꝰ multis nos liberat q̄n ab inimicis insequētibꝰ eruit nos Miremur: ⁊ mirantes grās agamꝰ· ⁊ gratie obaudiamus· ob

audientes timeam⁹. timentes diligam⁹: vt eterne caritatis ab eodem heredes efficiamur. Mirabātur dicētes Qualis est hic? Sicut hō videtur. ⁊ sicut deus potentiam ostēdit. Sicut vnus carnaliū putatur esse ⁊ sup omnia carnalia: magnā ostēdit mirabilia. Dormit sicut hō: ⁊ impat ventis sicut deus. In nauicula sedet: ⁊ oēm creaturā iussiōe inclinat vbi vult: ihūs xp̄s dn̄s nr̄ q̄ cū deo p̄re et spū scō viuit ⁊ regnat ⁊c.

Dn̄ica. v. Scd̄m mathеū.

In illo tēpore respōdens ihūs dixit. Confiteor tibi pater dn̄e celi ⁊ terre qꝛ abscondisti hec a sapientibꝰ ⁊ prudentibus ⁊ reuelasti ea puulis. Et reliqua. Omelia būi augustini epi.

Audiuimus euangeliū cū legeretur frēs audiuim⁹: dn̄m ihūm exultasse in spū ⁊ dixisse. Cōfiteor tibi p̄r dn̄e celi ⁊ terre. qꝛ abscōdisti hec a sapientibꝰ ⁊ prudentibꝰ ⁊ reuelasti ea paruulis. Huc vsqꝫ interim verba domini. Si pie. si diligēter. si qd̄ primū est: pie ꝯsideremus. inuenim⁹ primitus. non sēp cū in scripturis legim⁹ ꝯfessionem: debere nos intelligere vocē peccatoris Maxime autem hoc dicendū fuit. ⁊ hinc ammonenda caritas vestra. qꝛ mox vt hoc verbū sonuit vox lectoris: secutus est etiā sonus tunsionis pectoris vestri: audito. s. qd̄ dn̄s ait. Confiteor tibi pater. In hoc ipso qd̄ sonuit: ꝯfiteor. pectora tutudistis Tundere aūt pectus quid est nisi arguere qd̄ latet in pectore. et euidenti pulsu occultū castigare pctm̄. Quare hoc fecistis: nisi q̄a audistis. ꝯfiteor tibi pater. Confiteor audistis: q̄ ꝯfitetur non attendistis. Nunc ergo aduertite. Si confiteor xpristus dixit a quo longe est omne peccatum: non solius est peccatoris: sed etiā aliq̄n laudatoris Confitemur ergo siue laudantes deum: siue accusantes nosmetip̄os Pia ē vtraqꝫ ꝯfessio siue cū te rep̄hēdis q̄ n̄ es sin p̄ctō: siue cū illū laudas. q̄ non potest habere peccatum. Si autem bene cogitem⁹ reprehensio tua laus ipsius est. Quare enim iam ꝯfiteris in accusatione peccati. in accusatione tuiipsius? Quaē confiteris? qꝛ ex mortuo factus es viu⁹. Scriptura quippe ait. A mortuo quasi qui non sit perit confessio Si perit a mortuo confessio: qui confitetur viuit. Et si peccatum confitetur: vtiqꝫ a morte reuixit. Si peccati confessor reuixit a morte. quis illum suscitauit? Nullus mortuus est suiipsius suscitator. Ille se potuit suscitare: q̄ mortua carne nō mortuus est. Etenim hoc suscitauit quod mortuum fuit. Ille suscitabat: qui viuebat in se. In carne autem suscitanda mortuus fuerat. Non enim pater filium solus suscitauit. De quo dictum est ab apostolo. Propter quod deus eum exaltauit. sed etiam seipsum id est corpus suū suscitauit. Vn̄

dicit. Soluite templum hoc: et in
triduo suscitabo illud. Mortuus est
autem peccator maxime ille quem
moles consuetudinis premit: quasi
sepultus est lazarus. Parum enim
erat quod mortuus: etiam sepultus
Quisquis igitur male consuetudi
nis male vite. scilicet terrenarum
cupiditatum mole premitur: ita
vt in illo iam factum sit. sicut in
quodam psalmo miserabiliter dici
tur. Dixit stultus in corde suo non
est deus. fit talis de quali dictum
est. A mortuo velut qui non sit pe
rit confessio. Quis enim suscitauit
nisi qui remoto lapide clamauit di
cens: lazare prodi foras. Quid
est autem foras prodire: nisi quod
occultum erat foras prodere. Qui
confitetur foras prodit. foras prodi
re non posset nisi viueret. Viuere
non posset: nisi resuscitatus esset
Ergo in confessione sui accusatio
dei laudatio est. Dicit ergo aliquis
Quid prodest ecclesie confitenti: cui
dominus ait. Que solueritis in ter
ra soluta erunt in celo. Ipsum la
zarum attende. cum vinculis pro
diit. Iam viuebat confitendo: sed
nondum liber ambulabat vincu
lis irretitus. Quid ergo facit ecclesi
a: cui dictum est Que solueritis so
luta erunt: nisi quod dominus ait
continuo ad discipulos. Soluite il
lum et sinite abire. Siue ergo nos
accusemus siue deum laudemus: sem
per illi gratias agere studeamus.
a quo gratia gratis datur: cuicum
que datur. Bis ergo deum laudamus
si pie nos accusemus. deumque lau
demus Quando deum laudamus tan
quam eum qui sine peccato est predi
camus. quando autem nosmetipsos
accusamus: ei per quem resurrexi
mus gloriam damus Hoc si fece
rimus: nullam occasionem inue
niet inimicus: qui nos circumueniat
ante iudicem. Cum enim tuipse fu
eris accusator: et dominus libera
tor: quid erit ille nisi calumniator.
Merito ille hinc sibi tutelam pro
uidit: aduersus inimicos non con
spicuos carnem et sanguinem mi
serandam potius quam cauendam.
sed aduersus illos inimicos: contra
quos apostolus nos hortatur vt
armemur. Non est nobis colluc
tatio aduersus carnem et sangui
nem: idest aduersus homines quos
videtis seuire in nos. Vasa sunt.
alius vtitur. Organa sunt: alius
tangit. Immisit se inquit dyabolus
in corde iude: vt traderet dominum
Ait aliquis. Quid ergo ego feci.
Audi apostolum. Neque detis locum
dyabolo. Tu mala voluntate locum
dedisti. intrauit. possedit. vtitur.
locum si non dares non possideret
Ergo nos ammonens ait. Non est
nobis colluctatio aduersus car
nem et sanguinem sed aduersus prin
cipes et potestates. Posset quisque puta
re aduersus reges terre. aduersus po
tentes seculi Quare. Ipsi non caro
et sanguis. Semel dictum est Non ad
uersus carnem et sanguinem. Auerte
ab omni homine. Qui igitur restant inimici.
Aduersus principes et potestates spi
rituales nequicie rectores mundi Qua
si plus dedit dyabolo et angelis eius.

Plus dedit quos rectores mundi
appellauit. Sz ne male intelligas
exponit qd sit mundus. cuius sunt illi
rectores. Rectores mūdi tenebra
rum harū. Quid est mundus tene
brarum harum quibus est rector? Di
lectoribus suis et infidelibus plenus
est mundus. Hos appellat apostolus
tenebras. Harum rectores dyabolus
et angeli eius. Hee tenebre non
naturales sunt. non incommuta
biles sunt Mutantur et lux efficiū
tur. credunt et credēdo illūmantur
Qd cui in eis factum fuerit audiēt
Fuistis enim aliquā tenebre. nūc
aūt lux in domino. Nam quā tene
bre: non in domino. iterum quā lux:
sed non in te sz in dño. Quid enim
habes qd non accepisti? Quia ergo
sunt inuisibiles inimici: inuisibi
liter sunt expugnandi. quippe ho
stem visibilem vincis feriendo. in
uisibilē vincis credendo Visibilis
est hostis hō. visibile est et ferire.
Inuisibilis est hostis dyabolus: in
uisibile est et credere. Ergo est pu
gna inuisibilis aduersus inuisibi
les inimicos Ab hijs enim inimi
cis quō se tutum dicat quidam?
Hoc enī ceperam dicere et necē he
bam de istis inimicis aliquāto cū
mora tractare. Iā ergo cogitis ini
micis videamus tutelam. Laudās
inuocabo dñm: et ab inimicis me
is saluus ero. Habes quid agas.
Laudans inuoca: sz dñm inuoca
Si enim te laudaueris: ab inimi
cis tuis saluus non eris. Laudans
inuoca dñm: et ab inimicis tuis
saluus eris. qr qd ait ipse dñs. Sa

crificiū laudis honorificabit me. et
ibi via est vbi ondam tibi saluta
re meū. Vbi via? In sacrificiō lau
dis. Noli pedē extra hāc viaz mit
tere in via esto: noli recedere a lau
de dñi. nec vnguem nedum pedem
Si enī volueris ab hac via deuia
re. et a dño te laudare. nō eris sal
uus ab illis inimicis. qr de ipsis
dictū est. Iuxta semitaz scandalū
posuerūt michi. Quicquid ergo pu
taueris bonū habere te abs te. deui
asti a laude dei. Quid iā miraris si
te seducit inimicus: quā tu tuiipsi
us seductor es? Audi apostolum. Qui
enī putat se esse aliqd cum nihil
sit: ipē se seducit Dñm ergo atten
de confitentem. Confiteor tibi pater
dñe celi et terre. Confiteor tibi. lau
do te: laudo te: non accuso me Quā
tum autem ptinet ad ipsius homi
nis susceptionem tota gratia. sin
gularis gratia. perfecta gratia.
Quid meruit homo ille qui xpus
est. si tollas grām. et tantam gra
tiā. qua vnū oportebat esse xpm
et ipsum esse quem nouimus? Tol
le istam gratiam: quid est xpris
tus nisi homo? Quid nisi quod tu
Suscepit animam. suscepit et cor
pus. suscepit plenum hominem.
coaptatam sibi vnam facit domi
nus cum seruo personam. Quan
ta est ista gratia? Xpristus in ce
lo. xpristus in terra. xpristus sil
in celo et in terra. xpristus apud
patrem. xpristus in vtero vginis
xpristus in cruce. xpus apud in
feros subueniens quibusdaz. Eo
autem ipso die xpristus in parā

diso cuz latrone confitente. Et ibi
quid latro meruit: nisi quia illaz
viam tenuit. vbi ondit salutare su
um. A qua tibi pes non exeat. In
eo ei qr se accusauit deū laudauit
a vitam suā beatam fecit. Presum
psit quidē de dño a ait illi. Domi
ne memento mei dum veneris in
regnū tuum Considerabat enī fa
cinora sua. a p magno habebat
si ei: vel in fine pceretur. Dñs au
tem cōtinuo cum diceret. memēto
mei. Sz quando. Cuz veneris in re
gnum tuū Amen dico tibi inquit
Hodie mecū eris in padiso. Mise
ricordia obtulit qd miseria distu
lit. Audi ergo dñm cōfitentez. Cō
fiteor tibi pr̄ dñe celi a terre. Quid
cōfiteor. In quo te laudo. Hec enī
cōfessio vt dixi laudem habet. Qui
a abscondisti hec a sapientib9 et
prudentib9 a reuelasti ea puulis.
Quid est hoc fratres. A cōtrario
sensu intelligite. Abscondisti hec
inqt a sapienenb9 a prudentib9. a
non dixit. reuelasti ea stultis a im
prudentib9. sed dixit. abscondisti
a sapientib9 a prudentib9: a reue
lasti ea puulis Sapientib9 a pru
dentib9. irridendis. arrogantib9.
falso grandib9 vere aūt tumenti
bus opposuit nō sapientes. non
prudentes sed puulos. Qui sunt
puuli. Humiles. Ergo abscondi
sti hec a sapientib9 a prudentib9.
Nomine sapientium a prudentiū
supbos intelligi posse ipse exposu
it cum ait. Reuelasti ea paruulis
Ergo abscondisti non paruulis.
Quid est non puulis. Nō humi
libus. Quid est non humilibus
nisi superbis. Hec via domini aut
non erat: aut latebat: vt reuelarē
tur nobis vnde domin9 exultauit
qr reuelatum est puulis Debem9
esse puuli. Nam si voluerim9 esse
magni quasi sapientes a pruden
tes: non nobis illud reuelat. Qui
sunt magni. Sapientes a prudē
tes dicentes se sapientes stulti fa
cti sunt. Habes remedium a cōtra
rio. Si dicendo te sapientem stul
tus factus es: dic te stultum a sa
piens eris. Sed dic. dic: sed intus
dic. qr sic est vt dicis. Si dicis: no
li coram hominib9 dicere a coram
deo non dicere. Prorsus quod ad
teipsuz ptinet. quod ad tua. tene
brosus es Quid est enim aliud es
se stultum: nisi esse tenebrosuz in
corde. Denicq3 de illis sic ait. Dicē
tes se esse sapiētes stulti facti sūt.
Anteq̄ hoc diceret. quid rursum.
Et obscuratum est insipiens cor
eorum. Dic quia tu tibi lumen nō
es Vt multum: oculus es: lumen
non es. Quid pdest patens ac sa
nus oculus si lumen desit. Ergo
dic a te tibi lumen non esse. a cla
ma quod scriptum est. Tu illūiabis
lucernam meam domine: lumine
tuo dñe illuminabis tenebrēs me
as. Mee enim nihil nisi tenebre.
tu aūt lumen fugans tenebras.
illūias me non a me in lumen exi
stens: sed lumen non pticipans
nisi in te. Et iohēs amicus sponsi
xpristi putabat lumē. Nō erat il
le lumē sz vt testimoniū phiberet
de lumine. Qd autem erat lumen

erat lumen verum. Quid est verum?
Quod illuminat omnem hominē
Si verum lumen est qđ illuminat
omnē hoiem: ergo audi a iohem
rtē dicentem. recte ↄfitentem. nos
autem de plenitudine eius accepi
mus Vide si aliud dixit. q̄ tu illu
minabis lucernā meam domine.
Denique iam illuiatus testimoniū
phibebat ꝓpter cecos. lucerna di
ei testimoniū phibebat Vide qm̄
lucerna ē. Vos inqt misistis ad io
hem ⁊ voluistis exultare ad horā
in luce eius Jlle erāt lucerna ardēs
⁊ lucens Jlle lucerna hoc ē res illu
minata. accensa vt luceret: q̄ accē
di pōt ⁊ extingui. Sed vt nō exting
uatur: ventum supbie non patia
tur. Ergo cōfiteor tibi pater domi
ne celi ⁊ terre. q̄ abscondisti hec
a sapientibus ⁊ prudentibus lu
men se putantibꝰ ⁊ tenebre erant
Et ꝓ eo q̄ tenebre erant ⁊ lumē se
putabant: nec illuminare potue
runt. Jlli autem qui tenebre erāt
⁊ tenebras se esse ↄfitebant. par
uuli erāt et non magni. humiles
erant ⁊ non supbi. Recte ergo di
cebant. tu illuminas lucernaꝫ me
am domine. Se agnoscebant. do
minum laudabant. a via salutari
non recedebant. laudantes domi
num inuocabant. ⁊ ab inimicis
suis salui erant. Postremo apit
celeste misteriū qđ si placuerit deo
vt paruulis magis q̄ prudentibꝰ
istius mundi grām suam reuela
ret. Quod apl's paulus stilo ple
niore digessit dicens. Nonne stul
tam fecit deus sapiam huiꝰ mundi?
Nam qm̄ dei sapiam non cogno
uit hic mundꝰ ꝑ sapiam: placuit
deo ꝑ stulticiam predicacōnis sal
uos facere credentes. Ait ergo Jta
pater. quoniā sic fuit placitū an
te te. Celestiū enim verboꝝ archa
na atqꝫ virtutes sapientibꝰ abscō
duntur ⁊ puulis reuelantur. Par
uulis malicia nō sensu. sapienti
bus vero stulticie presumptione
non prudentie causis. Factiqꝫ huiꝰ
equitatem dominus paterne volū
tatis iudicio confirmat vt qui de
dignantur paruuli in deum fieri:
stulti deinceps in sapia sua fiant
Vides q̄ terribilis in consilijs do
minus. Disce vere humilitatis ex
empla: nec temere discutias super
ne dispensationis consilia. Cum
enim intulisset vtrumqꝫ q̄ .s. alijs
aduentus sui sacramento reuela
uerit. ab alijs vero abscōderit nō
mox rationem reddidit: sed sic deo
placituꝫ dixit. hoc ostendens ma
nifeste. q̄ iniustum esse non pōt
quod placuit iusto Ac ne quid in
illo minus q̄ quod in deo est esti
maretur: statim subdidit. Omnia
mihi tradita sunt a pr̄e meo Pul
cherrimus connectitur de fide lo
cus qm̄ omnia sibi tradita dicit a
patre suo. Cuꝫ omnia legis oipo
tentē agnoscis. non decolorē. nō
degenerem pr̄is. Cū tradita legis
filium ↄfiteris. cui ꝑ naturaꝫ om
nia vniꝰ substantie iure sint ꝓpria
non dono collata ꝑ grām. Tradi
ta aūt sibi dicit omnia. non celū
⁊ terrā vel cetera q̄ ipse ↄdidit. ac
fecit elementa. sed hoc qui ꝑ filiū

accessum hn̄t ad patrem ⁊ ante
rebelles deū postea ꝑ fidem sentire
ceperunt. Vnde ⁊ alio loco dixit.
Omne q̄d dat mihi pater ad me
veniet. Et nemo nouit filium nisi
pr̄. neq̧ p̄rem quis nouit: nisi fili
us. ⁊ cui voluerit filius reuelare.
Cū diceret. nemo nouit filiū nisi
pr̄: non dixit. et cui voluerit pr̄ re
uelare quemadmodū cū dixerit.
Nemo nouit p̄rem nisi filiꝰ. addi
dit ⁊ cui voluerit filiꝰ reuelare. q̄d
non ita intelligendū est. quasi fili
us a nullo possit cognosci nisi a
solo patre. pr̄ aūt non solum a fi
lio: sed etiā ab eis quibus reuela
uerit filius. Sic em̄ potius dictū
est vt intelligamꝰ ⁊ p̄rem ⁊ ipsū
filiū. ꝑ filiū reuelari. q̄ ipse ē mē
tis nostre lumen. vt q̄d postea in
tulit. ⁊ cui voluerit filius reuelare
non p̄rem tm̄ sed etiā filium acci
pias Ad totum em̄ q̄d dixit illatū
est. Verbo em̄ suo se pat̄ declarat
Verbū em̄ non solū id q̄d ꝑ ver
bum declarat: sed etiā seipsum de
clarat. Vt scias aūt q̄ sicut filius
p̄rem quibꝰ vult reuelat ipsū: au
di dicentē ipsum dn̄m ih̄m cū lau
daret petrū q̄ eū filiū dei esse cōfes
sus sit. Btūs es symon bariona.
q̄ caro ⁊ sanguis nō reuelauit ti
bi. s̄ pr̄ meus q̄ in celis est Audia
mus ēt eum q̄ sequit̄ ⁊ dicit Veni
te ad me oēs q̄ laboratis ⁊ onera
ti estis. Mirū quibusdam videtur
frēs carissimi cū audiunt dn̄m di
centē. venite ad me oēs qui labo͡ra
tis ⁊ onerati estis ⁊ ego reficiā vos
Tollite iugū meū sup vos ⁊ disci
te. q̄ mitis sum ⁊ humilis corde ⁊
inuenietis requiē aīabus vestris
Jugū enim meū suaue est. ⁊ onꝰ
meū leue ⁊ non ↄsiderant eos q̄ iu
gū ipsū intrepida ceruice subiert
⁊ illam sarcinā mansuetissimis
humeris acceperūt tantis agitari
⁊ exerceri difficultatibus hꝰ secu
li: vt non a laboribus ad quietē:
sed a quiete ad laborē vocati videā
tur: cū ⁊ apl̄s dicat. Omnes q̄ vo
lunt pie viuere in xp̄o ihesu: ꝑsecu
tionē patientur Ait ergo aliquis
Quō iugū eiꝰ suaue ē: ⁊ sarcina le
uis. qn̄ quidem illud iugū ⁊ sarci
nam ferre: michil est aliud q̄ᵐ pie
viuere in xp̄o. Et quō dicitur. ve
nite ad me omnes qui laboratis
⁊ onerati estis ⁊ ego reficiā vos.
⁊ non potius dicitur. venite q̄ va
catis vt laboretis. Nam ⁊ vacātes
inuenit quos conducit in vineā:
vt ferrent estū dici. Et sub illo iu
go leui ⁊ sarcina leui audiamus
apostolum dicentem. Jn omnibꝰ
commendantes nosmetipsos sic
dei ministros. in multa pacientia
in tribulationibus. in necessitati
bus. in angustijs. in plagis. ⁊ ce
tera. Et alio loco in eadē epistola
A iudeis quinquies quadragēas
vna minus accepi. ter virgis cesꝰ
sum. semel lapidatus sū. ter nau
fragiū feci. nocte ⁊ die in profun
do maris fui. ⁊ ceterā pericula que
numerari quidem possunt: sed to
lerari nisi spū sancto iuuante nō
pn̄t. Oīa ergo illa que ↄmemora
uit aspa ⁊ grauia. freq̄ntiꝰ ⁊ abū
dantius sustinebat sed ꝑfecto ad

erat ei spūssanctꝰ. qui in exteriori
hominis corruptiõe. interiorē re
nouaēt de die in diē. ⁊ gustata re
quie spūali. in affluētia deliciarū
dei. ī spe future beatitudīs. omnia
p̄sentia deliniret aspera ⁊ grauia
ōnia releuaret. Ecce qm̄ suaue iu
gum xp̄i portabat. et qm̄ leuem
sarcinā. vt ōnia illa que superius
enumerata. dura ⁊ imania. ōmis
auditor horrescat. leuē tribulatio
nem diceret. intuēs interioribꝰ et
fidelibꝰ oculis. ꝗ̄to precio tempo
raliū emenda sit futurā vita. non
pati labores externos impiorū. et
sine vlla sollicitudine pfrui eter
na felicitate iustorū. Secari ⁊ vri
se hoīes paciūtur. vt dolores non
eterni sed aliꝗ̄to diuturnioris vl
ceris. acriorū dolorum p̄cio redi
mātur. In languide ⁊ incerte va
cationis. breuissima atqꝫ vltima
vita. imanissimis bellis malis ho
mo atterit̄. pluribꝰ fortasse ānis.
in laboribꝰ inquietus. ꝗ̄ in ocio
quieturus. Quibꝰ tempestatibus
⁊ procellis. qm̄ horribilia treme
da seuicia celi ⁊ maris. importuni
sūt mercatores. vt diuitias ventu
ras acquirāt. maioribus ꝗ̄ quibꝰ
acquisite sūt piculis et tempesta
tibus plenas. Quos estus. q̄ fri
gora. que picula. ab equis. a fos
sis. a p̄cipicijs. a fluminibꝰ. a fe
ris pferūt venatores. quē laborē
esuriēdi ⁊ sitiendi. qn̄tas vilissi
mi ⁊ sordidissimi cibi ⁊ potus an
gustias vt bestiā capiāt. Et inter
dum. nec ipsiꝰ bestie carnes prop
ter quā hec tanta sustinēt. epulis
necessarie. ꝗ̄ꝗ̄ et si aper ceruusqꝫ
capitur. magis suaue sit venātis
animo. quia captus est ꝗ̄ come
dētis palato. quia coctus est. Quā
tis cruciatibꝰ prope quotidiana
rum plagarū. tenera etas puero
rū subditur. Quātis etiam scholis
vigiliarū et abstinētie molestijs
exercentur. nō propter discendā
sapiētiam. ſ; propter opes. hono
risqꝫ vanitates. vt numeros. ⁊ lit
teras. ⁊ disertas fallacias. eloqui
discant. Sed in hijs ōmibus. qui
hec nō amāt eadem grauia patiū
tur. qui vero amāt. eadem quidē ſ;
nō grauia pati videtur. Omnia ei
seua ⁊ immania p̄rsus facilia. ⁊
prope nulla efficit amor. Quāto ergo
certiꝰ ac facilius ad veram beatitu
dinē caritas facit. qđ ad miseriā
ꝗ̄tum potuit cupiditas fecit. Quā
facile toleratur quelibet aduersitas
tēporalis. vt eterna pena vitetur
eterna requies cōparetur. Nō im
merito. ille vas electiōis. cum ingē
ti leticia dixit Nō sunt cōdigne pas
siones huiꝰ tempis. ad futuram
gloriā que reuelabitur in nobis
Ecce vnde iugū illud suaue est. et
sarcina leuis Et si angusta ē pau
cis eligētibus. facilis tamen ōni
bus diligētibꝰ. dicit psalmista.
Propter verba labiorū tuorū. ego
custodiui vias duras. Sed q̄ dura
sunt laborātibus. eisdē ipsis mite
scūt amantibꝰ Propter qđ ita di
uine pietatis dispēsatiōe actū est.
vt interior hō qui renouatur de die in
diē. non adhuc sub lege positꝰ: ſ;
iam sub grā. exoneratus sarcinis

innumeȧbilitū obseruationū· q̄d
erat reuera graue iugū· sed dure
ceruici cōuenienter impositū· faci
litate simplicis fidei· ⁊ bone spei ⁊
sācte caritatis· quicquid molesti
arū exteriori homini forinsecus in
tulissꝫ ille pn̄ceps qui missus est
foras· interiore gaudio leue fieret
Nihil enī tam facile est bone volū
tati· q̄ꝫ ipsa sibi· ⁊ hec sufficit deo·
Quātumlibet ergo seuiat iste mun
dus· verissime angeli nato in car
ne domino clamauerūt· gloria in
excelsis deo· ⁊ i terra pax hoībus
bone volūtatis· qꝛ qui natus erat
suaue iugū eius est· ⁊ sarcina le
uis ⁊ sicut dicit apostolꝰ· Fidelis
deus· qui nō sinit temptare nos su
ꝑ id q̄d possumꝰ ferre· sed facit cū
tēptatione etiam exitum· vt possi
mus sustinē· Cōuersi ad dominū
deum patrem omnipotentē puro
corde ei inq̄ꝫtum potest paruitas
nostra· maximas atqꝫ veras gra
cias agamus· precantes toto ani
mo singularem mā̄suetudinē eiꝰ
vt preces nostras in beneplacito
suo exaudiē dignet· inimicū quo
qꝫ a nostris actibus ⁊ cogitacōni
bus· sua virtute expellat: nobis
multiplicet fidē: mentē gubernet·
spiritales cogitacōnes cōcedat· ⁊
ad beatitudinē suam ꝑducat per
ihesum xp̄m dominū nostꝝ filiuꝫ
suū· qui cum eo viuit ⁊ regnat in
vnitate spūssancti deus· per ōnia
secula seculoꝝ Amen·

Dominica tercia in·lxx·
Lectio sancti euāgelij
Scd̄m Matheum·

In illo tēpore· Dixit
ih̄s discipulis suis parabolam hāc
Simile est regnū celorum homini
patrifamilias· qui exijt p̄mo ma
ne cōducere operarios in vineā suā
Et reliq̄· Omel Origenis·

In explanatione sua multa ad lo
quēdū sācti euāgelij lectio postu
lat quā volo si possuꝫ sub breuita
te ꝑstringere· ne vos ⁊ extēsa pro
cessio· ⁊ ꝓlixia expositio videatur
onerare· Regnū celoꝝ homini pa
trifamilias simile dicit· qui ad ex
colendā vineā suam operarios con
ducit Quis vero pr̄ifamilias simi
litudinē rectius tenet· q̄ꝫ conditor
noster· q̄ regit quos cōdidit ⁊ ele
ctos suos in hoc mūdo possidet· q̄si
subiectos dn̄s in domo· Qui habꝫ
vineā vniuersam scilicet ecclesiā
que ab abel iusto vsqꝫ ad vltimū
electū· qui in fine mūdi nasciturꝰ
est· quot sc̄os ꝓtulit· q̄si tot pal
mites misit· Hic itaqꝫ pr̄familias
ad excolendā vineā suā· mane ho
ra t̄cia· sexta· nona· ⁊ vndecīa· ope
rarios cōducit· qꝛ a mūdi huius
inicio vsqꝫ ad finē ad erudiēdam
plebē fideliū predicatorēs ꝯgrega
re nō desistit· Mane etenim mūdi
fuit ab adā vsqꝫ ad noe· horā vero
t̄cia· a noe vsqꝫ ad abrahā· sexta
qꝫ ab abr̄hā vsqꝫ ad moysen· no
na autē a moyse vsqꝫ ad aduētuꝫ
dn̄i Vndecīa vero· ab aduētu dn̄i
vsqꝫ ad finē mūdi· in q̄ predicato
res sc̄i apl̄i missi sunt qui mercedē
plenā ⁊ tarde venientes acceperūt Ad
erudiēdam ḡ dn̄s plebē suam q̄si

ad colendā vineam suā. nullo tē
pore destitit operarios mittere. qr
& prius p patres. & postmodū p
legis doctores & prophetas. ad ex
tremū vero p apostolos. dum ple
bis sue mores excoluit. quasi per
operarios in vinee cultura laborauit
Quis in quolibet modulo vel mē
sura. quisquis cum fide recta bone
actōis predicator extitit. hui9 vi
nee operari9 fuit. Operator ergo ma
ne hora tercia. sexta. & nona. anti
qu9 ille & hebraicus popul9 desig
natur. q in electis suis. ab ipō mū
di exordio. dum recta fide deū stu
duit colere. quasi nō destitit. in vi
nee cultura laborarē. Ad vndecimā
vero gētiles vocantur. quib9 & di
citur. Quid hic statis tota die oci
osi. Qui enī in transacto tam lon
go mūdi tempe. pro vita sua labo
rare neglexerāt. qsi tota die ocio
si stabāt. Sed pensate frēs. quid
inquisiti respōdeant. Dicūt ei. Quia
nemo nos cōduxit. Null9 quippe
ad eos patriarcha. null9 prophe
ta venerat. Et qd est dicere. ad la
borē nemo nos cōduxit. nisi quia
vite nobis ianuas null9 predica
uit. Quid ergo nos a bono ope ces
santes. in excusacōe nostra dictu
ri sum9. qui pene a matris vtero.
ad fidē venim9. qui verba vite. ab
ipsis cunabul audiuim9 qui ab
vberibus sancte ecclesie. potū san
cte pdicationis sumpsim9 cum la
cte carnis. Possum9 vero & easdē
diuersitates horaꝝ. etiaꝫ ad vnū
quēqꝫ hoiem. p etatum momēta
distinguere. Mane quippe intellectus

nostri puericia est. hora autē ter
cia. adolescētia intelligi pōt. quia
quasi iam sol in altū proficit. dū
calor etatis crescit. Sexta vero iu
uētus est. qr velut in centro sol fi
git. dū in ea plenitudo roboris soli
datur. Nona autē senect9 intelligi
tur. in q sol velut ab alto axe des
cendit. qr ea etas a calorē iuuētu
tis deficit. Vndecima vero hora ea ē
etas. q decrepita vel veterana dici
tur. vn greci valde seniores nō ge
rontas. sꝫ psbiteros appellant. vt
plusq senes esse insinuēt. qs pro
vectiores vocāt. Quia ergo ad vitā
bonā. alius in pueicia. ali9 in ado
lescētia. alius in iuuentute. ali9 in
senectute. ali9 in decrepita etate p
ducit. quasi diuisis horis. operarij
ad vineā vocantur. Mores ergo ve
stros frēs aspicite. & si iaꝫ dei ope
rarij estis videte. Pēset vnusquisꝫ
qd agat. & cōsideret. si in dei vinea
laborat. Qui enī in hac vita. ea q
sua sunt querit. adhuc ad domi
ni vineā non venit. Illi nāqꝫ domi
no laborāt. qui non sua sed lucra
dnica cogitant. qui zelo caritatis
studio pietatis inseruiūt aiabus
lucrādis inuigilant. pducere & ali
os secū ad vitam festināt. Nam
q sibi viuit. q carnis sue volupta
tibus pascit. recte ociosus redar
guitur. qr fructū diuini opis non
sectat. Qui vero & vsqꝫ ad etatē vl
timā. deo viuere neglexit. qsi vsqꝫ
ad vndecimā ociosus stetit. Vnde
recte vsqꝫ ad vndecimā torpentib9
dicit. Quid hic statis tota die oci
osi. Ac si aperte dicatur. Et si ideo

viuere in pueritia. ⁊ in iuuētute
noluistis. saltē in vltima etate re
sipiscite. ⁊ ad vite vias. cum iam
multū laboraturi nō estis vel sero
venite. Et tales ergo paterfamili
as vocat. ⁊ plerūqꝫ ante remune
rantur qꝛ prius ad regnū de corpe
exeūt ꝙ̃ hij. qui iam in pueritia
vocati esse videbātur. At vero ad
vndecimā venit latro. Qui ⁊ si nō
habuit ꝑ etatē. habuit tamen ꝑ
ꝑenā sero. qui deum in cruce cōfes
sus est. ⁊ pene cum voce sentētie.
spūm exalauit vite. A nouissimo
autē reddere denariū paterfamili
as cepit. quia ad paradisi requiē
prius latronē ꝙ̃ petrum ꝑduxit.
Quāti patres ante legem. ꝙ̃ti sub
lege fuerūt. ⁊ tamen hij qui in do
mini aduētu vocati sunt. ad celo
rum regnū. sine aliqua tarditate
peruenerūt. Eundem ergo denariū
acceperūt. qui laborauerūt ad vn
decimā. quem expectauerūt toto
desiderio qui laborauerūt ad pri
mā. quia equalem vite eterne re
tributiōem sortiti sunt. cum hijs
qui a mūdi initio vocati fuerant
hij qui in mūdi termino. ad fidē
venerūt. Vnde ⁊ hij. qui in laborē
precesserūt murmurātes dicunt.
Hij nouissimi vna hora fecerūt. ⁊
pares illos nobis fecisti. qui por
tauimus pondus diei ⁊ estus. Pō
dus enim diei ⁊ estus portauerūt
hij. quos a mūdi initio. quia diu
hic cōtigit viuere. necesse etiā fue
rat longiora carnis temptamēta
tolerare. Vnicuiqꝫ enim pōdus di
ei ⁊ estus ferre est. ꝑ longioris vi
te tēpora carnis sue calore fatiga
ri. Sed queri potest. quomō mur
murasse dicti sunt. qui saltē sero
ad regnum vocātur. Celorū enim
regnum. nullus murmurās acci
pit. nullus qui accipit. murmurā
re potest. Sed quia antiqui pr̄es
vsqꝫ ad aduētum domini. quālibet
iuste vixerūt. ducti ad regnū
nō sunt. nisi ille descenderet. qui pa
radisi claustra. hominibus interpo
sitiōne sue mortis aperiret. eorum
hoc ipm murmurasse est. qđ ⁊ re
cte pro percipiēdo regno vixerūt.
⁊ tam diu a ꝑcipiēdo dilati sunt.
Quos enim peractā post iustitiā
inferni loca quāuis tranquilla sus
ceperunt. eis profecto ⁊ laborasse
fuit in vinea. ⁊ murmurasse. Qua
si ergo post murmuratiōem denariū
acceperūt. qui post longa inferni
tempora. ad gaudia regni ꝑuene
runt. Nos autē qui ad vndecimā
venimus. post laborem nō murmu
ramus ⁊ denariū accepimus. quia
post mediatoris aduētum. in hoc
mūdo venientes ad regnum duci
mur. mox vt corpore eximus. et il
lud sine mora percipimus. qđ an
tiqui patres cū magna percipere
dilatiōne meruerūt. Vnde ⁊ idem
paterfamilias dicit. Volo ⁊ huic
nouissimo dare. sicut ⁊ tibi. Et qꝛ
ipsa regni perceptio. eius est bo
nitas voluntatis. recte subiungit.
Aut non licet michi quod volo
facere. Stulta enim questio est
hominis. cōtra benignitatem dei.
Conquerēdum quippe esset non
si daret quod non deberet. sed

si nō daret· qđ non debuerit· Vn
de apte subditur An oculus tuus
neq̄ est quia ego bonus sum. Ne
mo autē se de opere· nemo de tem
pore extollat. cū hac expleta sen
tentia subsequēter veritas clamet·
Sic erūt novissimi primi· ⁊ primi
novissimi. Ecce enim ⁊ si iam scimꝰ
que vel q̄ta bona egimꝰ· adhuc
supernus iudex· qua subtilitate
hec examinet ignoramꝰ· Et quidē
gaudendum cuiqꝫ summopere est·
in regno dei esse vel vltimū Sꝫ pꝰ
hec ⁊ terribile est valde qđ sequit̄·
Multi enī sunt vocati· pauci vero
electi· quia ⁊ ad fidem multi veni
unt· ⁊ ad celeste regnū pauci per
ducūtur· Etenim ad hodiernā fe
stiuitatem· q̄m multi cōuenimꝰ·
ecclesie parietes implemꝰ· sed ta
mē quis sciat· q̄m pauci sunt· q̄
in illo electorū dei grege numeren
tur. Ecce vox omnium cristum cla
mat· sed vita omniū non clamat
Pleriqꝫ deum vocibus sequūtur·
moribus fugiūt· Hinc etenim ad
tytum paulus dicit· Qui cōfiten
tur se nosse deum· factis autē ne
gant· Hinc iacobus ait· Fides si
ne opibus mortua est· Hinc per
psalmistā dominus dicit· Annū
ciaui ⁊ locutus sum· multiplicati
sunt super numerū· Vocante au
tem domino· super numerū multi
plicantur fideles· quia nōnunq̄
etiā hij ad fidē veniūt qui ad ele
ctorum numerū non pertingunt·
Hic enim fidelibus per confessio
nem admixti sūt· sed propter vi
tam reprobam· illic numerari in
sorte fidelium nō merentur· Hoc
ouile sancte ecclesie· hedos cū ag
nis recipit· sed attestāte euange
lio cum iudex veneit· bonos a ma
lis seperat· sicut pastor segregat
oues ab hedis· Neqꝫ etenim pos
sunt· qui hic carnis sue voluptati
bus seruiūt· illic in ouium grege
numerari· Illic eos a sorte humi
lium iudex seperat· qui se hic in su
perbie cornibꝰ exaltant· Regnū
celorū percipere nequeūt· qui hic
⁊ in celesti fide positi· toto desiderio
terrena querūt· Et multos tales
intra ecclesiā fratres carissimi cer
nitis· sed eos nec imitari· nec de
spicere debetis· Quid enim sit ho
die aspicitis· sed quid cras futurꝰ
sit vnusquisqꝫ· nescitis· Plerūqꝫ
⁊ qui post nos venire cernitur· per
agilitatē nos boni operis antece
dit· ⁊ vix eum cras seq̄mur· quē
hodie preire videbamur. Ecce cum
stephanus pro fide moreretur·
saulus lapidācium vestimenta
seruabat· Omniū ergo manibus
ipē lapidauit· qui ad lapidandū
omnes expertos reddidit ⁊ tamen
eundem ipsum· in sancta ecclesia
laboribus antecessit· quē psequē
do martirē fecit· Duo ergo sunt q̄
pensare sollicite debemꝰ· Quia enī
multi vocati· sed pauci electi sūt·
primū est· vt de se quisqꝫ minime
presumat· quia ⁊ si iam ad fidem
vocatus sit· vtrum perhenni reg
no dignus sit nescit· Secundū ve
ro est· vt vnusquisqꝫ proximū·
quem fortasse iacere in vicijs con
spicit· desperarē non audeat· quia

sine misericordie diuicias igno
rat. Rem frēs. que nuꝑ cōtigit re
fero vt si vos pctōres ex corde esse
cōspicitis. ō inpotētis dei misericor
diā ampliꝯ ametis. Presenti āno
in mōstelo meo. qđ iuxta beatoꝝ
martiꝝ iohānis ⁊ pauli ecclesiā
sitū est frater quidā ad cōuersio
nem venit. deuote susceptꝯ est. ſꝫ
ipē deuotius cōuersatus. huīc ad
monasteriū frater suꝯ corpe non
corde secutꝯ est. Nā valde cōuersa
cionis vitam ⁊ habitū detestās.
in mōsterio vt hospes habitabat
⁊ monachoꝝ vitā morībꝯ fugiēs
recedere a mōsterij habitacōe nō
poterat. qꝛ vel quid ageret. vel vn
de viueret nō habebat. Erat p̄uui
tas eius cūctis onerosa. ſꝫ hūc om
nes eq̄nimiter. ꝓ fratris eiꝯ amo
re tolerabāt. Nam supbꝯ ⁊ lubri
cus. si qūa post hoc seculū. vita se
queret̄ nesciebat. Irridebat vero.
si quis illi hanc p̄dicare voluissꝫ.
Itaq̄ cū habitu seculari. viuebat
in mōasterio. verbis leuis nutibꝯ
instabilis. mēte tumidus. veste
cōpositus. actiōe dissipatus. Mē
se autē iulio nuper elapso huius
q̄ nostis pestilētie clade ꝑcussus
est. Qui ad extremū veniēs. vrgē
ri cepit. vt animā redderet. Et vlti
ma iam corpis parte p̄mortua vi
talis virtus in solo pectore ⁊ lin
gua remāserat. Fratres aderant
eiusq̄ exitū īnq̄tum deo largiēte
poterāt oratione tuebātur. At ille
subito. ad deuorandū se draconē
venire cōspiciēs. magnis cepit vo
cibus clamare dicēs. Ecce draconi
ad deuorādum datus sum. ꝓpter
vestrā presentiā deuorare me nō
potest. Quid mihi moras facitis.
date locū. vt ei deuorāre me liceat.
Cumq̄ hoc frēs vt signū sibi cru
cis imprimere ⁊ amonerēt. respō de
bat virtute q̄ poterat dicēs. Volo
me signare. ſꝫ nō possum. qꝛ a draco
ne p̄mor. Spume oris eius. faciē
meā liniunt. guttur meū ore eius
suffocat̄. Ecce ab eo brachia mea
cōprimūtur. qui ⁊ caput meū in
suo ore absorbuit. Cumq̄ hec pal
lens ⁊ tremēs ⁊ moriēs diceret. ce
perūt fratres vehementiꝯ oracōni
insistere. ⁊ oppssum draconis p̄n
cia suis precibꝯ adiuuāre. Tum re
pente liberatꝯ. magnis cepit voci
bus clamare dicēs. deo grās. ec
ce discessit. ecce exijt. ante orōes ve
stras fugit draco. q̄ me acceperat.
Mox autē seruiturū se deo. ⁊ esse
monachū deuouit atq̄ a tēpore il
lo nunc vsq̄ febribꝯ premitur do
loribꝯ fatigatur. Morti quidē sub
tractus est. ſꝫ adhuc pleniꝯ vite
restitutus nō est. Quia enī longis
⁊ diuturnis iniq̄tatibꝯ pressus ē.
longo lāguore fatigat̄. ⁊ durꝫ cor
ignis purgacōnis durius cōcre
mat. quia d̄ma dispensatiōe agit̄.
vt ꝓlixiora vicia. egritudo ꝓlixior
exurat. Quis vnq̄ illum seruari
ad cōuersionē crederet. Quis tan
tam dei mīam ꝯsiderare sufficiat.
Ecce iuuenis prauus draconē vi
dit in morte. cui seruiuit in vita. nec
vidit vt vitam funditus pderet.
sed vt cui seruierat sciret sciēdo re
sisteret. ipmq̄ resistendo superaret.

⁊ eū a quo prius videns tenebat
vidit postea ne teneret. Que ego
lingua narrare viscera dñe misei
die sufficiat. Quis spiritꝰ ad tan
te pietatis diuicias non obstupe
scat. Has dñe pietatis diuicias
cōsiderauit psalmista cum diceret
Adiutor meꝰ tibi psallam. quia
tu deus susceptor meus. deus me
us mīa mea. Ecce perpendens. in
quibus laboribꝰ humana sit vi
ta cōstituta. deum appellat adiu
torem. Et quia a tribulatiōe pre
senti. in requiem eternam nos su
scipit. appellat eciam susceptorē.
Sed considerans. ꝙ mala nostra
aspicit ⁊ portat. culpas nostras
tolerat. ⁊ tamē nos per pacienti
am. ad premia reseruat. noluit de
um misericordē dicere. sed huic ip
sam misericordiā vocauit dicens
deus meus misericordia mea. Re
uocemus ergo ante oculos mala
que fecimꝰ. pensemus ex q̄nta dei
benignitate toleramur. considere
mus que sūt pietatis eius viscerā
vt nō solum culpas indulgeat:
sed celeste regnū penitentibꝰ etiā
post culpas ꝓmittat. atqꝫ ex ōni
bus medullis cordiū. dicamꝰ sin
guli. dicamꝰ omnes. deus meꝰ. mi
sericordia mea. Tu autē domine.
miserere nostri.

Dñica in sexagesima.
Lectio sancti euāgelij.
Secūdm Lucam.

In illo tēpore Cuꝫ turba plurima cō
ueniēt. ⁊ de ciuitatibꝰ properarēt
ad ihesum. dixit per similitudinē.
Exijt qui seminat. seminare semē
suum. Et dum seminat. aliud ceci
dit secus viam. ⁊ cōculcatum est.
⁊ volucres celi comederūt illud. Et
reliquā. Omel' beati Gregorij ꝑpe

Lectio sancti euāgelij quā
modo audiuimꝰ fratres
carissimi. exposicōne nō
indiget. ſꝫ āmonitione Quā enī p
semetipām veritas exposuit. hāc
discutere humana fragilitas nō
presumat. Sed est qd sollicite in
hac ipsa exposicōne dominica pē
sare debemus quia si nos vobis se
men verbū. agrum mūdum. volu
cres demonia. spinas diuicias sig
nificarē diceremꝰ. ad credēdum no
bis mēs forsitan vestra dubitaret
Vnde ⁊ idem dominꝰ per semetip
sum dignatꝰ est exponere qd dice
bat. vt sciatis rerum significatio
nes querere. in hijs etiā que per
semetipm voluit explanare. Expo
nendo ergo qd dixit. figurate se
loqui innotuit. quatenus certos
nos redderet. cum vobis nostra
fragilitas figuras verborū illius
aperiret. Quis enim michi vmqꝫ
crederet. si spinas diuicias inter
pretari voluissem. maxime cum il
le pungant. iste delectētur. Et ta
men spine sunt. que cogitationū
suarꝫ punctionibꝰ mentē lacerāt.
⁊ cum vsqꝫ ad peccatū ꝑtrahunt
quasi inflicto vulnere cruentant.
Quas bene hoc in loco. alio euāge
lista testante. nequaqꝫ dñs diui
cias. ſꝫ fallaces diuitias appellat
Fallaces enim sunt. que nobiscū
diu ꝑmanē non possunt Fallaces

funt· ꝗ mentis noſtre inopiā non expellūt Sole autē diuitie vere ſūt que nos diuites virtutib9 faciūt· Si ēgo frēs cariſſimi diuites eſſe cupitis· veras diuitias amate· Si culmē veri honoris queritis· ad ce leſte regnū tendite· Si gloriā dig nitatū diligitis· in illa ſupna an gelorū curia aſſcribi feſtiate Ver ba dei que aure ꝑcepiſtis mente retinete· Cibus enim mētis· eſt ſermo dei· Et quaſi accept9 cibus ſtomacho languēte reicitur· qñ do auditus in ventre memorie nō te netur· Sed quiſquis alimēta nō retinet· huius profecto vita deſpe ratur· Eterne ēgo mortis pericula formidate· ſi cibū quidē ſancte ex hortacōis accipitis· ſꝫ verba vite ideſt alimēta iuſticie· i memoria nō tenetis Ecce trāſit omne quod agitis ⁊ ad extremū iudiciū· ſine vlla momēti interpoſicōne quoti die volentes nolēteſqꝫ properatis Cur ēgo amatur· qđ relinquitur Cur illud negligit· quo puenit̄ Memētōte qđ dicitur Si quis ha bet aures audiēdi audiat· Oēs enī qui illic aderant aures corpis habebāt· Sed qui cunctis aures habentib9 ſi quis habꝫ aures au diēdi audiat dicit· aurem procul dubio cordis requirit· Curate er go vt accept9 ſermo· in cordis au re ēmaneat· curate· ne ſemē iuxta viam cadat· ne malign9 ſpiritus veniat· ⁊ a memoria verbū tollat Curate ne petroſa terra ſemē reci piat· ⁊ fructū boni opeis· ſine pſe uerantie radicib9 mittat· Multis enim libet qđ audiūt· boni operis inicia proponūt· ſꝫ mox vt fatiga ri aduerſitatib9 ceperint· ichoata derelinquūt· Petroſa ergo terra humorē nō habuit· ꝗ hoc qđ ger minauerat ad fructum pſeuerātie nō pduxit Multi namqꝫ cū verbū ꝯn̄ auariciaꝫ audiūt· eandē aua riciam deteſtātur· reꝝ omniū con temptū laudāt· ſꝫ mox vt viderit anim9 qđ concupiſcat· obliuiſcit̄ qđ laudabat· Multi cū verbum cōtra luxuriā audiunt· pollucōes carnis nō ſolum ꝑpetrare nō ap petūt· ſꝫ etiaꝫ ꝑpetratas erubeſcūt ſꝫ mox vt carnis ſpecies eoꝛuꝫ ocu lis apparꝫ· ſic mēs ad deſideriū ra pitur· ac ſi adhuc ab ea ſit cōtra hec eadem deſideria deliberatum ⁊ damnāda agit· que ꝗcquid egiſ ſe ſe meminit· iam ⁊ ipſa damna uit. Sepe etiā ꝯtra culpas cōpun gimur ⁊ tamē poſt fletum ad cul pas redim9· Sic balaam iſrahe li tici populi tabernacula cōtempla tus fleuit eiſqꝫ ſe ſimilē fieri i mor te depopoſcit dicēs Moriat̄ anima mea morte iuſtoꝝ· ⁊ fiūt nouiſſi ma mea hoꝝ ſimilia· Sed mox vt hora cōpunctiōis trāſijt in auari cie nequiciā exarſit· Nā propter ꝓmiſſa munera in ei9 populi mor tem cōſilium dedit· cui9 morti ſe ſi milem fieri optauit ⁊ oblitus eſt qđ planxeāt· cum extinguere no luit· qđ per auariciam ardebat· Notandum vero eſt· ꝗ exponēs domin9 dicit· quia ſollicitudines ⁊ voluptates ⁊ diuitie ſuffocant verbum· Suffocant enim quia

importunis cogitatiōibꝰ suis gut
tur mentis strāgulant. ⁊ dum bo
num desideriū intrare ad cor non
sinūt. quasi aditū flatus vitalis
necant. Notādum etiam. ꝙ duo
sunt que diuicijs iungit. sollicitu
dines videlicet ⁊ voluptates. quia
profecto ⁊ ꝑ curam mentē oppri
munt. ⁊ per affluētiam resoluūt.
Re enī cōtraria. possessores suos
⁊ afflictos ⁊ lubricos faciūt. Sed
voluptas cōuenire cum afflictiōe
nō potest. alio quidem tempore ꝑ
custodie sue sollicitudinem affli
gunt. atqꝫ alio per abūdantiam
ad voluptates emolliūt. Terra āt
bona frūm ꝑ pacientiā reddit. ꝙ
scilicet nulla sūt bona que agimꝰ
si nō equanimiter etiā proximo
rum mala toleramꝰ. Quāto enim
quisqꝫ alciꝰ profecerit tāto in hoc
mundo inuenit. qđ durius portet
quia cum a presenti seculo mētis
nostre delectatio deficit. eiusdē se
culi aduersitas crescit. Hinc est
enī ꝙ plerosqꝫ cernimus. ⁊ bona
agere ⁊ sub graui tribulacōnum
fasce desudare. Terrena nāqꝫ desi
deria fugiūt. ⁊ tamen flagellis du
rioribus fatigātur. Sed iuxta do
mini vocem. fructum ꝑ paciētiam
reddūt. quia cum humilit̄ flagel
la suscipiūt. post flagella ad req̄
em sublimit̄ suscipiūtur. Sic vua
calcibꝰ tunditur. ⁊ in vini liquo
rem liquatur. Sic oliua cōtunsio
nibus expssa. amurcam suam de
serit. ⁊ in olei liquorē pinguescit.
Sic ꝑ trituram aree. a paleis gra
na separātur. ⁊ ad horreū purga

ta perueniūt. Quisquis ērgo appe
tit plene vicia vincere. studeat hu
militer purgacōis sue flagella to
lerare. vt tanto pꝰ ad iudicē mū
dior veniat. q̄to nunc eius rubigi
nem ignis tribulacōnis purgat
In ea porticu. que euntibus ad ec
clesiā beati clemētis est preuia. fu
it quidam seruulꝰ nomine. quē
multi vestrū mecum nouerunt. re
bus paup meritis diues. quem
longa egritudo dissoluerat. Nam
a primeua etate vsqꝫ ad finē vite.
paraliticus iacebat. Quid dicam
ꝙ stare nō poterat. q̄ nunq̄ in le
cto suo surgere. vel ad sedendū va
lebat. nunq̄ manum suam ad os
suū ducere. nūq̄ se potuit in la
tus aliud declinare. Huic ad serui
endum. mater cū fratre aderat. ⁊
quicquid ex elemosina potuisset
accipe. hoc eorum manibꝰ paupe
ribꝰ erogabat. Nequaq̄ litteras
nouerat. sed scripture sacre. sibi
met codices emerat. ⁊ religiosos
quosqꝫ in hospitalitatē suscipiēs
hos corā se legere. sine intermissi
one faciebat. Factumqꝫ est. vt q̄
tum ad mensurā propriā plene
scripturā sacram disceret. cum si
cut dixi. litteras funditus ignora
ret. Studebat in dolore semp gra
cias agere. ymnis ⁊ laudibꝰ. die
bus ac noctibꝰ vacare. Sed cum
tempꝰ esset. vt tāta eius paciētia
remunerari debuisset. menbrorū
dolor ad vitalia redijt. Cumqꝫ se
morti proximū agnouit. peregri
nos atqꝫ ī hospitalitatē receptos
āmonuit vt surgerent. ⁊ cum eo

psalmos ꝑ exspectatione sui exi
tus decātarent. Cumq̃ cū eis ⁊ ip
se moriens psalleret: voces psal
lentiū repente ↄpescuit cum terro
re magno clamoris dicens. Tace
te. tacete. nunq̄d non auditis q̄n
te resonant laudes in celo. Cūq̃
ad easdē laudes quas intus audi
erat: aurem cordis intenderet: scā
illa anima carne soluta est. Sed
exeunte illa: tanta illic flagrātia
odoris aspsa est. vt omnes qui il
lic aderant inestimabili suauita
te replerent̃. ita vt p hoc patēter
agnoscerent q̄ eam laudes in ce
lo suscepissent. Cui rei monach⁹
noster interfuit: qui nunc vsq̃ vi
uit. ⁊ cum magno fletu attestari
solet. q̄ quousq̃ corpus ei⁹ sepl̃
ture traderent ab eoꝝ naribus o
doris illius fragrātia nō recessit.
Ecce quo fine ex hac vita migrauit
qui hic eq̄nimiter flagella tolera
uit. Juxta vocem ḡ dominicam bo
na terra fructū p paciam reddit
q̄ exarata discipline vomere: ad
remuneracōis segetem peruenit.
Sed vos rogo attēdite fratres q̄d
excusacōis argumentū in illo di
stricto iudicio habituri sumus nos
qui a bono ope torpentes ⁊ res ⁊
manus accepim⁹ si precepta dn̄i
egen⁹ ⁊ sine manibus impleuit.
Non ↄtra nos dn̄s aplos ondat
q̄ ad regnum secū fideliū turbas
predicando traxerūt. nō ↄtra nos
martires exhibeat. qui ad celestē
patriā sanguinem fundendo pue
nerint. Quid tunc dicturi sum⁹ cū
hunc de quo locuti sumus seruu

lum viderim⁹. Cui longus lang
uor brachia tenuit s̄ tamen hec a
bono ope non ligauit. Hec vobis
cum fratres agite. sic vos ad stu
dium boni opis instigate: vt cum
vobis bonos modo ad imitandū
pponitis: eoꝝ tūc ↄsortes esse va
leatis. Tu aūt dn̄e miserere nr̄i.

Dn̄ica in quinq̄gesima.
Lectio sancti euangelij scd̄m Lu
cam.

In illo tēpore Assump
sit ihs duodecim discipulos su
os. ⁊ ait illis. Ecce ascendimus ihe
rosolimā ⁊ ↄsummabunt̃ omnia
que scripta sunt p pphas de filio
hoīs. Tradetur enī gentibus ⁊ il
ludet̃ ⁊ flagellabitur ⁊ ↄspuetur
postq̄ flagellauerint occidet eū:
⁊ die tercia resurget. Et reliqua.
Omelia btī gregorij pape.

Redemptor nr̄ preuidēs de
passione sua discipuloꝝ
animos pturbandos: eis
longe ante ⁊ eiusdē passionis pe
nam: ⁊ resurrectionis gloriā pre
dicit. vt cū morientem sicut predi
ctum est cernerent etiā resurrectu
rum nō dubitarent. Sed q̄ carna
les adhuc discipuli nullo mō va
lebant cape verba misterij venit
ad miraculū. Ante eoꝝ oculos ce
cus lumen recepit. Et qui celestis
misterij verba non caperent: eos
ad fidē celestia facta solidarent.
Sꝫ miracula dn̄i ac saluatoris no
stri sic accipienda sunt frēs mei:

vt ⁊ in veritate credebantur facta: ⁊
tñ ꝑ significationẽ nobis aliq̃d
innuant. Opa quippe eius: ⁊ per
potentiam aliud ostendunt. ⁊ ꝑ mi
steriũ aliud loquunt̃. Ecce eñ q̃s
iuxta historiã cecus iste fuerit ig
noramꝰ: sed tñ quem ꝑ misteriũ
significet novimꝰ. Cecus quippe ẽ
genus humanũ: qd in parente ꝑ
mo a paradisi gaudijs expulsũ: cla
ritatem superne lucis ignorans dã
nationis sue tenebras patit̃: sed
tamen ꝑ redemptoris sui pñtiam
illuĩatur: vt interne lucis gaudia
iam ꝑ desiderium videat. atq; in vi
a vite boni operis gressus ponat.
Notandũ vero est ꝙ cum ihs ihe
rico appropinquare dicitur: cecus
illuĩatur. Iherico quippe interpre
tatur luna. Luna aũt in sacro elo
quio ꝓ defectu ponitur carnis. ꝙ
dum menstruis momentis decres
cit: defectum nostre mortalitatis
designat. Dum igitur conditor nr̃
appropinquat iherico. cecus ad lu
men redit. ꝙ dum diuinitas defe
ctum nostre carnis suscepit. hũa
num genus lumen qd amiserat
recepit. Vnde enim deus humana
patit̃: inde homo ad diuina suble
uatur. Qui viz cecus recte ⁊ iuxta
viam sedere ⁊ mendicans esse de
scribitur. Ipsa enim veritas dixit
Ego sum via. Qui ergo eterne lu
cis claritatem nescit: cecus est. Sz
si iam in redemptorẽ credit: iuxta
viã sedet. Si autẽ iam credit: sz vt
eternã lucem recipiat rogare dissi
mulat. atq; a precibus cessat: ce
cus quippe iuxta viam sedet: sz mi
nime mendicat. Si vero ⁊ credit ⁊
exorat: ⁊ iuxta viam sedet cecus ⁊
mẽdicat. Quisquis ergo cecitatis
sue tenebras agnoscit. quisquis
hoc qd sibi deest lumen et̃nitatis
intelligit clamet medullis cordis
clamet vocibꝰ mentis dicens Ihu
fili dauid miserere mei. Sed quid
clamãte ceco subiungit̃ audiamꝰ
Et qui preibãt increpabãt euz vt
taceret. Quid aũt designãt isti q̃
ihesu veniente precedunt: nisi desi
deriorum carnalium turbas. tumul
tusq; viciorum: q̃ priusq̃ ihs ad cor
nr̃m veniat temptationibꝰ suis co
gitationẽ nrãm dissipant ⁊ voces
cordis in orõne ꝑturbant. Sepe
nãq; dum conuerti ad deũ post ꝑpe
trata vitia volumꝰ: dum cõtra hec
eadẽ exorare vitia q̃ ꝑpetrauimus
conamur: occurrunt cordi fantas
mata peccatorum q̃ fecimus mentis
nr̃e aciem reuerberãt. cõfundunt
animũ. ⁊ vocẽ nostre deprecationis
premunt. Qui preibãt ḡ increpa
bãt eum vt taceret. ꝙ priusq̃ ihe
sus ad cor veniat: mala q̃ fecimus
cogitationi nr̃e suis imaginibꝰ illi
sa: in ipsa nos nrã orõe conturbant
Sz q̃d ad hec illuiandus cecus fec̃
audiamꝰ. Seq̃tur. Ipse multo ma
gis clamabat. fili dd miserere mei
Ecce quẽ turba increpat vt taceat
magis ac mag̃ clamat ꝙ q̃nto g̃
uiori tumultu cogitationũ carna
liũ premimur tanto orõni insistẽ
ardẽtius debemus. Contradicit turba
ne clamemꝰ. ꝙ peccatorum nostro
rum fantasmata plerumq; in orõ
ne patimur. Sed nimirum necesse ẽ

vtero cordis nostri: quo durius re
pellit eo valentius insistat quate
nus cogitacõis illicite tumultũ su
pet. atqȝ ad pias aurẽs domini in
inietate sue importunitatis erum
pat. In se vt suspicor recognoscit
vnusquisqȝ qd dicimus. q dum
ab hoc mundo animum ad deum
mutamus. dum ad orationis opus
conuertimur ipsa que prius dele
ctabiliter gessimus: importuna pos
t grauia in oratione nostra tole
ramus. Vix cogitatio eorum manu
sancti desiderij ab oculis cordis ab
ijcitur: vix eorum fantasmata per
penitentie lamenta superantur. Sz
cum in oratione nostra vehemen
ter insistimus: transeuntem ihesum
figimus. Vnde illic subditur. Stãs
autem ihesus iussit eum adduci
ad se. Ecce stat qui ante trãsibat.
q cum adhuc turbas fantasma
tum in oratione patimur: ihesum
aliquatenus transeuntem sentimus
Cum vero orõni vehementer insis
timus: stat ihesus vt lucem restitu
at. q deus in corde figitur. et lux a
missa reparatur. Qua tamen in re
et aliud aliquid nobis dominus in
nuit: quod intelligi de humanita
te et diuinitate illius vtiliter possit
Clamantem etenim cecum transi
ens ihesus audiuit: sed stans mi
raculum illuminatiois exhibuit
Transire namqȝ humanitatis est
stare diuinitatis. Per humanita
tem quippe habuit nasci. crescere
mori. resurgere. de loco ad locum
venire. Quia ergo in diuinitate muta
bilitas non est. atqȝ hoc ipsũ mu

tare transire est profecto iste transi
tus ex carne est: nõ ex diuinitate
Per diuinitatem vero ei semp sta
re est. q vbiqȝ pñs. nec p motuz
venit. nec p motum recedit. Ceci
igitur clamãtem dominus transi
ens audiuit. stans illumiauit. q
p humanitatem suã vocibus no
stre cecitatis cõpatiendo misertus
est: sz lumen nobis gratie p diui
nitatis potentiã infudit Et notan
dũ quid ceco venienti dicat. Quid
tibi vis faciam. Nunquid qui lumẽ
reddere poterat: quid vellet cecus
ignorabat. Sed peti vult hoc qd
et nos petere et se cõcedere prenoscit
Importune namqȝ ad orõem nos
ammonet et tñ dicit. Scit namqȝ
pater vester quid opus sit vobis.
anteqȝ petamus eum. Ad hoc ergo
requirit: vt petatur. ad hoc requi
rit vt cor ad orõem excitet. Vñ et
cecus protinus adiungit. Dñe vt vide
am. Ecce cecus a dño non aurũ sz
lucem qrit. puipendit extra lucez
aliqd querere. q et si habere cecus
quodlibet potest. sine luce videre
nõ potest quod habz Imitemur
ergo fratres carissimi eum: quez
et corpe audiuimus et mente illumi
natum. Non falsas diuitias. non
terrena dona. non fugitiuos hono
res a domino sed lucem queramus
non lucem que loco clauditur. q
tempe finitur. que noctium inter
ruptione variatur. que a nobis
cõmuniter cum pecoribus cernitur.
sed lucez queramus quam videre
cum solis angelis possimus quã
nec inicium inchoat: nec finis an

gustat. Ad quã profecto lucẽ via
fides est. Vnde recte a illuiando ce
co ꝓtinus ridetur. Respice. Fides
tua te saluũ fecit. Sed ad hec cogi
tatio carnalis dicit. Quõ possum
lucẽ spiritualem q̄rere quã videre
non possum. Vnde mihi certum
est si sit q̄ corporeis oculis non in
fulget. Cui .s. cogitationi est qđ
breuiter quisqꝫ respondeat. qꝛ et
hec ipsa q̄ sentit: non p corpus ꝫ
p animã cogitat. et nemo suã ani
mam videt: nec tñ se dubitat aiaꝫ
hr̄e quã non videt. Ex inuisibili &
anima visibile corpus regitur. Si
autẽ auferatur quod est inuisibi
le ꝓtinus corruit hoc: qđ visibile
stare videbat. Ex inuisibili & sub
stantia in hac vita visibili viuit:
et esse vita ĩuisibilis dubitatur Sꝫ
iam petenti ceco q̄d factum sit. vel
q̄d ipse fecerit audiam⁹. Seq̄tur
Confestim vidit et seq̄batur eum
Videt et seq̄tur: qui bonum qđ in
telligit opatur Videt et nõ seq̄tur
qui bonum q̄dem intelligit ꝫ bene
operari ↄtemnit. Si ergo fratres
carissimi cecitatẽ nostre pegrina
tionis agnoscim⁹: si credendo in re
demptoris nostri misteriuꝫ iuxta
viam sedem⁹. si exorando cotidie
ab autorẽ nostro v ite lucẽ petim⁹
si eandẽ lucem iam p intellectum
videndo illuminati post cecitateꝫ
sum⁹ ihm quem mente cernim⁹:
ope sequamur. Aspiciamus qua
gradit. et eius vestigia imitãdo te
neam⁹. Jhesum enim seq̄tur qui
imitatur. Hic namqꝫ dicit Seq̄re
me et dimitte mortuos. sepelire
mortuos suos. Seq̄re enim dicitur
imitare. Hic rursus ammonet di
cens. Qui mihi ministrat: me seq̄
tur. Consideremus ergo q̄ gradit
vt sequi mereamur Ecce cuꝫ sit do
min⁹ et creator angeloꝝ suscceptu
rus naturam nrãm quam ↄdidit
in vtero virginis venit Nasci tñ in
hoc mundo p diuites noluit. pen
tes paupes elegit. Vnde et agn⁹
qui ꝓ illo offerretur defuit colum
baꝝ pullos. et par turtuꝝ ad sac
ficiũ mater inuenit Prosperari in
hoc mundo noluit. opprobria. ir
risionesqꝫ tolerauit. sputa. alapas
spineam coronaꝫ. crucemqꝫ susti
nuit. Et qꝛ reꝝ corporalium delecta
tõne. a gaudio interno cecidimus
cuꝫ qua amaritudine illuc redeat
oñt. Quid itaqꝫ homo ꝓ se pati de
bet: si tanta deus ꝓ hominibus p
tulit Qui ergo in xpristo iam cre
didit: et adhuc auaritie lucra sec
tatur: in supbia honoris extollit.
inuidie fascibus inardescit. libidi
nis se immundicia polluit. ꝓ spe
rari ad ea que in mundo sunt con
cupiscit. ihesum in quo credidit
sequi contemnit. diuerso quippe
itinere ambulat. si gaudia delcã
tionesqꝫ appetit. cui dux suus vi
am amaritudinis ostendit. Reuo
cem⁹ ergo ante oculos peccata q̄
fecim⁹ consideremus q̄ꝫ terribilis
iudex hec punitur⁹ aduemat. Mẽ
tem formemus ad lamenta Vita
nrã ad tps amarescat. in peniten
tia. ne eternã amaritudinẽ sétiat
in vindicã. Per flet⁹ q̄ppe ad gau
dia ducimur veritate pollicente q̄

ait. Beati qui lugent: nam ꝛ ipsi
ꝯsolabunt. Ad fletū vero ꝑ gau
dia venitur. hac eadē veritate atte
stante q̄ ait. Ve vobis qui ridetis
nunc. qꝛ lugebitis ꝛ flebitis Si ꝰ
retribucōis gaudium in puentio
ne q̄rimus: penitentie amaritudi
nem in via teneamus Sicq̃ fit vt
non solū vita nostra in deum ꝑfi
ciat: sed ipsa hec nostra cōuersa
tio ad laudem dei ꝛ alios accēdat.
Vn̄ ꝛ hic subdit Et omnis plebs
vt vidit dedit laudem deo. Tu au
tem domine.

In die cinerū. Lcō sci euā
gelij s̄m matheū

In illo tēpore Dixit ihus discipulis suis. Cum ieiuna
tis nolite fieri sic ypocrite tristes
Exterminant enim vultū suum vt
videātur ab hoībus ieiunantes.
Amen dico vobis. receperūt mer
cedem suā. Tu autē cum ieiunas:
vnge caput tuū. Et reliq̄. Omel.
beati augustini epi.

Manifestū est hijs precep
tis oēm n̄rām intencōm
in interiora gaudia diri
gi. ne foris q̄rentes mercedē huic
seculo ꝯformemur. ꝛ amittamus
ꝓmissionē: tanto solidioris atq̃
firmioris: q̄nto interioris btitudi
nis qua nos elegit deus cōformes
fieri imaginis filij ei⁹ In hoc aūt
capitulo maxime animaduerten
dum est: non in solo reꝝ corpoēa
rum nitore atq̃ pompa: ſ; etiā in
ipsis sordibꝫ luctuosis esse posse
iactantiā. ꝛ eo periculosiorē: quo
sub noīe seruitutis dei decipit Qui
ergo immoderato cultu corporis
atq̃ vestitus. vel ceteraꝝ reruꝫ ni
tore prefulget facile ꝯuincitur re
bus ipsis. pompaꝝ seculi esse se
ctator: nec quemq̄m fallat dolosa
imagine scītatis. Qui aūt in ꝓfes
sione xp̄ianitatis inusitato squa
lore. ac sordib⁹ intentos in se hoī
num oculos facit. cum id volunta
te faciat: non necessitate patiat.
ceteris eius operibus pōt conijci
vtrū hoc ꝯtemptu supflui cult⁹
an ambicōe aliqua faciat. qꝛ ꝛ sb
ouina pelle cauendos lupos do
min⁹ precipit: sed ex fructibus in
q̄t eorum cognoscetis eos. Cū eni
ceperint aliq̄bus temptationib⁹
ea ipsa illis subtrahi vel negari:
q̄ isto velamine vel ꝯsecuti sunt. l
ꝯseq̄ cupiunt: tunc necē ē vt appa
reat: vtꝝ lupus in ouina pelle sit
an ouis in sua. Nō eni ꝓpterea or
natu supfluo debet aspect⁹ hoim
mulcere xp̄ianus. qꝛ ꝑcum hitū
ac necāriuм etiaꝫ simulatores se
pius vsurpāt vt incautos decipi
ant. qꝛ ꝛ ille oues non debēt depo
nere pelles suas. si aliq̄n eis lupi
se ꝯtegunt Queri ergo solet quid
sit q̄d ait Vos aūt ieiunantes vn
gite capita vestra ꝛ facies vestr̄s
lauate: ne videamini hominibus
ieiunantes. Non etiā quispiā rcē
precepit: q̄uis faciem quotidia
na cōsuetudine lauemus. vnctis
etiam capitib⁹ cum ieiunam⁹ nos
esse debere. Quod si turpissimum

omnes fatentur intelligendū est
hoc preceptū vngendi caput. & fa
ciē lauandi: ad interiorē hoiem p
tinere Vngere ḡ caput ad leticiā
ptinet. lauare aūt faciē ad mun
diciā. Et ideo caput vngit q letat
interius mente atq3 rōe. Hoc em̄
recte accipim⁹ caput quod in aīa
preeminet. & quo cetera hoīs regi
& gubernari manifestū est. Et hoc
facit q non foris q̄rit leticiā: vt de
laudibꝫ hoīm carnaliter gaudeat
Caro em̄ q̄ subiecta esse debet: nul
lo mō est totius nature humane
caput. Nemo quidē vnq̄ carnem
suam odio habuit. sicut apl's di
cit: cū diligendā vxorem precipit
sed caput mulieris vir: cui viro
caput est xp̄s. Interius aūt gau
deat in ieiunio suo: eo ipso quo se
sic ieiunando a voluptate seculi a
uertit vt sit subditus xp̄o: qui ꝑm
hoc preceptum caput vnctū hr̄e
desiderat. Ita enim & faciem laua
bit & cor mundabit. quo visurus
est deū. non interposito velamine
ꝓpter infirmitatē ꝯtractam de sor
dibus. ſ3 firmus & stabilis: quo
niam mund⁹ et simplex. Lauami
ni inq̄t mundi estote. auferte ne
quicias ab animis vestris. atq3 a
ꝯspectu oculoꝝ meorum. Ab hijs
ḡ sordibꝫ facies vestra lauanda ē
quib⁹ dei aspect⁹ offenditur. Non
enim reuelata facie gloriam dn̄i
speculantes in eadē imagine trāſ
formabimur. Sepe etiā cogitatio
necc̄ariarum rerum: ad istam vitā
ptinentium sauciat & sordidat in
teriorem oculū nostrum. & plerū

q3 cor duplicat: vt ea q̄ videmur
cū hominibus recte facere non eo
corde faciam⁹ quo domin⁹ noster
precipit. i. non q2 eos diligimus:
sed q̄a commodum ab eis aliqd
ꝓpter necessitatem presentis vite
adipisci volumus. Debem⁹ autē
benefacere hominib⁹ ꝓpter salutē
ipsoꝝ eternam: non ꝓpter tempo
rale ꝯmodum nostrum. Inclinet
ergo deus cor nostruz in testimo
nia sua & non in emolimentū. Fi
nis enim p̄cepti est caritas de cor
de puro & ꝯsciencia bona & fide nō
ficta. Qui autem ꝓpter suā de hac
vita necessitatem fratri ꝯsulit: nō
vtiq3 caritate ꝯsulit: q2 nō illi quē
debet tanq̄ seipsum diligere: sed
sibi ꝯsulit: vel potius nec sibi quā
do quidem hinc sibi facit duplex
cor. quo impeditur ad videndum
deū in qua sola visione est beatitu
do certa atq3 ꝑpetua. Recte ḡ dn̄s
precipit: q mundando cordi nr̄o
instat dicēs. Nolite vobis cōdere
thesauros in terra: vbi tinea & cō
mestura extermināt. & vbi fures
effodiunt & furant. Thesaurisate
autē vobis thesauros in celo: vbi
neq3 tinea neq3 ꝯmestura extermi
nant. ac vbi fures nō effodiunt
nec furant. Vbi em̄ ē thesaurus
tu⁹: ibi erit & cor tuum. Ergo si in
terra erit cor. i. si eo corde q̄sq3 ope
retur aliq̄d vt terrenum commo
dum adipiscatur: quō erit mun
duz qd in terra volutatur. Si au
tem in celo mundū erit: quia mū
da sunt queq3 celestia. Sordescit
enim aliquid cuz inferiori miscet

natur̃e q̃muis in suo genere non
sordide Quia etiam de puro argẽ
to sordidatur aurum si misceatur
ita ⁊ animus noster terrenorũ cu
piditate sordescit: q̃uis ipsa terra
in suo genere atq; ordĩne munda
sit. Celum aũt hoc loco non corpo
reum acceperim. qꝛ omne corpus
propterea habendum est. Totũ
enim mundum debet contemne
re: qui sibi thesaurisat in celo. In
illo ergo celo de quo dictum est ꝑ
psalmistam. Celum celi domino:
terram autem dedit filijs hominũ
id est in firmamento spirituali.
Non enĩ in eo qꝛ trãsiet cõstituere
ã collocare debemus thesaurũ no
strum ⁊ cor nostrum sed in eo q̃d
semꝑ manet. Celum autem ⁊ ter
ra transient. Et hic manifestat de
mundando corde se cuncta ista p̃
cipere cum dicit Lucerna corporis
tui est oculus tu⁹. Si ergo ocul⁹
tuus neq̃ꝫ est: totum corp⁹ tuum
tenebrosum erit. Si ergo lumen
quod in te est tenebre sunt tene
bre quante. Qui locus sic intelli
gend⁹ est: vt nouerimus omnia
oꝑa nostra tunc eẽ munda ⁊ pla
cere in cõspectu dei. si fiant simpli
ci corde idest intentione superna si
ne illo caritatis. quia ⁊ plenitudo
legis caritas. Oculũ ergo hic ac
cipere debem⁹ ipsam intentionem
qua facimus quicquid facimus
Que si munda fuerit ⁊ recta. et il
lud aspiciens quod aspiciendũ
est: omnia opera nostra que ꝓm
eam operamur: necesse est vt sint
bona. Que oꝑa omnia totum cor

pus appellauit: quia ⁊ apostolus
membra nostra dicit quedã ope
ra que improbat. ⁊ mortificãda
precipit dicens. Mortificate ergo
membra vestra que sunt super ter
ram. fornicationem. immundici
am. auariciam. ⁊ cetera talia. Nõ
ergo quid quisq; faciat: sed quo
animo faciat considerandum est
Hoc est enim lumen in nobis. qꝛ
hoc nobis manifestum ẽ bono ai
mo nos facere quod facim⁹. Om
ne enim q̃d manifestatur lumen
est. Nam ipsa facta que ad homi
num societatem a nobis ꝓdeunt.
incertum habent exitum ⁊ ideo te
nebras eas vocauit. Nõ enim no
ui cũ pecuniã porrigo indigenti ⁊
petenti: quid inde aut facturus:
aut passurus sit ⁊ fieri põt. vt er
vel faciat ex ea. vel ꝓpter eam pa
tiatur aliq̃d mali: quod ego cum
darem: non euenire voluerim: ne
q; hoc animo dederim. Itaq; si bo
no animo feci: quod michi cum
facerem notum erat. ⁊ ideo lumẽ
vocatur. Illuminatur etiã factũ
meum qualecunq; exitum habu
erit. Qui exitus quoniã incertus
⁊ ignotus est: tenebre appellate
sunt. Si autem malo animo feci:
etiam ipsum lumen tenebre sunt
Lumen enim dicitur. qꝛ nouit q̃s
q; quo animo faciat: etiam cum
malo animo facit. Sed ipsum lu
men tenebre sunt qꝛ non in super
na dirigitur simplex intentio sed
ad inferiora declinatur. ⁊ duplici
corde q̃si vmbram facit. Si ergo lu
mẽ q̃d in te ẽ tenebre sũt: tenebre

quanti. Hoc est si ipsa cordis in
tentio: qua facis quod facis: q̄ ti
bi nota est. sordidatur appetitu rerum
terrenarum et temporalium atque ceca
tur. q̄nto magis ipsum factum: cu
ius incertus est exitus. sordidum
et tenebrosum est. quia et si bene ali
cui proueniat. quod tu non recta
et munda intentione facis. quomo
do tu feceris imputatur. non quo
modo illi peruenerit. Tu autem dn̄e
miserere nr̄i.

Eodem die Scd̄m matheū

In illo tēpore Dixit
ihesus discipulis suis. Cum ieiuna
tis nolite fieri sic ypocrite tristes.
Et reliqua. Omelia de eadem lectio
ne.

Clemens et pius dominus
deus noster humanum ge
nus quod predestinaue
rat ad vitam: nō est passus relin
quere in morte: sed ita vt suasione
deceptum fuerat dyaboli per gustū
pomi in paradiso. ita etiam sacro
sancto ieiunio docuit esse liberan
dum: vt in presenti lectione audi
uit dilectio vestra. Cum ieiunatis
inquit: nolite tristes esse coram ho
minibus pro appetitu laudis hu
mane ostendere. sicut ypocrite fa
ciunt. q̄ omnia bona sua que ege
rint: propter humane tantum lau
dis concupiscentiam operantur. de q̄
bus subditur. Amen dico vobis.
quia receperunt mercedem suā quam
ab hominibus q̄sierunt et non so

lum premio priuati sunt sempit
no: sed etiam penas habent sibi pre
paratas eternas. Unde etiam de sā
cto sequitur ieiunio Tu autem cū
ieiunas: vnge caput tuum et faci
em tuam laua. Ac si diceret. San
cto igitur ieiunio sancto adauge
re ope festinate. Quod vero caput vn
gere docet. faciemque lauare: piis
hoc ipsum ieiuniū operibus deo om
nipotenti commendari vult. Caput er
nostrum xp̄s est. omnesque fideles
eius membra esse dicunt. Caput
ergo nr̄m vngimus. faciemque lauamus
cum ieiunia nostra elemosinarū
largitate. pauperumque et peregrinorum
cura. venia quoque delictorum in debi
toribus. orationibus sanctis. humi
lique confessione. penitentia lacrimo
sa. vigiliarumque assiduitate. dn̄o
nostro placabilia facimus. Talibus
et hiis similibus iusticie vel miseri
cordie operibus omnes sordes a no
bis delictorum abluere studeamus.
precipueque caueā ne humane lau
dis appetitu hec ipsa perdamus: sed po
tius dn̄o largiente ita sint bona
nr̄a proximis in exemplū vt videntes
bona opa nr̄a glorificent patrem
nr̄m q̄ in celis est. et nos pro bonis
q̄ fecimus duplicē a domino mer
cedem. et pro nr̄a. et pro aliorum salute
percipe mereamur. sicut sancta
nobis lectio repromittit. Et pr̄ tu
us q̄ videt in abscons o. reddet ti
bi. Ac si diceret. Nā cum deus piū
ac fidele studium nr̄m viderit eter
ne britudinis p̄mio nos remune
rabit. Seq̄r. Nolite thesaurisare
vobis thesauros in terra vbi erugo

⁊ tinea demolitur ⁊ vbi fures effo
diunt ⁊ furant̃. Thesaurisate vobis
thesauros in celo. vbi neq̃ erugo
neq̃ tinea demolitur. ⁊ vbi fures
nõ effodiunt: neq̃ furant̃. Qȝ ad
superiora respicit verba: monẽs
elemosinarum largitatem: tantũ in
eternum recondi thesaurum. Fures
aũt sicut male seruatam pecuniã
furãtur ⁊ vt tinea corrumpit ⁊ dis
sipat. ita dyabolus qui hic fur in
telligitur: quicq̃d boni pro dño fa
ciamus: omni studio sicut mille
habet artes nocendi: totũ hoc fa
uore hominum quod hic tinea in
telligitur corrumpe ⁊ eterne retri
bucõis gaudio omnimodis pri
uare conat̃. Vnde dilectissimi no
bis omni studio iuxta possibilita
tem suam vnusquisq̃ humanam
laudem in exercitio boni op̃is fugi
at. ⁊ tamen exemplo sanctitatis
omnibus quantũ poteritis aliis ad
vitam. ⁊ vobismetipsis ad gloriã
sempiternã demonstrarẽ satagite
Mementote quõ hec ip̃a scã lectio
monet. Vbi enĩ est thesaurus tu
us: ibi est ⁊ cor tuũ. Quisquis de
siderat in celo habitare cum xp̃o:
eroget q̃d valet: vel puum q̃d hȝ
in terra vt recipiat in celo que de
derit. Quid ad hec dicere possu⁹.
Si terrena ista ⁊ transitoria indi
gentib⁹ non damus: ea nec in ce
lo nec in terra habebim⁹ Si ergo
humiliter dederim⁹ in terra: subli
miter in celo premia recipiemus
eterna. Amplectamur ergo dilectissi
mi beatam istã sacratissime solem
nitatis inchoacõem: ⁊ solemne ie

iuniũ. concordante proposito bone vo
luntatis meam⁹. Nihil a quoq̃m
arduũ nihil asperum a nobis q̃ritur
nec aliq̃d q̃d vires nrãs excedat
indicitur. siue in absentie castiga
tione. siue in elemosine largicõe.
Sciunt enĩ singuli quid pñt quid
ve non possunt. Ipsi modulũ suũ
pensent. ipsi iusta ⁊ racõabili con
sideracõe decernant. vt sacrificium
misericordie quicq̃d oblatum fue
rit non cũ tristicia deo offeratur.
Nã elemosine illis prosunt q̃ vitam
mutauerint. Das enim in egeno
xp̃o vt pctã tua redimas p xp̃um
Nã si ideo illi das vt liceat tibi pec
care impune: non xp̃m pascis: sed
iudicem contemnere conaris. Vos
ergo ad hoc facite elemosinas vt orõ
nes vestre exaudiant̃. ac vt adiu
uet vos deus ad vitam commutandã
⁊ qui commutatis eandẽ vitam in me
lius commutetis vt p elemosinas ⁊
orõnes atq̃ ieiunia deleant̃ mala
preterita. ⁊ futura vobis bona pue
niãt sempiterna p dñm nrm ihm
xp̃m qui cũ patre ⁊ spũ sancto vi
uit ⁊ regnat deus in secula seculo
rum. Amen.

Feria quinta.

Scdm matheum

In illo tẽpore Cũ in
troisset ihs capharnaum: accessit
ad eũ centurio rogans eũ ⁊ dicẽs
Dñe. puer meus iacet paliticus in
domo: ⁊ male torquetur. Et dixit
ei ihs Vade: ego veniam ⁊ curabo
eum. Et reliqua. Omelia beati au
gustini epi.

Vdiuim⁹ cum euangeli
um legeret͛ fidez nr̄am in
huilitate laudari. Ad do
mum q̄ppe centurionis cum se ꝓ
mitteret dn̄s ilis ituꝝ vt puerum
eius sanaret: ille rn̄t. Non sum di
gnus vt sub tectū meum intres: ꝫ
tm̄ dic verbo ⁊ sanabit͛ puer me⁹
dicendo se indignū: prestitit dig
num: nō in cuius parietes ꝫ in cu
ius cor xp̄us intraret Neqꝫ hoc di
ceret cū tanta fide ⁊ humilitate ni
si illū quē timebat intrare domuz
suā corde gestaret. Naz non esset
magna felicitas si dn̄s intraēt e⁹
parietes ⁊ non esset in pectore ei⁹
Mgr̄ quippe humilitatis ⁊ verbo
⁊ exemplo discubuit in domo cu
iusdā pharisei supbi noīe symo
nis. ⁊ cū in domo eius recumberet
nō erat in corde eius vbi caput re
clinaret filius hoīs. Ita enim quē
dam supbum q̄ntum intelligitur
ex verbis ipsi⁹ domini vltro secum
ire cupientē: a suo discipulatu re
uocauit. Sequar te ait dn̄e: quo
cunqꝫ ieris. Et dn̄s in eius corde i
uisibilia vidēs. Vulpes inq̄t foue
as hn̄t. ⁊ volucres celi nidos. fili⁹
aūt hoīs non habet vbi caput su
um reclinet. Et ipsa reclinatio capi
tis nō erectionis sed humilitatis
mgrā est. Reuocat ergo istuz ire
cupientē. trahit alium recusantē
Eodē q̄ppe loco ait cuidā. Sequere
me. Et ille. Sequor inq̄t te domine
ꝫ sine me primo ire ⁊ sepelire p̄rez
meū. Pie q̄dem excusauit. ⁊ ideo
dignior cuius excusatō remoueret
tur. vocatio firmaret͛. P̄iuz erat

q̄d volebat facere: ꝫ docuit magis
ter q̄d deberet preponē. Volebat
enī eum esse viui verbi predicato
rem ad faciendos victuros. Erant
aūt alij ꝑ quos illa necessitas im
pleret͛. Sine inq̄t mortuos sepeliē
mortuos suos. Infideles qn̄ cadauē
sepeliunt: mortui mortuū sepeliūt
Illius corp⁹ animam ꝑdidit. illo
rum anima deuz. Sicut enim vita
corpis anima est: sic vita aīme de
us. Sicut expirat corpus cū ani
mam emittit: ita expirat anima
cū deum amittit. De⁹ amissus aīe
mors. anima amissa mors est cor
pis Mors corpis necessaria. mors
anime volūtaria. Discūbebat igi
tur domin⁹ in domo supbi phari
sei cuiusdā. In domo eius erat vt
dixi. in pectore eius nō erat. In h⁹
vero centurionis domū non intra
uit ꝫ pectus possedit. Zacheus ve
ro dn̄m ⁊ domo suscepit ⁊ animo.
H⁹ tamen fides in humilitate lau
dat͛. Dixit enim Non sum dignus
vt sub tectū meum intres. Et dn̄s
Amen dico vobis: non inueni tan
tam fidē in israhel ꝯm carnem. Et
iste iam israhelites erat ꝯm spm̄.
Venerat domin⁹ ad isrl̄ carnalez
⁊ ad iudeos. ibi primum querere
oues ꝑditas. in quo ꝓ plo. et de q̄
populo etiam corp⁹ assumpserat
Nō inueni tantam fidē ipse dicit.
Possum⁹ nos metiri fidem hoīm:
sic homines. Ille qui interiora cer
nebat. ille quē nemo fallebat. per
hibuit testimoniū cordi hoīs au
diens verba humilitatis ꝓnunci
ans sn̄iam sanitatis. Vnde autez

hoc presūpsit? Et ego inqͣt hõ sum
sub ptāte cōstitutus hñs sub me
milites. ⁊ dico huic vade ⁊ vadit.
⁊ alij veni ⁊ venit. ⁊ seruo meo fac
hoc ⁊ facit. Ptās sum quibusdaꝫ
sub me. positus sub ptāte qͣdam
sup me. Si ergo ego inqͣt homo sub
potestate iubendi habeo ptātem.
quid tu possis cui omnes seruiunt
potestates? Erat aūt iste de genti
bus. erat qͥppe centurio. Jā iudea
gens hēbat militeꝫ romani impe
rij. ibi iste militē agebat. quantū
agere centurio poterat ⁊ sub ptā
te ⁊ hñs ptātem. subditos obedi
entes. subditos regens. Dominꝰ
aūt quid? Intendat precipue ne
cessario caritas vestra. Cū is in po
pulo iudaico esset: iam ꝓnuncia
bat ecclesiā toto orbe terraꝝ futu
ram. in quā missurus erat apl'os
ipse a gentibꝫ non visus ⁊ creditꝰ
a iudeis visus ⁊ occisus. Quō enī
dñs huiꝰ domum corpe nō intrauit
⁊ eius tamen fideꝫ atqꝫ ipsam do
mum absēs corpe. pñs maiesta
te sanauit. sic ⁊ idem dominꝰ in so
lo iudeo populo corpe fuit: apud
alias gentes. nec de virgine natꝰ
est. nec passus. nec pedibꝰ ambu
labat. nec humana ptulit. nec di
uina mirabilia fecit. Nihil hoꝝ in
ceteris gentibꝰ egit ⁊ tamen de il
lo impletum est qđ dictum erat.
Populꝰ quem non cognoui serui
uit mihi. Quomodo si non cogno
uit? In auditu auris obediuit mi
chi. Judea gēs cognouit ⁊ crucifi
xit. orbis terraꝝ audiuit ⁊ credi
dit. Hanc quodammō absentiā
corporis sui ⁊ pñtiam virtutis sue in
omnibꝫ gentibꝰ: ⁊ in illa muliere
significauit qͣ fimbriā vestimenti
eius tetigerat cum reqͥrit dicens.
Quis me tetigit? Tanqͣ absēs re
quirit. tanqͣ pñs sanat. Turbe te
inquiūt discipuli cōprimunt. ⁊ di
cis. quis me tetigit? Quasi enī sic
ambularet: vt a nullo prsus cor
pe tangeretur. ita dixit. qͥs me te
tigit. Et illi. Turbe te cōprimūt. Et
tanqͣ diceret dominꝰ. tangentem
qͣro: non prementē. Sic etiā nunc
est corpꝰ eius .i. ecclesia eiꝰ. Tan
git eaꝫ fides paucoꝝ. premit tur
ba multoꝝ. Corpꝰ enim xp̄i esse
ecclesiā tanqͣ filij eius audistis.
⁊ si vultis ipsi estis Apl's multis
hoc locis dicit Pro corpe inqͣt eꝰ
qđ est ecclesia. Et iterum. Vos au
tem estis corpꝰ xpristi ⁊ mēbra.
Si ergo corpꝰ eius sumꝰ: qđ tunc
corpꝰ ipsiꝰ in turba patiebat̄: hoc
patit̄ ecclesia ipsiꝰ. A turbis pre
mitur. a paucis tangit̄ Caro eam
premit. fides tāgit. Erigite oculos
obsecro vos qͥ habetis vnde videa
tis. Habetis etenim quod videa
tis Erigite oculos fidei. tangite ex
tremā fimbriā vestimenti. suffici
at ad salutē. Videte qđ audistis
ex euangelio tunc futuꝝ. nunc p̄
sens ē. Ideo inqͣt dico vobis post
laudatā centurionis fidē. tanqͣ a
liemgene carne: domestici corde.
Propterea inqͣt multi ab oriēte ⁊
occidēte venient. Non oēs ꝫ multi.
tñ ipsi ab oriente ⁊ occidēte. Istis
duabꝫ partibꝰ totus orbis desig
natur. Multi ergo venient ab oriente

& occidente: & recumbent cũ abra
ham. ysaac & iacob in regno celo
rum. Filij autem regni iudei scilicet
Unde filij regni: quia legẽ acceperũt
ad quos prophete missi sunt. apud
quos templũ & sacerdotiũ fuit. qui
celebrãt figuras omniũ futurorum
Quarum enim rerũ figuras celebra
uerunt: presentiam non agnouerũt.
Filij ergo regni ibunt inquit in tene
bras exteriores. ibi erit fletus et
stridor dentium. Videmus iudeos re
probatos. videmus xpianos ab
oriente & occidente vocatos ad quod
dam conuiuium celeste vt recũbant
cum abraham & ysaac & iacob v
bi panis iusticia. vbi potus sapi
entia Attendite ergo fratres. hoc
enim estis. ex hoc populo estis. iã
tunc predicato. nunc presentato
De hijs vtique estis qui vocati sunt
ab oriente & occidẽte recũbere in re
gno celorum: non in templo ydolo
rum. Estote ergo corpus xpi nõ pres
sura corporis xpi Habetis vestimen
ti fimbriã quam tangatis Vestẽ
putate aplos sub textura vnita
tis adherentes lateribus xpi. In
hijs aplis erat tanquam fimbria mi
nimus & nouissimus Paulus ipso
dicente. Ego sum minimus aplo
rum. In veste nouissimum & mini
mũ fimbria est Fimbria cũ contem
ptu aspicitur: sed cum salute tangi
tur. Usque ad hanc horã & esurimus
& sitimus. & nudi sumus. ac cola
phis cedimur Quid tam extremũ
quid tam contemptibile: Tange si
fluxũ sanguinis pateris: exiet de
illo virtus cuius vestis est: & sana
bit te. Tu autẽ.

Feria sexta.
Scdm matheum

In illo tẽpore Dixit
ihesus discipulis suis Audistis quia di
ctum est. diliges proximum tuum
& odies inimicũ tuum. Et reliqua
Tractatus beati augustini epi.

Gradũ esse aliquẽ in pha
riseorum iusticia que ad legem
pertinet. hinc intelligitur quia
multi homines eos etiam a quibus
diliguntur oderunt sicut luxurio
si filij parentes coertiores luxurie
sue. Ascendit ergo aliquem gra
dum qui proximum diligit. quamuis
adhuc oderit inimicum. eius autẽ
imperio qui venit legem implere.
non soluere. perficiet beniuolentiã
& benignitatem cum eam vsque ad
ad inimici dilectionem perduxerit
Nam ille gradus quamuis nõnullis
sit tam paruus. est tamen vt cum
publicanis possit esse cõmunis.
Nec quod in lege dictum est. ode
ris inimicum tuum vox iubẽtis iu
sto est accipienda: sed permittẽ
tis infirmo Sic autem diligendus
est inimicus: non quantum inimi
cus sed in quantum homo est. vt
ei hoc velis prouenire quod tibi: id
est vt ad regnum correctus. reuo
catusque perueniat. Proximus est
autẽ omnis homo. Omnes proximi sumus
conditione terrene natiuitatis & mortali
tatis & etiã spe celestis hereditatis
quia nescimus & quid futurum sit.
quoniam aut iudeus aut hereticus

aut paganus. forte eñ per miseri
cordiā dei ꝯuertetur ad deū. ⁊ int
sanctos primū locū hēe merebit
Q̄d in lege dn̄s nō inimicos: ſ; ini
micū precipit odiri. vt q̄ spirita
les erant in lege: solū dyabolum
odio hēent: cuius odiū xp̄s nō ve
nit soluē: ſ; adimplere. Ego aūt di
co vobis. diligite inimicos vr̄os.
benefacite hijs qui oderunt vos.
Multi precepta dei sua imbecillita
te nō sc̄orum viribꝰ estimātes pu
tant esse impossibilia q̄ precepta
sunt. ⁊ dicūt sufficere virtutibus.
nō odisse inimicos. cetera diligere
plus precipi q̄ꝫ humana nā pati
atur. Sciendū est q̄ xp̄m non im
possibilia precipe: sed ꝑfecta que
dauid fecit in saul et absolō. Ste
phanꝰ q̄ꝫ martir ꝓ inimicis se la
pidantibꝰ deprecatus est. et pau
lus anathema esse cupit ꝓ ꝑsecu
toribꝰ suis. Hec aūt ihesus ⁊ docu
it ⁊ fecit dicens. Pater ignosce il
lis In reliquis operibꝫ bonis inter
dum p̄ot aliquis qualemcūq; ex
cusationem pretendere. in haben
da vero dilectione nullꝰ se poterit
excusare. Potest mihi aliquis di
cere. nō possum ieiunare. nunq̄d
p̄t dicere: nō possum amare. Po
test dicere ꝓpter infirmitatem cor
ꝑis mei nō possum a vino ⁊ carni
bus abstinere. nunq̄d p̄ot dicere
non possum diligere. Pōt aliq̄s
dicere. virginitatē non possum ser
uare. p̄ot dicere nō posse res totas
vendere ⁊ pauperibꝫ erogare. nun
quid p̄ot dicere. non possum dili
gere inimicos. Nō eñ ibi aut pe
des laborant currendo. aut aures
audiendo. aut manꝰ operando las
santꝰ: vt nos ꝑ ipsam excusationē
laborare conemur Nō nobis dicit
Ite ad orientē: ⁊ querite caritatē.
nauigate ad occidentē: ⁊ inuenie
tis dilectionē. Intus i corde nr̄o ē
vbi redire iubemur dicente ꝓpheta.
Redite preuaricatores ad cor. Nō
eñ in longinq̄s regionibꝫ inueni
tur qd a nobis petit. Et orate ꝓ ꝑ
sequentibus ⁊ calūniantibꝰ vos.
Quid aliud ꝓ inimicis orandū ē:
nisi hoc qd ait ap̄ls. vt det illis de
us pn̄iam ⁊ resipiscant a dyaboli
laqueis a quo capti tenentꝰ. Sed
hic merito mouet quō huic prece
pto dn̄i non sit aduersum q̄ ⁊ in ꝓ
phetis inueniuntꝰ multe imp̄cati
ones aduersus inimicos q̄ maledi
ctiones putantꝰ. sicuti est illud. Fi
at mensa eorū corā ipsis in laque
um. ⁊ cetera q̄ ibi dicuntꝰ. Et iohā
nes ap̄ls ait. Qui scit fratrem su
um peccare pc̄m non ad mortem
petat ⁊ dabitꝰ ei vita peccanti non
ad mortē. Est pc̄m ad mortē non
ꝓ illo dico vt roget quis Vbi pri
mo videndū. q̄ ꝓphete ꝑ impreca
tionē quid esset futurū cecinerūt.
nō optantis voto: sed spū preuidē
tis q̄ maxime solent figura imp̄
cantis futura predicere. sicut figu
ra preteriti tp̄is ea q̄ ventura erāt
sepe cecinerunt. Deinde in aposto
li verbis intelligendū esse quo sc̄lā
fratres pro quibus orare nobis
precipitur. cū dominus etiā pro
ꝑsecutoribꝰ nostris nos orare iu
beat Que solui questio nō p̄t nisi

fateamur esse aliqua peccata. in
fratribus inimicorum psecucõne
grauiora. Fratres autem xpristi
anos significari: multis diuinarũ
scripturarum documentis pbari
pt. Peccatuz ergo fratris ad mor
tem puto esse: cum post agnitio
nem dei p gratiam domini nostri
ihesu xpi quisqz oppugnat frater
nitatem. et aduersus ipsam grãm
q̃ reconciliatus est deo inuidentie
facibus agitatur. Peccatum aũt
non ad mortem est: si quisq̃ non
amorem a fratre alienauerit: sed
officia fraternitati debita p infir
mitatẽ aliquam animi non exhi
buerit. Quapropter et dominus in
cruce ait Pater ignosce illis qr ne
sciunt quid faciunt. Nondũ em̃
gratie spiritus sancti pticipes fa
cti: societatez sancte fraternitatis
inierãt. Et beatus stephus in acti
bus aplorum orat p eis a quib9
lapidat. qr nondũ xpõ crediderãt
neqz aduersus illam cõmunẽ gra
tiã dimicabant. Apl'us vero pau
lus ppterea credo non orat p alex
andro. qr iam frater erat et ad mor
tem .i. qui fraternitatẽ inuidentia
oppugnãdo peccauerat. Pro hijs
aũt qui non abrupant amorem:
sed timore succubuerãt orat vt eis
ignoscatur. Sic enim dixit. Alexã
der erarius multa mala mihi os
dit: reddet illi deus sm opa illius.
quem et tu deuita. Valde enim r̃sti
tit sermonib9 nostris Deinde sub
iungit p quibus orat ita dicens.
In prima mea defẽsione nemo m̃
affuit: sed omnes me dereliqrunt

non illis imputet̃. Et nota qr apo
stolus non ait reddat. sed reddet
illi deus sm opa eius qd verbum
prenunciantis est: non imprecã
tis. Sed et de illo ypocrisi iudeoruz
est dictum. cui euersionẽ imminẽ
cernebat. Percutiet te deus pari
es dealbate Querit̃ aũt quõ huic
precepto quo nobis iubet̃. orate
p perseqntibus et calũniantibus
vos illud nõ est cõtrarium: qd in
apocalipsi iohis legitur. martirẽs
orare deũ vt vindicent̃. Sz hoc quẽ
piam mouere non oportet. Quis
enim audeat affirmare: cũ illi san
cti candidati se vindicari petiue
runt: vtrum cõtra ipsos hoies: an
cõtra regnũ peccati petierint. Nã ip
sa est sinceã et plena iusticie et mi
sericordie vindictã martirũ vt euer
tat̃ regnum peccati. quo regnãte
tanta ppessi sunt Ad cuius euersi
onem nititur apl's dicens. Nõ g
regnet pctm̃ in vestro mortali cor
pore. Destruitur autem et euertit̃
peccati regnum partim correctio
ne hominum. vt caro spiritui sub
jiciatur. ptim depravatione pse
uerãtium in peccato vt ita ordinẽ
tur. vt iustis cum xpristo regnã
tib9 molesti esse nõ possint. Quis
ergo cõuincit sanctos: non talem
suam vindictam a domino esse de
precatos. Quod autez cõsequent̃
positum est vt sitis filij patris ve
stri qui in celis est ex illa regula
intelligendum est qua iohes dic
Dedit eis ptãtem filios dei fieri.
Vnus em̃ nãliter fili9 dei q̃ nescit
oĩno peccare: nos ptãte accepta

efficimur filij: inquantum ea que ab illo precipiuntur implemꝰ. Unde apostolica disciplina adoptionem appellat: qua in eternam hereditatem vocamur. vt coheredes xp̄i esse possimꝰ. Filij ergo efficimur regnatione spirituali: vt adoptemur in regnū dei: non tanq̄ alieni: ſʒ tanq̄ ab illo facti ⁊ conditi. Itaqꝫ non ait. facite ista quia estis filij: ſʒ facite ista vt sitis filij patris vestri. Nos autem cū patimur inimicos. hoc clamare debemus Pater ignosce illis. frenetici enim sunt. A ↄtrario spiritu possidentur: vt nos ꝑsequantur. ⁊ maiorē ꝑsecutionem a dyabolo patiant̄. Qui solem suum oriri facit sup bonos et malos. ⁊ pluit super iustos ⁊ iniustos. Scriptum est. Orietur timētibꝰ vobis nomen dn̄i sol iusticie vt etiā pluuiam accipias irrigationem doctrine veritatis. quia ⁊ bonis ⁊ malis apparuit. bonis et malis euāgelisatus est xp̄ūsꝰ. Siue istum solem mauis accipere non solum hominū: sed etiam pecorum corporeis oculis ꝓlatum. ⁊ istam pluuiā qua fructus gignuntur q̄ ad refectionem corporis dati sūt quod ꝓbabilius intelligi existio vt ille sol spūalis non oriatur: nisi bonis ⁊ sanctis. quia hoc ipsum est qđ plangunt iniqui: in illo libro q̄ sapientia salomonis inscribit̄. ⁊ sol non ortus ē nobis. ⁊ illa spiritualis pluuia. nō irriget nisi bonos. quia malos significabat vinea de qua dictum est. Mandabo nubibꝰ meis ne pluant sup eam imbrem. Si enim diligitis eos q̄ vos diligunt quam mercedem habebitis. Filios ⁊ parentes amat latro amat ⁊ leo. amat et draco. amāt ⁊ vrsi. amant ⁊ lupi. Si enī amantes non diligimꝰ filios vel parentes: peiores leonibꝰ vel supradictis bestijs sumꝰ. Si vero amantibꝰ vicem reddimꝰ adhuc nihil ab istis bestijs distare videmur. Nonne ⁊ publicani hoc faciunt? Publicani sunt q̄ sectantur lucra ⁊ exigūt vectigalia ꝑ negociatiōes ⁊ fraudes ⁊ furta. sceleraqꝫ ⁊ piuria. Et si salutaueritis fratres vestros tm̄: quid ampliꝰ facitis? Nōne ⁊ ethnici hoc faciūt? Ethnici ex greco in latinum interpretantur gentiles. Ethnos enim grece gens dicitur. Si ergo inquit etiam peccatores publicani ethnici erga dilectores suos naturā duce norunt esse benefici: quanto magis vos quibꝰ vt gradus ꝓfessionis eximior: ita cura necesse est sit veritatis vberior. latiori sinu dilectōis amplecti debetis et non amantes? Nam diligere inimicos deus precipit. ⁊ petulantes humanarum mentium motus publice caritatis frangit affectu. non solum iram ab vlcōe depellens: sed etiam in amorem mitigans iniuriosi. quia gentium est amantes amare. ⁊ cōe est diligere diligentes. Plꝰ diligendi sunt inimici q̄ amici. Qui enim inimici sunt corpori aduersantur. ⁊ anime prepant eterna premia. quia q̄ carnalia nostra ⁊ terrena rapiunt celestia nobis ⁊ spūalia cōgregant

Nonne magis diligẽdus est q̄ odiend⁹: q̄ nobis dat eternas opes. Amici vero carnis nostre nobis suauia suadere ɔtendunt que anime nostre preparant eternam mortem. Estote ergo vos pfecti sicut & pater vester celestis pfectus est Quis aūt hec facit: nisi plene pfecte q̄ misericors. Quo vno ɔ̄silio miseria deuitatur. opitulante illo q̄ ait. Misericordiā magis volo q̄ sacrificiū. Perfectio namq̄ misericordie q̄ plurimū anime laboranti ɔsulitur: vltra dilectionem inimicoꝝ porrigi non pōt. Ideoq̄ sic ɔcluditur. estote vos pfecti: sicut & pater vr̄ celestis pfectus est. ita tamen vt deus intelligatur pfectus tanq̄ deus. & anima pfecta tanq̄ anima Attendite ne iusticiam vestram faciatis coram hoibus: vt videamini ab eis. alioq̄n mercedē non habebitis apud patrem vestrum qui in celis ē. Cauete inq̄t iusticiam vestram facere coraȝ hominib⁹ & hoc animo iuste viuere & ibi ɔstituere bonum vr̄m vt vos videant hōmes. Alioq̄n mercedeȝ non habebitis apud patrem vestrum qui in celis est: nō si ab hominibus videamini: sed si ꝑpterea iuste viuatis: vt ab hoibus videamini. Nam et aplus dicit. Si adhuc hominib⁹ placerem xp̄isti seruus non essem cū alio loco dicat Sicut & ego hoibus ꝑ omnia placeo. Omnem curam rerū p̄ntium amouet: & attentos tantum esse in specie futuri iubet. neq̄ sectari vel hominum fauorem ostentacō ne bonitatis vel iactantiam religionis orationis publice copia: ſ; intra conscientiam fidei fructum boni operis continendum. q̄r humane laudis ɔsectatio eam tantū quā ab hominib⁹ expectet mercedem sit receptura. Justicia nō aliud est q̄ non peccare. non peccarē autem legis p̄cepta seruare. Preceptoꝝ autem obseruatio dupli ci genere ɔtinetur vt nihil eorum que ꝓhibentur facias. & omnia que iubentur implere ɔtendas.

Hoc est eniȝ quod psalmista dicit Recede a malo & fac bonum. Si a malo recesseris: & nō feceris bonum transgressor es legis que nō tantum in maloꝝ actuū abhominatione: ſ; in bonoꝝ pfectione cō pletur. Neq̄ hoc solū tibi precipitur vt vestitū suis nō spolies indumentis ſ; vt spoliatos operias tuis Cum ergo facis elemosinā noli tuba canere ante te: sic ypocrite faciunt in synagogis & vicis: vt honorificent̄ ab hoibus. Ipocrita greco s̄mone simulator interpretatur. q̄ dum intus malus sit: bonuȝ se palam oñt. Ypo enī falsuȝ. crisin vero iudiciū sonat. Nomen autē ypocrite translatū est a spē eoruȝ q̄ spectaculis recta facie incedūt. distinguētes vultū ceruleo niueoq̄ colore & ceteris pigmentis hn̄tes simulacra oris. linthea gipsata & vario colore distincta. nōnūq̄ colla & man⁹ creta pungētes vt ad psone colorem peruenirent. et ꝑpl'm dum in ludis agent fallent mō in spē viri. modo in forma feie

⁊ reliquis prestigijs Que species
argumenti translata est in hijs ·
q̃ falso incedunt vultu: ⁊ simulāt
q̊d nō sunt. Sed ypocrisecos ma cu
lam non hr̃e. aut paucoꝝ aut nl'
loꝝ est Nam quicūqꝫ vult se vide
ri q̇d non est: ypocrita est Qui tu
ba caīt faciens elemosinā: ypocri
ta est Qui in sinagogis ⁊ in plate
aꝝ angulis orat vt videat̃ ab hoi
bus ypocrita est Qui ieiunans de
molit̃ faciem: vt ventris inanita
tem demonstret in vultu. ⁊ hic ẏ
pocrita est. Ex quibus omnibꝫ in
telligitur ypocritas esse. q̃ faciūt
quodlibet vt ab hominibꝫ glorifi
centur. Mihi videtur ⁊ ille q̃ dicit
fratri suo dimitte vt tollam festu
cam de oculo tuo · ꝓpter gloriam
hoc facere: vt ipse esse iustus vide
atur. Vnde ei a domino dicit̃. Ipo
crita eijce pri⁹ trabē de oculo tuo.
Non itaqꝫ virtus: ſꝫ causa v̊tutis
apud deum mercedem habet Et si
a recta semita paululū deuiaueris
non interest vtꝝ ad dextrā vadas
an ad sinistram cum veꝝ iter amī
seris. Signanter aūt dicit. recepe
runt mercedē suā. hoc est non dei:
ſꝫ suam. Laudati enim sunt ab ho
minib⁹: quoꝝ causa exercuere v̊
tutes. Te aūt faciente elemosinā
nesciat sinistra tua q̊d faciat dex
tera. In dextera intelligitur amor
dei. in sinistra vanitas vel cupidi
tas mundi. Si pro humana lau
de dederis elemosinam: totum est
sinistra. Si vero pro remissiōe pec
catorum: totū dextera facit. Quid
est ergo. nesciat sinistra quid fa
ciat dextera? nisi quod facit dei a
mor. non corrumpat inanitas vel
cupiditas mundi. Nam si hoc ali
quis scd̃m litteram impleri posse
credit quid faciet. Si etenim ma
nus dextera voluerit: nunquid de
sinistra elemosinam dare non de
bet. In superioribus cauete inq̃t
ne iusticiam vestram faciatis co
ram hominibus. vbi iusticiā ge
neraliter nominauit. deinde par
ticulariter exequitur. Est etenim
pars aliqua iusticie op⁹: quod
per elemosinam fit. ⁊ ideo conne
ctit dicendo. Cum ergo facis ele
mosinam: noli tuba canere ante
te. Ad hoc respicit quod superius
ait. Cauete facere iusticiam vr̃az
coram hominibus: vt scilicet vi
deamini ab eis. Quod autem seq̃
tur. Amen dico vobis: perceperūt
mercedem suam: ad illud respicit
quod supraposuit Alioquin mer
cedem non habebitis apud pr̃em
vestrum qui in celis est Deinde se
quitur Te autem faciente elemo
sinam. Cum dicit. te autem: quid
aliud dicit: q̃ꝫ non quomodo illi.
Quid ergo mihi iubet. Te igitur
inquit faciente elemosinam: ne
sciat sinistra tua quid faciat dex
tera tua. Ergo illi sic faciunt vt sci
at sinistra eorum quid faciat dex
tera. Quod igitur in illis culpatū
est hoc tu facere vetaris In eis au
tem hoc culpatuꝫ est: quod ita fa
ciunt vt laudes hominū querant
Quapropter nihil consequenti⁹
sinistra videtur significare q̃m ip
sam delectationē laudis. Dextera

aũt significat intencõem implen
di precepta diuina. Nesciat ĝ fini
stra quid faciat dextra ⁊ nõse mi
sceat ↄscientie tue laudis huma
ne appetitio cũ in elemosina faciẽ
da diuinũ preceptum ↄtendis im
plere. vt sit elemosina tua ĩ abscõ
so. Quid est in abscõso: nisi in ip
sa bona cõscientia que oculis hu
manis demonstrari non põt: nec
verbis apiri. Multi foras faciũt
elemosinã. ⁊ intus nõ faciunt. q̃
vel ambicõne vel alicuius tempo
ralis rei grã misericordes voluñt vi
deri. Et pr̃ tuus q̃ videt in abscõso
reddet tibi Rectissime oĩno ⁊ veris
sime. Si enim premiũ ab eo expe
ctas qui ↄscientie inspector est suf
ficiat tibi ad ꝓmerendum deũ ip
sa ↄscientia. Et cum oratis nõ eri
tis sicut ypocrite qui amant in sy
nagogis ⁊ in angulis platearum
stantes orare: vt videãtur ab hoĩ
bus. neq͛ hic ab hoĩmibus videri
nephas est: sed ideo hec agere vt
videaris. ⁊ fructꝰ in eis expectetur
placendi hoĩbus. Platee ꝑpetue
ac latiores ciuitatũ vie sunt iuxta
ꝓprietatem lingue grece a latitu
dine noĩate. Platon enim latum
dicitur. Amen dico vobis. ꝑcepe
runt mercedẽ suã. Et hic ostendit
dñs id se prohibere vt ea merces
appetatur q̃ gaudent stulti cũ lau
dantur ab hoĩbus. Tu aũt cũ ora
bis intra in cubiculũ: ⁊ clauso os
tio ora pr̃em in abscõso. Cubicu
lum qđ noĩat nõ occultam domũ
oñt: sed cordis nostri secretũ. Hic
ps̃ dicit. Que dicitis in cordibus

vestris: ⁊ in cubilib⁹ vestris ↄpũ
gimini. Et claudentes ostia: orate
inq̃t ad pr̃em vestrũ in abscondi
to. Parũ est intrare in cubicula: si
ostiũ pateat importunis. ꝑ quod
ostiuz ea que foris sunt improbe
se immergunt ⁊ interiora nostra
appetunt. Foris aũt dicimus esse
omnia tꝑalia ⁊ visibilia que per
ostium ⁊ carnalem sensuz in cogi
tationes nostras penetrat. ⁊ tur
be vanorum fantasmatuz oranti
bus obstrepunt. Claudendũ est
ergo ostium ⁊ carnali sensui resis
tendũ: vt orõ spiritualis dirigat̃
ad pr̃em: que fit in intimo cordis
vbi oratur pr̃ in abscõso Qui ve
ro vult orõnem suã volare ad deũ
faciat illi duas alas ⁊ elemosinã
⁊ ieiuniũ. ⁊ ascendet celeriter et ex
audietur. Et pr̃ tuus qui videt in
abscõso reddet tibi. ⁊ hoc tali clau
sula terminandũ fuit. Non enim
monet nunc vt oremus ß quõ ore
mus. neq͛ vt superius vt elemosi
nã faciamus: sed quo animo fa
ciamus. qm̃ de corde mundando
precipit. qđ nõ mundat: nisi vna
⁊ simplex intencõ in eternã vitaz
solo ⁊ puro amore sapientie. Tu
autem.

Sabbato. Scđm marcũ.

In illo tẽpore Cũ se
ro esset factum erat nauis in me
dio mari. ⁊ ihesus solus in terra.
Et videns discipulos laborantes
in remigando. Erat enim ventus
contrarius eis. Et reliqua.

Labor discipulorum in remigando ⁊ contrarius eis ventus labores sancte ecclesie varios designat. que inter vndas seculi aduersantis ⁊ immundorum flatus spirituum ad quietem patrie celestis quasi ad fidam litoris stationem peruenire conatur. Vbi bene dicitur. quia nauis erat in medio mari. ⁊ ipse solus in terra. quia nonnunquam ecclesia tantis gentilium pressuris non solum afflicta: sed ⁊ fedata est. vt si fieri posset redemptor ipsius eam prorsus deseruisse ad tempus videretur Vnde est illa vox eius. inter vndas procellasque temptationum vertentium deprehense. atque auxilium protectionis illius gemebundo clamore querentis. Vt quid domine recessisti longe. despicis in oportunitatibus: in tribulatione. Que propter vocem inimici persequentis exponit in sequentibus psalmi dicens Dixit enim in corde suo oblitus est deus. auertit faciem suam ne videat vsque in finem. Verum ille non obliuiscetur orationem pauperum: nec auertit faciem suam a sperantibus in se: quin potius ⁊ certantes cum hostibus vt vincant adiuuat. et victores in eternum coronat. Vnde hic quoque apte dicitur. quia vidit eos laborantes in remigando. Videt quippe dominus suos laborantes in mari quamuis ipse positus in terra. quia si ad horam differre videtur auxilium tribulantibus impendere nihilominus eos ne in tribulationibus deficiant sue respectu pietatis corroborat. et aliquando etiam manifesto adiutorio victis aduersantibus: quasi calcatis sedatisque fluctuum voluminibus liberat. Sicut hic quoque subsequenter insinuatur cum dicitur. Et circa quartam vigiliam noctis venit ad eos ambulans super mare. Stationes ⁊ vigilie militares in terna horarum spacia diuiduntur. Quando ergo dicit. quarta vigilia noctis venisse ad eos dominum: ostendit tota nocte periclitatos. ⁊ extremo noctis tempore eis auxilium prebitum Laborabant autem toto noctis opace tempore: sed diluculo appropinquante et lucifero solis dieique ortum promittente venit dominus. ⁊ superambulans tumida freti terga comprimit. quia cum pressuris obsita fragilitas humana: pusillanimitatem virium suarum consideraret: nil erga se aliud quam tenebras angustiarum ⁊ estus cernit hostium confligentium. Cum vero mentem ad superni lumen presidii ⁊ perpetue dona retributionis erexerit: quasi inter vmbras noctis: repente exortum luciferi conspicit. qui diem proximum nunciet. Lucifer namque cum plurimum tres horas noctis vel totam vigiliam matutinam illuminare perhibetur Aderitque dominus qui sopitis temptationum periculis plenam libertatis fiduciam sue protectionis attribuat Sequitur. Et volebat preterire eos At illi vt viderunt eum ambulantem super mare: putauerunt fantasma esse ⁊ exclamauerunt. Omnes enim eum viderunt ⁊ turbati sunt Adhuc heretici putant fantasma fuisse dominum: nec veram assumpsisse carnem de virgine. Denique theodorus pharanitanus quondam episcopus ita scripsit. corporale pondus non habuisse secundum carnem dominum: sed absque

ponderē ⁊ corpe sup mare deambu
lasse. At contra fides catholica et
pondus sm carnem eū hēre predi
cat: ⁊ onus corporeū. ⁊ cū ponderē
atq; onere corporali mercedem su
p aquas nō infusis pedibꝰ Nam
dyonisius egregius inter eccāsti
cos scriptores in opusculis de diuis
noibus hoc mō loquitur Ignoā
mus enī qualiter de virgineis sā
guinibus alia lege preter natura
lem formabat. ⁊ qualiter non in
fusis pedibus corpale pondꝰ hñti
bus et materiale onus. deābula
bat in humidā ⁊ instabilē sbam
Quō aūt volebat eos preterire do
minꝰ tanq̄ alienos ad quos de pei
culo naufragij liberandos adue
nerat nisi vt ad horā turbati ⁊ pa
uentes ſ; otinuo liberati amplius
ereptionis sue miraculū stupent
ac maiores ereptori suo gratias
referrent. Quia ⁊ in tempestatibꝫ
passionū que pro ostantia fidei a
pfidis ingerunt. talis nōnunq̄ p
uisio diuinitus oñditur. Sepe enī
ita fideles in tribulacōe positos su
perna pietas deseruisse visa est vt
quasi laborantes in mari discipu
los preterire iħs voluisse putare
tur. Vnde est illud ecclesie marti
rij certamine desudantis. Quare
oblitus es mei. quare me reppuli
sti. Quare tristis incedo dum affli
git me inimicus. dum ofringunt
ossa mea ⁊c. Sed dicāt inimici ter
rentes. Vbi est deus eorū. quasi
naufragiū fessis minitantes apo
stolis. dicit ipse deꝰ eorꝝ. Cū ptrā
sieris p aquas tecū ero ⁊ flu[m]ia nō

opient te. cū ambulaueris per ig
nem non obureris ⁊ flāma nō ar
debit in te Vnde hic q̄; recte subdi
tur. Et statim locutus est cū eis ⁊
dixit illis. Confidite. ego sum no
lite timere. Et ascendit ad illos in
nauim. ⁊ cessauit ventus. Prima
trepidantium ⁊ periclitantiū sub
uentio est. incussum cordibus ex
pellere timorē. secunda tempesta
tum furias sue pñtie virtute ōpes
cere. Nec mirandū si ascendente in
nauiculam dño ventus cessauit.
In quocunq; enim corde deus per
grām sui adest amoris: mox vniū
sauitiorꝝ ⁊ aduersantis mundi: si
ue spirituum malignorꝝ bella cō
pressa quiescūt. Et plus magis i
tra se stupebant. nō enī intellex
erūt de panibꝫ. Erat enim cor illo
rum obcecatū. Dñs quidē ⁊ in mi
raculo panum q̄ pesset oditor rerꝝ
oñt. vt in ambulando sup vndas
q̄ hēret corpus ab omni peccato
rum grauedine liberꝝ edocuit. ⁊ in
placando ventos vndarūq; rabiē
sedando q̄ elementis dñaret mō
strauit. Sed carnales adhuc disci
puli necdū hūc deum esse cognos
cunt. Et quidē virtutū magnitudi
nem stupebant. necdum tñ in eo
veritatē diuine maiestatis ogno
scere valebāt. Cūq; egressi essent
de naui: otinuo cognouerūt eum
Et pcurrentes vniuersā regionē;
illam: ceperūt in grabatis eos q̄
se male hēbant circūferre. vbi au
diebant eū esse. Cognouerūt eū;
rumore nō facie. ł certe pſignorꝝ
magtudie q̄ patrabat i populis

etiā vultu plurimis not⁹ erat. Et vide q̄ta sit fides hoīm terre gene zareth. vt non tantuz presentiū salute ɔtenti sūt. s; mittant ad alias p circuituz ciuitates. quo oēs currāt ad medicuz. Et quocūq; introibat. i vicos vel i villas ā in ciuitates i plateis ponebāt ifirmos ꝛ deprecabāt eū. vt vel fimbriā vestimēti ei⁹ tangerēt. et quotq̄t tāgebant eū salui fiebāt. Qui male hn̄t non tangūt corp⁹ ihesu. neq; totū vestimētum ei⁹. s; extremam fimbriā. et quicūq; tetigerint saluabunt. Fimbriā vestimēti eius minimū mandatū intellige. qd̄ q̄ transgressus fuerit. minim⁹ vocabit in r̄gno celoꝝ vel assumpcōez carnis. p quā venim⁹ ad verbum dei. et illius postea pfruimur maiestate. Tu aūt dn̄e.

Dn̄ica prima in q̄dragesima. Sermo beati leonis pape

Licet nobis dilc̄issimi appropinquāte festiuitate pascali ieiuniuz quadragesimale ipse legittimi tempis recursus indicet. cohortatio tn̄ etiaz nostri sermonis adhibēda est. q̄ auxiliāte dn̄o. nec inutil' sit pigris nec onerosa deuotis. Nā cuz oēm obsuātiā nrām. ratio istoꝝ dieꝝ poscat augeri. non ē vt ɔfido de vobis. qui se ad op⁹ horū nō gauderat incitari Natura etenī nostra adhuc manēte mortalitate mutabilis. eē si ad sūma queq; virtutū studio pueh'at semp tn̄ sicut pōt hr̄e quo recedat: ita potest hr̄e q̄ crescat Et hec ē pfectorū vera iusticia. vt numq̄ presumāt se esse pfectos. ne ab itineris nōdū finiti intencōe cessantes. ibi incidāt deficiēdi piculū. vbi pficiēdi posuerīt appetitū Quia ergo nemo nostꝝ dilectissimi tā pfcūs ꝛ scūs ē vt pfectior sanctiorq; eē nō possit. oēs simul sine dr̄ia graduū. sine discrecōe meritorū. ab hijs in q̄ puenim⁹ in ea q̄ nondū apprehēdimus pia auiditate curram⁹. ꝛ ad mensurā ɔsuetudis nr̄e necessarijs ād addam⁹ augmētis Parū em̄ religiosus alio tpe demonstrat. q̄ in hijs dieb⁹ nō religiosior inueniāt. Vn̄ oportune aurib⁹ nr̄is lectio apostolice predicacōis insonuit dicens Ecce nūc tps acceptabile. ecce nūc dies salutis Quid em̄ acceptius hoc tpe. Quid salubri⁹ hijs dieb⁹ in quib⁹ bellū vicijs indicit ꝛ oīm virtutū pfect⁹ augetr. Sēp quidē tibi o aīa xp̄iana vigilandū ɔtra salutis tue adūsariū fuit. ne vllus pateret locus temptatoris insidijs. s; modo tibi maior cautio ꝛ sollicitior est assumenda prudēcia qn̄ idem hostis tuus acriore seuit inuidia. Nunc em̄ in toto mūdo potestas antique dominacōis aufertur. ꝛ innumera illi captiuitatis vasa rapiunt. Renunciatur atrocissimo predoni a popul' oīm nationū. omniūq; linguaꝝ. ꝛ nullum gen⁹ hoīm reperit. quod non iam tirannicis legib⁹ reluctetur. dum p omnes fines terrarum. regeneranda i xpristo multorū milliū milia prepantur. et appropinquāte noue creature ortu spirital'

neq̃cie ab hijs quos possidebat
extrudit. Fremit ꝙ expoliati ho
stis impi⁹ furor ⁊ nouū querit lu
crū. q̃ ius ꝑdidit antiquuꝫ Cap
tat ⁊ īdefessus ꝑuigil. si quas rep
perit oues a sacris gregib⁹ negli
genti⁹ euagantes. q̃s ꝑ ꝓdicia vo
luptatū et ꝑ deuexa luxurie. ī diu
soria mortis inducat. Inflammat
itaq; iras. nutrit odia. acuit cupi
ditates. irritat ꝯtinēciam. incitat
gulam. Queꝫ em̄ temptare nō au
deat. q̃ nec ab ipso dn̄o ihesu xp̄o
conat⁹ sue fraudis abstinuit. Nā
apl'ica patefacit hystoria. cū sal
uator noster ꝑ quadraginta die
rum ieiuniuꝫ infirmitatis nostre ī
se recepisset esuriem gauisus dia
bolus. signū se in eo passibilis at
q; mortalis inuenisse nature. vt
exploraret potenciā quā timebat
Si fili⁹ inquit dei es. dic vt lapides
isti panes fiāt Poterat vtiq; iste
oīpotens deus ⁊ facile erat vt ad
creatoris impiū. in quam iuberet
speciēꝫ cuiuslibet gn̄is natura trā
siret. sicut cū voluit ī ꝯuiuio nupti
arū aquā mutauit in vinū Sꝫ hoc
magis salutiferis dispensacōibꝫ
cōgruebat. vt neq̃ssimi hostis a
stucia nō potēcia deitatis. ſꝫ hūili
tatis misterio vincerent Demiq; fuga
to dyabolo. ⁊ oībus artibus calli
di temptatoris elisis. accesserūt
ad dn̄m angeli ⁊ ministrabāt ei.
Confūdant ergo filij dyaboli atꝫ
discipuli q̃ impleti inspiracōe vi
perea simplices q̄sq; decipiūt ne
gantes in xp̄o vtrāq; verā esse na
turā. dū aut diuitatē hoīe ā hoīem
deitate dispoliant. cū vni⁹ tp̄is ge
mino documēto vtraq; falsitas sit
pempta. q̃ ⁊ ꝑ famē corpis ꝑfcā
hūanitas. et ꝑ famulantes ange
los demōstrata ē ꝑfecta ⁊ manife
sta diuitas. Quia ergo dilectissimi
sic redēptoris nr̄i magisterio edo
cti sum⁹. nō in solo pane viuit hō
ſꝫ in oī verbo dei. ꝑpter deuocōeꝫ a
lacri fide suscipiam⁹ solemne ieiu
niū. nō ī sterili media. quā plerūq;
⁊ ībecillitas corpis ⁊ auaricie mor
bus indicit. ſꝫ in larga beniuolē
cia celebrandū. vt sim⁹ de illis de
quib⁹ ipsa veritas dicit Beati q̃ e
suriūt ⁊ sitiūt iusticiā. qm̄ ipsi sa
turabunt. Delicie ergo nostre sint
opera pietatis. ⁊ illis cibis q̃ nos
ad eternitatē nutriant impleant
Letemur in refectionib⁹ pauperū
quos stipendia nr̄a saciauerint
Iocūdemur in vestitu eorū. quorum
nuditatē indumētis necessarijs
texerim⁹. Sentiāt hūilitatē nr̄am
egritudines decūbentium. imbecil
litates debilium. labores exulum
destitutio pupillorum desolatorum
lamenta viduarum. in quibus iu
uandis nemo est. qui nō aliquaꝫ
possit exequi beniuolencie portio
nem. Nulli em̄ paruus est census
cui⁹ magnus ē animus. nec de rei
familiaris mō pendet mēsura pie
tatis Maiora quidē sunt impēdia
diuitum. ⁊ minora mediocriuꝫ. ſꝫ
non discrepat fructus operū. vbi
non dissidet affectus operantiū In
ista autem dilectissimi exercēda
rum oportunitate virtutū. sunt ⁊ a
liaruꝫ insignia virtutū. que nullo

dispendio horreorũ. nulla pecunie diminucõne captant̃ si lascivia repellat̃. si abdicet̃ ebrietas. et carnalis ꝯcupiscẽtia castitatis legibꝫ edomet̃ si odia transeãt i dilectõꝫ si inimicitie ꝯuertantur in pacẽ. si tranq̃llitas extinguat irã. si mansuetudo remittat iniuriã. si dñoꝝ deniq; ⁊ seruorũ tam ordinati mores sint. vt ⁊ illorũ ptãs mitior. et istorũ sit disciplina deuotior. Hac igit̃ obseruancia dilcĩssimi obtinebit̃ mia dei. ⁊ ab õni pccõꝝ reatu religiose venerandũ pascha celebrabit̃

Scdm matheum

nillo tempore Du

ctus ẽ ihesus in desertuꝫ a spũ. vt temptaret̃ a dyabolo Et cum ieiunasset q̃dragĩnta dieb⁹ ⁊ q̃dragita noctib⁹ postea esuriit. Et reliq̃

Omelia beati Gregorij pape

Vbitari a quibusdã solꝫ ã quo spũ sit ihs duct⁹ in desertũ ꝓpter qð subdit̃. Et assumpsit eũ dyabolus in sanctam ciuitatẽ. ⁊ rursus assumpsit eũ in montẽ excelsũ valde Sꝫ vere ⁊ absq; vlla questione ꝯueniẽter accipit̃. vt a sancto spiritu in desertum ductus credat̃. vt illuc eum spirit⁹ suus duceret. vt hũc ad tẽptandũ malign⁹ spũs inueniret Sed ecce cũ dicit̃. deus hõ vel in excelsũ montẽ. vel in sanctam ciuitatem a dyabolo assumpt⁹. mẽs refugit humana. hoc audire aures expauescũt. Qui tñ non esse incredibilia ista cognoscim⁹ si in illo ⁊ alia facta pensem⁹ Certe iniquoꝝ oim dyabolus caput ẽ. et hui⁹ capitis mẽbra sunt oẽs iniq̃ An nõ mẽbruꝫ dyaboli fuit pylat⁹. An non mẽbra dyaboli. iudei psequẽtes ⁊ milites crucifigẽtes fuerũt. Quid ergo mirũ. si se ab illo pmisit in montẽ duci. qui se ptulit et a mẽbris illi⁹ crucifigi. Non ẽ ergo indignuꝫ redemptori nostro ꝙ temptari voluit: q̃ venerat occidi Iustũ quippe erat. vt sic temptacões nrãs suis temptacõib⁹ vinceret: sicut mortem nrãm venerat sua morte supare Sed sciendũꝫ nob est. ꝙ trib⁹ modis temptacõ agitur. suggestione. delectacõe. ꝯsensu. Et nos cũ tẽptamur plerũq; in delectacõne. ã et in consensu labimur: ꝙ ex carnis peccato ꝓpagati in nobisipsis etiã gerimus. vnde certamina toleramus. Deus vero qui in vtero virginis incarnatus in mundum sine peccato venerat nil ꝯtradictionis in semetipso tolerabat. Temptari ergo p suggestionẽ potuit. sed eius mentẽ peccati delectatio non momordit. atꝫ ideo ois illa dyabolica temptatio foris non intus fuit. Sꝫ si ipsũ ordinẽ temptacõis eius aspicimus pensamus ꝗ̃ta magnitudine nos a temptacõe liberamur Antiqu⁹ hostis ꝯtra primũ hoiem parentem nostruꝫ. in trib⁹ se temptacõib⁹ erexit. ꝙ hunc viꝫ gula. vana glĩa ⁊ auaricia tẽptauit. ſꝫ temptando supauit. ꝙ sibi eũ p ꝯsensũ subdidit. Ex gula quippe tẽptauit. cũ cibuꝫ ligni vetitũ oñt. atq; ad comedendũ suasit. Ex vana aũt gloria

temptauit cū diceret. eritis sicut dij
Et puectu auaricie tēptauit. cū di
ceret. scientes bonū et malū. Auari
cia enī non solū pecunie ē sed et al
titudinis. Recte enī auaricia dicit
cū supra modū sublimitas ambi
tur. Si enī nō ad auariciā honoris
rapina ptineret. nequaq̄ paul⁹
de vnigenito filio diceret. Nō rapi
nā arbitratus ē esse se equalē deo
In hoc ergo dyabolus parentem
nostrum ad supbiam traxit. q̄
eū ad auariciā sublimitatis exci
tauit Sed quib⁹ modis primū ho
minē strauit. eisdem modis secū
do hoī temptato succubuit. Per
gulam quippe temptat cū dicit
dic vt lapides isti panes fiāt Per
vanam gloriam temptat cum di
cit. Si filius dei es mitte te deorsū
Per sublimitatis auariciā temp
tat. cū regna omnia mundi osten
dit dicens. Hec oīa tibi dabo. si p
cidens adoraueris me. Sed eisdē
modis a secūdo homine vincit. q̄
bus primū hoīem se vicisse glori
abat. vt a nostris cordib⁹ ipso
auditu capt⁹ exeat. quo nos au
ditu intromissus tenebat Sed est
aliud fratres carissimi qd in hac
temptacōe dnīca ꝯsiderare debea⁹
q̄ temptat⁹ a diabolo dn̄s sacri e
loquij precepta respondit. et qui
eo verbo qd erat. temptatorē suū
mergē in abissum poterat. virtu
tem sue potēcie nō ondit. sola dine
scripture precepta edidit. q̄ten⁹
nobis sue paciētie pberet exēplū
vt quociēs a prauis hoīb⁹ aliq̄d
pacimur ad doctrinā poti⁹ excite

mur q̄ ad vindictā. Pensate q̄ta
est paciētia dei. q̄ta impaciā nrā
Nos si iniurijs aut aliq̄ lesione p
uocamur furore pmoti. q̄ q̄tum
possum⁹ nosmetipsos vlciscamur
q̄ qd nō possum⁹ facere minamur
Ecce aduersitatē dyaboli dn̄s ptu
lit. et nīl ei nisi māsuetudinis vba res
pondit. Portat quē punire pote
rat vt hoc i laudē ei⁹ alti⁹ cresceret
si hostē suū nō extinguēdo sz inte
rim paciēdo superaret. Notandum
vero qd subdit. q̄ recedēte dyabo
lo angeli ministrabant ei Ex q̄ re
quid aliud q̄ vni⁹ psone vtraq̄
natura ondit. q̄ et hō ē quē dia
bolus tēptat et isdem ipse de⁹ ē cui
angeli ministrāt. Cognoscam⁹ ergo
in eo nām nrām. q̄ nisi hūc dya
bolus hoīem cerneret nō temptaret
Veneremur i illo diuinitatē suā q̄
nisi sup oīa de⁹ existeret. ei nullo
mō angeli ministrarent Sz q̄ die
bus hijs lcō ꝯgruit. nā q̄dragita
dierū abstinētiā nr̄i redēptoris au
diuim⁹: q̄ q̄dragesime tpis inchoa
m⁹ discutiēdū nob̄ ē cur hec ipsa
abstinētia p q̄dragīnta dierū nu
merū custodit. Moyses eī vt legē
acciperet q̄dragīta dieb⁹ ieiunauit
Helyas i deserto q̄dragīta dieb⁹
abstinuit Ipse auctor hoim ad ho
mines veniēs. in q̄dragīta dieb⁹
nullū oīno cibū sumpsit Nos q̄z in
q̄tū possum⁹ ānuo q̄dragesime
tpe carnē nrām p abstinentiā af
fligē conemur Cur ergo i abstinē
cia quadragenari⁹ numer⁹ custo
dit. nisi q̄ virt⁹ decalogi p libros
q̄tuor euāgelij implet. Denarius

em̄ quater ductꝰ· in quadrāgena
riū ſurgit· q̄ tunc decalogi man
data ꝑficimus· cū profecto qua
tuor libros ſcī euāgelij cuſtodimꝰ
Ex qua re ſentiri et aliud pōt· Jn
hoc enim mortali corpe ex quatu
or elemētis ſubſiſtimꝰ· ⁊ ꝑ volup
tates eiuſdē corpis preceptis dn̄i
ciꝯ ꝯtraimꝰ· Precepta āt dn̄ica ꝑ
decalogū ſūt accepta· Qui ergo ꝑ
carnis deſideria decalogi mādata
ꝯtempſimꝰ· dignū eſt vt eandē
carnē q̄ter decies affligamꝰ· Quā
uis de hoc quadrageſimali tp̄e
adhuc aliud q̄d poſſit intelligi·
A p̄nti etenī die vſq; ad paſcalis
ſolemnitatis gaudia ſex ebdoma
de veniūt· quarꝫ viꝫ dies q̄dragita
⁊ duo fiūt Ex quibꝰ dū ſex dies do
minici abſtinētie ſubtrahunt̄· nō
plus ī abſtinētia· q̄ꝫ trigita ⁊ ſex
dies remanēt· Dū vero ꝑ trecētos
⁊ ſexagīta dies annꝰ ducit̄· nos āt
ꝑ trigita ⁊ ſex dies affligimur· q̄ſi
anni nr̄i decimas deo damꝰ· vt q̄
nobiſmetipſis ꝑ acceptū annuꝫ
viximꝰ· auctori nr̄o nos in eiꝰ de
cimis ꝑ abſtinētiaꝫ mortificemꝰ
Vn̄ fratres cariſſimi ſic offerre in
lege iubemini decimas rerū: ita ei
ꝯtendite offerre ⁊ decimas dieruꝫ
Vnuſquiſq; ī q̄ꝫtuꝫ virtꝰ ſuppe
tit carnē maceret· eiuſq; deſideria
affligat· ꝯcupiſcētias turpes inter
ficiat· vt iux̄ pauli vocē hoſtia vi
ua fiat· Hoſtia quippe immolat̄
⁊ viua ē· q̄n ⁊ ab hac vita hō nō
deficit· et tn̄ ſe a carnalibꝰ deſideri
is occidit Caro nos leta traxit ad
culpā· afflicta reducat ad veniaꝫ·

Auctor etenī mortis nr̄e ꝑ fructū
ligni vetiti· vite precepta trāſgreſ
ſus ē· Qui ergo a ꝑadiſi gaudijs
ꝑ cibū cecidimꝰ ad hec in q̄ꝫtū poſ
ſumꝰ ꝑ abſtinentiaꝫ reſurgamꝰ·
Sed nemo ſibi eandē abſtinētiā
ſolam credat poſſe ſufficere· cū ꝑ
ꝓphetam dn̄s dicat Nōne hoc eſt
magis ieiuniū q̄d elegi· ſubiciēs
Frange eſurienti panē tuuꝫ· ⁊ ege
nos vagoſq; induc in domū tuaꝫ
Cū videris nudū operi eū· ⁊ carnē
tuā ne deſpexeris· Jllud ērgo ieiu
niū deus approbat· quod ad eiꝰ o
culos manꝰ elemoſinarum leuat·
quod cū proximi dilectione agit̄·
quod ex pietate condit̄ Hoc ērgo
quod tibi ſubtrahis: alteri largi
re· et vnde tua caro affligit̄· inde e
gentis ꝓximi caro reparet̄· Hinc
etenī ꝑ ꝓphetam dn̄s dicit Cū ieiu
naretis ⁊ plangeretis nunq̄d ie
iunium ieiunaſtis mi· Et cū come
deritis ⁊ biberitis· nunq̄d nō vob̄
comediſtis ⁊ vobiſmetipſis bibi
ſtis· Sibi enī comedit ⁊ bibit· q̄
alimēta corpis que ſūt cōia dona
ꝯditoris ſine indigentibꝰ ꝑcipit
Et ſibi quiſq; ieiunat· ſi ea q̄ ſibi
ad tempꝰ ſubtrahit nō paupibꝫ
tribuit· ſꝫ ventri poſtmodū offerē
da cuſtodit Hinc ꝑ yohel dicitur
Sanctificate ieiuniū Jeiuniū q̄ppe
ſanctificare ē adiunctis bonis alijs
dignam deo abſtinenciaꝫ carnis
oſtendere Ceſſet ira ſopiant̄ iurgia
Jncaſſum enim caro atterit̄· ſi a ꝓ
uis ſuis voluptatibꝰ animꝰ nō re
frenat̄· cuꝫ ꝑ ꝓphetam dn̄s dicat·
Ecce in die ieiunij veſtri· inuenit̄

volũtas vr̃a. ecce ad lites ⁊ ↄtenti
ones ieiũnatis. ⁊ pcutitis pugno
ipie. ⁊ oẽs debitores vr̃os repeti
tis. Neq3 ei q̃ a debitore suo. hoᵒ q̇d
debit ẽpetit aliq̇d iniustũ fac. ꝫ di
gnũ ẽ. vt q̃squis se pn̄ia macerat
ec hoᵒ q̇d sibi iuste ↄpetit indicat
Sic sic nob afflictis et penitẽtibꝰ a
deo dimittit̃ q̇d iniuste egimꝰ si ꝑ
amore illiꝰ ⁊ hoc quod nobis iu
ste ↄpetit relaxamus.

Feria secũda post inuocauit
Scd̃m matheum

N illo tẽpore Dixit

ihs d. s. Cũ ver. eit filiꝰ hoĩs in ma
iestate sua Et reliq̃. Ome. lecti. e.
N lectione q̃ hanc p̃cedit ꝓposuit
dñs similitudinez hoĩs pegre ꝓfi
ciscẽtis. qui vocatis seruis suis di
stribuit illis pecunias ꝓut vnicui
q3 ↄueniebat. alij quinq3 talenta
alij duo. alij vnũ. ⁊ statim ꝓfectꝰ
est. Post multũ vero tp̄is reuisus
vocatis seruis suis posuit racõem
cũ eis. Et bene quidẽ opantes. pro
apportatis lucris remunerauit.
negligentẽ vero seruũ ⁊ a bono o
pere torpentẽ damnauit. Qua fini
ta pabola. hoc quod mõ exponen
do suscepimꝰ ↄsequẽter adiunxit
probans illã quaz ꝓmiserat pa
bolam ad se ptinere: ait ergo Cuz
veneit filiꝰ hoĩs in maiestate sua
Quia eni3 tempꝰ passionis eiꝰ in
stabat ⁊ ꝓxime venturo pascha
ↄprehendendꝰ ⁊ alaphandꝰ ↄspu
endus. flagellandus. spinis coro
nandꝰ. ⁊ ad vltimũ crucifigendꝰ
aceto potandꝰ. ⁊ morti tradendus
erat. Proinde se i maiestate ad iu
diciũ venturũ venire ꝓnunciat. q̃
tenꝰ secutura scandala passionis
ↄpensaret repollicitatio magne
glorificacõis. Ait ergo. Cũ veneit
filius hoĩs in maiestate sua. et
oẽs angeli cũ eo. Notanduz sane
q̄ filiũ hoĩs in maiestate venturꝫ
dicit. p quod destruit opinionez
quorundã hereticoꝝ. qui dixerũt
dñm nostrũ ihm xp̄m a tp̄e resur
rectionis ⁊ ascensionis non manẽ
in natura veraciter assumpte hu
manitatis. nõ attẽdẽtes q̇d ange
li dixerũt. Sic veniet queadmodũ
vidistis eũ euntẽ in celũ Et hic do
minꝰ manifeste filiuz hoĩs fatetur
venturũ esse ad iudiciũ. Idem ei
verus filius dei. idemq3 verus filiꝰ
hoĩs. non tñ duo. ꝫ vnus ẽ filius
dei. qui in iudicio p solam viden
du ẽ humanitatẽ. Nã in diuinitate
sua solis post iudiciũ apparebit e
lectis: q̄ scriptum ẽ. Tollat̃ impi
us ne videat gloriã dei. Soli autẽ
regem seculorum in decore suo vi
debunt oculi mundi sanctorũ Cũ
ergo inquit venerit filius hoĩs in
maiestate sua. hoc est in diuinita
tis sue potencia. p quã cum patre
simul et spiritu sancto genus hu
manum iudicabit. bene meritis
premia. impijs ⁊ peccatoribꝰ dig
na rependens supplicia. ꝫm quaz
vt dictuz est nunq̄ eũ reprobi vi
dere poterũt. Ille ergo qui quon
dam in assumpto hoĩe iudicandꝰ
veniens nõ clamauit. neq3 vocem
eius quisq̄ in plateis audiuit. q̄
ita humilis venit. vt a nemine

ꝯgnoſceret̃ nūc deꝰ manifeſte ve
niet. deꝰ noſter ⁊ nō ſilebit. ſtipa
tus miſterio angelorū. qui cū eo
ad iudiciū veniēt. vt in eorū preſē
cia iudicētur. q̃ ſub eorū cuſtodia
vixerūt. Angeli enī ſunt ammini
ſtratorij ſpūs. qui ſingulꝫ hoībꝰ
ad cuſtodiā deputant̃. de quibꝰ
dn̄s Angeli eorū ſemꝑ vident faci
em patris ⁊c̄. Hinc et pſalmiſta
dicit Annunciauerūt celi iuſticiā
eius. Celi nāq̧ iuſticiaꝫ eiꝰ annū
ciabūt. qꝛ ſācti angeli iuſtiſſimū
dei iudiciū venerāter predicabūt
Tūc ſedebit ſuꝑ ſedeꝫ maieſtatis
ſue Sedem ſuꝑ quā dn̄s ſeſſurus
eſt in iudicio. quidaꝫ iuxta lrām
nubem illā accipiūt i qua dn̄s aſ
cendit in celū in qua etiā venturus
eſt ad iudiciuꝫ. Sꝫ ꝯpetentiꝰ ſedes
dei ſācta intelligit̃ ecc̄ia. in qua do
minꝰ ſedebit. qꝛ in ecc̄ia ſua glori
oſus ipſe eam glorificās appare
bit. Et ꝯgregabunt̃ ad euꝫ om̄s
gentes. Om̄s viꝫ hoīes a primo a
dam vſq̧ ad eū qui in fine mūdi
naſciturꝰ ē. quiq̧ ab exordio mun
di iam defuncti ſunt. vel qui viui i
corpore inueniēdi ſunt. Et ſepara
bit eos ab inuiceꝫ. ſicut paſtor ſe
gregat oues ab hedis. Et ſtatuet
oues quideꝫ a dextris ſuis: hedos
aūt a ſiniſtris. Sicut iquit paſtor
pecus ſecernit a pecore. ita dn̄s no
ſter q̃ eſt verus paſtor quē oues
ſue agnoſcūt. eūq̧ ſequunt̃ ſepā
bit in die iudicij bonos a malis.
Nā ꝑ oues deſignant̃ ſcī ſimplici
tate ⁊ innocētia gaudētes. qui ad
dexteraꝫ dn̄i ſtatuent̃. qꝛ in ſpe ſē
piterne felicitatis collocabuntur
Per hedos aūt qui ſūt petulia aīa
lia ⁊ laſciua ⁊ ad libidineꝫ ſemꝑ
feruida deſignant̃ reprobi volup
tatibꝰ ⁊ illecebris dediti q̃ ponent̃
ad ſiniſtram. qꝛ iuſte ſempiterne
damnacōi ſubicient̃. Sed ⁊ illud
attendenduꝫ. qꝛ nō capras ſed he
dos in ſiniſtra ſtatuendos dicit.
qm̄ capram in bonā accipit ſigni
ficationē. Signat enī ſcōruꝫ aīas
que velut greges caprarū tonſe ⁊
lote aſcenderūt de lauachro et gē
mellos edunt fetus ⁊ ſterilitateꝫ
ignorant. Sciendū vero qꝛ in iudi
cio duo erūt ordines. alter bonoꝝ
alter malorū. qui tn̄ quadrifarie
diuident̃. Duo eniꝫ erunt ordines
bonorū. vnus q̃ nō iudicabit̃. ſed
cum dn̄o iudicabit. ſicut erunt ſcī
apoſtoli ⁊ pfecti. quibꝰ dictum ē.
Sedebitis ſuꝑ ſedes iudicātes du
odecim tribꝰ iſrahel. Alter erit or
do bonoruꝫ. qui iudicabit̃ ⁊ ſalua
bitur. quibus dicetur Eſuriui ⁊ de
diſtis mihi manducare ⁊c̄. Simi
liter duo erunt ordines reproboꝝ
Vnus eorū qui nō iudicabit̃ ⁊ ta
men damnabit̃. in quo erunt pa
gani deū ignorantes de quibus
pſalmiſta dicit. Non reſurgēt im
pij in iudicio Et dn̄s Qui non cre
dit iam iudicatus ē. Alter erit or
do illoruꝫ qui iudicabunt̃ et dam
nabunt̃: quibꝰ dicetur. Eſuriui et
non dediſtis mihi māducaē Tūc
dicet rex hijs qui a dextris eius e
runt Venite benedicti patris mei
poſſidete ꝑe paratū vobis regnuꝫ a
conſtitucōe mundi. Rex xp̄us viꝫ

qui est rex regū ⁊ dn̄s dominanti
um. quiq̈ in die illa solus exalta
bitur. ⁊ sue potestatis auctoritate
sentenciā dictabit. Et dicet hijs q̄
a dextris ei⁹ erunt. hoc ē sanctis. q̄
ad sortem sup̄ne beatitudinis p
tinebūt Venite benedicti patris
mei possidete preparatum vobis reg
num a cōstitutione mundi. Vox
ista desiderabilis. exoptabilis. ⁊
omni gracia suscipiēda. q̄ sancti
ad bona pp̄etua et ad regnū vocā
tur sine fine mansuruz. Et merito
benedicti dicunt̄. hoc ē ad eternā
benedictionē que in xp̄o ⁊ p xp̄i
stum ē predestinati. Patris autē
sui regnū dicit. ad illum inferens
oēm potestatem cuius ē fili⁹. q̄r a
quo habet essentiā. ab illo habz
et potenciā Vnuz tamen ē regnū
patris ⁊ filij ⁊ spiritussancti. sicut
vna ē essencia eademq̈ maiestas
Quod regnū ab origine mūdi ill̄
preparatum asserit. q̄r ad illud an̄
secula predestinati ⁊ preordinati
fūt. Nam vt apl̄us dicit Quos p̄
sciuit ⁊ predestinauit cōformes fi
eri imaginis filij sui Quos aūt p̄
destinauit illos ⁊ vocauit. et quos
vocauit et hos iustificauit. Qui
bus vero meritis talem p̄merue
rūt remuneracōez enumerat sb
dens. Esuriui ⁊ dedistis michi mā
ducare. Sitiui ⁊ dedistis michi bi
bere. Hospes eram. et collegistis
me Nudus ⁊ cooperuistis me. In
firmus ⁊ visitastis me. In carcere
eram ⁊ redemistis me. Que verba
apte exprimūt op̄a pietatis ⁊ be
niuolentie munificentiāq̈ corpo
ream tolerantib⁹ indigentiaz ne
cessaria ē. Verū si hec spiritaliter
accepim⁹. gratius aliq̄d impleti
one caritatis intelligere poterim⁹
Quia caritas nō solū circa carnez
fratris qn̄q̈ morituraz. verū mul
to magis circa animā semp victu
ram ē exibenda Qui igit̄ esurientē
⁊ sitientez pane verbi saciat. ⁊ aq̄
sapientie potat. pfecta caritatis
opera adimplet Qui errantē a vi
a veritatis sacra admonicōe reuo
cat. ⁊ per potenciā in domū sancte
ecclesie recipit. pietatis opera ve
raciter agit. Qui vero infirmuz in
fide suscipit ɓm apl̄m. et tribula
cionum ac iusticie carcere clauso
solaciū ɔpassionis. ac sermonez
ɔsolacōnis impendit: hic vtiq̈ ve
re dilectionis iura adimplet. ⁊ iō
pietatis mercede remunerand⁹ ē.
Et nota q̄p nō virtutes maximas
sed sola dilectiōis opera. q̄ actiue
vite necessaria sunt. dn̄s in iuditi
o ɔmemorat. vt liquide ostēdat
Quia caritatis precepta seruanti
bus debeant̄ regna celorum. sine
qua nulla virtus nullum op⁹ bo
num deo placere potest. Tunc res
pondebunt iusti dicētes. Domine
qn̄ te vidimus esurientez. ⁊ paui
mus. sitientem. et dedim⁹ tibi po
tum Quando aūt te vidimus hos
pitem. ⁊ collegim⁹ te. ⁊ nudum ⁊
cooperuim⁹ te. Aut qn̄ vidim⁹ te
infirmū aut in carcere. et venim⁹
ad te. Ista sancti respondebūt stu
pentes ad immensaz et ineffabi
lem maiestatē regis xp̄isti. Et q̄r
omne bonum quod cuiq̈ fecerunt

ꝙuis fuerit maximum tunc illis minimū ⁊ breuissimū videbit᷑. pre magnitudine terroris q̄ tunc erit siue pre abundātia inestimabil̄ retribucōis. Denicꝫ ⁊ beat⁹ effrem in omelia quadam de die iudicij. plenam ꝯpunctionez scripsit. dic̄ sanctos tunc angelos sub quoruz custodia vixerūt interrogātes. q̄d vnꝗꝫ boni egerint. aut quid meri ti habuerint in tali gloria. talicꝫ digni haberent᷑ mercede Et respon dens rex dicet illis Amen dico vob̄ ꝙ diu fecistis vni ex minimis hijs fratrib⁹ meis mihi fecistis. Mirā da dn̄i ⁊ saluatoris pia dignatio qui deuocōem iustoruz tali merce de ꝯpensat. vt se in paupibus pa stum ⁊ vestitū asserat. ⁊ quicq̄d il lis impensuz est. se suscepisse cōfir met. Sane quod dicit. Q̄diu feci stis vni ex minimis meis mihi fe cistis. potest quidez generaliter de omni paupere intelligi. qꝛ viz ele mosina cuiꝗꝫ egeno ꝓpter xp̄um impensa ab ipso suscipiat᷑. Verū cuz dn̄s notabiliter ⁊ quasi demō strans dicat. vni de minimis istis ostendens non generaliter. ſꝫ de q̄ buslibet pauperibus. de hijs viz tantū dicē q̄ spiritu pauperes sūt qui ꝓpter deū voluntariā perferūt egestatē. quibus maxime fideles de suis facultatib⁹ subuenire. et si bi amicos facere dn̄t. vt ab eis in eterna regni celoꝝ habitacula re cipiant᷑ Tunc dicet ⁊ hijs q̄ a sini stris eius erūt discedite a me ma ligni in ignē eternū. qui patus ē dyabolo ⁊ angelis suis. Reprobis

ad sinistrām positis qui ec dum i mūdo viuerent sinistra semp. hoc est trāsitoria amauerūt. nec vnꝗꝫ eternorū que ad dexterā figurā tur curam habuerūt dicit᷑ discedi te a me maligni in ignē eternum Maledicti vero vocant᷑ hij q̄ in ma licia vitam ꝯsumētes. eterne ma ledictioni seipsos prepare non ti muerūt Nunꝗꝫ quidē mali cū dn̄o fuerūt. qꝛ nō habitabit iuxta euz malign⁹. sed tunc discedere viden tur. qꝛ i presenti mali bonis pmix ti vident᷑. a quib⁹ in iudicio sepa bunt᷑. Sagena aūt scē ecclesie ma los pisces cuz bonis capit. et vsqꝫ ad litus vltimi examinis ptrahit Sed tunc bonis i vase collectis pi scibus mali foras ꝓicientur. Sic et in agro dn̄i zyzania cum tritico germinant. sed cū ad areaz ventū fuerit triticū ad horreum recondi tur. zyzania vero fascicul̄ colligū tur ⁊ igni ꝯburūt᷑. Siue discedere eos. hoc ē a presentia sue visionis iubet proici ⁊ in tenebras exterio res expelli. discedere ergo maledi cti iubent᷑ in ignem eternū. vt ibi sine fine ardeāt q̄ in presenti ignē viciorū in se extinguere noluerūt Iste aūt ignis dyabolo ⁊ angelis eius prepatus ē. qꝛ sicut potēcia dei iustis regnū ab origine mūdi prepauit: ita dyabolo ⁊ angelis e ius ac reprobis ignem eternū. in quo eternaliter crucient᷑ preordi nauit. Esuriui em̄ ⁊ nō dedistis m̄ māducare. Sitiui ⁊ nō dedistis m̄ potum. Hospes erā. ⁊ non collegi stis me. Nudus. et nō operuistis

me. Infirmus et in carcere: et non venistis ad me. Metuenda multumque pertimescenda est ista sententia. Non enim dicit aliena rapuistis. sed non dedistis michi manducare. Si ergo ita tenacia damnatur. rapacitas quid meretur. Aut quid recipiet qui alienum tulerit: si sic punitur qui de suo non dederit. Si tale iudicium est ei. qui non fecerit misericordiam: quale erit ei qui fecit rapinam. Tunc respondebunt et ipsi dicentes domine quando vidimus te esurientem. aut sitientem. aut hospitem. aut nudum. aut infirmum. vel in carcere et non ministrauimus tibi. Excusare nituntur tanquam fallere possint sic quondam homines decipiebant. Sed tunc nullam excusacionem habere possunt qui dum potuissent conuerti noluerunt. et elemosinis peccata sua delere neglexerunt. Et respondens dicet illis Amen dico vobis. quamdiu non fecistis vni de hijs fratribus meis minimis nec mihi fecistis. Qui enim humilibus et despectis membris christi beneficium impendere negligit. conuincitur christo minus esse deuotus. atque ideo nunquam se ei aliquid tribuisse gaudebit. Nam qui non diligit fratrem quem videt. deum quem non videt quomodo potest diligere. Attendendum vero quod et hic sicut et supius vnitatis fit mentio cum dicitur Quamdiu non fecistis vni ex minimis meis. nec michi fecistis. Per quod innuitur. quod illius largitas accepta est deo. qui hanc simplici cordis intencione in vnitate fidei catholice studet exhibere. Ceterum qui se ab vnitate fidei heretica prauitate diuidit. vel de suo opere bono laudem querit humanam. huius munia reproba a christo iudicantur et indigna. Et ibunt hij in supplicium eternum. iusti autem in vitam eternam. Origenes dogmatisat omnes reprobos. ipsumque etiam dyabolum et angelos eius. post multa secula posse indulgenciam peccatorum promereri et a supplicijs liberari. asserens diuine pietati aptissime conuenire: vt sicut hominem redemit. ita quoque preuaricatorem angelum saluet. Cui tamen aptissime hac sentencia repugnatur Ibunt hij in supplicium eternum. Sed ille ex opposito dicit hoc dominum dixisse ad incutiendum timorem quibusque peruersis quatenus eterna expauescant supplicia et peccare desistant. Cui contra tenendum. quod si hoc verum non est. nec illud verum est quod veritas subdit. Iusti autem in vitam eternam. Sed quod dictu nephas est sicut illud falso minatus est vt timorem propelleret. ita hoc falso promisit vt vacua spe deciperet. Ad hec fortasse aliquis dicat iniustum esse. vt pro temporali et momentanea delectacione quis eternam persoluat penam. Sed sciendum illos eternis subigi tormentis. qui obstinata voluntate in malo perseuerare. et nunquam suis sceleribus terminum ponere voluerunt. Insuper et si semper vixissent. semper vtique peccare voluissent. Isto igitur dei iudicio tales ibunt in supplicium eternum. Proinde oranda est dei misericordia et corda cum manibus elemosinarum leuanda. vt in presenti vita ignis timoris sui mala nostra decoquat. quatenus in tremendi examinis iudicio. a malorum sinistra

locatione liberatos. in dextera cuz omnib9 sanctis misericorditer col locare. ⁊ in vitam eternam cū san ctis angelis connumerare digne tur. In qua viuit ⁊ regnat in secu la seculorum Amen.

¶Feria tercia Lectio sancti eu angelij sm mathēū

In illo tēpore Cum in trasset ihesus iherosolimā cōmo ta est vniuersa ciuitas Et reliqua

Omelia lectionis eiusdem

Dominus ⁊ deus auctor et repator humani generis xpūs. ante mundi consti tutionem preelegerat cū patre. ⁊ vbi pateret̄ p salute hoim Imple ta ergo huius tpis plenitudine. i stante iam passione appropinq̄ re voluit loco sue passionis vbi in ueniri posset ab hijs p quos eadē passio erat celebrāda. ne quasi re fugiens mortē estimaretur. Non enim metuebat mortem. sed pote state imparabat morti. Ait ergo euangelista. q̄ cū intrasset ihūs iherosolimam ɔmota ē vniuersa ciuitas dicens. Quis est hic? Ad ingressum saluatoris cōmota est ciuitas. admirata ē populi freq̄n cia. ignorans dnī intrantis virtu tem atq̧ potenciā Simile quid et in eius ascensione de angelis legi mus. Qui dum dn̄m triumphali pompa ascendentē cernerent. ⁊ car nem iam glorificatā ad celos ve hentez admirantes dicebāt Quis est iste rex glorie Notandū vero q̄ ante sex dies pasche sicut euan gelista dicit. venit dn̄s bethaniaz vbi lazaꝝ suscitauerat atq̧ i cra stinū asino sedēs. turbis diuinas laudes acclamātib9 iherosolimaz ingressus ē. quod olim i paschali agno mistice fuerat presignatuz. Scriptuz namq̧ ē in lege. decima die mēsis p̄mi. tollat vnusquisq̧ agnū p familias ⁊ domos suas ⁊ seruabitis eū vsq̧ ad quartū deci mum diem mensis hui9. immola bitq̧ eū oīs multitudo filiorū isra hel vsq̧ ad vesperā. Ergo sciendū hanc de paschali agno ꝓphetiam dn̄s ihs decima die mēsis primi. hoc ē ante quinq̧ dies pasche ciui tatē iherosolimā ingressus. ɔiurā te aduersū se seniorū principūq̧ consilio prestolabat̄ horam qua pro mūdi salute deo patri se in o dorem suauitatis hostiā offerret. Populi aūt dicebāt Hic ē ihesus a nazareth ꝓpheta. supbis iudeis quisnam esset qui cū tanta gloia ciuitatē intrabat interrogantib9 simplex turba quod nouerat fa tebatur. Hic est inquit ihesus ꝓ pheta Prophetam appellabāt q̧ errabāt. ⁊ quid dicerent ignora bant Nesciebant enim eum deuz aut dei filium appellare. sed error eorū perfecta scientia plenus eāt Nam moyses de eo dixerat. Pro phetam vobis suscitabit dn̄s de fratribus vestris. illum audietis tanq̄ me. Et ipse de se loquitur. Non capit ꝓphetam perire extra iherusalem. ita vero accipiēdus ē

propheta vt sit dñs ꝓphetaruꝫ. hic est rex regū ⁊ dñs dñantiuꝫ. Et in trauit ihs in templū. Qꝫ dñs i ci uitatē ingressus. primo templuꝫ adijt. formā religiose ↄuersacōis quā sequi debeamus ońt. Cū eniꝫ opidū vel castellū siue aliqueꝫ lo cum vbi dom⁹ oracōis deo sit cōse crata ingredimur. pri⁹ ad illaꝫ fe stinare debem⁹. et postq̄ꝫ nos p o racōis studia deo ↄmēdauerim⁹. sic demū ad ea que necessitas fra gilis vite exigit. peragēda nego cia potius accedam⁹ Et cepit eice re vendentes in illo ⁊ ementes et mēsas nūmulariorū. ⁊ cathedras vendentiuꝫ colūbas euertit Inter oia miracula que dñs in mundo corpaliter gessit hoc precellentissi mū ⁊ maximuꝫ est. Plus eni fuit vt dicit beatus iheronim⁹ hoc ꝙ vnus hō inermis multa milia ar matoꝝ de templo eiecit. q̄ꝫ ꝙ laza rū quatriduanū a mortuis suscita uit. Fulgor eni diuinitatis resplē debat in aspectu hūanitatis. atqꝫ ideo vidētes insolitaꝫ claritatē in facie hoīs radiantē intuentes ter ga cedenti dabāt. et resistē nō au debāt Et dicit eis Scriptum ē. do mus mea dom⁹ oracōis vocabit̄. vos āt fecistis illā speluncā latro nū Dom⁹ illa dei ad hoc a salomo ne primū ⁊ postea a ihesu sacerdo te ⁊ zorobabel ↄstructa fuerat. nō ꝙ de⁹ in manufactis templis habi tet. sed vt ibi nomen ei⁹ inuocetur ibiqꝫ deuote plebis orationes au diret. vota susciperet. munera ⁊ ob lacōes acceptaret. Sed illi eaꝫ spe

luncā latronū fecerant. ꝙ ad hoc in templo residebāt. vt aut nō dā tes munera corpaliter punirent. aut dantes spiritaliter necarent. Legis siquidē preceptuꝫ erat. vt ter in anno ↄuenirent oēs ex diu si regni iudaici partib⁹. ad augu stissimū ⁊ sanctissimū in orbe tem plū. in pascha viꝫ. penthecoste. ⁊ scenofegia. Et eiusdē legis prece ptuꝫ erat. ne vacui in ↄspectu dni apparerent. Et plerūqꝫ ↄtingebat vt qui de remotiorib⁹ partib⁹ ve niebant. non haberent qđ in sac ficio dni offerrent. ꝙ ad longitu dinē itineris secū pecora sua addu cere nō valebant. proinde sacerdo tes habebāt pinguissima aīalia q̄ vsus sacrificij exposcit ⁊ ea non habentib⁹ vendētes. accepta pecu nia rursus empta suscipiebant. hoc mō predā de simplici populo faciētes Verum. erant quidā ita paupes qui ⁊ sumptib⁹ ⁊ victu i digebāt. Et nō soluꝫ hostias. sed nec eas vnde emerent habebant. Ad hoc idem sacdotes nūmulari os in templo statuerūt q̄ mutuā eis sub hac occasione pecuniā da rent Sed ꝙ lex vsuras prohibue rat. nec aperte ab eis duplicataꝫ pecuniam exigere poterant. exco gitauerunt rursus aliam fraudeꝫ vt p vsuris recipent varias speci ēs muneruꝫ. vuam passam viꝫ ⁊ diuersi gnīs pomā. vt qđ in num mo nō licebat. in hijs reb⁹ exige rent q̄ nummis emunt̄. Hos ap pellabant ipsi proprio sermone colobistas. qui collobia idē vilia

munuscula dabāt · qui grece tra
gemata · latine bellaria dicuntur ·
Jstiusmodi negociacōnes ⁊ frau
des cernēs dn̄s ī domo patris sui
fieri · sicut beatus iohannes dicit
facto flagello de resticulis innu
meraꝫ multitudinē de templo eie
cit Attendant istud ecclesie sacer
dotes ⁊ caueant · ne domum dei in
speluncā latronuꝫ vertant · Latro
enī est q̄ lucra de religione sectatꝫ
et ex cultu sanctitatis studet occa
sioni negociationis Proinde me
tuendū ē illis · ne sicut illi de tem
plo materiali eiecti sūt: ita isti de
templo spirituali eiciantꝫ · Quoti
die enī dominꝰ domum patris sui
sanctam videlicet eccl̄am intrat et
occupatos lucris turpibus eicit
atqꝫ vnius criminis hꝫ vendentes
pariter ⁊ ementes Vendētes enī
sūt · qui sacros ordines ad premi
um largiuntꝫ · Emētes vero · qui ꝓ
iniusticia pecuniā tribuūt · et da
to precio patronis emunt pccm
Notandū vero quod dicitur · men
sas nūmulariorū ⁊ cathedras ven
dentiū columbas euertit · Quid ei
p mensas nummulariorū · nisi al
taria dei intelligunꝫ · que p auari
ciam malorum sacerdotū mense
efficiūtꝫ nūmulariorū · Quid vero
p cathedras vendentiuꝫ colūbas
nisi magistralis dignitas in eccle
sia accipitur · que ⁊ ipsa cū ad lu
cra deflexerit · ad nihilum redigitꝫ
Quid vero p columbas nisi spiri
tussanctus accipitꝫ · qui sup dn̄m
baptisatū in columbe specie appa
ruit · Qui autem sunt qui colūbas
vendunt · nisi hij qui spiritumsan
ctum p manus impositionem ad
premium tribuunt · Sed dn̄s ca
thedras vendentiuꝫ colūbas euer
tit · quia talium sacerdociū destru
it · Quicunqꝫ enim episcopus gra
tiam spiritussancti vendiderit · eti
am si in conspectu hominuꝫ ponti
ficali stola fulgere videatur · iam
ante dei oculos sacerdotio priuatꝰ
est · Hinc ⁊ sacri canones symoni
acam heresim anathematisant ⁊
sacerdocio priuari precipiūt eos
qui pro spiritali gracia impensa ·
querunt preciū · Moraliter · sicut i
ciuitate templuꝫ ceteris edificijs
preeminet: ita in plebe fideliuꝫ vi
ta religiosorum · Templum ergo
dei est ipsa mens fideliuꝫ: dicente
apostolo · Vos estis templuꝫ dei
⁊ spiritussanctꝰ habitat in vobis
Hec igitur mens fidelis · si relicta
innocentia in lesionē proximi per
uersas perfert cogitacōes · spelun
ca vtiqꝫ latronuꝫ efficitꝫ · nec iam
domus orationis vocatur · sed lati
bulum latronum Vnde illud me
ditatꝫ agere · vnde ꝓximo suo pos
sit nocē · Non ergo fit in domo pe
ctoris nostri negociatio · nō emē
tium vendentiūqꝫ ꝯmercia · ne ira
tus sibi intret · ⁊ flagello districte
seueritatis puniat concretas sor
des sue mansionis Et accesserunt
ad eū ceci ⁊ claudi in tēpliū ⁊ cura
uit eos · Eiectis indignis ⁊ ꝓpha
natoribꝰ templi · cecos ⁊ claudos
mirabiliter sanauit · vt p hoc vir
tutis sue suis adūsarijs daret indi
ciū · ⁊ vocem se laudantiū puerorꝫ

osanna in excelsis clamantiū. ta
li testimonio confirmaret. osten
dens opere quod illi vocibꝰ conso
nabāt. simul etiā ut visa christi
tanta potencia cōuerterent et crede
rent. Ideo enī illis cernentibus ce
cos illuminauit. vt illi fidei lumē
reciperēt Ideo claudos direxit. vt
isti claudicacōnem mentis abice
rent. et meliores pedes i recta ope
ratione habere inciperent. Viden
tes aūt pueros clamantes in tem
plo. osanna benedictus q̄ venit in
nomine domini dixerunt. Audis
quid isti dicunt? Indigne feren
tes. qꝛ xpristo quasi diuinas lau
des. et que soli deo cōueniunt ac
clamarent Verum dn̄s ita respon
sum suū ex omni parte premuni
uit. et quod diceret ita temꝑauit.
vt nec calumniatoribus insidijs
pateret. vel laudes illas q̄ q̄si a pu
eris errātibus sibi deferrent abi
ceret. Non enī respondebat. quod
illi audire volebant Bene dicunt
pueri. iuste de me sentiūt Nec rur
sus ait. Errāt pueri: debetis igno
scere insciētati. Sꝫ respondit. audi
o. Sicqꝫ voces illorum testimonio
psalmiste ꝯfirmauit dicēs. Nun
q̄d legistis. ex ore infantiū et lac
tentiū ꝑfecisti laudem. Deus enī
pater ex ore infantiū et lactentiū
laudem ꝑfecit. qꝛ per simplices et
innocentes filio suo testimonium
ꝑhibuit. p quod inimicos suos iu
deos infestissimos persecutores
euidentissime confudit. Et relictis
illis abijt foras in bethaniā. que
domus obediencie interpretatur

Quo iam premōstrābat. qꝛ syna
gogā erat relicturꝰ. et ad domū
obediēcie. hoc est ad eccām genti
um transiturus. Simul et illud in
tuendū qꝛ ita paup erat. vt nec
tuguriū haberet. ita nulli adula
bat. vt in tanta vrbe tamqꝫ popu
losa a nemine reciperet Et die qui
dem in iherusalem predicabat. se
ro vero reuertebat bethaniā. vbi
erat amicus eius lazarus cū mar
tha et maria sororibꝰ Felices cer
te. multumqꝫ beati. qui dn̄m hos
pitē habere meruerūt. cuiꝰ presē
cia. tristicia cuncta submouebat
salubria iocundaqꝫ omnia ꝓui
debant. Sed et illi nihilominꝰ feli
cissimi sūmeqꝫ beatissimi. q̄ ita se
ab omni malicia castos imunes
qꝫ custodiūt. vt illis dn̄s inhabi
tare et apud eos manē dignetur
Hoc ergo votis sedulꝰ. hoc sc̄is de
siderijs exposcamꝰ. vt ita in nob
vniuersa vicia. et quicq̄d fedū. q̄c
quid aspectibꝰ suis ē indignū ex
purget Sic nos virtutum floribꝰ
exornet. quatenus penetralia cor
dis nostri aptissimū sibi habita
culum efficere dignet dn̄s et redē
ptor noster ihesus xpristus. qui
cū deo patre et spiritusancto viuit
et regnat deus ꝑ omnia secula se
culorum Amen.

Feria quarta Sc̄dm matheū

In illo tēpore Accel
serunt ad ihesū scribe et pharisei
dicētes. Magister volumꝰ a te sig
num vidē Et reliqua. Omelia ve
nerabilis bede presbiteri

Arratũr in superioribus
quõ dominꝰ demoniacũ
qui erat cecus ⁊ mutꝰ tri
plici miraculo sanaueit. Sed scri
be ⁊ pharisei qui ad hoc semp do
mino adherebant. vt illius admi
randa opera. vel negarent. vel si
nistra interpretacõe deprauarẽt.
ceperũt blasphemantes dicere. q
in beelzebub pn̄cipe demoniorũ
eiceret demones Cõtra quos cũ
longa dn̄s disputacõe disseruisset
sicut nunc euãgelista dicit. respõ
derũt quidã de scribis dicẽtes Ma
gister volumꝰ a te signum videre
Sic insana racõne signa postula
bant. quasi illa que viderãt non
re vera fuerint Magistrũ etiã sub
dolo appellabant: cuius apta ma
licia repugnabant. Que vero sig
na vel vnde postulauerint. alius
euangelista apcius ostendit di
cẽs Voluꝰ signũ vidẽ de celo Vole
bant igitur. vt vel in morẽ helye
ignem descẽdere p̄ciperet de celo. vel
ec in similitudinẽ samuel estiuo
tpe faceret mugire tonitrua. cho
ruscare fulgura. imbres ruere: tq̄
illa q̄ dn̄s fecerat. non de celo fuis
sent. s; opa potius beelzebub S; q̄
i la calũniabant que p̄ manibus
habebãt ⁊ sine vtilitate sētiebãt
multo magis illa calũniaturi ⁊
dicerent. hec nõ virtute xpi. s; vari
is aeris passionibꝰ accidisse. Fo
tassis ec dicturi erant. similiter ma
gos multa in egipto signa fecisse
de celo. Sunt qui dicũt illos petis
se a dn̄o. vt manna plueret de ce
lo. qꝫ s̄m aliũ euangelistã dixerũt

Quod signũ ostendis nobis. Pa
tres nr̄i manna mãducauerũt in
deserto S; siue hoc siue illud petie
rint. intencõe struẽde calũnie abs
qꝫ dubio fecerũt. Verũ videamꝰ
quid eis dn̄s responderit. Qui re
spondens ait illis. Generatio ma
la ⁊ adultera signũ querit. Egre
gie satis adulterã vocat generati
onem iudeorũ. q legittimũ virũ
dimiserat. ⁊ iuxta ezechielis vati
cíniũ multis se amatoribꝰ copula
uerat. Et signũ inquit nõ dabitur
ei: nisi signũ ione pphete Quia eni
illi signũ de celo temptando petie
rant respondit eis dn̄s non se sig
num de celo eis daturũ. quod in
digni erant accipere. sed tale q̄le
ionas naufragus ⁊ ceto sorbente
voratus. tamen dei miseratione li
beratus ⁊ accepit ⁊ dedit. Non ei
merebantur accipere signum di
uinitatis sed humanitatis. passi
onis. non glorificacõis. discipul
vero suis dominus signum dedit
de celo. quia eis eterne diuinitatis
gloriam. ⁊ prius in monte trans
figuratus. et post in celum ascen
dendo subleuatus ostendit Sicut
enim fuit Jonas in ventre ceti tri
bus diebus ⁊ tribus noctibus:
sic erit filius hominis in corde ter
re. tribꝰ diebus ⁊ tribus noctibꝰ
Manifestissimũ ẽ ex hoc loco io
nam pphetam typũ dn̄i saluato
ris gestasse Jonas namqꝫ interp̄
tat columba siue dolẽs. que noĩa v
tiqꝫ cõpetũt redẽptori. sup quẽ bap
tisatũ spiritus scũs i specie colũbe
descendit. et de quo ysayas dicit.

Vere languores nr̄os ipse tulit. et dolores nr̄os ipse portauit. Jonas missus ē ad predicandū niniue que interpretatur speciosa. et saluator ad salutē gentiū missus est. vt illē ad fidē ꝯuersꝰ sibi aptaret ecc̄iam. quā precioso sang̃ne mūdaret ⁊ de turpi speciosā facēt Piscis nāqꝫ q̄ ionā vorauit ī pelago sig̃ficat mortē quā dn̄s ꝑtulit in mūdo. Jonas in ventre ceti fuit tribꝰ diebꝰ et tribꝰ noctibꝰ. sic et xp̄s in sepulchro iacuit tribꝰ diebus ⁊ totidē noctibꝰ. Et sic ionas in ventre ceti nō ꝑmāsit. sed eiectꝰ est in aridam. ita ⁊ saluatoris nostri anima. non ē relicta ī inferno nec caro eius vidit corrupcōez. ſꝫ ꝑ gloriā resurrectionis. ꝑductus est ad aridā immortalitatis Quo exemplo declarat iuxta litterā iudeos. sicut niniuite quōd ā fuerāt grauibꝰ peccatis fuisse obnoxios ⁊ nisi penitērēt subuersioni ꝑrimos Verꝫ sicut niniuitis. ita qꝫ adhuc dari iudeis tēpus penitencie. nec eos debere desperare si vellent penitenciā agere Orietꝛ porro hoc loco non ꝯtemnēda questio. quare dicatur dn̄s tribus diebus ⁊ tribus noctibus fuisse in corde terre. cuz sicut euangeliū loquitꝛ parasceue hora sexta sit crucifixus. ⁊ circiter horam nonam. inclinato capite emiserit spiritū. sabbato in sepulchro quieuerit. et prima sabbati valde diluculo a mortuis surrexit. Sed hoc sinodocheos accipiendum ē a parte viz totū. Naꝫ si partem parasceu e cū preterita nocte qua ꝯprehensus ē accipias. item qꝫ sabbatū cū sua nihilominꝰ nocte. ⁊ rursum noctem dominicā cū eodem die quo illucescente surrexit. inuenies profecto integrū triduum ⁊ tres noctes. Sciendūz est qꝛ dupla erit mors nostra. in aīa viz ⁊ corpe. dn̄i vero mors simpla fuit. qꝛ peccatum quod est mors aīe non admisit. sicut ⁊ eius resurrectio simpla extitit. Dn̄s āt triginta sex horis iacuit ī sepulcro. vno viz die ⁊ duabꝰ noctibꝰ. Duodecī vero hore diei ad vigintiq̄tuor horas duarū noctiū simplum ad duplum sunt. Et duodecim quidē hore diurne simple morti nr̄i redemptoris ꝯueniūt Vigintiquatuor aūt hore nocturne ad duplaz nostram ꝯsentiūt mortē. Magno ergo sacramento vna die ⁊ duabꝰ noctibꝰ iacuit in sepulchro. qꝛ lucez simple mortis sue. tenebris duple mortis nostre adiunxit Veniens emꝫ ad nos qui in morte carnis ⁊ spūs eramꝰ. vnam suam. v. carnis mortē ꝑtulit. ⁊ duas nr̄as absoluit. Simplam suam nostre duple ꝯtulit. ⁊ duplam nostram subegit. Viri niniuite surgēt ī iudicio cū generacōne ista. ⁊ ꝯdemnabunt eā. qꝛ pn̄iam egerunt in predicacōe ione. Condēnabūt niniuite gentē iudeoꝝ. non potestate sed ꝯparacōe correctionis vite. egerunt em̄ pn̄iam in predicacōe ione. Quod qꝛ iudei ad predicationem dn̄i non fecerunt. merito illorum comparatione damnabūtur. Et ecce plus q̄m Jona hic.

Jonas paucis diebus predicauit xp̄s tribꝰ ⁊ semis ānis. Jonas missus ē ad assirios q̄ barbarica icre duli erāt. Christꝰ ad iudeos q̄ do mestici et populus dei esse debue rant Jlle exteris gentibus: iste ci uibꝰ locutꝰ est. Jonas tantū voce predicauit. nihil signorū exhibu it. xpristꝰ tot miācula faciēs vbi q̄ non recipiebat᷑. ꝫ ecōtra beelze bub calumniā sustinebat. Plus ergo iona hic. hoc ē in medio vē strū. Hic em̄ loci aduerbiū ē. Re gina austri surget in iudicio cuꝫ generatiōe ista. ⁊ ɔdemnabit eā quia venit a finibus terre audire sapientiā salomonis. Scp̄tura li bri reguꝫ refert quō regina saba gente sua ⁊ imperij dignitate reli cta per tot difficultates itineris ve nerit in iudeā volens audire sapi enciā salomonis. q᷑ ꝙ mlta mu nera ei obtulerit. sed plura recepe rit. Juste ergo iudeos in iudicio ɔdemnabit. qꝛ ipsa a finibꝰ terre requisiuit euꝫ. quē sapiētie singu laris dono nouerat esse famosuꝫ Judei secū habētes dn̄m. qui ē vir tus ⁊ sapiētia patris. non mō eū non audiebāt ꝫ blasphemabāt. Regina austri inquit surget ī iu dicio cū generacōe ista. Patet ex hoc loco. vna bonorū ⁊ malorū re surrectio. cū regina electa dicit᷑ re surrectura cum reprobis. Et ecce plus q̄ salomon hic. hoc ē impre senciarū inter vos ɔuersatur. qui salomone incōpabiliter prestā cior est Mistice in inuitis peniten tibus ⁊ electa regina austri fides

ecclesie predicat᷑ ⁊ israheli prefer tur. Sancta em̄ ecclīa ex duabus partibꝰ congregat᷑. altera eorū q̄ nō peccauerūt. altera eoruꝫ q̄ pec care desierunt. Cū immundꝰ spiri tus exierit ab hoīe ambulat p lo ca arida. querens requiē ⁊ non in uenit. Potest quidē simpliciter i telligi qꝛ hoc dn̄s ad oñdenduꝫ di stinctionē suorꝫ ⁊ sathane operꝫ adiūxerit. qꝛ viꝫ ipse polluta mū dare velit. sathanas vero ea que mūdata fuerint. grauioribus sor dibꝰ querat attaminare. Tamen etiā pōt de quolibet heretico vel scis matico siue falso catholico nō in conuenīēter accipi Jmmundus nāqꝫ spūs exijt ab hoīe. qn̄ i bap tismo p ɔfessionē fidei catholice ⁊ abrenunciacōnem mundanorū actuuꝫ. ab heretico vel scismatico diabolus egredit᷑. Ambulat p lo ca arida ⁊ inaquosa. i. circa corda sanctorꝫ. que ab humoē fluxe co gitacōis purgata sūt. querens re quieꝫ. i. inuestigans si quos i eis nequicie sue gressus figē possit. sed non inueniens. quia in castis ⁊ mundis mentibus. locuꝫ habe re non potest: sed solam in prauo rum cordibus gratam habet qui etem Hinc ⁊ ad iob de diabolo do minꝰ sub specie leuiathā dic̄ Sub vmbra dormit in secreto calami in locis humētibꝰ. quia nimiruꝫ in tenebrosis ⁊ simulatricibꝰ ɔsci encijs q̄escit. ⁊ lasciuis ⁊ luxurio sis mentibus delectatur Tunc di cit. reuertar ad domū meā vnde exiui. hoc est requiram hereticum

quem in baptismo dimisi. Valde
autem timendus ē hic versiculus
ne forte culpa quā nob̄ dimissaȝ
credebamus. peius nos p̄ incuri
am vacantes. a bonis operib⁹ op
primat Et veniens inuenit scobis
mundatam et ornatam. vel scḋm a
lium euangelistam scopis mūda
tam vacantē ꝛ ornatam Veniēs
enim malign⁹ spiritus domum .i.
mentem talis hōis inuenit scopis
mundataȝ. hoc est gracia baptis
matis a peccatis originalib⁹ ab
lutam. vacantem a bonis operib⁹
ornatam simulatis virtutib⁹ Tūc
vadit ꝛ assumit septem alios spi
ritus nequiores se. ꝛ igressi inha
bitant ibi. Solȝ septenari⁹ nume
rus in sacro eloquio pro vniuersi
tate accipi: quia omne seculi tēm
pus p̄ septem dies voluitur. Per
septem igitur alios nequiores spi
ritus vniuersitas oīm viciorūȝ de
signatur. Septem ērgo nequiores
spiritus ingrediunt. qꝛ quēcunqȝ
post perceptam ī baptismo remis
sionem peccatorū heretica praui
tas. vel seculi cupiditas arripue
rit. omniū seruum facit esse vicio
rum. Vnde bene spiritus nequio
res dicuntur. quia talis cū septē
capitalib⁹ vicijs plen⁹ sit. ipsas
tn̄ virtutes habē simulat. Et fiūt
nouissima hominis illius peiora
priorib⁹: quia melius erat viam
veritatis non agnoscere. q̄ꝫ post
agnitaȝ retrorsum ꝯuerti. Sic erit
ꝛ generationi huic pessime Quib⁹
verbis aperte ostēditur hec simi
litudo specialiter ad iudeos perti

nere Q8 inquit specialiter in vno
quolibet geri solere narraui. ge
neraliter in hac generatione iude
orum fieri non desinit. Immūdus
namqȝ spiritus exijt a iudeis quā
do in monte synai legem accipiē
tes dixerūt. Omnia que precepit
domin⁹ deus noster faciemus ꝛ o
bedientes erim⁹ Ambulauit p̄ lo
ca arida querens requiem: quia
expulsus a iudeis ambulauit per
solitudines gentium que arebāt
estu viciorum. ꝛ pinguedineȝ spi
ritus sancti non habebant. qua in
ebriari optabat psalmista dicēs
Sicut adipe ꝛ pinguedine replea
tur anima mea Que cū postea do
mino credidissent: ille non inuen
to in eis loco dixit. Reuertar in do
muȝ meam vnde exiui. hoc ē possi
debo iudeos quos ante dimiseraȝ
Et veniens inuenit scobis munda
tam p̄ circumcisionē. vacātēȝ hoc
est celesti auxilio desertaȝ ꝛ xp̄m
hospitē non habenteȝ q̄ dicit Reli
quet vobis dom⁹ vestra deserta. or
natam supsticiōe traditionibus
ꝛ ypocrisi phariseorum. Reuerti
tur ad eos dyabol⁹. qꝛ tales erāt
et addita septenaria omnium de
monum plenitudine. inhabitat
pristinā domū. ꝛ fiunt nouissima
hōis illi⁹ peiora priorib⁹. Multo
enī deteriores sūt nunc iudei. xp̄m
in synagogis suis quotidie blas
phemātes. q̄ꝫ essent olim ī egipto
ydola colentes. Grauius quippe
est nō suscipē eū qui veneit q̄ꝫ nō
credē venturū Adhuc eo loquēte
ad turbas: ecce mater ei⁹ et frēs

stabant foris. querentes loqui ei
Occupato in officio predicatiōis
domino. stabāt foris mater et fra
tres eius querentes loqui ei. Cui
quidam nunciauit. mater inqui
ens tua et fratres stāt foris volen
tes loqui tibi. Nō simpliciter iste
dn̄o hoc nunciasse putandus est
sed sub dolo. volens experiri. vtꝝ
operi diuino affectum carnalium
preferret propinquoꝝ. Vn̄ pru
dentissime se matrem nosse dissi
mulat vt ostendat se potius cog
noscere et amare eos q̄ p cognatōez
spiritꝰ ppinqui sunt. q̄ qui p cog
nationez carnis Vnde sequit̄. At
ille respondēs dicenti sibi ait. Que
est mater mea et qui sunt fratres
mei. Non aūt dominꝰ materne pi
etatis respuit officiū. qui p legez
precepit dicens. Honora patrez
tuū et matrem. sed dei patris mini
steria. maternis preponit affecti
bus. Hinc alibi dicit. Qui amat
patrem et matrem sup me. non ē
me dignꝰ Nec ɔtemnit fratres. ſ;
cognatōi carnis opꝰ preferendū
docet esse predicatōis. Nemo aūt
turbetur cū audit fratres. q2 fra
tres dn̄i in euangelio vocant̄ ɔso
brini eius. filij. s. marie matertere
eius. que fert̄ fuisse mater iacobi
minoris et yoseph et iude. quos et
in alio euāgelio fratres dn̄i legi
mus appellatos. Mistice vero ma
ter dn̄i synagoga intelligit̄ de car
ne cuius editus ē. fratres aūt est
populus iudeoꝝ. Saluatore igit̄
intus posito. mater eiꝰ et fratres e
ius stant foris. q2 dū iudei i xp̄m

credere nollent dū ad eū qui ad
illoꝝ salutē missus fuerat intrarē
p fidē negligerent turba gentiū
preoccupās ingressa ē. et nūc dn̄i
sermonibꝰ fruitur. et doctrina ill'
foris stantibꝰ. et circa terrenā le
gis intelligentiā. et littere custodi
am diuersantibꝰ. quicꝗ̄ inq̄tum
ipsi ē. magis xp̄m ad docēda car
nalia foris cogūt exire. q̄ ipsi ad
discēda spūalia volūt intrare. Et
extendēs manꝰ in discipulos suos
dixit. Ecce mat̄ mea et fratres mei
Matrem et fratres dicit ap̄los im
pletores paterne volūtatis qui a
deo patre illū missum credebant.
paratissimoqꝫ animo intendebāt
Nec negauit matrem de q̄ carnē
assumpserat. sicut insaniūt mar
cioniste et manichei. qui eū dicūt
nō habuisse verū corpꝰ sed fanta
sticū. ſ; spiritalē ppinquitatē car
nis pretulit cōsanguinitati. vt et
nos doceret in causa dei. nullū de
affectione carnis recognoscē Vn̄
adhuc sequit̄. Quicūqꝫ fecerit vo
luntatē patris mei q̄ in celis ē. ip
se meus frater et soror et mater ē
Q2 dominus eum qui voluntatem
patris sui fecerit fratrem ac soro
rem vocat. ppter vtrūqꝫ sexū q̄ ad
fidem colligit̄ non ē mirū. Valde
aūt mirū et quesitu dignū ē quō
ēē mater dn̄i dici possit Nā et disci
pulos frēs dignꝰ ē appellare pꝰ
resurrectionē. ita inq̄ens Ite nūci
ate fratribꝰ meis. Qui ergo frater
est in eo credēdo. et patris volunta
tem implendo. quō etiā mater fi
eri possit inuestigandū est. Sed

sciendū. q̄ sicut quis frater dn̄i efficitur in eū credendo. ita etiā mater predicando. Quasi enim mater xpristi quis efficit. cū p eius predicacōez amor domini in proximi mente generatur Magna dignatio iestimabilis bonitas. inenarrabilis misericordia. hoiem q̄ seruus vocari dignus nō fuerat. fratrem dn̄i appellari Quam q̄ ex equo ppendere non valem⁹. saltē digne venerari satagam⁹. omniq̄ industria laborem⁹. ne aliqua viciorū feditate degeneres a tanto nomine iudicemur indigni. Defendam⁹ nobis morib⁹. id quod nomine vocamur. ne nō intelligētes honorē diuine filiationis. comparemur iumentis insipientib⁹. a similes illis simus Et vt ea que loq̄mur obtinere mereamur illi⁹ semper adiutoriū nobis adesse poscamus. qui cū esset vnicus filius dei propter nos dignatus ē esse filius hominis ihesus xpūs domin⁹ noster. qui cū patre a spiritu sancto viuit a regnat in secula seculorum Amen

Feria quinta. Scdm Johannē

In illo tēpore. Dicebat ihs ad eos q̄ crediderāt ei ex iudeis. Si manseritis in sermone meo. vere discipuli mei eritis. Et reliq̄ Omel lectionis eiusdem

Oquēte ad turbas dn̄o a diuinitatis sue misteria ānūciante. sicut supius sanctus iohēs euāgelista dic. multi crediderūt in eū Jā multi in eū nō tū oēs credebant. q̄ necdū oibus predicatū fuerat. necdū in omnē terrā aplice predicacōis son⁹ exierat. necdū aplis preceptū fuerāt Jte docete oēs gentes. Ad hos ergo q̄ in se crediderāt loq̄bat dn̄s Si vos manseritis in s̄mone meo vere discipuli mei eritis. Jam doctrina spiritali iniciati erāt. iā ibi esse ceperāt. a ideo dicit Si mānseritis i sermone meo. hoc ē in fide q̄ in vob credentib⁹ inesse cepit. tūc vere discipuli mei eitis Discipuli vtiq̄ bonitatis. discipuli iusticie. et sūme veritatis Sz q̄ nob preueniēduz ē. Nā fides fundamentū est Ex hoc fundamēto ad quā celsitudinē pficiem⁹. Cognoscetis si q̄t veritatē Veritas xp̄s ē qui dic Ego sū via veritas a vita Qui ergo veritatē ɔgnoscit dn̄m cognoscit Pensanduz ē cognoscē illud qd nec oculus vidit. nec auris audiuit. nec in cor hoīs ascēdit Nam fides. quod nō vides credē Veitas vero. qd credidisti vidē. Vnde ipē alibi dicit Qui diligit me. diliget a patre meo a ego diligā eum a manifestabo ei meipsū. Hoc ē ego premiū. hanc sacietatē nob in suo sermone pmanētib⁹ dn̄s pmittit. quā psalmista exoptat dicēs Saciabor cū apparuerit gl'a tua. Et veritas liberābit vos. hoc ē liberos faciet. vt liberati ab amore seculi. deū qui sup omnia solus diligendus est securi ametis. et cū psalmista dicatis. Mihi aūt adherere deo bonū est. Dixerunt ergo iudei ad eum. Semen abrahe sumus

⁊ nemini seruiuim⁹ vnq̃. Nō hoc
dicebant q̄ crediderāt. ſ inter eos
quidā qui non credebāt. quicꝫ cū
audiſſent dn̄m liberatorez ſibi ꝓ
mittētem. vnde gratioſi ⁊ ſubditi
eſſe debuerāt. inde magis indig
nati ſūt. quaſi ſeruos eos denota
uerit. q̄bus libertatez pollicebat̄.
Et reuera ſerui erāt peccati. a qua
peſſiā ſeruitute. nō niſi p veritatē
liberari poterāt Verꝫ illi ſo laz car
nis libertatē cogitantes. expetūt
ſe de nobilitate carnis extollē di
centes Semen abrahe ſum⁹. ⁊ ne
mini ſeruiuim⁹ vnq̃. Stulta ⁊ va
na ſupbia Quid eſt q̄d dicunt. ne
mini ſeruiuim⁹ vnq̃. Joseph q̄p
pe in egipto ſeruiuit. de quo ſcrip
tū eſt. Man⁹ eius in cophino ſer
uierūt Ipſe etiaz iudaicus popu
lus in egiptuz trāſlatus. grauiſſi
ma ſeruitute nō ſaltē auri ⁊ argē
ti. ſed luti ⁊ lateris a pharaone ⁊
egipcijs opp̄ſſus eſt. Vnde ⁊ ſe
piſſime illis domin⁹ imputat. ꝙ
eos de domo ſuitutis ⁊ fornace fer
rea egipti eduxerit. Sꝫ forte dicdu
ri erant patres ſuos. non autē ſe
ſeruiſſe. quib⁹ domin⁹ tunc loque
batur. Et quid eſt ꝙ romanis tri
buta ſoluebāt. Nā hinc domio
laqueū calumnie tetenderāt. quā
do eū in dolo interrogabāt dicen
tes Licet cenſū dare ceſari an nō.
Audiam⁹ iam quid domin⁹ men
tientib⁹. ⁊ de vana libertate tumē
tibus reſpōderit. Amē amen dico
vobis ōnis qui facit peccatuz. ſer
uus eſt peccati Amē hebre⁹ eſt ſer
mo. latine vero interp̄tari poteſt.

Eſt autē ſi dici phas eſt. iurāmē
tum dn̄i Q̄d verbum ſolus iohēs
euāgeliſta legitur ſbinde iteraſſe
⁊ apud oīs ita inuenit̄ interpre
tes. nec ab vllo trāſlatū eſt in ali
am linguā. propter honorē domi
nici ſacramēti Ingemiat vero amē
amē. vt ipſa iteratiōe. attentos fa
ciat audientes. Sentētia hec cum
magno timore audiēda eſt. Quis
enī non cōtremiſcat ꝙ dn̄s dicit.
ōnis qui facit peccatū. ſeruus eſt
peccati. Nam q̄s eſt hō. qui ſe au
deat dicere peccatorē non eſſe. Si
ergo ōnis hō eſt pctōr. vticꝫ om
nis homo ſeru⁹ peccati Miſerabil̄
plane cōdicio. ſeruū eſſe peccati.
ſeruū ⁊ dyaboli. q̄ peccati auctor ē
Et hoīm q̄dez ſerui. plerūcꝫ duros
⁊ immites dn̄os fugiūt. fugiendo
requieſcūt Seru⁹ vero peccati. quo
fugiat. nō habet Sequit̄ enim eū
vindex cōſciētia. que ei ſemp inhe
ret. excrucians eum nec vel ad mo
dicū ceſſat grauiſſimis agitarē ſti
mulis. quos peccatorꝫ ſubminiſtrat
recordatio Cū ergo ōnis qui facit
peccatū ſeruus eſt peccati que p̄t
ſpes ſupeſſe libertatis. Sꝫ audiui
mus dominū terrentē. audiam⁹
etiā conſolantē. Ita enim timorē
incutit. vt afferat ſecuritatē. Sequi
tur Seruus autem nō manet ine
ternū. filius manet ineternū. Do
mus dei eſt eccleſia dei. Apoſtol⁹
enim loq̄tur fidelib⁹ dicens Tem
plum dei ſanctū eſt. q̄d eſtis vos.
Seruus autē peccati nō manet in
domo ineternū. quia qui manet i
peccato. non pmanet in eccleſia.

ẽre aptẽ ostẽdit. quia aliud est
peccare. aliud seruum esse peccati.
Ne no enĩ potest nõ esse peccator
ꝫ potest nõ esse seruꝰ peccati. Per
manere autẽ in peccatõ. hoc ẽ ser
uũ esse peccati. Seruꝰ enĩ nõ ma
ñet in domo ineternũ. qꝛ ⁊ si ma
li intra sinũ ecclesie videãtur posi
ti iam tñ in dei cũcta cernẽtis pre
sentia ab ecc̃ia proiecti. ⁊ nouissi
me in die iudicij. ab electoꝝ soci
etate segregati ad sinistrã sũt sta
tuẽdi Vnusquisqꝫ ergo. qui se re
cognoscit seruũ esse peccati. stude
ac abicere iugũ durissime fuitu
tis. Credit in filiũ dei. obtempet
p̃ceptis filij. vt possit ⁊ ipẽ effici
filiꝰ dei. Hañc enĩ grãm dedit cre
dentibꝰ. ⁊ se diligẽtibus vnicus
filius dei. vt ipsi quoqꝫ mereañ
tur fieri filij dei. Si ergo vos filiꝰ li
berauerit. vere liberi eritis Hec est
vera spes vt a libero liberemur. ⁊
liberati a peccato. serui xp̃i efficia
mur Liberati a cupiditate. fui effi
ciamur caritatis Hec est vera ⁊ p
fecta libertas deo xp̃o seruire. ipm
qꝫ diligere. q̃ nos de seruitute tene
braꝝ eripuit. ⁊ vocauit in liberta
tem glorie filioꝝ dei. Sed iudei de
carnis sui nobilitate supbientes
dedignati sũt fieri liberi. cũ essent
serui peccati. Ideo cõsequẽter ait
eis dominꝰ Scio quia filij abrahe
estis Ac si diceret Filij q̃dem abra
he estis scd̃m carnem. ꝫ nõ estis
scd̃m imitacõnem. Agnosco in vo
bis carnis originẽ. sed non agno
sco fidem. Sed queritis me interfi
cere. Ecce vnde degeneres. ecce vn
de filij nõ abrahe. Queritis me in
quit occidere Qd certe nunq̃ cogi
taretis. si filij abrhe essetis. Quia
sermo meus nõ capit in vobis. id
est nõ habet locum in cordibus
vestris. Nõ inquit capit in vobis
hoc est non recipitur a vobis. Si
enĩ caperetur in vobis. caperet vti
qꝫ vos. Ego qd vidi apud patrẽ
meũ. hoc loquor. Quid vidit chri
stus apud patrem. Veritatẽ vi
dit. seipsum vtiqꝫ vidit. quia ipse
est verbum. qd erat in principio
apud deum. Veritatẽ ergo vidit
apud patrem. veritatẽ loqueba
tur in mundo. quia se ⁊ deum pa
trem annũciabat mundo. Et vos
que vidistis apd patrem vestrũ
faciatis. Quid facerent supra eis
dixerat Queritis me inquiẽs occi
dere. Sed hoc apud abrahã prẽz
non viderũt. quem amicum dei fu
isse scriptura testatur. De quo er
go nũc patre dicat. cuius opera
facerent iudei. in sequẽtibus aptis
sime manifestabitur. Dicturꝰ est
enim patrem eorũ esse dyabolũ
non q̃ ab eo geniti ac creati es
sent. sed tamẽ filij eius erant. in
q̃ntum mali erant. Filij eius vti
qꝫ erant per imitacõnem. non per
creacõnem. Apud hũc itaqꝫ pa
trem viderãt opera que faciebãt.
quia imitatores dyaboli facti fue
rant. cum nõ solum nollẽt filium
dei suscipere. verum etiam medita
rentur occidere. Responderũt ⁊ di
xerũt ei. Pater noster abraham
est. quasi vero aliquid possit di
cere cõtra abrahã. aut in aliquo

reprehendere. Sed dominus non de abrahã dicebat. quia abraham non fuit talis qui reprehenderetur sed qui potius a domino laudaret. Sed isti eum prouocabãt. vt diceret aliquid cõtra abrahã. quatenus possent in eũ vindicare tanquam inimicũ abrahe Sed audiamus quid eis dominus respõderit. abrahã laudãs: istos vero damnãs Si filij abrahe essetis. opa abrahe faceretis. Nũc autem queritis me occidere. hominẽ qui veritatem locutus sum vobis. quã audiui a deo. Hoc abrahã non fecit Judeis abrahã pro se iactantibus et cum hoc calumpniã domino sternẽtibus. non respõdit dominus. quod illi audire volebãt. sed nolens illis locum dare calumpnie. id quod videbant et quod eum solummodo esse putabãt. hominẽ appellauit. Ait ergo Si filij abrahe essetis. opera abrahe faceretis. id est si me amaretis sic de mea pñtia gauderetis. sicut abrahã qui exultauit. vt videret diem meũ. et vidit et gauisus est Nũc autem probatis vos nõ filios esse abrahe. quia queritis me interficere. hominẽ qui veritatem locutus sum vobis Veritatẽ illis loquebatur. cũ se et patrem illis annũciaret. et hanc veritatem a deo audierat. quia ipse qui est veritas a deo patre genitus erat. Audire enim illi nihil aliud est. quam esse a patre. Queritis inquit me occidere. hoc abraham non fecit. Ergo eius filios vos nõ esse cõuincitis. dum ei econtraria opera agitis.

Supra enim dixerat Scio quia filij abrahe estis probans in illis originem carnis abrahe. Sed nũc ostendit illos nõ esse filios abrahe. quia nolebant imitari opera abrahe. Multo enim melius cristiani dicuntur filij abrahe. imitatores fidei et operum abrahe. quam iudei. quorum caro ex illo erat. vita autem nõ erat. Vos inquit facitis opera patris vestri. id est dyaboli. quia ille ab inicio homicida est et vos sequaces eius. queritis me interficere. Dixerunt itaque ei. Nos ex fornicatione non sumus nati. vnũ patrem habemus deum. Tociẽs nobilitatem generis abrahe preferentes. tociensque cõuicti. quod non essent filij abrahe. tandem ceperunt intelligere dominũ. non de carnis generatione. sed vite similitudine. morũque imitatione dicere. Quasi enim ad inuicem loquebantur Quociẽs nominauerimus abraham dicturus est. Quare illum nõ imitamini de cuius genere gloriamini. Dicamus deum patrem nostrũ. et videamus quid nobis respondeat. Nos autẽ ex fornicatione nõ sumus nati. vnum patrem habemus deum. Legerant in scripturis fornicationem spiritalẽ appellari ydolatriã. per quã misera anima demonibus quasi prostituta subicitur ideoque dixerũt. Nos ex fornicatione non sumus nati vnũ patrem habemus deũ Jactauerũt ergo se. quod semper deũ coluerũt. quia israhel suum primogenitum appellauit. Sed audiamus

quid illis respōsum sit. Si inquit
deꝰ pater vester esset. diligeretis
vtiqꝫ me. Ac si diceꝫ Jactatis vos
deū habere patrem agnoscite me
vel frēm. Et si nōdum me vt deū.
aut dei filiū vultis venerari. saltē
me vt fratrē diligite. Ego enī ex
deo processi ⁊ veni. Processio ista
eterna est. ⁊ ineffabilis absqꝫ tē
pe. quia filiꝰ processit a patre vt
deus. vt equalis. vt filiꝰ ⁊ verbū
patris. Processit ex deo ⁊ venit. qꝛ
verbū quod erat in pncipio caro
factū est. ⁊ habitauit in nobis.
Venīe enim hūanitatis est sicut
manere diuinitatis. Processit ex pa
tre ⁊ venit quia a patre in mūdū
missus est. sicut ipē dicit. Nō enī
a meipō veni: sꝫ ille me misit. Que
missio vtiqꝫ incarnatio intelligen
da est. Quare loquelā meam nō
cognoscitis. quia nō potestis au
dire sermonē meū. Quare sermo
nem eiꝰ audire nō poterāt. nisi qꝛ
in eum credere. ⁊ a sua impietate
corrigi nolebāt. Adhucqꝫ re non
poterāt audire. quia filij dyaboli
elegerāt manere. Vnde sequitur
Vos ex patre dyabolo estis. Fili
os dyaboli dicit esse iudeos. non
nascēdo sed imitando. Nam cōsue
tudis est sacre scripture. ex imita
tione vel similitudine filios appel
lare. iuxta qđ ezechiel ꝓpheta lo
quitur ad iudeā. Pater tuꝰ amor
reus. ⁊ mater tua cethea. Quia enī
iudei imitati fuerant impietates
amorreorū ⁊ cetheorum. inde parē
tes illos habuisse dicitur. de qui
bus nascerētur ⁊ cum quibꝰ pro

simili scelere damnarētur. Omnis
ergo homo. inquātum a deo creatꝰ
ē. bonꝰ est. Inquātum ergo p liberū
arbitriū peccando se subicit dya
bolo. patrē habet dyabolū. Nam
⁊ ipse dyabolus inquātum habet
naturalem substātiam ⁊ inquātum
creatura est ⁊ a deo factus est. bo
nus est. Inquātum vero superbien
do ⁊ inobediēdo prolapsus est: dy
abolus factus est. ⁊ malus est.
dyabolus enim interptatur deor
sum ruēs. Ait ergo dominꝰ iudeis
dyaboli imitatoribꝰ. Vos ex pa
tre dyabolo estis. ⁊ desideria pris
vestri pficere vultis. Que erāt de
sideria patris illorum. supra ait.
Queritis me occidere. Hec erāt de
sideria dyaboli. quia ⁊ ipē inuidit
homini ⁊ occidit. Nam euam pꝛ
serpentē seduxit ⁊ per illam virum
decepit. Sicqꝫ occidit euꝫ. quia ex
iusto fecit peccatorē. ex immorta
li fecit mortalem. Ille inquit homi
cida erat ab inicio. dyabolꝰ con
tra primū hominem nō ferro ac
cinctus. sed letiferā persuasiōe ar
matꝰ venit. nec cum gladio. sed
verbo necauit. Omnis ergo qui
alicui homini malum persuadet.
dum illum ad peccatū pertrahit
occidit. De talibꝰ psalmista dicit
Filij hominū. dentes eorū arma
⁊ sagitte: ⁊ lingua eorū gladius
acutus. Et in veritate non stetit.
quia veritas nō est in eo. In veri
tate nō stetit. quia prolapsus est
a veritate. non voluit permanere
in sue originis sanctitate. Factus
enim fuerat ad ymaginē ⁊ simili

tudinē dei. sed supbiendo retinuit quidē ymaginē. quia non pdidit naturā immortalitatis amisit tamē veritatē similitudīs. qr ex iusto ⁊ bono angelo. dyabolꝰ iniustus ⁊ malus factus est. De quo adhuc subditur. Cū loquitur mēdatiuz de pprijs loquit̃. quia mēdax est. ⁊ pater eiꝰ subauditur mendacij. Dyabolꝰ a semetipō mendax fuit quia a nemine priꝰ audiuit. nec didicit mēdatium. ſʒ ipē sutum genuit mēdatium. Et ideo cū loquit̃ mēdatiū de proprijs loquitur. Et sicut deꝰ verax est ⁊ pat̃ veritatis. ita quoqʒ dyabolꝰ mendax est. ⁊ pater mēdacij. Et quare mēdax est. Quia in veritate nō stetit. hoc est in deo nō mansit. qr deꝰ verax est. Nā ⁊ homo qr ⁊ ipse a veritate declinauit ⁊ peccādo a deo discessit. mendax vocat̃ dicente psalmista. Omnis homo mendax. Et qr homo a dyabolo deceptꝰ ⁊ mēdax effectꝰ fuerat. ideo filius dyaboli erat. nō natura vt dictum est. sed imitacōne. Quis ex vobis arguet me de peccato. Quia em̄ ipse eos redarguerat. de eorū peccato. dat eis opcōnē. vt si possint ipsi quoqʒ eum de suo peccato rep̄hendāt Et considerādum. q̄nta sit humilitas nostri redēptoris Ad relaxanda hominū peccata venerat. et tamen nō dedignatur ondere se peccatorem nō esse. qui ex potētia diuinitatis poterat peccatores iustificare. Si veritatē dico. quare vos n̄ creditis mihi. Veritas xp̄c est Et quid est aliud veritas. q̄ veritatez loqui. Veritatē quippe loquebatur. cum diceret. Ego ex deo processi ⁊ veni. quare vos nō creditis mihi. Quare. Nisi quia ex dyabolo estis ⁊ in patre mēdacij pmanere elegistis. Qui ex deo est: verba dei audit. Audire verba dei. ē p̄ceptis illius. que per scripturās loquit̃ obedire. Proinde. si ille verba dei audit. qui ex illo est. ⁊ audire verba eius nō potest q̄squis ex illo non est. interroget se vnusquisqʒ. vtrū verba dei aure cordis pcipit ⁊ intelliget vnde sit. Libet em̄ a deo celestem patriā desiderare. carnis desideria calcaē. mundi gloriā fugere. aliena nō rapere. propria largiri. Hāc dei vocem si q̄s in sui cordis aure sonuisse ɔg nouerit. gaudēs cognoscat q̄ ex deo sit. Sed qd non sine merore dici potest. sunt nōnulli qui verbum dei nec aure quidē corporis pcipere dignātur Quid isti aliud nisi patēter indicant. quia membra dyaboli sunt. ⁊ in eius sorte pocius. q̄ in dei permanere elegerunt Quotidie dominꝰ per scripturas suas clamat. ⁊ nos qui perituri mundi oblectamēta fugiamꝰ. ⁊ ad ea que finiri nesciūt. perhennium bonorū gaudia mentis desiderio trāseamus inuitat. Studeamus ergo nūc vocantem ⁊ admonentē sequi. ne si modo loquētis verba contemnimus. cum iudex in maiestate venerit. ab illo q̄si ignoti et alieni cōtemnamur Quin pocius eum in presenti audire. ⁊ preceptis eius obedire festinemꝰ

quatenus ab eo in beatam patris
mansiōem recipi mereamur. Pre
stante dn̄o nostro ihesu xp̄o. qui
viuit et regnat in vnitate spiritus
sancti deus. per omnia secula secu
lorum Amen. Feria sexta.

Scd̄m Johānem.

In illo tēpore Erat dies fe
stus iudeo
rum. et ascēdit ihesus ierosolimā.
Est autē ierosolimis probatica pi
scina. que cognoīatur hebraice beth
saida. quinque porticus habēs. Et re
liqua. Omel. de eadē lectōe.

In euangelica lectōe quā mō audi
uimus duo nobis miracula recitata
sunt. vnū inuisibiliter per angeli
cam āministracōnem patratū al
terum per dn̄icam p̄sentiam visibi
liter exhibitū. Ergo vtriusque nobis
sunt breuiter exponēda misteria
Erat inquit euāgelista dies festus
iudeorum. et ascēdit ihesus ierosoli
mā. Quia enī deus pro hominibus
homo factus erat. cum hominibus
solēmitates dei lege constitutas cele
brabat Erat āt ierosolimis proba
tica piscina. que cognoīatur hebrai
ce bethsaida quinque porticus ha
bens. In hijs iacebat multitudo
languētium. cecorū. claudorū. ari
dorum. expectātiū aque motū. Pro
batica grece. latine dicitur pecualis.
Probaton quippe. dicitur ouis. Et
piscina illa probatica vocatur. quia
ibi sacerdotes hostiarum quas in tē
plo dei immolabāt cadauera ab
luebāt. Mistice probatica piscina.
que quinque porticibus cingebatur.
significat populū iudeorum. legis cu

stodia vndique ne peccare debeat mu
nitū Quinque enī porticus. legem que
in quinque libris moysi cōtinetur in
sinuāt. Et bene idem populus per
aquam significatur piscine. quia sicut
aqua piscine nūc placida ventis
stare. nūc eisdem ventis irruenti
bus turbari solet. ita ille populus
in quibusdā vite mūdiciam serua
re. in quibusdā immūdorum spiri
tuū solebat temptacōnibus agita
ri. Apte quoque eadem piscina proba
tica vocatur. quia nimirū erant qui
dā in illo populo. qui merito sim
plicis et innocētis vite deo placere
et cui psalmista dicere poterat Nos
autē populus tuus et oues pascue
tue. Multitudo languētiū. que in
memoratis porticibus iacebat. aque
motū expectās designat eos. qui
verba legis audiētes. hāc suis vi
ribus impleri nō posse dolebāt. at
que ideo dn̄ice gratie auxiliū. totis
anime affectibus exoptabāt. Jace
bat inquit multitudo magna languē
cium. cecorum. claudorum aridorum Ceci
erant. qui necdū fidei lumē habe
bāt Claudi qui bona que agēda es
sent nouerāt. sed ad implēda ea
boni operis gressibus assurgere non
valebāt Aridi qui oculū quidē sci
entie hn̄t. sed spei et dilcōis pingue
dine egēt Tales in quinque porticibus
iacebāt. sed nō nisi angelo in pisci
nam descēdēte sanari poterant.
quia per legem cognitio est peccati.
gratia vero remissiōis. nō nisi per
xp̄m dari poterat. Quē merito de
signabat angelus. qui visibiliter de
scendēs in piscinā aquā mouebat

eicꝫ vim sanādi suggerebat. Mo
tus eniꝫ aque passiōem dñi. que
turbata gente iudeoꝝ facta est in
sinuat. Descēdit ergo carne indu
tus. hic magni cōsilij angelꝰ. id
est patꝛ̄ne volūtatis nūcius. in pi
scinā populi iudeoꝝ Mouit illos
miraculꝭ ⁊ doctrina sua. vt cū mor
te crucis afficeret. q̄ genus hūa
num. nō solū a languoribꝰ pecca
toꝝ sanare. ſꝫ etiā ab ipsa morte
eterna sufficeret liberāre. Descēden
tes ergo in aquā piscine turbatā
sanabātur. quia p passiōem dñi
quā motus aque designat. redēp
ti sumꝰ de maledicto legis Lex siq̄
dem moysi. que q̄d agendū. q̄d
ve cauendū esset docuit. neminē
tamē ad pfectum adduxit. quasi
eductos de sedibꝰ ignorātie prio
ris. in porticibꝰ cōtinebat langui
dos. nec tamen sanabat. Gratia
aūt ⁊ fides dñice passionis sanat
omēs infirmitates iniquitatū no
strarū. ⁊ quasi eiectos de porticibꝫ
in aquā piscine turbataꝫ immit
tit. qꝛ a peccatis que lex ostēderat.
p aquā baptismatis abluit. iux
ta q̄d apostolꝰ dicit. Quotq̄t bap
tisati sumus in xp̄o ihesu. in morte
ipius baptisati sumꝰ. Notandū
vero nobis est q̄d dicitur. qꝛ qui
primꝰ descendissꝫ in pascinā post
motiōem aque. sanꝰ fiebat a quo
cūqꝫ languore detinētur Vnus in
q̄p ex tanta languētiuꝫ multitudi
ne sanabat. quia vnus deꝰ vna fi
des. vnum baptisma. Quicūqꝫ er
go in vnitate catholice fidei miste
rijs xp̄i in baptismo imbuit. ab
omni prorsus peccatoꝝ languore
sanat. qui vero ab vnitate sancte
ecclesie discrepat. salutē que ab
vno. ⁊ p vnū est. habere nō mere
tur Hijs de primo miraculo q̄d p
angelū inuisibiliter fiebat pmis
sis nūc de sequente. q̄d p verū an
gelum xp̄m visibiliter patratū ē
paucis loquamur. in quo etiā si
militer vnꝰ sanatus est. Poterat
quidē dominꝰ omnes qui ibi erāt
infirmos sanare. ſꝫ vnū tantū. cer
ti causā misterij sanare voluit. vt
pfecto ostēderet preter ecclesiā. ne
mini patere locū salutis. Erat ibi
homo trigīta ⁊ octo ānos hābēs
in infirmitate sua. Hūc cum vidis
set ihesus iacentē. ⁊ cognouisset
quia multū iam tempꝰ haberet.
dixit ei. Vis sanꝰ fieri? Respōdit
ei languidꝰ. Dn̄e hoiem non ha
beo. vt cū turbata fuerit aqua mit
tat me in piscinā. Dum venio em̄
ego. aliꝰ ante me descēdit. Dicit ei
ihesus. Surge tolle grabatum tuū
⁊ ambula. Et statim sanus factꝰ
est homo. ⁊ sustulit grabatū suū
⁊ ambulabat. Sanaturꝰ dominꝰ
infirmū diuturno languore tabes
centē. interrogauit vtꝝ vellet sanꝰ
fieri. nō quo eū id velle ignoraret
ſꝫ vt eū ad maius sanitatis deside
riū accenderet. qui iam lōga decu
batiōe. pene salutē desperauerat
nec saltē pro sua restauratiōne ro
gare nouerat. Vnde ⁊ ille causaꝫ
impossibilitatis cepit obtēdere. ⁊
cōqueri. qꝛ hominē non haberet
qui eū post motiōem aque. in pi
scinā mitteret. Sꝫ dn̄s languētis

miseratus imbecillitatē pariterqꝫ
inscīaz simplicitatē· ait illi· Surge
tolle lectū tuum ⁊ ambula Jlle cō
tinuo receptis viribus ⁊ iam du
dum amissum persentiēs robur·
tulit in quo iacebat· ⁊ abiit in do
mū suam Juxta spiritalem intelli
gentiā· homo iste multorū anno
rum infirmitate detētus· designat
peccatorem· multorū ⁊ grauiū sce
lerū numerositate depssum· Nam
⁊ ipsa temporis q̄titas· quo lan
guidꝰ decubabat· huic significati
oni cōgruit· Nam triginta ⁊ octo
ānos in infirmitate habuisse dici
tur· duo videlicet minꝰ de quadra
ginta· Quadragenariꝰ autem nu
merus· qui denario quater ducto
cōficitur· pro pfectione recte opa
cionis in scp̄turis accipi solet Jlle
enī recte viuit· qui decalogū legis
p quatuor sancti euāgelii libros
implere studuerit· A qua pfectio
ne duobus minus habet· q̄squis
dilectōnē dei ⁊ pximi· quā legis ⁊
euāgelii pariter scriptura cōmen
dat seruare neglexerit· Qđ ⁊ domi
nus signāter expssit· qui sanatu
rus infirmū precepit dicens· Sur
ge: tolle lectū tuum ⁊ ambula· Le
ctus noster intelligitᷣ· qui nob̄ in
corpis vel animi infirmitate sola
ciū exhibuit· quez sanati portare
p̄cipimur vt ei qꝫ in suis necessita
tibꝰ adiutoriū submistremꝰ· Ait
ergo ei dn̄s quē sanabat· Surge
tolle lectū tuuz ⁊ ambula· Surge
inq̄t viciorū torporem quē diu su
stinuisti lāguoris excute ⁊ ad vir
tutū exerticiū erigere Tolle lectū

tuū· Porta proximū tuum· eiꝰ in
firma paciēter tolerādo· a quo es
diu multūqꝫ cū adhuc sub graui
fasce temptationū gemeres sustē
tatus· Hinc ⁊ apostolꝰ dicit Alter
alteriꝰ onera portate· Ambula ve
ro quotidianis bonorū opm pro
fectibꝰ· de virtute in v̄tutez pgrede
re· Surge peccata ᷣlinquēdo· tolle
lectū tuuz fratri succurrēdo ambu
la· supnam patriam desiderādo· ⁊
videndā creatoris faciē festinādo
Erat autez sabbatū in illa die· Di
cebāt ergo iudei· ei q̄ sanatus fue
rat· Sabbatū est· nō licet tibi tol
lere grabatū tuuz· Mira ⁊ vehemē
ter stupēda iudeoꝝ dementia· Cū
enī ad tam inopinataz hoīs diu
languētis sanitatē credere· ⁊ diui
nam potētiam laudare debuerāt
ecōtra scandalisabātur· ⁊ salua
torem pariterqꝫ saluatū calumni
abātur· Saluatorē quidez· q̄ die
sabbati hoīem curasset· lectūqꝫ su
um tollere p̄cepert· saluatuz vero
reprehendūt quia sabbato gra
batū portauerit· Dicebāt ergo ei
qui sanatus fuerāt· Sabbatū est·
nō licet tibi tollere grabatū tuū
Legis lrām stultissime defēdebāt·
ignorātes dispensacōem domini
saluatoris q̄ ipsam legē quōdaz
p seruū dederat· ac nūc p semetip
sum veniēs· eandē legem in grām
sancti euangelii mutare dispone
bat· vt qđ antea iuxta litterā car
naliter· a carnalibꝰ obseruabatᷣ·
deincepˢ spirituales spūaliter ob
seruandū susciperent· Deniqꝫ die
septimo· ppl's ab omni ope huili·

vacare preceptus fuerat. Spirita
lis vero sabbati obseruatiōe. qđ
est ī luce septiformis spiritus san
cti ab omni peccato. qđ reuera ser
uile opus accipitur. non vna die
sed ōni vite nostre tempe feriati
esse precipimur. nō solum a pra
uis operibꝰ abstinere. sed etiam
bonis operibꝰ insistere iubemur.
Qđ ⁊ in huius hominis sanatione
liquide mōstratum est. cum domi
nus eum quē a languore libera
bat. nō solum surgere. verū etiā
lectū suum tollere ꝓciperet. videli
cet aperte insinuās. eos qui volūt
a viciorū trabe resurgere discusso
torpore negligētie. cum fraterne
caritatis pignore. ad iussionem
sui cōditoris debere properare. nec
malorum cōtradictiōne seu ꝑsecu
tione a cepto boni operis studio
cessare. Nā ⁊ homo iste. cum ei iu
dei cōtradicerent. eumqꝫ ne lectū
ferret ꝓhiberent dicentes sabba
tum est. nō licet tibi tollere gra
batū tuum. nō ideo lectum depo
suit. sꝫ fiducialiter ceptis insistēs
respōdit. Qui me sanum fecit. ille
michi precepit. tolle grabatū tu
um ⁊ ambula. illius pocius volēs
obtemperare mādatis. a quo sa
natus fuerat. ꝙ illorum false reli
gioni credere. qui eius sanitati. ⁊
dominui glorie inuidebant. Et in
terrogauerūt eum. Quis est iste
homo. qui dixit tibi tolle graba
tum tuū ⁊ ambula. Ille autem vt
ait euāgelista. ignorabat quis
esset. Jam saluatus erat. sed ad
huc saluatorē suum ignorabat.

dignus tamē erat cui se saluator
ostēderet. cuius imperio sic deuotꝰ
obtemperasset. Jhesus autē decli
nauerat a turba cōstituta in loco
Declinauerat inquit a turba tur
bata. Simo eos deserēdos auxilio
innuēs. cuius virtutibꝰ obstinata ⁊
malicia conabātur resistere. Po
stea inuenit eū ihesus in templo
⁊ dixit illi. Ecce sanꝰ factꝰ es. Per
hoc ꝙ is qui sanatus fuerat. ihe
sum nō in turba. sed in tēplo cog
noscit. mistice nos instruimur. vt
si gratiam cōditoris nostri ꝯgno
scere. ⁊ ad eius visionem deside
ramus ꝑuenire. fugiamus turbam
cogitacōnum ⁊ affectuū prauorū
declinemꝰ sollicite cōuenticula ho
minū improborū. qui bonum no
strū propositū vel mala exempla
demonstrādo vel nostra opera de
ridendo. aut etiā prohibēdo conā
tur impedire. Confugiamꝰ deuoti
ad templū dei. vbi illi de perceptis
beneficiis gratias agere. ac pro
percipiēdis exorare satagamus.
nosqꝫ ipōs templū dei. in quo mi
sericorditer veniē. ⁊ mansiōem fa
cere dignet preparare curemꝰ At
tendere autē debemus. ꝙ a se sa
nato dominꝰ dicit. Ecce sanus fa
ctus es. iam noli peccare. ne dete
rius tibi aliquid cōtingat. Quibus
verbis ondītur. quia propter pec
cata sua lāguerat. nec nisi illis di
missis sanari poterat. Sed creden
dum nobis est. ꝙ dominus qui
eum sanauit exteriꝰ ab infirmita
te. intus etiam absoluit a scelere.
Vnde ⁊ eum dn̄s caute ꝑmonuit

ne vlteriꝰ peccaret. ne iterũ peccã
do. grauioris sententiã damnatio
nis incurreret. Nõ autem semper
propter sola peccata. dat̃ hoĩbus
infirmitas. Quinq̃ etenĩ modi a
sanctis doctoribꝰ deprehensi sunt.
quibꝰ infirmitas hominibꝰ conti
git Aliquãdo enim datur infirmi
tas hominibꝰ pro gloria dei mani
festãda. sicut illi ceco nato ꝛ sicut
lazaro. de quo dominꝰ dixit. Infir
mitas hec nõ ẽst ad mortẽ sed vt
glorificet̃ filius dei ꝑ eã. Nõnun
q̃ vero ad probatiõem ꝛ virtutũ
augmẽtum. sicut beato iob ꝛ tho
bie. qui cum ante flagellũ sancti
extiterint. sanctiores ex flagello ꝛ
probatiores apparuerũt. Dat̃ ple
rũq̃ infirmitas ad virtutũ custo
diaz. sicut beato paulo apostolo
datur. p̃terea infirmitas hoĩbus
ob delicti castigatiõnẽ. sicut huic
qui triginta ꝛ octo ãnis decubue
rat languens. ꝛ sicut illi paraliti
co. cui dominꝰ dixit. ꝯfide fili. ẽmit
tũtur tibi peccata. De qualibꝰ
dicitur. Flagellat deus oĩem fi
lium quẽ recipit. Quintus modꝰ
reproboꝝ est. quibus datur infir
mitas. vt hic torqueri incipiãt. ꝛ
ꝑ hec tormẽta temporalia. transe
ant ad eterna. quẽadmodũ con
tigit antiocho ꝛ herodi. in quibꝰ
impletum est q̃d scriptuz est. du
plici cõtritione cõtere eos Quo cũ
q̃ ergo diuina prouidẽtia nos in
beãt infirmari. discamꝰ semp fla
gellis pij patris humiliter subdi
ꝛ iudicia illiꝰ iustissima venerari
arbitrãtes nos minus q̃ meẽmur

sustinere. illiꝰ sentẽtie memores.
beatus homo qui corripitur a deo
Hoc enim agentes. ꝛ in p̃senti de
verbere ꝓficere. ꝛ i futuro ad eter
nam requiẽ post flagella merebi
mur puenire. prestãte domĩo no
stro ihesu xp̃o. qui cuz patre ꝛ spi
ritu sãcto viuit ꝛ regnat deꝰ ꝑ om
nia secula seculoꝝ Amen.

Sabbo Scd̃m Matheũ

In illo tẽpore. Assũp

sit ihesus petrũ ꝛ iacobũ ꝛ iohan
nem frẽm eiꝰ. ꝛ duxit illos in mõ
tem excelsũ deorsum. ꝛ trãsfigura
tus est ante eos. Et reliq̃. Omelia
beati Leonis p̃pe

Euangelica lectio dilectis
simi que ꝑ aures corpo is
interiorẽ mentiuz nostra
rum pulsauit auditũ. ad magni
sacramẽti nos intelligẽtiam vocat
Quã aspirãte gratia dei faciliꝰ as
sequimur si cõsideratiõem nr̃am
ad ea que paulo superiꝰ sunt nar
rata referamus. Saluator enĩ hu
mani generis deus xp̃c. condens
eam fidem. que impios ad iusti
ciã. ꝛ mortuos reuocat ad vitaz.
ad hoc discipulos suos. doctrine
monitis. ꝛ operũ miraculis inbu
ebat. vt idem vnigenitꝰ dei ꝛ filiꝰ
hominis crederetur. Nam vnũ ho
rum sine alio nõ proderat ad sa
lutem. ꝛ equalis periculi erat do
minũ ihesum xp̃m. aut deum tan
tũmodo sine homine. aut sine deo
solũ hominẽ credidisse. cum vtrũ
q̃ esset paritẽr confitendũ. quia
sicut deo vera hũanitas ita homi

ni inerat vera diuinitas. Ad confir
mandā ergo huius fidei salubri
tatem. interrogauerāt discipulos
suos dominus inter diuersas alio⁊
opiniões. quid ipsi de eo crederēt
quid ve sentirent. Ubi apostolus
petrus p reuelacōnem summi pa
tris. corporea superās. et hūana
trascendēs. vidit mentis oculis fi
lium dei viui. et cōfessus est glori
am deitatis. quia nō ad solam re
spexit substātiam carnis et sāgui
nis. tantūq; in hac fidei sublimita
te cōplacuit. vt beatitudinis feli
citate donatus. sacrā inuiolabilis
petre acciperet firmitatē. sup̄ quā
fundata ecclesia. portis inferni et
mortis legibus preualēt nec in sol
uendis aut ligādis quorūq; cau
sis. aliud ratum esse in celo. q̄ qd
petri sedisset arbitrio. Hec autē
dilectissimi laudate itelligētie cel
situdo. instruēda erat de inferioris
substācie sacramēto. ne apostolica
fides ad gloriam confitēde in xp̄o
deitatis euecta. infirmitatis nr̄e re
cepcōem indignā impassibili deo
atq; incōgruā iudicaret. et ita iā
in ip̄o humanā crederet glorificatā
naturā. vt nec supplicio posse affi
ci nec morte dissolui. Et ideo dicēte
dn̄o. q cūm oporteret ire ierusol
limā. et multa pati a senioribus et
scribis ac principibus sacerdotu⁊ et
occidi. et tercia die resurgere. cū bea
tus petrus qui superno illustratus lu
mine. de ardētissima filij dei cōfessi
one feruebat. cōtumelias illusio
nū. et crudelissime mortis obpro
briū. religioso vt putabat et libero
fastidio respuisse. benigna ab ihe
su increpacōne correptus. et ad cu
piditatē pticipādē cum eo passio
nis animatus est. Subseques enī
exhortatio saluatoris hoc inspira
uit. hoc docuit. vt volentes eū seq
negarēt se sibi et pro spe eterno⁊
leuissimū ducerent tēpaliu⁊ detri
mentū. quia is demū animā sua⁊
saluā faceret. qui eam pro xp̄o p
dere nō timeret Ut ergo istam fe
licis cōstātie fortitudinē toto apo
stoli corde cōciperent. et nihil de su
scipiēde crucis asperitate trepida
rent. vt de supplicio xpi non erube
scerēt nec pudendā sibi eam pa
ciētiā crederent. q̄ sic subitura erāt
seuitiā passionis. vt nō amitteret
gloriā potestatis. assumpsit ihs
petrū et iacobū et iohānem fratrē
eius. et cōscenso cum eis seorsum
mōte pcelso. claritatē illis sue glo
rie demōstrauit. Qui licet itellexis
sent in eo maiestatē dei. ipsius ta
mē corporis quo diuinitas tegeba
tur potētiam nesciebāt. Et ideo p
prie signāter q; pmiserāt quosdā
de astantibus discipulis. nō prius
gustare mortē. q̄ viderent filiū ho
minis venientē in regno suo. id ē
in regia claritate. quā spiritualiter
ad naturā suscepti hominis ptinen
tem. hijs tribus viris voluit esse
cōspicuam. Nam illam ipsius deita
tis ineffabilē et inaccessibilē visi
onē. que in eternā vitam mūdis
corde seruatur nullomō mortali
adhuc carne circūdati. intueri po
terant et videre Aperit ergo dominus
cora⁊ electis testibus gloriā suam

ꝛ cõmunē illam cum ceteris corpo
ris formā tanto splendore clarifi
cat. vt ꝛ facies ei⁹ solis fulgore si
milis. ꝛ vestitus candori niuiū es
set equalis In qua trāsfiguratiōe
illud quidē principaliter agebat
vt de cordib⁹ apostoloꝝ crucis
scandalū tolleretur. nec cōturba
ret eorū fidem voluntarie humili
tas passionis. quib⁹ reuelata es
set abscōdite excellentia dignita
tis. Sȝ nō minore prouidētia spes
sancte ecclesie fundabat vt totuȝ
xp̄i corpus agnosceret. quali es
set cōmutatione donādum. ꝛ ei⁹
sibi honoris consortiū mēbra pro
mitteret. qui in capite p̄fulsisset.
de quo idem domin⁹ dixerat. cū de
aduētus sui maiestate loqueret.
tūc iusti fulgebūt sicut sol in reg
no patris sui. protestāte hoc ip̄m
beato paulo apostolo atq; dicēte
Existimo enim q͵ non sint cōdig
ne passiones hui⁹ temporis. ad fu
turam gloriā que reuelabitur in
nobis. Et iterum. Mortui em̄ estis
ꝛ vita vestra abscōdita est cū cri
sto in deo. cū enim xp̄c apparuerit
vita vestra tūc ꝛ vos apparebitis
cum ip̄o in gloria. Cōfirmādis ve
ro apostolis ꝛ ad om̄em scientiā
prouehēdis. alia quoq; in illo mi
raculo accessit instructio Moyses
vero ꝛ helyas lex scilicȝ ꝛ prophē
cia apparuerūt cum domīo loquē
tes. vt verissime in illa qūq; viro
rum p̄sentia cōpleretur q̄d dictuȝ
est. in duobus vel tribus testib⁹
stabit omne verbū. Quid hoc sta
bilius. quid firmius verbo. in cu

ius predicatiōne. veteris ac noui
testamēti concinit tuba. ꝛ cū euā
gelica doctrina. antiquarū prote
statiōnū instrumenta concurrūt.
Astipulant enim sibi inuicē vtri
usq; federis pagīne. ꝛ quē sub ve
lamine misterioꝝ precedētia sig
na promiserāt manifestū atq; p
spicuū presentis glorie splendor
ostēdit. quia sicut ait beat⁹ iohā
nes. Lex p moysen data est. grā
autē ꝛ veritas per ihesum xp̄m fa
cta est. in quo ꝛ propheticarū im
pleta est promissio figurarū. ꝛ le
galiū ratio preceptorū. dum ꝛ ve
ram docet prophetiā. p sui p̄senti
am. ꝛ possibilia facit mādata p
gratiā. Hiis ergo sacramentorū
reuelatiōnibus petrus apostol⁹
incitatus. mūdana spernēs ꝛ ter
rena fastidiēs in eternorū deside
rium. quodā mētis rapiebatur ex
cessu. ꝛ gaudio toci⁹ visionis im
pletus. ibi cū ihesu optabat hita
re. vbi manifestata ei⁹ gloia leta
bat Vnde ꝛ ait. dn̄e bonū est nos
hic esse. si vis faciam⁹ hic tria ta
bernacula. tibi vnū. moysi vnū ꝛ
helye vnū. Sed huic suggestioni
dn̄s non respōdit. significās non
quidem improbū. sed inordinatū
esse q̄d cuperet. cum saluari mun
dus nisi xp̄i morte nō posset ꝛ ex
emplo domini in hoc vocaretur cre
dentiū fides. vt licet nō oporteret
de beatitudis promissiōe dubita
ri intelligerem⁹ tamen inter tēpta
tiōes hui⁹ vite. prius nobis tole
rantiā postulandū esse q̄ gloriā
quia tempoꝛā paciendi nō potest

felicitas ꝑuenire regnādi Adhuc
ita loquēte eo. ecce nubes lucida
obūbrauit eos Et ecce vox de celo
dicēs. Hic est fili⁹ meus dilect⁹.
ī quo mihi bene cōplacui: ip̄m au
dite Pns quidem erat pater in fi
lio. ⁊ in illa dm̄ claritate. quā ad
discipulorū temꝑat aspectū n̄on
sepabat̄ ab vnigenito genitoris
essentia. Sed ad ɔmendādam ꝑ
prietatē vtriusq̃ persone sicut vi
sui significauit filiuȝ splendor ex
corpe. sic auditui patrem vox nū
ciauit ex nube. Qua voce accepta
discipuli q̄ in faciem ceciderūt.
⁊ timuerūt valde nō de patris tan
tū. sed ⁊ filij maiestate timuerūt
Altiore em̄ sensu. vnam vtriusq̃
intellexē deitatē. ⁊ quia in fide nō
erat hesitatio. nō fuit in timore di
screcio. Latum ēgo illud. ⁊ multi
plex testimoniū fuit. ⁊ plus ī vir
tute verboꝝ. q̄ in sono vocis audi
tū est. dicente eniȝ patre. hic est
fili⁹ meus dilect⁹. in quo mihi be
ne cōplacui ipsum audite. nōne
euidenter auditū est. Hic est fili⁹
me⁹. cui ex me ⁊ mecū esse sine tē
pore est q̄ nec genitor genito pri
or. nec genit⁹ est genitore posteri
or. Hic est filius meus. quē a me
nō separat deitas. nō diuidit po
testas. nō discernit eternitas. Hic
est fili⁹ meus nō adoptiu⁹. ꝫ pro
pri⁹. non aliūde creatus. ꝫ ex me
genitus nō de alia natura mihi fa
ctus cōpabilis. ꝫ de mea essentia
natus equalis. Hic est fili⁹ me⁹.
ꝑ quē ōnia facta sunt ⁊ sine quo
factū est nihil. qui omnia que fa

cio similiter facit. ⁊ q̄cquid opor
insepabiliter mecū atq̃ indiffe
renter operatur. In patre em̄ est
fili⁹ ⁊ in filio p̄r. nec vnq̄ vnitas
nostra diuiditur. Et cum ali⁹ sim
qui genui. alius ille queȝ genui.
non aliud tamē de illo vobis cogi
tare phas est. q̄ de me sentiē pos
sibile est. Hic est fili⁹ meus dile
ctus qui eā quam mecū habet eq̄
litatem. non rapina appecijt. nec
vsurpacōne ꝑsumpsit. ꝫ manēs
in forma glorie mee. vt ad repa
randū genus humanū exequere
tur cōmune cōsilium. vsq̃ ad for
mā seruileȝ inclinauit incōmuta
bilem deitatē. Hunc ergo in quo
mihi ꝑ omnia bene placeo. et cu
ius predicacōe manifestor. cui⁹
humilitate clarificor. incūctanter
audite. q̄ ipē est veritas ⁊ vita. ip
se virtus mea atq̃ sapiētia. Ip̄m
audite. quē legis misteria nūcia
rūt. quem prophetarū ora cecine
runt. Ip̄m audite. qui mūdū san
guine suo redemit. qui dyabolū li
gat. ⁊ vasa ei⁹ rapit. q̄ peccati cy
rographū. ⁊ preuaricacōnis pa
cta disrumpit Ipsum audite. qui
viam aperit ad celū. ⁊ per crucis
suppliciū gradus vobis ascensio
nis parat ad regnum Quid trepi
datis redimi. quid pauetis sancti
liberari. ⁊ fiat q̄d me volente vult
cristus. Abicite carnalem formi
dineȝ. ⁊ fideli vos armate cōstan
cia Indignū est. vt in saluatoris
passione timeatis. q̄ ipsius mu
nere nec in vestro fine metuetis.
Hec dilectissimi non ad illorum

tantũ vtilitatem̃ dicta sũt· qui ea
p̄ropꝛijs auribꝰ audierũt· sed in
illis tribꝰ apostolis vniuersa ec
clesia didicit· q̄cquid ⁊ eoꝛuȝ aspe
ctus vidit· ⁊ auditus pcepit· Cō
firmetur ergo scd̄m p̄dicacōnē
sacratissimi euāgelij omniũ fides
⁊ nemo de xp̄i cruce· p quam mũ
dus redēptꝰ est erubescat· nec ideo
quisq̄ aut pati pro iusticia time
at· aut de promissoꝛũ retributiōe
diffidat· quia p laboꝛem ad requi
em· ⁊ p moꝛtem trāsitur ad vitā·
cum omnē humilitatis nostre in
firmitatē ille susciperet· In quo si
in cōfessione ⁊ dilectōne ipsiꝰ per
manemꝰ· ⁊ qđ vincit vincimus ⁊
qđ promisit accipimꝰ· quia siue
ad facienda mādata siue ad ad
uersa tolerāda· promissa semp
vox patris debȝ auribꝰ nostris in
sonare dicētis· hic est filius meꝰ
dilectus· in quo michi bene cōpla
cui· ip̄m audite· q̄ viuit ⁊ regnat
cũ patre ⁊ cũ sancto spũ· p omnia
secula seculoꝝ Amen.

Dominica secũda.

Sermo beati Leonis p̄p̄e.

Semper quidē nos dilectissi
mi sapiēter et iuste viue
re decet· ⁊ in id volũtatem
nostrā actōnemq̄ dirigere· qđ di
uine nouimꝰ placere iusticie Sed
cum instat dies quos illustrioēs
nobis salutis nostre sacramēta
fecerũt· diligentiori sollicitudine
coꝛda mũdanda sunt· ⁊ studiosi
us exercenda est disciplina virtu
tum· vt sicut ipsa misteria qua

dam sui parte maioꝛa sunt· ita ⁊
nostra obseruātia superet in aliq̄
cōsuetudinē suam ⁊ cui festiuitas
est celebrāda sublimioꝛ ipsa quo
q̄ in ea reperiatᷣ oꝛnatioꝛ· Si enim
racōnabile· ⁊ quodāmodo religi
osum videtur· p diem festuȝ in ve
stitu nitidioꝛe prodire· ⁊ habitu
coꝛpoāli hilaritatē mentis osten
dere· si ipsam quoq̄ oracōnis do
mũ propensiori tũc cura ⁊ ampli
ori cultu· q̄ntum possumꝰ adoꝛna
mus· nōne dignuȝ est vt anima
cristiana· que verum viuũq̄ tem
plum dei est· speciem suam prudē
ter adoꝛnet· ⁊ redempcōnis sue ce
lebratura sacramētum· omni cir
cumspectione precaueat· ne vlla
eam macula iniquitatis obfuscet
aut duplici coꝛdis ruga dedecoret
Naȝ quid prodest honestatis foꝛ
mam p̄ferens cultus exterioꝛ· si in
teriora hominis aliquoꝛũ soꝛdeāt
cōtaminatiōe viciorum· Omnia
igitur que animi puritatē· ⁊ specu
lũ mentis obnubilāt· abstergen
da sedulo· ⁊ quadam elimacōne
radēda sunt· Scrutetᷣ quisq̄ cōsci
entiā suam· atq̄ ante se statuat p
prij censurā iudicij· Videat si in se
creto coꝛdis sui illaȝ quā xp̄c dat
inueniat pacem· si desideriũ spiri
tus· nũlla cōcupiscētia carnis im
pugnat· si humilia nō spernit· si
alta nō appetit· si iniquo non de
lectatur lucro· si immoderato rerũ
suarum gaudet argumēto· si deni
q̄ aliena facultate nō vritur· aut
inimici miseria nō letatur· ⁊ cum
harum perturbationum nichil

in se forte reppeit sincero disquiāt examine. quatiū cogitationū spe cie frequētetur. ⁊ iterū nullis va nitatū ymaginibꝰ acquiescat vel q̄ cito animū ab hijs que noxie blandiūtur abducat. Nā nullis illecebris cōmoueri. nullis temp tacōnibus titillari. non est istius vite: que tota tēptatio est. ⁊ qua nimiū vincitur. qui vinci ab eadē nō veretur. Supbum est enim. de non peccādi facilitate presumere cum hoc ipm presumpsisse pecca tum sit. dicēte beato iohāne apo stolo. Si dixerimꝰ quia peccatum nō habemus: nosipōs seducimꝰ. ⁊ veritas in nobis nō est. Nemo ēgo se fallat dilectissimi. nemo de cipiat. Neqꝫ enī quisq̄ de cordis sui puritate confidat. vt putet se nullis temptationū periculis sub iacere. cū puigil ille tēptator. acri oribꝰ pulset insidijs. quos maxi me viderit abstinē peccatis. Nā a quo dolos suos cōtineat. qui ipm quoqꝫ dñm maiestatis. ausus ē calliditatis sue fraude tēptaē. Vi derat supbiā suā. baptisati domi ni ihesu hūilitate calcatam. itelle xeāt quadraginta dierū ieiunio. oēm cōcupiscentiā carnis exclusā ⁊ tamē non despauit in artibus malicie spiritalis iprobitas tan tūqꝫ sibi de naturē sue mutabilita te pmisit. vt quē verum expieba tur hominē. presumeret posse fiel peccatorē. Si ēgo ab ipso dño sal uatore nostro deceptonū suarū dyabolꝰ non reuocauit insidias. q̄to magis fragilitatē nostrā im pugnare p̄sumit. quos exinde ve hemētiori odio. ⁊ inuidia seuiore psequitur. ex quo ei in baptismo renūciauimus. ⁊ ab illa cui domi nabatur origine. in nouā creatu ram diuina regeneracōe transiui mus. Vnde quia mōrtali carne cir cumdamur nō desinet nobis an tiquꝰ hostis laqueos peccati vbi qꝫ ptendere. ⁊ tunc aduersum cri sti membra seuire. quādo ab eis sacratiora sūt celebrāda misteria Merito doctrīa spiritussancti hac eruditiōe imbuit populū cristia num. vt ad paschale festū. se p quadraginta dierū continētiam preparet. cuiꝰ purificacōis racio. iam nos inuitat ad obseruātiā sue salubritatis. ⁊ diligētiam no bis ꝓpositi castigacionis indicit. Qūto enim sanctiꝰ quisqꝫ hos di es inuenit egisse. tanto ꝓbat pa scha devocius religiosiꝰ honorasse. In diebꝰ ergo sancto ieiunio ū pietatis opera. quibꝰ semp studē dum est abūdantiꝰ exequamur misericordes simus ad omēs. ma xime autē ad domesticos fidei. vt in ipsis quippe elemosinarū distri bucōnibus. bonitatem patris ce lestis imitemur. qui solem suum oriri facit: super bonos ⁊ malos. et pluit super iustos ⁊ iniustos. Quāuis ergo fideliū sit precipue adiuuāda paupertas. etiam illi tamen. qui nōdum euāgeliū per ceperunt in suo labore miserandi sūt. quia in omnibꝰ hominibꝰ na ture diligenda est cōmunio. Que nos etiam hijs benignos debet

efficere· qui nobis quacūq sunt
condicōne subiecti· maxime si ea
dem gratia iam renati· et eodē san
guinis precio sunt redēpti Simul
etiam cum istis habemus· q ad
ymaginē dei conditi sumus· nec
carnis origie a nobis· nec spirita
li natiuitate diuisi sunt Eodē spiri
tu sāctificamur· eadem fide viui
mus ad eadem sacramēta cōcur
rimus· Nō spernatur hec vnitas·
nec vilis sit nobis tāta cōmunio·
sz hoc ipsuz nos p omia faciat mi
tiores· q eorum vtimur subiectio
ne· cum quib9 vni deo eadē subici
mur huitute Si qui ergo hoz gra
uiorib9 dominos suos offendere de
lictis· indulgentiā nunc in dieb9
recōciliationis recipiāt· Auferat
miseratio seueritatē· et venia deleat
vlcōnem· Nullū custodia teneat
nullū carcer includat· quoniā do
minus noster· misericordiā suam
hac cōditione promisit· vt hijs
remittēda nosset peccata propria
q remisissent aliena dissensionū
materie dilectissimi· et inimicicia
rum aculei cōterant̄· cessent odia
deficiāt simultates: in vnitatē dile
ctōnis omnia xpi membra cōue
niant· Beati pacifici· quoniā filij
dei vocabūtur· nec solum filij· sed
etiam heredes· coheredes autē cri
sti domini nostri· qui viuit et reg
nat de9· per omnia secula seculo
rum Amē·

Scdm Matheum.

In illo tēpore Egress9 ihe
sus· secessit
in ptes tyri et sydonis Ecce mulier
chananea a finibus illis egressa
clamauit dicēs ei Miserere mei do
mine fili dauid· filia mea male a
demonio vexat̄· Et reliq Omelia ve
ne· Bede p̄sbiteri·

In lectōne sancti euāgelij· que no
bis mō lecta est fratres carissimi
audiuim9 magnaz mulieris fidē
pacīētiam· constātiam· et humili
tatem· Cuius magis est ammirā
da mētis deuotio· qua ipsa quidē
vtpote gētilis a diuinorū eloqui
orū fundit9 erat segregata doctri
nis· nec tamē illis que eadem elo
quia predicāt sit priuata virtuti
bus· Habet namq mgnam fidei
perfectōnem que pietatē saluato
ris implorās ait· Miserere mei do
mine fili dauid· Cuz enim eūdem
dominū filiū dauid appellat· pro
fecto patet· quia verum hūc homi
nem· verū credit et deuz· Cum pro
filia rogās· non illam secū addu
cit· non dominū ad eam venire p̄
catur· constat aptissime· q eum
verbo salutē posse dare confidit·
cuius p̄sentiam corporis nullam
requirit· Sed et in hoc q eum post
multas lacrimas tandē prostrāta
adorat dicēs· domine adiuua me
nequaq se de eius diuina maies
tate ambiguam docet· cuius ado
randam vt dei didicit esse potenti
am· Habet pacīētie virtutem nō
exiguam· que domino ad primā
peticōem eius non respōdente ver
bum· nequaq a precibus cessat
sed ampliori instantia auxilium
qd ceperat pietatis ei9 implorat·
Respōdere autē differt ei domin9

nõ quia misericors medicus. mise
roꝝ preces despicit. de quo verãcis
sime scriptũ est. desideriũ pauperꝝ
exaudiuit dominꝰ. sed vt perseue
rantiã mulieris nobis semꝑ imi
tabilem demõstret. que quo ma
gis cõtempta videbatur a domio
eo ardẽtius ceptis instabat ĩ pre
cibus. Respõdere differt vt disci
pulorũ quoqꝫ suorũ misericordes
animos qui quasi homĩes ad cla
morẽ mulieris publice eos perse
quẽtes erubescãt. ad postulandũ
simul cũ ea prouocaret. Nam ipẽ
tẽperamentũ misericordie sue no
ueãt. qui õmia in mẽsura ⁊ nume
ro ⁊ põdere disposuit Rñdere distu
lit. ne daret̃ occasio iudeis calum
niãdi, ꝙ gentiles in docẽdo vel sa
nando ꝑtulerit. ideo ipsi fidẽ eius
suscipe iuste recusauerint. Et hoc
est qꝺ ait. nõ sum missus nisi ad
oues que perierũt domus israhel
quia ꝑ se ipẽ solꝰ docebat iudeos
qui ꝑ suos discipulos etiam gẽti
les ad fidei grãm vocauit. De qui
bus dicit alibi Et alias oues ha
beo. q̃ nõ sunt ex hoc ouili. ⁊ illas
opꝫtet me adducere. ⁊ vocẽ meaꝫ
audient. ⁊ fiet vnũ ouile ⁊ vnus
pastor. Hinc est ꝙ vnam ꝑ se in
corpe gentilem sanaturꝰ puellaꝫ
non hoc anteq̃ꝫ probata omnibꝰ
incõꝑabili fide matris ꝑficit. Ha
bet autẽ eadem mater etiã constã
cie ⁊ hũilitatis insigne precipuũ
que canibus compa⁊ta a domio.
nec sic quidẽ ab instantia ꝑcandi
desistit. vel a sperãdo pietatis mu
nere mentẽ reuocat. sed susceptã

libenter cõplexata cõtumeliã. nõ
solũ canibꝰ se similem nõ negat.
sed ⁊ catellis se ipsa equiperãdã
adiũgit. prudentiqꝫ argumento.
domini sentẽtiam cõfirmat. nec a
se tamẽ peticionis improbitate q̃
escit. Cõfirmat namqꝫ sententiã
dñi. cui dicenti. nõ est bonũ sume
re panẽ filioꝝ. ⁊ mittere canibꝰ.
rñdit. etiam dñe. id est veraciter
vt asseris ita est. qꝛ non est bonũ
sumẽ salutẽ plebis israhel. celitꝰ
destinatã. ⁊ dare eam gentibus
Sed cũ addit. nam ⁊ catelli edũt
de micis que cadũt de mẽsa domi
norũ suorũ. prudentissime demon
strat. ꝙ tam humilitatẽ. ꝙ tam in
tus gerat pectoris cõstantiã. que
indigna quidẽ sit integris dñi do
ctrines. qua iudei vtebant̃ epulis
refici. sed ꝙ tulacũqꝫ ei a domino
foret impꝫtita gratia. hãc sibi ad
salutẽ proficere posse putauerit.
Vñde recte a pio saluatore. q̃ pre
ces illiꝰ non suꝑba dedignacõe. ꝫ
dispẽsatione ꝓuida ad tẽpus di
stulit. audire meruit. O mulier
mãgna est fides tua. fiat tibi sicut
vis Magnã quippe satis habebat
fidem. que nec ꝓphetarũ antiqua.
nec rẽcentia ipsiꝰ domini miracula
ꝑcepta vel promissa ꝯgnoscẽs. iui
suꝑ a domio tociens cõtempta ꝑ
seuerat in ꝑcibꝰ. ⁊ quẽ fama tan
tum vulgãte didicerat. saluatorẽ
rogãdo pulsare nõ amittit. Propt̃
qꝺ ⁊ magnũ sue postulatiõis ꝯse
quit̃ effectũ. cuꝫ dño dicẽte. fiat ti
bi sic vis. sanata ẽ filia eiꝰ ex illa
hora Merito aũt hec mlier. naturã

quidem̄ gẽtilis. sed corde cõstans
et credula. cõgregare de gentibus
ecc̃ie fidez deuotiõemq̧ significat.
quaz expulsi de iudea p̄dicatoẽs
sancti. verbo simł et misterijs gra
cie celestis nubuerũt. Relegam⁹
namq̧ superiorẽ sancti euãgelij le
ctõnem et inueniem⁹. quia venie
tes ab iherosolimis scribe et pha
risei. grauissimis dñm et discipu
los ei⁹ pfidie sue pulsauẽ tumul
tibus. quos ipẽ mox digna inue
ctõne deuictos reliquit. Et egres
sus inde. secessit ĩ partes tyri et sy
donis Vbi manifeste p̄figuratur
q̄ post passionem resurrectiõem
q̧ suam domin⁹ in predicatorib⁹
suis. iudeorũ perfida corda relictu
rus. et in partes gentiũ exterarũ
esset secessurus. Tyrus quippe et
sydon. que ciuitates fuere gẽtiliũ
monimẽta doctrine ac dcã gentił
in quib⁹ stulti confidũt indicant
Vnde bene mulier que dñm cre
dula p̄catur. a finib⁹ illis egressa
perhibetur. quia nisi prisce cõuer
sacõnis habitacula vana reliquis
set. ad xp̄i ecclesiaz nunq̄ veniret
Nisi antiqui dogmata anathema
tizasset erroris. nequaq̄ nouam
fidei suscipere gratiã posset. Vt be
atus paul⁹ in iudaismo pfecissz.
postea vocatus in ecclesia dei pro
fecit. vltra coetaneos suos. Filia
demoniosa pro qua postulat. ani
ma quelibet est in ecclesia. malig
norum spirituũ magis decepcõni
bus. q̄ conditoris sui mãcipata
p̄ceptis. pro qua necesse est ma
ter ecclesia dominũ sollicite inter

pellet. vt quã ipsã fortis monẽdo
obsecrãdo increpando nõ valet.
ille interius aspirãdo corrigat. at
q̧ ab eorũ tenebris cõuersaz. ad
agnicõem vere lucis exerceat. Ve
rum etiã si ad primas rogãtis ec
clesie lacrimas domin⁹ respondere.
idest postulatã errantib⁹ sospita
tem mẽtis dare distulerit. nec sic
quidẽ appetendo querẽdo pulsan
do desistẽdum est. neq̧ impetrãdi
subeũda est desperatio. sed tanta
pocius pseuerandũ instãtia tam
obstiato frequẽtandus clamore
saluatoꝛ. tantũ etiaz sanctorũ eius
inter letanias appetẽda suffragia
donec et ipi de celis domino pro au
diẽda supplicẽt ecclesia. Sicq̧ fit.
vt si mentẽ ab intencõne proposi
ta nõ mutauerit. nequaq̄ fructu
peticõis fraudetur. Sz siue pro sua
fragilitate q̃s. seu pro alijs inter
uenerit. desiderato potiat̃ effectu
Naz et si q̃s nostrũ consciẽtiã ha
bet auaricie elationis. vane glo
rie. indignacõis iracũdie. vel iui
die. ceteroꝝ ve vicioꝝ sorde pollu
tam. filiã pfecto habet. male a de
monio vexatã. pro cui⁹ sanatiõe.
supplex ad dñm currat. qꝛ nimiꝝ
de corde cogitacõnem progenitaz
dyabolica tolerat arte demẽtataz
cuius emendacõnem a pio cõdi
tore. crebris immo cõtinuis debe
at flagitare lamẽtis et precib⁹. Si
q̃s bona q̄ gessit forte piurij. fur
ti. blasphemie. detractõis. rixe vel
etiã corpalis immũdicie. ceteroꝝ
ve huiusmõi peste fedauit. filiã
hz immũdi spũs furijs agitatã.

quia videlicet actõnem quã bene laborando ediderat. iam dyaboli fraudibus seruiẽdo. stulte disperdidit Ideoq necesse est. vt cum reatũ suuz cognouerit. mox ad preces lacrimasq cõfugiat. sanctorũ crebris intercessionibus auxilia querat. qui pro eius salute rogãtes domino dicãt. Precamur domine miserator et misericors. paciẽs et multe miseracõis dimitte eam quia clamat post nos. Dimitte reatum et dona gratiam. nostrũ intimo affectu querit pronus suffragium. Necesse est debita submissus humilitate. nõ iam se ouiũ israhelitarum. idest mũdarum cõsortio dignũ iudicet animarũ. sed potius eam cõparandũ et celestibus indignum arbitretur esse muneribus Nec tamen desperando. a precandi quiescat instãtia. sed indubitata mente de largitoris summi bonitate cõfidat. quia qui de latrone cõfessorẽ de persecutore apostolũ. de publicano euangelistã. de lapidibus potuit facere filios abrahe. ipse etiã canem impudentissimũ conuertere israheliticã possit in ouem. cui merito donate castitatis etiã vite eterne pascua largiatur. id est peccatorẽm cõuersum a via sua mala iustũ facere dignetur. quẽ merito bone actõnis. ad regnum celeste perducat. Videnſq dominus tantaz fidei nostre ardorem. tam pertinacẽ orandi perseuerãtiam. tandez miserebitur. et nobis quoq sicut volumus fieri cõcedet. vt videlicet expulsis viciosarũ tumultibus cogitationũ. dimissis peccatoruz nexibus. et pura nobis serenitas mẽtis. et perfectio boni redintegretur operis. Notãdum interea. quod hec orãdi pertinacia ita solum mẽtur esse fructifera. si quod ore precamur. hoc etiã mente meditemur. neq alio clamore labiorũ quam cogitationũ scindatur intuitus. Sũt enim qui intrãtes ecclesiaz. multis psalmodiam vel oracõnem sermonibus prolegãt. sed alibi corde intendẽtes. nec ipsi quid dicant recolũt. Ore quidem orãtes. sed mẽte foris vagantes. omni se oracõnis fructu priuãt. putantes a deo precem exaudiri. quam nec ipsi qui fundunt audiũt. Quod antiqui hostis instinctu fieri. nemo qui animaduertere nequeat. Sciens enim vtilitatem orandi. et inuidens hominibus graciam impetrãdi. immittit hominibus multimoda cogitationũ leuium. et aliquãdo etiam turpium. nocentiũq fantasmata. quibus oracõnem impediat adeo. vt nõ nunquam tales tantosq discurrentium cogitacõnum fluctus prostrati. in oracõne toleremus. quales nec in lecto resupini iacẽtes tolerãre nouerimus Vnde necesse est fratres carissimi. vt agnitam dyaboli curemus superarẽ maliciam. et ipsi videlicet animũ ab huiusmodi nebulis. quas hospes aspergere gaudet. in quãtum possumus seruando. et pii defensoris perpetuum flagitando presidium. qui potens est. quamuis indignis peccatoribus et pure orandi. et perfecte

impetrādi cōcedere gratiam. Mul
tum autem iuuat oracōnis puri
tas. si in omni loco vel tēpore. nos
ab actibus temperemꝰ illicitis. si
semper ab ociosis sermocinacōni
bus. auditum pariter castigemꝰ
⁊ linguā. si in lege dei ambulare.
⁊ testimonia eiꝰ assuescamꝰ to
to corde scrutari. Quecūqꝫ enim se
pius agere loqui. vel audire sole
mus. eadē necesse est sepius ad
animū quasi solitam propriāqꝫ
recurrāt ad sedem. ⁊ sicut voluta
bra sues palustria. colūbe limpi
da solent frequētare fluenta. ita
cogitatiões impure mentē immū
dam ꝑturbāt. castaꝫ spirituales
sanctificant. Sane si ad exemplū
chananee mulieris in orādo ꝑste
mus fixiqꝫ manemꝰ. aderit grā
cōditoris nostri. que cūcta in no
bis errata corrigat. immūda san
ctificet. turbulēta serenet. Fidelis
namqꝫ ⁊ iustꝰ est. vt remittat no
bis peccata nostra. ⁊ mūdet nos
ab omni iniqtate. si ad illuꝫ sedu
la mētis voce clamemꝰ. qui viuit
⁊ regnat cuꝫ patre. in vnitate spi
ritus sancti deꝰ. ꝑ omnia secula se
culoꝝ Amen.

Feria. ij. Scḋm Johēm.

n illo tēpore Dixit

ihesus turbis iudeorū. Ego vado ⁊
queritis me. ⁊ in pctō vestro mori
emini. Quo ego vado. vos nō po
testis venire. Et reliq. Omel lectio
nis eiusdem.

Refert superiꝰ sanctus euā
gelista iohannes. quia
cum doceret dominus gazophi
lacio templi. et diuinitatis sue
misteria aptissime populis pan
deret. voluerūt eum iudei apprehē
dere. sed nemo misit in eū manꝰ.
quia nōdum venerāt hora eius.
Nōdum enim venerat volūtas ip
sius. ⁊ disposicōnis hora. quia si
cut volūtate natus. sic ⁊ volunta
rie passus est. Quia ergo illi dūm
apprehendere voluerūt. vt ostēde
ret inefficaciter illos conari. q̄ diu
ipse nollet. ideo dominꝰ eis dixit.
qḋ modo audiuimꝰ. Ego vado ⁊
queritis me. Ac si alijs verbis di
ceret. Frustra me ꝑsequimini. in
cassum mihi manꝰ inicere temp
tatis. Ego enim ꝓfiniui tempus.
qn̄do pro salute humani generis
pati debeā. Ego inquit vado. ego
volens ad passiōem pergo. Vos
aūt nec modo mali aliquid mihi
facere potestis. quia ego nolo. Et
queritis me. nō amore sed odio.
Deniqꝫ cum xp̄c de mūdo discessit
postq̄ ꝑ passiōem oculis se homi
num absentauit. quesierūt eum
iudei ꝑsequēdo in apostolꝪ. ⁊ cete
ris credētibus. Vnde ⁊ saulo ꝑse
cutori dictū est Saule saule. quid
me ꝑsequeris. Quesierūt etiam
sancti apostoli amatores ipsiꝰ. il
lum ꝓsentem habere cupiētes. et
desiderio visionis eiꝰ estuātes.
Hoc ergo modo inquiramꝰ xp̄m
quo eū querebāt sancti apostoli
vt eum semp diligamꝰ. edificat
qꝫ illi cor nostrū. Et quesiui vultū
tuū. vultū tuum domine requirā.
ne auertas faciē tuam a me. Illo

itaq3 modo inquiram⁹ xp̄m: non illo q̊ eū q̄sierūt iudei inimici xp̄i Illi enim querebant vt haberent isti vt p̄derent. Vnde ⁊ ne putaretur bene illos eum quesituros adiunxit. Et in peccato vestro moriemini. Ille in peccato suo moritur: q̄ p̄manet in peccato vsq3 ad mortem. Et q2 preuidebat illos in sua malicia p̄seueraturos: ideo dixit In peccato vestro moriemini Et q2 videbat in illis omnib9 vnam voluntatem. similemq3 maliciā. ideo in singulai numero dixit. in peccato vestro. Quia vero pari affcū omnes eum p̄dere volebant q̄ ad saluandos eos veneāt: idcirco in plurali numero dixit. moriemī. Quo ego vado vos nō potestis venire. Non poterant venire quo ibat. q2 in eum credere nolebant. ⁊ q2 euz non diligebant Atq3 ideo ad illā gloriā ad quam ille p̄ mortem festinabat ipsi venire non poterāt Hoc ipsum alibi apostolis loq̄ns dixit. Quo ego vado vos non potestis venire. Neq3 enī tunc quo ip̄e ibat venire poterāt. q2 necdum p̄ illo pati erāt idonei s3 postea erāt venturi. Non ḡ abstulit eis spem sed predixit dilationez. Iudei vero nunq̄ȝ quo ibat venturi erant. q2 in eum credere nolebāt. Et idcirco audierunt. In pc̄tō vestro moriemini. S3 audiamus q̄d tn̄derunt v̄ba dn̄i carnaliter tm̄ audiētes ⁊ non intelligentes. Nunquid interficiet semetipsuz. q2 dicit quo ego vado. non potestis venire. O q̄z ceca mens ⁊ suis tenebris obscu

rata. Nunq̄d eniz si dn̄s se interficiet seq̄ eum ad mortē nō poterāt Aut nunq̄d mori ipsi nō valebāt Ergo quo ego vado dixit nō de eo quo ibat ad mortē s3 de eo quo venturus erat p⁹ mortē. hoc ē de gloria ad quā p̄ passionē ⁊ mortē p̄perabat. ⁊ ad hanc illi p̄uenire nō poterāt S3 iam videamus q̄d his dn̄s rn̄derit. Vos de deorsuz estis: ego de sup̄ius sum. De deorsū inq̄t estis. terrena sapitis. terrenis delectamini. terrenis inhiatis sursū corda nō leuatis. Ego de superius sum hoc est a patre. quo nichil ē sup̄ius. q2 pater de nullo est. De sup̄ius erat id ē de deo patre erat quia verbum eius erat. ⁊ ab illo eternus ⁊ ɔsb̄alis genitus fueāt. ante omnē creaturā. ante tp̄s vel quicq̄d in tp̄e excogitari p̄t. Vos de hoc mundo estis. ego non sū de hoc mundo. De hoc mundo erāt q2 peccatores. q2 iniq̄ ⁊ infideles erāt Sed nunq̄d apl̄i ⁊ ceteri sancti de hoc mundo nō erant. De mundo erant. q2 de adam nati fuerant: s3 de mundo .i. de carnali ɔuersacōne a dn̄o electi fuerant. Iuxta q̄d alibi dicit. Ego vos elegi de mundo. De mundo ḡ erant: sed iā nō erāt de mundo. quia electi erant de mūdo. ⁊ ad eum pertinebant. p̄ quē factus est mundus. Iudei vero q2 perseuerabant in pc̄tō p̄manebant in mundo. Propterea eis dictū est. in pc̄tō vestro moriemini. Dixi ḡ vobis. q2 moriemini i pc̄tō Si enim nō credideritis q2 ego sū: moriemini in pc̄tō vestro. Reddit

illis spem ⁊ ostendit quō possint
non mori in peccato suo: videlicet
si in eum credant. Ergo inter eos
tunc quibꝫ dominus loquebatur
erant plurimi qui nō erant credi
turi. atq̃ ideo illi in peccato suo mo
rituri erāt. alij qui credituri erāt
⁊ hij a peccatis liberandi erant.
Notandū vero ꝙ dicit. si nō credi
deritis ꝗ ego sum nec addit quid
eēt. Non dixit. si non credideritis
ꝗ ego sum xp̄s. vel ꝗ ego sum fi
lius dei. vel ego sum quem ꝓphete
predixerunt. Nihil horꝫ dixit: sed
tantum ego sum. nimirꝫ vt osten
deret se illum esse quem olim mo
ysi dixerat. Ego sū qui sū. Eo dē ver
bo essentie vsus est loquens ꝓplo
iudeorū: quo tunc vsus est ad mo
ysen: loq̄ns ꝑ angelū quē dirige
bat ad liberandū ꝓplm suum. Ac
si diceret. Ego q̄ tunc veni ꝑ ange
lum vt mitterem moysē ad liberā
dum ꝓplm meuꝫ. ego ꝑ memetip
sum veni liberare genꝯ humanū.
Nisi ergo credideritis ꝗ ego sum deꝯ
moriemini in pctō vestro. Sed illi
in sua stulticia ꝑseuerantes. ⁊ ver
borum dn̄i subtilitatēꝫ non intelli
gentes r̄nderunt. Tu q̄s es. ⁊c. Sed
dn̄s ad instruendos eos q̄ in eum
credituri erant r̄nt. Principium
qui ⁊ loquor vobis. Principiuꝫ se
dominus appellat. ꝗ omnia ꝑ ip
sum facta sunt. Ipse enim dei sapi
entia. de quo ps̄. deo patri dicit.
Oīa in sapientia fecisti. Si igitur
omnia fecit in sapientia. i. in filio
suo: vtiq̄ ipse est principiū oīm
rerꝫ quas ꝑ eum deus pr̄ creauit.

dicitur ⁊ pr̄ principium ꝗ in p̄n
cipio erat verbum. i. in patre filiꝯ
Vnum tn̄ est principium pater
⁊ filius ꝗ vnus deus pater ⁊ filiꝯ
Principiū ait qui ⁊ loquor vobis
Ac si diceret. Ego sum deus q̄ ꝓpter
vos humilis factus ad hoc descen
di vt vobis loq̄ possem ꝑ susceptā
formaꝫ. Credite ergo me esse princi
pium ꝗ vt hoc credatis loquor vo
bis. Multa habeo de vobis loq̄ et
iudicare. In alio euāgelij loco di
xit. Ego non iudico quemq̄: q̄d ē
ꝙ nunc dicit Multa habeo de vob
loq̄ ⁊ iudicare. Sꝫ illud de primo
aduentu dixit. quo non venit vt
iudicaret mūdū: sꝫ vt saluaret. Qd
aūt nunc dicit. multa habeo loq̄.
⁊ iudicare. ſm aduentuꝫ suū insi
nuat: qn̄ ad iudicandos viuos et
mortuos venturus est. Sed q̄ me
misit verax est Ac si diceret. Idcir
co veritatē dico. ꝗ filius sum vera
cis. Pr̄ enim verax est. filius veri
tas. Et sicut est filiꝯ a patre: sic ve
ritas a verace Et attendendum ꝙ
omnem gloriā dat deo patri vni
cus filiꝯ vt nos tali instruat exem
plo. ꝗ ipse q̄ est coeternꝯ filiꝯ om
nem gloriā dat ei a quo est. mul
to magis nos deū in suis operibus
glorificare debemus cuius serui suꝯ
Et ego q̄ audiui apud eū: hec lo
quor in mundo. Quid audierat a
pud prēm nisi veritatē. ⁊c. Veritatē
ergo audierat: veritatē loquebatur.
Audiuit aūt apud prēm. ꝗ est a
patre. Nihil enī illi aliud audisse
nisi esse. ꝗ ab illo habet audien
tiā a quo habet essentiam. Et nō

ꝯgnouerūt. ꝗ patrem eius dice
bat deū. Quare non cognouerūt
ꝗ adhuc carnalibꝰ inherebant.
necdum oculos cordis aptos ha
bebant. quibꝰ patris ⁊ filij equa
litatem intelligere valerent. dixit
ergo eis. Cum exaltaueritis filiū
hominis tunc cognoscetis ꝗ ego
sum. Exaltationem hoc loco passi
onem suam notat: qua exaltatꝰ
est in cruce. Hec namq̄ exaltatio
humiliacōnis fuit non glorifica
cōnis ſm quam humiliauit seip
sum factꝰ obediens patri vsq̄ ad
mortem. Ait ergo. Cum exaltaue
ritis filium hominis tunc cognos
cetis ꝗ ego sum. Preuidebat enī
ibi quosdam quos ante mundi
ꝯstitutionem predestinauerat pꝰ
suam passionem credituros. De
quibꝰ in actibus apostoloꝝ legi
mus. ꝗ predicante petro vna die
crediderūt tria milia. alia die q̄n
q̄ milia. ⁊ deinceps multa milia
Tunc inq̄t cognoscetis ꝗ ego sū
Ac si diceret. Idcirco differo fidē
vestram vt impleam passionem
meam Cū vero me in cruce exalta
ueritis sicut quondā moyses ex
altauit serpentē in deſto: tunc co
gnoscetis me deū vnius cū patre
substantie. Et a meipso facio nl.
ꝗ nec sum a meipso Ab ipso est
mihi opatio. a quo ⁊ gn̄atio. Et
sic docuit me pr̄ hoc loquor in mū
do. Non sic docuit pr̄ filium q̄si in
doctū genuerit: ſꝫ docuit hoc ē scie
tem genuit. Simplex enim natuā
veritatis. ⁊ hoc ē illi esse qđ nosse
⁊ ab illo habet scientiā a quo ha

bet essentiam Et q̄ me misit mecū
est. Deus pr̄ filium misit. ꝗ eum
incarnari ꝯstituit. Missio enim eꝰ
ipsa incarnatio ē. Deꝰ ergo pater
cum filio ē. ꝗ vnum sunt pater ⁊
filius. vna ē illis substantia eadē
q̄ deitas. indiuisa maiestas Et ta
men cum simul sint: solus filiꝰ mis
sus est hoc ē solus filius incarna
tus ē sicut ⁊ solus filius passus ē
Deꝰ ergo pater semp cū filio fuit
⁊ eū non reliq̄t. ⁊ tamen vt dcīm
ē solius filij ꝑsona carnē assump
sit. passioni q̄ ⁊ morti subiacuit.
Dei autē patris ꝑsona ab ista in
carnacōis ⁊ passionis iniuria fuit
aliena. Vt et aliquo notatur exē
plo. sicut arbor aliquā radiū sol
in se suscipiens: ferro incidit: cū
tn̄ radius solis nec incidi posset.
nec ab arbore separi. ita deꝰ pater
⁊ ipsa in xp̄o diuinitas pati non
potuit: sed sola humanitas xpi
sti passibilis fuit. Quia q̄ placita
sunt ei facio sp Que deo patri pla
cita erant semp faciebat. ꝗ volū
tatem eius salutē humani generis
opando adimplebat. ⁊ peccati to
tius ꝑpetuo expers immunisq̄ ꝑ
seuerābat. ꝗ peccatū nō fecit. nec
dolus inuentus ē in ore eius Qua
ꝓpter ⁊ nos si membra eius esse vo
lumus: capitis nostri exēpla imi
tari studeamus. Agamus q̄ sunt
placita deo. castificemus aīm ab
oī cōcupiscentia. edomeꝰ illicitos
carnis appetitus. mala q̄ nos ꝑpe
trasse meminimꝰ: lacrimis pnīe
diluamꝰ ⁊ bonis inq̄ntū possumꝰ
operibꝰ insistamus quatenus deū

⁊ inter seculi pressuras adiutorez
⁊ ꝓtectorem hr̃e. ⁊ in futuro ad il
lud summũ bonum visionis eius
mereamur feliciť ꝑuenire. Amen

Feria tercia. Lcõ sc̃i euãgelij.
Scd̃m matheum

In illo tempore locu
tus est ih̃s ad turbas: ⁊ ad disci
pulos suos dicens. Sup cathedrã
moysi sederũt scribe ⁊ phaisei. Oi̅
a ergo quecũq̃ dixerint vobis ſ
uate ⁊ facite. Scd̃m vero opa eoꝝ
nolite facere. Et reliqua. Ome. beri
ci de eadẽ lectione.

Repudiatis dñs vt dignũ
erat temptatoribꝫ: ad ser
uos sermonẽ ↄuertit vt il
loꝝ ↄfusio iustoꝝ fieret disciplia
Infructuosũ namq̃ est verbuz in
quo sic alter ↄfunditur vt nõ alť
erudiatur. Super cathedram inq̃t
moysi sederunt scribe ⁊ pharisei.
Non quidez materialis cathedra
cui sederat moyses vsq̃ ad illud
tempus seruabatur apud iudeos
Sed p cathedram moysi intelligi
tur doctrina: quã scribe ⁊ phaisei
licet non facerent predicabãt. Oi̅
a ergo quecunq̃ dixerint vobis:
ſuate ⁊ facite. ſm vero opa eoruz
facere nolite Tanq̃ dicerz eis do
ctrinam quam docuit moyses: le
gislator predicat. ⁊ annunciant
scribe ⁊ pharisei. sed q̃ quod ore
predicant ope destruunt. quod
vobis annunciãt seruate. qd̃ vero
faciunt facere nolite. Et mira boni
tate dñs a phariseis temptatus:

eorum machinas dissipat. nichil
ominus ꝓpter sacerdotij dignita
tem hortatur hoi̅es vt eis subijciã
tur. non opa illoꝝ ſ; doctrinã imi
tentur. Frequenter enim ⁊ de hoi
ne malo bona doctrina ꝓcedit. ac
vilis terra preciosum aurũ ꝓdu
cit. Alligant enim onera grauia
⁊ importabilia. ⁊ imponũt in hu
meros hoim̃. digito autez suo no
lunt ea mouere. Onera grauia et
importabilia legis dicit mãdata
que iudeis maxime ꝓpter peccata
vituli adorãti ↄstat fuisse imposita
Que quidẽ mandata scribe ⁊ pha
risei ꝑmixtis suis tradicionibus:
tanq̃ grauissima onera simplici
ori ꝑplo imponebãt: que ipsi nec
vno digito mouere. hoc est nec i
minimis quidẽ preceptis volebãt
ꝑficere. Tales sunt mõ indiscreti
sacerdotes in ecclesia: qui omnez
iusticiam populo mandant: sed
nec ipsi modica seruant. Si enim
fascem lignoꝝ sub alicuius hũe
ris q̃ ferre nõ valet posueritis: ne
cesse habet vt aut fascem a se reij
ciat: aut sub pondere ruat. Sic et
homini cui graue pondꝰ peniten
tie imponitur: necesse est vt peni
tentiã reijciat. aut sub pondere ru
at .i. scandalisatus ampliꝰ peccet
Nã si erramus modicaz penitenti
am peccãtibus imponentes: meli
us est tñ de misericordia iudicari
q̃ de crudelitate ↄdemnari Qui enĩ
vult apparere scũs: circa vitã suã
debet esse austerus. circa alioꝝ be
nignus. Oia enĩ opa sua faciunt
vt videantur ab hoibus. Scribe ⁊

iii

pharisei que opabãtur ad h° faciebant vt ab hoibus viderentur hoc est vt laudẽ et fauorem populi exterius capent Similiter et omnis quicũq3 opa sua ideo tñ fac: vt ab hoibus videat̃ similis ẽ scribis et phariseis Ex ꝑposito nãq3 vniuscuiusq3 hois accipit dyabolꝰ occasionẽ. Tollamꝰ hoc vitium a nobis. ne velꝰ a nobisipsis videri hoc ẽ laudari. et sine labore oia vitia calcabimꝰ Dilatant em̃ philacteria sua: et magnificãt fimbrias. Quia greco ꝯmone philaxe ꝯuare dicitur. thorath vero lex appellat̃: philacteria vocat illas mẽbranas q̃s quasi ex precepto leğ in frontibus portabãt: laudẽ raptantes popularem ob custodiam diuinorũ mandatorũ q̃ in hiis scribebãtur non intelligentes. qꝛ lex diuina in corde sit meditanda. et non in corpe ostẽdenda. Precepto etiam legis iubebatur fieri fimbria pua et breuis in quatuor summitatibus pallij: vt sicut circumcisione legis gentibꝰ sic etiã veste distarent. Sed supsticiosi magistri laude populari auidissimi ꝯponebant sibi grandes fimbrias: acutissimas spinas eis ligantes: vt ambulãtes vel sedẽtes crebro pũgerent̃. et q̃si ammoniti ad eloq̃a diuina meditanda recurrerent. Ex qua re credit̃ in ecclesia inoluisse ꝙ quidam aliquã ꝑtem euãgelij scriptam. vel reliq̃as martirꝝ secũ deferre ꝯsueuerũt. Sed sciendum ꝙ cui in auribꝰ euangelica posita non ꝓsunt verba: eũ circa collũ suspensa nõ saluant. qꝛ virtus euãgelij non ẽ in figuris lr̃arum ſʒ in intellectu sensuũ. Amant em̃ primos recubitus in cenis. et primas cathedras in sinagogis. et salutacões in foro. Non ꝓhibet eos dñs salutari in foro. neq3 primos discũbere in prandijs. quibꝰ iure h° officiũ debetur. sed ab illis docet eẽ cauendũ. q̃ cum habere hec digni nõ sint vltra modum tñ sibi ea exhiberi desiderant. Hec aũt verba saluatoris si corpaliter intelligũtur non solũ non edificant: ſʒ adhuc magis destruunt auditorẽ. Audiens em̃ aliq̃s laudabile esse in vltimo loco discũbere: discũbit post omnes. et non solũ iactantiã cordis nõ amittit: ſʒ adhuc aliam iactãtiã de sua humilitate req̃rit. vt q̃ prius desiderabat ab alijs videri iustus: etiã humilis esse videat̃ Sed hec dñi verba potius spiritualiter sunt intelligenda. Nõ enim curat deus vbi corpus hois iaceat sed in qua ꝑte mens sit locata. Si necã quippe loco se humiliauit q̃ corde se prefert. Et salutacões in foro non solũ exigebant scribe et pharisei a ꝑplo vt eos salutarent voce mağ dicẽtes. aue rabbi: ſʒ vt flexis capitibꝰ ad genua incurua rent̃. Et vocari ab hoibus rabbi. Desiderabant nãq3 vocari rabbi. et volebant eẽ mgr̃i Nomẽ appetebant. et officiũ negligebãt. Vos aũt nolite vocari rabbi. vnus est enim mgr̃ vr̃. Et pr̃em nolite vocare sup terrã. vnus est em̃ pater vester qui in celis est. In hijs oibꝰ

ꝓhibet: ne q̄d deo debetur. hoīb⁹ deferatur. Sed cum oīa precepta diuine scripture a deo ꝓcedāt monet multos cur ↄtra preceptū alterius scripture q̄ dicit. honora patrem. ꝓhibeat vocari p̄res vel magistros. Nā ⁊ paulus mgr̄m gentium se esse testat̄. Sed aliud est esse p̄rem vel mgr̄m natura. aliud ꝑmittente indulgentia Nos em̄ si hoīem patrem vel mgr̄m vocam⁹ honorē deferimus hijs a q̄bus incrementū vel originē sumpsimus non eos autores nostre vite ostendimus. Tn̄ fm q̄d a deo ↄditi sum⁹ ⁊ gubernamur nec p̄r nec mgr̄ vocand⁹ est alius nisi de⁹. Pater vocand⁹ est. qr ex ipso sunt oīa. Magister. qr ꝑ ipsum sunt oīa. vel qr ipse est singularis mgr̄ q̄ omnes interius nāliter edocet Homo em̄ non prestat hoī intellectum docēdo s; illū tm̄modo exercet ammonendo. Doctrina nāq; cordis officiū tz. qui ferꝫ non facit Qui maior est vestrꝫ: erit minister vr̄. Ac si dicat Quicūq; vult fratrem ꝑuenire regnando pri⁹ illū necesse est vt preueniat obsequendo. Q̄d ⁊ in ipso xp̄o veraciter impletū esse noui⁹. Qui cum maior sit oībus fidelib⁹ tn̄ suis non solū exteriora ministr̄uit: sed etiā animam suam ꝑ illis in mortē tradidit. hoc est q̄d dic̄. qui maior est vr̄m: erit minister vr̄ Prelatis specialiter precipit̄ vt q̄bus sp̄uali regimine principant̄ eoꝝ indigentiam taliter releuare atq; supplementū familiaris pauꝑtatis studiosa subministratiōe

ꝓcurent. Qui autē se exaltauerit humiliabit̄: ⁊ qui se humiliat exaltabitur Videm⁹ multos honoribus ⁊ diuitijs h⁹ seculi florere. et in hijs vsq; ad finem perseuerare cernimus. ecōtra nonnullos pauꝑtate laborare ⁊ in eadē egestate ꝑmanere Cum g̃ isti in inchoata felicitate. ⁊ illi in pristina pauꝑtate vsq; ad terminū vite ꝑmaneāt: quō verꝫ esse ↄstat q̄d dn̄s dicit. omnem hoīem exaltatū humiliari. humiliatū exaltari. Sz qm̄ veritas falli non p̄t: in futuro cōplenda non dubitam⁹ Omnis enim q̄ in p̄nti vita se exaltat: vt diuinis preceptis se subdere ↄtemnat: hic in die iudicij cū suꝑbis humiliatus: audiet a domino. Jte maledicti in ignem eternū. Qui vero diuino amore hic se humiliare studuerit: imitans illum q̄ dicit. discite a me. qr mitis sum ⁊ humilis corde. ipse in futuro iudicio a dn̄o exaltabit̄: cū audire meruerit Venite benedicti p̄ris mei: ꝑcipite regnum vobis ā seculo ꝑatum. Amē

Feria quarta
Scd̄m matheum

In illo tēpore Ascendens ihs ierosolimā: assumpsit duodecī discipulos suos secreto. ⁊ ait illis. Ecce ascendimus ierosolimā. ⁊ filius hoīs tradetur principibus sacerdotum ⁊ scribis. ⁊ cōdemnabunt eum morte. Et reliq̄.
Omelia lectionis eiusdem

Ominus ac redemptor nr̃ preuidẽs discipulorum aĩos de sua passione turbãdos longe ante eis ꝛ penã eiusdẽ passionis ꝛ gloriã sue resurrectionis predicere voluit: vt cũ eum morientem cernerent: resurrecturum quoqꝫ sicut eis predixerat minime dubitarẽt Et crebro quippe hoc ipsuz eis prenunciauerat. sed quia tp̃is accessu qd audierũt: labi a memoria poterat. idcirco iturus ad passionẽ ꝛ secũ eos ducturus iterato eis futura predixit. quatenus eos contra vementẽ temptationem preparãs ne vemente crucis psecutione. ꝛ passionis ignominia terrerentur Mala enĩ minus afficiunt: q̃ presciuntur. Nam subiti casus etiaz fortissimos quosqꝫ obruere solent Assumpsit in q̃ꝑ. xij. discipulos suos In tp̃e sue predicatiõis plurẽs dominus voluit hr̃e discipulos. E q̃bus. xij. elegit: quos ꝛ aplos noĩnauit: q̃bus euangelij sacramenũ committeret. ꝛ p quos totuz mundũ ad suam fidem conuocaret. Quibus ꝛ alibi dicit. Vos estis q̃ ꝑmansistis mecũ in temptationibus meis. Hijs ergo assumptis ait illis. Ecce ascendimus hierosolimã ꝛ filius hoĩs tradetur principibus sacerdotum ꝛ scribis. ꝛ condemnabũt eũ morte Attendendũ quia dñs filiũ hoĩs tradendũ ꝛ morte cõdemnandum dt. Qui cum sit idem fili⁹ dei: ꝛ filius hoĩs dominus ihs xp̃us: solus tñ filius hominis ꝛ humanitas assumi. tradi ꝛ comprehendi. ac passioni mortiqꝫ subiacẽ potuit. Simul ꝛ illud considerandũ. quia pene in oĩbus sc̃i euangelij locis potius se domin⁹ filium hoĩs q̃ꝑ filium dei appellat vt videlicet nobis ad memoriaz reducat quid ꝑ nobis fact⁹ est. Nã qui erat de⁹ excelsus sup omnia: fact⁹ est hõ humilis inter oĩa. Sz quanto magis ille humanitatis sue infima commendat. tanto magis nos sublimia diuinitatis eius venerari. ac glorificare oportet. Tradetur ait principibus sacerdotum. Primũ enim ad annam sacerdotem. deinde ad cayphe domum adduct⁹ est: qui erat pontifex anni illius. Et condemnabunt eũ morte. Morte enim eũ condemnauerunt: qñ clamauerunt dicentes. Re⁹ est mortis. Et. tolle tolle crucifige eũ. Et tradent eum gentib⁹ ad illudendũ. Traditus est gentibus. quia sicut textus passionis eius apte loquitur: vinctum adduxerũt eum. ꝛ tradiderũt euz pontio pilato presidi qui vtiqꝫ nõ iudeus erat. Ipse vero flagellatuz eũ tradidit militibus romaĩs ad crucifigendũ. Sciendũ autẽ dñm a multis fuisse traditũ. Tradidit namqꝫ eũ deus pr̃. iuxta qd apl's ait Qui filio suo non pepcit. sed ꝑ nobis oĩbus tradidit illũ Tradidit se ipse filius eodem apl'o dicente. Qui dilexit nos ꝛ tradidit semetipsum ꝑ nobis. Tradiditqꝫ eũ iudas iudeis. Iudei nihilomin⁹ tradiderũt euz pilato. Pilatus vt dictum est tradidit eũ militibus Si ergo deus pater tradidit eum. ꝛ filius se ipẽ tradidit: qd iudas ꝛ iudei

peccauerũt. quid tantũ sceleris ad
miserũt. vt sic horroꝛi ⁊ execratio
ni sint omnibus in xp̄um creden
tibus. sed in re vna dispar fit affe
ctus. Quod enim deus pater cum
eterno sibi filio fecit amoꝛe ⁊ dile
ctione humani generis hoc fecit.
Judas vero ⁊ iudei odio ⁊ inuidi
a hoc fecerunt. Ideoq; deus pater
dignissime cum xpristo filio suo
benedicitur. ⁊ continuo laudibꝰ
predicatur. Illi vero eterna male
dictione ⁊ supplicio ↄdemnantur.
Tradetur inquit gẽtibus ad illu
dendum ⁊ flagellandũ. Illusus ẽ
dominus quãdo sicut euangeliũz
refert: suscipiẽtes eum milites ve
lauerunt faciem eius. ⁊ induerũt
eum purpura. ⁊ plectentes coro
nam de spinis posuerunt super ca
put eius. ⁊ arundinem in dextera
eius. ⁊ venientes dixerũt. Aue rex
iudeorum. Et dabant ei alaphas
Flagellatus est. ad columnã reli
gatus in qua vsq; hodie fusi cruo
ris indicia feruntur apparere. Q;
vero prius flagellatus. deinde cru
cifixus est. ex romano more factũ
est. qui reos ⁊ morti adiudicatos
primum flagellis verberabant. de
inde securi cedebant. Et die tercia
resurget. Solet scr̄ptura diuina tri
stibus leta subiungere Vnde ⁊ do
minus predictã sue passionis ig
nominiã: gloria future resurrecti
onis euacuauit dicens Tercia die
resurget. De quo psalmista dicit
De torrente in via bibit quia vide
licet mortem nostram in transitu
gustauit. ⁊ caro illius corruptio

nem non vidit Tũc accessit ad eũ
mater filioꝝ zebedei cuz filijs suis
adorans ⁊ petens aliquid ab eo.
Qui dixit ei. quid vis. At illa. Dic
vt sedeant hij duo filij mei. vnus
ad dexteraz tuam. ⁊ vnus ad sini
stram tuam in regno tuo. Mr̄ fili
orum zebedei ipsa est maria ma[illegible]
iacobi ⁊ iohis. cuius ⁊ in resurre
ctione domini mentio agitur. Sz
cum dominus suã sup̄ius legatur
predixisse passionẽ. quod videlꝫ
tradendus. illudẽdus ⁊ flagellan
dus esset querendũ vnde mater fi
lioꝝ zebedei ad hanc regni opini
onem inducta sit: vt filijs q̃reret
a domino regnandi gloriam. Ea
enĩ q̃ dñs in se implenda predixe
rat: cõtraria videbant̃ glorie regni
Sed q: dñs subiunxerat se die t̃ci
a resurrecturũ: putauit hec mulier
post resurrectõem ilico eũ in mũdo
regnaturũ arbitrãs in p̄mo aduẽ
tu dñi implendũ qd in secundo ꝓ
mittitur. Ideoq; immemor futuroꝝ
auiditate feminea: p̄ntem gloriã
ↄcupiscit. Sed vsq; hodie iudeoruz
opinio est: xp̄m suum cum vene
rit p annos feliciter in mundo re
gnaturũ. oĩbusq; gentibus impa
turũ. ipsosq; iudeos omni pace et
ꝓsperitate gauisuros. atq; ab oĩ
bus fore ꝑplis venerandos. Hac
opĩone correp̄ fuit hec mulier. id
q; errore muliebri ⁊ affcũ mr̄no:
filijs volebat regnũ impetrarẽ. Q;
vero dñs interrogat q̃d illa vellet
nõ de ignorantia fecit: ſ ex dispen
satione: vt viz illius petitio nota
fieret omnibus. sicq; illi dominꝰ

aple respondetet. Rñdens ihs di
xit. Nescitis quid petatis.c Matre
postulante non matri dñs sȝ filijs
rñdit. qr nouerat matris preces
ex filiorum venire volũtate. Nescie
bant em̃ quid peterent: qui ↄreg
nare ꝛ ↄsedere xp̃o volebant. q̃ nec
dum merebantur. Necdũ em̃ ꝑ xp̃o
pati poterãt vt dicit apl's Si ↄpa
timur ꝛ ↄregnabim⁹. delectat er
go eos culmen honoris ȝ prius de
bet eas via exercere laboris. Jam
desiderãt sublimiter regnare cum
xp̃o: sed prius debent pati ꝑ xp̃o.
Bonũ certe erat eoꝝ desideriũ: sed
incõsiderata petitio. atqȝ ideo dñs
non volũtatem aut ꝓpositũ eoruȝ
culpauit: qd de eius amore nascẽ
bat: ȝ solam ignorantiã reprehen
dit dicens Nescitis quid petatis.c
Potestis bibere calicẽ quẽ ego bi
biturus sũ.c Noĩe calicis vel bap
tismi in sacro euãgelio labor mar
tirij solet designari. Vnde alibi di
cit dñs. Baptismate hẽo baptiza
ri: ad quod coartor vsqȝ duȝ ꝑfici
atur. Jn passione qȝ p̃rem orat. si
vis transfer calicẽ istum a me. Jn
terrogat ḡ illos si possint bibere
calicẽ quem ipse erat bibiturus.
ꝑ hoc se ꝛ illos ꝑ passionẽ insinu
ans ↄsummandos. Qd illi intelli
gentes rñderũt. Possumus. Et do
minus. Calicem quidẽ meũ bibe
tis. Queri solet. quõ ambo hij fra
tres iohes videlicet ꝛ iacobus ca
licem dñi biberint: cum solũ iaco
bum legamus ꝑ xpristo ab hero
de capite cesum. iohem vero in pa
ce quieuisse ꝛ ꝓpria morte vitam fi
nisse Sed legim⁹ in historijs ipsũ
quoqȝ causa noĩs xp̃i multa sus
tinuisse Nam ꝛ cũ ceteris apostol'
cesus in actib⁹ apostolorum inue
nitur. ꝛ deinceps a domiciano cesã
re in feruentis olei doliũ missus.
Jdemqȝ ab eodẽ principe ꝓpter in
uictã euangelisandi ↄstantiaȝ in
pathmos insulam exilio narrat
fuisse relegatus Videm⁹ ergo nõ
defuisse iohanni martiriũ. ꝛ ipsũ
qȝ bibisse calicẽ passionis: q̃uis
ꝑsecutor sanguinẽ eius non fude
rit. Sedere aũt ad dextrã meã ꝛ si
nistrã: non ẽ meũ dare vobis: sed
quib⁹ paratuȝ est a p̃re meo. Qꝫ di
cit. non est meũ dare vobis ita sẽ
tiri p̃t. non est meum sed vestruȝ.
Non est meũ dare. qr regnuȝ celo
rum in accipientis est ꝑtãte. Quĩ
cunqȝ enim talem se exhibuerit:
vt dignus sit regno celoꝝ: hic ta
lis illud accipiet. qr regnum celo
rum non ꝑsona: sed vita ↄsequit.
Si itaqȝ ꝛ vos tales fueritis vt sitis
digni accipe illud regnũ qd deus
p̃r solis victorib⁹. ꝛ vsqȝ in finem
in bono ꝑseuerantibus prepauit
vos quoqȝ illud absȝ dubio acci
pietis. Siue etiã alio sensu. Non ẽ
meum dare vobis. hoc est. nõ est
meum dare illud regnum supbis
ꝛ elatis quod adhuc erant. Si ḡ
illud vultis accipe: nolite esse qd
estis ꝛ nolite esse elati qr tales in
digni sunt accipe regnum celoꝝ
Ergo prius humiliamini. ꝛ tunc
vobis quoqȝ prepabitur regnuȝ
celorum. Et audientes decẽ indig
ti sunt de duobus fratribus. Nõ

contra matrem indignātur: ſʒ ad
filios referunt preſūptionē huiuſ
cemodi poſtulacōis ꝙ q̄ſi ignorā
tes menſurā ſui immodica cupidi
tate ad petendū regnū exarſerūt
Juxta qd dn̄s q̄ʒ ſupra nō peten
ti matri: ſʒ tacentibꝫ filijs rn̄it. Ne
ſcitis quid petatis. Ex qua dn̄i rn̄
ſione ſimul ⁊ decē apl'orum indig
nacōe datur intelligi ꝙ filij mr̄ez
inſtigauerūt ad grandia petēda
Jh̄s aūt vocauit eos ad ſe: ⁊ ait.
Scitis ꝙ principes gentiū dn̄an
tur eoꝝ. ⁊ qui maiores ſunt poteſ
tatem exercent in eos. Nō ita erit
inter vos. ſʒ quicūqꝫ voluerit int̄
vos maior fieri: ſit miniſter veſter
Et qui voluerit inter vos primus
fieri erit veſter ſuus. Humilis et
benignus mgr̄. forma q̄ʒ oīm ma
giſtroꝝ. nec illos duos de immodi
ca ⁊ irrationabili peticōe. nec hos
decē de indignatione ⁊ liuore quē
ꝯtra illos hēbant redarguit: ſʒ ta
le poſuit exemplū quo manifeſte do
ceat illū vere eſſe maiorem qui mi
norē ſe exhibuerit. illūqꝫ exiſtere
primum: qui fuerit ſuus omniū
Qui ergo voluerit fratrem preue
nire regnando: ꝑueniat ⁊ illum ſe
humiliando Vincat eū obſequio
quem vult vincere dignitate. Fru
ſtra igitur illi grandia q̄rebant:
Fruſtra ⁊ iſti de illoꝝ inſolenti deſi
derio indignant̄: cum a dn̄o doceā
nt̄ ad ſumme dignitatis culmē
non potentia: ſʒ humilitate ꝯſcen
dere. Sicut filius hominis non ve
nit miniſtrari ſed miniſtrare ⁊ da
re aiam ſuam redempcōem ꝓ mlt̄

tis. Propoſuit illis ex ſeipō formā
diſcende humilitatis. vt ſi docētis
verba ꝑuipenderent: imitarentur
exempla. Non venit inq̄t filiꝰ hoī
nis miniſtrari ⁊ vt miniſtraretur
ei: ſʒ miniſtrarē. Si ego inq̄t qui cū
ſim dei filius ⁊ deꝰ ꝓpter vos homo
factus non ad hoc in mundum ve
ni vt hominū obſequia vel mini
ſteria mihi inquirerem: ſʒ vt ipſe
potius vobis obſeq̄rer vobiſqꝫ mi
niſtrarem. quarē vos homines ab
hominibꝫ. mortales a mortalibꝫ ſui
cia ſupba requiritis: nō vt naturē
cui ſatis ꝑua ſufficiunt: neceſſita
tibꝫ ſubueniatis: ſʒ vt maiores ⁊ cel
ſiores ceteris appareatis. Attēdāt
hoc eccleſiaꝝ prepoſiti ⁊ caueant
audiant a domino. ꝙ gentilis nō
eccleſiaſtice ꝯſuetudinis eſt ſubie
ctis dominari ⁊ ſup eos quibꝫ pre
lati ſunt poteſtatis dominiū exer
cere diſcant igitur boni magiſtri
exemplo non ſe faſtu ſupbie ſup
minores extollere: ſʒ potius illis ſe
obtemperare. atqꝫ equales in om
nibꝫ exhibere ſtudeant. quatenus
ab illo qui non venit miniſtrari ſʒ
miniſtrarē celeſtem mereant̄ con
ſequi magiſtratum. Miniſtrauit
autem dominus: quando in cena
lintheo ſe precinxit. ⁊ omnium di
ſcipuloꝝ pedes lauit Miniſtrauit
etiam dominus: cum in crucis al
tari ſeipſum pro noſtra redempti
one deo patri hoſtiā obtulit Vn
de ſequitur. Et dare animā ſuam
redemptionem pro multis. Com
mendandum memorie ꝙ non ꝓ
omnibus: ſed pro multis ſe dicat

animā pōnere. pro hijs videlicet qui credere voluerit. pro hijs qui sunt de numero saluandorū. ⁊ ad vitam eternā predestinatorū Tu autē domine.

Feria. v. Scđm Lucam.

In illo tēpore Dixit ihesus discipulis suis parabolā hanc. Homo quidā erat diues ⁊ induebatur purpura ⁊ bisso ⁊ epulabatur quotidie splēdide Et reliqua Omeliā Require in prima dn̄ica post octauas pēthecostes.

Feria. vi. Scđm Matheū.

In illo tēpore Dixit ihesus discipulis suis. ⁊ turbis iudeorū Homo quidā erat paterfamilias q̄ plantauit vineā. ⁊ sepem circūdedit ei. ⁊ fodit i ea torcular. ⁊ edificauit turrim. ⁊ locauit eā agricolis. ⁊ peregre profectus est. Et reliq̄ Omel lectionis eiusdē.

Assumptꝰ pro salute hoim dei filius. venit iherusalē triūphali pompa. et ab exultantibꝰ turbis exceptus. quo tali gloria inimicorū suorum animos. ad suā necem maturādam. amplius incitaret. ibiq̄ per quinq̄ dies non cessauit docens populū. ⁊ propositis similitudinibꝰ scribarū ⁊ phariseorū scelera redarguit. Nā quia interrogauerūt eum. cū eos de tēplo. mirabili auctoritate eiceret. in qua potestate ista facis. eiq̄ i sermone laqueos tetenderāt. cum simulata veneratiōe interrogabāt vtrū liceret dari censum cesari. an nō. idcirco ipsis suis artibus superātur a domino. ⁊ in parabolis audiūnt. quod aptius audire nō merebātur. Deniq̄ hec similitudo iudeorū inuidiā quā contra saluatorē cōceperāt. ⁊ passionis eius totum cōplectitur sacramētum. Homo iste paterfamilias. deꝰ omnipotens est qui hoies in mūdo. quasi dn̄s suos famulos possidet in domo. Hic est ille p̄rfamilias. q̄ habuit duos filios. quiq̄ scđm alteriꝰ loci parabolā. conduxit operarios in vineā suam q̄ plantauit vineam. plebem viz israheliticā. quā de ōmibꝰ gētibus in ppl̄m sibi peculiarē elegit. Hec est illa vinea de q̄ ysaias i cātico locutꝰ ad vltimū addidit. Vinea dn̄i sabaoth. domꝰ israel ē. De qua ⁊ psalmista dicit. Vineā de egipto trāstulisti. eiecisti gētes ⁊ plātasti eā. Et sepem circūdedit ei. ⁊ fodit in ea torcular. ⁊ edificauit turrim. ⁊ locauit eā agricolis Sepem vel murū vrbis vel angelica p̄sidia designat. Sepem ergo vinee circūdedit quia ex munimine murorū ex auxilio angelorū. illā plebem vallauit. Torcular altare quia sicut in torculari vue exprimūtur. ita in altari deo hostie imolantur Hec sunt illa torcularia. q̄ cū titulo tres psalmi p̄notantur. ita in finē pro torcularibꝰ Edificauit turrim templū scilicet. Hec est illa turris. ad quam loquitur micheas propheta dicens. Et tu turris gregis nebula filia syō. Locauit eā agricolis Agricolas principes iudeorū dicit. quibus deus vrbem

templũqꝫ ⁊ vniuersam simul ple
bem· tradidit gubernãdã· Et pere
gre ꝓfect⁹ est· Profect⁹ est pegre
non loci mutacõne· Nam quo po
test recedere· qui ꝑ ꝓphetam loqui
tur· Celũ ⁊ terram impleo· Et ali
bi· De⁹ de prope ego sum· ⁊ nõ de⁹
de lõge· Sed abisse dicitur· liberũ
illis relinquẽdo arbitriuz· vtrum
vellent operari in vinea an non·
Cum autẽ tempus fructuũ appro
pinquasset· Tẽpus fructuũ fuit· ex
quo interfectis hostib⁹· terrã pro
missionis securi ceperũt incolere·
Et pulchre nõ prouentuũ· s(ed) tem
pus fructuũ dicit· q(uia) null⁹ huius
vinee ꝓuentus· nullus ꝓterui po
puli extitit boni opis fructus· Misit
seruos suos ad agricolas· vt acci
perent fruct⁹ eius· Et agricole ap
p̄hensis seruis eius· aliũ ceciderũt
aliũ occiderũt· alium vero lapida
uerũt· Serui qui primũ ad agrico
las missi sunt· moyses legislator·
⁊ aaron· ⁊ reliq̃ sacerdotes intelli
gũtur· qui ꝑ quadraginta ãnos
cõtinuos· in deserto fructum legis·
quã illis deus dederat exigebant
Sed agricole missos ad se seruos
occiderũt· flagellantes illos verbe
ribus linguarũ· Scriptũ est enim·
Irritauer(un)t moysen in castris· aa
ron sanctũ domini· Et iterũ· Vexa
tus est moyses ꝓpter eos· quia ex
acerbauerũt spiritũ eius· De qua
vinea· quid ip̄e moyses sentiat·
in cãtico deutronomij declãt dicẽs
De vinea sodomorũ vinea eorum
⁊ de suburbanis gomorre· Vua
eorum vua fellis ⁊ botrus amaris
simus· Notãdum q(uod) alius euãge
lista dicit· alium in capite ꝑcusse
runt· Per hũc namqꝫ seruũ intel
ligitur dauid· quia ⁊ ip̄e seruus
patrisfamilias erat· qui eundem
populũ· ad superna desideria inci
tabat iocundam psalmorũ melo
diam cõcinendo· Sed hunc in ca
pite percusserũt· quia ipsum spiri
tualis musice repertorẽ abiecerũt
nobile quoqꝫ regnũ eius· ignobi
li tradiderũt· ⁊ regiõem impieta
te mutauerũt· Sed ille huius in
iurie imemor· pro hac vinea· hũc
patremfamilias p̄cabatur dicens
Domīe deus virtutum· cõuertere
respice de celo ⁊ vide ⁊ visita vine
am istam· Iterũ misit alios seruos
plures priorib⁹· Per seruos qui
secũdo loco missi sunt· choros pro
phetarũ debemus accipere· qui su
is oraculis populo subueniebãt·
⁊ q̄ huic vinee imminerent p̄dica
bãt· Sed et hos similiter persecuti
sunt· ⁊ occiderũt eos qui prenũci
abãt de aduentu xp̄i· Audiam⁹
quid ysaias de hui⁹ vinee sterili
tate queratur· Ego te plantaui vine
am electã omne semen verũ· quo
modo cõuersa es in amaritudinẽ
vitis aliene· Fecerũt inquit illis
similiter· Nam quosdã lapidaue
rũt· vt ezechielem in chaldea· iere
miã in egypto· Alios occiderũt
vt naboth· Alios secuerũt· vt ysa
iam· Nonullos vecte ferreo perdi
derũt· vt amos· Et ostẽditur· hic
paciẽtia ⁊ sustentatio domini qui
crebro seruos suos ad malos colo
nos direxit· q̃tenus ab illis conti

penitentiã agerent Sʒ illi ɔtemnẽ
tes iram sibi in die ire thesaurisa
uerũt. Nouissime ãt misit ad eos
filiũ suũ dicens. Verebunt filiuʒ
meũ. Nouissime inq̃t filiũ suũ mi
sit. qꝛ vt ait apl's. qñ venit pleni
tudo tpm: misit deus filiũ suũ na
tum ex muliẽ. Nõ autẽ misit vt de
malis a pene obnoxijs colonis:
sententiã iudicialẽ ferret. sed ad
huc post tanta scelera: post seruo
rum suoꝝ impias mortes: locũ ve
nie misericorditer reseruaret. Ve
rebunt filium meũ. Qđ q̃si ambi
gens đt. verebunt filiũ meũ: non
ita est accipiendũ qꝛ ignorans di
xerit. Nã quidẽ deus q̃ cũcta singu
lariter a sũme nouit. ignorarẽ nõ
pt. Sʒ dubitarẽ đr vt in nomine fi
lij potestas liberi arbitrij demon
stret. Agricole aũt videntes filiuʒ
dixerunt. Hic ẽ heres: venite occi
damꝰ eum a habebimus heredita
tem eius. Ex hoc loco manifestissi
me ɔprobatur principes iudeoꝝ
non p ignorantiã sed p inuidiaʒ
crucifixisse redemptorẽ. Nouerãt
enĩ eum esse filiũ dei. intelligebãt
hunc esse illũ cui loq̃batur deus
pr̃. Postula a me a dabo tibi gen
tes hereditatẽ tuã: a possessioneʒ
tuã terminos terre. Agnoscebant
eũ .i. venisse in mundum vt omẽs
gẽtes ad suam fidẽ ɔuerteret. Jdeo
q̧ quasi ɔsulentes sibi dicebant.
Ecce totus mundꝰ post ipsũ abijt
Et si dimittimꝰ eum sic omnes cre
dent in eũ. Hereditas autẽ filij ec
clesia est. in cunctis data nationi
bus. quã non moriens pr̃ ei reli

quit sed ipse morte sua illã miseri
corditer acq̃siuit. atq̧ a mortuis
resurgendo illam sub testamento
vite eterne possedit de qua apl's
Attendite inq̃t gregi in quo vos
posuit xp̃s regere ecc̃iam quã ac
quisiuit sang̃ne suo Hanc heredi
tatẽ neq̧ coloni occiso herede p ci
pere cupiebant qꝛ ad hoc pseque
bantur xp̃m: vt fidẽ que p eũ est
extinguerent a carnalem iusticiã
legis iusticie euãgelij preferrent
atq̧ oĩbus gentibꝰ imbuendis in
sererent Et apprehensũ inq̃t eũ eie
cerũt ex vineã a occiderũt. Ex vine
am vinee heres occidit. qꝛ xp̃us
extra ciuitateʒ in loco q̃ đr golga
tha .i. caluarie crucifixus est. Vn
de apl's Jhs aũt vt sc̃ificaret p su
um sanguinẽ ppl'm: extra portam
passus est. Siue eiecerũt eũ extra
vineã a occiderunt. qꝛ prius p in
credulitatẽ a suis eũ cordibus ex
pulerũt. ac sic crucis supplicio affix
erunt. Hoc olim presig̃bat qꝛ mo
yses in tab̃naculo dei altare holo
causti: in quo victimaꝝ sanguis
effundebat: nõ intra tabernaculũ
ꝫ ad ostiũ posuit: innuens misti
ce. qꝛ crucis ara extra portam ihe
rusalem erat erigenda a xp̃us dei
pr̃is filiꝰ non in domo iudeoꝝ: hoc
est in mentibus illoꝝ recipiendꝰ
ꝫ foris immolandꝰ. Qꝫ aũt mar
cus mutato ordĩe dicit. a apprehẽ
dentes occiderũt eũ a eiecerunt eũ
extra vineã: ptinaciã infidelitatis
illorum denotat qui nec post eius
passionem a resurrectiõnem crede
re voluerunt: sed quasi cadauer

inutile ꝑiecerunt. predicatores ver
bi illius a suis finib⁹ excludendos.
⁊ ad nationuꝫ populos transmit
tendos Cū ergo venerit dominus
vinee quid faciet agricolis illis.
Interrogat eos non ꝙ ignoret q̄d
responsuri essent: sed vt eos ꝓpria
eoꝝ responsione ꝯdemnet. Aiunt
illi. Malos male ꝑdet ⁊ vineā suā
alijs locabit agricolis q̄ reddant
ei fructū tꝑibus suis Veniens do
min⁹ malos male perdidit. qꝛ in
credulos ⁊ crudeles sui hoīcidas:
digna puniuit vltōe. locū. gentē.
simul ⁊ regnū eis auferendo ⁊ per
omnes mundi terminos longe la
teq; dissipando. Locauit autē vine
am alijs agricolis. qꝛ nobis scrip
turaꝝ misteria ⁊ suā cognitōnem
tribuit ea ꝯditione vt suis tempo
ribus fructū reddamus ⁊ noueri
mus quid vnoquoq; tꝑe nos loq̄
vel agere ꝯueniat Sed hoc qd illi
dixerūt qꝛ scilicet malos male per
deret. ⁊ vineam suam alijs agrico
lis locaret. ipse diuinitus ꝓcura
tum ꝓphetico ꝯsili exemplo respon
dens. Nunq̄ legistis in scripturis
Lapideꝫ quem reprobauerūt edi
ficantes: hic fact⁹ est in caput an
guli. A domino factum est istud.
⁊ est mirabile in oculis nostris.
Ipsos quoq; supius colonos vo
cauerat: nūc edificantes appellat
qꝛ principes ⁊ sacerdotes iudeoꝝ:
subditam plebem ad offerendos
iusticie fructus quasi vineam ex
colere: ipsi etiam hanc vt domino
ad inhabitand digna fieret: qua
si domum cōstruere ⁊ exornare de

buerant. Nam ⁊ apostolus loq̄ns
fidelib⁹ ait. Dei agricultura estis.
dei edificatio estis. Sed illi quasi
mali coloni fructum vinee reddere
nolunt. ⁊ quasi mali cementarij
electum ⁊ preciosum lapidem. vel
in fundamento. vel in angulo do
mus dei ponend subtrahere. hoc
est fidem xpristi auditorib⁹ cona
bantur eripere. Ait ergo. Nunq̄
legistis in scripturis. Lapidē quē
reprobauerunt edificantes: hic
fact⁹ est in caput anguli. A domi
no factum est istud ⁊ est mirabi
le in oculis nostris. Ac si diceret.
Quomō implebitur hec ꝓphetia:
que lapidem ab edificantibus re
probatum ⁊ in capite anguli fac
tum dicit: nisi xp̄s a vobis repro
batus ⁊ occisus credituris genti
b⁹ predicet. Ipse enī quasi lapis
preciosus iuxta qd apl's ait. Pe
tra erat xp̄s. In capite anguli fa
ct⁹ est qꝛ deus duos parietes circū
cisionis ⁊ ꝑpucij in sua fide copu
lauit ⁊ vnā ecclesiam e duob⁹ popu
lis ꝯstituit. Ideo dico vobis. aufe
retur a vobis regnū dei ⁊ dabitur
genti facienti fruct⁹ eius. Regnū
dei hoc loco scē scripture intellige
de sunt: q̄s domin⁹ infidelib⁹ iude
is abstulit ⁊ nob tradidit: vt ea
rum fructū faciam⁹. Ista est illa
vinea q̄ quondaꝫ locata ē agrico
lis: sꝫ illi nomē tm̄ scripturaꝝ ha
buerunt: fructū vero illaꝝ nulluꝫ
ꝯsequi meruerūt. Et qui ceciderit
sup lapidem istum ꝯfringet. Su
per quē vero ceciderit: ꝯteret eum
Multum ei distat inter eum: qui

ꝑ fragilitatem aut ignorantiam
peccando offendit xp̄m. et eum q̄
ꝑ ſupbiam negat xp̄m Qui ergo
credens in xp̄m peccat: ſup lapidē
cadit ⁊ ꝯſtringitur. ſed non omni
no cōteritur. quia reſeruat̄ ad peni
tentiā. Si vero quis negauerit cri
ſtum cadet ⁊ irruet ſup euz lapis
iſte. ⁊ ita ꝯteret eū eterno interitu
vt ne teſta remaneat. in qua pa
ruz aque de fouea hauriatur. Po
teſt ⁊ hoc dici ꝙilli ſup lapidez ca
debant. q̄ tunc eum per ſimplicita
tem ⁊ ignorantiā ꝯtemnebant. ⁊
iniurijs afficiebant. Ideo cōquaſ
ſantur: non tamen penitus ꝯterū
tur. Qui vero illū ſcientes dei filiū
ꝑ inuidiam negabant. ⁊ cōtra ſu
am ꝯſcientiā eius opa beelzebub
aſſignabāt. ſup hos irruet lapis
⁊ ꝯteret eos ſempiterna ꝑdicōne
atq; ꝯminuet: vt ſint impij. ſicut
puluis ante faciem venti. Et cū au
diſſent principes ſacerdotum. et
phariſei parabolas eius cognoue
runt quia de ipſis diceret. Et queren
tes eum tenere: timuerūt turbas.
quoniam ſicut ꝓphetam eum ha
bebant. Principes ſacerdotum et
ſcribe ꝓpria redarguti ꝯſcientia: q̄
rebant interficere dominū: quaſi
mentientem ꝯtra ſe Sed hec agen
tes ꝓbāt vera eſſe que dixerat Ip
ſe enim erat heres: cuius mors in
iuſta vindicanda erat a pr̄e Ipſi
vero erant neq̄ colom: qui ab oc
cidendo filio dei: ad modicū quidem
dem humano timore ꝯturbari po
terāt: donec hora eius veniret. Nū
q̄ vero diuino timore: aut amore

cohiberi voluerunt. Hec vero que
de parabola ſup malicia iudeorū ex
poſuimus: morali intellectu ad v
numquemq; noſtrum referre poſ
ſumus. Cū enim alicui fideliū mi
ſterium baptiſmi qd opando ex
ercere debeat ꝯmittitur quaſi vinea
a quā excolat locat̄. Mittit̄ vnus
⁊ alter ſeruus ⁊ tercius q̄ fructus
accipiant: cū legitur lex ꝓphecia ⁊
pſalmi. quoꝝ monitis inſtructꝰ:
bonoꝝ fructus opeꝝ reddere debeat.
Sed ſeruus ꝯtumelijs affectꝰ: eij
citur: cū ſermo dei vel ꝯtemnitur:
vel etiam quod grauius eſt blaſ
phematur. Inſup ⁊ heredem quā
tum in ſe eſt occidit: q̄ immemor
miſericordie dei omnipotentis ip
ſum filiuz dei reſpuit: ⁊ ſpiritui ſā
cto quo regeneratus eſt cō tumeli
am facit. Propter qd malis agri
colis male ꝑditis: datur alteri vi
nea. quia dono gratie qd ingratus
ſpreuit: humilis quiſq; ditatur.
Sed ⁊ hoc qd de illis in fine euāge
lij dictū eſt. quia q̄rentes tenere xp̄z
timore turbaꝝ prepediuntur quo
tidie videmꝰ agi in eccleſia. Multi
enim ſunt in eccleſia q̄ ſolo nomi
ne fratres. qui ecclāſtice fidei ⁊ pa
cis vnitatem quam non diligunt
ꝓpter cohabitantium bonoꝝ fra
trum multitudinē aut erubeſcunt
aut timent impugnare. Sz hij ſi
cut dn̄s ad iob loquit̄. cū tempꝰ
fuerit: in altum ale erigent̄. quia na
cta occaſione eccām pſequi. ⁊ cri
ſtum cū phariſeis cruci adijcere.
⁊ oīm tui conant̄ hic. Pertimeſcē
demus ipſi qui loquimur ⁊ cauē

ne exempla phariseoꝝ seq̄mur.
Curem⁹ sollicite: ne solo noīe tm̄
simus xp̄iani: ne sub spē pietatis
titulū subcelemus. Agamus dn̄o
grās qui scripturas in q̄ quondā
iudei florebant: illis ꝓ innotabili
malicia abstulit. ⁊ nobis ꝓ sola
mīa largitus est. Veneremur eū
nō sicut simplices turbe vt ꝓphā:
ſꝫ vt deum ⁊ dn̄m ꝓphārum. salua
torem ⁊ redēptorem nr̄m. Qui vi
uit ⁊ regnat ⁊c̄.

Sabbo. Lcō scī euangelij.
Scd̄m lucam.

N illo tēpore Dixit

ih̄s discipulis suis parabolam hāc
Hō quidam habuit duos filios ⁊
dixit adolescentior ex illis patri.
Pater da m̄ portionem sb̄e q̄ me
ↄtingit. Et reliqua. Omelia lectio
nis eiusdem.

Cribis ⁊ phariseis cōtra
nr̄e salutis autorē mur
murātib⁹. sicut req̄sita q̄
hanc precedit scī euangelij lectio
declarat: ꝓposuit dn̄s duas parabo
las. Alteram hoīs de inuenta oue
pdita gaudentis. Alterā mulieris
sup pdita ⁊ repta dragma gratu
labunde exultantis. ostendens in
ↄclusione parabole quantū sit gau
diū in celo sup ↄuersis peccatoribꝯ
Deinde dixit ⁊ hanc similitudinē.
nō solū suum de ↄuersis pctōribꝯ
gaudiū demonstrans verumetiā
inuidentium murmurationem re
prehendēs. Ait ergo. Homo qui
dam habuit duos filios. Hō iste
deus oīps pr̄ intelligit: q̄ duos ha
buit filios qꝛ ipse est genitor ⁊ cre
ator duoꝝ populoꝝ. Et maior iu
deos designat. q̄ in cultura vnius
dei pmanserunt. Minor vero signi
ficat pupillos gentium: q̄ relicto
creatore colendo creaturā: etiā ad
ipsū dei inimicū dyabolū adoran
dū puenerīt Et dixit adolescentior
ex illis patri da mihi portionem
substantie que me cōtingit. Et di
uisit illis sb̄am. Substantia que
inter fratres diuisa est: sensus ra
tionalis hoī a dō attributus intel
ligitur. Nam viuere. intelligē. me
minisse. ingenio aliquo preminē
re diuini muneris substantia est
Quam substantiā tunc adolescen
tior filius a patre expetijt: cū sē
in sua volens esse potestate: ꝑ libe
rum arbitriū se regere conatus ē.
sicqꝫ dn̄m creatorem suum q̄siuit
supbus abijcere. Diuisit ergo eis
sb̄am. qꝛ fidelibus sue ꝓtectionis
gr̄am quam desiderabant impar
tijt. Infidelib⁹ vero naturalis tm̄
ingenij beneficium qd̄ sibi suffice
re putabant attribuit. Et nō post
multos dies congregatis oībus:
adolescentior filius ꝓfectus est in
regionē longinquā. Qꝫ non post
multos dies cōgregatis omnib⁹
ꝓfectus est designat. qꝛ non mul
to post institutiōnem humani ge
neris: visum est anime: vt bona
que ꝑ se ad bona opera facienda
infirma ⁊ impotens est: nisi eius
qui eam dedit fultiatur auxilio:
ad adimplenda sua desideria: si
bi aggregaret vel attribueret.

Et ibi dissipant sbam suam viuē do luxuriose. Viuendo luxuriose dicit amando hanc vitam ꝓdigā q̄ pompis exterioribus spaciari gaudet. intus nō metuit manesce re. Longe vero ꝓfectus ē non loci sed animi mutacōe Quanto enim quis amplius delinq̄t: tāto longi us a dei ɔditoris sui grā recedit. ⁊ postq̄ꝫ omnia cō summasset: facta est fames valida in regione illa. Fames in longinqua regione in digentiā significat verbi dei In re gione longinqua .i. in obliuione ɔditoris. De qua dn̄s ꝑ ꝓphetam minat̄. Mittam famem sup terrā non famem panis: neqꝫ sitim aq̄ ꝫ audiendi verbi dei Et ipse cepit egere. Et abijt ⁊ adhesit vni ciuiū regionis illi⁹. Merito egere cepit. q̄ thesauros diuine sapie ⁊ diuiti arum celestium deliq̄t Vnus ciui um regionis illi⁹ cui iste ꝓdigus adhesit dyabolus ē quem dn̄s p̄n cipem h⁹ mundi appellat. qꝛ me rito peruersitatis sue terrenis ɔcu piscentijs prepositus ē. Et misit il lū in villaꝫ suā vt pasceret porcos Villa carnalem cōcupiscentiā sig̃ ficat. de q̄ is q̄ inuitatus ad spirita les epulas ire excusat dicens. vil lam emi ⁊ necē hēo exire ⁊ videre illam. In villam ḡ mitti ē cupidi tatib⁹ mundi subiugari. Porcos vero pascere: ē ea q̄bus maligni spūs delectantur opari Qui meri to desig̃nt̄ ꝑ aīal sordib⁹ ⁊ ceno sꝑ gaudentes. Et cupiebat iplē ventrem suū de siliquis q̄s mādu cabant porci. Siliqua gen⁹ est le

guminis. follib⁹ maximū ⁊ sono rum: ꝫ granoꝝ paucitate sterile: ⁊ pene vacuū. Ideoqꝫ ꝑ siliq̄s desi gnantur doctrine seculares. steri li suauitate resonantes. in quib⁹ laudes ydoloꝝ .i. fabule et carmi na poetaꝝ ɔcrepant. quib⁹ porci .i. demones delectant̄ Hijs ꝓdig⁹ iste saturari cupiebat. qꝛ aliquid sordidū ⁊ qd ad beatam vitam ꝑ tineret: in talib⁹ inuenire volebat nec poterat. Hoc est enim qd sub iungit̄. Et nemo illi dabat. In se aūt reuersus dixit. Quanti mercē narij in domo patris mei abun dant panib⁹. ego aūt hic fame pe reo. In se inq̄t reuersus Vn̄ iste ē uersus fuerat. Ab hijs nimiꝝ q̄ foris ꝑ oblectamenta noxia illici unt ⁊ seducūt: ad ɔscientie interi ora mentis intencōe redierat. Qn̄ ti mercennarij in domo pr̄is abū dant panib⁹. ego aūt hic fame pe reo Licet em̄ gentes in magna ve ri ignorantia: ⁊ errore cultus dei versabantur. tn̄ predicantibus a postolis ceperūt quodammō resi piscere. ⁊ ad agnicōm sue inedie verbi saturitate ꝑcepta reuocari Mercēnarij aūt sunt q̄ intuitu su ꝑne mercedis satagunt dig̃ opa ri. Hij mercennarij in domo pr̄is panib⁹ abundāt. qꝛ tales in eccā spiritalis gratie reficiunt̄ alimo nijs At vero q̄ extra edes hui⁹ pa trisfamilias positi sūt fame verbi dei ꝑeunt. ⁊ ventrem siliq̄s imple re cupiunt qꝛ sciam veritatis non hn̄tes: beatam vitam in studijs in anis ꝓbie requirunt. Sicut enim

panis qui cor hominis ɔfirmat: verbo dei merito compatur. Ita si liqua q̄ foris nitida: intus vacua est. nec reficit ventrem: sed oneāt seculari scientie compatur. q̄ ser mone sonora. vtilitate vacua est. Surgam inq̄t. q2 pessime me iace re sentio. Ibo ad patrem meu3 a quo longe recessi. Ad patrem in quit ibo. q2 sub porcorum princi pe miserabili egestate tabesco. Et q̄p pium & misericordem nouerat patrem qui quamq̄p offensus. q̄p q̄p magnis sceleribus irritatus: non dedignatur patris audire vo cabulum. Pater inquit peccaui ī celū hoc est in angelis & in sāctis animabus q̄ sunt sedes dei Aīma inquit iusti sedes sapientie. Et do minus dicit. Celum mihi sedes ē. Addidit. Et coram te hoc est in ip so interioris cōscientie secreto q8 dei solius oculi penetrare possunt Et iam non sum dignus vocari fi lius tuus. fac me sic vnu3 ex mer cennarijs tuis. Meminit se esse fi lium: & pio affectu cuncta que pa tris sunt sua esse non ambigit: s3 prioris ignorantie memor ad hec nequaq̄p aspirare presumit. Ideo q3 sicut mercennarium se fieri pos cit: pro mercede non pro hereditā te seruitutis: fac me inquiens sic vnum ex mercennarijs tuis. Ve rum nec hoc quidem nisi paterna dignatione ꝑmereri posse testat Quapropter taceant pelagiani q̄ ore temerario garriunt. hominē3 sua virtute sine dei adiutorio pos se saluari. cum aptissime dicat ve

ritas. Sine me nihil potestis face re. Et surgens venit ad patrem su um Ad patrem venire est ad eccle sie societatem p fidem accedere: v bi est legitima & fructuosa pecca torum confessio. Cum autem ad huc longe esset: hoc est cum non dum adhuc deum intelligeret: s3 iam pia deuotione q̄reret: vidit illum pater. hoc est misertus est illius. Videre namq3 dei: misere re est. sicut & de petro scriptu3 est Respexit dominus petrum. & mise ricordia motus est. & accurrens cecidit sup collum eius. & oscula tus est eum. Reuertenti filio pat accurrit. q2 deus semp fuit cū vni genito filio. Et l3 solus fili9 ꝑ no stra salute carnem assumpserit: tamen in eo deus pater semp mā sit. et cum eo ad hanc nrām pere grinationē descendit. Apostolus eīn dicit. Deus eāt in xpō mundū reconcilians sibi. Hinc ipē salua tor ait. Qui me misit mecū est. et non reliq̄t me solū. Et alibi. Pat in me manens ipse facit opa. Et cecidit inq̄t sup collū eius. & oscu latus ē eum Super collum filij ca dere ē in amplexus eius brachiū inclinare. Deus & pr̄ sup redeūtis filij collum cecidit. q2 brachiu3 su um hoc ē verbum suū ad hec mun di infima immensa mīa fudit. Os culatus est eīn eum viz ad spē ve nie pctō2 verbo grē reduxit cū per filiū diceret. Pniam agite. appro pinq̄bit ei regnū celo2. Dixitq3 fi li9 ad pr̄e3. Pr̄ peccaui in celū & co rā te & iā non sū dign9 vocari fili9

tuus. Postq̄ ad patrem reuersus
est: hoc est in ecclesia iam positus
incipit peccata confiteri: sed nō di
cit omnia que se dicturum supra
ꝓmiserat dixit enim. iam non sū
dignus vocari filius tuus. sed nō
addidit que supius se dictuꝝ me
ditabatur. Fac me sicut vnum ex
mercēnariis tuis. Cū enī adhuc
longe esset a prēm non haberet:
cupiebat vt mercennarius esset.
At postq̄ pat̄s osculo meruit ho
norari generosissime iam dedigū
tur mercennarius esse. Multam
namq̈ intelligitur distantiam es
se inter seruum mercennarium ⁊
filium. Seruus namq̈ est q̄ metu
pēnarum gehenne vel leguꝫ mun
danaruꝫ formidine a vitiis absti
net. Mercennari⁹ vero est qui spe
ac desiderio regni celestis bona a
git. Filius vero est. q̄ affectu boni
⁊ virtutum amore: delectabiliter
deo ꝑ caritatem famulatur. Quaꝫ
summam ⁊ ꝑfectionem omnium
virtutum: apostolus ꝯmemorat
dicens. Nunc autem manet fides
spes. caritas tria hec. maior autē
horum est caritas. Ergo prodig⁹
iste primo quasi seruus ad se re
uersus: dire famis cepit supplicia
formidarē. Mox reuerti volens ad
prēm: de statu mercennarii cepit
cogitare. Postq̄ vero accurrens
pr̄ amplexatus est eum ⁊ oscula
tus oblitus statū serui. oblitus ⁊
mercedē mercennarii: sola iā here
ditate cepit sollicitus esse fili⁹ pa
tris. Dixit aūt pr̄ ad seruos suos.
Cito ꝓferte stolam primam ⁊ in

duite eū. Stola prima btā vestis
est innocentie quā ꝓthoplastus
adam bene a deo ꝯditus accepit:
sꝫ a dyabolo male deceptus amisit
Vñ ⁊ post culpā preuaricatōis
primi hoīes cognouerūt se eē nu
dos. ⁊ amissa immortalitatis glori
a pellicium mōrle acceperūt indu
mentuꝫ. Serui quibus hoc preci
pit̄ sunt sancti predicatores qui ꝓ
tulerunt primam stolam qn̄ hoi
nes deo reconciliatos predicabāt
esse tanta gratia sublimādos: vt
non solū ciues angeloꝝ: sed etiā
heredes dei ⁊ coheredes fierent xp̄i
Et date anulū in manu eius. Anu
lo solet res secreta signari. Per a
nulū ergo signaculū fidei debem⁹
accipe: quo cuncta dei ꝓmissa: in
fidelium cordibus cōfirmātur. A
nulo etiā spōsa nuptiali fide pig
noratur. Idcirco per anulū intelli
git̄ pignus nuptiaꝝ xp̄i et eccle
sie. Anulum ergo ꝓdigus filius
accepit: cum ꝑ fidem xp̄us ecclesi
am ex gentib⁹ sibi sociauit. Et be
ne in manu dat̄ anulus vt opera
fidem astruant. ⁊ ipsa opa cōfir
mētur. Dant̄ ⁊ calciamenta in pe
des. Per calciamenta officiū euā
gelisandi signatur. Scriptū ē enī
Q̄ꝫ speciosi pedes euangelisantiū
pācē predicantiū bona. Et aposto
lus. Calciati inq̄t pedes in prepa
tione euangelii. Ergo filio ad pa
tris pietatē reuerso: manus ⁊ pe
des ornant̄. Manus quidē vt qui
q̈ fideles recte viuam⁹. Pedes ve
ro vt piis sanctorū moniti exem
plis ad eterna gaudia ꝑ⁊uenirem⁹.

Et adducite vitulum saginatum:
⁊ occidite. Vitulus saginat⁹ ipse
est filius dei dñs ihesus xp̄s. Qui
bene vitulus saginatus dicitur ꝙ
caro eius spūali pinguedine ⁊ vir
tute fertili optima est. adeo vt so
la suffecerit ad toti⁹ mundi tollen
da pctā. Adducere aūt vitulū pre
cipit ⁊ occidere. morte eius ꝑ apo
stolos significās predicare Quasi
enī recens vitulus iste occidit: cū
ab vnoquoq3 occisus credit. Tūc
comeditur cū sacramentū passio
nis eius casto corpe ⁊ munda mē
te percipit. Et manducem⁹ ⁊ epu
lemur. ꝙ hic filius meus mortu⁹
erat ⁊ reuixit. perierat ⁊ inuentus
est. Intuendū ꝙ pluraliter dicit.
manducem⁹ ⁊ epulemur. Q2 enī
sacra carne h⁹ scī vituli non solū
ille q̄ mortuus reuixerat: ꝑditus
inuentus fuerat: veꝝ pi⁊ seruī il
lius epulati sunt ostēditur. ꝙ leti
cia patris est nostra salus. ⁊ illi
us gaudiū est nr̄oꝝ remissio pec
catoꝝ. nec solū patris ⁊ filij: sed ⁊
spūs sancti. ꝙ sancte trinitatis v
na est opatio. vnū gaudiū. vna
q3 dilectio. Hoc presignabat olī
ꝙ abrahā tribus angelis hospi
cio receptis vitulū tenerrimum ⁊
optimū legit occidisse ⁊ eis appo
suisse. ꝙ immolata ꝓ nr̄ā redēpti
one caro xp̄i: totius trinitatis est
leticia. Et ceperūt epulari. Epule
iste nunc in ecclesia ꝑ totum orbē
dilatata celebrant. Quotidie enī
in scā ecclesia vitulus iste sacerri
mus deo patri ꝑ sacerdotes offer
tur. ⁊ in vitam percipiētes pascit

eternā. ꝙ cum quotidie immola
tur semꝑ integer ꝑmanet. ⁊ ima
culatus et viuus. Erat vero filius
senior in agro. Filius senior ꝓpl's
iudeoꝝ est. q̄ prior habuit cogni
tionē dei. quiq3 a deo per ꝓphetam
primogenitus appellatus ē fili⁹.
Qui q̄uis longe a patre nō disces
sisset: non tamen domi: s3 in agro
erat. ꝙ idem ꝓpl's neq3 cultū crea
toris ex toto ꝓpter ydola destruit:
nec tn̄ legis sibi date interiora mi
steria penetrauit: sed supficie tm̄
littere delectatus exteriora ⁊ terre
na tm̄ opari nouerat. Vnde ⁊ ei
terrena ꝑ ꝓphetam dño dicente ꝓ
mittebant. Si volueritis ⁊ audie
ritis me: bona terre comedetis. Et
cum veniret ⁊ appropinquaret do
mui: audiuit simphoniā ⁊ choꝝ.
Sepe contingit vt aliq̄s diligēs ⁊
studiosus doctor iudeoꝝ legis ar
chana scrutari incipiat. cumq3 ex
eisdē scripturis libertatē ecclesie
ꝑcipit. laboreꝫ seruilis operis cui
lrām legis obseruando intentus
erat ꝑhorrescit. Hoc est enī qua
si de agro recedere: ⁊ domui appro
pinquare. Audit simphoniam ⁊
choꝝ hoc est predicatores sancto
spū plenos ꝯsonis vocibus intel
ligit predicare. Deniq3 ⁊ apl's.
Obsecro vos inq̄t: vt idipsū dica
tis omnes Et vocauit vnū de suis
⁊ interrogauit que nā hec essent
Vocat vnū de seruis: cuꝫ sumit in
manibus ad legendū aliquē ex ꝓ
phetis: qui sunt veri serui huius
patrisfamilias. Et sollicitus inue
stigās q̄si requirit qua cā iocūda

ecclesie festa sunt. quib⁹ se vidit
minime interesse. Ideoq; ei respon
det. Frater tuus venit. et occidet pa
ter tuus vitulu; saginatū. Quod ē
aperte dicere. Gentilis populus de
um eatenus ignorans qui p erro
rem longe a deo recesserat. nūc ex
omnib⁹ mundi partib⁹. ab extre
mis quoq; terrarū finib⁹ ad eum
conuertit᷑. et p eius salute tanta
exultacōe nouum deo canticū can
tat. Propter quem etiā occisus ē
ille vitulus pinguissim⁹. cui per
psalmistam dicit᷑. Holocaustum
tuū pingue fiat. Indignatus est
aūt et nolebat intrare Obstinato
adhuc animo iudei foris stāte no
lunt fidem ecctie intrare. Pater er
go illi⁹ egressus cepit rogare illū
Nouissimo seculi tpe implebitur
vocatio iudeorū. qr credituri sunt
ad predicacōnem helye et enoch.
Hanc ergo aptam iudeorū vocati
onē egressum patris vocat Tunc
enī quodāmodo egredietur et roga
bit eū. vt ingressa iam gentiū ple
nitudine q̄si minore filio oīs etiā
israhel saluus fiat cui ex maxima
parte contigit cecitas infidelitatis
At ille respondens dixit patri suo.
Ecce tot ānis seruiui tibi et num̄q̄
mandatū tuum preteriui. Cu; fre
quētissime legamus illū populū
contra mandatū dn̄i ydola coluis
se: quid est quod nunc dicit. nun
q̄ mandatum tuū preteriui. Sed
hoc non de oībus ysrahelitis. sed
particulariter de quibusda; acci
piendu; est. de hijs scilicet tantū
qui semp deum coluerūt. et num̄q̄
ad ydola cōfluxerunt. Hij tales q̄
uis in terrenis tantu; delectarent᷑
quasi in agro essent. ipsa tamen
bona terrena. a solo deo sperabāt
accipe Quod et testimonio ipsius
fratris cōfirmatur cū respondit in
sequentib⁹ Et num̄q̄ dedisti m̄ he
dum vt cū amicis meis epularer
Hedus animal stolidum ē. et in
scripturis diuinis peccatoris figu
ram tenē solet. Sed hoc loco hedi
nomine xpristu; debem⁹ intellige
re. quē ille populus in similitudi
ne carnis peccati venisse cōspiciēs
peccatorem esse existimauit. Vn̄
et ceco illuminato dixerunt. Nos
scimus qr hic homo peccator est.
Et alibi samaritanū eum esse et de
moniū habere blasphemant. Nec
mirū videri dēt. si hic p hedū xp̄m
figuratū dicim⁹. cu; et in lege hoc
noīe legatur appellatus Ait eni;
Non coquas hedum in lacte ma
tris sue. Quod ergo dicit Non de
disti mihi hedū. tale est ac si dicat
Illum qui mihi hedus videbatur
Nam qr xp̄um prophanatorē legis
et violatorem sabbati dicebant.
idcirco epulis eius iocundari nō
meruerunt. Quod vero sequit᷑. vt
cum amicis meis epularer. ex p̄n
cipum psona accipiendum ē. qui
cu; amicis et reliqua plebe epula
ri volebāt. Non dedisti mihi hedu;
idest hac de causa illum mihi sub
trahis: quia hedus mihi videbat᷑
Potest et ex psona populi ihero
solimitani dictu; intelligi. cū cete
ris populis iuda Sed postq̄ fili⁹
tuus hic qui deuorauit substātiā

suam cū meretricibus venit. occi
disti illi vitulum saginatuz. Mere
trices cum quibus substantiam
suam deuorasse dicit̄. sup̄sticões
gentiliū ꝛ nephanda figmēta sūt
in quib⁹ naturale totum ingeniū
expanderunt. ꝛ relicto deo quē vi
rum anime habere debuerāt. cuz
turba demonū turpissima cupidi
tate fornicati sunt. At xp̄us dixit.
Fili tu semp mecuz es. Non redar
guit quasi mentientem. s; eius p
seuerantiaz in suo obsequio ꝯpro
bans. ad colletandū sibi. simulq;
cū filio epulandū inuitat Et oīa
mea tua sunt Ad patrem loquēs
quodā loco filius dicit. Et oīa tu
a mea sūt. ꝛ oīa mea tua Ecce hoc
simillimū huic sonare videtur. Et
oīa mea tua sunt Sed distincte et
multum dissimiliter. oīa que pa
tris sunt h; is. qui p naturā est fi
lius dei. q̄p hij quos gracia fecit fi
lios dei. Illius enī sunt oīa patris
per naturam: istorum p donatam
dei clementiā. Ille sicut vnic⁹ oīa
habet potestate: isti sicut adopta
ti ꝯcessa diuinit⁹ pietate Ille hab;
oīa p id quod de deo de⁹ patri eq̄
lis natus ē. isti p hoc quod ex deo
renati sunt Sane cuz dicit. oīa me
a tua sunt. non sic accipienduz ē
quasi non sint ꝛ sua Nam in terre
na hereditate quedā sunt angusti
e. nec pōt maior frater habere oīa
si minor eē partem habuerit Sed
in sp̄ualiū ꝛ celestiū bonorū heredi
tate. sic a pfectis ꝛ immortalib⁹ fili
is oīa possident̄. vt ꝛ singula sint
oim ꝛ oīa singulorū. opante in

dibus caritate que nil cū angusti
a nouit possidere. Quā psalmista
magna laude sublimās ait. Oīs
ꝯsummacōis vidi finē: latum mā
datum tuuz nimis. Hanc igit̄ effi
cacissime studeam⁹ p hanc muta
tis pfectibus ꝯgaudere discamus
Diligam⁹ id quod ē supra nos. to
ta anima. tota mēte. tota virtute
Diligam⁹ quod ē intra nos ꝟ inte
riorem nr̄m hoiem. animaz viz no
stram. eamq; subdere deo semper
curem⁹. Diligam⁹ quod est iuxta
nos ꝟ proximū sicut nosipsos. Di
ligam⁹ quod ē infra nos. carnem
viz nostrā. vt ei⁹ illicitos appetit⁹
frangam⁹. eamq; spiritui obtem
perare cogam⁹ christū sedulo po
scentes. vt spirituz animam simul
q; corpus sine querela. in suo sibi
aduētu custodiat deus et domin⁹
noster. qui cū patre ꝛ spiritu sc̄o
viuit et regnat de⁹. p omnia secu
la seculorum. Amen

Dominica tercia in quadrage
sima Sermo beati leonis pa
pe

Redicaturus vobis dilec
tissimi sacratissimū maxi
mumq; ieiuniuz. quo ap
tius vtar exordio. q̄p vt verbis a
postoli in quo christus loqueba
tur incipiam. dicamq; quod lectū
est. Ecce nunc tempus acceptabi
le. ecce nunc dies salutis. Quis e
nim nulla sint tempora que diui
nis non sint plena muneribus. et
semp nobis ad misericordiaz dei
p ipsius graciaz prestet̄ accessus

nūc tamē omniū mentes maio
re studio ad spirituales profectꝰ
moueri ⁊ ampliore fiducia anima
ri oportet. quādo ad vniuersa pie
tatis officia. illius nos diei ī quo
redempti sumus recursus inuitat
vt excellens sup omnia dominice
passionis sacramentum. purifica
tis corporibꝰ ⁊ animis celebremꝰ
debebatur quidē tantis misterijs
ita incessabilis deuocō. ⁊ continu
ata reuerentia. vt tales pmanere
mus in conspectu dei. quales nos
in ipso pascali festo dignum ē in
ueniri Sed quia hec fortitudo pau
corū est. ⁊ dum carnis fragilita
ti austerior obseruantia relaxat̄.
dum p varias actiones vite huiꝰ
sollicitudo distendit̄. necesse ē de
mundano puluere etiam religio
sa corda sordescere. magna diuine
institucōis salubritate prouisum
est. vt ad reparandā mentiū pu
ritatem. quadraginta nobis die
rum exercitatio mederetur. in qui
bus alioꝝ temporū culpas ⁊ pia
opera redimerent et ieiunia casta
decoquerēt. Ingressi igit̄ dilectis
simi dies misticos. ⁊ purificādis
animis ac corporibꝰ sacratiꝰ insti
tutos. preceptis apostolicis obe
dire curemus. emūdantes nos ab
omni inquinamēto carnis ⁊ spiri
tus. vt castigatis colluctationibꝰ
que sunt inter vtramqꝫ substanti
am. animus quē sub dei guberna
culis constitutū corporis sui decet
esse rectorem. dominacōis sue obti
neat dignitatē. Non enim in sola
abstinentia cibi stat nostri suma
ieiunij. aut fructuose corpori esca
subtrahatur. nisi mens ab iniqui
tate reuocetur. ⁊ ab obtrectacōni
bus lingua cohibeatur Sic igitur
nobis edendi ē moderancie liber
tas. vt etiam alie cupiditates ea
dem lege frenentur. Mansuetudi
nis ⁊ paciētie. pacis ⁊ tranquilli
tatis hoc tempus ē. ī quo exclusa
omni contaminatione viciorum.
perpetuitas est nobis obtinēda
virtutum Nunc piarū mentiū for
titudo. donare culpas. negligere
ↄtumelias. ⁊ obliuisci assuescat
iniurias. nunc fidelis animꝰ p ar
ma iusticie a dextris se exerceat ⁊
a sinistris. vt per gloriam ⁊ igno
bilitatem. p infamiam ⁊ bonā fa
mam. securā conscientiā. nec lau
des inflēt. nec opprobria fatigent
Non timeat̄ inter opera misericor
die. terrenaꝝ diminutio facultatū
Semp diues est christiana pau
pertas. nec pauet in isto mundo
indigentia laborare. cui donatū ē
in omniū rerū domino omnia pos
sidere. Opantibus ergo que bona
sunt non est omnino metuendū
ne eis desit facultas operandi cū
⁊ in duobus minutis euangelice
illius vidue sit laudata deuocio.
⁊ pro calice aque frigide premiū
habeat gratuita largicio. Ex affe
ctibus enim piorum benignitatis
mensura taxatur. ⁊ nunq̄ eum mi
serendi efficacia deseit. in quo mi
sericordia ipsa non deficit. Exper
ta est hoc vidua illa de sarepta. q̄
beato helye ī tempore famis. vni
us diei cibum quem solū hēbat

apposuit et ꝓphete esuriem necessitati sue pferens. exiguū farine ac pusillū olei incunctanter expēdit Sed nō ei desinit quod fideliť erogauit. ⁊ in vasis pia effusione vacuatis. fons noue vbtatis exortꝰ est. vt sanctis nō minueretur substancie plenitudo. cuiꝰ nō fuerat formidanda defectio. Hijs autem studijs dilectissimi ad que vos voluntarie confidimus preparatos non ambigentes dyabolum qui omniū virtutum ē aduersariꝰ inuidere. et ad hoc vim sue malignitatis armare. vt pietati laqueos de ipsa pietate pretendat. ⁊ quos non potuerit deicere p diffidentiā conetur supare p gloriā Quia difficile ē vt laudabiliter viuentem laus humana non capiat. nisi vt scriptū ē. Qui gloriať in dño glorietur Cuiꝰ vero ille hostis nequissimꝰ non audeat impugnare ꝓpositum. cuiꝰ non appetat violare ieiuniū qn versucias suas sicut euāgelica lectione patefactū est. nec ab ipso mūdi saluatore ɔtinuit. Expauescens enī in eo quadraginta dierū noctium ꝗ ieiuniū. exprobrare callide voluit. vtrū hanc ɔtinentiā donatā haberet an ꝓpriam vt nō metueret deceptionū suarū opera resoluēda. si xp̄us eiꝰ esset ɔditionis cuius ⁊ corporis. Primo vtiꝗ dolo scrutatus est an ipse esset substanciarum creator. qui rerum corporearum posset in quas vellet mutare naturas. Secundo an sub humane carnis specie diuinitas obumbrata tegereť. cui facile esset puium sibi aerem facere. ⁊ terrena p vacuū membra librare. Sed cū illi dominꝰ iusticiā maluisset opponere veri hominis. q̄ potenciā manifestare deitatis. ad hoc conuertit tercie fraudis ingenium. vt eum in quo diuine potestatis signa cessauerant. dominandi cupiditate temptaret. ⁊ ad venerationē sui regna mundi pollicendo traduceret. Sed prudentiā dyaboli stultam fecit sapiētia dei vt superbus hostis hominē videns quem aliquando superauerat nō metueret p sequi. quem pro oibꝰ oportebat occidi. Huius igiť aduersarij dolos. non solum in illecebris gule. sed etiā proposito abstinencie caueamꝰ. Qui enī sciuit humano generi mortē inferre p cibum: nouit ⁊ p ipsum nocere ieiunium. et ad contrarie fraudis effectum. sicut p serpentē intulit interdicta presumi: ita p famem suadet concessa vitari. Vtilis quidem est continētia. que parco assueta victu. deliciarū cohibet appetitum. sed ve illorū dogmati. apud quos etiam ieiunando peccatur. Damnant enī creatam naturam in creatoris iniuriam. ⁊ contaminari edentes asserunt hijs quoꝝ non deum sed dyabolū conditorē esse diffiniunt. resultantes dicenti apostolo. Omnia munda mūdis coinquinatis aūt ⁊ infidelibus nihil mundum. sed inquinata sunt eorum ⁊ mens ⁊ conscientia Vos aūt dilectissimi catholice matris generatio scā. quos i sola veritatis

spiritus sanctus erudivit· libertatē vestram cōgrua devocōe moderamini· scientes q bonum ē eciā a licitis abstinere· ⁊ cuz castigati⁹ vivendum ē ita discernere cibos· vt vsus eorū removeatur· non natura dampnetur· ⁊ a predictorū pestifero contagio vos removete· vt cū xp̄o dn̄o oim creatore regnetis.

Lectio sancti euāgelij Scd̄m lucam

In illo tēpore· erat ihesus eiciens demoniū· ⁊ illud erat mutum Et cū eiecisset demonium locutus ē mutus· ⁊ admirate sunt turbe. Et reliq̄. Omelia venerabilis bede presbiteri

Demoniacus iste apd̄ matheum· non solū mutus s; et cecus fuisse narratur· curatusq; dicitur a dn̄o· ita vt loqueretur ⁊ videret Tria generalia signa simul in vno hoie ꝑpetrata sūt Cecus videt· mutus loquitur· possessus a demone liberatur· Quod et tunc quidem carnaliter factum ē· sed et quotidie completur in conversione credentium vt expulso primum demone· fidei lumē aspiciant· deinde ad laudes dei tacencia prius ora laxentur. Quidā aūt ex eis dicebāt. In beelzebub pn̄cipe demoniorū eicit demonia Nō hoc aliqui de turba sed phaisei calumniabantur ⁊ scribe· sicut alij euangeliste testantur Turbis quippe que minus erudite videbantur· dn̄i semp facta mirantib⁹· illi contra vel negare hec l' q̄ negare nequiūt sinistra interp̄tacōe ꝑūtē laborabant quasi hec non divinitatis sed immūdi spūs opera fuissent. idest beelzebub qui de⁹ erat accaron Nam beel quidem ipse ē baal zebub āt musca vocatur. Nec iuxta quedā mendosa exemplaria l lrā vel d in fine dictionis legenda est sed b. Beelzebub ergo baal muscaruz ł vir muscarū· sive habens muscas interpretatur. ob sordes videlic; immolaticij cruoris· ex cui⁹ spurcissimo ritu vel noīe principē demoniorū ꝯgnominabāt Et alij temptantes· signuz de celo querebant de eo· Vel in nomine helye ignem de sublimi venire cupiebāt vel in similitudinē samuelis tempore estivo mugire tonitrua· choruscare fulgura· imbres ruere· q̄si non possent ⁊ illa calumniari ⁊ dicere· ex occultis ⁊ varijs aeris passionib⁹ accidisse At tu qui calumniaris ea que oculis vides· manu tenes· vtilitate sentis· quid facies de hijs que de celo venerint· Vtiq; respondebis et magos in egipto signa m̄lta fecisse de celo Ipse autem vt vidit cogitationes eorum dixit eis· Omne regnū in seipsū divisum desolabitur· ⁊ dom⁹ sup domum cadet· Non ad dicta sed ad cogitata respondit· vt vel sic ꝯpellerentur credere potenciā eius qui cordis videbat occulta· Si aūt omne regnū in seipsum divisū desolabitur ergo patris ⁊ filij ⁊ spirit⁹ sancti regnū non ē divisuz· quod sine vlla ꝯtradictiōe· nō aliq̄ vm ꝙ poterit labe sectari impulsu· Si

vero sancte ⁊ indiuidue trinitatis indiuiduū. ymmo quia indiuiduum manet regnuꝫ. desistant arriani minorem patre filium. minorē filio spiritūsanctuꝫ dicere: ꝙ quorum vnum est regnū. horū ē ⁊ vna maiestas. Si aūt ⁊ sathanas ī se ipsūꝫ diuisus est. quō stabit regnum ipsius: quia dicitis in beelzebub me eicere demoīa. Hoc dicēs ex ipsorum confessione volebat intelligi. ꝙ in eum non credendo in regno dyaboli esse delegissent. quod vtiꝫ aduersū se diuisū stare non posset. Eligant ergo pharisei quid voluerint. Si sathanas sathanam nō potest eicere. nihil cōtra dn̄m quod dicerent inuenire potuerunt. Si aūt potest. mlto magis sibi prospiciant ⁊ recedāt de regno eius. quod aduersum se diuisuꝫ stare non potest. In quo autem dn̄s noster ihesus xp̄ist⁹ eiciat demones. ne demoniorū pn̄cipem existiment. attendāt quod sequitur. Si autem ego in beelzebub eicio demonia. filij vestri in quo eiciunt.? Ideo ipsi iudices vestri erunt. Dixit vtiꝫ hoc de discipulis suis illius filijs populi qui recte dn̄i discipuli ihesu xp̄isti. bene sibi conscij erant. nichil se malarum artiū a bono magistro didicisse vt in principe demoniorūꝫ eicerent demones. Ideo ipsi iudices vestri erūt. Ipsi inquit. ipsi ignobilia ⁊ contemptibilia huius mūdi. in quib⁹ non artificiosa malignitas sed sancta simplicitas mee virtutis apparet. ipsi testes mei iudices erūnt vestri Aliter. Filios etiam iudeorum exorcistas gētis illius ex iure significat. qui ad inuocationē dei eiciebant demones Et coartat eos interrogacōe prudenti. vt ꝯfiteantꝰ spūssc̄ī esse op⁹. Qꝫ si expulsio inquit demonū ī filijs vestris. deo nō demonibus deputatur. quare idem in me opus non eandē habeat causaꝫ.? Ergo ipsi iudices vestri erunt. nō potestate sed comparacōne. dum illi expulsionem demonū deo assignāt vos beelzebub principi demoniorūꝫ. Porro si in digito dei eicio demonia. profecto peruenit in vos regnum dei. Iste est digitus queꝫ et ꝯfitētur magi. qui contra moysen et aaron signa faciebant. dicētes. digitus dei est iste. quo et tabule lapidee scripte sunt in mōte synai. Igitur manus ⁊ brachiuꝫ dei. filius est. ⁊ digit⁹ eius spirit⁹ sanctus. Patris ⁊ filij ⁊ spirit⁹ sācti vna substancia est. Non te scādalizet membroruꝫ inequalitas. cū edificet corporis vnitas Aliter digitus dei vocatꝰ spiritussanctus propter participacōem donoruꝫ que in eo dantur vnicuiqꝫ ꝓpria. siue hominum siue angelorū. In nullis enīꝫ membris nostris magis apparet particio. ꝙ̄ in digitis Q8 autē dixit. peruenit in vos regnum dei. regnuꝫ dei nūc dicit. quo damnantur impij. et a fidelibus de peccatis suis penitentiaꝫ nunc agentibus secernuntur. Cum fortis armatus custodit atriū suuꝫ in pace sunt ea que possidet Fortē

dyaboluz. atriū vero illi⁹ mundū
qui in maligno positus ē appellat
in quo vsq3 ad saluatoris aduen
tum male parto potiebat̄ impe
rio: quia in cordib⁹ infideliu3 sine
vlla ꝯtradictiōe quiescebat. Vn
de ⁊ alibi princeps mundi vocat̄:
dicente dño. Venit em3 princeps
mundi hui⁹ ⁊ in me nihil inuenit
Et iterum. Nunc princeps huius
mundi eicitur foras. de qua hic
eiectione subiūgitur. Si aūt forti
or illo superueniens vicerit eū. vni
uersa arma eius aufert. in quib⁹
confidebat ⁊ spolia eius distribu
et. De seipso quippe loquit̄. ꝙ nō
ꝯcordi fallax opatiōne queadmo
dum calumniabant̄. sed fortiori
potentia victor homines a demoni
o liberaret Arma in quibus male
fortis ille confidebat. astucie doli
q3 sūt nequicie spiritualis. spolia
vero eius ipsi homines sunt ab eo
decepti que victor christus distri
buit quod ē insigne triūphantis
Quia captiuā duxit captiuitatem
dedit dona hoībus. quosda3 qui
dem aplos. alios euangelistas
hos ꝓphetas. illos pastores ordi
nās ⁊ doctores Qui non ē mecū ad
uersū me ē. ⁊ q̄ non colligit mecū
dispergit. Nō putet quisq̄ꝫ de here
ticis hoc dictū ⁊ scismaticis. q̄ꝫ q̄ꝫ ⁊
ita ex supfluo possit intelligi. ſ3 ex
sequentib⁹ textuq3 sermonis ad
dyaboluz refert. ⁊ ꝙ non possunt
opera saluatoris beelzebub ope
ribus compari Jlle cupit aīas ho
minū tenere captiuas. dñs libera
re. Jlle predicat ydola. hic vnius
dei noticiā. Jlle trahit ad vicia. h
ad virtutē reuocat. Quō ergo pos
sunt habere ꝯcordia3 inter se. quo
rum opera diuisa sūt Cu3 immun
dus spiritus exierit ab hoīe. am
bulat per loca inaquosa. Q̄uis
simpliciter itelligi possit dominu3
ad hec distinctionē suorū ⁊ satha
ne operū adiunxisse. ꝙ. s. ipse sem
per polluta mūdare. sathanas ve
ro mūdata grauiorib⁹ festinet at
taminare sordib⁹. tñ ⁊ de heretico
quolibet vel scismatico. vel eē ma
lo catholico potest non inꝯueniē
ter accipi. de quo tpe baptisma
tis spūs immund⁹ qui in eo pri⁹
habitauerat ad ꝯfessione3 catho
lice fidei. abrenunciatiōem q3 mun
dane ꝯuersatiōis eiciat̄. loca q3 in
aquosa pagret ⁊ corda fideliu3 q̄
a mollicie fluxe cogitatiōis expur
gata sint callidus tēptator explo
ret. si quos ibi forte sue nequicie
gressus figere possit. S3 bñ di. que
rens requiem ⁊ non inueniens. qꝛ
castas mentes effugiens. in solo
dyabolus corde prauorū gratam
sibi potest inuenire quietē. Vnde
et de illo dñs. Sub vmbra inquit
dormit. in secreto calami. in locis
humentibus. Jn vmbra videlicet
tenebrosas consciētias. i calamo
qui foris nitidus. intus ē vacuus
simulatrices. in locis humentib⁹
lasciuas mollesq3 mētes īsinuās
Tunc dicit Reuertar i domū meā
vñ exiui. Timēdus ē iste versicu
lus nō exponēdus. ne culpa quā
in nobis extinctam credebam⁹ p
incuriā nos vacātes opprimat Et

cũ venerit inuenit scobis mũdatã
hoc est grã baptismatis a peccato
rum labe castigatã. ꝫ nulla boni o
peris industria cumulatã. Vñ be
ne matheꝰ hanc domũ vacãtez sco
bis mũdatam atqꝫ ornataz dic̃ in
uentam. mundatam viz a vicijs
pristinis ꝑ baptismũ. vacantez a
bonis actibꝰ ꝑ negligentiaz. orna
tam simulatis virtutibꝰ ꝑ ypocri
sim. Et tunc vadit et assumit septẽ
alios spũs nequiores se. et ingres
si habitant ibi Per septem alios
spũs vniuẽsa vicia designat. Quẽ
cũqꝫ enim post baptisma. siue pra
uitas heretica seu humana cupi
ditas arripuerit. mox oĩm ꝓster
net in yma viciorũ Vñ recte neq̃o
res tunc eũ spũs dicunt̃ ingressi.
Quia non solũ habebit illa septẽ
vicia. que septẽ spũalibus sũt cõ
traria virtutibꝰ. sed ꝑ ypocrisim
ipsas se virtutes hr̃e simulabit.
Et sunt nouissima hoĩs illiꝰ peiora
prioribꝰ Melius enim est viam veri
tatis nõ agnoscere. q̃ post agniti
onẽ retrorsũ ɔuerti. Quod in iuda
traditore vel in simone mago. cete
risqꝫ talibus specialiter legimꝰ im
pletũ Quo aũt generaliter hec pa
bola tẽdat. ipse sm matheũ salua
tor exposuit. vbi ea terminata mox
subdidit dicẽs Sic erit et generati
oni huic pessime. vt quod de vnoq̃
libet specialiter geri solere narra
ui. hoc in tota generaliter huius
populi gente geri non desinit. Im
mundꝰ quippe spũs exiuit a iude
is. qñ acceperũt legem. et ambula
uit ꝑ loca arida. querens sibi req̃
em. expulsus viz a iudeis ambula
uit ꝑ gentiũ solitudines Que cuz
postea dño credidissent. ille non
inuẽto loco in nacõibus dixit Re
uertar in domũ meã pristinãz vñ
exiui. habebo iudeos quos ãte di
miseram. Et veniens inquit inue
nit vacantẽ et scobis mundatam
Vacabat enim templũ iudeorum et
christuz hospitem nõ habebat di
centẽ dimittet̃ vobis domꝰ vestra
deserta. Quia igit̃ dei et angelorũ
presidia non habebant. et ornati
erãt supfluis obseruacõibꝰ pha
riseorũ. reuertet̃ ad eos dyaboꝰ
et septenalo sibi numero demonũ
addito habitat pristinã domũ. et
fiunt posteriora hoĩs illius peiora
prioribꝰ Multo enim nunc maiore
demonuz numero possident̃ blas
phemãtes i synagogis suis xp̄m
ihesuz. q̃ in egipto possessi fuerãt
ante legis noticiaz. Quia aliud ẽ
venturũ non credere. aliud eũ nõ
suscepisse cũ venerit. Septenariuz
autem numeruz adiunctum dya
bolo. vel ꝓpter sabbatuz intellige
vel ꝓpter numerũ spiritussancti vt
quomodo in ysaya ꝑ virgam de
radice yesse. et florem qui de radi
ce ascendit. septẽ spiritꝰ virtutuz
descendisse narrãtur: ita et ecõtra
rio viciorum numerus in dyabo
lo consecratus sit

In ɔmemoratione beatissime
virginis marie de euangelio. Ex
tollens vocem quedam mulier de
turba dixit

Factum ẽ aũt cuz hec diceret. ex
tollens vocez quedam mulier de

turba dixit illi Beatus venter q̄ te portauit ⁊ vbera que suxisti Magne deuocōis ⁊ fidei hec mulier ostē ditur que scribis ⁊ phariseis dn̄m temptantib⁹ simul ⁊ blasphemātibus. tanta ei⁹ incarnacōez p̄ oībꝫ sinceritate ꝯgnoscit tanta fiducia confitet̄. vt ⁊ presentiū p̄cerū calūniam ⁊ futuro꜠ū ꝯfundat heretico꜠um pfidiā. Nam sicut tunc iudei sancti spūs opera blasphemando ver꜠ ꝯsubstancialē q̄ patri dei filium negabant. sic heretici postea negādo mariā semp virginē sācti spūs opante virtute. nascituro ex humanis mēbris vnigenito deo. carnis sue materiā ministrasse ver꜠ ꝯsubstātialem q̄ matri filiū hoīs fateri nō debere dixerūt. Sz si caro verbi dei. s̄m carnē nascētis. a carne virginis matris pronunciat̄ extranea. sine causa venter q̄ eum portasset. vbera que lactassent beatificant̄. Que em̄ ꝯsequentia. vt eius lacte credat̄ nutritus. cui⁹ semine negat̄ esse ꝯceptus. cū ex vnius eiusdem q̄ fōtis origine s̄m phisicos vterq̄ liquor emanaē p̄betur Nisi forte putanda ē virgo sementinā sue carnis materiā nutriēdo in carne dei filio suggerere potuisse. incarnādo aūt quasi maiore ⁊ inusitato miraculo minime potuisse Sz huic opinioni obstat aplus dicēs Quia misit deus filiū suum factū ex muliere. factū sub lege. Neq̄ em̄ audiendi sunt. qui legendū putant. natū ex muliere factū sub lege. sed factum ex muliere. q꜠ concept⁹ in vtero virginali

carnē non de nihilo. non aliūde. s̄ materna traxit ex carne. Alioq̄n nec vere filius hoīs diceret̄. qui originē non haberet ex hoīe Et nos igit̄ hijs contra euticen dictis extollam⁹ vocez cū ecclā catholica. cuius hec mulier typū gessit. extollamus ⁊ mentē de medio turba꜠ dicamus q̄ saluatori. Beat⁹ venter qui te portauit ⁊ vbera que suxisti. Vere em̄ beata parens q̄ sic quidā ait. Enixa ē puerpera regē qui celū terram q̄ regit per secula cuius ⁊ eterno ꝯplectens oīa giro imperiū sine fine manet. que ventre beato gaudia matris habens cū virginitatis honore. nec primā similem visa ē nec habere sequentem At ille dixit. Quinymmo. beati qui audiūt verbū dei ⁊ custodiunt illud. Pulchre saluator attestationi mulieris annuit. non eam tantūmodo beatam. que verbum dei corpaliter generare meruerat sed ⁊ oēs qui idem verbū spiritaliter auditu fidei ꝯcipere. et boni operis custodia. vel in suo vel in p̄ximorum corde parere. et quasi alere studuerint asseuerās esse beatos Quia ⁊ eadē dei genitrix ⁊ inde quidem beata: q꜠ verbi incarnādi ministra facta ē temporalis. sed inde multo beatior: q꜠ eiusdē verbi semper amādi custos manebat eterna Qua sentēcia sapiētes iudeorū clam pcutit. qui verbū dei non audire ⁊ custodire. sed negare ⁊ blasphemare querebant

Feria secunda   Scd̄m lucam

n illo tēpore Dixe
runt pharisei ad ihesum Quāta au
diuim⁹ facta in capharnaū. fac ꝛ
hic ī patria tua. Et reliqua. Ome
lia lectionis eiusdem

Refert supius euangelista
ꝙ cum venisset dn̄s naza
reth. ꝛ in synagoga lecto
ris functus officio. ab oībus intē
ta ꝛ studiosa fuisset intentiōe au
ditus. oēs ꝗ mirarent̄ in verb gr̄e
que ꝓcedebāt de ore illi⁹. ceperunt
pharisei ꝛ scribe inuidētes dicere.
Nonne hic ē fili⁹ ioseph fabri. c
Quorū q̄ta esset cecitas hinc liq̄
de cognoscim⁹: ꝙ dn̄m quē in ver
bis ꝛ factis mirabāt̄ ꝛ xp̄m agno
scebant. ob solam gn̄is noticiā
ꝯtemnebāt: ꝙ illū apud se mul
tum p etatū tp̄a pfecisse viderāt
Vnde ꝛ eū qui de virgine nat⁹ fue
rat filiū yoseph appellabant. q̄
sponsus integerrime matris eius
ꝛ baiulus ac nutrici⁹ eius fuerat
Et ait illis dn̄s Vtiq̄ dicetis mihi
medice cura teipsū Quid aūt vul
gare ꝯtineret ꝓuerbiū. aperit eu
angelista cū subiūgit Q̄ta audi
uim⁹ facta in capharnaū. fac ꝛ h
in patria tua Quod ē dicere Quia
inquiūt in capharnaū plures te
curasse fama vulgāte ꝯperimus.
cura etiā teipsū ꝛ. fac similiter in
patria. hoc est in tua ciuitate Pa
tria eī vel ciuitas dn̄i nazareth e
rat. in qua fm assumptū hoīem ꝛ
ꝯceptus ē ꝛ nutrit⁹ Et intuere ꝙ si
cut supius xpristū fabrū vel filiū
fabri. ita nunc eadē erroris insā
nia medicū cognomināt. Sed er
ror iste insan⁹ plenus ē sane fidei
ꝛ veritatis. Reuera eī fili⁹ erat fa
bri illius. qui in principio celum
terrāq̄ fabricat⁹ est. quiq̄ sic ve
rus faber igni opatur ꝛ spū. Jux
ta quod de xp̄o tq̄ fabri filio iohā
nes dicit Ipse vos baptisabit in
spiritu sc̄o ꝛ igne Hic faber ī mag
huius mūdi domo fac̄ diuersi ge
neris vasa. aliud quidē in honorē
aliud vero in ꝯtumeliā Ipsa etiā
vasa ire spūs sācti igne molliēdo
in vāsa ꝯuertit misericordie Juxta
quod malachias ex persona dei
patris de xpristo loquit̄. Et sede
bit ꝯflans ꝛ emundās argentū
Est ergo xp̄us vere faber. de q̄ scp̄
tum ē. Oīa p ipsum facta sūt. et si
ne ipso factū est nihil. Et ē medi
cus: ꝙ p ipsum in celis ꝛ in terris
oīa sunt restaurata. Quiq̄ de se a
libi dicit. Non ē opus bene valen
tibus medic⁹. sed male habenti
bus. Sz videam⁹ adhuc quo gnē
medicaminis iste medicus vtat̄.
Legim⁹ in euāgelio iohis. ꝙ pre
teriēs ihs vidit cecū a natiuitate
ꝛ expuit in terram ꝛ fecit lutū ex
sputo ꝛ liniuit sup oculos ceci. ꝛ
dixit ei. Vade ad natatoria syloe
quod interpretat̄ missus. ꝛ abijt
et lauit. et venit vidēs. Cui⁹ mira
bilis curatiōis misteriū. ꝙ suo lo
co dn̄o iuuante exponendū est h
supsedem⁹ Monet̄ ergo xp̄us ab
irridentib⁹ ciuib⁹ vt seipsū curarē
hoc ē in sua patria virtutes facerē
quasi nō reuera alibi fecerit que

rumor semp incertus vulgauerāt
cū apud suos ciues. tamq̄ apud
domesticos ⁊ affines tale nihil fe
cisset. quib⁹ multo cōuenienti⁹ ta
lia beneficia impendēda erāt. Qd
quare dn̄s non fecerit. alius euā
gelista apte ostēdit. ⁊ excusat do
minū dicēs Quia non poterat ibi
virtutē vllā facere. nisi paucos i
firmos curauit. Et mirabāť inq̄t
propter incredulitatē illorū Non
ergo viluerat dn̄o patria. s; incre
dulitas eoru; hoc nō merebať. A
mabat quidē ciues. sed ipsi despi
cientes xpristū quasi notū ⁊ non
credētes. patria se caritate priua
bant. Ait aūt. Amen dico vobis.
q2 nemo ꝓpheta acceptus ē in pa
tria sua. Quod vero dn̄s in scriptu
ris ꝓpheta soleat appellai moyses
testať qui dicit. Prophetam vob
suscitabit dn̄s de⁹ vester de fratri
bus vr̄is. tq̄ me ipsū audite Non
aūt solū dn̄s qui est caput ⁊ dn̄s
oīm ꝓphetarū. verum etiā helyas ⁊
iheremias ceteriq; sancti ꝓphete mi
nores atq; inferiores. plus semp
odio habiti sunt apud ciues. q̄ a
pud exteras nacōes. Naturale ei
quodāmodo ⁊ ꝓpriū est ciues ciui
bus inuidē: q2 non p̄ntia opera.
non prudēcia;. nō virtutē in viro
ↄsiderāt. sed fragilis infātie recor
danť. velutí ⁊ ipsi nō p eosdē gra
dus ad maturā puenerint etate;
In veritate dico vobis multe vidu
e erant in diebus helye in israhel
quando clausu; est celū annis tri
bus ⁊ mensib⁹ sex. cu; facta esset
fames magna i oī terra. ⁊ ad nul
lam earu; missus est helyas. nisi
in sarepta sydonie ad mulierem
viduā. Notissimo vtiť ex libro re
gum exēplo vidue sareptane ad
quā helyas famis tpe missus est
plus vt eā pasceret. q̄ vt ab ipsa
pasceret. cu; tn̄ in israhel tūc tpis
innumere essent vidue. Ac si ap
te diceret Non ē ↄtrariū exēplis ꝓ
phetaru;. q2 vobis meis ciuib⁹ be
neficia operū meorum subtraho.
Sicut em̄ quondā fame totam ter
ram premente. nemo in iudea re
pertus ē qui dignus esset helye
hospicio. sed extere nacōis vidu
a quesita est. que a tanto ꝓpheta
visitareť Sic ⁊ vos modo qui me
inuidie ⁊ perfidie causa spernitis
ipsi vos supno munere priuatis
Hoc ꝓphete iuxta hystoria; fac
tum. mistice supbiam iudeorū; et
fidem ac salutē gentium designat
Nam vidua ista sancta; premon
strat eccām que vidua erat: q2 di
utius a suo ↄditore deserta reman
serat Hec filiu; pauperem egena
stirpe nutriebat. q̄ ꝓplm recte fi
dei nesciū. verbo secularis scientie
absq; vtilitatis fructu docebat Be
ne hec vidua in sarepta sydonie
fuisse diciť. Sydonia nāq; venati
o inutilis. sarepta vero incendiu;
vel angustia panis interpretať.
Quib⁹ omnib⁹ gentilitas exprimi
tur. que inutili venationi dedita e
rat. lucris ac negocijs tempalibꝯ
inseruiens Eratq; in sarepta in in
cendio videlicet carnaliu; cupidi
tatum. panis q; spiritualis patie
bať angustias. Ad hanc missus

est helyas. idest sermo ꝓpheticus
qui i iudea periditabaṫ. clausa ce
li ianua. idest cessante scripturarꝫ
intelligēcia merito infidelitatis iu
deorum Venit ergo propheticus
sermo ad ecclesiam vt pasceretur
et pasceret.. vt videlicet receptus
a fidelibus credentiuꝫ corda refice
ret. Vbi ergo antea spūalis erat
angustia. nunc farina ꝛ oleuꝫ be
nedicitur. idest fructꝰ ꝛ hilaritas
caritatis vel gracia dominici corpo
ris ꝛ sacri crismatis munera cōse
craṫ. ꝛ hactenus hec diuina mu
nera apud ecc̄iam non deficiunt.
Pulchre vero hec mulier misticū
factura paneꝫ. prius se dixit duo
ligna colligere Vbi non solū per
quod lignū noīauit. verū ꝙ duo
ligna dixit. figuraꝫ crucis euidētis
sime exprimit. in qua nobis vite
eterne preparatus ē panis Et multi
leprosi erāt in israhel sub helizeo
ꝓpheta. ꝛ nemo eorū sanatus est
nisi naaman syrus. Quoniam hy
storie narratio satis omnibus li
quet. que ad misteriū ptinēt vide
amus. Naaman qui decor interp̄
tatur. populus est nationum. qui
anteꝗ̄ in xp̄m crederet. perfidie ꝛ
scelerū lepra maculosus erat. ſ in
xp̄o credendo p baptismū. ab om
ni feditate mentis purgatus est.
De quo bene diciṫ ꝙ puelle ꝯsilio
monitus sit vt ad ꝓphetam helize
um veniret: q̄ gracia supne inspi
racōis quā puella significat. popu
lus gentiū incepit salutem. que ē
in christo sperare. Jubeṫ a ꝓ pheta
septies in iordane mūdari: quia

nimirū illud baptisma credentes
saluat. qđ septiformi spiritu rege
nerat. De quo illud signanter di
citur. ꝙ postꝗ̄ lauit restituta est
caro eius sicut caro pueri paruuli
Quia cunctos in xpristo baptisa
tos in vnaꝫ purgat gracia mater
infanciaꝫ Siue ꝙ sicut puer reno
uatus est significat: quia p bap
tismū in xpristo vetere homine de
posito vicia respuere scimus. eius
qꝫ corpori conformamur: de quo
scriptum ē. Paruulus natus est
nobis. filius datus ē nobis. Nec
illud vacat a misterio. ꝙ partē
terre scē secum tulisse dr̄. q̄ bapti
sati corporis ꝛ sanguinis domini
ci debēt pceptione ꝯfirmari. Hijs
igiṫ exēplis duorū ꝓphetarū hely
e atqꝫ helizei probaṫ dn̄s. nō cau
sa impotētie ciuibꝰ virtutū doctri
nam negasse. ſ ꝓpter eorū inuidi
am atqꝫ infidelitatē. Et repleti sūt
om̄s in synagoga ira hec audien
tes Et surrexerūt ꝛ eiecerunt eum
extra ciuitateꝫ. Quod dn̄s supra
de hijs dixerat. hoc ipsi veruꝫ esse
testantur. Naꝫ repleti ira surrexe
runt et eiecerūt euꝫ extra ciuitatē
Hoc nempe eorū sacrilegiū quod
nunc in euāgelio fecisse memorā
tur ita p psalmistam olim prenū
ciatū fuerat. Retribuebāt inquit
mihi mala p nobis Cum enī dn̄s
p populos saluationū beneficia
diffunderet. illi econtra iniurias
illi irrogabant. Nec mirum si sal
uatorem habere non merenṫ: q̄
saluatoreꝫ de suis finibus expule
runt. Et duxerūt inquit eum vsqꝫ

ad sup cilium montis sup quez ci
uitas illorũ erat edificata. vt pre
cipitarent eũ Ipse aũt transiens
p medium illorũ ibat. O pessimo
magistro peiores discipuli. Dya
bolus enĩ tantũ dñm temptat vbo
isti facto. Ille hortat vt deorsuz se
mittat. isti adhortant vt mittant
Ferũt aũt hij qui scõrum locoruz
miracula curiose inuestigare a di
ligẽter scribere studuerũt. q cum
dñs de manib⁹ eorum elapsus. p
mediũ illorũ de rupis vertice descẽ
disset atq sub ipsa rupe delitesce
ret. subito ad tactuz vestis ipsius
saxũ illud subterfugit. a instar ce
re liquatum ac resolutũ sinũ quẽ
dam quo corpus dnĩcũ muniret
et reciperet effecit. tante vtiq ca
pacitatis. quãte ipsuz corpus dñi
extitit quãtitatis. In quo hodieq
vniuersa lineamẽta a ruge vestis
que a tergo dñi erant. velud ma
nu sculptoris expressa seruãtur.
Et illi quidẽ ipsũ ad hoc montis su
perciliũ duxerũt vt illũ precipita
rent. Sed subito illorũ mente mu
tata. a maiestate ineffabili stupe
facta. p mediũ illorũ transiens de
scendit. adhuc illis locũ reseruãs
penitẽcie. vt vel sic intelligẽtes ei⁹
potenciã. a consilio mortis eius in
ferende animum reuocarent. Non
dum eniz venerat hora passionis
eius. que non sabbato sed para
sceue pasche futura erat. Nonduz
locũ eiusdẽ passionis adierat. q
non in nazareth sed in iherosoli
mis implenda erat: vbi a p agni
paschalis immolationẽ ei⁹ mors
prenunciabat. Sed neq hoc gen⁹
mortis elegerat. Neq enĩ modo a
nazarenis precipitari. neq alibi
ab iherosolimitis se pmisit lapi
dari. nec multo ante ab herode se
pueruz voluit perimi: q ante secu
la elegerãt mortẽ crucis. cuius sig
no frontes fideliũ munirent. que
celerrimo dextre motu exprimi po
test contra dyaboli temptamẽta.
simulq vt se monarchiam toti⁹
orbis p crucis positionem optinuis
se monstraret. cuius cacumen ad
celos tendit. yma petunt inferos
terram cornua tegũt. Hinc apls
eiusdẽ crucis misteriũ exponens
dicit. vt in noĩe ihesu omne genu
flectat. celestiũ. terrestriũ. a infer
norũ. et oĩs lingua confiteat: q̃a
dñs ihesus xpristus in gloria est
dei patris. cũ quo viuit a regnat
in vnitate spiritussancti deus. per
oĩa secula seculorum Amen

Feria tercia Scdm lucam

n illo tẽpore. respi
ciens ihesus in discipulos suos di
xit symoni petro Si peccauerit ĩ te
frater tuus. vade a corripe eum in
ter te a ipsum solũ. Si te audierit.
lucratus eris fratrem tuuz. Et re
liqua. Omelia lectionis eiusdem

O ta hec sancti euãgelij le
ctio moralib⁹ nos preceptis instruit. a q̃liter erga
eos qui in nos delinquũt facere de
beamus. satis necessaria ammo
nitione ostendit. Ideo q tanto p
pensius est audienda. tanto q

studiosius addiscēda q̄ꝓ tō ꝯstat
quia sine huius doctrina illibate
caritatis vinculū. quo status ec
clesie ꝯtinetur. solidum atq̄ indis
ruptum seruari non potest Ait er
go dn̄s ad discipulos. ad haben
dam cū fratrib⁹ pacem erudiens
Si peccauerit in te frater tu⁹ vade
⁊ corripe eum inter te ⁊ ipsū solū
Notandū vero prius ē. ꝙ si in nos
frater peccauerit. ⁊ q̄libet causa a
nimū nostrū leserit. dimittēdi no
bis concedit̄ potestas. ymmo in
gerit̄ necessitas: q̄ aliter nobis
nr̄a sciamus debita nō relaxari. ni
si ⁊ nos debitorib⁹ nostris dimise
rimus Si vero quis in deum pecca
uerit non ē arbitrij nostri. ſ; soli
us ē dimittere dei. Scriptum ē em̄
Si peccauerit vir ī virū. placari ei
potest deus. si autē in deum pecca
uerit. quis orabit pro eo. Sz nos
ordine ēconuerso in vlciscēda dei
iniuria letali pietate torpemus in
nostris vero ꝯtumelijs odia exer
cemus. Prius tamē corripiend⁹
est qui in nos peccat seorsū. ne pu
tet nō esse peccatū quod facit. sic
q̄ amissa semel verecūdia in pecca
to ꝑmanere velit Et si quidē nos
audierit. lucrifacim⁹ animā eius
quia ꝑ illius salutem. nobis quo
q̄ datur remissio peccatorū: iaco
bo apostolo dicente. Qui ꝯuerti fe
cerit peccatorem ab errore vie sal
uabit animā ei⁹ a morte. ⁊ operit
multitudinē peccatorū. Ergo docē
quo ordie scādala vitare possim⁹
vi; si neq̄ ipsi aliquē ledim⁹ si pec
cantē zelo iusticie corripim⁹. si pe

nitenti viscera pietatis toto corde
pandim⁹. Cum ergo fratrē delin
quentē corripim⁹. si nos non au
dierit. adhibendi sūt fratres vn⁹
aut duo. vt q̄ ab vno corrigi non
potuit. a pluribus corrigatur. vel
eorū testimonio ꝯuincat̄. Porro
si nec illos audierit. tunc ecclesie
dicere precipimur vt ab omibus
detestetur ⁊ diiudicetur. quaten⁹
si noluit pudore corrigi saltē cor
rigatur multorū obprobrijs. Si
aūt nec ecc̄am audierit. sit tibi sic
ethnicus ⁊ publicanus. Ethnos
greco sermone gens dicitur. inde
ethnicus idest gentilis deriuatur
qui sic ꝑmanēt vt natus ē. ⁊ non
est in xpristo renat⁹. Publicani
vero sūt qui publice peccāt. vel q̄
publicis negocijs īseruiūt ꝑ frau
des ac furta ⁊ scelerata ꝑiuria. Sa
ne cum incorrigibilem fratrem si
cut ethnicum ⁊ publicanū dicit̄
habendum ostēdit grauioris cri
minis esse reū qui sub specie fidel̄
oꝑa agit infideliū. q̄ꝓ eū qui apte
infidelis ⁊ publicanus existit. S;
et hic caute attendendū. ꝙ non
passim aut leuiter sed obediēti et
ꝑniam ꝯmissi sui agenti ac veniā
petenti fratri dimittere iubemur.
Vnius em̄ sceleris rei tenentur a
pud deum ⁊ is qui peccantē vidēs
fratrem corrigere noluerit. ſ; neg
ligens paruipenderit. atq̄ ille q̄
fratri penitentiā agenti dimitte
re noluerit Nam dominus cum di
xisset. Si peccauerit frater tu⁹ cor
ripe. statim subiūxit. Si dixerit pe
nitet me. dimitte. Igit̄ largienda

est venia post increpacōem. s. illi
qui penitenciā egerit et se ab erro
re cōuerterit. quia nec difficilis venia
nec remissa debet esse indulgentia.
Amen dico vobis. quecunque liga
ueritis sup terraz erūt ligata et in
celo. Et quecūque solueritis sup ter
ram erunt soluta et in celo Quia di
xerat durum et impenitentē fratrē
sicut ethnicū et publicanū haben
dum ne aliquis ita vecors et despera
tione pestifera contemptor existerz
vt tacitus apud se loqueretur Si
me despicis. et ego te despiciam.
Si me honoras. vtique mea senten
tia honoraberis. Idcirco dñs a
postolis potestatē ligandi tribu
it et soluendi. vt hij qui condemnant̄
sciant humanā sniam diuina fir
mari. et quod fuerit ligatū in ter
ra. ligari nihilominus in celo. Hec
vero potestas specialiter sanctis
eccie epis collata ē. generaliter ve
ro omni eccie data creditur Nam
et quod dñs alibi beato petro hāc po
testatez ligandi atque soluendi de
dit. vtique in petro qui typuz gere
bat eccie omnibus fidelibus hoc conces
sisse nō dubitat̄. Iterū dico vobis
quia si duo ex vobis consenserint
super terram. de omni re quamcū
que petierint fiet illis a patre meo
qui in celis est. Magnam fidelibus
auctoritatem et fiduciam tribuit
et econtra magnuz contemptoribus
metum incutit. dicēs a patre deo
i celis fieri quicquid duorū cōsen
su super terram fuerit constitutū
Et hoc primo ad concordiaz nos
prouocat quo sollicitius festinemus
ad pacem. cū se dicit inter duos et
tres aliquid statuentes medium
fore. Nam sequitur. Vbi enim fu
erint duo vel tres congregati ī no
mine meo ibi sum in medio eorū
In medio inquit sum eorū. vt vel
recipiā humilem penitentem. vel
proiciā supbum et contumacem Et
quicquid illi iudicando ad hoim sa
lutem agūt in terra. meo desup iu
dicio roborat̄ in celo. Spiritualiter
vero illud dicere possumus: quia vbi
spiritus anima et corpus consenserint
nec bellum inter se discordantiuz
habuerint voluntatū. carne adū
sus spirituz et econuerso spiritu ad
uersus carnem concupiscēte. de ōni
re quā petierint a patre impetrarē
possint. Nec dubitandum iustaz
et acceptam deo peticōem. vbi ea
vult caro que spiritus. Tunc acce
dens petrus ad eū dixit. dñe quo
ciens peccauit in me frater meus
et dimittam ei vsque septies. Dixit
illi ihesus Non dico tibi vsque septi
es. sed vsque septuagies septies Su
perioribus verbis domini prouo
catus aplus petrus solita sibi fi
ducia accedens interrogauit. quo
ciens deberet in se peccāti dimittē
an ne vsque septies. Cui respondit
dñs Non solū vsque septies. sz vsque
septuagies septies .i. quadringen
tis nonaginta vicibus. si totiēs in
die peccare contigerit. impossibile ē
eīm quadringentis nonagita vici
bus in fratrem posse delinquere.
Et hec multiplicatio scdm beatuz
iheronimum facta est. Ceterū bea
tus augustinus docet hūc numerū

simpliciter et nō multipliciter ac
cipiendū. idcirco qđ totus ꝑ adū
bium fit. Ars enī arismetrica do
cet. vt numerus aliq̄s si ꝑ soluꝫ fi
at aduerbiū vel ꝑ solum nomen
nō multiplicetur. Si vero ex noīe
simul et aduerbio. vt verbi grā
septies septuaginta. ł ꝯuersū sep
tuagies septem possunt multipli
cari. Qđ ergo dicit septuagies sep
tem septuaginta septem vicibus
ideꝫ doctor intelligit Sed iam veni
endū est ad misteriū Neq; enī ab
re esse potest. ꝙ dn̄s hunc aliuꝫ ⁊
alium numeꝝ in relaxandis fra
trum erratibus ꝯstituere voluit.
Constat enī ex septenario ⁊ vnde
nario. Nam siue septies vndeni. si
ue vndecies septem dicam⁹ septu
aginta septem ꝑficimus. Et septe
narius quidē numer⁹. est nume
rus sacratissim⁹. ex donis septifor
mis spūs. Vndenari⁹ vero nume
rus figurā tenet oīs peccati In vn
denario namq; trāsgressio est de
narij. Et nos cuꝫ peccamus decalo
gum ꝑfecto preceptoꝝ dei trans
gredimur. Hinc est ꝙ in taberna
culo dei. vndecim saga cilicina fu
isse memorant. Cilicinum namq;
habitū penitentiuꝫ. ⁊ ꝑ pccīs me
rentium designat In tabernaculo
ergo dei vndecim saga cilicina fie
ri iussa sūt. ꝙ sancta eccā. non so
lum ex iustis ⁊ immaculatis. veꝝ
etiā ex pccōribus penitētib⁹ et cō
uersis existit. Hui⁹ numeri sacra
mentū petrus apl̄us agnoscens
iuda ꝑdito. noluit apl̄os in vnde
nario numero ꝑmanere. ſ; electo
mathia. duodenariū summaꝫ cura
uit supplē. Septuagies septies er
go dn̄s ꝑcepit vt ꝯdonat. ꝙ quo
ciens ⁊ quociēs aliq̄s peccauerit
tociens ⁊ tociēs ei dimittē. ⁊ nun
q̄ a dimittendo cessare debem⁹ Qꝛ
enī ꝑ hūc numeꝝ pccōꝝ signifi
cat remissio illđ q̄ manifestat ꝙ
beat⁹ lucas cathalogū dnīce gene
racōis septuagita septē generati
onib⁹ terminauit. incipiens a io
seph ⁊ vsq; ad ipsū deū ꝯditorē ꝑ
ueniēs. Quia ei dei fili⁹ ad soluen
da mūdi pccā veniebat. ideo iure
ei⁹ incarnatio septuagita septē ge
neracōib⁹ texit. ⁊ hoc ascendendo:
ꝙ viꝫ filij dei icarnatio. nrā fuit ex
ultatio. ⁊ vñ ille descēdit. inde nrā
abiectio ascendē meruit. Qꝛ vero
hic numer⁹ ex septenario ⁊ vnde
nario multiplicat⁹ exurgit signifi
cat: ꝙ oīs pccōꝝ remissio. ꝑ grāꝫ
scīi spirit⁹ fit cui⁹ donis priuari me
rent. qui cūq; fratrib⁹ in se peccāti
bus dimittē noluerūt. Sane alit̄
fratri penitēti. aliter precipimur
inimico ꝑseq̄nti veniā dare. Huic
namq; dimittendū est accepta re
missione pcci quo nos insontes
lesit. socia de hinc nobis caritate
ꝯiicet Illi vero vt cū mali vult no
bis aūt facit. nos illi semꝑ bonuꝫ
velim⁹ ⁊ si possimus eē faciam⁹.
Non enī illis q̄diu in malo ꝑseue
rant pcci sui veniā dare possum⁹.
licet velim⁹. Habem⁹ hinc duo cō
uenientissima exempla Joseph nā
q; fratrib⁹ suis salubriter castiga
tis beniuole ignouit. dauid vero
ꝑsecutorib⁹ suis impenitentibus

et ĩn malicia pdurantib⁹. q̄uis e
os fleuerit veniam tñ illis presta
re nõ potuit. Hec ẽgo precepta te
nende caritatis. que a xp̃o qui est
auctor pacis audim⁹ sedulo opeã
ri curem⁹. nec grauemur dimitte
re minima. cũ sciam⁹ nobis innu
merabilia peccatorũ i baptismo
dimissa. Sz et cotidie delinquẽtes
quotidianã a dño veniã postule⁹
Exemplo namq3 suo nos ipse ad
facilitatẽ indulgẽcie puocat. qui
totius mũdi peccã nõ solũ dimittẽ
verum etiã pprio ore dignatus ẽ ex
piare. ihs xp̃us dñs noster. qui
cũ pr̃e a spũ sancto viuit a regnat
de⁹ in secula seculorũ Amen

Feria. iiij. Scdm matheum

In illo tẽpore. Acces

serũt ad ihesũ scribe a pharisei. d.
Quare discipuli tui trans grediun
tur tradicões seniorz. Non enĩ la
uant man⁹ suas cũ panẽ mandu
cãt. Et reliq̃. Omel' lectiõis eiusdẽ

Via dei fili⁹ p salute oim
in mundũ venerãt. ideo lo
ca singula citis gressibus
percurrebat vt oibus pdesset. vni
uersis succurreret. postremo cun
ctorũ in cõi saluti consuleret. Deni
q3 vt supius euangelista loquit.
venit dñs cũ discipulis in terra ge
razenorũ. vt illis q3 optatũ leuanñ
sua visitacõe oferrz ibiq3 pharisei
iusticie inimici eum psecuti sunt.
non studio discende veritatis. sed
causa perstruende falsitatis. Naz
sicut lectum ẽ. Accesserũt ad ihm
scribe a pharisei dicẽtes Quare di

scipuli tui transgrediunt precep
ta seniorũz Non enĩ lauant man⁹
suas cũ panem manducãt. Q̃z ve
ra est ofessio dnĩ. qua supius deũ
patrem laudãs dixerat Abscõdi
sti hec a sapientib⁹ a prudẽtib⁹. a
reuelasti ea puulis Ecce gerazeni
qui min⁹ docti erant ad dñm veni
unt. infirmos suos secũ deferunt.
remedia salutis sibi suisq3 tactu
saltem fimbrie dnĩ requirunt. At
q3 ideo cupite salutis remedia ple
na id fide promerente consequun
tur. At vero scribe a pharisei. qui
populi doctores esse debuerãt. nõ
ad audiendũ verbũ. non aliquã
aie l' corpis capiẽdã medelaz. sed
ad mouendas q̃stionũ pugnas
conueniũt. eosq3 de nõ lotis mani
bus vitupare laborant. in quib⁹
nil immundicie sordidãtis reperi
re valebãt. Reuera ei seipsos ma
gis culpare debuerãt. q̃ lotas aq̃
man⁹ habẽtes. oscietiã liuore pol
lutam gestabãt. Quare inquiunt
discipuli tui transgrediunt p̃cep
ta seniorũ. Stupenda demẽtia. eũ
qui ẽ fili⁹ dei reprehendũt. cur ho
minũ tradicões non seruet. Non
enĩ aiũt. Lauãt man⁹ suas cũ pa
nez manducant. Propriũ a quo
dammõ osuetudinarũ erat iudeis
crebro man⁹ lauare. a aliqñ totũ
corpus. maxime si otigisset eos cũ
quolibet gentiliũ loqui. Sed iam
videam⁹. qua sĩna veritatis. reuin
cuntur filij falsitatis Ait illis Qua
re a vos transgredimini preceptũ
dei propter traditionem vestraz.
Ac si diceret. Cuz vos precepta dei

ꝓpter tradicõem hoim negligitis
quare discipulos meos reprehẽ
ditis. ꝙ seniorũ tradicões paruipẽ
dant vt diuina iussa custodiant
Nam deꝰ dixit. Honora patrē tu
um ⁊ matrem Et q̄ maledixerit pa
tri ł matri morte moriat̃. Honor
in sacro eloquio dupliciť accipiť
videlicet non solũ in salutando ⁊
ↄquiniscendo. sed etiaꝫ in elemosi
na ⁊ rerum necessariarũ collacõe.
Hinc aplꝯ dic̃. Presbiteri dupli
ci honore digni habeant̃. vt nõ so
luꝫ illis officiũ veneracõis deferat̃
verum etiã oportuna subsidia mini
strent̃. Vos aũt dicitis Quicunqꝫ
dixerit patri vel matri. munꝰ qđ
cunqꝫ est ex me tibi ꝓderit et non
honorificabit patrem aut matrẽ
suam. et irritũ fecistis mandatuꝫ
dei. ꝓpter tradicõem vestram Vni
uersorũ conditor ⁊ parens deꝰ im
becillitates vel etates parentũ ↄsi
derãs. in lege preceꝑat vt filij pa
rentes honorarẽt. ⁊ eis vite neces
saria ministrarent. Hanc ꝓuiden
ciam legis dei scribe ⁊ phaisei sub
uertentes. et impietatẽ ꝑ pietate
inducẽtes docebãt pessimos filios
vt que i vsus pauperũ ⁊ parentũ
erant deputanda deo offerrent.
et ita fiebat vt liberoruꝫ oblatio
sub occasione templi i lucra cede
ret sacerdotum. Ipsi etiã parentes
ea que sciebãt a filijs deo ↄsecrãta
ne sacrilegiuꝫ cõmitterẽt tangere
nolebãt. ac ꝑ hoc egestate ⁊ fame
afficiebant̃. Cum igiť pater indi
gens et imbecillis a filio aliq̃d ex
posceret. respõdebat ei doctꝰ a ma

gistris iniq̃tatis. O pater noli cõ
tristari. sed paciẽter necessitatis
huiꝰ penuria ꝑferre stude. quia mu
nꝰ quod ẽ ex me oblatũ deo tibi
proderit. si nõ corporaliter. at certe
spũaliter Potest ⁊ hũc sub inter
rogacõe habere sensũ. O pať mu
nus qđ ex me ẽ tibi ꝓderit Ac si di
ceret Exigis vt donũ quod oblatu
rus eram deo. in tuos vsus ↄsumã
et hoc tibi proderit. Dicebant hoc
scribe ⁊ pharisei. vt parentes mise
ri timerent accipere qđ oblatũ vi
debãt. et elegerũt magis inopem
vitam ducere. q̃ deo ↄsecratũ con
tingere. Ypocrite bene ꝓphetauit
de vobis ysayas dicens. Populꝰ
hic labijs me honorat. cor autem
eorum longe est a me. Preuidẽs
propheta ysayas iudeorũ simula
tionem. ꝙ contra euangelij predi
cationem venturi. ⁊ xp̃o repugnã
turi essent bene de illis ꝓphetauit.
non ꝙ hoc quod de illis dicebatur
bonum esset. sed quia ipsa ꝓphecia
optime eoruꝫ moribus ↄueniret.
Ait ergo ex ꝑsona dñi. Populꝰ
hic labijs me honorat. Iudei deuꝫ
labijs honorabant. cũ legem ab
eo datam scrutarentur. psalmos
etiam et diuinos ymnos modu
larentur Sed cor eorum longe erãt
ab eo. quia semper in maluꝫ pro
ni ferebantur cordibus ydola co
lentes de quibꝰ scriptuꝫ erat. ꝙ re
uersi sunt cordibus in egiptũ Ho
norabãt labijs deũ qñ ad xp̃m
subdola fraude dicebãt Magister
scimus quia verax es ⁊ viam dei in
veritate doces Sed cor eorũ longẽ

erat ab eo· quia idcirco loquebā
tur ista vt possent eum cesaris tra
dere potestati Hoc enim signauit
euangelista cū premisit· q abeū
tes pharisei ꝯsilium inierunt vt ca
perent ihm in sermone· Sine cau
sa autē colunt me. docentes doctri
nas ⁊ mandata hoim Inuanum il
lum labijs ⁊ lingua colebāt quo
rum corda auersa erāt: q cum cete
ris dei cultoribꝰ mercedē expectaē
nō poterant. ipso dn̄o alibi dicēte
Non oīs qui dicit michi dn̄e dn̄e·
intrabit in regnum celorū· Doctri
nas vero ⁊ mādata hoim docebāt
quia precepta dei negligentes· su
as vt supra ostensū est tradicōes
statuē volebāt· Et ꝯuocatis ad se
turbis dixit eis Audite ⁊ intelligi
te· Non qd intrat in os coinq̄nat
hoiem· sȝ qd exit de ore Hoc verbū
quod ē coicat: scārum scripturarū ē
propriū· Siquidem iudei q̄ se pplm
⁊ partē dei esse iactant cōes cibos
vocabant· quibꝰ in cōi omnes ho
mines vtunt· preter ipsos iudeos
sicut lepores· ostree· suilla caro· ⁊
huiusmodi animantia a quibꝰ p̄
ceptum ē abstinere. Commune er
go illud vocabāt. quod ceteris ho
minibꝰ ad vtendū pȝ· ⁊ nō ē de sor
te dei atqȝ ideo immundum Inde et
hoc verbū quod ē coicare p pollu
ere ⁊ coinquinare ponit· Ait ergo
Non quod intrat in os coinq̄nat
hominē. Ac si diceret Nihil quod
extra hominē est et in hominem in
greditur ipsum potest coinquinare
sed que de homine procedunt· illa
hominē polluunt· Obicit sane ali

quis· si quod intrat in os non co
inquinat hominem· quare nō vesci
mur ydolaticis· Apostolꝰ enī dicit
Non potestis calicem dn̄i bibere ⁊
calicē demoniorū· Sed sciendum q
ipsi cibi ⁊ omnis creatura dei per
seipsā munda ē· inuocacōe tamē
demonū dum ydolis offert fit im
munda· Et idcirco a sanctis viris
iuste respuitur· Tunc audientes
discipuli dixerūt ei· Scis quia au
dito hoc verbo· iudei scandalizati
sunt· Scandalizabant· quia vide
bant vno sermone dn̄i· omnes su
persticōes obseruationū suarum
elisas· qui tantummodo in cibis
sumendis vel abhominādis· atqȝ
lauachris ⁊ varijs baptismatibꝰ
suam religionem constare arbi
trabantur· ignorantes quod apo
stolus dicit· Esca aūt nos non cō
mendat deo Scandalum vero gre
cus est sermo· quē nos offendicu
lum vel ruinam vel inpactionem pe
dis possumꝰ dicere. Pharisei ergo
in verbo dei scandalizabant· qui
peruerse mētis obstinatione ceca
ti· non salutē in doctrina xpristi sȝ
pdicōis eterne ruine occasionē in
ueniebāt· At ille respondens ait
Omnis plantatio quā nō planta
uit pater meus celestis eradicabi
tur· Hunc locum sibi fauere arbi
trant hij q̄ dicūt duas esse natu
ras in hoibꝰ· alterā bonā a deo· al
terā malā a pncipe tenebrarū diabo
lo· ⁊ plātacōem quā non plātauit
pr̄ nām mali accipiūt· Sȝ sciēdum
q oīs natura a deo ē ⁊ bona ē· sed
q inest hominibꝰ liberū arbitriū

ideo bona est plātacō natuē ꝫ ple
rūqꝫ mala volūtate. Hinc ihr eremi
as ait Ego te plantaui vineā elec
tam. quō conuersa es in amaritu
dinem vitis aliene. Ergo quod de
us plantat nemo potest eradicaē
nisi ipsa natura prebeat assensuz
Sane pōt hic oriri non absurda
questio. Naz si oīs plantatio quā
non plantauit pater eradicabit
ergo eradicabit ⁊ illa de q̄ apl'us
dicit. Ego plantaui. apollo riga
uit. Sed attendendū qđ sequitur
deus aūt incrementū dedit. Igit
plantantē paulo. apollo rigante
deus suis operarijs cooperat ⁊ cuz
eis plantat ⁊ rigat. Simile illos ce
ci sunt duces eorū Ceci erant pha
risei. qui tenebrosas traditiones
quas ipsi adinuenerant obfuā
tes lucem mandatoruz dei non cō
siderauerūt. De qua psalmista di
cit. Lucerna pedib⁹ meis verbum
tuum. ⁊ lumē semitis meis Nō so
lum ceci. ꝫ ⁊ duces eorū dicuntur
Quia tales nō solum sibi nō ꝓspi
ciūt. ne in foueaz pdicōis incidāt
sed et sibi obsequētes in precipi
ciū mortis secū trahunt. Hos er
go ⁊ oēs puersos doctores p̄cipit
saluator sinendos. ⁊ suis erroribꝫ
ac libero arbitrio dimittendos. sci
ens eos postq̄ semel exciderint. ā
vix aut nullaten⁹ ad veritatē pos
se retrahi. Hinc ⁊ apl'us precipit
dicens Hereticum hoiem post pri
maz ⁊ secūdaz correpcōem deuita
Respondens aūt petrus dixit. Edis
sere nobis pabolaz istam. At ille
dixit. Adhuc ⁊ vos sine intellectu

estis. Sācti apostoli adhuc min⁹
docti erāt. ⁊ ideo verba dei absolu
te ꝓlata non intelligebāt. sed qđ
aperte dictū fuerat ⁊ patebat au
ditu. pabolice dictū putabāt. ide
oqꝫ in re manifesta. misticā requi
rebant intelligenciā. Proinde cor
ripiunt a dño. qꝛ p figuras dictū
putarent quod pspicue locut⁹ fu
erat. Adhuc inquit et vos sine in
tellectu estis. Non intelligitis. q̄a
omne quod intrat in os in ventrē
vadit et in secessum emittit. Hāc
dñi sniam heretici calumniantur
eūqꝫ reprehēdūt quasi phisice dis
putacōis ignarū. q̄ ait oēs cibos i
ventrem ire. et in secessum digeri.
dicit eñi susceptas escas ⁊ ex at
tritu dentiū colliqꝫ fractas p art⁹
venas medullas neruosqꝫ diffun
di. Vnde ⁊ videmus multos q̄ vi
cio stomachi perpetez patiunt vo
mitū. post prādia statim euomē
quod ingesserūt. ⁊ tam corpulen
tos esse: qꝛ ad p̄muz esce attactuz
liquidior cibus ⁊ potus per mem
bra funditur Sed hij tales cū vo
lunt reprehendere impuriciam a
lienam ostendunt suam Quamuis
enim tenuissimus humor ⁊ liq̄ns
esca fit. tamen ⁊ ipsa cum artubꝫ
et venis suscepta fuerit ⁊ decocta
per occultos meatus quos poros
dicunt. ad inferiora purgāda de
labitur. ⁊ sic i secessum vadit Que
aūt procedūt de ore. de corde exeūt
⁊ ea coinquinant hominez De cor
de eñi exeunt cogitacōes male ho
micidia adulteria. fornicacōes fur
ta. falsa testimonia. blasphemie.

Notãdũ ꝙ dñs cogitacõnes ma
las de corde dicit exire Nam plato
ph̃s dicit sedem anime in cerebro
esse. Sed oportet vt principalio
rem sedem anime in corde accipia
mus. vbi quasi ĩ quodã meditul
lio ↄsistens cogitacões disponit. ⁊
membris corporis vitalem submi
nistrat affectum. Simul etiã hac
sentencia arguũtur. qui dicũt co
gitationes a dyabolo immitti. et
non ex ꝓpria voluntate nasci. Dya
bolus eñ adiutor ⁊ incensor esse
potest malarũ cogitationum. au
ctor vero esse nõ potest Sed nequa
q̃ꝫ recipiendũ est dyabolũ secreta
cordis posse rimari. Jlle eñ semp
in insidijs positus quod aio verse
mus. ex habitu ⁊ gestibus ipsi⁹
corporis existimat. cum tñ penit⁹
cogitacões cordis nequeat intue
ri. qd sibi soli reseruauit cui dictũ
est. Tu solus nosti corda filiorũ
hominũ. Cũ erga ipsas cogitacõ
nes videre non possit. signis qui
busdã ⁊ motib⁹ illas deprehẽdit.
Verbi gracia. Si nos viderit pul
chram mulierem crebro inspicẽ.
intelligit cor amoris iaculo vulne
ratũ. sicq̃ꝫ prauis suggestionib⁹
stimulat ad fornicandũ. Si nos
contra proximũ rancorẽ vocis vel
trucez aspectũ leuare ↄspexerit. in
telligit cor inuidia tabescere. sicq̃ꝫ
ꝑ iraz ad homicidij facin⁹ inflam
mat. Si ieiunio cũ tpe viderit nos
ad fenestrã crebro respicere. et in
solis radio curiosius horã denota
re. gule vicio ↄuincit animũ sau
ciatum. Si gemmarũ vel auri vel
quarũlibet rerum pulchritudinez
nos ardenter intueri conspexerit.
intelligit in corde latere malũ aua
ricie. ⁊ idcirco ꝓuocat ad furta.
Attendendũ vero ꝙ hec que apta
sunt opa saluator cogitacões ap
pellat: ꝙ primũ ↄcupiscẽtia corde
concepta. cogitationũ fomitibus
nutrit̃. ⁊ sic demũ ad operationez
perducit̃ Et ideo dñs hec opa cogi
tationes vocat quarum indicia ho
stis callidus ꝑ quasdã habitudi
nes moꝝ inuestigans. hũanum
gen⁹ decipere festinat. ⁊ ad agen
da que diuin⁹ sermo ꝓhibet insti
gat. vt hoiem ad imaginez dei cõ
ditũ polluat. Vnde ⁊ dñs enume
ratis cogitacõibus malis subiun
xit. Hec sũt que coinquinãt homi
nem. non lotis aũt manib⁹ man
ducare non coinquinãt hominez
Sꝫ pharisei iuxta litteram cuncta
accipientes. ⁊ spũalia ꝓphetarũ
verba spũaliter intelligere nolẽ
tes. quecũq̃ꝫ illi de cordis simul ⁊
corporis mũdicia precipiebant
dicẽtes. Lauamini mundi estote
Et alibi. Mũdamini qui fertis va
sa dñi Hec isti in sola corpoꝝ mũ
ditate seruãda credebãt. Sed fru
stra man⁹ abluebãt. frustra bap
tisabant̃. qui fonte saluatoris ab
lui ↄtemnebant. Sed quid ꝓdest
exterius excandidare cutem. ⁊ in
terius inuidia ⁊ auaricia. ceteris
q̃ꝫ vicijs sordidam gestare mẽtez
Tales ei recte ↄpantur sepulcr̃s
dealbatis q̃ a foris candida vidẽ
tur. interi⁹ vero sordib⁹ et fedo ca
dauere plena sũt Ergo ſm apl̃m

Mundem⁹ nos ab omni inquina
mēto carnis et spirit⁹. satagam⁹
habere mundā animā in corpore
mundo. vt sic pficiam⁹ sanctifica
tionē in timore christi. Cui est ho
nor et gloria in secula seculorum.

Feria quinta Scd̄m lucam

n illo tempore. Sur
gens ih̄s de synagoga introiuit
in domū symonis Et reliq̄. Omeli
am req̄re sabbato post penthecos
tes

Feria sexta Scd̄m iohannē

nillo tēpore venit
ihesus in ciuitatē samaritanoruz
que vocat̄ sychar iuxta predium
quod dedit iacob ioseph filio suo
Erat autē ibi fons iacob. Jhesus
aūt fatigat⁹ ex itinere. sedebat sic
sup fontem. Et reliqua. Omelia le
ctionis eiusdem

X hac lectiōe vera nr̄i re
demptoris quā ex nob᷑ a
pro nobis assumpsit hu
manitas ꝯmendat̄. Cū enī esset
verus filius dei beate summ⁹. a su
me beat⁹. bona cūcta tribuēs nul
lius egens. ꝓpter nos redimēdos
hō fact⁹. ita sese nostre infirmita
ti ꝯtēpauit vt oīa q̄ nostre fragili
tati ꝯuenīūt in se excepto pctō sus
cipet. Deniq̧ is qui panis vite e
rat esuriit. fons iusticie sitiuit. fa
tigatus ē ex itinere q̄ erat via. qui
q̧ lux erat mundi. nostro pmisit
mēbra sopori. Modo nēpe ait euā
gelista Jhesus fatigat⁹ ex itinere
sedebat sic sup fontē Sed videndū
ex quo itinere dn̄s fatigat⁹ dicat̄
Supra legit̄ ꝙ cū audisset ih̄s ꝙ
dixerūt de eo pharisei ꝙ plures di
scipulos facit a baptisat. ꝗ̄uis n̄
baptisaret ſꝫ discipuli ei⁹ reliquit
iudeaz. a abiit iterū in galileā Ve
nit ergo in ciuitatē samaritanorū
que dicit̄ sychar. iuxta predium
q̄d dedit iacob filio suo ioseph v
bi erat fons iacob. Ac deinde fati
gat⁹ ex itinere. Pro nobis ergo a
ex nobis fatigari potuit. qui in se
motu stabilis a statu mobilis sp
fuit. Sedebat sup fontē. vt lassitu
dinis incōmodū releuaret. a pso
nam a dignitatez magistri intede
bat. Sedē nāq̧ magistroꝝ ē. Ve
nit ergo dn̄s in ciuitatē samarita
norū. vt illis q̧ in transitu. doctri
ne sue beneficiū impertiret. Ad pre
diū vero quod dedit iacob filio su
o ioseph. idcirco accessit. vt illuz
se esse ostēderet quē scīs ioseph
presignauerat. quē vero sola lūa
venerant̄. a cui astra oīa famulā
tur. quēq̧ fratres impii iudei. s. in
iusto odio psequebant̄. Sedit su
per fontem. ꝙ ibi nouerat ventu
ram mulierem. quaz credituram
ante secula presciebat. Vnde seq̄
tur Venit mulier de samaīa hau
rire aquā dicit ei ihesus. da mihi
bibere. Quid est ꝙ dn̄s a mulière
samaritana potū exposcit. qui in
sequentib⁹ affluentiam fontis in
se credentibus daturuz promisit.
Sed sitiebat nō tam aquaz ꝗ̄ mu
lieris salutez a fidem. Deniq̧ q̄lis
sit sitis dn̄i ex sequentibus daret

vbi dicit. Meus tib⁹ est. vt faciã
voluntatez patris mei. Qualis er
go cibus eius. talis et potus est.
Hoc ẽ ego desiderabat. hoc sitiebat
vt in illa voluntatẽ patris pficẽt
Sed carnalis adhuc mulier sitiz
dñi carnaliter accipiẽs respõdit.
Quõ tu cũ iude⁹ sis bibere a me po
scis que sum mulier samaritana
Hoc quã ẽ miraretur oñt subinfe
rens Non enĩ coutunt̃ iudei sama
ritanis. nullius rei vsuz cũ ill' hñt
nec in aliquo participes sũt eorũ
Execrant̃ eniz illos ⁊ odiũt q̈ ip
sorũ regionẽ possideãt. vel q̈ deuz
simula ydola colãt. Vnde ⁊ p ma
gna ɔtumelia dicebãt. si quez sa
maritanũ vocassent. quo noie cre
bro xpristũ legunt̃ iniuriasse. Sz
audiam⁹ quid dñs erranti ⁊ in te
nebris agenti mulieri respondeit
Si scires inquit donũ dei. ⁊ quis ẽ
qui dicit tibi. da michi bibere. tu
forsitan petisses ab eo et dedisset
tibi aquã viuam. Donuz dei quid
ẽ aliud q̈ spiritussanct⁹. ¶ Hoc do
num post suam ascensionez fideli
bus dedit: q̈ ascendens in altum
captiuam duxit captiuitatẽ dedit
dona hoibus. Et sicut alibi idẽ eu
angelista dicit Nondũ erat spũs
datus. q̈ ihesus nondũ erat glo
rificatus. Ostendit se ergo dñs.
non talem sitire aquã qualez illa
intelligebat ¶ Fidem namq̈ ei⁹ siti
ebat. ⁊ idcirco ei sitienti spũm da
re volebat Hec ẽ aqua de qua ali
bi stans in templo dicebat Qui si
tit veniat et bibat. ⁊ de ventre ei⁹
fluent aque viue Quod exponẽs

euangelista subiunxit. Hoc autẽ
dicebat de spũ quem accepturi e
rant credentes in eũ. Ait ergo. Si
scires donuz dei. ⁊ quis ẽ qui dicit
tibi da mihi bibere. tu forsitan pe
tisses ab eo. ⁊ dedisset tibi aquã
viuam Scire xpristũ non poterat
quia donũ dei. i. spiritumsanctum
nõ habebat Et ideo q̈ xpristuz ig
norabat aquã viuã ab eo petere
nesciebat. Sed adhuc in carnali
sensu mulier pseuerans respõdit.
Dñe neq̈ in quo haurias habes
⁊ puteus altus est. vnde ergo ha
bes aquã viuaz Nunq̃d tu maior
es patre nostro iacob. q̃ dedit no
bis puteũ. ⁊ ipse ex eo bibit et fi
lij eius ⁊ pecora ei⁹. ¶ Notandũ ve
ro q̈ hic puteũ dicit cũ superi⁹ fo
tem noiauerit. q̈ nimirũ omnis
puteus fons. nõ aũt ois fons pu
teus. Que verba sicut apta ⁊ pla
na trãscurrentes. audiam⁹ quid
ei dñs responderit supiora sua ver
ba exponens Ait enĩ Omnis qui
biberit ex aqua hac sitiet iterũ. q̃
aũt biberit ex aqua quaz ego da
bo ei non sitiet in eternũ. Sz aqua
quã ego dabo ei. fiet in eo fons a
que salientis in vitam eternã. Qui
bus sermonib⁹ dñi delectata ⁊ tã
ti muneris ɔsors esse cupiẽs ⁊ ad
huc prudentiã carnis amplectẽs
respondit Dñe da mihi hãc aquã
vt nõ sitiam. neq̈ veniã huc hau
rire. Ait illi dñs. Vade voca viruz
tuũ ⁊ veni huc. dicit ei. Nõ habeo
virũ. Dicit ei ihs Bene dixisti q̈a
non habes virũ. quinq̈ enĩ viros
habuisti. ⁊ nunc quẽ habes non

est tuus vir. Nouerat certe dn̄s il
lam non habere viruꝫ. et ista loq̄
batur vt paulatim eā a carnali i
tellectu retraheret. et ad intelligē
dum q̄s esset qui cū ea loquebat̄
pduceret. Deniq̃ mulier audiēs
que circa se erāt. primo eū ꝓphe
tam. postmodū xp̄m ↄfessa est.
Sed hec hystorie sic ē plana sim
plicitas vt ī ea sensuū lateat alta
profunditas Si ergo aliquid iaꝫ
de hoc dono dei ⁊ de spirituali gu
stauim⁹ spūaliter ista tractemus
Et primo videam⁹ quid sig̃ficet. ꝙ
hora sexta dn̄s ad puteū venisse dr̄
Hora sexta sextam mūdi etatē sig
nificat. qn̄ tam̄ꝙ in senectute mū
di dn̄s et redemptor noster hodie i
dutus venit ad puteū. ad tenebro
sam viꝫ mundi huius pfunditatē
de illa celoruꝫ sublimitate ad infi
mas terre partes dignatus ē des
cendere. Hora ergo sexta dn̄s ad
puteuꝫ venit. qn̄ ad inferiores cir
culos a summo celi centro incepit
declinare. ꝙ nouissima seculi vt di
ctum ē etate. fili⁹ dei ad terrenū la
borem nr̄m dignatus ē descendere
vt nos doceret exuere veterē hoieꝫ
cū actibus suis ⁊ induere nouum. q̄
sm̄ deū creatus ē Qꝫ fatigat⁹ venit
infirmitateꝫ carnis. ꝙ sedit hūili
tateꝫ ostēdit. Fatigat⁹ ergo rese
dit. ꝙ ⁊ imbecillitatē carnis p no
bis suscepit. ⁊ hō humil' inter ho
mines apparuit. De hac infirmita
te carnis ei⁹ dicit ꝓpheta. Vidim⁹
eū ⁊ non erat aspect⁹. ⁊ desideraui
mus eū despectū ⁊ nouissimū viro
rum. virū dolorum. ⁊ scientē infir
mitatē. De humilitate vero ei⁹ ait
apostol⁹. Humiliauit semetipsū
factus obediēs vsq̃ ad mortē. mor
tem aūt crucis Mulier hec samari
tana gentiū est eccā. que bene sa
maritana vocatur Samaria enī p
ydolatria solet accipi Hinc ꝓphe
ta christi prenuncians incarnatōē;
dicit Anteꝙ sciat puer vocare pa
trem ā matrem suaꝫ accipiet vir
tutem damasci ⁊ spolia samarie.
Xp̄s nāq̃ virtuteꝫ damasci ac
cepit. qn̄ ei magi aurū obtulerūt.
in quo quondā ipsa potētissima
ciuitas cōfidebat. Accepit spolia
samarie. i. hoies ydolatrie captiui
tate oppressos ad libertateꝫ noue
gracie reduxit. Apte igit̄ hec mu
lier samaritana dicit̄. ꝙ scā eccia
ante xpristi aduentum ydolatrie
cultui dedita erat. nihilq̃ aliud a
gere nouerāt. ꝙ circa seculi curas
vanis cupiditatib⁹ occupari H°
enī significat. ꝙ cuꝫ ydria ad pu
teū hec mulier aquā haurire veni
ebat. Poscebat dn̄s ab ea bibere
salutē gentiū sitiēs. quaten⁹ eas
ab errore erueret. ⁊ ad xp̄iane fi
dei religionem adduceret. Quinq̃
viri quos habuerat. quinq̃ sen
sus corpis accipiūt̄. visus viꝫ au
ditus. gustus. odoratus. ⁊ tactus
Et visu quideꝫ alba ⁊ nigra quoq̄
modo colorata videmus. Auditu
rauca sonoraq̃ captam⁹ Olfactu
odorifera ⁊ fetecia discernim⁹ Gu
stu dulcia simul ⁊ amara pcipi⁹
Tactu vero q̄ p oīa corpis mem
bra diffunditur. calida ⁊ frigida
mollia ⁊ dura leuia ⁊ aspa sentim⁹

Istis quinqꝫ sensibꝰ ecclesia gen
tium ante aduentū xp̄isti subdi
ta erat. ⁊ lucem mētis nō hn̄s. car
nalem vitā sine vlla intelligentia
trāsibat. Et ꝙ istos sensus nō er
ror repperit ꝗ̄ natura ɔtribuit re
cte viri quasi legittimi dicunt̄. q̄
bus primis tp̄ibus seculi oēs ho
mines seruiebāt. Sed iam venerat
tp̄us quo nō illis sensibꝰ rectoibꝰ
aīa vteret̄. sed haberet virū ⁊ raci
onalem sp̄m. cui illos priores vi
ros ⁊ quinqꝫ sensus in famulatum
subiceret. nec iam aīa quinqꝫ viris
subderet̄. sed verbum dei amplecte
ret̄. sp̄ū xp̄o inhereret nec p̄ntibꝰ
delectaret̄. sed eterno cū amoē fru
eret̄. Sed qm̄ adhuc pristino er
rore tenebat̄. nec eam post quinqꝫ
viros ⁊ post tp̄us quinqꝫ sensuum
carnaliū verbū dei acceperat. ꝗ̄ dy
abolus ɔplexu adulterino illectā
obtinebat: ait dn̄s Voca virū tu
um ⁊ veni huc Quod est dicere Re
moue te ab affectiōe carnali in q̄
nunc es. ⁊ spiritū intelligētie euo
cato presens adesto Vir enī aīe
est quodāmodo sp̄us hoīs q̄ aīa
lem affectionē tanq̄ ɔiugē regit.
De quo aplus dicit Nemo scit ho
minū que sūt hoīs nisi sp̄us hoīs
qui in ipso ē. Sed cū illa responde
ret. Non habeo virum audiuit. Be
ne dixisti. quinqꝫ enī viros habu
isti ⁊ primo tp̄e quinqꝫ sensibus
corpis seruiuisti. Nunc ergo quē
habes non ē tuus vir: ꝙ non ē in
te sp̄us qui intelligat deū. cū quo
legittimū possis habē ɔiugiū. sed
error dyaboli tibi dominatur q̄ te
adulterina ɔmaculacōe corrupit
Et fortassead hoc ptinet qd hec mu
lier post quinqꝫ carnales respon
siones sexto iam xp̄m noīat. Nam
prima eius responsio fuit. quō tu
cū iudeus sis bibere a me poscis q̄
sum mulier samaritana. Secūda.
dn̄e neqꝫ in quo haurias habes
⁊ puteꝰ altus ē Tercia. dn̄e da mī
hanc aquā vt non sitiā in eternū
Quarta. nō habeo virū Quinta. vi
deo ꝙ ꝓpheta es tu. p̄res nr̄i in mō
te hoc adorauerūt Sexta aūt iā re
sponsione xp̄um fatet̄ dicēs. Scio
ꝙ messias venit qui dr̄ xp̄us Sed
adhuc errat. ꝙ venturū eum expec
tabat. quē p̄ntem hēbat Nondum
enī virū suū vocauerat ꝗ̄ vicinum
erat. vt error iste tanq̄ adulter
expelleret̄. ⁊ intellectꝰ rationalis
introduceret̄ Ait ergo mulier Do
mine video ꝙ ꝓpheta es tu Jam q̄
si vir ceperat intellectꝰ eius appro
pinquare. sed nondū plene adue
niebat. Prophetam enī dn̄m puta
bat. nec p oīa errabat. Nam lon
ge ante moyses de eo dixerat Pro
phetam vobis suscitabit deꝰ de fra
tribꝰ vestris tanq̄ me audite. Pa
tres nostri in mōte hoc adorauerūt
⁊ vos dicitis ꝙ iherosolimis ē lo
cus vbi adorare oportet Contētio
erat inter iudeos ⁊ samaritanos.
ꝙ iudei solūmodo iherosolimis ī
templo a salomone ɔstructo. deū
adorabant. Samaritani vero lōge
positi ⁊ ipsi deū. sed nō ī illo tēplo
adorabant Ideoqꝫ iudei se extolle
bant ⁊ meliores se dicebāt. qui de
um ī templo a sapiētissimo hoīm

edificato colebāt. Quib⁹ dicebāt samaritani Quare meliores vobis nobis vos esse putatis. ꝙ tēpluȝ habetis quod nos nō habemus Nunq̄d patres nostri qui deo placuerūt. nōne in mōte hoc adorauerunt. Et ipsi certe templuȝ nō habebāt. sed hic adorabāt vbi ⁊ nos adoram⁹. Vtriqȝ ꝯtendebant. illi pro templo. isti ꝑ monte. ⁊ vtriqȝ veritatis erant ignari. Sȝ q̄d dn̄s mulierem doceat audiam⁹. Dixit ei ihesus Mulier crede michi. ꝙ venit hora qn̄ neqȝ in monte h° neqȝ in iherosolimis adorabitis patrē Crede inquit michi. Est em̄ in te q̄ credit: ꝙ cepisti adesse intellectui qn̄ me ꝓphetam agnouisti. Crede ergo mihi. ꝙ scriptum ē. Si non credideritis nō intelligetis Veniēt aūt ait dies qn̄ neqȝ in monte h° neqȝ ī iherosolimis adorabitis patrem. Tempus euāgelice grē q8 iam instabat dicit. qn̄ ablata oī vmbra figurarū. veritas pura luce mentes credentiuȝ illustratura erat. Deus em̄ non loco ꝯtinet. q̄ celum ⁊ terraȝ adimplet. nec in tēplis manufactis. sed in sāctis mētibus habitat. Vos inq̄t adoratis quod nescitis: nos adoram⁹ quod scim⁹ Multū honoreȝ iudeis tribuit. qui dei cognicōeȝ habebant. legem ⁊ ꝓphetas acceperāt quoruȝ ē testamentū ⁊ legislatio ⁊ ꝓmissio quoꝝ patres ex quib⁹ xp̄us. qui est benedict⁹ in secula Hoc est em̄ quod dicit. Salus ex iudeis ē. q̄a saluator ex illo populo natus ē. Honorabat iudeos. ſȝ nō istos reprobabat. Ipse em̄ erat lapis angularis. qui ex gentib⁹ parietem parieti ex iudeis copulat Q8 vero ait. nos adoram⁹ quod scim⁹. nō ad oīm ꝑsonas ē referendū. ſȝ ad illos tantū qui sapientes ⁊ veritatis doctores quales erant apl̄i. q̄les fuerant ꝓphete. ceteriqȝ qui vel xp̄ūm venturū fide expectauerunt vel venientē fideliter susceperūt. Dicit illi mulier. Scio ꝙ messias venit qui dicit̄ xp̄us. Pietas catholica satis nouit. ꝙ messias hebrayce. xp̄us grece. vnctus latine dicit̄. Scio inquit. ac si diceret. Quid necesse est nos ꝑ monte. illos ꝑ templo ꝯtendere. Cū em̄ xp̄us veneit montē spernet. templū euertet. et nos docebit vt in spiritu ⁊ veritate adorare noscam⁹ Sciebat iaȝ hec mulier a quo docēda esset. sed docentē nonduȝ agnoscebat. ideoqȝ digna erat que nō differret̄. ſȝ cui christus iam manifestaret̄. Dicit ei ihesus Ego sum qui loquor tecū Ecce adest vir quē vocare iubebat Factum ē ſm apl̄m caput mulieris vir. caput aūt viri xp̄istus. Sed illa postq̄ audiuit. ego sum nihil respondit: ꝙ manifeste iaȝ xp̄istum cognouit. Et ꝯtinuo discipuli eius venerunt. ⁊ mirabantur ꝙ cuȝ muliere loquebat̄. Venerūt discipuli qui erant ī ciuitate vt cibos emerent. Mirabantur tantam xp̄isti dignacōem. tantā clemenciā qua ꝑditam oueȝ querebat. qua gentilem ⁊ erroneam mulierem docebat. Hanc eius misericordiaȝ. hanc eius bonitatem

inestimabilem mirabant̃. nõ ma
li aliquid suspicabant̃. Reliq̃t er
go mulier ydriam suã ⁊ abijt i ci
uitatẽ suã. ⁊ dicit illis hoibus. Ve
nite ⁊ videte hoiem qui dixit mihi
oia quecunq̃ feci Proiecit ydriã
suam quã ob nimiam auiditatẽ
suã. nõ iam vsui sed oneri deputa
bat. vt expedita atq̃ exonerata
xp̃m annunciaret. Sed ⁊ mistice
sancta ecc̃ia postq̃ ad fidez xp̃i ve
nit. ydriam piecit: q̃ cupiditatib⁹
renunciauit. Ydria em̃ illa amo
rem seculi figuraliter exp̃mebat
qua sibi hoies de tenebrosa ac in
ymũ demersa ↄuersacõe quasi de
puteo voluptatẽ hauriebãt Qua
percepta iteruz sitiunt: q̃ expleta
voluptas nõ satiat. sed ad maio
rem sitim mali operis accẽdit Ve
nite inquit et videte hoiem q̃ dixit
mihi oia quecũq̃ feci. Paulatim
venit ad predicanduz xp̃m. Pri
mo eũ vocat hominẽ. ne si xp̃istũ
primo diceret. auditores irascerẽ
tur ⁊ indignarent̃. sicq̃ ad euz exi
re nollent Interea rogabãt eum
discipuli dicentes. Rabbi mãdu
ca. Ille aũt dixit eis. Ego cibũ ha
beo manducare. quẽ vos nescitis
Dixerũt ergo discipuli eius. Nun
quid aliquis attulit ei manduca
re? Quid miruz. Si mulier samari
tana superius nõ intelligebat quã
aquam dñs ei pmitteret. ecce ipsi
discipuli nunc non intelligunt de
qua esca dñs dicat Sed verus ma
gister instruit eos. non sicut muli
erem p anfract⁹ ⁊ sermonũ circui
tus. Sed apte ostendit sp̃ualẽ no
minare cibũ. Ait em̃. Meus cib⁹
est vt faciã voluntatẽ p̃ris mei q̃
in celis ẽ. vt pficiaz opus ei⁹. Vo
luntas patris ẽ vt credam⁹ in fili
um ei⁹. Sicut alibi dicit. Hec ẽ vo
lũtas patris mei q̃ misit me vt cre
datis in eũ quẽ misit ille Opus ve
ro patris puisio nostre redẽpcõis
Cib⁹ ergo xp̃i fides nostra ⁊ salus
est. Atq̃ ideo pficiebat volũtatẽ
patris. . oms in se credere docendo
Perficiebat opus ei⁹ hũane redẽ
ptionis misteriũ maturãdo. Nõ
ne vos dicitis. q̃ adhuc quatuor
menses sunt. ⁊ messis venit. Op⁹
illum vrgebat. ⁊ quodã feruore p
perande salutis nr̃e exardescebat
Jam operarios ⁊ predicatores in
munduz mittere volebat. Vos in
quit dicitis. ꝙ adhuc q̃tuor men
ses sũt ⁊ messis venit. Sed ego vo
bis aliã messem iam ortam. iam
maturã. ⁊ ad metendũ paratam
ostendo. Ecce inq̃t dico vobis. Le
uate oculos vestros ⁊ videte regi
ones q̃ albe sunt iam ad messez
Ergo temp⁹ est vt messores mit
tant̃. Quod ẽ aperte dicere Intelle
ctu mentis ↄsiderate deũ mundo re
conciliari. et transacta hyeme in
fidelitatis. adesse fidei calorez. iam
q̃ parata esse corda gentium. vt
ex illa messez iusticie vestra predi
cacõe colligatis In hoc em̃ verbũ
est verum: q̃ alius ẽ qui seminat
alius qui metit. Ego misi vos me
tere quod vos nõ laborastis. Alij
laborauerunt ⁊ vos in labores eo
rum introistis. Non misit domin⁹
seminare discipulos. sed metere.

dirigunt̄ em̄ vbi iam alij labora
uerunt. v ad iudeos primū quib9
prophete xpristū prius annūcia
uerant Et vbi laboratū erat. vtiꝗ
seminatuȝ erat Quod vero semina
tum erat iam maturū. falcem ⁊ tri
turam querebat. dirigunt̄ ergo
apostoli quo iam predicauerāt
prophete. Ipsi em̄ seminauerunt
hoc quod ad hui9 mulieis notici
am puenerat Vnde dicebat Scio
ꝙ messias venit. qui dicit̄ xpūs.
Hec messis primū in iudea collec
ta ē. qn̄ predicante petro vna die
crediderūt tria milia. alia die quī
ꝗ milia. et deinceps multa milia.
Etenīȝ qui crediderant. afferebāt
rerum suarū precia. ponētes ante
pedes apostolorum. vt expediti a
sarcinis seculi. liberi xpūm seque
rent̄. De hac messe pauca grana
p orbem sparsa. innumeram mes
sem p totum mundū genuerunt
que in fine seculi colligenda ē. In
tuendū vero quod supra dixit. vt
et qui seminat simul gaudeat ⁊ q̄
metit Prophete em̄ seminatores
⁊ apl'i messores disparis tpis la
bores habuerūt. s; vnā mercedem
acceperūt ⁊ fructū pariter invitaȝ
eternā ꝯgregauerēt Ex ciuitate āt
illa multi crediderūt in eū samari
tanorū. ꝓpter verbū mulieris te
stimoniuȝ phibentis: ꝙ dixit mi
hi oīa quecūꝗ feci. Cuȝ venissent
ergo samaritani ad illuȝ. rogaue
runt eū vt ibi maneret. Et mansit
ibi duos dies. ⁊ multo plures cre
diderūt in eū. ꝓpter sermonē eius
Et mulieri dicebāt Quia iam non
propter tuā loquelam credimus
ipsi ēniȝ audiuimus ⁊ scimus. ꝙ
hic est vere saluator mundi. Pri
mo quidē samaritani famam dm̄
audierūt. postmoduȝ ꝯspexerunt
Nec hoc sufficit. sed etiam rogauē
runt eū. vt saltem aliquos dies a
pud illos maneret. Nec iam se ꝓp
ter hoc de quo mulier testimoniū
phibuerat credere dicebāt. sed se
ipsos vere cognouisse ⁊ scisse. q̄a
ipse esset saluator mūdi. Cita cre
dulitas samaritanorū exaggeāt
multum. ⁊ aggrauat infidelitateȝ
iudeorum. Samaritani vero certe
nullum miraculū viderāt. nō mor
tuum resuscitatuȝ inspexerāt. non
mare pedib9 transmeatuȝ accepe
rant. sed tantū quod mulier dice
bat. ꝙ dixit mihi oīa quecunꝗ
feci. Iudei vero innumera quotidi
e mirabilia cernentes. non soluȝ
non credebant verum etiaȝ sue sa
lutis psequebant̄ auctorem. Sic
etiā q̄tidie fit apud gentiles Cuȝ
em̄ a christi amicis xpristuȝ pre
dicare audiūt et credunt. quasi p
famam mulieris predicantis ad
xpristum veniunt. sicꝗ eo apud
illos manēte. iam robustius p se
ipsos q̄ta veritas xpristiane fidei
q̄ta sit salus in xpristū credentib9
ex tpe cognoscūt Nec vacat ꝙ bi
duo apud eos māsisse dr̄: ꝙ nimi
rum in se credētes xpūs duobus
preceptis instruit caritatis docēs
eos deū diligere sup oīa. proximū
sicut seipsos. Biduo ergo apud
samaritanos mansit. ꝙ in eorum
cordib9 requiescit. quos gemine

caritatis lampade feruere cogno
uerit Nec illud omittendũ ꝙ nul
la noctis ſꝫ soliꝰ diei ſit mẽtio. Nõ
eniꝫ põt eſſe ſocietas luci ad tene
bras Johãnes enĩ dicit. Deꝰ cari
tas ẽ Idem ꝗꝫ alibi dicit Deꝰ lux ẽ
et tenebre in eo non ſũt vlle. Si er
go deꝰ caritas ẽ. et ſi deus lux ẽ. er
go caritas lux ẽ. Vbi ergo carita
tis lux ẽ. quis tenebris locꝰ eſſe
poteſt. Et ecõtra. vbi caritas nõ
eſt nulla ibi lux. ſed oĩa tetra ob
ſcuritate nigra ſunt. Hinc iohes
Omnis ꝗ nõ diligit fratrem ſuuꝫ
in tenebris ẽ. ⁊ i tenebris ãbulat
⁊ neſcit quo eat Qui aũt diligit. ĩ
lumine manet. Hanc igiť in ꝗ̃tũ
poſſumus efficaciter teneamꝰ vt
xp̃o inhabitante gaudere merea
mur. Proiciamꝰ a nobis noxiarũ
ydriam cupiditatũ. et ad bona q̃
deo inſpirante cognouimꝰ. nobiſ
cum alios trahere feſtinemꝰ. de
mentiãqꝫ noſtri redẽptoris. pijs
vocibꝰ ac bonis actibꝰ exoremus.
vt quibꝰ iam ſuã dare dignatus ẽ
cognitionẽ. cum virtutuꝫ ꝑfectu.
ad ſue glorie digneť ꝓducere viſi
onem. Ameu

Sabbato Scd̃m iohem

In illo tẽpore. perre
xit ihs in monteꝫ oliueti. ⁊ dilucu
lo iterũ venit in templũ. Et oĩs po
pulus venit ad euꝫ. ⁊ ſedens doce
bat eos. Adducũt autem ſcribe ⁊
phariſei mulierem in adulterio de
prehenſã. et ſtatuerũt eam in me
dio. et dixerũt ei. Et reliqua. Ome
lia lectionis eiuſdem

Mnipotentiſſimꝰ dñs con
ditor. et benigniſſimus a
mator hoim. dñs noſter
iheſus xp̃iſtꝰ cuius vniuerſe vie
miſericordia ⁊ veritas. hanc ſibi
maxime circa ſuã paſſionẽ effece
rat ꝯſuetudinẽ. vt in diebꝰ quidẽꝫ
in templo quod iheroſolimiſ erat
verbũ dei predicaret. ſignã ⁊ mira
cula oñderet quibꝰ ſe dei eſſe filiũ
declararet. Sero aũt reuerteret̃ in
bethaniã. ⁊ apud amicũ ſuũ laza
rum. ſororeſqꝫ eius mariaꝫ ⁊ mar
tham noctibꝰ hoſpitaret̃ Sicqꝫ in
terdũ diluculo ad ſimile predica
tionis opus iheroſolimã reuerte
retur Scd̃m hunc igiť ſibi ꝯſuetũ
morem cũ tota die in die feſto ſce
nofegie v̄ tabernaculorũ in tẽplo
predicaſſet. veſperante iam die ſi
cut aſſerit ſanctꝰ euangeliſta. per
rexit in montẽ oliueti. ⁊ inde rurſũ
diluculo venit in templũ. Miſtice
mons oliueti. ſublimitateꝫ diuĩe
pietatis ac miſericordie deſignat
quod in ipſo ſatis claret vocabu
lo: ꝙ mons oliueti a miſericordia
nomen trahit. Oleos namqꝫ gre
ce. latine miſericordia dicit̃. Natu
ra quoqꝫ olei miſterio aptiſſime
conuenit. atqꝫ graciam premon
ſtrat miſericordie De qua pſalmĩ
ſta Suauis dñs vniuerſis: ⁊ miſe
racões eius ſup omnia opera eiꝰ.
Oleiqꝫ punctio. feſſis dolentibus
membris ſolet afferre leuamen.
Et pſalmiſta miſeracões dñi gra
cioſa laude ꝯmemorans. Qui ꝓpi
ciat̃ inquit omnibꝰ iniquitatibꝰ

tuis· qui sanat om̄s infirmitates
tuas. Pergebat ergo dn̄s in mō
tem oliueti ibiq̄ȝ manebat· vt ar
cem in se misericordie ↄstare· ym
mo se ostenderet esse ipsam mise
ricordiā ſm psalmiste vocē· Deus
inquit susceptor meus est· de⁹ me
us misericordia mea ·. Temp⁹ ve
ro diluculi quo predicaturus ihe
rosolimam redibat· temp⁹ noue
gracie exortuȝ designat· qn̄ remo
ta legaliū vmbra figurarum· lux
euangelice veritatis mundo reue
landa erat· Et oīs inquit popul⁹
venit ad eum· ⁊ sedēs docebat eos
Sessio dn̄i humilitatē incarnatio
nis eius insinuat· ꝑ quaȝ mundo
subuenire dignatus ē· Dn̄o ergo
in templo sedente oīs populus ve
nit ad eum: q̄ꝛ post q̄̃ ꝑ susceptaȝ
humanitatē· visibilem se hoībus
prebuit· ceperunt multi predicati
onem eius audire· ⁊ in eū credere
Et tanto libentius q̄̃to eū sibi per
assumptam carnē proximū factū
esse meminerant· Multi autē dixi
mus: q̄ꝛ plurimi sup̄ba mente sa
lutem quā attulerat contēpserūt
Vnde multum ante ꝑ ꝓphetam p̄
dictū fuerat Audiant mansueti ⁊
letent̄ Mansuetis igit̄ ⁊ simplicib⁹
sermonē dn̄i mirantib⁹ ⁊ intentis
sime audientib⁹· quid cōtempto
res fecerint audiam⁹ Adducūt āt
scribe ⁊ pharisei mulierem i adul
terio deprehensaȝ· et statuerūt eā
in medio ⁊ dixerunt ei· Magister
hec mulier modo deprehēsa est in
adulterio· In lege aūt moyses p̄
cepit nobis hm̄oi lapidare· tu er

go quid dicis? O captiosā venea
tio· o simulatuȝ venenate mentis
obsequiū· o labia dolosa in corde
⁊ dolum ex corde loquentia Inter
rogauit· nō vt qđ rectū est discāt·
sed vt veritati laqueos nectant·
Sciebant enī idcirco vel maxime
dn̄m a turbis amari· q̄ꝛ misericor
diam predicabat· ⁊ peccatores be
nignissime suscipiebat Ideoq̄ȝ cū
inuenissent mulierem in adulteri
o exultabāt inuenisse se tēptandi
occasionē· Adduxerūt ergo eam
ad dn̄m percunctantes quid de ea
eū iuberet· Dicebant enī ad inuicē
Si dixerit· lapidāda ē hec mulier
iux̄ decretū moysi· q̄si mīe oblitū
quā predicat deridebim⁹· sicq̄ȝ eū
odiosū turbis a quib⁹ diligit̄ faci
em⁹ Si vero lapidari eā ꝓhibuerit
quasi legis aduersariū ⁊ fautorē
scelerū publice ↄprehendemus et
mortis supplicio ↄdemnabim⁹ Sȝ
quid peruersitas valet hūana con
tra potestatē diuinā? Scriptū nā
q̄ȝ est Non ē sapientia· non ē pru
dentia· non ē consiliū contra dn̄m
Sequit̄ enī· Ihesus aūt declinauit
se deorsū· ⁊ digito scribebat in ter
ra· Per hoc q̄ꝛ se dn̄s iclinauit hu
militateȝ assumpte humanitatis
ostendit· Per digitū qui conuincti
onibus articulorū composit⁹· at
q̄ȝ ideo ceteris membris flexibili
or est· sublimitas discretionis exp̄
mitur· Per terram vero humanū
cor ostendit̄· quia illud bonaruȝ ꝫ
malarū actionū reddē solȝ fruct⁹
Expeditus aūt a phariseis dn̄s vt
de adultera sentenciā ferret· non

statim iudicat. sed prius inclinās se i terra scribit ac sic demū illis obnixe insistētib⁹ iudicat. vt nos hoc exēplo typice moneat. quatenus cū ipsi mala proximorū conspicimus. nō statim ea temere reprehendēdo damnemus. sed pri⁹ ad nostri cordis conscientiā humiliter conuersi digito discretionis ea sollicite disquiram⁹. vtrū sint opera deo placentia an displicētia. sicqꝫ diligenti meditacōne inuestigemus Temerarium est enim iudicaꝛe de erratibus alienis si adhuc reprehenderis ꝓpriis. Vnde et apl'us dicit. Fratres et si preoccupatus fuerit quis in aliquo delicto. vos qui spiritales estis. instruite hmōi in spiritu lenitatis ꝯsiderans teipsum. ne et tu tempteris. Cum aūt pseuerarent interrogātes eum. erexit se et dixit eis Qui sine peccato est vestrū prim⁹ in illā lapidē mittat. Pharisei quidem et scribe ex oī parte laqueos tetenderant. credebant qꝫ se eū posse ostendere vel immisericordem vel iniustū Sed dn̄s fraudes illoꝝ facillime sicut fila aranee ptransijt seruās p oīa. et iusticie districtionē. et pietatis mansuetudinē. Ait enī Qui sine peccato est vestrū. ecce tpancia miserantis. Rursus. prim⁹ in illam lapideꝫ mittat. ecce iusticia iudicantis. Ac si patenter diceret dicitis qꝛ moyses precepit hmōi lapidare. sed hoc a iustis et non a peccatorib⁹ fieri precepit. Primo igit̄ iusticiam legis implete. et sic mundis manib⁹ et corde. ad lapidandam reā ꝯcurrite. primo fidē et miaꝫ spiritualia videlicet p̄cepta pficite. et sic ad carnalia iudicia venite Hoc iudicio dato ꝯsistēs rum se inclinās scribebat in terra Potest intelligi dn̄m fecisse hoc iuxta moreꝫ humane ꝯsuetudis vt quasi aliud agens et vultu aliud intendens. liberam eis facultatem egrediendi daret. quos sua responsione pculsos. et in ruborem actus citius exituros q̄ plura int̄rogaturos esse cernebat. Deniqꝫ ait euangelista. qꝛ audiētes vn⁹ post vnum exibāt. incipiētes a senioꝛib⁹ In hoc vero. qꝛ ante dataꝫ sn̄iaꝫ et post. inclinato se scribebat in terra figuralit̄ admonuit. vt et priusq̄ peccantē fratreꝫ corripiam⁹. et postea anteq̄ ei ministeriū debite correpcōis impēderim⁹. sollicitī atqꝫ humili inuestigacōe perpendam⁹. vtrū aut ipsis de quib⁹ aliū castigam⁹. aut alijs peccatis obnoxij sum⁹ Sepe enī ꝯtingit vt ille qui aliū de homicidio iudicat ipse p odiū fratris anī oculos ꝯditoris re⁹ homicidij habeat̄: qꝛ scriptum ē: Omnis q̄ odit fratrem suum homicida est Nonnunq̄ aliq̄s aliū de fornicacōe accusat. et in se facinus supbie absconditū celat Cū ergo peccantē aliquē corripi⁹ pensemus sollicite. q̄ deiecti q̄ fragiles ex nobis simus. si non diuine pietatis auxilio sustētaremur Ita enī fiet. vt nequaq̄ ꝯtra eum quē corripim⁹ supbiamus. nec ꝑteruo spiritu ꝯdemnem⁹. ꝫ memores ꝓprie ꝯditionis. mansueti ac

leuiter ad emendacōēȝ delicti. sa
lubri exhortacōne ꝓuocemus Eri
gens āt se ihesus dixit ei. Mulier
vbi sūt qui te accusabāt. Nemo
te ꝯdemnauit Que dixit Nemo do
mine. Nullus quippe ausus ē con
demnare peccatriceȝ mulierem. qꝛ
dn̄o ancipiti verbi sui gladio eo
rum ꝯscientias penetrante singu
li in se cernebāt ꝙ magis dānari
deberent. Sed qꝛ accusatores iusti
cie auctoritate ꝓstrauit eam q̄ ac
cusabat magno pietatis munē
subleuauit. Sequitur em̄ dixit ei
ih̄s. Nec ego te ꝯdemnabo. vade ⁊
amplius noli peccare Tamq̄ piius
preterita peccata ignoscit. ꝫ quasi
iustus ne amplius peccare ꝑsumat
interdicit Quia em̄ deus erat ⁊ hō
ꝑ id quod homo eāt accusate mi
sereri potuit Per id vero qd̄ deus ē
dimisso scelere eā absoluit Vene
remur ergo eū ꝑ id quod deo pa
tri equalis ē. diligamus euȝ ꝑ id
quod nob ꝓximus fieri dignatus ē
Precemur eius misericordiaȝ piis
vocibus. iustis opibus. vt nos ab
oībus peccatorū nexibus soluat. ⁊
de cetero non peccare ꝯcedat. sicqꝫ
mentes nostras sci amoris sui flā
mis accēdat. vt ſm beneplacituȝ
suū. in oī bono nos ꝑseuerabiles
faciat ih̄s xp̄s dn̄s noster. Amē.

In dominica letare
Sermo beati leonis pape

Postolica dilectissimi sen
tentia nos admonet. vt
deponētes veterem hoiem
cū actibus suis de die in diem sācta
ꝯuersatione renouemur. Si emꝫ
templū dei sumus ⁊ mentium no
straꝝ spiritussanctus inhabitator
est. dicēte apostolo. vos em̄ estis
templū dei viui. multa nob vigilā
tia laborandū est. vt cordis nr̄i re
ceptaculū tanto hospite non sit in
dignū. Et sicut in domibus manufa
ctis laudabili diligētia ꝓuidēduȝ
est. vt si quid aut infusione imbri
um. aut turbine ꝓcellaꝝ. vel ipa
fuerit antiquitate corruptū. cita i
integꝝ cura restituatur: ita iugi opor
tet sollicitudine precaueri. ne q̄d
in nostris animis incōpositū. ne
quid inueniatur immundum Q̄
uis em̄ edificiū nostrum. sine ope
sui non subsistat artificis. nec fa
brica nostra possit esse incolumis
nisi ei presuerit ꝓtectio cōditoris
tamen qꝛ rationabiles lapides
sumus et viua materies sic nos au
ctoris nostri exstruit manus vt cū
opifice suo etiaȝ is qui operatur re
petur Gracie igitur dei obediēcia
se humana nō subtrahat. nec ab
illo bono sine quo non potest esse
bona deficiat. ā si quid sibi impos
sibile aut arduum in mādatoruȝ
effectibus experitur nō in se rema
neat. sed ad iubentē recurrat. qui
ideo dat preceptū vt excitet deside
riū ⁊ prestet auxiliū. dicēte ꝓpha
Iacta in dn̄m cogitatum tuum. ⁊
ipse te enutriet An forte quisq̄ tā
insolenter superbit ⁊ ita se illesū
ita immaculatum esse presumit.
vt nullius renouationis iam indi
geat. Fallitur prorsus ista ꝑsua
sio. ⁊ nimia vanitate veterascit. q̄
cunqꝫ inter temptationes huius

vite ab omni vulnere se credit im
munē Plena oīa periculis. plena
sūt laqueis Incitant cupiditates
insidiant̄ illecebre. blandiunt̄ luc̄
damna deterrent. amare sūt oblo
quentiū lingue. nec semp veracia
sunt ora laudantiu;. Inde seuit o
diū. hinc decipit mendax officiu;
vt facilius sit vitare discordiā. q̄
declinare fallaciā. In ipsis autē vir
tutib9 obtinendis tam dubi9 mo
dus ꝛ tam incerta discretio ē. vt si
quisq̄ inter bonorū malorūq; cōfi
nia subtilissimi discriminis potue
rit seruare mensuras. difficile sit.
vt bene sibi ɔscia ꝓbitatē obtrec
tantiū lingua nō mordeat. ꝛ iniq̄
rum euadat opprobria. cui ē ami
ca iusticia. Iam cū ad ipsas reru;
tpalium varietates cogitatio hu
mana ɔuertit̄. q̄te se opponūt ca
ligines. q̄ti prauarū opinionum
oboriunt̄ errores. vt de obiectu
ɔtrariorū sumat̄ matīa querela
rum. Nā licet omniū fidelium cor
da nō dubitent. nullis mundi h9
partib9. nullisq; temporib9 ꝓui
dentiā abesse diuinam. nec de stel
laru; potestate que nulla ē secula
riū negociorū pēdere ꝓuent9. sed
equissimo et demētissimo sūmi re
gis arbitrio cuncta disponi: qm̄ si
cut scriptu; ē Vniuerse vie dn̄i mi
sericordia ꝛ veitas Tn̄ cu; quedā
non s̄m desideria nostra ꝓcedunt
et sub hūani errore iudicij superi
ore ē plerūq; iniqui causa q̄ iusti.
vicinū nimis atq; ɔtiguū ē. vt eē
magnos animos ista ɔcutiant. ꝛ
in aliquod illicite causatōis mur

mur impellant. Siquidē istis vari
etatibus etiam excellentissimus
propheta dauid vsq; ad periculū
se turbatū profitetur ꝛ dicit. Mei
aūt pene moti sunt ꝑedes pene ef
fusi sunt gressus mei. q2 zelaui in
peccatoribus9. pacem peccatoru; vi
dens. Vn̄ q2 paucoru; ē tam soli
da fortitudo. vt nulla in equalita
tum ꝑturbatione quatiantur. et
multos fidelium nō aduersa tan
tum. sed etia; corrumpant sanan
dis vulneribus. quib9 humana
infirmitas sauciatur. diligens ē
adhibenda curatio Ideo eni de pe
riculis quib9 hic mund9 plenus
est quedā breuiter ꝑcurri. vt dicē
te scriptura. Quis gloriabitur ca
stum se habere cor. aut mundum
se esse a peccato omnes sibi intel
ligant. delictorū indulgentia;. et
reꝑationis necessariam esse medi
cinam. Quādo aūt dilectissimi ad
remedia diuina meli9 decurrimus
q̄ cū ipsa nobis sacr̄mēta redēpti
onis nr̄e tpm lege refert̄. Que vt
digni9 celebrem9 salubrrime nos
quadraginta dieru; ieiunio ꝑpa
rem9. Nō eni hij tm̄ qui p mortis
christi resurrectionisq; misteriu;
in nouam vitam baptismo sūt re
generāte venturi. sed etiā oms po
puli renatorū. ꝛ vtiliter ꝛ necessa
rie presidiu; sibi hui9 scificatōis
assumūt. illi vt q̄ nondū hn̄t acci
piāt. isti. vt accepta custodiant.
dicēte namq; aplo. qui stat vide
at ne cadat. nemo ē tāta firmitate
suffult9 vt de stabilitate sua debe
at eē secur9. Vtamur ḡ dilectissimi

saluberrimi temporis venerabili
bus istitutis. ⁊ sollitiore cura cor
dis nostri specula tergam⁹. Quã
tumlibet em̃ caste ⁊ sobrie morta
lis hec vita ducatur. quodã tamẽ
puluere terrene ↄuersacõis asper
gitur ⁊ nitor mentiuꝫ ad dei yma
ginem conditaꝝ. non ita fumo to
tius vanitatis alienus est. vt nul
la possit sorde fuscari. et nõ semp
indigeat expoliri Qꝫ si etiã cautis
simis est animis necessariuꝫ. q̃ꝫ to
amplius illis ẽ expetendum. qui
tota forte animi spacia. ã securi⁹
aut negligẽtius transierũt. Quos
caritate debita admonemus. vt
non ideo sibimet blandiantur: qꝛ
nobis conscientie singulorũ pate
re non possunt. cum oculos dei si
mul vniuersa cernẽtes. non abdi
ta locorum. non parietuꝫ septa se
cludant. nec solum ei acta ⁊ cogi
tata. veruꝫ ⁊ agenda ⁊ cogitanda
sint cognita. Jsta ergo ẽ scientia
summi iudicis. iste est tremẽdus
aspectus. cui peruium ẽ omne soli
dum. ⁊ apertum omne secretuꝫ. cui
obscura clarent. cui muta respon
dent. silentium ↄfitetur. et sine vo
ce mens loquitur Nemo pacienti
am bonitatis dei. de peccatorũ suo
ruꝫ impunitate ↄtemnat. nec ideo
illum estimet non offensũ. qꝛ nec
dum expertus ẽ iratum. Non sũt
longe vite mortalis inducie. nec
diuturna est licentia insipientiuꝫ
voluntatũ in eternaruꝫ dolorẽ trã
situra penarum. si dum iusticia su
spenditur. penitẽcie medicina nõ
queritur Confugiamus ergo ad

presentem vbiqꝫ misericordiaꝫ dei
et vt sanctum pascha dñi digna
obseruantia celebret. cunctorum
se fidelium corda sanctificent. Mi
tescat seuicia. mansuescat iracun
dia. remittant sibi omnes culpas
inuicẽ suas: nec exactor sit vindic
te. qui petitor est venie. dicentes
em̃. dimitte nobis debita nostra
sicut ⁊ nos dimittim⁹ debitorib⁹
nostris. durissimis nos vinculis
illigamus. nisi qd profitemur im
pleamus. Vnde si orationis hui⁹
sacratissimuꝫ pactum. non sui cõ
ditione seruatum ẽ. nunc saltem
conscientiã suam vnusquisqꝫ cog
noscat. ⁊ alienis ignoscendo delic
tis. abolitionẽ suorum obtineat
peccatorum. dicente namqꝫ dño.
Si dimiseritis hoibus peccata eo
rum. dimittet vobis ⁊ pater vester
qui in celis est. non longe est ab
vnoquoqꝫ quod poscit. cum de be
nignitate supplicis sñia pendeat iu
dicãtis. qui hũanarũ precũ misei
cors ⁊ iustus auditor. equitati su
e de nostra lenitate prescribit. vt
nõ haberet in eos ius seueritatis
quos nõ inuenisset cupidos vltio
nis. Clementes aũt ⁊ mites aios
etiaꝫ largitas decet. Nihil em̃ est
dign⁹ q̃ꝫ vt homo sui sit auctoris
imitator. ⁊ sm modũ ꝓprie facul
tatis. diuini sit opis executor Nã
cum aluntur esurientes. vestiunt̃
nudi fouentur infirmi. nõne auxi
lium dñi manus explet ministri.
et benignitas serui munus est do
mini. Qui cum ad effectus mise
ricordie sue adiutore non egeat.

ita suaʒ omnipotenciã tpauit. vt laborib⁹ hoīm p hoīes subueniret ⁊ meito deo gracie referrent̃ de pietatis officijs. cui⁹ opa vident̃ in famulis Propter qđ ipse dñs discipulis suis ait. Sic luceat lumen vestruʒ corã hoībus. vt videtes opera vestra bona magnificēt p̄reʒ vestrum qui in celis ē. p xpristuʒ dñm nostrū. Amen

Lectio scī euangelij. scdm ioħem

In illo tēpore Abijt ihs transmare galilee. quod ē tiberiadis Et sequebat̃ euʒ multitudo magna. qꝛ viderãt sig̃ que faciebat sup hijs q̃ infirmabãt̃. Et reliq̃. Omelia venerabil̃ bede presb.

Vi signa et miracula dñi ac saluatoris recte cum legunt vel audiũt accipiũt non tam in hijs quid foris stupeant attendũt. q̄ꝛ quid horũ exemplo intus agere. quid i hijs mistici cum ppendē debeãt inspiciunt Ecce enĩ ꝓpinquãte pascha die festo iudeorũ. sequentē multitudinem dñs verbo salutis pariter ⁊ ope curacōis erigebat. Nã sicut ali⁹ euãgelista scribit. loq̃bat̃ illis de regno dei. ⁊ eos qui cura indigebant sanabat. cādeq3 doctrina ⁊ sanatione ꝯpleta. paucis de cibarijs abundantissime refecit Et nos ergo fratres carissimi hui⁹ exēplo facti ꝓpinquante pascha die festo nr̄e redemptionis adiũcta fratꝝ caterua dñm toto corde seq̃mur. q̃ actionũ itinere ingressus sit. diligētissime cōtemplemur vt vestigia ei⁹ sequi mereamur Qui eniʒ dicit se in xpō manere. dʒ sicut ipse ambulauit ⁊ ipse ambulare. Quicq̃d in nobis impericie nocētis inesse deprehenderim⁹ crebra verbi illius audicōe tergam⁹. quicq̃d vicij temptantis morbi viʒ spiritualis nos interius vastare senserim⁹. solite pietatis illi⁹ munere postulemus emundari Sʒ si ei⁹ nitos nos celestis vite dulcedine ꝯsperxerim⁹ ei⁹ graciam flagitem⁹. vt necessarie nos ꝯpunctionis ⁊ ceteraruʒ virtutum spūaliũ donis saciare dignetur. quaten⁹ tpe sacrosc̄e resurrectionis illi⁹. interius exteriusq3 decenter ornati. sacramenta nostre salutis puro corpe sil̃ ⁊ corde sumamus Verū qꝛ breuit̃ ista p̄libauimus. libet diligenti⁹ totã sacre seriem lcōis intueri. ⁊ quicq̃d in ea misticũ indagare valem⁹ vie pãdere caritati. Abijt ihs trans mare galilee qđ ē tyberiadis. Primo dicendũ iuxta hystoriã. qꝛ mare galilee qđ multis ꝓ diũsitate circũiacentiũ regionũ vocabulis distinguitur. illis tñ in locis tyberiadis vocat̃. vt vbi tyberiadē ciuitatem aq̃s vt aiũt calidis salubrem ab occidēte premōstrat. Siquideʒ interfluēte iordane duo de viginti passuũ milib⁹ in longũ. ⁊ q̃nq3 extendit̃ in latum. Mistice aũt mare turbida ac tumētia hui⁹ seculi volumina sig̃ficat. in quib⁹ quilibʒ iniuste delectati. q̄si ꝓfundis dediti pisces mentē ad supna gaudia nō intendũt. Vnde bene idē mare galilee ꝟ rota cognominatur. qꝛ

nimiꝝ amor labentis seculi· quasi
in vertiginez corda mittit· que ad
ꝑhennis vite desideria· erigi nō ꝑ
mittit de quibꝰ psalmista In cir
cuitu inquit impij ambulant· sed
abeūte trans mare galilee ihesuz
multitudo maxia sequebat· que
doctrine sanationis ⁊ refectionis
ab eo celestis sūma munera ꝑcipe
ret: quia priusq̄ dn̄s in carne appa
reret sola illuz gens iudea seque
bat credēdo· postq̄ vero ꝑ incarna
tionis sue dispensacōem· fluctꝰ vi
te corruptibilis adijt calcauit trā
sijt· maxima mox eū multitudo cre
dentiū secuta ē nationuz spiritalit
instrui sanari ac saciari desiderās
⁊ cū psalmista deprecās· Dn̄e ad
te confugi doce me facere volūtatez
tuam. Miserere michi dn̄e qm̄ in
firmus sum sana me dn̄e qm̄ con
turbata sunt ossa mea· Et iterū de
ꝑcipiendis ab eo vite ꝑpetue ali
mentis cōfisa· dn̄s inquit pascit
me ⁊ nihil mihi deerit in loco pas
cue vbi me collocauit· Quod aūt sub
iens in montez ihesus ibi sedebat
cū discipulis suis. sed veniēte ad
eū multitudine ascendit· s3 hanc i
supioribus reficit quā in inferiori
bus paulo ante curaueāt nequa
q̄ frustra factū credamus s3 ad si
gnificandū mistice: quia doctrinam
et crismata sua iuxta ꝑcipientiuz
capacitatē distribuit· infirmis q̄
dem adhuc mentibus ac paruul'
spiritu· simpliciora credens sacra
mēta· celsioribꝰ aūt quibusq3 ⁊ ꝑ
fectioribꝰ sensu· secretiora sue ma
iestatis archana referās· altiora

deuote conuersacōnis itinera sugge
rens. ⁊ altiora premiorū celestiū
dona ꝓmittens Deniq3 cuidā sci
citanti· quid faciēs vitam eternaz
possideret· quasi inferiꝰ adhuc po
sito· oīa sue dona largitatis impē
dit dicēs Non occides· nō mecha
beris· nō furtū facies· non falsū te
stimoniū dices· honora patrem tu
um ⁊ mrēm Cui postmodū maio
ra querenti ⁊ velut ad montē vir
tutū ascendere cupiēti· Si vis inq̄t
pfectꝰ esse vade vende oīa que ha
bes ⁊ da paupibus. et habebis the
sauꝝ i celo ⁊ veni sequere me. Cu
ius discretionē moderaminis· nō
soluz ꝑ se dn̄s in carne docēs exhi
buit· veruz nunc q3 ꝑ verbi sui mi
nistros exhibere nō cessat· Vn̄ de
eisdē sub vnius boni serui ꝑsona te
stat: quia dare debeāt conseruis in tp̄e
tritici mensurā· i· ꝑ captu audien
tiū oportune ⁊ mēsurate verbi da
pes suggerē Quod vero appropinq̄n
te pascha dn̄s turbas docz sanat
et reficit possumꝰ ita mistice inter
pretari· quia pascha trāsitus dicit·
et quoscūq3 dn̄s interna munerū
suorum suauitate recupat· ad sa
lubrem ꝑfecto transitum prepat
vt carnis videlicet concupiscētias
mentis sublimitate transcendāt· i
firma mundi desideria· prospera
pariter et aduersa· celesti spe et a
more conculcent. et si necdum a
nima vel carne ad superna valeat
pertingere· quia hoc nimirum in
futuro promittitur· quicquid ta
men carnale quasi altuz amplecti
conspiciūt· comparatione eternoꝝ q̄si

nihilū despiciāt. iuxta exemplū il
li⁹. qui vidēs impiū superexaltatū
ꝛ eleuatū sup cedros libani. tran
sit tpalia ɔtemplādo. ꝛ quasi non
esse videbat quē cito tollendū ꝑ
uidebat. Qꝫ sbleuasse oculos ihs
ꝛ venientē ad se mltitudīnē vidis
se phibet̄. diuine pietatis indiciū
est: qꝛ viꝫ cūctis ad se venire cupi
entib⁹. gracia mie celestis occur
rere ɔsueuit Et ne querendo errarē
possint. lucē sui spūs aperire currē
tibus solitus ē. Nam qꝛ oculi ihe
su dona spūs ei⁹ mistice designent
testat̄ in apocalipsi ioħes. q̄ figu
rate loquēs de illo. Et vidi inquit
agnū stantē tanq̄ occisū haben
tem cornua septem. q̄ sunt septē
spūs dei missi in oēm terrā. Qꝫ tē
ptans philippum dn̄s. vnde inq̄t
emem⁹ panes vt manducēt hij. ꝓ
uida vtiqꝫ dispensacōe facit. non
vt ipse que nō nouerat discat. ſꝫ
vt philipp⁹ tarditatē sue fidei quā
magistro sciēte ipse nesciebat tē
ptatus agnoscat ꝛ miraculo fac
to castiget. Neqꝫ eñ dubitare de
buerat presente rerū creatore. q̄ e
ducit panē de terra. ꝛ vino letifi
cat cor hōis. paucorū denariorū
panes sufficere. turbarū milib⁹
non paucis. vt vnusquisqꝫ suffici
enter acciperet. et iam saturat⁹ ab
iret. Quinqꝫ aūt panes quib⁹ mlt
titudinē populi saturauit. quinqꝫ
sunt libri moysi. quib⁹ spiritali i
tellectu patefactis. ꝛ abundantio
re iam sensu multiplicatis audito
rum fideliū quotidie corda reficit
Qui bene ordeacei fuisse referunt̄.

ꝓpter nimiū austeriora legis edi
cta. ꝛ tegimine lr̄e grossiora que
interiorē spiritalis sensus q̄si me
dullam celabāt Duo autē pisces
quos addidit. psalmistarū nō in
cōuenienter ꝛ ꝓphetarū scripta sig
nificāt. quorū vnum canēdo. alte
rum colloquēdo suis auditorib⁹.
futura xpristi et ecc̄ie sacramēta
narrabāt Et bene ꝑ aq̄tilia aianti
a figurant̄ illius eui precones. in
quo populus fidelium sine aquis
baptismi viuere nullaten⁹ posset.
Puer qui quinqꝫ panes et duos
pisces habuit. nec tñ eos esuriē
tibus turbis distribuit. ſꝫ dn̄o di
stribuēdos obtulit. populus ē iu
deorū isrāli sensu puerilis. q̄ scrip
turarū dicta clausa secū tenuit. q̄
tñ dn̄s in carne apparens accepit
et q̄d intus hēet vtilitatis ac dul
cedinis ostendit. ꝛ q̄ multiplici
spūs grā. que pauca ac despecta
videbant̄ exuberarent patefecit.
ꝛ hoc ꝑ apostolos suos apostolo
rumqꝫ successores cunctis nacōni
bus ministranda porrexit. Vnde
bene alij ferunt euāgeliste. qꝛ pa
nes ꝛ pisces dn̄s discipulis. disci
puli aūt ministrauerūt turb. Cū
eñ ministerium humane salutis
inicium accepisset enarrari per do
minū. ab eis qui audierunt i nos
confirmatum est. Quinqꝫ siquidē
panes. et duos pisces fregit et
distribuit discipulis suis quando
aperuit illis sensum vt intellige
rent oīa que scripta essent i lege
moysi et prophetis ꝛ psalmis de
ipso. discipuli apposuerunt tur

bis qñ pfecti predicauerũt vbiq̃
dño coopante ⁊ sermonẽ ↄfirmã
te sequentib⁹ signis. Fenũ in quo
discumbens turba reficit. concu
piscentia carnis intelligitur quã
calcare ⁊ premere debet oĩs. q̃ spi
ritalibus alimentis saciari desi de
rat. Omnis ei caro fenũ et omnis
gloria eius tanq̃ flos feni. Discũ
bat ergo sup fenum. vt florez fe
ni ↄterat. i. vt castiget corpus suũ
et seruituti subiciat. voluptates
carnis edomet. luxurie fluxa re
strigat quisquis panis ⁊ vini cu
pit suauitate refici Quisq̃s supne
gracie dapib⁹ renouari amat ne
infima vetustate deficiat caueat.
Quinq̃ milia viri qui mãducaue
runt. pfectionez eorũ qui verbo vi
te reficiunt insinuant Virorũ q̃ p
pe nomine solent in scripturis p
fectiores quiq̃ figurari quos femi
nea mollicies nulla corrumpit. q̃
les cupit eos esse. q̃bus dic apo
stolus Vigilate. state i fide. virili
ter agite ⁊ ↄfortamini. Millenari
us aũt numerus vltra quẽ nulla
nostra ↄputatio succrescit. pleni
tudinẽ rerum de quibus agit indi
care consueuit. quinario vero nu
mero quiq̃ notissimi corporis no
stri sensus exp̃mũt. visus viz au
ditus. olfactus. gustus ⁊ tactus.
In quib⁹ singulis quicunq̃ virili
ter agere ⁊ confortari satagunt so
brie ⁊ pie ⁊ iuste viuendo. vt cele
stis sapientie mereantur dulcedi
ne recreari. hij nimirũ quinq̃ mi
libus virorũ quos dñs misticis
dapibus saciauit figurant. Nec

preteriundũ q̃ refecturus multi
tudinem gracias egit. Egit quip
pe gracias. vt ⁊ nos doceret de p
ceptis celitus munerib⁹ gracias
semp agere. et ipse q̃tum de nr̃is
profectib⁹ gratuletur. ⁊ de nostr̃
spiritali refectõe gaudeat intima
ret. Vultis enim nosse fratres q̃
tum nostre cõgaudeat saluti. Nar
rat euangelista lucas dedisse eũ
discipulis potestatez calcandi su
pra oẽm virtutem inimici. eorum
q̃ nomina scripta indicasse in cel
⁊ statim infert In ipsa hora exul
tauit in spiritu sancto ⁊ dixit Con
fiteor tibi pater dñe celi ⁊ terre q̃
abscondisti hec a sapientibus et
prudentibus. ⁊ reuelasti ea puu
lis. Claret ergo. q̃ saluti ac vite
fidelium congratulatur. q̃ patrez
gracias agẽdo collaudat. q̃ ea q̃
superbientibus abscondit. humi
libus spiritu secreta reuelauerit.
Q̃ aũt saturata multitudine ius
sit discipulos colligere que supã
uerãt fragmentorum ne perirent
hoc signat profecto. quia pleraq̃
sũt archana diuinorum eloquio
rum. que vulgi sensus non capit
nonnulla que p se quidem min⁹
docti assequi nequeũt. sed a docto
rib⁹ exposita mox intelligere que
unt. Hec ergo necesse est. vt qui
valent diligentius scrutando col
ligant. ⁊ ad eruditionez minorũ
suorum dicto vel scripto faciant
puenire ne alimẽta verbi illoꝝ de
sidia pereant. plebibusq̃ tollant
qui hec dño donante interpretan
do colligẽ norũt. Collegerũt in q̃t

impleuerūt duodecim cophinos fragmentoꝝ. Quia duodenario numero solet ꝑfectionis cuiuslibꝫ summa figurari. recte ꝑ duodecī cophinos fragmentoꝝ plenos oīs spiritaliū doctorū chorꝰ exprimit. qui obscura scripturarū q̄ ꝑ se turbe nequeūt. ⁊ meditando colligere. ⁊ meditata ⁊ mandata litteris. suo pariter ⁊ turbaꝝ vsui cō seruarē iubent. Hoc ipsi fecere apostoli ⁊ euāgeliste. nō pauca legis ⁊ ꝓphetaꝝ dicta. mistica suis interpretatiōe addita inserēdo opusculis. hoc sequaces eorū ecclesie toto orbe magistri et integros nōnulli vtriusqꝫ testamēti libros diligēti ori explanatiōne discutiendo. qui q̄uis hoībus despecti. celestis tam gratie sunt pane fecūdi Nā seruilia cophinis solent opa fieri. Vn̄ de populo qui in luto quondaꝫ ac lateribꝰ seruiebant in egipto dic psalmista. Manꝰ eius i cophino seruierūt. Illi ergo hoīes cū vidissent quod fecerat signū dicebāt. Quia hic ē vere ꝓpheta qui venturus ē in mundū. Recte quidē dicebant dn̄m ꝓphetam magnū. magne salutis preconē iam mūdo futurū. Nam ⁊ ipse ꝓphetam se vocare dignat̄ vbi ait. qꝛ non capit perire ꝓphetam extra iherusaleꝫ. Sꝫ necdū plena fide ꝓficiebant. qui hunc et deum dicere nesciebāt. Ergo illi videntes signū quod fecerāt ihesus dicebant Quia hic ē vere ꝓpheta qui venturus ē in mundum Nos certiori cognitione veritatis ⁊ fidei videntes mundū quē fecit ih̄s. ⁊ signa quibꝰ illum repleuit dicamꝰ. Quia hic ē vere mediator dei ⁊ hoīm: qui implet mundū diuinitate. ⁊ mundꝰ ꝑ ipsū factus ē qui in ꝓpria venit genus humanū querere. et saluare quod perierat ac recreare mundū quē fecerat. q̄ cū suis fidelibꝰ ꝑ presentiā diuinitatis est in mūdo omnibꝰ diebus vsqꝫ ad ꝯsummatiōem seculi. qui in ꝯsummatiōne seculi ꝑ humanitatem venturus ē in mundum. vt reddat singulis s̄m opa eorū. impios quidē ⁊ peccatores eternum proiciēs in ignē. iustos aūt in vitam introducēs eternā. in qua viuit ⁊ regnat cum patre in vnitate spiritussancti deꝰ ꝑ oīa secula seculorum. Amen

Feria secūda.

Scd̄m iohēm

In illo tēpore prope erat pascha iudeorum ⁊ ascendit ih̄us iherosolimā Et inuenit in tēplo vendētes oues ⁊ boues ⁊ columbas ⁊ nūmularios sedētes. Et reliqua. Omelia lectionis eiusdē

Beatus Iohēs qui vltimꝰ omnium euangelistaꝝ suum scripsit euangeliuꝫ Idcirco plenius ac ꝓfundiꝰ ea q̄ a tribus euangelistis omissa fuerant describere curauit. Illi enī ea tantū scripserunt que a dn̄o duobus annis ante passionē eius gesta sūt. incipiētes a tp̄e quo iohānes baptista missus ē in carcerē Ergo diligētissime euangelij narratione cōsiderata. reperimus bis

dominū saluatorem ad paschalē
solemnitatē celebrandā iherosoli
mam venisse Semel. primo anno
sue predicacōnis qd iohānes scri
bit. ⁊ iterū ipō quo passurus erat
anno. qñ quinto die ante pacha
asino sedens iherosolimā intrauit
Vtraqꝫ tamen vice auariciaꝫ scri
barū sacerdotumqꝫ impietateꝫ de
testans quā in templo exercebāt
eos cū omnib⁹ qui negocia ibidē
habebant eiecit. Qua de re patet.
non hanc esse ipsā lectioneꝫ. que
apud matheum ⁊ lucā legit̄. quo
niam bis idem miraculum in pas
cha gestum ē. Primo scilicet an
no predicacōis q̄ est tercius ante
passionem. ⁊ secūdo imminēte iaꝫ
hora ipsi⁹ passionis. Hijs p exces
sum necessario premissis ad expo
nendā p ordineꝫ accedamus sācti
euāgelij lectionē. Prope erat pas
cha iudeorū. ⁊ ascendit ihs iheros
olimam. Cꝫ dñs appropinquāte
pascha iherosolimā ascendit. no
bis ꝑfecto exemplū dedit. q̄ta cu
ra ⁊ studio diuinis subdi debea⁹
imperijs Si enī ille q̄ erat dei fili⁹ i
infirmitate nr̄e carnis apparens
decreta legis a se data implebat.
solemnitates legittimas cū ceteris
hominib⁹ frequētando. quid nob
qui serui sumus agendum ē. q̄to
studio ⁊ hec ⁊ alie festiuitates bo
nis opibus sūt preueniēde ⁊ dig
reuerentia cū venerint celebrande
Et inuenit in templo vendētes bo
ues ⁊ oues ⁊ colūbas ⁊ nūmulari
os sedētes. Et cū fecisset quasi fla
gellum de funiculis. oēs eiecit de
templo. Oues qꝫ ⁊ boues ⁊ nūmu
lariorū effudit es. ⁊ mēsās subu
tit Non ē putandū. q̄ hec venalia
in ipso templo fierent sed potius
in porticibus quibus ipsum tem
plum cingebatur Oues ergo ⁊ bo
ues et columbas ad hoc ibi eme
bantur. vt in sacrificio dnī offer
rentur. Nummularij vero ad hoc
ibi residebant. vt inter emptores
venditoresqꝫ hostiaꝝ fieret ꝓmp
ta pecunie taxacō Ergo quodam
modo honesta erat et licita nego
ciatio ista: q̄ ad hoc vt dictū est
emebant̄ hostie vt deo offerrent̄
Quid ergo putamus fecisset dñs
si inuenisset eos rixis dissidentes
aut fabulosis. ociosis. aut turpi
bus ⁊ obscenis colloquijs vacan
tes. aut quolibet alio scelere occu
patos. si ita in eos deseuit. qui ea
negociabāt̄ in templo. que dño
offerre volebāt. Hec ↄtra illos di
cim⁹ qui eccām ingressi. nō sicut
in domo dei cuꝫ metu ⁊ reuerentia
ibi ↄsistūt. sꝫ lasciuientib⁹ obtuti
bus vagi. manibus fabulis occu
pātur. cachinno soluunt̄. spreta
qꝫ intencōe orandi. peccata ꝑ q̄bꝫ
exorare debuerant augēt. qd qꝫ g̃
uius ē Si quis eos pro hmōi stul
ta presumptiōe redarguē ausus
fuerit. odijs euꝫ ⁊ maledictis ꝓse
quunt̄. nec diuinū ex hoc iudiciū
formidāt. cui⁹ templum ausu ne
phario ꝓphanant. Hoc sane qd
tunc corpaliter gestum ē in tēplo
cotidie geri in eccā nullus q̄ recte
sapit ignorat Quotidie namqꝫ do
min⁹ sanctam spiritaliter intrat

ecclesiā. ⁊ qualiter i ea vnusquis
q̄ȝ conuersetur attendit. Cauēdū
ergo ⁊ valde pauēdū est. ne ip̄ro
uisus veniēs pueniū in nobis
aliq̄d. vnde merito flagellari ⁊ de
ecclesia eici debeam⁹ inueniat. Ma
xime vero hoc obseruare debem⁹.
in ea que spūaliter domus dei vo
catur. ne q̄d ibi ineptū geram⁹.
ne dicat̄ de nobis. q̄d per prophe
tam domin⁹ dixit. dilect⁹ meus in
domo mea fecit scelerā multa. Nec
obliuiscamur nosip̄os templū dei
esse. ideoq̄ȝ ab omni immūdicia
⁊ iniq̄tate conscientiā nostrā im
munē custodiam⁹. illud cum tre
more recolentes q̄d dicit ap̄ls Si
q̄s templū dei violauerit disp̄det
illum dn̄s. Notandū autē est. q̄
vendebant̄ in tēplo boues ⁊ oues
⁊ colūbe Boues quippe terrā exa
rāt. ⁊ suscipiēdis seminib⁹ prepa
rant. Quid ergo per boues. nisi do
ctrina celestis accipit̄. Boues er
go vendūt. qui verbum euāgelij
nō pro audito⁊ vtilitate. nec cau
sa amoris x̄pi. sed intuitu lucri tē
poralis. auditoribus impendūt.
Oues simplicia ⁊ māsueta aīalia
vestiēdis hominib⁹ sua vellera p̄
stāt. Et quid p̄ oues. nisi op̄a sim
plicitatis ⁊ innocētie signat̄ Vē
dūt ergo oues. qui gr̄a hūane
laudis. op̄a agunt pietatis de q̄
bus dicitur. Receperūt mercedē
suā Quid vero p̄ columbas. q̄ felle
carent. nisi spiritussanct⁹ intelligi
tur. qui in specie colūbe sup̄ bap
tisatū dominū ostensus est. Colū
bas igit̄ vendūt. qui spiritussan

cti donū p̄ impositionē manu⁹ vel
ad premiū. vel ad vulgi fauorē
tribuūt. qui sacros ordines nō p̄
vite merito. s̄ȝ pro grā largiūtur.
Nūmularij vero sūt hij. q̄ in ecclīa
ap̄te terrenis rebus īseruiūt. que
sua sunt querentes. nō que ihesu
x̄pi. Oīs itaq̄ȝ istos. facto flagel
lo de restictulis. eiecit de templo.
Quid p̄ funiculū nisi cremita intel
ligūtur mala tū actionum. Hinc
ysaias dicit. Ve q̄ trahitis iniq̄
tatē in funiculo vanitatis Et salo
mō ss funiculis peccato⁊ suo⁊ vnus
quisq̄ȝ cōstringitur. Cū enim pec
cator aliq̄s. priorib⁹ peccatis gra
uiora accumulat. q̄si funiculis q̄
flagellet̄ paulatim agendo p̄lon
gat. Eiecit ergo hos dn̄s. eiecit cū
eis boues ⁊ oues ceteraq̄ȝ venalia
q̄ taliū doctrina. pariter cū suis
auctorib⁹ reprobanda est. ⁊ a do
mo dei depellēda. Nūmulario⁊ q̄
q̄ȝ es effundit̄. ⁊ mense subuertū
tur. q̄ damnatis in fine mūdi re
probis. etiā illarum rerū quas di
lexerūt. auferent̄ figure. iuxta q̄d
iohes dicit. Mūdus trāsit. ⁊ con
cupiscētia ei⁹ Et hijs qui colūbas
vendebāt dixit Auferte ista hinc
⁊ nolite facere domū p̄ris mei. do
mū negociacōis. Vendicōē colū
barū in templo fieri p̄hibuit. q̄
grā spūssancti. nō ad p̄miū dan
da est. s̄ȝ gratis accepta ⁊ gr̄is de
bet dari Vnde oēs qui eandē pro
p̄mio vel accipe vel dare v luerit
similes sūt scribis ⁊ phariseis do
mū vero dei faciūt domū negocia
tionis. q̄ sacros ordines dado vel

accipiēdo p̄mıū vel a manu vel
ab ore requisitū ta ministeriū q̄d p
cepeūt. non simplici intencōne. s̄
pro hūana retribucōe in ecclesia
peragūt. nec studēt vt de⁹ in hijs
q̄ agunt glorificetur. s̄ vt ipsi po
cius laudētur a remunerent̄. Sed
a hoc nō negligēter preterreūduz
est. q̄ hic vtraqz dn̄i saluatoris
natura. nobis cōmēdatur. Hūa
na quidē. quia sicut homo ad cele
brandā pasche solemnitatē cum
ceteris ascēdit. Diuina vero. scd̄m
quā hijs q̄s eijciebat de tēplo di
xit. Nolite facere domū patris mei
domū negociacōis. Apte namqz
filiuz dei se oñdit. qui templū dei.
pr̄is sui domū appellat. Recorda
ti vero discipuli sūt. q̄r scriptū est
Zelus dom⁹ tue comedit me. Ze
lus in hoc loco. in p̄tem bonā acci
pitur. Est eñi zelus feruor quidā.
quo mens reiecto hūano timore.
pro defensiōe veritatis accēditur.
Zelo ēgo dei patris saluatōr im
pios negociatoēs eiecit de tēplo
Sed a nos q̄ptum possum⁹ zelem⁹
domū dei. a ne q̄d prauū in ea gē
ratur. studiose caueāmus. Q̄d tunc
ēcte agim⁹. si fratrem qui templū
dei esse debuerat videam⁹ vel sup
bia tumidū vel luxuria eneruatū
vel ebrietati deditū seu cuiq̄ vicō
substratū. a inq̄ptum vires suppe
tunt corrigere. a ad emēdacionis
vite ordinē reducere satagimus
vel etiam in ip̄a domo oracōis
vbi corporis xp̄i sacrosanctā cō
secrātur misteria. vbi angeloruz
a ip̄ius dei presentia esse non du

bitatur. ne quid inhonestū. aut
indecens agatur sollicite procure
mus. Responderūt iudei a dixerūt
ei. Quod signū ostendis nobis.
quia hec facis. Respōdit illis ihe
sus. Soluite templū hoc. et in tri
bus dieb⁹ excitabo illud. De quo
templo hoc dixerit. ostendit euā
gelista cuz subdit. Hoc autē dice
bat. de tēplo corpis sui. Templū
dignissimū sanctū corp⁹ suuz di
cit. sacrariū diuinitatis. quia vt
apostol⁹ ait. in ip̄o habitat ōis
plenitudo diuinitatis corpaliter
a sunt in illo oēs thesauri sapiē
cie a sciencie abscōditi. Hoc tem
plū soluēdum erat in passione.
excitādū citissima diei tercij resur
rectōne. Non dicit. sicut illi cōfin
xerūt. in passione destruam. sed
honesto verbo. vos inquit soluite
Neqz enim conuenit. vt nosipsi no
bis manus inferam⁹. Vos ergo
ait soluite. quia ab illis excruciā
dus a crucifigēdus erat. Merito
igit̄ de tēplo illo typico eiecti fue
rant. qui ip̄m verū dei templū in q̄
nulla prorsus peccati macula esse
potrāt. soluere p morte querebāt
Dixerūt ei iudei. Quadragita a sex
ān̄is edificatum est templū hoc.
a tu trib⁹ dieb⁹ excitabis illud.
Carnaliter dn̄o responderūt. quia
supiora ei⁹ verba carnaliter intel
lexerūt. Q̄d enim ip̄e de sui corpis
tēplo dixerat. hoc isti de materiali
tēplo dictum putabāt. Verum q̄
dicūt. quadragita a sex ān̄is tem
plū edificatū. non p̄maz: sed secū
dā indicant edificacōem. Primū

namq; templũ ipsũ a salomone·
in maxia regni pace decentissimo
opere septẽ annoꝝ spacio pfectũ
ẽ. Hoc destructũ postea a caldeis.
rursũ post septuaginta ãnos ·iu
bente rege persarũ. relaxata popu
li captiuitate· a filijs trãsmigrati
onis sb zorobabela ihu pncipibꝰ
reedificari ceptũ est In quo opere
sic impediti sũt· impugnantibꝰ se
vicinis gẽtibꝰ· vt vna manu gla
diũ tenerent altrã lapidẽ in pari
etis structurã ponerẽt Atq; ita fa
ctũ est vt per quadraginta sex an
nos inchoata tẽpli fabrica· vix po
tuerit implei. Hic autem annoꝝ
numerꝰ pfectõi dñici corpis ap
tissime cõgruit Tradunt namq;
phisici· tot dierũ spacio· formã
hũani corpis· in vtero matris pfi
ci· Susceptũ namq; semẽ· primis
sex a cõceptiõe diebꝰ· lactis simi
litudinẽ habet· nouẽ sequẽtibus
vertitur in sanguinẽ· Reliq̃s duo
decim coagulat· ⁊ in carneã soli di
tatẽ redigitur· alijs vero decem ⁊
octo formatur vsq; ad pfecta mẽ
broꝝ lineamẽta· Hinc iam vsq; ad
tẽpus edicõis magnitudie sem
p augetur· Sex autẽ· ⁊ nouem·
⁊ duodecim· ⁊ decẽ· ⁊ octo· in sũmo
collecti· q̃dragĩtaquinq; faciũt
Quibꝰ si ipm diem adicias· quo
discretũ p membra corpꝰ incipit
sumere incremẽtum· quadragita
sex absq; errorẽ repies Per quod
videlicet tot dies in edificacõe cor
poris dñi· quot ãnos in fabrica le
gimꝰ numerãtur. Possumꝰ quo
q; hũc ipsum numerũ· in nomie

adam supputato ipsaꝝ litteraꝝ
numero inuenire· cuius nomẽ ex
pncipalibꝰ quatuor climatũ mũ
di litteris apud grecos constat·
Per qd innuitur· ipm primũ pa
rentẽ nostrum de padiso eiectũ·
⁊ in totũ orbẽ fuisse disseminatũ
Nomĩa quippe quatuor mũdi p
tium secũdum grecos sunt· oriẽs
occidens septẽtrio· meridies· No
men vero adã ex alpha· deltha·
alpha· ⁊ ·m· cõstat· Quaꝝ littera
rum scdm grecos est· a· vnũ· d· q̃
tuor· ⁊ rursum· a· vnũ· ⁊ ·m· qua
draginta. Que simꝰ sunt quadra
ginta sex Tot nimirũ diebus cor
pus xpi in vtero virginali forma
tum ac perfectũ est· Per qd desig
nabatur· primũ adam per orbem
dispersum· per secũdum adam· id
est xp̃m colligẽdum· atq; in vni
onem fidei cõgregandũ· Cum er
go surrexit a mortuis recordati sũt
discipuli eius· quia hec dicebat·
⁊ crediderũt scripture· ⁊ sermoni
quẽ dixit eis ihesus· Nõdum san
cti apostoli scp̃turas intelligebãt
q2 necdum xp̃c a mortuis resurre
xerat· nondum illis spũm sanctũ
aptẽ dederat· Ac ipõ die resurrecti
onis sue apparẽs illis· apuit illis
sensũ· vt intelligerent õmia· que
de ipso in lege moysi· ⁊ pphetis ⁊
psalmis erãt scripta Tũc recorda
ti sunt verborũ· que ante passiõe
dominũ dicentẽ audierãt. Et cre
diderũt in quit scripture pphetarũ
que eũ resurrecturũ predixerat· ⁊
sermoni quẽ dixit eis ihesus· hoc
videlicet qd pmissũ est· Soluite

templũ hoc a in tribus diebus ex
citabo illud. Cũ autẽ esset ihesus
iherosolimis in pascha in die fes
to. multi crediderũt in eum. Ipse
autem nõ credebat seipsum eis.
eo q ipse nosset omẽs. a nõ op⁹
erat ei. vt quis testimoniũ perhi
beret de homine. ipse enĩ sciebat
quid esset in homĩe. Patet causa
quarẽ dominꝰ ad festiuitates iude
orum celebrãdas corporaliter ve
nerit. vt videlicet plures per eius
predicacõnem crederẽt. Ait enim
euãgelista. quia cum esset ihesus
iherosolimis multi crediderũt in
eũ. Sed ipse nõ credebat semetip
sum eis. quia illi nõ sic credebãt
in eũ. vt digni essent cũ quibus
xp̄c familiariter habitaret. Licet
enim iam credere putarẽtur. ipse
introrsus corda eorũ intuebatur.
Hoc est enim qd dicitur. eo q ip
se nosset omẽs. Nec volebat a tali
buꝫ predicari. quos p̄uidebat in
sua passione posse scandalisari.
Non enim illi opus erat. vt quis
testimoniũ perhiberet de homine
ipse enim sciebat quid essꝫ in ho
mine. Hij nimirũ typum tenebãt
cathecuminorũ. qui iam credũt in
christũ. sed ipse nõ se credit eis.
q nõdum renati sunt aqua bap
tismatis. Nemo enĩ potest introi
re in regnũ dei. nisi prius renatus
fuerit ex aqua a spiritusãncto. In
de etiã mos ecclesiasticus obtinuit
vt cathecuminis nõ credãtur mi
steria corporis et sanguinis xp̄i. q
q ipsi se in cristũ credere fatẽãtur.
Nos vero qui a in xp̄o iam renati
a viuificis corporis eiꝰ sacramẽtis
sumꝰ iniciati. agamꝰ nomini eius
eternas gratias. eiusq misericor
diam dignis inq̃tum sufficimus
laudibus extollamꝰ. qui nobis
ita se credere. ita dignatꝰ est incõ
prehensibili pietate cõtradere. vt
ipe in nobis a nos in eo manere
mus. Magnuꝫ est certe qd presu
mimus sed securi sumꝰ de eius ve
racissima promissiõe qua ait Qui
mãducat meam carnem. a bibit
meum sanguinẽ. in me manet et
ego in eo. Proinde inspiciamꝰ di
ligenter penetralia cordiũ nostro
rum. a quicquid viciis fedũ quic
quid sordidum deprehenderimꝰ.
hijs precipue diebus festinemꝰ
oracõnibꝰ a ieiuniis. ac lacrimis
emũdare profusis. Preueniamꝰ
faciẽ eius in cõfessione. si cupimꝰ
eius in futuro vultũ cernere sine
cõfusione. Ad celestem patriam
gaudẽtes tendamꝰ. vt nulla nos
seculi obiecta prepediãt. nec pro
spera reuocẽt. nec adũsa retardẽt.
Neq enĩ vile aut caducũ aliquid
nobis p̄mittitur. sed illud qd nec
oculus vidit. nec auris audiuit.
nec in cor homĩs ascendit. Ad qd
mẽamur puenirẽ. opitulãte ipso
q̃ nos dignatꝰ est vocare

Feria. iij. Scdm Johẽm

In illo tẽpore Iã die

festo mediãte. ascẽdit ihesus ihe
rosolimã in templũ a docebat. Et
mirabãtur iudei dicẽtes Quo hic
lrãs scit. cum nõ didicerit. Et reli
q̃. Omel' lcõis eiusdem.

N lectõne que hanc precedit. narrat sanctus euãgelista. ꝙ ambulabat dominꝰ in galileã. nõ enim volebat ire in iudeã. qm̄ iudei querebãt eum occidere. Cũ ergo ibi esset et vt ita dictũ sit ꝓpter cõcitatam cõtra se psecutiõem delitesceret. esset qꝫ i ꝓximo dies festꝰ scenophegie. dixerũt fratres eiꝰ ad eũ Transi hic. et vade in iudeã iterũ. vt et discipuli tui videãt opa tua q̄ facis Quos vidẽs dominꝰ labilem et caducã huius mũdi gloriã querere et celestẽ puipendere respõdit Vos ascendite ad diẽ festum. ego non ascendã ad diem festũ istũ Cum igit̃ hec et plura alia ad redarguẽdos. cõfundendosqꝫ hũane laudis cupidos dixisset. tũc quidem mansit in galilea. Jam autẽ mediante die festo. naꝫ p octo dies agebat̃ ipsa solemnitas sicut nũc lectum est. et ipe ihesus ascendit. Et mirabantur iudei dicẽtes. Quomõ hic litteras scit. cũ nõ didicerit. Quidnam hoc est. ꝙ dominus antequã ad festiuitatẽ veniret querebant eum. et murmur magnꝰ erat de ipso. Ecce adest qui querebat̃. docet qui latebat. palam loquit̃ et non tenebat̃. Sed illud erat exempli. hoc potestatis. Latuit em̄. vt nos doceret psecucõnem fugere. scd̓m ꝙ alibi precipit. Si persecuti vos fuerint in vna ciuitate. fugite in aliam. Et mirabãtur inquit iudei. Mirabãtur: non tamẽ ab infidelitate cõuertebãtur. Sed vnde mirarentur. aperit̃ cum subditur. Vnde hic litteãs scit cum non didicerit. Nouerant vbi natus. et quomodo fuerit educatꝰ. Nunquã eum viderãt litteras discentem. audierant tamẽ eum de lege disputantem. legis et prophetarũ testimonia proferentem. qđ nemo alius faceret. qui legem ipam nõ legisset. Nemo autem ipam legem legeret. nisi prius litteras didicisset Hac de causa mirabãtur. non intelligẽtes eum. legis auctorem esse et dominũ Quod si credere voluissent. nequaquã mirarẽtur. si ille legem nosset. qui ipsam legem dedisset Verũ hec illorũ ammiracio facta est veritatis magistra altiori doctrine insinuãde occasio. Respondit enim dominꝰ aliquid profundum. et attentiꝰ inspiciẽdum Nam sequitur. Respondit eis ihesus. Mea doctrina non est mea: sed eius qui me misit Paucis verbis quasi contrariũ aliquid dominus dixisse videtur. Nõ enim ait. ista doctrina nõ est mea. sed mea doctrina nõ est mea. Querẽdum ergo quid sit. mea doctrina non est mea. si em̄ sua. quomodo non sua. Sed recolamus quid beatus iohãnes in exordio huius euangelij dixerit. et ibi reperire poterimus. huius solucõnem questionis. Ait enim. In principio erat verbum. et verbum erat apud deum. et deus erat verbum. Que est ergo doctrina patris. nisi verbũ patris. Verbum enim alicuius est verbuꝫ. Et ideo suam doctrinã dixit nõ suam. quia ipse non a se est: sed verbum patris est. Quod

ego ait. Mea doctrina nō est mea. tale est. Ac si diceret. Ego qui doceo nō sum a meipso. Cum enim cre damus ꝯ ꝯfiteamur filiū patri es se equalem ꝑ diuinitatē. nec vllā recipiamꝰ inter generantē ꝯ geni tū vel nature vel substātie differē ciam. tamē ille pater. ille filiꝰ. Et pater quidē de nullo. qꝛ de se deus est. Filius vero nō de se. ſ; de patre genitꝰ est deus. sicut spūssanctꝰ a patre ꝓcedit ꝯ filio. Et hij tres vnꝰ deꝰ. vnū lumen. vna potētia. vna maiestas. Et qꝛ hoc tam ꝓfūdum misteriū videbat non omēs posse intelligere. dat cōsilium q̄d agen tes. ad illud ꝑtīgere valerēt. Si q̄s inq̄t voluerit voluntatē eius facere ꝯgnoscet de doctrina mea. vtrū ex deo sit. an ego loquor a meipso. Si q̄s voluerit voluntatē patris fa cere. hoc est. si q̄s voluerit in filiū eiꝰ credere. cognoscet de doctrina mea. hoc est intelliget. Ergo intel lectus est merces fidei. Nō ergo in telligēdum est vt credamꝰ. ſ; pri us credēdū vt intelligamꝰ. Scrip tum nāq; est. Si nō credideritis. nō intelligetis. Ergo faciamꝰ vo luntatē patris. hoc est. credamus in filiū dei patris. Hec est volūtas patris iuxta qd alibi idem filius dicit. Hoc est opus dei. vt creda tis in eum. quē misit ille. Cogno scenda sane est necessario. huius verbi structura. Aliud enim est. cum dicimus ꝑ datiuū casum cre do tibi. aliud ꝑ accusatiuū credo i te. Dicimus certe nos credere pau lo. sed nō in paulum. Dicimꝰ cre

dere nos petro. sed nō in petrum. Ergo aliud est credere deo. aliud credere in deū. Credere enim deo est verbis illius fidem accōmodare. scd̄m quod demones credūt ei. ꝯ ꝯtremiscūt. Credere vero in eū. est deū credēdo amare. credēdo diligere mēbris eiꝰ credēdo incorporari. Hec est fides quā a nobis exigit deꝰ. que ꝑ dilectōem opatur. Si quis ergo facit voluntatē patris. credē do in filiū eius. ꝯgnoscet de doctri na xp̄i. quia non aliūde non de ni hilo. ſ; de patre est manēs in pa tre equalis. Qui a semetipō loqui tur gloriam propriā querit. Qui bus vbis antixp̄m notat thesau rum malicie. ꝯ ꝑdicōnis filium. Qui vt apostolꝰ ait. aduersatur ꝯ extollitur. sup̄ omne qd dicitur deus. aut qd colitur. ita vt in tem plo dei sedeāt. ostendens se tanq̄ sit deus. Hic ego cum venerit a se metipō loquetur. fira se auctorita te venisse. nō a deo missum dicēs. nec dei sed suam quesiturus glori am. De quo alibi dicit. Ego veni in nomine patris mei. ꝯ nō susce pistis me. si alius venerit in no mine suo. illū accipietis. Qui au tem querit gloriā eius qui misit illū. hic verax est. ꝯ iniusticia in illo non est. Sed vtiq; dominꝰ hijs verbis insinuat. qui cum per diui nitatem equalis esset patri. tamē ꝑ susceptam sui formā apparens in tempore. qui erat creator tem porum. nō suam sed patris quesi uit gloriam. Vel nobis certe per hoc ꝑbuit exemplū humilitatis.

vt nos qui puri hoīes sumꝰ. nec ex nobis boni quicꝗ̄ possumꝰ. to tū deo tribuamꝰ. ad eius laudē ꝛ gloriā referamꝰ. cum vel boni ali quid facimꝰ. vel eius largiēte de mētia. recte scripturas illius intel ligimꝰ Sed nos ecōtra. bona que agimꝰ. nobis supbe asscribimꝰ. mala vero nostra. creatori nostro irrogamꝰ causantes ꝙ tales nos fecerit. Xp̄us vero dominꝰ noster gloriā patris querebat ꝛ idcirco verax est. ꝛ iniusticia in illo non est In antixp̄o vero iniusticia est. ꝛ verax nō est. qꝛ suam nō dei glo riā quesiturꝰ est. Nō est a deo mis sus. ſ3 venire pmissus Nōne moy ses dedit vobis legē. Et nemo ex vobis facit legē. Quid me queritis interficere. Illi quidē gloriabātur se legis p̄cepta implere. ſ3 apta re uincūtur senītia. Lex enī homici dium vetat. Quo ergo legem facie bāt qui saluatorem interficere co gitabāt. Nā si legē recte legissent ꝛ ope implessent. in ip̄is scriptu ris suis xp̄m agnoscerēt. ꝛ nunꝗ̄ de eiꝰ morte tractassent. Respōdit ei turba. Turba inq̄t incerta sem p turbata. nullo racōnis ordine predita. demoniū hābes Quis te querit interficere. O scelꝰ inexpia abile. o blasphemia. neqꝫ i hoc se culo. neqꝫ in futuro remittēda Nā peius fuit hoc dicere. ꝗ̄ xp̄m occi dere. Ei namqꝫ dicebant demoniū habes. qui suo imperio demonia expellebat. Obturāde eēnt aures ad tam scelestam cōtumeliā. nisi ipsiꝰ domini exēplo discerneremꝰ

habere paciētiaz. Neqꝫ a furiosis ꝛ turbatis hec audiēs turbatus est: ſ3 in sua veritate trāquillus p manēs. non reddidit malū p ma lo. nec maledictuz pro maledicto. Quibus si respōdere voluisset. vos pocius habetis demoniū. verū vti qꝫ diceret. Nisi enī pleni essent de monio. loqui nō possent tam per uerse de deo. Respōdit ergo eis. Vnū opus feci: ꝛ oīs miramini Ac si diceret. Quid tantū mirami ni in sanacōne vnius hominis. ꝗ̄ tum miraremini. si ōīa opa mea videretis Vnam enī rem fecerat. sanauerāt in sabbato paraliticū qui triginta ꝛ octo ānis decumbe bat. ꝛ turbati sunt quia nō intel ligebāt eum esse auctorē sabbati Non destruxerat sabbatū. hoīem in eo sanādo. qꝛ ad salutem hoīm sabbati custodia fuerāt data. Prop terea moyses dedit vobis circūci sioēm. nō quia ex moyse est. ſ3 ex p̄ribus Moyses quidē legez decre uit. vt circūcisio seruaret. sed non ipse auctor est circūcisionis. Mul to enī ante legez tpe. abrahā pri mꝰ accepit circūcisionez a dn̄o. in signū magne fidei sue. Et in sabba to circūciditis hoīem Tanꝗ̄ dice ret. Reuincit vos moyses. Preci pitur in lege vt hoīem octaua die circūcidatis. p̄cipitur etiā vt sab batizetis septīo die. Si ergo octa ua dies illius qui natꝰ est euene rit die septīo. hoc est in sabbato. quid facietis. Vacabitis vt cus todiatis sabbm. an circūcidetis infantē. vt impleatis octaue diei

sacr̃mentū. Sed noui quia circū
cidetis. qm̄ signū salutis est. ⁊ nō
debet homo vacaē a salute Nec er
go mihi indigīnini. q2 totū homi
nem sanū feci in sabbato Quia ⁊
curatꝰ est vt sanꝰ esset in corpe. ⁊
credidit vt sanꝰ esset in anima. Sꝫ
si circumcisiōem accipit homo in
sabbato vt nō soluat̄ lex moysi:
mihi indignamini. q2 totū hoiem
sanū feci in sabbato. Illa quippe
circūcisio ob tres p̄cipue causas
data fuerat. Primo vt signū essꝫ
magne fidei abrahe. Secūdo. vt ꝑ
eā a ceteris nationibꝰ discernerē
tur in corpe. sicut fimbrijs pallio
rū distīguebātur in veste Tercio
vt illā in virili mēbro suscipiētes
castitatē mentis ⁊ corpis se obser
uare debere cognoscerēt. Et tantū
valebat tūc circūcisio. q̄tum ⁊ in
nouo testamēto baptisma. q2 om
nia peccata ꝑ eā dimittebātur. ex
cepto q2 ianuaꝫ regni celestis. ne
quaq̄ aperire poterat. Nō ergo a
tam vtilia proficua re. propter in
anis ocij sabbatū vacare debebāt
Mistice vero illa circūcisio figura
bat baptisma. qd nūc in ecclesia
gerit̄. quo veissime oia peccata di
mittūtur. ⁊ celeste regnū credētibꝫ
apitur. Exhibebat̄ vero circūcisio
ī virili mēbro. ꝑ qd humana ꝓpa
gatio ministrat̄. vt ostēderetur ꝑ
vnum hominē peccatū intrasse in
mundū. ⁊ ꝑ peccatū mortem. Et si
cut ōnis homo cū prepucio nasci
tur. ita etiā omnis homo cū origi
nali peccato geneātur a quo cum
omnibꝫ vicijs ꝑ baptismū. qd est

vera ⁊ spūalis circūcisio exspolia
mur. Petrinis autē cultris circū
cidebātur hoies. quia vt apostolꝰ
ait. Petra aūt erat xp̄c Per cuiꝰ
nois inuocacōem. simplex aqua
baptismatis spūali potētia fecun
datur. vt hoibus spūalem possit
p̄stare generacōeꝫ. Nolite iudica
re scdm faciem: ꝫ iustū iudiciū iu
dicate. Scdm faciē iudicare est. ꝑ
sonaꝫ in iudicio cōsiderare. Et isti
ꝑsonaliter cōsiderabāt. quia illis
qui in sabbato puulos circūcide
bant. nō irascebātur. dño autē in
dignabātur. q2 in sabbato totuꝫ
hominē saluū fecisset. Iustū quip
pe iudiciuꝫ iudicate. Qd si facitis.
neq3 me neq3 moysen cōdemnabi
tis: sed veritate ꝑspecta nullatenꝰ
mea opa moysi p̄ceptis cōtraire
videbitis. Sane hec domini āmo
nitio. nō solis facta ē iudeis: nos
etiā dominꝰ monuit. nos instruxit
Sic ergo verba eiꝰ audiamꝰ. qua
si p̄sens nobis loquatur. Ait enī
Nolite iudicare scdm faciem. ꝫ iu
stum iudiciū iudicate Magni labo
ris est hoc viciū fugere. id est nō
ad intuitū ꝑsone iudicare. sed iu
stuꝫ iudiciū proferre. Nullꝰ quip
pe alius hoc potest implere. nisi il
le qui oēs equaliter diligit. qui
in iudicandis causis nō attendit
ambitū sed meritum. nec conside
rat quis iudicādus: sed vnde sit
iudicādus. Nec hoc dicimus de il
lis. quos pro graduū honore: di
uerso mō iubemur honorare. sed
de illis quorū causas dicere. ac di
iudicare debemꝰ. Dicebāt autem

quidā ex ihero solimis. Nōne hic
est quē querūt interficere. Ecce pa
lam nūc loquitur. ⁊ nihil ei dicūt
Isti qui hoc dicebāt nouerant ꝙ
dn̄s a iudeis querebat. ſ; nō intel
ligebant. ꝙ sua potētia non tene
bat. atq; ideo putauerūt pn̄cipes
iam credidisse. quia ipē esset xp̄c
dicūt ei. Nūquid vere cognouerūt
principes. quia hic est xp̄c. Sed
ostendūt se nōdum credidisse cū
subiūgunt. Sed istuz nouim⁹ vn
de sit Xp̄c autem cū veneit. nemo
scit vnde sit. Quid est qđ dicunt.
xp̄c cū veneit nemo scit vnde sit.
Nam herode locū natiuitatis xp̄i
requirēte. responderūt ꝙ in bethle
em nascitur⁹ esset. ⁊ ipsa sua ver
ba ꝓphetica auctoritate confirma
uerūt. Sed nouerant locū natiui
tatis eius. nō autē poterant ꝯpre
hēdere generationē diuīitatis eius
ꝓpheta dicēte. Generatiōem eius
q̄s enarrabit. Ac si dicerent Istū
sicut aliquē ex ceteris hoibus no
uim⁹. nihil in illo diuinū. nihil re
gale attēdimus. Xp̄c vero noster
de⁹ omnipotētissim⁹ venturus est
⁊ vniuerso mūdo impatur⁹. Hec
enī erat causa mortis illorū. Ideo
eniz in xp̄m credere nolebāt. ꝙ so
lam hūanitatē considerābāt. diui
nitatē ꝑpendere nō valebant Vn̄
⁊ dn̄s illis ad vtrumq; rn̄dit. vide
licz de hūanitatis fragilitate. ⁊ de
diuīitatis maiestate Clamabat ei
docens in tēplo. Et me scitis. ⁊ vn
de sim scitis. Hoc de sua dixit hūa
nitate scđm quā ⁊ locum natiuita
tis eius. ⁊ parentū nobilitatē. ⁊

vultus effigiez nouerāt. Sciebāt
ergo eū. quia de regali stirpe descē
derat. ⁊ nobilitatis lampade illus
tris latere nō poterat. Et a meipō
nō veni. sed est verus qui misit me
quē vos nescitis. Hoc ad suaz re
tulit diuinitatē. scđm quā ignora
bāt eum esse dei filium. ⁊ a patre
missum in mūdum. Nesciebāt eti
am deū patrem. qui verus est ipsi
us genitor veritatis. quem nescie
bant. quia ignorātes filium. nec
in eum credētes. ad dei patris no
ticiam puenire nō merebātur De
niq; subiūgit. Ego autem noui eū
Si ego eum noscere vultis. a me
querite vt sciatis. quia ab illo sū.
⁊ ille me misit. Pulcherrime ⁊ ꝙ
breuissīe. diuinitatē simulq; hūa
nitatē suam cōplexus est. Ab ipō
inquit sum. quia fili⁹ de deo patre
nat⁹ sum. Nam quicq̄d est filius
ab ipō est. ⁊ ei debet cuius est fili
us. Et ipse me misit. hoc est incar
nari constituit. Hoc est qđ me vi
detis. qđ presentē attenditis. Cū
autem audiam⁹ deum patrez mi
sisse filiuz. ne cogitem⁹ nature dis
similitudiez. sed patris auctorita
tem. Querebāt ergo eū apprehen
dere. ⁊ nemo in eū misit manus.
quia nōdum venerat hora eius.
Nemo inquit in eū misit manus
hoc est nullus vim fecit. null⁹ euz
rapere p̄sumpsit. quia nōdum ve
nerat hora eius. hora videlicet vo
lūtatis eius. Sicut enim volūtate
natus. sic ⁊ sua voluntate passus
est. Nam sicut ante secula p̄ordi
nauit matrem virginē. de qua na

sceretur· sic etiaz p̄sciuit ꝛ p̄elegit
mortē quā pateretur· ꝛ tēpus q̄n
do pateretᷣ· Huiꝰ hore reminiscens
dū penderet in cruce dixit· Cōsum
matū est. Et inclinato capite tradi
dit spiritū· Non ergo potuerūt eū
iudei cōprehendere· quia ipse mor
tem suā· ꝛ ministros mortis sue· in
sua habebat potestate· Ac cū ipse
voluit pati· etiā si voluissent a ne
ce eius iudei abstinere non potuis
sent In altero igitᷣ misericordia· in
altero veritas p̄rogata est Miseri
cordia q̄dez in humilitate carnis
qua pati voluit: veritas in potesta
te diuinitatis· qua donec ipse voluit
cōprehendi nequiuit· Vtrūqꝫ prop
ter nostrā salutez gestū est· prop
ter quos homo factus fuerat· qui
hoiem creaueāt ne periret qd fece
rat· Nō ergo simꝰ ingrati tantis
beneficijs· que ab ip̄o inmeriti ac
cepimꝰ et indigni· Obediamꝰ pre
ceptis eiꝰ· vt simus cōpotes p̄mis
sionis eius Queramꝰ spirituali de
siderio vultū eius· queramꝰ faciez
eius semp̲ Queramꝰ eum· nō sicut
iudei vt eū occidamꝰ· ſꝫ vt ab ipso
viuificemur· Queramꝰ nō vt eum
a nobis expellamꝰ· ſꝫ vt cum eo in
p̲petuū maneamꝰ· Tu

Feria· iiij· Scd̄m Johēm

In illo tēpore Preteriens ihesus vidit
hoiem cecū a natiuitate· Et interro
gauerūt euz discipuli sui Rabbi:
quis peccauit hic aut parētes eiꝰ·
vt cecus nasceretᷣ· Et reliq̄· Omelᷣ
lectōnis eiusdem·

Venerāt filius dei ad solem
nitatē scenophegie· ꝛ no
uissimo die eiusdē festiui
tatis· stās in tēplo docebat popu
lū· qui ad diez festum cōfluxerat
Redarguebat iudeos infideles· ꝛ
misterijs sue diuinitatis īstruebat
fideles. Sed miseri ꝛ totiꝰ boni ini
mici iudei· verba illiꝰ ferre non va
lentes· ad lapides cōfugerūt que
rentes obruere· quez non poterāt
intelligere Ipse autē transiēs per
mediū illorū ibat· Necdū quippe
venerat hora· quā p̄finiebat pas
sioni quia nō in scenophegia· sed
in pascha pati disposuerat· Pre
teriēs ergo dominꝰ sicut nūc euā
gelista loquitᷣ· vidit hoiem cecuz
a natiuitate· hoc est cecū natū. quez
mater de tenebris vteri p̲fuderat
in noctem mūdi Vidit inquit illū
idest misertꝰ est illius Videre enī
illiꝰ misereri est· Hinc scriptū est·
Respexit dominꝰ petrum· Et inter
rogauerūt eum discipuli eiꝰ Rab
bi: quis peccauit hic aut parētes
eius· vt cecus nasceretᷣ· Nouerāt
sācti apostoli· ob multas causas
dispensatiōe dei dari infirmitates
hominibꝰ· aliquādo propter pur
gatiōem peccatoꝝ· aliqn̄do ad pro
batiōem· nōnunq̄ ad virtutuz cu
stodiā· ſꝫ ignorabant q̄ harꝝ cau
sa hō ille cecus natꝰ fuisset Ideo qꝫ
interrogauerūt dn̄m quasi magi
struz· vt ab eo discerēt· qd nescie
bāt· Rn̄dit eis ihesus. Neqꝫ hic pec
cauit neqꝫ parētes eiꝰ Quid est qd
dicit saluator· neqꝫ illū neqꝫ parē
tes eiꝰ peccasse· Si enim nullus ho

minū sine peccato. quomō parē
tes ceci ñ peccauerīt. Aūt nūquid
ipe cecus cum originali natus nō
fuerat. Nūquid etiam viuendo a
cōuersando in mundo. non plura
peccata addiderat. Si ēgo a hic a
parētes eius peccatum habebāt.
quare domin⁹ dixit. neq̧ hic pecca
uit neq̧ parētes eius. Sed sciēdū
quia domin⁹ ad rem de qua fuerāt
īterrogat⁹ respondit. Illi enī inter
rogauerūt. vtrum de suo vel parē
tum peccato cecus nat⁹ fuiss;. Ad
hoc r̄spondit domin⁹. neq̧ illū ne
q̧ parentes ei⁹ peccasse. hec nimirū
vt ille cecus nasceretur. Habebāt
ergo ipē a parentes ei⁹ peccata innu
mera. sed nō propter illa. ipse ce
cus editus erat. Quare ēgo. Sed
inquit vt manifestētur opera dei
in illo. Veritatis magister docet.
q̄ ad hoc nat⁹ sit. vt opa dei ma
nifestarētur in eo. quaten⁹ ab in
genita cecitate illū liberando. a lu
mē restituēdo. filiū dei se esse oib⁹
apte mōstraret. Me oportet opari
opera ei⁹ qui misit me. donec dies
est. Sicut vbiq̧ ita et nūc omem
gloriā deo patri attribuit ei⁹ se di
cēs opa facere. cui⁹ erat fili⁹. Ista
erant opā dei patris. propt̄ que
dei fili⁹ venerat. illūmatio videlic;
a sanatio generis hūani. Nā per
illuminacōem hui⁹ ceci. illūmatio
significabat̄ humani genēis. Mi
racula deniq̧ nostri r̄demptoris.
ita iuxta litterā facta credūtur. vt
mistice cōsiderata. aliq̄d innuant
faciēdi. Cecus ēgo iste. gen⁹ hūa
num p̄signat. q̄d in primo parente

cecatū est. quia ex illo omēs traxi
mus. nō solum originē mortis. s;
etiā iniquitatis. Et bene non solū
cecus. s; etiaz cecus a natiuitate di
citur. quia omēs homies. excepto
illo qui de virgine natus est. cum
peccato originali nascimur. a gra
uissima cecitate depssi. in mūdum
venim⁹. quā cecitatē de radice pri
mi parentis cōtraxim⁹. Qui bene
videns cōditus fuerat. sed dyabo
licis psuasionib⁹ obtemperādo.
cecitatē incurrerat. quaz in oēs su
os posteros trāsmittebat. Prete
riēs autem domin⁹ vidit cecum.
Nō enī stans: sed preteriēs vidit
quia in similitudine carnis appa
ruit. s; in via peccatoꝝ non stetit.
quia peccatū nō fecit. nec inuēt⁹
est dolus in ore ei⁹. Hinc est q̄ s̄m
alterius loci parabolā. samarita
nus secus sauciū venit. Q̄d enim
ibi p sauciū. hoc significatur hic
per cecum. Et q̄d ibi dicitur venit.
hic preteriit. Venit ergo domin⁹
secus sautium. a preteriēs vidit
cecū. quia appropinquit vie mor
talitatis nostre. non tamē fixit ve
stigiū in via peccatoꝝ. Venit enī.
vt cecitatē peccatorū nostrorū tol
leret. nō vt eam susciperet. Hec er
go opā patris se dicebat oporte
re opari. quia venerat querere p
dita. restaurare corrupta. Donec
inquit dies est. Venit nox. q̄ndo
nemo potest opari. Quā vellet in
telligi diffinite expressit. cū subiū
git. Q̄ndiu sū in mūdo. lux sum
mūdi. Sed quid est q̄d dicit. Me
oportet opāri donec dies est. Nū

quid eñi tantũmodo opatus est
qñdo presentia corpali fuit in mũ
do. Si eñi hoc recepim⁹. iam post
eius ascẽsiõem est ista terribilis
et metuẽda nox in mundo qua ne
mo potest opari. Et recte ipẽ alibi
repromisit. Ecce ego vobiscũ sum
omnib⁹ diebus vsq; ad ɔsumma
tiõem seculi. Si ergo est cũ sãctis
vsq; ad cõsummacõem seculi. vti
q; semp opat᷑ vsq; ad finẽ seculi.
Qui eñi tunc pñtia corporali fuit
in mũdo. nũc diuina potẽtia vbi
q; p̄sens est mũdo. Querẽdum ẽ
q̄ sit ista nox qua nemo pōt opa
ri. Nox ista impiorũ est. quib⁹ di
cetur. Ite maledicti in ignẽ eternũ
qui prepat⁹ est dyabolo et ãgelis
eius. Nox ista erit. qñdo dãnatis
oĩbus reprobis. null⁹ iam locus
pñie. nulla facultas venie resta
bit. q; in inferno nemo cõfitebit᷑
dño. Opatur ẽgo dñs donec dies
est. q; dum hic viuim⁹ expectata
hortat᷑ ad confessiõez. et punire de
tractat. adest omnib⁹ inuocãtib⁹
se in veritate. Venit nox q̄ nemo
p̄t opari. q; finito mũdo receptis
celo electis. clauso ostio van⁹ la
bor est. et sera penitẽtia. Clamãti
bus eñi. domine dñe aperi nobis
respõdebit. nescio vos. discedite a
me oparij iniq̃tatis. Proinde au
diamus apostolũ dicẽtem. Dum
temp⁹ habem⁹ opemur bonum.
Nũc est tẽpus opandi bonuz. tũc
vero recipiẽdi. qđ fueris opatus
Sz videam⁹ quid dñs fecerit. Hec
cũ dixissz. expuit in terrã et fecit lu
tũ ex sputo. et liniuit super oculos
ei⁹ et dixit. Vade laua i natatoria
syloe. qđ interp̄tatur missus. Mi
rabilis et ipa sui nouitate stupen
da ceci curãtio magnũ si intelliga
mus ɔmendat misteriũ. Expuẽs
quippe in terrã fecit lutũ. et oculos
ceci munxit. Sputũ qđ a capite in
os defluit. diuinitatẽ xp̄i significat.
q; caput xp̄i deus. Et sapiẽtia loq̃
tur. Ego ex ore altissimi pdiui. pri
mogenita ante oĩm creaturaz. Et
salomõ de ipsa. Vapor est eñi vir
tutis dei. et emanatio quedã ma
iestatis ei⁹ sincera. Lutũ de terra.
caro xp̄i est. Expuẽs ẽgo in terrã
lutum fecit. quia verbũ caro factũ
est. et habitauit i nobis. Inunct⁹
iam cecus nõdum videt. donec ve
nit in natatoria syloe. qđ interp̄
tatur missus. Nõ vacat a misterio
q; euãgelista hui⁹ nomĩs posuit
interp̄tacõnem. qđ inquiẽs inter
pretat᷑ missus. Quis eniz missus.
nisi ille qui dicit. nõ veni a meipõ
sz a patre missus sum. Xp̄c eniz
vere est missus. q; nisi ille fuisset
missus. null⁹ nostrũ a peccato fu
isset dimissus. Piscina ẽ illa. bap
tism⁹ est xp̄i. Lauit cecus in pisci
na syloe. qđ interp̄tat᷑ missus. et
illũinatus est. q; in xp̄o baptisati
illũinãtur. Cũ ẽ inunct⁹ est quasi
cathecumin⁹ fact⁹ est. Sz egebat
lauari. id est baptisari. vt illumi
naretur. Cathecumin⁹ vero inun
gitur. vt doceat᷑. Nam cathecumi
nus grece. latine instruct⁹ dicitur
Baptisatur vero vt verum lumẽ
agnoscat. et remissionem omniũ
peccatorum accipiat. Itaq; vicini

⁊ qui nouerāt eum prius. q mēdi
cus erāt dicebant. Nōne hic est q̄
sedebat ⁊ mendicabat. Alij dice
bant q hic est. alij autē non. ſʒ ſi
milis eius est. Hūc errorē apti ocu
li fecerūt. Illuminatus quasi muta
uerat vultū. Sed ille nō ingratus
nec collati īmemor bñficij dicebat
Ego sum Cōfitebat se esse illū. Di
cebāt ergo illi Quō apti sunt tibi
oculi. Rñdit. Ille homo qui dicit
ihesus lutū fecit ex sputo. ⁊ vnxit
oculos meos ⁊ dixit. Vade ad na
tatoria syloe ⁊ laua. ⁊ abij ⁊ laui
⁊ video. Bene iā videbat. q̄ sic grā
tiā sibi datam annūciabat. Jam
ergo euāgelisat xp̄m. predicat il
luminatorē suum. Dicebant ērgo
ei. Vbi est ille. Ait. Nescio. Ad
huc inunctus. necdū spiritualiter
erat illuminatus. Predicabat aūt
xp̄m: sed quem p̄dicaret ignora
bat. Naʒ ⁊ supra ille ait homo. ne
sciēs deū dicere. quia quasi cathe
cuminus erat. ⁊ doceri necesse habe
bat. Adducūt eum ad pharisëos
qui cecus fuerat. Erat autem sab
batū in illa die. qn̄do lutum fecit
ihesus. ⁊ apuit oculos eius Iterū
ergo pharisei. interrogabāt eum
quomodo vidisset. Ille ērgo dixit
eis. Lutū posuit mihi sup oculos
⁊ laui ⁊ video. Dicebant ergo ex
phariseis quidā. Non est hic ho
mo a deo. qui sabbatuʒ nō custo
dit. Non oms hoc dicebāt. ſʒ qui
dam. Jam eñ iungebat iam ve
ritas eoꝝ cordibus subrutilare inci
piebat Isti vero qui dñm reprehē
debāt. potius ceci erant. nec inuncti

erant nec videbāt. Reprehendebāt
enim dominū. qd non custodiret
sabbatū. cum ipse ppetuo ab om
ni seruili opē vacaret. quia pecca
tum nō fecit Hoc est nāqʒ spūali
ter sabbatū custodire. feriatū es
se a peccato qd est opus seruile. q
ōmis qui facit peccatū. seruus est
peccati. Sed illis ista dicētibus. alij
q̄ iam illūmationi appropinqua
bant. dicebāt. Quō potest homo
peccator hec sigña facere. Et scisma
erāt inter eos Scisma grece. latine
scissio. Scissi ērgo erāt. quia ps ve
ritati assentiebat. ⁊ pars falsitati
applaudebat. Xp̄c dies. inter lucē
et tenebras diuisus est. Dicūt er
go ceco iterū. Tu quid dicis de eo
q̄ apuit tibi oculos. Interrogāt
q̄d de suo illumiatore sentiret. vt
occasionē inuenirēt. qua eū de sy
nagoga picerent Sed ille quid de
eo existimaret cōstāter apuit Ait
enī. Quia propheta est. Necdū in
corde illuminatus. ſʒ inunctus tamē
nescit dicere filiū dei. sed cōfitetur
prophetaʒ esse. nec tamē errans
p ōmia fallebatur. Ipsē enim de se
ait. Nō capit pire prophetā extra
iherusalē. Et nemo propheta sine
honore. nisi in patria sua. Nō cre
diderūt de illo q cecus fuisset. et
vidisset. donec vocauerūt parētes
eius qui viderat. ⁊ interrogauerūt
eos dicentes. Hic est filius vester
quē vos dicitis quia cecus natus
est. quomodo ergo nūc videt. Re
sponderūt eis parētes eius et dixe
runt. Scimus q hic est filius noster
et quia cecus natus est. Quomodo

autē nūc videt nescim9. aut quis
eius apuit oculos nescim9 Ipm
īterrogate. etatē habet. ipē de se lo
quat Videbāt enim a sibi a illi ca
lumniā strui. ideoqꝫ dicūt. Scim9
quia hic est fili9 noster a quia ce
cus nat9 est. Si autez vultis scire
quomodo nūc videat. ipm interro
gare debetis. qꝛ etatez habet olim
loquitur. Juste quippe pro infan
te loqui cogeremur. quia infans
p etatem loqui racōnabiliter nō
potest. Hec aūt illos nō ob igno
rantiā. sed ob metū dixisse. euan
gelista ondit cum subdit. Hec di
xerūt parētes eius. qꝛ timebāt iu
deos. Jam enī cōspirauerāt iudei
vt si quis eum cōfiteretur esse cri
stum. extra synogogā fieret. Pro
mgno apud illos tūc temporis du
cebat. si quez de synagoga eiecis
sent. Sicut enī modo homicide vel
adulteri. vel ceteris capitalib9 cri
minib9 rei. ab ecclesia pellūtur. ita
tunc cōfessores xpi a synagoga
iudeorum eliminabātur. Hoc metu
ebāt incurrere parētes ceci nati.
ideoqꝫ dixerūt. Ipse de se loquat.
Vocauerūt rursum hoiem qui ce
cus fuerat a dixerūt ei. Da gloriā
deo. Gloriā deo dare est. veritatez
de aliq re quasi pnte deo loqui. Sz
isti volebāt vt negaret xpm. Naz
qd est aliud dicere da gloriā deo
nisi nega donū qd accepisti cū cer
te hoc nō sit gloriā deo dare. sz eū
blasphemare. Nos scim9 quia hic
homo peccator ē. Sic illū volebāt
dare gloriā deo. vt sicut ipsi dicēt
xpm peccatorem. Sed ille vt neqꝫ

pateret calūnie. neqꝫ veritatē sub
celaret nō dixit. scio eum iustū: sz
respondit. Si peccator est nescio.
vnū scio quia cecus cū essem. mo
do video. Dixerūt ergo illi. Quid fe
cit tibi. quomodo apuit tibi oculos.
Ille qui tociēs interrogatus
tociēs respondeāt. iam quasi quo
dā tedio affectaretur. propter illo
rum duriciaz a incredulitatē cum
quadā aporia respondit. Dixi vo
bis iam a audistis. Quid iterum
vultis audire. Nūquid a vos vul
tis ei9 discipuli fieri. Quia enī ip
se iam credebat. iam dm̄ discipu
lus erat factus. ideo dicebat. Nū
quid a vos sicut ego vultis in euz
credere a discipulatui ei9 inherere.
Maledixerūt ei a dixerūt Tu disci
pulus illius sis. Maledictū hoc re
niat sup nos xpianos. Si enī cor
coruz intuearis maledictū est. qꝛ
hoc maledicētis affectu ptulerunt
Si verba ipa perpēdas. exoptabi
lis est benedictio. Quis enim nō
desideret discipul9 esse cristi. Nos
inquiūt moysi discipuli sumus.
Fallūtur semetipsos decipiētes.
Nam si discipuli moysi essent. cre
derent moysi annūcianti cristū.
a cognoscerēt eum. qui per moy
sen prenūciatus est Sic enim ait
dominus. Si crederetis moysi. cre
deretis a michi. Nos scim9. quia
moysi locutus est deus. Hunc au
tem nescimus vnde sit. despicien
tium verba sunt. Nam quomodo
nesciebāt vnde essz. cum a vbi na
tus fuisset. a de qua tribu eēt nos
sent. Hinc et supra dixerūt. Sed

hūc scim⁹ vnde sit. Tale quid. ⁊ in libro regum legim⁹. Cum eniȝ dauid adolescēs. golyam viris fortibus formidabilem strauisset. ait saul ad abner. Cui⁹ est iste puer abner. Certe armiger ei⁹ fuerāt. cytharam corā eo crebro percusserat ⁊ nūc quis esset interrogabat. Quasi enim nō agnoscebat. i quo etatem adolescētis. ⁊ habitū pastoālem cōtemnebat. Simili modo. miserādi homines. dei filiū cernētes hominē in tantum cōtemptibilem ⁊ nouissimū iudicabant. vt dicerent. nescim⁹ vnde sit. consueto more hominū. qui quos abiciunt. nesciē se dicūt. Respondit ille ⁊ dixit. In hoc mirabile est. quia vos nescitis vnde sit. ⁊ apuit oculos meos. Tanq̄ diceret. Hic quem vos nescire vultis latet humilitate. proditur signorū virtute. Nescitur vnde sit. ⁊ sicut deus cecos videre facit. Scimus autem quia de⁹ peccatores nō audit. sed si quis dei cultor est. ⁊ volūtatem eius facit. hūc exaudit. Tanq̄ inunctus. ⁊ necdū illuminat⁹ loquitur. Exaudit nāq̄ deus etiā peccatores. Denique exaudit⁹ est publican⁹ qui in tēplo dei a longe stās ⁊ oculos in terrā dimittēs pectus q̄ pugnis percutiēs dicebat. Deus propici⁹ esto michi peccatori. Qua cōfessione sic exauditus est vt iustificatus a templo rediret. qui iniustus venerat ad templū. Exaudiūtur ergo vt dictuȝ est peccatores. si resipiscant a peccatis. si mala preterita lacrimis abluāt. ⁊ ex corde abnegant se eē qd fuerūt. A seculo nō est auditū. quia aperuit quis oculos ceci nati. nisi eēt hic a deo. nō potest facere quicq̄. Ingens fiducia. libera cōstantia. Principes seuiebāt ille indignatione eorū postposita. cōfessus est veritatē. Quis enim alius tanta ⁊ talia faceret nisi de⁹. Sed ⁊ si qui sunt. qui aliquādo fecerūt. ab ipō vt facere possent habuerūt. Ipse enī dixit. Sine me nichil potestis facere. Respōderūt ⁊ dixerūt. In peccatis nat⁹ es totus. idest cuȝ clausis oculis. Improperāt enim ei. quod propter parentū peccata sic nat⁹ sit. Sȝ qui oculos apuit. totū salnauit. quiq̄ foris illūinauit. ipse cor illi⁹ ab omni iniq̄tatis nubilo purgauit. In peccatis nat⁹ es totus ⁊ tu doces nos. Ipsi certe euȝ introgauerūt. ipsi coegerūt vt diceret. qd de xpō suo illūinatorē sentiret. ⁊ nūc confitentem arguūt. ⁊ de synagoga propellūt. Nam seq̄tur. Et eiecerūt eum foras. Illi quidem eum eiciebāt. sed xpc suscipiebat. Tūc magis meruit cognoscere xpm. cum eiectus est de consortio inimicorū xpi. Audiuit nāq̄ ihesus. quia eiecissent eū. ⁊ cuȝ inuenisset eū dixit illi. Tu credis in filiū dei. Sed ille qui euȝ tantū corporeis oculis videbat. corde nōdum intelligebat. respōdit. Quis est domine: vt credam in eum. Quibus verbis ostēdit. iam dudum se paratū cor ad credendum habuisse: sed in quem deberet credere ignorasse. Ait illi dominus.

Et vidisti eũ. ⁊ qui loquitur tecũ. ipse est. Jam dominꝰ mundi faciem lauat. iam cordis oculos illuminat. deniq3 ille lotus ⁊ illũinatus. spiritualiter respõdit. Credo domine. Sed hoc parũ fuit. nõ sufficit credere. quin etiam procidēs adoraret eum. p hoc quodāmodo cõtestans deũ se credere quem adorabat. Sed inter hec quid nobis superest. qui ista legimꝰ. propter quos etiam scripta sunt. Quecũq3 enĩ scripta sũt vt apostolꝰ ait. ad nostrã doctrinã scripta sũt. Quid igitur nobis agēdum est. nisi vt ea que ĩ scripturis legimꝰ. vel audimꝰ imitari satagamꝰ. Multum est dicere. vt imitemur petrũ apostolũ. cuius vestigijs mare se calcabile prebuit. Non igitur petrũ. nõ reliquos apostolos nobis in exemplũ3 ꝓponi ē necesse est. hũc saltē modicũ cecũ3. iam bene illuminatũ imitemur. quē non trucilentoꝝ nũc principũ. nõ eatenꝰ geste cecitatis obprobriũ. non solũ sibi. sed ⁊ suis parētibꝰ terribilis ac formidabilis de synagoga eiectõ. Non hec neq3 alia potuerũt seducere. ⁊ a ꝯfessiõe veritatis supprimere. Audiamꝰ predicantē. ⁊ bene ꝓfitentē. quia si quis dei cultor est. et volũtatem eius fecerit. hũc exaudit. Colamꝰ ergo dñm. nõ thuris vaporibꝰ nõ thauroꝝ mugientiũ iugulis. s3 gratissimis fidei ⁊ dilectõis victimis faciamꝰ voluntatē eius. hoc est mandatũ eius impleamꝰ. ⁊ timorē illius. ⁊ sanctã spem promissionũ eius in mētibꝰ habeamus. quĩ beneplacitum est dño sup timētes eum. ⁊ in eis qui sperãt sup misericordia eius Cui est honor ⁊ gloria in secula seculoꝝ Amen.

Feria. v. Scdm Lucam.

In illo tēpore Ibat ihs in ciuitatem q̄ vocat̃ naym. ⁊ ibant cũ eo discipuli eiꝰ ⁊ turba copiosa. Et reliq̃. Reqre omeliã decima sexta dñica post fēstũ Pentecostes.

Feria. vi. Scdm Johem.

In illo tēpore Erat quidã languēs lazarus a bethania. de castello marie ⁊ marthe soroꝝ eius Maria ãt erat. q̄ vnxit dñm vngēto. ⁊ extersit pedes eiꝰ capillis suis. cuiꝰ frat̃ lazarꝰ infirmabat̃. Et reliq̃. Om̃ lectõnis eiusdem

Inter omnia miracula que dei filiꝰ vt suam panderet diuinitatē operatus est. supeminet hoc ⁊ quasi quēdam optinet principatũ3 q8 circa lazarũ fecit Et quidē singula opera eius. ãmiratõe dignissima sunt: quis enĩ nõ venerabilit̃ ammiretur. q claudi rēctis gressibꝰ incesserũt. q mutis linguarũ claustra soluta sũt. q cecoꝝ diu clausa lũina tactu sacre manꝰ eius reseãta sunt. Quis hec ⁊ plura alia cõsiderans. nõ diuinam potētiam stupens ãmiretur. Sed hec õnia parua ad ingentem cristi maiestatē videbãtur. nisi amicus eius lazarus morētur. Quem idcirco mori pmisit. vt eum nouo ⁊ omnibꝰ seculis ãmirando ordine suscitãdo.

seseq vite mortisq dn̄m ee᷑ decla
raret. Accessit etiā ad singularez
dignitatē miraculi. speciale meri
tum dignissimi descptoris Nullꝰ
quippe alius omniū euangelista
rū hoc descripsit. ſ; soli dilecto do
mini iohanni reseruatū est. quia
nimirū res tam vnica ⁊ tam egre
gia. nulluz alium ꝗ̄ dilectissimū
xp̄o virginem habere debuit rela
torē. Verum qm̄ hec lectio ex ma
iore sui parte p se clara est. ⁊ per
singula expositiōe nō eget. capi
tulatim magis ꝗ̄ verbatim eā ex
planādaz suscepimꝰ. vt ad eā q̄
magis necessaria sunt veniamꝰ.
Denicq supra legit᷑. ꝙ cum essz do
minꝰ in tēplo. ⁊ in porticu que sa
lomonis appellat᷑ doceret. nō ferē
tes iudei verba diuinitatis eius. su
stulerūt lapides vt lapidarent eū
dominꝰ vero inter manus se lapi
dare᷑ volentiū. illesꝰ exiuit de tēplo
⁊ abijt tn̄s iordanē. vbi priꝰ fue
rat iohes baptisans. Cum g̊ ibi
eēt. infirmabat᷑ lazarus in betha
nia. q̄d erat castellū Marie ⁊ mar
the primuz ihierosolimis. Maria
autē erat. que vnxit dn̄m vngēto
⁊ extersit capillis suis pedes eius
Quoniā tunc tempis plures erāt
huiꝰ nominis. ne erremꝰ in noīe.
ostēditur ex notissima actōe. Ip
sa enī est maria que quōdam vt
idez euāgelista narrat superiꝰ pec
catrix veniens pedes dn̄i punxit.
lacrimis rigauit. capillis detersit
sicq multoruz criminū veniam a
domīo promeruit. Miserūt ergo
ad illuz qui absens erat trās ior

danem. nūciantes ꝙ frater illaꝝ
lazarꝰ infirmabatur. vt tam sibi
ꝗ̄ fratri succurreret: istas dolore.
illū egritudine liberaret. Sed vide
amus quid nūciantes dixerūt.
Domīe. ecce quem amas infirma
tur. Non dixerūt veni vt languen
tem sanes. nō hoc certe ause sunt
dicē. sufficiebat illis. si tan tū nos
ceret ꝙ infirmaret᷑. Sciebāt enī;
ꝙ nō desereret quē amabat. Ecce
inquiūt. quem amas infirmatur
Tanꝗ̄ dicerent. Satis est vt hoc
noueris domīe. nec opus est. vt
ad nos veniēs fatigeris. Ibi p̄ci
pe. ⁊ hic q̄d iusseris fiet. Audiēs
autē ihesus dixit. Infirmitas hec
nō est ad mortē. ſ; pro gloria dei.
vt glorificet᷑ filiꝰ dei p eam Quaē
dicis domīe ad mortē non est. cū
lazarus ineuitabiliter sit mortuꝰ.
Nouerat ⁊ hoc dominꝰ ⁊ vt sic fi
eret ipse voluerat. sed post mortē
eum suscitare᷑ decreuerat. Quod er
go respondit. infirmitas hec non
est ad mortem. tale est. ac si dica
tur. mors hec nō est ad mortem.
Nō enim moritur. vt sicut ceteri
homīes mortui. a morte teneatur
sed vt mirabiliter resuscitetur.
Pro gloria dei. vt filius dei glori
ficetur per eam. subaudiendū in
firmitatem. Hec autem glorifica
tio nō ipsum auxit. qui summe
perfectus est. ⁊ proficere non no
uit. sed nobis profuit quatenus
per hoc tantū miraculum in eum
crederemꝰ ⁊ eternam animę mor
tem euaderemꝰ. Sed videamꝰ di
ligentiꝰ quid dixerit. Ait enī. pro

gloria dei. deinde adiunxit. vt glo
rificetur filius dei per eam. Ergo filius
dei deus. Hoc contra hereticos qui di
xerunt xp̄m non esse natura deum
sed gloria. Vnde quidam illorum dixit.
Non inuideo xp̄o facto deo: hoc et e
go fieri possum si volo. Diligebat
autem ihesus martham et sororem eius
mariam et lazarum. Ille languebat
ille dolebat sed spem maximam ha
bebat. quia diligebatur ab eo. qui et do
lentium est consolator et languenti
um sanator: ipsorum etiam mortu
orum suscitator. Vt ergo audiuit quia
infirmabatur tunc quidem mansit
in eodem loco duobus diebus. Noluit
tunc dominus venire. distulit sana
re: vt posset mirabilius resuscita
re. Mansit ergo illic donec quatriduum
impleretur. Deinde post hec dixit di
scipulis suis. Eamus in iudeam iterum
Territi sunt discipuli quia audiebant
illum velle iterum in iudeam venire No
uerant conspirationem immanissi
mam qua illum iudei persequebantur et
morti tradere laborabant. idcirco
dicebant ei. Rabbi: nunc querebant
te iudei lapidare. et iterum vadis il
luc. Respondit ei qui humanam
rabiem timere non poterat Non
ne duodecim hore sunt diei. Si quis
ambulauerit in die: non offendit
quia lucem huius mundi videt. Si autem
ambulauerit in nocte offendit quia
lux in eo non est. Audierant san
cti discipuli dominum in iudeam iterum
velle venire. ac formidantes ne bo
nus magister a iudeis comprehenderetur:
quasi consilium ei dare et de incep
to reuocare volebant. Non adhuc

perfecte intellexerunt dispensationem
propter quam venerat. Ad hoc enim
deus hominem induerat: vt pro salute
hominum moreretur. Sic et beatus pe
trus cum audisset dominum de passio
ne sua loquentem: quasi reuocare eum
volens dixit. Absit hoc a te domine
non morieris. Cum ergo apostoli domi
no consulere quodammodo vellent: re
darguit eos dicens Nonne duode
cim sunt hore diei. Se perfecto diem
appellauit: qui est dies ex die. lumen
de lumine. quique de se alibi dicit.
Ego sum lux mundi. Et vt se diem
ostenderet: duodecim apostolos elegit.
De quibus nunc dicit. Nonne duo
decim sunt hore diei. Ac si diceret
Vos qui estis hore diei quare sic con
silium dare vultis. Hore diem se
quuntur. et die moderante pagun
tur. Sed forte dicat aliquis. Iudas
ex duodecim vnus erat: nunquid
et ipse hora diei erat qui ipsum di
em tradidit ad mortem. Sed quan
do hoc dominus dicebat: non ip
sum iudam attendebat: sed mathi
am in locum illius eligebat. De
nique iuda in locum sibi debitum
abeunte: electus est mathias apos
tolus. et sic perfectus mansit nume
rus apostolicus. Xpristus ergo
dies est et qui in hac die ambulaue
rit: errare non poterit. Illi enim ad
heret qui dixit. Ego sum lux mundi
qui sequitur me non ambulat in tene
bris: sed habebit lumen vite. Nam
qui sine hac luce est: errare potest
ambulare non potest. Hec ait et post hec
dixit eis. Lazarus amicus noster dormit
sed vado vt a somno exsuscitem eum

Mortuus quidem erat: sed xp̄o vi
uebat. Nullus quippe tanta facili
tate posset aliquem excitare a sō
no: quanta xpristus lazarum re
suscitare valebat a tumulo. Dem
q₃ et omnes defuncti si potentiam
dei consideres a quo in nouissimo
sūt resuscitandi: dormientes pn̄t
vocari. Juxta quod apl'us dicit.
Nolo vos ignorare fratres de dor
mientibus. Et alio loco. Omnes
quidem resurgemus: sed non om
nes immutabimur. Dicunt autē
ei. Domine. si dormit saluus erit.
Sicut verba domini intellexerunt
sic responderunt. Si dormit inqui
unt saluus erit. Solet enim som
nus in egrotante iuuene indiciū
esse salutis. Et dominus quidē di
xerat de morte eius. illi autē intel
lexerūt qr de dormitione somni di
xerat. Tūnc dixit eis ihesus mani
feste. Lazarus mortuus est et gau
deo propter vos vt credatis. q̃a non
eram ibi. Lazarus languens nō
mortuus fuerat nunciatus: s₃ q̄d
latere posset eum cuius oculis om
nia nuda et aperta sunt. Quomodo
ignorabat mortem lazari: qui ipsū
lazarū creauerat. Gaudebat igi
tur propter discipulos: qui mirabā
tur sic eum cuncta nosse. nam per
hoc verū deū certius et manifestius
eū esse credebant. Licet eñ iā cre
derent: tñ talis erat illorum fides
q̄ adhuc proficeret. que miraculis
edificata cresceret Sed eamus ad
eū. Dixit ergo thomas q̄ dr̄ didim9
ad condiscipulos. Eamus et nos mo
riamur cū illo. Quibus verbis ve

rum prodidit amantis affectum. A
mabant quippe apostoli incōpa
biliter dominum. qr eorū vita ex
illius presentia pendebat adeo: vt
aut cum eo viuere. aut certe cum
eo mori iocundum haberent. Ea
mus inquit et moriamur cum eo.
Quia videmus inq̄t eum ad inimi
cos properare et ad mortem: neq₃ eū
a tali consilio valemus reuocare: ea
mus et nos vt cum eo moriamur. ne
post eius necem et desertio incōso
lati remaneamus. Venit itaq₃ ih̄s
et inuenit eū quatuor dies in mo
numento habētem. Sic ipse volue
rat. ad hoc antea venire distulerāt
vt illud quatriduanū impleretur.
et gloriosius resuscitaret. Sed quo
niā ea que sunt ad litteram satis
patent per se: ad indagandum mi
steriū ascendamus. Significatur ergo
per hunc lazarū peccator aliquis: qui
iam non solū peccauit verumetiā
peccandi consuetudinem recepit S₃
fortassis aliquis tacitus dicat Quō
lazarus tipū peccatoris gerebat
quem sic dn̄s amabat. S₃ solent
aliqñ significationes rerū ex cōtra
rio accipi Demq₃ dauid rex et pro
pheta adulteriū in bersabee vxore
vrie admisit. et ipsum fidelem et in
noxium militem suum gladio fili
orū amon interfecit. Jn quo facto
si respicias historiā: quis dubitē
vriā innocenter occisū: merito iu
sticie et innocētie. dauid adultero
et homicide preferendū. S₃ si archa
num interroges misteriū per vriā
dyabolus. per dauid ex cōtrario in
telligitur xp̄s. Verumtñ cum hoc

non idcirco merita diuersaꝝ pti
um depreciant̃. Et sepe videtur no
men dyaboli teterrimū auro scrip
tum· nomen vero xp̄i splendidissi
mum atramento fedatū. Ergo p
lazaꝝ vt premisim⁹ pctōr aliqs fi
guratˀ. Amabatˀ a xp̄o· q xp̄us p
pctōribus suam dignatus ē exhi
bere pñiam. Ipse em̄ dixit. Non
veni vocare iustos: ꝫ pctōres. Que
rendū nunc quid designetˀ p qua
tuor dies· quib⁹ mortuus in sepl
chro iacebat. Omnis hō moritur⁹
nascitur cum pctō originali. Hic
apl's dicit· q p vnum hoiem pec
catum intrauit in mundū ꝛ p pec
catū mors. Hec ē prima dies mor
tis· quā dedit origo ppaginis. De
inde nascendo adolescit homo· ve
nit ad annos rōnis capaces· inci
pit in se habere naturalem legē:
quo docentur naturaliter hoines
vt qd sibi fieri nolunt: aliis non
faciant. Sꝫ ꝛ hanc transgrediun
tur· ꝛ pati furtum nolūt ꝛ furtuꝫ
faciunt. Ecce altera dies mortis.
Accessit adhuc lex data p moysē
Precipitur namqꝫ ibi· non occi
des· non mechaberis· nō furtum
facies. honora patrem tuum ꝛ
matrem. Scripta ē hec lex: sed ip
sa qꝫ ɔtemnitur· ꝛ sic iam q̄si tercia
a dies mortis. Post hec oia venit
xp̄s· attulit euangeliuꝫ· predica
uit regnū· male facientib⁹ mina
tus ē gehennā· bene viuentibus
vitam pmisit eternam. Quid plu
ra. Etiam euangelium ɔtemnitur
ꝛ est quarta dies mortis. Pñt et
aliter hii quatuor dies exponi·

diximus namqꝫ p lazaꝝ figurari
peccatorem q̄ iam mala peccandi
ɔsuetudine ꝛ desperatione sepult⁹
est. Ad ɔsuetudinē vero peccati q̄r
to quodā pgressu puenitur. Pri
mo em̄ est titillatio in corde· secun
do ɔsensus· tercio factū· quarto cō
suetudo. Quidam em̄ cū illicita co
gitacōne pulsantˀ ita eā a corde re
pellunt vt penitus nulla mala de
lectacōne moueantˀ. Quosdā dele
ctant quedā: sed non adducuntˀ
vt cōsentiant ad delectationē. Acce
dit ɔsensus· ꝛ sic in opus erūpitˀ
Iam factū in ɔsuetudinē vertitur
ꝛ impletur illud mortis q̄ triduū
ꝛ quasi q̄dam fit desperatio vt dica
tur· iam fetet· quatriduan⁹ enim
est. Martha ḡ vt cognouit quia
ihs venit: occurrit illi. Maria autē
domi sedebat. Dixit ḡ martha ad
ihm· Dñe si fuisses hic: frater me
us non fuisset mortu⁹. sed ꝛ nunc
scio q q̄cūqꝫ poposceris a deo dabit
tibi de⁹. Q̄z moderatis verbis vtitˀ
q̄ ita tpanter dolet interitū fratˀs.
Non em̄ dixit. Rogo te vt suscites
eū: sed tm̄· scio q q̄cunqꝫ poposce
ris a deo: dabit tibi deus. Tanq̄
diceret. Certa quidē sum q potes
scio potētiā in te esse indeficientē·
sed si vis facis. Non ḡ presumo te
petere vt facias· q nescio si velis.
Dicit ei ihs. Resurget frater tu⁹.
Dicit ei martha. Scio q resurget
in resurrectione in nouissimo die
Dñs quidē in pñti fratris resurre
ctionē pmittebat: sed martha de
ea resurrecōe qua omnes hoies re
surrecturi sunt eū dixisse putabat

Viderāt certe crebro dn̄m mortu
os suscitasse: sed tm̄ erat quantū
nec ipsa fides ausa est temptare.
De illa resurrectione secura erat.
de hac aūt incerta manebat. Dic
ei ih̄s. Ego sum resurrectio ꝛ vita
Ac si diceret. Quaē dubitas nunc
fratrem posse resurgē: cū ego qui
sum resurrectio ꝛ vita illū resurrcū
tum ꝓmittam? Per quē resurget
qn̄ resurrecturi sunt ꝛ ceteri hoīes
per eum potest ꝛ mō resurgē. Ip
se ergo est resurrcō ꝛ vita. qꝛ ꝑ eū
resurgimus a pc̄to vt viuamus iu
sticie Qui credit in me: etiā si mor
tuus fuerit: viuet. hoc est. si mor
tuus fuerit in carne: viuet spiritu
Non est em̄ de⁹ mortuoꝝ. De mor
te em̄ corpis hic loquitur. Quicū
qꝫ enim in xp̄m credit: ꝛ ſm qꝫ cre
dit viuit etiā si carne moriat̄: vni
uersale cunctoꝝ hoīm ꝓsoluēdo:
viuit tn̄ in aīma xp̄o qui vita est
anime inherēdo. Et omnis in q̄t q̄
viuit subaudiendo in carne ꝛ cre
dit in me. et si mortuus fuerit ad
tps morte corpis: non morieṫ ine
ternūz ꝓpter vitam spūs ꝛ immor
talitatē resurrcōis. Credis hoc. Sci
ebat hoc quem nil latē potest qꝛ
crederet ſ; ↄfessionem qua saluaē
tur q̄rebat. Corde enim credit̄ ad
iusticiam. ore aūt ↄfessio fit ad sa
lutem. Cum ergo credidit eum fi
lium dei credidit vitam ꝛ resurrcō
nem. quodqꝫ omnis qui in eū cre
deret: ineternū non morietur. Nā
supra dn̄s vtꝝ hoc credēt interro
gauerat. Et cū hec dixisset: abijt ꝛ
vocauit mariā sororē suā silentio
dicens. Magister adest ꝛ vocat te.
Silentiū hic suppressaꝫ vocē dixit.
Mgr̄ adest ꝛ vocat te Illa vt audi
uit surgit cito. ꝛ venit ad eū. Non
dum em̄ venerat ih̄s in castellum
sed erat adhuc in loco illo vbi oc
currerat ei martha. Iudei igitur
qui erant cū ea in domo: ꝛ ↄsola
bant̄ eam cū vidissent mariā. qꝛ
cito surrexit ꝛ exit: secuti sunt eaꝫ
dicentes. qꝛ vadit ad monumen
tum vt ploēt ibi. Putantes enim
iudei qui ad ipsā ↄsolandam ↄue
nerant qꝛ ad fratris tumulū ꝓpe
raret: lacrimis solacium q̄situra.
ꝛ dolori suo fletibus satisfactura
secuti sunt eam: diuina id agente
ꝓuidentia: vt plures tam preda
rum miraculūz quatriduani mor
tui resurgentis cernerent. sicqꝫ in
xp̄m crederēt. Maria ergo cum ve
nisset vbi erat dn̄s vidit eum ꝛ ce
cidit ad pedes eius dicens. Domi
ne si fuisses hic: frater meus non
fuisset mortu⁹. Ac si q̄ratur dicēs
Dum nobiscū p̄ns fuisti nō mors
non infirmitas aliqua nobis ap
propinq̄re ausa fuit: apud quos
vitam hospitari nouerat. At vbi
abcessisti affuit inuida mors que
frēm nostrum ꝛ adhuc posito in
seculo acerbo funē rapuit. qꝛ si tu
affuisses: amicus tu⁹ lazarus mo
ri non potuisset. Ih̄us ergo vt vi
dit eam plorantē. ꝛ iudeos qui cū
ea venerant plorantes infremuit
spū: ꝛ turbauit semetipsū ꝛ dixit
Vbi posuistis eū? O fremitas pi
etatis. o ↄturbatio turbatoꝝ. subla
tura mesticiā ꝛ eternā ꝓrogatiuā

leticiaꝫ. Turbauit ergo semetip
sum dn̄s ptāte. qꝛ nullus aliꝰ pote
rat eū turbare. Turbatus ē. qꝛ ip
se voluit. sicut mortuꝰ est. qꝛ morte
ipse ad se venire pmisit. Sed mag
num aliq̄d in hac sua innuit per
turbatiōe. diximus supra p laza
rum quatriduanū pctōrem signi
cari desꝑatum. ⁊ longa pcc̄i ɔsue
tudīe. q̄si mole sepulchri depres
sum ac mala opinione fetentē ⁊
rabidū. Suscitaturus eum xp̄s in
fremuit ⁊ turbauit se vt ostēdat
eū q̄ talis est pturbari ⁊ ingemis
cere debere atqꝫ intimo cordis rugi
tu fremere ⁊ attendere que fecit ⁊
sic secū agere. Quid m̄ misero cōti
git. dimissa erant m̄ in baptismo
oia pcc̄a. sed ecce post lauachruꝫ
scīm peius sordidatus sū. pꝰ me
dicinā grauiꝰ vulneratus. pecca
ui grauiter. ꝫ nec vnq̄ꝫ peccatis me
is terminuꝫ ponere volui. ⁊ sp me
dei clementia ad pn̄iam exspecta
uit. ⁊ peccantē statim punire no
luit. tn̄ ego miserrimus ⁊ eternis
cruciatibꝰ dignus: eius mā̄suetis
simā lenitatē sp nouis atqꝫ recen
tibus sceleribus irritare non vere
bar. Quī ista peccator secū plangit
iam fremit ⁊ turbat̄ in eo xp̄s Ad
hoc em̄ nūc fremuit vt doceret pec
catorē fremē̄ ⁊ pcc̄a sua accusare
debere. si vult ad vitam anime re
dire. Vbi inq̄t posuistis eū. Nun
quid ignorabat vbi positus esset
quē resuscitare volebat. Sꝫ interro
gat vt oñderet solū ea se cognosce
re q̄ iusta ⁊ scā sunt. peccatorē ve
ro ignorat qꝛ reprobat. Vnde ad

post pctm̄ dicitur. Vbi es. Et re
pbis in iudicio dicturus est. Ne
scio vos vnde sitis. Quid est em̄ di
cere nescio vos nisi. vos in luce iu
sticie nō agnosco. Dicunt ei dn̄e
veni ⁊ vide: hoc ē miserere. Videre
nāqꝫ eius misereri ē Et lacrimatꝰ
est ih̄s. qꝛ fons pietatis erat. Sꝫ
ille lacrime inexplicabile gaudi
um eā̄nt paiture. Hic pulchre se
duliꝰ lacrimis impleuit amicum.
maiestate deū. Flebat enim eū ꝓ
pte humanitatis. quē resuscitare
poterat p potentiā diuinitatis La
crimatus ē etiā dn̄s ea de causa q̄
supius fremuit ⁊ turbatus est vt
pctōres doceret fletibꝰ ⁊ lacrimis
indigere ꝓfusis Dixerunt ergo iu
dei. Ecce quō amabat eū. Quidaꝫ
aūt ex ipsis dixerūt Non poterat
hic qui aperuit oculos ceci facere
vt hic non moreret̄. Poterat hoc
certe dn̄s ꝫ pmisit vt lazarus mo
reretur quatenus maiore miracu
lo suscitaretur Jhesus autem iteꝝ
fremens in semetipō venit ad mo
numentū. Erat aūt spelunca. ⁊ la
pis suppositus erat ei Per lapidē
quo mortuus premebatur figuā
tur lex qua peccator reus ɔdemna
tur. Et bene lex p lapidem accipit̄
qꝛ in lapideis tabulis scripta fuit
Mortuꝰ ergo sub lapide: reus est
sub lege. Nam hij qui bene viuūt
sub lege non sunt: quoniaꝫ iusto
lex non est posita: sed iniustis ac
peccatoribus. Hunc lapideꝫ domi
nus iussit remoueri: quando gra
tiam sancti euangelij iussit p to
tū orbē predicari. Dicit ei martha

soror eius qui mortuꝰ erat. domi
ne iam fetet. q̃triduanus em̄ est.
Jam quasi desperabat. potiusq̃ ti
mebat remoto lapide fetorem ex
citari: ꝙ̃ fratrem posse resuscitari.
dicit ei ihs. Nonne dixi tibi ꝙ si
credideris videbis gloriā dei: cui viz
quatriduanū ⁊ fetidū suscitauero
Sed ⁊ cū desperatus aliquis a sepl
chro peccatoꝝ eripit: dei potentia
ab intuentibꝫ predicatur. ꝙ vbi
abundauit iniq̃tas supabundat
gratia. Tulerunt ergo lapidē Jhe
sus aūt eleuatis sursū oculis dixit
Pater grās ago tibi: qm̄ audisti
me. Ego aūt sciebam ꝙ sp me au
dis sed ꝓpter populū qui circūstat
dixi vt credāt ꝙ tu me misisti Qui
bus verb quid aliud ꝙ̃ gloriā dei
patris in hoc vt in aliis operibus
req̃rebat. Nam ꝙ p humanitatē
minor erat prē. ab illo lazari quē
rebat resuscitationē atq̃ ab eo sē
exauditū dicebat. ⁊ hoc ꝓpter cir
cumstantē turbam vt eum vel sic
crederent dei filium ⁊ ab eo missū
quam patri filii ꝯpellebat affcūs
Jā inferi turbabant. iam sb pedi
bus dn̄i reseratus patuit infernꝰ
Omnes mortui expectabant noī
na sua vocari Clamabat ergo ihe
sus voce magna dicēs. Lazare ve
ni foras Vno nominatim vocato
ceteri intercepti sunt. Sed quanta
in hꝰ mortui resuscitatione facta
essent dicuntur. fremuit dominꝰ
turbatus est voce magna clama
uit. ꝙ videlicet difficile ⁊ cum cla
moē a peccati morte resurgit quē
moles male ꝯsuetudinis premit.

Et statim ꝓdiit qui fuerat mortu
us ligatus manus ⁊ pedes. ⁊ faci
es eius sudario erat ligata. dicit
eis ihs Soluite eum ⁊ sinite abiē
Potuit quidem dominus quē vel
let mortuū resuscitare: sed noluit
secreti gr̄a sacramenti. Ad mag
nam enim vocez dn̄i surgit mortu
us qn̄ magna dei grā ꝯ̄sipiscit pec
cator. Prodit de monumento qn̄
ꝯfitet̄ pc̄tā sua. s; tn̄ adhuc ligatꝰ
est. adhuc reꝰ. nec suis viribꝰ ab
solui pōt. Precipit ergo dn̄s disci
pulis vt eum absoluant: ⁊ abire
sinant. ꝙ ipsis ⁊ reliq̄s ministris
scē ecclesie successoribꝫ eoꝝ data ē
ptās dimittendi pc̄tā. Ait enim.
Quecūq̃ solueritis sup terrā erūt
soluta ⁊ in celo. Simul etiā ꝯmen
data est hoc loco vnitas xpristi ⁊
ecclesie. Quia etenim xpristus ca
put est. ⁊ ecclesia corpus eius cri
stus suscitat. discipuli soluunt vt
liquide monstretur: neminem si
ne vnitate fidei catholice posse a
peccatorum morte suscitari. Sane
non est omittendum ꝙ in sancto
euangelio tres tantum mortuos
resuscitasse dominus legitur. Plu
res quidem resuscitasse mortuos
non dubitatur. quoniamquidem
beatus iohannes dicit Multa ali
a signa fecit ihesus in conspectu di
scipulorum suorum que nō sunt
scripta in hoc libro. Sed tres tan
tum referuntur certi causa miste
rii. Demiq̃ suscitauit filiam archi
sinagogi adhuc iter domesticos
parietes constitutam. nec pmisit
secum quemq̃ intrare nisi petruz

iacobum et iohēz et patrem et ma
trem puelle. Suscitauit etiam fili
um vidue mulieris extra portam
sue ciuitatis delatum multis corā
positis et cernentibus. Suscitauit p̄
terea lazarum iam sepultū. iam feti
dum. Ista tria gn̄a mortuorum sig
ficant tria gn̄a hoīm pctōrum quos
et hodie suscitat xp̄s. Nam p filiā
archisinagogi q̄ intra domū pau
cis videntibus resuscitata ē designā
tur hij qui pcm̄ intus in consciēa
clausum hn̄t et necdū ad opus ir
rump̄ūt. Verbi grā. Cōmotus ē
aliquis mala ɔcupiscentia. delibe
rat si assit facultas implere qd illi
cite ɔcupiuit. iam mortuus est: sed
intra domū clausus ē. Dicit em̄ do
minus. Qui viderit mulierē ad cō
cupiscendā eam iam mechatus ē
eam in corde suo Necdum corpore
ad eā accessit: sz corde ɔsensit: mor
tuus iam est. sz nondū elatus est.
Hic si aliqn̄ diuina inspiracōe re
prehēderit malam ɔcupiscentiaz
punit neq̄ ɔsensū. reuiuiscit ad sa
lutē in secreto cogitacōis. Sunt a
lij q̄ post ɔsensū ad ppetrandum
facinus exeunt. et quasi mortuus de
latebris animi pfertur vt qd late
bat in secreto: appareat in publi
co. Sz hij tales plerūq diuinitus
ammoniti cōuertunt̄. et ad vitam
aīe resuscitant̄. Sunt preterea nō
nulli qui faciendo qd malū est eti
am se mala ɔsuetudine implicāt
adeo vt ipsa mali ɔsuetudo. non p
mittat eos intelligere malum esse
qd faciunt. et nōnunq̄ defendūt
malū qd agūt irascunt̄ cuz repre
hendunt̄. Hij tales iam q̄si sepul
ti et ingēti mole et pondere male cō
suetudis obruti sunt. Ad hos q̄p
pe dignat̄ dn̄s venire occulto sue
mīe instinctu: si tn̄ habuerint so
rores i. spirituales aīme virtutes
quarum interuētu pn̄t reuocari ad
vitam. Verum quandā ōn̄dit dn̄s
difficultatem cū fremat spū. cum
turbat seipsū. cū clamat voce ma
xima. vt ōn̄dat q magne obiur
gacōis clamoribus opus est aduer
sus eū. qui in peccandi ɔsuetudie
durauerit. Non ḡ de hijs despan
dum ē. Ad vocē namq dn̄i contre
muit infirmus: surrexit q̄tri dua
nus mortuus. liberatus ē peccator
etiā a ɔsuetudine cōmittendi rea
tus. Sz prius euz intrinsecus p se
ipsū viuificat: postea p sacerdotū
ministeriū absoluit Nullus quippe
pctōr absoluendus ē. anteq̄ p di
gnam pn̄iam correctus et intrinse
cus appareat viuificatus Multi au
tem ex iudeis qui venerant ad ma
riam et marthā et viderunt q̄ fecit
crediderūt in eum. Facto tam glo
rioso: et cunctis seculis predicādo
miraculo: nō omnes sed multi iu
deorum credidisse dicuntur. Quo
loco durissima infidelitas et incon
uertibilis in malo ptinacia nota
ta est. Et reuera tantum erat pec
catum illoruz vt aliter nō possent
digni fidem xpristi suscipe: nisi p̄
us filiū dei interficerent. Hinc ps.
Imple facies eorum ignominia:
et querent nomen tuum domine.
Prius enim cōfusione et ignomi
nia repleti sunt: cū post xpristi as

cēſionē audientes apoſtolos eꝰ reſurrectionē predicantes ceperūt erubeſcere ⁊ ꝑpendere q̄tum ſcelꝰ in nece ſaluatoris admiſiſſent. ſicq; nomen eius q̄ſierunt. cū ꝑcuſſi timore apoſtolis dixerunt. Quid faciemꝰ viri fratres. ⁊ indicate nobis. Quibꝰ beatus petrus. Pn̄iam inq̄t agite: ⁊ baptiſētur vnuſquiſq; vr̄m in remiſſionē peccatoꝝ. Sic enī ante ſecula decreuerat: vt morte ſua illū qui hēbat mortis impium .i. dyabolū deſtrueret: ipſoſq; mortis ſue miniſtros mortuꝰ ſibi ſubiugaret. Quocirca nos inſigni mortis triumphatori grās digſſima exultacōe ſoluamus. illū diebus ⁊ noctibꝰ laudū preconijs extollamꝰ. precipue miam illiꝰ implorem⁹. q̄tenus nos ita ſuis ꝑ oīa fāciat obedire mādatis: quo nullo in nobis regnante pctō: ipſi mente ⁊ deſiderio adherere. atq; ad gaudiū beate viſionis mereamur feliciter ꝑuenire.

Sabbato.

Scđm iohēm.

In illo tēpore Dicebat ihs turbis iudeoꝝ Ego ſū lux mundi. Qui ſeq̄tur me nō ambulat in tenebris: ſ; hēbit lumē vite Et reliq. Omel. bt̄i Aug. leccōis eiuſdem.

Oſtq̄ dn̄s ⁊ redēptor noſter mlierem in adulterio deprehenſā a ſeuicia iudeoꝝ ſe lapidare volentiū eripuit ⁊ a reatu adulterij miſericordiſſime abſoluit. ne alicui fortaſſis in dubiū veniret: vtꝝ nam is quē verū hoīem putabant poſſet pctā dimittere: dignatur aptiſſime quis ſit ex diuinitatis potentia demr̄aē. Ait enim. Ego ſū lux mundi. Lux quippe erat incōprehenſibilis ⁊ incircūſcripta diuinitas q̄ ſub velamine aſſumpte carnis latebat. cuiꝰ autoritate huic mulieri ⁊ cuicūq; volebat pctā dimittebat. Hec ē illa vera lux q̄ illuīat omnem hoīe3 venientē in hunc mundū: dei viz ſapia q̄ de illo lumine eterno ⁊ indeſinenti ꝑceſſit Cuius ſplendorē humana fragilitas aliter ſufferre non potuiſſet: niſi ſe illa ſicuti nube carnis circūdediſſet. ꝑ quā velutī ꝑ lucidiſſimū ſpeculū diuini hꝰ luminis claritatē humanis mentibꝰ innoteſceret. Ergo purgāda ē interioris hoīs acies. ⁊ ab oī vitioꝝ labe q̄ſi humore noxio immunis cuſtodienda vt veri hꝰ luīs aſpectu digna reddat̄. Qui ſeq̄t̄ me nō ambulat in tenebris: ſ; hēbit lumen vite. Ac ſi v̂bis alijs maifeſtiꝰ diceret. Qui i pn̄ti meis iuſſis obſeq̄tur: ⁊ mea inq̄ntum ſufficit exēpla imitat̄: in futuro nō timebit tn̄bras eterne damnacōnis: ſ; lu̅ie vite eterne ꝑfruet̄. vbi ſublato metu mortis de ſola dabit̄ ꝑhēnitate gaudere Hee ſunt metuēde tenebre oī nocte teterriores. nec oculis exterioribꝰ q̂bus alba ⁊ nig̃ videꝰ: ſ; interioꝝ quibꝰ iuſta ⁊ iniuſta diſcernimꝰ. quibꝰ nō corporeas ⁊ viſibiles formas aſpicimꝰ ſ; veritatē intelligibiliter ꝯtemplamur. Rn̄derunt eni̅ iudei. Tu de te ipſo teſtimoniū ꝑhibes. teſtimo

nium tuum non est verꝝ. Sic ista
trident tanq̄ solus ipse testimoi
um phiberet. atq̄ verꝝ nō eēt eius
testimoniū cū ɔstet. q̄ anteq̄ vei
ret dn̄s ⁊ p carnē visibilis appare
ret: multos testes p̄misit ⁊ q̄si luc
nas spū ꝓphecie accendit q̄ ei⁹ na
tiuitatē. passionē. resurrcōez ⁊ as
censionē predixerūt Ex quib⁹ pre
cipuus ⁊ maxim⁹ fuit iohēs bap
tista. c⁹ magnitudinez ipse salua
tor attestat̄. d. Inter natos muli
eꝝ nō sur. ma. ⁊c̄. Et alibi idē dn̄s
eundē lucernā vocat dicens. Ille e
rat lucerna ardēs ⁊ lucens. Hic ḡ
testimoniū dn̄o nr̄o ih̄u xp̄o phi
buit. d. Ego vos baptiso: ſ; q̄ post
me venit fortior me ē. cuius nō su
dignus corrigiā calciamēti soluē
Sz iudei ista nō attendētes: ⁊ hoꝝ
facti immemores q̄si solus sibi te
stimoniū daret dicebāt. Tu de te
ipso testimoniū phibes. testimo
niū tuū non ē verꝝ. Sz audiamus
quid eis dn̄s rn̄derit Et si ego testi
moniū phibeo de meipō testimo
niū meū est verꝝ. q̄ scio vnde veni.
⁊ quo vado. Quib⁹ verb̄ se filꝰ ⁊ de
um p̄rem ośt. cui oēm gl̄am da
bat vnigenitus fili⁹. Si inq̄t ego p
hibeo testimoniū de me: veruz est
meū testimoniū q̄d p̄ris testimo
nio ɔfirmat̄. Scio eī vnde veni. q̄
ab eo missus sū. ⁊ quo vado. q̄ p
acto misterio mee incarnacōis: re
uertar ad p̄rem. Non aūt qn̄ ad
nos venit p̄rem deseruit. nec rursū
qn̄ ad p̄rem rediit terras. Neq̄ eī
tale lumen est xp̄us q̄d locis tpi
busq̄ ɔprehendat̄. sic sol iste cor

peus qui non pōt accedere ad oc
cidentē nisi recedat ab oriente Nō
ita de illo vero lucie q̄d est xp̄s sen
tiendū est. q̄d vbiq̄ totum ē. q̄d v
biq̄ ineffabiliter lucet. Ipse eniz
alibi dicit. Deū nemo vidit vnq̄
vnigenitus filius q̄ est in sinū pa
tris ipse enarrauit. In terris loq̄
batur ⁊ apud p̄rem se eē dicebat
sed p ascensionē iam recessur⁹ de
mundo ꝓmisit fidelib⁹ dicens Ecce
ego vobiscū sū; oībus dieb⁹ vsq̄
ad ɔsummacōem seculi. Verꝝ igi
tur erat testimoniū q̄d de se perhi
bebat. q̄ a p̄re missus e⁹ testimo
niū hēbat. atq̄ hoc ipleto eo quo
venerat redibat Vos ſm carnē iu
dicatis. ego nō iudico queq̄. H°
de primo eius aduentu accipi dz
Duo eī sunt dn̄i aduent⁹. Prim⁹
mīe. scd̄s iudicij. ille pact⁹ ē. iste
in fine seculi futurus ē. Si enim p̄
mo dn̄s iudicare venisset: omnes
puniendos reperisset. Pri⁹ ergo
prerogandа erat mīa. post iudici
um exercendū. Quia ⁊ ps̄. dixit.
Miam ⁊ iudicium cantabo tibi do
mine. Prius miam. post iudiciuz
se dixit dn̄o cantaturꝝ. Per hanc
miam factus est ꝓ hoibus homo
opprobria. irrisiōes. sputa. flagel
la. ⁊ postremo ipsā crucē sustinu
it vt hoiem pditum saluaret. De
hoc ḡ primo suo aduētu quo mi
sericorditer venerat gen⁹ huma
nū redimē ait. Ego nō iudico quē
q̄ Nam de scd̄o quo iudex ventur⁹
est subiungit. Et si iudico ego: iu
dicium meum verꝝ est. Vnde autē
verum esset iudicium eius apit cū

subdit. Quia solus non sum: sed ego et qui misit me pr̄. i. incarnari me ↄstituit. Missio em̄ ista incarnatio est. Missus ergo a pr̄e filius fuerat: sed a patre nō recesserat. In mundum namque venit p humanitatem: sed mansit cum patre p coeternam illius diuinitatē. Inde ergo verum erat iudicium eius. quia ipē verus erat dei filius. Et in lege inquit vestra scriptum est. quia duorum hominum testimoniū verum est. In lege vestra inquit scriptum est: in lege que vobis data est. Sic quotidie dicimus orantes. Panem nr̄um i. quem nobis dari exposcimus. Querendum vero quomodo duorum hominū testimoniū verum sit. Nunquid illi duo falsi testes non fuerunt qui in passione dn̄i falsū testimonium ptulerunt? Aut nūquid illi duo presbiteri etiam falsi testes fuerunt: qui in ipso libro danielis ↄtra zuzannā castissimā falsi criminis testimoniū tulerūt? Sed hoc mō cum in lege diceretur In ore duorum vel trium testium stabit omne verbū: trinitatis ↄmendatum ē misteriū que etiam zuzānne castitati intus in ↄsciencia suo testimonio suffragabatur. cum a duobus presbiteris falso accusabatur. Et ē sensus. Si duorum hoīm testimonium verum esse diuina lex approbat: qui nonnunq̄ falsū dicere possunt et si nō studio mentiendi: tamen errore decepti: dum putant vera esse que falsa sunt. Si ergo horum testimonium improbare vel reiicere nō audetis: qua rōne meū et dei pr̄is et spūs scī testimonium qd summa veritate stabilitum ē: verum nō esse dicere presumitis? Accipite potius nr̄m testimoniū ne sentiatis iudicium. Ego sum q̄ testimonium phibeo de meipso. Ipē de seipso testimonium phibet nec requirit aliū testem q̄ seipsum. quia oia nouit. etiā anteq̄ fiant. et q̄d quid ex quo fonte pcedat euidentissime ↄsiderat. Oia em̄ nuda et aperta sunt oculis ei⁹. nec ab aliq̄ requirit qualis sit vita singulorum q̄ iudex ē omnium hoīm. quique reddet vnicuique sm opa sua. Seq̄tur etiā Et testimoniū phibet de me q̄ misit me pr̄. Nō solus inquit de me testimoniū phibeo. quia pr̄ q̄ misit me ipse testimoniū reddet m̄. Sed iudei v̄ba xp̄i carnaliter accipiētes patrem xp̄i carnal'r intellexerūt. ideo que dixerunt. Vbi ē pr̄ tuus? Videbant namque in aperto hoīem: sed nō intelligebant in occulto deū. Vbi ē inquiunt pr̄ tuus? Audiuim⁹ autē te dicentē. quia nō esses solus: sed q̄ te misit pr̄ tecū esset. te aūt solū videmus. pr̄em tecū videre nō possu⁹. Ostende ergo nobis pr̄em tuū. Et dn̄s. Neque me scitis neque pr̄em. Ac si diceret. Si vultis vt pr̄em vobis ostendam q̄i me iam scitis sed adhuc neque me scitis: neque pr̄em meū. Nam quia me ignoratis ideo meū pr̄em scire nō potestis. Pri⁹ ē vt me ↄgnoscatis et tunc ad pr̄is mei noticiam puenire poteritis. Si ei me sciretis forsitan et pr̄em meū sciretis Vna ē em̄ cognitio pr̄is et filii quorū vna ē sb̄a. nec alter sine altero

cognosci pt. Nouerant igit xp̄m
ſm carnē: ſm quam alibi de eis
dixit. Et me ſcitis ⁊ vnde ſim ſcitis
Sed ignorabant eius diuinitatē.
Dicit aūt forſan: nō dubitando ſ;
infidelitatē increpando. Hoc enim
aduerbiū cū ab hoīe dubitati
onē ſigſicat. cū a deo cui nichil oc
cultū eſſe pt increpacōem. Naz ⁊
aplus cū diceret. puto q ſpm̄ dei
hēo: nō ſe ſpm̄ dei hr̄e dubitabat
ſ; dubitantes ⁊ incredulos argue
bat. Cum ḡ dicit. Si me ſciretis
forſan ⁊ p̄rem meū ſciretis. incre
pat infideles q̄ neſciebant vnam
eſſe cognicōem p̄ris ⁊ filij. nec al
terū ab altero poſſe cognoſci. Hic
alibi dicit philippo poſcēti vt eis
oñderet p̄rem ↄ̄dit Qui me vidět
videt ⁊ p̄rem meum. Quia enim
vnum ſūt p̄r ⁊ filius: idcirco vna
eſt cognitio. vna ſciā. Hec verba
locutus eſt iħs in gazophilatio:
docens in templo. Gazophilatiū
locus erat in templo vbi theſauri
recōdebantur. Gaza quippe ling
ua pſica diuitie. philaxe grece
ſeruare. Gazophilatiū ergo ↄpo
ſito noīe vocatur q diuitie ibi ſer
uarent. Magna porro ↄſtantia in
gens fiducia loqntis dn̄i demon
ſtrat. qui in ipſis templi penetra
libus corā ſcribis ⁊ phariſeis ini
micis ſuis diuinitatis ſue v̄ba im
perterritus loq̄batur. Miſtice vero
gazophilacia miſteria deſignāt
ſcripturaꝝ q̄ bene templo adhere
bant. Xpriſtus nāqꝫ eſt templū
cui oīa legis ⁊ ꝓphetarum adhere
bant miſteria ⁊ ad eū ꝑtinent. ac
qꝫ nō niſi in eo implenda erant.
Hec gazophilacia ſpūalia poſt
eius reſurrcōem apienda erant:
ipſo aplis intelligenda tribuen
te. ⁊ cuncta in ſe impleta mrāte
Vnde euangeliſta dicit. q reſur
gens a mortuis apuit illis ſenſū.
vt intelligerent oīa que de ipſo
ſcripta ſunt. Sed tunc dn̄s in ga
zophilacio locutus eſt. q iudeis
in parabolis non intelligentibꝰ ⁊ nō
credentibꝰ loquebatur. Et nemo
apprehendit eū. q nondū venerat
hora eius hora vīz voluntatis ⁊ di
ſpoſicōis ipſius. Sicut enim volū
tate natus ſic ⁊ volūtate paſſus ē
Quiqꝫ ſi voluiſſet nunq̄ pateret.
ſi non pateret: nunq̄ genus hu
manū redimeret. ſi non redimere
tur: nullus hoīm ſaluaretur. Ad
hoc ergo deus hō factus eſt vt ex
infirmitate humanitatis redime
ret: quos ex diuinitatis potentia
creauit. Vnus ergo idemqꝫ filius
dei ⁊ filiꝰ hoīs deus ⁊ dn̄s nr̄ iħus
xp̄s non ↄfuſus: nec verto diuiſꝰ:
pfectus deus ⁊ pfectus hō. cꝰ bene
ficijs eternis ſit ſempiterna grāꝝ
actio. Qui cū p̄re ⁊ ſpū ſancto vi
uit ⁊ regnat ⁊c̄.

Dn̄ica in paſſione.
Sermo leonis pape.

Acramentum dilc̄iſſimi
dn̄ice paſſionis in ſalutē
humani gn̄is ante tp̄a e
terna diſpoſitū. ⁊ p multas ſigni
ficacōes oībus retro ſeculis nūci
atum nō adhuc expectaꝰ manife
ſtandū: ſ; iam adoramꝰ impletū

ↄcurrentibus ad erudicōem nrāz
⁊ nouis testimoniis ⁊ antiquis.
dum qđ ꝓphetica cecinit tuba: eu
angelica pandit historia. ⁊ sicut
scriptum est. Abissus abissuz in
uocat in voce catharactaꝝ tuarū
qm̄ ad enarrandā gl'am grē dei
parib⁹ sibi vocibꝫ vtriusqꝫ testam̄
ti altitudo rn̄det. ⁊ qđ erat sub ve
lamine figuraꝝ ꝓfundum: fit re
uelata luce ꝑspicuū. Sic tn̄ inter
illa miracula saluatoris q̄ sub po
puloꝝ gerebant aspcū: pauci ve
ritatis pn̄tiam sentiebant. ipsiqꝫ
discipuli voluntaria passione do
mini turbati: nō euaserunt scāda
lum crucis sine temptacōe formi
dinis Unde fides nostra intelligē
tiaz sumeret. vnde ↄsciētia robur
accipet. nisi q̄ facta cognoscimus
predicta legerem⁹. Peracto igit̄
dilectissimi saluatoris triumpho:
⁊ ↄsummatis dispensationib⁹ q̄s
omnia veteris testamenti eloq̄a
nunciarūt: lugeat carnalis iude⁹
sed sp̄ualis gaudeat xp̄ianus. et
festiuitas que illis cōuersa est in
noctem: nobis choruscet in lucem
qm̄ crux xp̄isti eadē est ⁊ credenti
um gloria ⁊ non credentiū pena.
Quis enim ꝑsequentium furor
nihil aliud in dn̄m maiestatis o
ꝑatus sit q̄ꝫ atrocē crudelitatem ⁊
immite supplicium: receptis tamē
hac dn̄i passione. verior est iusti
orqꝫ letandi ratio q̄ꝫ dolendi. Fu
erit tunc discipulorū excusabilis
pauor. nec diffidentie culpā apl'i
cus meror inciderit: qn̄ ↄcurrenti
bus ad vnum scelus iudeis. iudeo
rumqꝫ principibꝫ superbus thau
roꝝ pinguiū tumor. ⁊ ꝓterua vitu
loruz petulantia seuiebat. qn̄ sub
oculis ouium pastoris iusti sang
uinem frementiū bestiaꝝ rabies
expetebat. qn̄ deniqꝫ etiam ipse q̄
pati venerat de nr̄e nature ↄmuni
one dicebat. Tristis est aīa mea
vsqꝫ ad mortē Nunc aūt post q̄ꝫ ꝑ
susceptionē infirmitatis potentia
ē clarificata virtutis nulla fideliū
mestitudine pascalis ē obscuran
da solemnitas. nec cū tristicia no
bis gestoꝝ ordo recolendus ē. cuz
ita dn̄s vsus sit malicia iudeorum
vt de intencōe facinoris voluntas
sit impleta miserentis. Si autē in
exitu isr'l de egipto agni sanguis
fuit restitutio libtatis ⁊ sacratissi
ma ē facta festiuitas que ꝑ hosti
am pecudis irā auerteret vastato
ris q̄nta populis xp̄ianis ↄcipiē
da sunt gaudia. ꝓ quib⁹ op̄s pr̄
filio suo vnigenito non pepercit:
sꝫ ꝓ nobis oībus tradidit illum.
vt in occisione xp̄i pascha eēt ve
rum ⁊ singulare sacrificium quo
non ex dn̄acōne pharaonis vn⁹
ꝑpl's sed ex dyaboli captiuitate to
tus mund⁹ eruitur. Hoc ergo ē
illud dilectissimi sacrm̄: cui ab in
icio omnia famulata sunt miste
ria Nā sanguis iusti abel mortem
sūmi pastoris eloq̄tur. ⁊ in parici
dio iudeoꝝ cayn interfector fratris
agnoscit. Nunc diluuiū ⁊ noe ar
cha manifestat q̄d sit renouatio
nis in baptismo. ⁊ q̄d salutis in li
gno. Nunc abrahā gentiuz pr̄ ꝓ
missos acq̄rit heredes ⁊ in semine

eius non germen carnis: sed fidei
ppago benedicitur. Nunc ad pre
nunciatū festis oibus festū: sacer
nouoꝝ mensis emicuit vt in quo
accepit mundus exordiū: in eo de
beret xpiana creatura principiū
Quāuis ergo feruentes iudei fece
rant in dn̄m ihm quecunqꝫ volue
rint: a suscepti hois veritatem: nl
lis eoꝝ ausibus ptās diuina sub
traxerit pacia tamen dn̄i consilij
sui munus impleuit. a pertinacia
sacrilege crudelitatis pfecit operi
saluatoris. qd nō scribe. nō pha
risei nō summi pontifices intellex
ere Si ei cognouissent nūq̄ dn̄m
glie crucifixissent. Nec ipse itaqꝫ
dyabolus intellexit q̄ in seuiendo
in xpm̄ suum destrueret principa
tum. q̄ antique fraudis iura non
perderet: si se a dn̄i ihesu sanguine
cōtineret. Sed malicia nocendi a
uida: dum irruit ruit. dum capit
capta est a dum psequitur morta
lem: incidit in saluatorem. Inue
nit in illo molimine imprudentis
audacie indignum cooperatorem
dignumqꝫ consortem: cū impius iu
das maluit minister esse dyaboli
q̄ apl's xpi. quem nō timoris cō
turbatione deseruit: sꝫ pecunie cu
piditate distraxit. Videte dilectis
simi a prudēter inspicite q̄ germi
na a quales fruct⁹ de auaricie stir
pe nascant. quam merito apl'us
radicem esse maloꝝ omniū diffi
niuit. q̄ nullū pctm̄ sine cupidi
tate committitur a ois illicitus appe
titus istius auiditatis ē morbus
Amori pecunie vilis est ois affec
tio. a aīa lucri cupida etiam p exi
guo perire non metuit nullumqꝫ
ē iusticie in illo corde vestigiū: in
quo sibi auaricia fecit hītaculū.
Hoc pfidus iudas inebriatus ve
neno: dum sitit lucꝝ peruenit ad
laqueū. a tam stulte impius fuit
vt. xxx. argenteis a dn̄m venderet
a mgr̄m. Cum aūt se ad excipien
dum iniq̄tatis iudicium dei filius
prebuisset: beatus petrus apl'us
cuius fides ea deuotiōe feruebat
vt dn̄o cōpati patus esset a cmo
ri: ancilla sacerdotis calūniante:
pterritus infirmitatem negacōis
incurrit. Ob hoc sicut apparet hesi
tare pmissus vt in ecclesie pn̄cipe
remediū penitentie conderetur a ne
mo auderet de sua virtute cōfidere
q̄ mutabilitatis periculū nec bea
tus petrus potuisset euadere. Do
minus aūt ihesus qui intra ponti
ficale concilium solo corpe tenebat
trepidacōem discipuli foris posi
ti diuino vidit intuitu. a pauētis
aīm moxvt respexit erexit a in fle
tus penitudinis incitauit. Felices
scē apostole lacrime tue q̄ ad dilu
endā culpam negacōis virtutē sa
cri habuere baptismatis. Affuit
enim dextera dn̄i ihu que labentē
te prius q̄ deijceris exciperet. a
firmitatē standi in ipso cadendi
periculo recepisti Vidit in te dn̄s
non fidē fictam. non dilectionem
aduersā: sed constantiam fuisse tur
batam. Abundauit flet⁹: vbi nō
defecit affectus a fons caritatis la
uit verba formidinis. nec tardū ē
remediū abolicōnis: vbi non fuit

iudicium voluntatis. Cito itaq̄ in soliditatē suā redijt petra tantaꝫ recipiens fortitudinē: vt qd tunc in xpi expauerat passione: i suo supplicio nō timeret. Tu

Scd̄m iohem.

In illo tēpore Dixit

ihs turbis iudeoꝝ ꝛ pncipibꝰ sacerdotū. Quis ex vobis arguet me de pctō. Si veritatē dico: quare nō creditis mihi. Qui ex deo ē verba dei audit. ꝑpterea vos nō auditis: q̄ ex deo non estis. Et reliq̄. Omelia beati gregorij pape.

Pensate fratres carissimi māsuetudinē dei. Relaxare pctā venerat ꝛ dicebat Quis ex vobis arguet me de pctō Non dedignatur ex rōe ondere se pctōrem nō esse: q̄ ex virtute diuinitatis poterat pctōres iustificaē Sꝫ terribile ē valde qd seq̄tur Qui ē ex deo verba dei audit. ꝑpterea vos non auditis q̄ ex deo non estis Si enī ipse v̄ba dei audit q̄ ex deo ē ꝛ audire v̄ba dei q̄squis non pt: ex illo non ē interroget se vnusquisq̄ si v̄ba dei in aure cordis pcipit ꝛ intelligit vnde sit. Celestē patriam desiderare veritas iubet. carnis desideria oteri. mundi glām declinare. aliena non appetē ꝑpria largiri. Penset g̊ apud se vnusquisq̄ v̄im si hec vox dei in cordis aure ꝯualuit. ꝛ q̄ iā ex deo sit agnoscit Nā sunt nōnulli qui precepta dei nec aure corpis pcipe dignant̄. Et sunt nonnulli q̄ hec quidē corpis aure pcipiunt: sꝫ nullo ea mētis desiderio ꝯplectunt̄. Et sūt nonnulli q̄ libenter v̄ba dei suscipiunt ita vt etiam in fletibus ꝯpungātur: sed post lacrimaꝝ tps ad iniquitatē redeunt. Hij pfecto verba dei nō audiunt q̄ hec exercere in opere ꝯtemnunt. Vitam g̊ v̄iam fratres carissimi an̄ mentis oculos ē uocāte ꝛ alta ꝯsideratiōe ptimescite hoc qd ex ore veritatis sonat. ꝑpterea vos non auditis q̄ ex deo nō estis. Sed hoc qd de reprobis veritas loquitur: ipsi hoc de semetips̄ reprobi suis operibus ostendūt. Nam seq̄tur. Rn̄derunt ergo iudei ꝛ dixerunt ei Nonne bene dicimꝰ nos q̄ samaritanus es tu ꝛ demonium habes. Accepta autem tan̄ ꝯtumelia: quid dn̄s rn̄deat audiamus. Ego demoniū non habeo: sed honorifico patrem meum. ꝛ vos inhonorastis me. Quia enim samaritanus interpretat̄ custos. ꝛ ipse veraciter ē custos. De quo ps̄ ait. Nisi dn̄s custodierit ciuitatem: frustra vigilat q̄ custodit eam. ꝛ cui p ysayam dr̄. Custos quid de nocte. custos q̄d de nocte. Rn̄dere dn̄s noluit. samaritanus non sū: sꝫ ego demoniū non hēo. Duo q̄ppe ei illata fuerāt. vnū negauit: sꝫ alterū tacendo ꝯsensit. Custos nāq̄ humani generis venerat ꝛ si samaritanū se non eē diceret: esse custodē negarꝫ. Sꝫ tacuit qd recognouit ꝛ patienter reppulit quod dictū fallaciter audiuit dicēs. Ego demonium non habeo In quibꝰ verbis quid aliud q̄ sup

bia nr̃a ꝯfunditur. Que si exagi
tata vel leuit̃ fuerit atrociores iniu
rias reddit q̄ꝫ acceperit. facit ma
la que p̄t: minatur ⁊ q̄ facere nõ
põt. Ecce iniuriã suscipiens deꝰ nõ
irascitur: nõ ꝯtumeliosa verba rñ
det. Qui si eisdẽ ista dicentibꝰ rñde
re voluisset: demoniũ vos hẽtis. ve
rum ꝓfecto diceret. q2 ñ impleti de
monio essent: tam ꝑuersa de deo
loqui nõ possent. Sz accepta iniu
ria etiã qđ verũ erat dicere veritas
noluit ne nõ dixisse veritatẽ sed ꝓ
uocatus ꝯtumeliã reddisse videre
tur. Ex qua re quid nobis innuit̃
nisi vt eo tp̃e quo a ꝓximis ex fal
sitate ꝯtumelias accipimꝰ eorũ eti
am vera mala taceamꝰ ne ministe
riũ iuste correpcõis in arma verta
mus furoris. Sz q2 quisq̄s zelo dei
vtitur sepe a prauis hoibus de ho
nestat̃ in semetipso dominus no
bis paciẽ prebuit exemplũ qui a
it. Sꝫ honorifico p̃rem meũ ⁊ vos in
honorastis me. Sed quid nobis ad
ista faciendũ sit. adhuc nos exem
plo ammonet cui subiungit. Ego
aũt non quero gloriã meã: est q̄
q̄rat ⁊ iudicet. Scimus certe quod
scriptũ est. q2 p̃r omne iudiciũ de
dit filio. ⁊ tñ isdem filiꝰ iniurias
accipiens gloriã suam nõ querit
illatas ꝯtumelias p̃ris iudicio re
ꝯuat vt nobis ꝓfecto insinuet q̄n
tum nos esse patientes debemus dũ
se adhuc vlcisci non vult ⁊ ipse q̄
iudicat. Cum vero malorũ ꝑuersi
tas crescit. nõ solũ predicatio frã
gi nõ debet: sed etiam augeri. Qđ
suo dñs exẽplo nos ammonet. q̄

postq̄ꝫ demoniũ hr̃e dictus ẽ pre
dicacõis sue beneficia largius im
pendit dicẽs Amen amen dico vo
bis. si q̄s sermonẽ meũ ꝯuauerit
mortẽ nõ videbit ineternũ. Sed si
cut bonis necẽ est vt meliores etiã
ꝑ ꝯtumelias existant. ita sp̄ repro
bi de bñficio peiores fiunt. Nã ac
cepta predicacõe iterũ dicũt. Nũc
cognouimꝰ q2 demoniũ hẽs. Quia
enim eterne morti inheserant. et
eandẽ mortẽ cui inheserãt nõ vide
bant dum solã mortẽ carnis aspi
cerent: in veritatis ꝯmone caliga
bant dicẽtes. Abrahã mortuus ẽ
⁊ ꝓphete. ⁊ tu dicis. si q̄s ꝯmonẽ
meũ ꝯuauerit mortẽ nõ gustabit
ineternũ. Vnde ⁊ ipsi veritati eun
dẽ abrahã ⁊ ꝓphetas quasi vene
rãtes preferunt Sz apta nobis cõ
ne ostẽditur. q2 qui deũ nesciũt. dei
q̄ꝫ famulos falso venerant̃. Et no
tandũ q2 vidit eos dñs apta sibi i
impugnatione resistere. ⁊ tamen
eis se iterata non desinit voce pre
dicare dicens. Abraham pater
vester exultauit vt videret diem
meum: ⁊ vidit ⁊ gauisus est. Tũc
quippe diem domini abraham vi
dit: cum in figura summe trinita
tis tres angelos hospicio recepit
Quibꝰ ꝓfecto susceptis sic tribus
quasi vni locutus est. q2 ⁊ si in per
sonis nũs trinitatis est: in natu
ra vnitas diuinitatis Sz carnales
mentes audientiũ oculos a car
ne non subleuant. q2 in eo solam
carnis etatẽ pensãt dicẽtes. Quin
q̄ginta annos nondum habes ⁊
abraham vidisti. Quos benigne

redemptor noster a carnis sue in
tuitu submonet: et ad diuinitatis
ↄtemplationem trahit dicens A
men amen dico vobis: anteq̃ abra
ham fieret ego sum. Ante enim p̃
teriti tp̄is est. sum p̄ntis. Et q2 tē
pus preteritu3 et futurꝝ diuinitas
non habet: sed sp̄ esse habet: non
ait. Ante abrahã ego fui: ß ante
abrahã ego sum Vnde et ad moy
sen dicitur. Ego sum qui sum. et di
ces filijs israhel Qui ē misit me ad
vos. Ante ḡ vel post abraha3 eē
habuit: q̃ et accedere potuit per ex
hibitionem p̄ntie. et recedere per
cursum vite. Veritas vero sp̄ esse
habet. q2 ei quicq̃ nec priore tem
pe incipitur: nec subsequenti ter
minat᷑. Sed sustinere ista eterni
tatis verba mentes infideliũ non
valentes: ad lapides currunt. et
quem intelligere nō poterant: ob
ruere querebant. Quid aũt cōtra
furorem lapidantium dn̄s fecerit
on̄ditur cum ꝓtinus subinfertur
Ihs aũt abscondit se: et exiuit de
templo Mi2 valde ē fratres caris
simi cur psecutores suos dn̄s se ab
scondendo declinauerit: q̃ si diuini
tatis sue potentiã exercere voluis
set tacito nutu mentis in suis eos
icribus ligaret. aut in pena subite
mortis obrueret. S3 qui pati vene
rat: exercere iudicium nolebat.
Certe sub ipso passionis tempe
et quantum poterat ōn̄t. et tn̄ hoc
ad qd venerat ptulit. Nã cu3 pse
cutoribꝰ suis se q̄rentibꝰ diceret.
ego sũ: sola hac voce eoꝝ supbiã
pcussit. et oēs in terrã strauit. Qui
ḡ et in hoc loco potuit manus lapi
dantiũ nō se abscondẽdo euadere:
cur abscōdit se: nisi q2 hō inter ho
mines factus redẽptor nr̄ alia no
bis verbo loquit᷑. alia exemplo.
Quid aũt nobis hic exẽplo loq̄t
nisi vt etiã cũ resistere possumus:
iram supbientiũ humiliter declie
mus. Vnde et p paulũ dr̄. date lo
cũ ire Quanta humilitate iram p
ximi ferre debeat ppendat hō si fu
rores irascentiũ abscondens se de
clinauit deꝰ Nemo ergo se ↄtra ac
ceptas cōtumelias erigat. Nemo
ↄuicijs ↄuicium reddat. Imitacō
ne ergo dei gloriosius ē iniuriã ta
cendo fugere: q̃ rn̄dendo superare.
Sed ↄtra hoc supbia dicit in corde
Turpe ē vt accepta iniuria taceas
Quisquis ↄspicit q2 ↄtumeliã ac
cipis et taces. non putat. q2 patiē
tiã exhibes: sed crimen agnoscis
S3 vnde vox ista in corde nr̄o ↄtra
paciam nascitur nisi q2 in imis co
gitacōnem fiximus. et dum in ter
ra gloriã querimus: placere ei q̃
nos de celo ↄspicit non curamꝰ Ac
cepta ergo ↄtumelia meditemur
in ope vocẽ dei. Ego nō quero glo
riã meã: est qui querat et iudicet
Hoc aũt qd de dn̄o scriptum est
abscondit se: intelligi et aliter p̄t.
Multa quippe iudeis predicaue
rat ß predicationis eius verba de
ridebãt deteriores q3 ex predicati
one facti sunt: qui vsq3 ad iacien
dos lapides puenerunt. Et quid
abscondendo se dn̄s signat nisi q2
ris ipsa veritas absconditur. qui
eius sequi verba ↄtemnunt. Eam

quippe quã nõ inuenit humilem
veritas fugit mentẽ. Et q̃ multi
sunt hodie q̃ iudeorũ duriciã detes
tant. qui predicationẽ dñi audire
noluerũt. et tñ quales illos argu
unt fuisse ad fidẽ: tales ipsi sũt ad
opacõem. Precepta dei audiunt.
miracula cognoscũt. sed cõuerti a
suis pñuitatibꝫ renuũt Ecce vocat
et redire nolumꝰ. ecce sustinet: et
eius paciã dissimulamꝰ. dum ḡ
tps ẽ fratres prauitatẽ suã vnus
quisqꝫ deserat. dei paciam ptimes
cat. ne quẽ nunc tranquillũ despi
cit: iratũ postmodũ nequaq̃ eua
dere possit.

Feria scda.
Scdm iohem

In illo tempore mise
runt scribe et pharisei ministros:
vt cõprehẽderent ihm. dixit ḡ eis
ihs. Adhuc modicũ tps vobiscũ
sum et vado ad eũ q̃ me misit. Et ẽ
liq. Ome. lectionis eiusdẽ

Nemo satis sufficit ammira
ri q̃ fuerit in scribarũ et
phariseorũ corde durici a
Cũ enĩ redemptor nr̃ assidua predi
catõe et miraculorũ opatiõe illos
ad fidẽ vocaret: turbis simplicibꝫ
credentibꝫ: et facta dñi sil' et verba
glorificantibꝫ: illi econtrario nõ solũ in
eũ credere nolebant: verũetiã euz
apprehẽdere laborabãt. In amorẽ
nãqꝫ seculi radicẽ cordis fixerant
idcirco vba doctrine celestis reci
pe nõ valebant. Miserũt ergo mi
nistros vt cõprehẽderent eũ. sꝫ dñs
q̃ in sua ptãte hẽbat q̃ñ et quõ vel
let mori rñit dicens. Adhuc modi
cũ tps vobiscũ sum. Ac si diceret.
Perperã ẽ qđ nunc agere vultis.
Qđ enĩ vultis facturi estis: sꝫ non
mõ q' ego nolo. Adhuc modicũ
vobiscũ sum et vado ad eũ qui mi
sit me Pri: ergo implere debeo di
spensacõm suscepte carnis: et sic p
uenire ad locũ sustinende passio
nis Queretis me et nõ inuenietis et
vbi ego sũ vos non potestis veni
re. Quibꝫ verbis designauit tpus
sue resurrecõnis. Qui enĩ pñtem lo
quentẽ sibi et miraculis se deũ cõte
stantẽ recipe noluerũt: pꝰ eius re
surrectionẽ euz q̃sierunt: cũ vbiqꝫ
viderent innumerã multitudinẽ
iam credentẽ et longe lateqꝫ signa
et miracula p aplos fieri illo in eis
et p eos opante qui dicit alibi Si
ne me nihil potestis facere Tunc
ergo q̃sierunt eum et non inuene
runt. q' iam pñtia corpali de mũ
do recesserat. et ascẽdendo ad supe
celos penetrauerat. et vbi sũ ego
vos non potestis venire. Perpen
dendum q' de futuro dixit. quere
tis me et non inuenietis. de presẽ
tia nunc dixit. vbi ego sũ vos nõ
potestis venĩe. In sinũ quippe pa
tris cõsempiternus et cõsubstantia
lis illi filius erat. In terra loque
batur: sed apud patrem et in pa
tre cõmorabatur quo illi venĩe nõ
poterant: qui eum patri equalẽ
credere nolebant. Ad ipsum enim
nõ loco sꝫ fide veniendũ est. Sꝫ iu
dei more sibi cõsueto verba ipsius
non intelligentes et carnalit' ipsi

loquí putantes ceperũt adinuicẽ
ↄqueri dicentes. Quo hic iturus ẽ
q̃ nõ inueniemus eũ. Nunq̃d in
dispsionem gentiũ iturus est: et
docturus gentes. Q̃d dicentes ig
norauerunt quid dicerent. tñ q̃
ille voluit ꝓphetauerũt. In dispsio
nem namq̃ gentiũ iturus erat. il
lasq̃ docturus non corpali p̃ntia
ſ; p apostolos suos. p quos ⁊ in q̃
bus ipse loq̃batur. sicut quidaꝫ
illoꝝ loquitur dicẽs. An expimẽ
tum queritis eiꝰ qui in me loquit̃
xp̃s. Sancti enim predicatores pe
des xp̃i erant ꝓpheta dicente. Q̃
speciosi pedes euangelisantiũ pa
cem. euangelisantiũ bona Per pe
des hos iturus erat ad gentes vt
fidem ⁊ salutẽ quam iudei spreue
rant: gentes recipent. In nouissi
mo autẽ die magno festiuitatis
stabat ihs ⁊ clamabat dicẽs. Si
quis sitit: veniat ⁊ bibat. Qui cre
dit in me sic dicit scriptura ꝓuer
bi. salo. fluia de ventre eius fluẽt
aque viue Solemnitas scenophe
gie tunc celebrabat̃ ⁊ tabernacu
loꝝ in memoriam illius tp̃is: qñ
p xl. annos in vmbraculis hitaue
runt in deserto Agebatur hec solem
nitas mense vij. qui a latinis sep
tember appellari cõsueuit. Solem
nisabantq̃ eam p octo dies ⁊ oc
taua dies ⁊ nouissima dies erãt ce
leberrima ⁊ sanctissiã. In hac no
uissima die solemnitatis huiꝰ sta
bat ihs ⁊ non tm̃ loquendo ſ; cla
mãdo aduocabat dicẽs. Qui sitit
veniat ad me ⁊ bibat. Sitis ista
non erat corpis ſ; mentis Si q̃s si

tit. i. si quis vult credere ⁊ diligere
xpristum: veniat non passibꝰ cor
pis sed affectibus mentis. veniat
non migrãdo corpaliter ad xp̃m
ſ; amando xpristum. recedat ab a
more seculi: ⁊ suscipiat amorẽ cri
sti. Qui credit in me sicut dic scrip
tura. flumina de ventre eius fluẽt
aque viue. Quam aquã intellige
re debeamꝰ: necessario curauit eu
angelista exponẽ subdens. Hoc
aũt dicebat de spũ quem acceptu
ri erant credẽtes in eum. Que igit̃
hec est aq̃ nisi caritas q̃ p spm̃ sã
ctum diffusa ẽ in cordibꝰ fideliũ.
Ait enim ap̃ls. Caritas dei diffu
sa est in cordibꝰ nostris per spiri
tum sanctũ qui datus est nobis.
Venter quo hanc aquã recipere
debemus interior consciã est q̃ cum
spiritus sancti aquã biberit ⁊ caꝫ
xpristi caritatẽ habere ceperit: ha
bebit fontẽ aque viue: immo ip̃a
efficietur fons. Fons enim iste de
ventre ↄscientie fluens beniuolẽ
tia est. que de caritatis aqua ꝓce
dens vult ↄsulere ꝓximo. Naꝫ qui
bonũ quod hꝫ sibi soli putat suffi
cere: nec ad alienum satagit deri
uare ꝑfectum: nõ fluunt aque vi
ue de ventre eius. q̃ non diffundi
tur ad ꝓximos beniuolentia illius
Nec vlla ariditate iste fons sicca
bit̃: ſ; magis magisq̃ pio cursu
sp augebit̃. Hoc aũt dixit de spũ
quẽ accepturi erãt credẽtes in eũ.
Spm̃ sanctũ dicit quẽ nos terciã
psonã in scã trinitate veneramur
Sciendũ namq̃ oĩbus fidelibus
est. q̃ tota trinitas deus spũs ẽ:

dn̄o dicente. Deus spiritus ē. Pat̄ ergo sp̄us ⁊ filius sp̄us. atq̄ ideo distinctio fit patris ⁊ filij Terciā trinitatis p̄sona iam non absolu te sp̄us sȝ cū ephiteto sp̄us sanct⁹ appellat̄. Hunc spm̄ sanctū añ as censionē ap̄lis p̄misit ⁊ post ascē sionē die penthecostes in linguis igneis misit. Atq̄ ideo euāgelista dicit. Quem accepturi erant credē tes in eū. Hēbant quidē scī ap̄li ⁊ reliquí fideles spm̄ sanctū ante re surrectionē xp̄i: sed non ita apta dacōe illū accepeȳt. sic postea ac cepturi erant. Hēbant spiritum sanctū vt ipsi recte viuerent: ⁊ qui busdam p̄dessent. accepeȳt post modū spiritum scīm vt oē genus hoīm ad fidē xp̄i ɔuertere possent Hoc spiritu vl̄r tota ecc̄ia illūina tur. instruit̄. ⁊ inter seculi pressu ras spe futuroꝝ bonoꝝ ɔsolatur. C⁹ efficacissimā potentiam ap̄ls enūans ait. Alij datur p̄ spm̄ ser mo sapīe. alij sermo scientie. alij genera linguaꝝ ⁊ cetera vsq̄ quo concludens dixit. Hec aūt omnia op̄atur vnus atq̄ idem spirit⁹ di uidens singulis p̄ūt vult. Hunc ḡ deuoti poscamus vt sic mentes nr̄as ab oībus desiderioꝝ carnali um sordib⁹ euacuet. quaten⁹ nos suam inhītationem efficiat: tota id op̄ante oīpotentissima trinita te. Qui viuit ⁊ regnat in secula se culoꝝ

Feria tercia.
Scd̄m iohēm.

In illo tēpore Ambu

labat ih̄s in galileā. non enī vole bat ambulaē in iudeā. q̄r q̄rebāt eū iudei interficere. Et reliq̄. Omel̄ lectionis eiusdē.

Dominus nr̄ ih̄s xp̄s p̄ pi a memor nr̄e salutis in cū ctis q̄ faciebat: futuris fi delib⁹ suis exempla q̄ imitari debe rent p̄ponebat. Quia enī p̄secucō nem infideliū videbat eā sui nōis in sancta eccā excitandā. Sciebat enim infirmiora membra sua im manitatē p̄secucōis tolerare non posse: ne hij tales salutē desparēt et quasi a xp̄o se alienos arbitra rent̄. si vnq̄ territi passionez refu gissent: dignatus est eis dn̄s pre cepto simul ⁊ exemplo consulere. Precepto quidē quo tales ingruē te p̄secucōis tp̄e fugere p̄misit di cēs. Si vos p̄secuti fuerint in vna ciuitate: fugite in aliā. Exēplo v̄o quo adhuc puer ad declinandaȝ herodis seuiciā nō solū de ciuitate in ciuitatē: verūetiā de regione ad regionē fugere dig̃tus ē delatus a pentibus in egiptū. Factus etiaȝ iuuenis cū eū iudeoꝝ p̄ncipes p̄ ter euāgelij p̄dicacōm vellent inte ficere: crebro iudeā deseruit. ⁊ ad alias transijt regiones ne viȝ mē bra illi⁹ hoc facere metuerent: q̄d nouerāt in suo capite p̄cessisse ne ve alicui p̄ crimine obijceret̄. si q̄n capt⁹ formidine fuge presidiū re q̄sisset. Ait enim scūs euāgelista. qui lectus est. q̄r ambulabat ihe sus in galileam. Non enī volebat

ambulare in iudeam qr querebāt
eum iudei interficere. Neqȝ em̄ do
minus suam amiserat potestatez
sed nostram hoc faciens ꝯsolaba
tur infirmitatē Nam si vellet pote
rat tutus inter illos ambulare. q̃
ipsam quoqȝ mortem in potesta
te se habere testatur dicens. Ptā
tem habeo ponendi aīam meam.
ꝛ iterū sumendi eam. Demiqȝ hāc
potestatem demonstrauit: quañ
do tempe passionis ad vocē illius
hij qui ad eum ꝯprehendendū ve
nerant: abierunt retrorsum ꝛ ceci
derunt in terram. Sed omnia ꝓui
dentissima dispensacōe disponēs
prebendi gratia exempli vt dictū
est: dignatus est ad tps se ꝑsecu
toribus absentare Erat autem in
ꝓximo dies festus iudeorū sceno
phegie. Scenophegia erat festiui
tas tabernaculoꝝ: quando mense
septimo omnes iudei in tabnacul̄
lege precipiebant̄ inhabitare. in
memoriam illius tpis quo p. xl.
annos in tabernaculis absqȝ vllis
domibus commorati sunt in deser
to. Dies autez festus dicitur nō q̃
tantuz vna die ista ageretur festi
uitas. Nam p septē dies in taber
naculis hitabant. sed quotquot
dies essent eiusdem celebritatis.
vnam diem ꝓpter vnam solemni
tatem consueuerunt appellare iu
dei. Dixerunt ergo ad euz fratres
eius. Transi hinc ꝛ vade in iudeā
Fratres domini vsitatissimo ꝭmo
ne sacre scripture cōsanguinei ip
sius ꝭm carnem. consobrini vide
licet ipsius intelliguntur. Nam qr
quidam heretici dixerunt fratres
domini appellare filios ioseph spō
si marie virginis de quadam vxo
re eius ꝑsca nomine: nulla autori
tate submixum est. atqȝ ideo a fide
libus nullo modo recipiendum.
Sciendum siquidez qr in sacro elo
quio fratres trib9 modis dici so
lent natura. gente. ꝛ cognatione
Natura sunt iacob ꝛ esau. Gente
sicut omnes iudei de quacuqȝ tri
bu fuissent fratres appellabātur
Vnde dicitur in lege. Si attenua
tus frater tuus hebreus vendide
rit se tibi. Cognacōe sic abrahā ꝛ
loth fratres dicti sunt cū abrahā
patruus fuerit loth. Scriptuz est
enim. Dixit abrahā ad loth. Ne
queso sit iurgiū inter me ꝛ te. ꝛ in
ter pastores meos: ꝛ pastores tu
os. fratres enim sumus. Quart9
quoqȝ modus addi potest religi
onis scđm quam omnes ꝓpristi
ani fratres sumus. qui vnum de
um patrem nos habere gaudem9
Illo ergo tercio modo quo iuxta
cognationem fratres haberi legi
mus. ꝛ hic ꝛ vbicunqȝ fratres do
mini legimus hoc vocabulum reci
pe debemus. Hoc itaqȝ modo Ja
cob frater domini dictus est. quia
filius fuit matertere dn̄i. Dixerūt
ergo fratres eius ad euz. Transi
hinc ꝛ vade in iudeā: vt ꝛ discipuli
tui videant opa tua que facis. Ne
mo quippe in occulto aliq̃d facit:
ꝛ q̄rit ipē in palam esse. Si hec fa
cis: manifestas teipsū in mundo.
Quāe ista dicēnt scūs euāgelista
apire curauit cū adiuxit. Neqȝ em̄

fratres eius credebāt in eum. Po
tuerunt enim ſm carnem cōſang
uinei xp̄i eſſe ꝟ credere ipſa appro
pinquāte paſſione dedignati ſūt
⁊ qm̄ glām mundanā q̄rebant:
in eum quē glorie h⁹ ɔtemptorez
nouerant credere nolebāt. Puta
bant ꝫ illum tm̄ eſſe hoiem: atqꝫ
idō eū ex ſe cōījcientes ⁊ ſicut ipſi
honoris erant cupidi: ita euz arbi
trantes ab hac cupiditate nequa
q̄ꝫ eſſe immunē: quaſi ɔſolantes
⁊ ɔſilium ei dantes dixerunt. Tñ
ſi hinc ⁊ vade in iudeā vbi caput ē
totius regni. vbi metropolis ciui
tas. ⁊ venerabile omni mundo te
plū. vbi omnib⁹ innoteſcas ⁊ ab
omnib⁹ glorificeris Vt ⁊ diſcipu
li tui videant opa tua que facis.
Videbant quippe ſancti dn̄i diſci
puli opa ipſius ꝟ non ad hoc q̄d
illi q̄rebant vt ea terrenis ⁊ popu
laribus fauorib⁹ attollerent: qm̄
diuina opera diuinis laudib⁹ no
uerant efferenda. Sꝫ audiam⁹ q̄d
amatoribus glorie dn̄s rn̄derit.
Tps meū nondū aduenit. Illi q̄
dem ſuadebant ire in iudeā ⁊ ſuaz
potentiā miraculis mūdo innoteſ
cere ne latens. ignobilis ⁊ inglori
us haberetur. Veruz dn̄s rn̄dit non
duz aduenisse tps glorie ſue. Pri
us fuit tpus humilitatis eius per
quā ad celeſtē ſublimitatem diſpo
ſuerat peruenire. Ait ꝫ. tps meū ⁊
tps mee glorificacōis nondū ad
uenit. Primo naqꝫ paſſurus ⁊ ſic
demū reſurgendo ⁊ ad celos aſcen
dedo erat glorificand⁹. Tps autē
veſtꝝ ait ſp̄ eſt patum tps. ſ. glo
rie quā ſp̄ affectatis ꝓpter quam
oīa facienda putatis. Sꝫ licet om
ni ſtudio mundi glām q̄rerent:
eā ɔſequi non valebāt. qm̄ glā ſu
os pſeq̄tur. ⁊ ambit ɔtemptores
deſpicit ⁊ execrat̄ ſuos appetitores
Quos bene notat illa fabula q̄ di
cunt̄ quidā ita apud infernū dam
nati vt ſaxū ingens cōn̄ montem
voluant. Sicut em̄ q̄ lapidē ad al
tiora impellit: retroactus pondere
ſaxi ad inferiora relabit̄: ſic ambi
cioſi quiqꝫ turpem patiunt̄ repul
ſam. nec ad id q̄d conant̄ valent
aſſurgere. Tps ergo glīe xp̄i nō
dum adueneāt q̄d pleniſſime in
fine ſeculi erat: qn̄ is q̄ venit iudi
candū s venit indicaturus viuos
⁊ mortuos Et q̄ ſe exhibuit in hu
militate: apparebit in maieſtate.
Vos aſcendite ad diem feſtū hūc
Ad hunc inq̄t diem aſcendite: in
quo vos ad mundi gloriaz exten
ditis: nec celeſtem cogitatis. Ego
non aſcendā ad diem feſtū hunc
qꝛ tps meū nondum impletū eſt
Quare dicit dn̄s non aſcendā: cuz
in ſeq̄ntibus mediante iam die fe
ſto legimus eū aſcendiſſe Sꝫ ē at
tendendū qꝛ dicit ad diem feſtuz
iſtū. Tunc enim non cū illis aſcē
dit: ꝟ p⁹ aliquot dies feſtiuitatis
emerſos. qꝛ tps meum hoc ē glo
rie mee nondū impletū eſt Tunc
enim erit me⁹ feſtus dies: nō cer
tis dieb⁹ ptranſiens: ſed ɔtinua
celebritate pmanens. Hec cuz di
xiſſet: ipſe manſit in galilea. Vt
aūt aſcenderūt fratres eius: tunc ⁊
ipſe aſcendit ad diē feſtum. non

manifeste sed quasi in occulto Q3
tum ad litteram occulte dñs ascē
dit q2 non fauores hoim req̃rebat
non pompis seculi a stipantiu3 se
se turbaꝝ obsequijs oblectabat
Mistice vero occultus ascendit q2
ipse in illis solemnitatib9 latebat
tipicis hostiaꝝ que ibi offerebā
tur sacrificijs presignatus erat:
s3 non intelligebat. Jam vero sub
grā sancti euangelij manifestus
est. q2 q8 illis in vmbra a figura
exhibebat: nobis reuelata luce ve
ritatis agitur Judei ergo querebant
eum in die festo. q2 ipse cu fratri
bus nō ascenderat. Anteq̃ veniret
a querebāt eum a dicebant. Vbi
est ille. Et murmur erat de illo.
Murmur ille magnus de cōncōe
fact9 est: quam inter se dissidētes
hēbant. Na3 sicut euangelista sb
iungit quidam dicebāt q2 bonus
est. alij aūt non s3 seducit turbas
Alij enim bonū asserebant. alij se
ductorem blasphemabant. Sed
q8 tunc de domino ab impijs di
cebatur hoc ipsum hodieq3 de fide
lib9 seruis eius dicitur. Nā quicū
q3 religiosus est: a deo in simplici
tate cordis seruiens: ab irreligios
a maliciosis vitupat. a ab alijs
bonus a ab alijs seductor vocatur
Hoc igitur valet primū ad ɔsola
tionem nrām. Quare enim exhor
rescāt membra xp̄i q8 ipsi illatū
est capiti suo. Non refugiant serui
xp̄i audire a seculi amatorib9 q8
dictum est de xp̄o a iudeis murmu
ratorib9. Nemo tñ palam loq̃ba
tur de illo ꝑpter metū iudeoꝝ. Q8
dicit nemo palam loq̃batur de il
lo. ad illos tm̄ respicit q̃ dicebāt
q2 bonus est. Hij enim silentio et
voce minima: a suppresso ore loq̃
bant. Illi vero q̃ dicebant. seducit
turbas: clarius resonabāt. eorū
sonitus clarius audiebant tanq̃
arentium folioꝝ. S3 deo grās per
mutate sunt in meli9 voces. Quis
enim necdum venerit illa gloria
xp̄i quam deuoti prestolamur. p
quam eternitatis p̄emia nos ade
pturos speramus. tñ ita p vniuer
sum mundu3 iam dilatata creuit
ecclesia. sic sese p omnes orb par
tes diffudit: vt eius laudes ab oī
bus fidelibus libera a excelsa voce
psallant palamq3 dicatur ab vni
uersis. q2 bon9 est. Si qui vero sūt
heretici qui pauci velut nauis ta
bule post naufragiū remanserūt
non apte s3 velut in angulo susur
rant potius q̃ loquunt. q2 sicut
dicit ps̄ Obstructum est os loquē
tium iniqua. Clauso namq3 ore i
fidelium: apta sunt ora fidelium.
a iam laudant nomen xp̄i in cho
ro. a psallāt ei in timpano a psal
terio. q2 exaltatus in cruce traxit
ad se omnia vt in omnib9 gentib9
ipse solus colat. a hēatur deus su
p terra dñs in scl'a. Cui cū patre a
spū sancto est honor a gloria per
oīa scl'a scl'orum.

Feria quarta.
Scd̄m iohem.

In illo tēpore. facta
sunt encenia in iherosolimis a hȳ
ems erat. a ambulabat ihesus in

templo in porticu salomonis Et ret. Omelia lectionis eiusdē

Ncenia plurali nūo voca
batur festiuitas dedicacōis
templi quā pp̄ls iudeoꝝ
ex antiqua patrū ɔsuetudine per
annos singulos celebrare solebat
Encenia re namq₃ grece iniciare vel
inchoare latine dr. Vez non ab re
esse credendum est q̄ scūs euange
lista. tps q̄ quo ipsa dedicatio fa
cta est intimare curauit dicens. Et
hyems erat. Per hoc quippe ostēt
non ad primā templi dedicacōez
sz ad eam q̄ vltima fuit ptinent.
Tercō namq₃ templū ipsum dedi
catum in sanctis litteris inuenim⁹.
Prima siquidē eius dedicacō a sa
lomone magna gloria et toti⁹ reg
ni pace autumnali tpe facta est.
Secunda a zorobabel et iesu sacer
dote magno. et reliquis filijs trās
migracōis veris tpe facta est Ter
tia a iuda machabeo et fratribus
eius hyemis tpe pacta est qn̄ eti
am specialiter ɔstitutum est vt sin
gulis annis hec eadez dedicatio so
lemnibus frequentaretur officijs
Que ɔstitutio vsq₃ ad tpus salua
toris seruata est. sicut ex hac san
cti euāgelij lectione datur intelligi.
Verꝫ hec obseruatio ab illis cepta
salubriter nunc in eccīa venerabi
literq₃ haberi dinoscitur. cū p an
nos sibi iugiter succedentes dies
anniuersaria dedicacōis ecclesie di
uinis laudibus a populo fideliū
deuote satis excolitur. tanto q₃ p
pensius ac maiori studio celebra
tur: quanto esse gratissima redēp
tori non dubitatur/adeo q̄ vt in hac
die ipsum templū intrare. et diui
nitatis sue misteria populo pande
re dignatus sit Sane etenim per
asperitatem hyemis duricia deno
tatur infidelitatis q̄ in mentibus
quorundam iudeoꝝ tunc erat Qui
bus ɔueniebat illud qd domin⁹
alibi dicit Qm̄ abundauit iniqui
tas refrigescet caritas multoꝝ Et
ambulabat Jhesus in templo in
porticu salomonis. Porticuz salo
monis dicit in qua rex ille quon
dam potentissimus ad adorandū
stare solitus erat. atq₃ ideo ex ei⁹
nomine cognoiari ceperat. Solēt
aūt porticus quib⁹ illud templuz
cingebatur nomine templi appel
lari. Si ergo tunc dei filius in templo
quo sanguis brutoꝝ animalium
fundebātur voluit corpaliter am
bulare. multomagis nunc domuz
sue ecclesie vbi corpis et sāguinis
sui sacramenta ɔsecrantur inuise
re et inhitare dignetur et gaudebit
Sed tamen porticū in qua rex ille
q̄uis potentissimus et sapientissi
mus: tamē mortalis atq₃ terren⁹
stare solebat. pambulare non de
spexit. multomagis penetralia cor
dium nostroꝝ sue p̄ntia maiesta
tis dignabitur illustrare. Si tn̄ mē
tes nostras porticū salomonis v
si eas timoris sui plenas qui ē ini
cium sapie viderit. Neq₃ enim pu
tare debemus q̄ hec tn̄ domus in
qua ad adorandum cōuenimus
sit templū dei. Nos enim ipsi qui
cōuenimus templū dei et dici et eē
debemus aplo dicente Vos estis

templum dei viui. Circumdederunt
ergo eum iudei ꝛ dixerūt ei Quouſ
qꝫ animā noſtram tollis. Si tu es
xp̄s dic nobis palam. Apparꝫ cur
premiſerit euāgeliſta. hyēs erat
Circūdederunt eum iudei non cau
ſa agnoſcēde veritatis: ſꝫ grā inge
rende temptationis ꝛ ſtruende ca
lumnie vt inuenirent quō eū accu
ſarent Quouſqꝫ aiūnt aīam nrāꝫ
tollis. Cauſantur ꝙ animas eoꝝ
incertos ac ſuſpenſos eos dimittē
do tolleret. q̄ ad hoc venerat vt aī
mas in ſe credentiū ſaluaret Si tu
es xp̄us: dic nobis palam. Iudei
xp̄m puꝝ tm̄ hominem futurum
ꝛ regem ceteris excelſiorē venturꝝ
credunt. qđ etiā poſteri eorū vſqꝫ
in pn̄s faciūt Quapꝑter ꝑpeſſi ſūt
exterminiū ꝛ demoliti ita vt vix a
liquis eoꝝ auſus ſit cōfiteri ſe in
publico hebreū fore. Et quouſqꝫ
antixp̄m pro xpriſto ſuſcipiāt de
mentiſſime arbitrari nō deſinunt
Volebant ergo vt ſe dn̄s xpriſtū
eſſe diceret: quatenus poſſent eū
quaſi auguſto repugnantē ꝛ im
ꝑium ſibi vſurpantē preſidis po
teſtati tradere puniendū Quapro
pter dn̄s ita prudenter ac tempa
te ſuam reſponſionem circūtulit:
vt illis aditum calumnie obſtru
eret. Et ꝙ ipſe xpriſtꝰ eſt futuris
fidelibꝰ aperta voce pandere plau
deret. Reſpondit ei eis dicens. Lo
quor enim vobis ꝛ nō creditis. Ec
ce aptiſſime oſt̄ ꝙ ipſe ſit xp̄us.
dicens enim. loquor vobis: oſt̄ ſe
verbum ꝛ filium dei coeternum et
conſbalem patri. tanꝗ̄ dicēt Ego
me filium dei eſſe ſem ꝑ opeꝝ atte
ſtatione ꝓnuncio: ſed vos veſtra
infidelitate cecati nec michi loquē
ti creditis: nec opa que facio attē
dere vultis Que ſi digne ꝯſiderare
tis: dei filium me eſſe ꝓcul dubio
crederetis Opa que inquit ego fa
cio in noīe patris mei ipſa teſti
monium ꝑhibent de me. Et nota
ꝙ ſuoꝝ operum omnem gloriaꝫ
deo patri aſſcribit cū ea in eius ſe
noīe facere aſſerit. Ipſa ergo ope
ra q̄ faciebat. cecos illuminando.
paliticos ſanitati reſtituendo. de
paucis panibꝰ multa milia hoīm
reficiendo. mortuos: etiā quatrdu
anos qꝫ ꝛ fetidos ad vitam reuocā
do. ipſa inꝗ̄ opa teſtimoniū red
debant ꝙ eſſet verus filius dei. cu
ius glīam in oībus operibꝰ ſuis
requirebat. Sed vos non creditis
Cāmqꝫ cur nō crederēt red dēs ſub
dit. ꝙ nō eſtis ex ouibus meis.
Oues ſuas fideles ꝛ ſibi obſequē
tes dicit. qui eum paſtorē diligūt
ꝛ ſequuntur. atqꝫ ad paſcua eter
ne ſacietatis boni paſtoris imitā
tes veſtigia ꝑueniunt Ergo hos q̄
in ſe credere nolebant dicebat nō
eſſe ex ouibus ſuis. ꝙ videbat iā
eterne ꝑditioni prepatos nec ſui
ſanguinis precio ad vitam ꝑpetu
am ꝯpandos. Oues mee vocē meā
audiunt: ꝛ ego agnoſco eas ꝛ ſe
quuntur me Vſitato more ſancte
ſcripture agnoſcere pro eligē po
nitur. Vnde ſcriptū eſt. Nouit do
minus qui ſunt eius. neſcire vero
pro improbare. Illud em̄ deus ig
norat: qđ dignum eterne vite nō

approbat. Vnde impijs in iudicio dicturus est. Nescio vos. Oues ergo xp̄i vocē eius audiunt quia p̄ceptis illius ex aīo obediunt. Et ipse eas cognoscit: vt ipse de se a sibi simi libꝰ dicit. Elegit nos ante constitutiō nem mundi vt eēmus sc̄i a imma culati in cōspectu eius. Sequuntur aūt eum a hic mansuetudinis et innocētie eius vias incedēdo. a pꝰ cū eo ad gaudia sempiterne vite feliciter intrando. Vnde sequit̄ Et ego vitam eternā do eis. Hec sunt illa pascua q̄ pollicitus ē se datu rum ouibꝰ suis. nulla vnq̄ aridi tate marcentia: sꝫ indefectiua ame nitate vernantia. Et non peribunt inq̄t ineternū. quia pastor eoꝝ a sal uator talis est apud quē nihil oī no possit perire. Videbant̄ quidē perire sc̄os martires oculis insipi entiū: cū hanc mortalem vitam per tormenta amittebant sꝫ non peri bant ineternū. quia soluti vinculis carnis: debita sibi premia a xp̄o p cipiebant. Vnde cōsequenter ad iungit. Et nō rapiet eas quisq̄ de manu mea. i. de p̄tāte mea. Eos eī quos semel predestinando xp̄us assumpserit: nulla vis dyabolice temptatiōis nō immanitas huma ne persecutionis de p̄tāte eius p̄t auferre. Nā a si sunt q̄dam qui pꝰ p̄ceptam gloriā de nūo ouiū xp̄i pereunt: hij certe in dei oculis oues nō sunt. Nitebant̄ quidē persecuto res rape pios cōfessores xp̄i de ma nu eius cū eos tormentis varijs fidē xp̄i negaē cōpellebant vt eoꝝ aīas a xp̄o alienas efficerent. vel cum supati cōstantia morientium corpa eoꝝ aut ignibus exurēnda tradebāt. aut aq̄ dissoluenda im mergebāt. tanq̄ a xp̄o possent ea resuscitandi tollere facultatē. Sed nemo potest rape de manu eius q̄ sanctos inter certamina vt vincāt adiuuat. a victores in celis corōnt. Quibus etiam verbis illoꝝ redar guit temeritatē qui sibi mortis la q̄os tetenderant. Stultissime enī de eius nece cogitabant: cū nō so lum in ipsum nihil possent agere verumetiā neminē de suis possent auferre. Veꝝ ne hec dicendo suaꝫ videret̄ gloriam querere: totam hanc potentiaꝫ ad patrem refert subiungēs. Pater meus q̄d dedit mihi maius omnibus est. Hoc est q̄d deus pater mediatori dei a hoīm dedit. vt sit eius vnigenitꝰ filius: nec natura dissimilis: nec virtute inferior. nec tempe postel or. Et hoc gignendo dedit. quia deus deus deum genuit. hoc est q̄d ma ius omnibus est. Idcirco ideꝫ io hannes locuturus de verbo dei. trā scendit omnem angelicam a hu manam creaturam. a sic puenit ad illud q̄d maius est omnibus a dixit. In principio erat verbuꝫ. Hoc vere q̄d dei filius habuit an te secula p diuinitatem accepit in tempe p humanitatem. Et nemo potest rape de manu patris mei. Supra dixit. non rapiet quisq̄ de manu mea. Hic d̄t. nemo p̄t rape re de manu patris mei vt liquido intelligeremus hoc esse virtutē su am: esse a p̄ris. atq̄ xp̄um se esse

credendum: qui non vt ceteri sancti
grãm acceperit ex tpe: sȝ verus sp
exstiterit dei filius. Q̃d etiã sub se
quenti sniã ondit cũ dicit. Ego ⁊ pr̃
vnũ sumus. Vnum inq̃t sumus
vna sb̃a vna diuinitas. pfecta eq̃
litas. Quibꝫ verbis non solũ iude
oꝝ questionẽ. qui temptãtes an
ipẽ esset xp̃s interrogabant ab
soluit verumetiã hereticoꝝ quos
futuros preuidit insaniã q̃ sit de
testanda monstrauit. Sabellius
namqȝ dogmatisat vnam psonã
esse patris ⁊ filij: quem conuincit
cũ dicit. ego ⁊ pater. vbi apertissi
me due sonant psone. Sed iudei
qui eatenus loq̃ntem dñm quasi
patienter audierant cũ dixisset.
ego ⁊ pr̃ vnum sumus. amplius
vim verboꝝ ferre nõ valentes. q̃
ipsi corda lapidea gestabant ad
lapides cucurrerũt. Nam sequit̃.
Sustulerunt lapides iudei vt lapi
darent eum. Veꝝ q̃ ille nec tunc
volebat pati. nec se ab illis lapi
dari disposuerat illa iamiamqȝ fe
rientia brachia suo nutu continu
it. ⁊ adhuc eos alloquit̃. Rñt eis
ib̃s. Multa bona opa ostendi vo
bis a patre meo viȝ in sanitatibꝰ
infirmoꝝ. in assidua exhibitiõne
doctrine ⁊ miraculoꝝ. Que vniuer
sa ex patre se dicit ostendisse: vt
se indicaret eius p omnia gloriaȝ
q̃rere. Propter q̃d inquit eorũ la
pidatis me. Et rñderunt ei. De bo
no opere non lapidamus te: sȝ de
blasphemia. Q̃ q̃ inuiti ⁊ nolen
tes ꝯfitentur: nec pñt negare mi
toꝝ beneficioꝝ bõ sibi a xp̃o impẽ

sa fuisse. Sȝ miseri qui q̃d illi de fi
a ⁊ pr̃is equalitate dixerat p bla
sphemia deputabant. Considerã
dum vero quod dicũt Tu homo cũ
sis: facis teipsuȝ deum. Ecce infide
les iudei intellexerunt q̃d arriani
adhuc intelligere negligunt. Id
enim quod dñs dixerat ego ⁊ pr̃
vnum sumus: intellexerũt nõ pos
se dici vnum nisi vbi esset eq̃litas
Quod isti p blasphemia idcirco
receperant. q̃ eum tm̃ hoiem esse
credebant. deũ nullatenus credere
volebant. Rñt ei iud̃s Nonne scri
ptũ est in lege vestra. Ego dixi dij
estis. In lege vestra dicit in lege
vobis data. Sed ⁊ hoc notandũ q̃
hoc psalmigraphi testimoniũ in
lege scriptum est. q̃ nimiruȝ om
nes scripturẽ aliquando lex appel
lantur gñali vocabulo: nõnunq̃
distincte p se lex accipit̃. ⁊ a pphe
tis distinguitur. sicut ipẽ dñs ali
bi dicit. Lex ⁊ pp̃he vsqȝ ad iohã
nem. Plerumqȝ in tria sancte di
stribuunt̃ scripture vt ẽ illud Tũc
apuit illis sensum: vt intelligẽnt
omnia que de ipso erant scripta
in lege moysi. ⁊ pph̃is. ⁊ psalmis
Si illos dixit deos ad quos sermo
dei factus est ⁊ non pt̃ solui scrip
tura: hoc est non potest argui fal
sitate. atqȝ ideo non audetis illam
reijcere Si ergo illos dixit deos ad
quos sermo dei factꝰ est: quem pr̃
sctificauit ⁊ misit in mundũ vos di
citis. q̃ blasphemas. q̃ dixi filiꝰ
dei sũ Ac si diceret. Si idcirco hoies
dij appellati sũt q̃ sermo dei ad ip
sos factꝰ est: ipsũ verbũ dei quod

erat in principio apud deu; quō
non ē de9. Si illi dij vocari merue
runt q̄ ꝑticipes facti sunt ſmonis
dei ipse ſmo dei vnde ꝑticipāt cur
nō sit deus. Notandū vero ꝙ dic.
quē pr̄ ſcificauit ⁊ misit in mūdū
Scificauit namq; pr̄ filiū: non ꝙ
vnq̄ ille scūs nō fuerit sed scifica
uit. ꝙ illum scūm genuit. Sic em̄
deus deū: immensus immensū: sic
scūs sanctū. pr̄ filiū genuit. ⁊ mi
sit in mundū. ꝙ eū incarnari ↄsti
tuit pro salute hoim. Si nō facio
opa pr̄is mei: nolite credere mihi
Si aūt facio ⁊ si m̄ non vultis cre
dere: operib9 credite. vt cognosca
tis ⁊ credatis ꝙ in me ē pr̄: ⁊ ego
in pr̄e Acsi diceret Si tm̄modo nu
dis verb dei filiū me esse dico ⁊ nō
etiā opeꝝ exhibicōne me id eē cō
p:obo: cū eos quos aut natura im
pfectos edidit. aut vitiū deprava
uit aut certe infirmitas afflixit po
tenti maiestate restauro: nolite
credere michi. Si vero illa facio q̄
null9 nisi dei filius facere posset: si
m̄ nō creditis: hijs saltē operib9
credite: vt agnoscatis ⁊ credatis
ꝙ in me est pr̄: ⁊ ego in patre. Di
xerat iam operib9 credite: nūc ite
rum dicit. vt cognoscatis ⁊ creda
tis. Qd tale est. ac si diceret Credi
te: vt cognoscatis ⁊ credatis. Est
vero sēsus. Si m̄ non creditis ope
rib9 credite vt cognoscatis creden
tes ꝙ in me est pater ⁊ ego in pa
tre. Debemus ḡ credere vt possim9
cognoscere. ꝙ cognitio merces ē
fidei. Credentes em̄ intrabim9 in
potentias dn̄i ⁊ cognoscem9 quō

est in filio pr̄: ⁊ filius in pr̄e. Sa
ne sciendū est. ꝙ nō sic pr̄ est in
filio. vel filius in pr̄e quō dr̄ deus
esse in aliquo scō viro. ⁊ scūs qui
cunq; in deo. Filius quippe in pr̄e
est p equalitatē. vnius eiusdēq;
sbē. Hō vero in deo est p ꝑticipati
onem grē. Denique vir scūs pt̄ dice
re. ꝙ deus est in me. nō aūt pt̄ di
cere. ego ⁊ deus vnu; sumus. Nec
rursus q̄ videt me videt deū. hoc ei
vnigenito soli filio ↄuenit qui sic
est in pr̄e vt sit eq̄lis patri. ⁊ sit v
num cū pr̄e. Cū quo ē illi oīs hōr
⁊ glā in vnitate spūs scī p oīa. s. s.

Feria quinta.

Scdm lucam.

In illo tēpore roga

bat ihm quidā pharise9: vt mā
ducaret cū illo Et ingressus domū
pharisei discubuit. Et reliq̄ Ome
liā require de scā maria magdal.

Feria sexta

Scdm iohem

In illo tēpore Colle

gerunt pontifices ⁊ pharisei ↄsili
um aduersus ihm ⁊ dicebant.
Quid faciem9 ꝙ hic hō multa sig
na facit. si dimittim9 eum sic oēs
credēt in eū. Et reliq̄. Ome. lectiōis
eiusdem.

Resuscitato a saluatore cri
sto lazaro: tanto ingenti
miraculo multi ex iudeis
qui presentes fuerant ⁊ viderant
que fecit ihesus crediderunt in eū
Quidam vero ex ipsis siue q̄ iam

in eum crediderant. siue q̄ ad mar
tham et mariam consolandi cau
sa venerāt: abierunt ad pharise
os et nunciauerunt q̄ fecit ihesus
siue pio studio vt et ipsi crederent
siue gr̄a deferendi vt contra eū seui
rent. Protin⁹ illi malicia sua cōte
nebrati. et quo se verterent nesciē
tes. videbant enī se signorum euidē
tia superari: collegerunt consiliū non
vt conuerterent et crederent: sed vt eū
nephanda conspiratione morte dā
narent. Ineunt consilium vt eum p
derent: non vt sibi consulerent. Quid
inquiunt faciemus. Miseri nō di
cebant credamus sed velut exacu
entes: et ad necem eius sese mutuo
cohortantes dicebant. Quid facie
mus. quia hic homo ml'ta signa fa
cit. Velint nolint cōfitentur. quia il
le quem quasi hoiem despiciebāt
sicut deus signis et miraculis cho
ruscabat. Si dimittim⁹ eum: tunc
omnes credēt in eum et venient ro
mani: et tollent locum nr̄m et gen
tem. Tpale regnū amittere timu
erūt. de vita autē eterna cogitare
neglexerūt. atque ideo vtrūque iustis
simo dei iudicio amiserūt. Nā. xlij
āno p⁹ eius passionē. sil'que glori
osam ascensionē venientes roma
ni sub tito et vespasiano principi
bus. locū simul regnū. et gentē il
lis abstulerūt. illosque ferro. fame
et captiuitate deleuerūt. Et q̄ in pas
cha xp̄m occiderant: in eadē solē
nitate ab hostib⁹ captiuati sunt.
Quique iniuria filij patrem offende
rāt: ipsi a p̄re et filio. s. vespasiano
et tito deleti sunt. Sicque rei et miseri
ad eterna supplicia trāsierunt.
Juxta qd dn̄s alibi de eis dixerat
Filij aūt regni eijcientur in tene
bras exteriores. Venient romani
et tollent nr̄m locū et gentē. Puta
bant iudei doctrinā xp̄i cōtra tem
pliū et paternas traditiones esse.
ideoque timebant ne si oēs in xp̄m
crederent n⁹ remaneret q̄ pro ciuita
te et templo contra romanos pugnā
do resisteret. Vnus aūt ex ips̄ ca
yphas noīe cū esset pontifex āni
illi⁹ dixit eis. Vos nescitis quicq̄
nec cogitatis. quia expedit vt vnus
hō moriatur pro p̄p'lo et non tota
gens peat. Qd eum nō a semetip
so dixisse. sed quia pontifex erat an
ni illius p̄phetasse a gente ipo pōti
ficatus sacramento qd indign⁹
gerebat subsecutus euangelista
ostēdit dicēs. Hoc autē a semetipso
nō dixit sed cū esset pontifex anni
illi⁹ p̄phetauit. quia ihs moriturus
erat pro gente. Quo loco dici⁹ plerū
que etiam malū per spm̄ p̄phecie fu
tura predicere. Vnde et in iudicio
dn̄o dicturi sunt. Dn̄e. nōne in no
mine tuo p̄phetauimus. Queri ve
ro pōt quō hic cayphas dicat' pō
tifex anni illius cū dn̄s p legē pre
cepisset: vt vnus tm̄ esset sūmus
sacerdos. cui mortuo fili⁹ succede
ret: et loco patris sacerdotium ad
ministraret. Sed sciendum hoc a
primo aaron vsque ad dauid regis
tempora seruatum qui volens au
gere culturas templi. plures pon
tifices dn̄o nihilomin⁹ a gente de
creuit. q̄ p ordinē vicib⁹ sibi succe
derēt et p ānos singulos ministrarēt

Hinc lucas euangelista de zacha
ria refert. ꝙ cum sacerdotio fūge
retur: in ordine vicis sue ante dn̄m
sorte exiit: vt poneret incensū in
templo dn̄i. Potest etiā intelligi
moderno tp̄e hoc ꝑ ambitiōes dig
nitatum ⁊ ꝯtentiones cōstitutum
fuisse apd iudeos vt plures essent
pontifices. ⁊ vicib; in templo dn̄i
ministrarent. quib; post annum
alii succedebant. Nā ⁊ de hoc cay
pha refert ioseph9 ꝙ precio sibi
vni9 anni sacerdotiū redemeat ab
herode. Quid vero ꝓphetauerit vide
am9 Vos nescitis quicq̄ neq; co
gitatis ꝙ expedit vt vnus hō mo
riatur pro ꝑplo ⁊ nō tota gens ꝑ
eat. Hoc aūt ait euangelista a se
metipso nō dixit: sed cū esset pon
tifex anni illius ꝓphetauit ꝙ ih̄s
moriturus erat ꝓ gente. ⁊ nō tm̄
ꝓ gente: sȝ vt filios dei qui erāt di
spersi ꝯgregaret in vnū. Prophe
tauit ergo cayphas ꝙ ꝓ iudeorū
tm̄ gente xp̄m mori expediēt: sed
euangelista nouerat eum ꝓ salu
te generis hoīm passurū: quaten9
illos qui ante secula predestinati
erant: vt essent filii dei in vnū con
gregaret: ⁊ ex credentib9 iudeis ⁊
gentib; vnum gregē ⁊ vnum oui
le perficeret. sicut dn̄s alibi dicit.
Et alias oues hēo que nō sunt ex
hoc ouili. ⁊ illas oꝫ me adducere
⁊ vocē meam audient: ⁊ fiet vnū
ouile ⁊ vnus pastor. Nō eni iam
tunc filii dei vel oues erāt: sed ipse
ꝓ eis patiendo. eosq; precōso suo
sanguine redimendo ex filiis dya
boli fecit filios dei. ⁊ ex nocentib9

lupis innocentes oues cōstituit.
Ab illo ergo die cogitauerunt vt
interficerent eū. Non quod ⁊ antea
iam non hoc cogitassent: cū supe
rius in eius nece cōspirasse. ⁊ cō
prehendere voluisse legant. Sȝ ꝙ
tunc ineuitabiliter se scelere ꝑfici
ende mortis eius ꝯstrixerunt ⁊ q̊
citius possent iniqua sua consilia
accelerare decreuerūt. Ih̄s ergo
iam non palā ambulabat apd
iudeos: sed abiit in regionē iuxta
desertum in ciuitatem q̄ dr̄ effrem.
⁊ ibi morabat̄ cū discipulis suis.
Nō vtiq; ille q̄ est dn̄s v̄tutum for
midare poterat. aut palam inter
iudeos ꝯuersari: nec eū sue diuini
tatis potestas deseruerat. ꝙ si vel
let poterat bene ⁊ nihil mali ab il
lis pati: sed recedēdo ac seuiciā ini
micoꝝ declinando nobis exemplū
dare dignatus est. vt si tempus
ꝑsecutionis ingruerit: non dubi
temus refugii latebras querere ⁊
furorem sceleratoꝝ hoīm latendo
deuitare. Sane ꝙ dominus relictis
iudeis abiit in regionem iuxta de
sertum significat. ꝙ illos q̄ quon
dam plebs dei ⁊ populus acq̄sicō
nis fuerant: ꝓpter suam ꝑfidiam
⁊ incredulitatem relicturus. ⁊ ad
gentes que quondam deserte fue
rant a deo ꝑ apostolicā predicati
onem erat trāsiturus. Nā ⁊ ciuita
tis h9 vocabulū in qua cū disci
pulis cōmorat9 ē. huic rei ꝯgruit
aptissime. Effrē nāq; fructificatio
interpretat̄: nimirū scām eccām ꝑ
signās ex gentib; q̄ quondā steril
⁊ infecūda: postq̄ verbū fidei xp̄i

suscepit: spūalibus bonoꝝ operū fructibꝫ abundare studuit. Et q̄ a tiq̄ꝫ terra perusta ac squalida nihil virens gignē nouerat. mō arboribꝫ fructiferis. deīde in diuersorum fructuū grām sil᷑ ꝛ vsum late p totum orbē ꝓpinat. Nec iam desertū: ꝫ meliori noīe ortus deliciaꝝ ꝛ padisus dei dig̃tus ē appellari. Redemptor itaqꝫ nr̄ qꝛ sciebat instaē tps sue passionis voluit se a iudeis modicū absētare expectās vt veniente pasca qđ in ꝓximo futuꝝ erat: sese illoꝝ manibꝫ sicut ante secula presinieāt: ꝯprehendendum traderet ꝛ crucifigendū. Quā nos etiā solemnitatē sacra dieꝝ q̄dragesimaliū obſuaċōe ꝯmonet vigilantissime expectare. Jdōqꝫ necesse est eius q̄ nos magno cruoris precō redemit. clementiā votis sedulis exorare vt nos cū remissione pc̄tōꝝ. cunqꝫ grā ꝛ mīa sua ad eū sibi placitos faciat puenire. q̄ viuit ꝛ regnat ꝛc̄.

In vigilia palmaꝝ

Scđm iohēm

In illo tēpore. subleuatis ihs oculis in celū dixit. Pr̄ venit hora. clarifica filiū tuū: vt filius tuꝫ clarificet te. Et reliq̄. Omeliaꝫ req̄re in vigilia ascēsionis domini.

In die palmaꝝ sermo beati augustini epi

Deus deꝫ meꝫ respice in me q̄re me dereliq̄sti. Jstum versuꝫ primū in cruce audiuimus. ibi dixit dn̄s. Heli heli qđ est deus meꝫ deus meꝫ. lama zabathani qđ est. quare me dereliq̄sti. Interp̄tatus est illud euāgelista: ꝛ dixit euꝫ hebrayce dixisse. Deus meꝫ deus meꝫ respice me quare me dereliq̄sti. Quid voluit dicere dn̄s. Non enim dereliq̄rat eū deus cū ipse esset deus. vtiqꝫ filius dei deus. vtiqꝫ verbū dei deus Audi a capite illum euangelistā qui ructabat qđ biberat de pectore domini. Videamus si deus xp̄s In principio erat verbū ꝛ verbū erat apud deū ꝛ deꝫ erat verbum. Ipsū ergo verbū qđ deus erat caro factū est ꝛ hītauit in nobis. Et cum verbū deus factum esset caro pendebat in cruce: ꝛ dicebat. Deꝫ meus deꝫ meus respice me quare me dereliq̄sti. Quare dicitur. nisi qꝛ nos ibi eramus. nisi qꝛ corpus xp̄isti ecc̄ia. Vt quid dixit deus meus deꝫ meus respice me: quarē me dereliq̄sti: nisi quodammō intentos nos faciens ꝛ dicēs. Psalmus iste de me scriptus est. Longe a salute mea verba delictorum meoꝝ. Quoruꝫ delictoꝝ de quo dictū est. qui pc̄m̄ non fecit: nec inuentus ē dolus in ore eius. Quō ḡ dicit delictoꝝ meorum: nisi qꝛ delictis nr̄is ille p precat᷑. ꝛ delicta nr̄a sua delicta fecit: vt iusticiā suam nrām iusticiā faceret. Deꝫ meꝫ clamabo ad te p diē nec exaudies. et nocte ꝛ non ad insipiam m̄. dixit vtiqꝫ de me. de te. de illo. Corpꝫ enī suum gerebat i. ecclesiam: nisi forte putatis fratres quia quādo dixit dn̄s Pater si fieri p̄t transeat

a me calix iste Mori timebat. nō
est fortior miles q̄ imperator. suffi
cit seruo vt sit sicut dominus eius
Paulus dicit miles regis xp̄i Cō
pellor e duobus ꝯcupiscentiam ha
bens dissolui ⁊ esse cum xp̄o. Ille
op̄t mortē vt sit cū xp̄o ⁊ ipse xp̄c
timꝫ mortē. Sꝫ q̄d ī infirmitatem
nr̄āꝫ ipē portabat ꝓ hijs q̄ adhuc ti
ment mortē: in corpe suo cōstitu
tus ista dicebat. Inde erat vox il
la membrorum ipsi⁹. Vox erat nō
capitis: sicut hic p diem ⁊ noctē
clamaui ⁊ non exaudies Multi ei
clamant in tribulacōne ⁊ non ex
audiunt: sed ad salutē nō ad insi
pientiā. Clamauit paulus vt au
ferretur ab eo stimulus carnis: ⁊
non est exauditus vt auferretur
Et dictū est ei. Sufficit tibi gratia
mea. nā virtus in infirmitate pfi
citur. ergo non ē exauditus. sꝫ nō
ad insipientiā sed ad sapiam vt
intelligat homo medicū esse drūa
tribulacōem medicamentū esse
ad salutē: non penā ad damnacō
nem. Sub medicamento positus
vreis. secaris. clamas. non audit
medicus ad voluntatē: sed audit
ad sanitatē. Tu aūt in scō hitas:
laus isrl. In hijs hitas quos sā
ctificasti ⁊ quos facis intelligere.
q ad vtilitatē quosdam nō exau
dis. ⁊ ad damnacōem quosdam
exaudis Ad vtilitatē non exaudi
tus ē paulus. ad damnacōeꝫ ex
auditus ē dyabolus. Petijt iob
temptandū ⁊ cōcessum est. demo
nes petierunt se ire in porcos ⁊ ex
auditi sunt. Demones exaudiun
tur. apl's non exauditur: sed illi
exaudiunt ad damnacōem: apo
stolus non exauditur ad salutē
q non ad insipientiam mihi. Tu
autem in scō habitas: laus isrl.
Quare non exaudis ⁊ tuos. Quaē
dico ista. Memento te semp dici
deo gratias. ⁊ magna est hic mul
titudo. qui non solent venire vene
runt. Omnibus dico. q in tribu
latione positus xp̄istianus ꝓba
tur: si non derelinquit deum suū.
Nam qn̄ bene est homini: deb'tus
est sibi xp̄ianus Ignis intrat in
fornacem ⁊ fornax aurificis mag
ni sacramenti res est. ibi est aurum
ibi ē palea. ibi ignis in angusto
opatur. Ignis ille non ē diuers⁹
⁊ diu'sas res agit. Paleā in cine
rē vertit. auro sordes tollit In qui
bus aūt hitat de⁹. Vtiqꝫ in tribu
latione meliores fiunt tanq̄ aurū
ꝓbati. Et si forte petierit inimic⁹
dyabolus ⁊ ꝯcessum illi fuerit sine
aliquo dolore corpis. sine aliquo
damno. sine amissione seruorum. si
rectum cor habeat in eo qui se nō sub
trahit. ⁊ sic q̄si subtrahit aurem
ploranti: sed ꝓponit miam depre
canti. Nouit q̄d agat q̄ nos reficit.
nouit ⁊ reficere nos Bonus ē stru
ctor q̄ edificauit domū. ⁊ si aliq̄d
ibi ceciderit: nouit resartire. Et vi
de q̄d dicat. In te sperauerūt p̄res
nostri. sperauerunt ⁊ eruisti eos.
Et nouimus et legim⁹ q̄ multos
p̄res nr̄os sperantes in se eruit de
us. Eruit ipsuꝫ p̄ p'lm israhel de ter
ra egipti. eruit tres pueros de ca
mino. ⁊ danielem de lacu leonū

eruit susannam de falso crimine. Omnes inuocauerũt ⁊ eruti sunt nunquid defecit ad filiũ suum vt in cruce pendentẽ nõ exaudiret. Quare aũt ipse nõ eruitur mõ. quia ipse dixit. In te sperauerunt pr̄es nr̄i. sperauerunt ⁊ eruisti eos Ego autẽ sum vermis ⁊ non hõ. Nam est hõ vermis: sed ille vermis ⁊ nõ homo. Vnde non hõ. quia deus. Quare ergo sic se abiecit vt diceret. sum vermis An quia vermis de carne sine cõcubitu nascitur. sicut xp̄s de maria virgine. Et vermis ⁊ tñ non hõ. Quare vermis. quia mortalis. quia de carne natus. quia sine cõcubitu natus. Quare non hõ. quia in principio erat verbũ. ⁊ verbũ erat apud deũ ⁊ deus erat verbũ. Opprobriũ hoim ⁊ abiectio plebis Videte quanta passus est. Iam vt dicamus passionẽ vt ad illum maiorẽ gemitũ veniamus. videte quõ patitur ⁊ deinde videte quare Quis enĩ fructus. Ecce sperauerunt pr̄es: ⁊ eruti sũt de terra egipti. Et sicut dixi tam multi inuocauerunt. ⁊ statim ad tp̄s non in futurã vitam sed continuo liberati sunt Ipse iob dyabolo petẽti concessus est putrescens vermibus tñ in hac vita recepauit salutez. duplo accepit que perdiderat. Dñs aũt flagellabatur: ⁊ nemo subueniebat colaphis cedebatur: ⁊ nemo subueniebat. spinis coronabatur ⁊ nemo subueniebat. leuabatur in lignũ: nemo eruit. clamat. deus meus deus meus vt quid me dereliquisti: non subuenit Quare fratres mei quare. qua mercede tañ passus ẽ. Oĩa ista que passus est precium erat. Cuius rei precio tanta passus ẽ recitemus ⁊ videamus que dicat. Primo quaeramus quid passus sit. deinde quare. et videamus quam sint hostes xp̄i qui confitentur. quia tanta passus est. Et tollũt quare. Hic audiamus totum in isto psalmo ⁊ quid passus sit: ⁊ quare Tenete ista duo. quid ⁊ quare. Mõ quid explicem. non ibi immoremur. ⁊ melius ad vos veniunt ipsa verba psalmi. Videte que patitur dñs. Attendite xp̄iani. Opprobrium hoim ⁊ abiectio plebis Oĩs qui videbant me subsannabant me. ⁊ locuti sunt in labiis. mouerunt caput Sperauit in dñm eruat euz: saluũ faciat quoniam vult eum. Sz quare dicebant ista. quia hõ factus erat: dicebant tanquam in hominem Quoniam tu extraxisti me de ventre. Nunquid dicerent talia in illud quod in principio erat verbũ ⁊ verbum erat apud deum. Verbum enim illud per quod facta sũt omnia non extractum est de ventre: nisi quia verbum caro factuz est ⁊ habitauit in nobis. Quoniã tu extraxisti me de ventre deus meus ab vberibus matris mee. Nã ante secula pater meus ab vberibus matris mee deus meus. In te iactatus sum ex vtero ⁊ vt solus non esses spes iam tanquam hõ infirmus. iam verbũ caro factũ ẽ. De vẽtre matris mee deus meus es tu. Nõ de te deus meus Nõ de te pater meus: sed de ventre matris mee deus meus. Ne discedas a me: quoniã tribulatio proxima ẽ. quoniã non ẽ qui adiuuet. Videte

defitum. & ve nobis si ipse nos dese
rat: qm non e qui adiuuet. Circu
dederut me vituli multi. thauri pi
gues. obsederut me pples & princi
pes. pplus vituli multi. principes
thauri pingues Aperuert sup me
os suu sicut leo rapiens & rugies.
Audiam9 rugitu eo4 in euagelio
Crucifige. crucifige. Sic aq effu
sus sum & dispsa sunt oia ossa me
a. Ossa sua firmos suos dic. ossa ei
firma sunt in corpe. Quo dispsit
ossa sua, qndo dixit illis Ecce ego
mitto vos velut agnos in medio
lupo4. Firmos suos dispersit: & sic
aqua effusus est. Aqua enim qn
funditur. aut abluit. aut irrigat
Effusus xps sicut aq: abluti sunt
sordentes. rigate sunt mentes Fa
ctu est cor meum sicut cera lique
scens in medio ventris mei. Ven
trem suu dicit infirmos in eccla su
a Quo cor ipsius factu est sic cera
Cor ipsi9 scriptura ipsius .i. sapia
ipsius q erat in scripturis. Clau
sa em erat scriptura. nemo illam
intelligebat. Crucifixus est dns:
& liqfacta est sicut cera vt omnes
infirmi intelligerent scriptura. na
inde e. Et velu templi scissuz est. qr
qd velabat revelatu est. Exaruit
velut testa virtus mea Magnifice
qd dixit. Firmi9 factum e nomen
meu de tribulacoe. Quo em testa
ante igne mollis est. post ignem
fortis. sic dni nomen ante passio
ne contemnebatur. p9 passionez ho
norificat. Et lingua mea adhesit
faucib9 meis. Quo membr4 illud
in nobis non vz nisi ad loqndum

sic & predicatores suos lingua sua
dixit adhesisse faucib9 suis: vt de
interiorib9 suis capent sapiaz. Et
in puluerem mortis deduxisti me
qm circudederunt me canes multi
concilium malignantiu circudedit
me. Et iam videte euangeliuz. Fo
derunt man9 meas & pedes meos
Tunc facta sunt vulnera. quoru
cicatrices dubitans discipul9 con
trectauit ille q dixit. nisi misero di
gitos meos in cicatrices ei9 vulne
rum non credam. qn ei dixit. veni
mitte manu tuaz incredule. Et mi
sit manu sua & clamauit. de9 me9
& dns meus Et ille. qr vidisti & cre
didisti: beati q non vident & credut
Tu aut dne.

Lectio sancti euangelij.

Scdm matheum

In illo tepore Cu ap
propinquasset ihs ierosolimis
& venisset bethfage ad monte oli
ueti: tunc misit duos de discipulis
suis dicens eis. Ite in castellu qd
contra vos est: & statim inuenietis
asina alligatam & pullu cu ea. sol
uite & adducite m. Et reliq. Ome.
venerabilis bede.

Mediator dei & hoim homo
xpus ihs qui p humani
gnis salute passurus de
celo descederat ad terras: appropi
qnte hora passionis: appropinq
re voluit loco passionis vt etia p
hoc clarescceret. qr no inuitus: sed
sponte pateret. In asino venire. &
a turb rex appellari et laudari vo
luit. vt etia p hoc erudit9 quisq

ꝯgnosceret ipm̄ esse xp̄m quē sic
illi cõ vetitũ ꝓphetia olim p̄missa
signauerāt. Ante qn̄qꝫ dies pasche
venirē voluit sicut ex iohānis euā
gelio didicimꝰ. vt etiā p hoc oñde
ret se esse agnũ immaculatũ. qui
peccata tolleret mũdi. Agnꝰ quip
pe paschalis cuiꝰ immolatiõe po
pulꝰ israhel ab egiptia seruitute
liberatꝰ ante qn̄qꝫ dies pasche. id
est decima luna domũ inferri ⁊ ip
sa die pasche. v. q̄rtadecima luna.
ad vesperꝫ iussus ē immolari. sig
nificans eũ qui nos suo sāguine
redēpturꝰ. ante qn̄qꝫ dies pasche
idest hodierno die. magno p̄cedē
tium sequētium ꝙ populoꝝ gau
dio ac laudatiõe deductꝰ. venit in
templũ dei. ⁊ erat q̄tidie docēs in
eo q̄rta demũ pacta die. vbi vete
ris pasche sacramēta hactenꝰ ob
seruata consũmauit. ac noui deīn
ceps obseruāda discipulis sacra
mēta cõtradidit. egressus in mõ
tē oliueti. tentꝰ a iudeis. ⁊ mane
crucifixꝰ. ipsa nos die. a demonia
ca dñatione redemit. qua antiquꝰ
ille hebreorũ populꝰ. p immolati
onē agni iugũ egiptie seruitutis
abiecit. Ergo dñs instar agni pa
schalis. ante qn̄qꝫ dies q̄̄ pati
inciperet. locũ passiõis adiit. vt se
insinuaret esse illũ. de quo p̄dixit
ysaias. Sicut ouis ad occisiõem
ducet. ⁊ quasi agnꝰ coram tondē
te se obmutescet. ⁊ nõ apiet os su
um Et paulo superiꝰ Ipse autē vul
neratꝰ est ꝓpter iniq̄tates nostras
⁊ liuore eiꝰ sanati sumus. Sꝫ inui
doꝝ corda principũ. in cunctis q̄

prouide gessit. eũ psequi. ꝙ in eũ
credere maluerũt ⁊ multũ miseri.
vite auctorē morti pocius dare. ꝙ
p ipm̄ viuificari studebāt. Verũ
nos p̄sidoꝝ cecitate declinata. eoꝝ
magis exēpla. qui fideliter dñm
laudare studuerũt. sequamur ⁊
iter eius misticũ. mistica vt decet
interp̄tatione scrutemur. Asina ⁊
pullus. quibꝰ sedens dñs ihero so
limā venit vtriusqꝫ populi. iudei
videlicet ⁊ gētilis simplicia corda
designāt. quibus ille p̄sidens qua
qꝫ libertate. suo frenās impio. ad
visionē supne pacis pducit. Jhe
rosolima etenĩ visio pacis inter
p̄tatur. Et bene cum ad monte oli
ueti venisset dñs. discipulos qui
hec animalia adducerēt misit. qꝛ
nõ nostris ad eũ meritis. ꝫ sola
ipsiꝰ grã largiente puenimus. io
hāne attestāte qui ait. Et i hoc ca
ritas est. nõ quasi nos dilexerimꝰ
deum. ꝫ qꝛ ipse prior dilexit nos.
Mõs nāqꝫ oliueti. celsitudinē dīn
ee dilcõnis qua nos misericordit
illustrare. ac saluare dignatꝰ est
insinuat. nõ solũ qꝛ olei natura lu
cis mistra est. ⁊ laborũ donorũqꝫ
solamē. verꝫ etiam qꝛ cũctis quibꝫ
immiscet solet excellere liquoribꝫ
Et apostolꝰ de caritate locuturꝰ. ad
huc inquit excellentiorē viam vo
bis demõstro. Ad monte igit oli
ueti veniēs dominꝰ. asinos sibi q̄
bus ihero solimā petat p̄cepit ex
hiberi. figurate significās hoc q̄d
alibi dicit apte. quia sic deꝰ dilex
it mũdum. vt filiũ suum vnigeni
tũ daret. vt õnis qui credit in ipo

nō pereat. ſꝫ habeat vitam eternā
duos ad exhibēda ſibi iumēta mi
ſit diſcipulos. vt ſignificaret in v
troꝙ populū. circūciſiōis videlꝫ ⁊
prepucij p̄dicatorēs eſſe deſtinan
dos. Vel certe duos miſit. vt eoſ
dem p̄dicatores doctrina ſimul ⁊
opatione pfectos eſſe monēt. ne
vel erroris v̄ba indocti veritati mi
ſcerent vel ea q̄ recte docuiſſent. p
uerſe viuēdo negarēt Inuenietis
inquit aſinā alligatā. ⁊ pullum
cum ea. ſoluite ⁊ adducite mihi.
Pullū quoꝙ alligatū fuiſſe alij
euāgeliſte teſtātur Vterꝙ enim
popul9. funib9 peccatorū erat cir
cumplex9. ⁊ ſolutiōe diuina op9
habebat Iſte legē quam acceperat
male vtendo. ille nunꝙ̄ accipiēdo
peccauerūt Vnde bene dicit apl's.
qꝛ nō eſt diſtinctio. oīs enim pec
cauerūt ⁊ egēt gloria dei. iuſtifica
ti p gratiaꝫ ipſius gratis. Et p ul
chre alij tres euāgeliſte. qui gēti
bus ſcripſerūt. pullum ſolūmodo
dn̄o adductū memorāt. mathe9
autē euāgeliſta. qui ex hebreis ⁊
hebreo ſermōe ſcripſit euāgeliū.
etiā aſine facit mentionē. puida
vtraꝙ diſpēſatione. vt quoꝝ ſa
luti ſcribendo ꝯſieruit. hos ſaluan
dos a dn̄o miſtice docerent eē figu
ratos. Et ſi q̄s vobis inquit aliq̄d
dixerit: dicite. qꝛ dn̄s hijs opus
habet. Et cōfeſtim dimittet eos.
Et doctoribus p̄cipitur vt ſi quid
eis obſtiterit aduerſitatis. et ſi
quis prohibuerit peccatores a la
queis dyaboli abſolui ⁊ per con
feſſiōem fidei domino adduci. nō
tamē predicādo deſiſtant. ſed con
ſtanter inſinuēt. quia domin9 ad
edificādaꝫ eccām. talib9 opus ha
bet Quāuis enī ſeuus ſit pſecutor
aīmarū. nō poteſt eoꝝ obſiſtē
ſaluationi. q̄a nouit dn̄s qui ſūt
ei9. quos ad vitā p̄ordinauit etnā
Adhibet autēꝫ huic facto ꝓphetie
teſtimoniū. vt appareat dn̄m q̄dem
in oībus q̄ de ipſo erāt ſcripta cō
pleſſe: ſꝫ inuidia cecatos ſcribas
⁊ phariſeos. ea q̄ ipſi legebāt. in
telligere nequiſſe. Dicite filie ſyō
ecce rex tu9 venit tibi māſuet9. ſe
dens ſup aſinā ⁊ pullum filiū ſub
iugalis. Filia ſyon. eccleſia eſt fi
deliū. ptinens ad ſupnā iheruſalē
que eſt mater oīm nr̄m. cui9 por
cio tūc non minima erāt in ꝓplo iſrl'
regē habens māſuetū. qꝛ non ter
rena immitib9. ſed māſuetis cele
ſtia regna dare cōſueuit dicens.
Diſcite a me quia mitis ſum ⁊ hu
milis corde. ⁊ inuenietis requiē ani
mabus veſtris De quib9 pſalmi
ſtā Māſueti inquit poſſidebūt ter
ram. ⁊ delectabūtur in multitudi
ne pacis. Rex vero māſuetus. mā
ſuetis. id eſt humilib9 corde terrā
pacis tribuit. quos in terra belli
⁊ tribulacōnū quōdam rex impi
us. id eſt dyabol9 ſupbie vulnere
ſtrauit. Sedēs inquit ſup aſinā ⁊
pullū filium ſubiugalis. quia re
q̄eſcit i corde humiliū. ⁊ quietoꝝ
⁊ trementiū verba eius. ſiue eoꝝ.
qui in ſynagoga iugū legis tra
here nouerūt. ſeu illorum qui gē
tili diu libertate effrenes. eiuſdē
ſynagoge inſtantia. ad fidei et

-eitatis sunt gratam cō uerba. Addu
centes autē asinā ⁊ pullū discipu
li imposuerūt supeos vestimenta
sua. ⁊ dominū desup sedere fecerūt
Vestimēta discipuloꝝ. opa sunt
iusticie. psalmista teste q̄ ait. Sa
cerdotes tui induātur iusticia. Asi
nos quos nudos iuenīūt discipu
li. suis sternūt vestimētis. ⁊ ita de
sup dominū imponūt. cum predi
catores sācti quoslibet a sanctita
tis habitu vacuos inueniūt. hos
q̄ virtutū suarū exemplis ad sus
cipiēdam fidem ⁊ dilectōem sui cō
ditoris imbuūt. Non enī nudam
dn̄s asinā. nō nudum voluit ascē
dere pullū. quia siue iudeꝰ siue gē
tilis. nisi sanctorū fuerit dictis or
natus et actis. nō potest dominū
habere rectorē. Sꝫ regnat potiꝰ pec
catū in mortali eiꝰ corpore. ad obe
diendū ɔcupiscencijs eius. Pluri
ma autē turba strauerūt vesti
mēta sua in via. Plurima hec tur
ba. innumerabilē martirꝝ desigt
exercitū. qui corpa sua animarū
videlꝫ tegumīta pro dn̄o dabant.
quo sequētibꝰ electis. planiorē re
cte viuēdi callē facerent ne qui vi
delicꝫ dubitarēt ibi pedē bone acti
onis ponere in pace. vbi nō pau
cos viderēt in bello p̄cessisse mar
tirij. Alij autē cedebāt ramos de ar
boribꝰ ⁊ sternebant in via. Rami
arborꝝ. dicta sunt patrꝝ precedētiū
⁊ exēpla. Et quisquis in exemplū
recte credēdi siue opandi. q̄d pphe
te q̄d apostoli quid ceteri sācti di
xerūt. seu fecerūt pandit. ramos
profecto de arboribꝰ cedit. quibꝰ
iter asini dominū portantis cōpla
net. quia sentētias de sanctorū li
bris excerpit. p quas simpliciū
xp̄i corda. ne in via veritatis errēt
edificet. Turbe autem que p̄cede
bāt. et que seq̄bantur clamabāt
dicētes. Osanna filio dauid. Vna
eadem q̄ cōfessionis ⁊ laudacōis
voce dominū qui precedūt et qui
sequūtur exaltant. q̄ vna nimirꝝ
fides est eorū. qui ante incarnatio
nem dominicā. ⁊ qui post hec fue
rūt probati. q̄uis sacramēta ha
buerint pro temporū racione dis
paria petro attestāte qui ait Sed
p gratiā domini ihesu credimꝰ sal
uari. queadmodū ⁊ illi. Qd autē
aiūt. osanna filio dauid. hoc est
qd in psalmo legitur. Domini est
salus: ⁊ sup populū tuum benedi
ctio tua hoc ē qd in magne deuoti
one laudis i apocalipsi sanctorū
chorus resonat. salꝰ deo nostro. q̄
sedet sup thronū ⁊ agno. Benedi
ctus qui venit in noīe domini. In
noīe domini. in noīe dei patris
significat. qd ipse alibi iudeis nō
credētibus dicit. Ego veni in noīe
patris mei. et nō recepistis me.
alius veniet in noīe suo. illū re
cepietis. Venit enī xp̄c in noīe
dei patris. quia in oībus que ges
sit ⁊ dixit prēm glorificare. ⁊ glo
rificādū hominibꝰ predicare cura
uit. Veniet antixp̄c in noīe suo q̄
cū sit homo omniū nequissimꝰ. ⁊
dyabolo comite plenꝰ dignbitur se
filiū dei cognoīari. aduersatur ei
⁊ extollit super omne qd dicitur
deꝰ aut qd colitur. Assumūt autē

versiculū laudis turbe· de psalmo
centesimoseptimo decimo· quē de
domio cantatū· nemo qui dubitz
Unde pulchre de ipō in eodē psal
mo p̄mittitur· lapidē quem repro
bauerūt edificantes· hic fact9 est
in caput āguli· quia videlicet xp̄c
quē reprobauerūt iudei· edifican
tes suaꝝ decreta traditionū fact9
est in munimentū vtriusq3 popu
li credētis iudei scilicet ⁊ gentilis.
Q3 enim in psalmo lapis āgula
ris vocatur crist9· hoc est vtiq3 qd
in euāgelio precedētium sequētiū
q3 collaudat voce turbaꝝ· Qd au
tem in eiusdē laudis prosecutiōe
subiungit· osanna· idest salu9 siue
saluifica in altissimis· pspicue do
cet aduētum domini in carne· nō
solū humani generis in terra· sed
⁊ angelorū in celis esse salutē· q3
dum nos redēpti ad supna pduci
mur· eoꝝ pfecto numerus· qui sa
thane cadēte erāt minorat9 imple
tur· Unde enī paulus ait· instau
rari oīa in xp̄o· que in celis ⁊ que
in terra sunt in ipso· Recte igitur
osanna in altissimis in ei9 laudez
canitur· cui9 tota incarnacōnis di
spēsatio· pro implēda gloria pr̄ie
celestis aderat· Proinde necesse ē
frēs mei· vt ad pmissaꝝ nobis pa
triā· tota mentis deuotiōe tenda
mus semper recordātes q3 ⁊ si an
gusta est via q̄ ingredimur· beata
est māsio· ad quā festinam9 Feli
cius quippe est p asperum iter ad
regnum· q̄ p amenū planūq3 ad
supplicium duci· Felici9 est cōtinen
tia carnis tempali· gaudiū plen

ne meret· q̄ pro lasciuia parui tē
pis· eternā luere vindictā· Ecce ie
iuniū quadragesimale· dn̄o auxi
liāte iam plurima ex parte cōple
uim9 Testis est vnicuiq3 cōscien
tia sua· quia q̄to districti9 se san
ctis hijs dieb9 domino mācipas
se meminit· tāto ampli9 gaudēs·
sanctū dominice resurrectōnis tem
p9 expectat· At si quē forte adhuc
cōsciētia minus pfecte castigata
accusat· nulli dubiū: quin pau
dus ⁊ tremēs tante solemnitatis
pstolatur aduētuz· Nec tn̄ hic ta
lis de salute diffidat· ne aliq̄ suo
rū nuositate vel enormitate sceleꝝ
cōfusus· baratrū desperacōis inci
dat· iuxta illud salomonis· impi
us cū venerit in pfundū malorū
cōtemnit s3 sollicite ppēdat· quia
si tempus ānue festiuitatis· qua
de auctoris nostri resurrectōe leta
mur· tanto vel gaudio castos vel
impuros metu ⁊ cōfusiōe afficit·
multomagis in tēpe districti exa
minis· qn̄do generalis oīm resur
rectio celebrat· ⁊ iam audita iudi
cis sentētia· hos cōscientia mūda
excusās letificat· illos noxia accu
sans imppetuū damnat· Quicūq3
ergo frēs dilectissimi· cōtinētie armis
accīcti· ab inicio iam quadragesi
me· cum tēptatore supbo certare
ceperūt videāt caute ne cepta dese
rant· priusq̄ hoste pstrato miste
rijs donent āgelicis· Qui vero hac
tenus armaturā virtutum non in
duit· vel hodie incipiat· hodie cū
turbis illis fidelib9 fidei opa assu
mat· iploret pietatē ei9· q̄ in noīe

patris aduenie̅te. benedictõez mū
do attulit. ⁊ osanna in altissimis
ꝯclamãs. saluari se supna in pa
tria flagitet. Sternãt vestimenta
sua in via. idest mēbra sui corpis
hūiliet in p̄senti. vt exaltet ea de
us in futuro. memor illi⁹ dauitici.
quia exultabūt ossa humiliata.
Ramos de arborib⁹ cedat. et sibi
sternat in via. idest sanctoꝝ scrip
ta sedul⁹ ad memoriã reuocet. qui
bus stãtes ne cadant roborãtur.
lapsi ne diuci⁹ iaceãt hortant̄. re
surgē̄tes vt virtutibus exerceant̄
instruūtur. Exercitati virtutibus
p̄mia in celis vt sperent erigūtur.
hijsq̃ gressus sue actõnis. ne in
lapide offensionis ⁊ petram scan
dali offendãt premuniat. ac si eti
am ipē cum ceteris fidelib⁹ redemp
toris sui vestigia sequat̄. passio
nisq̃ ac resurrectõnis ei⁹ misteria
digna mētis puritate veneret̄. q̄
electis oĩbus membris vi relicz su
is. in remediū vulneꝝ simul ⁊ cele
stiū gaudiorum. pignus dare dig
natus est. ihesus xp̄c dn̄s noster
qui viuit ⁊ regnat cū patre in vni
tate spiritussancti de⁹. p omnia se
cula seculoꝝ Amen.

Feria secūda.

Sermo Leonis pape.

Loria dilectissimi domice
passionis. hūilitatis ma
xime est mirãda misterio
que omēs nos ⁊ redemit ⁊ docuit.
vt vnde datū est preciū. inde ⁊ iu
sticia sumeret̄. Omni potētia eniz
filij dei. que p eãdez essentiã equa
lis est patri. potuisset humanū gē
nus a dn̄atu dyaboli. solo impe̅rio
sue voluntatis eruere. nisi diuinis
operib⁹ maxime ꝯgruisset. vt ne
q̄cie hostilis aduersitas de eo qd
vicerat vinceretur. ⁊ p ipam ma
teriã naturalis repararetur liber
tas. per quã generalis fuerat illa
ta captiuitas. Dicēte autem euan
gelista. q verbum caro factū est
⁊ habitauit in nobis ⁊ dicēte apo
stolo. q deus erat in cristo. mun
dum recõcilians sibi ostensū est.
quia vnigenit⁹ patris summi. ta
le inijt cū humana humilitate cõ
sortiū. vt suscepta nostre carnis
animeq̃ substãtia. vn⁹ atq̃ idem
filius dei pmaneret. nostra augē
do nõ propria. q infirmitas erat
prouehēda nõ virtus. vt cum suo
creatori creatura esset vnita. nihil
assumpto diuinū. nihil assumēti
deesset humanū. Hoc consiliū iu
sticie ⁊ misericordie dei. licet in p̄te
ritis seculis quibusdã velaminib⁹
fuerit obūbratū. non tamē ita ob
tectū est. vt sanctoꝝ qui ab initio
mūdi vsq̃ ad aduētuz dn̄i lauda
biles extiterūt intellectū negaret̄.
cum ⁊ ppheticis verbis ⁊ reꝝ gesta
rum significatõnib⁹. salus que in
xp̄o erat ventura pmissa sit. quã
nõ solum qui predicabãt adepti
sunt. sȝ etiam oms qui predicanti
bus crediderūt Vna enī fides iusti
ficat vniuersorū tempoꝝ sanctos
⁊ ad eãdem spem fideliū pertinet.
quicquid p mediatorē dei ⁊ homi
num ihesum xp̄m. vel nos cõfite
mur factū. vel patres nostri ado
rauere faciēdū. nec inter iudeos ⁊

gētiles vlla distinctō est. Siqdem
sicut ait apostol9. circūcisio nihil
est. a ꝑputiū nihil est. ꝫ obserua
tio mādatoꝝ dei. Que si cum fidei
ītegritate seruetur. veros abrahe
filios a ꝑfectos facit xp̄ianos. di
cente eodē apostolo. Quicūqꝫ eniz
in xp̄o ihesu baptisati estis. xp̄m
induistis. Nō est iude9 neqꝫ grec9
nō est seru9 neqꝫ liber. nō est ma
scul9 neqꝫ femina. oīs enim vos
vnū estis in xp̄o ihesu. Si aūt vos
xp̄i. ergo abrahe semen estis ꝓm
promissiōem heredes. Nō est ergo
dubiū dilectissimi. naturā huma
nam in tantā ɔnexionē a filio dei
esse susceptam. vt non solū in illo
hoie qui est primogenit9 totius
creature. ꝫ etiā in omnib9 sanctis
suis. vnus idemqꝫ sit xp̄c. a sicut a
mēbris caput. ita a capite diuidi
mēbra nō possint. Quāuis enim
nō istius vite sit: ꝫ eterne vt sit de
us ōnia in oībus. tamē etiaz mo
do tēpli sui qđ est eccia indiuisus
habitator est. scđm qꝫ ip̄e ꝑmisit
dicēs. Ecce ego vobiscū sum ōnib9
diebus vsqꝫ ad cōsummacōem se
culi. Quib9 apostolus ɔsonās ait
Ipse est caput corpis ecclesie. qui
est pn̄cipiū primogenit9 ex mor
tuis. vt sit in oībus ipse primatū
tenēs. qꝛ in ipso cōplacuit omnē
plenitudinē habitare. a p eū recō
ciliari ōnia in ipso. His autez a
plurib9 aliis testimoniis. quid i
sinuatur cordib9 nostris. nisi vt
p omnia ad eius ymaginē reno
uemur. qui ꝑmanēs in forma dei
carnis peccati forma esse dignat9
est. Omēs enim infirmitates no
stras que veniūt de peccato. absqꝫ
peccati cōmunione suscepit. vt fa
mis ac sitis sompni a lassitudinis
meroris ac flet9 affectōib9 non
careret. doloresqꝫ seuissimos vsqꝫ
ad mortis extrema pateret. quia
nemo possz laqueis mortalitatis
absolui. nisi ille in quo solo inno
cens erat creatura. omniū sinerz
se interfici manib9 impioꝝ. Vnde
saluator noster fili9 dei. vniuersis
in se credētibus. a sacramētuz con
didit a exemplū. vt vnū apprehē
derent renascēdo alterū sequerent
imitando. Hoc eniz docet beat9 pe
trus apostolus dicens. Xp̄c pas
sus est ꝑ nobis. vobis relinquēs
exemplū. vt sequamur vestigia
eius. qui peccatū non fecit. nec in
uētus est dolus in ore eius. Qui cū
malediceretur. nō maledicebat.
cum pateretur nō cōminabatur.
Tradebat autē iudicanti se iniu
ste. qui peccata nostra ip̄e ꝑtulit in
corpe suo super lignū. vt peccatis
mortui. iusticie viuerem9. Sicut
ergo nemo est credētium dilectissi
mi. cui dona negāda sint gratie.
ita nemo est. qui nō sit cristiane
debitor discipline. quia a si remo
ta est mistice legis asperitas. volū
tarie tamē obseruātie creuit vtili
tas. dicēte iohāne baptista. quia
lex p moysen data est. grā autez
a veritas p ihesum xp̄m facta est
Omnia enī que ꝓm legem siue in
circūcisione carnis. siue i diuersi
tatib9 hostiaꝝ. siue i sabbati obs
uātia precesserūt. xp̄m testificata

xp̄i sunt grām ꝑlocuta. ⁊ ipse est
finis legis. non euacuādo signifi
catiōes ipsius. ẜ implendo. Qui li
cet idem sit auctor veteꝝ qui nouo
ruz. figuraꝝ tamē ⁊ ꝓmissionū sa
cramīta mutauit. q2 promissa ꝑfe
cit ⁊ denūciationib9 cessationē im
posuit. qm̄ denūciatus adueīt. In
p̄ceptis autē moralib9 nulla pri
oris testamēti decreta reprobata.
ẜ euāgelico magisteio multa sūt
aucta. vt ꝑfectiora et lucidiora es
sent dātia salutē. q̄ꝑ ꝓmittētia sal
uatorē. Oīa igitur que dei fili9 ad
recōciliationem mūdi. ⁊ fecit ⁊ do
cuit. nō in hystoria tantū preteri
taꝝ actionū nouimus ẜ etiā in p̄
sentiū opeꝝ virtute sentim9. Ipse
est qui de sp̄ūsancto ex m̄re edit9
v̄gīme. incōtaminataz ecciam suā
eadem inspiratiōe fecūdat. vt per
baptismatis ꝑtum. īnumerabil̄
filioꝝ dei multitudo gignat̄. de q̄
bus dicit̄. Qui nō ex sanguinib9
neqꝫ ex volūtate carnis. neqꝫ ex vo
lūtate viri. ẜ ex deo nati sunt Ipse
est in q̊ semē abrahe toti9 mundi
adoptiōe būdicit̄. ⁊ fit p̄triarcha
gentiū pater. dū ꝓmissionis filij.
fide nō carne nascūtur. Ipse est q̄
nulli9 gentis exceptiōez faciēs. de
ōni natōne que sub celo est. vnū
sanctaꝝ ouiū efficit gregē. ⁊ quo
tidie implet qđ ꝓmiserat dicens
Habeo ⁊ alias oues. q̄ nō sunt ex
hoc ouili ⁊ illas opꝫt me adduce
re. ⁊ vocē meā audiēt. ⁊ fiet vnus
grex. ⁊ vn9 pastor. Quāuis enim
beato petro p̄ncipaliter dicat. pa
sce oues meas. ab vno tamē dn̄o

ipsa oim̄ regitur cura pastorū. et
venīētes ad petrā tam letis tanqꝫ
irriguis pascuis alit. vt īnumere
oues dilectōis pinguedīne roborā
te. sicut bon9 pastor dignat9 est ꝓ
ouib9 suis animā suaz ponere. ita
⁊ ipsi nō dubitent pro nomīe pa
storis occūbere. Ipse est cui nō so
lū gloriosa martiꝝ fortitudo. ẜ eti
am oim̄ renascētium fides. in ipsa
regn̄atione cōpatitur. Dum eniz
renūciatur dyabolo. ⁊ credit̄ deo.
Dum in nouitatē a vetustate trāsi
tur. duz terreni hoīs ymago depo
nitur ⁊ celestis forma suscipitur.
quedā species mortis. ⁊ quedā si
militudo resurrectōis interuenit
vt susceptus a xp̄o. cristūqꝫ susci
piens. nō idez post lauachrū. qui
ante baptismū fuit. ẜ corp9 rege
nerati. fiat corp9 crucifixi. Hec cō
mutatio dilectissimi dextere est ex
ce si. qui operat̄ omnia in ōnib9.
vt singulis fidelib9. ꝑ bone cōuer
satōnis qualitatē. ipsum piorum
operū intelligam9 auctorez. grati
as agētes misericordie dei. qui in
nume's caris natū domis. ita vni
uersum ecclesie corp9 exornat. vt
ꝑ multos vni9 luīnis radios. idē v
biqꝫ splēdor appeat. nec possit ni
si gloia esse xp̄i. cuiuslibz meritū
xp̄iani. Hoc est illud verū lumen.
qđ omnē hoīem iustificat ⁊ illumi
nat. hoc est qđ eruit de potestate
tenebrarū. ⁊ transfert in regnū fi
lij dei. hoc est qđ ꝑ nouitatē vite.
desideria anime ꝓuehit. ⁊ cōcupi
scētias carnis extīguit. hoc est qđ
pascha dn̄i in azimis sinceritatis

⁊ veritatis legitime celebrant. dum⁊ fermēto malicie veteris abiecto. noua creaturā de ipso dño inebri atur ⁊ pascit. Non em̄ aliud agit pticipatio corpis ⁊ sāguinis xp̄i q̄ vt id qd sumimus trāseamus. ⁊ in quo cōmortui ⁊ ꝯsepulti ⁊ cō resuscitati sum⁹. ipsum p omnia ⁊ spū ⁊ carne gestem⁹. dicente apo stolo Mortui enim estis. ⁊ vita ve stra abscōdita est cum xp̄o in deo Cum enim xp̄c apparueit vita ve stra. tūc ⁊ vos apparebitis cū ip̄o in gloria Qui cū patre ⁊ spiritusā cto viuit ⁊ regnat ī secula seculoꝝ Amen.

Feria. iij. Sermo Leonis

Cio quidē dilectissimi pa schale festū. taꝫ sublimis esse misterij. vt non solū hūilitatis mee tenuissimū sensū. verꝫ etiam magnorū ingeniorum supet facultatē. Sed nō ita michi diuini opis cōsiderāda est magni tudo. vt vel diffidā vel erubescam de seruitute quā debeo cū sacramē tū salutis humane nō liceat tace ri etiā si nequeat explicari Auxili antib⁹ autem oracōibus vestris. affuturā credimus grām dei. que inspiracōnis sue rore sterilitatē nostri cordis aspergat. vt lingue pastoralis officio. que sancti gre gis aurib⁹ sint vtilia proferātur. dicēte em̄ domino bonoꝝ omniū largitore. aperi os tuū ⁊ adimple bo illud. audem⁹ eisdē verbis ꝓphe ticis dicere. domie labia mea ape ries. ⁊ os meū annūciabit laudē tuaꝫ. Incipiētes ergo dilectissimi euāgelicam de passiōe domini hi storiā retractare. diuino intelligi mus dispositū fuisse cōsilio. vt sa crilegi iudeorū principes. ⁊ impij sacerdotes qui seuiēdi in xp̄m oc casiōes sepe quesierāt. nō nisi in solēnitate paschali exercēdi furo ris sui accipent potestatē. Oporte bat em̄ vt manifesto implerētur effectu. que diu figurato fuerant promissa misterio. vt ouē signifi catiuā. ouis vera remouēt: ⁊ vno expleretur sacrificio. varia cū dif ferentia victimaruꝫ. Nam ōnia il la que de immolatiōe agni p mo ysen fuerāt instituta. christū pro phetauerūt. et xp̄i occisiōem pro prie nūciarunt. Vt ergo vmbre cederent corpori. ⁊ cessarent yma gines sub p̄sentia veritatis. antiq̄ obseruātia. nouo excludit sacra mēto. Hostia in hostiā trāsit. san guine sāguis aufertur. ⁊ legalis festiuitas dū mutatur impletur. Vnde cuꝫ scribas ⁊ seniores popu li. ad impietatis cōsilium pontifi ces cōgregarēt. omniūq̄ animos sacerdotū cura admittēdi in ihesū sceleis occupasset ipsi se doctores legis. lege priuarūt ⁊ spontaneo defectu. ritus sibi patrios sustule rūt. Incipiente em̄ festiuitate pa schali. q̄ ornare templū. vasa mū dare. victimas prouidere. ⁊ legiti mis purificacōib⁹ sacratioreꝫ di ligētiā adhibere debuerāt. parri cidalis odij furore concepto. ad vnū opus vacant ⁊ in vnū facin⁹ simili crudelitate cōiurant. q̄d as secuturi supplicio innocētie nisi vt

⁊ noua misteria nō apprehēderent
⁊ antiq̄ violarent. Prouidentibꝰ
ergo pn̄cipibꝰ ne in sancto die tu
multꝰ oriretur nō festiuitati. ſ; fa
cinori studebat. nec religioni fui
ebat hec cura ſ; crimini. diligētes
enī pontifices ⁊ solliciti sacerdotes.
sediciōes turbaꝝ fieri in p̄cipua
festiuitate metuebāt. nō vt popu
lus nō peccaret. ſ; ne xp̄c euaderet
At iħs cōsilij sui certus. ⁊ in ope
paterne dispensacōnis intrepidꝰ
vetus testamentū consūmabat ⁊
nouū pascha cōdebat. discūbenti
bus enī discipulis. ad edendā mi
sticam cenā. cum in cayphe atrio
tractaret quomodo xp̄c posset oc
cidi. ille corpis ⁊ sanguinis sui or
dinās sacramentū. docebat qua
lis deo hostia deberz offerri. ne ab
hoc q̄dem misterio traditorē sūmo
uo. vt ondēretur nulla iniuria exa
speratꝰ. qui volūtaria erat impie
tate p̄scitus. Ipse enī sibi fuit ma
teria cum ea causa pfidie. seques
dyabolū ducez. ⁊ nolens xp̄m ha
bere rectorē. Dicens itaq; dominꝰ
amen dico vobis. q̄ vnus vestrū
me traditurꝰ est. notā sibi tradito
ris sui ꝯscientiā demōstrauit. nō
aspa nec apta impiū increpatiōe
ꝯfundēs. ſ; leni ⁊ tacita āmonitio
ne cōueniēs. vt faciliꝰ corrigeret
penitudo. quem nulla deformassz
obiectio. Cur infelix iuda tāta be
nignitate nō vteris. Ecce pcit au
sibꝰ tuis dn̄s. ⁊ nulli te nisi tibi in
dicat xp̄c. Nec nomē tuum. nec p
sona detegitur. sed veritatis ⁊ mise
ricordie verbo. cordis tui tantū ar

chana tangunt. Nō apostolici or
dinis honor. nec sacramētoꝝ tibi
consortio denegat. Redi in integꝝ. ⁊ de
posito furore resipisce. Clemēcia in
uitat. salꝰ pulsat ad vitaz. vita te
reuocat. Ecce immaculati ⁊ innocē
tes cōdiscipuli tui. ad significatio
nē facinoris expauescūt ⁊ omnes
sibi nō edito ipietatis auctore for
midāt. Cōtristati eniz sunt. nō de
ꝯsciencie reatu. sed de hūano mu
tabilitatis incerto. timētes ne mi
nus veruz esset. q̄d in se quisq; no
uerat. q̄ q̄d ipsa veritas p̄uidebat
Tu autē in hac trepidacōne san
ctorū. abuteris domini paciencia
⁊ absconditi te tua credis audatia
Addis imprudētiaz sceleri. nec sig
no euidētiore terreris. Cū q; se a'ij
a cibo in quo iudiciū dominus po
suerat cōtinerent. tu manum non
retrahis a parabside. quia animū
nō auertis a crimine. Secutū ita
q; est sicut iohānes euangelista
narrauit. vt cui traditori suo dn̄s
manifestius designādo panez por
rexisset intinctū. totū iudam dya
bolus occuparet. ⁊ quē malignis
cogitacōnibꝰ obligarat iam ip̄o
impietatis ope possideret. Corpe
enim tantū cum cenantibus recū
bebat mēte sacerdotuz inuidiam
testātium falsitatē. ⁊ furorem im
pelle plebis armabat. Deniq; do
minus vidēs. cui iudas flagitio
esset intētus. quod facis inquit
fac celerius. Vox hec non iuben
tis est. sed sinentis nō trepidi sed
parati. Qui habet omniū tempo
rum potestatē. ostendit ⁊ moram

nō facere traditōri ⁊ se ad redēpti
onē mundi. paternā exequi volū
tatē. vt faciꝰ qđ a ꝑsecutoribus
ꝑabat. nec impelleret nec timēt.
Postq̄ ergo iudas ꝑsuasus a dy
abolo discessit a xp̄o. seq; a corꝑe
ap̄lice vnitatis abscidit nullo dn̄s
pauore turbatꝰ: ſ; de sola redimē
dorū salute sollicitꝰ. omne tp̄is
spaciū qđ a ꝑsequētiū vacabat
incursu. mysticis sermonibꝰ. sacrē
q; doctrine sicut iohānis euāge
lio declarat impēdit. eleuās ad ce
lū oculos ⁊ pro vniuersa ecclesia
supplicās patri. ⁊ oēs quos dedis
set filio pater vnū fieret. ⁊ in gl̄a
redēptoris indiuidui ꝑmanerent
adiciēs postremo illam orōem q̄
ait. pater si fieri p̄t. transeat calix
iste a me. Ubi nō estimādum est
ꝙ ip̄s passionē ⁊ mortē. cuiꝰ iam
discipul' suis tradiderat notionē
voluerit declinare. cū ipse apostolū
petrū deuota fide ⁊ caritate feruētē.
vsū aduersus ꝑsecutores gladio ve
tet dicēs. calicem quē dedit mihi
pater nō bibam illū. certūq; sit ⁊
ꝙ scđm euāgelium iohānis dn̄s
ait. Sic eīn dilexit deus mūdum.
vt filiū; suum vnigenitū daret. ⁊
ōnis qui credit in eum nō pereat.
ſ; habeat vitā; eternā. ⁊ qđ de ip
so ait apostolꝰ paulus. Xp̄c nos
dilexit. ⁊ tradidit semetip̄m ꝑ no
bis hostiā deo. in odorem suauita
tis. In saluādis enim hoībus per
crucem xp̄i. ꝯmunis erat volūtas
patris ⁊ filij cōmune cōsiliū. nec
vlla poterat ratione turbari. qđ
ante eterna secula ⁊ misericordit'

erāt dispositū. ⁊ incōmutabiliter
prefinitū. Qui ergo verū dilectissi
mi. totūq; assumpsit hoīem. ve
ros ⁊ corꝑis sēsus. ⁊ animi recepit
affectꝰ nec ꝙ omnia in illo plena
erāt sacramētis plena miraculis.
ideo falsis lacrimis fleuit. aut mēda
ci esurie cibū sumpsit. aut simu
lato sopore dormiuit. In nr̄a hūili
tate cōtemptꝰ. in nostra mestitu
dine ꝯturbatꝰ. in nostro est dolo
re crucifixꝰ. Passiōes eīn mortali
tatis nostre. ob hoc mīa subijt vt
sanarē. ob hoc virtꝰ recepit vt vin
ceret. Qđ ysaias aptissime ꝓpheta
uit dicēs. Hic peccata nostra por
tat ꝑ nob᷑ dolet ⁊ nos putamꝰ
illū esse in dolore. ⁊ in plaga. ⁊ in
vexatiōe. ipse autē vulneratꝰ est
ꝓpter facinora nostra. ⁊ infirma
tus est ꝓpter peccata nr̄a. ⁊ liuore
eiꝰ sanati sumꝰ Cum igit' dei filius
dicit. pater si fieri p̄t trāseat calix
iste a me. nostre vtit' voce nature.
⁊ causā; agit fragilitatis. ⁊ trepi
dationis hūane. vt in hijs q̄ tole
randa sunt ⁊ paciētia roborētur. ⁊
formido pellat'. Demū; cessans hoc
ip suū petere. excusato quodāmo
do nostre infirmitatis metu. in q̄
nobis remanere nō expedit. ma
liū affectū transit ⁊ dicit Uerūptñ
nō sicut ego volo: ſ; sicut tu. Et ite
rū Si non p̄ōt inquit calix iste trā
sire. nisi bibā; illum. fiat volūtas
tua. Hec vox capitis. salus est to
cius corporis. Hec vox omēs fide
les instruxit. omnes confessores
accendit. omēs martires corona
uit. Nam quis mūdi odia. quis

tẽptationũ turbines. q̃s possꝫ pse
cutõnũ supare terrores. nisi xp̄c in
oibus. ⁊ pro oibus diceret patri
fiat volũtas tua. Hinc iã dilectissi
mi ad pstringẽdum ordinẽ dñice
passiõis ſmo est dirigẽdus. quẽ
ne vos cumulo ꝓlixitatis oneremꝰ
in sextã sabbati. diuiso coi labore
differamꝰ. Aderit p̄cantibꝰ vobis
grã dei. q̃ mihi soluendi debiti tri
buat facultatẽ. Per dñm nrm ihe
sum xp̄m viuentẽ ⁊ regnãtem cũ
patre ⁊ spũsancto Amen

Feria. iiij. Sermo Leonis

Acram dilectissimi dñice passiõis hystoriã. euãgelica vt moris ẽ narratiõe decursã. ita oim vestꝝ arbitror in hesisse pectoribꝰ vt vnicuiqꝫ audiẽtiũ ipsa lectio q̃dã facta sit visio. Habꝫ enĩ hanc potẽtiã fides vera vt ab hijs mẽte nõ desit. q̃bꝰ corporalis p̄ntia interesse nõ potuit. ⁊ siue in p̄teritum redeat. siue in futurũ se cor credẽtis extendat. nullas sentiat moras tẽpis. cognitio veritatis. Adest ḡ sensibꝰ nostris ymago rerũ pro nr̃a salute gestarum. ⁊ q̃cquid tũc discipulorꝝ perstrinxit aĩos. nostros q̃qꝫ tangit affectus. nõ ꝙ aut tristicia depri mamur. aut furẽtium iudeorũ furore terreamur. cũ etiã eos quos illius tẽpestatis m̃gnitudo cõcussit. ad inuictã constãtiam resurrectio domini. ascẽsioqꝫ prouexerit: ſ; quia in cogitatõem venit. quales tũc iherusalẽ populi. qualesqꝫ fuerint sacerdotes. cũ m̃gno accepimꝰ tremore. tantũ facinꝰ impiorum. Quãuis enim ad salutẽ humani generis ptineret passio saluatoris. ⁊ eterne mortis vincula. tẽporali sint dñi morte dirupta. aliud tamẽ crucifixi paciẽtia. aliud crucifigẽtiũ egit insania. nec ad eosdem rerũ exitus mia ⁊ ira tẽdebat cum p eiusdẽ sanguinis fusionẽ. xp̄c solueret mũdi captiuitatem. iudei interfecerũt omniũ redemptorem. Obdurauit igitur carnalẽ israhel malignitas sua. ⁊ nihil ei legis testificatio. nichil misteriorũ ymagines. nihil prophetarũ oracula profuerũt. cum pascha dñi tot seculis celebratũ. in eo iohannes doceret impletũ de quo publica protestatõne dicebat. Ecce agnus dei. ecce qui tollit peccata mũdi. Repugnat iniq̃tas iusticie. cecitas luci. mendat ũ veritati ſ; de seuicia obluctãtium. de scelere crudeliũ. obtinuit ihesus eterne dispẽsatõis effectũ. ⁊ ita humano generi sua morte cõsuluit. vt sacramẽtum salutis. etiam ipsiꝰ psecutoribus nõ negaret. Qui enĩ venerat vniuersis credẽtibꝰ omnia peccata dimittere. a generali indulgẽtia. nec iudaicũ voluit crimen excludere. Quorũ itaqꝫ pfidiam detestamur. eorũ fidem si cõuertantur ãplectemur. ⁊ imitãtes misericordiã dei. qui pro eis a quibꝰ crucifixꝰ erat orabat. nos q̃qꝫ cum beato paulo apostolo. nostras iũgimus p̄ces ⁊ vt ille populꝰ misericordiã consequatꝰ. optamꝰ ob cuiꝰ offensionẽ. gratiã recõciliati oms accepimꝰ. qm̃ sicut ait idem

magister gentiū· ꝯclusit deus oīa
in incredulitate· vt oīm misereat̄
Quid aūt illud fuit· ꝙ ⁊ ipse iude
is intellectū abstulit· ⁊ sapiētiū
mūdi corda turbauit· nisi crux fi
lij dei que ⁊ philosophicā vanes
cere prudētiam· ⁊ israheliticā fecit
caligaē doctrinā· Oēm namq; sen
sum hūane mentis excessit· diui
altitudo cōsilij· cum placuit deo ꝑ
stulticiā predicacōnis· saluos fa
cere credētes· vt mirabiliter fieret
cōstātia fidei· ex difficultate credē
di· Incōsequēs enim ⁊ irraciona
le videbat̄ recipere animo· ꝙ crea
torē omniū creaturarū· in substā
tia veri hoīs· virgo intemerata
pepisset· ꝙ equalis patri filiꝰ dei
qui impleret oīa· ⁊ cōtineret vni
uersa furentiū manibꝰ comp̄hen
di· iniquorꝫ iudicio ꝯdēnari ⁊ pꝰ
diderora illusionū· cruci se pmisis
set affigi Sed in hijs oībꝰ simul
sunt ⁊ hūilitas hoīs· ⁊ celsitudo
diuinitatis· nec miseicordie racio
maiestatē miserentis obscurat·
quia de ieffabili potētia factū est
vt dū homo verꝰ est in deo inuio
labili· ⁊ deꝰ verus est in carne pas
sibili· ꝯferret̄ homini gloria ꝑ cō
tumeliā· incorruptio ꝑ suppliciū·
vita per mortem· Nisi enim verbū
caro fieret· ⁊ tam solida existeret
vnitas in vtraq; natura· vt a sus
cipiēte susceptam· nec ipm breue
mortis tempꝰ abiūgeret· nunq̄
valeret ad eternitatē redire mor
talitas· Sed affuit nobis in xp̄o
singulare p̄sidiū· vt in natura im
passibili· mortis ꝯditio nō mane
ret· quā impassibilis essencia rece
pisset· ⁊ ꝑ id qđ nō poterat mori·
posset id ꝙ ē mortuū suscitari· Huic
sacramēto dilectissimi· vt insepa
biliter cōgruamꝰ· magna nobis
⁊ animi ⁊ corpis intencōne niten
dum est· vt cū grauissimi sit pia
culi· festū paschale negligere· pe
riculosiꝰ sit ecclesiasticis quidem
cōuentibus iūgi· sed in dominice
passionis cōsortio nō haberi· Istā
dicente domino· qui nō accipit cru
cem suā ⁊ sequitur me· nō est me
dignus· ⁊ dicēte apostolo· si cōpa
timur et cōregnabimꝰ· quis vere
passum xp̄m mortuū ⁊ resuscita
tū colit· nisi qui cum ipō patitur·
⁊ moritur ⁊ resurgit· Et hec quidē
in omnibꝰ ecclesie filijs· ipso iam
regeneracōis sūt inchoata miste
rio· vbi peccati interitꝰ vita est re
nascētis· ⁊ triduanā domini mor
tem· imitatur trina dimersio· vt
demoto quodā aggere sepulture
quos veteres suscepit sinꝰ fontis
eosdem nouos edat vnda bapti
smatis· sed implendū est nichilo
minus opere· qđ celebratū est sa
cramēto· ⁊ natis de spiritusancto
quātumcūq; superest mūdani tem
poris· non sine crucis susceptōne
ducēdum est· Quāuis enim forti
⁊ crudeli tyrāno· per potentiā cru
cis cristi· vasa antique depreda
tionis erepta sint· ⁊ dominatio pn
cipis mūdi a redemptōe sit eiecta
corporibus tamē insidiari etiam
iustificatis eadem malignitas ꝑ
seuerat· et multis modis eos in
quibꝰ non regnat impugnat· vt

si quas animas negligentes im
prudẽtesq3 repperit. seuioꝛib9 eas
laqueis rursus innectat. ⁊ a para
diso ecclesie raptas. in cõsoꝛtium
sue damnationis inducat. Unde
cum quispiam se limites obseruã
tie cristiane sentit excedere. ⁊ in id
cupiditates suas tendere. q̄d eum
a recto itinere faciat deuiarẽ. recur
rat ad crucẽ domini. ⁊ ligno vite
motus noxie voluntatis affigat. ac
voce ꝓphetica ad dominũ clamet ⁊
dicat. Cõfige clauis a timoꝛe tuo
carnes meas: a iudicijs enĩ tuis
timui. Quid autez est clauis timo
ris dei. carnes habere cõfixas. nisi
coꝛpeos sensus ab illecebris illici
ti desiderij. sub metu cõtinere diuĩ
iudicij. vt qui resistit peccato ⁊ cõ
cupiscentias suas. ne quid moꝛte
dignũ operetur interficit. audeat
cũ apostolo dicere. michi autẽ ab
sit gloria nisi in cruce dñi nostri
ihesu xpi. p quem michi mũdus
crucifix9 est. ⁊ ego mũdo. Ibi ergo
se cõstituat cristian9. quo cum se
cum sustulit xp̄c. ⁊ ad id dirigat
om̄em viam suam. vbi sit huma
nam saluatam esse naturã. passio
enĩ domini vsq3 ad finem perduci
tur mũdi ⁊ sicut in sanctis suis ip
se honoratur. ipse diligit̃. ⁊ i pau
peribus ipse pascitur. ipẽ vestitur
ita in omnib9 qui pro iusticia ad
uersa tolerant ipse cõpatitur. nisi
foꝛte estimãdu3 est multiplicata
p oꝛbem fidẽ. ⁊ rarescente impioꝝ
numero. om̄es persecutiões ⁊ om
nia q̄ aduersus martires beatos
seuierũt. finita esse certamia. tam

q̄ꝫ suscipiende crucis. illis tãtum
necessitas incubuerit. quibus ad
expectandam cristi dilectõnem.
atrocissima sunt illata supplicia.
Sed aliud seruiẽtiu3 deo pietas
experitur. aliud etiã apostoli pre
dicacõ protestatur qui dicit Oẽs
enim qui volũt pie viuere in xp̄o
ihesu. psecucõnem paciẽtur. Qua
sentẽtia nimis tepidus ⁊ segnis
ostẽditur. qui nulla persecutione
pulsat̃. Pacem enĩ cum hoc mun
do. nisi amatores mundi. habere
possunt. ⁊ nulla vnq̄ꝫ iniq̄tati cu3
equitate cõmunio. null9 est tene
bris cum luce cõsensus. quia etiã
si pietas bonoꝛum. cupiat malos
coꝛrigi. cõuersionẽq3 multoꝝ. per
gratiã dei miserãtis obtineat. ma
lignoꝝ tamen spirituũ aduersus
sanctos insidie nõ quiescũt. ⁊ siue
occulto dolo siue apto p̄lio. in oĩ
bus fidelib9 propositũ beneuolun
tatis infestant. Inimicũ namq3 il
lis est omne q̄d rectu3. omne q̄d
castũ est. ⁊ cum eis nihil i quem
q̄ꝫ amplius liceat. q̄ꝫ iusticia diui
na pmiserit. que dignatur suos.
aut coꝛripe disciplina. aut exẽce
re paciẽtia. agunt tamẽ versutissi
ma arte fallacie. vt ex arbitrio p
prie potestatis. aut ledere videant̃
aut parcere. ⁊ multis q̄d dolendũ
est. ita p nequitiam simulacõnis
illudũt. vt quidam illos ⁊ timeãt
pati infensos ⁊ velint habere pla
catos. cum beneficia demonũ om
nibus sint nocẽtioꝛa vulnerib9.
ꝙ tuti9 est homini. inimiciciã dy
aboli meruisse q̄ꝫ pacez. Sapiẽtes

itaq; anime. que vnū timere vnū diligere. et in vnū spare didicerūt mortificatis cupiditatib9. et crucifixis corpis sensib9 ad nullū hostium metū. ad nullū inclinātur obsequiū. Volūtatem enī dei. etiam sibi preferūt. et tanto amplius pre dei amore se non amant. Cūq; audiūt sibi diuinit9 dici. post cōcupiscētias tuas nō eas. et a volūtate tua auertere diuidūt affectus suos et legē mentis a corpis lege discernūt. vt ex quadā se parte se denegēt. pdentes se in hijs que carnaliē diligūt. et inuenientes se in hijs que spūaliter cōcupiscūt. Sanctū igiē pascha dilectissimi. in talib9 mēbris corporis xpī legitime celebraē. et nihil illis deest triūphis quos passio saluatoris obtinuit quoniā in hijs qui apostolico exemplo. castigāt corpus suū. et seruituti obiciūt. eidem hostes eadez fortitudine cōteruntur. Et nūc a xpō vinciē mūdus. Cum enī a seruis eius quorūcumq; viciorū incentiua superātur. ipsi9 virtus est. ipsi usq; victoria. Hec dilectissimi que ad pticipatiōem crucis ptinent. sufficiēter vt arbitror vestris sūt hodie aurib9 itimata. vt paschale sacramētum. etiam in mēbris corpis xpī legitime celebretur. superest vt de obtinēdo resurrectōis cōsortio disseramus. Qd ne continuato sermone. et mihi et vobis fiat onerosū. in diem sabbati promissa differam9 Adelt vt credim9 gratia dei. vt debitū nostruz ipsi9 auxilio cōpleatur. qui viuit et regnat cū patre et spiritusancto in secula seculorū Amen.

In cena domini tractatus beati Augustini epi.

Exaudi de9 oracōnem meam dū tribulor. a timore inimici eripe animā meā. Seuierūt inimici in mītires Quid orabat ista vox corpis xpī. Hoc orabat. vt eruerētur ab inimicis et nō eos possent occidere inimici Ergo exauditi nō sunt. quia occisi sunt. Et destrueē cōtritos corde seruos suos. et sperātes in se despexit. Absit. Quis enī inuocauit dominū. et derelict9 est ab eo. quis sperauit in eum. et desertus est ab eo. Exaudiebantur ergo et occidebantur. et tamē ab inimicis eruebantur. Alij timētes cōsentiebāt et viuebāt. et tamen ipsi ab inimicis absorbebātur. Occisi eruebātur. viuentes absorbebātur Inde est illa vox gratulacōnis. forsitan viuos absorbuissent nos. Multi absorti et viui absorti. multi mortui absorti. Qui putarūt inanem esse fidem christianaz. mortui absorpti sunt. Qui autem sciētes veritatem esse pdicationem euāgelij xpm esse filiū dei scientes et hoc credētes. et hec intus tenētes. cesserunt tamē dolorib9. et p dolis sacrificauerūt. viui absorpti sunt. Illi absorpti qr mortui. illi autē quia absorpti. mortui. Nō enī absorpti viuere potuerunt. qui vis viui absorberenē Ergo hoc orat vox martirum. A timore inimici erue animā meam. nō vt me non occibat

inimicus. ſ₃ vt non timeā occidentem inimicū. Hoc orat in pſalmo impleri ſeruꝰ qđ modo dominꝰ iubebat in euāgelio. Quid modo iubebat dominꝰ? Nolite timere eos qui corpus occidūt. animā autem non poſſunt occidere. ſed potius eum timete qui habet poteſtatē et animā et corpus occidere in iehennam ignis. Et repetiuit. Ita dico vobis eū timete. Qui ſunt qui corpꝰ occidunt? Inimici. Quid iubebat dn̄s? Ne timerentur. Oretur ergo vt preſtet qđ iubet. A timore inimici erue animā meam. Erue a timore inimici. et ſub de timori tuo. Nō timeā eum qui corpꝰ occidit. ſed timeā eum qui habet poteſtatē et corpus et animā occidere in iehennā ignis. Nō enim a timore volo eſſe immunis. ſ₃ a timore inimici liber ſub timore domini ſeruꝰ. Protexiſti me a cōuentu malignantiū. a multitudīe operātium iniquitatē. Iam ipſum caput noſtrū intueamur. Multi martires talia paſſi ſūt ſed nihil ſic elucet quomō caput martirum. Ibi melius intuemur. qđ illi experti ſunt. Protectus eſt a multitudine malignātium pro tegēte ſe deo. protegēte carnem ſuam ipſo filio et homine quem gerebat. quia filiꝰ hominis eſt et filius dei. Filiꝰ dei propter formā dei. filius hoīs propter formā ſerui. habēs in poteſtate ponere animā ſuam et recipe eam. Quid ei potuerūt facere inimici? Occiderūt corpꝰ animā non occiderūt. Intendite. Parum ergo erat dominū hortari martires verbo. niſi firmaret exemplo. Noſtis qui cōuētus erat malignātium iudeorum. et que multitudo operātium iniquitatē. Quā iniquitatē? Quia voluerūt occidere dn̄m ihesum xp̄m. Tanta opa bona inquit oſt̄di vobis propter qđ hom me vultis occidere? Pertulit omnes infirmos eorū. curauit om̄es languores eorum. predicauit regnū celorū non tacuit vicia eorum. vt ipa potiꝰ eis diſplicerent. Nō medicus a quo ſanabātur. His omnibus curatōnibus eius ingrati tanq̄ multa febre frenetici inſanientes in medicū qui venerat curare eos. excogitauerūt conſiliū perdendi eum. tanq̄ ibi volentes probare vtrū vere homo ſit qui mori poſſit. an aliquid ſup homīes ſit et mori ſe nō pmittat. Verbū ipſorū agnoſcimꝰ in ſapientia. Salomonis. Morte turpiſſiā inquiūt cōdemnemꝰ eum. Interrogemꝰ eū. Erit enim illi reſpectꝰ in ſermonibꝰ illius. Si enī vere filius dei eſt liberet eum. Videamꝰ ergo quid factū ſit. Qui exacuerūt tanq̄ gladium linguas ſuas. Filij hoīm dentes eorū arma et ſagitte. Et lingua eorū gladius acutus. qđ dicit aliꝰ pſalmꝰ. Sic et hic exacuerūt tamq̄ gladium linguas ſuas. Nō dicāt iudei. Nō occidimus xp̄m. Etenim propterea eum dederūt iudei pilato. vt quaſi ipſi a morte eius viderētur immunes. Nam cū dixiſſet eis pilatus. Vos eū occidite. reſpōderūt. Nobis non licet occidere quemq̄. Iniquitatem facinoris

fui in iudicē hoiem refundere vole bāt. Sed nūquid deū iudicē fallebāt. Qd fecit pilatꝰ in eo ipso qd fecit aliq̄tum ꝑticeps fuit. ſ3 in cōpatiōe multo ipso innocētior. Institit eni3 q̄ꝫtum potuit. vt illū ex eoꝝ manibꝰ liberaret. nā ꝓpterea flagellatū ꝑduxit ad eos. Nō ꝑsequēdo dn̄m flagellauit. ſ3 illoꝝ furori satisfacere volens vt vel sic iā mitescerēt. ⁊ desinerēt occidere. cū flagellatū viderent. Fecit ⁊ hoc At vbi ꝑseuerauerūt. nostis illū3 lauisse manꝰ ⁊ dixisse. ꝙ ipse nō fecisset. mūdū3 se esse a morte illiꝰ. fecit tamē. Sed si reꝰ quia fecit vel inuitus. illi innocētes q̄ coegerūt vt faceret. Nullo modo. S3 ille dixit in eū sentētiam. ⁊ iussit eū crucifigi. ⁊ quasi ipē occidit. ⁊ vos o iudei occidistis Vnde occidistis. Gladio lingue. Acuistis eni3 linguas vestras. Et qn̄do ꝑcussistis n̄ cum clamastis. crucifige. crucifige. Propterea nō est p̄termittendū. ꝙ venit in mente3. ne forte aliquē ꝑturbet lectio diuoꝝ librorū. Quidā euāgelista dicit horā sexta crucifixū dominū. ⁊ quidam hora tercia. nisi intelligamꝰ ꝑturbamur Et iam incipiēte sexta hora. dicit pilatꝰ sedisse pro tribunali. Et reuera qn̄do leuatus est dominꝰ in ligno. hora sexta erat. S3 aliꝰ euāgelista intuēs animū iudeoru3. ꝙ volebāt se imunes videri a morte domini. narrādo eos ōndit reos dicēs dominū hora tercia crucifixū. Cōsiderātes autem omnē circumstātiam lectōnis. q̄ꝫ ta agi potuerit

cum apud pilatū dominꝰ accusaretur vt crucifigeret̄. inuenimus horam terciā esse potuisse. qn̄do illi clamauerūt crucifige. crucifige. Ergo illi verius occiderūt. quādo clamauerūt. Apparitores ꝑtātis. hora sexta crucifixerūt. p̄uaricatores legis. hora tercia clamauerūt Qd illi manibꝰ hora sexta. hoc isti lingua hora tercia. Rei magis isti q̄ clamādo seuiebant. q̄ꝫ illi qui obtempando āministrabāt. Ipm ē totū acumē iudeoꝝ. hoc est qd ꝓ magno quesierūt. occidamus et nō occidamus. Sic occidamꝰ. vt nō ipsi occidisse iudicemur.

Scd̄m Johānem.

nte diem festū

pasche sciēs ihesus. ꝙ venit hora eiꝰ vt trāseat ex hoc mundo ad patrem. cū dilexisset suos qui erant in mūdo. in finem dilexit eos. Et reliqua Omel' venerabil' bede p̄sbiteri.

Cripturus euāgelista iohānes memorābile illud domini misteriū. quo discipulis i pascha priusq̄ꝫ ad passionē iret pedes lauare dignatꝰ est primo ipsum nomē pasche. quid mistice significarēt apire curauit. ita incipiēs Ante diem autē festū pasche: sciēs ihesus quia venit hora eius. vt transeat ex hoc mūdo ad patrem. Pascha quippe trāsitus interp̄tatur. nomē ex eo vetꝰ habens. ꝙ trāsierit in eo dn̄s ꝑ egiptū. ꝑcutiens p̄mogenita egipti. ⁊ filios israhel liberās. ⁊ qd ipsi

filij isrł̄ trāsierūt illa nocte de egip
tia seruitute vt venirēt ad terrā ꝓ
misse hereditatis ⁊ pacis. mistice
aūt significās. ꝙ in eo dn̄s tran
siturꝰ esset ex hoc mūdo ad pr̄em
⁊ ꝙ eius exēplo. fideles abiectis
tempalibꝰ desiderijs. abiecta vici
oꝝ seruitute. ꝯtinuis virtutū stu
dijs transire debeāt ad ꝓmissionē
patrie celestis. Quo autē transie
rit ihesus ex hoc mūdo ad pr̄em.
pulchro ſmōe designauit iohēs
euāgelista cū dicit. Cum dilexissz
suos qui erāt in mūdo. in finem di
lexit eos. id est intantū dilexit. vt
ipsa dilectōne vitam ad tempꝰ fi
niēt corpalez. mox de morte ad vi
tam. de hoc mūdo trāsiturꝰ ad pa
trem. Maiorē namqꝫ hac dilcōem
nemo habet. vt animā suā quis
ponat ꝑ amicis suis. Vnde recte v
terqꝫ trāsitus. ⁊ legalis videlicet ⁊
euāgelicus sāguine ꝯsecratꝰ est
ille agni paschalis. iste eius de q̊
dicit apostolꝰ. Etenī pascha nr̄m
immolatꝰ est xp̄c. iste sanguine
fuso in cruce. ille in crucis moduz
medio limie ⁊ suplimiari. medijs
asperso in postibꝰ. Et cena inq̄t fa
cta cū dyabolꝰ iam misisset in cor.
vt traderet eū iudas symonis sca
riothis sciens ꝙ ōnia dedit ei pa
ter in manꝰ. ⁊ quia a deo exiuit ⁊
ad deū vadit. surgit a cena ⁊ ponit
vestimēta sua. Locuturꝰ de maxi
ma humilitate assumpte hūani
tatis. priꝰ ꝯmemorat eternitatē
diuine potestatis vt ⁊ ipm̄ verum de
um hoiemqꝫ demonstraret ⁊ nos
illius precepti āmoneat. vt ꝙto

magni sumꝰ humiliemur in oībꝰ
Homo nāqꝫ erat verus q̄ hoim pe
des tangere ac lauare ꝑ hoiez tra
di. atqꝫ ab hoibus poterat crucifi
gi. deꝰ erat verus. cui oīa dedit pa
ter in manꝰ. ꝙ a deo exiuit. et ad
deū redijt. Sciebat ergo dn̄s quia
dyabolꝰ miserat iam ī cor iude. vt
traderet euz. sciebat quia ōnia de
dit ei pr̄ in manꝰ inter que oīa ⁊
ipm̄ traditorē ⁊ eos quibꝰ traden
dus erat ⁊ mortē quā erat passu
rus sciebat. vt de hijs oibus que
vellet faceret. maliciqꝫ eorū sua po
tentia ꝯuerteret in bonū. Sciebat
ꝙ ꝑ humilitatē incarnacōis a deo
exiuit. ⁊ per victoriā resurrectōnis
ad deū erat rediturus. nec deū cuz
inde exiēt. nec nos deserēs cum re
diret. Sciebat quidē omnia hec. ⁊
tamē in magne sue indiciū pieta
tis in magne nostre exemplū hu
militatis surgit a cena. ⁊ ponit ve
stimēta sua. lauat pedes discipu
lorum. nō dei domini sed hominis
serui implens officium. et eius
quoqꝫ pedes hūiliter abluēs. cuiꝰ
manus in sua traditiōe nouerat
ꝑcaciter esse polluēdas. Qd si al
tiori indagie misteriū hoc humi
limū nostri saluatoris ꝑtractare
delectat. cena hec sacrosancta in q̄
cum discipulis recubuit dn̄s. tem
pus significat vniuersū quo cor
poraliter in ecclesia demoratꝰ. et
dapibꝰ verbi salutaris ac miracu
loruz suorū dulcedine cūctos lon
ge lateqꝫ pauit. ⁊ ipse audiētiū fi
de ac dilectōe pastus est ꝙ quot
quot ad gratiā veritatis ꝯuertit

p dos inimicū corpis sui q̄d est ec
clesia. q̄si more vescentiū fecit aug
mentū. Surrexit autē a cena ⁊ po
suit vestimēta sua. quādo tempoā
liter cum hominib⁹ amplius cōuer
sari desistens. membra corpis as
sūpti. deposuit i cruce Accepto lin
teo p̄cinxit se. q̄n̄do accepto a p̄re
mādato patiēdi pro nobis in ipō
passiōis exercitio. sua mēbra cir
cūdedit. Solet namq₃ p linteū q̄d
multifario tormēto⁊ labore cōfici
tur. afflictio passionū figurari. Et
dn̄s ponēs vestimēta linteo p̄cin
gitur. vt significet se habituz cor
poris quē induit. nō sine pressuā
dolorū. ſ₃ longa crucis tribulatio
ne deponere Misit aquā in peluim
⁊ cepit lauare pedes discipulo⁊.
⁊ extergere linteo. quo erat p̄cin
ctus. q̄n̄do defunct⁹ in cruce aquā
vna cū sāguine de latere suo ꝓfu
dit in terrā. quibus credētiuz ope
ra mūdaret. eadēq₃ opera. nō solū
passionis sacramētis sanctificare
ſ₃ etiam eiusdē exemplis cōfirma
re dignatus est. Q₂ autem incho
ata pedū lauatione dicitur. venit
ergo ad symonē petrum. nō ita
intelligēdum est. q̄si post aliquos
ad illum venerit. sed quia ab illo
qui primus apostolorū erat cepe
rit. ⁊ ille tale ministeriū. quia mi
nisteriū nesciebat. nō frustra horru
erit. Q̄d etiam quilibet eorū a ctu
rus fuisse nō dubitatur. si nō illa
terreret sentētia. qua petro dictuz
est. si nō lauero te. nō habebis p
tem mecū. Vbi apte mōstratur.
ꝙ hec pedū lauatio. spiritualem
anime ⁊ carnis purificatiōem. si
ne qua ad cōsortium xp̄i peruēni
nō potest insinuat Vnde petr⁹ hec
audiēs. solito mox amoris diuini
feruore correpť⁹ respōdit. Domie
non tantū pedes meos. ſ₃ ⁊ man⁹
⁊ caput. Ac si apte dicat. Quia iā
te docēte intelligo. ꝙ lauando pe
des meos. errata mea te mūdare
significas. nō solum pedes. sed ⁊
manus ⁊ caput. tibi lauādam of
fero. quia nō solum incessu ſ₃ etiā
actu. visu quoq₃ auditu. gustu.
olfactu. et tactu multa me cōmit
tere. que a te debeant dimitti non
ambigo Sed feruido amatori. q̄d
respōdeat domin⁹. quomodo hūc
ad intelligētiam mistice lauacōis
paulatim puocet audiam⁹. Qui
lot⁹ est inquit. nō indiget nisi vt
pedes lauet. sed est mūdus totus
Manifeste denūciat. ꝙ lauatio pe
dū illa. remissiōez quidē peccato⁊
designaret. nō tn̄ eam que in bap
tismo semel datur. ſ₃ illam poci⁹.
q̄ quotidiani fideliuz reatus. sine
quib⁹ in hac vita nō viuitur. quo
tidiana ei⁹ gratia mūdantur. Pe
des namq₃ quib⁹ incedētes terraz
tangim⁹. ideoq₃ eos a cōtagione
pulueis sicut reliquū corpus im
munes custodire nequimus. ipsā
terrene inhabitacōnis necessitatē
designāt. quia in q̄ꝙtum quotidie
desides nos et negligentes effici
mur. in tantū etiā magni quiq₃ ⁊
sūme cōuersationis viri. a celesti
quā maxime diligūt cōteplacōne
reuocant̄. vt si dixerim⁹. ꝙ pecca
tū nō habem⁹. nosipōs seducim⁹

⁊ veritas nō est in nobis Qui ꝰ͛ lo
cutꝰ est. non indiget. nͥ vt pedes la
uet. ſ; ē mundus totus. q̄ꝛ qui ab
lutꝰ est fonte baptiſmatis in ɔ̄miſ
ſionem oīm peccatoꝝ. nō indiget
rurſus. ymo nō pōt eodem modo
ablui. ſ; quotidiana tantū mūda
ne ɔuerſacōis ɔtagia. neceſſe ha
bet q̄tidiana ſui redēptoris indul
gētia tergātur. Est enī toto actio
num ſuaꝝ corpe mūdus exceptiſ
dūtaxat hijs. que mēti ńeceſſita
te cure tpalis adheſerūt. Ob q̄ꝝ
quotidianā ſordidacōnē. ſimul ⁊
emūdacōez quotidie dicimꝰ orā
tes. ⁊ dimitte nobis debita nrā. ſi
cut ⁊ nos dimittimꝰ debitoribꝰ no
ſtris Veꝝ hec de apostolꝭ. eorūq;
ſimilibꝰ dicta ſūt. beatis videlꝫ im
maculatis q̄ timētes dn̄m. ambu
lant in vijs eiꝰ At nos qui dimi ſe
pe timoris obliti iter leue icdimꝰ.
nō illa leui ⁊ quotidiana oīonuꝫ
ſolēnitate poſſuꝰ ab erratuū no
ſtroꝝ ſorde liberari. ſ; maior neceſ
ſe est inq̄natio maiori orationū.
vigiliaꝝ atq; ieiunioꝝ. lacrimaꝝ
⁊ elemoſinaꝝ exercitio purgetꝰ.
ipſo nimiꝝ interiꝰ veſtigia cordis
nostri mūdāte. qui ſedēs in dextē
dei p aſſumpte habituꝫ hūanita
tis. quotidie interpellat ꝑ nobis.
Postq̄ͣ vero lauit diſcipulorū pe
des. dn̄s accepit veſtimēta ſua. ⁊
cū recubuiſſꝫ. iteꝝ apuit verbo mi
ſteriū lauatiōis. q̄d eis paulo an̄
facto necdū ſcientibꝰ exhibuerāt
quia postq̄ͣ patiēdo in cruce. laua
chꝝ nobis remiſſionis ɔſecrauit
accepit mēbra iaꝫ immoꝛtalia. que
mortalia poſuerat. ⁊ cū post reſur
rectōem apparuiſſꝫ diſcipulis. ac
familiariter cū eis eſſet etiā in cō
ueſcēdo p dies quadragita cōuer
ſatꝰ. expoſuit eis vtilitatē ſue paſ
ſionis cuius eatenꝰ quia virtuteꝫ
miſticaꝫ neſciebāt. euētum ſatis
timebāt. Si ergo ego inquit laui
veſtros pedes dn̄s ⁊ magiſter. ⁊
vos ꝫ debetis alter alteriꝰ lauare pe
des Que videlꝫ ſentētia. ⁊ ad lrām
⁊ ad miſticū ſenſum recte accipi.
⁊ deuote debet impleri Ad lrām q̄
dem. vt p caritateꝫ ſeruiamꝰ in in
uiceꝫ. nō ſolū in lauādo pedes fra
tꝝ: ſ; in quibuſlibet eoꝝ ńeceſſita
tibꝰ adiuuādis Ad miſticū vero in
tellectū. vt ſicut nobis dn̄s pecca
ta penitētibꝰ dimittere ɔſueuit. ita
etiā nos peccātibꝰ in nos fratribꝰ
dimittē ſeſtinemꝰ Sicut ille lauit
nos a peccatis nostris interpellā
do p̄em ꝑ nob. ita ⁊ nos ſi ſcimꝰ
frēm nostꝝ peccaē peccatū nō ad
mortē petamꝰ vt detur ei vita pec
canti nō ad mortē. ⁊ ſicut aplus
Jacobus āmonet. ɔfitemini alte
rutrū peccata vestrā. ⁊ orate p inui
cem vt ſaluemini. Sicut ille ꝑ no
bis animā ſuam poſuit. ſic ⁊ nos
inſtāte tpis articulo. pro fratribꝰ
animas ponamꝰ. Seq̄tur. Amen
amen dico vobis. nō est ſeruꝰ ma
ior dn̄o ſuo. neq; apostolus maior
eo qui miſit illū Hec ideo dixerat
q̄ꝛ lauerat pedes diſcipuloꝝ dn̄s.
⁊ ipſe qui miſit eos quos miſit.
Apostolꝰ enim grece. latine dicitꝰ
miſſus. vt ostēderet ea que ſuis
fecit hūilitꝰ. multo magis hūilibꝰ

et infirmis hũiliter esse faciẽda.
Sꝫ ⁊ hoc in loco spũalis intellcũs
cõmonet. qꝛ si ipse q̄ peccatum nõ
fecit. nec inuẽtus est dol⁹ in ore ei⁹
interpellat ꝓ nostris excessib⁹. mul
to magis ipsi debeam⁹ orare ꝓ in
uicẽ. Sꝫ ⁊ si dimittit nobis ille. cui
nõ habemus q̄d dimittam⁹. mul
to magis oportet nos alterutruꝫ di
mittere nobis debita nr̃a. Q̄d ipse
apostol⁹ quoqꝫ p̄cipiẽs ait. Esto
te autẽ inuicem benigni. misericor
des. donãtes inuicẽ. sicut ⁊ deus in
xp̃o donauit vobis. Si hec scitis in
quit. beati eritis si feceritis ea. Sa
lutaris hec multũ nostri saluato
ris ⁊ sedulo est cogitãda sentẽtia
qꝛ beati erim⁹ sciendo celestia pre
cepta. si tamẽ ea q̄ nouimus. ope
rãdo sectemur. Qui enim cognita
eius mãdata. seruaẽ negligit. bea
tus esse nõ valet. Qui hec vel cog
noscere cõtemnit. multo longi⁹ a
beatoꝝ sorte secluditur. Cõgruit
hijs psalmista. qui mortaliũ cor
da ꝑpendẽs. eque omẽs beatitudi
nẽ amare. sꝫ paucos vbi est que
rere cõspiciẽs ipse que sit maxia
in hac vi͠ta hoĩs beatitudo manife
ste ꝓtestat⁹ est dicens. Beati ĩma
culati in via. qui ambulãt in lege
domini. Et ne putaretᷣ hec via ĩma
culatoꝝ ac beatorum ab impijs
passim ⁊ rudib⁹ posse cõpr̄hendi
cõsequẽter adiũxit. ⁊ ait. Beati q̄
scrutanť testimonia eius. in toto
corde exquirũt eum. Qua propter
carissimi rogem⁹ eius demẽtiam
qui mãdauit mãdata sua custo
diri nimis. vt dirigat ipẽ vias no
stras. ad custodiẽdas iustificati
ones suas. ipẽ post custodiã man
datõꝝ suoꝝ. ad beatitudinẽ nos
sue ꝑpetue visiõis inducat. ihesus
xp̃c deus ⁊ domin⁹ noster. Qui vi
uit ⁊ regnat cum patre in vnitate
spiritussancti. per õnia secula secu
loꝝ Amen.

Feria. vi. de psalmo.

Xacuerũt vt gladiuꝫ lin
guas suas. intenderũt ar
cum rem amarã. Arcũ di
cit insidias. Qui enĩ gladio com
nũs pugnat. aperte pugnat. q̀ui
sagittã mittit. fallit vt feriat. Pri
us enĩ sagitta ꝑcutit. q̄ñ venire
ad vuln⁹ preuidetur. Sed quẽ la
terẽt insidie cordis hũani. Nũq̄d
⁊ dñm nostꝝ ihesum xp̃m q̄ non
op⁹ habebat. vt ei testĩomũ quis
q̄ꝑ ꝑhiberet de hoĩe. Ipse eniꝫ scie
bat quid essꝫ in hoĩe. sicut euãge
lista testatur. Tũ audiamus eos
⁊ intueamur eos. q̄ñ nesciẽte dño
facere q̄d moliũtur. Intenderũt ar
cum rem amarã vt sagittẽt in ab
scondito immaculatũ. Q̄d dixit in
tenderũt arcum. hoc est in abscon
dito q̄ñ fallentes insidijs. Nostis
enĩ quib⁹ dolis id egerint. queãd
modũ discipulũ coherentẽ sibi pe
cunia corruperũt. vt sibi traderetᷣ
q̄ñ falsos testes ꝓcurauerit. qui
bus insidijs ⁊ dolis egerint vt sa
gittarẽt in abscõdito ĩmaculatũ.
Magna iniq̄tas. Ecce de abscõdito
venit sagitta. Quã maculaꝫ fecit
qui nec tãtum habebat macule.
q̄ñtum potest pungi a sagitta.
Agn⁹ quippe immaculat⁹. totus

immaculat9. semp immaculat9.
non cui macule ablate sint. s3 qui
maculas nunq̄ cōtraxerit. Nam
fecit multos immaculatos donā
do peccata. ipse immaculatus nō
habēdo peccata Ut sagittēt in ab
scondito immaculatū. Repēte sa
gittabūt eum. et non timebūt. O
cor durum. occidere velle hominē.
qui mortuos suscitabat. Repēte id
est insidiose. quasi inopinate. q̄si
non p̄uise. Similis enim nescienti
erat inter ipos dominus. ignoran
tes quid nesciret. et q̄d sciret. ymmo
ignorātes eum nihil nescire.
idest ōmia scire. et ad hoc venisse vt
illi facerent. qd se facere potestate
arbitrabant. Repēte sagittabūt
eum et nō timebūt firmauerūt si
bi sermōem malignū. Obfirma
uerūt. Facta sunt tanta miracula
nō sunt moti. perstiterūt in consi
lio sermonis maligni. Traditus
est ille iudici trepidat iudex. et nō
trepidant. qui iudici tradiderūt.
Cōtremiscit potestas. et nō cōtre
miscit immanitas Vult ille laua
re man9. et illi inquināt linguas.
Sed quare hoc. Firmauerūt sibi
sermonē malignū. Quāta egit pi
latus. quāta vt refrenarētur. que
dixit quid egit. Sed firmauerūt
sibi sermonē malignū. crucifige.
crucifige. Repeticio cōfirmatio ē
sermōis maligni. Videam9 ergo
quomodo firmauerūt sibi sermo
nem malignū. Regem vestrū cru
cifigā3. dixerūt. Nos nō habem9
regē. nisi cesarem. Obfirmauerūt
sermōem malignū. Offerebat il
le regem filium dei. illi ad hominē
recurrebāt. digni qui illum habe
rent et illum nō haberent Adhuc
audi. quomō firmauerūt sermo
nem malignū. Nō inuenio aliq̄d
in isto hoie ait iudex. quo dign9
sit morte. et illi qui firmauerūt ser
monē malignu3. sāguis hui9 sup
nos et filios nr̄os. firmauerūt ser
mōe3 malignū. Firmauerūt sibi
sermōem malignū. non dn̄o sed
sibi. Quō enim nō sibi. cum dicūt
sup nos et sup filios nostros. Qd
ego firmauerūt. sibi firmauerūt
quia ipa vox est alibi. foderūt an
te faciem meā fouea3. et inciderūt
in eam. Dn̄m mors non occidit. s3
ipe mortem Illos autē iniquitas
occidit. quia noluerunt occidere
iniquitatē. Prorsus fratres certū
est. aut occides iniquitatē. aut oc
cideris ab iniquitate. Noli aute3
querere occidere iniquitatē. tanq̄
aliquid extrā te. ad teipm respice
Vide quid tecū pugnet in te. et ca
ue ne ex te pugnet iniq̄tas tua. in
imica tua interfecta nō erit. Ex te
enī est et anima tua. aduersus te
rebellat nō aliud aliquid. Ex qua
dam parte coheres deo. ex quadā
pte delectaris seculo. Illud qd de
lectaris seculo pugnat aduersus
mentē que coheret dō. coheret. co
hereat. nō deficiat. nō se dimittat
Magnū adiutoriū habet. vincit
qd in illa sibi rebellat. pseueret im
pugnādo. Est peccatū in corpe tuo
sed non regnet. Non ego regnet
inquit peccatū. in nostro mortali cor
pore. ad obediendum desideriis ei9

Si nō obedieris. ⁊ si est qđ suadeāt. qđ delectet ad malum. nō obtemperādo facis. vt nō regnet qđ est. ⁊ ita fiat postea. vt nō sit qđ erat. Quādo? Cum absorbebitur mors in victoria. cū corruptibile hoc induerit incorrupcōnem. ibi non erit qđ tibi repugnet ⁊ non erit aliud qđ te delectet nisi deus. Ergo ⁊ isti iudei inuidebāt domino delectabat eos principat⁹. Quidā videbāt sibi ab eo auferri principatū. ⁊ ex delectatiōe rebellauerūt aduersus dominū. Qui si rebellassent adūsus delectacōem suā malam. ipsam inuidētiam vincerent nec vincerētur ab eo. ⁊ esset illis domin⁹ saluator. qui veneāt vt sanaret. Nūc autem fauerūt febri. repugnauerūt medico. Quicquid suggerebat febris faciebāt. quicquid cōtra iubebat medicus negligebāt. Ergo illi magis occisi sūt nō domin⁹. Nam in domino mors occisa est. in illis iniquitas vixit. viuēte autem in se iniquitate. illi mortui sūt. Narrauerūt vt abscōderent muscipulas. dixerūt. quis videbit eas? Latere putabāt eū quem occidebāt latere deum. Ecce putarūt homo erat xp̄c. sicut ⁊ ceteri homines. nesciebāt quid de illo cogitarent. Nūquid ⁊ deus nesciat? O cor hūanū: quare tibi dixisti. quis videt me: cū ille videat q̄ fecit te? Dixerūt. q̄s videbit eas? Videbat de⁹ videbat ⁊ xp̄c. quia ⁊ xp̄c deus. Sed quare videbatur eis nō videre? Audi sequētia. Perscrutati sunt iniquitatē defecerūt

scrutātes scrutacōnes. idest acerba ⁊ acuta cōsilia. Nō tradatur p nos: sed per discipulū suum. non occidatur a nobis. s₃ a iudice. Totum nos faciam⁹. et nihil fecisse videamur. Et vbi ē clamor lingue. crucifige crucifige? Sic ceci estis. vt surdi sitis. Simulata innocentia. nō est innocētia. simulata eq̄tas. nō est equitas: s₃ duplex iniq̄tas. quia iniq̄tas est ⁊ simulatio. Ibi ergo isti defecerūt scrutantes scrutacōnes. Quāto acutius sibi excogitare videbātur. tanto magis deficiebāt. quia a lumie veritatis ⁊ equitatis. in profunda cōsiliorum malignorū dimergebātur. Habet iusticia quādam lucē suā. pfundit ⁊ illustrat animā inherētem sibi. Anima vero auertēs se a luce iusticie. q̄to magis querit qđ inueniat cōtra iusticiā. tanto pl⁹ a luce expellitur. ⁊ in tenebrosa dimergit. Merito ergo isti pscrutātes. qđ contra iustū moliebātur a iusticia recedebāt. ⁊ quāto a iusticia recedebāt. tanto plus deficiebant perscrutātes scrutacōnes. Magnum cōsilium innocētie. q̄n do ipm iudam penituit qđ tradidisset xp̄m. ⁊ proiecit illis pecuniam quā dederant. illi noluerūt eā mittere i gazophilatio ⁊ dixerūt. pecunia sanguinis est non illam mittam⁹ in gazophilatio. Quid est gazophilaciū? Archa dei vbi colligebātur ea que ad indigentiam seruorū dei mittebātur. O homo cor tuū sit poci⁹ archa dei vbi habitent diuitie dei vbi sit nūm⁹

dei· mēs tua habens ꝑmaginē im
patoris tui. Cū ergo hec ita sint.
qualꝫ illa innocētie simulatio fu
it. pecuniā sanguinis nō mittere
in archā. ⁊ ipsuz sanguinē mitte
re in cōscientiam. Sed quid eis cō
tigit. Defecerūt scrutantes scruta
tiōes. Vnde. Quia dixerūt. quis
videbit eas. idest qꝛ nemo eos vi
debat. Hoc dicebāt. hoc apud se
opinabātur. qꝛ nemo eos videret
Vide quid cōtingat anime male
Recedit a luce veritatis. ⁊ qꝛ ipsā
nō videt deum. putat se nō videri
a deo. Sic ⁊ isti recedēdo inierūt in
tenebras. vt ipsi nō viderent deū
⁊ dixerūt. quis nos videbit. Et vi
debat ille quē crucifigebāt. illi de
ficiēdo. nec illum filiū nec patrez
videbāt. Si ergo ⁊ ille videbat. q̄
re se patiebatꝫ teneri ab eis. occi
di ab eis. Quare si videbat. volu
it ꝯsilia eoꝝ preualere in se. Qua
re. Quia homo erat ꝓpter hoīem.
⁊ deꝰ latens in hoīe. quia veneāt
nescientibꝰ exemplū fortitudinis
dabꝫ. ideo ipse sciens ōnia sustine
bat. Quid eniz sequitur. Accedet
homo ad cor altū. ⁊ exaltabitur
deꝰ Jlli dixerūt. quis nos videbit.
Defecerūt scrutantes scrutatiōes
idest cōsilia mala.

Sermo beati Leonis.

Ecursis dilectissimi ꝯmo
ne primo hijs q̄ ad cōm
ꝓhensionē domini ꝑcesse
rūt. superest vt auxiliāte gratia dei
de ipō iam passionis ordine sicut
promisimꝰ disseramꝰ. Nam cum
verbis sacre oratiōnis sue dominꝰ
declarasset. verissime sibi atqꝫ ple
nissime et humanā ⁊ diuinā mes
se naturā ostendēs vnde esset qđ
pati nollꝫ. ⁊ vnde qđ vellet. depul
sa trepidatiōe infirmitatis. ⁊ con
firmata mḡnitudine virtutis. re
dijt in sententiam dispositiōis eter
ne. ⁊ seuiēti dyabolo p ministeria
iudeoꝝ. formā serui nihil peccati
habētis obiecit. vt p eum ageretꝫ
omniū causa. i quo solo erat om
niū natura sine culpa. Jrruerūt er
go in lumē veꝝ filij tenebraꝝ ⁊ v
tentes facibus ⁊ laternis. nō euase
rūt infidelitatis sue noctē. qꝛ non
intellexerūt lucis auctorem. Occu
pant paratuz teneri. ⁊ trahūt vo
lentē trahi Qui si vellet obniti. ni
hil quidem in iniuriā eius impie
manꝰ possent. ꝫ mūdi redemptio
tardaretꝫ. ⁊ nullū saluaret illesus.
qui pro omniū salute erāt moritu
rus. Sinēs igitur inferri sibi quic
quid sacerdotū incitamētis furor
popularis audebat. ad ānam ca
yphe socerū. ac deinde ad cayphā
ex anne trāsmissione perducitur
⁊ post insanas calumniātium ob
iectōnes. post cōmenticias subor
natorū testium falsitates. ad au
diētiam pilati pōtificum delegati
one trāsfertur. Qui dīmo iure neg
lecto. clamātes se regem nō habe
re nisi cesarem. tamqꝫ romanis de
uoti legibus. omne iudicium pote
stati presidis reseruassent expeti
erūt executōrem magis seuicie qꝫ
arbitruz cause. Offerebant enim
ihesum duris nexibꝰ vinctū. cola
phisqꝫ alaphis frequētibꝰ cesum

ſputis oblitū· clamorib⁹ ꝓtēdam
natū· ⁊ inter tot ꝑiudicia· quem
oīs vellent perire· nō auderet pi
latus abſoluere· demiqꝫ nec ī accu
ſato repiſſe culpā· nec in ſentētia
ſua tenuiſſe cōſtantiā· docet ipſa
cogitatio· in qua iudex· quē ipē in
nocētē ꝓnūciat damnat addi
cens iniquo populo ſanguinē iu
ſti· a quo abſtinendū ſibi intelle
ctu ꝓprio ſenſeāt· ⁊ ſomnio vxoris
nouerat· Nō purgāt cōtaminatū
animū man⁹ lote: nec in aſpſis di
gitis expiatur· qđ famulante im
pia mēte cōmittitur· Exceſſit quidē
pilati culpā facinus iudeorū· qui
illum nomine ceſaris territū· ⁊ in
uidioſis vocibus increpatū· ad ef
fectū ſui ſceleris impulerunt ſed
nec ipē euaſit reatū qui cooperat⁹
ſedicioībus reliquit iudiciū pro
priū· ⁊ in crimen trāſiit alienum
Q꞉ ergo pilatus dilectiſſimi· ipla
cabilis populi vict⁹ inſania· mul
tis ihesū dehoneſtare ludibriis· ⁊
imodicis pmiſit vexare iniuriis·
qꝛ eum flagris ceſuꝫ· ſpinis co
ronatū· ⁊ amictu irriſorie veſtis i
dutū ſcribaꝝ ⁊ ſacerdotū oſtenta
uit aſpectui· mitigādos procul du
bio inimicoꝝ animos eſtimauit·
vt exſatuāti inuidie odiis· nō vltē
iam crederēt pſequēdum· quē tot
modis intuebātur afflictum· Sed
cum mardeſceret ira clamātiuꝫ· vt
barrabā indulgētia relaxaret· et
xp̄m crucis pena ſuſciperet· cum cō
ſono fremitu diceret a turbis· ſā
guis eius ſup nos ⁊ ſup filios no
ſtros obtinuerūt in damnacōeꝫ
ſuā· qđ ptinaciter exigebāt· quo
rum ſicut ꝓpheta teſtat⁹ eſt· dētes
eorum arma erant ⁊ ſagitte· ⁊ lin
gua eoꝝ gladius acutus· Fruſtra
enim a crucifigēdo domino maieſ
tatis man⁹ impias continebāt· in
quē letalia vocum ſpicula· ⁊ vene
nata verborū tela vibrauerāt Vo
bis o falſi iudei ⁊ ſacrilegi pncipes
populi· facinoris iſtius pōdus in
cumbit· et licet imanitas ſceleris
⁊ pſidem obligauerit· et milites
oīs· tamē facti ſūma vos arguit
⁊ ſi qđ ſupplicio xp̄i· vel pilati pec
cauit iudiciū· vel cohortis obſeq
uiū· hoc vos hūani generis odio
digniores· quia veſtri furoris im
pulſu· nec illos innocentes eſſe li
cuit· quib⁹ iniqtas veſtra nō pla
cuit· Tradit⁹ itaqꝫ dn̄s ſeuientiū
volūtati· ad irriſiōem regie digni
tatis· ſupplicii ſui iuſſus ē eſſe ge
ſtator· vt impleretur qđ yſaias
propheta ꝑuiderat dicēs· Ecce na
tus eſt puer· ⁊ datus eſt nobis fi
lius· cuius imperiū ſuper humeꝝ
eius· Cum ergo domin⁹ lignū por
taret crucis· qđ in ſceptrū ſibi ver
teret poteſtatis· erāt quidē apud
impiorū oculos grande ludibriū
ſed manifeſtabat fidelibus gran
de miſteriū· quia glorioſiſſim⁹ di
aboli victor· ⁊ inimicarū virtutum
debellator potētiſſim⁹· pulchrē ſpe
cie triūphi ſui portabat tropheū·
⁊ inuicte paciē humeris ſignum
ſalutare adorādum regnis omni
bus inferebat· tanqꝫ ⁊ tunc ipſa
operis ſui ymagine· oīs imitato
res ſuos cōfirmaret ⁊ diceret· Qui

nō et accipit crucem suā et sequitur
me. nō est me dignus. Euntibus
autē cum ihesu turbis ad locum
pene. symon quidā cireneꝰ inuen
tus est. in quem lignum supplicij
trāsferretur a domino. vt etiaʒ tali
facto p̄signaretur gentiū fides. q̄
bus crux xp̄i non cōfusio erat fu
tura: s̄ gloria. Nō ergo fortuitū s̄
figuratū et misticuʒ fuit. vt iudeis
in xp̄m seuiētibus. ad cōpatiendū
ei peregrinꝰ occurrerit. dicēte apo
stolo. si cōpatimur et conregnabi
mus. vt sacratissimo saluatoris
obprobrio nō hebreꝰ quisq̄ nec
israhelita. s̄ alienigena subderet.
Per hanc enim translatōnem a
circūcisione ad preputiū. a filijs
carnalibus ad filios spūales im
maculati agni propiciatio. et om
niū sacramentoꝝ plenitudo tran
sibat. Siquidē pascha nostrū im
molatus est xp̄c. qui se nouū et ve
rum recōciliatōnis sacrificiū offe
rens patri. nō in templo cuiꝰ iam
erāt finita reuerētia. nec intra sep
ta ciuitatis. ob meritū sui sceleris
diruēde. s̄ foris et extra castra cru
cifixus est. vt veterum victimarū
cessante misterio. nouo hostia im
poneretur altari. et crux cristi nō
templi esset ara: sed mūdi. Exalta
to igitur dilectissimi p cruce m cri
sto. nō illa tantuʒ species aspectui
mētis occurrat. que fuit in oculis
impiorū. quibus per moysen di
ctum est. Et erit pendēs vita ante
oculos tuos. et timebis die et no
cte. et nō credes vite tue. Isti enim
in crucifixo domino. nihil preter

facinꝰ suum cogitare potuerint.
habentes timorem. nō quo fides
iustificatur. sed quo cōsciētia ini
qua torquetur. Noster vero intel
lectꝰ quem spiritus veritatis illu
minat. gloriā crucis celo terreq̄
radiātem. puro ac libero corde sus
cipiat. et interiore acie videat. qua
le sit qd dominꝰ ait. cum de passio
nis sue loqueret instantia Venit
hora vt clarificet filius hominis. Et
infra. nūc inquit anima mea tur
bata est. Et qd dicam. Pater sal
ua me ex hac hora. Sed ꝓpter hoc
veni in hāc horā. Pater clarifica
filiū tuum. Et cū vox patris venis
set e celo dicēs. et clarificaui. et ite
rū clarificabo. rēspondēs ihesus cir
cumastātibus dixit. Nō propter
me vox hec facta est. sed ꝓpter vos
Nunc iudiciū est mūdi. nūc prin
ceps mundi mittetur deorsum. Et
ego si exaltatus fuero. omnia tra
ham ad me. O mirabilis potētia
crucis. o ineffabilis gloria passi
onis. in qua et tribunal domini. et
iudiciuʒ mūdi. et potestas est cru
cifixi. Traxisti enim domine om
nia ad te. Cū expādisses tota die
manꝰ tuas ad plebem non credē
tem et cōtradicētem tibi. confiten
de maiestatis tue sensū totus mū
dus accepit. Traxisti domine om
nia ad te. quoniā in execratiōem
iudaici sceleris vnam tulerūt om
nia elemēta sententiam. cuʒ ob scu
ratis luminaribꝰ celi. et cōuerso
in noctē die. terra quoq̄ motibꝰ
nutaret insolitis. vniūsaq̄ creatu
ra ipioꝝ vsui se negaret. Traxisti

domine omnia ad te. quoniam scisso
templi velo. sancta sanctorum ab in
dignis pontificibus recesserunt vt fi
gura in veritatem. prophetia in ma
nifestationem. et lex in euangelium
verteretur. Traxisti domine omnia
ad te vt quod in vno iudeorum templo
obumbratis significationibus age
batur. pleno apertoque sacramento.
vniuersarum vbique nationum deuo
tio celebraret. Nunc enim et ordo cla
rior leuitarum. et dignitas amplior
seniorum. et sacratior est vnctio sacer
dotum. quia crux tua fons omnium
benedictionum omnium est causa grati
arum. per quam credentes datur virtus de
infirmitate. gloria de obprobrio. vi
ta de morte. Confiteamur igitur dile
ctissimi. quod beatus magister gentium
paulus. gloriosa voce confessus est
dicens. Fidelis sermo et omni accep
tione dignus. quia ihesus venit in
hunc mundum peccatores saluos
facere. Unde enim mirabilior est er
go nos misericordia dei. quia non
pro iustis neque pro sanctis. sed pro im
piis et impiis christus est mortuus.
Et cum mortis aculeum accipere non
posset natura deitatis. suscepit ta
men nascendo ex nobis quod posset
offerre pro nobis Olim enim morti
nostre. mortis sue potentiam mina
batur. dicens per osee prophetam. Ero
mors tua o mors. et ero morsus tu
us inferne. Leges enim inferni mo
riendo subiit. sed resurgendo dissoluit
et ita perpetuitatem mortis incidit. vt
eam de eterna faceret temporalem.
Sicut enim in adam omnes moriun
tur. ita et in christo omnes viuificabun
tur. Fiat itaque dilectissimi. quod apo
stolus ait. vt qui viuunt iam non si
bi viuant. sed ei qui pro omnibus
mortuus est et resurrexit. Et quia ve
tera transierunt. et facta sunt omnia
noua. nemo in carnalis vite vetu
state permaneat. sed omnes de die in
diem proficiendo renouentur. Quantum
libet quisque iustificatus sit. habet ta
men dum in hoc corpore est. quo pro
batior esse possit et melior. Qui au
tem non proficit deficit. et qui nihil
acquirit. non nihil perdit. Currendum
ergo nobis est. fidei gressibus. ope
ribus misericordie. amore iusticie.
vt diem redemptionis nostre spiri
tualiter celebrantes. non in fermento
veteris malicie et nequicie. sed in
azimis sinceritatis et veritatis. resur
rectionis cristi mereamur esse parti
cipes. Qui viuit et regnat cum pa
tre et cum spiritu sancto in secula se
culorum Amen.

In vigilia pasche sermo.

Accedet homo et cor altum et
exaltabitur deus. Accessit
homo ad ipsa consilia. pas
sus est se teneri homo. Non enim te
neretur nisi homo. aut videretur
nisi homo. aut crederetur nisi homo
aut crucifigeretur et moreretur ni
si homo. Accessit ego homo ad il
las omnes passiones. que in illo ni
hil valerent. nisi esset homo. Sed si
ille non esset homo. non liberaretur
homo. Accessit homo et cor altum.
idest cor secretum. obiciens aspe
ctibus humanis hominem seruans
intus deum. celans formam dei. in
qua equalis est patri. et offerens

formā serui. qua minor est patre Ipse enī dixit vtrūqȝ. Sȝ aliud est ex forma dei. aliud ex forma serui dixit ex forma dei. ego ⁊ pat vnū sum⁹. dixit ex forma serui. qm̄ pr̄ maior me ē. Vn̄ ex forma dei. ego ⁊ pater vnū sumus Quia cū in forma dei esset ↄstitutus. nō rapinā arbitrat⁹ est esse equalis deo Vn̄ ex forma serui quoniā pater maior me est. Quia semetipm̄ exinaniuit. formā serui accipiēs. Accessit ergo homo ⁊ cor altū. ⁊ exaltatus est deus Occidit homo. ⁊ exaltatur deus. Q̄d eniȝ occisus est ex infirmitate hūana fuit. q̄ resurrexit ⁊ ascēdit. ex potestate diuina Accedet homo ⁊ cor altuȝ. cor secretum. cor abditū. non ostēdens q̄d nō esset. non ostendēs quid esset Illi putantes hoc totū esse q̄d videbatur. occidūt hominē in corde alto. exaltatur de⁹ in corde diuino Potētia eniȝ maiestatis sue exaltatus ē Et quo iit exaltatus. Vnde nō recessit humiliatus. Accedit homo ⁊ cor altū. et exaltabitur deus. Propterea iam attēdite frēs mei cor altuȝ hominis. Cui⁹ hominis. Mat syon dicit homo. et homo nat⁹ est in ea. ⁊ ip̄e fundauit eam altissim⁹. In ipsa ciuitate factus ē homo. quā idem ipse fundauit altissim⁹. qui in ea fact⁹ est homo. Ergo accessit homo ⁊ cor altū Intuere hominē in corde alto. Vide q̄tum potes. si potes ⁊ deum in corde alto. Accessit homo. ⁊ quia deus erat. ⁊ quia passurus erat volens ⁊ quia exemplū prebiturus

infirmis. ⁊ q̄ nihil ei facturi erāt qui seuiebant tamq̄ passuro do: sed in homie: sed in carne. quid sequitur. Sagitte infantiū facte sūt plage eoruȝ. Vbi est illa seuicia. vbi est ille fremitus leonis. populi rugiētis ⁊ dicentis. crucifige crucifige. Vbi sūt insidie arcuȝ tendentium. Nōne sagitte infantiū. facte sunt plage eoꝝ. Nostis quēadmodū sibi faciunt de cannicis sagittas īfantes. Quid feriūt aut vnde feriūt. Que manus aut q̄d telum. que arma que mēbra. Sagitte infantiū facte sunt plage eorū. ⁊ infirmate sunt super eos lingue eorū. Acuant nūc linguas suas tamq̄ gladiuȝ. firmēt sibi sermonē malignum. Merito eum sibi firmauerēt. quia infirmate sūt super eos lingue eorum. Nūquid poterat esse hoc firmuȝ aduersus deum. Mentita est inquit iniquitas sibi Infirmate sūt sup eos lingue eorū. ecce resurrexit dominus qui occisus erat. Transibāt ante cruceȝ vel stabāt. ⁊ intuebātur illum. sicut ante psalm⁹ predixeāt. foderūt manus meas ⁊ pedes meos dinumerauerūt omnia ossa mea ipsi vero ↄsiderauerūt ⁊ aspexerūt me. Tunc caput agitabāt dicentes. si filius dei est. descēdat de cruce. Temptauerūt quodāmodo vtrum filius dei esset. ⁊ quasi inuenirent q̄d non esset. quia insultātibus illis. de cruce nō descēdebat Si descēderet de cruce filius dei essȝ. Quid tibi videtur. qui de cruce nō descēdit. et de sepulchro surrexit

Quid ergo ꝑfecerūt. Quod ⁊ si dn̄s
nō resurrexisset. quid ꝑfecissent.
nisi ꝙ profecerūt ꝑsecutores mar
tirū. Nam martires nōdum surre
xerūt. ⁊ tamen illi nō profecerūt.
nōdum resurgētiuȝ iam natalicia
celebramꝰ. Vbi est furor seuiēti
um. Sagitte infantium facte sūt
plage eorū. infirmate sūt sup eos
lingue eorū. Quo ꝑduxerūt illas
scrutatiōes suas, quas ꝑscrutan
tes defecerūt. vt etiam mortuo do
mino ⁊ sepulto custodes ponerēt
ad sepulchrū. Dixerūt enim pila
to Seductor ille. hoc appellabatur
dominꝰ ihesus xp̄c. ad solatium
seruorū suorū. quādo dicūtur sedu
ctores. Ergo illi pilato. seductor il
le inquiūt dixit adhuc viuēs. pꝰ
tres dies resurgā Iube itaqꝫ custo
dire sepulchrū vsqꝫ in dieȝ terciū.
ne forte veniant discipuli eiꝰ ⁊ fu
rentur eū. ⁊ dicāt plebi surrexit a
mortuis. ⁊ erit nouissimꝰ error pe
ior p̄ore. Ait illis pilatꝰ. Habetis
custodiā. ite ⁊ custodite sic scitis.
Illi autē abeūtes muniuerūt sepul
chrū signātes lapidem cū custodi
bus. Posuerūt custodes milites
ad sepulchrū. concussa terra dn̄s
surrexit. Miracula talia facta sūt
circa sepulchrū vt ⁊ ipsi milites q̄
custodes aduenerāt. testes fierēt
si vellent vera nūciare. ꝫ auaritia
illa que captiuauit discipuluȝ co
mitē cristi. captiuauit ⁊ militeȝ cu
stodeȝ sepulchri. Damꝰ vobis in
quiūt pecuniā ⁊ dicite. quia vobis
dormiētibus venerūt discipuli eiꝰ
⁊ abstulerūt eum Vere defecerūt
scrutātes scrutatiōes Quid est qd
dixisti. O infelix astucia. tantū. ne
deseris lucem cōsilij pietatis. ⁊ in
ꝓfunda versutia demergeris. vt
hoc dicas dicite ꝙ nobis dormiē
tibus. venerūt discipuli eius ⁊ ab
stulerūt euȝ. Dormiētes testes ad
hibes. Vere tu ipē dormisti q̄ scru
tando talia defecisti. Si dormierūt
quid videre potuerūt. Si nihil vi
derūt. quomō testes sunt. Sed de
fecerūt scrutantes scrutatiōes. De
fecerūt a luce dei. defecerūt in ipso
affectu consiliorū suorū. qn̄do qd
voluerūt nihil ꝑficere potuerūt.
Vtiqꝫ defecerūt. Quare hoc. Quia
accessit homo ⁊ cor altū. ⁊ exalta
tus est deus Propterea postea cū
innotuisset xp̄i resurrectio. ⁊ veni
ens spiritussanctꝰ impleret fidu
cia timētes quosdam discipulos
vt auderent iam morteȝ non timē
tes predicaē quod viderant. exal
tato deo in maiestate sua. q̄ prop
ter nostram infirmitatē. humilis
iudicatus est. ⁊ vbi ceperūt tube
celestis ꝑsonaē iudicem venturū
quem p̄mo viderāt iudicatū. con
turbati sunt om̄es qui videbant
eos. Exaltato deo vt dixi. predicato
cristo. visi sunt iudei a quibusdā
iudeis. visi sunt deficiētes in scru
tationibꝰ suis Videbāt eniȝ illi in
nomīe crucifixi ⁊ occisi manibus
suis fieri tanta miracula. recesserūt
corde ab eis qui permanserūt in
impietate. displicuit eis eorū du
ricia. quesierūt ꝯsiliū salutis sue.
⁊ dixerūt apostolis. Quid faciemꝰ.
Conturbati sunt ergo om̄es qui

videbāt eos. id est q̄ intelligebāt
ꝙ lingue eorū infirmate sunt sup
eos qui intelligebāt. quia in ōm
bus suis malis pscrutationibus
ꝯsiliorum vbiq; defecerūt. contur
bati sunt isti. ⁊ timuit ōnis homo
Qui nō timuerūt. nec homines fu
erūt. Timuit omnis homo. id est
ōnis vtens racōne. ad intelligen
da que facta erant. Vnde illi qui
nō timuerūt. pecora pocius nomi
nandi sunt. bestie pociꝯ immanes
et truces. leo rapiēs ⁊ rugiēs. ille
adhuc populus. At vero omnis
homo timuit. id est credere volue
runt. qui iudiciū futurum contre
muerūt. Et timuit omnis homo.
⁊ annūciauerūt opera dei. Ille qui
dicebat. a timore inimici erue ani
mam meā. timuit ōnis homo. A
timore inimici eruebat. sed timo
ri dei subdebatur. Nō timebat eos
qui corpꝯ occidūt. sed eum qui po
testatē habet corpꝯ et animā mit
tere in iehēnam. Predicauerūt do
minū. Nam primo petrus timuit
⁊ inimicū timuit. nōdum erat ani
ma eiꝯ eruta ab inimico. Interro
gatꝯ ab ancilla. ꝙ inter discipu
los eius eēt negauit dominū ter.
Resurrexit dominꝯ. firmauit colū
nam. Iā petrus p̄dicat sine timo
re ⁊ cum timore. sine timore eorū
qui occidūt corpus. cum timore
eius. qui habet potestatē corpus
⁊ animā occidendi in iehennā ig
nis. Timuit ōnis homo. ⁊ annūci
auerūt opera dei. Namq; annūci
antes istos apostolos opera dei.
exhibuerūt sibi p̄ncipes sacerdo
tum. cōminati sunt dicētes. ne in
nomine ihesu p̄dicarent. Et illi dix
erūt. dicite nobis. cui magis ob
temparare oportet. deo an hoibus.
Quid illi dicerent. Hoibus pociꝯ
q̄ deo. Sine dubio nō respōderēt
nisi deo pocius. Illi autē sciebant
quid iuberet deꝯ. ⁊ contempserūt
minātes sacerdotes. Quia ergo ti
muit omnis homo. nō terruit ho
mo. Et annūciauerunt opera dei.
Si timet homo. nō terreat homo
Eum enī timere debȝ homo. a quo
factꝯ est homo. Qd supra homies
est time ⁊ homines te nō terrebūt
Mortē sempiternā time. ⁊ presen
tem nō curabis. Voluptatē illam
incorruptam ⁊ quietē sine labe cō
cupisce. et promittētem dona ista
temporalia. totum mundū deri de
bis. Ama ergo ⁊ time. ama qd pro
mittit deus. time qd minatur deꝯ
nec corrūperis ex eo q̄d promittit
nec terrebeis ex eo qd minatur ho
mo. Et timuit omnis homo et an
nūciauerūt opera dei. ⁊ facta eius
intellexerūt. Quid est facta eius
intellexerūt. Hoc erat illud. o do
mine ihesu criste qd tacebas. ⁊ si
cut ouis ad victimā ducebaris.
⁊ nō aperiebas coram tondēte os
tuū. Tu autem

Scdm Matheum.

Legatur sine titulo.

Espere aūt sabbati q̄ luce
scit in prima sabbati. ve
nit maria mḡdalena ⁊ al
tera maria videre sepulchꝝ. Et ec
ce terremotꝯ factꝯ est magnꝯ. An
gelus enī domini descēdit de celo.

a accedēs reuoluit lapidem a sede
bat sup eum. Et reliqua. Omel' ve
nerabilis Bede. Sine tytulo
Igilias nobis huiꝰ sa
crātissime noctis. sicut
lectōe euāgelica audi
uimꝰ fratres carissimi
resurrectio domini ac saluatoris
nostri dedicauit. Juste enim hāc
pro eiꝰ amore vigilijs celebramꝰ
a ymnis. qui pro nostro amoē in
ea dormire in mortē. ac de morte vo
luit excitari. Nam sicut apostolꝰ
ait. mortuꝰ est propter delicta no
stra. a resurrexit propter iustifica
tionem nostram. Qd ipso quoq
statu temporis quo vel mortuꝰ est
in cruce. vel a mortuis resurrexit
ostēdit. Circa horā quippe nonā
cum inclinata iam esset ad vesperā
dies. a tepefactꝰ a meridiano feruo
re radius solis misteriū victorio
sissime passionis consūmauit eui
denter se insinuās. propt̄ auferen
da scelerā. quibꝰ a diuina luce a di
lectōne. in huius mortem peregri
nationis incidimꝰ. crucis subisse
patibulū. Surrexit mane prima
sabbati. que nūc dies domica vo
catur. manifeste docens se nos a
morte anime resuscitatos. in lucē
ppetue felicitatis esse pducturū.
Sed a aliud nobis memorabile
misteriū tempore sue passionis.
sepulture a resurrectōis intimaē
curauit. Sexta quippe feria cruci
fixꝰ est. sabbato quieuit in sepul
chro. dnica surrexit a mortuis. sig
nificās electis suis per sex huius
seculi etates. int̄ pericula psecutio
num bonis operibꝰ insudandū. in
alia autē vita quasi in sabbato.
ppetuo requiem animarū speran
dam. porro in die iudicij quasi in
die dominica. corporū quoq imor
talium receptōnem esse celebran
dam. in quibꝰ deinceps anime su
pno gaudio sine fine fruātur. Qd
autem in lectōne euāgelica dictū
est. quia sancte mulieres vespere
sabbati. que lucescit in pma sab
bati venerint videre sepulchꝝ. ita
intelligendū est. quia vespe qui
dem venire ceperint. sꝫ lucescēte ma
ne in pmā sabbati. ad sepulchrū
puenerūt. idest vespere aromata
parauerūt. quibꝰ corpus domini
vngere desiderabāt. sed parata ve
spe aromata. mane ad sepulchꝝ
detulerint. Qd matheus quidē bre
uitatis causa obscuriꝰ posuit. sed
alij euāgeliste. quo ordine sit fa
ctū euidentius ondunt. Sepulto
namq sexta feria dño. reuerse a
monumēto mulieres. parauerūt
aromata a vngenta q̄p diu opari
licebat. a sabbato quidē siluerūt
ƀm mandatū. sicut lucas apte de
signat. Cū autem trāsisset sabba
tū. vespaq aduenīete tempꝰ ope
randi redisset. mox prompte ad
deuotōnem emerūt que minꝰ pa
rauerant aromata sicut marcus
cōmemorat. vt venientes vngerēt
eū. a valde mane vna sabbatorū
veniūt ad monumentum. Querēdū
autē. cur noctem dnice resurrectio
nis euāgelista describens ait Ve
spere autē sabbati que lucescit in
prima sabbati. cum cōsuetꝰ ordo

tp̄m habeat vesperaꝫ magis tenē
brescere in noctē: q̄ꝫ in diē lucesce
re. Sꝫ mistice loquens euāgelista
q̄ntum dig̃tatis hec sacratissima
nox de gloria deuicte mortis acce
pit insinuare studuit. dū eius ex
ordiū quo deuote xp̄o feīe in obse
quiū illius vigilare ceperūt. in se
quentē iam diē lucescere p̄hibuit
Nam dn̄s autor ⁊ ordinator tp̄m
qui in vltima noctis hꝰ p̄te surre
xit. totam eā mirificā eiusdem r̄sur
rectionis luce festiuā reddidit ⁊ co
ruscam. Siquidē ab exordio mun
dane creacōis vsqꝫ huc: ita tp̄m
cursus distinguebat̄: vt dies no
ctem precederet: iuxta ordinē viꝫ
prime conditionis. Hac autē nocte
p̄ misterium resurrectionis dn̄i te
porꝝ ordo mutatus ē Nam q̄ꝛ nocte
resurrexit a mortuis die vero seq̄n
ti eiusdē resurrectionis effectū dis
cipulis ondit ac p̄ticipato cū eis cō
uiuio: veritatē virtutis eius mirā
tibus simul ⁊ gaudentibꝰ astrux
it: rectissime nox illa seq̄ntis diei
cōiūcta est luci. ac sic temporꝝ ordo
statutus est vt dies noctē sequat̄
Et quidē aptissime quondā diem
seq̄batur nox. q̄ꝛ homo a luce pa
disi peccando lapsus in huiꝰ secu
li tenebras erumnasqꝫ decidit: ap
tissime nunc dies seq̄tur noctē qn̄
p̄ fidem resurrectionis a peccati te
nebris ⁊ vmbra mortis ad lucē vi
te xp̄o largiente reducimur. Qua
propter necē est fratres carissimi vt
q̄ꝛ noctē hanc precipuā gr̄a dn̄i
ce resurrectionis illustratā cogno
uimꝰ. ipsi qꝫ sollicite curemus ne
q̄ eius p̄ticula nr̄o in corde tn̄brescat: ſꝫ tota lucescat in diē. ⁊ nunc
viꝫ nobis vigilias eius digne de
uocōe laudis agentibꝰ: ⁊ cōpletis
qꝫ vigiliis sobria ac pura cōscien
tia: diei dn̄ici pascalia festa exspe
ctantibus Venit inq̄t maria ma
gdalena: ⁊ altera maria videre se
pulchꝝ. Due vnius nōis eiusdēꝫ
qꝫ amoris ac deuotionis femine:
q̄ dn̄icum venerūt inuisere sepul
chꝝ duas fideliū plebes iudaicaꝫ
.s. ⁊ gentilem designant. q̄ vna at
qꝫ indissimili studio passionē. re
surrectionēqꝫ sui redēptoris qua
cunqꝫ eius eccā p̄ orbem diffusa ē
celebrare desiderant. Qꝫ aūt terre
motus resurgēte dn̄o de sepulcro
sicut etiā moriente in cruce factus
est magnus. significat terrena p̄
us corda ⁊ celesti spe deiecta per fi
dē passionis ac resurrectōnis eius
concutienda ad penitentiā ac salub
rimo pauore p̄mota: ad vitā sub
limanda p̄petuam Quod angelꝰ
aduenit: obsequiū seruitutis sue
qđ dn̄o debuit exsoluit Quia enī
xpristus deus ⁊ hō est: inter acta
humanitatis eius sp̄ angelorum
ministeria deo debita non desunt
sic inquisita scī euāgelii copiosis
sime p̄bat historia. Reuoluit au
teꝫ lapidē: nō vt egressuro dn̄o ia
nuā pandat. sed vt egressus eius
iam facti prestet hoībus indiciū.
Qui enī mortalis adhuc clauso v̄
ginis vtero potuit nascēdo mūdū
ingredi ipse absqꝫ vlla dubietate
iā factus immortalis clauso lꝫ sepul
cro potuit resurgēdo exiē de mūdo

Nec pretereundū quare testis do
minice resurrectionis angelus se
dens apparuerit. cū is qui natiui
tatis eius mūdo gaudiū euangeli
sabat iuxta pastores stetisse lega
tur. Stare quippe pugnantis est
sedere regnantis. Et recte stās ap
paruit angelus qui aduentū do
mini in mundo predicabat vt eti
am stando signaret. quia is quē pre
dicabat: ad debellandum mundi
principem veniret. Recte preco re
surrectōis eius sedisse memoratur.
vt etiā sedendo figuraret eum su
pato mortis autore sedē regni con
scendisse ppetui. De qua ipē pau
lo post discipulis apparens ait.
Data est michi omnis ptās in ce
lo et in terra. Et euangelista mar
cus. Et dn̄s quidem ihesus postq̄ lo
cutus ē eis. assumptus ē in celū et
sedet a dextris dei. Sedebat āt sup
lapidē reuolutū q̄ ostiū monum̄
ti claudebatur: vt claustra infero
rum sua dn̄m virtute deiecisse ac
supasse doceret: quaten⁹ omnes
quos ibi suos inuenisset ad paradi
si lucē requiemq̄ subleuaret. et iu
xta illud ꝓpheticum. Tu q̄ꝫ in san
guine testamenti tui eduxisti vin
ctos de lacu in quo non est aqua.
Erat aspectus ei⁹ sicut fulgur: et ve
stimenta eius sicut nix. vt ipso q̄ꝫ
habitu et vultu significaret. quia is
cuius gloriā resurrectionis nunci
abat. et terribilis ad damnandū
reprobos et benignus esset ac blā
dus ad ꝯsolandū electos. In ful
gurē etenim terror timoris. in niue
autem blandimentum candoris

exprimitur. In cuius iudiciū di
uine discretōis. ipse q̄ꝫ angelus q̄
apparet. et custodes sepulchri im
pios perterret. ac mortuorū instar
terre psternit et visitatores eiusdē
sepulchri piissimas benigna ꝯso
latōe refouet. ac ne paueant con
fortat Insup etiam familiari affa
tu prior ipse. quia sciret eas ihm̄ q̄
rere dicit Et quia iam surrexit addit
mox etiā ipsas honorifico ac letis
simo subditas ministerio gaudi
um resurrectōis eius euangelisare
precepit. Et q̄ꝫ felices femine que
āgelico docte oraculo triumphū
resurrectionis mundo annuncia
re meruerunt. atq̄ꝫ mortis quam
eua serpentino seducta affatu cō
traxit: imperium predicare diru
tum. Quanto feliciores anime vi
rorum pariter et feminarū quot
quot in die iudicij percussis pauo
re ac digna vltione reprobis: ipē
celesti gratia adiute: triumphaē
de morte: et gaudium beate resur
rectionis intrare meruerint. Cur
rentibus autem eis euangelisarē
discipulis occurrit ihesus. easq̄ꝫ
salutat ostendens se omnib⁹ iter
virtutum inchoantibus vt ad sa
lutem ppetuam peruenire queant.
adiuuando occurrere. Ille autem
accesserunt et tenuerunt pedes e⁹
Videamus fratres in domino re
surgente a mortuis veritatem nos
tre carnis. videamus gloriam no
ue incorruptiōnis Superius quip
pe lectū est. quia clauso surrexit
monumento. nunc autem legit.
quia mulieres tenuerunt pedes

eius. ꝛ adorauerunt eum. Surrex it enim clauso ostio monumenti. ꝛ exijt vt immortale iam factum doceret esse corpus. quod in monumento clausum fuerat mortuum. Tenendas mulieribus prebuit plantas: vt veram se habere carnem. que a mortalibus tangi posset intimaret. Ite inquit nunciate fratribus meis vt eant in galileam ibi me videbunt. O mira pietas saluatoris mira benignitas. Quos ante passionem discipulos ꝛ aliquando etiam seruos vocare consueuerat. hos post resurrectionem fratres appellat vt ꝛ eiusdem se humanitatis. quam ꝛ ante habuerat habitum. resurgendo resumpsisse monstraret. ꝛ illos quoque promerendam sperandamque in sua carne coronam immortalitatis. quam ipse iam preminebat erigeret. Sane quod se in galilea videndum a discipulis predixit. ꝛ sicut sequentia sancti euangelij declarant exhibuit etiam in hoc mistice ꝛ veritatem sue resurrectionis. ꝛ nostre profectum vite spiritualis insinuat. Galilea quippe transmigratio facta interpretatur. Et bene in galilea videtur a discipulis quia iam de morte ad vitam. de corruptione ad incorruptionem. de pena transmigrauerat ad gloriam vt victoriam resurrectionis non solum ostensione corporis ꝛ exhortatione sermonis. Sed nomine loci quoque in quo appareret ꝛ loqueretur commendaret. Sed ꝛ ipsi gaudio resurrectionis eius ita solum tunc frui valemus. si nunc de corruptela vitiorum ad virtutum opera transmigrare satagimus. Vnde curandum summopere est fratres mei. vt quia resurrectionis domini ꝛ saluatoris nostri tempus agnouimus quia eius solemnia celebramus continuis bonorum operum profectibus ad contemplandam eius celsitudinem transmigremus quia nostre resurrectionis tempus ignoramus quod tamen futurum nullo modo ambigamus. ꝛ omni quidem tempore ꝛ in hac precipue nocte sollicitas pro eius expectatione vigilias agamus. Obsecremus misericordiam illius qui susceptam pro nobis humiliter mortem: mox sublimiter superauit: vt nostre nos tempore resurrectionis de morte ad vitam transmigrare concedat. Rogemus eum quod pasca nostrum immolatus est christus vt ꝛ inchoata pascalis gaudij solemnia nos digne peragere. ꝛ per hec contingere ad gaudia prestet eterna. Inter hec vero notandum quod huius sanctissime noctis ac redemptionis nostre quam colimus solemnitas iam olim est in antiquo dei populo mistice designata. Cum enim idem populus diu fuisset egiptia seruitute grauatus. nec eum dimittere vellent egiptij ad liberum sui conditoris seruicium: tandem precepit ei dominus in celebratione pasche immolare agnum. eiusque carnes hac nocte assare ꝛ edere. eius sanguine qui esset fusus in limine postem domorum suarum vtrumque: ac superliminare pungere. atque intus paratum ac vigilantem: horam sue redemptionis expectare. quod dum faceret ecce noctis huius medio dominus adueniens percussis egiptiorum primogenitis liberauit populum suum a pondere

longe seruitutis atq3 ad terraz ꝓ
misse olim patrie perduxit in lēs
eum hanc noctem in memoriam
sue saluacōis omnibus annis im
molacōnem agni pascalis agere
solemnez. Que ꝓfecto redemptio
populi illius spūalis nr̄e redēpcō
nis q̄ resurgente a mortuis domi
no hac nocte cōpleta est: tipum
gessit. sicut etiā carnales eiusdez
populi oppressores egiptij: ditio
ra nequicie spiritalis arma desig
nant. quibꝫ subiectum sibi gen⁹
humanū impia damnacōne pre
mebat. Sz veniens agnus imma
culatus ihs xp̄s dignatus est im
molari ꝑ nobis. dedit sanguinez
suū nr̄e salutis preciū qui morte
ad tp̄s suscepta mortis impium
ꝑpetuo damnauit. mirandoq3 ac
desiderabili spectaculo agnus in
nocenter occisus: leonis q̄ occide
rat vires potenter attriuit. Agn⁹
q̄ tollit peccata mundi: leonē qui
intulit pc̄ā mūndo ↄfregit. agn⁹
qui nos sue carnis ⁊ sanguinis li
bamine ne peamus reficit: leonē
qui nos rugiens circuit. ⁊ quez de
nobis pdat inq̄rit. interficit. ag
nus q̄ sue mortis signum frontibꝫ
nostris ad decutienda tela morti
feri hostis imposuit. nam ⁊ idꝫ sā
guis agni legalis in limine supli
minari ⁊ vtroq3 poste domoꝝ in q̄
bus edebatᷓ iussus est poni vt eti
am qnadriptita sanguinis disti
ctio: quadrifidū dn̄ice passionis
vexillū. quo nos signati liberāmur
exprimeret: deiecit aduersariuz
nostre libertatis ⁊ pacis. qui insi
diatur nobis in occulto. sicut leo
in cubili suo. Sicuti ergo nocte
hac immolato agno in egipto: si
gnatis eius sanguine domibus fi
deliū: comestis eius carnibꝫ venit
dn̄s repente. ⁊ eos qui misterijs ce
lestis exortes manebāt puniens
e contra ꝑplm quem sacramentis
salutaribus imbutum vidit redeit.
ita nimiꝝ domin⁹ ⁊ redemptor nr̄
cū suum ꝑ nobis corpus ⁊ sang
uinem hostiā patri obtulisset: sb
uertit potentiā dyaboli satellituz
eius spirituuz viz immundoꝝ au
daciam ↄminuit. disiecit claustrē
inferni electos q̄ ibidē q̄uis in trā
quillitatis sinu tenebantᷓ eruit. ⁊
hac ipsa nocte resurgens a mortu
is: ad celestis rēgni gaudia redux
it. impleta ꝓphecia que dixit Ascē
dens in altum captiuā duxit cap
tiuitatē. nec iustos solū quos apꝰ
inferos inuenit abstulit: verū etiā
eis quos in carne adhuc positos
suos eē cognouit: necnō ⁊ nobis
quos in se credituros in fine tp̄m
preuidit. remediuz salutis: morte
sua ac resurrectōne ꝓcurauit. No
bis ⁊ anteq̄ crearemur spūalem
vite alimoniaz qua recrearemur
sacrauit. signuz victorie quo ab
hostiū insidijs muniremur para
uit: vite perhennis iter qd seq̄mur
aperuit. Vnde ⁊ ipsi merito nocte
hac redempcōis nostre memores
vigilijs domino dignis instam⁹
⁊ precibus. lectionibus diuinis.
que date nobis gratie munera
narrant audiendis operā dam⁹
nouam adoptionis plebē spūalis

egipti dominio subtractam: vni
vero dño fonte regnationis sacrã
m9: missaꝝ solemnia celebram9
corpus sacrosciũ ⁊ preciosuz ag
ni nostri sanguinẽ quo a peccatis
redempti sum9. denuo deo in pro
fectum nr̃e salutis immolam9. Et
qꝛ de resurrectionis dñice simul ⁊
ereptionis nr̃e misterijs: annua
solemnitate letamur: studeamus
carissimi hec eadẽ mistela interno
mentis amore ↄplecti. hec viuẽdo
semp tenere. hec quasi munda aĩ
malia nunc oris locuciõe ruminã
da: nunc cordis penetralib9 retra
ctanda seruemus. ⁊ ante omnia
talibus vitam ducere curem9 acti
bus: quib9 nostre q̊ꝫ resurrectio
nis euentum letantes mereamur
aspicere vt cũ tuba nouissima to
tum genus humanum excitans
ad tribunal iusti iudicis aduo
cauerit: nos a sorte reproboꝝ secer
nat: signũ eiusdẽ iudicis nr̃i quo
sacramur: a pena negligentiũ se
cernant vigilie quibꝰ aduentũ e9
expectam9. eisqꝫ digna vlcõe mul
ctatis: ipse nos ad mansionẽ sup
ne pacis quã ante secula ꝓmisit
inducat. qui viuit ⁊ regnat ⁊c̃.

In die sancto.

Scd̃m marcũ.

Jnillo tẽpore. maria
magdalena ⁊ maria Jacobi ⁊ sã
lome emerunt aromata: vt veniẽ
tes vngerent ihesum Et valde ma
ne vna sabbatoꝝ veniunt ad mo
numentum orto iam sole. Et dice
bant ad inuicẽ. Quis reuoluet no
bis lapidem ab ostio monumen
ti. Et respicientes viderũt lapidez
reuolutum. Erat quippe magnus
valde. Et introeuntes in monum̃
tum viderunt iuuenem sedentẽ in
dextris coopertum stola candida:
⁊ obstupuerũt. Et reliqua. Ome.
beati gregorij pape.

Vltis vobis lectionibꝰ
fratres carissimi perdi
ctatum loqui ↄsueui: ſꝫ
qꝛ lassescẽte stomacho
ea que dictauero legere ipse non
possum quosdam vestꝝ minus li
benter audientes intueor. Vnde
nunc a memetipso exigere cõtra
morem volo. vt inter sacra missa
rum solemnia lectionem scĩ euan
gelij non dictando: sed colloquen
do edisseram. sicqꝫ excipiat̃: vt lo
quimur. qꝛ collocutionis vox cor
da torpentia plus q̃ sermo lectio
nis excitat. ⁊ q̃si quadam manu
sollicitudis vt euigilent pulsat.
Et quidẽ ad hoc op9 me sufficẽ pos
se nõ video: sed tñ vires quas im
pericia denegat. caritas amministrat
Scio namqꝫ q̊ dixit. Aperi os tuũ.
⁊ ego adimplebo illud Bonum ẽ
opus nobis in voluntate fit. nã ex
diuino adiutorio erit in pfectiõe.
Dat loq̄ndi ausum: etiam resurre
ctionis dñice tanta solemnitas.
qꝛ ⁊ indignuz valde est: vt eo die
laudes debitas taceat lingua car
nis quo viz die caro resurrexit au
toris. Audistis fratres carissimi
qꝛ scẽ mulieres que dñm fuerant

secute cum aromatibus ad monu
mentū venerūt. ⁊ ei quē viuentē
dilexerant etiā mortuo studio hu
manitatis obsequunť. Sʒ res gest
ta aliq̄d in scā ecclesia signat gerē
dum. Sic quippe necc̄ est vt audi
amus q̄ facta sunt: quatenꝰ cogite
mus etiā q̄ nobis sint ex eoꝝ imi
tacōe facienda. Et nos ḡ in eū qui
ē mortuꝰ credētes: si odore virtutū
referti cū opinione bonoꝝ operū
dn̄m q̄rimus: ad monumentū ꝓ
fecto illius cū aromatibꝰ venimꝰ.
Ille aūt mulieres angelos vidēt q̄
cū aromatibꝫ venerunt. qꝛ viʒ ille
mentes supnoꝝ ciues aspiciunt
q̄ cū virtutū odoribꝰ ad deū ꝑ scā
desideria ꝓficiscunť. Nōndum vō
nobis est quid nā sit q̄ in dextris
sedere angelus cernitur. Quid nā
qꝫ ꝑ sinistrā nisi vita p̄ns. quid ve
ro ꝑ dextrā nisi ꝑpetua vita signa
tur. Vnde scriptum ē. Leua eius
sub capite meo: ⁊ dextera illiꝰ am
plexabiť me. Quia ḡ redēptor nr̄
iam p̄ntis vite corrupcōem trans
ierat: recte angelus q̄ nunciare ꝑ
hennē eius vitā venerat. in dextra
sedebat. Qui stola candida coop
tus apparuit quia festiuitatis no
stre gaudia nunciauit. Candor ei
vestis splēdorē denūciat nr̄e solē
nitatis Nr̄e dicamus an sue Sʒ vt
fateamur veriꝰ ⁊ sue dicamꝰ ⁊ no
stre. Illa quippe redēptoris nr̄i re
surrectio ⁊ nr̄ā festiuitas fuit: qꝛ
nos ad immortalitatē reduxit. ⁊ an
geloꝝ festiuitas extitit. qꝛ nos re
uocando ad celestia eoꝝ nūm im
pleuit. In sua ḡ ac nr̄ā festiuitate
angelus albis vestitus apparuit.
qꝛ dum nos ꝑ resurrectionem dn̄i
cam ad supna reducimur celestis
patrie damna reparantur. Sed q̄d
venientes feias affatur audiamꝰ
Nolite expauescere. Ac si apte di
cat. Paueant illi q̄ nō amant ad
uentū supnoꝝ ciuiū. ꝑtimescant
qui carnalibꝫ desiderijs pressi: ad
eoꝝ se societatē posse ꝑtingere de
spant. Vos aūt cur ꝑtimescitis:
que vestros cōciues videtis. Vnde
et angelū matheus apparuisse de
scribens ait. Erat aspectus eiꝰ sicut
fulgur: ⁊ vestimenta eius sic nix.
In fulgure enī terror timoris est:
in niue aūt blandimentū cando
ris. Quia vero oīps deus ⁊ terribi
lis est peccatoribꝰ: ⁊ blandus iu
stis: recte testis resurrcōis eius an
gelus ⁊ in fulgure vultus. ⁊ in cā
dore habitus demonstratur vt de ip
sa sua specie ⁊ terreret reprobos: ⁊
mulceret pios Vnde recte qꝫ popu
lum ꝑ deserta gradientē: colūna
ignis in nocte: ⁊ columna nubis
preibat in die. In igne enī terror
est. in nube aūt visionis lene blā
dimentum. Dies vero vita iusti: et
nox accipiť vita peccatoris. Vn̄ ⁊
cōuersis peccatoribꝰ paulus dicit
Fuistis aliqn̄ tenebre: nunc autē
lux in dn̄o. In die aūt ꝑ nubē co
lumna monstrata est: ⁊ in nocte
ꝑ ignem. qꝛ omnipotens deus et
blandꝰ iustis ⁊ terribilis appare
bit iniustis Istos in iudicio veniēs
ꝑ lenitatis mansuetudinē demul
cet. illos vero ꝑ iusticie districtio
nē terret. Sed iam quid angelus

subiungat audiamus. Jhesum q̄
ritis nazarenuz. Jhesus latino elo
quio salutaris ꝛ saluator interp̄
tatur. At vero multi tunc iħs dici
poterant. non tamen substantia
liter: sed nuncupatiue. Jdeo et lo
cus subiungitur. vt de quo ihesu
dictum sit manifestetur. Nazare
num. Et causam ꝑtinus subdidit
Crucifixum. Atq; addidit. Surre
xit non est hic. Non est hic dicit̃
p presentiam carnis: qui tamen
nusq̄ deerat p presentiam maies
tatis. Sed ite dicite discipulis eꝰ
ꝛ petro. q᷑ precedet vos in galileā.
Querendum nobis est cur nomi
natis discipulis petrus designat̃
ex nomine. Sed si hunc angelus
nominatim non exprimeret: qui
magistrum negauerat: venire in
ter discipulos non auderet Voca
tur ergo ex nomine ne desperaret
ex negatione. Qua in re cōsideran
dum nobis est: cur omnipotens
deus eum quem cuncte ecclesie p̄
ferre disposuerat: ancille vocem p
timescere. ꝛ seipsum negare permi
sit. Quod nimiꝝ magne esse actuz
pietatis dispensatione cognosci
mus. vt is qui futurꝰ erat pastor
ecclesie: in sua culpa disceret: qua
liter alijs misereri debuisset. Pri
us itaq; eum ostendit sibi ꝛ tunc
ceteris preposuit vt ex sua infirmi
tate cognosceret quam misericor
diter aliena infirma toleraret. Be
ne autem de redemptore nostro di
citur. precedet vos in galileam: ibi
euz videbitis sicut dixit vobis. Ga
lilea namq; transmigratio facta

interpretatur. Jam quippe redem
ptor noster a passione ad resurre
ctionem: a morte ad vitaz. a pena
ad gloriam. a corruptione ad in
corruptionē transmigrauerat. Et
prius post resurrectionem in gali
lea bene a discipulis videtur: quia
resurrectionis eius gloriam post
leti videbimꝰ: si modo a vitijs ad
virtutum celsitudinem transmig̃
mus. Qui ergo in sepulchro nun
ciatur: in transmigratione osten
ditur: quia is qui in mortificatiōe
carnis agnoscitur: in transmigra
tione mentis videtur Hec etenim
fratres carissimi pro tanta diei so
lemnitate: de lectionis euangelice
expositiōne transcurrimus: sed li
bet vt de hac solemnitate aliquid
subtilius loquamur. Due etenim
vite erant. quarum vnam noui
mus. alteram nesciebamꝰ. Vna
quippe mortalis est. alia immorta
lis. vna corruptiōnis. alia incorru
ptionis. vna mortis. alia resurre
ctionis. Sed venit mediator dei et
hominum homo xpristus ihesus
suscepit vnam: ꝛ ostendit alterā.
Vnam ptulit moriendo. ostēdit alte
ram resurgendo. Si igitur nobis
mortalem vitam scientibꝰ resurrectio
nem ꝑmitteret carnis: ꝛ tñ hanc
visibiliter non exhiberet: quis eꝰ
ꝑmissionibus crederet. Fratres ita
q; hō apparuit in carne: mori dig
natus ē ex voluntate: sed resurrexit
ex potestate ꝛ ostēdit exemplo qđ no
bis ꝑmisit in premio. Sz fortasse
aliquis dicat. Jure ille surrexit: q̄
cum deus esset: teneri a morte nō

potuit. Ad instruendam ergo ig
norantiā nostram ad roborandā
infirmitatē nostram sue resurrectō
nis exemplū nobis sufficere nolu
it. Solus illo in tpe mortuus est:
et tñ solus minime surrexit. Nam
scriptum est. Multa corpa scōꝝ
qui dormierant surrexerūt. Abla
ta sunt ergo oīa argumenta per
fidie Ne quis enim dicat. spaē de
se non debet homo qd in carne su
a exhibuit hō deus. ecce cū deo ho
mines resurrexisse cognoscimꝰ. et
quos puros fuisse homines nō du
bitamus. Si igit̄ membra nostri
redemptoris sumꝰ: presumamꝰ in
nobis qd gestum constat in capi
te. Si multū nos nō abijcimꝰ: spe
rare debemus in nobis nos membra
vltima qd de membris eius supe
rioribus audimꝰ. Ecce vero ad me
moriam redit qd crucifixo dei filio
iudei insultantes dicebant. Si rex
isrl̄ est: descendat de cruce et credi
mus ei. Qui si tunc de cruce descēde
ret: nimirum insultantibꝰ cedens vir
tutem patientie nobis nō demon
straret. Sed expectauit paululū.
tolerauit probra. irrisiones susti
nuit. seruauit paciam. distulit ad
miracōem. Et q̄ de cruce descendere
noluit: de sepulchro surrexit. Plꝰ
ē fuit de sepulchro surgere: q̄ de
cruce descendere. plus fuit mortem
resurgēdo destruere: q̄ vitam descē
dendo seruare. Sed cum iudei hunc
ad insultacōes suas de cruce descē
dere minime cernerent: cū morien
tem viderent: eū se vicisse credide
runt: nomen illius se q̄si extinxis

se gauisi sunt Sed ecce clarificatū
de morte nomen eius: p mundum
creuit. ex qua infidelis turba hoc
extinxisse se credidit. et q̄ gaude
bat occisū dolet mortuum qz hūc
ad suam gloriam cognoscit perue
nisse p penam Quod bene in libro
iudicū sampson illius facta signi
ficant. qui cū gazam ciuitatē phi
listinorum fuisset ingressus: phi
listei ingressum eius cognoscētes
ciuitatem repente obsidionibꝰ cir
cumdederūt. custodes deputauerūt
et sampson fortissimū se iam com
prehendisse gauisi sunt. Sed qd
sampson fecit agnouimꝰ Media
nocte portas ciuitatis abstulit: et
montis verticem ascendit. Quem
fratres carissimi in hoc facto. quē
nisi redēptorem nrm sampson il
le significat. Quid p philisteos
nisi iudeorum pfidia demonstrat.
Qui cū mortuum dominū viderent
eiusqz corpus in sepulchro iā posi
tum custodes ilico deputauerūt:
et eum q̄ auctor vite claruerat: infer
ni claustris retentum quasi samp
son in gaza deprehendisse sunt le
tati. Sampson vero non solum me
dia nocte exijt: sed etiā portas tu
lit. qz videlicet redēptor noster an
te lucē resurgēs non solū liber de
inferno exijt. sed ipsa etiā inferni
claustra destruxit. Portas tulit: et
mōtis verticē subijt. qz resurgēdo
claustra inferni abstulit. et ascen
dendo celorū regnū penetrauit. Hanc
ergo resurrectōnis eius gloriā fratres
carissimi. q̄ et prius demrābatur
signo. et pꝰ patuit ex facto tō mēte

diligamus: pro eius amore mori
amur. Ecce enim in resurrectione au
toris nostri ministros eius ange
los ciues nostros agnouimus Ad
horum ergo ciuium illam frequente
solemnitate festinemus: hijs cui nec
dum visione possumus desiderio et
mente iungamur. Transmigremus
ad virtutes a vitijs vt redemptorem
nostrum in galilea videre mereamur.
Adiuuet omnipotens deus ad vitam desi
derium nostrum qui pro nobis in mor
tem dedit vnicum filium suum. per
eundem ihesum christum dominum nostrum. qui
cum eo viuit et regnat deus in vni
tate spiritussancti per omnia secula se
culorum Amen.

Feria secunda.
Secundum lucam.

In illo tempore Duo
ex discipulis ihesu ibant in castel
lum quod erat in spacio stadiorum
sexaginta ab ierusalem nomine emaus
Et ipsi loquebantur ad inuicem de
hijs omnibus que acciderant. Et re
liqua. Omelia. beati gregorij pape.

In quotidiana vobis solemnitate
laborantibus pauca loquenda sunt
et fortasse hec vtilius proderunt. quia se
pe et alimenta que minus suffici
unt auidius sumuntur. Lectionis
ergo euangelice summatim sensum
statui non per singula verba discute
re: ne dilectionem vestram valeat ser
mo prolixior expositionis onerare.
Ecce audistis fratres carissimi. quia
duobus discipulis ambulantibus
in via non quidem credentibus: sed tamen

de se loquentibus dominus apparuit. sed
eis speciem quam recognoscerent non
ostendit. Hoc ergo egit foris dominus in ocu
lis corporis quod apud ipsos agebatur
tur in oculis cordis Ipsi namque a
pud semetipsos intus et amabant
et dubitabant. eis autem dominus et foris
presens aderat. et quis esset non osten
debat De se loquentibus presentiam ex
hibuit: sed de se dubitantibus cog
nitionis sue speciem abscondit Ver
ba quidem contulit. duriciam intellectus
increpauit. scripture sacre misteri
a que de ipso erant aperuit. et tamen quia
adhuc in eorum cordibus peregri
nus erat a fide: ire se longius finx
it. Fingere namque componere dicimus.
vnde et compositores luti figulos
vocamus. Nihil ergo simplex ve
ritas per duplicitatem fecit: sed ta
lem se eis exhibuit in corpore: qua
lis apud ipsos erat in mente Pro
bandi autem erant si hij qui eum
et si necdum vt deum diligerent: sal
tem vt peregrinum amare potuissent
Sed quia extranei esse a caritate non
poterant: hij cum quibus veritas
gradiebatur: eum ad hospicium
quasi peregrinum vocant Cur au
tem dicimus vocant: cum illic scri
ptum sit et coegerunt illum. Ex quo
nimirum exemplo colligitur. qui
a peregrini ad hospicium non so
lum inuitandi sunt: sed etiam tra
hendi. Mensam ponunt. cibos of
ferunt. et deum quem sacre scrip
ture expositione non cognouerant
in panis fractione cognoscunt.
Audiendo ergo precepta dei illu
minati non sunt: faciendo illuminati

sunt. q2 scriptuz est. Non audito
res legis iusti sunt apud deū: ß fa
ctores legis iustificabunt. Quisqs
ergo vult audita intelligere festi
net ea q̄ iā intelligere potuit ope
implere. Ecce dn̄s non ē cognitus
dum loquetur. a dignatus ē cog
nosci dum pascit. Hospitalitatē
ergo fratres carissimi diligite. ca
ritatis opa amate. Hinc enim per
paulū dicitur Caritas fraternita
tis maneat i vobis. a hospitalita
tem nolite obliuisci. p hanc qdā
placuerūt: angelis hospicio rece
ptis. Hinc petrus ait. Hospitales
inuicē sine murmuracōe. Hinc ip
sa veritas dicit Hospes fui a susce
pistis me. Opinata res ē valde. a
senioꝝ nostrorum nobis relacōe
tradita. Quidā paterfamilias cū
tota domo sua magno hospitali
tatis studio seruiebat. Cumqꝫ ei
quotidie ad mensā suam pegri
nos susceperit: quodā die peregri
nus quidā inter alios aduenerit:
ad mensā ductus est. Dumqꝫ pa
terfamilias ex humilitatis cōsue
tudine aquā vellet in eius manibꝫ
fundere conuersus vrceū accepit sed
repente eū in cuius manibꝰ aquā
fundere volebat nō inuenit. Cūqꝫ
hoc factū secū ipse miraret: eadem
nocte ei dn̄s p visionē dixit Ceteris
diebꝰ me in mēbris meis. hester
no aūt die me in memetipō susce
pisti. Ecce in iudiciū veniens dicit
Qd vni ex minimis meis fecistis:
m̄ fecistis. Ecce ante iudiciū cum
p membra sua suscipitur: suscep
tores suos etiam p semetipsū req̄

rit. a tn̄ nos ad hospitalitatis gra
tiā pigri sumꝰ Pensate fratres q̄n
ta hospitalitatis virtus ē. Ad mē
sas vestras xp̄m suscipite: vt vos
ab eo suscipi ad conuiuia etna va
leatis. Prebete mō pegrino xp̄o
hospiciū vt nos in iudicio non q̄i
pegrinos nesciat: ß vt ꝓprios reci
piat ad regnū. Tu

Feria tercia.
Scdm lucam.

n illo tēpe Stetit

ihs in medio discipuloꝝ suoꝝ. a
dixit eis. Pax vobis. ego sum: no
lite timere. Et reliqua. Ome. vene
rabilis bede.

Loriaz sue resurrectōis dn̄s
et redemptor nr̄ paulatī
discipulis a p incremen
tum tpis ondit. q2 nimiꝝ tanta erāt
virtus miraculi: vt hanc repente
totam cape fragilia mortaliuz pe
ctora non possent. Consulens igi
tur ipse imbecillitati q̄rentium. p̄
mo venientibꝰ ad monumentum
a feminis suo amore feruentibus
a viris reuolutum lapidem. a ab
lato suo corpe lintheamina quibꝫ
inuolutum erat sola posita mon
strauit. deinde curiosis querentibꝫ
feminis. a de eo qd inuenerāt mē
te consternatis: angelorū visionem
ondit. qui illum resurrexisse certa
manifestacōe patefacerent. ac sic
precurrente fama patrate resurre
ctionis tandē ipse dn̄s virtutuz a
rex glorie apparens: quanta potē
tia mortē quam ad horam gusta
uerat deuicisset aperuit. Et quidē

quantum ex euangelice serie lcõ
nis inuenimus quinquies ipsa q̃
resurrexit die visus est hominib⁹
Primo marie magdalene ad mo
numentũ: qñ ei desideranti pedes
eius amplecti dictuꝫ est. Noli me
tangere. nondũ enim ascendi ad
patrem meum. Deinde duab⁹ a mo
numento currentib⁹: nunciare di
scipulis q̃ ab angelis de perfecta
eius resurrectiõe didicerant. De qui
bus scriptũ est. q̄ accesserunt et
tenuerũt pedes eius ⁊ adorauerũt
eũ Apparuit ipso die aduesperan
te duobus euntib⁹ in castellum
emaus. qui eũ ad hospitiũ vocan
tes: in panis fractione cognoue
runt. Apparuit ⁊ petro. Qd si euã
gelista qñ vel vbi factũ sit minime
designauerit: tñ q̄ factũ sit nõ ta
cet. scribens q̄ cũ prefati duo dis
cipuli cognito dño in emaus sta
tim redissent ihr̃lm: inuenerunt
ꝯgregatos vndecim: ⁊ eos q̃ cum
ipsis erant dicentes q̄ surrexit do
min⁹ vere ⁊ apparuit symoni. Ac
deinde subiũgit. Et ipsi narrabãt
que gesta erant in via: ⁊ quõ co
gnouerunt eũ in fractione panis
Statimq̃ꝫ annectit q̃ntam ei⁹ ap
paritiõem. de qua mõ cũ legeretur
audiuim⁹ ita incipiens. Dum hec
aũt loquunt̃ ihs stetit in medio
eoꝝ ⁊ dixit eis. Pax vobis. ego sũ
nolite timere. Vbi primo notan
dum ⁊ diligẽter memorie cõmen
dandũ est q̄ de se loq̃ntib⁹ disci
pulis dñs astare in medio ⁊ p̄nti
am sue visionis reuelare dignat⁹
ẽ. Hoc est enĩ qd fidelib⁹ cunctis
alibi ꝑmisit dicẽs. Vbi sunt duo
vel tres ꝯgregati in noĩe meo ibi
sum in medio eoꝝ. Ad ꝯfirmãdã
namq̃ꝫ fidei nr̃e ꝯstantiam qd sẽp
agit p̄ntia diuine pietatis: aliqñ
etiã p̄ntia voluit corꝑalis oñdere
visionis. Nam ⁊ de nobis q̃muis
porro infra apostoloꝝ pedes iacẽ
tibus hoc ipsũ eius misericordia fi
eri ꝯfidere debemus: ipsum videlicet
esse in medio nostri quotienscun
q̃ꝫ ꝯuenientes in noĩe illius ꝯgre
gamur. Nomen quippe illius est
ihs .i. saluator. Et cũ de acquisitio
ne ꝑpetue salutis locuturi cõuenim
mus: ꝯstat nimiꝝ q̄ in noĩe ihu
ꝯgregamur. Nec dubitare phas
est de hijs q̃ ipse amat ꝯferentib⁹
nobis esse p̄ntem ⁊ tanto vtiq̃ꝫ ve
rius q̃nto ea q̃ ore ꝓferimus: ꝑfe
ctiori corde retinem⁹. Deinde viden
duꝫ q̄ apparens saluator discipu
lis: pacis eis statim gaudia mã
dat: idipsũ celebrata immortalita
tis gloria iterans q̄ ad passionẽ
mortis itur⁹ quasi pign⁹ eis speci
ale salutis ac vite ꝯmendauerat
dicens. Pacẽ relinquo vobis. pa
cem meam do vobis. Cuius grati
am muneris eoq̃ꝫ nato visi mox
pastorib⁹ angeli predicabãt lau
dantes deũ ⁊ dicẽtes. Gloria in ex
celsis deo. Et in terra pax hoib⁹ bo
ne voluntatis. q̄ nimiꝝ tota redẽ
ptoris nostri in carne dispensatiõ
mundi est reconciliatio. Ad hoc
quippe incarnatus. ad hoc pass⁹.
ad hoc resuscitatus ẽ a mortuis vt
nos q̃ peccando irã dei incidim⁹: ip
se recõciliãdo ad dei pacẽ reducẽt

Vnde recte ⁊ a ꝓpheta pr̄ futuri se
culi princeps pacis noiatur Et a
pl̄s de eo scribens. hijs q̄ ex genti
bꝰ crediderant ait. Et veniens euā
gelisauit pacē vobis qui longe fu
istis. ⁊ pacem hijs qui ꝓpe: qm̄ ꝑ
ipsum hēmus accessum ambo in
vno spū ad prēm. Apparente aūt
sibi dn̄o cturbati ⁊ territi discipu
li existimabant se spm̄ videre. ag
noscētes quidē dn̄m esse q̄ apparu
it. sed putantes q̄ nō in corpis eū
sed spūs sui sbā viderent. i. q̄ non
corpus ipsiꝰ qd̄ defunctū ⁊ sepul
tum nouerant: iam resuscitatū ā
morte cspicerent: s; spiritum poti
us quem relicto corpe in manus
patris cmendauerat: pre oculis
haberent. Sed hunc eoꝝ errorem
simul ⁊ pauorē quo ad nouaꝫ in
cognitamq; visionē fuerant ꝑcul
si: benigna mgr̄ pijssimus grā cō
solacōis ⁊ ammonicōis absterge
re curauit. Quid inq̄ens turbati es
tis: ⁊ cogitacōes ascēdūt in corda
vestra. Videte manus meas ⁊ pe
des. q̄ ego ipse sum. Non autē si
ne causa manus suas ⁊ pedes po
tius q̄ vultum quem eq; nouerāt
eos videre ac recognoscere iubet:
sed vt visis clauoruꝫ signis quibꝰ
cruci erat affixus non solū corpꝰ
esse qd̄ videbant: sed vt ipsum do
mini sui corpus quod crucifixuꝫ
nouerant intelligere possent. Vn
de bene iohannes dnīce apparitio
nis memoriam faciens: latus q̄ꝫ
suum qd̄ a milite fuerat vulnera
tum: discipulis eum ondisse phi
bet: vt quo plura notissime passi

onis ac suscepte mortis indicia co
gnoscerent: eo certiori patrate iaꝫ
resurrectiois ac deuicte mortis fide
gauderent. Qui vt illos ꝑ omnia
de fide resurrcōis certos redderet:
non tantum oculis intuendum:
sed attrectandum q̄ꝫ manibꝰ cor
pus qd̄ immortale illis ondebat
exhibuit dicens Palpate ⁊ videte
q̄ spiritus carnem ⁊ ossa non ha
bet sicut me videtis habere: quate
nus gloriam resurrcōis predica
turi. modum q̄ꝫ nobis resuscitati
corporis qualis esset sperandus
absq; omni ambiguitate mōstra
re valerent. Vnde cū magna fidu
cia beatus iohēs apostolus audi
tores suos ad sequenda fidei ⁊ veri
tatis quam didicit archana pro
uocat dicens Quod fuit ab inicio
qd̄ audiuimꝰ et vidimꝰ oculis no
stris. qd̄ ꝑspeximus. ⁊ manꝰ nr̄e
tractauerūt de verbo vite. Solent
aūt gētiles hoc in loco simplicita
ti fidei nr̄e. deceptionū tendere laq̄
os dicēdo Qua temeritate confidi
tis. q̄ xpristus quem colitis vio
de puluere corpa possit incorrup
ta reducere: qui nec suoꝝ vulneꝝ
q̄ in cruce suscepit potuit cicatrices
obducere: s; resuscitato vt dicitis
suo corpe a mortuis signa adhuc
mortis mee non celauit. Quibꝰ rn̄
demus. q̄ xp̄s cum op̄s sit deus ⁊
nostra vt ꝓmisit corpa de corrup
tione ad incorrupcōem. de morte
ad vitam. de terre puluere celestē
suscitabit ad gloriam. ⁊ suum qd̄
moriendo exuerat corpus quale
voluit reuocauit ad vitam. Quod

cũ abolitis passionis indicijs ost
dere discipulis possz. certe vtique di
spensatiõis gratia passionis in eo
maluit indicia reseruare. Primo
viz vt discipuli qui hec videbant:
manifeste possent dinoscere non
spm̃ sine corpe: sed corpus eẽ spi
ritale qd videbant. certamque fidez
pacte resurrectõis eius. certam spez
future omnium hoim resurrectõnis
mundo predicarent. Deinde vt ipẽ
dñs et deus noster ihesus xp̃s qui
in humilitate patrem interpellat
pro nobis: ostẽsis vulnerum suoꝝ
cicatricibꝫ: quantum ꝓ humana
salute laborauerit: ei ppetuo demõ
stret. miroque et ineffabili nobis or
dine eum q̃ nil vnq̃ pt obliuisci.
q̃ sp misereri patus est: absque in
termissione ammoneat q̃ꝫ ogrue
hoibus misereat̃. quoꝝ pticeps
nature doloris et passiois ipse dei
filiꝰ effcũs sit. ꝓ quibus ipse ofli
gens: mortis impiuz moriendo ꝓ
strauit. Tercio vt oẽs electi ppe
tua btitudine suscepti: videtes in
deo ac dño suo signa passiois nũ
q̃ꝫ illi gratias agere desistant: per
cuius mortẽ se viuere cognoscũt.
sicque fieri valeat: qd voce totius ec
clesie cantat ꝓpheta in psalmis Mi
sericordias dñi ineternũ cantabo.
Ad extremum vt etiaz reprobi in
iudicio signa eiusdez passionis
aspiciant. sicut scriptuz est. Vide
bunt in quẽ transfixerũt. ac se iu
stissime dãnandos intelligãt: nõ
soluz hij q̃ ei impias intulere ma
nus: sed et illi q̃ vel suscepta eius
misteria ꝓ nihilo otemnunt vel si

bi oblata: nunq̃ꝫ suscipe curarũt
vel etiã maiore impietate in eos q̃
susceperant odijs: ac psecutionibꝰ
extinguere aut corrũpe laborãt
Non ergo fallit fides resurrectõnis
xp̃i. non decipit nos spes resurrectõ
nis nr̃e. qz deus pater et dominum
suscitauit. et nos suscitabit per vir
tutem suam. Et sicut alibi idẽ apo
stolus ait. qd si spiritꝰ eius inq̃t
q̃ suscitauit ihesuz a mortuis viui
ficabit. et mortalia corpora vestra
ꝓ inhabitantem spiritum eius in
vobis. Quod de electis specialiter
dictum ostat: qm̃ q̃dem omnes re
surgemus: non autez omnes im
mutabimur: sed soli q̃ nunc spiri
tus sancti inhabitatione regunt̃.
tunc in eterne vite beatitudĩe: ma
iori eiusdez spiritus gratia suble
uantur. Igitur dominus ad cõfir
mandam resurrectionis fidem: se
ipsũ viuum discipulis prebuit. v̾
ba exhortatõnis attulit. vestigia
passionis non solum intuenda:
sed et palpanda demõstrauit. Sz
infirma adhuc eorum precordia:
nouitatez tante potentie cape ne
queunt. magisque mirari pre gau
dio quod videbant: q̃ꝫ credere qd
docebantur incipiunt. Veꝝ dñs
ne quid in eorum mente resideret
ambigui: sumptis etiã epulis co
medit coraz eis vt si visibꝰ oculo
rum si suorum tactibꝫ nõ crederẽt
digitoꝝ vel alimentoꝝ carnaliũ
pceptõe carnẽ esse q̃ apparuit og
noscerẽt Quam te frẽs cauenda ẽ
heresis stulta cherintianoꝝ ne q̃s
viz pueriliter desipiens estimet v̾

mediatoris dei & domini nostri cor
pus excitatum a mortuis: susten
taculo eguisse ciborū. vel nostra
post resurrectionem corpora in vi
ta & conuersatione spiritali escis
reficienda carnalibus vbi diuine
cōtemplatio claritatis esurire & si
tire. sicut & bonorum ceterorum pe
nuriam pati nullatenus sinit Vn
de ardentissimus vite illius ama
tor. de sua certus deuocōne deo spe
letabundus loquitur. Ego autē
cum iusticia apparebo in conspcū
tuo. satiabor dum manifestabit
gloria tua. Et philippus eodē fer
uens amore. Domine inquit ostē
de nobis prēm & suffic nob. Simpli
citer itaq & pie sentiendum est: re
suscitatū a morte: & immortale iā
factum corpus dn̄icum nullam q̄
dem necessitatē: attamen faculta
tem habuisse vescendi. ideo q vbi
oportunitas ꝓbande substantie
naturalis exigebat cibis esse ēfe
ctum. qui nimirū cibi nullum sa
gine adiumentum: vt mortalium
corporibus solent illi prebuerint: s
quomodo in ignem missa aqua:
ita mox ꝯmesti spiritali eius sint
virtute absūpti. Sz & nostra pꝰ
resurrectionē corpora celesti glori
a ꝑdita: credendū est ad quicq̄d
voluerint: agendum esse potētia
ad perueniendum vbicunq libue
rit esse promptissima: sed q tunc
nulla manducandi necessitas vel
vtilitas aliunde potest incurrere:
nullatenus immortale seculum ci
bis mortalibus esse fruiturū: vbi
filijs resurrectionis non aliā esca

& potus: q vita & salus. gaudiū.
pax & omnia bona q illud nimirū
sit quod in psalmo canitur. Beati
qui habitant in domo tua in secu
la seculorū laudabunt te. Et iterū.
Videbitur deus deorum in syon.
Vnde & apostolus illius seculi ar
chana scribens ait. Quando erit de
us omnia in omnibus. Expleta au
tem refectione dominus adhuc ex
hortacōis mōita subiunxit dicēs.
Hec sunt verba que locutus sum
ad vos cū adhuc essem vobiscum
& cum mortali adhuc & passibili
carne vestri essem similis. quoni
am necesse est impleri omnia que
scripta sunt in lege moysi. & ꝓphe
tis & psalmis de me Omnem mgr̄
veritatis tollit scrupulū simulati
onis. vndiq veritatis iura ꝯfirt.
Videt. palpat. reficitur. sermo ex
hortacōis per singula prebet. & ne
solū eius testimoniū minꝰ suffice
re putaret: etiā moysi & ꝓphetarū
autoritas qui eius incarnacōem.
passionē. & resurrectionē suis pre
signauerūt scriptis. ad mediū ꝑ
ducitur. Ne vero ad intelligenda
horū mistica dcā tardi forte rema
nerent. sensum q illis quo hec in
telligere possent aperuit. Quo fcō
nil vltra prisce dubietatis in eorū
mente residere ꝑmisit: nec tn̄ illis
adhuc rationē passionis ac resur
rectionis sue reddere desistit Nam
sequitur. Et dixit illis. Qm̄ sic scri
ptum est. & sic oportebat xp̄um
pati & resurgē a mortuis die terci
a & predicari in noīe eius penitēn
tiam & remissionem peccatorū in

omnes gentes. Ideo aũt xp̃istuz pati ⁊ resurgere oportebat a mortuis. q̄ꝛ impossibile erat mundũ saluari nisi deus hõ veniret que in hõis habitu apparens ⁊ hoies qui essent diuina instrueret. ⁊ mortẽ vt hõ suscipiens diuina virtute re uinceret. sicq; in se credentes ⁊ ad cõtemptum subeunde mortis accẽderet. ⁊ certitudine sp̃ande resurrẽctionis ac vite ꝑpetis aĩaret. Quo enĩ aptius exemplo poterant hoi nes ad fidẽ ꝑticipande glorie ⁊ ꝓmerende vite immoꝛtalis erigi: q̄ꝫ cũ ipsum deũ cognoscerent: humanitatis ac moꝛtalitatis sue factũ fuisse ꝑticipem. Quo efficatiꝰ ordine ad toleranda ꝓ sua salute aduersa q̄ q; ꝓuocarentur. q̄m cũ autorem suum didicissent: ꝓ eoꝝ salute innumera ab impijs gña ꝓbroꝝ ⁊ ipsã mortis subisse sententiam. Qua ratione ꝯgruentius spem resurrectõnis accipent. q̄ꝫ cum eius se sacramentis ablutos ⁊ sanctificatos eius corpori adunatos esse meminissent. q̄ ꝓ ipsis morte gustata: citius exemplũz resurgendi a morte preberet. Oportebat itaq; pati xp̃m ⁊ resurgẽ a mortuis die tercio. Et predicari inquit in noĩe eius penitentiã: ⁊ remissionem in omnes gentes. Qui nimiruz ordo erat necessarius: vt prius ꝓ salute mundi sanguis funderetur xp̃i ꝑq; eius resurrectõem ⁊ ascensionẽ patefieret hoibus celestis ianua regni. ⁊ sic demum mitterentur: q̄ cunctis ꝑ orbem nationibꝰ verbũ vite predicarent. ac sacramenta fidei quibꝰ saluari atq; ad gaudia superne patrie possent attingere ministrarent: cooꝑante ipso mediatore dei ⁊ hoim hoie ihũ xp̃o: q̄ viuit ⁊ regnat cum p̃re in vnitate spũssancti deus ꝑ oia. s. s. amen.

Feria quarta
Scdm iohem

In illo tẽpore manifestauit se iteꝝ ihesus discipulꝭ suis ad mare tiberiadis. Manifestauit aũt sic. Erant siꝭ symon petrꝰ ⁊ thomas qui dr didimꝰ ⁊ nathanael qui erat a chana galilee ⁊ filij zebedei. ⁊ alij ex discipulis eius duo. Dicit eis symon petrus Vado piscari. Et reliqua. Omelꝭ. beati gregorij pape.

Lectio sc̃i euãgelij q̄ modo in auribꝫ vestris lecta est fratres mei q̄stione aĩm pulsat: sed pulsacõne sua vim discrecõis indicat. Queri etenim põt cur petrus q̄ piscatoꝛ ante ꝯuersionẽ fuit: post ꝯuersionẽ ad piscationẽ redijt. ⁊ cũ veritas dicit. Nemo mittens manum in aratꝝ. et aspiciens retro aptꝰ est ĩ regno dei cur repetijt qđ dereliquit. Sed si virtus discrecõis inspicitur: cito videtur. q̄ꝛ nimiꝝ negociũ quod añ ꝯuersionẽ sine peccato extitit: hoc etiam post ꝯuersionez repetẽ culpa nõ fuit. nam piscatorẽm petrum. matheũ vero thelonariũ scimus. Et pꝰ ꝯuersionem suam ad piscacõem petrus redijt. Matheꝰ vero ad thelonij negociuz nõ re

sedit· qz aliud est victum p pisca
tionez querere · aliud thelonij lu
cris pecuniã augere· Sunt enĩ ple
raqz negocia que sine peccatis ex
hiberi aut vix aut nullaten⁹ pñt·
Que ergo ad peccatũ implicant:
ad hec necesse est vt post ↄuersio
nem animus non recurrat Queri
eẽ potest cur discipulis in mari la
borantibus post resurrectionez su
am dñs in litore stetit: qui ante
resurrectionẽ suam coraz discipu
lis in fluctib⁹ maris ambulauit·
Cuius rei ratio festine cognoscit̃·
si ipsa que tunc inerat cã penset·
Quid enĩ mare nisi pñs seculũ de
signat: qd se casuũ tumultibus ꝛ
vndis vite corruptibilis illidit.
Quid p soliditatẽ litoris nisi illa
ppetuitas quietis eterne figurat̃
Quia igitur discipuli adhuc fluc
tibus mortalis vite inerãt: in ma
ri laborabant· Quia autem redẽp
tor noster iam corrupcõm carnis
excesserat: post resurrectionẽ suã
in litore stabat· Ac si ipsum resur
rectionis sue misterium rebus di
scipulis loqueretur dicens· Jam
vobis in mari non appareo· qz võ
biscum in pturbationis fluctib⁹
non sum. Hinc est qꝫ in alio loco
post resurrectionem suam eisdez
discipulis dicit Hec sunt verba q̄
locutus sum ad vos cuz adhuc es
sem vobiscum· Neqz enim cum ip
sis non erat: quibus presens cor
poraliter apparebat: sed tamen iã
se cum ipsis esse denegat: a quo
rum mortali corpe carnis immoꝛ̃
litate distabat· Qz illic cum ipsis

positus fatetur non se esse cum ip
sis· hoc qꝫ hic situ corpis indicat:
cũ adhuc eis nauigantib⁹ esse se
iam in litore demrat Facta est au
tem discipulis piscationis mag
na difficultas: vt magistro veniẽ
te fieret ammirationis magna sb
limitas. Qui ptinus dixit· Mittite
in dexteram nauigij rethe: ꝛ inue
nietis· Bis in sancto euangelio le
gitur· qz dñs iussit vt ad piscand
rethia mitterent̃· ante passionez
videlicet ꝛ post resurrectionẽ· Sed
priusqꝫ redemptor nr̃ pateretur ꝛ
resurgeret mitti quidẽ rethẽ ad pi
scandũ iubet· sed vtrum in dexterã
an in sinistrã mitti debuisset non
iubet· Post resurrectionẽ vero dis
cipul̃ apparẽs mitti rethe in dexm̃
iubet· Jn illa piscatione tanti cap
ti sunt: vt rethia rumperentur· in
ista autem ꝛ multi capti sunt ꝛ re
thia tamen rupta non sunt· Quis
vero nesciebat bonos dextera: ac
malos sinistra figurari. Jlla igit̃
piscatio in qua specialiter in quã
partem mitti rethe debeat non iu
betur presentem ecclesiam desig̃t:
que bonos simul ꝛ malos colligit
nec eligit quos trahat· qz quos
eligere possit ignorat· Hec autem
piscacõ post domini resurrectionẽ
facta: in solam dexteram iussa est
quia ad videndam claritatis ip
sius gloriam: sola electorum eccle
sia pertingit: que de sinistro ope
re nil hz· Jn illa piscacõe pre mlti
tudie pisciũ rethe rũpit̃ qz nũc ad
fidei ↄfessionẽ eẽ cũ elc̃is reprobi
tanti intrant· qui ipsam qꝫ ecc̃am

heresibus scindant. In ista vero
piscacōe ⁊ multi pisces et magni
capiunť: ⁊ rethe non rumpiť. quia
scā electoꝝ ecclesia in cōtinua au
toris sui pace requiescens: nullis iā
dissensionibꝫ laniať. Captis aūt
tam magnis piscibꝰ ascendit sy
mon petrus ⁊ traxit rethe in terrā
Jam credo ꝙ vestra caritas aduer
tat quid est ꝙ petrus rethe ad ter
ram trahit. Ipsi quippe scā eccīa
est cōmissa. ipsi quippe specialiter
dr. Simon iohīs amas me. pasce
oues meas. Qd ergo postmoduꝫ
aperiť in voce: hoc nunc signať in
ope. Quia ḡ predicator eccē nos
a mundi huiꝰ sepat fluctibus: ni
miꝝ necē est vt rethe plenū pisci
bus petrus ad terram ducat. Ip
se em̄ pisces ad soliditatē litoris
ptrahit. quia scē predicacōnis voce:
stabilitatē eterne patrie fidelibꝰ
ōnt Hoc egit verbis. hoc egit epi
stolis. hoc agit quotidie miracu
loꝝ signis. Quotiens per eū ad a
morē quietis eterne ꝯuertimur:
q̄tiens a terrenaꝝ reꝝ tumultibꝫ
sepamur. quid aliud ꝙ missi in
tra rethe fidei: vt pisces ad litꝰ tra
himur. Sed cū rethe magnis pi
scibꝫ plenū dr: additur ⁊ q̄ntis. s.
centū. liij. A magno misterio nu
merus nō vacat sed intentos nos
tanti misterij ꝓfūditas expectat
Neqꝫ etenim q̄ntitatis summam
sollerter euangelista exprimeret
nisi hanc sacramento plenā esse
iudicasset. Scitis nāqꝫ ꝙ in testa
mēto veteri omnis opatio p deca
logi mandata pcipiť. in nouo

aūt eiusdem opationis virtus p
septiformem grām spūssc̄ī multi
plicatis fidelibꝰ datur. queꝫ ꝓphe
ta denuncians dicit. Spūs sapie
⁊ intellcūs. spūs ꝯsilij ⁊ fortitudi
nis. spūs sciē et pietatis. ⁊ reple
bit eum spūs timoris domini. Sꝫ
ille in hoc spū opationem pcipit
qui fidē trinitatis agnoscit: vt et
pr̄em ⁊ filium ⁊ eundem spm̄ san
ctū vnius virtutis credat: vnius
sb̄ne esse fateatur. Quia igiť sep
tem q̄ supius diximꝰ p nouum te
stamentū latiꝰ data sunt. deceꝫ ve
ro p vetus precepta oīs nrā virtꝰ
⁊ opatio p decem ⁊ septē pōt ple
ne ꝯprehendi Ducamus ergo per
trigonum decem ⁊ septem. ⁊ veni
unt quinquaginta vnum. Qui ꝓ
fecto numerus a magno misterio
non vacat. quia in testamento veteri
legimus ꝙ annus quinq̄gesimꝰ
iubileus vocari iussus est in quo
videlicet cunctus populus ab om
ni opatione quiesceret. Sed vera
requies in vnitate est. diuidi q̄p
pe vnum nō potest Vbi enim scis
sura diuisionis est: vera requies
non est. Ducamus igitur per tri
gonum quinquaginta ⁊ vnum ⁊
fiunt centum quinquaginta tres
Quia igitur ⁊ omnis operacō no
stra in fidem trinitatis exhibita:
ad requiem tendit: decem ⁊ septē
ter ducimus: vt ad quinquagin
ta vnum venire debeamꝰ. Et quia ve
ra nostra requies tunc est: cuꝫ ip
saꝫ iam claritatē trinitatis agnos
cimus: quam in vnitate diuinita
tis eē certum tenemꝰ. l. ⁊ vnū ter

duximus. ꝛ electoꝝ summā in su
pna patria quasi centū quinqua
ginta triū pisciū numeꝝ tenemꝰ.
Pꝰ resurrectionē ergo dm̄ missuz
rethe: dignū fuit vt tot pisces ca
pet quot solummō electos ciues
supne patrie designarent Int hec
vero ꝛ hesterna sc̄i euāgelij lectio
ꝛ hodierna nos ammonet vt vigi
lanter demus inspicere cur dn̄s ꝛ
redēptor nr̄ post resurrc̄oem suaz
piscē assum legitur ꝯmedisse. Nō
em̄ vacat a misterio q̄d iterat in
facto. In hac etenim lectione pa
nez ꝛ assum piscē: in illa vero que
hesterna die lecta est cum asso pi
sce etiam fauum mellis comedit.
Quid aūt credimus piscē assum si
gnare nisi ipsū mediatorem dei ꝛ
hoim̄ passum. Ipse em̄ latere di
gnatus est in aquis gn̄is huma
ni. capi voluit laqueo mortis nr̄e
ꝛ quasi tribulacōe assatus ē tpe
passionis sue Sz qui piscis assus
fieri dignatus ē in passione fauꝰ
mellis nobis extitit in resurrectio
ne An qui in pisce asso figurari vo
luit: tribulacōem passionis sue i
fauo mellis vtramqꝫ naturā exp̄
mere voluit psone sue. Fauꝰ em̄
mel in cera est. mel in cera: diuini
tas est in hūanitate. Q̄d ab hac
qꝫ lectione non discrepat. Nā pi
scē comedit: ꝛ panem. Qui enim
assari vt piscis potuit ex humani
tate pane nos reficit ex diuinitate
qui ait Ego sum panis viuus q̄ de
celo descendi. Assum ergo piscem
comedit ꝛ panem. vt ipso suo ci
bo nobis ostenderz q̄ ꝛ passionē

ex nostra humanitate ptulit. et
refectionē nostram ex sua diuini
tate procurauit. Quod si vigilanter
inspicimus. nobis qꝫ qualiter ad
imitandum ꝯgruit videmus. Sic
em̄ sua redemptor indicat: vt imi
tationis viam nobis sequentibꝰ
seruet. Ecce in cibo suo dominꝰ no
ster pisci asso ꝯiungere fauuz vo
luit. q̄ videlicet illos in suo corpe
ad eternam quietem suscipit. qui
cum hic tribulationes ꝓ deo sen
tiunt: ab amore interne dulcedis
non recedun . Cum asso pisce fa
uus sumitur. q̄ qui hic afflictio
nem ꝓ veritate suscipiunt: illic dl
cedine vera satiantur Notandum
qꝫ q̄ vltimum ꝯuiuium dominus
cū septem discipulis habuisse de
scribitur. Petrus nāqꝫ ꝛ thomas
nathanael. filij zebedei. et alij ex
discipulis eiꝰ duo in eo fuisse me
morantur. Cur autem cum septē
discipulis vltimum ꝯuiuium cele
brat: nisi q̄ eos tm̄modo qui sep
tiformi gr̄a spiritus sancti pleni
sunt: futuros secum in eterna refe
ctione denunciat. Septem qꝫ die
bus omne hoc tps euoluitur. et
sepe septenario nūo pfectio desig
tur Illi ergo vltimo ꝯuiuio de p̄n
tia veritatis epulant: qui nunc p
fectionis studio terrena transcen
dunt. quos mundi hꝰ amor non
ligat. quibꝰ ꝛ si vtcumqꝫ p temp
tamenta obstrepit cepta eoꝝ desi
deria nō retūdit. De hoc extremo
ꝯuiuio alias p iohem dicitur Be
ati qui ad cenam nuptiarum ag
ni vocati sunt Idcirco enim nō ad

prandium: sed ad cenam vocatos
narrat. quia nimirum in fine diei conui
uium cena est. Qui ergo finito p̄
sentis vite tpe ad refectionem eter
ne contemplationis veniunt. nō ad
agni prandium: sed ad cenam vo
cantur. Que videlicet cena hoc vlti
mo conuiuio exprimitur. cui septē
discipuli adesse memorantur. quia
illos vt diximus tunc interna refe
ctio repat: qui pleni nūc septifor
mi grā in amore spiritus anhelāt
Hec ergo vobiscū fratres agite:
huius spiritus repleri p̄ntia desidera
te. quid vos sequi in futurum possit
ex p̄nti ppendite. Pensate si hoc
spiritu pleni estis. et nostis si ad
illud conuiuium peruenire valeatis.
Quisquis namqz ille est: quē nūc
spiritus ille non repat pfecto ab
illa eterni conuiuij refectione ie
iunat. Mementote quid de eodem
spiritu paulus dicat. Si qs spiritum
xpi non hz: hic non est eius. Qua
si quidam titulus diuine possessi
onis est iste spiritus amoris. Nu
quid nam spm̄ xpristi habet is cu
ius mentem odia dissipant. ela
tio inflat. ira vsqz ad diuisionem
mentis exasperat. auaricia cruci
at. luxuria eneruat. Pensate q̄s
sit spiritus xpristi. Profecto ille
qui facit amicos et inimicos dili
gi. terrena despici p celestibus estu
ari. carnem ppter vitia conteri. men
tem a concupiscentijs frenari. Si ḡ
vultis ius cognoscere possessiōis
dei: psonam ppendite possessoris
vestri. Ecce enim qd diximus voce
veridica paulus clamat. si qs spi
ritū xpristi non hz: hic non ē eius.
Ac si apte dicat. Qui nunc deo in
hitante non regitur: de diuine cla
ritatis specie postmodū non leta
tur. Sed nos tn̄ ad hec q̄ dcā sūt in
firmamur. necdum culmen perfe
ctionis attingimus. In via dei q̄
tidie scī desiderij gressus ponamus
Consolatur nos veritas que p p̄s
dicit. Impfectū meū viderunt ocu
li tui. et in libro tuo omnes scribē
tur. Non omnino erit nobis noxia
nostra impfectio si in dei itinē cō
stituti. et ad transacta nō respici
mus. et ea q̄ restant transire festi
namus. Nam qui impfectorum desi
deria dignanter inflāmat. hec qñ
qz ad pfectionem roborat. p ihm
xpm dñm nrm. qui cū eo viuit et
regnat deus in vnitate spūssancti p
oia secula sclorum.

Feria. v.
Scdm ioh̄em.

In illo tēpore maria
stabat ad monumentum foris
plorans. Dum ergo fleret inclina
uit se et pspexit in monumentū. et
vidit duos angelos in albis sedē
tes. vnū ad caput et vnū ad pedes
vbi positum fuerat corpus ihesu
Et reliq̄. Omelia beati gregorij pa
pe.

Maria magdalena q̄ fuerāt
in ciuitate peccatrix amando
veritatē lauit lacrimis ma
culas criminis. et vox veritatis iple
tur q̄ dr. Dimissa sunt ei pctā mul
ta. quia dilexit multū. Que enim prius

frigida peccando remanserat: p9
modū amando fortiter ardebat.
Nam postq̄ venit ad monumen
tum. ibiq3 corpus dn̄icum non in
uenit: sublatū credidit atq3 disci
pulis nunciauit. Qui venientes vi
derunt. atq3 ita esse vt mulier dix
erat crediderunt. Et de eis ꝑtinus
scriptum est Abierunt ergo discipu
li ad semetipsos. Ac deinde subiū
gitur Maria aūt stabat ad monu
mentum foris plorans. Qua in re
pensandum est h9 mulieris men
tem quanta vis amoris accenderat
que a monumento dn̄i etiā disci
pulis recedentibus non recedebat.
Exquirebat quem non inuenerat
flebat inquirendo et amoris sui ig
ne succensa eius quē sublatū cre
didit ardebat desiderio. Vnde cōti
git vt eum sola tunc videret: que
remanserat vt quereret. qr nimirū
virtus boni opis pseuerantia est
Et voce veritatis dicitur. qui autē
pseuerauerit vsq3 in finem: hic sal
uus erit. Et precepto legis cauda
hostie in sacrificio iubetur offerri
In cauda quippe finis est corpis
Et ille bene immolat: qui sacrifici
um boni opis vsq3 ad finē debite
pducit actionis. Hinc ioseph inter
reliquos fratres talarem tunicā
habuisse describit. Tunica quippe
vsq3 ad talum est opus bonū vsq3
ad consummacōem. Sed maria dū
fleret: inclinauit se: et prospexit in
monumentū. Certe monumentū
iam vacuum viderat. iam subla
tum dn̄m nunciauerat Quid ē
qr se iterū inclinat. iterū videre desi

derat. Sed amanti semel aspexis
se non sufficit. qr vis amoris intē
tionem multiplicat inquisicōnis
Quesiuit ergo prius et minime in
uenit. pseuerauit vt quereret: vn
de contigit vt inueniret Actumq3 est
vt desideria dilata crescerent et cre
scentia rapent quod inuenissent
Hinc est enim qd de eodem spōso
ecclesia in canticis canticoꝝ dicit
In lectulo meo p noctem quesiui
quē diligit anima mea. quesiui
illum et non inueni. surgā et circui
bo ciuitatē p vicos et plateas. que
ram quē diligit aīa mea Que defe
ctum q3 inuencōis ingeminat di
cens. Quesiui illum et non inueni
Sed qr diu inuentio nō elongat:
si inquisitio non desistat adiūgit
Inuenerunt me vigiles q̄ custodi
unt ciuitatē. Num quē dilexit aīa
mea vidistis. Paululū cū ptran
sissem inueni quem diligit aīa
mea. dilectū namq3 in lecto quei
mus: qn̄ in pn̄tis vite aliquantu
la requie redēptoris nostri deside
rio suspiramus. Per noctem que
rimus. qr et si iam in illo mens vi
gilat tn̄ adhuc oculis caligat Sz
qui dilectū suum non inuenit: re
stat vt surgat. ciuitatē circueat .i.
scām electoꝝ ecclesiam mente et i
quisicōe percurrat p vicos eū et pla
teas querat .i. per angusta et lata
gradientes aspiciat. si qua inue
nire in eis valeat: eius vestigia ex
quirat. qr sunt nonnulli etiā vite
secularis q̄ imitandū aliquid ha
beant de actione virtutis. Queren
tes aūt nos vigiles inueniūt qui

custodiũt ciuitatem. qꝛ sancti pa
tres qui ecclẽ statum custodiũt bo
nis nr̃is studijs occurrunt vt suo
vel verbo: vel scripto nos doceant.
Quos cũ paululũ ptransim⁹ inue
nimus quẽ diligim⁹. qꝛ redeptoꝛ
nr̃ ꝗ si humilitate hõ inter hoies:
diuinitate tñ sup hoies fuit. Cũ ḡ
transeunt vigiles dilcõis inueniť.
qꝛ cũ pphetas ꝗ aplos inť. ꝗ ipsũ
ↄspicimus: illũ qui nã deus ẽ esse
supra hoies ↄsideramus Prius ḡ
nõ inuentus q̄ritur: vt post inuẽ
tus strictius teneať. Scã enĩ desi
deria vt predixim⁹ dilacõe crescũt.
si aũt dilacõne deficiũt: desideria
non fuerũt Hoc amore arsit quis
quis ad veritatẽ ptingere potuit.
Hinc nãqꝫ dauid ait. Sitiuit aĩa
mea ad deũ viuũ: qñ veniã ꝗ appa
rebo ante faciẽ dei. Hinc nos am
monet dicẽs Querite faciẽ eius sp
Hinc ppheta ait. Aĩa mea desidera
uit te in nocte: sꝫ ꝗ spũ meo in pre
cordijs meis de mane vigilabo ad
te. Hinc iteꝝ eccã in cantic. dicit.
Vulnerata caritate ego sũ Iustũ
quippe ẽ vt ex visione medici ptin
gat ad salutẽ: q̄ p estũ eius deside
rij vuln⁹ amoris portat in pectore.
Hinc rursus ait Aĩa mea liq̄facta
est. Mens namqꝫ hoĩs cõditoris
sui speciẽ non q̄rentis male dura
ẽ. qꝛ in semetipsa remanꝫ frigida
At si iam ardere ex desiderio cepit
ad seq̄ndum quem diligit liq̄fcã
p ignẽ amoris currit. Fit desiderio
anxia. vilescit in seculo cuncta q̄
placebant. nichil est qđ ex ↄditio
rem libeat. ꝗ q̄ prius delectabant

aĩm: postmodũ fiunt vehementer
onerosa. Nil eius mesticiã ↄsola
tur: quousqꝫ adhuc qui desiderať
non aspiciť. Meret mens. lux ipa
fastidio est. taliqꝫ igne in mente
decoquiť rubigo culpe: ꝗ succẽsus
animus q̄si auri more. qꝛ p vsum
speciem pdidit. p incẽdium dares
cit Ista itaqꝫ que sic amat. que se
ad monumentũ qđ psperexerat ite
rum inclinat: videam⁹ quo fructu
vis amoris in ea ingeĩat opus in
quisicõis. Sequiť. Vidit duos an
gelos in albis sedẽtes. vnũ ad ca
put. ꝗ vnũ ad pedes vbi positũ fu
erat corpus ihesu. Quid est qꝛ in
loco dñici corpis duo angeli vi
dentur. vnus ad caput. atqꝫ ali⁹
ad pedes sedẽs: nisi qꝛ latina ling
ua angelus vocatur nunci⁹ ꝗ ille
ex passione sua nunciand⁹ erat.
q̄ ꝗ deus ante secula est. ꝗ hõ in fi
ne seculoꝝ. Quasi ad caput sedet
angelus: cũ per apl'm predicatur
qꝛ in principio erat verbum ꝗ ver
bum erat apud deum ꝗ deus erat
verbuꝫ. Et quasi ad pedes sedꝫ an
gelus cum dicit Verbum caro fa
ctum est: ꝗ habitauit in nobis.
Possumus etiã p duos angelos
duo testamenta cognoscere. vnũ
prius. ꝗ aliud sequens. Qui vide
licet angeli p locum dñici corpo
ris sibimet sũt ↄiuncti. qꝛ nimiꝝ
vtraqꝫ testamenta dũ pari sensu
incarnatũ ꝗ mortuũ ac resurrexis
se dñm denunciant. q̄si testamẽ
tum pri⁹ a d caput. ꝗ testamentũ
posteri⁹ ad pedes sedet. Vñ ꝗ duo
cherubin q̄ ppiciatorium tegunt.

sese inuicem aspiciunt: versis vul
tibus in ꝓpiciatorium. Cherubim
quippe plenitudo scie dicitur. Et
quid ꝑ duo cherubim: nisi vtraqꝫ
testamenta signantur. Quid vero
ꝑ ꝓpiciatorium nisi incarnatus do
minus figuratur. de quo iohes a
it. Ipse est enim ꝓpiciatio ꝓ pec
catis nostris. Et dum testamen
tum vetus hoc faciendū denūciat.
qd testamentū nouum de dn̄o fa
ctū clamat. Quasi vtraqꝫ cherubim
se inuicē aspiciunt. duz vultus in
ꝓpiciatoriū vertunt. ꝙ dum inter
se positū incarnatū dn̄m vident: a
suo aspectu non discrepant: q̄ dis
pensationis eius misteriū ꝯcordi
ter narrant. Requirunt angeli mari
am dicentes Mulier quid ploras.
Et dicit eis. ꝙ tulerunt dn̄m meū
et nescio vbi posuerunt euz. Ipsa
namqꝫ sacra eloquia q̄ in nos lac
mas amoris excitant: easdem la
crimas ꝯsolantur: dum nobis re
demptoris nostri speciez ꝓmittūt
Sz notandum iuxta historiam ē:
ꝙ mulier nō ait Tulerunt corpꝰ
domini mei: sed tulerunt dn̄m me
um. Vsus namqꝫ sacri eloquij ē
vt aliqn̄ ex ꝑte totum. aliquando
vero ex toto partem significet. Ex
ꝑte enim totuz significat: sicut de
iacob filijs scriptum est. ꝙ descē
dit iacob in egiptum in animabꝫ
septuaginta. Neqꝫ enim in egip
tum anime sine corporibus descē
derunt: sed ꝑ solam animā totus
homo signatur. ꝙ ex parte totuz
exprimitur. Et solum dn̄icum cor
pꝰ in monumento iacuerat et ma
ria non corpus dn̄i: sed sublatuz
dominū querebat: videlicet ex to
to designans ꝑtem Hec cū dixiss
ꝯuersa retrorsum vidit ihm̄ stan
tem: et nesciebat ꝙ ihs̄ esset. No
tandum ꝙ maria que adhuc de
domini resurrectione dubitabat:
retrorsuz ꝯuersa est vt videret ihe
sum. ꝙ viz ꝑ eandem dubitaciōem
suam quasi terguz in domini faciē
miserat quez resurrexisse minime
credebat. Sed ꝙ amabat et dubi
tabat. videbat et nō agnoscebat.
eumqꝫ illi et amor ondebat et dubi
etas abscondebat. Cuius adhuc
ignorantia exprimitur cū infert
et nesciebat ꝙ ihesus esset Qui di
cit ei. Mulier quid ploras. Quez
q̄ris. Interrogatur cā doloris vt
augeat desiderium: q̄tenus cū no
minauit quez quereret: in amore
eius ardentiꝰ estuaret. Illa existi
mans ꝙ ortulanus esset: dicit ei.
Dn̄e: si tu sustulisti eum: dicito m̄
vbi posuisti eum. et ego euz tollā.
Forsitan nec errando hec mulier
errauit: que ihm̄ ortulanuz crede
bat. An non ei spūaliter ortulaꝰ
erat: qui in eius pectore ꝑ amoris
sui semina virtutū virentia plan
tabat. Sed qd est ꝙ viso eo quē
ortulanū credidit: cui necdum di
xerat quem q̄rebat: ait Dn̄e si tu
sustulisti eū. Quasi em̄ iam dixis
set: ex cuius desiderio plangēt eū
dicit quē nō dixerat. Sz vis amo
ris hoc agere solet in animo: vt
quem ipse sp cogitat: nullum ali
um ignorare credat. Rcē et hec mu
lier quem q̄rit non dicit et tamen

dicit. si sustulisti eum. qr alteri in
cognitum non putat: quez sic ip
sa ↄtinuo plangit desiderio. Dicit
ei ihs. Maria. Postq̄ eam ↄmu
ni vocabulo appellauit a sexu: a a
gnitus non ē: vocat eam ex noie.
ac si apte dicat. Recognosce eū a
quo recognosceris Perfecto q̃z vi
ro dicitur. Noui te ex noie. qr ho
mo ↄmune oim nostrꝝ vocabuluz
est. moyses vero ꝓprium Cui recte
dicitur. qr ex nomine scitur. Ac si
ei dominus apte dicat. Non te ge
neraliter vt ceteros sed specialiter
scio Maria ergo qr vocatur ex no
mine: recognoscit autorem atz eū
ꝓtinus raboni .i. mgr̄m vocat. qr
a ipse erat qui q̄rebatur exteriꝰ.
a ipse qui eam interius vt quere
ret docebat. Jam vero ab euange
lista nō subditur quid mulier fe
cit: sz ex eo quod innuitur q̃d au
diuit cū dicitur. Noli me tangere
Nondum em̄ ascendi ad patrem
meum. In hijs namqz verbis oñ
ditur qr maria amplecti voluit eiꝰ
vestigia quem recognouit: sed ei
mgr̄ dicit. noli me tangere. nō qr
post resurrectionē suaz dn̄s tactū
renuit feiarum. cū de duabꝰ ad
sepulchꝝ eius scriptū sit Accesse
runt. a tenuerūt pedes eius. Sed
cur tangi nō debeat rō q̃z additur
cū subinfertur. nondū em̄ ascēdi
ad patrem meum. In corde etem̄
nostro tunc ihs ascendit ad p̄rez
cū equalis credit patri. Naz quis
quis eum equalem patri nō cre
dit: adhuc in eius pectore ad p̄rez
ihs non ascendit. Ille ergo ihm

veraciter tangit: qui patri filium
coeternū credit. In corde etenim
pauli iam ad p̄rem ihs ascēderat
cū isdem paulus dicebat. Qui cū
in forma dei esset nō rapinā arbi
tratus est esse se eq̄lem deo. Vnde
iohes q̃z redemptorez nr̄m manu
fidei tetigit: qui ait. In principio
erat verbū: a verbum erat apud
deū: a deus erat verbum. hoc erat
in principio apud deū. Omnia p
ipsū facta sunt Tangit ergo dn̄m
qui cuz patri eternitate sibe equa
lem credit. Sz fortasse aliq̃s taci
ta cogitacōe pulsatur: quō filius
patri equalis esse possit. Quia in
re humana natura q̃d ammiran
do cōprehendere non vz: restat vt
hoc sibi credibile ex ammiracōne
alia sciat. Hz namqz quid ad hec
sibi sub breuitate rn̄deat. Cōstat
em̄ qr ipē creauit matrem: in cuiꝰ
virgineo vtero ex humaītate cre
aret. Quid ḡ miruz si eq̄lis est pa
tri qui prior est matre. Paulo q̃z
attestante didicimus xpristū dei
virtutem a dei sapiam. Qui ergo
filium minorem putat: patri speci
aliter derogat: cuius sapientiam
esse ei inequalem fatetur. Quis ḡ
ꝑotens homo equanimiter ferret
si quis ei diceret. Magnus quidez
es: sed tamen sapia tua te minor
est. Ipse q̃z dominus dicit. Ego a
pater vnū sumus. Sed tamē rur
sus ait. Pr̄ maior me est. De quo
etiā scriptum est. qr subditꝰ erat
pentibus suis. Quid ergo mirum
si ex humaītate sua minorē se p̄re
asserit in celo: ex qua subiectꝰ eāt

etiam pendentibus in terra. Ex qua humanitate nunc marie dr Vade ad fratres meos et dic eis Ascendo ad patrem meum et patrem vestrum: deum meum et deum vestrum. Cur meum dicat et vestrum: cur non communiter dicit nostrum. Sed distincte loquens indicat quod eundem patrem et deum dissimiliter habeat ipse: quam nos. Ascendo ad patrem meum videlicet per naturam. et patrem vestrum per gratiam. ad deum meum. quod descendi. ad deum vestrum. quod ascenditis Quia enim et ego homo. deus mihi est. quia vos liberati ab errore: deus est vobis. Distincte igitur mihi et pater et deus est: quia quem ante secula deum genuit: hominem in fine seculorum in me meum creauit. Venit maria magdalena annuncians discipulis quod vidi dominum. Et hec dixit mihi. Ecce humani generis culpa ibi abscinditur vnde processit Quia enim in paradiso mulier viro propinauit mortem: a sepulchro mulier viris annunciauit vitam et dicta sui viuificatoris narrat: que mortiferi serpentis verba narrauerat ac si humano generi non verbis dominus sed rebus dicat. De qua manu vobis illatus est potus mortis: de ipsa suscipite poculum vite Hec de expositione legis euangelice succincte transcurrimus. nunc opitulante eodem de quo loquimur domino et resurrectionis eius gloriam et pietatis eius viscera consideremus Citius enim a mortuis voluit resurgere: ne nostra diu in anima in infidelitatis morte remaneret. Vnde bene quoque per psalmistam dicitur. De torrente in via bibet: propterea exaltabit caput. In humano quoque genere ab ipso mundi inicio torrens mortis effluxerat Sed de hoc torrente dominus in via bibit. quod mortem in transitu gustauit. atque ideo exaltauit caput: quia hoc quod moriendo in sepulchro posuit: resurgendo super angelos eleuauit. et inde antiquum hostem in eternum perculit vnde seuientem contra se manus persequentium temporaliter permisit. Quod apte dominus beato iob indicat dicens. Nunquid capies leuiathan hamo. Per leuiathan quippe qui additamentum eorum dicitur vetus ille deuorator humani generis designatur: qui dum se diuinitatem homini addere spopondit. immortalitatem sustulit. Qui preuaricationis quoque culpam quam primo homini propinauit dum se sequentibus pessima persuasione multiplicat penas eis sine cessatione coaceruat. In hamo autem esca ostenditur. aculeus occultatur. Hunc ergo omnipotens pater hamo cepit. quod ad mortem illius vnigenitum filium incarnatum misit. in quo et caro passibilis videri posset et diuinitas impassibilis videri non posset Cumque in eo serpens iste per manus persequentium escam corporis momordit: diuinitatis illum aculeus perforauit. Prius vero eum in miraculis deum cognouerat: sed de cognitione sua ad dubitationem cecidit: quando hunc passibilem vidit. Quasi hamus

ergo fauces glutientis tenuit: dū
in illo esca carnis patuit. quā de
uorator appeteret. ⁊ diuinitas paſ
ſionis tpe latuit que necaret. In
hamo eius incarnacōis captus ē
ꝗ dum in illo appetijt escā corpis
tranſfixus eſt aculeo diuinitatis
Ibi quippe inerat humanitas: q̄
ad ſe deuoratorem duceret: ibi di
uinitas que pforaret. Ibi aperta
infirmitas que ꝓuocaret. ibi oc
culta virtus que raptoris faucem
tranſfigeret. In hamo autē cap
tus eſt ꝗ inde interijt vn̄ momor
dit. ⁊ quos iure tenebat mortales
pdidit. ꝗ eum in quo ius nō ha
buit: morte appetere immortalem
preſūpſit Hinc eſt etiam ꝗ hec ip
ſa de qua loquimur maria viuit.
ꝗ ille ꝓ humano genere q̄ morti
nil debebat occubuit. Hinc eſt ꝗ
nos quotidie ad vitam pꝰ culpas
reuertimur. ꝗ ad penam noſtrā
conditor ſine culpa deſcēdit. Ecce
iā antiquus hoſtis ea que de hu
mano genere cepit: ſpolia amiſit
ſupplantacōnis ſue victoriā perdi
dit. quotidie peccatores ad veniā
recedūt. quotidie de eius faucibꝰ
redēptoris manu rapiunt. Vn̄de
bene q̄ ad beatum iob voce dn̄ica
iterū dicitur. Aut armilla pfora
bis maxillā eius. Armilla vbi po
nitur ambiendo ↄſtringit Quid ḡ
p armillā niſi circumplectens nos
diuina miſericordia deſignatur.
Que leuiathan iſtius maxillā per
forat: dum nobis poſt perpetrata
que ꝓhibuit adhuc penitentie re
medium oſ̄dit. Armilla dn̄s leuia
than maxillā pforat: ipē ineffabi
li miſericordie ſue potētia ſic ma
licie antique hoſtis obuiat vt ali
qn̄ etiam eos quos iā cepit amit
tat. Et quaſi ab ore illius cadunt
q̄ poſt pꝑetratas culpas ad inno
centiā redeunt Quis enim ore illiꝰ
ſemel raptus maxillam eius eua
deret: ſi pforata non eſſet. An nō
in ore dauid tenuit: cū in tantā ſe
luxurie voraginē merſit. An non
in ore petrum tenuit cū negauit.
Sed dum ad vitam vterq̄ p peni
tentiā redijt leuiathan iſte eos ali
quo mō quaſi p maxille ſue fora
men amiſit. Per foramen ḡ ab
eius ore ſubtracti ſunt: qui pꝰ per
petracōem tante nequicie peniten
do redierūt. Quis aūt hoim leuia
than iſtiꝰ os euadat: vt illicita nl
la ↄmittat. Sꝫ hinc cognoſcimꝰ
q̄ntum redēptor humani gen̄is
debitores ſimus. qui non ſolum
nos in ore leuiathan ire ꝓhibuit
ſed ab ore etiam redire conceſſit.
qui ſpem peccatori non abſtulit:
ꝗ maxillam eius vt euadendi vi
am tribueret pforauit. vt ſaltem
poſt morſum fugiat qui incautus
prius cauere noluit ne morderet.
Vbiq̄ ergo nobis occurrit ſuper
na medicina. quia ⁊ dedit homini
precepta ne peccet: ⁊ tamen peccā
ti dedit remedia ne deſperet Vnde
cauendum ſummope eſt ne quis
delectacōne peccati leuiathan iſti
us ore rapiatur. ⁊ tamen ſi raptꝰ
fuerit non deſperet. quia ſi pecca
tum pfecte lugeat adhuc foramē
in maxilla eiꝰ inueit p qd euadat

Adest testis diuine misericordie hec ipsa de qua loquimur maria. de qua phariseus dum pietatis fontem vellet obstruere dicebat Hic si esset propheta: sciret vtique que et qualis est mulier que tangit eum. quia peccatrix est. Sed lauit lacrimis maculas cordis et corporis. et redemptoris sui vestigia tetigit que sua itinera praua dereliquit. Sedebat ad pedes domini. verbumque de ore illius audiebat viuenti adheserat. mortuum querebat. viuentem repperit quem mortuum quesiuit. Tantumque apud eum locum gratie inuenit: vt hunc ipsis quoque apostolis eius videlicet nuncijs: ipsa nunciaret. Quid ergo fratres. quid in hac re debemus aspicere nisi immensam misericordiam conditoris que nobis velut in signo ad exemplum penitentie posuit eos quos per penitentiam viuere post lapsum fecit. Perpendo etenim petrum. considero latronem. aspicio zacheum. intueor mariam. et nihil in hijs aliud video: nisi ante oculos nostros posita spei et penitentie exempla. Fortasse enim in fide lapsus est aliquis: aspiciat petrum qui amare fleuit quod timide negauerat. Alius contra proximum suum in malicia crudelitatis exarsit aspiciat latronem: qui et in ipso mortis articulo ad vite premia penitendo peruenit. Alius auaricie estibus anhelans aliena diripuit aspiciat zacheum. qui si quid alicui abstulit: quadruplum reddidit Alius libidinis igne succensus. carnis mundiciam perdidit. aspiciat mariam que in se amorem carnis: igne diuini amoris excoxit. Ecce omnipotens deus vbique oculis nostris quos imitari debemus obijcit. vbique exempla sue misericordie opponit Mala ergo iam displiceant vel experta. Libenter obliuiscitur omnipotens deus quia nocentes fuimus. paratus penitentiam nostram nobis ad innocentiam deputare. Inquinati post aquam salutis: renascamur ex lacrimis. Itaque iuxta primi pastoris vocem sicut modo geniti infantes lac concupiscite. Redite paruuli filij ad sinum matris vestre eterne sapientie. fugite larga vbera pietatis dei. transacta plangite. imminentia vitate. Redemptor noster momentaneos fletus nostros eterno consolabitur gaudio. qui viuit et regnat deus per omnia secula seculorum Amen.

Feria sexta.
Secundum matheum

In illo tempore Vndecim discipuli abierunt in galileam in montem vbi constituerat illis ihesus. et videntes eum adorauerunt. Quidam autem dubitauerunt. Et reliqua. Omelia venerabilis bede presbiteri.

Vangelica lectio fratres carissimi quam modo audiuimus. et iuxta litteram gaudio plena refulget. que triumphum redemptoris nostri simul et redemptionis nostre dona plano sermone describit. et si hanc enucleatius pertractare velimus: gratiorem in littera fructum spiritalis sensus inditum esse comperimus. Sermo etenim

dei aromatiũ more quo subtilius
quasi terendo ⁊ sternendo discuti
tur: eo maiorẽ interne sue virtutis
fragrantiã reddit. Planũ namqȝ
ẽ ⁊ dulce ad audiendũ piis ꝙ dis
cipuli abierunt in galileã in mõ
tem vbi ꝯstituerat illis ih̄s ⁊ vide
tes eũ adorauerũt. Sȝ nõ vacat a
misterio ꝙ dñs in galilea post re
ctionẽ. vel ꝙ in monte discipulis
apparuit. vt significaret ꝙ corpꝰ
qđ de ꝯmuni humani generis ter
ra nascendo susceperat: resurgẽdo
iam super terrena omnia subleua
tum celesti v̓tute induerit. In mõ
te apparuit vt ammoneret fideles
si illic celsitudinem resurrectionis
eius cupiũt videre: hic ab infimis
cupiditatibꝫ ad eterna studeãt de
sideria transire. Nomen vero gali
lee quid misterii salutaris cõtine
at: crebra patrum expositiõne no
tissimum est. Sed nõ ab re est se
pius verbo repetere quod semper
necesse est animo retinẽ. Galilea
namqȝ transmigratio facta vel re
uelatio dicitur. Vtraqȝ autem in
terpretatio nominis ad vnum fi
nem respicit. Siquidez supra legi
mus dixisse angelum mulieribꝰ.
Ite dicite discipulis eius ꝙ surre
xit: ⁊ ecce precedet vos in galilea;
ibi eum videbitis. Et nunc euãge
lista narrante cognouimus. ꝙ
abierunt discipuli in galileam. ⁊
videntes eum adorauerũt. Quid ẽ
ergo ꝙ ih̄s precedit discipulos
in galileã vt videatᷣ ab eis: sequũ
tur ⁊ illi. ⁊ videtes eũ adorant nisi
ꝙ surrexit xp̄us a mortuis primi
tie dormientiũ. sequuntur autẽ
hii qui sunt xpristi ⁊ ipsi suo ordi
ne ad vitaz de morte transmigrãt
ibiqȝ eum videntes adorant: quia
in specie sue diuinitatis ꝯtemplan
tes sine fine collaudant. Cui visi
oni ꝯgruit illud. ꝙ galilea etiam
reuelatio interpretatur. Tunc eni
reuelata facie sicut apostolus tes
tatur: gloriam dñi speculantes in
eandem gloriam transformamur
quicunqȝ mõ reuelamus ad eũ
viam nostram: eiusqȝ vestigia se
quimur fide non ficta. Et videtes
inquit eum adorauerũt. Quidã aũt
dubitauerunt. Sed q̄rimus vnde
dubitauerit: qui videtes dominũ
adorauerunt. nulla magis cã oc
currit ꝙ ea cuius marcus meminit
cũ ipso resurrectõis sue die discipu
lis eũ apparuisse narraret. contur
bati vero ⁊ ꝯterriti: existimabant
se spm̄ videre. Videntes ergo dñm co
gnoscũt. ⁊ ꝙ hũc deũ esse didice
rant: demissis in terrã vultibꝫ ado
rant. Sȝ inerat mentibꝫ eorum non
ꝯtemnenda dubietas. ꝙ se non
corpꝰ in quo passus ẽ resuscitatũ
sed spm̄ quez finita passione tra
didit solũ videre putabãt. Vñ ꝯfe
stim pius inquit ⁊ eos q̄ iam credi
derunt in fide ꝯfortat. ⁊ illos q̄ ad
huc dubitauerũt: ad fidei gratiã
ꝯuocat omnibus. Intimans ad
quantam glorie magnificẽtiã assũ
pta ꝑ hoībꝰ. ⁊ morti data huma
nitas resurgẽdo peruenerit. Data ẽ
mihi inquit omnis potestas in celo
⁊ in terra. Nõ ei hec de coeterna pri
diuinitate: sȝ de assumpta loquitur

humanitate: quã suscipiendo mi
noratus ẽ paulominus ab angelis
⁊ in qua resurgẽdo a mortuis glo
ria ⁊ honore coronatus ẽ. ⁊ cõstitu
tus sup opa manuũ patris. omniaq̃
subiecta sub pedibus eius. inter q̃
oia etiã mors ipsa q̃ ei ad tempus
preualere visa est. eius pedibus sub
strata ẽ. Quod ergo ps. de dño re
surgente a mortuis ait patri. Oia
subiecisti sub pedibus eius: hoc est
vtiq̃ qd resurgens ipse dñs disci
pulis ait. Data est mi omnis pote
stas in celo ⁊ in terra. Et quidẽ eti
am priusq̃ a morte resurgeret no
uerant angelice in celo virtutes iuẽ
se subditas hoi quẽ a suo cõditore
specialiter assumptum eẽ videbant.
sed ceci hoies in terra dedignaban
tur ei subijci. quẽ cõi secũ mortalita
te cognouerant induitũ. ⁊ cõtemne
bant eius virtutẽ in miraculis intel
ligere diuinã. cui infirmitatẽ pas
sionibus inesse cernebãt humanã
Propter qd benigne mediator ip
se dei ⁊ hoim etiam hoibus in terra
notũ fieri volens. quia data sit ei om
nis ptãs in celo ⁊ in terra quatenus
⁊ ipsi cũ angelis in celo vitã possẽt
hĩc phennẽ: misit doctores q̃ cun
ctis p orbem nationibus verbũ vite
predicarent Euntes inq̃t docete om
nes gentes baptisantes eos in no
mine patris ⁊ filij ⁊ spiritussancti.
docẽtes eos seruare omnia quecũ
q̃ mandaui vobis Rectissimus aũt
ordo predicandi. ⁊ modernis q̃z p
dicatoribus ecce diligentissime sec
tandus. vt primo quidẽ doceatur
auditor. deinde fidei sacramentis
imbuatur. deinde seruandis dñi mã
datis ex tpe liberius instruatur.
quia neq̃ indoctus quisq̃ ⁊ ignarus
xpiane fidei põt eiusdem fidei sac
mentis ablui. neq̃ lauachro ba
ptismi a peccatis mundare suffic
si nõ post baptisma studeat quis
q̃ bonis operibus insistere. Prius
ergo docere gentes ⁊ scientia veri
tatis instituere ac sic baptisare p
cepit. quia sine fide impossibile est
placere deo. Et nisi quis renatus
fuerit ex aqua ⁊ spiritusancto nõ
potest introire in regnum dei. Ad
extremũ vero subiungit. docentes
eos seruare oia quecunq̃ manda
ui vobis. quia sicut corpus sine spiri
tu mortuũ est: ita ⁊ fides sine ope
ribus mortua est. Quanta aũt mer
ces pie cõuersationis quale pig
nus future btitudinis etiã in pre
senti fideles maneant. subsequẽ
ter insinuat dicens. Et ecce ego vo
biscũ sum oibus diebus vsq̃ ad
cõsummacõem seculi. Libet autem
cõferre huic testimonio qd mar
cus ait. Et dominus quidẽ ihesus
postq̃ locutus est eis: assumptus
ẽ in celũ: ⁊ sedet a dextris dei Quia
enim ipse deus ⁊ homo assumptus ẽ
in celum humanitate quã de terra
susceperat: manet cum scĩs in ter
ra diuinitate. qua terrã pariter im
plet ⁊ celũ. Manet aũt omnibus
diebus vsq̃ ad cõsummacõem se
culi Ex quo intelligitur quia vsq̃ ad
finem seculi non sunt defecturi in
mundo. qui diuina mansione ⁊ in
habitacõe sint digni: nec dubitan
dum eos post huius seculi certamina

manere cum xpisto in regno: q̄
in seculo certantes xp̄m in sui cor
dis hospicio meruerunt hr̄e man
sorem Notandum interea ꝙ p̄ns
vbiqꝫ diuina maiestas aliter ele
ctis suis: aliter adest reprobis Ad
est enim reprobis potentia nature
incomprehensibilis. qua oīa cog
noscit nouissima et antiq̄. intelli
git cogitationes a longe. ⁊ om̄es
vias singulorum preuidet. adest ele
ctis gr̄a pie ꝓtectionis q̄ illos spe
cialiter p p̄ntia dona vel flagella
quasi filios p̄r erudit. atqꝫ ad pos
sessionē future hereditatis erudi
endo ꝑuehit. Adest electis vt scri
ptum ē. Iuxta est dn̄s hijs q̄ tri
bulato sunt corde. ⁊ humiles sp̄u
saluabit. adest reprobis vt p̄mis
sum ē Vultus aūt dn̄i sup facien
tes mala vt pdat de terra memo
riā eorum. Vnde necē ē vt sp̄m operi
bus neq̄ paueant mali. quorum
etiam cogitacões singule conspe
ctui districti iudicis patent. sem
per in operatione iusticie. et in hijs
que ꝓpter iusticiam patiunt̄ gau
deant boni. quibus deum diligēti
bus omnia coopantur in bonum
Et in quacunqꝫ tribulatione posi
tis: nunq̄ eius pietas abest. Cui
canitur in psalmo. Tibi derelict⁹
est pauper. pupillo tu eris adiu
tor. contere brachium peccatoris
⁊ maligni. Quaz pietatis sue pre
sentiam non tantum nobis verbo
ꝓmisit: s; ⁊ euidentib⁹ designauit
indicijs: cū post resurrectionez su
am discipulis sepius vsqꝫ ad diē
quo celos petijt apparuit. eorūqꝫ

aīos ammonendo increpando spi
ritussancti donū tribuendo robo-
rauit. E quib⁹ quidē apparitionib⁹
decem solummō in euangelistaꝝ
scriptis inuenim⁹. sed plures fuis
se docet ap̄lus dicens. Et surrexit
tercia die s̄m scripturas. ⁊ visus
est cephe ⁊ post hec vndecim. deīn
de visus est plus q̄ quingētis fra
tribus simul. deinde visus est Ja
cobo. deinde apostolis omnibus.
Nouissime autem omnium tanq̄
abortiuo visus est ⁊ mihi. Quib⁹
enim locis vel temporibus facte
sint visiones quas commemorat
ignoramus. tantum scimus. q̄
quod sibi nouissime visum esse
dominum confirmat: post ascen
sionem factum est. vel quando il
lum de celo alloquens de psecuto
re doctorem ecclesie vel quando in
paradisum ⁊ tercium celum rapt⁹
audiuit archana verba que non
licebat homini loqui. Et sicut ali
bi dicit misterium euangelij qd
ab hoīe non accepit. sed p reuela
tionem ihesu xp̄i didicit decies ve
ro visū vt diximus p⁹ resurrectio
nem dn̄m euangeliorum nobis ⁊ a
ctuum ap̄lorum ꝓdit historia. v
bi ipso resurrectionis sue die quin
q̄es apparuisse legit̄. Primo quī
dem marie magdal. flenti ad mo
numentuz. deinde eidē marie ⁊ al
teri eiusdem nois fēie regredienti
bus a monumento nūciare disci
pulis q̄ ibi operant occurrēs Ap
paruit tercio symoni petro. Quarto
deophe ⁊ socio ei⁹: cū q̄bus ipse
gradiens in emaus: ibi in panis

fractione cognitus est. Qui mox reuersi ihierosolimā inuenerūt discipulos loquētes. quia surrexit vere dominus et apparuit symoni. Nā plenius alibi quā symoni apparuerit non legitur. Quinto apparuit eis in eodē loco ianuis clausis. vbi nō erat thomas. Sexto post dies viij quā erat cum eis et thomas. Septimo piscantibus ad mare tiberiadis. Octauo in monte galilee qd hodierna lectione audiuimus. Nono recumbentibus illis vndecim apparuit die quo ascendit in celum. Decimo viderūt eum ipsa die non iam in terra positum. sed eleuatū in aere celosqz petentē dicentibus sibi angelis Sic veniet quemadmodum vidistis eum euntē in celū Hac ergo frequētia corporalis sue manifestationis ostēdere voluit dñs vt dixi in omni loco se bonorum desiderijs diuinitus esse presentem. Apparuit namqz ad monumentum lugentibus. aderit et nobis absentie eius recordacōe salubriter contristatis Occurrit reuertentibus a monumēto: vt agnita resurrectōnis gaudia predicarent. Aderit et nobis: dum bona quē nouimus proximis fideliter annunciare gaudemus. Apparuit in fractione panis hijs qui se peregrinum putantes esse: ad hospicium vocauerūt. Aderit et nobis cū peregrinis et pauperibus quecunqz possumus bona libenter impendimus: Aderit nobis in fractione panis: cum sacramenta corpis eius videlicet panis et vini casta ac simplici conscientia sumimus Apparuit in

abdito de sua resurrectione loquentibus Adest et nobis modo eius dono idem agentibus. aderit nobis sp cum extrinsecis operibus ad tempus vacantes. de eius gratia locuturi conuenimus Apparuit cū foribus clausis intus metu iudeorum residerent. apparuit cum minorato eodē metu. apertis eum gressibus in montis vertice requirerent. Affuit quondā confortaturus suo spiritu ecclām: cum ab infidelibus premeretur: et ad publicum venire ac dilatari prohiberetur Adest eidem et nunc cū inclinato ad fidem culmine regali. terror quieuit persecutionis et omnis mundi sublimitas apostolicis ē subdita vestigijs. Apparuit piscantibus. eosqz apparens: diuinis adiuuit beneficijs. Aderit et nobis cū necessaria vite temporalis recta intencōe curamus iustisqz nostris laboribus subsidium sue pietatis adiungit. Apparuit recumbentibus: aderit et nobis cum iuxta apostoli monita siue manducamus. siue bibimus. siue aliud quod agimus: oīa in gloriā dei facimus. Apparuit primo in iudea deinde in galilea. post hec rursus in iudea. die quo ascendit in celum. Aderat ecclesie: cum primo solius iudee terminis clauderetur. adest modo cū iudeis ob culpā perfidie derelictis transmigrauit ad gentes. Aderit in futuro cū ante finem seculi reuertetur ad iudeā. Et sicut apostolus ait. intrante gentium multitudine: sic omnis israel saluus erit. Nouissime illis apparuit ascendēs in celū. aderit et nobis; vt eū post mortē sequi merea

ascendit ad celos. si ante mortē eum in bethania vnde ascēdit. idest in domū obediētie sequi curam⁹ Ipē etenim celos ascensurus bethaniā venit. q2 sicut apostol⁹ ait. factus est obediēs vsq3 ad mortē: mortez autē crucis. Propter qd & deus il lū exaltauit Venim⁹ ibidem & nos si qd ille monet agimus. qd pmi sit intendim⁹ Esto ait fidelis vsq3 ad mortē & dabo tibi coronā vite. Sitq3 ipsi⁹ gratia largiēte. vt qui nobiscū vsq3 ad vite huius termi nū manet. post hāc nos vitaz ad vidēda secū vite celestis pmia sub leuet. in q̄ viuit & regnat cū patre deus. in vnitate spūssancti. p ōnia secula seculoꝝ Amen.

Sabbo Scdm Johānem.

In illo tēpe. Vna sabbati maria magdalene veit mane cū adhuc tenebre essent ad monumētuz. & vidit lapidē sublatū a monumēto. Et reliq̄.

Omel' beati gregorij ppe.

Ractus longa molestia stomach⁹ diu me caritati vestre de lectōis euāgelice loqui expositiōe phibuit. Vox nāq3 ipa a clamoris virtute succūbit. & q2 a multis audiri n̄ valeo. loq̄ fateor i multos erubesco. Sed hāc in me verecūdiam. & ipse repēhendo. Quid enī? Nūquid si multis pdesse nequeo. nec paucis curabo? Et si ex messe portare manipulos multos nō possuz. nūquid nā debeo ad areā vacuus redire? Cuius enim qētos debeo ferre nō valeo. certe vel paucos. certe vel duos. certe vel vnū feram. Habet nāq3 ipsa īfirmitatis intētio. mercedis sue certitudiem q2 supn⁹ arbiter noster. & si pōdus cōsiderat in retributiōe tamē vires pensat in pondere. Lectio sancti euāgelij quā modo frēs audistis. valde in supficie hystorica est apta. s3 ei⁹ nobis sūt misteria sub breuitate requirēda. Maria magdalena. cū adhuc tenebre essent veit ad monumētuz Juxta hystoriā notatur hora. iuxta intellectū vero misticū requirētis signat̄ intelligētia Maria enī auctorem omniū. quē carne viderat mortuū quēbat in monumēto. & quia hūc minime inuenit. furatū credidit. Adhuc ergo erant tenebre. cū venit ad monumentū. Cucurrit citi⁹ discipulis s3 illi pre ceteris cucurrerūt. q̄ pre ceteris amauerūt. videlicet petr⁹ & iohānes. Currebant autē duo simul: sed iohānes precucurrit citius petro. & veit prior ad monumētum. & ingredi nō presumpsit Venit ergo posterior petrus & intrauit. Quid fratres: quid cursus iste significat? Nūquid nā. hec tā subtilis euāgelice lcōis descēptio a misterijs vacaē credēda ē? Mime Neq3 enim se iohānes & preisse & nō intrasse diceret. si in ipsa sua trepidatiōe. misteriū aliq̄d defuisse credidisset. Quid ḡ p iohannem. nisi synagoga. quid p petrū nisi ecclesia designatur? Nec mirū esse videatur. qd per iuniorem synagoga. per seniorem vero ecclesia significai perhibetur. quia & si

ad dei cultū. prior ē synagoga q̄
ecclesia gentiū. ad vsū tamē secu
li. prior est multitudo gentium q̄
synagoga. paulo attestāte q̄ ait
quia nō prius qđ spiritale est. s
qđ animale. Per seniorē ergo pe
trū significatur ecclesia gentiū. p
iuniorē iohem. synagoga iudeo
rū. Cucurrerūt ambo simul. q ab
ortus sui tempē vsq ad occasum
pari a cōmuni via. ⁊ si non pari ⁊
cōmuni sensu. gētilitas cum syna
goga cucurrit. Venit synagoga
prior ad monumētum. s minime
intrauit. quia legis quidē māda
ta percepit. prophetias de incarna
tione ac passiōe dominica audiuit:
s credere in mortuū noluit. Vidit
enī iohes posita linteamina. non
tamen introiuit q videlz synago
ga ⁊ scripture sacre sacramēta cog
nouit. ⁊ tamē ad fidem dominice
passionis credēdo intrare distulit
quē diu longeq prophetauit. pn
tem vidit ⁊ recipe rēnuit. hominē
esse despexit. deū carne mortalē fa
ctū credere noluit. Quid ergo est.
nisi quia ⁊ citius cucurrit. ⁊ tamen
añ monumētū vacua stetit. Ve
nit autē symon petrus sequēs eū
⁊ introiuit in monumētum. q se
cuta posterior ecclia gentiū. medi
atorē dei ⁊ hoim: hominem ihesum
xp̄m. et cognouit carne mortuū.
viuentē credidit deū Vidit lintea
mina posita et sudariū qđ fuerat
sup caput eius. nō cum linteami
nibus positū. s separatū inuolu
tum in vnū locū. Quid esse credi
mus frēs. q sudariū capitis do

mini cū linteaminibus non inueni
tur in monumēto. nisi q attestā
te paulo. caput xp̄i deus. ⁊ diuini
tatis incōprehēsibilia sacramēta
ab infirmitatis nostre cognitiōe
disiūcta sunt. eiusq potētia. creatu
re trāscendit naturā. Et notandū
q non solum sepatim. s ⁊ inuolu
tū inueniri dicitur. Linteū quippe
qđ inuoluitur. eius nec iniciū nec
finis aspicit. Recte ergo sudariū
capitis inuolutū inuētum est. q
celsitudo diuinitatis. nec cepit es
se nec desinit. nec p iniciū nascit.
nec termīo coangustat. Bene au
tem addit. in vnū locum. quia in
scissura mentiū deus nō est. Deus
quippe in vnitate est. Et illi habe
re eius gratiā merētur. qui se ab
inuicē p sectarū scandala nō diui
dūt. Sed quia solet p sudariū la
borantiū sudor detergi. potest etiā
sudarii nomie exprimi labor dei.
qui in se quidē quietus semp atq
incōmutabilis pmanet. s tamen
laborare se denūciat. cū duras ho
minū prauitates portat Vnde per
prophetā dicit. Laboraui sustinēs.
Deus autē apparuit i carne labo
rauit ex nr̄a infirmitate. Quē labo
rem passiōis eius dū increduli vi
derūt: eū venerari noluerūt. Quē
enī videbāt carne mortalē. dedig
nati sunt credere immortalem esse
diuinitate Vn̄ etiā ihere mias ait
Reddes ei vicem dn̄e iuxta opera
manuū suarū. dabis eis scutū cor
dis laborē tuum. Ne enī predica
cōnis spicula eorū corda penetra
rent. dū passionis eius laborē re

dignati sunt. quasi eũdem laborẽ
illi⁹ pro sauto tenuerũt. vt eo ad
se transiẽ eius verba non pmitte
rent. quo eũ laborare vsq3 ad mor
tem videret. Quid enĩ nos nisi capi
tis nostri. idest domini mẽbra su
mus. Per linteamia itaq3 corpo
ris. laboꝝ ligamenta signãtur. q̃
nũc electos oĩs. idest eius mem
bra ↄstringũt. Sudariũ ergo qđ
sup caput ei⁹ fuerat. seorsum inue
nitur. quia ipsa redẽptoris nostri
passio. longe a nostrã passiõe dis
iũcta est. quoniã ipse sine culpa
pertulit qđ nos cum culpa tolera
mus. Ipse spõte morti succũbere vo
luit ad quã nos venim⁹ inuiti. Se
quitur. Tunc ẽgo introiuit ꝛ ille
discipul⁹ qui venerãt prior ad mo
numẽtum. Postq̃ intrauit petr⁹
ingressus est ꝛ iohãnes. Posteri
or intrauit. qui prior venerat. No
tum est fratres. ꝙ in fine mũdi.
ad redẽptoris fidẽ etiam iudea col
liget. paulo attestãte qui ait. do
nec plenitudo gẽtium intraret. et
sic õnis israhel salu⁹ erit. Et vidit
ꝛ credidit. Quid fratres. quid esti
mãdum est credidisse. Nũquid
quia domin⁹ surrexerat quẽ que
rebat. Nõ vtiq3 quia adhuc tene
bre erãt ad monumẽtum. Et sub
iuncta quoq3 verba contradicũt
cum dicitur. Nõdum enĩ sciebãt
scripturas. quia oporteret eũ a mor
tuis resurgere. Quid ẽgo vidit. et
q̃d credidit. Vidit linteamia po
sita. ꝛ credidit qđ mulier dixerat
de monumẽto dñm fuisse sublatũ
Qua in re diuine dispẽsationis mg̃

nitudo pẽsanda est. ꝙ discipuloꝝ
corda ꝛ accendũtur vt querãt. et
differunt ne inueniãt. quaten⁹ in
firmitas animi ipõ suo merorẽ cru
ciata. purgatior ad inueniẽdũ fi
at. ꝛ tanto validi⁹ teneat cũ inue
nerit. q̃to tardius inuenit. qđ que
rebat. Hec sub breuitate frẽs ca
rissimi. de euãgelica lectiõe tñs cur
rimus. nũc restat vt de ipsa tante
solẽnitatis nobilitate aliquid loq̃
mur. Hãc enĩ recte nobilitatẽ so
lẽnitatis dicam⁹. ꝙ solẽnitates
exterãs ãnecedit. Sicut enĩ in sacro
eloq̃o sancta sanctoꝝ vel cantica
cãticoꝝ. pro sui mg̃nitudine dicũ
tur. ita hec festiuitas recte dici pt
solẽnitas solemnitatũ. Ex hac q̃p
pe solẽnitate. exẽplũ nobis resur
rectiõis datũ est. spes celestis prie
apta. ꝛ facta supni regni iam pre
sũptibil gloria. Per hãc electi q̃
q̃uis in tranq̃llitatis sinu. tñ apđ
inferni claustra tenebant. ad pa
disi amena reducti sunt. Qđ ante
passionẽ dixit. in resurrectiõe sua
dñs impleuit. si exaltat⁹ fuero a
terra. õnia trahã ad me. Omnia
etenĩ traxit q̃ de electis suis apud
inferos. nullũ reliquit Oia abstu
lit. vtiq3 electa. Neq3 etenĩ infide
les quosq3. ꝛ pro suis criminib⁹.
eternis suppliciis debitos. ad veniã
dñs resurgẽdo reparauit. sed illos ex
inferni claustris rapuit. quos suos
in fide ꝛ actib⁹ recognouit. Vnde
recte etiam p ozee dicit. Ero mors
tua o mors. ero morsus tu⁹ inferne
Id namq3 qđ occidim⁹. agimus
vt penit⁹ non sit. Ex eo etenim qđ

mordemꝰ. ptem abstrahimꝰ. par
tem relinquimꝰ. Quia ergo in ele
ctis suis funditꝰ occidit mortem.
mors mortis extitit. quia vero ex i
ferno partẽ abstulit. ⁊ parte3 re
liquit nõ occidit funditus. ſ3 mo
mordit infernũ Ait ẽgo. Ero mors
tua o mors. Ac si aperte dicat. quia
in electis meis te funditꝰ perimo.
Ero morsus tuꝰ inferne. quia sub
latis eis te ex pte transfigo. Que
est ẽgo ista solemnitas. que infer
ni claustra destruxit. ⁊ ianuas no
bis regni celestis apuit. Inquira
tur subtilius nomẽ eius. requirat
egregius pdicator. videamꝰ quid
de eius estimacõne denũciet. Ait
enim. Etenim pascha nostrũ immo
latus est xp̄us. Si igitur pascha
xp̄c. pensandũ nobis est. quid de
pascha lex loquit. vt indagemꝰ
subtilius. an de xp̄o dicta videan
tur Moyses quippe ait. Sumẽt de
sanguine agni ac ponẽt sup vtrũ
q3 postem. et in supliminaribꝰ do
morũ in quibus comedent illum.
Et edẽt carnes nocte illa assas ig
ni. ⁊ azimos panes cum lactucis
agrestibus. Nõ comedetis ex eo
crudũ quid. nec coctu3 aqua: sed
assum tantũ igni. Caput cum pe
dibꝰ eius et intestinis vorabitis.
nec remanebit ex eo quicq̃ vsq3 ma
ne. Si quid residuũ fuerit. igni cõ
buretis. Vbi ⁊ addit. Sic autẽ co
medetis illũ. Renes vestros accigẽ
tis. calciamẽta habebitis i pedibꝰ
tenẽtes baculos in manibꝰ. ⁊ co
meditis festinãtes. Que videl3 cũ
cta magnã vobis edificacõnẽ pa

riũt. si fuerint mistica interptatio
ne discussa. Quis nãq3 sit sanguis
agni. non iam audiendo: ſ3 biben
do didicistis. Qui sanguis super
vtrũq3 postem ponitur. quãdo nõ
solum ore corporis. sed etia3 ore cor
dis hauritur. In vtroq3 etenim po
ste agni sanguis est positꝰ. quñdo
sacramẽtum passionis illiꝰ cum
ore ad redemptiõem sumitur. ad
imitacõnem quoq3 intenta mẽte
cogitatur. Nam qui sic redẽptoris
sui sanguinem accipit. vt imitari
passiõem illius necdum velit. in
vno poste sãguinẽ posuit. Qui eti
am in supliminaribꝰ domoru3 po
nẽdus est. Quid enĩ spiritalit do
mos. nisi mentes nostras accipi
mus. in quibꝰ per cogitatiõem in
habitamꝰ. Cuius domꝰ suplimi
nare est ipsa intẽtio. que pminet
actõni. Qui igitur intentiõem co
gitatiõis sue ad imitacõnem pas
sionis dominice dirigit. in suplimia
ri domus agni sanguinẽ ponit.
Vel certe domus nostre ipsa sunt
corpora. in quibꝰ quousq3 viuimꝰ
habitamus. Et in supliminari do
mus agni sanguinem ponimus.
quia crucẽ passionis illius. in frõ
te portamꝰ. De quo adhuc agno
subdit. Et edent carnes nocte illa
assas igni. In nocte quippe agnũ
comedimꝰ. qui in sacramẽto mo
do dominicũ corpus accipimus.
quãdo adhuc ab inuicẽ nostras
cõsciẽtias nõ videmus. que tamẽ
carnes agni assande sũt. quia nimirũ
dissoluit carnes quas aqua coxerit.
quas vero ignis siue aqua excoquit

roborat Carnes quippe agni nostrũ ignis coxit. quia eum ipsa vis passionis illius. ad resurrectionem valẽtiorẽ reddidit. atq; ad incorruptionẽ roborauit. Qui enĩ ex morte conualuit videlz carnes illius ab igne duruerũt Vnde etiã per psalmistã dicit. Exaruit velut testa virtus mea. Quid nãq; est testa ante ignẽ. nisi molle lutũ. Sz ei ex igne addit̃ vt solidet̃ Virtus ergo humanitatis eius velut testa exaruit. quia ab igne passionis ad virtutẽ incorruptionis creuit. Sz sola redemptoris nostri percepta sacramẽta ad verã solemnitatẽ mentis nõ sufficiũt. nisi eis quoq; et bona opa iungãtur Quid enĩ prodest corpus et sanguinem illius ore percipere. et ei peruersis moribus cõtraire. Vnde bene adhuc ad comedẽdum subditur. Et azimos panes cũ lactucis agrestibus. Panes quippe sine fermẽto comedit. qui recta opa sine corruptiõe vane glorie exercet. qui mandata misericordie. sine admixtiõe peccati exhibz. ne peruerse diripiat qd quasi recte dispẽsat. Hoc quoq; peccati fermẽtuz bone sue actiõi miscuerãt. quibus prophete voce per increpatiõez dñs dicebat Venite ad bethel et impie agite Atq; post pauca Et sacrificate de fermẽtato laudẽ De fermẽtato nãq; laudẽ immolat qui deo sacrificiũ de rapina parat. Lactuce vero agrestes. valde amare sunt Carnes ergo agni. cum lactucis agrestibus sunt edẽde. vt cũ corpus redẽptoris accipimus. nos pro peccatis nostris in fletibus affligamus quatenus ipsa amaritudo penitẽtie abstergat a mẽtis stomacho peruerse humorẽ vite Vbi et subditur. Non comedetis ex eo crudũ quid nec coctũ aqua. Ecce iaz nos ipsa verba hystorie ab intellectu hystorico expellũt. Nũquid fratres carissimi. israhelitic(us) ille populus in egipto constitutus. comedere agnũ crudũ consueueãt. vt ei lex dicat. nõ comedetis ex eo crudũ quid. Vbi et additur. Neq; coctũ aqua. Sed quid aqua. nisi humanã scientiã designat. iuxta hoc qd per salomonẽ sub hereticorũ voce dicit. aque furtiue dulciores sũt. Quid crude agni carnes. nisi inconsideratã ac sine reuerẽtia cogitationis relictã illius humanitatẽ significãt. Omne enim qd subtiliter cogitamus. quasi mẽte coquimus Sz agni caro nec cruda edẽda est. nec aqua cocta. quia redẽptor noster. nec purus homo estimandus est. neq; per hũanã sapiẽtiã qualiter deus incarnari potuit cogitandũ. Ois enĩ qui redẽptorem nostruz purũ hoiem credit quid iste aliud. quam agni carnes crudas comedit. quas videlz coquere per diuinitatis eius intelligẽtiã noluit. Omnis vero qui incarnationis eius misteria iuxta humanã sapientiam discutere conatur. carnes agni aqua vult coquere. idest dispẽsationis eius misteriũ per dissolutã vult sciẽtiã penetrare. Qui ergo paschalis gaudij solemnitatẽ celebrare desiderãt. agnũ sine aqua coquat. nec crudũ comedat. vt neq; per humanã sapientiam. profunditatẽ

icarnacōis illiꝰ penetrare appetat
neqꝫ in eū tanꝗ̄ in hoiem puꝝ cre
dat. ſꝫ aſſas igni carnes ꝯmedat.
vt diſpēſare omnia ꝑ ſancti ſpūs
potētiaꝫ ſciat. De quo adhuc ſub
iūgitur. Caput cum pedibꝰ ⁊ inte
ſtinis vorabitis. quia redēptor no
ſter eſt alpha ⁊ o. deꝰ videlꝫ ante
ſecula. ⁊ homo in fine ſeculoꝝ. Si
cut iam p̄diximus frēs. paulo at
teſtāte didicimꝰ. quia caput xp̄i
deus. Caput ergo agni vorare eſt. di
uinitatē illius fide ꝑcipere. Pedes
vero agni vorāre eſt. veſtigia hūa
nitatis eiꝰ amando ⁊ imitādo per
q̄rere. Quid vero ſūt inteſtina. niſi
verboꝝ illiꝰ occulta ⁊ miſtica mā
data. Que tūc voramus. cum ver
ba vite cum auiditate ſumimꝰ. In
quo deuoracōis verbo. quid aliud
ꝗ̄ pigricie noſtre torpor r̄pnreben
dit. qui eiꝰ verba atqꝫ miſteria. ⁊
ꝑ noſmetipōs non requirimꝰ. et
dicta ab alijs audimꝰ inuiti. Nō
remanebit ex eo quicꝗ̄ vſqꝫ ma
ne. quia eiꝰ dicta. ſunt magna ſol
licitudine diſcutiēda. quatenꝰ pri
uſꝗ̄ dies reſurrectōnis appareat.
in hac p̄ſentis vite nocte. ōnia il
lius mādata. intelligēdo ⁊ operan
do penetrētur. Sed quia valde eſt
difficile. vt omne ſacruꝫ eloquiū
poſſit intelligi. ⁊ omne eiꝰ miſteri
um penetrari. recte ſubiūgitur. Si
quid autē remāſerit. igni cōbure
tis. Qđ ex agno remanet. igni cō
burimꝰ. qn̄do hoc qđ de miſterio
incar nacōis eiꝰ intelligere ⁊ pene
trare nō poſſumꝰ. poteſtati ſancti
ſpūs hūiliter reſeruamꝰ. vt non

ſuperbe quis audeat vel ꝯtēnere vel
denūciare qđ non intelligit. ſꝫ hoc
igni tradat. cū ſpiritui ſācto reſer
uat. Quia igit̄ qualiter edēduꝫ ſit
paſcha ꝯgnouimꝰ. nunc a quali
bus edi debeat. agnoſcamꝰ. Seq̄
tur. Sic aūt comedetis illū. Renes
veſtros accīgetis. Quid in renib
niſi delectatio carnis accipit̄. Vn̄
⁊ pſ̄ poſtulat dicens. Vre renes
meos. Si eniꝫ voluptatē libidinis
in renibꝰ eſſe neſciret. eos vri mini
me petiſſet. Vn̄ quia poteſtas dy
aboli in hūano genē maxime ꝑ
luxuriā preualuit. de illo voce dn̄i
ca dicit̄. Poteſtas eiꝰ in lumbis
eiꝰ. Qui ergo paſcha comedit. ha
bere renes accinctos debet. vt q̄ ſo
lemnitatē reſurrectōis atqꝫ incor
rupcōis agit. corrupcōni iam ꝑui
cia nulla ſubiaceat. voluptates
edomet. carnē a luxuria reſtrigat
Neqꝫ enī cognouit q̄ ſit ſolēnitas
incorruptionis. q̄ adhuc ꝑ incōti
nentiā. corruptioni ſubiacet. Hec
q̄buſdā dura ſunt. ſꝫ anguſta por
ta eſt. q̄ ducit ad vitā. Et habemꝰ
iam multa exempla cōtinētium.
Vnde bene ⁊ adhuc ſubdit̄. Cal
ciamēta habebitis in pedibꝰ. Quid
ſunt enī pedes noſtri niſi opa. q̄d
vero calciamēta. niſi pelles mortuo
rū animaliū. Calciamēta aūt pe
des muniūt. Que vero ſūt mortua
animalia. ex quoꝝ pellibꝰ noſtri
muniātur pedes. niſi antiq̄ p̄res q̄
nos ad eternā patriā p̄ceſſerūt.
Quorūdā exēpla ꝯſpicimꝰ. noſtri
opis pedes munimꝰ. Calciamēta er
go in pedibꝰ habere eſt. mortuorū

vitā conspicere. ꝛ nostra vestigia
a peccati vulnere custodire. Tenē
tes baculos in manib9. Quid lex
ꝑ baculos. nisi pastoralem custo
diā designat. Et notādum. ꝙ pri
us ꝑcipimur renes accingere. p9
modū baculos tenere. quia illi de
bent curam pastoralez suscipere.
qui iam in suo corpore sciūt fluxa
luxurie domare. vt dum alijs for
tia predicāt. ipsi desiderijs molli
bus eneruati nō succumbāt Bene
autem subditur. Et comederis fe
stinātes. Notate carissimi fratres
notate. qd dicitur festinātes. Mā
data dei. misteria redēptoris. celes
tis patrie gaudia cum festinatio
ne cognoscite. ꝛ ꝑcepta vite cum
festinacōne implere curate. Quia
enī adhuc hodie licet bene agere
scim9: vtrū cras liceat ignoram9
Festinātes ergo pascha comedi
te. idest ad solemnitatē patrie ce
lestis anhelate. Nemo in hui9 vi
te itinere torpeat. ne in patria lo
cum ꝑdat. Nemo moras ad appe
tenda studia innectat. sed cepta
ꝑficiat. ne minime liceat implere
qd inchoat. Si ad amorem dei pi
gri nō sumus. adiuuat ipse quem
amam9 ihesus cristus domin9 no
ster. qui viuit ꝛ regnat cū deo pa
tre. in vnitate spūssancti de9. p om
nia secula seculoꝝ Amen

In octaua pasche
Scdm Johānem.

In illo tēpore. Cū es

set sero die illa vna sabbatorū. ꝛ
fores eēnt clause vbi erāt discipu
li cōgregati proptē metuz iudeoꝝ
venit ihesus ꝛ stetit in medio eoꝝ
ꝛ dicit eis. Pax vobis. Et reliqua

Omel beati Gregorij ppe.

Rima lectōnis hui9 euan
gelice qstio animuz pul
sat quomodo post resurre
ctionem corpus dominicū verum
fuit. qd clausis ianuis ad discipu
los ingredi potuit. Sed sciēdum
nobis est. ꝙ diuina operatio. si
racione cōprehēditur nō est am
mirabilis. nec fides habet meritū
cui humana ratio ꝑbet expimē
tum. Sed hec ipsa redemptoris no
stri opera que ex semetipsis cōp
hēdi nequaꝗ possunt. ex alia ei9
operacōne pēsanda sunt. vt reb9
mirabilibus fidem prebeāt facta
mirabiliora. Illud enī corpus do
mini intrauit ad discipulos ianu
is clausis. qd videlicet ad huma
nos oculos. per natiuitatē suam
clauso exijt vtero vgīnis. Quid er
go mirum. si clausis ianuis post
resurrectōem suam in eternū iam
victurus intrauit. qui moriturus
veniēs nō aperto virginis vtero
exiuit. Sz quia ad illud corp9 qd
videri poterat. fides intuētium du
bitabat. ondit eis protin9 man9
ꝛ latus. palpādam carnem. quā
clausis ianuis introduxit. Qua in
re duo mira ꝛ iuxta humanā raci
onem sibi valde cōtraria ostēdit.
dum post resurrectōnem corp9 su
um ꝛ incorruptibile. ꝛ tamē pal
pabile demonstrauit. Nam ꝛ cor
rumpi necesse est. qd palpatur.
ꝛ palpari non potest. quod non

corrūpitur. Sꝫ miro modo atqꝫ in
estimabili. redēptor noster ⁊ icor
ruptibile post resurrectōnē. ⁊ pal
pabile corpus exhibuit. vt mon
strādo incorruptibile inmútaēt ad
premiū prebendo palpabile. for
maret ad fidē. Et incorruptibilē se
ergo ⁊ palpabilē demōstrauit vt
ꝑfecto esse post r̄surrectōem ostē
deret corpꝰ suum ⁊ eiusdē nature.
et alteriꝰ glorie. dicit eis. Pax vo
bis. Sicut misit me pater. et ego
mitto vos. idest sicut misit me pa
ter deꝰ deū. ⁊ ego mitto vos homo
hoīes. Pater filiū misit quē hunc
pro redēptione generis humani
incarnari cōstituit. Quē videlicet
in mundo venire ad passiōem vo
luit. ꝫ tamē amauit filiuꝫ. quē ad
passiōem misit. Electos vero apos
tolos dn̄s non ad mūdi gaudia
ꝫ sicut ipse missus est ad passio
nes in mūdum mittit. Quia ego ⁊
filiꝰ amatur a patre. ⁊ tamen ad
passiōem mittitur. ita ⁊ discipuli
amātur a dn̄o. qui tamen ad pas
sioneꝫ mittūtur in mūdo Itaqꝫ di
citur. Sicut misit me pater ⁊ ego
mitto vos. idest ea caritate vos di
ligo. cum inter scādala ꝑsecutorū
mitto. qua me caritate pater dili
git. quē venīe ad tolerādas passi
ones fecit. Quis mitti etiā iuxta
naturā diuinitatis possit ītelligi.
Eo enī ipso a patre filiꝰ mitti dici
tur. quo a p̄re generat̄ Nam san
ctū spūm. qui cum sit equalis p̄ri
⁊ filio. nō tamen incarnatꝰ est. is
dem se filiꝰ mittere ꝓhibet dicēs.
Cū venerit paraclitus. quē ego mit
tam a p̄re. Si enī mitti solūmodo
incarnari deberet intelligi. sanctꝰ
proculdubio spiritꝰ nullo mō di
ceret̄ mitti. qui nequaꝗ̄ incarna
tus est. Sꝫ eiꝰ missio. ipsa ꝓcessio
est. qua de patre ꝓcedit ⁊ filio. Si
cut itaqꝫ spūs mitti dicitur. quia
procedit. ita ⁊ filiꝰ non incongrue
mitti dicitur. quia generat̄. Hoc
cū dixisset. insufflauit ⁊ dicit eis.
Accipite spiritū sanctū. Querendū
nobis est. quid est ꝙ spiritū san
ctuꝫ dominꝰ noster. ⁊ semel dedit
in terra cōsistēs. ⁊ semel celo pre
sidens. Neqꝫ enim alio in loco da
tus spiritussanctꝰ aperte mōstra
tur. nisi nūc cum per insufflacōem
precipitur ⁊ postmodū cum de ce
lo veniēs. in linguis varijs demō
stratur Cur ego prius in terra di
scipulis datur. postmodū de celo
mittitur. nisi ꝙ duo sunt p̄cepta
caritatis. dilectō videlicet dei. ⁊ di
lectō proximi. In terra datur spi
ritus vt diligatur proximꝰ: e celo
datur spiritꝰ. vt diligatur deus.
Sicut ergo vna est caritas. ⁊ duo
p̄cepta. ita vnꝰ spiritus ⁊ duo da
ta. priꝰ a cōsistente domino in ter
ra. postmodū e celo. quia in proxi
mi amore discit̄. qualiter peruenīri
debeat ad amorē dei Vnde idem io
hānes dicit. Qui nō diligit frēm
suum quē videt. deum quem nō vi
det. quomodo potest diligere. Et
ante quideꝫ discipulorū mentibꝰ
isdem spiritussanctꝰ inerat ad fi
dem. sed tamē manifesta datōne
nō nisi post resurrectōem datꝰ est
Vnde ⁊ scriptuꝫ est. Nōdum erat

spiritꝰ datus quia ihesus nō dū
fuerat glorificatus. Vnde etiam
per moysen dicitur. Suxerūt mel
de petra. ꝛ oleū de firma petra. Nec
ꝙ enim quicq̃ꝫ tale iuxta hystori
am legitur. si tota testamēti vete
ris series recēseatur nusq̃ꝫ de petra
mel. nusq̃ꝫ oleum ille populꝰ suxit
Sed quia iuxta pauli vocē. petra
erat cristus. mel de petra suxerūt.
qui eiusdem redēptoris nostri fa
cta ꝛ miracula viderūt. oleum vero
de firma petra suxerūt. quia effusi
one sancti spiritꝰ. post resurrectio
nem suā vngi meruerūt. Quasi er
go in firma petra mel dedit. quādo
adhuc mortalis dominꝰ. miracu
loꝝ suorum dulcedinē discipulis
ostēdit. sed firma petra oleum fu
dit. quia post resurrectōem suam
factꝰ iam impassibilis. ꝑ afflatio
nem spiritꝰ. donū sancte vnctiōis
emanauit. De hoc oleo ꝑ prophe
tam dicitur. Cōputrescet iuguꝫ a
facie olei. Sub iugo quippe teneba
mur demoniace dn̄atiōis. sed vn
cti sumꝰ oleo spiritussancti. Et q̃
nos gratia libertatis vnxit. demo
niace dn̄ationis iugum putruit.
paulo attestāte qui ait. Vbi spi
ritus domini. ibi libertas. Sciēdū
vero est. ꝙ hij qui spiritū sanctū
prius habuerūt. vt ꝛ ipsi innocē
ter viuerent. ꝛ in predicatiōe qui
busdam prodessent. idcirco hūc
post resurrectōnem domini patē
ter acceperūt. vt prodesse nō pau
cis. sed pluribus possent. Vnde
ꝛ in hac ipsa datōne spiritus di
citur. Quorum remiseritis peccata

remittūtur eis. ꝛ quorum retinue
ritis retēta sunt. Libet intueri. ad
tāta onera humilitatis vocati. ad
quātum culmen glorie sint perdu
cti. Ecce non solum de semetipsis
securi fiunt. sed etiam aliene obli
gatōnis potestatem ꝛ relaxatio
nis accipiūt. principatum super
ni iudicis sortiunt. vt vice dei qui
busdam peccata retineāt. quibus
dam relaxēt. Sic sic eos a deo dece
bat erigi. qui tantū pro deo cōsen
serāt humiliari. Ecce qui districtū
dei iudicium metuūt. animarum
iudices fiūt. ꝛ alios damnāt vel
liberant. qui semetipōs damnari
metuebāt. Horum profecto nunc
in ecclesia episcopi locum tenent.
soluēdi ac ligandi auctoritatem
suscipiūt. qui gradum rēgiminis
sortiūtur. Grandis honor: sed gra
ue pōdus istius est honoris. Du
rum quippe est vt qui nesciat tene
re moderamine vite sue. iudex fiat
vite aliene. Et plerumq̃ꝫ cōtingit
vt hunc iudicij locus teneat. cui
ad locum vita minime cōcordat.
ac sepe agit. vt vel damnet imme
ritos. vel alios ipse ligatꝰ soluat
sepe in soluēdis subditis ac ligan
dis sue volūtatis motus. non au
tem causarū merita sequatur. Vn
de fit. vt ipsa hac ligādi ac soluē
di potestate se priuet q̃ hanc pro
suis volūtatibus. ꝛ nō pro subie
ctorum moribus exercet. Sepe fit
vt ēga quemlibꝫ proximū odio
vel gratia moueatur pastor. Iudi
care aūt digne de subditis neque
unt. q̃ in subditoꝝ causis. sua vel

odia vel gratiam sequūtur Vnde
recte p prophetam dicitur Mortifi
cabāt animas que nō moriūtur.
& viuificabāt animas que nō vi
uūt. Non moriētem quippe morti
ficat. qui iustū damnat. & non vi
cturū viuificare nititur. qui reum
a supplicio absoluere conat᷑. Cau
se ergo pēsande sunt. & tunc ligan
di atq̄ soluēdi potestas exercen
da. videdum que culpa. aut que
sit penitētia secuta post culpaz. vt
quos omnipotēs deus per cōpun
ctionis gratiā visitat. illos pasto
ris sentētia absoluat. Tūc enim
vera est absolutio presidētis. cuz
interni arbitriū sequitur iudicis
Qd bene quatriduani mortui resu
scitatio illa significat. que videli
cet demōstrat. quia prius mortu
um domin⁹ vocauit & viuificauit di
cens. lazare veni foras. & postmo
dum is qui viuēs egressus fuerat
a discipulis est solut⁹ sicut scrip
tum est. Cūq̄ egressus esset qui
fuerat ligat⁹ institis. tūc dixit dis
cipulis. Soluite eū & sinite abire.
Ecce illum discipuli iam viuentē
soluūt. quem magister resuscita
uerat mortuū. Si enī discipuli la
zarum mortuū soluerent. fetorem
magis ostēderent q̄ virtutem. Ex
qua cōsideratione intuēdum est.
q̄ illos non debem⁹ per pastora
lem auctoritatē soluere. quos au
ctorem nostrū cognoscim⁹ p resu
scitantē gratiā viuificare. Que ni
mirū viuificatio. ante operacōem
rectitudinis. in ipsa iam cognosci
tur cōfessione peccati Vnde & hinc

ipsi mortuo lazaro. nequaq̄ dicit
reuiuisce. sed veni foras. Omnis
quippe peccator. dum culpā suaz
intra cōscientiaz abscōdit. intror
sus latet in suis penetralib⁹ occul
tatur. Sed mortu⁹ venit foras. cū
peccator neq̄cias suas sponte con
fitetur. Lazaro ergo dicitur veni
foras. ac si apte cuilibet mortuo
in culpa diceret᷑. Cur reatū tuum
intra cōsciētiā abscondis. Foras
iam p cōfessionem egredere. qui
apud te interius p negociationē
lates Veniat itaq̄ foras mortu⁹.
idest culpam cōfiteātur peccator
venientem vero foras soluāt disci
puli. vt pastores ecclesie ei penaz
debeāt admouē quā meruit. qui
non erubuit cōfiteri qd fecit Hec
de solucōnis ordine breuiter dixe
rim. vt sub magno moderamine
pastores ecclesie vel soluere stude
ant vel ligare. Sed vtrū iuste vel
iniuste obliget pastor. pastoris
tamen sentētia gregi timēda est.
ne is qui sub est. & cum iuste for
sitan ligatur. ip̄am obligacōnis
sue sentētiam. ex alia culpa mere
at᷑ Pastor ēgo vel absoluere indi
screte timeat. vel ligaē. is autem
qui sub manu pastoris est ligari
timeat. vel iniuste. nec pastoris
sui iudiciū temere rep̄hendat. ne
& si iniuste ligatus est. ex ip̄a tu
mide rep̄hensionis sup̄bia. culpa
que nō erat fiat. Sz quia hec bre
uiter p excessum diximus. ad ex
posicōnis ordinem reuertamur.
Thomas autē vnus ex duodecī
qui dicitur didim⁹. non erat cum

eis quādo venit ihesus. Iste vnus
discipulus defuit. reuersus qđ ge
stuz est audiuit audita credere re
nuit. Venit iterum dominꝰ. ⁊ non
credenti discipulo latus palpādū
p̄buit. manꝰ ostendit. ⁊ ostēsa su
orum cicatrice vulnerū. infidelita
tis illiꝰ vulnꝰ sanauit. Quid frēs
carissimi. quid inter hec animad
uertitis. Nūquid casu gestū cre
ditis. vt electꝰ ille discipulus tūc
deesset. post autē veniēs audiret.
audiens dubitaret. dubitās pal
paret. palpās crederet. Non hoc
casu. ſʒ diuina dispēsatione gestū
est. Egit nāqʒ miro modo superna
clemētia. vt discipulꝰ dubitans.
dum in magistro suo vulneā pal
paēt carnis. in nobis vulnera sa
naret īfidelitatis. Plus enī nobis
thome infidelitas ad fidē. ꝙ fides
credētium discipulorū profuit. ꝗ
dum ille ad fidē palpādo reducit
nostra mēs omni dubitatiōe post
posita. in fide solidat. Sic quippe
discipulū post resurrectōnem suā
dubitaē permisit. nec tamē in du
bitatiōe deseruit. sicut ante natiui
tatē suam. habere mariā sponsū
voluit. qui tamē ad eius nuptias
nō peruenit. Nam ita factus est dis
cipulus dubitans et palpās. te
stis vere resurrectōis. sicut spōsus
matris. fuerat custos integerrime
virginitatis. Palpauit autē ⁊ ex
clamauit. dominꝰ meus ⁊ deꝰ me
us. Dicit ei ih̄s. Quia vidisti me
credidisti. Cum paulꝰ dicat apo
stolus. est autē fides sperādarum
substātia rerū argumentum nō ap
parentiū profecto liquet. ꝙ fides
illarū rerum argumentū est. que
apparere nō possunt. Que etenim
apparēt. iam fidē nō habent. sed
agnitiōem. Dū ergo vidit thomas
dū palpauit cur ei dicitur. quia
vidisti me credidisti. Sed aliud
vidit. aliud credidit. A mortali ꝗp
pe homine. diuinitas videri nō po
tuit. Hominē igitur vidit. ⁊ deum
cōfessus dicit. dominꝰ meus ⁊ de
us meus. Videndo igitur credidit.
qui cōsiderando verū hominē. hūc
deum quē videre nō poterat excla
mauit. Letificat valde qđ sequit̄.
Beati qui nō viderūt ⁊ crediderūt.
In qua nimirū sententia nos spe
cialiter signati sumꝰ. qui eū quē
carne nō vidimꝰ. mente retinemꝰ
Nos signati sumꝰ. sed si fidem no
stram operibꝰ sequimur. Ille ete
nim vere credit. qui exercet operā
do quod credit. Quo cōtra de hijs
qui fidē nomine tenꝰ retinent pau
lus dicit. Confitentur se nosse deū.
factis autem negāt. Hinc iacobꝰ
ait. Fides sine operibus. mortua
est. Hinc ad beatū iob de ātiquo
hoste generis humani dominꝰ di
cit. Absorbebit fluuium ⁊ nō mi
rabitur. ⁊ habet fiduciam ꝙ in
fluat iordanis in os eius. Quis
enim est per fluuiū designatus.
nisi humani generis fluxus. Qđ vi
delicʒ genꝰ ab ortu ad finē defluit
⁊ quasi aque more vsqʒ ad cōpe
tentē terminū ex carnis liquore
percurrit. Quid per iordanem. nisi
baptisatorū forma signat̄. Quia
enī in iordane flumine. ipse auctor

redẽptionis nostre baptisari dig-
natus est. recte iordanis nomie.
eoꝝ multitudo exprimitur. qui in
tra sacramẽtum baptismatis cõ
tinentur. Antiqu9 ergo hostis ge
neris humani fluuiũ absorbuit
quia a mũdi origie. vsq; ad redẽp
toris aduẽtu3. vix paucis electis
euadentibus. in ventrem sue ma
licie genus humanum traxit.
De quo recte dicitur. Absorbebit
fluuiũ ⁊ non mirabitur. quia pro
magno nõ habet. cu3 infideles ra
pit Sed graue est valde q᷑ subdi
tur. Et habet fiducia3. q̄ influat
iordanis in os eius. quia postq̄ in
fideles quosq; a mũdi origine ra
puit. adhuc se posse decipere. etiã
fideles p̄sumit. Nam ore pestifere
psuasionis eos quotidie deuorat
in quib9 a confessione fidei repro
ba vita discordat. Hoc ergo fra
tres carissimi. tota intencõne per
timescite. hoc apud vos sollicita
mente cogitate. Ecce paschalia so
lemnia agimus. Sed ita viuẽdũ
nobis est. vt peruenire ad eterna
festa mereamur. Transeũt cuncta
que temporaliter festiua celebrã
tur. Curate qui hijs solemnitati
bus interestis. ne ab eterna solem
nitate separemini. Quid prodest
interesse festis hominu3. si deesse
cõtingat festis angelorum. Vm
bra venture solẽnitatis. est solem
nitas presens. Idcirco hanc agi
mus ãnue. vt ad illam que non
est ãnua. sed cõtinua perducamur
Cum hec statuto tempore geritur.
ad illius desiderium memoria no
stra recalescat. Frequẽtatione ẽgo
gaudij tẽporalis. ad eterna gau
dia mens incalescat ⁊ ferueat. vt
ex veritate leticie perfruatur in pa
tria. q᷑ de vmbra gaudij medita
tur in via. Vita3 igitur vestrã fra
tres moresq; componite. is qui in
tis surrexit a morte. q̄ districtus in
iudicio veniat preuidete. Certe in
die tremẽdi examinis sui cũ ange
lis ⁊ archangelis cum thronis ⁊
dominacõnibus. cum principati
bus ⁊ potestatib9 apparebit. celis
ac terris ardẽtibus. cunctis videli
cet elemẽtis in sui obsequij terrore
cõmotis. Hũc ergo tanti pauoris
iudicem ante oculos ponite. hũc
venturuꝝ timete. vt hũc cum venerit
nõ timidi. s; securi videatis. Timẽ
dus ergo est ne timeatur. Terror
eius nos ad visum bone operatio
nis exerceat. metus illi9 vitam no
stram a prauitate cõpescat. Mihi
fratres credite. quia tanto tũc eri
mus securi de eius sentẽtia. quãto
nunc satagimus suspecti de culpa
Certe si aliquis vestrũ. cu3 suo ad
uersario causa3 dicturus in medio
iudicio die crastina esset exhibẽ
dus. totam fortasse noctẽ insom
nem duceret. q̃d sibi dici posset.
quid obiectõnib9 respõderet. secũ
sollicita ⁊ estuãti mente versaret.
ne me inueniret asperũ. vehemen
ter metueret. ne apud me appare
ret noxi9 formidaret. Et quis ego
aut quid ego. Nimiruꝝ non longe
post. futurus post hominẽ vermis
atq; post vermẽ puluis. Si ergo
tãta cura pertimescitur iudicium

pulueris. qua intentiōe cogitan
dū est. qua formidine prouidēdū
tante iudicium maiestatis. Sed
quia sunt nōnulli. ꝗ de resurrectiō
ne carnis incerti sunt. ⁊ tūc rectius
docemus. si etiam cordiū vestrorū
questionibꝰ occultis occurrimꝰ.
pauca nobis de ipa resurrectiōis
fide loquēda sunt Multi etenim si
cut ⁊ nos aliquādo fuimus. dum
carnē in putredinē. ossaqꝫ in pul
uerem redigi ꝑ sepulchra cōspici
unt. reparari ex puluere carnē et
ossa diffidūt. sicqꝫ apud se quasi
raciocinātes dicūt. Quādo homo
ex puluere reducitur. Quādo agi
tur. vt cinis animetur. Quibus
breuiter respōdemus. quia longe
minꝰ est deo reparare qd fuit. quā
creasse qd non fuit. Aut quid mi
rum. si hominē ex puluere refecit.
qui simul oīa ex nihilo creauit.
Mirabiliꝰ namqꝫ est celum ⁊ ter
ram. ex nullis existētibus condi
disse. ꝙ ipsum hominē ex terra re
parare. Sed cinis accēditur. ⁊ in
carnem redire posse desperatur. ⁊
diuine operacōis virtus cōprehen
di. quasi ex racōne queritur. Qui
scilicet hec idcirco in suis cogitati
onibus dicūt. quia eis quotidia
na dei miracula. ex assiduitate vi
luerūt. Nā ecce in vno grano par
uissimi seminis. latet tota que na
scitura est arboris moles. Consti
tuamus namqꝫ ante oclos cuius
libet arboris miram magnitudinē
cogitemꝰ vnde oriendo cepit. que
tantam molem crescēdo peruenit.
Inuenimus procul dubio eius ori
ginem paruissimū semen. Cōside
remꝰ nunc. vbi in illo paruo semi
nis grano latet fortitudo ligni. as
peritas corticis. saporis odorisqꝫ
magnitudo. vbertas fructuū. viri
ditas foliorū. Contrectatū namqꝫ
seminis granū non est validum.
vnde processit ligni duricia. Non
est asperū. vnde aspeitas corticis
erupit. Nō est saporum. vnde sa
por in fructibꝰ. Olfactum nil redo
let. vnde odor in fructibꝰ fraglat.
Nil in se viride ostēdit. vnde folio
rum viriditas exiuit. Cūcta ergo
in semine simul latent. que tamē
non simul ex semine prodeūt. Ex
seminē quippe producitur radix.
ex radice prodit virgultū. ex vir
gulto oritur fructus. in fructu eti
am producitur semē. Addamus
ergo. quia ⁊ semē latet in semine
Quid ēgo mirum. si ossa. neruos.
carnem. capillosqꝫ reducāt ex pul
uere. qui lignū. fructus. folia. in
magna mole arboris. ex paruo quo
tidie semine restaurat. Cum ēgo
dubitans animꝰ de resurrectiōis
potētia racōnem querit earum re
rum ei questiones inferēde sunt.
ꝗ ⁊ incessanter fiūt. ⁊ tamen raci
one comprehendi nequaꝙ possunt
vt dum nō valet ex visione rei pe
netrarē qd conspicit. de promissio
ne diuine potētie credat quod au
dit. Illa ēgo vobiscum fratres ca
rissimi promissa cogitate que per
manēt. que vero cum tēpore tran
seūt. velut iam dimissa despicite.
Ad huius resurrectiōis gloriam
quam in se veritas ostendit. tota

intentiõe festinate. terrena deside
ria que ab auctoꝛe separãt fugite
quia tanto altius ad cõspectũ dei
õnipotẽtis ptingitis. qñto media
toꝛem dei ⁊ hoĩm singulariť ama
tis. qui viuit ⁊ regnat cũ patre in
vnitate spũssancti deus. p õnia se
cula seculoꝝ Amen

Dominica secũda.

Scdm Johãnem

In illo tẽpoꝛe Dixit ihesus discipulis suis Ego sum pa
stoꝛ bon9. Bon9 pastoꝛ. aĩam suã
ponit p ouib9 suis. Et reliq̃. Omel
beati gregoꝛij ppe.

Audistis fratres carissimi
ex lectione euãgelica eru
dicõnem vestrã. audistis
ex lectõne euãgelica piculum no
strũ. Ecce enim is qui nõ ex accidẽ
ti bono. sed essentialiter bon9 est.
dicit. Ego sum pastoꝛ bon9. Atq̃
eiusdẽ bonitatis formã quã nos
imitemur adiũgit dicens. Bon9
pastoꝛ animã suaꝫ ponit pro oui
bus suis. Fecit qd monuit. osten
dit qd iussit. Bonus pastoꝛ pro
ouibus animã posuit. vt in sacra
mẽto nostro. corpus suum ⁊ san
guinem verteret. ⁊ oues quas re
demeãt. carnis sue alimẽto sacia
ret. Ostensa nobis de contemptu
moꝛtis via quã seq̃mur. apposita
ẽ foꝛma cui imp̃mamur. Primũ
nobis est exteriora nostra miseri
coꝛditer ouibus eius impendere.
postremũ vero si necesse sit etiam
moꝛtem nostram pro eisdem oui
bus ministrare. A primo autem
hoc minimo. puenitur ad postre
mũ maius. Sed cum incompara
biliter lõge sit melioꝛ anima qua
viuimus. qñ terrena substãtia.
quã exterius possidemus. qui nõ
dat pro ouibus substãtiam suã.
quãdo pro hijs daturus est ani
mam suam? Et sunt nõnulli. qui
dum plus terrenam substãtiam
qñ oues diligunt. hij merito no
men pastoris perdũt. De quibus
protinus subditur Mercẽnarius
autem ⁊ qui nõ est pastoꝛ. cuius
nõ sunt oues proprie. videt lupũ
veniẽtem. ⁊ dimittit oues ⁊ fugit
Non pastoꝛ: sed mercẽnarius vo
catur. qui non pro amoꝛe intimo
oues dominicas: sed ad tẽpoꝛales
mercedes pascit Mercẽnari9 quip
pe est. qui locũ quippe pastoꝛis te
net. sed lucra animarũ nõ querit
terrenis cõmodis inhiat. honoꝛe
p̃lationis gaudet. tpalib9 lucris
pascit. impensa sibi ab hoĩbus re
uerẽtia letatur Iste sunt enĩ mer
cedes mercẽnarij. vt pro eo ipso
qd in regimĩe laboꝛat. hic qd que
rit inueniat ⁊ ab hereditate gregis
impostez alien9 existat Utrũ vero
pastoꝛ sit an mercẽnarius. cogno
sci veraciter nõ potest. si occasio
necessitatis deest. Trãquillitatis
enĩ tempore plerũq̃ ad gregis cu
stodiã sicut verus pastoꝛ. sic ⁊ mer
cẽnarius stat. Sed lupus veniẽs
indicat. quo quisq̃ animo sup gre
gis custodiã stabat. Lupus enim
sup oues venit. cum quilibet iniu
stus et raptoꝛ. fideles quosq̃ atq̃
humiles opprimit. Sꝫ is qui pastoꝛ

esse videbatur: et non erat. relinquit oues et fugit. quia dum sibi ab eo periculum metuit. resistere eius iniusticie non presumit. Fugit autem. non mutando locum: sed subtrahendo solatium. Fugit quia iniusticiam vidit et tacuit. Fugit quia se sub silencio abscondit. Quibus bene per prophetam dicitur. Non ascendistis ex aduerso neque opposuistis murum pro domo israhel. vt staretis in prelio in die domini. Ex aduerso quippe ascendere est. quibuslibet potestatibus praue agentibus. racionis libera voce contraire. Et in die domini pro domo israhel in prelio stamus. ac murum opponimus si fideles innocentes. contra peruersorum iniusticiam ex iusticie auctoritate vindicamus. Quod quia mercenarius non facit. cum venientem lupum viderit fugit. Sed est alius lupus. qui sine cessatione quotidie non corpora. sed mentes dilaniat. malignus videlicet spiritus qui caulas fidelium insidians circuit. et mortem animarum querit. De quo lupo mox subditur. Et lupus rapit. et dispergit oues. Lupus venit. et mercenarius fugit. quia malignus spiritus. mentes fidelium in temptatione dilaniat et is qui locum pastoris tenet. curam sollicitudinis non habet. Anime pereunt. et ipse de terrenis lucris letatur. Lupus rapit et dispergit oues. cum alium ad luxuriam pertrahit. alium in auariciam accendit. alium in superbiam erigit. alium per iracundiam diuidit. hunc inuidia stimulat. illum fallacia supplantat. Quasi ergo gregem lupus dissipat. cum fidelium populos. dyabolus per temptationes necat. Sed contra hec mercenarius nullo zelo accenditur nullo feruore dilectionis excitatur quia dum sola exteriora commoda requirit. interiora gregis damna negligenter patitur. Unde et mox subiungitur. Mercenarius autem fugit. quia mercenarius est. et non pertinet ad eum de ouibus. Sola ergo causa est. vt mercenarius fugiat quia mercenarius est. Ac si aperte diceretur. Stare in periculo ouium non potest. quia in eo quod ouibus preest. non oues diligit. sed lucrum terrenum querit. Dum enim honorem amplectitur. dum temporalibus commodis letatur opponere se contra periculum trepidat. ne hoc quod diligit amittat. Sed quia redemptor noster culpas ficti pastoris innotuit. iterum formam cui debemus imprimi ostendit dicens. Ego sum pastor bonus. Atque subiungit. Et cognosco oues meas. et cognoscunt me oues mee. Et cognosco oues meas. hoc est diligo. et cognoscunt me oues mee. Ac si aperte dicat. diligentes obsequuntur. Qui enim veritatem non diligit. adhuc minime cognouit. Quia ergo audistis fratres periculum nostrum. pensate in verbis dominicis etiam periculum vestrum. Videte si oues eius estis. videte si eum cognoscatis. videte si lumen veritatis scitis. Scitis autem dico. non per fidem: sed per amorem. Scitis dico. non ex credulitate sed ex operatione. Nam idem ipse qui hec loquitur. iohannes euangelista

testat͏ dicēs. Qui dicit se nosse deū ⁊ mādata ei⁹ nō custodit. mēdax est. Vn̄ ⁊ in hoc loco ꝓtinus dn̄s subdit Sicut nouit me pat͏. ⁊ ego agnosco p͞rem. ⁊ animā meā po no ꝓ ouib⁹ meis Ac si apte dicat. In hoc cōstat. q͛ ⁊ ꝯgnosco p͞rem ⁊ ꝯgnoscor a p͞re. quia aīam me am pono ꝓ ouib⁹ meis. id est ea caritate qua pro ouib⁹ morior. q̄ tum p͞rem diligam ondo. Quia ve ro nō solum iudeam. ſ; etiam gēti litatem redimere venerat adiūgit dicēs. Et alias oues habeo. q̄ non sunt ex hoc ouili ⁊ illas opꝫ me adducere. ⁊ vocem meā audiēt. ⁊ fiet vnū ouile. ⁊ vnus pastor. Re demptiōem nostrā qui ex gentili popul⁹ venim⁹ domin⁹ aspexerat. cū se adducere ⁊ alias oues dice bat. Hoc quotidie aspicitis frēs fieri. hoc recōsiliatis gentibus. fa ctū hodie videtis. Quasi ex duob⁹ gregib⁹ vnū ouile efficit. q͛ iudai cū ⁊ gentilē populū. in sua fide cō iūgit. paulo attestāte qui ait Ip se est pax nostra. qui fecit vtraq; vnū. Dum enim ad eternā vitam ex vtraq; natiōe simplices eligit ad ouile ꝓpriū oues deducit. De quib⁹ profecto ouib⁹ rursus ait. Oues mee vocē meam audiūt. ⁊ ego ꝯgnosco eās. ⁊ sequūtur me ⁊ ego vitam eternā do eis. De qui bus ⁊ paulo superi⁹ dixit Per me si quis itroierit saluabit͏. ⁊ ingre dietur ⁊ egrediet͏. et pascua inue niet. Ingrediet͏ quippe ad fidem. egredietur vero a fide ad speciē. a credulitate ad cōtemplatōnem.

pascua autē inueniet͏ in eterna re fectōne. Oues ēgo eius pascua in uenient. quia quisquis illū corde simplici sequit͏. eterne viriditatis pabulo nutritur. Que autē sunt istarū ouium pascua. nisi interna gaudia semp virentis paradisi. Pascua namq; electorū sunt. vul tus p̄sens dei. qui dū sine defectu cōspicitur. sine fine mēs vite cibo saciatur In istis pascuis de eterni tatis sacietate leti sunt. q̄ iā laq os voluptuose tēporalitatis eua sert Ibi ymnidici angelorū chori. ibi societas supnorū ciuium. ibi dulcis solēnitas. a pegrina cōmis hui⁹ tristi labore redeūtiū Ibi ꝓui di prophetarū chori. ibi iudex apo stolorū numer⁹. ibi innumerabi liū mrīꝝ victor exercitus. tanto il lic letior. q̄to hic durius afflict⁹. ibi ꝯfessorū constantia p̄mij sui p ceptōe ꝯsolata Ibi fideles viri. q̊s a virilitatis sue labore. voluptas se culi emollire nō potuit. ibi sancte mulieres. que cū seculo ⁊ sexū vice runt. ibi pueri qui hic ānos suos morib⁹ trascenderūt. ibi senes q̊s hic etas debiles reddidit. ⁊ virt⁹ opis nō reliquit. Queram⁹ ergo frēs hec pascua. in quib⁹ cum tan torū ciuiū solemnitate gaudeam⁹ Ipsa nos letantiū festiuitas inui tat. Certe sicuti popul⁹ nūdinas celebraret. si ad alicui⁹ ecclie dedi catiōem denūciata solempnitate cōcurreret festinaremus omēs si mul inueiri. interesse vnusquisq; satagēt. graui se damno afflictū crederet si solēnitatē ꝯmūis leticie

nō videret. Ecce in celestibꝰ. electo
rum ciuiū leticia agitur. vicissim
de se omnes in suo cōuentu gratu
lātur. ⁊ tamē nos ab amore eter
nitatis tepidi. nullo desiderio arde
mus. interesse tante solēnitati nō
querimꝰ. Priuamur gaudijs. et
leti sumus. Accedamus ergo ani
mū fratres. recalescat fides in id
qđ credidit. inardescāt ad supna
nostra desideria. ⁊ sic amare. iam
ire est. Ab interne solemnitatis
gaudio. nulla nos aduersitas re
uocet. quia ⁊ si quis ad locū pro
positum ire desiderāt. eius desideriū
quelibet vie aspitas nō immutat
Nulla nos asperitas blandiēs se
ducat. quia ⁊ stultꝰ viator est. q̄
in itinere. amena prata cōspiciēs
obliuiscit̄ ire q̊ tendebat Toto er
go desiderio. ad supnam patriā
animus anhelet. nil in hoc mūdo
appetat. qđ cōstat quia cicius re
linquat. vt si celestis pastoris ve
raciter oues sumus. in vie delecta
tōne non figimur. eternis pascu
is in peruētione saciemur. Tu.

dominica quarta.
Scđm Johānem.

n illo tēpore Dixit
ihesus discipulis suis. Modicū ⁊
iam nō videbitis me. et iteruz mo
dicum. ⁊ videbitis me. quia vado
ad patrē. Et reliq̄ Omel' venerabi
lis bede p̄sbiteri.

Eta dn̄i ⁊ saluatoris nos
tri promissa fratres caris
simi. leto cordis auditu p
cipere debemꝰ sedulaq̧ intentione
pstitere. quatenꝰ ad hec ptingere
mereamur Quid est enim qđ me
rito letius audiatur. q̄ peruenire
posse ad gaudiū qđ nunq̄ possit
auferri. ¶ Notāduz autem qđ tota
lectionis euangelice series illis
cōuenit. qui eam presentem au
dierūt a domino. pars autem illi
us etiā nobis. qui post passiōem
⁊ resurrectōnem dominicā ad fidē
venimꝰ aptissime congruit Qđ er
go ait. Modicū ⁊ iam non videbi
tis me. ⁊ iteꝝ modicū ⁊ videbitis
me. quia vado ad pr̄em. ad illos
specialiter ptinet. qui eiꝰ discipu
latui p̄dicantis in carne adherere
⁊ pꝰ tristiciā passionis. visa rēsur
rectione ⁊ ascensiōe eius letificari
meruerūt. Naz q̧ hec illa qua tra
debat̄ nocte locutus est. modicū
erat. idest eiusdez noctis ⁊ diei se
quētis tempꝰ. vsq̧ ad horaz qua
illū non videre inciperent Tentꝰ enī
nocte illa a iudeis. ⁊ i crastinū cru
cifixus. cuz sero factū esset. deposi
tus ē de cruce. ⁊ intra septa sepul
chri ab hūanis seclusis obtutibꝰ
Et iterū modicū erat. vsq̧ dum il
lum viderēt. resurrexit enīz a mor
tuis die tercia. ⁊ apparuit eis in mľ
tis argumentis. per dies quadra
ginta Quaē autem modicū esset.
vt nō viderent eum. ⁊ iterum mo
dicum vt viderēt annectit causaz
dicens. Quia vado ad patrem.
Ac si aperte dicat. Ideo post mo
dicum. a vestris aspectibus in mo
numēti claustris abscondor. ⁊ ite
rū post modicū. destructo mortis

imperio, vobis intuētibus apparero qui a tempꝰ ē. vt expleta dispēsa tiones assumpte mortalitatis cum resurrectōis triūpho. iam reuer tar ad patrem. Potest & aliter in telligi qd ait. modicū & iam non videbitis me. & iterū modicum & videbitis me. Modicū quippe tem pus futurū erat. quo eum non vi derēt. illud scilicet triduū quo erat quieturus in monumēto. et iterum modicū erat futurū. quo derent eū. illi videlicet dies qua draginta. in quibꝰ eis post passi onem suā sepius. vsqꝫ ad tempꝰ ascēsionis apparuit. Qd autē sub iūxit. quia vado ad patrem. iuxta hunc sensū. ad illud specialiter re spicit qd premisit. & iterū modi cum & videbitis me. Ac si apte di ceret. Propterea me resuscitatū a mortuis. modico tempe videbitis. quia nō semp in terra corpaliter māsurus. sed p humanitatē quā assumpsi. iam sum ascensurꝰ in ce lum. Hec quidē verba domini vt diximus. illis specialiter qui eius resurrectōnem viderunt cōueniūt Qd vero illis querentibꝰ exponen do subiūgit. amen amen dico vo bis. qꝛ plorabitis & flebitis vos. mūdus autem gaudebit. vos au tem cōtristabimini: sed tristicia vestra vertetur in gaudiū & ipso rum & totius ecclesie statui cōgru it. Plorabāt quippe & flebant ama tores xpi. cum illum cē prehendi ab hostibꝰ ligari. ad cōsilium du ci. damnari. flagellari. derisui ha [illegible]

& sepeliri viderēt. Gaudebāt mun di amatorēs. quos ob infimas co gitacōnes mūdum vocat dominꝰ cū morte turpissima cōdemnarēt illū. qui grauis erāt eis. etiam ad videndum. Contristabātur disci puli. posito i morte domino. sed ag nita eius resurrectōne. tristicia il lorū versa est in gaudiū. visa ascē sionis potētia. iā maiori gaudio subleuati. laudabant dominū vt lucas testatur. Sed & cūctis fideli bus hic sermo domini cōuenit. qui p lacrimas pressurasqꝫ p̄sen tes ad gaudia eterna puenire cō tendūt. Qui merito in p̄senti plo rant. flent & tristes sunt quia nec dum valent videre quem diligūt. quia quādiu sunt in corpe. peregri nari se a sua patria & regno cogno scūt. quia p labores & certamina ad coronā sibi perueniēdum esse nō dubitent. Quorū tristicia ver tetur in gaudiū. cū finito agone vite huiꝰ brauiū vite phennis ac cipiūt de quo dicitur in psalmo Qui seminant in lacrimis. in gau dio metēt. Flentibꝰ autem & cōtri statis fidelibus mūdus gaudet. quia iniē in presentibꝰ qualecūqꝫ gaudiū habent. qui alterius vite vel nulla esse gaudia sperāt. vel se ad hec ptingere posse desperāt Qd tamen specialiter de psecutori bus fidei xpiane potest intelligi. qui cruciatis occisisqꝫ martiribꝰ ad tempus se preualuisse gaude bant. sed non post multū illis in occulto coronatis. ipsi penas p[illegible] [illegible]

eternas. Quibꝰ diuina increpati
one recte dicitur p prophetam. Ec
ce serui mei letabuntur. vos autē
cōfundemini. ecce serui mei exulta
būt in leticia. vos autem clamabi
tis pre dolore cordis vestri. et pre
cōtritione spiritus vlulabitis Se
quit. Mulier cum parit tristiciā
habet. quia venit hora eius. Muli
erem dicit sanctā ecclesiam videli
cet propter fecunditatē bonorum
et quia spiritales deo filios gigne
re vnq̄ nō desinit. De qua et alibi
dicit. Simile est regnū celorum fer
mento. qd acceptum mulier abs
cōdit. p farine sata tria. donec fer
mētaretur totum. Mulier quippe
fermentū accepit. cū ecclesia vim
superne dilectōnis et fidei. domino
largiente cōsecuta est. Abscōdit
hoc et farine sata tria. donec ferm
taretur totū. cum asye. europe. et
affrice partibꝰ. verbum vite mi
nistrauit. donec omēs terrarum
fines regni celestis amore flagrā
rent. Ad huiꝰ mulieris membra
se pertinere signabat. qui recedē
tibus quibusdā a castitate fidei.
tristis aiebat. Filioli mei quos
iterum parturio. donec formetur
cristꝰ in vobis. Ad huius se mem
bra pertinere testātur. qui celesti
bus desiderijs accensi. in conditō
ris sui laude proclamāt. A timore
tuo domine cōcepimus et parturi
uimus. et peperimꝰ spiritum. Hec
mulier cum parit. tristiciā habz
quia venit hora eius. Cum autē
pepererit puerū. iam nō meminit

tus est homo in mūdum. quem
mitū sancta ecclesia. q̄ diu in mū
do spiritaliū virtutum profectibꝰ
insistit. nunq̄ mūdi temptacōni
bus exerceri desistit. ac cū deuicto
laborū certamine. ad palmā per
uenerit. iam nō meminit pressurē
precedētis. propter gaudium per
cepte retribucōnis. Non sunt enī
condigne passiones huius tem
poris ad superuēturam gloriam.
que reuelabitur in nobis. Nō me
minit inquit pssure propter gau
dium. quia natus est homo in mū
dum. Sicut enī mulier nato ī hoc
mūdo homie letat. ita ecclesia na
to in vitam futurā fidelium popu
lo. digna exultacōe repletur. pro
qua eiꝰ natiuitate. multū laborās
et gemēs in presenti quasi pturi
ens dolet Nec nouū debet cuiq̄ vi
deri. si natꝰ dicatur. qui ex hac vi
ta migrauerit. Quomō enim con
suete nasci dicit. cum quis de vte
ro matris procedēs. hanc in lucē
egredit. ita etiā rectissime potest
natꝰ appellari. qui solutꝰ a vincu
lis carnis ad lucē sublimatur et
nā Vnde mos obtinuit ecclesiasti
cus. vt dies beatorū martirū siue
cōfessorum xpi. quibus de seculo
trāsierūt. natales vocitemus. eo
rūq3 solemnia non funebria: sed
natalicia dicātur. Sequit. Domi
nus exponēs ipse paradigma. qd
de muliere exposuit. Et vos igitur
nūc quidem tristiciam habetis.
iterū autem videbo vos. et gaude
bit cor vestrū. et gaudium vestrū

quidē discipulis facile intelligit.
quia tristiciam habuerūt passo
ac sepulto dn̄o. sed factā resur
rectōnis gloria. gauisi sunt viso
domino. et gaudiū eorum nemo
tulit ab eis. quia ꝛ si postmodū
psecucōnes pro xp̄i nomīe ac tor
mēta passi sunt spe tamen resurre
ctōnis ꝛ visionis illius accensi. li
benter queqꝫ aduersa ferebāt. im
mo omne gaudiū existimabant
cum in temptatiōes varias incide
rent. Demiqꝫ cesi a principibus sa
cerdotū. vt scriptū est. ibant gau
dentes a cōspectu concilij. quoniā
digni habiti sunt pro nomīe ihe
su cōtumeliaꝫ pati. Gaudiuꝫ eoꝝ
nemo tulit ab eis. qꝛ talia patiē
do pro cristo meruerūt regnare si
ne fine cum xp̄o. Sed ꝛ omnis ec
clesia p huius vite labores ꝛ āgu
stias. ad eterna celestium tendit
premia gaudiorū attestante apo
stolo. quia per multas tribulati
ones oportet nos introire in reg
num dei. Qd autem ait iteruꝫ vide
bo vos ꝛ gaudebit cor vestrū. vide
bo vos dixit. Eripiā vos ab aduer
sarijs. Coronabo vos victoēs. me
vos decertātes semper vidisse pro
babo. Quādo enim non videret su
os maxime p̄ssuris circūuentos
cum quib9 se ipse omnib9 dieb9
seculi manere p̄misit. Sed in orīe
tibus inter tormēta fidelibus. ar
bitrabātur eos tortores diuino
carere presidio dicētes Vbi est de
us eorum. Vnde quidam ex hijs
circumsept9 erumnis aiebat. Vi
de domīe afflictōnem meam. quo

niam erect9 est inimic9 meus. Qd
est aperte dicere. Quoniam inimi
cus insequēs. ceruicem superbie
cōtra tuos humiles attollit. tuo
nos auxilio cōditor noster omni
potens subleua. deuictis ac repul
sis hostibus. nostros semp ago
nes vidisse. tibi hos placuisse cō
proba. Videt itaqꝫ electos post tri
sticiam domin9. cum eorū patien
tiam. dānato impugnatorē remu
neāt. Potest ꝛ ita intelligi qd ait
iterū autem videbo vos. quasi dice
ret. iterū vobis vidētibus appareo
quomō dixit abrahe. nūc cogno
ui qꝛ timeas dominū. pro eo vt
diceret. nūc cognoscere homies fe
ci. qd timeas deū. qui hactenꝰ ne
sciebant. qd apud me certū sem
per habui. Si ergo fratres carissi
mi. salubri nc tristicia afficimur
si iuxt hortamēta apostoli spe gau
dentes. in tribulacōne existimus
patientes. si nostra errata. si mi
serias proximorū debita lamenta
tione deflemus. videbit nos ite
rum dominus. idest videndum se
nobis ostēdet in futuro. qui quō
dam nos videre fidei sue nobis ag
nicōnem largiendo dignatus est
Videbit vt coronet. qui quōdam
vidit vt vocaret. Videbit ꝛ gaude
bit cor vestrū. ꝛ gaudium vestrū
nemo tollet a vobis. quia hec est
vera et vnica merces eorum. qui
scdm deum cōtristantur. de perpe
tua eius visiōe gaudere. Quā pro
fecto mercedē promisit ipse subli
miter cum ait. Beati mūdo corde.
quoniā ipsi deum videbunt. Quā

desiderābat ardēter propheta cum dicebat. Sitiuit anima mea ad deum viuū. quādo veniam ⁊ appare bo ante faciē dei. Quā se apostolꝰ cum suis similibꝰ accepturuꝫ esse gratulatur. qui certaminū suoruꝫ cōscius cōfidenter protestatur dicens. Videmus nūc per speculum in enigmate tunc autem facie ad faciem Quā nos quoqꝫ ⁊ fideliter querere. ⁊ veraciter apprehendere donet ipse certantiū auxiliatōr. ⁊ vincētium remuneātor ihesus cristus dominus noster. qui viuit ⁊ regnat cum patre in vnitate spiritussancti deꝰ. per ōmia secula seculorū Amen. Tu.

Dominica quarta.
Scdm Johānem

In illo tēpore Dixit ihs discipulis suis. Vado ad euꝫ qui me misit. ⁊ nemo ex vobis interrogat me quo vadis. Sꝫ quia hec locutꝰ sum tristicia ipleuit cor vestꝝ. Et reliqua. Omel venerabilis bede p̄sbiteri.

Sicut ex lectiōe euāgelica fratres audiuimꝰ. dominus ⁊ redemptor noster. imminēte sue passionis articulo discipulis ⁊ gloriā ascensionis. q̄ ipē post mortem ⁊ resurrectiōnem erat clarificādus. ⁊ aduētum spiritussancti. quo illi erāt illustrādi patefecit. quatenus instāte hora passionis eiusdē. minꝰ pro illius morte dolerent quē post mortē ad celos subleuādum nō dubitarēt. minꝰ de sua desolatiōe trepidarēt quos abeūte licet domino. spiritus sancti gratia cōsolandos esse sperarent Vado inquit ad eū qui misit me ⁊ nemo ex vobis interrogat me quo vadis. Ac si aperte dicat. Reuertor ⁊ ascendēdo ad eum q̄ me incarnari constituit. ⁊ tanta tamqꝫ manifesta erit eiusdē ascensionis claritas. vt nemini vestrū opꝰ sit interrogare quo vadā. videntibꝰ cūctis. quia ad celos pgaꝫ. Bene autē cum de ascensione sua dixissꝫ vado ad eum qui me misit. addidit. ⁊ nemo ex vobis interrogat me quo vadis Superius namqꝫ cū de sua passiōe ꝑtestaret̄ dicēs. quo ego vado. vos nō potestis venire. interrogauit eū petrus ⁊ ait. domine quo vadis. respōsumqꝫ est ei. quo ego vado. non potes me modo sequi: sequeris autē postea. qꝛ nimirū passiōis mortisqꝫ eius misteriū. necdum intelligere. necdū poterāt imitari. maiestatem vero ascēsionis. statim vt videre cognouerūt. totisqꝫ animi votis vt sequi mererētur optabāt. Sꝫ quia hec locutꝰ sum vobis tristicia impleuit cor vestꝝ Sciebat dominꝰ ipse quid hec sua verba in discipulorū cordibus agerent. quia videlicet tristiciam magis de abcessu. quo eos desereret. q̄m de ascensu quo p̄iem peteret. leticiā generarent. Vn̄ benigne cōsolando subiunxit. Sed ego veritatē dico vobis. expedit vobis vt ⁊ ego vadā. Expedit vobis vt forma sui. vestris sb̄trahatur aspectibꝰ. q̄tenꝰ amor diuinitatis. arcius vestris infigatur in

mētibus. Expedit vt nō tam vobis
formā celo inferam. quatenus ma
iori per hoc desiderio illuc suspire
tis. sicq₃ suspēsis ad superna cordi
bus vestris. ad accipienda iam
spiritussancti dona capaces fiatis
Si enim nō abiero. paraclitus nō
veniet ad vos. si autē abiero mit
tam eum ad vos. Non quia nō po
terat ipse in terra posit⁹ dare spiri
tum discipulis hec loquitur. cum
apte legatur. quia post resurrecti
onem apparēs eis. insufflauit et
dicit eis. accipite spiritumsanctū
sed quia ipo in terra posito. et cor
poraliter cōuersante cum eis. nō
valebāt illi erigere mentem ad
sciēda munera gratie celestis. as
cendēte autem ipso ad celos. et ip
si pariter om̄e desiderium suum il
lo trāsferrebant. iuxta hoc qd ali
bi audierūt. vbi est thesaurus tu
us. ibi et cor tuuz erit. ideoq₃ capa
ces spiritus iam facti erant. nō vl
tra de morte eius cōtristati. sed de
promissiōis eius munere letati.
Luca attestāte qui ait. Et factum
est dum benediceret illis. recessit
ab eis. et ferebatur in celū. et ipsi
adorātes regressi sūt in iherusalez
cū gaudio magno. et erāt in tem
plo semper. laudātes et benedicen
tes dominū. Patet autez nec labo
riosa expositiōne indiget. cur eun
dem spiritū paraclitum. idest con
solatorem cognominet. quia nimi
rum corda discipulorū. que reces
sus ipsius mesta reddidisset. hu
ius cōsolaretur et recreaēt aduen
tus. Sed et singulis quibusq₃ fide

lium. vel de peccati perpetratione
merētibus. vel cōmuni seculi hu
ius afflictione laborātibus. dum
spem venie et misericordie celestis
inspirat. pfecto ab angore tristi
cie. mentē eorum illustrando sub
leuat. Quia vero spirit⁹ idem men
ti quā replet. nō solum vim diui
ne caritatis infundit interius. ve
rum etiaz carnali timore depulso.
ad increpādam prauitatez malo
rū. foris fiduciā prestat. recte sub
ditur. Et cū venerit. ille arguet mū
dum de peccato. et de iusticia. et de
iudicio. Claēt namq₃. ꝙ ipse dei
filius. domin⁹ noster ihesus xps
cum esset in mūdo. arguebat mū
dum. id sectatores mūdi de pecca
to sue incredulitatis. arguebat de
iusticia. quia videlicet iusticiam
fidelium nollent imitari. argue
bat de iudicio. videlicet quare dy
abolum qui iam iudicatus ac cō
demnatus erat sequerētur. Sed
nō sine causa. spiritum cum vene
rit hoc idem dicit acturū. quia pro
fecto per huius inspiracōnem cor
roborādus erat anim⁹ discipulo
rum. ne mūdus qui ꝯtra se freme
bat. arguere timerēt. Exponēs ergo
sententiam suaz dominus adiūxit.
De peccato quidez. quia nō credit
in me. Peccatū incredulitatis qua
si speciale posuit. quia sic fides ori
go virtutū. ita solidamētum vici
orum in incredulitate psistere. do
mino terribiliter attestāte qui ait.
Qui autē non credit. iā iudicatus
est. quia nō credit in nomine vni
geniti filij dei. At cōtra iustus ex

fide viuit de iusticia vero· quia ad
patrem vado· et iam non videbitis me
Iusticia discipulorum xpi erat· quod
dominum quem verum hominem cernebant
verum quoque filium dei esse crediderunt
et quem sibi corporaliter ablatum no
uerant· certo semper amore colebant
Iusticia ceterorum fidelium· idest eo
rum· qui dominum in carne non vide
runt hec est quod eum quem corporali
ter nunquam viderunt· deum et hominem
verum· corde credunt ac diligunt. De qua
profecto iusticia fidei arguuntur in
fideles· cur ipsi videlicet cum similiter
verbum vite audirent· noluerunt cre
dere ad iusticiam Neque enim nequi
tia malorum ex sua solum tortitudine
verum etiam ex comparatione rectorum· quam
sit damnanda monstratur. Unde enim
scriptum est· Probata autem virtus
corripit insipientes· Arguit mundum
spiritussanctus de peccato suo· quod
non crediderit in xpm. arguit et de
iusticia credentium· quia exemplum
eorum sequi noluerit· qui hunc ad
patrem ascendisse· neque vltra corpo
raliter in terris conuersaturum esse
sciebant· nec tamen ab eius dilecti
ne poterant vlla ratione separari·
Hoc est enim quod ait· quia ad patrem
vado· et iam non videbitis me. Non
videbitis me postquam ascendero· qua
lem nunc videre soletis· carne mor
tali et corruptibili circumdatum· sed
in maiestate ad iudicium venientem
et peracto iudicio· in maiore gloria
sanctis apparentem. Sequitur. De iu
dicio autem· quia princeps mundi
huius iudicatus est. Principem mundi
dyabolum dicit· quia principatur

eis· qui ordine peruerso mundum po
cius quam mundi conditorem diligunt
Qui iudicatus est a domino· quando ait.
Videbam sathanam sicut fulgur de
celo cadentem Iudicatus est ab eo· cum
et ipse demonia eiceret· et discipulis
daret potestatem calcandi super om
nem virtutem inimici· Arguitur itaque
mundus de iudicio· quo dyabolus
est iudicatus· quando homines ne
dei voluntati resistere presumant· ex
emplo damnati propter superbiam
terrentur archangeli. Arguit mun
dum spiritussanctus de iudicio· quo
princeps mundi iudicatus est· cum
loquens in spiritusancto iudas apo
stolus· ad corrigendam hominum prauo
rum nequiciam· penam superbientium
commemorat angelorum dicens An
gelos vero qui non seruauerunt suum
principatum: sed reliquerunt suum do
micilium· in iudicium magni diei vin
culis eternis sub caligine conserua
uit· Sequitur. Adhuc multa habeo
vobis dicere: sed non potestis portare
modo. Cum autem venerit ille spiri
tus veritatis· docebit vos omnem
veritatem. Certum est quidem· quia
veniente desuper spiritu· apostoli maio
rem multo scientiam veritatis· quam
carnales prius potuere consecuti
sunt· maiori desiderio certandi· pro
veritate succensi sunt. Non tamen
putandum est in hac vita· quempiam
omnem veritatem posse comprehende
re· cum hec fidei nostre merces· in
alia sit vita promissa ipsa veritate
dicente. Hec est autem vita eterna·
vt cognoscant te solum verum deum·
et quem misisti ihesum christum·

Et alibi ad iudeos Si mãseritis in
verbo meo · vere discipuli mei eri
tis · ⁊ cognoscetis veritatem · Vnde
⁊ apostolus · qui ad terciū celum
raptus · audiuit archana verba ·
q̄ non licebat homini loq̄ · ex par
te inquit cognoscimꝰ · ⁊ ex parte
prophetamꝰ Intelligēdum est er
go qđ ait de spū · docebit vos om
nem veritatē quasi diceret · diffun
det in vestris cordibꝰ caritatez · cu
ius magisterio intus edocti profi
ciatis de virtute in virtutē · digni
qꝫ efficiamini peruenire ad vitam
in qua vobis ⁊ eterna claritas sū
me veritatis · ⁊ vere sublimitatis ·
idest cōtemplatio vestri condito
ris appareat · Non enī loquetur a
semetipō · sed quecūqꝫ audiet lo
quetur · Nō loquitur spiritus a se
metipō · idest sine patris ⁊ filii cō
munione Neqꝫ enī diuisus ac se p
ratus est spiritus · Sz quecūqꝫ au
diet loquetur · audiet videlicz per
vnitatē substantie · ⁊ proprietatē
scientie · Nō loquitur a semetipō ·
quia non est a semetipso · Pater
quippe solus de alio nō est · Nam
⁊ filius de patre natus est · ⁊ spiri
tussanctꝰ de patre procedit Ab ip
so autem audiet spiritussanctꝰ a
quo ꝓcedit · quia nō est a seipso:
sꝫ ab illo a quo ꝓcedit · A quo est
illi essentia · ab illo vtiqꝫ ⁊ sciētia ·
Ab illo igitur audiētia qđ michil
est aliud q̄ꝫ scientia · Qđ vero ad
iūxit · ⁊ que futura sunt annūcia
bit vobis · cōstat innumeros fide
lium · per donum sancti spiritus ·
prenosse ac p̄dixisse ventura · Sed
quia sunt nōnulli · qui spiritꝰ gra
tia pleni infirmos curant · mortu
os suscitant demonibꝰ imperant
multis virtutibꝰ choruscant · ipsi
angelicam in terris vitam gerūt ·
nec tamē que sibi sunt ventura · spi
ritus eiusdem reuelacōne cogno
scūt · Potest hic domini sermo eti
am sic accipi · quia spiritꝰ adueni
ens · q̄ ventura sunt nobis annū
ciat · cū gaudia nobis patrie cele
stis ad memoriā reducit · cum fe
sta supne ciuitatis · p donum no
bis sue aspiracōis innotescit · Vē
tura nobis annūciat · cū nos a de
lectatione p̄sentium abstrahēs ·
promissi in celis regni desideriis in
flāmat · Ille me clarificabit · qꝛ de
meo accipiet ⁊ annūciabit vobis
Sp̄s clarificauit xp̄m · quia p eū
tanta caritas in cordibꝰ discipulo
rum accēsa est · vt abiecto timore
carnali effectū resurrectōnis eius
cōstantes p̄dicarent · a quo tēpe
passionis pauidi fugerūt · Vnde
scriptū est · Et repleti sunt oēs spi
ritusācto ⁊ loquebātur verbū dei
cū fiducia · Sp̄s clarificauit xp̄m ·
cum impleti grā spirituali doctores
sancti · tot ⁊ tanta miracula in no
mine xp̄i fecerunt · quibus orbem
totū · ad fidem cristi cōuerterent ·
tot ac tāta pro xp̄i nomine passi
onū certamina ꝑtulerūt · donec ip
sa etiam supborū colla persecuto
rū · suauissimo cristi iugo submit
terent · Spiritꝰ clarificat christū ·
cū sua nos inspiratiōe · ad diligē
dam eius visiōem accendit · cum
illū patri in diuinitate equalem

esse credendum fidelium cordibus intimat. Quia de meo inquit acci piet ⁊ ānūciabit vobis. de patre accipit spiritussanctꝰ. vnde acce pit ⁊ filius. quia in hac trinitate de patre natus est filius. de patre procedit spiritussanctꝰ. Qui autē de nullo natus sit. de nullo proce dat. pater est solus. Omnia que cumq; habet pater mea sūt prop terea dixi. quia de meo accipiet ⁊ annūciabit vobis. De his dixit que ad ipsam patris diuinitatē pertinēt. in quibus ille est equa lis. ōnia que habet pater habēdo Neq; enī spiritussanctꝰ de creatu ra que patri est subiecta et filio. cāt accepturus. qđ ait. de meo ac cipiet. sed vtiq; de patre. de quo ꝓ cedit spiritus. de quo natꝰ est ⁊ fi lius. Sed quia donāte domino le ctionē sancti euāgelij patrū vesti gia sequētes exponēdo transcurri mus restat vestrā fraternitatē ca rissimi mecū pariter āmonere vt eius memoriā sollicita semp intē tione seruemꝰ. eius suauitatem ⁊ deuoto pectore scrutemur. ⁊ casto sepiꝰ ore ruminemꝰ. Quid enī pro dest ad audiēdum dei verbum cō uenire. ⁊ expletō auditu ad ina nia mox. ⁊ secularia colloquia vel acta cōuertiz Recolamꝰ ergo iux ta qđ eadem āmonet lectio. quia dn̄s noster expleta passiōe redijt ad pr̄em a quo missus est. nec pa trem cū ad nos veniret. nec nos de serens cū rediret Illuc eiꝰ vestigia toto mētis nisu sectemur. ⁊ vt illo ꝑuemē illiꝰ regni ianuam merea mur intrare. ꝑpendamꝰ magnope re. quibꝰ actionū gressibus in ter ra degens incesserit. Qui enī dicit se in xp̄o manere. debet ⁊ sicut ip̄e ambulauit ⁊ ipse ambulare. Cer te ipse ꝑ agones passionū. ad co ronam peruenit glorie. Merito er go intimat ⁊ nobis. quia per mul tas tribulacōnes oportet nos in troire in regnū dei. Vnde ⁊ aposto lus petrus. obsessis feruore temp tationū quibusdam fratribꝰ con solans aiebat. Nolite pauē. qua si noui aliquid cōtingat: ſȝ cōmu nicātes xp̄i passionibus gaudete vt ⁊ in reuelacōe glorie eius gau deatis exultātes. Reuocemus ad mentē. quia gratiam spiritꝰ disci pulis. ⁊ se missurū esse promisit. ⁊ misit. ⁊ curemꝰ omni vigilantia ne cogitacōnibꝰ illecebrosis cōtri itemꝰ spiritūsanctū dei. in quo sig nati sumꝰ in diem redemptionis. Sic enim scriptū est. Spiritussan ctus discipline effugiet fictum. ⁊ auferet se a cogitationibus que sūt sine intellectu Vnde ꝓuide psal mista. cum huiꝰ spiritus accendi desiderio flagraret. priꝰ cordis mū di hospiciū. i quo hūc recipere pos set. ⁊ sic demū tāti hospitis ingres sum querebat. Cor mūdum īquit crea in me deꝰ. ⁊ spiritū rectum in noua in visceribus meis. Prius quippe cor mūdum in se creari. ac deinde spiritū rectum in suis visce ribus ꝑcabatur innouari quia v tiq; sciebat spiritū rectum in corde polluto. sedē habere nō posse. Reti neamꝰ sedulo corde. q͂ idem sp̄us

arguit mũdum de peccato. ⁊ de iu
sticia. ⁊ de iudicio. Caueamus ne
īma querēdo. ad mũdum ꝑtinea
mus. quia mũdus trãsibit ⁊ con
cupiscētia eius. Que sursum sunt
queramꝰ. que sursum sunt sapia
mus. vbi xp̄c est in dextera dei se
dens. Cõuersati õem nostrã cum
apostolo habeamꝰ in celis ⁊ ne de
pctõ incredulitatis arguamur ex
erceamus opa ñdo qđ credimꝰ. fi
des eñ sine opibꝰ ociosa est. Ne
ex cõpatione iustoꝝ. quos imita
ri voluimꝰ arcius iudicemur. sol
lerti aĩo memoremur. qđ de con
temptoribꝰ sue gratie dominꝰ ait
Regina austri surget in iudicio cũ
generatiõe ista. ⁊ cõdemnabit eã
quia venit a finibꝰ terre audiẽ sa
piẽtiaꝫ salomonis. Et ecce plusq̃
salomon hic. Ne cum mũdi pñci
pe dãnemur. resistamꝰ illi fortes
in fide. ⁊ fugiet a nobis. Loq̃mur
veritatẽ in corde nostro. nec facia
mus dolũ in lingua nostra. vt spi
ritꝰ veritatis. magis magisq̃ dif
fundēdo caritateꝫ in cordibꝰ nr̄is.
ducat nos ad agnitiõem õis ve
ritatis. Huius spiritus gratiã in
cunctis actibꝰ nobis carissimi hu
ius precemur auxiliũ. dicamꝰ sin
guli dño dicamꝰ oẽs. spũs tuus
bonꝰ deducet me in terrã rectam.
Sicq̃ fit vt qui aplis superueniẽs
ea que ventura erãt annũciauit.
nostris quoq̃ mẽtibꝰ. venturẽ vi
te gaudia patefaciat. nos ad hec
inquirēda benignꝰ incendat. coo
perãte ipso. qui huc ⁊ polliceri su
is fidelibꝰ. ⁊ dare cõsueuit ihũ su

xp̄o domino nostro. qui viuit ⁊ reg
nat cum patre in vnitate eiusdeꝫ
spiritussancti deus. p õia secula
seculoꝝ Amen.

Dominica quinta.

Scđm Johãnem

n illo tēpore Dixit
ihesus discipulis suis Amẽ amen
dico vobis. si quid petieritis p̄rem
in nomie meo. dabit vobis. Vsq̃
modo non petistis quicq̃ in noie
meo. Petite: ⁊ accipietis. vt gau
diũ vestꝝ sit plenũ. Et reliq̃. Omel
vene. bede p̄sbiteri.

Otest moueꝛ infirmos au
ditores. quo in capite le
ctõnis huiꝰ euãgelice. dis
cipulis saluatoꝛ ꝑmittat si q̃d in
quiẽs petieritis p̄rem i noie meo
dabit vobis. cũ non solũ nostri si
miles. multa que p̄rem in xp̄i no
mine videntur petere nõ accipiant
verũ etiã ipse apl's paulus tercio
dñm rogauerit. vt a se angelꝰ sa
thane a quo tribulabat abscede
ret. nec impetrare potuerit. Sꝫ hu
ius motio q̃stionis antiqua iam
patrũ explanatiõe reserata est. q̃
veraciꝰ intellexerũt. illos solũmõ
in noie saluatoꝛis petere. qui ea q̃
ad salutẽ ꝑpetuã ꝑtinent petunt.
ideoq̃ apostolũ non in noie salua
toris petisse. vt tēptatione carēt.
quã ob custodiã humilitatis ac
cepat. quia si hac caruisset. saluꝰ
esse nõ posset. ipso affirmante qui
ait. Et ne magnitudo reuelationũ
extollat me. datus est michi sti
mulꝰ carnis mee angelꝰ sathane

quū me colaphizet. Quotiēs aūt
ergo petētes non exaudimur. id
fit. quia vel contra auxiliuz nostre
salutis petim⁹. ac ꝓpterea a mise
ricorde patre beneficij gracia no
bis quod inepte petimus negat̄.
quod eidem aplo paulo cōtigisse
probat̄. cui ter petenti responsuz ē
Sufficit tibi gracia mea. nam vir
tus in infirmitate ꝑficitur. vel vti
lia quidē ꝗ que ad veram salutem
respiciunt petim⁹ sed ipsi male vi
uēdo auditū a nobis iusti iudicis
auertimus. incidentes in illud sa
lomonis. Qui auertit aurem suaz
ne audiat legem. oratio eius erit
execrabilis. vel dum ꝓ peccantibꝫ
quibusdā vt resipiscant oramus
et si salubriter petim⁹. atqꝫ ex no
stro merito digni sumus auditu.
ipsorum tn̄ peruersitas ne impetre
mus obsistit. Fit etiā aliquando
vt salutaria prorsus et precibus
sollicitis ꝗ deuotis queram⁹ actio
nibus. nec tamē statim que peti
mus obtineam⁹. sed in futurū pe
ticionis nostre differat̄ effectus.
Sicut cū genibus flexis quotidie
rogamus patrem dicētes. Adue
niat regnū tuū. idem tn̄ regnū nō
mox oratione finita. sed tp̄e con
gruo sum⁹ accepturi. Qd pia pro
uisione nostri cōditoris constat
actitari. vt viz desideria nostre de
uotionis dilacōne crescant. ꝗ cre
mento quotidiano. magis magis
qꝫ ꝑuecta. tandem ꝑfectius capi
ant gaudia que requirunt. Inter
que notanduz. qꝛ pro peccantib⁹
oramus. et si eorū saluacōem im
petrare nequim⁹. nequaq̄ꝫ tamē
fructu precis nostre priuamur. qꝛ
et si illi digni non sūt saluari. nos
tamen amoris quez illis impendi
mus mercede donabimur. sicqꝫ in
tali peticōe implebitur nobis illa
domini ꝓmissio qua ait. Si quid
petieritis patrem in noīe meo da
bit vobis. Intuendum enī. qꝛ nō
ait simpliciter dabit. sed dabit i
quit vobis: qꝛ ꝗ si nō eis ꝓ quib⁹
petim⁹ dabit. nobis tamen cuz ꝓ
aliorū erratibus misericorditer in
teruenim⁹. premiuz nostre benig
nitatis restituet. Sequit̄. Vsqꝫ mō
non petistis quicq̄ꝫ in noīe meo.
Non petierūt eaten⁹ in noīe salua
toris. qꝛ dum ipsū saluatorem vi
sibili presētia ꝯplecterent̄. min⁹
ad inuisibilia salutis dona mētis
intuitū erexerāt. Sed ꝗ nostra fra
gilitas. patrem petens nō in noīe
ihesu ꝗ saluatoris petit. dum con
tra ratione̅ sue petit salutis. non
vt apostolorū simplicitas corpa
li visu sui saluatoris. ab eterne sa
lutis peticōe retardata. sed obsta
culo ꝓprie cupiditatis. ab intuitu
dominice voluntatis impedita. Quid
aūt principaliter petendū ac sine
vlla dubietate eis qui fideliter in
petendo ꝑstiterint. sit parandū a
patre. dn̄s subdendo manifestat di
cens. Petite et accipietis vt gau
dium vestruz sit plenum. Ordo q̄p
pe sensus est. Petite vt gaudiū ve
strum sit plenū. ꝗ accipietis. Ple
num ergo gaudiū beatitudinem
perpetue pacis appellat. Nam vt
taceamus de gaudio reproborum

quo sibi luctū mereantur eternū
habēt sancti etiā in presenti gau
dium de spe celestium bonorū. cum
pro dn̄o terrenis exercētur aduer
sis. habent gaudiuz cū amore fra
ternitatis suadente. discunt gaude
re cū gaudentibus. flere cū flenti
bus. Sed non est plenum gaudi
um. quod fletu variante miscetur
Plenum quippe gaudium ē. vbi
nemine flente cū solis datur gau
dere gaudentib9. Ait itaq;. Petite
& accipietis. vt gaudium vestruz
sit plenū Ac si patenter dicat. Nō
fluxa seculi gaudia que & merore
semper mixta. et certo sunt fini ob
noxia. sed illud singulare gaudiū
a patre petite cuius plenitudo nul
lo cuiuslibet inquietudinis accta
tu minuitur. eternitatis nullo vm
q̄ termino dissoluitur. Si enī per
stiteritis in petendo procul dubio
que petitis pcipietis de hui9 ple
nitudine gaudij petrus fidelib9
scribit dicens Credentes aūt exul
tabitis leticia inenarrabili & glo
rificata. reportantes finem fidei v̄re
salutem animarum vestrarū. Pe
tere autem huiusmodi gaudium
est nō verbis tantūmodo patrie
celestis introitum flagitare. sed &
digna operatōe pro eius percepti
one certare. Neq; enī quippiam v
tilitatis affert. bene operādo sup
na querere: qui non desistit puer
se viuendo infimis implicari Hec
in prouerbijs locutus sum vobis
Venit hora cū iam nō in prouer
bijs loquar vobis. sed palam de
patre meo annunciabo vobis. Il
lam nimirum horam significat. q̄
eis pacta sua passione ac resurre
ctione spiritus sancti gracia; erat
daturus Tunc etenī spūaliter in
structi spiritali dilectione succensi
quo pfectius oia que de agnicōe
diuinitatis m oetatib9 erant capiē
da ceperant. eo ardentius sola q̄
ad eius visionem promerendam
iuuarent. petere ac desiderare cura
runt. Hoc est enī quod subiūxit.
Illo die in noie meo petetis Pos
sumus horam quaz pollicet in fu
tura vita intelligere. in qua palā
de patre annunciat & palam ostē
det patrem electis. qn̄ sicut apl's
ait Videbim9 eum facie ad faciez
De qua annūciacōe dicit & iohā
nes. karissimi nunc filij sum9. et
nondum apparuit quid erimus.
Scim9 q cū; apparuerit similes ei
erimus: videbim9 ei eum sicuti ē
Vbi veraciter in noie ihesu petūt
electi. dum p nostra fragilitate i
tercedūt. quatenus ad saluacōis
sortem ptingam9. a qui adhuc
inter insidias hostiū pegnamur
in terris. quā sanctorū peticōi ap
tissime in die futurā pmisit. illo i
quiens die in noie meo petetis In
die etenī petunt: q non inter tene
bras pressurarū vt nostra in pre
senti sed in luce sempiterne pacis
& gloria beatorū spirituū. pro no
bis intercessio funditur. Possunt
aūt idem spūs electoruz in illa ci
uitate celesti positi etiaz pro seips
in noie saluatoris petē intelligi.
quia videlicet temp9 vniuersalis
iudicij & resurrectionis corporum

in quibus pro dño certauerūt venire
desiderāt. Vnde et iohēs ait. Vidi
sub altare dei aīas interfectorum
propter verbum dei. et propter testi
moniū quod habebant. et clama
bāt voce magna dicētes Vsquequo
dñe sanctus et verus non iudicas
sanguinē nostrū de hiis qui habi
tant in terra. Vbi cōtinuo subin
fert. Et date sunt eis singule stole
albe. et dictuz est illis vt requiesce
rent tempus adhuc modicū. donec
implerent̄ conserui eorū. Singulas
quippe stolas albas nunc hñt a
nime cū sola sua felicitate fruunt̄
binas tunc accipient. cū impleto
in fine numero fratrū. corporū quoque
immortaliuz receptione letantur.
Et non dico vobis. quia ego rogabo
patrem pro vobis. Quia dñs noster
ihesus et deus et homo ē. modo sūma
diuinitatis. modo humāitatis hu
militate loquendo designat. Quod ei
dicit nō rogaturum se patrē de di
scipulis propter consubstancialem
patri diuinitatis sue potenciā dic̄
in qua non patrem ipse rogare.
sed et rogata cum patre consueuit
dare. Quod vero petro ait. Ego aūt
rogaui pro te vt nō deficiat fides
tua. et de illo iohānes. aduocatū
inquit habemus apud patrez ihe
sum christum iustum. propter di
spensacōez dictum ē assumpte hu
manitatis. cuius cum triumphū
patris ostendit oculis. pro nrā in
firmitate protinus interuenit. Po
test et ita non inconueniēter acci
pi quod ait. et non dico vobis. quia
ego rogabo patrez pro vobis. quia nō

de presēti rogo. sed de futuro tem
pore posuit rogabo. quod sanctis in
interna pace receptis nō opus sit
iam aliquid rogari de illis. quia
nimiruz tanta beatitudine donati
sunt. qua amplior esse nō potest.
Ipse enī pater amat vos. quia vos
me amastis et credidistis quia a
deo exiui. Non ita intelligenduz ē
quasi amor et credulitas discipu
lorum precesserit amorem quo il
los pater amaret. meritumque hu
manū prius sit muneribus gracie
celestis. cum aptissime dicat apo
stolus. Aut quis prior dedit illi et
retribuetur ei. quoniā ex ipso et
per ipsum. et in ipso sunt omīa. sed
ita potius. quia pater illos gratuito
amore preuenerit. atque ad aman
dum. credendum que filiū amando
sustulerit. et quia ipsi agnitam filii
dilectionē atque fidem. pio et sollici
to corde seruauerint. maioribus
eos donis paterne dilectionis es
se remuneratos. Non autez arbi
trandum quia pater sine filio et
spiritusancto amare. vel amoris
possit munera dare. Nec rursus
estimandum quia filius sine patre
et spiritusancto valeat amari vel
credi. Quod ergo ait. ipse enī pa
ter amat vos. intelligendum est
vna cū filio et spiritusancto ama
re. quos amore dignos iudicat.
Et quod adiūxit. quia vos me ama
stis eadem ratione sciendum est
quia quicunque filiū recte amat. hūc
cū patre et amborū spiritu amet.
quia quorū inseparabilis ē natura
diuinitatis. horū vna eademque sunt

dona virtutis. Exiui a patre et ve
ni in mundū. Iterū relinquo mū
dum ꝛ vado ad patrem. Exiuit a
patre ꝛ venit in mundū: ꝗꝛ mūdo
visibilis apparuit in hūanitate. q̄
erat inuisibil' apud p̄rem in diui
tate. Exiuit a patre. ꝗꝛ nō in ea for
ma qua equalis ē patri. sed in as
sumpta creatura minor apparuit.
Et venit in mundū. ꝗꝛ in forma ser
ui quā accepit. etiā mundi huius
amatoribꝰ se videnduz prebuit.
Iterū reliquit mundū. ꝛ redijt ad
patrem: ꝗꝛ ab aspectu amatoruz
mundi quod viderāt abstulit. et
se amatoribꝰ suis equalem patri
esse credendum docuit. Reliquit
mundum ꝛ redijt ad patrem. q̄a
humanitatē quam induit. p ascē
sionez ad inuisibilia pduxit. Hec
quidem verba dn̄i mistica. ꝛ sicut
ipse testatur in ꝓuerbijs sūt dic
ta. sed discipuli quibus dicebant̄
adeo carnales adhuc erant. vt eo
rum ꝓfunditatez minime caperēt
et non solū archana dictorū. sed
nec ipsam ignorantiā suam intel
ligerent. putantes simpliciter et
dilucide prolata. que nō intelligē
tibus ꝓuerbia erant Unde ꝯtinu
o responderunt. Ecce nunc palā lo
queris. ꝛ ꝓuerbium nullū dicis.
Palam igit̄ euz loqui estimabāt
cuius misteria dictorū necduz cō
prehendere valebant. Quod autē
adiungit. Nunc scimꝰ ꝗꝛ scis oia
non opꝰ est tibi. vt quis te inter
get i hoc credimus ꝗꝛ a deo existi
Aperte ostendunt. ꝗꝛ loquēs ad
eos dn̄s de hijs maxime disputa

bat que illos delectabat audire.
et que illi interrogare volebant.
hec ipse preueniens eos vltro ꝓfe
rebat Unde merito illuz scire oia
quasi deum ꝛ quasi filiuz a deo ve
nisse credunt ꝛ ꝯfitentur. Apertū
namq; diuinitatis indiciū est. co
gitationū nosse secreta. salomōe
affirmante qui deo supplicans ait
Tu enī solus nosti corda omniuz
filiorum hominū Unde etiam ihe
remias ait. Tu aūt domine saba
oth qui iudicas iuste. ꝛ probas
renes ꝛ cor. Neq; enī hec transeun
ter ā negligēter ꝯmemorāda sūt
sed solerter inuigilanduz est fra
tres mei. vt non verba tantum ꝛ
opera nostra. sed ipsa quoq; cor
dium secreta diuinis aspectibus
digna reddamus. Non in templo
nostri pectoris odioruz flamma.
non inuidie rubigo resideat. non
inde turpis vel contumeliosi ſmo
nis radix oriatur. non ibi medita
tio facti nocentis innascatur. Me
mores simus dominice ꝯminatio
nis qua di. Ego enī opa ꝛ cogitati
ones eorū venio vt ꝯgregem. et
expulsis viciorū ruderibꝰ. talem
cordis nostri paremꝰ mansionez
cuius ipse tenet̄ messe mansor. q̄
eius ineuitabilis inspector ꝛ iudex
est Sciendu; aūt. ꝗꝛ triplex ē mo
dus cogitationū neq̄m. vnus ēa
rū q̄ deliberacōe ꝛ ꝓposito peccādi
mentē ꝯtamināt. alius earū que
delectacōe quidez peccati ꝑturbāt
mentē. nec tn̄ hanc ad peccādi cō
sensū ꝑtrahūt. terciꝰ earū que na
turali motu mētē ꝑcurrentes. nō

tamen hanc ad pperanda vicia
illiciūt. quā a bonis q̄ cogitare de
buit impediunt veluti ē. cū fantas
mata rerꝝ que aliqn̄ supuacue ge
sta vel dicta nouim⁹ ad memori
am reducim⁹. quarꝝ crebra retra
ctacō q̄si importuna muscarꝝ ipro
bitas cordis oculos circūuolare.
ac spiritalem ei⁹ aciez inquietare
magis q̄ȝ excecare cōsueuit. A cun
ctis autē hijs cogitationum neq̄ȝ
generibus castigari monuit salo
mon cū dicit. Omni custodia serua
cor tuum. qm̄ ex ipso vita pcedit
Cui⁹ monita sequētes agam⁹ sol
liciti. vt si quid ꝯsensu ppetrandi
facinoris in aīo deliquimus. cita
hoc ꝯfessione et dignis penitētie
fructib⁹ abstergamus. Si delecta
tione peccandi nos temptari sen
serimus. noxiam delectacōem cre
bris precib⁹ ac lacrimis. crebra
amaritudinis ppetue recordatio
ne pellām⁹ Et si nos solos ad hāc
propulsandā sufficere non posse
viderim⁹. fratrū queramus auxi
lia vt quod nostris virib⁹ nequi
mus illorꝝ ꝯsilio ꝛ intercessione su
mam⁹ Multum enī valet depreca
tio iusti assidua. ꝛ sicut idē premi
sit. oratio fidei saluabit infirmū ꝛ
alleuabit eū dn̄s. et si in peccatis
sit dimittent̄ ei. Quia supuacuis
cogitacōibus ad integruz carere
non valemus. has in q̄ȝtum possu
mus. immissione bonarū cogitati
onū ꝛ maxime frequēti scriptura
rum meditacōe fugem⁹. iuxta ex
empluz psalmiste q̄ dicit. Quō di
lexi legem tuaz dn̄e. tota die medi
tatio mea ē. Petam⁹ supnam cle
mentiā quod ē vere in noīe salua
toris petere. vt ꝛ cordis mūdiciā
et boni operis prestet efficatiā. et
ante oīa illam sedula mente reco
lamus horā. illam citi⁹ venire op
temus. in qua non iam p scriptu
ras loquat̄ nobis dn̄s. sed palaz
de patre annūciet nobis. cū quo
viuit ꝛ regnat [illegible] in vnitate spiri
tussancti. p oīa secla seculorū;

In letania maiore

Scd̄m lucam

In illo tēpore Dixit

ihesus discipulis suis Quis vestrꝝ
habebit amicū. ꝛ ibit ad illuz me
dia nocte. et dicet illi. Amice acō
moda michi tres panes. qm̄ ami
cus meus venit de via ad me. ꝛ n̄
habeo quod ponam ante illuz. Et
reliqua Omelia venera. bede pres.

Ogat⁹ a discipulis salua
tor non mō formā oratio
nis. ȝ et instanciā freq̄n
ciamq̄ȝ tradit orandi. Amicus er
go ad quē media nocte venit̄. ipē
deus intelligit̄. cui in media tribu
lacōe supplicare. ꝛ tres panes i. in
telligentiaz trinitatis. qua presen
tis vite ꝯsolent̄ labores efflagita
re debemus Amicus q̄ venit de via
ipse noster ē anim⁹. qui totiens
a nobis recedit quociens ad ap
petenda terrena ꝛ tpalia foris va
gat̄. Redit ē ergo celestiq̄ȝ alimoni
a refici desiderat. cū in se reuersus
supna ceperit ac spiritalia medita
ri. De quo pulchre qui petieat ad
iūgit se non habere qđ ponat āte

illum· qm̄ anime post seculi tene
bras deū suspiranti· nil preter eū
cogitare· nil loqui libet· intueri so
lū qd recognouit summe trinitatis
gaudia ↄteplari· atq; ad hoc ple
nius intuendū peruenire satagit·
Et ille deintus respondēs dicat· no
li mihi molestus esse iam hostiū
clausum ē· ⁊ pueri mei mecū sunt
in cubili· non possum surgere ⁊ da
re tibi. Ostiū amici clausum ē intelli
gencia sermonis· qd sibi aplus
orat aperiri ad loquendū misteri
um xpristi· clausūq; tpe famis cū
intelligēcia verbi non dat. Et illi
qui euangelicā sapiam tanq̄ pa
nem erogātes· p orbem terre pre
dicauerūt pueri patrisfamilias·
iam sunt in secreta quiete cū dño
et tñ orando efficit vt accipiat de
siderans intellectum ab ipso deo·
etiā si homo desit p quē sapientia
predicet Et ille si pseuerauerit pul
sans dico vobis· et si nō dabit illi
surgens eo q amicus ei⁹ sit· pp ter
improbitatez tñ eius surget· ⁊ da
bit illi quotquot habet necessari
os Et ego dico vobis Petite ⁊ da
bitur Querite ⁊ inuenietis· pulsa
te ⁊ aperiet vobis· Comparatio est
a minore· Si ergo amicus homo
surgit de lecto ⁊ dat non amicitia
sed tedio ↄpulsus· q̄to magis dat
deus qui sine tedio largissime do
nat quod petitur. Dñs etenī sal
uator ad celestis regni gaudia·
nos peruenire· et nos eadem gaudi
a a se petere docuit· ⁊ nobis peten
tibus· se hec daturū esse promisit
Petite inquit ⁊ dabitur vobis· q̄
rite ⁊ inuenietis· pulsate ⁊ aperie
tur vobis· Que nobis sunt verba
dñi nostri fratres carissimi mag
nope ac toto ex corde pensanda
quia videlicet regnuz celorum nō
ociosis ⁊ vacantib⁹· sed petentib⁹
querentib⁹ ⁊ pulsantib⁹ danduz
inueniendū ⁊ aperiendum esse te
statur Petenda est ergo regni ia
nua orando· querenda recte viuē
do· pulsanda pseuerando· Non ei
sufficit verbis tantūmodo rogare
dñm si non etiaz querim⁹ diligen
cius· qualiter nobis sit viuendū
vt digni sim⁹ impetrare que posci
mus: ipso attestante qui ait: Nō
oīs qui dicit mihi dñe dñe· intra
bit in regnū celoruz· sed qui facit
voluntatē patris mei qui in celis
est· ipse intrabit in regnū celoruz
Neq; aliqd pdest bona inchoasse
si nō quisq; studeat ea que bene i
choauerat vsq; ad finem firmuz
pducere· qnymmo meli⁹ erat nō
cognoscere viam iusticie· q̄ post
cognicōem retrorsū ↄuerti· Vnde
necesse est fratres mei· vt petam⁹
seduli· sine intermissione oremus
et pcidamus ante deū· ploremus
coram dño qui fecit nos· vt nos
exaudiri mereamur videamus sol
liciti· qualiter nos venire velit· q̄d
nos facere iusserit qui fecit nos·
Queram⁹ dñm ⁊ conformemur· q̄
ramus faciē eius semp· ⁊ vt hūc
inuenire ac videre mereamur· mū
dem⁹ nos ab omni inquinamēto
carnis ⁊ spiritus: q non nisi i cor
pore casto· in die resurrectiōis ad
celos subleuat· nō nisi mūdo corde

gloriā valent diuine maiestatis i
tueri. Pulsem⁹ infatigabili deside
rio eterne beatitudinis aures pij
conditoris nec deficiam⁹ a ceptis
priusq̄ illo apiēte de carcere mor
tis huius mūdi eripi ac portam me
reamur celestis patrie igredi. Ne
mo sibi blandiatur de innocētia
nullus fidens suis actib⁹. quasi q̄
misericordia iusti iudicis nō ege
at a precib⁹ cesset. quin potius ec
cuz se aliquid boni quis egisse co
gnouerit. qr qua hoc districtione
iudicet ignorat tremens cū ꝓphe
ta clamet. Ne intres in iudiciū cū
seruo tuo. qr nō iustificabit in cō
spectu tuo oīs viuens. Et cū beato
iob. Si iustificare me voluero os
meum ꝯdemnabit me. Si innocē
tem ostēdero. prauu; me ꝯproba
bit. memor semp illius apostolici
ſmonis. qr si ꝯfiteamur peccā nrā
fidel' ē ⁊ iust⁹ vt remittat nob pec
cata nrā. ⁊ emūdet nos ab oī iniq
tate. Si dixerim⁹ qm̄ nō peccaui⁹
mendacez facimus eū. ⁊ verbum
ei⁹ non ē in nob. Neq; rursus quis
piā ꝯsiderata peccōrum suorū qua
litate seu q̄titate a ꝯtēda veīa mē
tem desperādo reuocet. neminez vi
sa suorū putredo vulnerū. sui mag
nitudo languoris a salute queren
da retrahit Prebeat magnā obti
nende sanitatis fiduciā. qr ipse cō
ditor noster medicus nobis fieri
ipse ad nos venire i carne. ipse in
firmitates nostras suscipe vt sā
naret. dolores nostros vt auferrz
portare dignatus ē. ipse suū ꝓ no
bis sanguinem fudit. suaz ꝓ vita
nostra mortez obtulit. Ipse mag
nis peccantium admissis. magna
penitēcie remedia oñt. dicens ꝑ p̄
cursorem suū Geninna viperaz
quis oñt vob fugere a vētura ira.
Facite ergo fruct⁹ dignos pniē.
Et paulo post inqt. Qui hz duas
tunicas det non habenti. ⁊ q̄ hz es
cas similiter faciat Ipse leuiorib⁹
quotidianis q; nostris erratib⁹.
sine quib⁹ hec vita transigi non
pōt. quotidiana ꝯfessionis ⁊ inter
cessionis mutue medicamēta ꝯces
sit. dicēs ꝑ apl'm iacobū. Confite
mini alterutrū peccata vestra. et o
rate ꝓ inuicē vt saluemini Ipse ro
gari vt prestet amat. qui aīos in
opum ad se rogandū larg⁹ dona
tor erigit. Oīs inquiens qui petit
accipit. et q̄ querit inuenit. ⁊ pul
santi aperiet Non ergo dubitan
dum qr petētes accipim⁹. queren
tes inuenim⁹. pulsantib⁹ nobis
aperiet: qr nimiruz fallere nō potu
it veritas que ꝓmisit Sz hoc est vi
gilanti⁹ intuendū. qr non oēs qui
coram hoībus orare videnť in cō
spectu eterni arbitri petere ł que
rere vel celestis regni aditū pulsa
re probantur. Neq; enī ꝓpheta di
ceret Prope est dñs omnib⁹ inuo
cantibus eū in veritate. si non ali
quos dominu; inuocare. s; non in
veritate cognosceret. Inuocāt q̄p
pe dñm in veitate. qui in hoc qđ o
rando dicūt. viuēdo nō cōtradicūt
Inuocant dñm in veritate. qui su
as ei preces oblaturi. primo iussa
illius implere satagunt. qui dictu
ri ei in oratione. et dimitte nobis

debita nostra sic ⁊ nos dimittim⁹ debitorib⁹ nostris. illud ei⁹ mandatuȝ impleuerũt quo dicit. et cũ stabitis ad orandũ remittite si q̃d habetis aduersus aliquẽ vt ⁊ pr̃ vester qui ĩ celis ẽ dimittat vobis peccata vestra Vñ⁊ de talib⁹ apte subiũgit ꝓpheta Voluntatẽ timentiuȝ se faciet. ⁊ oracõ͂es eorũ exaudiet ⁊ saluos faciet eos. Illi itaqȝ dñm inuocãt. qui eũ timere ꝯprobant̃. Horuȝ ipse cũ clamauerint oracõ͂es exaudit. horũ cũ ad se suspirauerint pia desideria perficit hos cũ de hac vita transierint. ad salutem sustollit eternã At cõtra sunt q̃ dñm sed nõ in veitate inuocant. quos redarguẽs iacob⁹ ait Petitis ⁊ non accipitis. eo ꝙ male petatis. Male namqȝ petũt. qui pseuerantes in pccĩs ꝓ eisdeȝ peccatis que ipsi minime dimittunt et sibi a dño dimittant̃ impudenter exorant. quales ipse ꝑ ysayaȝ reprobat dicẽs. Et cũ extendeltis man⁹ v̄ras auertam oculos meos a vobis. Et cũ multiplicaueritis oracõ͂em nõ exaudiã. man⁹ vestre sanguine plene sũt Quib⁹ adhuc ꝯsulendo qua rõe possint impetrare q̃ poscerẽt. ꝯñt cũ subdit. Lauamini mundi estote. auferte malũ cogitationũ vestrarũ ab ocul̃ meis. Male petunt q̃ vocẽ dñi iubẽtis audire obtẽperãdo ꝯtemnũt. et nihilomin⁹ dñm suã vocẽ supplicantiũ exaudire miserãdo deposcunt. Quos ipse repellens ĩ euãgelio loquit̃. Quid aũt vocatis me dñe domine. et nõ facitis q̃ dico. De q̃b⁹ ⁊ salomon ĩ ꝓuerbijs Qui dediat inquit aurem suã ne audiat legeȝ oratio eius erit execrabilis Male petunt q̃ non sup̄ne mercedis ĩtuitu sed ad exemplũ phariseoꝝ humane gracia laudis. longis incũbunt precib⁹ de quib⁹ ipse testis et iudex terribiliter ꝓtestat̃. q̇ receperũt mercedẽ suam. Male petũt ⁊ illi qui terrena magis in oracõ͂e q̃ͥ celestia bona requirunt. quorũ preces apl̃s in ipsa de qua loquit̃ sñia specialiter reprehẽdit Cũ enĩ dixit. Petitis ⁊ nõ accipitis. eo ꝙ male petatis adiunxit ꝯtinuo Et in ꝯcupiscẽcijs vestris consũmatis. Neqȝ enĩ ꝓhibent̃ ciues patrie celestis in terra peregrĩnãtes ꝑ pace temporũ. ꝓ salute corporꝝ. ꝓ vbertate frugũ. ꝓ serenitate aurarũ. ꝓ ceteris hui⁹ vite necessarijs dñm petere si tñ hec nõ nimie petant̃. ⁊ si ob id solũmodo petant̃. vt abũdante viatico in p̄nti. liberius ad futura bona tendat̃. Sed q̇ sũt nõ nulli qui tꝑalem quieteȝ ⁊ ꝓsperitateȝ a suo creatore requirũt. non quidẽ vt eidem creatori deuotioribus aĩs obediãt. sed vt abundãtius comessationib⁹ et ebrietatib⁹ vacẽt. ⁊ securius ac licenti⁹ ꝯcupiscencijs suis carnis sue seruiãt illecebris. merito tales male petere dicunt̃. Verũ q̇ oẽs hm̃õi petitores eo ꝙ male petant. accipe nõ merentur. Studeam⁹ dilectissimi ⁊ bene petere ⁊ digni obtinenda que petim⁹ existere. Quod ita fit si ⁊ ea que deus iussit orando quexim⁹. ⁊ quales ipẽ nos fieri docuit

tales ad orandū ꝓcedimus. et in
tenti in precib9 donec impetrem9
insistim9 Si autē scire cupimus q̄
ipse nos petere velit. audiam9 il
lud euangelicum Querite primū
regnum dei et iusticiaꝫ eius ⁊ hec
omnia adicient̄ vobis. Regnū āt
dei ⁊ iusticiam eius querere est. ⁊
celestis patrie dona desiderare. et
quibus iusticie meritis ad hec ꝑ
ueniri debeat indesinenter inquire
re. ne si a via forte que illo duc̄ ab
errem9 puenire quo intimur mini
me queam9. Qꝛ si verba diuina sal
uatoris nostri quib9 nos de exem
plo terreni parentis ad rogandū
deū patrem hortat̄. diligēter inspi
cim9 citi9 agnoscim9 que sit maxi
me iusticia. qu eiter nob̄ celestis
regni aperiat Quis mq̄t ex vobis
patrem petit paneꝫ. nunq̄d lapi
dem dabit illi. Aut pisceꝫ nunq̄d
pro pisce serpentē dabit illi. Aut
si petierit ouū. nūquid porriget il
li scorpioneꝫ. Apta etenim est cō
paratio hec ⁊ cunctis audientib9
ad intelligendum facillima. qꝛ si
homo quilibet mortalis ⁊ fragil̄
⁊ peccati adhuc carne grauatus
petentibus se filiis quos diligit.
que habet bona q̄uis terrena et
fragilia dare non denegat. multo
magis pater celestis peccatorib9
suis. suo timore ⁊ amore preditis
nō defectiua i celis bona largit̄ S;
iuxta typicam intelligenciam pa
nis dilectionē significat: quia sic
ille principalis est cibus. ita vt
sine eo mensa inops esse videat̄:
ita hec principalis est virtus ita

vt sine vlla v̄tute relique spirita
les virtutes esse nequeāt. qꝛ nimi
rū quis q̄d boni agit̄ in sola dilec
tione pficitur Vnde dicet aposto
lus. quia si linguis hominum lo
queretur ⁊ angelorum. ⁊ si habe
ret ꝓphecia̅. ⁊ nosset misteria om
nia. ⁊ omnem scientiā. et si habe
ret omnem fidem. ita vt montes
transferret. et si distribueret oēs
facultates suas in cibos pauperū
et si traderet corpus suuꝫ ita vt ar
deret. caritatem aūt non haberet
nichil ei prodesset. Caritas aūt ve
ra est. qua ⁊ dominū deuꝫ ex toto
corde. tota aīa. tota virtute. ⁊ ꝓxi
mum tamq̄ nosipsos diligere p̄
cipimur. Nec tantū proximis ⁊ a
micis. verūetiā inimicis pfect9 q̄s
q3 beneficiū dilectionis impendē
debet dn̄o dicente. Diligite inimi
cos vestros. benefacite hiis qui o
derūt vos Orate ꝓ psequentibus
⁊ calumniantib9 vos. vt sitis filii
patris vestri qui in celis est In pi
sce aūt fides non ficta exprimitur
Quomodo enī piscis sub tegumē
to aquaꝝ nascit̄ viuit ⁊ alitur. sic
et fides que in deum ē que alteri9
vite gaudia. ꝑ lamenta presētia
fletusq3 requirit inuisibiliter i cor
de gignitur. inuisibili grā spūs
ꝑ aquam baptismatis consecrat̄
inuisibili auxilio diuine protectio
nis ne deficiat nutrit̄. inuisibiliuꝫ
premio rū intuitu queq3 bona va
let operat̄. memor illi9 apostolici
Quia q̄ vident̄ tpalia sunt. que āt
non videntur eterna sunt. Possu
mus et hoc dicere. quia in eo fidei

typuz teneat. q sicut ille crebris
maris fluctib9 tundit nec perimit
ita fides firma quatislibet aduer
santis pressuris mūdi impugne
tur. inconuulsa psistat. ymmo ec
de certamine gloriosior existat. ad
iuuante illo qui missus ad predi
canda eiusdē fidei dona discipulis
ait. In mūdo pressuraz habebitis
sed confidite ego vici mundū. Por
ro p ouum. spei nostre certitudo fi
gurat. q in ouo nonduz cernit fe
tus. s3 future auis fetus sperat. Et
fideles quiq3 necduz in presenti su
pne patrie gloriā quā credūt itu
ent. sed futurā sperādo prestolan
tur. Vnde dicit aplus. Si aūt qd
videm9 speram9. p paciētiaz expe
ctamus. Hec sunt fratres carissi
mi bona que principaliter a dño
petere. hec iusticia regni dei quaz
ante oīa querere debem9. fides viz
spes 7 caritas. q scriptū est Iust9
ex fide viuit. sperantes aūt in dño
misericordia circūdabit. 7 plenitu
do legis ē dilectio Oīs em lex i vno
sermone implet diliges em3 pxi
mum tuū sicut teipsū. Et iterū. di
lectio pximi malū nō opatur. Nō
aūt ē metuendū. ne si graciā dilec
tionis a dño pia deuotōe quera9
si intimo ex corde dicam9 Panem
nostrū cotidianū da nobis hodie
ille cor nrm rigore odiorū pstrin
gi pmittat. Hunc etem rigorez p
duriciā lapidis insinuat cū dicit.
Quis ex vobis patrem petit panē
nunqd lapidē dabit illi. Non est
formidandum. ne si fortitudinē si
dei ɔtra hostis antiq teptamēta p

cemur toto ex corde dicentes. dñe
auge nobis fidē. ille nos infidelita
tis sinat interire venenis. Iure em
noie serpētis virus ifidelitatis qd
p ipsū generi hūano aspersum ē
exprimit cum dicit Aut si piscem
petit. nunqd p pisce serpentez da
bit illi. Non ē timendū ne si spez
celestiū bonoz. p quā presētia ad
uersa simul 7 pspera ɔtemnē pos
sim9 a dño postulem9. ille auditū
auertat. ac nos desperacōne futu
rorū retro respicere 7 ea que relin
quim9 patiatur. labentis seculi cō
moda virulenta requirere. Recte
namq3 immutatio boni ppositi no
ciua 7 ɔcupiscentie carnalis repe
ticio. veneno scorpiōis. qd retro
7 in cauda gestat compat cu3 di
citur Aut si petierit ouum. nunqd
porriget illi scorpionem. Hec ita
q3 petam9 a dño fratres carissimi
vt. s. alimentu3 nobis pure carita
tis. sincere fidei. certe spei tribuat
vt duriciā odioz vt pfidie virus
vt aculeum nobis desperationis
qui ad caduca retrahere solet au
ferat. et absq3 dubietate quod pe
timus accipiemus. Ait enim veri
dica voce iohānes apostolus. q
quecunq3 petierimus scdm volun
tatem eius audit nos. Sed 7 ipse
domin9 certam nobis fiduciā dat
impetrandi que recte petim9 cum
subiūgit. Si ergo vos cū sitis ma
li nostis bona data dare filijs ve
stris. quanto magis pater vester
de celo dabit spūm bonū petētib9
se. Malos aūt vocat discipulos q
uis q ̄tum ad humanū spectat

iudiciū boni erant: q̄ minimum ne
mo est qui in hac vita a cunctis
valeat immunis esse delictis. salo
mone affirmāte qui ait. Quia nō
est homo iust9 in terra q̄ faciat bo
num ꝛ nō peccet. Vnde ꝓuide dn̄s
qui grauib9 peccantiuꝫ reatibus
grādiora penitendi medicamēta
demōstrat. ipse quotidianos ele
ctorū erratus. q̄ verbo maxime vł
cogitatu ꝯtingūt. quotidianis ora
tionuꝫ studijs docet debere curari
quos inter alia sic orare precipit
Et dimitte nobis debita nostra. si
cut ꝛ nos dimittim9 debitoribus
nostris Vel certe malos appellat
discipulos: q̄ in ꝯpacōne diuine
bonitatis. oīs creatura mala esse
probat. dicēte dn̄o. Nemo bon9 ni
si vnus de9. cū tn̄ participatione
eiusdem diuine bonitatis. rationał
creatura bona fieri esse cognoscit
Vnde ꝛ dn̄s pia ꝓmissione testa
tur. q̄ pater de celo dabit spiritū
bonū petentib9 se. vt ꝑfecto ostē
dat. q̄ qui ex seipsis mali sunt. ꝑ
acceptaꝫ spūs graciā boni pn̄t ef
fici Spiritū bonū petentib9 dādū
a patre pollicet: q̄ siue fidē. spē. ca
ritatē. siue alia q̄libet bona celesti
a desidera9 adipisci. nō aliter nob
hec q̄ ꝑ spūssancti donū tribuun
tur. Hinc ē eni q̄ idem spūs ipsa
pa. spūs sapiētie ꝛ intellect9. spi
ritus ꝯsilij ꝛ fortitudinis. spūs sci
entie ꝛ pietatis. spūs timoris dn̄i
et in alio loco spūs dilectionis ꝛ
pacis. spūs gracie ꝛ precuꝫ noīa
tur: q̄ nimirū quicquid boni vera
citer habem9. quicquid bene agi
mus. hoc eodem spū largiēte ꝑci
pimus. Quod intelligens ꝓpheta
cū cordis mundiciaꝫ quereret di
cens. Cor mundū crea in me deus
ꝯtinuo subiuxit. et spūm rectū in
noua in visceribus meis Quia si nō
interiora nostra spūs dn̄i rectus
impleuerit. cor in nobis mundū
vnde fit nō habet Cū operis boni
profectū ꝯcupiscens dixisset dn̄e
ad te ꝯfugi doce me facere volūta
tem tuā. statim quo hunc ordine
consequi deberet ostēdit cuꝫ sub
dit. spūs tuus bon9 deducet me in
terrā rectam Cuius vestigijs iux
ta modulū nostrū fratres dilectis
simi adherentes petam9 deū pieꝫ
vt spūs grā. nos in viam recte fi
dei. que ꝑ dilectioneꝫ opatur indu
cat. Et vt optata mereamur obti
nere. taliter viuere studeam9. ne
tanto patre sim9 indigni. q̄n poti
us misteriū regeneracōis. quo in
baptismate filij dei sum9 effecti il
libato semp corpe pariter et mē
te seruem9 Certū namq̄ ē. q̄ si su
mi patris mandata seruamus re
munerabit nos hereditate sempi
terne benedictiōis quā nobis an
secula parauit. ꝑ dn̄m nostrū ihesū
xp̄m qui cū eo viuit ꝛ regnat de
us in vnitate spūs sancti. ꝑ oīa
secula seculorū Amen

In vigilia ascensionis
Scd̄m Johannem

In illo tēpore Sub
leuatis ih̄s oculis i celū dixit. Pa
ter venit hora. clarifica filiū tuum
vt filius tuus clarificet te Et reliq̄

Omelia beati augustini episcopi

Nte istã q̄ nunc sum⁹ ad
iuuãte dño tractaturi dix
erat ihs Hec locutus sū
vobis; vt in me pacē habeatis· q̄
non recentiora paulo superius ab
eo dicta sed oīa debem⁹ accipe· si
ue que cū ꝗ eis locutus ē· ex quo
eos cepit habere discipulos· siue
certe ex quo post cenā exorsus ē il
luz ammirabilem ꝓlixūꝗ sermo
nem. Talē quippe cōmemorauit
causā· cur eis sit locut⁹ vt ad eū fi
nem rectissime referant· vel oīa q̄
locutus ē eis· vel ea maxie q̄ dixit
iam ꝓ eis moritur⁹· tamq̄ꝫ verba
nouissima postea q̄ꝫ de cōuiuio scō
ille qui euz fuerat tradituꝛ⁹ egres
sus ē· Hanc ergo ꝯmēdauit smo
ne suo· vt in illo pacē haberent ꝓp
ter qđ totuz agit̄ q̄ꝫ xp̄iani sum⁹
Hec em̄ pax finē tp̄is non hz· vt
oīs pie nostre intencōis actionis
ꝗ finis ipsa erit· Propter hāc sa
cramētis ei⁹ imbuimur· ꝓpter hāc
mirabilib⁹ eius opibus ⁊ smoni
bus erudimur· ꝓpter hāc spūs ei⁹
pign⁹ accipim⁹· ꝓpter hāc in euz
credim⁹ ⁊ speram⁹· ⁊ ei⁹ amore q̄ꝫ
tum donat accēdimur Hac i pace
i pressuris oībus ꝯsolamur· hac
a pressuris oībus liberamur· ꝓpt
hanc oēm tribulacōez fortiter su
stinem⁹ vt in hac feliciter sine vl
la tribulacōe regnem⁹ Cuz ergo
dixisset· ꝓpter quod oīa sit locut⁹
vt in illo .s. pacez haberent· in mū
do hn̄tes pressurā· exhortat⁹ ꝗ fu
isset vt fiderent· q̄m ipse vicit mū
dum· eo qui erat ad eos sermōe

finito· deinde ad pr̄ez verba direx
it ⁊ orare iam cepit· Sic em̄ euan
gelista sequit̄ dicēs· Hec locutus
est ihs ⁊ subleuatis ocul' in celuz
dixit Pater venit hora· clarifica fi
lium tuū· Poterat dn̄s noster v
nigenit⁹ ⁊ coeternus pr̄i in forma
serui ⁊ ex forma serui· si hoc opus
esset orare silentio· ſ ita se patri
exhiberi voluit precatorē· vt memi
nisset se esse doctorē· Proinde eaz
quā fecit oracōez ꝓ nobis notam
fecit et nobis· q̄m tanti magistri
non solū ad ipsos sermocinatio
sed et̄ ꝓ ipsis ad pr̄em oratio· dis
cipuloꝝ esset edificacō· Et sic illo
rum q̄ hec dicta erant audituri ꝑ
fecto ⁊ nostra qui fueram⁹ ꝯscrip
ta lecturi· Qua ꝓpter hoc quod ait
Pater venit hora· clarifica filiū tu
um ostēdit omne tp̄s· ⁊ quid q̄n
faceret vel fieri sineret ab illo esse
dispositū qui tempori subdit⁹ nō
est: q̄m que futura erant ꝑ singu
la tp̄a in dei sapia cās efficientes
hn̄t in q̄ nulla sūt tp̄a· Non ḡ cre
dat̄ hec hora fato vrgēte venisse· ſ
deo poti⁹ ordināte· dic̄ ergo· pat
venit hora· qui cum pr̄e disposuit
oēs horas ⁊ tp̄a dicēs· Pater quaz
ꝓpter hoīes ⁊ apud hoīes ad me
clarificandū fil' ꝯstituim⁹ venit ho
ra clarifica filiū tuū· vt fili⁹ tu⁹ cla
rificet te· Cla'ificatū a pr̄e filiū nō
nulli acceperūt in hoc qđ ei nō pep
cit· ſ ꝓ nobis oībus tradidit illū
Sed si passione clarificat⁹ dr̄ q̄ꝫ to
magis resurrectione· Nā in passi
one magis eius humilitas q̄ꝫ cla
ritas ꝯmendat̄· ap̄lo dicēte q̄ ait

Humiliauit semetipsū obediens
fact⁹ vsq3 ad mortē· mortē aūt cru
cis. Deinde sequit᷑. et de eius clari
ficacōe iam dicit Propter qđ ⁊ de
us illuz exaltauit ⁊ donauit ei no
men quod ē sup omē nomē· vt in
noīe ihesu omne genu flectat᷑· cele
stiuz terrestriū· ⁊ infernorū. ⁊ oīs
lingua ꝯfiteat᷑· qꝛ dn̄s ihesus xp̄s
in gloria ē dei patris· Hec ē clarifi
catio dn̄i ihesu xp̄i qui ab ei⁹ resur
rectione sumpsit exordiū Vt ēgo
mediator dei ⁊ hoim homo xp̄s sibi
sus resurrectionē clarificaret᷑· pri⁹
hūiliatus est passione Non enī
a mortuis resurrexisset. si mortu⁹
non fuisset. Hūilitas claritatis ē
meritū· claritas hūilitatis est pre
miū. Sed hoc factū ē in forma ser
ui. In forma vero dei semp fuit. sē
per erit claritas. ymmo nō fuit q̄
si iam non sit. nec erit quasi non
dum sit. sed sine inicio sine fine sē
per ē claritas Quod ergo ait. pat᷑
venit hora clarifica filiū tuum. sic
intelligendum ē tanq̄ dixerit Ve
nit hora semināde hūilitatis. fruc
tum nō differas claritatis Sȝ q̄d
sibi vult quod sequit᷑. vt filius tu
us clarificet te. Nunquid etiā de⁹
pater humilitatē pertulit carnis
siue passionis. ex qua illuz clarifi
cari oporteret. Quō eum ergo cla
rificatur⁹ erat fili⁹ cuius claritas
sempiterna. nec ex forma hūana
potuit videri minor. nec diuina pos
set esse amplior. Sed glorificatū
a patre filium ꝯm formam serui.
quam pater suscitauit a mortuis
et ad suam dexterā collocauit res

ipsa indicat. ⁊ nullus ābigit xp̄i
anus. Sed qm̄ nō tantū dixit. pa
ter clarifica filium tuum. sed ad
didit etiā. vt filius tuus clarificet
te. merito querit᷑. quō patrē clari
ficauerit filius. cū sempiterna cla
ritas patris. nec diminūta fuerāt
in forma humana. nec augeri po
tuerit in sua pfectione diuina. sȝ i
seipsa claritas patris. nec minui
nec augēri potest. Apud hoies āt
proculdubio minor erat quando
in iudea tantūmodo deus notus e
rat. nondū a solis ortu vsq3 ad oc
casū laudabāt pueri nomen dn̄i
Hoc aut qꝛ p euangeliuz xp̄isti
factum ē. vt p filiuz pater innote
sceret gentibus ꝓfecto patreȝ cla
rificauit ⁊ filius. Si aūt tantūmo
do mortuus fuisset fili⁹. nec resur
rexisset. proculdubio nec a patre
clarificatus esset. nec patrem ipē
clarificasset. Nunc aūt resurrecti
one clarificatus a patre. resurrec
tionis sue predicatione clarificat
patrem. Hoc quippe aperit ordo
ipse verborum. Clarifica inquit fi
lium tuum. vt filius tuus clarifi
cet te Tanq̄ diceret. Resuscita me
vt innotescas toto orbi p me. De
inde magis ac magis pandens q̄
modo clarificet patrem filius. Sic
inquit dedisti ei potestatē omnis
carnis vt omē quod dedisti ei det
eis vitam eternam. Omneȝ carnē
dixit omnem hoiem a pte totū sig
nificans. queadmodum rursus a
parte supiore significatus est ho
mo totus. vbi ait apl'us Omnis
aīa potestatib⁹ sublimiorib⁹ sub

dita sit. Quid em̄ dixit ois am̄ma
nisi omnis homo. Et hoc autē q
potestas xp̄o a patre data ē. ois
carnis: ſc̄m hoīez intelligendū est
Nam ſc̄m deum. oīa p ipsū facta
sunt. et in ipso cōdita sunt oīa in ce
lo et in terra. visibilia et invisibilia
Sicut ergo dedisti ei potestatē in
quit ois carnis. ita te glorificet fi
lius et notū faciat te omni carni
quā dedisti ei. Sic ei dedisti vt oē
quod dedisti ei det eis vitam eter
nam Hec est aūt vita eterna inqt
vt cognoscant te solum verū deū
et quem misisti ihesum xpristum
Consequēter em̄ et spiritussanctus
intelligit. q spūs ē patris et filij
tanq̄ caritas substācialis et cōsub
stācialis amborū. qm̄ nō duo dij
pater et filius. nec tres dij pater et fi
lius et spiritussanctus. sed ipsa tri
nitas vnus solus verus deus. nec
idem tn̄ pater qui filius. nec idem fi
lius qui pater. nec idē spiritussan
ctus qui pater et filius. qm̄ tres sūt
pater et filius et spūs sanctus. sed ip
sa trinitas vnus ē deus Si ergo eo
modo te glorificat deus. sicut dedisti
potestatē ois carnis. et sic dedisti
vt omne qd dedisti ei. det eis vitā
eternā. et hec ē vita eterna vt cog
noscant te. sic te igit filius glorific3
vt oibus quos dedisti eis te cogni
tum faciat. Porro si cognitio dei ē
vita eterna. tanto magis viuere te
dimus. q̄to magis in hac cogniti
one pficimus. Non aūt moriemur
in vita eterna. Tunc ergo dei cog
nicio pfecta erit. qn̄ nulla mors e
rit Sūma est tunc dei clarificatio.

q summa gloria que grece dicit
doxa Vnde dictū est doxason. qd
latini quidā sunt interpretati cla
rifica. quidā glorifica. A veteribus
aūt gloria qua gloriosi homies
dicunt ita est diffinita. gloria fre
quēs de aliquo fama cū laude. At
si homo laudat cū fame creditur
quō deus laudabit. qn̄ ipse vide
bitur. Propter quod scriptum ē
Beati qui habitant ī domo tua ī
secula seculorū laudabūt te. Ibi
em̄ erit dei sine fine laudatio. ibi e
rit dei plena cognitio. Et q plena
cogītio ibi sūma clarificatio vl glo
rificatio Sz prius clarificat. dū an
nunciatus hoibus innotescit. et p fi
dem credentiū predicat. Propter
quod dicit. Ego te clarificaui sup
terram. opus cōsūmaui quod dedi
sti mihi vt faciā Non ait iussisti. sz
dedisti. vbi cōmendat euidēs grā
Quid em̄ hz quod nō accepit. etiā
i vnigenito hūana natura. An n̄
accepit vt nichil mali sed bona fa
ceret oia. qn̄ in vnitate psone sus
cepta ē verbo. p quod facta sunt ō
nia. Sz quō cōsummauit opus qd
accepit vt faciat. cū restet adhuc
passionis expimentū. vbi marti
ribus suis maxime prebuit qd se
querent exemplū. Vn̄ ait aplus pe
trus. Xp̄us passus ē p nob relin
quens vobis exemplū vt sequa
mini vestigia eius. nisi q cōsūmasse se
dicit quod se cōsummatū esse cer
tissime nouit. sicut longe ante in
prophecia preteriti tpis vsus est
verbis qn̄ post annos plurimos
futurū erat qd dicebat. foderūt in

inquit man⁹ meas ꝛ pedes meos dinumerauerunt oīa ossa mea. Non ait fodient ꝛ dinumerabūt. Et ipse in hoc euangelio Oīa inq̄t que audiui a patre meo nota feci vobis. quib⁹ ait postea Adhuc multa habeo vobis dicere. sed nō potestis illa portare modo. Qui em̄ certis ꝛ immutabilib⁹ causis oīa futura predestinauit. quod factu rus ē fecit. Nam ꝛ p ꝓphetaȝ dictū de illo ē. Qui fecit que ventura sūt Scdm̄ hoc ē quod sequit̄ dicit Et nūc clarifica me pr̄ apud temetipsum. claritate quā habui priusq̄ mund⁹ esset apud te. Nā supra dixerat. pater venit hora clarifica filiū tuū vt fili⁹ tu⁹ clarificet te. In q̄ vborū ordine oñderat. pri⁹ a pr̄e clarificandū filium. vt patreȝ clarificaret filius Modo āt dixit. Ego te clarificaui sup terram. opus cōsummaui quod dedisti mihi vt faciam. et nūc clarifica me tanq̄ ipse prior clarificauerit patrem. a q̄ deinde vt clarificet̄ exposcit. Ergo intelligendū vtroq̄ verbo vsum superius fm id quod futurū erat. eo q̄ ordine quo futurū erat. clarifica filium vt filius tē clarificet. modo vero vsum fuisse verbo preteriti tpis de futuro. vbi ait. Ego te clarificaui sup terram. opus ꝯsūmaui quod dedisti mihi vt faciam. Deinde dicendo. et nunc clarifica me tu pat̄ apud temetipsū. quasi posteri⁹ esset clarificādus a patre quem prius ipse clarificauerat. quid ostendit nisi superius vbi ait Ego te clarificaui sup terram ita fecisse quod facturus esset. hic autē poposcisse vt faceret quod illic filius factur⁹ esset. i. vt pater clarificaret filiuȝ p quam clarificacōem filij. etiam filius esset clarificaturus patrē. Sed hanc predestinationē in sua clarificatione manifestius aperuit. qr eum clarificauit pater. in eo quod adiunxit. claritate quaȝ habui priusq̄ mundus esset apud te. Ordo verborum ē. Quaȝ habui apud te priusq̄ mundus esset Apud te ad hoc valet q̄d ait Et nūc clarifica me. hoc est. sicut tunc ita et nunc Sicut tunc predestinacōe ita ꝛ nunc pfectione. Fac in mundo quod apud te iam fuerat ante mundum. Fac in suo tempore. q̄d ante omnia tempa statuisti. Hoc quidam sic intelligendū putauerunt tanq̄ natura humana que suscepta est a verbo conuerteretur in verbum. ꝛ homo mutaretur in deum Immo si diligētius quod opinati sunt cogitem⁹. homo periret i deo Non em̄ prius q̄ existimatione hominis vel duplicari dei verbuȝ dicturus ē vel augeri. Aut duo sint quod vnum fuit. aut amplius sit quod minus fuit Porro si natura humana in verbum mutata l' versa. verbuȝ dei q̄ tum erat. ꝛ quod erat. hoc erit. vbi est homo si non perit. Sed hac opinione quaȝ veritati ꝓrsus nō video ꝯuenire nihil nos vrget si filio dicēte. ꝛ nūc clarifica me tu pat̄ apud temetipsū claritate quā habui priusq̄ mundus esset apud te. intelligam⁹ p̄destinacōeȝ claritatis hūane q̄ in

illo est n̄atuꝝ ex mortali im̄mortalis apud patrem future. et hoc iā destinando fuisse factū anteq̄ mūdus esset q̄d in mundo etiam suo tempore fieret. Si eni3 de nobis dixit apostolus. sicut elegit nos in ipso ante mundi ꝯstitucōem. cur abhorrere putatur a vero si pater tunc caput nostru3 glorificauit. quādo nos in ipso vt membra eiꝰ essemus elegit. Nunc audiamus apostolū in suarū exordio litterarum. Nam a prima epistolarū eiꝰ est ad romanos ⁊ ipsius epistole principium ē vbi legitur. Paulus seruus xp̄isti ihesu vocatus apostolus. segregatus in euangelium dei. quod ante ꝓmiserat per ꝓphetas suos in scripturis sanctis de filio suo. qui factus est ei ex semine dauid sc̄m carne3. qui predestinatus est filiꝰ dei in virtute sc̄m spiritū sanctificationis ex resurrectione mortuorū. Scd̄m hanc etiā predestinacōem clarificatus ē anteq̄ mūdus esset. vt esset claritas eius ex resurrectione mortuorum apud patrem. ad cuiꝰ dextera3 sedet. Cū ergo videret illiꝰ predestiate sue clarificacōis venisse iam tēpus vt ⁊ nunc fieret ī redditione quod fuerat in predestinacōe ia3 factum orauit dicens. Et nunc clarifica me tu pater apud temetipsum. claritate quā habui priusq̄ mundus esset apud te ⁊ illam claritatem qua3 habui apud te in p̄destinacōe tua. tempus ē vt apd̄ te habeam etiā viuens in dextera tua. Manifestaui nomen tuu3 hominibꝰ quos dedisti michi de mūdo. Tui erant ⁊ michi eos dedisti et sermone3 tuū seruauerūt. Nūc cognouerunt. q2 omnia que dedisti mihi abs te sunt. q2 verba que dedisti mihi dedi eis. ⁊ ipsi acceperunt et cognouerunt vere. q2 a te exiui ⁊ crediderunt quia tu me misisti. Q̄q̄ ⁊ hec omnia de omnibꝰ futuris fidelibus dici potuerunt specie ꝑfecta cu3 adhuc essent futura. sed vt de hijs solis quos tūc habebat discipulis hec loqui intelligatur illud magis vrget quod paulo post ait. Cū essem cū eis ego seruabam eos in nomine tuo quos dedisti michi custodiui. Et nemo ex hijs perijt nisi filius perditionis. vt scriptura impleatur iudam significās qui tradidit eū. Ex isto quippe duodenario aplo͡rum solus perijt deinde subiungit. Nunc aūt ad te venio. Vnde manifestum est eu3 de corpali sua dixisse presētia. cum essem cu3 eis ego seruabam eos velud iam cu3 eis ea presentia non esset. Eo modo eis significare voluit ascensionē suam mox futuram. de qua dixit. Nunc aute3 ad te venio. iturus vtiq3 ad ad dexterā patris vnde est venturus ad viuos ⁊ mortuos iudicandos. presentia quide3 corpali sc̄m fidei regulam sanam q3 doctrina3. Nam presentia spiritali cu3 eis erat vtiq3 futurus post ascensionē suam. ⁊ cū tota ecclesia sua in hoc mundo vsq3 ad ꝯsummacōe3 seculi. Non ita recte intelliguntur de q̄bus dixerit. Cum essem cum eis

ego seruabā eos: nisi hij quos in
se credētes seruare iā ceperat p̄nti
a corꝑali ⁊ quos ēlicturus eāt ab
sentia corporali: q̄p q̄p apud p̄rem
seruaret p̄ntia sp̄uali. Postea ve
ro adiungit ⁊ ceteros suos vbi di
cit. Non ꝓ hijs aūt rogo tm̄: sed
ꝓ eis qui credituri sunt ꝑ verbuz
eoꝝ in me. Vbi manifestius ōnt
q̄ non de oibus ad eum ꝑtinenti
bus supius loq̄retur: ab eo loco
vbi ait. manifestaui nomen tuū
hoibus quos dedisti m̄: s̄ de hijs
tm̄ qui eum cū illa diceret audie
bant. Jam nunc ꝫ videamus q̄d
de illis a quib⁹ tunc audiebat̄ di
scipulis suis dicat. Manifestaui i
quit nomen tuū hoibus quos de
disti m̄ Non ꝫ nouerāt dei nomē
cū essent iudei. Et vbi est q̄d legit̄
Notus in iudea de⁹ in isrl̄ magnū
nomē eius. Ego manifestaui no
men tuum hominib⁹ istis quos
dedisti m̄ de mundo: qui me audi
unt hec dicentē. Non illud nomē
tuū quo vocaris deus s̄ illud quo
vocaris p̄r meus. Q̄d nomen ma
nifestari sine ipsius manifestacō
ne nō posset. Nam quod deus dr̄:
vniuerse creature etiā omnibꝫ gē
tib⁹ anteq̄ in xp̄m crederent non
oīmodo esse potuit hoc nomen ig
notuz. Hec ē enim vis vere diuini
tatis: vt creature rationali iā rōe
vtenti non oīno ac penitus possit
abscondi. Exceptis eīn paucis in
quibꝫ natura nimiū deprauata ē:
vniuersū genus humanū deū mū
di h⁹ fatetur autorem. Jn hoc er
go q̄ fecit hunc mundū. celū. ter

raq̄ꝫ ꝯspicuum. ⁊ anteq̄ imbuerē
tur in fide xp̄i notus oibus genti
bus de⁹. in hoc aūt q̄ nō est iniu
rijs suis ⁊ cū dijs falsis colendus
notus in iudea de⁹. Jn hoc vero q̄
pater est hui⁹ xp̄i ꝑ quem tollit
peccata mundi: hoc nomen eius
prius occultū omnib⁹: nunc ma
nifestauit eis quos dedit ei p̄r ipē
de mundo. Sed quō manifestauit
si nondum venit hora de qua supe
rius dixerat q̄ veniret hora cū iaz
non in ꝓuerbijs inq̄t loquar vo
bis: s̄ palam de p̄re meo annun
ciabo vobis. An vero annunciatio
manifesta putabit̄ in ꝓuerbijs.
Cur ergo dictum ē palam annun
ciabo: nisi q̄ in ꝓuerbijs nō ē pa
lam. Q̄d aūt non ꝓuerbijs occul
tatur: s̄ verbis manifestat̄: ꝓcul
dubio palam dr̄. Quō ergo mani
festauit q̄d nondū palam dixit.
Proinde sic intelligendū ē ꝓ tp̄e
futuro preteritū positū queadmo
dum illud. Oia q̄ audiui a patre
meo nota feci vobis q̄d nondū fe
cerat: s̄ loq̄batur q̄si fecisset. Q̄d
immutabiliter esse prefixum scie
bat vt faceret. Quid ē aūt. quos de
disti m̄ de mundo. dictū est eīn de
illis q̄ non essent de mundo. Sed
hoc eius regeneratio prestitit: nō
generatio Quid ē etiam q̄d sequi
tur. tui erant: ⁊ m̄ eos dedisti. An
aliq̄n erant patris q̄n non erant
vnigeniti filij eius. ⁊ habuit ali
q̄n pater sine filio. Absit. verum
tamen habuit aliq̄d aliquando
deus fili⁹: quod nondum habuit
idem ipse homo filius. q̄ nonduz

erat hō factus ex matre qn̄ tn̄ ha
bebat vniuersa cū patre. Quapp
ter q̄d dixit tui erant nō se inde se
pauit dei filius sine quo nihil vn
q̄ pr̄ habuit: sȝ solet ei retribuere
omne q̄d p̄t: a quo est ipse q̄ p̄t.
A quo enim hȝ vt sit: ab illo hȝ
vt possit. et simul vtrūqȝ sp hūit.
qr nunq̄ nō fuit: et nunq̄ non po
tuit. Quocirca quicq̄d potuit pr̄:
sp cū illo filiꝰ potuit. qm̄ ille q̄ nū
q̄ non fuit et nō potuit: nunq̄ sn̄
pr̄e fuit. nunq̄ sine illo pr̄ fuit. Ac
p hoc sicut pr̄ eternus. ops. ita fi
lius coeternus. ops. Et si ops vti
qȝ oim̄ tenens. Id enī verbū potiꝰ
e verbo interp̄tamur si pprie volū
dicere q̄d a grecis dr̄ panthocrator
q̄d nr̄i nō sic interpretarent̄ vt ops
dicēnt cū sit pantocrator oim̄ te
nēs nisi tm̄ dē valere sētirent. Quid
ḡ vnq̄ h̄re potuit eternus oim̄ te
nens q̄d non fil̄ habuerit coeter
nus oim̄ tenēs. Quod vtiqȝ ait et
m̄ eos dedisti: hoiem se accepisse
hanc p̄tātem vt eos haberet ostē.
qm̄ qui sp ops fuit: non sp hō fu
it. Quāobrem cū patri potius tri
buisse videat̄ vt ab eo illos accepe
rit. qm̄ ex ipso ē quicq̄d est. de q̄
est: etiā ipse sibi eos dedit: hoc est
cū pr̄e deus xp̄s hoi xp̄o quod cū
pr̄e non est hois dedit. Denīqȝ q̄
hoc loco dicit: tui erant et m̄ eos de
disti iam sup̄ius eisdē discipulis
dixerat. Ego vos elegi de mundo.
Conterat̄ hic cogitatio carnalis
atqȝ disp̄eat de mundo sibi a pa
tre dicit filius datos hoies. q̄bus
alio loco dic̄. Ego vos elegi de mū
do. Quos deꝰ filius de mundo elegit
cū pr̄e: idem ipse hō filius de mun
do eos accepit a pr̄e. Non enī illos
pr̄ filio dedisset: nisi elegisset. Ac
p hoc filius sicut non inde separa
uit pr̄em: qn̄ dixit. Ego vos de mū
do elegi: qm̄ simul vos elegit et pa
ter: sic non inde sepauit a se quan
do dixit. tui erant. qr et ipsius filij
pariter erant. Nunc autem homo
idem ip̄e filius accepit eos. qui nō
erant ipsius. qr et formā serui ac
cepit deus idem q̄ non erat ipsius.
Seq̄tur ac dicit. et s̄monem tuum
seruauerunt. Nunc cognouerūt.
qr omnia que dedisti mihi abs te
sunt. i. cognouerunt. qr abs te sū.
Similiter enī pater dedit omnia:
cū genuit q̄ haberet omnia. Quia
verba inq̄t que dedisti m̄ dedi eis
et ipsi acceperunt. i. intellexerūt at
qȝ tenuerunt. Tunc enim verbū
accipit̄: qn̄ mente p̄cipitur. Et co
gnouerunt inq̄t vere. qr a te exiui
et crediderunt qr tu me misisti. Et
hic subaudiendū est vere. Quod
enim dixit. cognouerunt vere: ex
ponere voluit adiungendo. et cre
diderūt. Hoc itaqȝ crediderūt vere
quod cognouerūt vere. Id enī est
a te exiui quod est. tu me misisti.
Ego pro eis rogo nō pro mundo
rogo: sed p hijs quos dedisti mi
chi. Mundū vult modo intelligi
qui viuunt s̄m ɔcupiscentiā mun
di: et nō sunt in ea sorte gratie: vt
ab illo eligant̄ ex mundo. Nō itaqȝ p mundo: sed p hijs quos ei pr̄
dedit rogaē se dicit. Per hoc nam
qȝ qr eos illi pater iam dederat:

factum est vt non ptineat ad eu mundu p quo non rogat. Deinde subiungit. q tui sunt. Neq enim q pater eos dedit filio: amisit ipe quod dedit: cum adhuc filius se quat ac dicat. Et oia mea tua sut tua mea. Vbi satis apparet qli ter vnigeniti filij sint omnia que sunt patris. p hoc vtiq q ipse eti am est deus de pre patri natus est eqlis. Et clarificatus sum inqt in eis. Nunc suam clarificaconem tanq facta sit dicit. cu adhuc esse futura. Dicendo enim esse iam fa ctum ondit iam fuisse predestinatu certum habei voluit qd esset fu turu. Et iam inqt non sum in mun do: hij in mundo sunt. Si horam prius illam qua loqbatur atten das: vtriq adhuc in mundo erat ipsi. s. illi de qbus hoc dicebat Non enim sm puectuz cordis vi te hoc accipe possumus vel dem9. vt illi ppterea esse adhuc dicatur in mundo q mundana adhuc sa piant. ille aute iaz non esse in mu do sapiendo diuina. Positum est em hic vnum verbu quod nos ita intelligere omnino non finat. q non ait. non sum in mudo. sed iam non sum in mundo. per hoc ostendens fuisse se in mundo. ac iam non esse. Nunquid g phas est vt eum credam9 aliqn in munda na sapuisse ab hoc errore libea tum iam illa non sape. Quis tam impio sensu se induerit. Restat g vt sm id qd ipse etiam in mundo prius erat in mundo se dixerit ia non esse: pfecto pntia corporali a mundo. s. absentiam suam cito fu turam. illoz aut tardius per hoc ondens q se iam non hic esse. ip sos aut hic esse dixit: cum ipse hic illi adhuc essent. Sic enim est locutus homo cgruens homi nibus vt mos loquendi sese habe at human9. An non quotidie di cimus. iam non est hic de aliquo quatotius abituro. Et maxime hoc de morituris solet dici. Sqm ipse dns preuidens qd lecturos mouere posset: a dixit. ego ad te venio. sic exponens quodammo cur dixerit Jam non sum in mudo Tu aut.

In die ascensionis.

Scdm marcu.

In illo tepore recum bentib9 vndecim discipulis: appa ruit illis ihesus exprobrauit in credulitatem illoz duriciam cor dis. q hijs qui viderant euz resur rexisse non crediderunt. Et reliq.

Omelia beati gregorij pape.

Quod resurrectionem dnicaz discipuli tarde crediderunt: non tam illoz infirmitas q no stra vt ita dicam futura firmitas fuit. Ipsa namq resurrectio illis dubitantib9 p multa argumenta monstrata e. Que dum nos legen tes agnoscim9: quid aliud q de il loz dubitacoe solidamur. Min9 enim m maria magdalena presti tit q citius credidit: q thomas q diu dubitauit. Ille em dubitado vulnerum cicatrices tetigit: de

nostro pectore dubietatis vulnus
amputauit. Ad insinuandū q̄z ve
ritatē dñice resurrectōis notandū
nobis est q̄d lucas referat dicēs.
Conuescēs precepit eis ab ihero
solimis ne discederent. Et p⁹ pau
ca Videntib⁹ illis eleuatus ē et nu
bes suscepit eū ab oculis eoꝝ. Sto
tate verba. signate misteria. Con
uescēs eleuatus est. comedit et as
cendit: vt viz p effectū ꝯmesti ōis
veritas patesceret carnis. Marcus
vero priusq̄ celū dñs ascenderat: il
lum de cordis duricia increpasse
discipulos memorat. Qua in re q̄d
cōsiderandū est nisi q̄ idcirco do
min⁹ tunc discipulos increpauit
cū corpaliter reliquit: vt verba q̄
recedēs diceret in corde audientiū
arti⁹ impressa remanerent. Incre
pata ḡ eoꝝ duricia q̄d ammonē
do dicat audiam⁹. Euntes in mun
dū vniuersū predicate euangeliū
oī creature. Nunquid fratres mei
euangeliū vel insēsatis reb⁹ vel aī
malib⁹ brutis fuerat predicandū
vt de eo discipulis dicat̃. predica
te oī creature. Sz ois creature noī
ne signat̃ hō. Sunt nāq̄ lapides:
sꝫ nō viuunt: nec sentiūt. Sunt h
be et arbusta: viuunt quidē: sꝫ nō
sentiūt. Viuunt dico nō p aīam:
sꝫ p viriditatē. q̄ et paulus d̄t. In
sipiens tu q̄d seias nō viuificat̃.
nisi pri⁹ moriat̃. Viuit ḡ q̄d mori
tur: vt viuificet̃. Lapides itaq̄ sūt
sꝫ non viuunt. Arbusta aūt sunt
et viuūt sꝫ non sētiunt. Bruta vero
aīalia sunt viuunt. sētiunt: sꝫ non
discernūt. Angeli em̄ sunt. viuūt

sētiunt et discernunt. Ois aūt crea
ture aliq̄d hz hō. Hz namq̄ cōe es
se cū lapidib⁹. viuere cū arborib⁹
sentire cū aīalibus. intelligere cū
angelis. Si ḡ ꝯmune hz aliq̄d cū
oī creatura hō. iuxta aliquid ois
creatura homo. Oī ergo creatuīē p̄
dicatur euangeliū cū soli hoi pre
dicat̃. q̄ viz ille docetur ꝓpter quē
in terra oīa creata sūt. et a quo oī
a p quandā similitudinē aliena
nō sunt. Pōt etiam ois creature
noie oīs natio gentiuz designari.
Ante etem̄ dictū fuerat. in viā gē
tiū ne abieritis. nunc aūt dicitur
Predicate oī creature: vt. s. prius
a iudea aplorꝫ repulsa predica
tio: tunc nobis in adiutoriū fierꝫ
cū hanc illa ad damnacōis sue te
stimoniū supba reppulisset. Sed
cū discipulos ad predicandū vel
tas mittit: q̄d aliud in mundo fa c̄
nisi grana seis spgit. et pauca gr̄
na mittit in seie: vt multaꝝ messi
um fruges recipiat ex nrā fide. Ne
q̄ em̄ in vniuerso mundo tan̄ fide
liuz messis exurgeret: si de manu
dm̄ sup rōnalem terrā illa electa
ḡna predicātiū nō venissent. Se
quit̃. Qui crediderit et baptisatus
fuerit saluꝰ erit. Qui vero nō credi
derit ꝯdemnabit̃. Fortasse vnusq̄s
q̄ apud semetipsū dicat. Ego iā
credidi saluꝰ ero. Verꝫ dicit: si fidē
operib⁹ tenet. Vera etem̄ fides ē: q̄
in hoc q̄d verbis dic̄: morib⁹ non
cōtradicit. Hinc est q̄d de q̄busdā
falsis fidelib⁹ paul⁹ dicit. Qui ꝯfi
tent̃ se nosse deū. factis autē negāt.
Hinc ioh. ait. Qui dic̄ se nosse deū

⁊ mandata eius non custodit mē
dax ē. Q𝔡 cũ ita sit: fidei nostre ve
ritatē in vite nostre cõsideratione
debemus agnoscere. Tunc enĩ vera
citer fideles sumus si q𝔡 verbis ꝓ
mittim⁹: operibus implemus. In
die quippe baptismatis omnib⁹
nos antiqui hostis operib⁹: atq; oĩ
bus pompis renunciaẽ ꝓmisim⁹
Itaq; vnusquisq; vestrũ ad ꝯside
ratione suam mentis oculos redu
cat. ⁊ si seruat post baptismũ q𝔡
ante baptismũ spopondit: certus
iam. q̃ fidelis est gaudeat. Sed ec
ce q𝔡 ꝓmisit minime seruauit. ad
exercenda praua opa. ad cõcupi
scendas mundi pompas dilaps⁹
est. videam⁹ si iam scit plangere
q𝔡 errauit. Apud misericordē nã
q; iudicem: nec ille fallax habitur
qui ad veritatē reuertitur. etiam
postq̃ mentitur. q̃ oĩps deus dũ
libenter nostram penitentiã susci
pit: ipse suo iudicio hoc q𝔡 erra
uim⁹ abscondit. Signa aũt eos q̃
credituri sunt hec seq̃ntur. In no
mine meo demonia eijcient: lin
guis loq̃nt nouis. serpentes tollẽt.
Et si mortiferũ quid biberint: non
eis nocebit. Sup egros man⁹ im
ponent ⁊ bene habebunt. Nunquid
nam frẽs mei. q̃ ista signa nõ fa
citis minime creditis. Sed hec neccã
ria in exordio eccĩe fuerũt Vt enĩ
ad fidē cresceret miraculis fuerat
nutrienda. q̃ ⁊ nos cum arbusta
plantam⁹: tamdiu eis aquã fun
dim⁹: quousq; ea in terra iã cõua
luisse videam⁹. At si semel radicē
fixerint: irrigatio cessabit. Hinc

est enĩ q̃ paulus dicit. Lingue in
signũ sunt: non fidelib⁹: sed infideli
bus. An habemus de hijs signis atq;
v̓tutibus. q̃ adhuc subtili⁹ ꝯsiderã
re debeamus. Scã quippe eccã quo
tidie spũaliter facit. q𝔡 tunc p a
plos corpaliter faciebat. Nam sa
cerdotes eius cũ p exorcismi grãz
manum credentib⁹ imponunt. et
habitare malignos spiritus in eorũ
mente ꝯtradicunt quid aliud fa
ciunt: nisi demonia eijciunt. Et fi
deles quiq; q̃ iam vite veteris secu
laria v̓ba derelinquunt. scã autẽ
misteria insonãt ꝯditoris sui lau
des ⁊ potentiã quantũ preualent
narrant: q̃d aliud faciunt: nisi no
uis linguis loquunt. Qui dũ bo
nis suis exhortationibꝰ maliciam
de alienis cordib⁹ auferunt. serpen
tes tollunt. Et dũ pestiferas psua
siones audiũt: sed tñ ad opa actõez ꝓ
uã mime ptrahunt. mortiferũ q̃dẽ
ẽ q𝔡 bibũt: sed nõ eis nocebit. Qui
quotiẽs ꝓximos suos in bono ope
re ꝯfirmari ꝯspiciunt: dum eis bõ
v̓tute ꝯcurrunt: ⁊ exẽplo sue opa
cõis illorũ vitam roborant. q̃ in ꝓ
pria actione titubant: q̃d aliud
faciunt ñ sup egros manus impo
nunt vt bene habeant. Que nimirũ
miracula tanto maiora sunt: q̃to
spiritalia. tanto maiora sunt q̃to
p hec non corpa sed aĩe suscitant.
Hec itaq; sig̃ fratres carissimi au
tore deo si vultis facitis vos Ex illis
enĩ exterioribus signis obtineri vi
ta ab hec opantib⁹ non vz. Nã cor
palia illa miãcula oñdunt aliqñ
sanctitatem: non autem faciunt.

Hec vero spiritalia que agunt̄ in
mente: virtutem vite nō ōndunt
sed faciunt. Illa hēe ⁊ mali pn̄t. is
tis aūt ꝑfrui nisi boni nō pn̄t. Vn
de de quibusdā veritas dicit. Mul
ti dicent m̄ in illa die dn̄e dn̄e. nō
ne in noīe tuo ꝓphetauimus. ⁊ in
tuo noīe virtutes multas fecimꝰ. ⁊c.
Et tunc ꝯfitebor illis. ꝗ nunꝗ̄ no
ui vos. discedite a me oēs q̄ opera
mini iniq̄tatē. Nolite ḡ frēs k̄mi
amare signa q̄ pn̄t cum reprobis
hēri coīa. sꝫ hec q̄ mō diximꝰ carita
tis atq̄ pietatis miracula amate
q̄ tanto securiora sūt q̄nto ⁊ occul
ta. ⁊ de quibꝰ apd̄ dn̄m: eo maior
sit retributio: q̊ apud hoīes minor
ē gloria. Seq̄tur. Et dn̄s quidē ihe
sus postq̄ locutus ē eis: assump
tus est in celū. ⁊ sedet a dextris dei
In veteri testamento cognouimꝰ
ꝗ helias raptus sit in celū. Sꝫ ali
ud est celū aereū. aliud ethereū.
Celū quippe aereū terre ē ꝓximū.
Vn̄ ⁊ aues celi dicimꝰ ꝗ eas voli
tare in aere videmꝰ In celū quippe
aereū helias subleuatus ē vt in se
cretam quandā terre regionē re
pente duceret̄. vbi in magna iam
carnis ⁊ spūs quiete viueret quo
usq̄ ad finē mundi redeat: ⁊ mor
tis debitū soluat. Ille enī mortē di
stulit nō euasit. redemptor aūt nr̄
ꝗ nō distulit supauit. eāq̄ resur
gendo ꝯsumpsit: ⁊ resurrcōnis sue
gloriā ascendēdo declarauit. Non
dum q̊q̄ ꝗ helias legitur in curru
ascendisse: vt viꝫ apte monstraē
tur ꝗ prius hō adiutorio egebat
alieno. Per angelos q̄ppe illa fa
cta ⁊ ōnsa sunt adiumenta ꝗ nec
ad celū quidē aereū ꝑ se ascendere
poterat: quem nāe sue infirmitas
grauabat. Redemptor aūt nr̄ nō
curru nō angelis subleuatus legi
tur. ꝗ is qui fecerat omnia: nimi
rum sup omnia sua v̄tute fereba
tur. Illuc etenī reuertebat̄: vbi e
rat. ⁊ inde redibat vbi remāebat
ꝗ cū ꝑ humanitatē ascenderet in
celū: ꝑ diuinitatē suam ⁊ terrā pa
riter ꝯtinebat ⁊ celū. Sicut autē
ioseph a fratribꝰ venditus: ven
dicōem redemptoris nostri figu
rauit. Sic enoch translatus. atq̄
ad celū aereum helias subleuatꝰ
ascensionem dn̄icam vtrūq̄ desig
nauit. Ascēsionis ergo sue dn̄s ꝑ
nuncios ⁊ testes habuit: vnū an
te legē. alium sub lege vt quando
q̄ veniret ipse: qui veraciter celos
penetrare potuisset. Vnde ⁊ ipse
ordo in eoꝝ q̊q̄ vtrorumq̄ subleua
tione: ꝑ quedā incrementa disti
guit̄ Nam enoch translatus. heli
as vero ad celū subuectꝰ esse me
morat̄. vt veniret postmodum. q̊
nec translatus: nec subuectus ce
lum ethereū sua v̂tute penetraret.
Qui nobis in se credentibꝰ: ꝗ car
nis q̊q̄ mundiciā largiretur. ⁊ sub
eo per incrementa tp̄m virtus ca
stitatis excresceret. in ipsa quoq̄
coꝝ translacōe qui ascensionem
dn̄icam vt viꝫ famuli designerūt.
⁊ in seipso q̄ ad celos ascēdit dn̄s
ōnt. Nā enoch quidē vxorē ⁊ fili
os habuit. helias vero neq̄ vxorē
neq̄ filios legit̄ habuisse. Pensa
te ergo quō ꝑ incremēta creuerit

mundicia sanctitatis· quod ⁊ per
translatos famulos ⁊ p ascenden
tis dn̄i psonam patenter ostēdit.
Translatus namq; ē enoch ⁊ per
coitū genitus. ⁊ p coitum gn̄ans
Raptus ē helias p coitū genitus.
s; non p coitum gn̄ans. Assump
tus vero est dn̄s neq; p coitū gene
rans: neq; per coitum generatus
Considerandum vero nobis est
quid ē qd marcus ait. sedet a dex
tris dei. ⁊ stephan⁹ dicit. video ce
los aptos ⁊ filium hoīs stantē a
dextris dei. Quid est q hunc mar
cus sedentē. stephan⁹ vero stantē
se vidisse testat̄. Sed scitis carissi
mi frēs. q sedere iudicantis est.
stare vero pugnantis vel adiuuā
tis. Quia ḡ redemptor nr̄ assump
tus in celū ⁊ nunc omnia iudicat
⁊ ad extremum iudex oīm veniet
hunc post assumptōem marcus
sedere describit. q post ascēsionis
sue gloriā iudex in fine videbitur
Stephanus vero in laboris certa
mine positus: stantē vidit quem
adiutorē habuit. q vt iste in ter
ra psecutor infidelitatē vinceret:
p illo de celo illius grā pugnauit
Sequit̄. Illi aūt pfecti predicaue
runt vbiq; dn̄o coopante. ⁊ s̄mo
nem ꝯfirmante seq̄ntibus signis
Quid in hijs cōsiderandū est. q̄d
memorie ꝯmendandū: nisi q pre
ceptū obedientia. obedientiā vero
signa secuta sunt. Sed q autore
deo breuiter lcōem euangelicā ex
ponendo transcurrim⁹ restat vt a
liq̄d de ipsa tante ꝯsideratōe solē
nitatis dicam⁹. Hoc aūt nobis p̄
mū q̄rendum est q̄d nā sit: q na
to dn̄o apparuerunt angeli: ⁊ tn̄
non legunt̄ in albis vestib; appa
ruisse. ascendente aūt domino mis
si angeli in albis vestibus legun
tur apparuisse. Sic etenim scriptū
est. Videntibus illis eleuatus est
⁊ nubes suscepit eum ab oculis e
orum. Cumq; intuerentur in celū
euntem illum: ecce duo viri astite
runt iuxta illos in vestibus albis
In albis autem vestibus gaudi
um ⁊ solemnitas mentis attendi
tur. Quid est ergo q nato domīo
non in albis vestibus. ascendente
autem domino in albis vestibus
apparent āgeli: nisi q magna tūc
solemnitas angelis facta est: cū
celum deus homo penetrauit. q
nascēte domino diuinitas videba
tur humiliata. ascēdente autē do
mino ē humanitas exaltata. Al
be etenim vestes exaltationi mag̃
ꝯgruunt q̄ humiliationi. In assū
ptione ergo eius angeli in albis
vestibus videri debuerūt. q qui
in natiuitate sua apparuit de⁹ hu
milis: in ascensione sua ostensus
est homo sublimis. Sed hoc nob
magnope frēs carissimi i hac so
lemnitate pensandū est q deletū
ē hodierna die cirographū dāna
cōnis nr̄e mutata est s̄nia corrup
tionis nostre. Illa enī natura cui
dictū est. Terra es ⁊ in terrā ibis:
hodie in celū iuit. Pro hac ipsa ei
carnis nr̄e subleuacōe p figurā be
atus iob dn̄m auem vocat. Quia
enī ascēsionis e⁹ misteriū iudeā in
telligē nō ꝯspexit de infidelitate e⁹

sententiam ꝓtulit dicens Semitā
ignorauit auis Auis aūt recte ap
pellatus ē dn̄s. q corpus carneū
ad ethera librauit. Cui⁹ auis sēi
tam ignorauit q̄squis eū ad celū
ascendisse nō credidit. de hac so
lemnitate p ps̄. dicitur. Eleuata ē
magnificentia tua super celos. De
hac cursus ait. Ascendit de⁹ in iu
bilacōe: a dominus in voce tube.
De hac iterū dicit. Ascendēs in al
tum captiuam duxit captiuitatē
dedit dona hominib⁹. Ascendens
q̄ppe in altum captiuam duxit ca
ptiuitatē. q corruptionem nrām
v̄tute sue incorrupcōis absorbuit
Dedit vero dona hominibꝫ. q mis
so desup spū alij sermonē sapien
tie. alij ſmonem sc̄ie. alij gratiaꝫ
virtutum. alij grām curationum
alij gn̄a linguaꝝ. alij interpreta
tionē sermonū tribuit. Dedit er
go dona hominib⁹ De hac ascensi
onis eius gloria etiam abbacuc
ait. Eleuatus est sol: a luna stetit
in ordine suo Quis enim solis noī
ne nisi dn̄s. et que lune noīe nisi
ecclesia designatur. Quousq3 enī
dn̄s ascendit ad celos: sc̄a eius ec
clesia aduersa mundi oīmodo for
midauit. At postq̄ eius ascensiōe
roborata est: apte predicauit qđ
occulte credidit. Eleuat⁹ est ergo sol
a luna stetit in ordine suo. q cum
dn̄s celum petijt: sc̄a eius ecclesia
in autoritate predicacōis excreuit
Hinc eiusdem ecce voce p salomo
nem dr̄. Ecce hic venit saliens in mō
tibꝫ transiliens colles. Considera
uit namq3 tantoꝝ operꝝ culmina

ait. Ecce iste venit saliens in mon
tib⁹ Veniendo q̄ppe ad redēpcōeꝫ
nrām quosdā vt ita dixerim salt⁹
fecit. Vultis fr̄s carissimi ipsos
ei⁹ salt⁹ cognoscere. De celo venit
in vterū. de vtero venit in presepe.
de presepio venit in crucē. de cruce
venit in sepulchꝝ. de sepulcro re
dijt in celū. Ecce vt nos post se cur
rere faceret: quos ꝓ nobis saltus
manifestata p carnem veritas de
dit. q a exultauit vt gigas ad cur
rendū viam vt nos ei ex corde dice
remus. trahe me post te. curremus
in odore vngentoꝝ tuoꝝ. Vn̄ fra
tres carissimi oꝫ: vt illuc seq̄mur
corde: vbi eū corpe ascendisse cre
dim⁹. Desideria terrena fugiam⁹.
Nihil nos delectet in infimis. q̄ pa
trem hēmus in celis Et hoc nobis
magnope est ppendendū. q is q̄
placid⁹ ascendit: terribilis redit.
a quicq̄d nobis cū mansuetudīe
precipit: hoc a nobis cū districtiō
ne exiget. Nemo ergo indulta pnīe
tpa puipendat. nemo curam sui
dum vꝫ agere negligat. q redem
ptor noster tanto tunc in iudiciū
districtior veniet: q̄nto nobis an
te iudicium magnā paciam pre
rogauit. Hec itaq3 vobiscū frēs a
gite. hec in mente sedula cogitacō
ne versate. Quis adhuc reꝝ per
turbationib⁹ animus fluctuet: iā
tn̄ spei vestre anchorā i eterna pa
tria figite. intencōem mentis in
vera luce solidate. Ecce ad celum
ascendisse dn̄m audiuim⁹ Hoc er
go seruemus in meditacōe qđ cre
dim⁹. a si adhuc hic tenemur in

infirmitate corpis: sequamur tñ
eũ passib⁹ amoris. Nõ aũt deserit
desiderium nr̃m ipse q̃ dedit ihus
xp̄s dñs nr̃ qui vivit ⁊ regnat ac̃

Dñica post ascensionem.
Scd̃m ioħem

In illo tẽpore Dixit
ihs d. s. Cum venerit paclit⁹ quez
ego mittã vobis a pr̃e spm̃ verita
tis q̃ a pr̃e pcedit: ille testimoniũ
phibebit de me. Et reliq̃. Omel. ve
nerabilis bede.

Xmultis sci euangelij lo
cis inuenim⁹ qȝ discipuli
ante aduentũ spũssancti
min⁹ capaces erant ad intelligen
da archana diuine sublimitatis
min⁹ fortes ad toleranda adũsa
humane prauitatis: ꝧ eis aduei
ente spũ cũ augmento diuine ag
nicõis. data est etiã ɔstantia vin
cende humane psecucõis. Vnde il
lis nunc dñica pmissione dr. Cuȝ
venerit paclitus quẽ ego mittam
vobis a pr̃e spm̃ veritatis q̃ a pr̃e
pcedit: ille testimoniũ phibebit
de me. ⁊ vos testimoniũ phibebi
tis. Nondum aũt in primis qȝ do
min⁹ spm̃ veritatis ⁊ a se mittend
esse testat: ⁊ eundeȝ mox a pr̃e p
cedere subiungit: non qȝ idem spi
ritus aliter a pr̃e pcedit q̃ꝫ a filio
mittit. aut alio tpe a pr̃e pcedit
q̃ꝫ cũ a filio mittit. sed ideo fili⁹ eũ
a se mitti: ⁊ a pr̃e dicit pcedere: vt
aliam pr̃is. aliam esse suã psonã
designet. ac in eadẽ distinctõe per
sonarũ vnam esse opationẽ ac vo
luntatẽ suam cũ pr̃is voluntate et
opatione denunciet. Cũ eni eius
dem spũs grã datur hoibus: pfe
cto mittit spiritus a pr̃e: mittit ⁊
a filio. pcedit a pr̃e. pcedit ⁊ a fi
lio. qȝ ⁊ eius missio ipsa pcessio ē
qua ex pr̃e pcedit ⁊ filio. Venit ⁊
sua sponte. qȝ sicut equalis est pa
tri ⁊ filio: ita eandẽ hȝ voluntateȝ
cũ patre ⁊ filio ɔmunem. Spirit⁹
enim vbi vult spirat. Et sicut enu
meratis apl's donis celestib⁹ ait.
Hec aũt oia opat vnus atqȝ ideȝ
spũs diuidens singulis put vult.
Adueniens aũt spũs testimoniũ
phibuit de dño. qȝ discipulorum
cordib⁹ aspirans oia q̃ de illo sci
enda erant mortalib⁹: clara illis lu
ce reuelauit: qȝ viȝ equalis ⁊ ɔsub
stãtialis erat patri ante secula. qȝ ɔsub
stãtialis nobis factus ē in fine se
culorũ. qȝ de virgine natus sine pec
cato vixit in mundo. quando volu
it ⁊ q̃ voluit morte transiuit de mũ
do. qȝ veraciter morte resurgẽdo de
struxit veram in qua passus ē ⁊ re
surrexit carnẽ ad celos ascẽdendo
leuauit atqȝ in paterne glorie dex
tera ɔstituit. qȝ omnia pphetarum
scripta illi testimonium phibent
qȝ confessio nominis eius vsqȝ ad
fines erat ppaganda terrarũ. cete
raqȝ fidei illius misteria spirit⁹ sã
cti testimonio sunt reserata disci
pulis. Neqȝ illius tñmodo: sed ⁊
oibus q̃ꝑ in verbum eorũ credunt
in dominum quicq̃d recte sapiũt:
eiusdẽ spiritus ē munere ɔcessum
Ille ergo inq̃t testimoniũ phibebit
de me. ⁊ vos testioniũ phibebitis

ꝙ q̄ue spiritu intus docente perce perunt: hec abiecto timore pristino foris loq̄ndo ⁊ alijs ministrabāt. Ipse namq̧ spūs corda ⁊ scīa veritatis illustrauit. ⁊ ad docenda q̄ nossent culmine v̄tutis erexit Vñ recte apud ysayā spiritus idez fortitudinis ⁊ scīe nuncupat᷑. Est etenim spiritus scīe. ꝙ ꝑ ipsum q̄ recte agere vel etiaz cogitare deam⁹ agnoscim⁹. Est ⁊ fortitudinis. ꝙ etiā ꝑ ipsum vt q̄ bene nouimus operemur accipim⁹. nec aduersitate aliq̄ a bonis q̄ cepimus repellamur. Et vos inq̄t testimoniū ꝑhibebitis. ꝙ ab inicio mecū estis. Cū data spūs grā etiā hoc fiduciam discipuloꝝ iuuit ꝙ ab inicio erant cū dño. ideoq̧ q̄ apud illuz viderūt ⁊ audierūt: absq̧ vlla ambiguitate predicare valebāt Vñ bene petrus aliū ꝓ iuda ordinare volens apl'm: non hunc neophitum sed ꝓbatum ex tꝑe curabat eligere Oꝫ ergo ex hijs viris q̄ nobiscū ꝯgregati sunt in oī tꝑe quo intrauit ⁊ exiuit inter nos dñs ihesus testē resurrcōis eius nobiscuz fieri vnū ex istis. Hinc ipse gentibꝰ xp̄m euangelisans ꝯfident᷑ aiebat Hunc de⁹ suscitauit tercia die ⁊ dedit eū manifestū fieri non oī ꝑplo: ſ; testib⁹ preordinatis a deo nobis q̄ mādu cauim⁹ et bibim⁹ cū eo postq̄ resurrexit a mortuis. Sed ꝙ crescentibꝰ electoꝝ meritis stati crescere solet antiq̄ hostis inuidia. q̄ vel ꝑ seipsum latēter: vel ꝑ hoīes sue malignitati subditos patı̄ ntēr inchoata pietatis germina conet᷑ obruere. recte dñs ꝓmissa discipulis predicandi fiducia ꝑsecutionem q̧ eoꝝ qui eidez predicationi resisterent: pariter exorturam ostēt dicens. Hec locutus sū vobis vt non scandalisemini Absq̧ sinagogis facient vos Curauit namq̧ pius mgr̄ futura discipulis prauoꝝ bella predicere. quo minus hec eos venientia possent offendere. ꝙ solent miniꝝ leuius ferri aduersa que p̄nt ante ꝑnosci. Nam que imparato ac nō preuidenti animo mala ingeruntur: grauius hūc sepe ab integritatis sue statu deijciunt. Vnde bene Salomon ammonet dicēs. Fili accedens ad seruitutē dei: sta in iusticia ⁊ timore ⁊ prepa aniam tuā ad temptacōem. Non solū vero discipulos saluator a ꝯtribuliū societate pellendos: ſ; ab eis etiā ꝑicula mortis passuros fuisse premonuit. Nam seq̄tur. Sed venit hora vt oīs q̄ interficit vos: arbitretur obseq̄um se prestare deo. Arbitrē bantur aūt obseq̄um se deo ꝑstare iudei in eo ꝙ ministros noui testamenti odijs inseq̄bant᷑ et mortibꝰ. ꝙ sicut illis testimoniū ꝑhibet apl's: emulationē dei hn̄t: sed non ſm scīam Et de seipso loq̄tur Et ego quidē existimaueram me aduersus nomen iħu nazareni debere multa ꝯtraria agere. qd ⁊ feci ihierosolimis. Predictis ergo pressuris aduersantium repente quasi consolans discipulos adiunxit. Sed venit hora vt oīs q̄ interficit vos arbitret᷑ obseq̄um se ꝑstare

deo. Ac si apte dicat. Bella quidez
tribulationũ a ɔtribulibꝰ vestris
estis passuri: sed eo tolerabilius
hec suscipite: quo nõ tam odio ve
stri q̃ꝫ diuine legis emulacõne vo
bis ingerent̃. Cuiꝰ memor ammo
nicõis beatus martir stephanus
flexis genibꝰ ꝓ hijs q̃ se interficie
bant: pia voce supplicabat dicẽs.
Dñe ne statuas illis hoc pctm̃. Ar
bitrabantur ergo legis emulato
res obsequiũ se prestare deo: dum
predicatoribꝰ gr̃e neces inferrent: ꝫ
frustra legẽ que ꝑ famulũ data ẽ
defendunt qui grãm quã ipse fili
us offert accipere rennuunt. Incas
sum se deo patri placere estimãt:
q̃ dei filiũ cõtemnere: immo etiam
ꝑsequi ac blasphemare laborãt.
Vnde recte subiungit̃. Et hec faci
ent vobis. q꞉ nõ nouerunt p̃rem:
neqꝫ me. Quia enĩ filius in p̃re: ⁊
pater est in filio. ⁊ qui videt fili
um videt ⁊ p̃rem ꝑfecto pꝫ q꞉ qui
cuiqꝫ filij credulitati obstinata mẽ
te resistũt: nec p̃rem nosse ꝓbant
tur. Vnde etiã isdẽ iohẽs veritatẽ
diuine vnitatis insinuãs ait. Om
nis q̃ negat filiũ: nec p̃rem hꝫ. q̃
ɔfitetur filiũ ⁊ p̃rem hꝫ. Et iterꝝ Et
oĩs q̃ diligit euꝫ q̃ genuit: diligit
eum q̃ natus ẽ ab eo. Verꝝ q꞉ dis
cipuli q̃ patrez bene nouerãt ⁊ fi
liũ mlta ꝑ eiusdẽ sc̃ie defensione
ac ꝑlatione fuerant passuri: ꝓui
da dñis ammonicõe subiungit.
Sꝫ hec locutus sũ vobis vt cũ vene
rit hora: eorũ reminiscamini. q꞉ ego
dixi vobis. Magnopere pensandũ ẽ
qđ ait. ego dixi vobis. ego qui ꝓ

vĩa vita ac salute moriturus sum
q̃ vos meo sanguine redempturꝰ
q̃ in tribulatione vos sẽp adiutu
rus. q̃ eterna vobis premia post
tribulacõem daturus sum Mag
num q̃ppe certantibus leuamen.
magnam cõsolacõis grãm pre
stat: qñ ille certamina eadẽ futurã
predixisse reminiscit̃. q̃ ⁊ milites
suos ne vinci possent adiuuare ⁊
ne incassum vincãt immortalem pꝰ
prelia solet rependere palmã Qui
enim hic horam ꝑsecucõis ventu
raꝫ fuisse premonuit: ipse paulo
post in eadẽ ꝑsecutione suum fide
libus auxiliũ pollicet̃ dicens. In
mundo pressuram hẽbitis. sed ɔfi
dite: ego vici mundũ. Ipse alibi
legitime certantibꝰ coronã vite re
ꝓmittit dicens Beati qui ꝑsecuti
onem patiuntur ꝓpter iusticiam
qm̃ ipsoꝝ est regnum celoꝝ Hec
de euangelica lectione fratres ca
rissimi breuiter explanando trãs
currimus: nunc libet de ipsa quã
colimꝰ quinquagesime solemni
tate subtilius aliq̃d loqui. Sicut
enim imminentibꝰ solemnijs pa
scalibꝰ quadragesimã ieiuniorũ
obseruantia celebrauimus sic eis
dem peractis: quinq̃gesimam non
sine certi cã misterij festa deuocõ
ne agimus Nam q꞉ sc̃ã ecclesia in
quibusdã suis membris adhuc
pro eterna req̃e laborat in terris.
in quibusdã vero oĩ finito labore
cũ xp̃o iam regnat in celis. in me
moriã vtriusqꝫ vite ɔstituẽ p̃res nr̃i
gemina hec cõgrue religionis so
lemnia: quadragesimaꝫ videlicet

afflictionis et ieiuniorum: instante iam dominice resurrectionis tempore: gaudiis pascalibus. vt per eam nobis sepius ad memoriam reuocarent. quod per labores et continentiam. per vigilias et orationes. et per cetera que apostolus commemorat arma iusticie ad vite immortalis premia debeamus attingere. Porro quinquagesimam ab ipso dominice resurrectionis die inchoatam et gaudiis potius laudibusque diuinis quam ieiuniis voluerunt esse celebrem: quatenus annuis eius festis dulcius ammoneremur. desiderium nostrum ad obtinenda festa que non sunt annua sed continua non terrena sed celestia semper accendere fixumque tenere. quod non in tempore mortalitatis huius: sed in eternitate future incorruptionis: vera nobis querenda felicitas. vera est inuenienda solemnitas. vbi cessantibus cunctis languoribus tota in dei visione ac laude vita geritur Iuxta hoc quod propheta corde pariter et carne in deum viuum exultans aiebat. Beati qui habitant in domo tua in secula seculorum laudabunt te. Vnde merito quinquagesime diebus in memoriam huius nostre quietissime ac felicissime actionis crebrius ac festiuius alleluia canere solemus Alleluia namque hebreus sermo est. et interpretatur latine. laudate dominum. Denique in psalmis vbi nos canimus laudate dominum: pro hoc verbo apud hebreos semper alleluia canitur. Quod euangelista iohannes in apocalipsi suo et celestium agmina virtutum cantantia se audisse perhibet Sed et venerabilis pater thobias ex visione angelica intelligens: qualis supernorum ciuium gloria quanta ipsius ierusalem celestis sit claritas hec mistica voce dicebat. Ex lapide precioso et mundo omnes platee eius sternentur. et per vicos eius alleluya cantabitur. Rectissime autem et pulcherrime generaliter sancte ecclesie mos inoleuit vt hoc diuine laudationis carmen propter reuerentiam prime autoritatis a cunctis per orbem fidelibus hebrea voce cantetur. Quod ideo fit: vt per talis consonantiam deuotionis omnis ammoneatur ecclesia. quod et nunc in vna fidei confessione ac dilectione xpristi consistere debeat. et ad illam in futuro patriam festinare: in qua nulla diuersitas mentium. nulla est dissonantia linguarum. Nam quomodo in iherosolimis quondam multitudinis credentium erat cor vnum et anima vna: et erant illis omnia communia: ita in illa summe pacis visione. multitudinis videntium deum erit cor vnum et anima vna videlicet diligendi ac laudandi eum: cuius se gratia viderint esse saluatos. et ibi veraciter omnibus omnia communia. quod sicut apostolus ait. erit deus omnia in omnibus. In cuius tipum temporis ac laudabunde nostre quietis vltimi septem psalmi qui specialiter in domini laudem canuntur: alleluya titulo prenotantur. Septima quippe dies sabbati vel requiei per legem vocari et haberi precepta est. Et apte liber psalmorum post tanta celestium preceptorum instituta tot archanorum spiritalium misteria decantata: tantas salubrime confessionis ac deprecationis humillime voces editas semper alleluia titulus finitur. quod quicquid in hac vita boni

gerim⁹: quicq̃d in obsequiū re
demptoris nr̃i lingua exultante ꝓ
ferim⁹. quicq̃d ꝓ eterne pacē desi
derio cogitam⁹: cuncta hec minime
ea nobis mercede recōpensant̃ vt
in requie sēpiterna ⁊ audire vocē
laudis eius. ⁊ ipsi cū sc̃is eius eū
benedicere gloriā regni eius dicē.
potentiā virtutis eius loq̃ merea
mur. Idcirco aūt plures eccē ma
gistri decantatiōem all'a tpe qua
dragesime intermittendā esse san
xerūt: q̃uis in eccã nunq̃ a diuina
laude cessat̃: ꝫ alijs verbis q̃ idip
sum pfecte sig̃ficant: ei⁹ quotidie
dona cantant̃ vt noua repeticō e⁹
maiorē gratiorēq; pascalib⁹ gau
dijs honorificentiā reddat ⁊ splen
dorem. Sz ⁊ hoc in eo misteriū ma
xime designare voluerūt: ꝙ in h⁹
exilij pegrinacōe: sicut ex pte no
uimus. ⁊ ex pte ꝓphetam⁹ ita etiā
ex pte dñm laudamus dicētes cū
ꝓpheta. Quō cantabimus canticū
dñi in terra aliena. Cū vero nr̃ã
patriā terram viz viuentium: do
mumq; regni celestis nobis olim
a dño repromissam intrare meru
im⁹: tunc illū sicut ⁊ pfecte intueb̃:
sic etiam pfecte valebim⁹ laudarē.
Iuxta illud ps̃. Et in templo eius
omnes dicent gloriā. Vñ ⁊ alibi
dicit. Celi enarrant gloriā dei. Ce
los q̃ppe celestis pr̃ie ciues appel
lat. Et quidē terrigene gloriā dei
narrare pn̄t: non aūt hanc enar
rare nisi celi ciues sufficiūt. q̃ quo
hanc vicini⁹ vident: eo certius va
lent eloqui. Vtramq; sane hanc
solemnitatē. s. ⁊ quadragesime ⁊
quinq̃gesime non quorūlibet hoi
num: sed ipsius dñi ac saluatoris
nostri prima nobis sanxit autori
tas: quadragesimam viz in eo ꝙ
xl. diebus. ⁊ xl. noctibus ieiuna
uit in deserto. victaq; temptatoris
versucia: ministerijs fruebat̃ an
gelicis vbi suo nos informauit ex
emplo. ꝙ p macerationē carnis:
aduersarij spiritalis machinas
euitare. ⁊ ad angeloꝝ debeamus
puenire cōsortium. Porro quinq̃
gesime nobis in eo gaudia seruan
da monstrauit. ꝙ post resurrecti
onem seipsum viuum in multis ar
gumentis per dies quadraginta
prebuit: apparens eis ⁊ loquens
de regno dei ⁊ conuescens. vt in eoꝝ
actibus legimus. q̃ ⁊ illos sue fre
quentia visionis letabundum hoc
tempus habere fecit ac festiuum
Sed ⁊ in celum ascēdens nequaq̃
eis prisce sue presentie dulcedinē
abstulit sed eandē potius ꝓmisso
spiritus sancti carismate cumula
uit. Deniq; cum ꝓmitteret eos spi
ritu sc̃o baptisandos post dies nō
multos. eisq; benedicēs ascēderet:
ac ferretur in celū quadragesima
vtiq; die sue resurrectōnis mox illi
adorantes regressi sunt in iherusa
lem cum gaudio magno: ⁊ erāt
semp in templo laudantes ⁊ bñ
dicentes deum. Hoc q; nobis gau
dio ac laude ⁊ benedcōne celesti q̃
spūssc̃i prestolabant̃ aduentū vs
q; ad diem .l. quem greci penthe
costen appellabāt: solemnitatis
h⁹ leticiā docuerūt esse ꝓtelandā
Inter hec vero sollerti⁹ intuendū

fratres carissimi ꝙ dominus hac
xl. dierum ꝯuersatione cū discipulis
non solum futuri seculi gaudia q̄
cū illo sumus habituri presigna
uit: verumetiā ineffabilem circa
nos sue pietatis ostendit affectū
q̄ deposita iam infirmitate corporis
immo finita: ⁊ per resurrectionis vir
tutem in celestem gloriā cōmuta
ta: dignatur tñ adhuc discipulo
rum interesse ꝯuiuio: vt eos soci
os habere possit in celo. ⁊ vt prece
pta quibus ad regnum dei perueni
ant viuaciꝰ ipsā familiaritatē cō
mendet. Quid enī fratres mei. q̄d
sibi vult horum ꝯiunctio verborum qua
dicitur. Apparens ei ⁊ loquens de
regno dei ⁊ ꝯuescens: nisi ꝙ patē
ter ostenditur ꝙ ob hoc maxime
conuictui sociabatur eorum. cum de
regno dei loqueretur vt terrenas
inter eos epulas sumens quibus
celeste corpꝰ suum mōstrabat: artiꝰ
eos vinculis sue caritatis obliga
ret. atq; illius temporis memoria robo
raret. de quo eis ante passionē su
am promittendo predixerat: ⁊ ego
dispono vobis: sicut disposuit mi
hi pater meus regnū vt edatis ⁊
bibatis super mensā meā in regno
meo. Merito ergo sacrosctīs diebus
hijs nos q; maioribꝰ epulis: atq;
hymnis celestibus vacamꝰ ob reuerē
tiā nimirum dn̄ice resurrectionis ob
memoriā dn̄ici ꝯuictus cum disci
pulis simul ⁊ ob spem future nr̄e
quietis ac vite immortalis Sed ⁊ ge
nu in oratione minime iuxta mo
rem flectimꝰ. ꝙ per certo genuū in
flexio penitentie ⁊ luctus indicium est

Qd etiam oībus dn̄icis diebꝰ ob
seruandum maiores propter eiusdē resurrectio
nis vel dn̄ice vel nostre sacramen
ta patres instituerunt. De sacramen
to aūt quinq̄genarij vel quadra
genarij numeri multipliciter a patri
bus disputandū ē. Sed nos qui in
longū duximꝰ sermonē: breuiter
mō fraternitati vestre dicere sat ē
ꝙ recte ieiuniorum cerimonie q̄dra
genario dierum nūo obseruant. vt
s. per hoc insinuetur ꝙ toto huiꝰ vite
tempore. pro eterne vite perceptione labo
rare debeamus Quater enim deni
xl. sunt. ⁊ vita presens ꝯgrue quater
nario numero figuratur. vel ꝙ q̄
tuor annus temporibus tota varia
tur vel ꝙ mundus ipse in quo vi
uimus q̄tuor elementis subsistit.
viz igne. aere. aqua ⁊ terra. Futu
re aūt vite beatitudo denario nūo
non inconuenienter exprimitur
Hinc est enim ꝙ dn̄s operarios vi
nee denario remuneratos esse per
hibet. Operarij quippe vinee culto
res sunt sc̄e ecclesie. Denarius aūt
vite celestis perfectionē designat in
qua gloriam domini summi viz re
gis speculantes in eandē imaginē
trāsformamur. non solum in eo
ꝙ regis imaginem habet ⁊ inscripti
onē. verumetiā in eo ꝙ. x. obolis
qui est perfectus nūs ꝯstat Vnde ⁊
nomē accepit. Recte ergo quadrage
nario hoc ē quater denario dierū
nūo ieiuniū aīe celebramꝰ vt per
hoc specialiꝰ ammoneamur. ꝙ q̄
diu viuimꝰ in mundo pro celestiū pre
miorum adeptione semper laborare dea
mus. Recte etiam quinq̄genario

dieꝝ numero: statum future nr̄e
beatitudinis in ymagine venera
mur: ieiunia viz relaxādo. alla ca
nendo. stantes orando. q̄ sunt ap
tissime ꝑpetue quietis resurrc̄o̅is
⁊ laudis presagia. Septies enim
septem. xlix. faciunt. Et quidē p se
ptē sepe requiē designari luce dal
us ē. Septē vero septies ducta: ei⁹
dem requiei ꝑfectionē insinuant.
q̄ nullo vnq̄ꝫ fine claudit. nulla
labe maculat: sed vbi dies iudicij
vniuersalis ac resurrc̄o̅nis adue
nerit: ampliori corpoꝝ receptoruꝫ
grā ꝑficitur. Qꝛ enī ad septē sep
timanas monas addit̄ .i. ipsa di
es dn̄ica penthecostes qua spm̄
scm̄ accepit eccā primitiua. ⁊ ita
quinq̄genarius numerus ꝑfecte
ꝯpletur. ipsi̅ iudicij ⁊ resurrc̄o̅is
oim̄ tpus ostn̄. qn̄ scōrum requies
aiarum q̄ nunc in illa vita gerit̄:
etiam corpoꝝ immortlium recepti
one geminabit̄ ⁊ ille aplī sermo
adimplet̄. Qd si spūs eius q̄ susci
tauit ihm̄ a mortuis hītat in vob.
viuificabit ⁊ mortlia corpa vestra
ꝑ inhitantem spiritum eius in vo
bis. Veꝝ hoc q̄ꝫ qꝛ non statim pa
cta die quinquagesima genu ad
orandū curuam⁹ sed ⁊ illa adhuc
septimana stantes dn̄o supplica
mus. et q̄ꝫuis intermissa repeten
tes ieiunia: tn̄ alleluya quotidie
ꝑsonamus nemo absq̄ꝫ discretio
ne: ꝫ apta ⁊ cōgrua rōne misterij
putet actitari. Quia enim spūssan
cti septiformis est grā iure solem
nitatis aduentus eius p. vij. dies
laude ymnoꝝ debita simt̄ ⁊ missa
rum celebracōe colitur. Quia tpe
pētheco stes eccā toto orbe nouos
sp deo populos p aquā regn̄atio
nis aggregare ꝯsueuit: merito sa
luti eoꝝ cōgaudentes: quousq̄ꝫ al
bis induunt̄ stolis ⁊ nitorem pu
rificate mentis: splendore habit⁹
premonstrant ymnū deo deuote
laudis offerim⁹ iuxta preceptum
ipsi⁹ pijssimi pastoris ac redemp
toris nostri quo ait. Cōgratula
mini m̄. qꝛ inueni ouem meā que
perierat Merito etiā tunc stantes
oramus: ob significantiā viz libe
racōis eorundē. qꝛ p donum spiri
tussancti de morte aīe ad vitam re
suscitari ac resurgere meruerunt
cuius donante gratia: etiā carnis
immortlitate nos in nouissimo die
vestiendos. atq̄ꝫ ad gaudia beate
resurrc̄o̅nis ꝑducendos esse spera
m⁹. iuxta hoc quod paulo ante a
pl̄o testante docuim⁹. Qꝛ vero int̄
hec ieiunioꝝ castigatio repetit̄ de
ipsoꝝ aplōruꝫ exemplo sumptū
credere debemus q̄ accepto spū quo
ꝑfectius noua celestium bonoruꝫ
suauitate fruebantur eo altı⁹ mē
tem a memoria deliciaꝝ abstule
re terrestrium. Jam enim aduene
rat tempus illud de quo domin⁹
predixit. qꝛ discipuli ipso secū cō
uersante: ieiunarē nō possent. ab
lato autem eo ieiunarēnt. Nam cū
interrogarēnt eū discipuli iohan
nis dicentes. Quare nos ⁊ phari
sei ieiunam⁹ freqnenter. discipuli
autē tui non ieiunant. Ait illis.
Nunquid pn̄t filij sponsi lugere:
q̄ꝫdiu cū illis ē sponsus. Venient

autem dies cum auferetur ab eis sponsus ⁊ tunc ieiunabunt. Qui ergo ⁊ ante passionē: ⁊ post resurrectionē dn̄icam propter ipsius dn̄i presentiā lugere ac ieiunare nequiuerant: constat pfecto q post ablacōez eius spontaneis sese subdidere ieiunijs. Nam ubi sancti spiritus sunt accepcōe recreati: sicut a ceteris mundialibus illecebris sic ⁊ ab epulaꝝ appetitu mentē prius auerterāt: aie q̄ꝫ corpis alimonia gaudentes: ⁊ pre memoria patrie celestis orōibus ac lacrimis insistentes salubribꝫ. Denique luca referente cognouimus de illis tribus milibus viroꝝ: q ipso die penthecostes petro predicante crediderūt: q̄ꝫ pco victu cōtenti fuerint. q̄ꝫ sobriā. celestemque in terris egerint vitam. Erant inquit pseuerantes in doctrina apl'orum. ⁊ coicatione fractionis panis ⁊ orōnibus. Et paulo pꝰ. Quotidie quoque pseuerantes vnanimiter in templo ⁊ frangētes circa domos panes sumebant cibū cū exultacōe ⁊ simplicitate cordis collaudantes deū ⁊ cetera hmōi. Ad quoꝝ nos exemplū vitaz moresque sollerter aptare necē est. q pfectū vite magisteriū est ecclesie primitiue sp actus imitari. illam q edificij spiritalis normaz ad finez vsque seruare quā ab ipsis apostolis in fundamento liq̄t esse positaz. Nec dubitandū q quoꝝ nunc vestigia seq̄mur: ad eoꝝ in futuro sumꝰ premia pueuturi. Et quidē fratres mei pulcherrimam etiā in p̄nti future btitudinis figuram gerimus de qua mō aliq̄nta pstrinximꝰ: sꝫ ita nobis viuendū est: vt q̄ exterius in imagine colimus: ante interni iudicis oculos veraci corde seruemꝰ. Perseuereꝰ ergo ⁊ nos in doctrina sanctoꝝ vt viz discendo ⁊ operibꝰ exercendo q̄ docent: orōnibus incumbamꝰ assiduis. dn̄ici panis cōmunione digni satagamꝰ existere vnanimiter in ecclā horis pstamus canonicis. panē indigenti pximo. vel quicq̄d valemus pie consolacōnis porrigamꝰ: ita cibū corpori indulgeamꝰ vt memoria viui panis potiꝰ mentis intima letificet. simplicitatē cordis in oībus teneamus qd ē sola intencōe supne retributionis bō operari. ⁊ qd p̄ntia festa maxime decet: ymnū diuine laudis consona voce simul ⁊ mente psoneꝰ. Sic enī solummō deo nr̄o fit laudatio. si qd ore canimus: non impugnamꝰ ope: sed cū labijs alleluia pferimus a turpi ⁊ maligna cogitacōe precordia casta gestamus. Ea tm̄ rōe suauis erit ei laudacō nr̄a: si non in rebus caducis ⁊ infimis: sꝫ delectemur in dn̄o. Qd ipse prestarē dignetur. q̄ tanta nobis tamque preclara beneficioꝝ pignora: p pascalia sacramenta prerogauit ih̄s xp̄s dn̄s nr̄: q viuit ⁊ regnat cum p̄re in vnitate spiritꝰ scī deus. p oia secula seculoꝝ. Tu aūt dn̄e miserere nostri

Explicit ps hyemalis de tpe.

Incipiunt omelie de sanctis. et primo in vigilia sancti Andree

Secundum iohannem

In illo tēpore Stabat iohannes et ex discipulis eius duo Et respiciens ihesum ambulantē dicit. Ecce agnus dei. Et audierunt eum discipuli loquentes. et secuti sunt ihesum. Et reliqua. Omelia venerabilis bede.

Anta ac talis est diuine scripture sublimitas: vt nō solū verba que a sanctis: vel ab ipso dn̄o dicta referuntur sed etiā circūstantia rerum que simpliciter posita videtur spiritualibus sit plena misteriis Ecce enim narrante euangelista fratres carissimi audiuimus quod stabat iohannes et ex discipulis eius duo et respiciens ihesum ambulantē dicit. Ecce agnus dei: statim cognouimus ymmo iam notū ad memoriā reuocamus quare ihesum precursor suus agnū dei vocauerit. quod videlicet eū pre ceteris mortalibus singulariter innocentē. hoc est ab omni peccato mūdum nouit. quod nos sanguine suo redempturus. quod dona sui velleris sponte largiturus. ex quo vestē nobis nuptialem facere possumus. et exempla viuendi nobis relicturū preuidit. quibus in dilectione calefieri deremus. Hoc est ergo testimonium precursoris dn̄i quod sicut facile patet fidelibus citum amoris intimi fomitē audientiū cordibus infundit Sed non est putandū. quod sine certi rōne misterii hoc relaturus euāgelista premiserit stetisse iohannem cum discipulis. ihesum vero ambulasse. et illo vtique ambulasse: vbi sequentibus se discipulis iohannis mansionem in qua habitat ostenderet ceteraque huiusmodi que sequentia lectionis euangelice commemorant: si enucleatius discutiantur: inuenimus celestibus redundaē misteriis. Stabat enim iohannes: et respexit ihesum. quod in magno iam culmine perfectionis cum gressum fixeāt vnde iure celsitudinem diuine maiestatis mereretur intueri. Stabat. quod illam virtutū arcē conscenderat: a qua nullis temptationū posset improbitatibus deiici. Stabant cum illo et discipuli quod magisterium eius corde sequebantur immobili. Et respiciēs inquit ihesum ambulantē dicit. Ecce agnus dei. Ambulatio ihesu dispensacionem incarnacionis qua ad nos venire ac nobis exēpla viuendi prebere dignatus est insinuat. sic mansio eius eternitatē diuinitatis in qua semper est patri equalis aptissime designat Respiciens ergo ihesum ambulantē iohannes dicit. Ecce agnus dei. quod videns eum inter homines conuersantē perfectumque illis vite celestis et factis demonstrantem et verbis. apte pronunciabat. quod non ipse vt putabant: sed ille esset qui ad redempcionem generis humani a deo patre missus esset in mundū. ille qui formā innocentie et pacie in se credentibus esset daturus. de quo in carne venturo precinens propheta dicebat. Sicut ouis ad occisionē ducetur. et sic agnus corā tondente se sine voce sic

obmutescet. Et iterum. Ipse autē vulneratus est ꝓpter peccata nrā: et liuore eius sanati sumus. Et audierunt duo discipuli loquentē: et secuti sunt ihesum. Testimoniū ꝑhibente iohanne: ꝗ ihūs esset agnus dei: secuti sunt illū duo discipuli: magis desiderantes ab ipso ihesu ꝙ a precursore illius verbum gratie ꝑcipe. quo et ipsi merentur in agnorum dei sorte cōputari. Bene autē duo discipuli sunt inuenti qui dominū primi sequerentur: vt etiam mistice designarent: omnes qui illum ꝑfecte sequentur: gemina dilectiōe deuotos esse debere hoc est et eiusdem sui redemptoris: et fratrū simul amore flagrantes. Conuersus autē ihesus et videns eos se sequētes: dicit eis. Quid queritis? Nō potuit ignorare dominus quid sequentes se discipuli iohannis quererent: sed in eo ꝗ ad illos se sequentes conuertitur ꝗ ipse prior quid quererent interrogat. ꝗ dat eis fiduciam queq; vellent rogandi. manifeste innotuit quantum bonis nostris studijs delectetur. ꝙ libenter iter veritatis inchoantibus: ipse auxilium laturus occurrat. Qui dixerunt ei. Rabbi: quod dicitur interpretatum magister: vbi habitas? Nolebāt transitorie magisterio veritatis perfrui sed mansionem potius in qua habitaret inquirebant: quatenus et tunc liberius in secreto verbis illius imbui et exinde sepius eum possent visitare plenius instruendi. Vnde et ipse ꝗ illos bene petentes. querentes. pulsātes vidit: libens eis secretarium sui reserauit archani. eosq; introducens veritatis euangelice rudimentis que desiderabant illustrauit. Nam sequitur. Dicit eis. Venite et videte. Statimq; subiungitur. Venerunt et viderunt vbi maneret. et apud eum manserūt die illo. Quod si altiore sensu libet inspicere: quid nobis agendū insinuent discipuli in eo ꝗ ad ihm quidem ambulantem venerunt: sed locum continuo vbi hītaret inquirebant: ammonent vtiq; nos vt quotiens incarnatiōis eius transitum ad mentem reducim⁹: sollicito semꝑ eum corde rogemus vt habitationem nobis eterne sue mansionis que est apud patrem ostendere dignetur dicētes cum moyse domine ostende nobis gloriam tuam. Qꝫ autem ipse discipulos venīē: et vbi maneret videre precepit: virtutum ꝑfecto studium: quibus ad eterna gaudia ꝑueniam⁹ subeundū nobis ostendit. Venire etenim p⁹ ihesum est vt mansionem eius videre possimus: bonis operib⁹ que ipse premonstrauit insistē. horumq; quotidianis ꝑfectib⁹ ad celsitudinē diuine visiōis attingere. Venerūt ināt et viderūt vbi manēt. et apud eū manserūt die illa. hora aūt erat quasi decima. Quia lex in decē preceptis data ē: solet in denario nūo ꝑfectio legis indicari. Bene ergo decima hora venerunt discipuli: vt mansionē ihesu viderent: ꝗ nimirū necē esset

vt quū deum videre desiderat: dei se
mandatis humiliter subdat. q̄q₃
luce diuine ɔtemplacōis postmo
dum frui appetit: prius adiuuāte
dño decalogū per opa lucis qua
si decem horas diei sole illustrante
ɔpleat. Et illi quidē die illo manē
tes apud dominū felicissima veri
tatis speculacōne vesperā expecta
bant At vero omnes electi p⁹ ope
rum bonoꝝ pfectionem post iple
ta legis dei precepta ꝑpetuū ⁊ nl
li fini obnoxiū diem sunt cū illo
acturi. quē videre desiderans ꝓphe
ta cantabat. qꝛ melior ē dies vna
in atrijs tuis sup milia Erat autē
andreas frater symois petri vn⁹
ex duobꝰ qui audiebant ab iohe
⁊ secuti fuerant eum Inuenit hic
primū fratrem suum symonem ⁊
dicit ei Inuenim⁹ messiam q̄d est
interpretatum xp̄s. ⁊ adduxit eū
ad ihesum. Andreas dominū quē
inuenit: etiā fratri symoni seq̄n
dum euangelisat. qꝛ hoc est vere
dominū inuenire. vera illius dilcō
ne feruere. fraterne quoq₃ salutis
curam gerere. Ille enim pfecte cō
ditoris sui ducatum sequitur qui
etiam pximi quantū valet comi
tatum initur Inuenimus inquit
messiam q̄d est interpretatū xp̄s
Messias idem est q̄d xpristus. S₃
messias hebreo sermone xprist⁹
dicitur greco. latine autem vnct⁹
interpretatur. Vnde ⁊ crisma gre
ce. latine vnctio dicitur Xpristus
autem ī vnctus appellatur domi
nus. quia sicut petrus ait. Vnxit
eum deus spiritu scō ⁊ virtute Vn

etiam ps̄. in eius laude loquitur.
Vnxit te deus deus tuus oleo leti
cie pre ɔsortibus tuis. Consortes
autem eius nos vocat. qui ad ac
cipiendam spiritussancti gratiā
in baptismo: etiam crismate visi
bili pungimur. ⁊ a xpristi nomi
ne xpristiani vocamur. Sed ille p̄
consortib⁹ vnctus est. cui sicut io
hannes baptista testat̄: non ad
mensuram dat deus spiritum: sed
oia dedit in manu eius. Nā de con
sortibus eiusdem vnctionis dicit
apostolus. Vnicuiq₃ autem nr̄m
data est gratia ſm mensuram do
nationis xpristi Vocabantur ve
ro xpristi ⁊ sacerdotes ⁊ reges in
lege. in figuram nimirum eiusdē
regis ⁊ pontificis magni domini ac
saluatoris. in cuius tipo etiā ma
teriali linebātur oleo. Non solū
autem illi: sed et nostri temporis
fideles vt a xpristo xpristiani: ita
etiā ab ipsa sacri crismatis vncti
one. ⁊ ab ipsa spiritussācti gratia
qua cōsecrantur xp̄i recte nuncu
pātur: ꝓpheta teste qui ait. Existi
in salutem populi tui vt saluos fā
cias xpristos tuos. Exijt quippe
in salutem populi sui: vt saluos
faciat xpristos suos qui propter
nos homines: ⁊ ꝓpter nostram sa
lutem descendit de celis. Et incar
natus est vt spiritali gratia pun
ctos ac sanatos: sui sancti nomi
nis donaret esse pticipes. Sequit̄
Intuitus autē eum ihesus: dixit
Tu es symon filius iohanna In
tuitus est symonē ih̄s. non exte
rioribꝰ solū oculis: sed et interno

diuinitatis intuitu. Juxta illud be
ati samuelis Homo videt in facie
deus aũt intuetur cor. Vidit cor8
eius simplicitatem. vidit animi
sublimitatem: cuius merito cun
cte esset preferendus ecclẽ. Vidit
q̃ vocante andrea feruenti ad se
amore peruolauerit. ideoq̃ ve niẽ
tem: mox familiari affat eloquio
tu es inquiens symon fili9 iohan
na Nec magnũ est dño vocabulũ
cuiuslibet hoĩs vel patris eius dice
re qui omnium sanctoꝝ nomina
scripta tenet in celo: sed positurus
discipulo nomen: meriti sublimi
oris ditaturus vocabulo quod to
tius ecclesie presuli ↄgrueret: pri
mo voluit ostendere q̃ quod a pa
rentibus acceperat nomen: etiã
ipsum significacõne virtutis non
careret Simon ergo obediens: io
hãna dr dñi gratia. Tu es symõ
filius iohanna. tu es obediens fi
lius gratie dei. Et merito ille obe
dientis nomine censetur: q̃ a pri
us inuitãte andrea: mox dñm vi
dere curauit. a postmodũ cũ ipse
dñs eum ad discipulatũ vocaret
statim eum codẽ andrea quẽ pal
ter vocauit relictis rethib9 quoꝝ
v suviuebat: eum seq̃ nõ distulit
Vndea andree q̃ nomen verã mẽ
tis eius imaginẽ prefert Andre
as namq̃ grece: latine dicitur vi
rilis. Et illi libenter dñm vel ad p̃
dicationem iohĩs: vel ad ipsi9 do
mini iussionem sequendo ad eoꝝ
se sortem ptinere docẽt. qui tpali
a que possident: fortiter eternoꝝ
amore ↄtemnunt qui credentes vi
dere bona domini in terra viuentiũ
donec hec pcipiant: expectare do
minũ cũ psalmista a viriliť age
re. ac cor suum ↄfortare ↄtendũt.
Qꝫ aũt symon filius fuit iohãna
a. gratie dei: apte demonstrat. q̃
quicq̃d deuote obeditionis domi
no impendit. quicq̃d merito obe
dientie premij phennis a dño re
cepit: totum hoc nimiꝝ preuenien
te se gratia supne pietatis vt ha
bere posset accepit. Ecce audistis
fratres carissimi quare primus a
postolo[illegible] symon dict9 quo
misterio filius sit iohãna: restat
perscrutari quid archam ↄtineat
nomen quo eum denuo saluator
appellauit Tu inquit vocaberis ce
phas quod interpretatur petr9
Neq̃ vero petri vocabulo quasi he
breo vel syro aliã interpretationẽ
querere oportet: sed pro certo nos
se. q̃ idem grece a latine petrus:
quod siriace cephas significat. a
in vtraq̃ lingua a petra deriuatũ
est. Vocatur autẽ petrus ob fir
mitatem fidei: vocatur petrus ob
inuincibile robur mentis. vocať
petrus. q̃ illi solidissime petre. de
q̃ apľs ait. petra aũt erat xp̃us
vnica deuocõe adhesit. Hinc ẽ em
q̃ eadem petra viz xpristus cũ in
terrogaret discipulos suos quem
eum dicerent esse. ac petrus rñde
ret dicens. Tu es xp̃us filius dei
viui. ↄtinuo puram eius cõfessio
nem iuxta vtriusq̃ nominis sig
nificantiã digna remuneracõe do
nauit sꝫ a ipsa petri appellatio q̃d
in se sacramenti gestaret aperuit

Primo namq̧ ait de symone. bea
tus es simon bariona. q caro et
sanguis non reuelauit tibi: ſ; pa
ter meus q̄ in celis est. Ac deĩn de
subiūxit de petro. Et ego dico tibi
q tu es petrus ⁊ sup hanc petraꝫ
edificabo ecclesiā meam. Tu es in
quit petrus ⁊ sup hanc petrā edi
ficabo eccām meam Tu es petrus
⁊ sup hanc petrā a qua tu nomē
accepisti hoc est sup memetipsuꝫ
edificabo eccām meam. Sup hāc
fidei pfectionem quam tu ↄfessus
es edificabo ecclesiā meam. a cui9
societate cōfessionis quisq̧ deuia
uerit: q̄uis sibi pugnā videatur
agere: ad edificium ecclesie mee
nō ptinet. Petrus igitur a firma
petra videlicet xpristo quem ardē
ter amauit nomen accepit Xpri
stus etenim vocatur petra q inex
pugnabile ad se ↄfugientib9 pre
sidium tribuit quoniā sperantes
in se: ab antiq̄ hostis insidijs: mu
nitos reddit ⁊ tutos. Nec pretere
undū est q ob hoc quoq̧ domin9
petra vocatur. q spiritualiū nobꝫ
carismatū fluenta ministrat q sa
crosancta nos sui sanguinis ↄmu
nione purificat. Qd facilius intel
ligitur ⁊ iocundius forte retinebi
tur si ad memoriā reuocetur. que
sit iuxta historiā petra de q̄ apl's
mistice q xp̄m significat exponit
Liberatus namq̧ de egipcia serui
tute populus: p mare rubꝝ venit
in desertum. in quo p annos. xl. do
nec ad terram repromissionis ve
niret iter agebat. Qui quodam
tpe fame ac siti fatigatus in here

mo: clamauit ad moysen At dñs
orante moyse sicut scriptum est:
Pluit illis manna mādu care. pa
nem celi dedit eis. Rursus quoq̧
precepit moysi vt pcuteret virga
petram Quod dum faceret: exijt a
qua ⁊ bibit populus. Vnde dicit
in psalmo Quoniam pcussit petrā
et fluxerunt aque. Nos ergo frēs
carissimi. nos sumus ppl's dei. qui
egipcie seruitutis iugum p mare
rubrum liberati euasimus. q per
aquam baptismi remissioneꝫ pec
catoꝝ que nos premebant accepi
mus. nos q̄ inter erumnas vite p
sentis quasi in siccitate heremi p
missum nobis patrie celestis ex
pectamus ingressum. In qua vide
licet heremo siti periclitamur. ⁊ fa
me spiritali deficimus. si non redē
ptoris nostri nos dona ↄfirment
si non incarnacōis eius sacramē
ta renouent. Ipse est enim man
na que nos victu celesti ne in hu
ius seculi itinere deficiamus recre
at. ipse petra que spiritalib9 nos
donis inebriat: que ligno crucis
pcussa; poculuꝫ nobis vite suo de
latere manauit. Vnde dicit in eu
angelio. Ego sum panis vite. Qui
venit ad me non esuriet ⁊ qui cre
dit in me non sitiet vnq̄. Et ↄgru
enti satis figuratū ordine: primo
populus per mare saluatus est.
ac si ad cibuꝫ manne: atq̧ ad pe
tram mistici potus puenit. q pri
mum quidem aqua nos regñatio
nis abluit. ac deinde ad pticipati
onē sacri altaris vbi redemptoris
nr̄i carnis ac sanḡnis ↄmunicemus

transmittit. Hec de misterio petre spiritalis. a qua et primus pastor ecclesie nomen accepit. et in qua totius sancte ecclesie fabrica immobilis et inconcussa persistit. et per quam ipsa ecclesia nascitur et nutritur: latius exponendo dicere libuit. quia solent artius multorum aliquando dulcius inherere cordibus audientium: ea que figurarum antiquitate premissa: sic demum noua spiritaliter explanatione dilucidantur. quam que sine vllis figurarum exemplis simplici tantum narratione credenda vel agenda monentur. Curemus autem fratres carissimi vt huius petre presidio semper adherentes nulla labentium rerum contrarietate terrena. nulla blandiente serenitate: a fidei firmitate diuellamur. Neglectis delicijs temporalibus sola nos in presenti redemptoris nostri dona celestia delectent. sola inter erumnas seculi spes visionis illius consoletur. Recolamus sedulo egregium dauid prophete et regis exemplum. qui cum in tantis regni affluentijs ac diuitijs: nullum anime sue solacium posset inuenire. Tandem ad superna desideria erecto mentis intuitu: memor fuit dei et delectatus est. Vtque ad eandem eius visionem peruenire mereamur: obstacula vitiorum: que hanc impedire solent: satagamus a nostro et corpore et mente excludere. Neque enim ad eum nisi rectis operum gressibus peruenitur neque facies eius munda: nisi a mundis corde videtur. Beati autem mundo corde: quoniam ipsi deum videbunt Quod ipse nobis prestare dignetur quam hoc promittere dignatur ihesus xpus deus et dominus noster: qui viuit et regnat cum patre in vnitate spiritus sancti: per omnia secula seculorum Amen.

In die sancto andree.
Secundum matheum

In illo tempore Ambulans ihesus iuxta mare galilee vidit duos fratres: symonem qui vocatur petrus. et andream fratrem eius: mittentes rethe in mare. Et reliqua Omelia beati gregorij pape.

Vdistis fratres carissimi quia ad vnius iussionis vocem petrus et andreas: relictis rethibus secuti sunt redemptorem. Nulla vero adhuc eum facere miracula viderant: nihil ab eo de premio eterne retributionis audierant. et tamen ad vnum domini preceptum hoc quod possidere videbantur obliti sunt. Quanta nos eius miracula videmus quot flagellis affligimur. quantis minarum asperitatibus deterremur et tamen sequi vocantem contemnimus In celo iam sedet: qui de conuersione nos ammonet. Iam iugo fidei colla gentium subdidit. iam mundi gloriam strauit. iam ruinis eius crebrescentibus: districti iudicij sui diem propinquantem denunciat et tamen superba mens nostra non vult hoc sponte deserere. quod quotidie perdit inuite. Quid ergo fratres karissimi. quid in eius iudicio

dicturi sumus? qui ab amore pre
sentis seculi: nec preceptis flecti
mur: nec verberibꝰ emendamur.
Sed fortasse aliqs tacitis sibi co
gitationibꝰ dicat. Ad vocem domi
nicā vterqꝫ iste piscator quid aut
q̄ntum dimisit qui pene nihil ha
buit. Sed in hac re fratres carissi
mi affectū debemus pensare potiꝰ
q̄ censum. Multum reliq̄t qui sibi
nihil retinuit. multum reliq̄t qui
q̄mlibet parum totū deseruit. Cer
te nos a hita cū amore possidemus
et ea que minime habemus ex de
siderio querimus. Multum ergo
petrus et andreas dimisit: quando
vterqꝫ etiam desideria habendi de
reliquit. Multum dimisit: qui cū
re possessa: etiam ꝯcupiscentiis re
nunciauit. A sequentibꝰ ergo tan
ta dimissa sunt: quanta a non se
quentibus ꝯcupisci potuerūt. Ne
mo igitur etiam cum quosdā con
spicit: multa reliq̄sse apud semet
ipsū dicat. Imitari mundi huiꝰ
ꝯtemptores volo: sꝫ qd relinquā
non habeo. Multum fratres reli
quitis: si desideriis terrenis renū
ciatis. Exteriora enim nostra dn̄o
quamlibet parua sufficiunt. Cor
namqꝫ et non substantiā pensat:
nec ꝑpendit quantum in eius sa
crificio: sed ex quanto ꝓferatur.
Nam si exteriorem substantiā per
pendamꝰ: ecce sancti negociatorēs
nostri ꝑpetuam angelorū vitā da
tis rethibꝰ et naui mercati sunt. Es
timacōem quippe precii non hꝫ: sꝫ
tamen regnū dei tantum vꝫ quan
tum habes. Valuit namqꝫ zacheo
dimidiū substantie. qꝛ dimidium
aliud ad hoc qd iniuste abstulit
restituendū in quadruplū reserua
uit. Valuit petro et andree: dimis
sis rethibus et naui. Valuit vidue
duobꝰ minutis. Valuit alte
ri calicem aque frigide. Regnū ita
qꝫ vt diximꝰ tanti valet q̄ntum
habes. Pensate igitur fratres qd
vilius cum emitur. quid carius
cum possideatur. Sed fortasse: nec
calix aque frigide suppetit: qui in
digenti prebeatur. Etiā nobis se
curitatem tunc ꝓmittit sermo di
uinus. Redemptore etenim nato
celi ciues ostensi sunt qui clama
rent. Gloria in excelsis deo. et in ter
ra pax hominibus bone volunta
tis. Ante dei namqꝫ oculos nunq̄
est vacua manus a munere. si ar
cha cordis repleta est bona volun
tate. Hinc etenim psalmista dicit.
In me sunt deus vota tua: que red
dam laudationes tibi. Ac si aper
te dicat. Et si exterius offerenda
munera non habeo: intra memet
ipsum tamen inuenio: qd in ara
tue laudis impono qꝛ qui nostra
dati one non pasceris: oblatione
cordis melius placaris. Nihil ve
ro offertur deo ditius bona volūta
te. Voluntas autem bona est sic
aduersa alterius sicut nostra ꝑ
timescere. sic de prosperitate proxi
mi: sicut de nostro ꝓfectu gratula
ri. aliena damna nostra credere.
aliena lucra nostra putare. ami
cum non propter mundū: sed ꝓp
ter deum diligere. inimicū etiam
amādo tolerare. nulli qd pati nō

vis facē. nulli quod tibi iuste im
pendi desideras negaē. necessitati
ꝓximi non solum iuxta vires con
currere: sed ꝓdesse etiam vltra vi
res velle. Quid ergo isto holocau
sto locupletius quando p hoc qd
deo immolat in ara cordis anima
semetipsā mactat. Sed hoc bone
voluntatis sacrificium deo nunq̄
plene ꝑsoluitur nisi mundi hui⁹
cupiditas ꝑfecte deseratur. Nam
quicq̄d in ea concupiscimus hoc
proculdubio ꝓximis inuidemus
Videtur enī q̄ nobis desit quod
alter assequitur. Et q̄ semper inui
dia a bona voluntate discordat:
mox vt hec mentem ceperit illa di
scedit. Vnde predicatores sancti
vt possent ꝓximos ꝑfecte diligere
studuerunt in hoc seculo nichil a
mare. nil vnq̄ appetere. nil vel cū
appetitu possidere. Quos bene intu
ens ysayas ait. Qui sunt isti: qui
vt nubes volant. ⁊ quasi columbe
ad fenestras suas. Vidit quippe
eos terrena despicere. mente eos ce
lestibus ꝓpinquare. verbis pluē.
miraculis choruscare ⁊ quos a ter
renis ꝯtagijs sancta predicatio ⁊
sublimis vita suspenderat: hos vo
lantes pariter ⁊ nubes appellat.
Fenestre autem: nostri sunt ocu
li. q̄ p ipōs anima ꝓspicit: quod
exterius ꝯcupiscit. Columba vero
simplex est animal. atq3 a malici
a fellis alienum. Quasi columbe
ergo ad fenestras suas sunt: qui
nihil in hoc mundo ꝯcupiscunt. q̄
omnia simpliciter aspiciunt. ⁊ in
hijs que vident rapacitatis studi
o non trahuntur. At contra mil
uus ⁊ non columba ad fenestras
suas est: qui ad ea q̄ oculis ꝯside
rat: rapine desiderio anhelat. Qui
a ergo fratres carissimi beati An
dree apostoli natalicia celebra⁹:
debemus imitari quod colimus.
Ostendat nostre obsequiū deuo
tionis: immutate solemnitas mē
tis. Despiciam⁹ que terrena sunt
relictis tp̄alibus: mereamur eter
na. Si autem necdum possum⁹ re
linquere ꝓpria: saltem non ꝯcupi
scam⁹ aliena. Si necdum mēs no
stra accenditur igne caritatis: in
ambitione sua habeat frenum ti
moris. vt ꝓfectus sui passibus re
getata: dum ab alieno q̄ appetitu
ꝯpescitur. q̄nq3 ad ꝓpria ꝯtemnen
da ꝑducatur. Tu aūt dn̄e misere
re nostri.

In octaua sancti andree.

Scd̄m matheum

nillo tēpore Ambu
lans iuxta mare galilee: vidit du
os fratres: symonem qui vocat̄ pe
trus ⁊ andream fratrem eius mit
tētes rethe in mare. Et reliq̄. Ome
lia lectionis eiusdē.

Vnctis notissimū est: q̄
mare galilee ꝓpter diuer
sa loca sibi adiacentia di
uersis etiā appellationib⁹ nuncu
pat̄. Hoc ergo mare siue stagnū
q̄ delectabiles aquas habebat ad
bibendū. ⁊ copia pisciū redunda
bat: ideo multitudine incolaꝝ cir

se ɔtinebat Q8 dñs ideirco freq̄n
ter transnauigabat sicut in euan
gelio legimus vt populis circūia
centibus miracula sua oñderet at
q̄ verbo sue predicacōis ad viā sa
lutis inuitaret Secus hoc mare er
go redēptor nr̄ ambulans: vidit
duos fratres piscatores: mittētes
rethia in mare. Sꝫ merito querit̄
cur ad noui testamenti gratiā in
mundo predicandā non filij regū
non scribe primo vocant̄ sed pisca
tores eligunt̄. Nimirū ideo. q̄ que
infirma sunt apud hoīes: fortia
sunt apud deū. Piscatores enī vo
cant̄ a nō nobiles: ne potentes se
culi istius superbirent a dicerēt. q̄
xp̄s fidem suaꝫ non nisi p illos in
ducere mundo potuerit. Illitterāti
ad predicandū mittunt̄ vt mate
ria superbiendi hꝰ seculi sapienti
bus amputet̄: dum vident euāge
liū. non p eloquentes: sed per sim
plices predicatores vsq̄ ad fines
terre dilatatū. Bini aūt ideo vocā
tur q̄ geminā dilectionē predica
turi geminū etiā testamentū mū
do erant tradituri. Spūaliter vo
q̄ ambulans dñs secus mare ga
lilee vidit petrum a andreā rethia
mittentes significat. q̄ incarna
tus dei filiꝰ in mari istius mundi:
spūales piscatores vidit. quos añ
mundi ɔstitucōem ad opus pre
dicacōis aptos esse presciuit Et a
it illis. Venite pꝰ me: a faciā vos
fieri piscatores hoīm Congrue pi
scatores piscium premittunt̄ esse fu
turi piscatores hoīm. vt artis sili
tudine delectati discipulatui sal

uatoris libentiꝰ colla subimitterēt
At illi relictis rethibꝰ: secuti sunt
eū. Forsitan dicat aliq̄s. quid vel
q̄ntum isti dimiserūt q̄ pene nihil
habuerunt. Sed pensandū est q̄
multum reliq̄runt: qui voluntatē
hñdi deseruerunt. Multū dimise
runt: qui oīa que hēbant: vel ha
bere poterant aut ɔcupiscere dimi
serunt. Si enim habuissent mag
nas diuitias a latas possessiones
istius seculi: omnia p xp̄i amore
reliquissent: sicut nauim a rethi
a reliq̄runt. Tanta enī ab aposto
lis dñm sequentibus dimissa sūt
quanta a non seq̄ntibus cōcupis
ci potuerunt. Affectus ergo illorū
magis pensandus est q̄ sba. Ar
guit sane porphirius a iulianus
augustus atq̄ apostata vel impe
riciā hystorice mentis vel stultici
am aplorū qui ad primā iussio
nis vocē secuti sunt saluatorē; tan
q̄ hoīem irrōnabiliter vocantē cū
scriptū sit. Ne sis facilis ad creden
dum. Sꝫ si dominus hmōi creatu
ras ɔdidit: que alias ad se attra
here preualeāt creaturas. Verbi
grā. Sic in magnete a succino cer
nimus quibus tanta vis inesse di
noscitur atq̄ potentia: vt ferrum
vel stipulam ad se attrahant. et
ibi cohērere faciāt: multo magis
ipse omnium creaturarū conditor
ad se sequendum attrahere pote
rat quos volebat. Vt enim beato
iheronimo referente ɔpertum ha
bet: tantus splendor et maiestas
occulte diuinitatis i humana facie
xp̄i relucebat vt ex primo suo aspcū

ad se venientes facilime attrahe
ret. Et pcedens inde vidit alios du
os fratres: et ecce secuti sunt eum
Hos apostolos vidit domin⁹ quē
admodum et superiores: hoc ē mi
sertus est eoꝝ. Videre enim illi⁹
misereri est. Vocauit illos: võuit
et istos. Illuminauit illos mente
illuminauit istos corde. Dimisert
et isti omnia: sicut et illi. Secuti sūt
dn̄m: quemadmodū et illi. S; q̄ri
pōt quomodo primum duos voca
uerit: petrum et andream: et post
paululū alios duos iacobum et io
hem. sicut matheus et marc⁹ nar
rant: cum lucas dicat petri socios
fuisse filios zebedei: et impletis na
uiculis multitudine pisciū: ad ex
trahenda rethia ab eodem petro
fuisse vocatos Ubi etiam cum di
xisset dominus petro: ex hoc iam
eris homines capiens scribit Ad
terram subductis nauibus domi
minum pariter eos fuisse secutos
Sed intelligendum est hoc quidē
primū factū esse qd lucas narrat
nec tunc eos dn̄m vocasse: vt seq̄
rentur: sed tantum petro predixis
se q̄ homines eēt capturus. et po
stea sicut mathe⁹ de scribit: binos
et binos eos vocasse vt seq̄rentur
Sciendum preterea vt iohannes
euangelista refert q̄ andreas ad
huc discipulus iohannis bapti
ste: ipsum de xpristo iohannem
audiuit dicentem. Ecce agnus dei
Qua ilico exhortatus sententia vo
luntate propria simul cum alio io
hannis discipulo cuius nomē ta
cet scriptura. secutus est dominū
apud quem et idem euangelista
narrat. duob⁹ manentes dieb⁹
ptinus ad predictum magistruz
suum videlicet iohannē reuertun
tur baptistam. eiusq; magisterio
inseruiūt. quousq; idem andreas
a domino postmodū sicut mathe
us in hoc describit euangelio sil
cum petro ad discipulatum voca
tus est. Et notandum q̄ isti apos
toli dominum secuturi: reliquisse
dicuntur rethia et patrem suum.
Zebede⁹ namq; interpretatur fu
gitiuus et significat ipsum dyabo
lum. Rethia autem implicamen
ta huius mundi significant Quis
quis ergo dominum fideliter seq̄
cupit: necesse est vt primo ab im
pedimentis humanarum rerum:
a curis videlicet vite presentis pe
dem excutiat. et sic dyabolum tota
v̄tute fugere satagat. Allegorice
quatuor discipuli a domio de ma
ri vocati: duos significant p̄p̄l'os de
sollicitudinib⁹ et inquiete huius
seculi ad soliditatem sp̄ualis stu
dij p gratiam dei vocatos. Naz sy
mon petrus qui interpretat̄ obe
diens siue agnoscens. et Jacob⁹
qui supplantator d₂ populū iuda
icum significant qui prior p legis
latōem creatorem suū agnoscēs:
obedire preceptis eius p̄misit di
cens p moysen Omnia q̄ locutus
est nobis dominus faciem⁹: et eri
mus obedientes Qui etiā gentilē
populū supplantauit. ydola cōtem
nendo et deū colendo Andreas vero
qui virilis dicitur. et Johes q̄ grā
dei interpretat̄: gentilem populuz

designant. qui postq̃ ad fidem ve-
nit i preceptis dei viriliter ambu
lare studuit ⁊ quicquid boni egit
nõ suis meritis. sed totum gratie
saluatoris attribuit. Moraliter
quoqꝫ quatuor nomia ista. in se
vnusquisqꝫ fideliũ valet recogno
scere. si illorum interpretacões in
quatuor principalib⁹ virtutibus
studuerit obseruare. Est eni vnus
quisqꝫ fidelis symon petrus. cum
ꝑ prudẽtiaꝫ agnoscit propria pec
cata ⁊ hijs deletis. mãdatis diui
nis. forte exhibet obediẽtiam. Est
andreas cum viriliter ꝑ temperã
ciam: sustinet temptacões sibi il
latas. Jacobus quoqꝫ nõ indebi
te dicit. si ꝑ fortitudinẽ vicia sup
plantaẽ probatur. Conuenienter
etiam iohãnes nominari potest.
si ꝑ iusticiam mandata creatoris
adimplens. nil sibi deputat. ſꝫ cũ
cta bonorũ omniũ largitori assig
nat. Quisquis ẽgo ad patriam ce
lestem venire desiderat. studeat ne
cesse est cuꝫ symone petro. qui in
terpretatur agnoscẽs siue obedi
ens. preceptis obediẽ diuinis. et
ꝓpria recognoscere peccata. dicẽs
cum propheta Quoniã iniquitatẽ
meam ego agnosco. Curet etiam
cũ andrea viriliter temptacõib⁹ dy
aboli viriliter resistere. ⁊ cũ iacobo
supplantatorẽ. omni fortitudine vi
cia supplãtare. Satagat quoqꝫ de
bonis suis actibus. bonorũ omniũ
largitori. actiones gratiarũ cum
iohãne. qui interpretatur gratia
dei rependere. vt bonum qđ agit:
nõ sibi sed deo per õnia deputans

ab ipõ in futuro remunerãri merẽ
atur. qui viuit ⁊ regnat deus in se
cula seculorum Amẽ. Tu autem
domine.

De sancto nicolao quere in cõ
muni.

De cõceptiõe beate marie que
re in natiuitate eiusdem beate ma
rie virginis.

De sancto thoma apostolo q̃re
in cõmuni.

De sancto anthonio quere in
cõmuni.

In natali sancte Agnetis.
Sermo maximi epi.

Vm in toto mũdo virgi
neus flos marie immar
cessibiles coronas inectat
⁊ septigeram pudoris aulam. im
maculato cõseruet affectu. eo vsqꝫ
integritas ꝑseuerauit ad palmã
vt in puellis tropheũ sanctitatis
arriperet. ⁊ ꝑ vestigia matris vir
ginis. ad celestem thalamũ per
ueniret. Hinc est q̃ anulo fidei.
agnes se asserit subarrataꝫ. ⁊ cla
mat se amori cõstrictam. O q̃ imi
tabile virginib⁹. virgo tui amo
ris tradidisti exemplũ. o q̃ san
ctum pectoribus dandũ virgineis
tribuisti responsum. cõtemnendo
mũdi diuitias. execrando carnis
cõcupiscentias. ⁊ solam xp̃i pul
chritudinẽ ad amando. Accedite
ad puellaꝫ puelle. ⁊ discite in an
nis infantie. quales in pectore suo
circa amoreꝫ xp̃i flãmas accẽdit.
Dicit se amatori suo seruaẽ fidem

⁊ eius corp⁹ cōcupiscere solū. qui
pro amore hominū. mortis nō re
cusauit interitū. Discite virgines
xp̄i amorem. in puella feruētem.
⁊ om̄es mūdi diuitias velut ster
cora recusantē. Ideo enim sancto
rum p litterās tradūtur exempla.
vt vnusquisq̄ p qualitate sexus.
⁊ pro etate animo: ū. modū sui pro
positi teneat. ⁊ sicut p virginē vir
gines. ita p cōiugem cōiuges vin
cere seculū pro xp̄i amore studeāt
ac repugnatiōe animi. mūdi dul
cia r̄cusātes ⁊ eius nō recusantes
austera. ad delectacōes ppetuas ⁊
ad gaudia eterna ptingāt. Hec
dicētes. nō vitupamus cōiugum
casta cōmercia: s; virginū pseue
ranti ā adornamus. Nō eni; virgi
nitas. malis reb⁹ supponēda est.
sed est rebus optimis p̄ferenda.
Que eni mūdis mūdior. ⁊ sanctis
est sanctior. nō indiget malarū re
rum vituperatiōe laudari. Sequā
tur itaq̄ sancta cōiugia. patriar
charū cōiuges. in religione posite
ac diuinis lr̄is informate. Saram
rebeccā. rachelem. annā. susannā.
sephoram. imitētur vxores: xp̄i ve
ro virgines. solam virginē matrē
luminis subsequātur. Huius pedis
sequa agnes beatissima. magnū
de se pudicicie excitauit exemplū
cum virginitatē pretulit vite. om
neq̄ a se amorē scelestu; expellēs
tropheū crucis xp̄i arripuit ⁊ ta;
contra libidines. q̄ etiam contra
supplicia vniuersa. fide pocius ar
mata q̄ ferro. fortiter dimicauit
⁊ vicit. Aspicit deniq̄ blandientē

et r̄enuit minātem: incendium in
tendit ⁊ ridet. Nescit amare aliq̄d
q̄d transit. ⁊ dum nimis virgini
tate; diligit. nec ludibria. nec flā
mas. nec supplicia. nec carnifices
metuit. postremo nec gladiu; fu
rentis persecutoris expauit. Cōpelli
tur virgo ornamēta suscipere cor
poris: sed r̄enuit. quoniā iam sus
ceperat ornamēta mētis. Et quia
nō de elegantia corporis humani
placere studebat q̄ timebat de fe
ditate anime domino displicere. da
bat intus p fidem sue mēti cando
rem. pulchritudinē excolebat ani
me. ⁊ qn̄tum sciebat. vt anima;
suam pulchram faceret. tantū in
suam anima; erubescebat se esse
formosam. tanto studēs displice
re carnalib⁹ in carnis aspectu. qn̄
to instituit xp̄o ⁊ eius angelis com
placere. Turbatur iuuenis a pu
ella cōtemptus. ⁊ se muneribus
cōplacere posse existimās. auru;
gēmas congeminās vestes. p̄dia
preciosa cōnectat. Sed q̄ xp̄i cari
tas pecuniarū non habet preciu;
virgītas sacratissiā in suo gradu
vsq̄ in sanguinis effusionē pmā
sit. qm̄ suo illam sanguine subar
rauerat xp̄us. Ad cōcupiscentem
igitur reuertitē census. ⁊ incōcussa
virginitas xp̄o semel oblata per
durat. Discite virgines cristi. nor
mā puellaris exempli. ⁊ oblata
sub specie pietatis virorū munus
cula. tota intentiōe respuite ⁊ q̄si
rabidi canis morsus. ōni cū gau
dio r̄cusate. A quo nō recepis q̄ ti
meas deū. nō accipias q̄ diligas

mūdum. Accipe virgo. ħ qđ amo
ri e nō pficiat. Quociens aūq ab
hoīe ꝯsecuta fueris censum. sic acci
pe. vt te xp̄i ꝯgnoscas spōsam Vi
det ille intus in mēte. quid facias
& q̄p expetere eius ṽgines comite
ris attendit Videte ḡ. quō agnes
sequit̄ mariaꝫ p obprobria. Nul
lū potuit pemit᷒ formidaē suppli
cium. cui etiā lupanar turpitudis
locus efficit̄ oroīs. & vbi ei dya
bolus. corrupcōis p̄parauerat igno
miniā. illic eā excipe fecit dn̄s. co
ronaꝫ sue virgitatis & palmā. hoc
ē in suis sedib᷒ hostes vincere. cap
tiuā ductā virginē. ad penetrabi
lia ṙgis libidinū. ipm̄ regē a ṽgie
quā captiuauerāt victū. & victū cū
ṽginis triūpho eꝫ ire. Nā qui tene
erat tent᷒ est. q̄ traxerat tract᷒ est
q̄ occidere se putabat. occisus est
Demiq̄ vt plem᷒ dyabolū a virgi
ne ista tūc fuisse victū. illius iuue
nis factū. ad aīm reuocem᷒. queꝫ
coñ agnetis infanciā sic armaue
rat inimicus. vt nudā faceret tra
hi p vulg᷒ ad lupanar. sub voce
p̄conantis ducis populū ad libi
dinē inuitantis. Hūc ergo duceꝫ
fuisse dyaboli nemo q̄ dubitet. &
victo duce. populū supatū esse oī
bus notū est. supatis autē cū du
ce suo populis. tyrānū teneri cap
tiuū oībus patet Cōstat ergo dy
abolū supatuꝫ. quociēs coñ virgi
neꝫ arma arripuit. Nā expoliata
virgo tegit̄ crinib᷒. & nudata ab
hoībus malis. vestitur ab angel
lonis. & damnata in prostibulo
turpitudinis in gremio apparuit

castitatis. Efficit̄ oratoriū āgē
loꝝ locus. qui pditaꝝ fuerat aīe
maꝝ & vbi semp naufragauerat
castitas. illic ē coronata virgitas
Demiq̄ populos q̄s preco ad libi
dinē inuitauerat. virgo ad casti
tatē obtinuit. & quos ad eā dyabo
lus in q̄natos induxit. illa a se mū
dos eiecit. Oēs namq̄ singulatiꝫ
ingressi. vn᷒ alteri᷒ sustinebat in
gressuꝫ Quē egressum dū non cre
deret mūduꝫ. se exhibebat immū
dū. Sꝫ ingressus ad libidinē. ad
adorādum dn̄m meritis virginis
tenebat̄. et exibat inde dei seru᷒.
qui seru᷒ dyaboli intus fuerat in
gressus. & toti facti sunt xp̄i culto
res. quos dyabol᷒. virginis se pu
tauerat inuenisse corruptoēs Re
māsit igitur iuuenis q̄ auctor hu
ius extiterat probacōnis. q̄ se pu
tabat defensorē virginis supare.
Hic dum splēdori celesti nō cessit
honorē: vitaꝫ quā habere videba
tur amisit & mortē quā querebat
inuenit. Ridētibus lacrime succe
dūt & insultantib᷒ finem lamētati
ones imponūt Attēdit virgo lugē
tem iudicē. & quem minantē ante
ꝯtēpserat. nūc dep̄cantē exaudit
Jlico igit̄ vt cepit oraē p mortuo
& a mortuis excitat salu . qui mor
ti fuerat deputatus. & ad gaudiū
reuocat q̄ fuerat p̄cipitatus ad lu
ctū Nam qui incest᷒ fuerat mortu
us. exurgit castus. & fit p̄dicator
castimonie. qui psecutor extiterāt
castitatis. Ad hec sacrilegi cōtur
bant̄ in tēplis & xp̄m hec mirabi
lia facientē ꝯtremiscunt. Excitant

sediciones ignobilis vulgi. vt ra
tio que suadebat finez. sedicionū
clamoribꝰ pulsa. locum in menti
bus hominū inueniē non posset.
Pater vero suscitato filio. tristis
abscessit. et vt legitur turbis furē
tibus vicarium dereliquit. Virgi
neo itaqꝫ corpi. stridētes preparan
tur flamme: sed corpus qd incen
dia libidinū superauerat. refrige
rium in medijs flāmis inuenit. Et
que ad hoc focos ingressa fuerat
vt arderet. cepit p sanctam virgi
nitatē algere. vt disceret virgini
tas. sibi flammas et incēdia peni
tus dominari nō posse. Nec illos
perisse estimes. quos pro nomīe
cristi cōsumpsit incendiū. Namqꝫ
cum legis helyam ignibꝰ raptū.
et tres pueros in medijs flāmis
nulla racione cōsumptos. aut dñ
laurentiū in craticula assatum re
colis. atqꝫ agnez sicut tedam. flā
marū globos euasisse cognoscas
nullam in hijs suspiceris varieta
tem fidei tue fuisse Vna est enim fi
des. sanctos dei in passiōe exercu
it. et diuerso genere gloriarū red
didit vtrosqꝫ victores. Nam qui
cōsumptus est. martir exultat. et
q̄ euasit. victor exultat. Et ysaias
sectꝰ martirem se fecit. et daniel le
onū rabiem. morsusqꝫ cōtemnēs
pbatissimū dei confessorē expres
sit Quo facto. vtrosqꝫ xp̄e dyaboli
ōndit esse victores. Vnꝰ enim mo
ritur et triūphat. alius euadit et
regnat Veni iam virgo ad thala
mū quē quesisti. et p amore spon
si. gladiū percussoris admitte. vt

spōsam te v̄ginitas immaculata
cōprobet xp̄i. et martirem cōfessio
probata cōsignet. Felix caterua
virginū. quibꝰ studiū est. tue se
qui cōfessionis vestigia. Habebūt
enim tecū coronā in celo. que tecū
superauerūt inimicū in mūdo. Nā
sicut tibi vestigia marie prosequē
ti. participatio eterne remuneratio
nis apparuit. ita eis te imitantibꝰ
eterne credimꝰ gaudia nō negan
da. Itaqꝫ o splēdida xp̄o. pulchra
dei filio. et ōmibꝰ angelis et archā
gelis grata. vt nostri meminisse
digneris. quibꝰ possumꝰ precibꝰ
exoramus. vt nobis ille tribuat
peccatoꝝ indulgentiā. qui tibi tu
orū omniū laboꝝ tradidit palmā
qui regnat cū patre ⁊c̄.

In cōuersione sancti pauli.
Sermo beati Augustini.

Odie dilectissimi nobis le
ctio de actibꝰ apostolorū
hec pronūciat. vbi apos
tolus paulus ex psecutore xp̄ia
norum. ānūciator factus est xp̄i
Prostrauit enī eum cristus. per
ciens et sanans. occidens et viuifi
cans Occisus est agnꝰ a lupis cri
stus a iudeis. sed faciens agnos
de lupis. Ita enim a in p̄clara pro
phetia. cum iacob patriarcha be
nedicerz filijs suis. presentia tan
gens. futura prospiciens. predi
ctum erat. qd in paulo contigit.
Erat autē paulus sicut ipse testa
tur de tribu beniamin. Cū autē ia
cob benedicēs filios suos. remissz

ad bñdicendū beniamin. ait de il
lo. Beniamin lupꝰ rapax. Quid er
go. Lupꝰ rapax semꝑ. Absit. Sꝫ
q̄d. mane rapiet ꝑdam. ad vespe
ram diuidet escas. Hoc in aposto
lo paulo impletū est. quia ꝛ de il
lo dictū erat. Jam si placet. audia
mus illū mane ꝑdam rapientem.
ad vesperā escas diuidentem. Mane
ꝛ vespe positū est pro eo ac dice
retur. Prius rapiet. ꝛ postea diui
det. Quid rapiet. Predā. Et quid
diuidet. Escas. Attēdite raptorem
Saulꝰ inquit acceptis epistolis
a principibꝰ sacerdotū ibat. Et quo
ibat. Scilicet vt vbicūqꝫ inueniret
xp̄icolas ad sacerdotes attraheret
ꝛ adduceret vtiqꝫ puniendos. Ibat
inq̄t. Et quo ibat. Spirās ꝛ anhe
lans cedes. hoc est mane rapiens.
Nam ꝛ qñ lapidatꝰ est beatus ste
phanꝰ primus martir pro noīe
xp̄i. ex eis vnꝰ erat ꝛ saulus: ꝛ sic
aderat lapidantibꝰ. vt nō ei suffice
ret. si tantū suis manibꝰ lapidaret
Vt enim esset in oīm lapidantiū
manibꝰ. ipse oīm vestimēta serua
uit. magis seuiens oms adiuuādo
q̄ suis manibꝰ lapidādo. Audiui
mus mane rapiet ꝑdaꝫ. videamꝰ
qualiter ad vesperā diuidit escas
Voce xp̄i de celo ꝓstratꝰ ꝛ accipi
ens desuꝑ interdictū iam seuiendi.
cecidit in faciē suam. saulꝰ ꝓster
nendus. paulus postea erigēdus.
prius ꝑcutiēdus. postea sanādus
Nō enim in illo postea xp̄s viueret.
nisi occideretur in eo. qd priꝰ male
vixisset. Quid ergo prostratꝰ audiuit.
Saule saule q̄d me ꝑsequeris. Du

rū est tibi contra stimulū calcitrare
Quis erat q̄ loquebatur. Xp̄c. Vñ
loq̄batur. De celo. Vbi loq̄batur
In terra. Et cui loq̄batur. Saulo
Quid loq̄batur. Quid me perseq̄
ris ait. Quis eū tangebat. Aliqs
Vt ostenderet se in celo pati. qd mē
bra patiebantur in terra. ait. q̄d me
ꝑseq̄ris. Ille caput. ꝛ nos mēbra
Quicq̄d mēbra patiunt. caput ꝓ
mēbris clamat. Si tibi aliqs for
te pedē calcarꝫ aut manū siue latꝰ
foderet. caput ꝓ mēbris clamaret
calcas me. Et saulꝰ ad dñm Quis
es dñe. Et vox desuꝑ Ego sum ih̄s
nazarenꝰ. quē tu ꝑsequeris. Mem
bris adhuc in terra positis. caput
in celo clamat. Et nō dicebat. qd ꝑ
seq̄ris fideles meos: sꝫ q̄d me ꝑse
q̄ris. Et ille Quid iubes me facere.
Jā parat se ad obediendū. q̄ prius
seuiebat ad ꝑsequēdum. Jā infor
mabatur ex ꝑsecutore ꝑdicator. ex
lupo ouis. ex hoste miles. Audiat
q̄d facere debeat cecus sane factꝰ.
vt interiori luce fulgeret cor eiꝰ. Ex
terior lux ad tēpus subtracta est
ꝑsecutori. vt redderetur interior ꝑdi
catori. Eo tñ tpe quo cetera nō vi
debat. xp̄m videbat. Ita ꝛ ipsa eiꝰ
cecitas informabat suo misterio fi
dem credentiū. qꝛ qui credit in xp̄o.
ipm intueri debet. cetera nec nata
putare. Creatura vilescat. vt crea
tor in corde dulcescat. Videamꝰ ergo.
Adductꝰ est ad ananiā: ꝛ anani
as interp̄tatur ouis. Ecce lupus
rapax adducitur ad ouem. sequen
dam. nō rapiendaꝫ. Sed ne repēte
ouis expauescēt lupū. ipē pastor

de celo qui ōnia hec faciebat· nūci
auit lupū uenturū oui· ƺ non seui
turū. Et tam immanis fama lupū
illū precesserat· vt nō posset ouis
audito nomīe eius nō pturbari·
Nam cum dominꝰ ihesus eidez nū
ciasset iā uenisse saulū vt crederet
et ad eum ananias ire deberet· ait
ananias· Domine audiui de viro
hoc· qm̄ multa mala in sāctis tu
is operatus est· Et nūc litteras ac
cepit a principibꝰ sacerdotuz· vt
vbicūqꝫ inuenīret tui nominis se
ctatores ptrahat· Dominꝰ autem
ad illū. Sine· Ego ostēdam illi qm̄
ta illū oporteat pati pro nomine
meo· Magna res geritur· Lupo se
uicia interdicit· lupus ad ouem
captiuꝰ ducitur· Tanta autē erat
fama lupi raptoris· vt eius nomi
ne audito· timeret ouis etiā sub
manu pastoris. Cōfortatur· ne iā
putet seuiētem· vt timeat timen
tem agnum pro ouibus mortuū
sed secura sit de lupo· Ego inquit il
li ostēdam· que illū oporteat pati
pro nomīe meo Vbi terror· ibi sa
lus Qui faciebat cōtra xp̄i nomē
iam patitur pro xp̄i nomīe· O se
uicia misericordie Vides illū para
re ferrū· secaturꝰ est non pemptu
rus· curaturꝰ· nō occisurus· Xp̄c
dicebat· Ego ostendā illi· q̄ta op
teat eum pati pro noīe meo· Sed
quō i fine patitꝰ ōnia ꝓ noīe eius
suimetipsiꝰ verbis audite· Nō sūt
cōdigne passiones huiꝰ temporis
ad superuēturam gloriam· que re
uelabitur i nobis· Ac si dicat· Se
uiat mūdus· fremat mūdus· con
crepet mūdus linguis· choruscet
armis· quicq̄d potest faciat· ad
id qđ pceptiri sumꝰ· nulla q̄titas
te coequari potest Magna sunt q̄
expectabat· idcirco ꝓ hijs acqui
rendis· cūcta pati eq̄nimiter tolerā
bat Nā et q̄sqꝫ operariꝰ deficeret in
via nisi attēderet quid accepturꝰ
esset in patria Ista cogitātes nō
despemꝰ fratres· quia et si peccato
res sumꝰ· magnum medicū habe
mus Ihm̄ audite· Nō veni inquit
vocarē iustos· sed peccatorēs ad pe
nitētiam· Hoc ipse apostolꝰ cōme
morat in epistolis suis· Dicit enī
hoc ad sibi oīm pctōꝝ suoꝝ veniā
dataz· vt nemo desperet de se· qui
fuerit magnis peccatis inuolutꝰ: et
multis sceleribꝰ irretitus· q̄si non
sit veniā accepturus si ꝯuersus fu
erit ad eū· qui pendēs in cruce· ꝓ
psecutoribꝰ orauit dicēs· Pater ig
nosce illis qr nesciūt quid faciūt
Grā ei dei efficimur salui a pecca
tis nostris· in quibꝰ egrotamus·
largiente ipō domino nostro· qui
viuit et regnat ⁊c̄·

Scđm Matheum·

In illo tēpe. Respon
dens symō petrus dixit ad ihesuz
Ecce nos reliquimꝰ omnia· et secu
ti sumꝰ te· Quid ḡ erit nobis ⁊c̄ Et
reliqua· Omel' beati iheronimi·

Vnc rñdens symon petrꝰ
dixit· Ecce nos relinq̄mus
oīa: et secuti sumꝰ te Quid
ḡ erit nobis ⁊c̄ Grādis fiducia· Pe
trus piscator erāt· diues nō fuerāt

cibos manu ⁊ arte q̄rebat. ⁊ tn̄ lo
quit̄ ꝯfidēter. reliquim9 oīa. Et q̄r
nō sufficit tm̄ relinq̄re. iungit q̄d
ꝑfectū est ⁊ secuti sum9 ꝗ fecim9
q̄d iussisti. Quid ḡ dabis nobis
p̄miȷ. Ihesus aut̄ dixit eis. Amē
dico vob. q̄r vos q̄ secuti estis me.
in regn̄atione cū sedeit filius hoīs
in sede maiestatis sue. sedebitis ⁊
vos sup sedes duodecī. iudicantes
duodecim trib9 isrl̄. Non dixit q̄
reliq̄stis omnia. hoc ei ⁊ socrates
fecit philosoph9. et multi aliȷ di
uitias ꝯtempserūt. ſ; qui secuti es
tis me. q̄d proprie apl'oꝝ est. atꝫ
credētium. In regn̄atione cū sedeit
filius hoīs in sede maiestatis sue.
qn̄do ex mortuis de corrupcōne re
surgēt incorrupti. sedebitis ⁊ vos
in soliȷs iudicātium. cōdemnātes
duodecim tribus israhel. q̄r vobis
credentib9. illi credere noluerūt. Et
ōmis qui relinquit domū. vel frēs
aut sorōes. aut p̄rē. aut m̄rem.
aut vxores. aut filios. aut agros
ꝓpter nomen meū. centuplū acci
piet. ⁊ vitā eternā possidebit. Mul
ti aut̄ erunt p̄mi nouissimi. ⁊ no
uissimi p̄mi. Locus iste est cui illa
sententia ꝯgruit. in qua saluator
loquitur. nō veni pacē mittere. ſ;
gladiū. Veni enī hoīem separare a
p̄re suo. ⁊ matrē a filia ⁊ nurū a
socru: ⁊ inimici hoīs domestici ei9.
Qui ergo ꝓpter fidem xp̄i ⁊ predi
catiōem euangeliȷ. oīs effectus
cōtempserint atq; diuitias ⁊ secu
li voluptates. illi centuplū accipi
ent. ⁊ vitam eternā possidebūt. Ex
occasiōe hui9 sententie. quidā in

troducūt mille ānos post resurre
ctōnem. dicētes nobis tunc centu
plū omniū rerū quas dimisim9.
⁊ vitam esse reddēdam. nō intelli
gentes. q̄r si in ceteris digna sit re
promissio. in vxorib9 appareat tur
pitudo. vt is qui vnā pro domino
dimiserit. centū recipiat in futuro.
Sensus ergo iste est. q̄ carnalia ꝓ
saluatore dimiserit. spūalia recipi
et. que cōparatione ⁊ merito sui
ita erūt quasi paruo numero cēte
nari9 numer9 competur. Vnde di
cit ⁊ apostol9 qui vnam tantū do
mū. ⁊ vni9 prouintie paruos agros
dimiserit. Quasi nihil hn̄tes ⁊ oīa
possidētes. Amē inquit dico vobis
q̄r vos q̄ secuti estis me. in regn̄a
tione cū sederit filius hoīs in sede
maiestatis sue. sedebitis ⁊ vos su
p sedes. xiȷ. iudicantes. xiȷ. trib9 is
rahel. Hic dicim9 cū suis discipul̄
iudicaturꝫ ib̄m. Vn̄ ⁊ alibi iudeis
dixit. Si ego in beelzebub eicio de
monia. filiȷ vestri in quo eiciūt.
Ideo ipsi iudices vr̄i erūt. Nec q̄m
sup. xiȷ. sedes sessuros eē ait. duo
decim solos hoīes. cū illo iudicatu
ros putaē debem9. Duodenario q̄p
pe nūo. vniuersa quedā significa
ta est iudicātiū multitudo. ꝓpter
duas ptes numeri septenariȷ. q̄
significat̄ plenū q̄zvniūsitas. Que
due ptes. idest tria ⁊ quatuor. al
tera p alterā multiplicate. duode
cim faciūt. Nam ⁊ quatuor ter. ⁊
tria quater. duodecī sunt ⁊ si qua
alia hui9 duodenariȷ numeī que
ad hoc valeat racio reperit̄. Alio
q̄n quoniā in locū iude traditoris

apostolū mathiā; legim⁹ ordīna
tum. apl's paul⁹ qui plus oībus
illis laborauit. vbi ad iudicādū;
sederat nō habebit. qui ꝑfecto cū;
alijs sc̄is ad numerū iudicū; se p
tinē demonstrat. cū dicit. nescitis
ꝙ angelos iudicabim⁹. De ipsis
quoqꝫ iudicādis. in hoc nūo duo
denario simil' causa est. Nō enim
ꝙ dictū est iudicātes duodecī; tri
bus israhel. trib⁹ leui q̄ tercia deci
ma est. ab eis iudicāda non erit.
aut illū solum populū. nō etiam
gētes ceteras iudicabūt. Qd autē
ait. in regnācōe. ꝑculdubio mor
tuorū resurrectōem noīe voluit re
gnationis intelligi. Sic enī; caro
nostra regnabitur p incorruptio
nem. quēadmodū est anima no
stra regenerata p fidē.

In purificatiōe marie.

Sermo beati Augustini

Hodiern⁹ dies frēs carissi
mi. magnū nobis cōtulit
gaudiū;. in quo crist⁹ in
fans in tēplo est ꝑsentatus. Exul
tent v̄gines. virgo pepit xp̄m. Ni
chil in eo qd vouit putēt extermi
natum. mānsit virgo post partū.
Exultent vidue. infantem xp̄m vi
dua āna cognouit. Exultent cōiu
gate. nasciturum xp̄m dn̄m. eliza
beth nupta ꝓphetauit. Null⁹ gra
dus pretermissus est. de quo nō
haberet testimoniū salus omniū
Nūquid enī; sole virgines ad ce
lorū regnū; ꝑueniūt. Perueniūt
et vidue. Magni meriti fuit illa vi
dua sancta āna A virginitate enī
sua septē annis vixerat cum viro
suo. Quo defuncto. vsqꝫ ad senilē
etatē perueneāt. senectute sancta
Octogīnta namqꝫ gerens ānos.
expectabat infantiā saluatoris.
vt paruū videret ānosa. paruum
cognosceret anicula. intrātem in
mūdum saluatorē videret itura.
Et in masculino sexu tria ipsa ge
nera cōmendata sūt Ipse domin⁹
xp̄c natus. puer est in templo ꝑ
sentatus. exultet pueri. cōtinenti
am vouētes puero. Ipse vero inte
gritatē puericie consecrauit. qui
sue matri fecunditatē attulit. vir
ginitatem nō abstulit. Symeō il
le senex diu vixerat cuius etas cō
parata est āne. et audierat respō
sum. ꝙ nō esset visurus mortē. ni
si videret xp̄m domini. Intelligite
fratres. q̄ntum desideriū habebāt
antiqui sācti videre xp̄m. Sciebāt
ip̄m esse venturū. et omēs qui pie
viuebāt dicebant. O si hic me in
ueniat illa natitas. O si qd credo
in scripturis dei. videa; oculis me
is. Et vt noueritis q̄ntum desideri
um habebāt sancti. qui nouerāt
de scripturis virginem parituram.
sicut audistis cū ysaias legeret.
Ecce virgo in vtero accipiet. et pa
riet filiū. et vocabitur nomē eius
emanuel. Emanuel quid sit. euā
geliū nobis aperuit dicēs. Quod
interpretatur nobiscū deus. Non
tibi ergo sit incredibile quecūqꝫ
infidelis anima. nō tibi videatur
impossibile. vt v̄go pareret. et vir
go pariēs permaneret. Intellige
natum deum. et nō miraris virgi
nis partum. Vt ergo noueritis

antiquos sanctos ⁊ iustos desideras
se videre. qd ꝯcessuȝ est huic seni
symeoni. dn̄s noster ihesus xp̄c
ad discipulos loquēs ait. Multi
iusti ⁊ ꝓphete voluerūt videre. que
vos videtis. ⁊ non viderūt. ⁊ audi
re que auditis. ⁊ non audierūt.
Multū senex iste symeon fuit. ad
audiēdum serus ad vidēdum ma
turus. Nō exspectauit. vt xp̄m au
diret loquētem quoniam vidit in
fantē. Et hoc sibi tantum ꝯcessum
erat iam decrepito. quasi desiderā
ti ⁊ suspirāti. ⁊ dicenti quotidie in
orationibꝰ suis. Qn̄do veniet. Qn̄
do nascetur. Qn̄do videbo. Putas
me hic inueniat illa natiuitas. Pu
tas isti oculi videbūt. per quē cor
dis oculi reuelabūtur. Dicebat is
ta in orationibꝰ suis. ⁊ ꝓ desiderio
suo accepit respōsuȝ. ꝙ nō gusta
ret mortē. nisi videret xp̄m dn̄m. Ge
stabat eū maria mr̄ eius infantē
vidit ille ⁊ agnouit. Vbi nouerat
qd agnouit. Intꝰ est reuelatꝰ. q̄
foris ē natꝰ: vidit ⁊ agnouit. Ag
nouit symeō infantē iacentē. ⁊ oc
ciderūt iudei iuuenē miracula faci
entē. Cum ergo cognouisset. accepit
euȝ in vlnas suas. hoc est in bra
chia sua. ⁊ amplexatꝰ est eū. por
tabat a quo portabat. Ipse est eī
xp̄c sapiētia dei. attingens a fine
vsqȝ ad fineȝ fortiter. ⁊ disponēs
ōnia suauiter. Qn̄tus ibi erat. et
q̄ꝫ magnus. et q̄ꝫ paruꝰ fuerat fa
ctus. Paruꝰ factus. paruos que
rebat. Quid est paruos quērebat.
Nō superbos et elatos: sed humi
les ⁊ mites querebat. In presepi

dignatꝰ est poni. vt esset piorū ci
baria iumētorum. Accepit ergo
eum symeon in brachia sua. ⁊ di
xit. Nūc dimittis domine seruū tu
um in pace. dimittis ī pace. quia
video pacem. Quare ergo dimittis
in pace. Quia viderūt oculi mei
salutarē tuum. Salutarē dei. xp̄c do
minus. Annūciate dieȝ ex die sa
lutare eius. Habetis ergo pueri
puerꝝ xp̄m. sancti senes senem sy
meonē. Si aūt queritis. vt de ꝯiu
gatis aliq̄s vir testimoniuȝ dn̄o
perhibeat. zachariā ꝯsiderate. Ne
mo ergo querat aliud frēs mei.
Xp̄iani fideles. aut virgo. aut vi
dua. aut ꝯiugata. aut vir conti
nēs. aut vxoratus. Quicq̄d plus
esse q̄sqȝ voluerit. nō inueniet qd
ad xp̄m ptineat. Sed nūquid sic
natus est xp̄c. sic remāsit. Creuit
ad iuuentutē pueritie: ꝫ in senectu
tem nō declinauit. Crescat ergo fi
des tua. robur inueniat. ad senectu
tem pueritie nesciat. Sic peruenie
bis ad xp̄m filium dei in pn̄cipio
verbū. verbum apud deum. ver
bum deū: sed verbum caro factū.
vt habitaret nobis. Maiestas ibi
latebat. vbi ifirmitas apparebat.
Symeon in manꝰ suas infirmita
teȝ accepit. ꝫ maiestatē intus ag
nouit. Nemo ꝯtemnat xp̄m na
tum. ⁊ infantē in templo pn̄tatū.
si vult esse renatus. Ad illum pti
nuit ꝓpter nos nasci. ad nos pti
neat in illo renasci. q̄ venit in hūc
mūdum peccatores saluos facere
de quo iohānes in euāgelio dicit
Hic est agnꝰ dei. hic est qui tollit

peccata mūdi. ihesus xp̄c dn̄s nr̄. q̄ viuit & regnat in secula seculoꝝ Amen.

Scd̄m Lucam.

In illo tēpe. Postq̄ impleti sūt dies purgacōnis marie. scd̄m legem moysi. tulerūt ihesum in ierusalez. vt sisterēt eum dn̄o. sicut scriptū est in lege domini. quia omne masculinū adaperiens vuluam. sanctū domino vocabit. Et reliq̄. Omelia venerabilis bede p̄sbiteri.

Solemnitatē nobis hodierne celebritatis. quā quadrāgesimo dn̄ice natiuitatis die debitis veneramur officijs maxime eiusdē domini saluatoris nostri. simul & intemerate genitricis eius humilitate dedicatam. sacra euāgelij lectio designat exponēs eos qui legi nihil debebāt impendere. se legalib⁹ p omnia subdidisse decretis. sicut modo cū legeret audiuim⁹. Postq̄ impleti sunt dies purgacōis eius. videlicet matris illius scd̄m legē moysi. tulerūt illum in ierusalez. vt sisterēt eum domino sicut scptū est in lege domini. quia omne masculinum adaperiēs vuluā. sanctum dn̄o vocabit. Precepit namq̄ lex. vt mulier que suscepto semine peperisset filiū. immūda esset septem dieb⁹ & in die octaua circūcideret infantulū. nomēq̄ aptaret. deinde etiā alios triginta tres dies. ab ingressu tēpli. ac viri thoro abstineret. donec quadragesimo natiuitatis die filiū cū hostijs ad templū dn̄i deferret. p̄mogenitū autē oīs masculini sex⁹. sanctū dn̄o vocari. atq̄ ideo mūda queq̄ offerri deo. immūda autē mūdis mutari vel occidi. & omne primogenitū q̄nq̄ siclis argēti debere redimi. Si autē feminā pepisset mulier. immūda fieri iussa est quatuordecī diebus. & sexagintasex alijs dieb⁹. a tēpli ingressu suspēdi. donec octogesimo natiuitatis die. q̄ dies purgacōnis ei⁹ vocabat. illo se suāq̄ sobolē hostijs sāctificatura veniēt ac sic demū ad thorū viri. libera redire deberet. Intueamur frēs karmi diligētius verba legis q̄ proposuimus. & videbim⁹ aptissime. q̄ beatissima dei genitrix & p̄petua virgo maria simul cum filio quē genuit. ab oī fuerit legis subiectōe liberrima. Cū eī dicat lex. mulierē q̄ suscepto semine pepisset. imūdā decerni. & p longa tp̄a simul cū p̄le quā genuisset. oblatis victimis debere mūdari. patet p̄fecto q̄ illā q̄ sine virilis susceptōe seminis v̄go pepit vna cū filio q̄ nat⁹ est ei. neq̄ imundā describat. neq̄ p hostias salutares doceat eē mūdandā. Sed sic dn̄s ac saluator noster. q̄ dimitatē legis dedit apparēs in homine. fieri voluit sub lege. vt eos q̄ sb̄ lege erāt redimēt. vt adopcōez filioꝝ reciperem⁹. Ita etiā beata genitrix illi⁹ que singulari p̄uilegio supra legē fuit. pro ostēdendo tamen hūilitatis exēplo. legalibus subdi nō refugit institutis. iuxta illud viri sapiētis. q̄nto magnus es. humilia te in oībus Et vt daret inquit hostiā. scd̄m q̄d dictum

est in lege dn̄i. par turturū et du
os pullos columbarū. Hostia hec
pauperum erat. Precepit quippe
dn̄s in lege vt qui posset agnuꝫ ꝓ
filio vel filia simul ⁊ turturē siue
columbaꝫ offerret. qui vero non
sufficeret ad offerendū agnuꝫ du
os iam turtures vel duos colum
be pullos offerret. Ergo dominus
noster ꝑ oīa memor salutis. non
soluꝫ homo fieri cū deus esset. sed
etiam cuꝫ diues esset. pauꝑ fieri
dignatus est ꝑ nobis. vt nos sua
pauꝑtate ⁊ hūanitate diuiciarū
⁊ diuinitatis sue donaret esse par
ticipes. Sed libet paulisꝑ intueri.
cur hee maxime volucres in hosti
am dn̄i iubent̄ offerri. naꝫ ⁊ abra
ham patriarcha tanto ante legē
tp̄e. has in holocaustuꝫ dn̄i legit̄
obtulisse. et in plerisq; legis ceri
monijs qui mundandus esset ꝑ
has iubebat̄ mundari. Colūba
ergo simplicitatē. turtur indicat
castitatē: q2 ⁊ columba simplici
tatis. ⁊ castitatis amator ē turtur
ita vt si ꝯiugem casu ꝑdiderit. nō
aliam querere curet Vnde ⁊ i lau
dib9 ecclesie loquit̄ dn̄s Pulchre
sunt gene tue sicut turturis. Et ite
rum Ecce tu pulchra es amica me
a. ecce tu pulchra. oculi tui colum
barū. Genas quippe vt turturis
habet qui ab oī impudicitie peste
castum se custodit ⁊ immunē O
culos hꝫ columbarū qui nulli no
cere desiderans. etiā inimicos sim
plici amore contuet̄. Sed vtraq; a
uis memorata q2 gemitū ꝓ cantu
edere solet. sanctorū in hoc seculo

designat ploratū: de quo dn̄s me
morat dicens Amen amē dico vo
bis. q2 plorabitis et flebitis vos
mundus aūt gaudebit. vos aūt
ꝯtristabimini. sed tristicia vestra
vertet̄ in gaudiuꝫ. Et rursū Beati
lugentes: qm̄ ipsi ꝯsolabunt̄ Me
rito ergo turtur ⁊ colūba dn̄o of
ferunt̄ i hostiā: q2 nimirū simplex
et pudica fideliū ꝯuersatio gratū
est illi sac̄ficiuꝫ iusticie: q2 qui la
borat in gemitu suo. qui lacrimis
stratū suū singulas ꝑ noctes ab
luit. acceptissimā prorsus deo vic
timam mactat. Cuꝫ vero vtraq; a
uis ista ꝓpter ꝯsuetudinē gemēdi
presentes sanctorū luct9 designet
hoc tn̄ differūt. q2 iste turtur soli
uagus. columba aūt gregatiꝫ ge
mere ꝯsueuit. ⁊ ob id iste secretas
orationū lacrimas. illa publicos
ecc̄ie ꝯuent9 insinuat. Bene auteꝫ
puer iħs primo circūcidit̄. ac sic
interpositis dieb9 ihierosolimam
cū hostiā defertur q2 ⁊ ipse iam iu
uenis prius oīs carnis corrupcō
nem moriendo aut resurgēdo cal
cauit. ac deinde interpositis dieb9
cū ipsa carne iam immortali quā
pro nostra salute hostiā deo fece
rat ad gaudia suꝑne ciuitatis as
cendit. Et vnusquisq; nostrū pri9
aqua baptismi a pc̄cis oibus q̄si
vera circūcisione purgat̄. ac sic ꝓ
ficiente gracia noue lucis. ad al
tare scūm salutari hostia dn̄ici cor
poris ⁊ sanguinis ꝯsecrand9 ingre
ditur. Nam ⁊ ipsa singularit̄ sim
plex ⁊ casta nostri saluatoris hu
manitas que oblata est patri ꝓ

nobis. nõ incõgrue p imolationẽ
colũbe siue turturis põt figurali
ter exprimi. Sed ⁊ ois in fine mũ
di ecctia. pmo coi resurrectione cũ
ctam terrene labez mortalitatis ⁊
corruptionis exuet. ac deinceps ĩ
regnũ celestis ihrl'm bonorũ vicii
mis operũ. dño ꝯmẽdata transfe
retur Qꝫ aũt symeon ⁊ anna ꝑue
cte viz etatis. vir ⁊ femina deuotis
ꝯfessionum officijs. dñm quẽ cor
pore puuz videt. ꝭ magnũ diuini
tate intelligũt excipiũt. illaz ꝑfec
to populi iudeorũ synagogã figu
rate denunciant. que longa incar
nacõis eius expectacõne fatigata
promptis illũ mox vt aduenit. ⁊
piaꝝ vlnis actionũ ⁊ fidei nõ ficte
vocibꝯ. exaltare ac magnificare
studuit: acclamãs ⁊ dicẽs illi di
rige me in veritate tua ⁊ doce me.
qꝛ tu es deꝯ saluator meus. ⁊ te sũ
stinui tota die Sed ⁊ hoc dicendũ
qꝛ merito vterqꝫ sexus ei gratula
bundꝯ occurrerit. qui vtriusqꝫ re
demptor apparebat Magno sane
metu fratres kmĩ audiẽda sũt ver
ba quibꝯ idẽ symeon de dño ꝓphe
tans. matrez eiꝯ alloquit̃. Ecce po
situs ẽ hic in ruinã ⁊ resurrectõez
multorũ in israhel. ⁊ in signuz cui
ꝯtradicet̃ Et tuã ipsiꝯ animã ptrã
sibit gladius. vt reuelent̃ ex mul
tis cordibꝯ cogitacões desiderant̃
namqꝫ multuz audit̃. qꝛ positꝯ dĩ
dñs in resurrectionẽ multoruz. qꝛ
sicut in adam oẽs moriunt̃. ita ⁊
in xpõ oẽs viuificabunt̃: qꝛ ipẽ di
cit. Ego sũ resurrectio ⁊ vita. q̃ cre
dit in me. etĩ si mortuꝯ fuerit viuet

Et oĩs qui viuit ⁊ credit in me nõ
moriet̃ in eternũ. Sed non minꝯ
terribiliter sonat qd pmittit̃. ec
ce positus ẽ hic ĩ ruinã Infelix nã
qꝫ est q̃ agnita resurrectiõis gl'ia
deteriꝯ cadit. q̃ visa luce veritatis
grauioribꝯ peccatorũ nebulis ob
cecat̃ Vnde curandũ est nobis sũ
mope. vt recta que cogitauimꝯ o
perando semp exercere meminerí
mus. ne de nobis dicat̃ illud apl'i
petri. Quia meliꝯ erat eis viaz veri
tatis nõ agnoscere. q̃ꝫ post agniti
onẽ retrorsũz reuerti ab eo qd tra
dituz ẽ illis. hoc est scõ mãdato Et
in signuz inquit cui ꝯtradicet̃ Sig
no dñice crucis sepe multi iudeoꝝ
exteriꝯ. multi ꝯtradixere gentiliũ
multi qd ẽ grauiꝯ falsi frẽs hoc in
teriꝯ ꝓfessiõis supficie sequunt̃. ꝭ
veritate praue actionis minimũ p
sequũt̃. dicẽtes se nosse deũ. factis
aũt negãtes Et tuaz ipsiꝯ aiam p
transibit gladiꝯ Gladiũ appellat
dñice passionis effectũ ⁊ mortis ĩ
cruce. qui marie animã ptrãsiuit
qꝛ nõ sine acerbo dolorẽ potuit cru
cifixũ morientẽqꝫ videre. quẽ licet
resurrecturũ a morte q̃si deũ nulla
tenꝯ ambigebat q̃i sua tñ e carne
ꝓcreatũ mori pauida dolebat Vt
reuelent̃ ex multis cordibꝯ cogita
cões. Ante incarnacõez dñicam re
late erãt cogitacões multorũ nec
late patebat quis eternorũ amorẽ
flagraret. q̃s celicis bonis tpalia
mente preferret: ꝭ nato celi rege ĩ
terra ꝯfestim piꝯ quisqꝫ gaudebat
herodes aũt turbatus ẽ. ⁊ oĩs ihe
rosolima cum illo. Predicante et

miracula faciente oẽs turbe time
bant et glorificabãt deuʒ israhel.
Pharisei aũt a scribe dicta aut fa
cta eius salutaria· rabido ore car
pebant. Passo in cruce· impij leti
cia stulta· pij tristicia iusta reple
bant᷑· sed resurgente a mortuis· ⁊
ascendente in celũ· horũ leticia me
rore· illorum est mesticia gaudio
mutata ꝑhenni Sicq́ʒ iuxta ꝓpheti
am beati symeonis apparente in
carne dño· reuelate sũt ex multis
cordibꝰ cogitacões. Non hec autẽ
dispariũ reuelatio cogitationum
tunc solũ facta ĩ iudea ſʒ nunc etiã
apud nos credenda est actitari Et
nunc enĩ dño apparente reuelant᷑
ex multis cordibꝰ cogitacões. cuʒ
lecto vel predicato verbo salutis
alij audientium libenter auscul
tant gaudentes ꝑficere actu· que
auditu didicerint· alij fastidiẽtes
que audiũt· nõ hec agẽdo patra
re· sed potiꝰ insultando nitunt᷑ con
traire. Vnde oʒ fratres. vt quoci
ens verbũ doctrine celestis· aliqđ
ꝯtrariuʒ a duris auditoribꝰ pati
senserimꝰ· imitemur tristiciaʒ cor
dis eoruʒ· qui passum in carne dei
verbũ digno dolore cõpassionis
tenebant. Quotiẽs vero idem ver
bum in auditorũ fideliũ mentes
ꝑ dilectionem resurgere · atq́ʒ ad
gloriã cõditoris nostri· ꝑ bona o
pera ꝑficere viderimꝰ· gaudeamꝰ
cũ eis qui xp̄m resurrexisse a mor
tuis· atq́ʒ ad celos ascendere votis
aspexere fidelibꝰ Sane qñ castas
simplices ⁊ gemebũdas aues do
mino offerri ꝯgnouimꝰ quibꝰ no
stra sobrietas simplicitas ⁊ ꝯpũ
ctio cordis· auctori nostro sp offe
renda signat᷑. Oportet intueri dili
gentiꝰ qꝛ nõ frustra duo turtures
aut duo pulli columbe· et vnꝰ ex
hijs ꝓ pccõ· alter in holocaustuʒ
offerri debere precipit᷑ Duo sũt naʒ
q́ʒ genera ꝯpũctionis quibꝰ semet
ipsos dño fideles in ara cordis im
molant: qꝛ nimirũ sicut ex patrũ
dictis accipimꝰ deũ sitiẽs aĩa· priꝰ
timore ꝯpũgit᷑· postea amore Pri
us enĩ sese in lacrimis afficit· qꝛ dũ
malorũ suoruʒ recolit· pro hijs ꝑ
peti supplicia eterna ꝑtimescit qđ
est vnũ turturem siue pullũ colũ
be ꝓ pccõ offerre. At dũ lõga me
roris anxietate fuerit formido ꝯsũ
pta· quedaʒ iam de presũpcõe ve
nie securitas nascit᷑· ⁊ in amorẽ ce
lestiũ gaudioruʒ animꝰ inflãmat᷑
Et qui prius flebat ne duceret᷑ ad
suppliciũ· postmoduʒ flere amaris
sime incipit· qꝛ differt᷑ a regno qđ
est de altero turture siue pullo co
lũbe holocaustuʒ facere. Holocau
stũ namq́ʒ totũ incensum dr̄ Et ho
locaustuʒ se ipse dño facit· q̃ spre
tis oĩbus terrenis· solo superne be
atitudinis desiderio estuare· solaʒ
hanc ꝑ luctuʒ ac lacrimas querẽ
dulce hʒ. Conteplat᷑ etenĩ mens
qui sint illi angeloꝝ chori· que ip
sa societas beatorũ spirituuʒ· que
maiestas eterna visionis dei· ⁊ ã
plius plãgit: qꝛ a bonis ꝑhẽnibꝰ
deest· q̃ꝑ flebat priꝰ cuʒ mala eter
na metuebat Vtramq́ʒ autẽ nr̄e
ꝯpunctionis gratanter hostiã ac
cipere dignet᷑· quia ꝓ pccõ lugẽtibꝰ

atq̧ afflictis clementer errata di
mittit. ⁊ pro ingressu vite celestis
tota mentis intencōe feruētes. et
ne sue visionis luce reficit ihs xp̄s
dn̄s noster qui viuit ⁊ regnat cū
patre in vnitate spūssancti de⁹. p
oīa secula seculorū Amen

In cathedra beati petri.

Institutio festiuitatis hodierne. a
senioribus nostris cathedre nomē
accepit. ideo qꝫ prim⁹ aplorū pe
trus hodie episcopat⁹ cathedrā
suscepisse referat᷑. Recte ergo ecce
p orbem sedis illius natalē colūt
quā apl's p earū salute suscepit
dicente dn̄o Tu es petrus ⁊ super
hanc petram edificabo eccām me
am. Sup hanc inq̄t petrā i. super
dn̄m saluatorē qui fideli cōfessori
suo pticipiū sui nois donauit. Et
porte inferi non preualebunt ad
uersus eā. Porte inferi. tormenta
⁊ blandimēta sūt psecutorū. que
a stabilitate fidei aliquos deterrē
do. introitū eterne mortis apiunt
Multe itaq̧ sunt porte inferi. ꝫ ha
rum nulla eccīe que supra petrā
fundata ē preualet. Merito itaq̧
cunctis ecclesijs honorādus. q̄ ca
put eccīe. ⁊ q̄ firmissime petre so
liditatē secut⁹ inimicos xp̄i aucto
ritate sanctispūs cōtudit. et infati
gate pacie fortitudine triumpha
uit. nec inferni vt dictū est aduer
sus eū porta preualuit. q̄ sibi por
te eternalis ingressum. regē glie
ꝯfessus aperuit Aut quō ei nō pa
teret porta illa vitalis. qui plenitu
dine sanctispūs replet⁹ in p̄re fili
o q̧ dei inscrutabile vnice maiesta

tis asseruit sac̄mentū edocens ⁊
ostendēs que esset in vno eodē q̧
filio dei. ⁊ suscepte carnis ratio et
naturalis priuilegiū deitatis. c Au
dierat pfecto saluatorē ipsū dixis
se. Ego ⁊ pater vnū sum⁹. ⁊ q̄ me
videt. videt ⁊ p̄rem meū. Hec illū
ꝯfessio ⁊ honorabilē terris ⁊ celo
reddidit gloriosū. Petrū itaq̧ vt
diximus fundamētū eccīe noiauit
dn̄s. ⁊ ideo digne hoc fundamen
tum gnālis eccīa colit. supra qd' e
dificij sui celsitudo ꝯsurgit. Vn̄ cō
ueniēter ps̄ dicit Exaltēt eum i ec
clesia plebis. ⁊ i cathedra seniorū
laudent eū. Dignū ergo ē. vt fun
damentū hoc in eccīa honoret᷑. p
quod ad celū ꝯscendit᷑. Qꝫ natal'
ergo cathedre hodie colit᷑. sacerdo
tale officiū honorat᷑ Que ē tanto
necesse est plus habeat in eccl'ia
dignitatis. q̄to sacerdotale offici
um plus honoris dies ergo hec a
nobis fratres carissimi merito ho
norat᷑: qꝫ dum natalē cathedre co
lim⁹ ep̄atum ē petri apl'i venera
mur Tamen cū frequēter intra q̄
dragesime dies eueniat. facere cā
nobis dēt sanctorū dierū reueren
cia graciorem. Et bene natalē ca
thedre inter ipsa ieiuniorū inicia
nobis de⁹ prestitit. vt dies q̄ erat
prius intēperantie. nunc sit sobri
etatis. q̄ erat gule sit abstinentie
que erat peccati. sit sācitatis Hu
ius aūt solemnij religio sic eccijs
introducta ē Cū enī ptransiret a
postolus disseminās verbū vite a
iaciēs fundamētū eccīe. cū appro
pinq̄ret antiochiā cepit p nicetā

et aquilaȝ tota ciuitas audiret ꝙ
petrus aduentaret Oīs aūt ꝑpl's
antiochie ciuitatis audientes pe
truȝ aduenīe antiochiā· occurre
runt ei·et pene oēs maiores natu
ac nobiles cineres sparserūt ī ca
pite·cilicio induti sunt· nudis pe
dib⁹ penitentiā agentes· ꝙ cōtra
predicacōeȝ eius cuȝ symone ma
go ↄsensissent Hec ⁊ hijs similia
prosequētes· offerunt ei vexatos
lāguorib⁹ ⁊ fatigatos demonijs
paliticos ꝗꝫ et diuersa ꝑicula pa
cientes· ⁊ erat infinita multitudo
simul languentiū· Quos vidēs pe
trus nō solū ꝑnāȝ agere de hijs
que de deo male sēsissent ꝑ symo
nem· verūetiaȝ tam integrā fidem
exhibere deo· vt oēs diuersas eg̃
tudines patientes crederent ꝑ eū
posse saluari· expādit man⁹ suas
ad celū· ⁊ cū lacrimis oracōeȝ effun
dens· grās qꝫ referens deo dicebat
Benedico te pater predicāde· qui
omne verbū ⁊ ꝓmissuȝ filij tui ad
implere dignaris vt cognoscat ō
nis creatuā ꝙ tu solus es de⁹ in ce
lo ⁊ in terra· Hec ⁊ hijs similia di
cens ascendit in eminētiori loco ⁊
iussit ante se poni oīm egrotātiuȝ
multitudineȝ· quos oēs hac voce
alloquit̄· Similē vobis hoīem me
esse vidētes nolite putare ꝙ a me
possitis recupare salutē· sed ꝑ euȝ
qui de celo descendēs· ostēdit sibi
credentib⁹ integram aīe ⁊ corpis
medicinā· Vnde vestra fides testē
habeat hunc oēm populuȝ· ꝙ ex
toto corde creditis in dñm ihesum
xp̄m· vt sciant eē seipsos ab ipso

posse saluari Cūqꝫ oīs multitudo
infirmātiū vna voce clamaret hūc
verū deum quē petrus annūciat·
subito immēsuȝ lumē grē dei ī me
dio plebis apparuit· ⁊ ceperūt ꝑa
litici currere ad pedes petri sani· ce
ci recepto visu clamare· claudi re
staurato gressu grās agē· languē
tes recepta sanitate gaudē· nōnul
li eē solo flatu viuentes· iam sine
sensu ⁊ sine voce recupati sūt· oms
qꝫ lunatici ⁊ demonijs pleni librā
ti sunt Tantā itaqꝫ spūs scūs in il
la die grē sue virtutē oñt· vt oms
a minimo vsqꝫ ad maximuȝ· vna
voce ↄfiterent̄ deū Et intra septem
dies plusꝙ̃ decē milia hoīm creden
tes deo baptisati sunt ⁊ scificacōe
ↄsecrati· ita vt oī auiditatis desyde
rio theophilus q̃ erat cunctis po
tētib⁹ in ciuitate sublimior· dom⁹
sue ingentē basilicā ecclie noīe cō
secraret In q̃ basilica petro apl'o
ab oī ꝑpl'o ↄstituta ē cathedra· et
oīs multitudo quotidie ad audiē
duȝ verbū illuc ↄueniēs credebat
sane doctrine que oīm ē efficatia
sanitatū Tunc accedēs faustin⁹ ꝓ
cidit ad pedes petri dicēs Semina
verbi tui q̃ ager mentis mee acce
pit· iam nata sūt atqꝫ ad fecundā
maturitateȝ ꝑuecta· repone me in
horreo dñico· faciēs me mēse diui
ne participē· Tunc petrus cum oī
alacritate apprehendēs manū ei⁹
tradidit eū clementi ⁊ fratrib⁹ su
is dicēs· Sicut patri filios restitu
it de⁹· ita te patrem filij restituūt
deo· Indixit aūt ieiuniuȝ oī plebi
⁊ veniēte die dñica baptisauit eū

atq; in medio populi ex ꝯuersiõe eius sumẽs materiã oẽs causas e ius exposuit. ita vt ois ciuitas q̃i angelũ aspiceret. et nõ minorez ei graciã q̃ꝫ aplo exhiberet. Posteã aũt die petrus populum conueni re iubet. et vno ex hijs qui euz seq̃ bant ordinato epõ. alijs eciã pres biteris. baptisatis q̃ꝫ plurimis et omnibꝰ qui erãt vexati demonibꝰ vel languoribꝰ sanitati redditis. demoratus ẽ ibi aliud triduum cunctisq; rite ꝯpositis. et eccãm xp̃i ꝯstituẽs. et valedicẽs eis laodiciã proficiscit̃ multum desiderabilis. Post hec aũt petrus romã veniẽs multas turbas populoruz ad fi dem dñi nostri ihesu xp̃i sua p̃di cacõe ꝯuertit. cui est honor et glo ria in secula seculorũ Amen

Sc̃dm lucam.

In illo tẽpore Venit

ih̃s in p̃tes cesarie philippi et int̃ rogabat discipulos suos dicens Quẽ dicũt hoies esse filiũ hois. Et reliqua. Omelia bede presbiteri

Lectio sc̃i euãgelij quã mõ frẽs audistis tanto inten tius cogitãda ac sine ob liuione ẽ iugiter retinẽda. q̃ꝫ eo cõ stat q2 magnaz nobis fidei pfecti onẽ ꝯmendat. magnũ eiusdẽ per fecte fidei ꝯtra oia temptamenta robur eque demõstrat. Si eni sci re volumꝰ quõ in xp̃m credi opor teat. quid lucidiꝰ eo q8 ait ad euz petrus. Tu es xp̃us filiꝰ dei viui. Rursus si audiẽ delectat q̃ꝫtuz hec fides valeat. quid aptius eo quod

ait dñs de eccl̃ia que sup euz edifi canda erat. et porte inferi nõ p̃ua lebũt aduersus eã Sz suis i locis plenꝰ exponent̃. Nunc aũt reuer tentes ad explanandã in ordine lectionẽ dominicaz. p̃mo videamꝰ de loco in quo habita memorant̃ Venit inq̃t ih̃s in partes cesarie philippi Philippꝰ vt lucas testat̃ erat tetrarcha ituree et traconiti dis regionis. Hic ergo statuẽs ci uitatez in loco vbi iordanis ad ra dices orit̃ libani mõtis. et ẽ termi nus iudee ꝯtra septẽtrionẽ. appel lauit eaz cesareã philippi. in me moriã viz sui nois pit̃erq; honorẽ tiberij cesaris sub quo ipse regna bat. In cuiꝰ p̃tes veniẽs ih̃us. int̃ rogabat discipulos suos dicens Quẽ dicunt hoies esse filiuz hois. Non aũt quasi nesciẽs s̃niaz de se vel discipulorũ vel extraneorum inquirit. s3 ideo discipulos q̃d de se sentiãt interrogat. vt ꝯfessionez recte fidei illoruz digna mercede re muneret. Naz sic interrogatis ge neraliter oibus. petrus respondit vnꝰ p oibus. ita q8 petro dñs re spondit in petro oibus respondit Ideo q̃d alij de se sentiãt inq̃rit vt expositis primo sentẽcijs erranti um. discipuli p̃barent̃ veritatẽ su e ꝯfessionis non de opinione vul gata. s3 de ipso percepisse dñice re uelacõis archano. Quẽ inquit di cunt hoies esse filiũ hois. Pulcre hoies appellat eos qui de filio ho minis tantũ loq̃ nouerãt. q̃ diuini tatis eiꝰ archana nesciebãt. Naz qui diuinitatis eiꝰ misteria capere

noruit. merito supra homines esse di
cunt. apl'o attestante q̄ ait. Qd o
culus non vidit. nec auris audi
uit. nec in cor hoīs ascendit q̄ pre
parauit de⁹ diligentib⁹ se Qui cū
hec de hoībus. hoc ē hūana solum
sapiētib⁹ corde. aure. et oculo pre
mitteret. mox de sē ac de suīs simi
lib⁹. q̄ gnālem hūanitatis sūmā
transcēderat adiecit Nobis aūt re
uelauit de⁹ p spūm suū. Cui sīle
ē quod hic dūs cū interrogasset
discipulos quē eū dicerent hoīes
esse vt illi diuersas diuersoꝝ opi
niones ꝓposuissent. dic illis. Vos
āt quē me esse dicitis. Quasi ab
hoīm generalitate illos seq̄strās
deos ac dei filios p adopcōē āt fac
tos insinuās: iuxta illud ps̄. Ego
dixi dīj estis. et filij excelsi oēs. Re
spondēs symon petr⁹ dixit. Tu es
xp̄s fili⁹ dei viui Deū viuūt appel
lat ad distinctōē falsorū deorum
quos vario delusa errorē gētilitas
vel de mortuis sibi hoībus instituit.
vel maiore demētia de insensibi
li materia quos adoraret creauit.
de qualib⁹ canit in ps̄ Simulacra
gentiū argentū et aurum opa ma
nuū hoīm. Os hūt et nō loquent
etc̄ Notet aūt dilectio vestra q̄ mi
randa distinctiōe sit factū. vt cū
de vtraqꝫ eiusdē dnī et saluatoris
nr̄i natura. ab ipso dn̄o et a fideli
eius discipulo esset ꝓferenda sen
tentia. dn̄s ipse hūilitatē assum
pte hūanitatis ꝓfiteat. discipul⁹
excellentiā diuine eternitatis osten
tet. Dn̄s de se qd minus ē. discipu
lus de dn̄o intimat quod maius ē

Dn̄s de se q̄ fact⁹ est ꝓpter nos. di
scipulus declarat de dn̄o q̄ ipse ē
qui fecit nos Sic et in euāgelio do
min⁹ multo crebri⁹ se filiū hoīs q̄
filiū dei appellare ɔsueuit. vt nos ā
moneat dispensacōīs quā p nob
suscepit Sꝫ nos necesse ē tanto hu
mili⁹ diuinitatis ei⁹ alta venerari q̄
to illū meminim⁹ p nrā exultacō
ne ad hūanitatis infima descēdis
se. Si enī inter sacmēta incarnacō
nis ei⁹ quib⁹ redempti sum⁹. potē
ciā diuinitatis q̄ creati sum⁹ pia sp
mente recolim⁹. fit vt ipsi qꝫ cū pe
tro supne btitudinis mercede do
nemur. Nā ɔfitēte illo xp̄m filiū
dei viui. videam⁹ q̄d sequit̄ Respō
dens aūt ihs dixit Beat⁹ es symō
bariona Cōstat ēgo q̄ post verā
xp̄i ɔfessionē vera btitudinis pre
mia restāt. Sꝫ intueamur inteti q̄
le q̄ tū ve sit nomē illud q̄ pfectū
sui nois ɔfessorē glorificat. vt h⁹
et nos veraciter eū ɔfitendo mere
amur esse cōsortes Beat⁹ es inq̄t
symon bariona. Bariona syriace
latine dr̄ fili⁹ colūbe Fili⁹ aūt colū
be recte vocat̄ apl's petrus. q̄ viꝫ
colūba multū simplex ē aial et ip
se prudēti ac pia simplicitate dn̄ꝫ
sequebat̄ memor illi⁹ precepti qd
cū suis ɔdiscipulis ab eodē mgr̄o
simplicitatis ac veritatis accepit
Estote prudētes sicut serpentes. et
simplices sicut colūbe. vel certe q̄
spūssctūs sup dn̄m in colūbe spē de
scendit. Recte fili⁹ colūbe nūcupa
tur q̄ spūali grā plenus extitisse
monstrat̄. Et iusta laude dilecto
rem confessorem qꝫ suū dominus

remunerat· cũ eum scũspũs filiuz
esse testat᷑. a quo ipse filiꝰ dei viui
asseuerat᷑. q̃uis hoc ipsũ mulcuz
dissimiliter fieri nullus fideliũ du
bitat Jhesus eñ xpũs filius dei p
naturam. petrus sicut ⁊ ceteri elec
ti filius ē sancti spũs p graciam.
Xpũs filius dei viui qꝛ de ipso na
tus ē. petrus filiꝰ spũs scĩ. qꝛ de ip
so renatus ē. Xp̃s filiꝰ dei ante tẽ
pora. ipse ē dei virtus ⁊ dei sapien
cia q̃ dicit dñs possedit me inicio
viarũ suaruz anteq̃ꝫ quicq̃ꝫ faceret
a principio. petrus filiꝰ spũs sancti
ex eo tpe quo ab ipso illuminatꝰ
graciã diuine cogñcõis accepit.
Et qꝛ vna volũtas eadẽ est opatio
scẽ trinitatis. recte cũ dixisset. bea
tus es symon bariona ⁊ fili grati
e spũalis. protinꝰ adiunxit. qꝛ ca
ro ⁊ sanguis nõ reuelauit tibi. ß
pater meꝰ qui ĩ celis ē. Pater q̃p
pe filio colũbe reuelauit. qꝛ vna ē
gracia pr̃is ⁊ spũs sancti eadẽ qꝫ ⁊
filij qđ facillimis sacre scripture̾ p
babit᷑ exẽplis dicit nanqꝫ de pr̃e
apl̃s Misit deꝰ spiritũ filij sui ĩ cor
da nostra. dic ipse filiꝰ de spũscõ
Cũ ãt venerit paclitꝰ quẽ ego mit
tam vobis a patre dicit de spũscõ
apl̃s Hec aũt oĩa opatur vnꝰ at
qꝫ idem spũs. diuidẽs singulis p
ut vult. Pater ergo misit spiritũ
spũs ipse vbi vult spirat. qꝛ pfec
to vt diximꝰ. vna ē volũtas ⁊ ope
ratio patris ⁊ filij ⁊ spũs sancti Et
ꝓpterea ꝯuenienter dr̃. qꝛ pater q̃
in celis ē reuelauerit filio colũbe
misteriuz fidei qđ ei caro ⁊ sãguis
reuelare neq̃bat. Caro aũt ⁊ san

guĩs recte intelligunt᷑ hoĩes. sapi
entia carnis inflati. colũbine sim
plicitatis nescij. ideoqꝫ a sapiẽtia
spũs omnimodis auersi. de q̃bꝰ
supradictuz est. qꝛ xp̃m nõ intelli
gentes. alij iohẽm baptistã. alij
aũt helyã. alij vero ihieremiaz. aut
vnũ ex ꝓphetis eũ esse dicerent de
qualibꝰ dicit apl̃s Carnalis aũt
homo nõ pcipit ea q̃ sũt spũs dei.
Sequit᷑. Et ego dico tibi: qꝛ tu es
petrus. ⁊ sup hanc petraz edifica
bo eccãm meã Petrus q̃ symon ã
tea dicebat᷑ ob fortitudinẽ fidei ⁊
ꝯfessionis sue ꝯstãtiã. a dño petri
nomẽ accepit: qꝛ viz illi firma ac
tenaci mente adhesit. de qua scri
ptum ē. Petrus aũt erat xp̃s. Et
sup hanc petraz ⁊ dñm saluatorẽ
qui fideli suo ꝯgnitori amatori cõ
fessori pticipiũ sui nois donauit.
vt viz a petra petrus vocaret᷑ sup
quaz edificat᷑ eccĩa: qꝛ nõ nisi p fi
dem ⁊ dilectionẽ xp̃i. p susceptõez
sacramentorũ xp̃i ab sorte electo
rum ⁊ eternã ptingit᷑ vitam: apo
stolo attestante q̃ ait. Fundamẽ
tum eñ aliud nemo põt ponẽ pre
ter id quod positũ ē quod ē xp̃s
ihesus Et porte inferi non preuale
bunt aduersus eã. Porte infei do
ctrine sũt neq̃ꝫ que seducẽdo ipru
dentes ad inferos trahunt Porte
qꝫ inferi. ⁊ tormẽta ⁊ blandimen
ta sũt psecutorũ. que infirmos q̃s
qꝫ deterrendo vel emolliendo a sta
bilitate fidei. introitum eis eterne
mortis aperiũt. Sꝫ ⁊ praua infide
lium opa. ineptaqꝫ colloq̃a porte
vtiqꝫ sunt inferi. in q̃ꝫ tum sulꝰ vel

fautoribꝰ vel seq̄tibꝰ iter ꝓdictis ostendūt. Nā ⁊ fides si nō habeat opera mortua ē in semetipsa. et corrumpūt mores bonos colloq̄a mala. Multe itaq̄ sūt porte inferi. sed harꝫ nulla ecclīe q̄ supra petrā fundata ē preualet: q̄ꝛ q̄ fidem xp̄i intimo cordis amore ꝑcepit. omne quicq̄d exteriꝰ ꝑiculi temptantis ingruerit. facilime ꝯtemnit. At q̄cunq̄ credentiū fidē. vel ope vel negacōe deprauatꝰ ꝑdiderit. nō hic sup petrā dn̄o coopante domū sue ꝓfessionis edificasse. ſ; iuxta alteriꝰ loci parabolā. sup arenā sine fūdamēto posuisse credēdus ē. hoc ē nō simplici ac vera intēcōe xp̄m seq̄. sed terrenā quālibet fragilemq̄ ob cām habitū pretēdisse xp̄ianī. Sequit̄. Et tibi dabo claues regni celorū. Qui regē celorꝫ maiori pre ceteris deuocōe ꝯfessus ē merito pre ceteris ipse collatis clauibus regni celestis donatꝰ est vt ꝯstaret oībus q̄ꝛ absq̄ ea ꝯfessione ⁊ fide regnū celorꝫ nullus posset intrare. Claues aūt regni celorum ipsam discernēdi sciam potēciāq̄ noīat. qua dignos recipē in regnū. indignos secludē deberet à regno. Vn̄ manifeste subiūgit. Et quodcūq̄ ligaueris sup terraꝫ erit ligatū ⁊ in celis: et quodcūq̄ solueris sup terrā. erit solutū ⁊ in celis. Que soluendi ac ligādi potestas. q̄uis soli petro videat̄ a dn̄o data. absq̄ vlla tn̄ dubietate noscendū est: q̄ꝛ ⁊ ceteris apl'is dat̄. ipso teste q̄ post resurrectōēꝫ. passionisq̄ triumphuꝫ apparens eis

insufflauit ⁊ dixit eis Accipite spiritū scūm. Quorū remiseritis pccā remittunt̄ eis: ⁊ quorꝫ retinueritis retenta sūt. Necnō ec̄ nunc in episcopis ac presbiteris oī ecclīe officiū idem cōmittit̄. vt viꝫ agnitis peccantiū causis quoscūq̄ humiles ac vere penitētes aspexerit. hos iam a timoē ꝑpetue mortis absoluat. Quos vero in pccīs q̄ egerint ꝑsistere cognouerit. illos ꝑhennibꝰ suppliciis obligādos insinuet. Vn̄ alias dn̄s de correpto semel ⁊ iterū. ⁊ tercio: ſ; nō penitēte fratre precipit dicēs Si aūt ecclām nō audierit. sit tibi sicut ethnicus ⁊ publicanꝰ Et ne leue quisq̄ putaret eccl'ie iudicio cōdemnari mox terribiliter adiūxit Amē dico vobis quecūq̄ ligaueritis super terrā erunt ligata ⁊ ī celo. ⁊ quecūq̄ solueritis sup terrā. erūt soluta et in celo. Omni ḡ electorū ecclesie iuxꝫ modū culparū vel penitētie ligandi ac soluēdi dat̄ auctoritas. Sed ideo beatꝰ petrus q̄ xp̄istū vera fide ꝯfessus vero ē amore secutꝰ. specialiter claues regni celorū ⁊ principatū iudiciarie potestatis accepit: vt oēs ꝑ orbeꝫ credētes intelligant. q̄ꝛ quicūq̄ ab vnitate fidei vel societatis illius quolibet mō semetipsos segregant. tales nec vinculis peccatorꝫ solui nec ianuam possint regni celestis ingredi. Vn̄ nos necesse ē tota intēcōe fratres carissimi ⁊ fidei quā docuit sacramēta discere. ⁊ ꝯgruētia fidei opera demōstrare. Necesse est oī vigilātia multiplices subtilesq̄ por

tatū inferi cauere insidias. quate
nus iuxta psalmiste vocē de hijs
adiuuante dn̄o eripi. atq; ad an
nunciādas eiꝰ laudes portas filie
syon. hoc ē gaudia supne ciuita
tis mereamur intrare. Nec sufficē
re nobis ad salutē arbitremur. si
turbis negligentiū vel quorūlibꝫ
indoctoruꝫ fide vel actibꝰ adeque
mur. quibus in litteris sacris vni
ca est credendi pariter ⁊ viuendi
regula prescripta: sed quociēs sci
eꝫ nobis errantiū ingerunt exem
pla nos ꝯfestim auertētes oculos
mentis nostre ne videant vanita
tem. magis quid veritas ipsa de
cernit. sedulo corde scrutemur. se
quentes exemplū beati petri. qui
spretis errantium sectis. vere fidei
archanū quod cognouerat indu
bia oris ꝯfessione ꝓtulit. insepa
bil cordis cura seruauit Nā de fidu
cia ꝯfessionis hoc loco cognouiꝰ.
de virtute aūt vnice in xp̄istuꝫ di
lectionis ipse alibi testat. Qui cū
discederent ab eo quidaꝫ discipu
lorū eius. diceretq; ille ad duode
cim Nunquid ⁊ vos vultis abire.
Respondit ei petrus dicēs Dn̄e ad
quem ibimꝰ. Verba vite eterne
habes. ⁊ nos cognouiꝰ ⁊ credimꝰ
q2 tu es xp̄us filiꝰ dei viui Hiiꝰ er
go fratres mei ꝑ modulo nostro
exemplum si imitari satagimꝰ. ⁊
nos cū illo beati. ⁊ appellari ⁊ esse
valebimꝰ. nobis qꝫ symonis hoc
est obedientis xp̄o nomen congruet
nos ꝓpter simplicitateꝫ fidei nō fic
te. acceptāq; a dn̄o graciā virtutū
filij columbe vocabimur. ꝯgaudens

q; ipse spūalibꝰ aīe nostre ꝑfecti
bꝰ dicet Q̄ pulchra es amica me
a. q̄ pulcra es. oculi tui columbarū.
Sicq; fit vt nobis supra petrā fidei
aurū. argentū. lapides preciosos
hoc ē ꝑfecta virtutū opa ꝯstruen
tibus nil tribulationū ignis detri
mēti afferat. nulli temptationuꝫ
turbines preualeāt. quin potius
aduersitatibꝰ ꝓbati accipiamus
coronā vite. quā ipse nobis ante
secula ꝓmisit. q̄ viuit ⁊ regnat deꝰ
cū patre in vnitate spūssancti. per
oīa secula seculorū Amen

In annunciacōe beate marie
Sermo beati augustini

Os inq̄ ꝯuenio o iudei. q̄
vsq; in hodiernū diem ne
gastis filiū dei. Nōne vox
vestra ē illa. qn̄ euꝫ vidistis mira
cula facienteꝫ. atq; temptantes di
cebatis. Quousq; aīas nrās suspē
dis. Si tu es xp̄s. dic nobis palā
Ille āt vos ad ꝯsideracōeꝫ miracu
lorū mittebat dicēs. Opera q̄ ego
facio ipsa testimoniū ꝑhibent de
me. vt xp̄o testimoniū dicerent nō
verba s; facta. Vos aūt nō agno
scētes saluatorē qui opabatur in
medio terre vestre adicientes in ma
lo aistis. Tu de teipso testimoniū
dicis: testimoniū tuū non ē verū
S; ad hec ille q̄d vobis respōderit.
aduertere noluistis. Nōne scp̄tū
est in lege vr̄a q2 duorū hoīm testi
moniū verū sit. Preuaricatores le
gis intendite legē. Testimoniū q̄
ritis de xp̄o. In lege vr̄a scriptuꝫ ē
q2 duorū hoīm testimoniū verū sit
Procedāt ex lege nō tantū duo. s;

etiā plures testes xp̄isti. ⁊ ꝯuin
cant auditores legis nec factores
Dic ysaya testiomū xp̄o. Ecce vir
go inq̄t in vtero ꝯcipiet ⁊ pariet fi
liū. ⁊ vocabit᷑ nomen eiꝰ emanuel
q̄d interpretat᷑ nobiscū deus Acce
dat ⁊ aliꝰ testis. Dic ⁊ tu iheremia
testimoniū xp̄o. Hic ē inq̄t deꝰ no
ster. et nō estimabit᷑ aliꝰ absq̄ il
lo. q̄ inuenit oēm viā scie. et dedit
eā iacob puero suo. ⁊ isrł dilecto
suo Post hec visus ē in terris ⁊ cū
hoībus ꝯuersatus ē. Ecce duo te
stes ydonei ex lege vr̄a. ex quorū
testimonio non sūt ꝯpūcta corda
vr̄a Sȝ alij atq̄ alij ex lege xp̄i te
stes itroducant᷑. vt frontes duris
sime inimicorū ꝯterant᷑. Veniat ⁊
ille daniel scūs. iuuenis quidē eta
te. senior vero scīa ac māsuetudine
ꝯuincat oēs falsos testes. sicut ꝯ
uicit seniores impudicos: ita suo
testimonio xp̄i ꝯterat inimicos
Dic scē daniel dic de xp̄o q̄d nosti.
Cū venerit inq̄t scūs scōꝝ cessabit
vnctio Quare illo p̄nte cui insultā
tes dicebatis. tu de te testimoniū
dicis testimoniū tuū non ē verū. n
ꝙ ipse ē q̄ veneāt scūs scōꝝ. Si vt
vos dicitis nōdū venit ⁊ expectat᷑
vt veiat scūs scōꝝ: demōstrate vn
ctionē. Si āt q̄d verū ē cessauit vn
ctio vr̄a. agnoscite venisse scūm scō
rum. Ipse ē eniȝ ⁊ lapis ille absci
sus de mōte sine manibꝰ ꝯcidentiū
ꝟ xp̄us natꝰ de virgine sine mani
bꝰ ꝯplectentiū. q̄ tantū creuit vt
mōs magnꝰ fieret ⁊ impleret vni
uersā faciē terre. De quo mōte dic
ꝓpheta Venite ascēdamꝰ in mōtē
dn̄i. Et de quo dicit dauid. Mons
dei mons vber. vt q̄d suspicamini
montes incaseatos. montē i quo
placuit deo habitare in ipso. Cū
enī ipse dn̄s xp̄us discipulos suos
interrogaret. quē dicerēt hoīes eē
filium hoīs. rn̄derūt alij helyā alij
iheremiā. ⁊ vnū ex ꝓphetis. Et ille
Vt q̄d suspicamini mōtes incase
atos. montē i quo placuit deo ha
bitare in eo. Hūc cognouit petrꝰ
dicēs Tu es xp̄us filiꝰ dei viui Ag
nouit montē. ⁊ ascēdit in montē
testimoniū dixit veritati. ⁊ dilectꝰ
est a veritate. Sup̄ petrā fundatꝰ
est petrꝰ. vt mortē susciperet illū a
mādo. quē ter negauerat timēdo.
Dic ⁊ tu moyses legislator dux po
puli isrł testimoniū xp̄o. Prophe
tam vobis suscitabit dn̄s de fribꝰ
vr̄is Oīs aīa q̄ non audierit ꝓphe
tam illū exterminabit᷑ de ꝑplo su
o. ꝓphetā āt dictū xp̄m ipsū audi
i euāgelio. Non ē inq̄t ꝓpheta sine
honore nisi in patria sua. Accedat
aūt dauid scūs testis fidel. ex cuiꝰ
semie ꝓcessit. cui lex ⁊ ꝓphete testi
moniū dicūt: dicat ⁊ ipse de xp̄i
sto. Adorabunt inquit eū omnes
reges terre. omnes gentes seruiēt
illi. Cui seruiunt. Dic cui seruiūt.
Vis audire cui seruiūt. Dixit do
minꝰ dn̄o meo sede a dextris meis
Donec ponā inimicos tuos scabel
lum pedum tuorū. Expressiꝰ atq̄
noīatim. quare inq̄t tumultuate
sūt gentes et populi meditati sūt
inania. Astiterūt reges terre. ⁊ prī
cipes ꝯuenerūt in vnū aduŭsus do
minū ⁊ aduŭsus xp̄m eiꝰ Accedat

et alius testis. Dic et tu abacuc propheta testimoniū xpristo. Domine inquit audiui auditū tuū & timui. ↄsideraui opa tua & expaui. Que opa dei iste miratus expauit. Nunquid fabricā mūdi iste miratus expauit. Absit. Sed audi quid expauit In medio inquit duū animaliū cognosceris. Opera tua deus. verbū caro factū est in medio duū animaliū cognosceris. qui quousqꝫ descendisti expauescere me fecisti. verbū p quod facta sunt oia in presepe iacuisti. Agnouit bos possessorem suū. et asinus presepe dn̄i sui. In medio duum aīalium cognosceris. Quid est in medio duum animaliū ↄgnosceris. nisi aut in medio duorū testamētorum. aut i medio moysi & helye cū eo in monte sermocinantiū. Ambulauit inqt verbū et exiuit in campis. Verbū caro factum est & habitauit in nobis. Hoc & ihieremias ait. Post hec in terris visus ē. & cū hoibus ↄuersatus est Ecce queadmodū sibi cōueniunt testes veritatis. ecce queadmodum conuincunt filios falsitatis. Sufficiunt vobis ista o iu dei. an adhuc ad vestrā ↄfusionē ex lege & ex gente vestra alios introducemꝰ testes vt illi testimonium phibeant. cui pdita mēte isultantes dicebatis. tu testimoniū de teipso phibes. testimoniū tuū nō est verū. Qz si velim ex lege et prophetis oīa que de xpristo dicta sunt colligere. facilius me tempus q̄ copia deserit Verumtn̄ senem illum ex gente vestrā natum sed in errore vestro nō relictum symeonem sanctū introducā. q̄ meruit teneri decrepitus in hac luce. quousqꝫ videret verā lucē. quem quidē iam etas ↄpellebat ire. sed expectabat suscipere quē sciebat venire. cū ipse senex āmonitus esset a spū sancto q̄ nō ante moreretur q̄ videret xpristū dei natum. Quē ↄgnoscens prexit in templū Vbi vero eū portari matris manibus vidit. & diuinam infantiā pia senectus agnouit. tulit infantem in manibus suis. Ille quidē xpristū ferebat. s; xpūs senem regebat. Regebat qui portabatur ne ille ante pmissum a corpe solueretur. Quid tn̄ dixerit quē tn̄ ↄfessus fuerit. aduertite inimici non xpristi sed vestri Benedicens deū exclamauit senex ille & dixit. Nūc dimittis dn̄e seruum tuū in pace. Quia viderunt oculi mei salutare tuum. Illi etiā parentes iohīs zacharias & elisabeth iuuenes steriles. in senectute fecūdi. dicāt etiā ipsi testimoniū xpō: dicant de xpō quid sentiāt. & testem ydoneū nutriant. Aiūt enī suo paruulo nato Tu puer ppheta altissimi vocaberis. preibis enī ante faciē dn̄i parare vias eius Ipsiqꝫ matri & virgini elisabeth ait. Vnde michi hoc vt veniat mater domini mei ad me. Ecce enī vt facta ē vox salutationis tue in auribꝰ meis. exultauit in gaudio infās in vtero meo Intelligēs enī iohēs matrem dn̄i sui venisse ad suā mrēm inf ipās

angustias vteri adhuc positꝰ mo
tu salutauit. que3 voce nō poterat
Qui postea ipse iohēs precursor
⁊ amicus humil' ⁊ fidelissiꝰ seruꝰ
testis ydoneꝰ factꝰ. tanto maior i
natis mulierū qū estimabat͛ esse
quod nō erāt. Christū eni eū iudei
esse credebant. ꝗ ille nō se esse cla
mabat dicēs Quē me esse suspica
mini nō sum ego. sed ecce venit pꝰ
me. cuiꝰ pedibꝰ non su3 dignꝰ sol
uere corrigiā calciamēti eiꝰ O fide
lis testis et amice veri sponsi q̄to
te humiliasses. si ad corrigia3 cal
ciamēti eiꝰ soluenda3 dignū te eē
dixisses S3 dū hoc te nō dicis dig
num. iudeis falsis testibꝰ cōtradi
cis. Et hec ante dicta sūt q̄ xp̄um
vidēs. qui cū ad te venit excelsus
humilis implende dispensacōnis
sue grāvt a te baptisaret͛ qui nul
lum h3 omnino pccm. q̄d respōde
ris. quē cognoueris. q̄le testimo
niū ꝓtuleris. audiāt inimici q̄ au
dire nolūt Ecce inq̄t agnꝰ dei. ecce
qui tollit pccā mundi Et adiecit.
Tu ad me venis baptisari. Ego
a te debeo baptisari. Agnouit ser
uus dn̄m. agnouit vincul' origia
lis pcc̄i obligatꝰ. ab oi nexu pcci
liberū. agnouit preco iudice3. ag
nouit creatura creatorē. agnouit
paranimphꝰ sponsū. Nā ⁊ hec vox
iohīs est. Qui h3 sponsā sponsus ē
Amicus āt sponsi stat ⁊ audit eū
et gaudio gaudet ꝓpter vocē spō
si. Sufficiūt vobis ista o iudei. suf
ficiūt vobis tanti testes. testimo
nia ex lege vestra. ex gente vestra
an adhuc impudētia nimia aude

bitis dicere q̄d alteriꝰ gentis vel
nacōis hoīes xp̄o dn̄t testimoniū
phibere. S3 si hoc dicitis respōdet
quidē ille vobis. Nō sum missus
nisi ad oues q̄ perierūt domꝰ isra
hel. Sed sicut vos in actibꝰ aploꝝ
increpat paulus. vobis inq̄t pri
mū oportuerat annūciare verbū
dei. sed q᷑ expulistis illd. nec vos
dignos vite eterne iudicastis. ec
ce inquit ꝯuertimꝰ nos ad gētes
demonstremꝰ ⁊ iam nos ex genti
bus testimoniū xp̄o fuisse ꝓbatū
qm̄ veritas nō tacuit clamādo. eē
ꝑ linguas inimicorū suoru3 Non
ne qn̄ ille poeta facundissimꝰ mē
sua carmina. Jam noua ꝓgenies
celo dimittitur alto. dicebat. xp̄o
testimoniu3 phibebat. Jn dubi
um hoc veniat. nisi alios ex genti
bꝰ ydoneos testes pluraq3 dicētes
in mediū introducā. Jllu3 regē q̄
vestram supbiā captiuando ꝑdo
muit. nabuchodonosor regem .s.
babilonis non pretermitta3. Dic
nabuchodonosor quid in fornace
quo tres viros iustos iniuste mi
seras. dic q̄d tibi fuerit reuelatu3
Nōne inq̄t tres viros misimꝰ i for
nacē ligatos. Et aiūt ei. Vere rex
Ecce inquit ego video q̄tuor viros
solutos deambulantes in medio
ignis. ⁊ corruptio nulla ē in eis. ⁊
aspectus q̄rti similis ē filio dei. O
aliemigena vnde tibi hoc. Quis ti
bi annunciauit filiū dei. Que lex.
quis ꝓpheta annunciauit tibi fili
um dei. Nondū quidē mundo na
sceḃ. ⁊ similitudo nascentis a te co
gnoscit͛ Vnde tibi hoc. Quis tibi

istud annnũciauit. nisi quia sic te
ignis diuinꝰ intus illuminauit vt
cuȝ illic apud te captiui tenerent̃
inimici iudei. sic diceres testimoni
um filio dei. Sed quia in ore duoruȝ
vel triũ testiũ stat oẽ verbũ. sicut
ipse dñs vestram ꝯtumaciã cõfu
tans. in lege inquit vestra scriptũ
est. quia duorũ hoim testimoniũ ve
rum sit. et iam ex gentibus ter eiꝰ
testis itroducat̃. vt ei testimoniuȝ
veritatis ex omni pte redderet̃ Cre
do iam vos o inimici iudei. tantis
testibꝰ ita obrutos. ꝯfutatosq̃ eẽ
ipsa veritate vt nichil vltra repu
gnare. nihil querere debeatis Tu

Item sermo de eodem festo

Escendit angelus de celo
missus a patre deo in no
stre redemptiõis exordiuȝ
ad beatam salutando mariã Aue
ait gracia plena dñs tecum. Im
pleta est ẽgo gracia: et euacuata
est culpa. Maledictio eue. in bene
dictionẽ mutat̃ marie Aue graci
a plena: dñs tecum Tecum dñs i
corde. tecuȝ in ventre. tecũ in vtero:
tecuȝ in auxilio. Gratulare beata
virgo: xpũs e celo in vtero tuo ex
sinu patris i vterum dignatur descẽ
dere matris. Benedicta tu inq̃t in
mulieribus: que vitam et viris et
mulieribus peperisti Mater gene
ris nostri penam intulit mundo:
genetrix dñi nostri salutẽ attulit
mũdo Auctrix peccati eua: auctrix
meriti maria Eua occidendo obfu
it: maria viuificando profuit Illa
percussit: ista sanauit. Pro inobedi
entia enim obediencia ꝯmutat̃: fi

des pro perfidia ꝯpensatur. Leta
igitur maria gestat infantẽ. exul
tans amplexatur filium. portat a
quo portabatur. Nec fortuitu vt
fingunt fabule repperit filium: s3
decursis nouem mensibꝰ peperit
xpistũ. Plaudat nunc ergo ma
ria: et inter veloces articulos tym
pana puerpere cõcrepent. Conci
nant letantes chori. et alternanti
bus modis dulcisona carmina
misceant̃. Audite igit̃ queadmo
dum tympanistria nostra canta
uerit Ait enĩ. Magnificat anima
mea dñm Et exultauit spũs meꝰ
in deo salutari meo. Quia respexit
humilitatẽ ancille sue: ecce enĩ ex
hoc beatam me dicent oẽs genera
tiones. Quia fecit mihi magna q̃
potens est etc̃. Causam igit̃ inua
lescẽtis errati. miraculũ noui par
tus euicit: et eue planctuȝ. marie
cantus exclusit. Deniq̃ post illiꝰ
bñdicibile presagiuȝ. dũ tacita se
cũ virgo mẽtis altricatiõe ꝯflixit
q̃lis esset ista salutatio nunciꝰ in
terim celestis exequit̃ Ne timeas
maria: inuenisti graciã apud do
minũ. Ecce ꝯcipies i vtero et paries
filiuȝ: et vocabis nomen eiꝰ ihm.
Et illa. Quõ inquit fiet istud. qm̃
viruȝ non agnosco. Et angelus ad
eã. Spũssanctꝰ superueniet in te. et
virtus altissimi obũbrabit tibi.
Ideoq̃ et q8 nascet̃ ex te sctũm voca
bit̃ filiꝰ dei. Iam audisti quõ fiet
hoc. responde nunc verbũ. Vitam
q̃d tricas mundo. Audisti quõ fi
et hoc. quia spiritussanctus super
ueniet in te. vt prolem gignas et

v̓gīnitatē nō perdas filiū ꝓferas et post partū incorrupta ꝑmaneas O beata maria seculū oē captiuum tuū deprecat̄ assensū· te mūdus sue fidei obsidē fecit· Noli morari v̓go nūciū festinantē Respōde verbū ⁊ suscipe filiū· da fidē ⁊ senti virtutē· Ecce inq̄t ancilla dn̄i fiat mihi ꝯm verbū tuū. Nec mora reuertit̄ nunciꝰ· ⁊ virginale thalamū ingredit̄ xp̄us Efficit̄ ſbito pregnās beata genitrix· ⁊ cuncta ꝑ secula predicatur Hinc felix ꝯcepit mox ad credulitatē verbi viri lis ignara ꝯsorcij Implet̄ vterus nullo hūano pollutꝰ amplexu exstat q̄ virgo ꝯcepit· v̓go grauida virgo extat cū partu· et v̓go pꝰ partū· Preclara ergo v̓ginitas ⁊ gloriosa fecūditas· Exultat maria et matrē se leta mirat̄· ⁊ de spū sācto se ꝯtulisse gaudet· nec q̄ peperit innupta terret̄· ſꝫ q̄ genuerat cū exultacōe mirat̄. Gaudeamꝰ ergo ⁊ nos fratres in die tante v̓ginis q̄ dū desponsaret̄ fabro· celi nupsit architecto Promittit̄ enī ei filius ꝑ visitacōnē sancti spūs· Hec illa audiēs gaudet· cupitq̄ effici mater Quid ergo mirū· si sine corrupcōe nascit̄· qui de sācificacōe ꝯcipit̄ Non enī dicebat vt ille qui nob̄ afferebat salutē· matri ꝑ reriperet integritatis dignitatē· Nā qui terra· mari· celoq̄ nō capit̄· intra vnīꝰ corpusculi mēbra suscipitur· Hec ē illa nouitas iheremie ꝓphete vaticinio prenūciata Faciet inq̄t dn̄s nouū sup terrā· femina circūdabit virū· O femina sup feminas

bn̄dicta que virū omnino nō nouit· ⁊ virū suo vtero circūdedit Circūdat virū maria angelo fidē dando· q̄ eua ꝑdidit virū serpenti ꝯsentiendo Salutat angelus puellā viri salutacōis ignarā terret̄ virgo nouitate verborū Ad quā angelꝰ vt supius pretulimꝰ dixit Ne timeas maria· inuenisti enī grāciā apud dn̄m· Ne inq̄t a ꝯspectu meo terrearis mater dn̄i mei· ecce conceptionis tue mister aduenī· nō vt virginitatē admitteres interueni Ipse me misit qui ē nasciturus ex te· Cōcipies enī ⁊ paries filium nō cuiuslibet meriti hoīez· ſꝫ totiꝰ seculi saluatorē· Recole maria in libro ysaye ꝓphete virginē quam paritura legisti· ⁊ gaude atq̄ exulta· q̄ tu esse meruisti· Tu ibi p̄figurata es virgo· tu ecce ꝯcipies in vtero· nō de viro ſꝫ de spū sancto et grauida eris ⁊ icorrupta ꝑmanebis Paries inq̄t filiū· ⁊ virginitatis nō patieris detrimentū efficieris grauida et eris mater semper intacta· sentiens pondera ventris· et pudorem nō ꝑdes castitatis· Intumescunt vbera tua· ⁊ intacta erunt genitalia tua· At illa dixit· Ecce ācilla dn̄i fiat mihi ꝯm verbum tuū· O felix obediencia o insignis gracia· que dum fidem dedit humiliter· celi in se opificē corpauit· Impleuit in ea dominꝰ q̄d dudum predixerat Obediētiā inquit malo q̄ sacrificium et sciētiā plus q̄ holocausta Hec fuit verā obedientia oīq̄ sacrificio grātior hec voluntas cūctis hostijs acceptior

hinc ꝓmeruit gloriam· quā ipsa
postmodum auxit Ecce ait Ex hoc
beatam me dicent omnes genera
tiones. O beata maria quis tibi
digna valeat iura graciarum ad
laudū preconia rependē· q̄ singu
lari tuo assensu mūdo succurristi
perdito.¶ Quas tibi laudes fragili
tas humani generis psoluet. q̄ so
lo tuo cōmertio recuperādi aditū
inueit.¶ Accipe itaq; quascūq; exi
les· quascunq; meritis tuis impa
res graciarū actiones· ꝛ cū suscepe
ris vota culpas nrās excusa· Ad
mitte nrās preces intra sacrariū
exaudicōis. ꝛ reporta nobis anti
dotū reconsiliacōis Sit excusabile
qd p te ingerim⁹· sit impetrabile
qd fide poscim⁹· Accipe quod offe
rim⁹· redona qd rogamus· excusā
quod timeam⁹ Scā maria succurre
miseris· iuua pusillanimes· refoue
flebiles· Ora ꝓ ppl'o· interueni ꝓ
clero· intercede ꝓ deuoto femineo
sexu· Sentiāt oēs tuū iuuamen q̄
cunq; celebrāt tuū nomē· Assiste
parata votis poscentiū· ꝛ repende
qibus effectū Sint tibi studia as
sidue orare ꝓ ppl'o dei· q̄ meruisti
benedicta redemptorē ferre mūdi
q̄ viuit ꝛ regnat in secula scl'oꝝ

Lectio scī euāgelij Scđm lucā

In illo tpe Missus ē
angelus gabriel a deo in ciuitatē
galilee cui nomē nazareth ad vir
ginē desponsatā viro cui nomē e
rat ioseph de domo dauid. ꝛ nom
virginis maria Et reliq̄ Omelia
beati ambrosij

Altū quidē diuina misteria
nec facile iuxta ꝓpheticū
dictū quisq; hoim pōt sci
re cōsiliū dei· sed tn̄ ex ceteris factis
atq; preceptis saluatoris possu⁹
intelligere. ꝛ hoc ꝓpensioris cōsilij
fuisse ꝙ ea potissimū ē electa vt
deū pareret que erat desponsata
viro· Cur aūt non anteq̄ despōsa
ret impleta est.¶ Foetasse ne dice
ret ꝙ cōceperit ex adulterio· Et bn̄
vtrūq; posuit scriptura vt ꝛ despō
sata esset ꝛ vgo Virgo vt expers
viril' cōsorcij esse videret· despōsa
ta ne temerate virginitatis adure
retur infamia· cui grauis alu⁹ cor
ruptele videret insigne preferre·
Maluit aūt dn̄s aliquos de suo or
tu q̄ de matris pudore dubitare·
Sciebat enī teneram esse virginis
verecundiā ꝛ lubricā famam pu
doris· nec putauit ortus sui fidem
matris iniurijs astruendā· Ser
uatur itaq; sancte marie sicut pu
dore īteg̃ra· ita opinione inuiola
bilis virginitas· Oportet enī san
ctos ꝛ ab hijs testimoniū habē
qui foris sunt· Nec decuit sinistra
virginib⁹ opinione viuentib⁹ ve
lamen excusacōis relinqui· ꝙ insa
mata mater quoq; dm̄ videretur·
Quid aūt iudeis· quid herodi pos
set asscribi· si natum viderent ex
adulterio psecuti.¶ Queadmodū
aūt ipse diceret Nō veni soluere le
gē; sed adimplere· si videretur ce
pisse a legis iniuria· cū partus in
nupte damnetur.¶ Quin etiā locu
pletior testis pudoris maritus ad
hibet qui posset ꝛ delere iniuriā

et vindicare opprobrium. si nō ag
nosceret sacramentū. Quid ꝙ ec
fides marie verbis maior asciscitᵉ
a mendacij cā remouetᵉ. Videretᵉ
enī culpam obumbrare voluisse
mēdatio innupta pregnās. Cau
sam aūt mentiendi indesponsata
habuit. desponsata nō habuit cū
ꝯiugij premiū ⁊ grā nuptiarum
partus sit feminarū. Non medio
cris ꝗ̃ causa ē. vt virginitas ma
rie falleret pncipem mūdi. qui cū
desponsatā viro cerneret. partuꝫ
nō potuit hīc suspectū. Fallēdi āt
principis mūdi fuisse ꝯsiliū. ipsi
us dn̄i verba declarāt. cū apl'i iu
bentᵉ tacere de xp̄o. cū sanati ꝓhibē
tur gloriari de remedio. cuꝫ demo
nes precipiuntur silere de dei filio
Fallendi vt dixi principis mūdi
fuisse ꝯsiliū. etiā apl's declarauit
dicēs. Sꝫ loqmur dei sapientiaꝫ in
misterio absconditaꝫ. quā nemo
principū huiꝰ seculi cognouit Si
enī cognouissent. nūꝗ̃ dn̄m glo
rie crucifixissent. hoc ē nunꝗ̃ me
dn̄i morte redimi fecissent. Fefel
lit ergo ꝓ nob̄. fefellit vt vincere
mus. Fefellit dyabolū cū tēptare
tur. cū rogaretᵉ. cū dei filiꝰ diceretᵉ.
vt nusꝗ̃ diuinitatē ꝓpriā fateretᵉ:
sed tn̄ magis fefellit principeꝫ se
culi dyabolus enī ⁊ si aliqn̄ dubi
tauit cū diceret. si filiꝰ dei es mitte
te deorsum. tn̄ vel sero cognouit ⁊
discessit ab eo. Cognouerūt ⁊ deo
nes qui dicebāt Nouimꝰ qs sis fi
lius dei. quid venisti ante tempꝰ
torquere nos: et ideo venisse cog
nouerūt. ꝙ precognitū habebāt

esse ventuꝝ Principes aūt seculi
nō cognouisse q̄ maiore possuꝰ ꝙ
apostolice sentēcie ꝓbare documē
to. Si enī cognouissent nunꝗ̃ do
minuꝫ maiestatis crucifixissent.
Demonū enī malicia facile etiam
occulta deprehendit. At vero q̄ se
cularibus vanitatibꝰ occupantᵉ:
scire diuina nō possunt. Bene aūt
sibi diuiserunt euāgeliste. vt san
ctus matheus ioseph ab angelo
moneri indicaret ne dimittēt ma
riam. lucas illic euangelista testi
moniū ferret. ꝙ non cognouisset
Hoc ipsa maria fatetur cū dicit ā
gelo. Quō fiet istud. qm̄ virū non
cognosco. Sed ⁊ ipse sanctꝰ lucas
virginē declarauit dicēs Et nomē
virginis maria Et ꝓpheta edocuit
qui ait. Ecce virgo in vtero ꝯcipi
et. Et ioseph designauit. qui qm̄
pregnantem videbat quā nō ꝯg
nouerāt dimittere gestiebat Et do
minꝰ in cruce positꝰ manifestauit
cum dicit matri. Mulier ecce filiꝰ
tuꝰ. Deinde discipulo ait. Ecce ma
ter tua Etiam vtrūꝗ̃ testatus est
discipulus ⁊ mater: q̄a ex illa ho
ra accepit eam discipulus in sua
Vtiꝗ̃ si conuenissent. nunꝗ̃ virū
propriuꝫ reliquisset: nec vir eam
iustus a se discedere passus esset
Quomodo aūt diuorciuꝫ precepis
set. cum ipsius sit sententia: ꝙ ne
mo dimittere dꝫ vxorem. excepta
causa fornicacōis. Pulchre autē
docuit sanctꝰ matheus quid facē
debeat iustꝰ. q̄ probꝛ ꝯiugis dep
hēderit vt incruentuꝫ ab homicidio
castū ab adulterio ꝓstare se debeat

Qui em̄ ꝯiungit̄ m̄etrici· vnuz cor
pus ē Ergo vbiq; in ioseph iusti
gracia et ꝑsona seruat̄· vt testis
ornetur· Os em̄ iusti mendaciu;
nescit· et lingua eius loquit̄ iudi
ciū· Judiciū eius loquit̄ veritate;
Nec te moueat ꝙ frequēter scrip
tura ꝯiugem dicit· Nō em̄ virgini
tatis ereptio· ſ; ꝯiugij testificatio
nupciarū celebratio declarat̄· De
niq; qua; nō accepit nemo dimit
tit: ⁊ ideo qui volebat dimittere fa
tebat̄ acceptaz· Simul eciā mouere
nō d; qd̄ ait euāgelista Et nō cog
nouit eā donec peperit filiū Jllud
em̄ vel ydeoma scripture ē· sic ha
bes alibi· Et donec senescatis ego
sum· nunq̄d post illorū senectutē
de⁹ esse desinit: et in ps̄· Dixit dn̄s
dn̄o meo sede a dextris meis· Do
nec ponā inimicos tuos· scabellū
peduz tuorū· nunq̄d postea nō se
debit. Vel qm̄ q̄ causā agit· satis
putat qd̄ cause ē dicere· ac redun
dancia nō req̄rit. Satis em̄ est ei
vt causā susceptaz astruat· incidē
tem differat Et ideo q̄ incarnacōis
incorruptuz susceperat ꝓbare mi
steriū· nō putauit vberi⁹ ꝓsequen
dū virginitatis marie testimoniū
ne defensor magis virginis· ꝙ as
sertor misterij crederet̄· Certe qn̄
iustū vocauit ioseph satis declara
uit· ꝙ sancti sp̄us templi matre;
dn̄i· vterū misterij violare nō po
tuit· Didicim⁹ seriem veritatis· di
dicim⁹ consiliū· discam⁹ ⁊ misteri
um· Bene desponsata ſ; virgo· q̄a
ecclesie ē typus· que ē immacula
ta sed nupta· Concipit nos virgo
de spiritu· parit̄ nos virgo sine ge
mitu Et ideo fortasse sācta maria
alij nupta· ab alio ēpleta: q̄ꝛ sin
gule ecc̄ie spiritu quidē replentur
⁊ gracia· vnguntur tn̄ ad tꝑalis
speciē sacerdotis· Et ingressus an
gelus ad eā dixit Aue gracia ple
na dn̄s tecum· benedicta tu inter
mulieres Jpsa aūt vt vidit eum
mota ē in introitu ei⁹· Disce virgi
nem morib⁹· disce virginē verecū
dia· disce virginem oraculo disce
misterio· Trepidare virginū est
⁊ ad oīs viri ingressus pauē· oīs
viri affat⁹ vereri Discāt mulieres
ꝓpositū pudoris imitari Sola; in
penetralib⁹ quā nemo virorū vide
ret· solus āgelus repperit· sola; si
ne comite· solā sine teste· Ne quo
degeneri depuaret̄ affatu ab āge
lo salutat̄· Disce virgo verborū vi
tare lasciuiam· Maria eciā salutati
onem angeli verebat̄· Erat tn̄ in
quit cogitans qualis esset hec sa
lutatio Et ideo cū verecūdia· q̄ꝛ pa
uebat: cu; prudētia· q̄ꝛ benedictio
nis noua; formula in mirabat̄· q̄
nusq̄ꝫ lecta est· nusq̄ꝫ antea comp
ta· Soli marie hec salutatio serua
bat̄· Bene em̄ sola plena gracia
dicitur· q̄ sola graciā quā nulla a
lia meruerat ꝯsecuta ē· vt gracie
repleretur auctore Et ait angelus
domini· Ne timeas maria· inueni
sti graciam apud deum Ecce con
cipies in vtero ⁊ paries filium· ⁊
vocabis nomen eius ihesum Hic
erit magnus· Erubescat ergo ma
ria· erubescat etiā elizabeth· Et iō
cognoscamus quid interesit inter

mulieris ⁊ virginis verecundiaʒ.
Illa de causa erubescebat: hec ꝑ ve
recundiā. In muliere modꝰ pudo
ris adhibet̉: ī virgine pudoris au
get̉ gracia. Hic erit magnꝰ. ⁊ fili
us altissimi vocabit̉. Dictuʒ est q̃
dem eē de ioħe ab angelo. ꝙ erit
magnꝰ: sed ille q̃si homo magnꝰ
hic q̃si deus magnꝰ Magnus em̄
dn̄s ⁊ laudabilis nimis. et mag
nitudinis eiꝰ non ē finis Et vere il
le magnꝰ: ꝙ maior īter natos mu
lierum. Propheta maior ioħe ne
mo ē Habet tn̄ maiorē: ꝙ q̃ minor
est in regno dei maior ē illo. Mag
nus aūt ioħes. sed corā dn̄o minor
Et magnꝰ ioħes. vinū ⁊ sicerā nō
bibit: hic cū publicanis ⁊ pctōri
bus mādVcat ⁊ bibit. Ille absti
nentia meritū colligit cui potēcia
nulla nature ē: xp̄s aūt cui naturā
lit̉ suppetebat delicta donare. cur
eos declinaret. quos abstinentibꝰ
poterat prestare meliores. Simul
mistice non dedignat̉ eorū ꝯuiui
um quibꝰ daturus ē sacramentū
Hic ergo manducat: ille ieiunat
Vtriusqȝ populi spūs in illo ieiu
nat. in hoc pascit̉. Sed ieiunauit ⁊
xp̄s. ne preceptū declinares. man
ducauit cū peccatoribꝰ. vt graciā
cerneres. agnosceres potestatem.
Magnꝰ ergo ⁊ ioħes Sʒ huiꝰ ma
gnitudo hʒ principiū. hʒ fineʒ: do
minꝰ aūt iħs idem est finis atqȝ
principiū. idem primꝰ ⁊ nouissiꝰ
Nihil ante primū. nihil vltra no
uissimū. Neqȝ te generacōis hūa
ne ꝯsuetudo ad viciuʒ trahat. vt
putes non primū esse ꝙ filius ē.

Sequere scripturas vt errarē non
possis. Primus filius dicitur. Le
ctum est etiaʒ ꝙ ⁊ solus pater. q̃
solus habet immortalitateʒ. et lu
cem habitat inaccessibilem. sicut
legisti ⁊ immortali soli deo. Sʒ ne
qȝ primus ante patreʒ. neqȝ solꝰ
sine filio. Si alterum negas. alte
rum astruis Vtrumqȝ sequere. ⁊
vtrumqȝ confirmas. Non dixit.
ego prior et ego posterior: ſʒ ego
primus ⁊ ego nouissimꝰ Primꝰ
est filius ⁊ ergo coeternꝰ. hʒ em̄
patrem cuʒ quo sit eternꝰ. Audeo
dicere. primus ē filiꝰ. ſʒ solus nō
est. Et bene dico et religiose dico.
Quid erigitis ad impietateʒ here
ticiaures. Laqueos quos tenditis
incidistis. Primus est filiꝰ. ⁊ non
solus. Primus ꝙ cū patre semꝑ
est. Solus nō est. ꝙ sine patre nū
q̄ est. Non ego hoc dico sed ipse
dixit Et nō sum solus. quia pater
mecū est. Solus pater. ꝙ vnꝰ deꝰ
Solus pater. ꝙ vna diuinitas pa
tris ⁊ filij ⁊ spūssancti. Et quod
vnum ē. solum ē Solus pater. so
lus vnigenitꝰ. solus ⁊ spūssanctꝰ
Neqȝ eniʒ qui filiꝰ. ⁊ pater: aut q̃
pater filiꝰ. aut qui spūssanctꝰ. et
filius. Alius pater. aliꝰ filius aliꝰ
spiritussanctus Legimus em̄. Ro
gabo patrem ⁊ alium paraclituʒ
dabit vobis. Solus deus. ꝙ vnꝰ
deus ex quo omnia. Solus filius
quia vnus deꝰ ꝑ quē oīa Solū di
uinitas facit. generatio et patreʒ
testificatur et filium. vt nusq̄ fi
lius sine patre. aut pater videa
tur esse sine filio. Ergo nec solus

q non solus immortalis. nō sol9 lucem habitat accessibilem: q deū nemo vidit vnq̄ nisi vnigenit9 filius qui ē in sinu patris. qui sedet ad dexterā patris. Et huic quidem audent dicere inaccessibilem lucē esse quam habitat pater. Nunq̄d lux melior patre? Que aūt lux inaccessibilis ei. cui nō est inaccessibilis pat? Et ipse lux vera & genitor lucis eterne. de qua dictum ē. Erat lux vera que illuminat oēm hoiem venientē in hunc mundum. Vide ne ipsa sit inaccessibil. quā habitat pater. habitat & fili9. q pater in filio & filius in patre Bn̄ ergo magn9. late ei fundit diuię tus. late celestis substātie magnitudo porrigit. Nihil prescriptū. nihil circūscriptū. nihil dimēsum. nihil emensū trinitas hz. Non loco clauditur. non opinione cōprehenditur. non estimacōe concludit. nō etate variat. Dedit quidē dn̄s ihesus hoibus magitudinē. In oēm enī terram exiuit son9 eorū. & in fines orbis terre verba eorū. non in fines tantū mūdi. nō in fines celi nō vltra celos At vero in dn̄o ihu oia cōdita sūt in celo & in terra. visibilia & inuisibilia. & ipse est ante oia. & oia in ipso cōstāt. Celū aspice. ihs illic ē: terram intuere. ihs adest. Ascende verbo in celū. descende verbo in infernum. ihesus adest Etenī si ascenderis in celū. ihesus illic est. & si descenderis in infernum adest. Hodie cū loquor mecum est intra hunc punctū. intra hoc momentū. et si in armenia nunc loq̄tur xpistian9. ihus adest Nemo enī dicit dn̄s ihesus. nisi in spū sco Abissos opinione si penetres. illic quoq ihesum videbis operari. Scriptum est enī. Ne dixeris in corde tuo quis ascendet in celum & xpistum deducere. aut quis descendit in abissum. hoc est xpistū ex mortuis reducere. Vbi ego non est q̄ celestia. inferna & terrena cōpleuit? Bene ergo magnus. cuius virt9 mundum repleuit. qui vbiq est et erit semp: q regni ei9 non erit finis. Dixit ergo maria ad angelum. Quō fiet istud. qm̄ virū non cognosco Videt hic non credidisse maria. nisi diligēter aduertas Neq enī fas ē vt electa ad generandū dei filium vnigenitū. fuisse videatur incredula Quo aūt modo fieri posset. licet salua prerogatiua sit matris. cui pfecto fuit ā plius deferedum. sed vt prerogatiua maior. maior etiam fides ei debuit reseruari. quō ergo modo fieri posset. vt zacharias qui nō crediderat silentio condemnaret: maria ergo si non credidisset. scī spiritus infusione exaltaret? Sed neq nō credere maria. neq tam temere debuit vsurpare. non credere āgelo & vsurpare diuina. Neq enī facile erāt scire misteriū absconditum a seculis in deo. qđ nec superiores potestates scire potuerūt. Et tamen fidē non renuit. non officium ē cutauit. sed accomodauit affectū. spospondit obsequium. Etenim cū dixit. quō fiet istud non de effectu dubitauit. sz q̄litatem ipsi9

qreſiuít effectus Quanto ẽpatioꝛ
iſta mſio ꝙ verba ſunt ſacerdotis
Hec ait. Quõ fiet iſtud. Ille tnt.
Vnde hoc ſciã. Hec iã de negocio
tractat: ille adhuc de nũcio dubi
tat. Negat ille ſe credere: q̃ negat
ſcire. ⁊ quaſi fidei adhuc aliũ q̃rit
autorem. iſta ſe facere ꝓfitet̃. nec
dubitat eſſe faciendũ qđ quõ fie
ri poſſit mq̃rit. Sic em̃ habes Quõ
fiet iſtud: q̄m viꝝ non cognoſco.
Incredibilis et mauditã gñatio
ante audiri debuit vt crederet̃ Vir
ginez parere: diuini ẽ ſignũ miſte
rij non hũani. Deniq̃ accipe inq̃t
tibi ſignũ. Ecce ṽgo in vtero accipi
et ⁊ pariet filiũ. Legerat hoc mal
a: ⁊ ideo credidit ſ3 quõ fieret ante
nõ legerat Non em̃ queadmodũ
fieret: vel ꝓphete tm̃ fuerat reuela
tum. Tm̃ ei inauditi miſteriũ nõ
hois fuit: ſ3 angeli oꝛe ꝓmendum
Hodie primũ audit̃. Sp̃s ſanctus
ſupueniet in te: ⁊ audit̃ ⁊ credit̃.
Deniq̃. ecce inq̃t ancilla dñi: fiat
mihi ſm verbũ tuum Vide huili
tatẽ. vide deuotõem. ancillã ſe dt
dñi que mr̃ eligit̃. nec repentino
exaltata ꝑ miſſo eſt. Simul ancil
lam dicendo nullã prerogatiuam
tante grẽ vendicauit q̃ faceret qđ
iubet̃ Mitem em̃ humileq̃ paritu
ra: humilitatẽ debuit etiã ipſa p̃
ferre. Ecce ancilla dñi: ꝯtingat mi
chi ſm verbũ tuuz. Habes obſeq̃
um. vides votum. Ecce ancilla dñi
apparatus officij ẽ. ꝯtingat mihi
ſm verbũ tuum ꝯceptus eſt voti.
Q̄ cito ꝰ etiam de impari ꝯcepcõ
ne credidit maria. Quid eniz tam
imp ꝙ ſpũſſanct⁹ ⁊ corp⁹. quid
tam inauditũ ꝙ virgo pregnans
ꝯtra legẽ. ꝯtra ꝯſuetudinem. ꝯtrã
pudoꝛẽ. cuius carioꝛ cura ẽ ṽgini.
Zacharias aũt nõ de impari cõ
dicõe: ſ3 de ſenili etate nõ credidit
Nam cõditio ꝯgruebat. Ex viro ⁊
femina ſolemnis eſt ꝑtus: nec in
credibile debet videri vbi nã ꝯcoꝛ
dat. Cũ enim etas nature ſit: non
natura etatis: fit plerũq̃ vt etas
impediat naturã Non eſt tñ irra
tionabile vt minoꝛ cedat cã maio
ri. ⁊ potioꝛ prerogatiua nãe vſum
inferioꝛis excludat etatis Huc ac
cedat ꝙ abrahã ⁊ ſara filiuz in ſe
nectute ſuſcepant ⁊ filius ſenectu
tis eſt. Qđ ſi ꝙ riſit ſara repreben
dit̃: iuſtius ꝯdemnat̃. qui nec oꝛa
culo credidit: nec exemplo. Mari
a aũt cũ dicit. Quõ fiet iſtud: q̄m
viꝝ non cognoui. nõ videt̃ dubi
taſſe de facto: ſ3 de facti q̃litate que
ſiſſe. Liq̃t em̃. ꝙ faciendũ eẽ credi
de rat. q̃ quõ fieret interrogauit.
Vñ ⁊ meruit audire. Beata q̃ cre
didiſti. Et vere beata q̃ ſacerdote p̃
ſtantioꝛ. Cũ ſacerdos negaſſet: ṽ
go correxit errorẽ. Nec miꝝ ſi dñs
redẽpturus mundũ opationẽ ſuã
inchoauit tunc a maria vt ꝑ quã
ſalus oĩbus pabatur: eadẽ p̃ma
fructũ ſalutis hauriret ex pigno
re. Et bene q̃ſiuit quõ fieret. Lege
rat enim ꝙ ṽgo generaret ſed nõ
legerat quemadmodũ virgo ge
neãret. Legerat vt dixit. ecce ṽgo
in vtero accipiet. quõ aũt accipe
ret: in euangelio primũ angelus
eſt locutus. Tu aũt.

Philippi et Jacobi.
Secdm iohem

nillo tēpore Dixit
ihs. d. s. Non turbet᷑ cor vr̄m. Cre
ditis in deū: et in me credite. Et reli
qua. Ome. beati aug.

Rigenda ē nobis fratres
ad deū maior intentio: vt
v̂ba scī euāgelij q̄ mō in
nr̄is auribꝰ sonuerūt: vtcūqꝫ mē
te cape possimꝰ Ait enim dn̄s. Nō
turbetur cor vr̄m: creditis in deū: et
in me credite. Ne mortē tanq̄ hoi
ti merent. et ideo turbarent᷑: ꝯsola
tur eos etiā se deū esse cōtestans.
Creditis inq̄t in deū: et in me credi
te. Consequēs ē enim vt si in deum
creditis: et in me credere dēatis. qđ
non eēt cōsequēs si xp̄s non eēt de
us. Sed q̊d est qđ seq̄tur. in domo
p̄ris mei mansiones multe sunt. ñ
qꝛ et sibi metuebant: vñ audire de
buerunt. Non turbet᷑ cor vestrū.
Quis enim eoꝝ non metueret: cū
petro dictū eēt. fidentiori atqꝫ pm
ptiori. non cantabit gallus donec
ter me neges. Tanq̄ ergo eēnt ab illo
perituri: merito turbabant᷑. Sꝫ cū
audiūt. in domo patris mei man
siones multe sunt. si quo minꝰ di
xissem vobis. qꝛ vado pare vobis lo
cū: a perturbacōe recreant᷑. certi ac
fidentes post pericula temptatio
num se apud deū cū xp̄o esse man
suros. qꝛ et si alius ē alio fortior. a
lius alio sapientior aliꝰ alio iusti
or. alius alio scīor: in domo patris
mei mā̄siones multe sunt. Nullꝰ
eorū alienabit᷑ ab illa domo. vbi
mansionem p̄ suo quisqꝫ accepturus
ē merito denariꝰ quidē ille eq̄
lis est oībus. quē p̄rfamilias eis
qui operati sunt in vinea: iubet dari
oībus: non in eo discernens q̄ mi
nus et q̄ amplius laborauit. quo
vtiqꝫ denario vita significat᷑ eterna
vbi amplius nemo viuit alio. qꝛ
viuendi non est diuersa in eterni
tate mensura ſꝫ multe mansiones
diuersas meritoꝝ in vna vita eter
na significāt dignitates. Alia enī
gloria solis. alia glā lune. aliaqꝫ
glia stellaꝝ. Stella enim a stella
dīt in claritate. sic et resurrcō mor
tuorū Tanq̄ stelle. scī diuersas
mansiones diuerse claritatis tan
q̄ in celo sortiunt᷑ in regno. sed pp
ter vnum denariū nullus separatur
a regno. atqꝫ ita deus erit omnia
in oībus: vt qm̄ deus caritas est
p caritatē fiat vt quod hn̄t singu
li cōe sit omnibus. Sic enim quis
qꝫ etiam hꝫ: cum amat in alīo qđ
ipē non hꝫ. Non erit itaqꝫ aliq̄ in
uidia imparis claritatis: qꝛ regn̄
bit in omnibus vna caritas. Pro
inde respuendi sunt a corde xp̄ia
no: qui putant ideo dictū multas
esse mansiones. qꝛ extra regnum
celoꝝ erit aliq̄d vbi beati maneāt
innocentes qui sine baptismo ex
hac vita emigrauūt. qꝛ sine illo in
regnū celoꝝ intrare non potuerūt.
Hec ergo fides non ē fides. qm̄ non ē
vera et catholica fides. Et si abiero
inq̄t et preparauero vobis locū: iterū
veniā et accipiā vos ad meipsū vt
vbi sū ego et vos sitis. Quomō va
dit et parat locū si iam mā̄siones

multe sunt: si quo minꝰ dixissꝫ. va
do parare. Aut si adhuc parandus ē:
cur nō merito dixissꝫ vado parare.
An iste māsiōes ꝗ sūt ⁊ parande sūt
Si quo minꝰ eēnt dixissꝫ vado pa
re. Et tn̄ ꝗꝛ ita sunt vt parande sunt.
non eas vadit parare sicut sunt. ſꝫ
si abierit ⁊ parauerit sic future sūt:
iterū veniēs accipiet eos ad seipsū
vt vbi ē ipse sint etiā ⁊ ipsi. Quō ꝑ
mansiones in domo prīs nō alie ſꝫ
ipse: sine dubio iā sunt sic parande
non sunt. ⁊ nondū sunt sic parande
sunt. Quō putamꝰ nisi etiā quō ꝓ
pheta predicat deū. ꝗꝛ fecit q̄ futu
ra sūt. Non enī ait. q̄ facturus est q̄
futura sūt sed q̄ fecit. Ergo ⁊ fec̄ ea
et facturus ē ea. Nā neqꝫ fcā sunt:
si ipse nō fecit. neqꝫ futura sunt: si
ipse nō fecerit. Fecit ꝑ ea predesti
nando. facturus ē operando. Sic disci
pulos qn̄ elegerit satis indicat eu
angeliū tunc vtiqꝫ qn̄ eos vocauit
⁊ tn̄ ait apl's. Elegit nos an̄ ꝯstitu
tiōem mundi. predestinando vtiqꝫ
nō vocando. Quos aūt predestinauit
illos ⁊ vocauit. Elegit p̄destinando
ante ꝯstitutiōem mundi. elegit vo
cando an̄ mundi ꝯsummatiōꝫ. Sic
⁊ mansiones preparauit ⁊ preparat:
nec alias ſꝫ q̄s preparauit has pre
parat. q̄ fecit q̄ futura sunt. quas p̄
parauit predestinando preparat ope
rando. Iā ꝑ sunt in predestinatiōe
Si q̄ minꝰ dixisset. ibo ⁊ parabo. i. pre
destinabo. Sꝫ ꝗꝛ nō sunt in operatio
ne. Et si abiero inq̄t ⁊ preparauero
vobis locū. iterū venio ⁊ accipiā vos
ad meipsū. Parat aūt mō māsio
nes i māsionibꝰ parando mansores

q̄ppe cū dixerit. in domo prīs mei
māsiones multe sūt. Quid putabi
mus eē domū dei n̄ templū dei. Qḋ
aūt sit interroget apl's ⁊ r̄ndeat.
Templū dei sctm̄ ē qḋ estis vos.
Hoc ē etiā regnū qḋ filiꝰ tradatu
rus ē patri. Vn̄ etiā apl'us. Initi
um xp̄s. deinde qui sunt xp̄i in p̄n
tia eꝰ. deinde finis cū tradiderit re
gnū deo ⁊ prī. i. quos redemit san
guine suo tradiderit etiā ꝯteplan
do patri suo. Hec ꝑ domus dei: hoc
templū dei. hoc regnū dei adhuc e
dificat. adhuc fabricatur. adhuc
paratur. In illo erunt māsiones sic
eas adhuc parat dn̄s. in illo iā sūt
sic predestinauit iā dn̄s. Sed q̄ḋ ē
qḋ vt prepararet abijt: cum ꝓfecto
nos ipōs preparet qḋ nō faciet si
reliquerit. Agnosco dn̄e vt possū.
Nimirū illud significās. ꝗꝛ vt pare̅
tur iste māsiones: viuere dꝫ iustꝰ
ex fide. Qui enī a dn̄o peregrinatur
opus hꝫ ex fide viuē. ꝗꝛ p hāc ad
speciem ꝯteplandā paratur. Bt̄i enī
mundo corde. qm̄ ipsi deū videbūt
⁊ fide mundat corda eorū. Illud i
euangelio. hoc in actibꝰ aplōꝝ le
git. Fides aūt q̄ eorū q̄ deum visuri
sunt q̄ diu peregrinant corda mun
dant. qḋ nō videt credit. Naꝫ si vi
des non ē fides. Credenti colligit me
ritū. videnti reddit premiū. Eat er
go dn̄s ⁊ paret locū. eat ne videa
tur. lateat vt credat. Tunc enī lo
cus paratur: si ex fide viuat. Credi
tus desideret: ne desideratꝰ habeatur
Desideriū dilcōis preparatio ē man
sionis. Nunc ē dilcīssimi vt q̄ntuꝫ
valemꝰ intelligamꝰ de verbis dn̄i

posterioribꝫ priora ⁊ de ꝯseq̄ntibꝫ
precedentia. in eo ꝙ audistis apo
stolo thome interrogāti esse rñsū.
Dixerat enī dñs cū de mansionibꝫ
loq̄retur: quas ⁊ dixit eē in domo
pr̄is sui. ⁊ ire se vt prepararet eas v
bi intellexim⁹: ⁊ esse iā mansiōes
ipsas in predestinacōe. ⁊ preparari
eas: cū eoꝝ q̄ ibi mansuri sūt ꝑ fi
dem corda mundant̄. qm̄ ipsa dei
dom⁹ ipsi sunt Et q̄d est aliud ma
nere in domo dei: ꝙ esse in ppl'o dei
cū ipse ppl's est in deo ⁊ de⁹ in eo.
Hoc vt prepararet dñs abijt vt cre
dendo in eū q̄ nō videt̄: ea q̄ in spē
sꝑ futura ē: nunc ꝑ fidē mansio ꝑ
paret̄. Propterea ḡ dixerat ⁊ si ab
iero ⁊ preparauero vobis locū: iterū
venio. ⁊ accipiā vos ad meipsū vt
vbi ego sū ⁊ vos sitis. ⁊ quo ego
vado scitis ⁊ viā scitis. Ad hec dic̄
ei thomas. dñe nescimus quo va
dis ⁊ quō possumus viā scire. V
trūq; illos dñs dixerat scire. vtrū
q; dixit iste nescire ⁊ locū quo itur
⁊ viam q̄ itur. Sz nescit ille menti
ri. Ergo isti sciebant. ⁊ se scire ne
sciebant. Cōuincat eos iā scire q̄d
se putant adhuc vsq; nescire. Dic̄
ei ihs. Ego sū via. veritas ⁊ vita.
Quid est frēs. Ecce audiuim⁹ dis
cipulū interrogantē. audiuim⁹ ⁊
mgr̄m docentē ⁊ nondū capimus
etiam post vocē sonantē sententiā
latitantē. Sed quid non possum⁹
cape. Nunq̄d poterant ei dicere a
pl'i eius cū quibꝫ loq̄batur. nesci
mus te. Proinde si eū sciebāt ⁊ vi
a ipse ē: viam sciebant. Si eū scie
bant: ⁊ veritas ipē est: veritatē sci
ebant. Si eū sciebant ⁊ vita ipse
est vitam sciebant: Ecce scire ꝯuic
ti sunt q̄d se scire nesciebāt. Quid
ḡ ⁊ nos in isto ſmone nō cepim⁹.
Quid putatis fratres mei nisi q̄a
dixit. ⁊ quo ego vado scitis: ⁊ viā
scitis. Ecce cognouim⁹ ꝙ sciebāt
viam. ꝙ sciebant ipsum qui est
via. Sz via est q̄ itur: nunquid vi
a est ⁊ quo itur. Vtrumq; autem
illos dixerat scire. ⁊ quo vadit et
viam. Opus ḡ eāt vt diceret. ego
sum via vt ondēderet eis. ꝙ eum sci
rent viam scire: quam putauerāt
se nescire. Quid aūt opus erat vt
diceret. ego sum via veritas ⁊ vita
cum via cognita qua iret: restaēt
nosse quo iret. nisi ꝙ ibat ad veri
tatē: ibat ad vitam. Ibat autē ad
seipsum ꝑ seipsū. Et nos quo im⁹
nisi ad ipsum. Et qua imus nisi ꝑ
ipsum. Ipse ḡ ad seipsum: ꝑ seip
sum: nos ad ipsū ꝑ ipsum: immo
vero ad p̄rem. ⁊ ipse ⁊ nos. Naz ⁊
de seipso alibi dicit. Ad patrē va
do. Et hoc loco ꝓpter nos. nemo in
quit venit ad p̄rem nisi ꝑ me. Ac
ꝑ hoc ⁊ ipse ꝑ seipsū: ⁊ ad seipsū
ad p̄rem ⁊ nos ꝑ ipsum ⁊ ad ipsū
⁊ ad p̄rem. Si cognouissetis me
inq̄t ⁊ p̄rem meum vtiq; cognouis
setis. Hoc est q̄d ait. nemo venit
ad p̄rem nisi ꝑ me. Deinde subiun
git. Et amodo cognoscetis eū ⁊ vi
distis eum. Sed philippus vn⁹ ex
apl'is quid audierit nō intelligēs
dñe inquit ondē nobis p̄rem ⁊ suf
ficit nobis. Cui dñs. Tanto inq̄t
tpe vobiscū sū ⁊ nō cognouistis
me. Philippe. qui videt me: videt

et patrem. Ecce increpat q̄ tanto tpe cū ipsis erat ⁊ nō ꝯgnoscebatur. Nōne ipse dixerat ⁊ quo ego vado scitis ⁊ viā scitis. ⁊ se nesciē dicētes: hoc eos scire ꝯuicerat: addendo atq; dicēdo. Ego sū via. veritas ⁊ vita. Quō nunc dicit. tanto tpe vobiscū sum ⁊ nō ꝯgnouistis me: cū pfecto ⁊ quo iret ⁊ viam scirent. nō ob aliud nisi q̄ ipsū vtiq; scirent. Sz facile ista soluit̄ q̄stio si dicam⁹ q̄ eū aliq̄ eoꝝ sciebant aliq̄ nesciebant. atq; in hijs qui nesciebāt ⁊ philipp⁹ erat. ⁊ quod ait. ⁊ quo ego vado scitis: ⁊ viam scitis: illis dixisse intelligat̄ q̄ sciebant. nō philippo cui dcm ē. tanto tpe vobiscū sum: ⁊ non cognouistis me philippe. Hijs ḡ qui filiū iaz nouerant etiā illud de pr̄e dcm est. ⁊ amō cognoscetis eū ⁊ vidistis eū. Dcm est em̄ ꝓpter oīmodā silitudinem q̄ illi cū pr̄e ē. ⁊ ideo amodo dicerent̄ nosse pr̄ez q̄ nouerant similem filiū. Ergo iam sciebant filiū. ⁊ si non oms. certe quidā eoꝝ q̄bus dr̄. Et quō vado scitis ⁊ viā scitis. Ipse em̄ ē via: ſ pr̄em nesciebant. Ideo audiunt. si cognouissetis me: ⁊ pr̄ez meū cognouissetis p me vtiq; ⁊ illū. alius em̄ ego sū. alius ille. Sz ne putarent dissilem. ⁊ amō cognoscetis eum inq̄t ⁊ vidistis eum Viderūt em̄ simillimū eius filiū: ſ ammonendi fuerant tlem etiam esse pr̄em: qualis ē filius quez videbant. Et ad hoc vz qd postea dr̄ philippo. q̄ me videt: videt ⁊ pr̄em non q̄ ipse sit pr̄ ⁊ filius qd in sa

belliamis: q̄ vocant̄ etiā pr̄ipassiani catholica fides damnat. ſ q̄ tā similes sint pr̄ ⁊ filius vt qui vnū norit: ambos nouerit. Solem⁹ em̄ de similib⁹ duob⁹ ita loq̄ eis. qui vnū illoꝝ vident: ⁊ q̄lis sit alius volunt nosse vt dicam⁹ Vidistis illū: istū vidistis. Sic ergo dcm est. qui videt me videt ⁊ pr̄em. nō q̄ ipse sit pr̄ qui filius. ſ q̄ ad patris similitudinez in nullo prsus discrepet filius Ideo mgr̄ discipulum arguebat. qm̄ cor postulantis videbat. tanq̄ em̄ melior esset pat̄ q̄ filius. sic philippus pr̄em nosse cupiebat. ⁊ ideo nec filium sciebat quo melius aliquid ēē credebat. Ad sensum hunc corrigendum dcm est. qui videt me vidz ⁊ pr̄em Quō tu dicis: ostende nobis patrem. Video quō tu dicas. Nō alteꝝ queris videre similem sed illum putas esse meliorem. Nō credis q̄ ego in pr̄e ⁊ pater in me ē. Cur in similibus distantiā cupis cernere. Cur inseparabiles sepatiz desideras nosse. Deinde nō ad solum philippū: sed ⁊ ad alios pluraliter loquit̄ Verba q̄ ego loquor vobis a memetipō non loquor: pr̄ aūt in me manens ipse facit opa Ergo ⁊ verba opa sunt. Plane ē ita. Nam pfecto qui ꝓximū loquēdo edificat: bonū opus opatur. Sz quid ē a memetipō non loquor: nī a meipso non sū qui loquor. Ei q̄ppe tribuit q̄ facit. de q̄ est ipse qui facit. Pr̄ em̄ de⁹ non ē de aliquo. filius aūt deus ē quidē pr̄i eq̄lis: sed de pr̄e deo. Ideo ille de⁹ sed non

de deo· ⁊ lumen:ſꝫ non de luīe· iſte
vero deꝰ de deo· lumen de luīe Ve
ſit· ꝗꝛ eq̄lis alter alteri vt tñ alter
ab altero· ideo non loq̄tur a ſemz
ipſo· ꝗꝛ non ē a ſeipſo· ⁊ ideo paṫ
ī illo manens facit opa ipſe· ꝗꝛ
ꝑ quē ⁊ cū quo facit non ē niſi ab
ipſo· Deniqꝫ adiūgit ⁊ dicit Non
creditis ꝗꝛ ego ī pr̄e ⁊ pr̄ ī me ē
Alioq̄n ꝓpter opa ipſa credite An
⁊ ſolus philippꝰ arguebaṫ· nunc
aūt non eū ibi ſolū fuiſſe q̄ eēt ar
guendus oñditur· Propṫ opa ī
q̄t ipſa credite· ꝗꝛ ego in pr̄e ⁊ pr̄
ī me ē· Neqꝫ eñ ſi ſepati eēmus:
inſepabiliter opari vlla rōe poſſe
mus· Sed q̄d eſt q̈d ſequiṫ Amen
amen dico vobis: q̄ credit in me:
opa q̄ ego facio ⁊ ipſe faciet ⁊ ma
iora hoꝝ faciet· ꝗꝛ ego ad pr̄ez va
do· ⁊ q̈dcunqꝫ petieritis ī nomie
meo hoc faciā· Ergo ⁊ illa maioꝛ̄
opa ſeipſū factuꝝ eſſe ꝓmiſit Nō
ſe extollat ſeruus ſup dn̄m: nec di
ſcipulus ſupra mgr̄m Maiora q̄̄
ipſe fecit dixit eſſe facturos: ſꝫ ī e
is: vel ꝑ eos ſe facientē nō ipſ̄ tan
q̄̄ ſemetipſis· Ei q̄ppe cantaṫ Dili
gam te dn̄e fortitudo mea· Sed q̄ſi
uit tandem iſta maiora· An forte
ꝗꝛ egros ipſis transeuntibꝰ: etiaꝫ
eoꝝ vmbra ſanabat· Maius ē ei
vt ſanet vmbra q̄̄ fimbria· Illud
ꝑ ſe· hoc ꝑ ipſos ſꝫ vtrūqꝫ ꝑ ſe Ve
rumtñ q̄ñ iſta dicebat: verboꝝ ſu
oꝝ opa ꝯmendabat· Sic eñ dixe
rat· Verba q̄ ego loquor vobis a
memetipſo nō loquor· pr̄ autē ī
me manēs faċ opa ipſe Que opa
tunc dicebāt: ñ verba q̄ loq̄baṫ·

Audiebant ⁊ credebāt illi: ⁊ eorū
dem verboꝝ fructꝰ erat fides illoꝝ
Verumtñ euangeliſātibꝰ diſcipu
lis non tā pauci q̄̄ illi erant: ſꝫ gē
tes etiā crediderūt· Hec ſūt ſine du
bitatiōe maiora· Nec tñ ait· maio
ra hoꝝ facietis vt ſolos aplꝯos eos
putaremꝰ eſſe facturos ſꝫ q̄ credit
in me inq̄t opa q̄ ego facio ⁊ ipſe
faciz ⁊ maiora hoꝝ faciet Ita ne q̄
cunqꝫ credit ī xp̄m facit q̄ xp̄s ṫ
maiora q̄̄ xp̄s Si ergo q̄ credit fa
ciet: nō credit vtiqꝫ q̄ non faciet·
ſicuti ē illud· q̄ diligit me manda
ta mea cuſtodit· vnde ꝓfecto q̄ nō
cuſtodit nō diligit Quid ē hoc fra
tres· Nun q̄d inter credētes ī xp̄z
non ē ꝯputandꝰ qui nō fecerit ma
iora q̄̄ xp̄s· Nudū ē· abſurdū eſt
ferri non p̄t· non toleraṫ niſi intel
ligaṫ· Aplm̄ ḡ audiamꝰ· Credēti
inq̄t ī eū qui iuſtificat impiū· de
putaṫ fides eiꝰ ad iuſticiā In hoc
ope facimus opa xp̄i ꝗꝛ ⁊ ipſum
credere in xp̄o opꝰ ē xp̄i· Hoc opa
tur ī nobis non vtiqꝫ ſine nobis
Audi ḡ iam ⁊ intellige Qui credit
ī me opa q̄ ego facio ⁊ ipſe faci
et· Prius ego facio· deīde ipſe fa
ciet· ꝗꝛ facio vt faciat Que opa ni
ſi vt ex impio iuſtꝰ fiat· Et maio
ra hoꝝ faciet· Quoꝝ obſecro· Nū
q̄d naz oim̄ opeꝝ xp̄i maiora faci
et: q̄ cū timore ⁊ tremore ſuā ipſiꝰ
ſalutē opaṫ· q̈d vtiqꝫ ī illo ⁊ ſine
illo xp̄s opaṫ· Proꝛſus maiꝰ hoc
eē dixerim q̄̄ eſt celuz ⁊ terra· ⁊ q̄
cunqꝫ cernunṫ ī celo ⁊ in terra· Et
celū eñ ⁊ terra tn̄ſibit· p̄deſtina
toꝝ aūt ꝟ eoꝝ quos p̄ſcit ſalꝰ ⁊

iustificatō pmanebit In illꝭ tantū
opa dei. in hijs āt est etiā ymago
dei. Sꝫ ī celis sedēs. dñationes. pñ
cipatꝰ. ptātes. archāgeli. angeli
opa sūt xpi. Nūquid hijs opibꝰ
maiora faciet. q̄ opante ī se xpō.
coopat̄ eternā salutē ac iustifica
tiōez suā. Nō hic audeo p̄cipitarē
sententiā. intelligat q̄ p̄t Judicet q̄
pōt. vtꝝ maiꝰ sit iustos creare. q̄
ipios iustificare. Certe ei si eq̄lis
vtrūqꝫ potētie hoc maioris est mie
Hoc ei magnū pietatis sacramē
tū qđ manifestatū ē ī carne. iusti
ficatū ī spū. apparuit āgelis. p̄di
catū est in gētibꝰ. creditū est ī mū
do. assumptū est in gloia. Restat
inq̄rere. quō accipiēduz sit. qđ cū
qꝫ petieritis in noie meo. hoc faciā
Magnā spem dñs pmisit suis orā
tibꝰ dicens. qr ego ad p̄rem vado
ꝛ qđ cumqꝫ petieritis in noie meo.
hoc faciā. Sic ergo perexit ad p̄rem vt
ñ relinq̄ret indigētes. ſꝫ exaudiret
petētes. Sꝫ q̄d est. qđ cumqꝫ petie
ritis. cum videamꝰ plerūqꝫ fideles
eiꝰ petere. ꝛ nō accipe. An forte ꝓp
terea qr male petūt. Nā enī nos de
lectāt mala. ꝛ nō delectāt bona. ro
gāre debemꝰ pociꝰ deū. vt delectent
bona. q̄ vt concedātur mala Quō
ergo intelligēdū est. qđ cumqꝫ pe
tieritis hoc faciā. si deꝰ aliqua petē
tibꝰ fidelibꝰ etiam ꝯsulendo nō fa
cit. An forte solis aplis dictuz de
bemꝰ accipe. Absit. Nūquid ei in
eū soli apli crediderūt. Ad eos ita
qꝫ loq̄batur dicēdo. q̄ credit i me.
in quibꝰ eo donāte etiā nos sumꝰ.
q̄ vtiqꝫ nō qđ cumqꝫ petierimꝰ ac

cipimꝰ. Ipōs quoqꝫ btīssimos si co
gitemꝰ aplos. inueniemꝰ eum qui
plus oībus laborauit. nō aūt ipē
ſꝫ grā dei cū illo. ter dñm rogasse.
vt ab eo discederet angelꝰ satha
ne. nec tñ qđ rogauerat accepisse
Euigila hō fidelis. ꝛ vigilant audi
qđ illic positū est in noie meo Ip
sum enī qđ cumqꝫ. nō ait vtcūqꝫ.
ſꝫ in noie meo Quis pmisit ergo tam
magnū beneficiū. Qui vocat̄ xp̄c
ihesus Xp̄c significat regē. ihesus
significat saluatorē. Nō itaqꝫ sal
uos nos faciet quicūqꝫ rex. ſꝫ rex
saluator Ac p hoc qđ cumqꝫ petiꝰ
aduersus vtilitatē salutis. ñ petimꝰ
ī noie saluatoris. Et tñ ipse salua
tor est. ñ solū qñ facit qđ petimꝰ.
verū etiā qñ nō facit. qm̄ qđ videt
peti contra salutē. non faciēdo pociꝰ
se exhibz saluatorē. Qua ꝓpt̄. qñ
volumꝰ vt faciat qđ cumqꝫ petimꝰ.
ñ vtcumqꝫ: ſꝫ in noie eius petamꝰ
hoc est in noie saluatoris petamꝰ
Nō ergo contra salutē nrām petamꝰ
Qđ si fecerit. ñ vt saluator facit. qđ
est nomē eiꝰ fidelibꝰ eius Est q̄ppe
impijs ꝛ dānator. q̄ dignat̄ fideli
bus esse saluator. Qui ergo credit in
eū. quodcūqꝫ petierit in eo noie.
qđ est illis q̄ credūt in eū hoc facit
qm̄ hoc sicut saluator facit. Si āt
qui in eū credit. aliq̄d p ignorāti
am cōtra salutē suam petit. nō in
noie saluatoris petit. qr saluator
eius nō erit. si qđ eius salutē impe
dit fecerit. Vnde tūc expedit pociꝰ.
vt nō faciat. ꝓpter qđ inuocatur
Propterea nō solū saluator. ſꝫ etiā
magister bonꝰ vt faciat qđ cumqꝫ

petierim⁹. in ipa oõe quã nobis dedit. docuit q̃d petam⁹ vt etiã sic intelligam⁹. non petere nos in noie mgr̄i qd petim⁹ p̄ter regulã ipsi⁹ magisterij. Sane q̃dam q̄uis in noie eius petim⁹ .i. ƀm saluatorē et ƀm mgr̄m petam⁹. nõ tunc qd petim⁹ facit: ƀ tñ facit. Neq3 enĩ qr a illud petim⁹ vt veniat r̄gnũ tuũ propterea nõ facit qd petim⁹. qr nõ stati cũ illo in et̄nitate regn̄im⁹ differt̄ eni3 qd petim⁹. nõ negat̄ Verũptñ orantes tamq̄ seminã tes. ñ deficiam⁹. t̄pe enĩ p̄prio metem⁹ Et sic petam⁹ qñ bene petim⁹ vt nõ faciat. qd nõ bene petim⁹. qr a ad hoc p̄tinet. qd in eadē oõo ne dñica dicim⁹. ne nos inferãs in temptacõem. Neq3 enĩ parua est temptatio. si ɔtra tuã sit cãm tua postulatio. Tu

Inuẽtionis sancte crucis. Scd̄m Johem

In illo tēpe Erat homo ex phariseis nicodem⁹ noie. p̄nceps iudeoꝝ. Hic venit ad ih̄m nocte. a dic̄ ei. Rabbi: scim⁹ qr a deo venisti mgr̄. Et reliq.

Omel̄ beati Augustini.

Nicodem⁹ ex hijs erãt. q̃ crediderãt in noie ih̄u. videntes signa a p̄digia q̃ faciebat Sup̄ius ei euãgelista hoc dixerat. Cũ esset ih̄s ihero solimis in pascha in die festo. multi crediderũt in nomie ei⁹ Quare crediderũt. Sequit̄ a dicit Videntes signa q̃ faciebat. Et de nicodemo q̃d dicit. Erat hõ ex phariseis nicodem⁹ noie p̄nceps iudeoꝝ Venit ad eũ nocte a ait. Rabbi: scim⁹ qr a deo venisti mgr̄ Et iste ḡ crediderat in nomie ei⁹. Et ipse vñ crediderat. Sequit̄ a dicit. Nemo ei p̄t hec signa facere q̃ tu facis. nisi fuerit de⁹ cũ eo Si ḡgo iste nicodem⁹ de ill̄ multis erat. q̃ crediderãt in noie ei⁹. iam in isto nicodemo attēdamus. q̃re se ih̄s nõ credebat eis. Respõdit ihesus a dixit ei. Amē amē dico tibi. nisi q̃s natus fuerit denuo. nõ p̃ot videre regnũ dei. Ipsis ergo se credit ih̄s. q̃ nati fuerit denuo. Ecce illi crediderãt in eũ. a ih̄s nõ se credebat eis. Tales sũt oẽs cathecumi. Ipsi iã credũt in noie xp̄i. ƀ ihesus nõ se credit eis. Intēdat a intelligat caritas vestra. Si dixeri⁹ cathecumino Credis in xp̄m. r̄ndet credo. a sig̃t se. Iã crucem xp̄i portat in fronte. a nõ erubescit de cruce dñi sui. Ecce credidit in noie ei⁹ Interrogem⁹ eum. Mãducas carnē filij hominis. et bibis sãguinē filij hois. Nescit q̃d dicim⁹. qr ih̄s nõ se credidit ei. Cũ ḡ ex illo nũo esset nicodem⁹. venit ad ih̄m. sed nocte venit. Et forte hoc ad rē p̄tinet Ad dñm venit. a nocte venit. Ad lucē venit. a in tenebris venit. Renati aũt ex aqua a spũ. quid audiũt a scõ ap̄lo. Fuistis ei aliqñ tenebre. ñc autē lux i dño vt filij lucis ambulate. Et iterũ. Nos q̃ diei sumũs. sobrij sim⁹. Qui ergo renati sunt. noctis fuerũt. a diei sũt. tenebre fuerũt. a lumē sunt. Iã credit se ih̄s illis. a nõ nocte veniũt ad ihesum sicut nicodem⁹. nõ in tenebris querũt diem. Tales enĩ iam

ꝯfitentur eũ Accedit ad illos ihũs facit i illis salutẽ. qꝛ ipse dixit. Nisi qs mãducauerit carnẽ meã. ⁊ biberit sãguinẽ meũ. non hẽbit vitã i se. Et qꝛ signũ crucis hñt in frõte cathecumini. iã de domo mĝna sunt. ſ fiãt ex seruis filij. Nõ eñ nihil sunt. qꝛ iã ad domũ magnã ptinẽt. Qñ autẽ mãna mãducabat pplˢ israhel. Cũ trãsissꝫ mare rubꝝ Mare aũt rubꝝ quid significet audi aplm. Nolo eñ vos ignorare fratres. qm pr̃es nostri oẽs sub nube fuerũt ⁊ oẽs mare trãsierũt Vt q̊d transierũt mař. Quasi q̃reres ab illo secutꝰ ait. Et omes p moysen baptisati sũt in nube ⁊ in mar. Si ẽgo figura maris tantũ valet. species baptismi q̃tũ valebit. Si q̊d gestũ ẽ in figura traiectũ populũ ad mãna pduxit. q̊d exhibebit xp̃c in veritate baptismi sui. traiecto p eũ pp̃lo suo. Per baptismũ suũ traijcit oẽs credẽtes. occisis oĩbus peccatis. tanq̃ hostibꝰ ꝯseq̃ntibꝰ. sicut in illo mari oẽs egipcij pierũt Quo traicit frẽs mei. q̊ traijcit p baptismũ ihesus. cuiꝰ figuram tũc gerebat moyses. q̊ p mare traijciebat. Quo traijciebat. Ad mãna Quid est mãna. Ego sũ inq̊t panis viuꝰ qui de celo descẽdi Mãna accipiũt fideles. iã traiecti p mare rubꝝ. Quare rubꝝ mare. Jam mař. quare rubꝝ. Significabat mare illud rubꝝ. baptismũ xp̃i Vnde rubet baptismꝰ xp̃i. nisi sanguine xp̃i ꝯsecratꝰ Quo ẽgo perducit credentes ⁊ baptisatos. ad mãna. Ecce dico mãna. Notuꝫ est

q̊d acceperint iudei. pplˢ ille isrl. notũ est q̊d eis pluisset deus de celo. ⁊ nesciũt cathecumini. q̊d acciptũt de mẽsa xp̃i. Erubescãt ergo qꝛ nesciũt. trãseant p mare rubꝝ. mãducẽt mãna vt q̃o crediderũt in noĩe ihesu. sic se illi credat ihũs. Ideo intẽdite frẽs. q̊d respõdeat iste q̃ nocte venit ad ihm Quis ad ihm venerit. tñ qꝛ nocte venit. adhuc de tenebris carnis sue loq̃tur. Nõ itelligit q̊d audit a dño. nõ intelligit q̊d audit a luce. que illũinat oẽm hoiem venientẽ in hũc mundũ. Jam ei dñs dixit. nisi q̊s natꝰ fuerit denuo. nõ videbit regnũ dei Dicit ad euꝫ nicodemꝰ Quõ p̃t hõ nasci cũ sit senex Xp̃c ei loquit̃. ⁊ ille carnẽ sapit. Carnẽ suã sapit. qꝛ carnẽ xp̃i nõdum sapit Cũ eñ dixisset dñs ihesus. nisi q̊s mãducauerit carnẽ meã. ⁊ biberit sãguinẽ meũ. non hẽbit in se vitã. scandalisati sũt quidã. qui eũ seq̃bantur. ⁊ dixerũt ad semetipõs Durꝰ est hic sermo. q̊s potest eũ audiẽ Putabãt eñ hoc dicere ihesũ. q̊d eũ possent cõcisum sicut agnũ coquere ⁊ mãducare Abhorrẽtes a verbis eius recesserũt. ⁊ ampliꝰ euꝫ secuti nõ sunt. Sic euãgelista loquit̃ Et dominꝰ ipse remãsit cuꝫ duodecĩ. Et illi ad eũ. Dñe: ecce illi dimiserũt te. Et ille. Nũquid ⁊ vos vultis abire. ostẽdere volẽs. quia ipe illis erat necessariꝰ. nõ illi cristo erãt necessarij. ne quis terreat cristũ quãdo dicitur. vt sit xp̃ianus. quasi beatior erit cristꝰ. si tu fueris cristianꝰ. Bonum est tibi.

vt sis xp̄ianꝰ Nã si nõ fueris. ma
lũ xp̄o non erit Audi vocẽ psalmi
Dixi dño deus meꝰ es tu: qm̃ bono
rum meoꝝ nõ eges. Jdeo dñs deꝰ
meꝰ es tu: quoniã nõ meoꝝ eges
bonoruꝫ. Si fueris sine deo. minor
eris. si fueris cũ deo. maior deꝰ nõ
erit. Non ex te maior ille: ȝ tu sine
illo minor. Cresce ẽgo in illo. Noli
te subtrĩhere. vt quasi ille deficiat
si recesseris. Reficeris si accesseris
deficies si rẽcessels Jnteger manet
te accedẽte. integer manet te cadẽ
te. Cũ ergo dixisset discipulis. nũ
q̃d ꝛ vos vultis abire. rñdit petrꝰ
petra illa voce oim. dñe: ad quem
ibimꝰ. Verba vite eterne habes
Bene sapuit in ore ipsiꝰ caro dñi.
dñs autẽ exposuit eis ꝛ dixit Spi
ritꝰ est qui viuificat. Cũ dixissꝫ. ni
si quis mãducauerit carnẽ meã ꝛ
biberit sanguinẽ meũ. nõ habebit
in se vitaꝫ. ne carnalit̃ intelligerẽt
spũs est inquit q̃ viuificat. caro
autẽ nihil ꝓdest Verba que locu
tus sũ vobis. spũs est ꝛ vita. Hũc
spũm ꝛ hanc vitam nõ sapiebat
iste nicodemꝰ. q̃ nocte venerat ad
ihesũ Ait ei ihesus Nisi quis natꝰ
fuerit denuo. nõ videbit regnũ dei
Et ille carnẽ suam sapiẽs. in cuiꝰ
ore nõdũ sapiebat xp̄i caro. quõ
inq̃t põt homo nasci cũ sit senex.
Nũquid potest in ventrẽ matris
sue iterũ introire ꝛ nasci. Nõ noue
rat iste nisi vnam natiuitatẽ. ex a
dam ꝛ eua. ex deo ꝛ ecclesia nõdũ
nouerat. Nõ nouerat nisi eos pa
rentes qui generãt ad mortẽ. nõ
duꝫ nouerat eos parẽtes. qui ge
nerãt ad vitam. Nõ nouerat nisi
eos pentes qui generãt successu
ros. nõdũ nouerat eos. qui semp
viuẽtes. generãt pmãsuros. Cuꝫ
ẽgo sint due natiuitates ille vnã in
telligebat. Vna est de terra. alia
de celo Vna ẽ de carne. alia de spũ
sãcto. vna est de mortalitate. alia
de eternitate. Vna est de masculo ꝛ
femĩa. alia de deo ꝛ ecclesia. Sꝫ ipe
due singule sũt. nec illa potest rẽpe
ti nec ista. Recte intellexit nicode
mus natiuitatẽ carnis. Sꝫ ꝛ tu in
telligito natiuitatẽ spiritus. quõ
intellexit nicodemꝰ natiuitatẽ car
nis Quid nicodemꝰ intellexit. Nũ
quid potest homo denuo ĩ vẽtrẽ
matris sue ĩtrare ꝛ nasci. Sic qui
cũq3 dixerit tibi. vt spũaliter iterũ
nascaris. responde q̃d dixit nicode
mus. Nũquid potest homo iterũ
in vẽtrẽ matris sue intrare ꝛ na
sci. Jam natꝰ suꝫ de adam. nõ me
potest iterũ generare adam Jam
natus sum de xp̄o. non me põt ite
rũ generare xp̄c. Quõ vterus nõ
potest rẽpeti. sic nec baptismꝰ Qui
nascit̃ de ecclesia catholica. tanq̃
de sara nascit̃ de libera nascit̃ Qui
nascit̃ de heresi. tanq̃ de ãcilla na
scit̃: ȝ ex semie abrahe. Animad
uertat caritas vestra magnũ sac̃
mẽtũ Testatur deꝰ ꝛ dicit Ego sũ
deꝰ abraham. ꝛ deꝰ ysaac. ꝛ deꝰ ia
cob. Jn istis tribꝰ inuenimꝰ pare
re liberas. parere ꝛ ãcillas Jnueni
mus ibi ꝛ ptus ancillarũ. inueni
mus ibi ꝛ ptus liberarũ Jntelligi
mus autẽ rem miraꝫ in istis ptu
bus. id est in istis fetibꝰ. in hijs

gn̄ationibꝰ liberāꝝ et ancillaꝝ. q̄tuor scȝ genera hoīm. ī quibꝰ quatuor generibus ꝯplec̄t figura totiꝰ futuri p̄p̄li xp̄iani. vt nō sit mirū. q̄d in illis tribꝰ dictū est. ego sum deꝰ abrahā. ⁊ deꝰ ysaac. ⁊ deus iacob. Jn oībus enim xp̄ianis frēs intēdite. aut p malos nascitur boni. aut p bonos nascunt̄ mali. aut p bonos boni. aut p malos mali Ampliꝰ istis q̄tuor generibꝰ n̄ potestis inuenire. Que iterū repetam. aduertite. retinete. excutite corda vestra. nolite pigri eē. capite. ne capiamini. Quō quatuor sūt generā oīm cristianoꝝ. Aut p bonos nascūtur boni. aut p malos nascunt̄ mali. aut p bonos mali. aut p malos boni. Puto ꝙ planū est. Per bonos boni. si ⁊ q̄ baptisant boni sunt. et q̄ baptisant̄ recte credūt. ⁊ in mēbris xp̄i recte numerātur Per malos mali. si ⁊ q̄ baptisāt mali sūt. ⁊ qui baptisātur. dupli ci corde accedūt ad deū. ⁊ nō tenē tes mores quos audiūt in ecc̄ia. vt nō ibi sint palea: ȝ frumentū Q̄ꝝ ei multi sūt. nouit caritas vestra. Per malos boni. si aliq̄ñdo baptisat adulter. ⁊ q̄ baptisatur iustificat̄. Per bonos mali. nisi aliq̄ñ q̄ baptisāt sancti sūt. ⁊ q̄ baptisantur tenere vias dn̄i nolunt. Puto frēs notū esse in ecclesia. ⁊ quotidianis exēplis manifestari ea q̄ dicimꝰ Sed ī prioribꝰ nostris patribus ea cōsideremꝰ. quia habuerūt ⁊ illi ista q̄tuor genera. Per bonos boni. ananias paulū baptisauit. Quid p malos. Mali. dic apl's Quosdā p̄dicatores euāgelij. quos dicit nō caste annūciaē solere euāgeliuȝ. quos tolerat in societate xp̄iana ⁊ dicit Quid enī dū omnimō siue occasiōe. siue veritate xp̄c annūciet̄. ⁊ in hoc gaudeo Nunq̄d maliuolꝰ erat ⁊ de alieno malo gaudebat. Sȝ quia ⁊ p malos veꝝ p̄dicabat̄. ⁊ p maloꝝ ora xp̄c annūciabat̄. si q̄s isti huiꝰ sites baptisabāt. mali malos baptisabāt. Si q̄s isti baptisabāt. de q̄libꝰ dn̄s dicit. que dicūt facite. que aūt faciūt: facere nolite. mali bonos baptisāt. Boni malos baptisant. q̄uō a philippo scō. symon magꝰ baptisatꝰ est. Nō ergo sūt ista q̄tuor generā frēs mei. Ecce iterū ea repeto. Tenete illa. nūate illa. aduertite illa. Cauete q̄ mala sūt. tenete q̄ bona sunt. Per bonos boni nascūt̄. cū p scōs sancti baptisant̄. Per malos mali. cū ⁊ qui baptisāt ⁊ q̄ baptisant̄. iniq̄ ⁊ impie viuūt. Per malos boni. cū mali sūt q̄ baptisant. et boni q̄ baptisant̄. Per bonos mali. cū boni sūt q̄ baptisant. ⁊ mali q̄ baptisant̄ Regn̄atio spiritalis vna est. sicut geneātio carnal' vna est. Et q̄d nicodemus dn̄o ait. veꝝ dixit. ꝙ nō p̄t homo cū sit senex. redire rursus in vterū m̄ris sue ⁊ nasci Jlle q̄deȝ dixit. ꝙ homo cū sit senex non p̄t quasi ⁊ si īfans eēt. possȝ Omnino enīȝ nō potest. siue recēs ab vtero siue annosa iam etate. redire rursus in matna viscerā. ⁊ nasci. Sȝ sicut ad natiuitatē carnalē valēt muliebria viscerā ad semel pariendū

fic ad natiuitatē spūalem valet vi
scera ecclie. vt semel q̄sq3 baptiset.
Proptēa ne q̄s forte dicat. s3 iste
in heresi natꝰ est. ⁊ iste in scismate
natus est. āputata sunt oia. si me
ministis q̄ vobis disputata sūt. de
tribꝰ pr̄ibus nostris. quoꝝ deꝰ di
ci voluit. nō qꝛ soli erāt. s3 qꝛ in so
lis expleta est integritas significā
di populi futuri. Dicit dn̄s nichode
mo ⁊ exponit ei Amen amē dico ti
bi. nisi q̄s renatꝰ fuerit ex aqua ⁊
spiritu. nō potest introire in regnū
dei. Tu inquit carnalē gn̄atiōem
intelligis cū dicis. nūquid pōt ho
mo redire in viscera matris sue. ex
aqua ⁊ spiritu oportet vt nascat̄.
ꝓpter regnū dei. Si propter heredi
tatē patris hominis tempalē nasci
tur. nascatur ex visceribꝰ matris
carnalis. propter hereditatē pr̄is
dei sempiternā. nascatur ex visceri
bus ecclesie. Generat p vxorē pa
ter filiū. moriturꝰ successuꝝ. gene
rat deꝰ de ecclesia filios. non succes
suros: s3 secū mansuros. Et sequit̄
Qd natū est de carne: caro est. ⁊
qd natum est de spiritu spūs est.
Spiritaliter ergo nascimur. ⁊ in spū
nascimur verbo. ⁊ in sacramento
adest spūs vt nascamur. Sp̄s in
uisibiliter adest vnde nasceris. qꝛ ⁊
tu inuisibiliter nasceris Seq̄tur enī
⁊ dicit. Nō mireris. quia dixi tibi
oportet vos nasci denuo. Spūs vbi
vult spirat. ⁊ vocē eius audis. ⁊
nescis vnde veniat. ⁊ quo vadat.
Nemo videt spiritū. Et quō audi
mus vocē spūs. Sonat psalmꝰ.
vox est spiritꝰ. sonat ꝓphetia. vox
est spiritus. sonat sermo diuinꝰ
vox est spūs Vocem eiꝰ audis ⁊
nescis vn̄ veniat ⁊ quo vadat. S3
si nascaris ⁊ tu de spū. hoc eis vt il
le q̄ nō est natꝰ adhuc de spū. ne
sciat de te vnde venias ⁊ quo eas.
Hoc enī secutꝰ ait Sic est ois qui
natꝰ est ex spiritu. Rn̄dit nicodeꝰ
⁊ dixit ei. Quō pn̄t hec fieri. Et re
uera carnaliter intelligebat In illo
fiebat qd dixerat dn̄s Vocē spi
ritus audiebat. ⁊ nesciebat vn̄ ve
nerat ⁊ quo ibat. Rn̄dit ihesus ⁊
dixit ei. Tu es magister in isrl̄. et
hec ignoras. O frēs. Quid puta
mus. Dn̄m huic mgr̄o iudeoꝝ q̄
si insultarē voluisse. Nouerat dn̄s
q̄d agebat Volebat illū nasci ex
spū Nemo ex spiritu nascitur nisi
hūilis fuerit qꝛ ipsa hūilitas facit
nos nasci de spiritu. qm̄ prope est
dn̄s ob tritis corde. Ille magiste
rio inflatꝰ erat. ⁊ alicuius mome
ti sibi esse videbat̄. qꝛ doctor erat
iudeorū. Deponit ei superbiam vt
posset nasci de spiritu. Insultat q̄
si indocto. nō quia superior videri
vult dn̄s. Quid magnū. deus ad
hominē: veritas ad mēdaciū. Ma
ior xp̄c. q̄ nichodemꝰ dici debet. di
ci pōt. Cogitandū est si diceret ma
ior xp̄c q̄ angeli. ridendum erat In
cōpabiliter enī maior ōni creatu
ra. p quē facta est ōnis creatura.
Sed exagitat supbiā hois. Tu es
magister i israhel ⁊ hec ignoas.
Tamq̄ dicens. ecce nichil nosti
pn̄ceps supbus. Nascere ex spiri
ritu. Si enī natus fueis ex spiritu
vias dei tenebis vt hūilitatē xp̄i

ſequaris. Sic enī alt9 eſt ſup om
nes āgelos. qui cū in forma dei eſ
ſet. non rapinā arbitrat9 eſt eſſe
ſe equalē deo: ſ; ſemetipz exinani
uit. formā ſerui accipiēs. in ſimili
tudine hoim fact9. ⁊ hītu inuētus
vt hō. Humiliauit ſemetipm. fact9
obediēs vſq; ad mortē. Et ne tibi
mortis gen9 aliq̄d placeat. mortē
aūt crucis Pēdebat ⁊ inſultabāt
vide cruce deſcēdere poteāt: ſ; diffe
rebat. vt de ſepulchro reſurgēt.
Pertulit ſupbos ſuos dn̄s. medi
cus egrotos. Si hoc ille. q̄d illi q̄s
optet naſci ex ſpū: ſi hoc ille ver9
mgr̄ in celo. nō hoim tantū: ſ; ⁊ an
geloꝝ. Si enī docti ſunt āgeli. ver
bo dei docti ſūt. Si v̄bo dei docti ſūt.
q̄rite vnde docti ſūt. ⁊ inuenietis In
pn̄cipio erat verbū. ⁊ verbū erat
apud deū. ⁊ de9 erat verbū. Tolli
te hoī ceruix: ſ; aſpera ⁊ dura. ⁊ fit
leuis ceruix ad portādū iugū dn̄i
de quo dicit Iugum meū leue eſt
⁊ ſarcina mea leuis. Et ſequit̄. Si
terrena dixi vobis ⁊ non creditis.
q̄uo ſi dixero vobis celeſtia crede
tis. Que t̄rena dixit frēs. Niſi q̄s
renat9 fuerit denuo. terrenū eſt.
Sp̄s vbi vult ſpirat. ⁊ vocem ei9
audis. ⁊ neſcis vnde veniat. aut
quo eat. terrenū eſt. Si enī de iſto
vento diceret ſicut nōnulli intelle
xerūt. cū quereret ab eis. q̄d ter
renū dixerit dn̄s cum ait. ſi t̄rena
dixi vobis ⁊ nō creditis. q̄uo ſi cele
ſtia dixero credetis. Cū ergo que
reretur a quibuſdā. quid terrenū
dixerit dn̄s. anguſtias paſſi dixe
rūt. q̄d ait. ſp̄us vbi vult ſpirat.
⁊ vocē eius audis. ⁊ nō ſis vn̄ de ve
niat. ⁊ quo eat. de vento iſto dixit
Quid enī noiauit terrenū. Loque
batur de generatiōe ſpiritali. ſecu
tus ait. Sic ⁊ ōnis qui nat9 eſt ex
ſpiritu. Deinde frēs. quis noſtrū
nō videat. verbi gr̄a auſtꝝ euntē
a meridie ad aquilonē. aut aliū
venientem ab oriente ad occidentē
Quo ergo neſcim9 vnde veniat ⁊
quo eat. Quid ēgo dixit terrenū.
q̄d non credebāt hoies. An illud
q̄d de templo reſuſcitādo dixeāt.
Corpus enī ſuum de terra accepe
rat. ⁊ ipam terraz parabat ſuſci
tare. nō ei creditū eſt terrā ſuſcita
turo. Si terrena inq̄t dixi vobis. ⁊
nō credetis. q̄uo ſi dixero vobis ce
leſtia creditis. hoc ē ſi nō creditis
q2 tēplū poſſum ſuſcitaē deiectū a
vobis. q̄uo credetis. q2 p ſp̄m poſ
ſint hoies regn̄ari. Et ſequit̄. Ne
mo aſcēdit in celū. niſi qui de celo
deſcēdit. filius hoīs qui eſt in celo
Ecce hic erat. ⁊ ī celo erat. Hic eāt
carne. in celo erat diuītate. immo
vbiq; diuītate. nat9 de matre. nō
recedēs de patre. Due natiuitates
xp̄i intelligūtur. vna diuina. alte
ra hūana vna p quā efficeremur
altera p quā reficēmur. ambe mi
rabiles Illa ſine mr̄e. iſta ſine p̄re
Sed q2 de adam corp9 acceperat. q2
maria de adam ipmq; corp9 ſuſci
taturus erat. terrenū quiddā dix
eāt. ſoluite templū hoc. ⁊ in trib9
dieb9 ſuſcitabo illud. Celeſte aūt
quiddā dixit. niſi quis renat9 fue
rit ex aqua ⁊ ſpiritu. non videbit
regnū dei. Eia fratres. De9 voluit

esse fili⁹ hoīs. Hoīes voluit esse fili
os dei. Ipse descēdit ꝓpter nos. nos
ascendam⁹ ꝓpter ipm̄. Solus enī
descēdit ⁊ ascendit. qꝛ hoc ait. Ne
mo ascēdit in celū. nisi qui de celo
descendit. Non ergo ascensuri sunt in
celū: quos facit filios dei. Ascēsuri
plane. Hec eni nobis ꝓmissio est.
erūt equales angelis dei. Quo ergo
nemo ascēdit. nisi q̄ descendit. Quia
vn⁹ descendit. vn⁹ ascendit. Quid
de ceteris. Quid intelligēdū. nisi
quia membra eius erūt. vt vnus
ascēdat. Propterea sequitur. Ne
mo ascendit in celū. nisi q̄ de celo
descendit. filius hoīs qui est ī celo
Mira res. Quia ⁊ hic erat. ⁊ ī celo:
tales fecit discipulos suos. Paulū
apostolū audi dicētem. Nostra au
tem cōuersatio in celis est. Si hō
paulus apostol⁹ ambulabat car
ne in terra. ⁊ cōuersabatur in celo.
de⁹ celi ⁊ terre nō poterat esse ⁊ in
celo ⁊ in terra. Si ergo nemo nisi
ille descēdit ⁊ ascendit. q̄ spes erat
ceteris. Eā spes est ceteris. quia il
le ꝓpterea descendit. vt in illo ⁊ cū
illo vnū essent. qui post illū ascen
suri essent. Nō dicit ⁊ seminibus
ait apostol⁹ tanq̄ in multis. sed
tanq̄ in vno. ⁊ semini tuo qđ est
xp̄c. Et fidelib⁹ ait. Vos autē xp̄i.
Si autem xp̄i. ergo abrahe semē
estis. Qđ dixit vnū. hoc dixit oīs
nos esse. Ideo in psalmis. aliqñdo
plures cantant. vt ostēdatur q̄d
fiat de pluribus. Propterea vn⁹ sa
nabatur ille in piscina. ⁊ quisquis
ali⁹ descendebat. nō sanabatur.
Ergo iste vn⁹ cōmendat vnitatē

ecclesie. Ve illis qui oderūt vnitatē
⁊ ptes sibi faciūt in hominib⁹. Au
diant illū. qui volebat eos facere
vnū in vno ad vnū. audiant illū
dicētem. nolite vos facere multos.
Ego plātaui. appollo rigauit: sꝫ de
us incremētū dedit. Neqꝫ q̄ plan
tat est aliquid. neqꝫ q̄ rigat. sꝫ qui
incremētum dat de⁹. Illi dicebāt
Ego sum pauli. ego appollo. ego
vero cephe. Et ille. Diuisus est xp̄c
In vno estote. vnū estote. vnus
estote. Nemo ascēdit in celū. nisi
qui de celo descēdit. Ecce volum⁹ es
se tui. dicebāt paulo. Et ille. Nolo
sitis pauli. sꝫ eius estote. cui⁹ est
vobiscū ⁊ paulus. Descendit enī
⁊ mortu⁹ est. et ipsa morte libera
uit a morte. Morte occisus. mortē
occidit. Et nostis fratres. qꝛ mors
illa p dyaboli inuidiā intrauit in
hūc mūdum. Deus autē mortem
nō fecit. scriptura loquitur. nec le
tatur in ꝑditione viuorū. Creauit
enī vt eēnt omnia. Sed quid ibi
ait. Inuidia enī dyaboli mors in
trauit in orbem terrarū. Ad mortē
a dyabolo propinatam nō veniēt
homo vi adduct⁹. Non enī cogen
di potētiam dyabol⁹ habebat. sed
suadēdi versutiam. Nisi cōsentires
nihil inuexerat dyabolus. Cōsen
sio tua o homo te ꝑduxit ad mor
tē. A mortali mortales nati. ex mor
talib⁹ mortales facti. Ab adā om
nes homīes mortales. Ihesus autē
filius dei. verbū dei p qđ facta sūt
oīa. vnicus. equalis patri. mor
talis factus est. quia verbū caro
factum est. ⁊ habitauit in nobis

Ergo morte̅ suscepit. ⁊ mortem su
spe̅dit in cruce. ⁊ de ipsa morte libe
rantur mortales. Q̄d in figura fa
ctu̅ est apud antiquos. co̅memo
rauit illud domin⁹ Et sicut inquit
moyses exaltauit serpe̅tez in here
mo. ita exaltari optet filiu̅ homi
nis. vt o̅nis qui credit in eum no̅
pereat: sed habeat vitam eterna̅.
Magnuz sacrame̅tum. ⁊ qui lege
runt nouerv̅t. deinde audiu̅t vel q̄
no̅ legeru̅t vel qui forte lectum vel
auditu̅ obliti sunt. Prosterneba
tur in heremo popul⁹ ille morsib⁹
serpe̅tum. fiebat strages magna
multaru̅ mortiu̅. Plaga enim dei
erat corripie̅tis ⁊ flagellantis vt
erudiret. Demo̅stratu̅ est ibi mg̅
num sacramentu̅ rei future Ipe̅ do
min⁹ testatur in hac lectio̅e. vt ne
mo possit aliud iterpretari. q̄ q̄d
ipsa veritas de se idicat. Dictu̅ est
em̅ ad moysen a domio. vt face̅t
eneum serpente̅. ⁊ exaltaret in lig
no in heremo. ⁊ a̅moneret populuz
israhel. vt q̄squis morsus esset a
serpe̅te. illum serpente̅ exaltatu̅ in
ligno atte̅deret. Factuz est: morde
ba̅tur homines. intueba̅tur. sana
ba̅tur. Quid sunt serpe̅tes morde̅
tes? Peccata de mo̅rtalitate carnis.
Quis est serpens exaltat⁹? Mors
domini in cruce. Quia em̅ a serpe̅
te mors. p serpentis effigie̅ figura̅
ta est Mors ꝑpentiu̅ letalis. mors
dn̅i vitalis. Atte̅ditur serpens. vt
nihil valeat serpe̅s Quid est hoc?
Atte̅ditur mors. vt nichil valeat
mors. Sz cuius mors? Mo̅rs vite.
si dici p̄t mors vite. immo q̄ dici
potest. mirabiliter dicit. Sed nu̅
quid no̅ erit dice̅dum. q̄d fuit fa
ciendu̅? Ergo dubite̅ dicere. q̄d do
min⁹ pro me dignat⁹ est facere?
None vita xp̄c? Et tamen in cruce
xp̄c. None vita xp̄c? Et tame̅ mor
tuus xp̄c. Sed ⁊ morte xp̄i. mors
mortua est. quia vita mortua. oc
cidit morte̅. Plenitudo vite. deglu
tiuit mortem Absorta est mors in
xp̄i corpore. Sic ⁊ nos dicem⁹ in
resurrectio̅ne. qua̅do iam triu̅pha̅
tes cantabim⁹. Vbi est mors co̅
tentio tua? Vbi est mors acule⁹
tuus? Interiz modo fr̄es vt a pec
cato sanemur. xp̄m crucifixu̅ intu
eamur. q̄r sicut moyses inq̄t exal
tauit serpente̅ in heremo. sic exal
tari optet filiu̅ hominis. vt o̅nis
qui credit in eum no̅ pereat: s̄z ha
beat vitam eterna̅. Quo qui intue
ba̅tur illuz serpente̅ non peribant
morsibus serpentiu̅. sic qui intue̅
tur fide mortez xp̄i. sana̅tur a mor
sibus peccatoru̅. Sed illi sanaba̅
tur a morte ad vitam temporalem.
hic au̅t ait vt habea̅t vita̅ eterna̅
Hoc em̅ interest. inter figurataz
ymagine̅ ⁊ rem ipa̅m Figura pre
stabat vitam temporalem. res ipa
cuius illa figura erat. p̄stat vitaz
eterna̅ Tu.

Scd̄m Matheum

In illo te̅pore Accesseru̅t
ad ihesum
pharisei te̅ptantes eu̅. ⁊ dicentes
Si licet hoi̅ dimittere vxore̅ suaz q̄
cu̅qz ex causa. Et reliq̄. Omel' beati
Iohis epi̅.
Iustus dn̅s omniu̅. qui sic diligit

alios· vt alios nō continuat. Naz
sicut oms illi debent gloriā quasi
domino. sic ille debet omnib⁹ miseri
cordiā quasi seruis. Nam si semp
eū vnus teneat locus. iam nō est
possessor omniū hominū. ꝟ posses
sor aliquorū. Reliquit iudeaz ꞇ ve
nit i fines iudee. s. galileā patriaz
suā de qua fueāt natus. Quasi sol
alcius ascendēs. reliquit orientē:
ꞇ venit in iudeā quasi ad occasum
vbi fuerat obitur⁹. in pace passi
onis occūbens. iterꝝ nobis alium
diē nouiorē sue resurrectiōis ōnde
re volens vt dica⁹ cum aplo. vete
ra trāsieāt. ecce facta sūt oia noua.
Et secute sunt euz turbe multe. q̄si
testimonia salutaris doctrine ei⁹.
q̄si oues pastorem in manu ipsi⁹
genite ꞇ nutrite. Producebāt eū
quasi puuli filij pr̄em pegre. lon
geqꝫ ꝓficiscētem. Et quid pater ꝓ
ficiscēs. Bona pignora caritatis
eis reliq̄t. pro exitibus r̄media sa
nitatū. Et sanauit eos ibi. Appaēt
ꝙ parati erāt populi sequi eū eti
am in fines iudee: ꟕ ne quis existi
met iudeoꝝ sicut erāt detractores
ꝙ ad ꝯmendatiōem opinionis ꞇ
ad testiōia virtutū suaꝝ iactan
tie causa trahat secū multitudiēz
īfirmorū. ideo sanauit eos ꞇ dimi
sit. maxime cū sufficerent ꞇ ipi ad
gloriam. ꞇ hominib⁹ ad salutē. te
stiōnia in suo loco nascētia. Et ac
cesserūt ad eū pharisei tēptantes
eū ꞇ dixerūt. Si licet homini vxorē
suam quacūqꝫ ex causa dimittē.
Viro casto qualiscūqꝫ vxor bona
videt. ꝙ pfecta caritas vicia non
sentit. Qui diligit vxorē. de soluēdo
matrimonio legis p̄cepta necessa
ria nō habet. vbi autem de matri
monio soluēdo lex r̄quiritur. illic
iam odiū demōstratur. Vbi odiū
inuenit. illic iaz fornicatio esse ꝯg
noscit. Queādmoduz si videas ho
minē assidue amicicias medicoꝝ
colentē. ex ipsa re statī intelligis.
ꝙ infirm⁹ est. sic ꞇ cū videris siue
virū siue mulierem de dimittēdis
vxorib⁹ aut viris legē interrogā
tes. ꝯgnosce ꝙ vir ille lasciu⁹ est
et mulier illa mētrix est. Sic ꞇ iu
dei homies fornicati ꞇ cōtaminati.
qui habētes vxores. habere nō vi
debātur. ꝙ vxor illis nō erat qua
si iocūda possessio castitatis. ꟕ q̄i
desertū exilium libidinis illic rele
gate. Nā in matrimonio mox cas
titas delectat. libido autez q̄si vin
culo cōiugij colligata torq̄tur. Et
nō sit nouū q̄d dicim⁹ ꝙ castitas
in mr̄imonio delectat. Nā primus
grad⁹ est castitatis. sincera virgi
tas. secūd⁹ autez fidele ꝯiugiū. Er
go spes secūda virginitatis est. mr̄i
monij casta dilectio. Adierūt ergo
ihesum tēptantes. vt viderēt siue
lenitatis eorū amicus esset. an casti
tatis pron⁹: vt siquidē diceret. ꝙ
licet dimittē laudarent eū. si aūt
non. ꝯtradicerent ei ꞇ hoc est ꝓprie
tēptare. Qui autē vera interrogat
q̄cquid audierit cōquiescit. Si li
cet hōmi dimittere vxorē suaz qua
cumqꝫ ex causa. O effrenata lasci
uia. Sciebāt naqꝫ ꝙ nullā causā
ydoneā hēbant circa dimittēdas
vxores suas. ꝓpt solā turpitudiēz

alias atz alias sibi ꝯiūgebāt Ideo
timuerūt interrogare. ex q̄b9 causis
ne scip̄os infra angustias certaꝝ
cāꝝ ꝯstringerēt. ſ3 interrogauerūt
si ex causis oībus licet. scīētes. q2
modū nescit libido: ſ3 q̄to exercet
tanto magis accēditur. non leuit.
nec infra terminos vni9 ꝯiugij se
capit libido. Ille respōdens ait eis
Nō legistis. q2 qui fecit ab initio
masculū a feminā fecit eos. Dicēs
nō legistis. idest legistis q̄dem: ſ3
noluistis facere q8 legistis. ꝯsciē
tiā illoꝝ ad testimoniū ꝑuocat. vt
ostēdat eis: q2 nō ideo interrogāt. ne
firmiter discāt q8 dubitāt: sed vt
excusabilit faciāt. q8 inexcusabi
liter peccāt. Masculū a feminā. nō
masculū a multas femias vt vni
masculo liceat multas femias pos
sidere. neq3 masculos a feminā. vt
vni femie liceat mltos viros exci
pere. ſ3 masculū a femiaz vt vna fe
mina nullū masculū putz esse in
seculo p̄ter vnū a vn9 mascul9. ne
minē putz feminā esse in seculo p̄
ter vnā. Non eī duas aut tres co
stas dn̄s tulit de latē viri. a duas
aut tres fecit muliēs. Cū g̃ secūda
aut tercia vxor steterit ante faciē
tuā. sicut tūc eua ante adam. quō
illi dicas. hoc nūc os de ossib9 me
is. Nā si vera costa est illa mulier
tamē non tua. Si ergo nō illi dixe
ris. nō illam ꝯfirmes esse ꝯiugē
tuam. si aūt dixeris. mētiris. Si g̃
ad hoc de9 masculū a feminā ex v
no creauit. vt sint in vnū. quaē g̃
de cetero vir a mulier nō ex vno
vtero nascūtur. sicut volatilia que

dā. Quia deus masculū quidē a fe
minā creauit ꝓpter necessitatē fili
oꝝ generādoꝝ. tn̄ semper castita
tis fuit amator a ꝯtinētie auctor.
Ideo illū typū non seruauit in oī
bus vt si quidē vult homo nubē.
scdm primā dispositiōem creatio
nis hūane. intelligat q̄d est vir a
vxor. si autē noluerit nubere. n̄ ha
beat necessitatez nubēdi. ꝓpter ꝯiū
ctiōem natiuitatis. ne forte videat ꝑ
suā continētiam alterā ꝑdere. que
volebat eē i ꝯtinētia. quō dicim9
p9 ꝯiuncto mr̄imonio ne alter al
tero nolēte separet. Propt hoc re
linquet homo prēm a matrē suā.
Propter q̄d. Quia ex viro ē vxor.
a ex vna carne sūt ambo. Ergo n̄c
maior caritas debet eē inter frēs a
sorores. q2 isti q̄dem ex eisdē pa
rentib9 exeūt. isti autē ex diuersis. S3
hoc magnū est nimis. q2 fortior ē
dei ꝯstitutio. q̄ virtus nature. Nō
eī precepta dei nature sūt subiecta
ſ3 natura p̄ceptis obtempat. De
inde. frēs licet ex vno nascātur. ta
mē ideo nascūtur. vt diuersas vi
as petant. vir autē a vxor licet ex
diuersis. tamē ideo nascūtur vt in
vnū ꝯueniāt. Ergo hij q̄uis non
ex vno. ad hoc creati sūt. vt sint v
nū. Vides ergo. q2 non seipm seq
tur ordo natuē. sed ordinatiōnem
dei. Ex tripō ꝯsidera. Q8 enim est
in herbis. aut in arborib9 humor.
hoc est in homib9 amor. Sicut her
be ex humore nascūtur a crescunt
sic hoīes ꝑ amorē incipiūt a augē
tur. Humor q̄dem de radicib9 ascē
dit in herbā. de herba autem nō

reuertit̃ ad radices. ſꝫ ſurſum trãſ
mittit in ſemẽ. ſic ⁊ caritas de pen
tib⁹ aſcendit ad filios. de filijs aũt
non reuertit̃ ad pentes. Ideo pen
tes qui dẽ filios diligũt. ſꝫ non ſic
diligũtur a filijs. qꝛ ſicut herba nõ
deorſũ: ſed ſurſũ ad ſemen trãſmit
tit hũorẽ. ſic ⁊ homo non ad pen
tes: ſꝫ ad ꝓcreãdos filios trãſmit
tit affectũ. Et erũt duo in carne v
na. Sicut qui ſpũalitẽ ſe diligũt
multoꝝ anime quaſi vna anima
dicũtur eſſe dicẽte ſcriptura. oim
credẽtiũ erat cor vnũ. ⁊ anima vna
ſic vir ⁊ vxor quia carnalit̃ ſe dili
gũt. vna caro dicũtur. Dicũt illi.
Quid ergo moyſes p̃cepit dar̃ li
bellũ repudij. Diſplicet peccatib⁹
doctrina iuſticie. grauis eſt forni
carijs. iterp̃tatio caſtitatis. Sꝫ cõ
tra ratiõem q̃d eſt. tũdere nõ poſ
ſunt. veritati tñ credere nõ acquie
ſcũt. Quid igit̃ confrũt ſe ad pro
ximũ viri ſanctiſſimi moyſi. cuius
pſonã verebãtur oẽs ⁊ timebãt.
Vt doctrinã xp̃i quã ratione vin
cere nõ poterãt. p auctoritatẽ lepidi
oris pſone deſtruerẽt. vt dũ moy
ſes irreprehenſibilis reprehendi time
tur. veritatis interp̃tatio taceat. ſi
cut ſolent hoies facere. malã cãm
habẽtes confugiũt ad potẽtes vi
ros. vt ⁊ ſi iuſticia nõ poteſt. vin
cat pſona. Tanq̃ ſi ita inuidioſe
reſpõdeãt. Quid ergo moyſes p̃ce
pit in lege. q̃ fuit quaſi viſibilis
lingua inuiſibil̃ dei. qui incorrup
tibilẽ gloriaꝫ. corruptibilib⁹ ocu
lis vidit. ⁊ teſtimoniũ deitatis in
vultu ſuſcipiens. portauit ad po
pulũ. Tu autẽ homo viliſſim⁹.
fabri lignarij fili⁹. quõ deſtrues
q̃ ille cõſtituit. Si fili⁹ dei es ſicut
dicis. q̃re cõfundis miniſtꝝ tuũ.
Si homo es ſimilis noſtri. quõ re
prehẽdis tuum auctorẽ. Si maluꝫ
eſt. q̃re precepit. Si bonũ eſt. q̃re
deſtruit̃. Tũc ait iheſus. Moyſes
ꝓpter duriciã cordis veſtri pmiſit
vobis dimittẽ vxores veſtras. Fre
quenter vobis moyſes ꝓpter duri
ciã veſtrã iniuſticiã quaſi iuſtici
am p̃cepit. in heremo hoſtias deo
offerre. Et quõ dicit p ꝓphetã. Nõ
accipiã de domo tua vitulos. neqꝫ
de gregib⁹ tuis hyrcos. Sꝫ qꝛ pr̃es
veſtri egreſſi erant de egipto. cor
pore tñ non aĩo. naꝫ totã egiptũ
ſecũ in morib⁹ baiulabant. vidit
itaqꝫ eos moyſes. ꝓpter delectati
onẽ carnalẽ. circa ſtudia ſacrifici
orũ eſſe inclinatos. ſi mãdaſſꝫ eis
recedere a ſacrificijs. nõ fuerat au
diẽdus. qꝛ ãnoſa paſſio. medica
mẽto momẽtaneo nõ curatur. iuſ
ſit eos ſacrificar̃ quidẽ: ſꝫ nõ iam
demonib⁹. ſicut in egipto. ſꝫ deo vi
uo. Dimidiũ mali pmiſit. ne totũ
pderet bonũ. Hac ratione pmiſit
vos dare libellũ repudij. qꝛ meli⁹
iudicauit permittẽte lege mr̃imo
nia ſolui. q̃ꝫ odio cõpellente homi
cidiũ fieri. Permiſit vobis mala fa
cere. ne faceretis peiora. Ergo vob
hoc pmittẽdo. nõ vobis dei iuſtici
am demõſtrauit: ſꝫ a pctõ abſtu
lit culpã peccandi. vt quaſi ſm le
gẽ agentib⁹ vobis peccatũ veſtrũ
nõ videat̃ eſſe peccatũ. vt pote ſicut
habeat ſecũ. qui furat̃ ⁊ inebriat

se· cōsiderans dominꝰ· quia si vteū
qꝫ insimul mandauerit obserua
re· nihil proficit· mādat illi vt bi
bat q̊dem q̄ntum vult: ſ; publice
bibat· vt hoc q̊dem qd bibat· sit
s̄m nouū bonum vt paulatim dis
cat obaudire p̄ceptis· Sic permis
sum est ⁊ repudiū· malū quidē: ſ;
licitū. Hac ratōne ⁊ apostoli p̄ce
pto ꝯ̄t secūdas adire nuptias· ꝓpt̄
incōtinētiam hoīm. Nam secūdam
quidē accipe· s̄m p̄ceptū apostoli
est· s̄m veritatis autē ratiōe; vere
fornicatio est· Si scd̄m p̄mittentē
deū publice ⁊ licenter cōmittitur
fit honesta fornicatio· Propterea
bene dixit· quia moyses hoc p̄mi
sit· nō p̄cepit. Aliud est ei precipe
aliud p̄mittere· Qd eni; p̄cipimꝰ
semp erit· qd autē p̄mittimꝰ· no
lentes p̄mittimꝰ· qꝛ malas hoīm
volūtates· ad plenum prohibere
nō possumꝰ· Amē dico vobis· qui
cūqꝫ dimiserit vxorē sua;· excepta
causa fornicatōnis· mechat̄· Om
nis res p quas causas nascit̄· per
ipsas absoluit̄. Matrimoniū eni;
nō facit coitus: ſ; volūtas· et ideo
nō illud soluit sepatio corpis: sed
sepatio volūtatis. Ideo q̄ dimittit
cōiugē suam· ⁊ aliam nō accipit
adhuc maritꝰ est· Nā corpe iam
sepatus est· tamē adhuc volūta
te cōiunctus est. Cum ēgo altrā
acceperit· tūc plene dimittit· Non
ergo q̄ dimittit mechat̄· sed qui
alterā ducit. Sicut aute; crudelis
est ⁊ iniquꝰ est· qui casta; dimit
tit· sic fatuꝰ est ⁊ iniustus· qui reti
net meretrice;· Nam patronꝰ tur

pitudinis eiꝰ est· qui crimen celat
vxoris. Imitatores ergo debemꝰ es
se dei· vt sicut ille agit cū ecclesia·
sic nos agamꝰ cum cōiuge· Ille ei
nunq̄ derelinquit populū· nisi ad
gentilitatē· vel ad heresim volūta
te trāsierit. Alias autem peccantē
castigat quidē· tamē miserei non
cessat· dicēte propheta Si dereliq̄
rint filij eius lege; meā· visitabo ī
virga iniquitates eorū· misericor
diam autē meam nō dispergā ab
eis. Sic ⁊ vir meretricē quide; di
mittat· alias autē male morata;
castiget ⁊ teneat. Quomō? Tribꝰ
modis. Primū docendo s̄m deū· si
autē timorē dei non sentit· impro
perando vt vel hoīes erubescat· Si
nec pudorē sentit frequēter ꝯfusa
faciat illi qd p̄cepit salomon· du
rā baculo percute. Ergo primū am
more· qꝛ multū proficit doctrina
iusticie· deinde ꝯfunde· quia frequē̄
ter ⁊ pudor· frenu; est vicioꝝ· ter
cio iustū est vt castiget̄· quasi an
cilla que erubescere nescit vt libera.
Aliter. De galilea turbe in misteri
um gētiū secute sūt dn̄m· in fines
iudee· ibiqꝫ curate sūt. Iusteqꝫ in fi
nes trāsierūt iudee. Nec eni potuis
sent curari· nisi relictis finibꝰ suis
in fines trāsissent iudee· sicut scrip
tum est in ysaia ꝓpheta· Et venient
oms gentes ⁊ dicent Venite ascē
damꝰ ad montē domini· ⁊ i domū
dei iacob· ⁊ annūciabit nobis vi
am suā· ⁊ ābulabimꝰ in ea· Et cu
rate sūt gētes in finibꝰ iudeoꝝ· ad
cōfusiōem ipsoꝝ· quia gētes qui
dem ⁊ in aliena secute sunt xp̄m·

iudei autẽ in suis finib⁹ constitutũ
tẽptauerũt ⁊ repulerũt ⁊ in forni
cacõib⁹ suis corpalib⁹· fornicatio
nem suã ↄfessi sunt spũalem dicẽ
tes· si licet viro dimittẽ vxorẽ suaꝫ
q̃cumq; ex causa· q̄ nõ animo p̄t
esse cast⁹· qui corpe est lasciuus
hoc est nõ potest deo esse fidelis· q̃
vxori sue pfid⁹ est· sicut nec ex di
uerso cõscientiã seruat· qui deo fi
dem nõ seruat· ꝟ altera alteri⁹ for
nicacõis est accusatrix· Nã ⁊ si in
teriꝫ nõ preuaricat̃ lascau⁹· tamẽ
iam in eo statut⁹ est· vt p̄uaricet̃
⁊ corruptio psuasiõis accesserit
Et illi quideꝫ ꝫm carnẽ interroga
bãt· que pati merebãtur ꝫm spi
ritũ· si licet dimittere vxorẽ quaci
q; ex causa Xp̄c autem eis respõ
dit· qd facere eos decebat dicens·
Quicũq; dimiserit vxorẽ suam· nisi
ob causaꝫ fornicacõis ⁊ aliã duxe
rit· mechat̃· Sicut eniꝫ vxorẽ quo
cũq; modo cõtra voluntatẽ viri agẽ
tem· dignũ est repellere· nõ auteꝫ
iustũ est· q̄tum ad grauitatẽ viri
nisi ob causam fornicacõis· sic ⁊
ecclesia quocũq; modo cõtra volũ
tatẽ egerit xp̄i· abici digna est· n̄
autẽ abicitur ꝓpter longanimita
tem xp̄i· nisi sola causa trãsgressi
onis. Sicut enim xp̄c si dimisisset
prius ecclesiã iudeoꝝ· non eis sub
ministrãs per scripturas noticiã
diuinitatis sue· ip̄e faciebat eã adul
terare cũ diis extraneis qm̃ natu
ra racõnabilis ⁊ sbdita deo ⁊ a deo
creata· sine deo nõ potest esse· sic
xp̄o conscientiã sue diuinitatis sub
ministrãte· quõ in ã synagoga tũ
sibat ad ydola· inexcusabilr̃ adul
tera est repta. Propter qd repulit
eam xp̄c· Nõ repulit eaꝫ quacũq;
ex causa: sed ꝓpter fornicacõis ip
si⁹ causam· quia nõ solum relicto
xp̄o· dyabolo se cõiunxit: sed etiaꝫ
interfecit· pro quo mori debuerat
Ab inicio ei deus genuit xp̄m· de
inde creauit homĩem racionabilẽ
naturã angeloꝝ ⁊ animarũ· quã
si cõiugẽ potentẽ suscipe verbũ ip
sius Ideo clamat· qd deus ↄiunxit
homo nõ separet· Et multis q̃deꝫ
modis homo separat· qd deus cõ
iunxit. Quãdo eniꝫ quis aut dicit
aut facit aliquid· p qd scãdalisã
ti homĩes recedant a xp̄o· homo se
parat qd deus ↄiunxit· Sꝫ ⁊ si nul
lus alr̃ hoc faciat· ipse autẽ se ho
mo peccãs a deo p̄cidat· repellens
spiritũ eius a se· homo videt̃ sepa
rasse· qd deus cõiunxit· Dicunt ei
discipuli· Si ita ẽ causa viro circa
vxorẽ· non expedit nubere. Audiẽ
tes ⁊ apostoli cogitabãt apud se.
Mulier bona difficile inuenit̃· pro
testãte salomone· In mille quidẽ
vnũ viruꝫ inueni· mulierẽ autẽ in
hiis oibus nõ inueni Quid est ãt
aliud mulier nisi amicicie inimica·
ineffugabilis pena· necessariũ ma
lũ· naturalis tẽptatio· desiderabil̃
calamitas· domesticũ periculũ· de
lectabile detrimentũ· mali naturã
boni decore depicta. Ergo si dimit
tere illã peccatũ est· tenẽ illaꝫ vero
tormẽtuꝫ est· necesse est vt aut di
mittẽtes adulteriuꝫ facia⁹· aut te
nẽtes quotidianas pugñs ⁊ ama
ritudĩes habeam⁹ Ideo respõderũt

Si ita causa est viro cũ vxore. ñ ex
pedit nubere. Tũc dñs non dixit.
q expedit: sed magis cõsensit. q
ñ expedit. ꝫ infirmitatẽ carnis as
piciẽs dixit. Non oẽs capiũt ver
bũ istud. ꝫ quib⁹ datũ est. Nõ di
xit. non oĩs pñt. ꝫ non omẽs ca
piũt. idest oĩs cape possunt. nõ
tamẽ cape volũt. Palma ꝓposita
est Qui cõcupiscit gloriã. nõ cogi
tat de laborẽ. Nemo vinceret si oẽs
periculũ pugne timerẽt. Ex eo q
qdam nõ possũnt. ⁊ a ꝓposito cõ
tinẽtie cadũt. nõ debem⁹ circa vir
tutẽ castitatis fieri pigriores. Si
enim quidã in pugna cadẽtes nõ
exanimãt ceteros sed dicũt illis.
si datum fuisset. rem nõ applicãt
pugne ꝫ hoi. q̃to magis nos cadẽ
tes negligẽtie imputaẽ debem⁹. ñ
difficultati virginitatis. Qd autẽ di
cit. quib⁹ datũ est. nõ hoc signifi
cat. qm̃ quibusdã datur. quibus
dã non datur: sed illud oñdit. q
nisi auxiliũ gratie accepim⁹ nihil
ex nobis valeam⁹ Qm̃ autẽ volen
tibus gratia non denegat. in euã
gelio dñs dicit. Petite ⁊ dabit vo
bis. querite ⁊ inuenietis. pulsate
⁊ apietur vobis Omnis em̃ qui pe
tit accipit. ⁊ qui q̃rit inueĩt. ⁊ pul
santi apietur. Debet aũt volũtas
p̃cedere ⁊ sic sequit̃ gratia. Nã ne
q gratia sine volũtate aliq̃d opa
tur. nec volũtas q̃d sine gratia p̃t
Nã ⁊ terra nõ germinat. nisi p lu
uiã susceperit. nec pluuia fructificat
sine terra. Tu

De sanctis infra festũ pasce ⁊
pentecostes.

Scdm Johãnem

In illo tẽpore Dixit

ihesus discipul' suis. Ego sũ vitis
vera. ⁊ pr̃ me⁹ agricola ẽ. Et reliq̃
Omel' beati Augustini.

Iste locus euangelic⁹ fratres. vbi
se dñs noiat vitẽ. ⁊ discipulos su
os palmites. ſm hoc dicit. qd est
caput ecclesie. nosq mẽbra eius
mediator dei ⁊ hominũ. homo cris
tus ihesus Vnus quippe nature
sũt. vitis ⁊ palmites. Propter qd
cũ esset de⁹ cuius nature nõ sum⁹
fact⁹ est homo. vt in illo esset vitis
hũana natura. cuius ⁊ nos homi
nes palmites esse possem⁹. Quid
ergo est. ego sum vitis vera. Nũ
quid vt adderet vera. hoc ad eã re
tulit. vñ ista similitudo tracta est.
Sic em̃ dicitur vitis p similitudi
nem. nõ p proprietatem. quẽad
modũ dicit̃ ouis. agn⁹. leo petra
lapis ãgularis ⁊ cetrã huiusmõi
que magis ipsa sũt vera ex quib⁹
dicũtur iste similitudies. nõ ꝓprie
tates. Sed cũ dicit. ego sum vitis
vera. ab illa vtiq se discernit. cui
dicit̃. quomõ cõuersa es in ama
ritudinẽ vitis aliene. Nã quo pa
cto est vitis vera. q̃ expectata est
vt faceret vuã. fecit autẽ spinas.
Ego sum inquit vitis vera. et pa
ter me⁹ agricola est. Omnem pal
mitem in me nõ ferẽtem fructum
tollet eũ. ⁊ omnem qui fert fructũ
purgabit eum. vt fructũ plus af
ferat. Nũquid vnũ sunt agricola
et vitis. Scdm hoc ergo crist⁹ vi
tis. scdm qd ait. pr̃ maior me est

ſcd̄m id aūtez qd ait. ego ⁊ pater
vnū ſumꝰ ⁊ ipſe agricola eſt. nec
talis q̄les ſunt. q̄ extrinſecꝰ opan
do exhibēt miſteriuz. ſꝫ talis vt det
etiā intrinſecꝰ incremētuz Nā neqꝫ
q̄ plantat ē aliquid. neqꝫ q̄ rigat
ſꝫ qui incrementū dat deꝰ. Sz vtiqꝫ
deus eſt xp̄c. qꝛ deꝰ eāt verbū. vn̄
⁊ ipſe ⁊ pater vnū ſunt Et ſi verbū
caro factū eſt qd non eāt. manet
qd erat Deniqꝫ cū de patre. tamꝙ̄
de agricola dixiſſet. qꝛ infructuo
ſos palmites tollat. fructuoſos
autez pūrget vt fructū plus affe
rāt. ꝯtinuo etiā ſeipſuz mūdatorē
palmitū oñdens Jā vos iquit mū
di eſtis ꝓpter ſermonē quez locu
tus ſū vobis. Ecce ⁊ ipſe mūdator
eſt palmitū qd eſt agricole nō vi
tis officiū. qui etiā palmites opa
rios ſuos facit. Nā ⁊ ſi nō dant in
crementū. impendūt tn̄ aliqd ad
iumentū. ſꝫ nō de ſuo. qꝛ ſine me i
q̄t nihil poteſtis facere. Audi etiā
ipſos ꝯſitētes Quid aūt eſt appol
lo. Quid autē paulꝰ. Miniſtri ꝑ
quos credidiſtis ⁊ vnicuiqꝫ ſicut
dn̄s dedit. Ego plātaui. appollo ri
gauit. Et hoc ꝗ ſicut vnicuiqꝫ dn̄s
dedit. Non itaqꝫ de ſuo. Jā vero qd
ſeq̄tur. ſꝫ deus incrementū dedit. n̄
ꝑ illos: ſed ꝑ ſemetipſū facit. Exce
dit hoc humanā humilitatē. exce
dit angelicā ſublimitatē. nec ōi
no ꝑtinet niſi ad agricolā trinita
tē. Jam vos mūdi eſtis. Mūdi ſcz
atz mūdandi. Neqꝫ eñ niſi mūdi
eēnt. fructū ferre potuiſſent. ⁊ tn̄
om̄e qd fert fructuz purgat agri
cola. vt fructū plꝰ afferat. Fert fru
ctū qꝛ mūdus eſt. atqꝫ vt plus af
ferat. purgat adhuc Quis ei eſt
in hac vita ſic mūdus vt n̄ ſit ma
gis magiſqꝫ mūdandus. Vbi ſi
dixerimꝰ. qꝛ peccatū non habemꝰ
nosipōs ſeducimꝰ. ⁊ veritas in no
bis nō eſt. Si autē ꝯfeſſi fuerimꝰ
peccata noſtrā. fidel eſt ⁊ iuſtꝰ. qui
dimittet nobis peccata. ⁊ mūdet
nos ab ōi iniq̄tate. Mūdet itaqꝫ
mūdos. hoc eſt fructuoſos. vt tā
to ſint fructuoſiores. quāto fuerint
mūdiores. Jā vos mūdi eſtis. ꝓpt
verbū qd locutꝰ ſum vobis Quare
n̄ ait. mūdi eſtis ꝓpter baptiſmū
quo abluti eſtis: ſꝫ ait. ꝓpter ver
buz qd locutꝰ ſum vobis. niſi qꝛ ⁊
ī aqua verbū mūdat. Detrahe v
bū. ⁊ q̄d eſt aqua niſi aqua. Ac
cedit verbū ad elementū. et fit ſa
cramentū. etiā ipſū tanꝙ̄ viſibile
verbū. Nā ⁊ hoc vtiqꝫ dixerat. qn̄
pedes diſcipul lauit. Qui lotꝰ eſt
nō indiget vt lauetur. ſed eſt mū
dus totus Vnde iſta tanta virtus
aque vt corpꝰ tangat. ⁊ cor ablu
at. niſi faciēte verbo. nō quia dicit
ſed qꝛ creditꝛ. Nam ⁊ in ipō verbo
aliud eſt ſonus trāſiens. aliud
virtus manēs. Hoc eſt verbū ſi
dei qd predicamꝰ ait apoſtolus.
quia ſi cōfeſſus fueis in corde tuo
quia dn̄s eſt ihesus. ⁊ credideris
ī corde tuo. quia deꝰ ſuſcitauit illū
a mortuis. saluꝰ eris Corde eñ cre
ditur ad iuſticiā: ore autē ꝯfeſſio
fit ad ſalutē Vnde ⁊ in actibꝰ apo
ſtolorū. fide mūdans corda eorū
Et i epiſtola ſua beatus petrꝰ Sic
⁊ vos inq̄t ſaluos facit baptiſma

nõ carnis depositio sordium: sed ↄsciẽtie bone introgatio. Hoc est verbũ fidei qd pdicam⁹. quo sine dubio vt mũdare possit ↄsecratũ & baptism⁹ Xp̃c quippe nobiscũ viti s. cũ p̃re agricola dilexit eccãm & seipm̃ tradidit p ea Lege aplm̃ & vide q̃d adiũgat. Vt eam sãcti ficaret inq̃t. mũdans eã lauacro aque i verbo Mũdatio igitur neq̃ q̃ fluxo & labili tribuẽtur elemẽto. nisi adderetur in vbo. Hoc verbũ fidei tantũ valet in ecclĩa dei. vt per ipsam credẽtem. bñdicentẽ. tingẽtem. etiaʒ tantillũ mũdet infantẽ. q̃uis nõdũ valentẽ corde credere ad iusticiã. ore cõfiteri ad salutẽ. Totũ hoc fit p verbũ de quo dñs ait. iam vos mũdi estis. ppter verbum qd locut⁹ sum vobis. Manete inq̃t in me. & ego in vobis. Non eo mõ illi in ipso. sicut ipse i illis. vtrũq3 em̃ pdest nõ ipsi sed illis. Ita sunt q̃ppe in vita palmites vt viti nõ conferant: sed inde accipiant vt viuant Ita vero vitis est in palmitib⁹. vt vitale alimẽtũ subministret eis. ñ sumat ab eis. ac p hoc & manentẽ in se habere xp̃ʒ & manere in xp̃o discipulis pdest vtrũq3: non xp̃o. Naʒ p̃ciso palmite p̃t de viua radice ali⁹ pullulare. q̃ autẽ precisus est. sine radice nõ p̃t viuere. Deniq3 adiũgit & dicit Sic palmes nõ potest ferre fructũ a semetip̃o: nisi mãserit in vite. sic nec vos nisi in me mãseritis Magna gratie cõmendatio fr̃es mei. Corda instruit humiliũ. ora obstruit sup̃borũ Ecce cui si audent respondeãt. q̃ ignorãtes dei iusticiã. & suã volentes cõstituere. iusticie dei nõ sunt subiecti. Ecce cui respõdeãt sibi placẽtes. & ad bona opa faciẽda. deum sibi necessariũ non putãtes. Nõne huic resistũt veritati. homĩes mẽte corrupti. reprobi circa fidem. qui respondẽt & loquũtur iniquitatẽ. dicentes. a deo habem⁹ qd homĩes sumus. a nobisip̃is qd iusti sum⁹ .n. Quid dicitis qui vosip̃os decipitis. nõ assertores: sed p̃cipitatores liberi arbitrij. ex alto elatiõis p inania presũptionis. in pfũda sũmersiõis .n. Nẽpe vox vestra est q homo ex semetipso facit iusticiã. Hoc ẽ altũ elatiõis vestre: sʒ veritas cõtradicit & dicit. Palmes nõ potest ferre fructũ a semetipso. nisi mãserit i vite Ite nũc p abrupta. et non hñtes vbi figamini vẽtõsa loquacitate iactamini Hec sũt inania p̃sumptionis vestre. Sʒ q̃d vos sequat̃ videte. & si est i vobis vll⁹ sensus horrete. Qui em̃ a semetipso se fructum existimat ferre. in vite nõ est Qui in vite nõ est. in xp̃o non est. Qui in xp̃o non est. cristian⁹ non est. Hec sunt profũda submersionis vestre. Etiã atq3 etiam cõsiderate. quid adhuc veritas adiũgat & dicat. Ego sum inquit vitis. vos palmites. Qui manet in me & ego in eo. hic fert fructuʒ. quia sine me nichil potestis facẽ. Ne quisq̃ putaret. saltem aliquẽ fructum paruũ posse a semetip̃o palmitẽ ferre. cũ dixisset. hic fert fructũ multum. nõ ait; quia sine me parum

potestis facere: ꝫ nihil potestis fa
cere. Siue ergo parū siue multū.
sine illo fieri non potest. sine quo
nihil fieri potest. quia ⁊ si parū at
tulerit palmes. eū purgat agrico
la. vt plus afferat. Tamē nisi in
vite māserit. ⁊ vixerit de radice. q̄̄
tumlibet fructū a semetipso nō po
test ferre. Quis autem xp̄e vitis
non esset. nisi homo esset. tamē is
tam grām palmitib9 non p̄beret.
nisi etiā deus esset. Verū quia ita
sine gratia n̄ potest viui. vt mors
in p̄tāte sit liberi arbitrij. si quis
inquit in me nō manserit. mittet
foras sicut palmes ⁊ arescet. ⁊ col
ligēt eum ⁊ in ignem mittēt ⁊ ar
det. Ligna itaqꝫ vitis tanto sūt cō
tēptibiliora. si in vite non manse
rint. q̄̄to gloriosiora. si māserint
ꝺ eniqꝫ sicut de hijs etiā p ezechi
elem ꝓphetam dominꝰ dicit. p̄cisa
nullis agricolarū vsibus ꝓsunt.
nullis fabrilib9 opibus deputan
tur Vnū e duobus palmiti ꝯgru
it. aut vitis aut ignis Si in vite n̄
est. in igne erit. Vt ego i igne nō
sit. in vite sit. Si māseritis in me in
quit. ⁊ verba mea in vobis māse
rint. q8 cumqꝫ volueritis petetis.
fiet vobis. Manēdo quippe in xp̄ō
quid velle p̄nt. nisi q8 ꝯuenit xp̄ō
Quid velle p̄nt manendo in salua
tore. nisi q8 n̄ alienū est a salute
Aliud volum9 quippe. quia sum9
adhuc in hoc seculo. de māsione
namqꝫ hui9 seculi nobis aliqñdo
subrepit. vt hoc petamus q8 no
bis nō expedire nescim9. Sꝫ absit
vt fiat nobis si maneam9 in xp̄ō.
qui non facit q8 petimus. nisi q8
expedit nobis. Manētes ergo in
eo. cū verba eius in nobis manēt
quod cūqꝫ volueri9 petimus ⁊ fiet
nobis. qr si petim9 ⁊ non fiet. nō
hoc petim9 q8 habet māsio in eo.
nec q8 verba eius que manēt in
nobis. ꝫ q8 habet cupiditas ⁊ in
firmitas carnis. que nō est in eo
⁊ in quo non manēt verba eius.
Nam vtiqꝫ ad verba eius p̄tinet
oracō illa quā docuit. vbi dicim9
Pater noster q̄ es in celis Ab hu
ius oracōnis verbis ⁊ sensib9 nō
recedamus peticionib9 n̄ostris. ⁊
q̄cquid petierim9. fiet nobis Tūc
enim dicēda sunt verba ei9 in no
bis manere. qñdo facim9 que p̄
cepit. ⁊ diligim9 que ꝓmisit Qñdo
autē verba eius manēt in memo
ria. nec inueniūtur in vita. non cō
putatᷓ palmes in vite. qr vitaꝫ nō
attrahit ex radice Ad hanc diffe
rentiā. valet quod scriptū est. me
moria retinentib9 mādata ei9. vt
faciāt ea. Multi enī memoria reti
nent. vt cōtemnāt. vel etiam deri
dent vt oppugnēt ea. In hijs ver
ba xp̄i non manēt. quia tangūt
quodāmodo nō coherent. et ideo
non illis erūt in beneficiū: ꝫ in te
stimoniū. Et quia sic insūt eis. vt
nō maneāt in eis. ad hoc tenētur
ab eis. vt iudicētur ex eis. Tu

Explicit pars hyemalis de
sanctis.

Ometie ⁊ postille venerabiliū
doctoꝝ gregorij. augustini. iero
nimi. ambrosij. bede. herici. leonis
⁊ maximi integraliter super euan
gelia p estatem. cū quibusdā ser
monibus eorundē sparsim interposi
tis. incipiunt feliciter.

Pars estiualis.

In vigilia penthecostes.

Scđm ioħem

In illo tēpore Dixit
iħs discipul' suis. Si diligitis me
mandata mea ſuate. ⁊ ego roga
bo p̄rem ⁊ alium paraclitum dabit
vobis: vt maneat vobiscū in eter
num Et reliqua Omelia beati gre
gorij pape.

Via
scī spūs
hodie fra
tres caris
simi cele
bramus
aduentū
debemus
ipsi congruē solemnitati quā coli
mus. Hoc etenī ordine tm̄ festiui
tatis hꝰ digne gaudia celebramꝰ
si nos q̄ꝫ dn̄o opitulāte aptos red
diderimꝰ ad quos spiritusſcūs ad
uenire: ⁊ in quibus hītare digne
tur. Ea aūt solummō rōe aduētu
⁊ illustratōne spūſſancti apti exi
stimꝰ: si ⁊ corda nrā diuino amo
re repleta: ⁊ corpora sint dn̄icis
mancipata p̄ceptis Unde in exor
dio lectionis hꝰ euangelice disci
pulis veritas ait. Si diligitis me:
mandata mea ſuate. Et ego roga
bo p̄rem ⁊ alium paraclitū dabit vo
bis. Paraclitus quippe cōsolator
interpretat̄. Et spūſſanctus recte
paraclitus vocat̄. q2 corda fidelium
ne inter hꝰ seculi aduersa deficiāt
celestis vite desiderijs subleuat ac
reficit. Vn̄ in actibꝰ aplōꝝ crescē
te scā ecclesia dr. Et edificabatur
ambulans in timore dn̄i ⁊ ꝯsolati
one scī spiritus replebatur. Qd er
go ait. si diligitis me mādata me
a ſuate. ⁊ ego rogabo p̄rem ⁊ ali
um paraclitum dabit vobis. In ipſ
quidē discipulis q̄ vere eū dilexisse
vere mandatis eius obedisse non
dubitant̄. hodierna die ꝯpletū ē
qn̄ illis in cenaculo orantibus: re
pente spūſſanctus in igneis ling
uis apparuit. eosq3 ⁊ in ore p diu
sitatē linguaꝝ docuit. ⁊ in corde p
amoris sui ꝯsolacōem roborauit.
Hēbant aūt ⁊ prius paraclitum ip
sum viz dn̄m secū in carne ꝯmorā
tem: cuius ⁊ miraculoꝝ dulcedie
⁊ ope predicacōis ne infideliū per
secucōe scandalisari possent: erigi
⁊ ꝯfortari solebant. Verū q2 ille
post resurrectionē ascēdens in celū
eos corpaliter deseruit: quibus tn̄
diuine p̄ntia maiestatis nunq̄ de
fuit recte de hoc paraclito .i. spū san
cto subiunxit. vt maneat vobiscū
in eternū. In eternū quippe manꝫ
cū sanctis quos ⁊ in hac vita sem
p inuisibiliter intus illustrat ⁊ in
futuro ad ꝯtemplandū perpetuo
spēm sue maiestatis introducit.
Sed ⁊ nos fratres carissimi si xp̄m

pfecte diligimus: ita vt eiusdem dilectionis veritatē mandatoꝝ obseruacōe ꝓbemus: rogabit etiam ꝓ vobis p̄rem: et alium paraclitum dabit vobis pater. Rogabit p̄rem ꝑ humanitatem qui dabit cū p̄re per diuinitatē. Neq₃ enī putandū est. q꜡ ante passionē suam tm̄mo do pro ecclesia rogauerit: ⁊ non etiā nunc post ascensionem roget: cum dicat de illo apostolꝰ. Qui est ad dexterā dei. qui etiā interpellat ꝓ nobis. Habemus autē ⁊ nos paraclitum dn̄m nostrum ihesum xp̄m. quem ⁊ si corpaliter videre neq̄mus ea tamen que in corpe gessit ⁊ docuit: in euangelijs scripta tenemus. Et in hijs audiendis. legendis. inuicem cōferendis. corde ⁊ ope ꝯseruandis curaȝ impendimꝰ: ꝯstat nimiꝝ q꜡ erumnas seculi facilime quasi dn̄o nobiscum ꝑpetuo ꝯmorante ac nos ꝯsolante vincamus Si ergo hunc paraclitum diligimus. eiusq₃ mandata seruamus: rogabit patrem ⁊ alium paraclitum dabit nobis ⁊ spūs sui gratiā nostris cordibus clementer infundet q̄ nos inter aduersa p̄ntis exilij: patrie celestis expectatione letificet. ita vt cuȝ ꝓpheta possimus dicere Scd̄m multitudinē doloꝝ meoꝝ in corde meo paraclises ⁊ consolacōnes tue letificauerunt animā meam. Aliuȝ ergo inquit paraclitum dabit vobis: vt maneat vobiscū in eternuȝ. Et addidit Sp̄m veritatis quē mundus non p̄ot accipe. Mundū aūt appellat homines mundi hꝰ amo

ri deditos. sicut econtra sc̄i qui celestium desiderio flagrant: recte celi vocantur dicente psalmista. Et annunciabunt celi iusticiā eius populo qui nascetur. Qd̄ est apte dicere. Annunciabunt excelsi mēte. voce. actione doctores iusticiaȝ eius. populo q̄ ad fidem veniendo nuꝑ in illo nasci desiderat Quisq̄s igitur ꝯsolationem foris in mundi rebꝰ inquirit. hic diuine ꝯsolacōnis munere intus reformari nō valet. Quisquis infimis delectacōnibꝰ inhiat: non potest spiritum veritatis accipere. Fugit enī spiritus veritatis cor quod vanitati s̄b ditum cernit. solosq₃ eos quos mādata veritatis ꝑ dilectionem opari ꝯspicit: aduentus sui luce refic. Vnde bene cū diceret. quem mundus non p̄ot accipere: mox addidit dicens. q꜡ non videt eum: nec scit eum. Vos autem cognoscetis eum. q꜡ apud vos manebit: ⁊ in vobis erit. Dn̄m namq₃ saluatorem ⁊ infideles ante passionēȝ in carne viderunt. sed q꜡ dei filius erit q꜡ paraclitus a deo missus in mund nō nisi fideles scire potuerūt. Spiritum aūt sanctum neq₃ oculis videre infideles: neq₃ animo cognoscere valebant. q꜡ non indutꝰ humanitate discipulis apparuit: sed ita ad eos venire. ita apud eos mansit manē vt in ipsis eoꝝ cordibꝰ gratissimā sibi sedē ꝯsecraret. Hoc ē enī qd̄ ait. Vos aūt cognoscetis eū q꜡ apud vos manebit ⁊ in vobis erit Qui aūt inuisibiliter in hac vita manȝ cū electis: inuisibiliter vtiq₃ eis

gratiam sue cognitionis exhibet.
Non vos relinquã orphanos: ve
niã ad vos. Videbat enĩ infidelibus
ꝙ moriens in cruce dñs discipulos
relinqret orphanos: ſz non reliqt
orphanos quibꝰ ⁊ seipsũ prebuit
viuũ post passionem suaz in mul
tis argumentis ꝑ dies quadragi
ta. ⁊ post dies decem assumpcõis
sue hoc est hodierna die spiritus
sancti illos de celo carismate dona
uit. Vbi ipsum xp̄m ad eos venis
se nullꝰ ambigit: qui inseparabilez
sancte trinitatis naturã. virtutẽ ⁊
operationem esse cognouit. Quod ip
sum latius exequens qñtum cau
sa illorum de gente nõ scã sit discreta
denunciat. Adhuc modicũ ⁊ mũ
dus me iam nõ videt. Vos aũt vi
detis me. ꝙ ego viuo ⁊ vos viuetis
Nam ꝙ hec ad passionẽ iturus lo
quebatur: modicũ erat vsqꝫ ad tem
pus explete passionis. ex quo il
lũ reprobi nunꝗ videre valebant
Soli etenim iusti qui morte illius
erant contristati. gaudium resurrectõ
nis eius videre meruerũt. At q̃ vi
sa morte eius exultabant: nequa
ꝗ̃ ipsi visa eius resurrectione leta
ti: sed audita conturbari ac dolorez
ꝓut decebat habebant. Vos aũt
videtis me inquit. ꝙ ego viuo et
vos viuetis. Ego viuo presentis
tp̄is verbo posuit. ⁊ vos viuetis fu
turi. ꝙ nimirũ in ꝓximo esse cerne
bat. ideoqꝫ quasi p̄ntem nomina
bat horã in qua ipse morte destru
cta in eternã resurgeret vitaz. illo
rum vero vitam in futuro nouerãt
esse differendã. quos ⁊ vsqꝫ ad pre
finitũ mortis sue tp̄s singulos pro
ingressu vite perennis agonisare
⁊ vsqꝫ ad finẽ seculi resurrectionẽ
sui corporis exspectare oportebat.
Ait ergo. Adhuc modicũ ⁊ mun
dus me iam non videt. vos autez
videtis me ꝙ ego viuo ⁊ vos viue
tis. Ac si apte dicat. Adhuc mõi
cum ⁊ mundi amatores me mor
talem vltra videre desistunt. resur
gentẽ vero a mortuis cernere neq̄
unt. ꝙ illam nesciunt vitam cuiꝰ
soli amatores gloriã mee resurre
ctionis merentur intueri. Vos autẽ
ideo me post hec videre valetis. ꝙ
⁊ ego viuo resuscitatus a mortuis
⁊ vos digni estis mee resurrectõnis
exemplo confortari. qui ⁊ ipsi ad ꝑ
petuã vitam ⁊ beate resurrectionis
estis gaudia venturi. In illo die
vos cognoscetis ꝙ ego in patre me
o: ⁊ vos in me: ⁊ ego in vobis. No
uerant etiã tunc discipuli xp̄m es
se in patre ꝑ vnitatẽ indiuidue trini
tatis. nouerant se esse in xp̄o ꝑ su
sceptionem fidei ⁊ sacramentorum eiꝰ
nouerant in se esse xp̄m ꝑ dilecti
onem ⁊ obseruantiã mandatorũ
eiꝰ. dixit enĩ eis ipse. Si q̃s diligit
me: sermonem meũ seruabit: ⁊ pater
meꝰ diliget eũ. ⁊ ad eũ veniemꝰ ⁊
mansionẽ apud eũ faciemꝰ. Hec
vtiqꝫ ⁊ tunc imbuti a xp̄o nouerãt
apostoli. ⁊ nunc apostolicis imbuta litteris
nouit oĩs ecclesia xp̄i. Sed in illo ni
mirum die quo veraciter viuere incipi
unt lõge meliꝰ ea iusti cognoscunt
⁊ in die resurrectionis qñ eo ꝑfec
tius cuncta q̃ scienda sunt sciunt.
quo ipsum sciẽ fontem vicimꝰ: sine

fine ↄspiciunt. Q̄d etiam de q̄bus
dam pfectioribus sc̄is ⁊ ante tp̄s
resurrectionis fieri dubiū non ē il
lis viꝫ qui fiducia bonoꝝ operum
dicere cū apostolo valent. Cupio
dissolui ⁊ esse cuꝫ xp̄o. mihi viue
re xp̄s est. ⁊ mori lucꝝ Hec quidē
omnia dn̄s quasi apl'is specialit̄
dicere videtur. ſ3 ne putaēmus eū
illis solummō ⁊ non etiā nobis.
si illoꝝ exempla seq̄remur: beatitu
dinē diuine cognicōnis polliceri.
generalem post hec sententiā sub
intulit ⁊ oībus se diligentibꝰ eadē
sue visionis ⁊ cognicōis premia ꝑ
mittit dicēs. Qui hꝫ mandata me
a: ⁊ seruat ea: ille est q̄ diligit me
Qui autē diligit me: diliget̄ a pa
tre meo ⁊ ego diligā eum ⁊ mani
festabo ei meipsum. Vbi omni in
tencōe ↄsiderandum: q̄ xp̄m vere
diligere: est non ipsam dilectionē
labijs ꝓfiteri: ſ3 mandāta xpristi
q̄ discendo hēmus opando seruaē
Vnde ⁊ iohēs ammonens ait. ffi
lioli mei non diligamꝰ verbo neꝫ
lingua: sed ope ⁊ veritate. Oī gau
dio amplectenduꝫ est. q̄ merces
vere nostre dilcōis illa erit: q̄ ma
ior esse nulla poterit: nos. s. a p̄re ⁊
filio diligi. nobis ↄtemplandam
ꝑpetuo filij dei gloriā reuelari. Nō
autē dubitandū q̄ quibꝰ gloria
filij dei reuelabit̄: eisdem q̄ꝫ patris
⁊ spūssancti liceat adesse ↄspectui.
q̄ quoꝝ vna est diuinitas: vna v
tiq3 ⁊ inseꝑabilis visio est. Hinc
etenim dicit. Qui me videt: videt ⁊
patrem. Et nōndum q̄ cuꝫ p̄ntis
tp̄is verbo diceret. qui aūt diligit
me adiecit de futuro. diliget̄ a pa
tre meo. ⁊ ego diligā eum ⁊ mani
festabo ei meipsū. Diligit nāq3 eti
am nunc dilectores suos cū p̄re fili
us: sed nunc diligit ad hoc vt rcē
viuant ex fide: que p dilcōez opa
tur: tunc ad hoc diliget: vt ꝑueni
ant ad visionē veritatis quam p
fidē gustauerant ⁊ ꝑ qua ad mor
tem vsq3 certauerant Non autem
frustra cū additamēto ait. ⁊ ma
nifestabo ei meipsū. Se enī cūctis
hōibus. seipsum vero solis maīfe
stabit electis. Naꝫ ⁊ reprobi in iu
dicio xp̄m videbunt: sed sicut scp̄
tum est videbunt in quē transfix
erunt. soli autē regē in decore suo
videbunt oculi iustoꝝ. Btī enim
mundo corde: qm̄ ipsi deū videbūt
Hec de lcōne euangelica fraterni
tati vr̄e kmi prout dn̄s dedit expo
nendo diximꝰ. Videt̄ autē oportu
nū de solemnitate adhuc hodier
na breuiter aliq̄ differere. In pri
mis autē sciēdum ē q̄ hec solemni
tas nō euangelicis tm̄ ↄsecrata ca
rismatibꝰ: verumetiā iam olim le
galibꝰ presignata ē misterijs. ac
dn̄o iubente p omnes annos sacꝭ
obseruata cerimonijs Hodierna
enī die vt nouimꝰ: positis in cena
culo discipulis factꝰ est repente de
celo sonꝰ ⁊ spiritusscūs in visione
ignis apparens: sciam illis oīm li
guaꝝ tradidit. ffcā autez hac vo
ce: ↄuenē viri religiosi q̄ de diuersꝭ
nationibꝰ ihr'l'm pascalis festiui
tatis grā ↄfluxerant. stupebantq3
mirātes. q̄ audiebat vnusq̄sq3 li
gua sua illos loq̄ntes magn̄alia dei

Exponentibus autē discipulis q̄ spūssancti esset grā quā cernebāt olim quidē voce ꝓphetaꝝ ꝓmissa. tunc aūt xp̄i munē missa. crediderunt ex eis tria milia viroꝝ ⁊ baptisati acceperunt etiā ipsi donū spiritussc̄ī. Hec est diei h⁹ annua celebritas. hec est grē celestis sp gr̄a festiuitas. Ob h⁹ memoriā fidelium cordib⁹ artius imprimendā pulcherrimus sc̄e ecclesie mos inoleuit vt annis singulis in ea baptismatis mistela celebrent̄. ablutis q̄ꝫ fonte salutari credentib⁹ supuenienti spiritusc̄o templū venerabile paret̄. Ac p hoc nō solū veteris facti recordatio: verumetiā in nouos adopcōis filios: nou⁹ in ea spiritussc̄ī celebrat̄ aduentus Attendat ꝰ caritas vr̄a frēs mei: qͥliter huic nr̄e festiuitati legalis festi tipus figura ꝯcinat. Liberati de egipcia seruitute filij isrl̄ p immolacōem agni pascalis exierunt in desertū vt venirent ad terram repromissionis: puenerūtq̄ꝫ ad montē sinay. Et descendēs dn̄s in igne sup montē comitāte sonitu bucine tonitruis ac fulgoribus quinquagesimo die pacti pasche: legis decalogū eis apta voce disposuit. atq̄ꝫ in memoriā date legis statuit: eodē die p annos singulos sacrificiū sibi nouū de frugib⁹ eiusdem anni panes viꝫ primiciaꝝ duos ad altare deferri. Que autē fit agni pascalis immolatio. q̄ egipcie seruitutis absolutio cunctis legētibus liquet. q̄r viꝫ pasca nostrū immolatus est xp̄s. Et ipse verus est agnus q̄ abstulit peccata mūdi qui suo precio sanguinis nos a peccatorū seruitute redemit. sue resurrectionis exemplo nobis spem vite ⁊ ꝑpetue libertatis ostendit. Quinquagesimo vero die p⁹ occisionē agni data est lex descendēte dn̄o sup montem in igne ⁊ quinq̄gesima eq̄ꝫ die post resurrectionē nostri redēptoris que est hodie: ē data grā spiritussancti discipulis in cenaculo ꝯstitutis: q̄ apparente foris igne visibili: inuisibiliter eorum pectora luce scientie irradiauit: ac inextinguibili caritatis ardore succendit. Et hec autem altitudo cenaculi: ⁊ ibi cacumen mōtis sublimitatē p̄ceptoꝝ ⁊ donoꝝ indicat celestiū. ⁊ q̄ n⁹ infimis adhuc desiderijs inherens: vel diuinis obtpare mandatis vel supnis possit dignus existere donis. sed hic in maioris signum pfectionis: oīs qui accipiebant spiritū: in cenaculo erant positi. Illic ad designāda infirmorum corda auditorū: populus quidem omnis infra mōtem stabat. ac pauci senioꝝ mōtis ptem ꝯscenderant. solus autē moyses in ipsum verticem: vbi in igne ⁊ caligine diuina maiestas prefulgebat ascendit q̄r nimirū altiora ⁊ intima legis archana: pfectiores solum cape ⁊ seruare nouerunt. populus vero carnalis littere supficie ꝯtentus: quasi exterius ⁊ infra positus verbi celestis astabant auditui. ac nunc data latius gratia spiritussancti ad intelligenda sublimi⁹: sil̄ ⁊ capienda

pfectius sancti euangelij dcā: fide
lium corda subleuātur. Jbi inter
flammas ignium ꝛ micātia fulgu
ra. fragor ꝗꝫ tonitruoꝝ: ꝛ clangor
bucine psonabat. hic cuꝫ ignea
rum visione linguaꝝ: sonitus pa
riter de celo tanꝗ spūs vehemen
tis aduenit. Sed cū in vtraqꝫ dati
one ꝛ legis videlicꝫ ꝛ gratie foris
audiretur sonitus. hic tamen am
pliori miraculo cū auditu sonit⁹
affuit virtus domi celestis. que in
tus sine sonitu discipuloꝝ corda
doceret. Jbi auditis legalib⁹ edic
tis: rñdet omnis populus vna vo
ce cōcorditer dicens. Omnia v̄ba
que locutus est domin⁹ audiem⁹
ꝛ faciemus Hic accepta illustrati
one spiritus nascentis eccē: cetus
omnium nationū linguis dei ma
gnalia loquebatur: certe vtiqꝫ dis
cretionis gratia. ꝙ legis obserua
tio vni tantum iudee data sit. ver
bum vero euangelij. cunctis p or
bem gentib⁹ predicandum cuncto
rum linguis populoꝝ xpristiane
fidei erāt precoia dicenda. imple
ta ꝓ hec ia q̄ dicit A solis ortu vsqꝫ
ad occasum laudabile nomē dn̄i
excelsus sup omnes gentes dn̄s.
Sed ꝛ hoc ꝙ in veneracōem accep
te legis omnib⁹ annis sacrificiuꝫ
nouū dn̄o die penthecostes offer
ri iussum ē. ꝛ in nrā ꝗꝫ festiuitate
spiritualiter agi ex accepte grē tē
pore nunꝗ desijt. Nouum ꝗppe in
ea sacrificiū offert eccā: cum sab
bato incipientis scē penthecostes
nouū adoptionis ppl'm p baptis
ma dn̄o ꝯsecrat. ritu vere decentissi
mo sicut ꝛ supra docuim⁹ vt non
solū populis xpianis veteris facti
memoria innouet. s ꝛ in nouā re
natoꝝ sobolem noua paditi a pa
tre missio celebret. Nouum in ea
sacrificium dn̄o: ipsi ꝗꝫ apl'i: moꝫ
accepto dono spūs obtulerunt cū
euangelisantes hijs q̄ ꝯuenerāt
plurimos ꝯuerterunt ad fidē ꝛ hos
fonte baptismatis renatos viuas
vtiqꝫ noui testamenti primicias
ad ꝯmunionē dn̄ici altaris obtu
lerūt. Bene autē duo panes p̄mi
ciaꝝ de nouis frugib⁹ iubebantur
offerri. ꝙ nimiꝝ eccā de vtroqꝫ po
pulo: iudeoꝝ. s. ꝛ gentium colligit
quos in nouā suo redēptori famili
am dn̄o ꝯsecret. Jnter hec vero sol
lert intuēdum est ꝙ nō sine mag
no misterio quinꝗgenarius nūs
in dacōne vel legis vel grē obs'ua
tus ē. Nā quinꝗgesima die pasce
ꝛ illa in monte ppl'o data. ꝛ hec di
scipulis in cenaculo missa ē. Sed
hoc nimirū nūo ppetuitas future
quietis ondit in quo recte vel le
gis decalogus mandat. vel spiri
tussancti grā datur hoibus vt ap
te monstraret. ꝙ quicunqꝫ dn̄e
legis iussa iuuante spiritus grā p
ficiunt ad verā pfecto requiē ten
dunt. Quia ei quinꝗgesim⁹ ann⁹
in lege iubileus. i. dimittens siue
mutat⁹ appellari iussus ē: in quo
ppl's ab oi opatione qescerert: oi
um debita laxarent. serui liberi re
dirent: ann⁹ ipse maioribus solē
nijs ac laudib⁹ diuinis eminētior ce
teris existeret: merito p hūc nūm
illa sūme pacis trāqllitas indicat

quañdo sicut apostolus ait canen
te nouissima tuba: mortui resur
gent ꝛ nos immutabimur in glo
riam vbi cessantibꝰ hꝰ seculi labo
ribꝰ ꝛ erumnis. dimissis oim cul
paruȝ debitis: in sola diuine visio
nis ɔtemplacõe: cunctus electoꝝ
ppl's ineternũ gaudebit. impleto
illo desiderabili dñi ac saluatoris
nostri mandato. vacate ꝛ videte:
qm̃ ego sum deus. Ad quã ꝑfecto
vacacõem ꝛ visionẽ incõmutabil'
veritatis: q̃ non nisi ꝑ obseruan
tiam preceptoꝝ celestiũ ꝛ spũs scĩ
donum ꝑtingitur: recte ꝛ legẽ deca
logi ꝛ euisdem spũs grãm: in eo
dieꝝ numero qui reqem designa
ret dari decebat. Neqȝ hoc pretere
undum q̃ iᵹo nũs quinq̃genari
us significationi eterne q̃etis ap
tatur. q̃ ex. vij. septimanis ꝛ mo
nade ꝑficitur. Sex quippe dies in
lege populus opari. septima qui
escere. sex annis arare ꝛ metere se
ptimo iussus est cessare q̃. s. ꝛ sex
diebus dñs mundi ornatum ꝑfe
cerit. vij. ab ope suo cessauerit.
Quibꝰ oibꝰ mistice ammonemur
q̃ hij qui in hoc seculo q̄d. vi. eta
tibꝰ ɔstat bonis operibꝰ ꝑ dño in
stant: in sabbatum in futuro ꝛ in
requiẽ a dño inducunt eternã Q̄ꝛ
aũt vij. dies vel anni septies ducũ
tur: multiplicē eiusdẽ requiei ab
undantiaȝ designant. in q̃ premi
um illud sublime datur elcĩs: q̄d
oculus non vidit: nec auris audi
uit. nec in cor hois ascendit: q̃ pre
pauit deꝰ hijs qui diligunt illum
Cuiꝰ premij cognicõem q̃ in cor

hominis ꝛ humana adhuc sapiẽ
tis non posse ascẽdere testat': apl's
sb'sequenter vnde hoc diligentibꝰ
deum possit oñdi. Nobis autē in
quit reuelauit deus ꝑ spm̃ suum.
Per spm̃ ergo reuelatur premij
magnitudo ꝑhennis. q̃ dum ipẽ
corda que implet appetitu inuisi
biliũ inflammat eadẽ bona inuisi
bilia q̃ꝫ preclara. q̃ꝫ terrenis omi
bus preferenda manifestat. Vñ
bene eiusdẽ spiritus grã septifor
mis a ꝓpheta describitur q̃ nimiꝝ
ꝛ ꝑ eius inspiracõem ad requieȝ
ꝑuenitur. ꝛ in eius plena ꝑcepcõ
ne ac visione reqes vera possidetur
Porro ipse dies: vel annus quin
q̃gesimus qui septeȝ septimanis
superest. ꝛ maiore pre ceteris erat
solemnitate venerabilis. tps futu
re resurrectionis indicat: in quo il
la requies qua nũnc anime fruũ
tur electorum corpoꝝ q̃ꝫ receptoꝝ
gloria cumulabit'. Vbi sollicitiꝰ
intuendum est fratres mei carissi
mi q̃ spiritus scũs non soluȝ in fu
turo ꝑfectam: sȝ ꝛ in pñti maximã
iustis quietẽ tribuit: cũ eoꝝ men
tes celestis igne caritatis accẽdit
dicit namqȝ apl's Spes autẽ non
ɔfundit. q̃ caritas dei diffusa est
in cordibꝰ nostris ꝑ spiritum scm̃
qui datus est nobis. Et hec ẽ vera
immo hec est sola in hac vita req̃
es animaꝝ. diuina dilcõe repleri
spe supne ɔtribucõis ꝓspera mun
di simul ꝛ aduersa ɔtemnere ter
rena a se desideria funditus extir
pare ɔcupiscẽtijs renunciare secu
laribꝰ: illatis pro xp̃o ɔtumelijs ꝛ

pſecutionibus gaudere ⁊ cũ aplo
dicere poſſe: ⁊ gl'iamur in ſpe glo
rie filioꝝ dei. non ſolũ autem: ſꝫ ⁊
gloriamur in tribulationibꝰ Nã
qui in rerum mundanaꝝ delectati
onibꝰ: ⁊ opulentia ſe requieſcere
cõfidit. fallitur etenĩ creberrimis
eiuſdẽ mundi ꝑturbationibꝰ et
ipſo fine ↄuincitur. qꝛ ſup arenã
fundamentũ ſue quietis poſuerit
At quicunqꝫ ſcõ afflati ſpũ ſuauiſ
ſimũ illud dñice dilcõnis iugũ ſu
p ſe leuauerint. atqꝫ exẽplo illiuſ
mites eſſe ⁊ humiles corde didice
rint. nonnulla etiã in pñti future
quietis imagine fruunt̃. duꝫ a cõ
turbacõe hoim ſecularium tota mẽ
te ſecreti vultum ſui ↄditoris ſp re
miniſci gaudent. atqꝫ ad pfectam
eius cõtemplacõem ꝑtingere ſiti
unt dicentes ſibi cum iohe aplo
Scimus qꝛ cũ apparuerit: ſimiles
ei erimus videbimus enĩ eũ ſicuti
eſt Ad cuius premiũ viſionis ſi ꝑ
uenire deſideramus: oꝫ fratres ca
riſſimi vt hꝰ euangelice lectionis
perpetuo memores a mundi nos il
lecebris immunes exhibeamus:
q̃tenus ad ꝑcipiendã ſpiritusſcĩ
grãm quã mundus non põt acci
pe digni exiſtere valeamꝰ diliga
mus xp̃m. eiuſqꝫ mandata q̃ ha
bemus incipiendo ſeruemꝰ pſeue
rando. ſſit ei iuſta mercede vt illũ
diligẽdo diligi amplꝰ mereamur
a patre. ſꝫ ipſe maiorẽ dilectionis
ſue grãm preſtare dignet̃ in futu
rum. Dat enĩ nunc diligendo nos
vt credentes ſpemus in euꝫ. tunc
aũt vt videamus eũ facie ad faciẽ

manifeſtetqꝫ ſeipſum nobis: hoc
eſt in claritate quã habuit prius
q̃ mundꝰ eſſet apud p̃rem: cum
quo viuit ⁊ r̃gnat deus in vnitate
ſpiritusſcĩ p omnia ſecula ſeculoꝝ

In die ſancto pẽnthecoſtes.
Scd̃m iohem

In illo tẽpore Dixit

ihs. d. ſ. Si quis diligit me: ſmo
nem meũ ſeruabit. ⁊ p̃r meus di
liget eũ. ⁊ ad eũ veniemus ⁊ man
ſionem apud eũ faciemus. Et reli
qua. Omelia beati gregorij pape.

Libet fratres cariſſimi
euangelice verba lectõ
nis ſub breuitate tranſ
currere vt poſt diutiuſ
liceat in ↄtemplacõe tante ſolem
nitatis immorari Hodie nãqꝫ ſpi
ritusſanctus repentino ſonitu ſup
diſcipulos venit. menteſꝫ carnali
um in ſui amorem ꝑmutauit ⁊ fo
ris apparentibꝰ linguis igneis. in
tus facta ſunt corda flãmantia qꝛ
dum deuꝫ in ignis viſione ſuſcipi
unt: p amorem ſuauiter arſerunt
Ipſe namqꝫ ſpũſſanctus amor ẽ.
Vnde ⁊ iohes dicit. Deus caritas
eſt. Qui ĝ mente integra deuꝫ deſi
derat: pfecto iam hꝫ quem amat
Neqꝫ enim quiſq̃ poſſit deũ dilige
re: ſi eum quem diligit non haberet
Sꝫ ecce vnuſquiſqꝫ v̄m ſi req̃ratur
an diligat deũ: tota fiducia ⁊ ſecu
ra mente r̃ndet. diligo. In ipſo aũt
lectionis exordio audiſtis qꝛ veri
tas dixit. ſi q̃s diligit me ſmonẽ

meuz seruabit. Probatio ergo di
lectionis exhibicõ est opis. Unde
in epl'a sua idem iohẽs dicit. Qui
dicit q diligo deũ ⁊ mandata ei⁹
non custodit mendax ẽ. Vere enĩ
diligimus si ad mandata ei⁹ a no
stris nos voluptatib⁹ coartamus
Nam qui adhuc p illicita desideri
a diffluit: pfecto deuz non amat.
q ei in sua voluptate ꝯtradicit. Et
pr̄ meus diliget eũ: ⁊ ad eũ venie
mus ⁊ mansionẽ apud eum facie
mus. Pensate fratres carissimi q̃
ta sit ista solemnitas hr̄e ĩ cordis
hospicio aduentuz dei. Certe si do
mum vr̄am quisq̃ diues ⁊ potens
intraret: oĩ festinantia dom⁹ tota
mundaret̃ ne q̃d fortasse esset qd
oculos amici intrantis offenderz
Tergat ergo sordes praui operis
qui deo prepat domũ mentis. Sz
videte q̃d veritas dicat. Veniem⁹
⁊ mansionẽ apud eũ faciem⁹. In
quorundã etenĩ corda venit ⁊ mã
sionẽ non facit. q p ꝯpunctionẽ
quidẽ dei respectum pcipiunt: sed
temptationis tpe hoc ipsũ quod
ꝯpuncti fuerãt obliuiscunt̃. sicq3
ad ppetranda pctã redeunt. ac si
hoc minime planxissent. Qui g̃ de
um vere diligit qui eius mandata
custodit: in eius corde dñs ⁊ venit
⁊ mansionez facit. q sic eũ diuini
tatis amor penetrat. vt ab hoc a
more temptacõis tpe nõ recedat.
Ille ergo vere amat: cuius videliz
menteᷓ. delectatio praua ex ꝯsensu
non supat. Naz tanto quisq3 a su
pno amore disiungit̃: quanto in
ferius delectat̃. Unde ⁊ adhuc sb

ditur. Qui non diligit me: sermo
nes meos non seruat. Ad vosmet
ipõs ergo fratres carissimi intror
sus redite si deuz vere amatis exq̃
rite. nec tñ sibi aliquis credat: q̃c
quid sibi anim⁹ sine opis attesta
tione rñdet de dilectione ꝯditoris
lingua. mens ⁊ vita reqratur. Nũ
q̃ est dei amor ociosus. Operatur
enim magna si ẽ. si vero opari ren
nuit amor non ẽ. Et smonem quẽ
audistis nõ est meus: sed eius q̃
misit me patris. Scitis fratres ca
rissimi q ipse qui loq̃tur vnigeni
tus filius verbum pr̄is est. ⁊ ideo
sermo quẽz loquit̃ filius non est
filij sed pr̄is. q ipse filius verbuz
est pr̄is. Hec locutus sum vobis a
pud vos manens. Qñ non manet̃
apud eos q̃ ascensurus celũ pmit
tit dicens. Ecce ego vobiscũ sum oĩ
bus diebus vsq3 ad ꝯsummacõez
seculi. Sed verbum incarnatum ⁊
manet ⁊ recedit. Recedit corpore:
manet diuinitate. Apud eos ergo
tunc mansisse se phibet. q hijs q̃
inuisibili sp ptãte prñs erat corpo
rali iaz visione recedebat. Paradi
tus aũt spiritussctũs quem mittet
pr̄ in noie meo. ille vos docebit oĩ
a: ⁊ suggeret vobis oĩa quecunq3
dixero vobis. Nostis plurimi frẽs
mei q greca locutione paraclitus:
latina aduõtus dicitur vel cõsola
tor. Qui idcirco aduocatus dr̄. q
p errore delinqntium apud iusti
ciam pr̄is interuenit. Qui vni⁹ sbe
cũ pr̄e ⁊ filio exorare p delinquẽti
bus phibet̃. q eos quos repleue
rit exorantes fac̃. Unñ ⁊ paulus de

Ipse enim spiritus postulat pro
nobis gemitib9 inenarrabilibus
Minor vero est q̃ postulat q̄ q̃ po
stulat. Quō ergo spūs postulare
dicit᷑ qui minor non est. Sed ipse
spūs postulat. qꝛ ad postulandū
eos quos repleuerit inflāmat. Cō
solator aūt idem spūs vocat᷑ qꝛ de
peccati ꝑpetracōe merentib⁹ dum
spem venie prepat. ab afflictione
tristicie mentē leuat. de quo rcē
ꝓmittitur. Ipse vos docebit oīa
qꝛ nisi idē spūs cordi assit audiē
tis. ociosus ē sermo doctoris. Ne
mo ḡ docēti hoī tribuat qd ex ore
docentis intelligit. qꝛ nisi intus sit
q̃ doceat. doctoris lingua exterius
in vacuū laborat. Ecce vnā loquen
tis vocem omnes pariter auditis
nec tn̄ pariter sensū audite vocis
ꝑcipitis. Cū ergo vox dispar non
sit: cur in cordib9 vestris dispar
est vocis intelligentia. nisi qꝛ per
hoc qd vox loq̄ntis ꝯmuniter am
monet est mgr̄ interior. qui de vo
cis intelligentia quosdā specialr
docet. De hac vnctione spirit9 rur
sus p iohēm dicitur Sicut vnctio
eius docet vos de oībus. Per vocē
ergo non instruitur: qn̄ mens per
spm̄ non vngitur. Sed cur ista de
doctrina hoīm loquimur: qn̄ ⁊ ip
se ꝯditor non ad erudicōnem hoī
nis loq̄tur. si eidem homini per vn
ctionem spiritus non loq̄tur Cer
te cayn priusq̄ fratricidiū ope p
petraret audiuit. peccasti quiesce
sed qꝛ culpis suis exigentib9 voce
est ammonitus non vnctione au
dire dei verba potuit. sꝫ seruare cō

tempsit. Requirendū vero nobis
ē cur de eodē spū dicatur suggerē
vobis cū suggerere eē soleat mi
noris. Sꝫ qꝛ suggerere aliqn̄ dici9
subministrare inuisibilis spiritus
suggerere dr̄ nō q̄ nobis scientiā
ab imo inferat: sꝫ ab occulto. Pa
cem relinquo vobis. pacē meā do
vobis. hic relinquo: illic do. Seq̄n
tibus relinquo: ꝑuenientibus do
Ecce fratres carissimi verba sacre
lectionis sub breuitate discussim9
nunc ad ꝯtemplacōem tante festi
uitatis animum transferam9 Sed
qꝛ cum lectione euangelica: nob
est etiam actuum aplorum lectio
recitata. Ex ea ergo aliq̄d in vsum
nostre ꝯtemplationis traham9.
Audistis etenī qꝛ spiritus scūs su
p discipulos in igneis linguis ap
paruit. omniumqꝫ linguarum scien
tiam dedit quib. s. hoc miraculo de
signans: nisi qꝛ sancta ecclesia eo
dem spiritu repleta: omnium gen
tium erat voce locutura. Qui vero
ꝯtra deum turrim edificare conati
sunt: ꝯmunionē vnius lingue per
diderunt In hijs autē q̃ deum hu
militer metuebant: lingue oēs
vnite sunt. Hic ergo humilitas v
tutē meruit. illic suꝑbia ꝯfusionē
Sed querendum nobis ē fratres
dilectissimi: cur spiritus sanctus
patri ⁊ filio coetern9 in igne appa
ruit. cur in igne simul ⁊ linguis.
cur aliqn̄ in columba. aliqn̄ vero
in igne monstratur: cur sup vni
genitum filium apparuit in specie
colūbe. ⁊ sup discipulos in igne:
ita vt neqꝫ sup dn̄m venirē in igne

neqꝫ sup discipulos monstraret
in columba. Per q̄tuor itaqꝫ hec q̄
ꝓposuimus soluendo redeamus
Patri namqꝫ ⁊ filio coeternꝰ spiri
tus in igne mr̄atur. q̄ incorpeus
atqꝫ inuisibilis ignis ē deus: attes
tante paulo. Deus nr̄ ignis consu
mens ē. Deus q̄ppe ignis dr̄. q̄ ꝑ
hunc pctōꝝ rubigo ꝯsumitur. De
hoc igne veritas dicit. Ignē veni
mittere in terrā: ⁊ q̄d volo nisi vt
accendat. Terra em̄ vocata sunt
corda terrena. que dum semper
infimas in se cogitacōes ꝯgerunt
a malignis spiritibꝫ ꝯculcant. Sꝫ
ignē dn̄s in terrā mittit: cū affla
tu spiritussc̄i corda fideliū inflam
mat. Terra q̄ppe accendit: cū cor
carnale in suis p̄us voluptatibus
frigidū: relinq̄t ꝯcupiscētias p̄n
tis seculi: ⁊ incendit ad amorē dei
Bene ḡ in igne apparuit sp̄us q̄
ab oī corde q̄d replet torporē fri
goris excutit. ⁊ hoc in desiderio sue
et̄nitatis accendit. In igneis aūt
linguis mr̄atus est. q̄ idē sp̄us co
eternus ē filio. ⁊ hꝫ cognacōnem
maximā lingua cū verbo. Verbū
quippe p̄ris ē filius. Et q̄ vna est
p̄ris ⁊ verbi sb̄a idem sp̄us debuit
monstrari in lingua Vel certe q̄
ꝑ linguam ꝓcedit verbū: in ling
uis igneis apparuit sp̄us. q̄ quis
quis spiritusc̄o tangitur dei v̄bū
.i. vnigenitum dei filiū ꝯfitetur. ⁊
negare dei verbum non vꝫ q̄ iam
sancti sp̄us linguā hꝫ. Vel certe
in linguis igneis apparuit sp̄us.
q̄ oēs q̄s repleuit ardētes pariē
⁊ loq̄ntes facit. Linguas igneas
doctores hn̄t. q̄ dum deū amandū
predicāt corda audientiū inflam
mant. Naz ⁊ ociosus ꝯmo ē docto
ris si prebere nō vꝫ incendiū amo
ris. Hoc doctrine incendiū ab ip
so veritatis ore ꝯceperant qui dice
bant. Nonne cor nr̄m ardēs erat
in nobis dum loq̄retur in via: ⁊ a
periret nobis scp̄turas. Exaudito
q̄ppe ꝯmone inardescit animꝰ cor
pis frigus recedit fit mens in sup
no desiderio anxia. a ꝯcupiscētijs
terrenis aliena Amor verus q̄ hāc
repleuerit fletibꝰ cruciat. Sed cū
tali ardoē cruciat: ipsis suis cruci
atibꝫ pascitur. audire ei libet pre
cepta celestia. ⁊ quot mandatis
instruit quasi tot facibꝰ inflāma
tur: ⁊ q̄ torpebat priꝰ ꝑ desideria:
ardet postmodū ꝑ verb. Vn̄ be
ne ꝑ moysen dr̄. In dextera eiꝰ ig
nea lex. Sinistra q̄ppe reprobi: q̄
ad sinistrā ponendi sunt. dex̄ aūt
dei appellant electi In dextra ergo
dei ignea lex est. q̄ electi mādata
celestia nequaq̄ frigido corde au
diunt ſꝫ ad hec amoris intimi faci
bus inardescūt. Sermo ad aurē
ducit ⁊ mens illoꝝ sibimet irata
ex interne dulcedinis flāma cōcrema
tur. In colūba vero spiritussc̄us ⁊
in igne mr̄atus ē. q̄ oēs quos re
pleuerit simplices ⁊ ardētes facit
simplices puritate: ardētes emula
cōe Neqꝫ em̄ plꝫ deo q̄ simplicitas
sine zelo. q̄ zelus sine simplicitate
Hinc veritas dicit. Estote pruden
tes sic ꝯpentes ⁊ simplices sicut co
lūbe Qua in re nōndū ē q̄ discipu
los suos nec de colūba sine ꝯpente

nec de serpente sine colūba voluit
dn̄s ammonē quaten⁹ ⁊ columbe
simplicitatē ⁊ astucia s̄pentis accē
deret ⁊ serpentis astuciā columbe
simplicitas tēparet. Hinc paulus
ait. Nolite pueri effici sensib⁹. Et
ꝑrudentiā serpentis audiuimus:
nunc de simplicitate colūbe mone
amur. Sed malicia puuli estote.
Hinc de beato iob dr̄. Erat vir sim
plex ⁊ rectus. Que est aūt rectitudo
sine simplicitate: aut q̄ simplicitas
sine rectitudine. Quia ergo ⁊ recti
tudinē docet iste spūs ⁊ simplici
tatē. ⁊ in igne mrāri debuit: ⁊ in
columba: q̄tenus omne cor qd ei⁹
grā tangitur ⁊ mansuetudis leni
tate tranquillū. et zelo iusticie ac
censū fiat. Ad extremū vero q̄ren
dum est cur in ipso redēptore nr̄o
mediatore dei ⁊ hoim ꝑ columbā
apparuit. i discipulis vero ꝑ ignē.
Certe vnigenit⁹ dei filius iudex est
gn̄is humani. Sz quis ei⁹ iusticiā
ferret: si priusq̄ nos ꝑ mansuetu
dinē colligeret. culpas nr̄as ꝑ ze
lum rc̄titudinis examinare voluis
set. Hō ergo ꝑ hoibus factus mi
tem se hoibus prebuit noluit pec
catores ferire: s; colligere. Pri⁹ vo
luit mansuete corrigē vt hēret q̄s
postmodū in iudicio saluarē. In
colūba ergo apparere sup eum de
buit spūs q̄ non veniebat vt pc̄tā
iam ꝑ zelū ꝑcuteret: s; adhuc per
māsuetudinē tolerarē. At vō sup
discipulos in igne debuit spūssan
ctus demrāri vt hij q̄ erant simpli
citer hoies atq; ideo pctōres eos cō
tra semetipōs spiritalis feruor ac
cenderet. ⁊ pc̄tā que deus per man
suetudinē ꝑceret: ipsi in se ꝑ peni
tentiā punirent. Nec ipsi q̄ppe eē
poterant sine pctō: q̄ adherebant
celesti magisterio. iohe attestan
te q̄ ait. Si dixerimus qȝ peccatū
non hēmus: nosmetipsos seduci
mus ⁊ veritas in nobis non ē. In
igne venit ergo in hoibus. in colū
ba vero apparuit in dn̄o. qȝ pecca
ta nr̄a q̄ pie dn̄s ꝑ mansuetudinē
tolerat: nos ꝑ zelū rectitudinis de
bem⁹ caute ꝯspicere ⁊ ardore sp̄ pe
nitentie cremare. Igitur ꝑ colum
bā spūs in redēptore monstratus
est. ꝑ ignē vero in hoibus. qȝ quā
to nobis nr̄i iudicis facta ē seueri
tas tēpata. tanto erga se dz fieri
nr̄a infirmitas accēsa. Quatuor ita
q; ꝓpositionū expleta rōe: ad eius
dem spūs dona ꝯtemplanda trās
eamus. De isto quippe spū scriptū
est. Sp̄s eius ornauit celos. Orna
menta enī celoꝝ sunt virtutes pre
dicantiū. que videlicet ornamēta
paulus enūat dicens. Alij datur
ꝑ spm̄ sermo sapie. alij sermo sci
entie s̄m eundem spiritum. alteri
fides in eodē spiritu. alij gratia sa
nitatum in vno spū. alij opatio v̄
tutum. alij ꝓphecia. alij discretio
spirituum. alij genera linguarū.
alij interpretatio s̄monum. Hec
aūt oia opatur vnus atq; idē spi
ritus diuidens singulis ꝓut vult.
Quot ḡ sunt bona predicātiū: tot
sunt ornamenta celoꝝ. Hinc rursus
scriptū est. Verbo dn̄i celi firmati
sunt: ⁊ spū oris eius ⁊c. Verbum
enī dn̄i filius est patris. Sz eosdē

celos viz sanctos apostolos: vt to
ta simul trinitas ondatur opata
repēte de spiritussancti diuinitate
adiungitur. Et spū oris eius ois v
tus eoꝝ. Celoꝝ igitur virtꝰ de spi
ritu sumpta est. qꝛ mundi hꝰ ptā
tibus cōtraire non presumerent:
nisi eos spiritussancti fortitudo so
lidasset. Quales namq doctores scē
ecclesie ante aduentum hꝰ spiritꝰ
fuerint scimꝰ. ⁊ post aduentū illi
us cꝰ fortitudinis sint facti aspici
mꝰ Certe iste ipse pastor ecclē: ad
cuius sacratissimū corpꝰ sedemꝰ:
quante debilitatis q̄nte formidis
ante aduentū spūs fuerit ancilla
ostiaria req̄sita dicat Una ei mu
lieris voce pculsus dū mori timu
it: vitā negauit. Et pensandū; qꝛ
eū ꝯprehensum petrus negauit in
terra: quē suspensū latro ꝯfessus ē
in cruce. Sz vir iste tante formidi
nis qualis post aduentum spiri
tus existat audiamus. Fit ꝯuen
tus magistratus atq seniorū ce
sis denūciatur apostolis ne in no
mine ihesu loqui debeant. Petrus
magna autoritate respondit Obe
dire oportet deo magis q̄ hoibus
Et rursū. Si iustū est in ꝯspectu dei
vos potius audire q̄ deū iudicate
Nō enim possumus que vidimꝰ ⁊
audiuimus non loqui. Et illi qui
dem ibant gaudētes a ꝯspectu cō
cilij qm̄ digni hītī sunt pro nomi
ne ihesu ꝯtumeliaz pati. Ecce gau
det petrus in verberibꝰ qui ante in
v̄bis timebat. ⁊ qui prius ancil
le voce requisitus timuit: pꝰ ad
uentuz spiritussctī vires principū

desus premit. Libet oculos fidei in
virtute opificis hꝰ attollere. atq
spsim p̄res testamenti noui ac ve
teris ꝯsiderare Ecce aptis eꝰ dē fidei
oculis: dauid. amos. danielez. pe
trum. paulū. matheum intueor. ⁊
sanctus iste spiritus qualis sit ar
tifex ꝯsiderare volo: sʒ in ipsa mea
ꝯsideracōne deficio. Jmplet enim
citharedum pueꝝ: ⁊ psalmistaz
facit. Jmplet pastorem armenta
rium sicomoros vellicantem ⁊ pphe
tam facit. Jmplet abstinentē pu
erum: ⁊ iudicem senum facit. Jm
plet piscatorem: ⁊ predicatorem
facit. Jmplet psecutorem ⁊ docto
rem gentium facit. Jmplet pub
licanum ⁊ euangelistā facit. O q̄
lis artifex est iste spiritus. Nulla
ad discenduz mora agitur in om
ne quod voluerit. Mox vt tetigerit
mentez docet. solumq tetigisse do
cuisse est. Nam humanuz animū
sbito vt illustrat immutat. abne
gat hinc repente quod erat. exhi
bet quod non erat. Pensemꝰ san
ctos predicatores nr̄os quales ho
dierna die repperit: quales fecit.
Certe qui in vna ꝯclaui p iudeoꝝ
metu residebant: natiuitatis sue
singuli linguam nouerāt: ⁊ tamē
nec ea ipsa lingua quam nouerāt
apte xpristuz loqui presumebāt
Venit spiritus: ⁊ in ore eos per di
uersitatem linguarum docuit. in
mente autem ex autoritate robo**ra**
uit. Ceperunt ⁊ in aliena xp̄m elo
qui qui de illo prius ⁊ in sua ling
ua loq̄ metuebant. Jnflāmatū ei
cor despexit tormenta corporis: q̄

ante metuebat vicit vim carnalis formidinis pre amore conditoris: et q̄ prius suis aduersarijs succumbe bant formidine eis iã preerãt au ctoritate Qui cum tãte eos celsitudi nis culmen erexit q̄d aliud dixeri nisi q͛ mẽtes terrenoꝝ hoīm celos fecit. ¶ Pensate frẽs carissimi post incarnacōem vnigeniti filij qualꝫ sit hodierna solemnitas de aduen tu spiritussc̄i Sicut em̄ illa: ita q̄ꝫ et hec est honorabilis. In illa q̄ppe deꝰ in se pmanens semetipsū creauit hoīem. in ista vero hoīes venientẽ desup susceperūt deum In illa deus naturaliter factꝰ est hō: in ista hoī nes facti sunt p adopcōem dij. Si ergo remanere carnales in morte nolumꝰ: hunc fratres carissimi vi uificantẽ spm̄ amemus Sed q͛ ca ro spiritū nescit: dicat fortasse car nali cogitacōne apud se aliquis Quō diligere valeo quē ignoro. ¶ Hec et nos credimus. q͛ mens visi bilibꝰ intenta: videre nescit inuisi bilez. Nulla em̄ nisi visibilia cogi tat. eaq̄ꝫ et cū non agit eoꝝ imagi nes introrsus trahit. dūq̄ꝫ in ima ginibꝰ corpeis iacet: surgere ad i corpea non vꝫ. Vn̄ fit vt tanto de teriꝰ creatorem nesciat q̄nto in co gitacōe sua familiarius creaturã corpeam portat. Sed cū deuz vide re nō possumus habemus aliq̄d q̄d agamus. vn̄ iter fiat quo ad euz nr̄e intelligentie oculus veniat. Certe quem in se nullo mō videre valemꝰ hunc in suis suis iam vi dere possuꝰ quos dū mirabiliter cō spicimus agere: certū nobis fit in

eoꝝ mentibus deum habitare. In re aūt incorpea a rebus corpalibus vsum trahamꝰ Nemo etenī nr̄m oriente clare sole: in sperã illius in tendendo vꝫ ↄspicere. q͛ tensi in eiꝰ radijs oculi reuerberantꝛ Sed sole illustratos montes aspicimus. et q͛ iam sol ortus est videmꝰ. Quia ergo solez iusticie in seipso videre nō possumus illustratos montes cla ritate illius videamus sanctos vi apl'os qui virtutibꝰ emicant mi̇̃ culis choruscant: quos nati solis claritas pfudit et cum in seipso in uisibilis sit p eos nob quasi p illu stratos montes se visibilẽ prebu it. Virtus em̄ diuinitatis in se q̄si sol in celo est. v͛tus diuinitatis in hoībus. sol in terra. Solem ergo iusticie intueamur in terra: quez videre non possumꝰ in celo. vt dū in offenso pede opis p hunc in ter ra gradimur ad intuendū illū q̄n q̄ꝫ oculos et in celū leuemꝰ Sꝫ in of fenso pede iter nr̄m in terra agitꝛ: si deꝰ ac pximꝰ integra mente dili gatꝛ Nec em̄ deus vere sine pximo nec pximus vere diligitꝛ sine deo. Hinc est q͛ sicut in alio s͛mone iã diximus idez spūs scūs legitꝛ disci pulis datus: p̄us a dn̄o in terra degente. postea a dn̄o celo preside te. In terra q̄ppe datur vt diligat pximus. e celo vero vt diligatꝛ deꝰ Sꝫ cur p̄riꝰ in terra postmodū e ce lo: nisi q͛ patẽter datꝛ intelligi. q͛ iuxta iohis vocē qui nō diligit fra trem suū quē videt: deū quē nō vi det quō pōt diligere. ¶ Diligamꝰ ergo pximū frẽs. amemus eū q̄ iuxta

nos est: vt peruenire valeamus ad amorem illius qui super nos est. Meditetur mens in proximo quod exhibeat deo: vt perfecte mereatur in deo gaudere cum proximo. Tunc ad illam superne frequentie leticiam peruenimus de qua nunc sancti spiritus pignus accipimus. Ad istum finem toto amore tendamus. in quo sine fine letabimur. Ibi supernorum ciuium societas sancta ibi solemnitas certa. ibi requies secura. ibi pax vera. que nobis iam non relinquitur sed datur per dominum nostrum iesum christum: qui viuit et regnat in vnitate spiritussancti deus per omnia secula seculorum.

Feria .ii.
Secundum iohannem

In illo tempore Dixit iesus discipulis suis. Sic deus dilexit mundum vt filium suum vnigenitum daret: vt omnis qui credit in ipso non pereat: sed habeat vitam eternam. Et reliqua. Omelia beati augustini.

Omnis nostri cordis intentio fratres ad euangelium feratur nemo aliunde cogitet. Si enim totus qui adest vix capit: qui se per cogitationes diuersas diuidit nonne et quod ceperat fundit? Audite auribus accipite mentibus dilectissimi loquentibus nobis. sed ipso docente qui non recedit a nobis. Dominus dicit commendans caritatem patris in nobis quam exhibuit ipse filius moriendo pro nobis: quod cum legeretur audistis. sic enim dilexit deus mundum vt filium suum vnigenitum daret vt omnis qui credit in ipso non pereat. Etenim filius mortuus est et ipsa morte liberauit nos a morte. morte occisus: mortem occidit. Et nostis fratres carissimi quia mors ista dyaboli inuidia intrauit in mundum deus mortem non fecit scriptura loquitur. nec letatur inquit in perditione hominum. Creauit enim vt essent omnia. Sed quid ibi ait? Inuidia dyaboli mors intrauit in orbem terrarum Ad mortem enim dyabolo propinatam non veniet homo vi adductus Non enim cogendi potentiam dyabolus habebat. sed persuadendi versuciam. Nisi consentires nihil inuexerat dyabolus Consensio tua o homo te perduxit ad mortem. A mortali mortales nati. ex immortalibus mortales facti. Ab adam omnes homines mortales. Ihesus autem filius dei verbum dei. per quod facta sunt omnia. vnicus equalis patri mortalis factus est quia verbum caro factum est: et habitauit in nobis. Ergo mortem suscepit: et mortem suspendit in cruce: et de ipsa morte liberantur mortales. Quod in figura factum est apud antiquos commemorauit illud dominus. et sicut inquit exaltauit moyses serpentem in heremo ita exaltari oportet filium hominis vt omnis qui credit in ipsum non pereat sed habeat vitam eternam Prosternebatur in heremo populus israel morsibus serpentium. dictum est a domino ad moysen vt faceret serpentem eneum et exaltaret in ligno. ammoneretque populum: vt si quis morsus esset a serpente: illum serpentem exaltatum in

ligno attenderet. Factum ē. Mor
debant homines. intuebantur. sa
nabant. Quid sunt serpentes mor
dētes? Peccata de mortalitate car
nis. Quis est serpens exaltatus?
Mors domini in cruce. Quia enim
a serpente mors p serpentis effigi
em figurata est. Morsus serpenti
um letalis: mors domini vitalis.
Ergo fratres vt a peccato sāemur
xpristum crucifixum intueamur
Quomodo qui intuebantur illuz
serpentē eneum in deserto non pe
ribant morsib⁹ serpentiuz: sic qui
intuentur fide mortem xp̄i: sanan
tur a morsibus peccatoꝝ. Sed illi
sanabātur a morte ad vitam tem
poralem. hic aūt ait vt habeant
vitam eternā. Sequitur. Non em̄
misit deus filium suum in mundū
vt iudicet mundū sed vt saluetur
mundus p ipsum. Ergo quantuz
in medico est: sanare venit egro
tum. Ipse se interimit qui precep
ta medici obseruare non vult. Ve
nit saluator in mundū. Quare sal
uator dict⁹ est mundi: nisi vt sal
uet mundū: non vt iudicet mun
dum. Saluari non vis ab ipso ex
te iudicaberis. Et quid dicaz iudi
caberis? Vide quid dicat. Qui cre
dit in eum non iudicatur. qui au
tem non credit quid sperabis di
ctuꝝ nisi iudicetur. Jam inq̄t iu
dicatus est Nondum apparuit iu
dicium sed iam factū est iudiciuz
Nouit enim dominus qui sunt e⁹
Nouit q̄ pmaneant ad coronam
qui maneant ad flammā. Nouit
in area sua triticū. nouit paleam.

nouit segetem. nouit zizaniā. Jā
iudicatus est q̄ non credit. Qua
re iudicatus est? qꝛ non credit in
nomine vnigeniti filij dei Hoc est
iudicium. qꝛ lux venit in mundū:
ꝛ dilexerunt hoīes tenebras ma
gis q̄ꝫ lucem. Erant em̄ mala ope
ra eoꝝ. Fratres mei quoꝝ opa bo
na inuenit dn̄s? Nulloꝝ. Omniū
mala opa inuenit. Quō ḡ quidā
fecerunt veritatē ꝛ venerūt ad lucē
Et hoc em̄ sequit. Qui aūt facit ve
ritatē venit ad lucē vt manifesten
tur opa eius. qꝛ in deo sunt facta.
Quō quidā bonū opus fecerūt vt
venirent ad lucem. i. ad xpristum
Et quō quidā dilexerūt tn̄bras?
Si em̄ omnes pctōres inuenit. et
oīm pctā sanat. ꝛ serpens ille in
quo figurata est mors dn̄i eos sa
nat q̄ morsi fuerant ꝛ ꝓpter morsū
serpentis erect⁹ est serpens. i. mors
dn̄i ꝓpter mortales hoīes quos in
uenit iniustos quō intelligit. hoc
est iudiciū. qꝛ lux venit in mundū
ꝛ dilexerunt homīes magis tene
bras q̄ꝫ lucē. erant em̄ opa eoruz
mala. Quid est hoc. quoꝝ em̄ erāt
bona opa? Nonne venisti vt iusti
fices impios? Sed dilexerūt inq̄t
magis tenebras q̄ꝫ lucē. Ibi posu
it vim. Multi em̄ dilexerunt pctā
sua. multi cōfessi sunt pctā sua. qꝛ
qui ꝯfitetur pctā sua ꝛ accusat ea
iam cū deo facit. Accusat de⁹ pctā
tua. si ꝛ tu accuses: ꝯiungeris deo
Quasi due res sunt homo ꝛ pctōr
Qd audis homo deus fecit. quod
audis peccator ipē homo fecit. De
le qd fecisti: vt de⁹ saluet qd fecit.

Oportet vt oderis in te opus tuū
ꝛ ames in te opus dei. Cum autē
ceperit tibi displicere q̄d fecisti: in
de incipiūt bona opa tua. q̄r accu
sas mala opa tua Jnicium bono
rum opeꝝ cōfessio est maloꝝ. Fa
cis veritatē ꝛ venis ad lucē. Quid
est facere veritatem. Nō te palpes
non tibi blandiaris. nō aduleris
nō dicas. iustus sū cū sis iniquꝰ.
ꝛ incipis facere veritatē Venis au
tem ad lucē vt manifestent̄ opera
tua. q̄r in deo sunt facta q̄r ꝛ hoc ip
sum q̄d tibi displicuit pctm̄ tuū
non tibi displiceret nisi deꝰ tibi lu
ceret. ꝛ eius veritas tibi ōnderet.
Sed q̄ ꝛ ammonitus diligit pctā
sua odit ammonentē lucē ꝛ fugit
eā vt non arguant̄ opa eiꝰ mala
q̄ diligit. Qui autē facit veritatem
accusat ī se mala sua: nō sibi parc
nō sibi ignoscit: vt deꝰ ignoscat.
q̄r q̄d vult vt deꝰ ignoscat ipse ag
noscit. ꝛ venit ad lucē: cui grās a
git q̄ illi q̄d in se odisset ōnderit. ꝛ
dicit deo Auerte faciē tuā a pcc̄is
meis Et qua fronte dicit nisi iterū
dicat. qm̄ facinus meū ego ꝯgno
sco: ꝛ pctm̄ meū ꝯtra me est sem
p. Sit ante te: q̄d non vis esse an
deū. Si aūt post te feceris peccatū
tuū: retorquet tibi illud ante ocu
los. ꝛ tunc retorq̄t: qn̄ iam penitē
tie fructus nullus erit. Currite ne
vos tenebre cōprehendant. Fr̄es
mei: euigilate ad salutē vestram:
euigilate cū tps est. Nullꝰ retardē
tur a templo dei. nullꝰ retardetur
ab ope dn̄i. nullꝰ euocet̄ ab orōe
ꝯtinua. nullus a deuotōne solita
fraudet̄. Euigilate cū dies ē. lucet
dies xp̄s est dies. paratus est igno
scere reis ꝫ agnoscentibꝰ. punire
autē defendētes se ꝛ iustos se iactā
tes. ꝛ putantes se aliq̄d esse cū ni
hil sint. Jn dilcōe autem eius ꝛ in
mia eius qui ambulat: etiā liberā
tus ab illis letalibꝰ ꝛ grandibus
peccatis q̄lia sūt facinora hoim ho
micidia. furta. adulteria. preter
illa q̄ minuta esse vident̄ pctā lin
gue aut cogitationū. aut immode
ratōis in concessis rebꝰ facit veita
tem ꝯfessionis ꝛ venit ad lucem in
operibꝰ bonis. qm̄ minuta plura
pctā fiunt grandia si negligunt̄.
Minute sunt gutte que fluina im
plent. Minuta sunt grāna arene: ꝫ
si multa arene imponāt: premūt
atq̄ opprimunt. Hoc facit sētina
neglecta q̄d facit fluctus irruens
Paulatim p sentinā intrat ꝫ diu
intrando ꝛ non exhauriendo mer
git nauim. Quid est exhaurire: n̄
bonis operibꝰ agere: ne obruant
pctā. gemendo. ieiunando. tribuē
do. ignoscēdo. Jter autem hꝰ secu
li molestū est. plenū est temptati
onibꝰ in rebus ꝓspeis ne extollat
in rebꝰ aduersis ne frangat. Qui
tibi dedit felicitatem hꝰ seculi ad
ꝯsolacōm tuam dedit. non ad cor
rupcōem Rursus q̄ te flagellat in
isto seculo: ad emendacōem non
ad damnacōem facit. Ferto pr̄eꝫ
erudientē ne sentias iudicē puni
entē. Hec quotidie dicimꝰ vobis:
ꝛ sepe dicenda sunt. q̄r salutaria ꝛ
bona sunt

Feria tercia.
Scdm iohem

In illo tēpore Dixit

ihs. d. s. Amen amen dico vobis. qui non intrat ꝑ ostium in ouile ouiū sed ascendit aliunde: ille fur est ⁊ latro. Et reliqua. Ome. beati augustini.

Exhortato illo qui natus est cecus ſmo ad iudeos dn̄s exortus est. Huic ita ꝗ lectioni hodiernā esse ↄtextā sci re debuit: ⁊ ↄmoneri caritas v̄ra. Cū enim dn̄s dixisset. in iudiciū ego in hunc mundū veni. vt q̄ nō vidēt videant: ⁊ q̄ vident ceci fiant quidā ex phariseis dixerūt. Nun quid ⁊ nos ceci sumus? Quib⁹ r̄ndit Si ceci essetis non hēretis peccatū. Nunc aūt qꝛ dicitis videm⁹ pc̄m̄ vestꝝ manet. His verbis subiū xit eā q̄ hodie cū recitarent̄ audi uimus Amen amen dico vobis: q̄ nō intrat ꝑ ostium in ouile ouiū ſꝫ ascendit aliunde: ille fur ē ⁊ la tro. dixerant enī se cecos nō esse. videre aūt tūc possent: si oues xp̄i essent. Vn̄ sibi vsurpabāt lumen q̄ furebant ↄtra diem Propter il loꝝ ergo vanā ⁊ supbam ⁊ insa nabilē arrogantiā dn̄s ihus ista ↄtexuit: in quib⁹ nos salubriter si aduertam⁹ ammonuit Multi enī sunt qui ſm quandā vite h⁹ ↄsue tudinē dicuntur boni hoīes. boni viri. bone fēie. innocentes ⁊ quasi obſuantes ea q̄ in lege precepta sunt deferentes honorem parentibus suis. non mechātes. nō homicidi um ꝑpetrantes. non furtū facien tes. nō falsū aduᵬsus quemꝗ̄ testi moniū ꝓhibentes: ⁊ cetera q̄ lege mandata sunt velut obſuantes ⁊ xp̄iani non sūt ⁊ plerūꝗ se iactāt quō isti. Nunq̄d ⁊ nos ceci sum⁹? Quia vero ista oia que faciunt et nesciunt ad quem finē referant in aniter faciunt. dn̄s de grege suo ⁊ ostio quo intrat̄ ad ouile: simili tudinē posuit in hodierna lcōe. di cant ꝗ pagani. Bene viuim⁹ Si ꝑ ostiū nō intrant: quid eis ꝓdest: vnde gloriant̄? Ad hoc enī debet vnicuiꝗ ꝓdesse bene viuē vt detur illi sꝑ viuere. Nam cui non datur sꝑ viuere. quid ꝓdest bene viuē? Quia nec bene viuere dicendi sūt qui finem bene viuendi: vel cecita te nesciunt vel inflacōne ↄtemnūt Non est aūt cuiꝗ̄ spes verā ⁊ certa sꝑ viuendi nisi agnoscat vitam q̄ est xp̄istus. et ꝑ ianuam intret in ouile. Querunt ergo plerumꝗ tales homines etiam ꝑsuadere ho minib⁹ vt bene viuant: et xp̄isti ani non sunt Per aliam ꝑtem vo lunt ascendere. rape ⁊ occidere nō vt pastor ↄseruare atꝗ saluare Fuerunt ergo ꝑhi de v̄tutibus et vitiis subtilia multa tractantes: diuidētes. diffinientes. ratiocina tiones acutissimas ↄcludentes. li bros implentes suam sapientiā buccis crepantib⁹ ventilantes: q̄ etiam dicere auderent hominib⁹: nos sequimini sectam n̄rām tenete si vultis beate viuere. Sed nō intra bant ꝑ ostium. Perdere volebant mactare et occidere. Quid de istis

dicam. Ecce ipsi pharisei legebãt
& in eo q̄ legebant xp̄m sonabãt
ventuꝝ sperabant. & p̄ñtem non
agnoscebant. Jactabant se etiã
ipsi inter videntes: hoc est inter sa
pientes: & negabant xp̄m. & nõ
intrabant p ostium. Ecce & ipsi si
quos forte seducerent: mactandos
& occidẽdos: non liberandos sedu
cebãt. Et hos dimittimus. Videa
mus illos si forte ipsi intrant p os
tium q̄ ipsius xp̄i nomine gloriã
tur. Innũabiles enim sunt q̄ se vi
dentes non solũ iactant: s̄ a xp̄i
sto illuminatos videri volũt. sunt
aũt heretici. Forte ipsi ianuam in
trauerũt? Absit. Sabellius dicit.
Qui filius est: ipse est pr̄. Sed fili
us non est pr̄. Non intrat p ostiũ
qui filiũ dicit p̄rem. Arrius dicit
Aliud est pr̄. aliud est filius. Rectẽ
diceret alius & non aliud Quãdo
enim dicit aliud: ei ꝯtradicit a q̄
audit. ego & pater vnum sumus
Nec ipse ergo per ostium intrat.
Predicat enim xp̄m qualem sibi
fingit: non q̄lem veritas dicit. No
men hz. rem non hz. Alicuius rei
nomen est xp̄s: tene ipsã rem: si
vis p̄desse tibi nomen. Aliꝰ nescio
vnde sit: sicut fotinꝰ. xp̄s hõ est in
quit: deus non ẽ. Nec ipse intrat
p ostium. q̄r xp̄s & deus & hõ est.
Et quid opus est multa p̄currere
& multa vana heresium dinũare?
Hoc tenete ouile xp̄i esse ecc̄iam
catholicã Quicũq; vult intrare ad
ouile p ostium intret. xp̄m verum
predicet. Non solũ xp̄m veꝝ predi
cet: sed xp̄i gloriam q̄rat non suã

Nã multi q̄rẽdo gloriam suam:
oues xp̄i sp̄serunt potius q̄ ꝯgre
gauerunt. Humilis enĩ ianua est
xp̄s. Qui intrat p hanc ianuam:
oꝫ vt humiliet se: vt sano capite
possit intrare. Qui aũt se non hu
miliat s̄ extollit: p maceriã vult
ascendere. Qui enĩ p maceriã ascẽ
dit ideo exaltat̃ vt cadat. Tecte tñ
adhuc loq̄tur dñs iħs. nondũ
intelligit̃. Nominat ostiũ. noĩat
ouile. noĩat oues Commẽdat hec
oĩa: s̄ nondũ exponit. Legamus
ḡ q̄r venturus est ad ea verba: in
quibꝰ nobis aliq̄ que dixit digne
tur exponere. ex quoꝝ expositiõne
dabit nobis fortasse etiã illa que
non exposuit intelligere. Pascit e
nim manifestis. exercet obscuris
Qui nõ intrat p ostium in ouile o
uiũ: sed ascendit aliunde: ve mise
ro. q̄r casurus est. Sit ḡ humilis.
p ostiũ intret. plano pede veniat.
& non offendet. Ille inq̄t fur est &
latro. Oues suas vult dicere alie
nas. ad hoc suas & furto ablatas
non vt saluet: s̄ vt occidat. Ergo
fur est. q̄r q̄d alienũ est suũ dicit.
Latro. q̄r & q̄d est furatꝰ occidit.
Qui aũt intrat p ostium pastor ẽ
ouiũ. Huic ostiarius apit. De os
tiario isto tunc q̄ramus qñ ab ip
so dño audierimꝰ q̄d sit ostiũ: &
q̄s sit pastor Et oues eius vocẽ au
diunt. & p̄prias oues vocat noĩatĩ
Hz enim noĩa eoꝝ scripta in libꝰ
vite. Proprias oues vocat noĩatim
Hinc dicit ap̄ls. Nouit dñs q̄ sũt
eiꝰ. & educit eas. Et cũ proprias
oues emiserit: ante eas vadit. ac

oues illum sequūtur. ꝙ sciunt vo
cem eius. Alienum aūt nō sequū
tur: sed fugiunt ab eo. ꝙ non no
uerunt vocē alienorū. Tecta sunt
hec plena questōnib⁹ grauida sa
cramentis. Sequamur ḡ ⁊ audia
mus mgr̄m ex hijs obscuris ali
quid aperientē. ⁊ p id qd aperit:
ne forte intrare facientem. Hoc p
uerbiū dixit illis ihesus. Illi aūt
nō cognouerūt quid loq̄retur eis.
Forte nec nos. Quid ergo interest
inter illos ⁊ nos antēꝙ ista verba
agnoscam⁹ ⁊ nos. Quia ⁊ nos pl
samus vt aperiat̄ nobis. illi autē
negando nolebant intrare seruā
di: sed foras remanere perdendi.
Qd ergo nos audim⁹ hec pie: ꝙ
antēꝙ illa intelligam⁹ credimus
vera esse atqꝫ diuina magna ab
istis diuersitate distamus. Inci
piamus ḡ audire exponentē quē
audiuim⁹ ꝓponentē. dixit ergo il
lis iterū ihs. Amen amen dico vo
bis. ꝙ ego sum ostiū. Ecce ipsum
ostiū qd clausum posuerat apuit
Ipse est ostium. agnouim⁹. intre
mus: vt nos intrasse gaudeamus.
Omnes quotquot venerūt fures
sunt ⁊ latrones. Quid est hoc dn̄e
omnes quntquot venerūt. Quid
tn̄ Tu non venisti. Sed intellige
Omnes quotquot venerīt dixit v
tiqꝫ preter me. Recolam⁹ ergo An
te aduentū ipsius venerūt ꝓphete
Nunq̄d fures ⁊ latrones fuerūt.
Absit. Non preter illū venerūt. ꝙ
cū illo venerunt Ventur⁹ precōes
mittebat: sed eorū corda quos mi
serat possidebat. Vultis nosse. ꝙ
cū illo venerūt. ꝙ est ipse sp. Car
nem quippe accepit ex tpe. Quid
est ergo semp In principio erat
verbū. Cū illo ergo venerunt: qui
cū verbo dei venerūt. Ego sum inq̄t
via. veritas ⁊ vita. Si ipse est veri
tas: cū illo venerunt q̄ veraces fue
rūt Quotquot ḡ preter illū sūt fu
res ⁊ latrones. i. ad furandū ⁊ oc
cidendū. Sed non audierunt eos
oues. Maior hec questio est: non
audierūt eos oues Ante aduentū
dn̄i nostri ihu xp̄i: quo humilis
venit in carne precesserūt iusti sic
in eū credentes ventur̄ quō nos cre
dim⁹ in eū qui venit Tpa variata
sunt nō fides. ꝙ ⁊ ipsa verba pro
tpe variant̄ cum varie declinant̄
Alium sonum hꝫ venturus est: a
lium sonū hꝫ venit. Mutatus est
sonus venturus ē: ⁊ venit. Eadem
fides vtrosqꝫ cōiungit. ⁊ eos q̄ ven
turū esse: ⁊ eos q̄ eum venisse credi
derunt. Diuersis quidē tpibus: ſꝫ
vtrosqꝫ p vnū fidei ostium hoc est
p xp̄um videmus ingressos. Nos
credim⁹ dn̄m ihm xp̄m natū ex v
gine venisse in carne passuꝫ esse.
resurrexisse. in celū ascendisse To
tum hoc sicut auditis verba prete
riti tpis impletum esse iam credi
m⁹. In eius sunt fidei societate no
biscū ⁊ illi pr̄es qui crediderunt de
v̄gine nascituꝝ. passuꝝ resurrecu
rum. in celū ascensurum Illos enī
oñt apl̄s vbi ait. Hn̄tes aūt eun
dem spm̄ fidei sicut scriptū est. cre
didi ꝓpter qd locutus sum: ⁊ nos
credim⁹ ꝓpter qd ⁊ loquimur. Vt
scias autem ꝙ vna sit fides audi

dicentē. Habentes eundē spūm fi
dei ⁊ nos credim⁹ Quotqt ergo il
lo tpe crediderunt vel abrahe vel
ysaac vel iacob ł moysi vel alijs
patriarchis. alijsq3 ꝓphetis xp̄m
prenunciātibus oues erāt ⁊ xpi
stum audierunt: nō alienā vocem
sed ipsius audierūt. Judex fueāt
in precone. q2 ⁊ qn̄ iudex loquit̄ p
preconē exceptor facit non preco
dixit sed iudex dixit. Alij sūt ergo
quos nō audierūt oues. in quib⁹
nō erat vox xp̄i. errātes falsa dicē
tes. inania garriētes. vana fingē
tes. miseros seducētes. Quid ē er
go qđ dixi: maior hec questio est
Quid hз obscurū ⁊ ad intelligēduз
difficile. audite obsecro. Ecce dn̄s
ipse ihesus xp̄us venit predicauit
Vtiq3 multomagis vox pastoris
eāt expressa ipso ore pastoris Si
eni̅ p ꝓphetas vox pastoris erat.
q̄tomagis voceз pastoris ꝓfere
bat lingua ipsa pastoris Nō oēs
audierūt. Sз quid putam⁹. Qui
audierūt oues erant Ecce audiuit
iudas et lupus erat sequebat̄. ꝟ
pelle ouina tectus. pastori insidi
abat̄. Aliqui vero eorū qui xp̄m
crucifixerūt nō audiebāt ⁊ oues
erant. Ipsos eni̅ videbat i turba
qn̄ dicebat Cū exaltaueritis filiū
hoīs tunc agnoscetis q2 ego sum.
Quō eni̅ ista soluit̄ questio Audi
unt nō oues. ⁊ nō audiūt oues.
sequunt̄ vocē pastoris quidaз lu
pi. ⁊ ei quedā ɔtradicūt oues. po
stremo pastorē occidūt oues Sol
uat̄ questio. respondet. eni̅ aliqs
⁊ dicit̄ Sз qn̄ non audiebāt. oues

nondū erāt tunc lupi erant Vox
audita eos mutauit ⁊ ex lupis o
ues fecit. Qn̄ ergo facte sūt oues
audierūt ⁊ pastorē inuenerūt pa
storēq3 secute sūt. pastoris ꝓmis
sa sperauerūt q2 iussa fecerūt Solu
ta ē vtcūq3 ista q̄stio ⁊ cuiq3 forte
sufficiat. me aūt adhuc mouet Et
quid me moueat cōmunico vobis
cū vt quodāmodo querens vobis
cū reuelante illo vobiscuз merear
inuenire. Quid ergo me moueat
accipite Per ezechielem ꝓphetaз
deus obiurgat pastores. ⁊ dicit i
ter cetera de ouib⁹ Errantē non re
uocastis. Errantē dicit ⁊ oueз ap
pellat Si qn̄ errabat ouis erat cu
ius vocē vt erraret audiebat Pro
culdubio eni̅ nō erraret. si vocem
pastoris audiret. Sз ideo errauit
q2 vocē audiuit. alienā vocem furis
⁊ latronis audiuit Certe latronū
vocem non audiūt oues Qui vene
runt inq̄t ⁊ intelligim⁹ preter me
idest qui venerūt preter me fures
sunt ⁊ latrones. ⁊ non audierunt
eos oues. Dn̄e si non audierunt
oues quō errāt oues. si oues nō
audiunt nisi te: tu aūt veritas es.
Quisquis veritateз audit nō vtiq3
errat. Illi aūt errāt ⁊ oues appel
lantur. Naз si in errore ipso oues
non appellarent̄ non diceret̄ p eze
chielem. errantem ouem nō reuo
castis. Quō ⁊ errat ⁊ ouis est Vo
cem alienā audiuit. Certe non au
dierunt eos oues. Audistis frēs
altitudinem questionis. Dico er
go Nouit dn̄s q̄ sunt eius. nouit
p̄scitos nouit p̄destinatos Nouit

qui sunt ei⁹. ipse sūt oues. Aliq̄n
se ipse nesciunt sed pastor nouit e
as. Scđm istam predestinationē
ſm istam dei prescīetiā. ſm electio
nem ouiū. ante ɔstitucōez mundi
Nam hoc dicit apls. Sicut elegit
nos in ipso ante ɔstitucōez mūdi
Scđm ergo istam prescientiā dei
ꝛ predestinacōez q̄ꝫ multe oues fo
ris. q̄ꝫ multi lupi intus. ꝛ q̄ꝫ multe
oues int⁹. ꝛ multi lupi foris Quid
est quod dixi. q̄ꝫ multe oues foris
Quī multi mō luxuriant̄ casti fu
turi. q̄ꝫ multi blasphemāt xp̄m
credituri in xpristū. q̄ꝫ multi se ine
briant futuri sobrij. q̄ꝫ multi rapi
unt res alienas donaturi suas. ve
rumtamē modo alienaꝫ vocē audi
unt. alienos sequunt̄ Item q̄ꝫ mł
ti intus laudāt blasphematuri ca
sti sunt fornicaturi. sobrij sūt se vi
no postea sepulturi: stant casuri.
Non sunt oues. De predestinatis
enī loquimur de hijs quos dn̄s no
uit qui sūt eius. ꝛ tn̄ ipsi q̄ꝫ diu re
cte sapiūt xpristi vocē audiūt. Ec
ce audiūt ipsi. non audiunt illi. ꝛ
tn̄ ſm predestinacōez nō oues isti
oues illi Adhuc manet questio q̄
mihi interim nunc videt̄. ita posse
dissolui. Et aliqua vox ē in q̄ꝫ vox a
liqua pastoris in q̄ oues nō audi
unt alienos in qua nō oues non
audiūt xp̄m. Que ē ista vox. Qui
pseuerauerit vsqꝫ ad fineꝫ hic sal
uus erit. Hanc voceꝫ nō negligit
propri⁹. non audit alien⁹. Nam
et ille hoc ei predicat vt pseueret
apud ipsū vsqꝫ in finem. ſꝫ non a
pud eū pseuerando nō audit hāc

voceꝫ. Istam q̄ audierit ouis est.
Sed audiebat illaꝫ nescio quis ꝛ
desipuit ꝛ̄ frigruit audiuit alienā
Si predestinatus ē ad temp⁹ erra
uit in eternum non periet redit vt
audiat quod neglexit. faciet q̄d
audiuit Si enī de hijs ē qui prede
stinati sūt ꝛ errorē ipsi⁹ deus p̄sci
uit ꝛ ɔuersionē futurā. Si aberra
uit redit vt audiat vocē illam pa
storis. ꝛ sequat̄ dicenteꝫ. qui pse
uerauerit vsqꝫ in finē hic saluus
erit Bona vox fratres vera pasto
ralis. ipsa ē vox salutis in tab̄na
culis iustorū Perseuerare vsqꝫ in
finem. hoc ē ouiū voceꝫ pastoris
audientiuꝫ. Temptatio accidit p
seuera vsqꝫ in finē. Vsqꝫ in queꝫ fi
nem pseuerabis. Quousqꝫ finias
viam. hoc ē istam mortalē vitam
Vt potui vt de⁹ donauit ꝓfundaꝫ
multum questionē. aut exposui ā
tractaui vobiscū Per hoc ergo q̄d
exposuit dn̄s. qꝛ ipse ē ostiū intre
mus ad ea que ꝓposuit nec expo
suit. Et pastor quidē qui naꝫ sit q̄ꝫ
uis non dixerit in lcōe ista q̄ hodie
recitata est. tamē in ea que seq̄it̄
aptissime dicit̄. ego suꝫ pastor bo
nus. Quod ꝛ si nō diceret. quem a
lium preter ipsuꝫ intelligere debe⁹
in eis verbis vbi ait. qui intrat p
ostium pastor ē ouiuꝫ. huic ostia
rius aperit ꝛ oues vocat noīatim.
et educit eas. ꝛ cuꝫ ꝓprias oues e
miserit ante eas vadit. ꝛ oues eū
sequunt̄. qꝛ sciunt vocē eius Quis
enī alius oues suas vocat nomīa
tim. et educit eas hinc ad vitam
eternam. nisi qui nouit nomina

predestinatoꝝ Vñ ait discipulis
suis. Gaudete qm̄ noīa vestra scri
pta sūt in celis Hinc enī eas vocat
noīatim Et quis alius eas emittit
nisi qui eoꝝ peccata dimittit· vt
eū seq̄ duris liberate vinculis pos
sint Et quis eas precessit quo euꝫ
sequunt̄· nisi qui surgens a morti
is iam nō morit̄ mors illi vltra nō
dn̄abitur. Vnde illud quod ait E
go sum ostium· p me si q̄s introi
erit saluabit̄ ⁊ ingredieť ⁊ egredi
etur ⁊ pascua inueniet In hoc eui
denter ostendit non solū pastorē
ſ3 etiā oues intrare p ostiū· Nō pi
geat nos fratres s̄m quasdam si
militudines ipsū accipe ostiū· ip
sum ostiariū· Quid ē enī ostium.
Quo intram⁹. Quis ē ostiarius.
Qui aperit. Quis ergo se aperit n̄
qui seipsuꝫ exponit· Ecce dn̄s dixe
rat ostiū non intellexeram⁹ quan
do non intellerim⁹ clausum erat q̄
aperuit ipse ē ostiarius Nulla est
ergo necessitas aliquid aliud q̄re
re nulla necessitas· se d forte ē volū
tas· Si ē voluntas noli exorbitare
noli a trinitate discedere· Si aliaꝫ p
sonam queris ostiarij spūssanct⁹
occurrat· Non eniꝫ dedignabitur
ostiarius esse spūssanct⁹ qn̄ ipsū
esse dignatus ē filius Vide ostia
rium forte spiritūsanctum Ipse do
min⁹ discipulis de spiritusācto di
cit· Ipse vos docebit oēm veritatē
Ostium quid est. Xp̄s· Quid est
xp̄ristus. Veritas Quis aperit o
stium nisi qui docet oēm veritateꝫ
Sed quid ē ingredieť ⁊ egredieť
et pascua inueniet· Ingredi quip

pe in ecclesiā p ostium xp̄ūm val
de bonum ē· exire aūt de ecclesia si
cut ait iste ipse euāgelista in epi
stola sua· ex nobis exierūt· s3 non
erant ex nobis· non ē vtiq3 bonuꝫ
Talis ergo egressus non posset a
bono pastore laudari vt diceret ⁊
ingredieť ⁊ egredieť et pascua in
ueniet Est ergo aliq̄s non solum
ingressus verum etiā egressus bo
nus p ostium bonū quod ē xp̄ūs
Sed quis ē iste laudabilis et bea
tus egressus. Possem quidē dice
re ingredi nos qn̄ aliquid cogita⁹
egredi aūt qn̄ exterius aliq̄d ope
ramur· ex quo sicut dič apostolus
p fidem habitat xp̄ūs in cordib⁹
nostris· ingredi p xp̄ristū esse s̄m
ipsam fidem cogitare· egredi aūt
p xp̄ristum· s̄m ipsam fidē etiā fo
ris .i. coram hoibus operari Vnde
⁊ in psalmo legitur Exibit homo
ad opus suū· ⁊ ipse dn̄s dicit. Lu
ceant opa vestra corā hoibus Sz
plus me delectat q̄ ipsa veitas tā
q̄ pastor bonus· et iō doctor bon⁹
quodāmodo nos ammonuit quē
admoduꝫ intelligere debeam⁹ q̄d
ait· Ingredieť ⁊ egredietur ⁊ pa
scua inueniet cui secutus adiunxit
fur non venit nisi vt furetur ⁊ ma
ctat ⁊ pdat· ego veni vt vitaꝫ ha
beant ⁊ abundantius habeāt Vi
detur enī mihi dixisse· vt vitaꝫ ha
beant ingredientes· ⁊ abundanti
us habeant egredientes· Non aūt
potest quisq3 p ostium .i. p xp̄ūm
egredi ad vitam eternā que erit ī
specie nisi p ipsum ostiuꝫ· hoc est
p eundem xp̄ristum in ecclesia eius

qd est ouile eius intrauerit ad vi
tam tpalem que ē in fide. Ideo ait
Ego veni vt vitam habeant. hoc ē
fidem que p dilectionem opatur
p quaz fidem in ouile ingrediunt
vt viuant. qr iust⁹ ex fide viuit. et
abundanti⁹ habeant qui perseue
rando vsq; in finem p illud ostiū
.i. p fidem xpisti egrediunt. qm̄
q fideles moriunt q abundanti⁹
habebunt vitam. viuēdo quo pa
stor ille precessit vbi nunq̄ deinde
moriant Quis ergo q hic in ipō
ouili non desint pascua. qm̄ ad v
trumq; possum⁹ intelligere quod
dictum ē q pascua inueniet .i. q ad
ingressum q egressum: tū tunc ve
re pascua inueniet. vbi saturent
qui esuriūt q sitiūt iusticiā. quali
a pascua inuenit cui dictum ē Ho
die mecū eris in padiso. Tu

Feria quarta
Scdm Iohem

In illo tēpore Dixcit
ihesus discipulis suis. Ego sū pa
nis viuus qui de celo descendi. Si
quis manducauerit ex hoc pane
viuet in eternū Et reliqua. Omeli
a beati augustini episcopi.

Cum dn̄s noster ihs xp̄s
sicut in euāgelio cū legere
tur audiuim⁹. panē se es
se dixisset qui de celo descēdit. mur
murauerūt iudei q dixerunt Nōne
hic ē ihus filius ioseph. cui⁹ nos
nouim⁹ patrē z matrem. Quō ego
dicit hic. qr de celo descendit Isti a
pane de celo longe erant. nec eum
esurire nouerant fauces cordis lā
guidas habebant. q auri⁹ apis
surdi erant. videbāt q ceci stabāt
Panis quippe iste interioris hois
querit esuriem Vnde alio loco di
cit. Beati qui esuriūt q sitiūt iusti
ciam: qm̄ ipsi saturabunt Justici
am vero nobis esse xp̄m paulus
apl's dicit Ac p hoc q̄ esurit hunc
panē esurit iusticiā. sed iusticiam
que de celo descendit iusticiā quā
dat de⁹ non quaz sibi facit homo.
Si em̄ nullaz sibi faceret homo iu
sticiam nō diceret idem apl'us de
iudeis. Ignorātes em̄ dei iusticiā
q suam volentes ɔstituere. iusticie
dei non sūt subiecti. Judei erāt isti
qui panem de celo descendentē nō
intelligebant: qr sua iusticia satu
rati. iusticiam dei non esuriebant
Quid est hoc iusticia dei q iusticia
hois. Justicia dei hic dr̄. non q̄ iu
stus ē deus. sed qua dat hoi deus
vt iustus sit homo Per quē. Per
deum Que āt erat illorū iusticia.
Qua de suis virib⁹ presumebāt et
quasi impletores legis seipsos ex
sua virtute dicebāt Nemo aūt im
plet legem nisi quē adiuuerit grā
.i. panis q̄ de celo descēdit. Legis ei
plenitudo ɔpendio vt ait apl's ca
ritas est. caritas nō minimi s; dei.
caritas nō terre non celi. sed eius
qui fecit celū q terram. Vnde ista
caritas homini. ipsū audiam⁹ Ca
ritas inqt dei diffusa ē in cordib⁹
nostris p spiritūsanctū qui dat⁹
est nobis. Daturus ergo dn̄s spi
ritūsanctū dixit se panē q̄ de celo
descēdit. hortans vt credam⁹ in eū
Credē em̄ in eum hoc ē mādúcare

panem viuū Qui credit mãducat
Inuisibiliter sagīnat͛· qꝛ inuisibi
liter renascitur· infans intus ē· no
uus intus ē ibi nouellat͛· ibi saci
atur Quid ergo talibꝰ murmurā
tibus respondit ihs· Nolite mur
murare inuicē tanꝙ dicens· scio q̄
re esuriatis ⁊ istū panem nō intel
ligatis neqꝫ queratis Nolite mur
murare inuicē· Nemo potest veni
re ad me· nisi pater q̄ misit me at
traxerit eū· Gracie hec magna cō
mendatio· Nemo venit nisi tractꝰ
Quē trahat ⁊ quem nō trahat q̄
re illū trahat et illum nō trahat·
noli velle iudicare si nō vis errare
Semel accipe ⁊ intellige· Nonduꝫ
traheris· ora vt traharis Quid ħ
dicimus fratres Si trahimur ad
xp̄m ergo inuiti credimꝰ· ergo
violentia adhibet͛ non voluntas
excitat͛· Intrare quis ꝙ eccām pōt
nolens accedē ad altare p̄t nolēs
accipe pōt sacramentuꝫ nolens·
credere nō pōt nisi volēs· Si corpe
crederet fieret in nolentibꝰ· Sꝫ nō
corpe credit͛· Aplum audi Corde
credit͛ ad iusticiā Et quid sequit͛
Ore aūt ꝯfessio fit ad salutem De
radice cordis surgit ista ꝯfessio A
liqū audis ꝯfitentē ⁊ nescis credē
tem· sed nec debes vocare ꝯfitenteꝫ
quē iudicas nō credentē· Hoc em̄
est ꝯfiteri dicere quod hēs in corde
Si aūt aliud in corde habes aliud
dicis· loq̄ris· nō ꝯfiteris· Cū ergo
in xp̄m corde credat͛ quod nemo
vtiqꝫ facit inuitus Qui autem tra
hit͛ tamꝙ inuitꝰ cogi videat͛ quō
istaꝫ soluimꝰ questionē· nemo ve

nit ad me nisi p̄r q̄ misit me traxe
rit euꝫ Si t ħ hitur ait aliquis in
uitus credit: si inuitꝰ venit nec cre
dit· Si non credit nec venit· Non
em̄ ad xp̄m ambulādo currimꝰ
sed credēdo: nec motu corpis ħ vo
luntate cordis accedimꝰ Ideo illa
mulier que fimbriam tetigit ma
gis tetigit q̄m turba que pressit·
Ideo dn̄s dixit· Quis me tetigit.
Et mirantes discipuli dixerūt Tur
ba te ꝯprimit· et dicis quis me te
tigit· Et ille repetiuit· Tetigit me a
liquis. Illa tangit: turba premit
Quid ē tetigit nisi credit. Vnde ⁊
illi muliei post resurrectionē dixit
volenti se mittere ad pedes eiꝰ mise
ricordiam dn̄i ꝑpendens Noli me
tangere: nondū em̄ ascendi ad pa
trem meū· Quod vides hoc solum
me esse putas Noli me tãgere q̄d
est· Hoc solū me esse putas· q̄d ti
bi appareo Noli sic credere· hoc est
noli me tangere: nondū em̄ ascen
di ad patrē· Tibi nō ascēdi· nā in
de nunꝙ antea recessi In terra nō
tangebat stantem· quō tangeret
ad patrem ascendenteꝫ· Sic tm̄ sic
se tangi voluit· sic tangitur ab eis
a quibꝰ bene tangitur· ascendens
ad patrem manens cū patre eq̄l
patri· Inde ⁊ ħ si aduertis nemo
venit ad me· nisi quē pater attra
xerit· noli te cogitaē inuitū trahi
Inuitꝰ trahitur animꝰ ex amore·
Nec timere debemꝰ ne ab homini
bus qui verba pretendunt· ⁊ a re
bus maxime diuinis intelligēdis
longe remoti sunt· in hoc scripturā
rum euangelico verbo forsitan rep̄

hendamur ⁊ dicatur nobis. Quō
voluntate credo si trahor Ego dico
Parum ē voluntate ire: etiam vo
luntate traheris. Quid ē volunta
te trahi. Delectare in dn̄o ⁊ dabit
tibi peticōes cordis tui. Est quedā
voluptas cordis. cui panis dulcis
est ille celestis. Porro si poete dice
re licuit. trahit sua quemque volup
tas: non necessitas sed voluptas.
non obligatio sed delectatio. quā
to fortius nos dicere debem⁹ trahi
hominē ad xpistū. qui delectatur
veritate delectatur beatitudine. de
lectatur iusticia. delectatur sempi
terna vita: quod totum xpūs est.
An vero habēt corporis sensus vo
luptates suas. ⁊ anim⁹ deseritur a
voluptatib⁹ suis. Si anim⁹ non hꝫ
voluptates suas. vnde dicitᷣ. Filij
aūt hominū in tegmine alarū tua
rum sperabūt. inebriabuntur ab
vbertate domus tue. ⁊ torrente vo
luptatis tue potabis eos: quoniā
apud te est fons vite. ⁊ in lumine
tuo videbim⁹ lumen. Da amantē
⁊ sentit quod dico Da desiderantē
da esurientē. da in ista solitudine
peregrinantē atqꝫ sitientem. ⁊ ad
fontem eterne patrie suspirantē
da talem ⁊ scit quid dicā. Si autē
frigido loquor qd loquor. Tales
erāt isti qui inuicē murmurabāt
Pater inquit quem traxerit venit
ad me. Quid est aūt pater quem
traxerit. Ipse xpūs trahat. Qua
re voluit dicē pater quē traxeit.
Si trahendi sumus. ab illo traha
mur cui dicit quedā que diligit.
Post odorem vngentorum tuorum

currimus. Sed quid intelligi volu
it aduertam⁹ fratres ⁊ quātum pos
sum⁹ capiam⁹ Trahit pater ad fi
lium eos qui propterea credunt in fi
lium quia eū cogitant patrem habe
re deum. Deus enī pater equalem
sibi genuit filium. ⁊ q̄ cogitat atꝫ
in fide sua sentit ⁊ ruminat equalē
esse patri eum in quē credidit. ip
sum trahit pater ad filiū Arrius
credidit creaturā. non eum traxit
pater: quia non considerat patrem q̄ fi
lium non credit equalem Quid di
cis o arri. quid heretice loqueris.
Quid ē xpūs. Non inquit deus ve
rus: sed quē fecit deus verus Non
te traxit pater. non enī intelligis
patrem cuius filiū negas. Aliud
cogitas. non ē ipse fili⁹: nec a pa
tre traheris. nec ad filiū traheris
Aliud ē enī filius: aliud quod tu
dicis. Fotinus dixit. Homo sol⁹
est xpūs: non ē ⁊ deus Qui sic cre
dit: non pater eū trahit Quē pa
ter trahit. Tu es inquit xpūs fi
lius dei viui. non sicut propheta. nō
sicut iohannes. nō sicut aliquis
magnus iustus. sed sicut vnicus
sicut equalis. Tu es xpūs filius
dei viui. Vide quia tractus est. et
a patre tractus est Beatus es sy
mon bariona quoniā non tibi re
uelauit caro ⁊ sanguis. sed pater
meus qui in celis est. Ista reuela
tio ipsa est attractio Ramū viridē
ostendis oui et trahis illam. Nu
ces puero demonstrantē ⁊ trahitᷣ
et quo currit trahitᷣ. amando tra
hitur. sine lesione corporis trahi
tur. cordis vinculo trahitur. Si

ergo ista que inter delicias volup
tatesq terrenas reuelant amanti
bus trahunt. qm verum est. trahit
sua quemq voluptas. non trahit
reuelatus xpūs a patre Quid enī
fortius desiderat anīa q̄ veritatem.
quo auidas fauces habē dz Vñ
optat vt sanus sit intus palat9
vera indicādi. nisi vt māducet et
bibat sapientiā. iusticiā. veritatē
et eternitatē Vbi aūt hoc. Ibi me
lius. verius ibi. plenius ibi Nam h
facilius possumus esurire et hoc si
bonā spem habeam9 q̄ saciari Be
ati enī inq̄t qui esuriunt et sitiunt
iusticiā hic. qm̄ saturabunt. Sed
ideo ibi cū dixisset. nemo venit ad
me. nisi pater q̄ misit me traxerit
eum. ilico subiecit. Et ego resusci
tabo euz in nouissimo die. Reddo
illi quod amat quod sperat. vide
bit quod adhuc non videndo cre
didit. mādūcabit quod esuriit sa
turabit eo qd sitiit Vbi. In resur
rectione mortuorum: q2 ego resusci
tabo eū in nouissimo die Scriptuz
est enī in pphetis. Et erunt oēs do
cibiles dei Quare hoc dixi. O iudei
pater vos nō docuit quō me pote
stis agnoscere. Omnes regni illi9
hoīes docibiles erunt Non ab hoī
bus audient Et si ab hominibus
audiunt. tū quod intelligūt int9
datur. intus coruscat. intus reue
latur. Quid faciūt hoīes forinsec9
annunciātes. Quid facio ego mō
cū loquor. Strepitū verborū inge
ro auribus vestris Nisi ergo reue
let ille qui intus est. quid dico vel
quid loquor. Exterior cultor arbo
ris interior est creator. qui plātat
et qui rigat extrinsecus opantur
Hoc facim9 nos. Sed neq q̄ plan
tat ē aliquid. neq qui rigat: sed q̄
incrementū dat deus. Hoc ē erūt
omnes docibiles dei Qui omnes.
Omnis q̄ audiuit a pr̄e et didicit
venit ad me Videte quō trahit pa
ter. docendo delectat nō necessitatē
imponendo. Ecce quō trahit. Erūt
omnes docibiles dei. Trahere dei
est. Omnis q̄ audiuit a patre et di
dicit venit ad me. Trahere est dei
Quid igit fratres. Si omnis qui
audiuit a patre et didicit ipse veīt
ad xpūm: xpūs hic nichil docuit.
Quid q2 patrem magistrū hoīes
non viderūt filiū viderunt. Filius
dicebat: sz pater docebat. Ego ho
mo cū sum quez doceo. Quem fra
tres. nisi eum q̄ audit verbuz me
um. Si ego cū homo sum illum do
ceo qui audit verbum meū: illum
docet et pater q̄ audit verbum ei9
In principio erat verbum. nō in
principio fecit deus verbum Quo
modo. In principio fecit deus ce
lum et terram. Ecce q2 non est cre
atura. disce trahi ad filiū a patre
doceat te pater audi verbuz eius.
Quod verbuz eius inquis audio
In principio erat verbum. Quō
homines in carne constituti audi
unt tale verbum: q2 verbum caro
factum ē et habitauit in nobis Ex
ponit hoc et ipse. et ostendit quid
dixerit. Qui audit a patre et didic
venit ad me Cōtinuo subiecit qd
cogitare possemus. Non quia pa
trem vidit aliquis nisi is qui est a

deo hic vidit patrē Quid ē quod
ait· ego vidi patrē. Vos nō vidi
stis patrem· et tñ non venitis ad
me nisi trahamini a patre Quid ē
aūt vobis trahi a patre nisi disce
re a patre. Quid ē discere a patre
nisi audire a patre. Quid ē audiē
a patre nisi audire verbū patris
⁊ me· Ne forte ergo cū dico vobis
oīs qui audiuit a patre ⁊ didicit
dicatis apud vos Sz nunq̄ vidi⁹
patrem· quō discere potuim⁹ a pa
tre. A meipso audite· Non q̄ pa
trē vidit quisq̄: sed qui ē a deo h
vidit patrem Ego noui prēm ab
illo sum. Sed quō verbū ab illo cu
ius est verbum· nō quod sonat ⁊
transit: sed quod manet cū dicēte
et trahit audientē āmoneat q̄d
sequit̄ Amen amē dico vobis qui
credit in me hz vitā eternā· Reue
lare se voluit quid esset· Nam con
pendio dicere potuit: qui credit in
me hz me Ipse eñ xp̄us verus est
deus ⁊ vita eterna Qui credit ēgo
in me· it in me· ⁊ q̄ it in me hz me
Quid est aūt habere me. Habere
vitam eternā· Vita eterna mortē
assumpsit· vita eterna mori volu
it sed de tuo non de suo· Accepit a
te vt moreretur p̄ te Ab hominib⁹
eñ carnem assumpsit sed nō mo
re hominū· Nam patrem habens
in celo: matrem elegit in terra. Et
illic natus sine matre· et hic sine
patre Assumpsit ergo vita mortē
vt vita occideret mortem. Nam q̄
in me credit inquit· habet vitā e
ternam· Non quod patet sed q̄d
latet· Vita enim eterna verbum i

principio erat apud deum ⁊ deus
erat verbū· ⁊ vita erat lux homi
num· Ipse vita eterna dedit ⁊ car
ni suscepte vitam eternā· Mori ve
nit ⁊ die tercia ē surrexit· Inter ver
bum suscipientē et carnem resur
gentem· mors media consūpta ē.
Ego inquit sum panis vite· Et vn
de illi supbierant· Patres inquit
vestri manducauerunt manna ⁊
mortui sunt Quid est vnde super
bitis. Manducauerunt manna ⁊
mortui sunt· Quare mā ducauerūt
et mortui sunt. Quia quod vide
bant credebant: quod nō videbāt
non intelligebant Ideo patres ve
stri q̄ similes estis illorum ⁊ infi
delium filiorū infideles patres Nā
q̄ tum p̄tinet fratres mei ad mor
tem istā visibilem ⁊ corporalem
nunq̄d nos ñ morimur qui non
manducamus panē de celo descē
dentem Sic sunt mortui ⁊ illi quē
admodū nos sumus morituri q̄
tū attinet vt dixi· ad mortē huius
corporis visibilem atq̄ carnalē
Quātum aūt p̄tinet ad illam mor
tem de qua terret domin⁹· q̄ mor
tui sunt patres istorum mā duca
uit manna ⁊ moyses· mā ducauit
manna et aaron· mā ducauit mā
na ⁊ finees· manducauerunt ibi
multi qui deo placuerūt ⁊ mortui
non sunt· Quare. Quia visibilem
cibū spiritaliter intellexerunt· spi
ritualiter esurierunt· spiritaliter
gustauerūt· vt spiritualiter sacia
rent̄· Nā ⁊ nos hodie accipim⁹ vi
sibilem cibū· sed aliud est sacra
mentū· aliud virtus sacramenti·

Qz multi accipiũt de altari et mo
riunt. Unde dicit apl's. Judiciuz
sibi manducat ⁊ bibit Non enim
buccella dñica venenũ fuit iude ⁊.
tñ accepit ⁊ cũ accepit inimicus in
eũ intrauit: nõ qz malum accepit
sed qz bonũ male malus accepit.
Videte ergo fratres panẽ celestẽ
spiritualiter manducate. innocen
ciaz ad altare apportate. Peccata
⁊ si sunt quotidiana. vel non sint
mortifera. anteq̃ ad altaẽ acceda
tis attendite quid dicatis Dimitte
nobis debita nostra sicut ⁊ nos di
mittimus debitoribus nostris di
mittis. dimittetur tibi. securus ac
cede. panis est non venenũ Sed vi
de si dimittis. Nam si nõ dimittis
mentiris. et ei mentiris quem nõ
fallis Mentiri deo potes: fallere de
um non potes. Nouit ille quid a
gas. Intus te videt. intꝰ te exami
nat. intus inspicit. intus iudicat.
intus dãnat aut coronat Patres
autem istorũ ⁊ mali patres malo
rum. infideles patres infidelium.
murmuratores patres murmurã
torum. Nam de nulla re magis de
um offendisse ille populus dicꝰ
est. q̃ contra deum murmurando
Ideo ⁊ dñs eos volens ostendere
talium filios hinc ad eos cepit.
Quid murmuratis inuicẽ murmu
ratores filij murmuratorũ. Prẽs
vestri manducauerunt manna ⁊
mortui sunt: nõ qz maluz erat mã
na sed qz male manducauerunt.
Hic est panis qui de celo descẽdit
Hunc panem significauit mãna
Hunc panem significat altare dei.

Sacramenta illa fuerũt. in signis
diuersa sũt. in re que significatur
paria sunt. Apostoluz audi. Nolo
enĩ vos inq̃t ignorare fratres: qz
patres vestri oẽs sub nube fuerũt
⁊ omñs mare transierunt. ⁊ oẽs in
moyse baptisati sunt in nube ⁊ in
mari. ⁊ omnes eandẽ escam spiri
talem manducauerũt. Spiritalez
vtiqz eandẽ non corporalem alterã
qz illi manna nos aliud. spiritalẽ
vero eãz quã nos Sed patres no
stri nõ patres illoruz. quibꝰ nos
similes sumus. non quibꝰ illi simi
les fuerunt. Et adiungit. Et om
nes eundem potũ spiritalem bibe
runt. Aliud illi aliud nos. sꝫ specie
visibili. quod tñ hoc idem sig̃fica
ret virtute spiritali. Quõ eniz eun
dem potum. Bibebant inq̃t de spi
ritali sequenti eos petra: petra ãt
erat xp̃us Inde panis. inde potus
petra xp̃us in signũ Verus xp̃us
in verbo ⁊ in pane. Et quõ biberũt
pcussa ẽ petra de virga bis Gemi
na pcussio duo crucis ligna signi
ficat. Hic ẽ ergo panis de celo de
scendens. vt si quis ex ipso man
ducauerit non moriatᷣ: sꝫ quod p
tinet ad virtutez sacramẽti. nõ qd
ptinet ad visibile sacramentum.
Qui mãducat intus nõ foris: qui
manducat in corde nõ qui premit
dente. Ego sum panis viuus q̃ de
celo descendi Ideo viuus qz de celo
descendi De celo descẽdit ⁊ manna
Sed manna vmbra erat: ista veri
tas est. Si quis mãducauerit ex
hoc pane viuet in eternũ Et panis
quẽ ego dabo caro mea ẽ p mũdi

vita. Hoc qñ caperet caro q dixit
panem carnez. Vocat caro quod
nõ capit caro. et ideo magis nõ ca
pit caro q vocat caro. Hoc eniz ex
horruerũt. hoc ad se multũ esse di
xerunt. hoc nõ posse fieri putaue
runt. Caro mea ẽ inquit p mundi
vita. Norunt fideles corp9 xpristi
si corp9 xpristi esse nõ negligant.
Fiant corp9 xpristi volũt viuẽ de
spũ xpi. De spũ xpristi non viuet
nisi sit corpus xpristi. Intelligite
fratres mei q̃d dixerim Homo es
et spiritũ habes et corp9 habes: spi
ritũ dico que aĩa vocat. qua ↄstat
q homo es. Constas eñ ex aĩa et
corpore Habes itaq3 spiritũ inuisi
bilem corp9 visibile. Dic mihi q̃d
ex quo viuat. Spũs tuus viuit ex
corpore tuo. an corp9 tuuz ex spũ
tuo. Respõdet oĩs qui viuit: q̃ aũt
hoc non p̃t respondere. nescio si vi
uit. Quid r̃ndet oĩs qui viuit. Cor
pus vtiq3 meũ viuit de spiritu me
o Vis ergo et tu viuere de spũ xpi
in corpore esto xpristi. Nunq̃d er
go corpus meũ viuit de spũ tuo.
Meũ viuit de spũ meo: et tuũ viuit
de spũ tuo. Non p̃ot viuere corp9
xpristi nisi spũ dei. Inde est q ex
ponens nobis apl's paulus hũc
panem Vn9 inq̃t panis. vnũ cor
pus multi sum9. O sacramentuz
pietatis. o signũ vnitatis. o vincu
lum caritatis. Qui vult viuere h3
vbi viuat: h3 vnde viuat. Accedat
credat. incorporetur vt viuificet. Nõ
abhorreat a ↄpage mẽbrorũ. nõ
sit putre membruz quod resecari
mereat. non sit distortum de quo

erubescat. Sit pulchrũ. sit aptum
sit sanũ. hereat corpori. viuat deo
de deo Nunc laboret in terra vt po
stea regnet in celo.

Feria quinta.
Scd'm lucam

In illo tẽpe. Conuo
catis ihesus duodeciz apl'is. dedit
illis virtutẽ et potestatẽ sup oĩa
demonia. et vt languores curarent
Et misit illos predicare regnũ dei
et sanare infirmos. Et reliq. Ome
lia beati iheronimi presbiteri

Recedentib9 sancti huius
euãgelij locis. narrat be
atus lucas. q in illis die
buz exijt ih's in montem orare. et
erat diu pnoctãs in oracõe dei. Et
cũ dies inq̃t fact9 esset vocauit dis
cipulos suos. et elegit duodeci ex
ipsis. Forma igit prescribit o hõ
quã debes emulari. Quid eñ te p
salute tua facere oportet. qñ pro te
xpũs in oracõe pnoctat. Quid te
facere ↄuenit cũ vis aliq̃d officiuz
pietatis adoriri. qñ xpũs missu
rus apl'os pri9 orare curauit. Nõ
aũt oĩs q̃ orat ascẽdit in montez.
Est eñ oratio q̃ peccm facit S3 q̃ be
ne orat. qui deũ orando q̃rit. hic a
terrenis ad supiora pgrediẽs. ver
ticẽ cure sublimioris ascendit Qui
vero de diuicijs. aut honoẽ secula
ri. aut certe de inimici morte sollici
tus obsecrat: ipse i infimis iacẽs
viles ad deuz preces mittit. Orat
aũt dñs non vt p se obsecret: sed

vt pro me impetret. Nam si oia po fuerit pater in potestate filij. fili9 tamen vt formam hois impleret. obsecrandu; patrem putat p nobis esse: q aduocat9 noster e. Aduocatu em inquit habem9 apud patrem iesum xpistu;. Si aduocatus e o; p meis interuenire pctis. Non ego qsi infirm9: s; quasi pi9 obsecrat. Vis scire q oia que vellet posset Et aduocat9 a iudex est In altero pietatis officiu;: in altero insigne e potestatis Vis q scire q mihi no sibi orauerit Et cu dies inquit fact9 esset: vocauit discipulos suos a elegit duodeci ex ipsis. Vbi notandu q euagelica a apl'ica scriptura no solum illos duodecim appellat discipulos xpi sed a oes in eu; credentes. qui ei9 magisterio ad regnu celoru erudiebatur discipuli quippe a discedo sut vocati. quoru multitudine quos ipse voluit elegit. quos et apl'os noiauit. Apl'i grece: latine missi dicunt. Cui9 sacmentu nois exponens euagelista marc9 ait. Et fec vt essent duodecim cum illo. et vt mitteret eos predicare euageliu Et ipse dns dicit. Sicut misit me pater a ego mitto vos. Qui bene duodecim sut electi. vt vi; mundi salute qua verbo predicarent. suo q numero mistice omendarent. Ter em quaterni decas dispondius Hic e illud: q cu i typo ecc'ie salomon dno templu coderet fecit a mare eneum in quo sacerdotes lauarent. duodecim q boues dum mibo imposuit quoru tres aqlone; tres occidente;. tres meridie. a tres aspicerent occidente;. figuraliter insinuans qm apl'i apostolorumq successores cunctas orbis quadrati plagas fide a ofessione sce trinitatis essent a peccatoru; labe purgaturi. Qui bene et in mote eligitur Mos ille in quo apl'os elegit dns: altitudine designat iusticie. qua instituedi erat. a qua; predicaturi hoibus. Na q missurus erat eos ad predicandu euageliu regni celestis: merito p sublimitate; loci in quo electi sut. amonere voluit eos. no in infimis desiderijs animu dissoluere. sed ad supna desideranda a querenda semp erige debere. Sic et lege daturus priori populo suo in monte apparuit. de monte q agenda essent innotuit. Veru q necdu; erat temp9 vt diceret. pniam agite. appropinqbit em regnu celoz: sed tantu dicebatur. Honora patrem tuu a matre vt sis longeu9 sup terra. qua dns de9 tu9 dabit tibi. Quis hec carne verba typice regnu nobis eternu quod e in terra viuentiu pmitta t nequaq ppl's loquete i mote dno appropinqre valuit. de inferioribus que dicerent audiuit. q necdum mete capaci ad intelligeda misteria q dicebant ascendere nouerat solusq moyses q legem spualit audire didicerat montis in quo erat dns vertice ascendit Bene aut dicit: q ascendens in monte; dns vocauit ad se quos voluit ipse No em illoz electionis ac studij. sed diuine erat dignacois a gracie

vt in apostolatū vocarent̄. Vnde
et eis alibi dicit. Non vos me ele
gistis. sed ego elegi vos. Modo āt
fratres cū euangeliū legeret̄ audi
uim⁹ ꝙ conuocatis ihesus duodecī
ap̄lis dedit illis virtutē ꝛ potesta
tem sup oīa demonia ꝛ vt languo
res curarent Benign⁹ ꝛ demēs do
min⁹ ac magister nō inuidet ser
uis atq; discipulis virtutes suas
exercere. ꝛ sic ipse curauerat oēm
languorē ꝛ oēm infirmitatē. apo
stolis q; suis tribuit potestatē vt
curent oēm languorē oēmq; īfir
mitatē. Sed multa distantia ē int̄
habere ꝛ tribuere. donare ꝛ accipe
re. Iste quodcūq; agit. ꝑtāte dn̄i
agit: illi si quid faciūt imbecillita
tem suam ꝛ virtutē dn̄i ↄfitentur
dicentes. in noīe ihesu surge ꝛ am
bula Notandū aūt ꝙ in duodecīo
loco sm matheū. prima potestas
signorū ap̄lis ↄcedit̄ Nec hoc mi
sterio caret. quod duodenario nu
mero chorus ap̄licus ↄcludit̄. vt
.s. mundi salus q̄ verbo ab eis pre
dicaret̄. sito ec numero cōmenda
ret̄ Ter enī quaterni duodecī fa
ciūt. Et ter quaterni ad predican
dum sūt missi ap̄li. vt p vniūsas
q̄drati orbis plagas baptisarent
gentes. in noīe patris ꝛ filij ꝛ spi
ritussancti Vñ ꝛ de ciuitate scā ihe
rusalē descendēte de celo a deo scri
ptum ē. ꝙ erant ei ab oriente por
te tres. ꝛ ab aquilone porte tres ꝛ
ab austro porte tres. ꝛ ab occāsu
porte tres. Vbi figuraliter osten
debatur: ꝙ predicantib⁹ apostol'
apostolorumq; successorib⁹ cunc
te p orbem nationes in fide sancte
trinitatis ecclesiā essent ingressu
re. In quo etiā sacramēto ita quō
dam filij israhel circa tabernaculū
castra metabant̄. vt ex omni ꝑte
p quadrū terne tribus manerēt
quia primitiua nimirū ecclesia q̄
erat in iudea vndiq; p circuitum
sui credentib⁹ toto orbe nationib⁹
spiritualia deo castra erat in fide
ꝛ ↄfessione sācte trinitatis fixura
Dedit inquit illis virtutē et pote
statem sup omnia demonia et vt
languores curarent. Postq̄ dn̄s
nefandos spiritus se predicare ꝓ
hibuit elegit sānctos. q̄ ꝛ immū
dos spiritus eicerent. ꝛ ipsi euan
geliū munda mente ac lingua p̄
dicarent. Quib⁹ etiam ceteras īfir
mitates curandi. necnon ꝛ mortu
os suscitandi. vt matheus euāge
lista scribit contulit facultatē Et
misit illos predicare regnum dei ꝛ
sanare infirmos. Fortasse enī ne
mo crederet hominib⁹ illitteratis
promittentib⁹ regna celorū ideo
ↄcessit illis primū ꝑtātem signoꝝ
ꝛ tūc misit p̄dicare regnū dei. vt ꝓ
missorū magnitudini attestaret̄
etiā magnitudo factorū. fideq; da
ret verbis virtus ostensa ꝛ noua
facerent q̄ noua p̄dicarent. atq; ad
hoc visibilia miracula in sanādis
infirmitatib⁹ exhiberēt. vt corda
audientiū ad fidē inuisibiliū ꝑtra
herent. Vñ nunc quoq; cum fide
lium numerositas excreuit. intra
sancta n ecclesiā multi sunt qui vi
tam virtutū tenēt ꝛ signa virtutū
nō hn̄t. ꝙ frustra miraculū foras

ostendit̃ si deest q̄d intus opetur
Nā iuxta magistri gentiū vocē lin
gue in signuꝫ sūt: nō fidelibꝰ ꝗ̄ infi
delibꝰ. Verū signa que tūc p̄ apo
stolos corpaliter fiebāt cotidie i
scā ecclīa p̄ scōs predicatores spiri
taliter fiūt cū in fide quis infirmꝰ
eoꝝ̄ predicacōe roborat̃ ad fidem
cū mortuꝰ quis in pc̄cīs gracia et
mīa dei ꝯpunctꝰ. p̄ eoꝝ erudicōeꝫ
resuscitat̃ ad pn̄iam ꝛ ꝯfessioneꝫ
peccatoruꝫ suorū. dignaqꝫ emēda
tione vitam merebit̃ sempiternā
Seductꝰ quis a dyabolo i fornica
tione aut auaricia q̄ est ydoloruꝫ
seruitꝰ. aut ec̃ quorūdaꝫ capitali
um criminū deceptꝰ errore q̄ oīa
esse lepra aīe ïdicant̃. p̄ ora docto
rū vel ec̃ p̄ exempla scītatis ꝯpun
cti. redeūt ad sinū matris ecclīe cō
fitētes se iugiter i maximis deliq̄s
se. ꝛ gemitū peccatorū suorū incesſ
sabiliter ostēdentes. culpas suas e
lemosinis ceterisqꝫ operibꝰ miseri
cordie redimūt. donec emendacōꝫ
vicioruꝫ quibꝰ implicati fuerāt in
pn̄ia pmanētes pcipiāt: nōne hij
q̄si lepra mūdati. salutēꝫ merent̃
eternā. Et ait ad illos Nihil tuleri
tis in via neqꝫ virgā neqꝫ perā ne
qꝫ panē neqꝫ pecuniā. neqꝫ duas
tunicas habeatis. Tanta ḡ sacer
dotibꝰ debet in deo esse fiducia. vt
nequaq̄ curis terrene negociacō
nis. nec desiderijs seculi implicent̃
Et q̄uis pn̄tis vite sumptꝰ p̄uide
ant. tn̄ sibi hos nunq̄ deesse certis
sime sciāt: si in ope volūtatis dei in
verboqꝫ predicacōis fideliter labo
rent. ne dum mens eorū occupat̃
ad tp̄alia minꝰ subiectis p̄uideāt
eterna. Paupem viꝫ vitam sacer
dotes debere habere demōstrat ne
viderent̃ causa lucri predicare: qꝛ
q̄ diuicias detrūcauit. ꝫpe moduꝫ
ꝛ necessaria vite āputauit thesau
risqꝫ p̄hibitis ec̄ gulaꝫ p̄hibet cū
paneꝫ portare ꝯtradicit. In virge
p̄hibicōe nos āmonet nō aliūde
nisi a dn̄o auxiliū querē. vt q̄ dm̄
habemꝰ auxiliū baculi presidia n̄
queramꝰ. Vn̄ alibi dicit. Querite
ergo primū regnū dei ꝛ iusticiaꝫ
eius. ꝛ hec oīa adicient̃ vobis Cū
perā p̄hibuit. honores terrenos t
ec̄ hūanos fauores. necnō ꝛ dele
ctacōem carnis omnimodis nos
vitare debē demonstrat. Cū panē
ꝯtradicit monet vt nō in crapula
et ebrietate sit ꝯuersacō nostra ꝛ
qui alijs abstinentiā predicamꝰ
nos viciū gule a nob̄ abscindaꝰ.
Porro marcꝰ dicit sandalijs eos
calciatos esse precipi. vt neqꝫ pes
tectꝰ sit neqꝫ nudus terrā tangat
.i. vt terreni cōmodi appetitu neq̄
q̄ p̄dicatio occultet̃. nec etiā exē
pla praua a sacerdotibꝰ subditis
demōstrent̃. Per pecuniā occulta
sapiētie designant̃. Qui eīn sapie
verbū habet sed hoc erogare p̄ri
mo negligit. q̄si pecuniā clausam
portat. Verū quis quis officiū do
ctoris accipit. neqꝫ oneribꝰ secula
riū negociorū depmi. neqꝫ desideri
is carnalibꝰ resolui. neqꝫ ꝯmissuꝫ
sibi talentuꝫ verbi sub ocio debet
lenti corpis abscondē Cū duas tu
nicas p̄hibet monet nos nō dupli
ci esse animo. aliud ore loq̄ntes ꝛ

aliud in corde gestãtes ꝫ beniuo
los ⁊ benignos nos esse ad om̃s
In alio euangelio scribit̃ dñm a
postolos vetuisse possidere auruz
vel argentũ neqꝫ pecuniã in zonis
non perã in via ⁊ cetera. Conseq̃n
ter hoc precipit euãgelisatorib⁹
veritatis quib⁹ ante dixerat: gra
tis accepistis gratis date. Si eniz
sic predicãt. vt preciũ non accipi
ant: supflua est auri ⁊ argenti nũ
morũqꝫ possessio. Nam si habuis
sent auruz ⁊ argentũ. viderent̃ nõ
causa salutis hominuz. sed causa
lucri predicare Es vero in sacculis
ideo amputauit. vt apostoli doc
tores vere religionis. qui institue
bãt oia ꝓuidentia gubernari seip
sos osñderent nihil cogitare de cra
stino Nõ peram inq̃t in via. Et ex
hoc p̃cepto arguit pħos q̃ vulgo
appellant̃ bactroperite. ꝙ ↄtemp
tores seculi ⁊ oia ꝓ nihilo ducen
tes cellariũ secũ vehant. Neqꝫ du
as tunicas In duab⁹ tunicis vide
tur mihi duplex osñdere vestimen
tum. nõ quo in locis scithie ⁊ gla
ciali niue rigẽtib⁹ vna q̃s tunica
debeat esse ↄtent⁹: ꝫ ꝙ in tunica ve
stimẽtuz intelligam⁹ ne alio vesti
ti aliud nobis futurorum timore re
seruem⁹. Neqꝫ calciamẽta. Et pla
to precipit duas corpis summita
tes n on esse velandas. nec assue
fieri debere mollicie capitis ⁊ pedũ
Cũ eñi hec habuerint firmitatẽ ce
tera robustiora sũt. Neqꝫ virgam
Auxiliuz hñtes a dño: baculi pre
sidia cur q̃neram⁹ Et ꝙ quodam
modo nudos ⁊ expeditos ad predi

candũz miserat apl'os. ⁊ dura vi
debat̃ esse ↄditio magistroꝝ. seue
ritatez precepti seq̃nti sñia tempa
uit dicens dignus ẽ operari⁹ cibo
suo Tantuz inq̃t accipite. q̃tum i
victu ⁊ vestitu vobis necessariuz ẽ
Vnde ⁊ apl's replicat. habẽtes vi
ctum ⁊ vestitũ hijs ↄtenti sim⁹ Cõ
municet aũt is q̃ cathecizat̃ verbo
ei q̃ se cathecizat i oĩ bono: vt quo
rum discipuli metũt spũalia ↄsor
tes eos faciãt carnaliuz suorũ nõ
in auaricia. ꝫ in necessitate. Hec
hystoice dixerim⁹ ceterũ ꝫm ago
nem nõ licet magistris aurũ ⁊ ar
gentum ⁊ pecuniã que i zonis est
possidẽ. Aurũ sepe legim⁹ ꝓ sensu
argentũ ꝓ sermõe. es ꝓ voce Hec
nobis nõ licet ab alijs accipe sed
data a dño possidere. neqꝫ hereti
corũ ⁊ pħoruz ꝑuerseqꝫ doctrine
suscipere disciplinas. nõ seculi põ
dere premi. neqꝫ duplici esse aĩo
neqꝫ pedes nostros mortiferis vin
culis alligari. ꝫ scãm terraz ingre
dientes esse nudos. neqꝫ habere
virgam que vertatur in colubruz
neqꝫ in aliquo presidio carnis in
niti. ꝙ istiusmodi virga et bacu
lus arundineus est. quẽ si paulu
lum presseris frangitur. ⁊ manuz
transforat incũbentis. Item neqꝫ
virgam .i. potestatis extranee iu
ra nõ indigere. habentes virgã de
radice yesse Nam quecũqꝫ alia fu
erit. non erit xp̃i. Solet aũt queri
quomodo mathe⁹ ⁊ lucas comme
morauerint dixisse dominuz disci
pulis. vt nec virgaz ferrent cũ di
cat marcus et precepit eis ne q̃d

tollerent ī via nisi virgam tantū
Quod ita soluitur vt intelligam⁹
sub alia significacōe dictā virgā
que ſm marcū ferenda est. ⁊ sub
alia illam que ſm matheū ⁊ lucā
non est ferenda: sicut sub alia sig
nificacōe intelligitur temptacō de
qua dictum ē deus neminē temp
tat. ⁊ sub alia de qua dictū ē. Tē
ptat vos dn̄s deus vester. vt sciat
si diligitis eum. Illa seduccionis ē
hec probationis Vtrumq̄ ergo
accipiendum est a dn̄o apostolis
dictum: vt nec virgam ferrent. et
vt non nisi virgam ferrent. Cum
enī ſm matheū diceret eis. Nolite
possidere aurū ⁊ argentū ⁊ cetera
continuo subiecit. dignus ē ope
rarius cibo suo. Vnde satis osten
dit. cur hec eos possidere ac ferre
noluerit. non q̄ necessaria nō sint
sustētationi huius vite: sed quia
sic eos mittebat. vt eis hec deberi
mōstraret ab eis quib⁹ euāgeliū
credentib⁹ annunciarent. Claret
aūt hec ita nō precepisse dominū
tanq̄ euangeliste viuere aliunde
non debeant. q̄ eis prebentib⁹ qui
bus annunciāt euangelium. ali
oquin contra hoc preceptū fecit apo
stolus. qui victum de manuū sua
rum laborib⁹ transigebat: ne cui
q̄ grauis esset. sz potestatē debis
se ī qua scirent sibi ista debere. Cū
enī a dn̄o aliquid imperatur. nisi
fiat inobediētie culpa est. Cū aūt
potestas datur. licet vnicuiq̄ nō
vti ⁊ tanq̄ de suo iure cedere Hoc
ergo ordinans dn̄s quod eum or
dinasse dicit apostolus hijs qui
euangelium annunciant de euā
gelio viuere. Illa apostolis loque
batur vt securi nō possiderent ne
q̄ portarent huī⁹ vite necessaria.
nec magna nec minima. Ideo po
suit nec virgā ostendēs a fidelib⁹
suis oīa deberi ministris suis nulla
suplua req̄rentib⁹. ac p hoc addē
do. dignus ē enī opariu⁹ cibo suo
prorsus apuit ⁊ illustrauit. vnde
hec oīa loq̄ret. Hanc ergo ptātē
virge noīe sig̃ficauit cū dicit. Ne
quid tollerent in via nisi virgam
tantū vt intelligat̄: q̄ p potestatē
a dn̄o acceptā que virge noīe sig
nificata ē. etiā que nō portant̄ nō
deerunt. Hoc ⁊ de duabus tunicis
intelligendum est. ne quisq̄ eorū
preter eam qua esset indut⁹ aliā
portandam putaret sollicitus ne
opus esset. cū ex illa potestate pos
set accipe Qz vero ſm marcū nō
portari. vel habere duas tunicas
sed expressius indui phibet dicēs
et ne induerentur duab⁹ tunicis:
quid eos monet nisi nō dupliciē
sed simpliciter ābulare. Sufficit
enī nobis semel xp̄s indut⁹ ne re
p prauitatē intelligēcie nostre al
tera deinceps vel heresis l' veste
legis induamur Aliter. In phibi
tione duarū tunicarū monemur
oīa suplua nrā indigentib⁹ ero
gare. Vnde ⁊ apl's nos āmonet
vt habētes victū ⁊ vestitū hijs cō
tenti simus: nō mūdi pompas q̄
ramus. nō diuicias seculi: sed the
saurizem⁹ nob' thesauros ī celo v
bi neq̄ erugo neq̄ tinea demolit̄
⁊ vbi fures n̄ effodiūt neq̄ furāt̄

Quia vbicunq; thesaurus noster
est ibi ⁊ necessario cor nostrū erit
ideo indigentibus dare oportet q̄
nob̄ supsunt: qm̄ manus paupe
ris gazophilacium xpristi ē. Nos
ergo fratres dispensatores dn̄i su
mus. Quapropter videamus ⁊ reco
gitem⁹: q̄ cū magna a nobis di
strictione exigetur. quod hic no
bis ad erogandum tribuit̄. Vnde
fideles nos esse dispensatores oꝫ.
Nam de substantia quā habem⁹.
nullus fidelior ē dispensator q̄ nos
ipsi Dum ergo licet ⁊ dum temp⁹
habemus sollicite tribuam⁹. Me
mores simus q̄ quidam sapiens
dixit. Munera que dat moriens:
hec munera nō sunt. Dic ergo nō
esse deo placabilia munera nostrā
data post mortē. vt ea que incolu
mitate huius vite donantur. Qd
ergo homo voluerit habere in pa
tria eterna. pparet sibi quisq; mo
ratur in hac presenti vita: q̄ que
hic recondit in manu pauperis:
illic inueniet in presentia diuine
maiestatis. Melius ē ergo vt q̄s
q; viuēs que habet deo offerat q̄
alius post mortē eius: quoniaꝫ q̄
semetipsū negligit post mortē nō
penitebit Vnde ⁊ dn̄s fideli suo di
spensatori in fine dicturus ē Euge
serue bone in modico fidelis intra
in gaudiū dn̄i tui. Sequit̄. Et quā
cunq; domū intraueritis. ibi mane
te ⁊ inde ne exeatis. Dat ꝯstantie
generale mandatū. vt hospitalis
necessitudinis iura custodiāt. ali
enuꝫ a predicatore regni celestis
astruēs cursitare p domos ⁊ inui
olabilis hospicij iura mutarē Nec
ociose sꝫ matheū dom⁹ quā ingre
dient̄ apl̄i eligēda decernitur vt
mutandi hospicij necessitudinisq;
violande causa non suppetat Sic
enim scriptum ē In quamcūq; ci
uitatem aut castelluꝫ intraueritis
interrogate q̄s in ea dignus sit. ⁊
ibi manete donec exeatis. Sup or
dinacōe episcopi ⁊ dyaconi apl̄s
loquit̄. Oportet aūt testimoniuꝫ
eos habere bonum ab hijs qui fo
ris sunt Apostoli nouam introeū
tes vrbem scire nō poterant quis
qualis esset. Ergo hospes fama ē
eligēdus populi. ⁊ iudicio vicino
rum ne predicacōis dignitas sus
cipientis infamia deturpetur. Cū
vniuersis debeāt predicarē hospes
vnus eligitur. non tribuēs bene
ficium ei qui apud se mansurus ē
sed accipiēs Hoc em̄ dicit̄. quis i
ea dign⁹ sit. vt magis se nouerit
accipe graciam q̄ dare. Et quicū
q; non receperit vos. exeuntes de
ciuitate illa etiā puluereꝫ pedū ve
strorūꝫ ⁊c̄. Puluis excutit̄ de pedi
bus in testimoniū laboris sui q̄ i
gressi sūt in ciuitateꝫ. ⁊ predicacō
apostolica ad illos vsq; puenerit
Siue excutitur puluis de pedibus
vt nihil ab eis accipiant. nec ad
victum quidē necessariuꝫ. qui eu
angelium spreuerint Allegorice
autem qui verbo humiliter inten
dunt. si quib⁹ vt homines terrene
leuitatis neuis obscurantur. p ea
mox q̄ recipiūt euāgelice predica
cōis vestigia purgant̄ Qui vo p̄su
bia vel negligētia vel etiā studio

contemnũt. Docũ vitanda cõio fu
gienda synagoga censet̃ Excutiẽ
dus ẽ pedum puluis ne gestis ma
nibus et pulueri cõparandis men
tis caste vestigiũ polluat̃. Aliter
Pedes discipulorũ ipsum opus.
incessũ iniq̃ predicacõis significãt
Puluis vero quo asperguntur terre
ne leuitas ẽ cogitacõis a qua etiã
ipsi summi doctores immunes esse
nequeũt cũ pro auditorib9 solli
citi salubrib9 curis incessanter in
tendũt. et quasi p itinera mũdi v
nois calcaneo terre puluerem le
gunt. Qui ergo receperint verbũ
ipsi afflictiones curasq̃ doctorũ
quas pro se tolerabãt. in argumẽ
tum sibi vertunt hũilitatis Qui ve
ro spreuerint doctrinã docentiũ si
bi labores et picula tediũq̃ sollici
tudinũ ad testimoniũ damnatio
nis inflectũt Et ipse ẽ puluis q̃ in
euãgelij cõtemptores alibi extre
gi mandat̃. et a quo p bonos audi
tores euãgelistarũ iubent̃ pedes
ablui. ymmo p ipsũ saluatorem
narrant̃ ablui. Egressi aũt circui
bant p castella euãgelisãtes et cu
rantes vbi q̃. Quid euãgelisarẽt
vel quõ curarent apl'i. marcus ex
ponit pleni9. Predicabãt inq̃t vt
pñiam agerent et vngebãt oleo
multos infirmos et sanabant̃ di
cit et iacob9. Infirmat̃ quis in vob
inducat presbiteros ecc'ie vt ora
rent sup eũ. vngẽtes eũ oleo i no
mine dñi. et alleuiabit eũ dñs: et
si in peccatis sit dimittent̃ ei Vnde
patet ab ipsis apl'is hunc sc̃e ec
clesie morem esse cõtraditũ. vt põ
tificali benedictiõe cõsecrato oleo
pungant̃ egroti. Predicabãt ãt
vt penitẽciã agerent et supra. mi
sit illos inq̃t euãgelisare regnũ
dei: q̃ videlicet vtrũq̃ iuxta iohã
nis baptiste vel ipsi9 dñi saluato
ris exemplũ predicabãt. Peniten
ciam agite. appropinq̃bit enĩ reg
num celorũ Regni enĩ celorũ ianu
is appropinq̃re ẽ. de hijs quemq̃
quib9 ab eo didicerat penitere

Feria sexta

Scdm lucam

Nillo tẽpe. Factum
est in vna dierũ et ihesus sedebat
docens. Et erant pharisei sedẽtes
et legisdoctores qui venerãt ex oĩ
castello galilee et iudee et iherusa
lem. et virtus erat dñi ad sanan
dum eos Et reliqua Omelia de ea
dem lectione

Aluator oĩm dñs salutari
oĩa lustrat incessu et nũc
in desertis. nunc in ciuita
tẽ. nunc ad mare doctrine celestis
et virtutũ dona turbis ministrat
Nunc in monte solus orat. nunc
laborantes in mari ne perire debe
ant adiuuat. Vbiq̃ munerã salu
tis impartit̃ vt oẽs grad9 ac cõdi
tiones ad suã grãm ptinere demõ
stret. Cõueniebant inq̃t euãgeli
sta turbe multe vt audirent ihm
et curarent̃ ab infirmitatib9 suis.
Ipse autẽ secedebat in desertum
et orabat. Iuxta misticum intelle
ctum post factũ in ciuitate miracu
lũ pfecta vtiq̃ leprosi curatione.
quem supra describit euangelic9

sermo dño tangente mundatũ se
cedit in desertuꝫ ibiqꝫ ꝯuenientes
ad se turbas benigna pietate suſ
cipit· vt ostendat se magis quie
tam ⁊ a seculi curis remotã dilige
re vitam· atqꝫ ob huiꝰ appetitũ sa
nandis curã adhibere corporibꝰ·
Et quidẽ more humano q̃si freq̃n
ciam se querentiũ declinans nole
bat manifeste ciuitatẽ introire· ſꝫ
allegorice docebat ꝙ tumultuoſ
carnaliuꝫ mentibꝰ aptam sui ma
nifestacõeꝫ veritas nõ exhibet· ſꝫ
quoſcũqꝫ ab illecebris rerũ tẽpali
um viderit esse discretos hijs suo
rum lucem donorũ largius infun
dit· Veruꝫ ꝙ nec carnales supna
pietas deserit quin etiã hijs grati
am sue visitacõis ꝑ quã ⁊ ipsi spi
rituales effici valeãt indulget· pꝰ
desertuꝫ vt marcus scribit dñs re
dit in ciuitatẽ· multisqꝫ ibidẽ ꝯue
nientibus loquiẗ verbuꝫ· ac sana
to paralitico pluribꝰ occasioneꝫ miẗ
ne sanacõnis que ẽ in fide tribuit
Aliter Qꝫ in vrbe dñs miracula fa
cit· in deserto vero vel vt infra legi
tur in mõte orando pnoctat: vtri
usqꝫ vite nobis ⁊ actiue videlicet ⁊
ꝯtemplatiue documenta premon
strat· vt nec ꝯtemplacõis studio
quis proximorũ curaꝫ negligat·
nec cura ꝓximorũ immoderatius
obligatus ꝯtemplacõis studia de
relinquat· quatenus nec amorem
dei ꝑpediat amor ꝓximi· nec amo
rem proximi abiciat amor dei· In
monte quippe orare est relictis in
fimarum cogitationũ curis· tota
mẽte quemlibet ad eterna supne

ꝯtemplationis gaudia festinare·
In desertum secedere et orare· ẽ ex
urgentem intrinsecus strepitum
terrenorũ desideriorum premere ⁊
quoddã sibi cũ dño intra se secre
tum querere· vbi cuꝫ illo cessante
exteriorẽ tumultu· per interna desi
deria silenter loquatur· Qꝫ vero le
gitur ſm marcuꝫ· quia docente do
mino i domo tam multi conuene
runt· vt nõ caperent neqꝫ ad ianu
am· nostraꝫ ꝓprie saluationẽ· qui
de gentibus ad fidem venimus de
signat: q̃a predicante in iudea do
mino· necduꝫ intrare ad audien
dum valuimus ad quos tamen ⁊
si foris positos verba sue doctrine
fecit peruenire: quia nos ipse ꝑ sã
ctorum ora predicatoruꝫ colligit
et q̃uis extra synagogaꝫ in qua
ipse predicabat inuentos· euãge
lij sui fecit esse participes· Consi
deratis que ab euangelista cõpen
dio sunt premissa Quod sequitur
de euangelio ⁊ hodie lectum ẽ con
sequenter ⁊ nos videamꝰ et quod
dñs donauerit hinc dicamus· Et
factum est in vna dierum ⁊ ihesus
sedebat docens· Et erant pharisei
sedentes ⁊ legiſ doctores qui vene
rant ex omni castello galilee ⁊ iu
dee ⁊ iherusalem ⁊ virtus erat do
mini ad sanandum eos· Vbi do
minꝰ sedens docuerit q̃n scribis et
phariseis ꝯsedentibus paraliticũ
curauit· lucas breuiandi causa ꝑ
terit· sed matheus et marcus qui
narrant questionẽ facere videtur
quoniã quideꝫ matheꝰ in ciuitate
sua· marcus in capharnaũ hoc eũ

fecisse testatur. Que difficilius sol
ueretur si mathe⁹ etiaꝫ nazareth
nominaret. Nunc vero vel ipsa ga
lilea in qua erat nazaret intelligē
da est dicta ciuitas christi ad di
stinctionē videlicet regionis trā⁀s
marine gerazenorū. de qua trans
fretando sicut matheus scribit ve
nerat galileam Vel certe ipsa ca
pharnaum ciuitas xpristi ē dicta
quā non nascendo: sed virtutib⁹
illustrando suā ipse fecerat. Et ec
ce viri portantes ī lectulo hominē
qui erat paliticus ⁊ querebāt eū
inferre ⁊ ponere ante ihesū. Obtu
lerunt aūt eum paraliticū iacentē
in lectulo: quia ipse ingredi non
valebat. Curatio paralitici hui⁹
anime post diuturnā illecebre car
nis inerciam ad xpūm suspirātis
indicat saluacōeꝫ. que primo om
niū ministris qui eā subleuent et
christo offerant ⁊ bonis doctori
bus qui spem sanationis opemq̄
intercessionis suggerant indiget
Qui bene marco narrāte quatuor
fuisse reperiūtur. siue q̄r quatuor
euangelij libris omnis predican
tiūꝫ virtus. omnisq̄ sermo firma
tur. Seu q̄r q̄tuor sunt virtutes. q̄
bus ad promerendam sospitatē
fiducia mentis erigitur. Has nā
q̄ vt alio loco didicim⁹. cardina
les videlicet non immerito intelli
gam⁹ Aliarum enī virtutum in or
dine iste precedentes. istis ille con
dependent q̄si in cardine. De q̄b⁹
in eterne sapiētie laude dī. sobrie
tatē enī ⁊ iusticiā docet ⁊ sapienti
am ⁊ virtutē quib⁹ vtilius nihil
est in vita hominib⁹. quas nōnul
li versis nominib⁹ prudentiā. forti
tudinē. tempantiā. ⁊ iusticiaꝫ ap
pellant. Et nō inuenientes q̄ parte
illū inferrent p̄ turba. ascenderūt
supra tectū p tegulas. Desiderant
paliticū xpō offerre. s̄ turba inter
posita ab oī parte reclududūtur: q̄a
sepe aīa post infirmi corpis desidi
am ad deū resipiscens. supneq̄ ḡ
tie remedio cupiēs renouari. pris
ce ↄsuetudinis obstaculo retarda
tur Sepe inter ipsas oracōes secre
te dulcedinis. ⁊ q̄si suaue cuꝫ dn̄o
colloquiū turba cogitationuꝫ int
uenien̄s aciē mentis ne xp̄s videat
interclubit. Et q̄d inter hec agēdū
n̄ō a salutis desiderio torpendum
n̄ō vtiq̄ in infimis exteri⁹ q̄ turbe
tumultuant remanendū. s̄ tectuꝫ
dom⁹ in q̄ xpūs docet ascēdendū ⁊
sacre scripture sublimitas ē appe
tenda. lexq̄ dnī cū psalmista. die
noctuq̄ meditanda In quo enim
corrigit iunior viam suaꝫ. in custo
diendo inquit sermones tuos. Et
sumpserūt illum cū lecto in medi
um ante ihesum. Patefacto tecto
eger ante ihesū submittit: q̄r reserā
tis scripturarū misterijs ad noti
ciam xpristi puenitur. hoc est ad
eius humilitatē fidei pietate descē
dit. Et bene dom⁹ ihesu tegulis ↄte
cta describitur. quia sub cōtemp
tibili litterarum velamine si assit
q̄ reseret diuina spūalis ḡtie vir
tus inuenit. Vnde iuxta alterius
euāgeliste narracōeꝫ nudauerūt
tectū vbi erat ihesus. Denudatio
etenī tegularꝫ ī domo ihu aptio

est in vtilitate littere spiritualis sē
sus et archanorum celestium. Q8
aūt cum lecto deponitur significat
ab homine i ista carne adhuc cō
stituto xpristum debere cognosci
Iuxta misticū vero sensum iam in
paralitico gentiū vniuersitas of
fertur medenda. Et curationis ip
sius domini verba sunt contuēda
Non dicit paralitico. saluus esto
Non dicit. surge et ambula. sed vt
matheus scribit tantū dicit. con
stans esto fili. remissa sūt tibi pec
cata In adam vno peccata vniuer
sis gentibus remittunt. hic itaq
angelis ministrantibus curandus
offertur. hic filius nuncupatur
quia primū dei opus est. Hinc re
mittunt anime peccata et indulgē
cia prime transgressionis exhibeti
a est. Hoc ē enim quod subsequit
Quorum fidem vt vidit dixit. Ho
mo remittuntur tibi peccata tua.
Hominē dn̄s a paralisi curaturus
primo peccatorum vincula dissol
uit vt ostenderet eū obnexus cul
parum artuū dissolutiōe damna
ri. nec nisi hijs relaxatis membro
rum posse recuperatione sanari
Sic et illi paralitico qui iuxta pro
baticam piscinā diu aque motū
frustra prestolabat sanato a do
mino dicitur Ecce sanus factus es
iam noli peccare. ne deterius aliqd
tibi cōtingat. Et bene is cui pecca
ta dimittebant homo vocatur. q
hoc ipso qd homo erat non posset
dicere non peccaui. simul etiā vt il
le qui homini errata dimittebat.
intelligeretur deus. In matheo et

marco ei dicit Cōfide fili remittū
tur tibi peccata tua O mira humi
litas. despectū et debilē totisq mē
brorum cōpaginibus dissolutū fili
um vocat. quē sacerdotes nō dig
nabant attingere. Aut certe ideo
filium vocat: quia dimittunt ei pccā
suā. Iuxta tropologiam interdū
anima iacens i corpore suo. totis
membrorū virtutibus dissolutis a
pfecto doctore curāda offertur do
mino Que si misericordia eius sa
nata fuerit. tantū roboris accipit
vt portet statim lectum suum. In
tuendum sane quanti ppria cuiusq fi
des apud deū valebat. vbi tanti
valuit aliena. vt totus homo re
pente. et exterius interiusq saluatus
iam exurgeret. aliorumq merito
alijs laxarentur errata. Et ceperūt
cogitare scribe et pharisei dicētes.
Quis est hic qui loquit blasphe
mias. Quis potest dimittere pec
cata nisi solus deus. Legimus i p
phetis dicente dn̄o. Ego sum q de
leo iniquitates tuas. Consequen
ter ergo scribe quia ipsum hoiem pu
tabant et verba dei intelligebant.
arguunt eum blasphemie. Verū
vtiq dicunt pharisei: quia nemo di
mittere peccata nisi deus potest. q
p eos quoq dimittit quibus dimit
tendi tribuit potestatē: et iō xpri
stus verus deus esse probat. quia di
mittere peccata vt deus potest Ve
rum deo testimoniū reddunt. sz p
sonam christi negantes fallunt
Errant itaq iudei. qui cū xpristū
et deum esse et peccata dimittē pos
se credant. ihesum tn̄ christū esse

non credūt: sed multo demētius
errāt arriani: qui cū ihesum xp̄m
esse ⁊ peccata posse dimittere euā
gelij verbis deuicti. negare nō au
deant. nichilominꝰ tamē deum ne
gare non timēt. Erroneū hoc neq̄
tī inducere presumūt ⁊ fidei xp̄i
ane verbis cōtraria proclamātes
nō erubescūt. Cum arrianis igit̄
hij ꝑfidi ab ecclesia cēsentur esse
catholica: qui nec dn̄m veruz dei fi
liū deuz esse: neqꝫ peccata posse di
mittere in mēte sua tenēt errronea
At ipse ꝑfidos saluarē desiderās ⁊
occultorū cognicōe ⁊ virtute ope
rum deū se manifestat. Respondēs
enī dixit ad illos Quid cogitatis
mala in cordibꝰ vestris. Eidez nā
qꝫ d̄s qui dicit. ego sum qui deleo
iniq̄tates tuas. sapiētissimꝰ ora
tor ait. Tu enī solus nosti corda
omniū filiorum hominū. Eadez er
go īquit maiestate ⁊ potētia qua
cogitationes vestras intueor. pos
sum ⁊ hominibꝰ delicta dimittere
Ex vobis intelligite quid paliticꝰ
cōsequatur. Quid est facilius di
cere dimittūtur tibi peccata. an di
cere surge ⁊ ambula. Inter dicere
⁊ facere multa distātia est. Vtrū
sint paralitico peccata dimissa. so
lus nouerat qui dimittebat. sur
ge autem ⁊ ambula. tam ille qui
surgebat. q̄m hij qui surgentē vi
debant approbarē poterāt. ffit igi
tur carnale signū. vt probetur spi
rituale ꝗꝗ eiusdem virtutis sit ⁊
corporis ⁊ anime vicia dimittere.
Et datur nobis intelligētia. prop
ter peccata plerasqꝫ euenire corpo
rum debilitates ⁊ idcirco forsitan
prius dimittūtur peccata. vt cau
sis debilitatis ablatis sanitas re
stituatur. Quinqꝫ siquidē sunt
differentie causarū. pro quibus
in hac vita molestijs corporalibꝰ
affligimur. Aut enim ad merita
augēda per patiētiam iusti corpo
ris infirmitate grauātur. vt beati
p̄res Iob ⁊ tobias ⁊ innumeri mr̄
tires in vtroqꝫ testamēto. aut ad
custodiam virtutū perceptaꝝ. ne
superbia temptātē dispereant. si
cut apostolo paulo. ne magnitu
dine reuelationū extolleretur: da
tus est illi stimulꝰ carnis sue an
gelus sathane. qui euz colaphi
saret. aūt ad intelligenda ⁊ corri
genda peccata nostra sicut maria
soror aaron in heremo ob verba
temeritatis ⁊ superbie. lepra ꝑcus
sa est ⁊ sicut paraliticꝰ de quo tra
ctamus: qui nō nisi primo dimis
sis peccatis potuit ab infirmitate
curari. aut ad gloriam dei saluan
tis. siue per seipsum. siue per fa
mulos suos. sicut cecus natus in
euāgelio. qui neqꝫ ipse peccauit.
neqꝫ parētes eius: sed vt manife
starētur opera dei in illo ⁊ sicut la
zarus cuius infirmitas nō est ad
mortē: sed pro gloria dei. vt glori
ficaret̄ filius dei per eam. Aut ad
inchoacōem damnacōnis eterne
q̄d reproboꝝ est propriū. sicut an
thiochꝰ ⁊ herodes qui vterqꝫ suo
tempore aduersus deū repugnan
tes quid tormētoruz in iehēna ꝑ
petuo passuri essent p̄sentiū affli
ctionū miseria cūctis ostendebat̄

Quib9 cõgruit illud q̄ꝑ hete. Et du
plici cõtritione contere eos Vnde
necesse est in õibus. que aduer
sa tempaliter patimur cũ humili
tate domino gratias agamus ⁊ in
firmitatis nostre cõsciĳ decollatis
nobis remedĳs gratulemur. Ne
cesse est. vt ad cõscientiã nostraȝ
reuersi. sollerter opa nostra siml
⁊ cogitacões exploremus ⁊ quic
q̄d nos peccasse dephendim9 dig
na castigatiõe purgem9. quicq̄d
de hĳs q̄ nos recte fecisse credeba
mus vicio nobis elacionis pisse
operim9 a hoc humili satisfactõe
castigem9 Hoc em̄ nobis sepius
fit causa flagellorũ. Ceteruȝ inno
centes ⁊ iustos ob augmēta p̄mi
orum flagellari pfecto ꝝ est donũ
speciale virorũ. verberib9 autem
tempalib9 ad eterna tormēta cõ
pelli. impenitētium est pena repro
boꝝ. Vt sciatis autē. quia fili9 ho
minis potestatē habet in terra di
mittere peccata. Si ⁊ de9 nobis est
iuxta psalmistã qui q̄ꝑtum distat
oriēs ab occasu. elongauit a nob
iniq̄tates nostras ⁊ iuxta memo
ratum ysaie testimoniũ qui delet
iniq̄tates nostras ⁊ filius homis
potestateȝ habet in terra dimittē
di peccata. ergo idem ipse ⁊ de9 et
filius homis est. vt ⁊ homo xp̄c p
diuinitatis sue potētiam. dimittere
iam peccata possit. ⁊ idem de9 xp̄c
p humanitatis sue fragilitatē ꝑ
peccatorib9 mori. Dixit paralitico
Surge tolle lectũ tuum ⁊ vade in
domũ tuam. Et anima nostra pa
ralitica si surrexerit. si robur pris
tinũ recuperauit. portat lectũ suum
in quo iacebat an̄ dissolita ⁊ por
tat illum in domũ virtutũ suarum
Spũaliter de lecto surgere est. ani
mã a carnalibus desiderĳs. vbi e
gra quiescebat extrahere. Lectuȝ
vero tollere est. ipam quoq̄ car
nem p cõtinētie frena correctã spe
celestiũ premiorũ delicĳs priuare
terrenis Ipse est em̄ lectus qui p
singulas noctes lauat a dauid.
idest prouni9 noxe maculis dig
no penitētie flumine castigat. Sb
lato aũt lecto domũ ire est ad pa
disũ redire Ipsa est em̄ vera dom9
que hoiem prima suscepit nõ iure
amissa sed fraude. tandēq̄ restitu
ta p euȝ qui fradulēto hosti nihil
debuit Aliter. Sanus qui langue
bat lectũ reportat domũ cum ani
ma peccatorũ remissione accepta
ad internã sui custodiã cum ipso
se corpcē refert. ne postremaȝ q̄d
vnde iterum iuste feriatur admit
tat. Per lectũ enim in quo carnis
est requies. ipa caro signatur per
domũ vero conscientia figuratur.
Et quia cũ mente mortui in vicĳs
iacemus in carnis delectacõe qui
escim9 infirmi portamur in lecto.
cum vero sanati mēte fuerimus.
vt iam vicĳs carnis pulsantib9
resistamus. necesse est vt tempta
cionum cõtumelias de nostra in
firmitate toleram9. Egro itaq̄ in
re ad salutē reducto p̄cipitur. tol
le lectũ tuũ. idest illud in quo por
tatus est. quia necesse est. vt por
tet quisq̄ cõtumeliam carnis in
qua pri9 iacebat egrot9 Quib est

ergo dicere. tolle lectū tuū ⁊ vade in domū tuam. nisi porta tēptationes in quibꝰ hactenus iacuisti ac reuertere ad cōscientiā vt videas que fecisti. Et confestim surgēs corā illis. tulit lectū in quo iacebat ⁊ abiit in domū suam magnificās deū. Et stupor apprehēdit omnes ⁊ magnificabāt deū. Mira dn̄e potentie virtꝰ. vbi nulla temporis interueniente morula iussu saluatoris salus festina comitat̃. Merito qui affuerāt damnatis blasphemie iacul̃. ad laudē tante maiestatis stupētia corda cōuertūt. Nā primo domini virtutē sue ꝑfidie fore vltricem turbe timēt. deinde cessante iam desperatōnis timore honore deo redditur. ꝙ tantā dedit hominibꝰ potestat̃. Hoc enim sequitur. Et repleti sunt timore dicētes quia vidimꝰ mirābilia hodie. Sed soli hoc xp̄o erat debitum. soli de cōmunione patne substātie hoc agere erat familiare. Nō ergo hoc venit in ammiratōnem qđ posset ista. Quid enim deus nō posse crederet. Alioquin laus de vno homine. nō de pluribus extitisset. Sed dilati deo honoris huic causa est. ꝙ potestas hominibus: ac via data sit p verbū eius ⁊ peccatorū remissionis ⁊ corporū resurrectōnis ⁊ reuersionis in celū. Tu autem domine:

Sabbato.

Scd̄m Lucam.

In illo tpe Surgēs ihs de synagoga. introiuit in domū symonis. Socrus autē symonis tenebat̃ magnis febribꝰ ⁊ rogauerūt illum pro ea. Et reliqua.

Omel̃ beati Ambrosij.

Acrilegia iudeorum. que multo ante dominus prenūciauerat p prophetā ⁊ psalmi versiculo declarauerat. que passurus erat in corpe cōstitutus dicens. Retribuebāt mihi mala pro bonis: quoniam sequebar bonitatem. Et in alio. Odio habuerūt me gratis. Nam odiū retribuebāt pro dilectione mea. Hec ōnia in euangelio docet esse cōpleta. Nam cū ipse p populos beneficia diffunderet: illi iniurias irrogabāt. Nec mirū si ꝑdiderūt salutē. qui eiecerūt de suis finibus saluatorē. Mortalis enim dominꝰ: ⁊ que docuerit exemplo sui apostolos suos omnibꝰ omnia fieri. nec volentes repudiat. nec inuitos alligat. nec reiicietibus reluctatur. nec rogātibꝰ deest. Sic gerasenos alibi cum virtutes eius sustinere non possent. quasi infirmos ⁊ ingratos reliqͥt. Simul intellige nō ex necessitate fuisse: sed voluntariam corporis passionem. nec captum a iudeis: sed a se oblatū. Etenim quādo vult capitur. quando vult labitur. quando vult suspenditur. quādo vult non tenetur. Et hic in supcilium mōtis precipitādus ascenderat: ⁊ ecce per mediū eorū mutata subito vel obstupefacta furentiū mente descendit. Nō dum enī venerat hora passionis quinetiā malebat adhuc iudeos

ſanare ꝙ ꝑdere. vt inefficaci furo
ris exitu deſinerēt velle q̄d imple
re non poſſent Vides igit̄ ⁊ hic di
uinitatis eſſe q̄d opatus eſt: et il
lic voluntatis eſſe ꝙ captus eſt.
Naz queādmodū a paucis tene
ri potuit. qui a populo nō tenet̄.
Sed noluit ſacrilegiū eſſe multo
rū vt in auctores culpe crucis inui
diā retorq̄ret. Atq̧ a paucis qui
dem affigit̄. ſ; pro toto orbe morit̄
Et in ſynagoga erat homo habēs
ſpiritū immūdum. Et infra. Sur
gens autē de ſynagoga intrauit
in domū ſymonis ⁊ ādree. Socrꝰ
autē ſymonis tenebat̄ magnis
febribꝰ. Vide clemētiam domini
ſaluatoris Nec indignatiōe cōmo
tus. nec ſcelere offenſus. nec iniu
ria violatus iudeā deſerit. quineti
am imemor iniurie. memor cleme
tie. nūc docendo. nūc liberādo. nūc
ſanādo i fide: plebis corda dimul
cet. Et bene ſanctꝰ lucas virū a ſpi
ritu nequitie liberatū ante p̄miſit
⁊ ſubſtituit femine ſanitatē Vtrū
q̧ enim ſexum dominꝰ curaturus
aduenerat: ⁊ prior ſanari debuit
qui prior creatꝰ eſt. nec p̄termitti
illa que mobilitate magis animi
ꝙ prauitate peccauerāt. Sabbato
medicine dominice opa cepta ſigni
ficat. vt inde noua creatura cepit
vbi vetꝰ creatura ante deſinit. nec
ſub lege eſſe filiū dei: ſed ſupra le
gem in ipō principio deſignaret.
nec ſolui legē: ſ; impleri. Neq̧ enī
p legem: ſ; verbo factꝰ eſt mūdus
ſicut legiꝰ. Verbo dn̄i celi firmati
ſunt. Nō ſoluitur ergo lex: ſed im

plet̄. vt fiat renouatio hominis iaz
labentis Vnde apoſtolꝰ ait. Spoli
antes vos veterem hominē. indui
te nouū qui ſcd̄m deum creatus
eſt. Et bene ſabbato cepit vt ipm̄
ſe oſtēderet creatorem. qui opera
opibꝰ intexeret ⁊ ꝓſequeret̄ opꝰ
q̄d ipſe iam ceperat. vt ſi domū fa
ber renouare diſponat nō a funda
mētis: ſ; a culminibꝰ incipiat ſol
uere vetuſtatē. Itaq̧ ibi pri ma
nū admouet vbi an̄ deſierat dein
de a minoribꝰ incipit vt ad maio
ra ꝑueniat. Liberare a demone ⁊
hoīes: ſ; in verbo dei poſſunt ēſurre
ctiōem mortuis impare. diuine ſo
lius eſt ptātis. Nec queq̄ꝙ moue
re debet ꝙ ihesu nazarem nomen
in hoc libro dyabolꝰ dixiſſe p̄mus
inducitur. Nec eniz ab eo xp̄c no
men accepit. q̄d de celo angelus
ad virginē detulit. Eſt huiꝰ impu
dentie vt inter hoīes aliq̄d primꝰ
vſurpet ⁊ ad homies quaſi nouū
deferat quo terrorē ſue poteſtatis
initiat. Deniq̧ ⁊ in geneſi primꝰ
deū homini nūcupauit Sic enī ha
bes. Et dixit mulieri Quid vtiq̧ di
xit deꝰ ne edatis de omni ligno V
terq̧ igitur a dyabolo deceptꝰ eſt
ſanatus a xp̄o. Seq̄re ceteras euā
gelice lectōnis diſce miſteria atq̧
in duoruz ſanitate publice ſacra
mentū ſalutis agnoſce. Sicut enī
in adam omnes moriūtur. ita et
in xp̄o omnes viuificabūtur Quis
eſt ille q̄ in ſynagoga ſpm̄ demo
nij habebat immūduz: niſi popu
lus iudeoruz. qui quaſi ſerpētinis
ſpiris deuinctꝰ ⁊ innodatꝰ diaboli

laqueis simulatā corpis mūdiciā
interioris mētis sordibꝰ inquina
bat Et bene in synagoga homo q̄
erat spiritū immūdum habebat.
quia spiritū sanctuz amiserat. In
troierāt enim dyabolus. vnde xp̄c
exierat. Simul ostēditur natura
dyaboli nō improba opa iniqua
Nam quē p supiorē naturā domi
num cōfitet͛ ope negat. Et in hoc
apparet eiꝰ nequicia improbitas
iudeorū. qđ ita populo vesano ceci
tatē mentis offudit. vt populꝰ ne
get quem demones cōfitentur. O
peior magistro discipulorꝝ heredi
tas Ille v͛bo dominū temptat hij
facto Ille dic̄ mitte te. isti adoriūt͛
vt mittāt. Si altiore cōsilio ista pē
damꝰ. animi debemꝰ intelligere ⁊
corporis sanitatē vt prius animꝰ
qui serpētinis laborabat insidijs
absolutꝰ sit. Anima enim a corpo
re nunq̄ vinceretur nisi p̄us a dy
bolo temptaretur. Nam cū anima
corpꝰ agat. viuificet ⁊ gubernet
quēadmođ in eiꝰ illecebras capti
ua raperetur. nisi ⁊ ipa superioris
alicuius potestatis vinculis strin
geretur. Denicꝫ nō prius eua esu
rijt. q̄ serpentis eam versutia tēp
tauit ⁊ ideo aduersus ipsuz aucto
rem peccati. priꝰ debuit medicina
operari. Fortassis etiam in typo
mulieris illiꝰ socrus scilicet symo
nis ⁊ andree. varijs criminū febri
bus caro nostra languebat. ⁊ di
uersarū cupiditatum immodicis
estuabat illecebris. Nec minorē
febrem amoris esse dixerim q̄ ca
loris Itacꝫ illa animū febris. hec

corpus inflāmat Febris enim no
stra auaricia est. febris nostra li
bido est. eo q̄ ignite sint cupidita
tis Vnde ⁊ apostolꝰ ait. Si non se
cōtinent nubāt. melius est enim
nubere q̄ vri. Febris nostra luxu
ria est. febris nostr̄ ambitio est.
febris nostra iracūdia est. Que li
cet corpis vicia sint. ignē tamē os
sibus implicāt. mentē animū sen
sumqꝫ ꝑtemptant. Hec prior dya
boli sollicitatur arte. Etenim ager
bonꝰ vestis monile suadela serpē
tis est. honorū gratia sublimitas
potestatū. epularū suauitas. For
ma meretricis lequeꝰ est dyaboli
⁊ quasi quedaz nequitia spirita
lis illecebrosus affatꝰ qui per car
nis illecebraz. que cito feminea q̄
daz leuitate mollitur animū quo
qꝫ de gradu deijcit. Neqꝫ enim for
mā mulieris animus priusq̄ cor
poris oculis concupiscit. Denicꝫ
qđ non videris nō amabis. Sz ni
si caro cōcupierit. cōpatiētis quo
qꝫ animi cōstantia deficit ⁊ mens
ꝯsortio amoris inflectit͛. Duo enī
in carne vna sūt. atqꝫ ita mors in
cipit sceleris effectu. temptāte dy
abolo carne suadēte. Vehemētior
tamē est animi q̄ corporis febris
⁊ ideo pro animi volūtate corpis
salus plerumqꝫ cōtemnitur. nec a
periculis abstinetur. Vnde nō ali
enum videtur repetere. quēadmo
dum theotimꝰ cuz graui oculorꝝ
incōmodo laboraret ⁊ amaret vx
orem interdictaz sibi a medico fa
cultatē coeūdi. cupiditatis impa
ciēs. atqꝫ impetu libidinis raptꝰ

moderari nequerit. Sciēs enī prudens ille q̄ esset oculos amissur⁹ priusq̄ cōueniret vxori in ipō estu feruētis cupiditatis ⁊ consuetudinis apparatu. vale inquit amicū lumē. Sic ī febre libido flagrātior est grauiusq̄ p̄cipitat et inflammat Sed vbi q̄s resipuerit a furore. tunc cōsciētie interioris visus apitur faciēq̄ succedit penitētia ⁊ pudēda sui vnusquisq̄ pro qualitate facinoris erubescit. Tūc deus timet̄ ⁊ peccator cupit se celare: s̄ nō potest Tūc caro arguitur diabol⁹ accusatur. hec quasi plena viciorū. ille quasi auctor erroris Patescit deformitas. nudū est enim deo ōmino secretū. nec vllius ficus folijs. hoc est tegmīe corpali. vel iactātia seculari flagitiorū secreta velantur ⁊ vnusquisq̄ diuinū peccati cōscia formidat mēte iudiciū dicēs Vtinā sup me mōtes cadāt In quib⁹ me abscōdā fissuris petraꝝ. cum venerit cōfringere terram. Tūc tribulos ⁊ spinas animo caro. hoc est curaꝝ morsus sollicitudīeq̄ geneāt. estusq̄ quos sibi p cōcupiscentiam carnis. animus ipse circūdedit. Etenim quasi clauis quibusdā suffigitur anima corporeis voluptatib⁹ ⁊. cum semel adheserit cupiditatibus dimersa terrenis difficile in altū potest vnde descēdit sine dei fauore reuolare. Actuū enim suoꝝ vincta laqueis et deliciarū secularium illecebris obnoxia iam tenet̄ Hūc ergo adam. hāc euam domin⁹ liberaturus aduenit. quoꝝ alter

ad ymaginē dei fact⁹. alter virtutem accipiens sui viri q̄ diu fuit subdita fortiori. vnam gerebāt in vno spiritu deo placitā volūtatē ⁊ in padiso positi dei: vite celestis opabātur alimoniā. Postea vero q̄ caro suadere diuersuma legē propriam cepit nō tenere. paradisi exules facti. in hūc inferiorem demersumq̄ locum. peccati merito ceciderūt. Nec quisq̄ putet incongruū esse. si adam atq̄ eua in typo anime ⁊ corporis estimentur. cum in typo ecclesie estimētur et cristi. Nam cum duos esse in vna carne apostol⁹ diceret adiecit Sacramentū hoc magnū est ego autē dico in xp̄o ⁊ in ecclesia In quo ergo supm̄ dei: in eo multo magis anime nostri potest esse misteriū Sed heret. suffixus est captus est ⁊ corporeis febrib⁹ succēsus compassiōe carnis egrescit. querēd⁹ est medicus. Sed quis iste tant⁹ est. qui saucie mētis medeatur vlceribus. Quis tantus est homo: qui possit alijs subuenire cū sibi ipsi nō possit succurrere. Quis aliis possit vitā reddere: cū ipse mortem nō possit euadere. Omēs enī in adam moriūtur. quia p vnum hominē in hunc mūdum peccatū intrauit. ⁊ per peccatū mors ita in omēs homies ptrāsijt. in quo omnes peccauerūt. Illi⁹ igitur culpa mors omniū est. Deniq̄ missi sūt sancti. missi sunt ⁊ pphete qui oracula diuina loquerent̄. nec quicq̄ p mouere potuerūt Quesiu⁹ ē aliquē de āgelis aut archāgelis medicū

Sed queadmodū mihi possunt p
sidiū ferre ne peccem. cum ipse ar
chāgelus a peccato non potuerit
abstinere. Queadmodū ad padi
suz angel' reuocare me poterit. cū
ipē sathanas & āgeli sui se de quā
acceperāt suare nō potuerint. Tu

Itē de eodē. Scdm Lucam

n illo tpe Surgēs

ihesus de synagoga itroiuit in do
mū symonis. Socrus autē symo
nis tenebat magnis febrib' & ro
gauerūt illū p ea. Et reliq. Omel
de eadē lectione.

N isto sancti euāgelij capitulo si
idem ab euāgelistis seruat' est or
do. Hoc deniq factū marcus & lu
cas anteq de leproso. qui dño des
cendēte de mōte mūdatus est. qd
dicerent narrāt. mathe' v. ro post
terminatū in monte sermōem. le
prosi pmissa mūdatione pueriq
cēturionis curatiōe subiūgit de re
stitucōne socr' symonis petri. Sz
nihil obstat narrādi diuersitas.
vbi eadez res nūciatur. Et notan
dū. q leprosus ille apud matheū
prim' specialit curatus sit. secūdo
puer cēturionis. tercio socrus pe
tri. febriens in capharnaū. qrto
in loco q oblati sūt ei demonio ve
xati. quorū spūs verbo eijciebat.
qñdo & omis male habentes cura
uit. Qm inuidia dyaboli mors intrā
uit in orbē terraz. ideo cōtra ipsum
mortis auctorē primo debuit me
dicina salutis opari. pmo lingua
serpētina ne vltra vir' spargeret
obcludi ac deinde femina que pma

seducta ē a carnalis cōcupiscētie
febre curari. tercio vir q male sua
dētis dicta cōiugis audiuit ab er
roris sui lepra castigari. vt ipē a
pud lucā euangelistā essz ordo re
stauracōis q fuerat & casus. Pau
lo supius eniz refert. quia in syna
goga erat homo habēs demoniū
immūdum. Cui' integra restituti
one sanitatis descpta. subdit hoc
qd ex lectōne audiuim' hodierna
Surgēs autē de synagoga ihesus
itroiuit in domū symonis. Socr'
aūt symonis tenebat magnis fe
brib'. Sed & hui' reuelationis a
domino collate explicata narratiōe
nōnullis intpositis. vir qui erat
plen' lepra subinfert mūdatiōez
Bene aūt vbi leprosus mūdatur
certus nō exprimit locus vt ostē
datur nō vnum populū specialis
alicui' ciuitatis: sed oim populos
fuisse sanatos. Hec p excessuz ne
cessario pmisim' vt misticuz ordi
nem ab euāgelista seruatū mon
straremus vt dictū est restauratio
nis in dño. q erat & casus in ptho
plastis Intendam' nūc mentis ob
tutū. ad hoc euāgelij capitulū. qd
nobis exponēdū hac lectōne pro
positū est. Si viz a demonio libera
tū moraliter animū ab immūda
cogitatiōe purgatuz dixerim' sig
nificare. cōseqnter femina febrib'
tenta: sed ad imperiū dni sanata
carnē ostendit a cōcupiscētie sue
feruore. p cōtinentie pcepta frena
tam. Oīs eñi amaritudo & ira & in
dignatio clamor & blasphemie spi
rit' immūdi furor est. Fornicacōez

vero imūdiciā libidinē ↄcupiscen
tiā malā ⁊ auariciā que est simu
lacroꝝ seruitꝰ. febrem illecebrose
carnis intellige. Et rogauerunt il
lū pro ea. Et stās sup illam impa
uit febri ⁊ dimisit illam In euāge
lio mathei scp̄tuz est ⁊ tetigit ma
nū eius ⁊ dimisit eā febris Modo
ei saluator rogatus. mō vltro cu
rat egrotos. ostēdens se cōn pecca
toꝝ quoqꝫ passiōes ⁊ p̄cibus sp
ānuere fideliū ⁊ ea que ipsi mīme
in se intelligūt. vel intelligēda da
re vel pie petētibus etiā non intel
lecta dimittē. iuxta hoc qđ psalmi
sta postulat. delicta q̄s itelligit. ⁊
Ab occultis meis mūda me dn̄e.
Tāgit vero manꝰ mulieris ⁊ sana
tis opibꝰ eius. pctōꝝ infirmitas
fugit Et ↄtinuo surgēs mīstrabat
illis Naturale est febricitātibꝰ in
cipiēte sanitate lassescere et egro
tacōis sentire molestiā. Veꝝ sani
tas q̄ domini ↄfertur impio simul
tota redit. nec solū ipsa redit: ꝫ ⁊
tanto robore comitāt. vt eis cōti
nuo q̄ se adiuuerāt ministrarē suf
ficiat ⁊ iuxta leges tropologie. mē
bra que seruierāt immūdicie ad
iniquitatē vt fructificarēt morti s
uiāt iusticie in vitam eternā. Sz ⁊
sm misticos intellectꝰ saluato cē
turionis puero ac fide gentiū in cē
turione laudata ↄsequēter socrꝰ
petri. hoc ē synagoga iudaica ab
estu febriū sanatur Domꝰ namqꝫ
petri plebs israhelitica itelligit. in
qua iuxta qđ paulus apl's r̄fert
ipse petrꝰ apostolatꝰ ministeriuz
accepit. Socrus vero petri eiusdez

plebis est synagoga q̄ mater pri
mitiue ecclesie tamq̄ vxoris petri.
ob hoc cōuenienter accipitur. qm̄
ex ipsa synagoga primaria disci
puloꝝ xp̄i ecclesia carnis originē
traduxisse ↄgnoscit. que petro ve
luti desp̄osata: ꝫ spūssancti gratia
inuisibiliter fecūdata. in exemplū
beati ioseph ⁊ marie virginis salu
brit credit. At vero socrꝰ petri hoc
est synagoga iudaica. interim p
fidie febribꝰ exestuat. donec plēi
tudo gētium introeat ⁊ sic ōmis is
rahel saluꝰ fiat Cuiꝰ manū tange
re est. in ea bonas actōes informa
re. q̄ nisi mūdate fuerint manꝰ iu
deorū. que sanguine sūt plene. sy
nagoga eoꝝ febricitans iacet: ꝫ
tūc eam febris dimittit. cū multi
plex pfidie languor ipsā deseret.
Porro surgit ac mīstrat cū mortu
is opibꝰ abrenūcians. atqꝫ ea q̄
sursum sūt querēs in nouitate vi
te pambulat. Cū sol autē occidis
set oēs qui habebāt infirmos va
riis languoribꝰ ducebāt illos ad
illū. At ille singulis manus impo
nēs curabat eos. Mathēꝰ ita scri
bit Vespe inquit facto obtulerūt
ei multos demonia habētes ⁊ eici
ebat spiritꝰ verbo ⁊ oēs male ha
bentes curauit. vt adimpleret qđ
dictū est p ysaiam pphetam dicē
tē Ipse infirmitates nr̄as accepit
⁊ egrotacōes portauit. Oms non
mane nō meridie: ꝫ ad vesperam
curātur qn̄ sol occubiturꝰ est qn̄
granū tritici in tra morit vt mul
tos fructꝰ afferat. Solis nāqꝫ oc
cubitus passiōem mortēqꝫ illius

significat q̄ dixit. ꝙ diu in mundo sum: lux mūdi sum. Et sole occidē te plures demoniaci ꝙ añ plures sanātur egroti. quia tempaliter ī carne viuēs paucos iudeorū docu it calcato ɼ̄gno mortis omnib⁹ ꝑ orbem gentib⁹ fidei salutisq̄ʒ dona trāsmisit. Cui⁹ ministris quasi vi te lucisq̄ʒ p̄conibus. psalmista ca nit Iter facite ei qui ascēdit sup oc casum. Sup occasū quippe domi⁹ ascēdit. quia vnde in passiōe occu buit inde maiorē suam gloriaʒ re surgēdo manifestauit. Exibāt au tē demonia a multis clamātia et dicētia: quia tu es fili⁹ dei. Et incre pās nō sinebat ea loqui. quia ip sum sciebāt esse xp̄m. Demonia filium dei cōfitebātur ⁊ attestāte euāgelista sciebāt ipsum esse cri stū. quia quem dieꝝ quadragin ta ieiunio fatigatū dyabol⁹ homi nē cognouerat. nec temptādo va lebat: an et dei fili⁹ esset experiri. iam nūc ꝑ signorū potentiā vel in tellexit vel pocius suspicat⁹ est es se filium dei. Non ēgo ideo iudeis euʒ crucifigere ꝑsuasit. quia xp̄m siue filiuʒ nō esse putauit. ſ; quia se morte illi⁹ non preuidit esse dā nandū. Vere eniʒ de hoc misterio a seculis abscondito dicit aposto lus. ꝙ nemo principuʒ huius se culi ꝯgnouit. Si eñ ꝯgnouissent nunq̄ dn̄m glorie crucifixissent. Quare autem demonia domin⁹ se loqui prohibeat. psalmista ma nifestat qui ait. Peccatori auteʒ dixit deus. quaꝛ̄ tu enarras iusti cias meas ⁊ cetera. ne q̄s duʒ au dit p̄dicantem sequatur errātem Improbus eñ magister est dya bol⁹. qui falsa veris semp ꝑmiscet vt specie veritatis testimoniū frau dis obtexat. Alias autem nō soli demones qui inuiti confitebātur iubētur silere de xp̄o: sed ⁊ illi qui ab eo sanati sponte confiteri vole bāt. immo ipi apostoli qui eū p⁹ resurrectōem toto orbe erant p̄di caturi. ante passionē eius p̄cipiū tur omnino reticere de illo. ne diuina videlicet maiestate p̄dicata. pas sionis dispensatio differret̄ ⁊ dila ta passione salus mūdi que per hāc futura erat negaꝛ̄etur. Facta autē die egressus ibat in desertuʒ locū. Et turbe requirebāt eum ⁊ ve nerūt vsq̄ʒ ad ipsum ⁊ detinebāt eum ne discederet ab eis. Quib⁹ il le ait Quia ⁊ alijs ciuitatib⁹ opor tet me euangelisare regnum dei. Si occasu solis domini mors ex p̄ mitur. quaꝛ̄ non die redeūte resur rectio illius indicetur. Cui⁹ mani festata luce a credētium turbis in quirit̄ ⁊ in gentiū deserto inuētus ne abeat detinetur maxime cū hec prima sabbati quo resurrectō ce lebrata est egressio quesitio ⁊ in uentio cōtigerit. Q8 autem secꝫ marcū abijt in desertum locuʒ do min⁹ ibiq̄ʒ orabat. hoc facto inti mat quia resurrectōnis sue pate facta gloria abijt in desertū genti um. ibiq̄ʒ in suis fidelib⁹ orabat. q̄ corda eorū ꝑ gratiaʒ sui spirit⁹ ad virtutē oracōnis excitabat. Et nos igitur frēs exemplo eoꝝ qui dn̄m fideliter exquisierunt ⁊ ideo

inuenire meruerūt atq3 presentie
eius dulcedine capti detinebāt il
lum ne discederet ab eis. intenda
mus mētis obtutum et adiuuāte
domino dominū requiram⁹. diui
ni cātici vox est. Querite dñm et vi
uet anima vestra. Queram⁹ inue
niendū queramus inuētum. Vt
inueniēdus queratur occult⁹ est
vt inuētus queratur immēsus est
Vnde et alibi dicit. Querite faciē
eius semper. Saciat enī querentē
inq̄ tum capit et inueniente capa
tiorē facit vt rursus querat imple
ri. vbi plus cape ceperit. Nō ergo
ita dictū est querite faciē eius sp.
queadmoduz de quibusdā. semp
discētes et ad veritatis scientiā nū
q̄ puenientes: s3 poci⁹ sicut ille ait
cum cōsummauerit homo tūc inci
pit donec ad illaz vitam veniam⁹
vbi sic impleamur. vt capatiores
nō efficiamur. quia ita pfecti eri
mus. vt iam nō proficiam⁹ Tūc
enim ostēditur nobis. qđ sufficit
nobis. Hic autē semp queram⁹ et
fructus inuētionis nō sit finis in
quisitōnis. Neq3 enim ppterea nō
semper quia hic tantū: s3 ideo hic
dicim⁹ esse querēdum. ne aliquā
do hic putem⁹ ab inquisitiōe ces
sandū. Nam et de quib⁹ dictuz est
semp discentes et ad veritatis sciē
tiam nunq̄ puenientes. hij sūt vti
q3 discentes. Cum vero de hac vita
exierint. iam nō erunt discētes: s3
erroris sui mercedem recipiētes.
Sic ei dictum est semp discentes
et ad veritatis scientiam nunq̄ p
uenientes. tamq̄ diceretur. semper
ambulātes et nunq̄ ad viam per
uenientes. Nos autē semp ambu
lem⁹ in via donec eo veniam⁹ quo
ducit via. Nusq̄ remaneam⁹ in
ea. donec pducat vbi maneam⁹
atq3 ita et querendo tendim⁹ et in
ueniēdo ad aliquid puenim⁹. vt
ad id qđ restat querēdo et inuem
endo tēseam⁹ quousq3 inueniēdo
ibi fiat finis querēdi. vbi post p
fectōem nō supest intentio profi
ciendi in xp̄o ihesu dño nostro p
quē nūc gratiā recōciliacionis ac
cepim⁹ et accessum habemus ex
fide iustificati ex ea in gratiā spei
glorie filiorum dei. qui et dedit no
bis pign⁹ spiritus. ipsi semp glo
ria et virt⁹ in patre et spiritusancto
ante secula et nūc et p immortalia
secula seculoꝝ Amen

In octaua pētecostes.
Scđm Johānem

I**n illo tpe. Erat ho**
mo ex phariseis nicodem⁹ nomie
princeps iudeorum. Hic venit ad
ihesum nocte et dixit ei. Rabbi: sci
mus quia a deo venisti magister.
Et reliqua. Omel. venerabilis Be
de psbiteri.

Sicut ex lectōne sancti euā
gelij frēs carissimi audis
tis. pnceps iudeorū venit
ad dominū nocte. cupiēs secreta
eius allocutiōe plenius discere mis
teria fidei. cui⁹ apta ostensione sig
norum aliquaten⁹ iam rudimēta
perceperat Qui quoniā prudēter ea
que ab illo fieri videbat intellige
re curauit. sublimiter ea q̄ ab illo

querebat inuestigaȓ promeruit
Rabbi inquit scimꝰ quia a deo ve
nisti magister Nemo enim potest
hec signa facere que tu facis. nisi
fuerit deꝰ cum eo. A deo igitur ihe
sum venisse ad magisteriū celeste
mūdo adhibendum cōfessus est.
deum cum illo fuisse in mīāculis pro
dentibꝰ intellexit. necdum tamen
ipm deum esse cognouit. Sed quia
quem magistrum nouerat verita
tis studiose docēdus adijt. merito
ad agnicōnem diuinitatis eiꝰ per
fecte doctꝰ subijt. merito vtriusq
natiuitatis eius diuine scilicet et
humane: sed et passiōis atq ascē
sionis ipsiꝰ archana pcepit nec
nō etiam modum secūde genera
tionis et ingressum regni celestis ali
aq p plura doctrine euāgelice sa
cramēta domino reuelāte didicit
Respōdit etenim ihesus et dixit ei.
Amē amen dico tibi. nisi quis na
tus fuerit denuo: nō potest videre
regnū dei. Que sentētia tanto aper
tius cunctis fidelibꝰ lucet. quanto con
stat quia sine huiꝰ luce fideles es
se nequeūt. Quis etenim sine laua
cro regeneracōis remissiōem pec
catorum cōsequi: et regnum valet
intrare celorū. Sed nicodemꝰ qui
nocte venit ad dominū necdum lu
cis misteria capere nouerat. Nam
et nox in qua venit. ipam eiꝰ qua
pmebatur ignorātiam designat
Necdū enim eorū numero sociatꝰ
erat. quibꝰ ait apostolus. fuistis
aliquādo tenebre. nūc autem lux
in domino: sed inter eos potiꝰ rema
nebat quibꝰ loquitur ysaias. Sur
ge illumīare ierusalē: quia venit
lumē tuum et gloria domini super
te orta est. Respōdit ergo domino
et ait. Quomō potest homo nasci
cū sit senex. Nūquid potest in ven
trē matris sue iterato introire et na
sci. Quia enim secūde natiuitatis
adhuc nescius pseuerabat. de sa
lute autē sua iam sollicitus extite
rat. necessario de vna quā nouerāt
natiuitate an possit iterari vel quo
ordie regnatio posset impleri que
rebat. ne huiꝰ expers remanēdo:
vite celestis pticeps esse nequiēt
Notandū autem quia qd de carna
li dixit. hoc etiā de spiritali ē gene
ratiōe sentiēdum. nequaquam videli
cet eam postquam semel expleta fuerit
posse repeti. Siue enim hereticꝰ siue
scismaticꝰ siue facinorosus quisq
in cōfessione sācte trinitatis bap
tiset. nō valet ille qui ita baptisa
tus est. a bonis catholicis rebapti
sari. ne cōfessio vel inuocatio tan
ti nōis videatur annullari. Et quia
nicodemꝰ ad primā domini respō
siōem. sollicitꝰ quomō sit intelli
gēda diligēter inquirit. meretur
iam planiꝰ instrui: et quia secūda
natiuitas nō carnalis: sed spiritalis
ē audire. Respondit namq illi ihe
sus. Amē amē dico tibi. nisi quis
renatus fuerit ex aqua et spiritu
nō potest introire in regnū dei. Cu
ius natiuitatis modum subsequē
ter exponens prorsusq a carnali
distinguēs ait. Quod natum est
ex carne caro est: et qd natum est
ex spiritu: spiritꝰ est. Natura spi
ritus inuisibilis. carnis. visibilis

est. atq; ideo carnalis generatio
visibiliter administrat visibilibus
incremētis: qui in carne nascit p
etatū momēta pficit. spiritalis au
tē generatio. tota inuisibilit agit
Nā videtur quidē baptizādus in
fontē descendere videt aquis intin
gui. videt de aquis ascēdere. quid
autē in illo lauacrū regeneracōis
egerit. minime ptvidere. Sola hoc
fideliū pietas nouit. quia pecca
tor in fontē descēdit: sed purificatus
ascendit: filius mortis descēdit sed fili
us resurrectōis ascēdit. filius pua
ricacōis descendit: sed filius recōcili
ationis ascēdit. filius ire descendit.
sed filius misericordie ascēdit. filius dy
aboli descēdit: sed filius dei ascendit.
Sola hec ecclesia mater q̄ generāt
nouit. ceterū oculis insipiētium
videtur talis exiē de fonte qualis
itrauit. totūq; ludus esse qd agi
tur. Vñ in fine vidētes gloriā san
ctorū dicent gemētes in tormētis
Hij sūt quos aliquādo habuimus
in derisū a in similitudinē impro
perij. Quomō ergo cōputati sunt
inter filios dei. Et apostolus iohes
Carissimi iquit nūc filij dei sumus
a nōdū apparuit qd erimus. Quod
ergo natū est ex spiritu. spūs est
quia q ex aqua a spiritu regenerā
tur inuisibilit in nouū hoiem mu
tatur a de carnali efficit spiritalis.
Qui ido recte nō solū spiritalis: sed
etiā spiritus vocatur qr sicut sub
stātia spūs inuisibilis est nostris
aspectibus. ita is qui per gratiā dei
renouat inuisibiliter fit spiritalis
a dei filius. cum visibiliter omnibus

caro a filius hoīs appareat. Se
quitur. Nō mireris quia dixi tibi.
optet vos nasci denuo Spūs vbi
vult spirat a vocē eius audis. sed
nō scis vnde veiat aut quo vadat
Sic est ōnis qui natus est ex spi
ritu Sps vbi vult spirat: quia ipē
habet in ptāte cuius cor grā sue
visitacōnis illustret. Et vocē eius
audis cū te p̄sente loquit is qui
spūsancto repletus est. Sed non
scis vnde veiat a quo vadat. qr eti
am si te p̄sente quēpiam spiritus
ad horā impleuerit nō potes vide
re quō eum intrauerit vel quomō
redierit qui natura est inuisibilis
Sic est ois qui natus est ex spiritu
Et ipse em̄ inuisibiliter agente spi
ritu incipit esse qd nō erat. ita vt
infideles nesciāt vnde veniat aut
quo vadat. idest quia a grātia re
generacōnis venit in adoptiōem
filiorū dei a vadit in pcepcōem reg
ni celestis. Querēte aūt adhuc ni
codemo quō possent fieri sibi iūxit
dominus dicens. tu es magister in
israhel a hec ignoras. nō quasi in
sultare volēs ei qui magister voca
tur cui sit ignarus sacramentorū
celestiū: sed ad hūilitatis illū viam
puocās sine qua ianua celestis
nō potest inueniri. Si terrena dixi vo
bis a nō creditis quō si dixero vo
bis celestia credetis Terrena illis
dixit vt in superiori lectōne inueni
mus cū de passiōe ac resurrectōe
sui corporis qd de terra assumpse
rat loqueret dicēs. Soluite templū
hoc a in tribus diebus excitabo illud
Non tamen credebāt verbo quod

dixit: sed ne hoc quidē intelligere
valebāt. quia non de alio ꝙ de tē
plo corporis sui diceret. Qui ergo
terrena audientes nō capiebāt.
ꝙ dominus ad celestia. idest diui
ne generacōnis capienda miste
ria sufficiūt. Addit autem adhuc
dominus et de celestibus sacramen
tis et de terrenis instruē eum quē
vidit sapienter ac diligēter hijs
que audit intēdere. Celestis nam
q; ascensio eius ad vitā sempiter
nam terrena vero exaltatio eius
ad mortē temporalem. dicit ēgo
de celestibus. Et nem o ascēdit in ce
lum nisi qui de celo descēdit filius
hominis qui est in celo Subiūgit
vero de terrenis. Et sicut moyses
exaltauit serpētem in desertō. ita
exaltari oportet filiū hominis Me
rito autem queritur quomō dica
tur filius hominis vel descendisse
de celo. vel eo tempore quo hec lo
quebatur in terra. iam fuisse ī ce
lo. Nota est namq; cōfessio fidei
catholice. quia descendēs de celo fi
lius dei. filiū hominis in vtero vir
ginali suscepit eumq; cōpleta dis
pensatione passionis sue resusci
tauit a mortuis et assumpsit in ce
lum. Nō ergo caro christi descen
dit de celo. neq; ante tempus ascē
sionis erat in celo. Et qua racōne
dicitur. nisi qui descendit de celo fi
lius homīs qui est in celo. nisi q
vna christi psona: est in duabus
existens naturis. Atq; ideo filius
hominis recte dicitur et descēdisse
de celo et ante passionem fuisse in
celo quia qd in sua natura habē

nō potuit. hoc in filio dei a quo as
sumptus est habuit. sicut propter
eādem vnius cristi psonā que ex
duabus extat naturis apostolus ait
Vos spūssanctus posuit epōs regē
ecclesiā dei. quā acquisiuit sangui
ne suo. Neq; ei deus in sua substā
cia: s; in homie assumpto sanguī
nem quē pro ecclesia funderet ha
buit Hinc etiā psalmista dicit As
cendit deus in iubilacōne. Quomo
do eniz deus nisi in homine ascēde
ret. qui in sue natura maiestatis
semp vbiq; presens adest. Sed et
hoc querēdum quomodo dictū sit
et nemo ascēdit in celuz. nisi qui de
scendit de celo cum oēs electi ve
raciter cōfidant ascēsuros se in ce
lum promittēte sibi domino quia
vbi ego sum illic et minister meus
erit. Cuius tamē nodum questi
onis apertissima ratio soluit. q
videlicet mediator dei et hominū
homo christus ihesus electorū om
niū caput est. itemq; oēs electi
eiusdēq; capitis membra sunt. di
cēte apostolo. et ipsuz dedit caput
supra oēm ecclesiam Et rursum
vos eñ estis corpus xpi et mem
bra de membro. Nemo ēgo ascen
dit in celuz. nisi qui descendit de ce
lo. filius hominis qui est in celo.
Qd est aperte dicere. Nemo ascen
dit in celuz. nisi christus in corpore
suo: qd est ecclesia. q in seipō qui
dem primū cernentibus apostolis
eminēcioribus nimirū membris
suis ascēdit et exinde in membris
quotidie ascendēs se colligit in ce
lum. Hinc est enim q ipm corpus

eius inter aduersa p̄sentis seculi
dep̄hensum gloriatur ⁊ dicit. nūc
autē exaltauit caput meū super
inimicos meos. Ac si apte dicat.
Qui occisum a iudeis xp̄m. caput
videlicet meū suscitauit a mortu
is. ac frustratis omnib⁹ inimico
rum insidijs subleuauit in celū. spe
ro ꝙ me etiā de presentib⁹ pericu
lis eruēs. meo capiti iūgat in reg
no. Quia ergo nemo ascēdit in ce
lum. nisi quis descēdit de celo. quis
quis in celū ascendere desiderat ei
qui descēdit de celo ⁊ est in celo. se
vera fidei dilectōnisq; vnitate con
iūgat. aperte intelliges quia nul
lo alio ordine. nisi per eum qui de
scēdit de celo. potest ascēdere in ce
lum. Vnde alias ipse dicit. Nemo
venit ad p̄rem nisi p me. Hec ideo
nicodemo. ideo cunctis dicit̄ cathe
cuminis. vt discāt eius membris
renascendo incorporari per quem
possint ascēdere in regnum dei. Et
quia ascensio vel ingressus regni
celorum fieri nō potest absq; fide
⁊ sacramētis dominice passionis
recte subinfertur. Et sicut moyses
exaltauit serpētem in deserto. ita
exaltari oportet filium hominis.
vt omnis qui credit in ipsum nō
pereat: sed habeat vitam eternā.
Mira magisterij celestis arte do
minus magistrū legis mosayce.
ad spiritalem legis eiusdem sen
sum inducit. recordans hystorie
veteris ⁊ hanc in figuram sue pas
sionis atq; humane saluatōnis
factam edisserens. Narrat quippe
liber numerorū. quia pertesus in
heremo popul⁹ israhel itineris lō
gi ac laboris murmurauerit con
tra dominū ⁊ moysen ideoq; domi
nus immiserit in illū ignitos ser
pentes. Ad quorum plagas mor
tesq; plurimorū cū clamarent ad
moysen ⁊ ille oraret pro eis. iussit
eum domin⁹ facere serpentem ene
um ⁊ ponere pro signo. qui percus
sus inquit aspexerit in eum viuet
Et ita factum est. Plage igitur ser
pentium ignitorū venena sunt in
cētiua viciorum. que animā quā
tangunt spiritali morte perimūt.
Et bene murmurās cōtra dominū
populus serpētiū morsibus ster
nebatur. vt ex ordine flagelli ex
terioris agnosceret. quātam intus
pniciem murmurādo pateretur.
Exaltatio autē serpētis enei. quē
dum percussi aspicerent sanaban
tur passio nostri redemptoris est
in cruce. in cuius solum fide regnū
mortis ⁊ peccati superat̄. Recte ete
nim per serpētes peccata que ani
mā simul ⁊ corpus ad interitum
trahūt exprimūtur nō solū quia
igniti. ꝗ virulēti quia ad perimen
dū sunt astuti. verū etiam ꝗ p ser
pentē primi parentes nostri ad pec
candū psuasi. ac de immortalib⁹
sunt peccādo mortales effecti. Recte
p serpentē eneū domin⁹ ondit̄ur.
qui venit in similitudīe carnis pec
cati. quia sicut ene⁹ serpēs est igi
em quidē ignitis serpētibus simi
lem. s; nullū prorsus in suis mem
bris habuit ardorē venei nocētis
quin potius percussos a serpētib⁹ sua
exaltatiōe sanabat. sic nimirū sic

redēptor hūani generis nō carnē
peccati: ſꝫ similitudinē induit car
nis peccati in qua mortē crucis pa
tiendo credētes in ſe ab ōni pecca
to ⁊ ab ipſa etiā morte liberaret.
Sicut ergo moyſes exaltauit ſer
pentē in deſerto. ita īquit oportet ex
altari filiū homīs quia ſicut illi q̄
exaltatū pro ſigno ſerpentē eneū
aſpiciebāt. ſanabātur ad tēpus
a corpali morte ⁊ plaga quā ſpē
tiū morſus intulerat. ita ⁊ qui miſ
teriū dn̄ice paſſionis credēdo con
fitēdo ſinceriter imitando aſpiciūt
ſaluātur in ppetuū ab omni mor
te quā peccādo in aīo pit̄er ⁊ car
ne cōtraxerāt Vnde recte ſubiūgi
tur Vt ōnis qui credit in ipō non
peat: ſꝫ habeat vitam eternā. Cu
ius quidē verbi patet ſenſus. q̄ꝛ q̄
credit in xp̄m non ſolū pditiōem
euadit penarū: ſꝫ ⁊ vitam pcipit
eternā. Et hoc inter figurā diſtāt
⁊ veritatē. quia p illam vita ptele
bat̄ corpis. p hāc vita datur ſine
fine māſura. Sed querēdū ſoller
ter eſt. vt qđ intellectus bene ſen
tit. opatio cōdigna pficiat q̄tenꝰ
ꝯfeſſio recte nr̄e fidei pie ⁊ ſobrie
cōuerſando. ad pcepcōnem pmiſ
ſe nobis vite mereatur attingere
Verꝫ q̄ꝛ hec de filio homīs dicūtur
qui exaltari in cruce ⁊ mortē potu
it pati. ne putaret nicodemꝰ filiuꝫ
tantū hominis eſſe eū. a quo vita
eſſet expectāda perpetua. curauit
ei dominꝰ etiam diuinitatis ſue pa
tefacere ſacramētum. vnūq̄ꝫ ⁊ eū
dem filiū dei ⁊ filiū hominis mūdi
oſtēdere ſaluatorē. Nam ſequitur
Sic enim dilexit deus mūdum vt
filium ſuum vnigenitū daret. vt
omnis qui credit in eum nō pere
at: ſed habeat vitam eternā. Vn
de notādum q̄ eadem de filio dei
vnigenito ēplicat. que de filio ho
minis in cruce exaltato p̄miſerat
dicens. vt ōnis qui credit in eum
nō pereat: ſed habeat vitam eter
nam. quia profecto idem redemp
tor noſter filiꝰ dei ante ſecula exiſ
tens. filius homīs factus eſt in fi
ne ſeculorū vt qui per diuinitatis
ſue potētiam nos creauerat ad p
fruēdam vite beatitudinem perhē
nis ipſe per fragilitateꝫ humani
tatis noſtre nos r̄ſtauraret ad re
cipiendā quā perdidimus vitam
Vnde nobis ſatagēdum eſt fra
tres cariſſimi. vt diuinis benefici
is vicem rependentes diligamus
toto corde. tota anima. tota virtu
te deum patrē. qui nos tanto amo
re p̄ nobis dilexit. vt proprio filio ſuo
nō parceret: ſed pro nobis omni
bus traderet illum. diligamꝰ ip̄m
filiū qui cum in forma dei eſſet no
ſtre libertatis ⁊ vite gratia formā
ſerui accepit. factuſq̄ꝫ eſt obediēs
vſq̄ꝫ ad mortem. mortem autem
crucis ⁊ ſicut de eo dicit iohānes
apoſtolus. qui dilexit nos ⁊ lauit
nos a peccatis noſtris in ſangui
ne ſuo. diligamꝰ ſanctum eiuſdē
patris ⁊ filij ſpm̄ in cuiꝰ vnctiōne
ſignati ſumus in die r̄demptiōnis
qui vbi vult ſpirat. ⁊ vbicumq̄ꝫ
ſpirat: cōtinuo flammā eiuſdem
diuine dilectiōnis accendit. creda
mus ip̄m patrē ⁊ filium ⁊ ſpiritū

sanctū· vnum esse deū ⁊ dñm no strū· ac debitis laudibꝰ exaltemꝰ nomen eius in inuicē· cui est gloria imperiū ⁊ potestas ante secula seculoꝝ Amen·

Tractatꝰ beati Augustini de trinitate cōtra Felicianū·

Xtorsisti mihi dilectissime fili vt de vnitate trinitatis que perfectꝰ deus ac summus est· officij non immemor sacerdotalis· aliquid scriberē· idqꝫ a me cum proprie infirmitatis cōscius sepius excusarē multis modis exegisti· asserēs cōmunis fidei racōnem· ⁊ religiosos accipe· et sacerdotes debere fidelibꝰ non negare· ne aut illi dum nō accipiūt incipiā ab infidelibꝰ facile decipi· aut ab hijs cum desiderata nō tribuūt· celestis thesaurus xpi membris nō expendit: sed in terra quodāmodo sterilis ꝑicie videat̄ adscondi· Itaqꝫ me victuꝫ fateor probabilibꝰ causis ne inermes tradere videar obsistētibus malis· dū aduersus infideles nō instruūtur munimine veritatis· Verū quia in eiusmodi questionibꝰ quedaꝫ obscuritas continua oracōne frequēter incurrit· idcirco id michi visum est· vt euꝫ sermōem qui inter me ⁊ felicianū nuper est habitus· ꝑnotatis propter ꝑsonaruꝫ discretionem principalibꝰ nominum litteris ꝑsentis libelli breuitate cōplecterer· Nam cū ante hos dies pariter sederemꝰ· tamē ille inter alia inquit· Que me in vestris disputacōnibus frequēter offendūt· michil deterius puto· q̄ꝫ ꝙ sic ꝑcepta fidei rudibꝰ traditis vt non de intelligēda reꝝ racōne· ſꝫ pociꝰ de quadā testimonioꝝ ostētatione colloq̄ntibus ꝑscribatis· Q8 vt non dicam vafrū interim q̄ꝫ rusticum sit nullus ignorat· primū ꝙ si is qui edocet̄ libris iam credidit obtēpat· iste nō pugnat· Alioquin nō magis tibi q̄ꝫ isdem testionijs que ꝓ affirmato ingerūtur· necesse est cōndicat ⁊ ideo melior mihi ad docēduꝫ videt̄ hec via q̄ primū fidei racō sine testionijs reddit̄· pꝰ racōeꝫ cōuicto iter illis scripturis respōdentibꝰ expolitur· Et nō immeito· Si enī testimonia hec eo probātur· ꝙ racione nō careāt· potest ꝑ se illa sufficere· que etiam hec nō nisi per seipām videtur astruere· Sīn cōn̄· quis potest irracōnabilibꝰ testimonijs licet illa diuina fingātur· racōnabilis fidei colla submittere· Et illaꝫ quidem disputādi viam· fateor in aliis toleābilem· quos imperitie necessitas· quia ꝑ se stare nequeūt cogit ad aliena cōfugere· in tererro idcirco nullo mō prorsus ista ꝑpetior· quia eloquētiam pariter cum scientia fidei tibi video nō deesse· Tamē ego nō vsqꝫ adeo inq̄ꝫ duci me putes laudibꝰ meis· vt iniuriā faciam precedentibus sanctis· nec presumā vmq̄ꝫ in sapientia verbi· ne vacuetur crux cristi: sed scripturarū auctoritate cōtentus· simplicitati obedire pociꝰ studeo q̄ꝫ tumori· Sed meliꝰ inquit racione quis· q̄ꝫ testimonijs edocet̄

Quid ergo? Quam rōnem afferre potes: si ꝑtum predicas virginis. si redditos oculos non negas cecis: si sepultos redisse ostendas a mortuis. Si ergo hoꝝ incomprehensibilis ratio et veritas ꝓmpta est: facilius in negocijs fidei testimonijs creditur ꝙ ratio vestigatur. Veꝝ qꝛ non nimis inconseqnter duo ista discernis: sed cū ratione ꝑmissa etiaz testimonia nō omittis. idcirco in hac disputacōe id me facturꝰ secutuꝝ quod ipse ꝓbaueris. Felicianus dixit. Ergo qm̄ ociosi sumus ad homuntij nostri questionez de quo non inter nos tm̄: sed etiam inter maiores nr̄os plerumqꝫ tractatū est veniamus. et ne longius euagetur orō: ipse vt soles iam ꝑsonam ꝓponentis assume. et a nobis rōem fidei nr̄e ꝗrentibus vicissim redditurus inquire. Augustinus dixit. Dic m̄ an veruz sit q̄d te audio dicere patri omousion non esse penitus filiū. Felicianus dixit Veꝝ est nec ꝑsuadere mihi potes id ingenitū ne eundez patrem videar predicare quem filium. Augustinꝰ dixit. Non ita est. nam nec mihi quidez in animo est eundē ingenituz esse quem genituz. sed id potiꝰ ingenitum esse q̄d genitum. Felicianus dixit. Et quō non eundē ingenitū dicis esse quē genituz: si vtrumqꝫ vnum putas esse non alteꝝ? Augustinus dixit Animaduerto vim te penitus non attendisse verboꝝ. Nam dum vtrumqꝫ vnum dico sb̄stantiā veri patris ac veri filij om

nino non separo. et dum non eundem patrem quem filiuz predico: vtriusqꝫ ꝑsonam seruata vniuscuiusqꝫ ꝓprietate discerno. Itaqꝫ si q̄ris sb̄am: ipsa trinitas vnus est deus. si ꝑsonam alter est filiꝰ. Felicianꝰ dixit. Et quō et idem dicis esse et alteꝝ filium? Augustinus dixit. Idem inq̄ꝫ cōmunione sb̄e: et alteꝝ ꝓprietate ꝑsone. Felicianꝰ dixit. Nescio quo pacto vna credi tur esse substantia: cū non vna dicatur esse ꝑsona. Augustinus dixit. Non est inq̄ꝫ vna ꝑsona. quia vna genuisse. et altera dicit̄ genita. et est tm̄ natura gignentis nō diuersa sb̄a qꝛ non dissimilis gn̄anti docetur exorta. Felicianꝰ dixit. Velim queso exemplo m̄ faciliore dc̄a dilucides. Augustinꝰ dixit. In rebus quidē incomprehensibilibus exempla non suppetunt in quantuz tm̄ fieri p̄t. etiam in hac ꝑte non deero. Ecce igitur. hō pat habet hoīem filium et cōmune vtriusqꝫ qꝛ homo est. vnū tm̄ ꝙ filius alteri ꝓprium videtur esse ꝙ pater est. Naz in vtroqꝫ sic ꝑsona discernitur: vt cōmunis humanitas nō negetur: dum vnus gignit et aliꝰ gignitur. eqꝫ autē homo et qui genuit &c. et ille qui gignitur. Felicianus dixit. Illud certe dicas veli genitus ab ingenito: vtrū inicio sequitur an non. Augustinꝰ dixit Ne id quidez spiritualis intelligētie veritate recipitur: vt pater a filio interuentu nō dico tꝑis q̄d diebus cōstat ac noctibus s̄ cuiusli bet eui vel etatis spacio separetur.

Felicianus dixit Hoc si ita ē duo
fateris ingenita Et quō altera pa
tris: altera filij putatᷣ esse ꝑsona
cuꝫ ꝑ significacōem cōis ingeniti
vtraqꝫ videatᷣ esse ɔfusa.· Aug⁹
dixit In hoc quidem a maioribus
vestris non mediocris calumnie
sophisma ɔtexitur: tamen ꝑ auxi
liū ipsius trinitatis catholica ne
cesse est simplicitate soluatᷣ. Pa
trem namqꝫ ingenitum. filium ge
nitum dico. nec ideo tamen geni
tum ingenito coeternuꝫ esse non
predico. eo tantuꝫ docens ingeni
tum patrem. qꝛ non ꝓcessit ex al
tero. eo genitū filiū. qꝛ non extitit
ex seipso. Non est ɔmune vtrisqꝫ
nasci. non est cōe non gignī a cōe
tū est alteꝝ ab altero interuentu
medij tpis non diuelli. Itaqꝫ si ꝓ
prium patris q̄rimus: sufficit qꝛ
solus non hꝫ prēm. Si filij satis
est quod non habet ꝓlem. Vnaꝫ
autē a coeternā patris a filij dici
mus deitatē. Felician⁹ dixit. Quā
tum ad me attinet: non video q̄d
ꝑ ista nunc colligas. Nā q̄uis a
ristotelicā mecū subtilitate cōten
das: fieri tū non pōt: vt eum qui
genitus est ab eo qui genuit nul
la cui intercedētis antiquitate dis
cernas. Aug⁹ dixit. Scio equidem
vt ille ait qꝛ in difficili loco versetᷣ
orō: tū verendum nobis nihil est
qui ꝑ adiutoriū scī spiritus testi
moniū dicim⁹ deo. Quid ergo di
cemus.· Est ne aliquid in p̄te q̄d
negetᷣ ingenitū an non.· Si ē non
in toto: sed in p̄te poti⁹ dicatᷣ inge
nitum Alioquin ex tpe non cepit
filius. Nam si p̄initas non cepit
patris iniciū inueniri nō p̄t ꝓlis
Si inicium dicitur ꝓlis: non eter
na paternitas docebitᷣ patris. Et
quō stabit. qꝛ totū in p̄re docetis
ingenitum: q̄ ipsius nomen p̄ini
tatis hīc putatis iniciū: cui cepisse
ex tpe dicitis filium: quē nondū
ex tante patre dici non potest vo
citatum. Felicianus dixit Non su
tam stultus: vt tpus preferam fi
lio. sed iniciū dare certum ē geni
to. Augustin⁹ dixit. Quid ergo.·
Inter patrem a filium dicis medi
um nihil fuisse. Felicianus dixit
ita ꝓrsus Augustinus dixit Quō
igitur negas patri filiū coeternū
qui inter patrem a filiū fateris ni
chil esse medium: ne idipsum nō
mediū tantum ɔstat eē q̄ꝫ terciū.·
Felicianus dixit. Quī me arte dis
putandi cōcludis: id quod a ma
ioribus nr̄is dictum est breuiter
explicabo. Aiunt enim quotiens
de inicio filij a pat̄s eternitate tra
ctatur. Erat qn̄ non erat: a anteq̄
nasceretur non erat Augustinus
dixit. Quantum aduerto manēte
male credulitatis errore: sola ver
ba mutata sunt. Dixisti naqꝫ. erat
qn̄ non erat. Erat istud ad euum
pertinere vultis: an ad filium.· Si
ad euum: id velut q̄ddam ante fi
lij natiuitatem etatis spaciū: ecce
ad superiorem blasphemiā neces
sitate dilaberis: cum inter p̄rem a
filium tercium q̄ddam tpus im
mittis docesqꝫ qꝛ erat ante filium
deus pater a tps: post hec duo fi
lius. post tria ista quartus spūs

Quod si admittimus vt sine tem
pore gigni non potuerit fili⁹: vide
ꝙ̄ late pateant ista q̄ dicim⁹. Nā
si non sine tpe filius: certe nec ni
si in loco docend⁹ est genitus. Ho
admisso ante filiū ⁊ spm̄: coeuū
quodammō patri dicitur tpus ⁊
locus. Q8 si ita est vt sine loco ⁊ tē
pore nasci nō potuerit fili⁹ in quo
loco locū. aut in quo tpe factū di
cis ⁊ tps. Si in nullo: ecce sine lo
co ⁊ tpe fieri potuit locū ⁊ temp⁹
Si in aliquo: idipsum tps videtur
⁊ locus. in cuius origine similiter
⁊ locus requiritur ⁊ tps. Q8 si vsꝫ
adeo sine tpe ⁊ loco aliq̄d fieri po
tuit vt nec in loco nec in tpe factū
doceas tps. nescio qua temeritate
ɔtendas ꝙ nasci non potuerit fili
us. q̄ quantum ad sanā fidez ⁊ lo
cum fecisse docetur ⁊ tps. Sed de
hoc satis. Nunc quod a maioribꝰ
vestris dictum predicas repeta⁹.
Erat inquis quando non erat. Si
erat istud: ad tempus referas. ec
ce ante filium tempus si ad filiū
nunꝙ̄ non erat filius. Erat enim
etiam quando non erat tempus:
a quo factum dicitur tps Sed an
teꝙ̄ nasceretur inq̄s non fuit Quis
queso non fuit anteꝙ̄ nasceretur
filius. Ecce ipso intellectu ante fi
lium dicitur fuisse tempus. Si au
tem anteꝙ̄ nasceretur filius non
erat tempus: sequitur vt dicatur
filius patri coeternus inter quez
⁊ patrem nullum dicit̄ fuisse tem
pus: maxime cum inter cetera eu
angelijs attestantibus etiaz tem
pus fecisse dicitur filius. Sed for
te de patre dictum aliquis putet.
erat quando non erat filius. Cui
sententie secuta non ɔueniunt: q̄
bus dicitur. Et anteꝙ̄ nasceretur
non fuit. Nam p se pater semper
existens etiam a vobis dici nō po
test natus: qui non ab initio do
cetur exortus. ⁊ in patrem cadere
non potest Erat quando non eāt
genitus. Felicianus dixit Quoni
am me verbis vt mea fert opinio
inopinata subtilitate certantibꝰ
non mediocriter defatigas: idcir
co queso vt si fieri potest exemplo
cuiuslibet rei possibile idipsum eē
quod docere conaris ostēdas. Ne
qꝫ enim aliter credere possum: nisi
vi orationis oppressus: coeternū
esse genitū patri. nisi aut vtrum
qꝫ genitum. aut vtrumqꝫ patrem
dixeris sibi. Augustin⁹ dixit Quo
niam me ad incompabilium reꝝ
exempla cōpellis: idcirco que sit
ignis potentia videamus: ex quo
semp splendor. semper est vapor.
Vtrumqꝫ de eo nascitur. nec ideo
tamen ignis sine hoꝝ quolibet a
liq̄tenus inuenitur. Hec tria non
se inuicem gignūt. quia non de splē
dore ignis est vapor. aut de vapo
re ignis ⁊ splendor: sꝫ de igne splē
dor ⁊ vapor semp est genit⁹. Que
cum ita sint: vides ne etiam in cre
aturis posse aliq̄d nasci. nec ōndi
tamen tps quo de quo natū est
potuerit inueniri. Si ergo visibili
bus exemplis ista pspicim⁹: cur
non de pr̄e ⁊ filio ⁊ spū sancto q̄n
tū ad ɔēm dumtaxat atqꝫ indiu
tez eternitatē similia predice⁹. Neqꝫ

enim ideo necesse est pa̅trem ⁊ filiū
⁊ spm̄ sanctū eq̄ꝫ dicamus ingeni
tum. quia nullū eorū ab alio eũ in
uenimente dicimus sepatum: cū ex
alijs rebus etiā quedā genita: ne
qꝫ ideo tn̄ aut eqꝫ gignentia. aut
sine inicē docentur extantia. Sed
quid ꝓdest horū multa colligere:
cū paucorū testimonijs etiam ce
tera liceat estimari. Felicianꝰ di
xit. Quī sententiā meam precedēti
um patrū autoritate fundatā: no
ua disputandi arte ↄturbas: ideo
co velim mihi dicas de natura filij
⁊ substantia ipsa q̄d sentias. Si
enim vt dicere vos soletis omousi
on est patri: ipse quodammō pr̄
est sibi. alioquin ↄsubstantialis
esse non p̄t genitori Nā quidā no
strū omousij opinionē ridere sic so
lebat dicens. Si nō extrinsecus ſꝫ
eodē ipso ꝓlatus est filiꝰ in duos
quodammō diuisus est vnus q̄ꝫ
q̄dem non aliud gignens & esse
q̄ genitus. Augꝰ. dixit. Dū nos a
ristotelica dicis arte ↄtendere: ip̄e
ad dyaleticorū laqueos videris cō
fugisse. ſꝫ non fidei veritate ↄfisos
nequaq̄ ista p̄nt terrere. Quid ḡ
dicis? Ex substantia pr̄is credis
nasci filium neq̄sse: ne ingenitū
patrem filij videamur generacōe
diuidere. qd si ita est male credit̄
filius q̄ non ex patre idē nō ex eo
dem ipso genitus: sed extrinsecus
factꝰ inter alia predicatur. qd vt
sit intellcū facilꝰ: video exemplo
idipsum posse explicari. Filiorū
nāqꝫ alij adoptiui. alij naturales
sunt hij qui geniti ab inicio filij sē

p acq̄rūt. illi primo alieni. pꝰ filij
cū p adopcōem in familiā videnť
asciscū. Quibꝰ ergo ↄpandus est
filiꝰ dei? Si adoptiuis erit apd pa
trem similis nobis. si ꝓprijs: ex sb
stantia extitisse dicendꝰ est geni
toris. Sed in duo mōs sba pr̄na
diuiditur si ex solo patre sbaliter
filius generat̄. Hoc q̄ stultū sit
etiam visibilia nos docēt. Quis ei
vnq̄ vel carnaliū prēm gignendo
diuisus est? qd si nec in ↄdicōem
corporis cadit ipsa diuisio. nemo
enim sic genuit filium vt se perde
ret mediū. cur sine integritate pa
tris potuisse nasci dicitis filium?
Sed q̄d plura? Natiuitatē filij dei
ortumqꝫ rimantibꝫ hec ni fallor oc
currunt .v. vt aut ex pr̄e sit aut ex
nihilo. aut ex altero. aut ex seipō
Horū queso ↄsequentiā videamꝰ
Si ex seipso non recte filiꝰ dicitur
q̄ non natus: ſꝫ ingenitus predi
cat̄ si ex nihilo creatura cū ceteris
non creature autor ostenditur. si
ex altero non est cuius credimus
sed nescio cuius incogniti patris
filius predicatur. Quod si preter
hec q̄tuor inueniri non p̄t quintū
nec de hijs ꝓpter euidentem blas
phemiam tria predicari penitus
p̄nt: restat vt substātialiter de pa
tre sit genitus. quia vt diximus nec
inueniri quintus: nec preter pri
mum de hijs doceri potest aliquis
modꝰ. vtpote cum nec creatura:
nec alteriꝰ patris filiꝰ. nec vt pat̄
dicatur ingenitus. Tu autem do
mine nostri miserere

Residuum h9 tractatus de scā trinitate omissum est h ex ratio nabili cā: sed in fine h9 terminatur vbi incipit lrā capitalis. Felicia nus dixit. Quasi vero ego aut pre ter hec ẛc.

Euangelium festi trinitatis. Scdm iohem

In illo tēpore Dixit ihs. d. s. Cū venerit paclitus quez ego mittam vobis a p̄re spm̄ veri tatis q̄ a patre pcedit ille testimo niū phibebit de me. Et reliq̄ Ome lia herici de eadē lectione.

Ositus in cena dn̄s cū dis cipulis postq̄m misteria noui testamēti corpis sā guinisq3 sui ꝯsecratione signauit instante iam hora sue tradicōnis inter cetera q̄bus eos dignatus ē erudire monuit. ne impioꝝ ꝯtra se psecutione seuiente terrerent. ne fessi cederent: sed in omnib9 in uictum robur cōstantie tenerent aduentu etiam spiritussā̄ pmisso cuius grā̄ terreno timore priuarē tur. et virtute celestis roboris fun darent. Denicq3 si diuine scripturē oracula ꝯsulamus apte cognosce mus q sancti apl'i ante percepti onem scā̄ spiritus: qui die decimo post eius ascensionē in celos: sup eos missus ē. min9 ydonei ꝗ capā ces fuerant ad intelligēda mistei a diuine sublimitatis minus etiā fortes ad toleranda aduersa illa te psecutionis. Aduemente autez super eos spiritusc̄ō: cū augmento diuine cognicōis cōstantiam pce perunt: ad perferenda tormenta passionis. Qđ vt exempli grā eui denti9 pateat: ipsuz apostolici cul minis verticē beatum petrū in me dium deducamus q̄ antecq spiritu sancto roboraret adeo infirmus ꝗ pauide mentis fuit: vt ad vocem vnius ancille dn̄m se vel nosse ne gauerit. Verū postq̄ sancti spūs ignis: timore ante frigidū pectus accendit: tantam subito fortitudi nem animo ꝯcepit vt pre cunctis apostolis ad gloriā resurrcōnis xp̄i publice predicandā in emica ret. atcq3 principuz terriculamen ta transiret dicens Obedire oz deo magis q̄ hominib9. Et iterꝝ. Non possumus q̄ vidimus ꝗ audiuim9 non loqui Ammiremur & beatū petrum predicantē: quem doluea mus inficiantē. Tanto eñ spirit9 sancti fulgore illustratus ē. tanta cq3 veritatis autoritate solidatus. vt ipsos q̄ ante fuerunt interfec tores xp̄i ita ꝯuerteret: quo etiaz mori vellent pro amore xp̄i. Proī de loquens dn̄s discipulis ꝗ pmit tens eis aduentū spiritussā̄: qui eos doceat sciam diuine cognicōis ꝗ corroboraēt ad fiduciam predi cacōis atcq3 ꝯstantiam passionis dicit Cum venerit paclitus quem ego mittam vobis a patre ẛc. Or do verboꝝ talis est. Cū venerit pa clitus ille testimoniū phibebit de me Paraclitus nācq3 hoc ē spirit9 scūs testimoniū phibuit de dn̄o ihu xp̄o. q cordibus aploꝝ illa p̄fus plenissimā eis diuinitatis seu

humanitatis xp̄i scientiam cōtu
lit: adeo vt q̄ntum mortalis fragi
litas patit̃: quicq̄d de eo sentien
dum est nossent. q̄liter vnius cuz
p̄re esset sb̄e: eiusdemq̧ maiesta
tis. q̄ is qui ante secula deus erat
apud deuz: homo inter hoi̅es appa
ruit in fine seculoruz. q̄ de virgine
natus acceperit: vt idem hō idem
esset ⁊ deus. q̄ sponte passus sua
v̄tute a mortuis resurrexit. atq̧ in
celuz ascēdens in patris dextra se
derit. postremo q̄ ipse in fine mū
di equus oīm iudex venturus sit.
Hec omnia sc̄i apostoli de xp̄o spi
ritussc̄i magisterio didicerūt Nec
solū illi: verumetiā omnes qui re
cti aliq̄d de xp̄o sentiunt: h⁹ sp̄us
grā hoc ꝓmeruisse credendi sunt.
Perhibuit etiam testimoniū: qn̄
discipulis ↄstantiā ea que didice
rant predicandi inspirauit Vno
eodemq̧ sp̄u ⁊ scientie spiritalis
doctre ⁊ v̄tutis ad predicandum ope
donati sunt. Qd autē ait. quē ego
mittā vobis a p̄re sp̄m veritatis q̄
a p̄re ꝓcedit p interpositiōnem di
ctū est que figura grece dicit̃ pen
thesis. Quā sententiam ideo inter
ponere voluit: vt ap̄te ostēderet in
patre ⁊ filio vnam esse voluntatē
⁊ vnam opationem cū distinctio
ne psonaꝝ ita viz vt intelligam⁹
aliam quidē psonam p̄ris. aliam
filij. aliā spiritussc̄i: sed in tribus
psonis vnam atq̧ eandem ptātē
maiestatis. Intuendū vero q̄ spi
ritumsc̄m ⁊ a se mitti ⁊ a p̄re ꝓce
dere dicit nō quo sepabilis sit pa
tris ⁊ filij operatio: sꝫ vt distantia

psonaꝝ patris ⁊ filij manifestet̃
in qua tn̄ psonaꝝ distinctione v
na filij voluntas atq̧ opatio cum
patris volūtate ⁊ opatōne cōcor
dat. Sicut ergo spiritussc̄s mitti
tur a filio: sic mittit̃ ⁊ a patre ⁊ sic
ꝓcedit a filio: quō ⁊ a patre. Ipse
spiritussanctus cū vnius est volun
tatis eiusdemq̧ opationis cū pa
tre ⁊ filio: dicitur quoq̧ ipse sua
sponte veire. Qd patent in eo loco
dominus ostēt vbi dicit Sp̄us vbi
vult spirat. Et ap̄ls enumeratis
diuinoꝝ carismatū distributioni
bus subdit. Hec oīa opatur vn⁹
atq̧ idem sp̄us. Idipsum q̧ dn̄s
in hoc loco ostendit dicēs. Cuz ve
nerit paraclitus. Quia vero ⁊ a filio
mittatur: subsequitur ipse filius
⁊ dicit. Quem ego mittam vobis.
Et vt ostēdat a patre illuz etiam ꝓ
cedere: subinfertur. Spiritum veri
tatis qui a patre ꝓcedit. Propter
rea quesitu indignum non ē: cur
spiritussanctus non natus. non
genitus. non ingenitus sed poti⁹
ꝓcedens dicat̃ Cui questioni hac
ratione a patrib⁹ obuiat̃. Sp̄us
enim sanctus de p̄re ꝓcedit ⁊ filio
sꝫ ideo non dicitur genitus ne duo
in trinitate filij suspicent̃. ideo nō
vocatur ingenitus: ne duo simili
ter in trinitate patres credant̃ exi
stere. Procedēs autem dicitur tes
timonio xp̄isti docentis spiritū
veritatis q̄ a patre ꝓcedit. Inter
nascētem vero filiū ⁊ ꝓcedentē spi
ritumsc̄m ista distantia ē q̄ fili⁹
ex vno nascit̃. sp̄us vero sc̄s ex v
troq̧ ꝓcedit Aduētu āt suo sp̄us

sāctꝰ testimoniū ꝑhibuit de dn̄o
quia discipulorꝫ mentibꝰ infusus
ōnia que de eo mortalibꝰ erāt cog
noscēda clara eis luce reuelauit.
aperte videlicet eis insinuās quō
sit pater ingenitꝰ. filius genitus
spiritussanctꝰ neqꝫ genitꝰ neqꝫ in
genitus. ſꝫ ex vtroqꝫ procedēs ⁊ in
hijs tribꝰ ꝑsonis vna maiestas
atqꝫ vna substātia. Et vos inquit
testimoniū ꝑhibetis. Testimoniū
ꝑhibuerūt apostoli domino ihesu
xp̄o. quādo die penthecostes spiritu
sancto illustrati que per illiꝰ aspi
ratiōem agnouerūt intrinsecus.
hec forinsecꝰ abiecto timore libere
alijs p̄dicauerūt. Quia ab inicio
mecū estis. Quia ei ab inicio p̄di
cacōnis cum dn̄o fuerant. poterāt
alijs p̄dicare que nouerāt Multū
quippe ad fidē p̄dicandā ⁊ ad ꝑ
hibendū testimoniū de xp̄o aplis
profuit q ab inicio dn̄ice predica
tionis cū eo cōuersati sunt. quia ⁊
tempis q̄ntitate ⁊ sui assiduitate.
plenꝰ celestem disciplinā ceperūt
⁊ vt ita dictū sit medullitus imbi
berūt. Vnde ⁊ ea que ab ipso vide
rūt ⁊ audierūt. absqꝫ ambiguita
te alijs p̄dicabāt. Cui rei attesta
tur beatꝰ petrus qui in locū iude ꝓ
ditōris aliū substituere volēs apo
stolū non hūc neophitū. idest ru
dem: ſꝫ longa cōuersatiōe proba
tū ex tempore videlicet dn̄ice p̄di
cacōnis eligere statuit dicēs. Vi
ri fratres oportet ex hijs viris qui
nobiscū cōuersati sunt in ōni tem
pore quo intrauit inter nos domi
nus ihesus ⁊ exiuit. testē fieri resur

rectōis eius ad plebē vnū ex istis
mathiā scilicꝫ. qui fuit vnꝰ de sep
tuagīta discipulis quos dominꝰ
in ip̄o predicacōis sue exordio pꝰ
apostolos elegit. Quanta autem au
ctoritate resurrectōem domini p̄di
caret. alibi insinuat ita de xp̄o di
cens. Quē deus suscitauit a mortu
is ⁊ dedit eum manifestū fieri. nō
ōni populo. sed testibꝰ a deo p̄or
dinatis. nobis qui mādicauimꝰ
et bibimꝰ cum illo postq̄ resurre
xit a mortuis. Hec locutus sum vo
bis. vt nō scandalizemini. Preui
debat dominꝰ que ꝑsecutionū pro
celle cōn predicantes apostolos
surrecture essent. ideoqꝫ ꝓuide dig
natus est eis pꝰ uentura p̄dicere.
quo venientia facilius possent tole
rare Minꝰ ergo afficiūt mala que
prenoscūtur. grauiꝰ vero improui
sa ꝑturbant. Et intuendum. quiā
cum dixisset eos aduētu spiritus
sācti illustrādos ⁊ sibi testimoniū
reddituros. ilico future ꝑsecucōnis
aduersa subiūxit. Quāto enī am
plius. sancti ad virtutū sublimia
enituntur. eo maior cōtra eos dya
boli inuidia oritur que eorū profe
ctibus resistere ⁊ siue p se siue per
mēbra sua inchoati boni opis ini
cia queit radicitꝰ exstirpare. Ait
ergo dominꝰ Hec locutꝰ sum vobis.
vt nō scādalizemini Ac si diceret.
Idcirco vobis ventura postmodū
innotesco. vt p̄scientie clipeo muni
ti. nequaq̄ a statu vestre solidita
tis deiciamini Absqꝫ synagogis
facient vos In euāgelio inuenimꝰ
cōspirasse iudeos. vt si qs cōfiteret

xp̄m. extr̄ synagogā fieret. Qd minimū apud illos pro mḡno piaculo deputabat̄. Hāc apud iudeos olim viguisse c̄osuetudinē nemo dubitauerit. vt eos q̄ vel blasphemie vel alicui⁹ sceleris arguebant̄ extra c̄ouentū suū expellerēt. Sicut eñ nūc homicide vel incestuosi vel a capitalib⁹ criminib⁹ obnoxij. imperio canonū. ab ecclesie c̄osortio ⁊ altari detrudūtur. ita tūc tp̄is nominis xp̄i ɔfessores. a synagoga eliminabātur. Qd passi sūt nycodem⁹ ⁊ gamaliel multiq̧ alij qui elegerūt ad temp⁹ hoīm societate p̄uari. vt xp̄o in ppetuū adhererēt. Qd autē non solū a synagogis eicerētur verū etiā morte a c̄ociuibus suis plecterent̄. manifestat dn̄s cū subiūgit. Sz venit hora. vt oīs qui interficit vos. arbitretur obsequiū se p̄stare deo. Iudei dum p̄cones sancti euāgelij. odiis mortibusq̧ psequerētur. obsequiū se prestaē deo arbitrati sūt. putātes se p hoc legis exēcere vindictā. Vnde ⁊ beat⁹ paulus. testimoniū reddit illis dicens. Emulationem legis habēt. ſ; non scd̄m sciētiā. Vnde ⁊ hec verba domini. nō de gētibus: ſ; de iudeis singulariter optet intelligi. Ac si diceret. Tribulatiōes quidē a ciuibus gentis vestre passuri estis: ſ; tanto eas perferte libētius. q̄to non tam odio vestro. q̄ paterne legis emulatiōne. vobis eas inferre temptabūt. Verū nihil prodest eis legē que p seruū data est defendere. qui gr̄tiam euāgelij que p filiū facta est

noluerūt recipe. Quibus verbis nō minime apostoli ɔsolant̄. dū videl; audiūt vt diximus. non sui odio: ſ; zelo dīne legis psecutiōis aduersum se rabiem c̄ocitari. Et hec faciēt vobis. quia nō nouerūt patrē neq̧ me. Satis iam sancte ecc̄ie fides accepit patrē ⁊ filium vni⁹ esse diuinitatis ⁊ potētie ac ideo patris siue filij cognitiōem haberi a nemine posse. Hinc idē euāgelista alibi dicit. Omnis qui negat filiū. nec patrem habet. Qui c̄ofitetur filiū ⁊ patrē habēt. Et alibi Qui diligit eū qui genuit. diligit eum qui genit⁹ est ab eo. Frustra ērgo iudei de patris cognitiōe gloriantur. qui filium recipere obstinato corde rennuerūt. Iactāt se de cultu patris q̄tum volūt. si fidem nrām que in xp̄o ⁊ per xp̄m est irrideant. nunq̄ certe deo patri placere poterūt. nunq̄ ad noticiā illius puenire valebūt. nisi xp̄m in quo ianua ad patris sciētiam puenīēdi est p fidem receperint. et equalē deo patri per omnia crediderint. Quid vero vtilitatis q̄d releuaminis hec verba dn̄i apostolis c̄oferrent. ilico manifestat̄ cū subditur. Sed hec locut⁹ sum vobis vt cū venerit hora eorū. idest malorū q̄ passuri estis reminiscamini quia ego dixi vobis. Ac si diceret. Idcirco vobis ea que mei nominis causa passuri estis prenūcio vt cū venerit hora hoc est temp⁹ eorū que p̄dicta sunt ad memoriā reducatis. me illa vobis predixisse. sicq̧ p̄ntia mala sufferatis scientes q̧

ego qui potui vobis p̄dicere poste
ro cū venerint liberare Magnū siq̄
dem genus cōsolationis apostol
fuit cum reminiscerētur inter aduē
sa a magistro suo de talib⁹ se fuis
se p̄monitos a quo se pro laborū
exerciciis sine dubio nouerāt re
munerādos Magnopere vero hec
verba domini sunt p̄ponderāda ꝛ
nō ociose audiēda quib⁹ ait. Ego
dixi vobis. Ego videlicet deus oipo
tentissim⁹ ego qui ꝓ vobis vestra
qꝫ salute sum moritur⁹ vosqꝫ meo
sanguine redempturus qui in tribu
latiōe vobis semp adiutoriuꝫ mi
nistrabo ꝛ p⁹ tribulatiōes immor
talibus p̄miis. vos victores remu
nerabo. Ego p̄dixi vobis. Tamq̄
diceret. Cū ea que futura vobis p̄
dixi. adimpleta videritis me filiū
dei esse credatis qui potui talia fa
cere cum p̄dixisse ne p̄dicere an-te
q̄ facerem. Notandū vero q̄ ipse
qui hic psecutiōem futurā predi
xit. ipse post pauca in eadeꝫ psecu
tione fidelib⁹ suis auxiliū promit
tit dicens In mūdo pressuram ha
bebitis cōfidite ego vici mūdum
Ipse quoqꝫ alibi eisdeꝫ legitime
certātib⁹ premiū pollicetur dicēs
Beati qui psecutionem patiūtur
propter iusticiā. Qui ꝛ milites su
os ne vinci possent adiuuat ꝛ ne
in cassum vincāt immortalē solet
post p̄lia palmā rependere ihesus
xp̄c domin⁹ noster qui cū patre ꝛ
spiritusancto viuit ꝛ regnat de⁹ p
eterna secula Amen.

Dn̄ica prima post octauas pē
tecostes. Scd̄m Lucam

In illo tēpore Dixit
ihesus discipulis suis parabolaꝫ
hanc. Homo quidam erat diues
ꝛ induebatur purpura ꝛ bisso ꝛ
epulabatur quotidie splendide.
Et reliqua. Omelia beati Gregorii
pape.

In verbis sacri eloquii frēs carissi
mi prius seruāda est veritas histo
rie ꝛ postmodū requirenda spūa
lis intelligētie allegoria Tunc nā
qꝫ allegorie fruct⁹ suauiter carpit
cuꝫ prius p hystoriā in veritatis
radice solidat. Sꝫ quia nō nunq̄
allegoria fideꝫ edificat ꝛ hystoria
moralitatē. nos qui auctore deo
iam fidelib⁹ loquimur. non ab re
credim⁹ si ipsum loquēdi ordineꝫ
postponam⁹ quatenus qui fidem
iaꝫ firmā tenetis prius de allego
ria aliq̄d breuiter audiē debeatis
ꝛ qd vobis de moralitate hystorie
valde est necessariū. hoc in exposi
tionis nostre ordine seruet postre
mū. quia ea plerūqꝫ solent meli⁹
recoli que cōtingit postmodū au
diri. Sensus ergo allegoricos sub
breuite trāscurrim⁹ vt ad morali
tatis latitudinē citius venire vale
am⁹ Homo quidā erat diues qui
induebat purpura ꝛ bisso ꝛ epu
labat quotidie splēdide. Quē fra
tres carissimi queꝫ diues iste q̄ in
duebat purpura ꝛ bisso ꝛ epula
batur q̄tidie splendide. nisi iudai
cū populuꝫ signat. qui cultū vite
exteri⁹ habuit. q̄ accepte legis di
uiciis ad nitorē vsus est nō ad vti
litatē. Quē vero lazarus vlcerib⁹

plenꝰ. nisi gentilē populū̄ figura
liter exꝑmit. Qui dū̄ cōuersus ad
deum peccata sua cōfiteri non eru
buit. huic vulnꝰ in cute fuit. In cu
tis quippe vulnere virus a visceri
bus trahit̄ & foras erūpit. Quid
est ergo peccatorū̄ ꝯfessio. nisi que
dā vulnerū̄ ruptio. Quia peccati
virꝰ salubriter aperit̄ in ꝯfessiōe.
qđ pestifere latebat in mēte. Vul
nera etenī̄ cutis. in superficiem tra
hūt humorē putredinis. Et cōfi
tendo peccata quid aliud agimꝰ.
nisi malū qđ in nob̄ latebat ape
rimꝰ. Sꝫ lazarus vulneratꝰ. cupi
ebat saturari de micis q̄ cadebāt
de mēsa diuitis. & nēo illi dabat.
quia gentilem quēq3 ad cognitio
nem legis admittere. superbus ille
populꝰ despiciebat. qui dū̄ doctri
nā legis non ad caritatē habuit.
sed ad elacōnem quasi de accep
tis opibus tumuit. & quia ei ver
ba defluebāt de scientia. quasi mi
ce cadebāt de mensa. At cōtra iacē
tis paūꝑis vulnera lingebāt ca
nes. Nonunq̄ȝ solent in sacro elo
quio ꝑ canes p̄dicatorēs intelligi
Canū̄ etenim lingua. vulnꝰ dum
lingit curat. q̄ȝ & doctores sācti dū̄
in cōfessione peccati nostri nos in
struūt. quasi vulnꝰ mentis ꝑ lin
guā tangūt. & quia nos loquēdo
a peccatis eripiūt. quasi tangēdo
vulnera. ad salutē reducūt. Quia
enim canū̄ nomine p̄dicatorū̄ lin
gua signat̄. dum ꝑ psalmistā di
citur. lingua canū̄ tuorū̄ ex inimi
cis ab ipō. Ex iudeis quippe infide
libꝰ sancti p̄dicatores electi sunt.

qui in assertiōe veritatis. cōtra fu
res latronesq3 veniētes. magnos
pro dn̄o vt ita dicam. latratus de
derūt. Quo cōtra de quorūdam re
probatiōe dicitur. Canes muti nō
valentes latrare. Quia ergo p̄dica
torēs sācti peccata damnāt confes
siōem vero peccatorū̄ approbāt di
cētes. cōfitemini alterutrū̄ peccata
vestra & orate ꝑ inuicē vt saluemi
ni. vlcerā lazari canes lingūt. San
cti etenī̄ doctores. dum gentiliū̄ cō
fessiōes accipiūt. mentiū̄ vulnera
saluti restituūt. Vnde & bene laza
rus interp̄tatur adiutꝰ. quia ipsi
hūc ad ereptiōem iuuāt. qui eiꝰ
vulnera ꝑ lingue correpcōem cu
rant. Potest etiam ꝑ linctiōem ca
nū̄. lata adulātium lingua signa
ri. Adulātibus etenī̄ vulnera nos
tra lingere est. q̄ȝ plerūq3 solent
etiā ipsa mala que nos in nobis
rep̄hendimꝰ. improbo fauore lau
dare. Cōtigit vero. vt vterq3 morē
tur. diuesq̄ induebat̄ purpura &
bisso. sepultus in inferno. in sinu
vero abrahe lazarus ab angelis
ductꝰ est. Quid abrahe sinꝰ. nisi se
cretam requiē significat patrū̄. de
qua veritas dicit. Multi venient & re
cubent cū abrahā ysaac & iacob
in regno celorū̄: filij autē regni eij
cient̄ in tenebras exteriores. Qui
enī̄ purpura indutꝰ dicitur. regni
recte filiꝰ vocatur. Qui de longinq̄
ad videndū̄ lazarū̄ oculos leuat.
quia dū̄ ꝑ damnacōnis sue suppli
cia. infideles in imo sūt. fideles q̄sq3
ante diē extremi iudicij. super se in
requie attendūt. quorū̄ pꝰ gaudia

contēplari nullatenꝰ possunt. lon
ge vero est qd conspiciūt. quia il
lic ꝑ meritum non attingūt. In
lingua autē amplius ardere ostē
ditur cum dicit. Mitte lazarū. vt
intinguat extremū digiti sui in a
quā. vt refrigeret linguā meam.
qꝛ crucior in hac flāma. Infidel' po
pulus verba legis in ore tenuit. q̄
opere seruare cōtempsit. Ibi ergo
ampliꝰ ardebit. vbi se ostēdit sci
re qd facere noluit. Qua propter
bene de doctis ꝛ negligētibus per
salomonē dicitur. omnis labor ho
minis in ore eiꝰ: ꝫ anima eius nō
implebit. quia quisquis hoc solū
modo laborāt. vt sciat q̄d loqui de
beat. ab ipsa refectōne sciētie sue.
mēte vacua ieiunat. Ab extremo
digiti se tangi desiderat quia eter
nis supplicijs datꝰ. optat operati
one iustorū vel vltima participa
ri. Cui respōdetur. qd in hac vita
bona recepit. quia omne suū gau
diū. felicitatē transitoriā putauit
habere hic etenī possunt et iusti
bona. nec tamē hec in recōpensati
one recipe. quia dū meliora. idest
eterna appetūt. eorū iudicio que
libet bona affuerint. cū sanctis de
siderijs estuāt bona minime vidē
tur. Vnde dauid q̄ regni diuicijs
multis multorūqꝫ obsequijs fulci
ebatur. q̄uis ꝛ hec ad necessitatē
bona esse cōspiceret. vnī tamē sin
gulariter bono inhiāter estuabat
dicens Mihi autē adherere deo bo
num est. Inter hec vero notādum
est. qd ei dicitur memēto fili. Ecce
enim abrahā filium vocat quem

tamē a tormēto non liberat. quō
niam huiꝰ infidelis populi p̄cedēn
tes patres fideles. quia multos a
sua fide deuiātes considerant eos
nulla cōpassione a tormentis eri
piūt. quos tamē ꝑ carnem filios
recognoscit. In tormētis autem
diues positꝰ quinqꝫ fratres habe
re se phibet. quia supbus idez iu
daicus populꝰ. qui ex magna iā
parte damnatꝰ est. sequaces su
os quos sup terrā reliquit quin
qꝫ libris moysi carnaliter intelle
ctis vel quinqꝫ sensibꝰ corpis dedi
tos nouit Quinario ēgo numero
fratres quos relinqueāt exprimit
quia eos ad spiritualez intelligē
tiam nō assurgere in inferno po
situs gemit. Petit vt ad eos laza
rus mittatur. Cui quia moysen ꝛ
ꝓphetas habeant dicitur: ꝫ ait qꝛ
non credūt nisi si quis ex mortuis
resurrexerit. Cui protinꝰ respōdet
Si moysen ꝛ prophetas nō audi
unt. neqꝫ si quis ex mortuis resur
rexerit credēt. Certe de moyse veri
tas dicit Si crederetis moysi. crede
retis vtiqꝫ ꝛ mihi. de me enim ille
scripsit Impletur ēgo qd ꝑ abra
he responsiōem dicitur. Ex mortu
is eniz dominꝰ resurrexit: sed iuda
icus populꝰ. quia moysi credere
noluit. ei etiam qui resurrexit a
mortuis credere cōtempsit Cumqꝫ
moysi verba spiritaliter intellige
re cōtempsit ad eum de quo moy
ses locutꝰ fueāt nō peruenit. Hec
nos fratres carissimi pro indagā
dis allegorie misterijs succincte
transcurrisse sufficiat nunc ad

inuenienda lacius rei geste morali
ter anim⁹ recurrat. Homo quidā
erat diues qui induebať purpu
ra ⁊ bysso. ⁊ epulabať quotidie
splendide ⁊ erāt q̄dā mēdicus no
mine lazar⁹. qui iacebat ad ianu
am diuitis vlcerib⁹ plenus. Non
nulli putant p̄cepta veteris testa
mēti districtiora esse q̄ noui: sed
hij nimiū improuida cōsideratio
ne fallūtur. In illo enim non tena
cia: sed rapina multatur. Ibi res
iniuste sublata quadruplicit puni
tur. hic autē diues iste abstulisse
aliena rep̄hendit̄ur: sed proprie
non dedisse nec dicit: quia vi quē
piam obp̄ssit: sed quia in accep
tis reb⁹ se extulit. Hinc ergo hinc
summope colligēduz est. qua pe
na multādus sit. qui aliena diri
pit. si inferni damnacōne percuti
tur. q̄ propria nō largitur. Nemo
itaqꝫ securuz se estimet dicēs. Ecce
aliena nō rapio: sed cōcessis lici
te rebus fruor: quia diues iste nō
idcirco punitus est: quoniā alie
na abstulit: sed quia acceptis re
bus semetip̄m male dereliquit.
Hoc quoqꝫ fuit q̄d hunc inferno
tradidit: quia in sua felicitate tumi
dus fuit. quia percepta dona ad v
sum arrogātie inflexit. quia visce
ra pietatis ignorauit. quia pecca
ta sua redimere. etiā cum sibi abū
daēt precio noluit. Et sunt nōnul
li qui cultum subtiliū preciosarū
qꝫ vestium nō putant esse peccatū
Q̄d si videlicet culpa non esset ne
quaq̄ sermo dei tam vigilāter ex
primeret. q̄ diues qui torquetur
apud inferos bisso ⁊ purp̄ura in
dutus fuisset. Nemo quippe vesti
mēta precipua nisi ad inanē glo
riam querit. videlicet vt honora
bilior ceteris esse videať. Naz quia
pro sola inani gloria vestimentū
preciosi⁹ queritur. res ipsa testa
tur. q̄d nemo vult ibi preciosis ve
stibus indui. vbi ab alijs nō pos
sit videri. Quā culpam possumus
melius etiā ex diuerso colligere.
quia si abiectio vilis indumenti
virtus non esset euāgelista vigi
lanter de iohāne nō diceret. erat
indutus pilis cameloruz. Sed no
tandū magnope est in ore verita
tis. de sup̄bo diuite ⁊ humili pau
pere. q̄ptus sit ordo narracōnis. Ec
ce enī dicitur. homo quidam erāt
diues ⁊ protin⁹ subinfertur ⁊ erat
quidā mendicus nomīe lazarus
Certe in populo magis solent no
mina diuitum. q̄m pauperū sciri.
Quid est ergo q̄d domin⁹ de pau
pere ⁊ diuite verbū faciens. nomē
pauperis dicit. ⁊ nomē diuitis n̄
dicit. nisi q̄ domi⁹ humiles nouit
atqꝫ approbat. ⁊ sup̄bos ignorat
Vnde ⁊ quibusdā de miraculorū
virtute superbiētibus in fine di
cturus est. Nescio vos vnde sitis.
discedite a me omēs operarij iniq̄
tatis. At cōtra moysi dicitur. No
ui te ex nomīe. Ait ergo de diuite
Homo quidaz. ait de paupe ege
no. nomīe lazarus. Ac si aperte di
cat. Paupere humilem scio. sup
bum diuitē nescio. Illum cognitū
per approbacōnem habeo. hunc
per iudiciū reprobacōnis ignoro

Pensandum est etiam nobis cō
ditor noster omnia q̄nta cōsidera
tione dispensat. Vna etenim res
non ꝑ vna re agitur. Nam ecce vl
ceribus plen⁹ mendicus lazarus
ante ianuā diuitis iacz. qua de re
vna dn̄s duo iudicia expleuit.
Habuisset enim fortasse aliquā
excusationē diues. si lazarus pau
pꝛ vlcerosus ante eius ianuā nō
iacuisset. si remotus fuisset. si ei⁹
inopia non esset oculis importu
na. Rursus si longe essz diues ab
oculis vlcerosi pauperis. minorez
tolerasset in animo temptacōem
paup. Sed dum egenū ꝛ vlceratū
ante ianuam diuitis ꝛ delicijs af
fluentis posuit: in vna eademqꝫ re
ꝛ ex visione pauperis non miserē
ti cumulū damnationis intulit. ꝛ
rursum ex visione diuitis tempta
tum quotidie paupem ꝓbauit.
Quantas namqꝫ hūnc egenum ꝛ
vulnerib⁹ obsessum temptacōes
creditis in sua cogitacōe tolerasse
cum ipse egeret pane ꝛ nō habe
ret etiam salutē. atqꝫ ante se diui
tem cerneret. salutē ꝛ delicias hr̄e
cum voluptate. se dolore ꝛ frigore
affici. illum gaudere ꝯspiceret: bis
so ꝛ purpura vestiri. se deprimi vul
neribus. illū diffluere acceptis re
bus. se egere. illū nolle largiri. Q̄
tus putam⁹ fratres carissimi tunc
in corde pauperis tumultus temp
tationis fuit: cui certe ad penam
sufficeret pauptas etiam si sanus
fuisset. rursus suffecisset egritudo
etiam si subsidium adesset. Sed vt
ꝓbaretur amplius paup: simul
hunc ꝛ pauptas ꝛ egritudo tabe
fecit. atqꝫ insup videbat ꝓcedentē
diuitē obsequentib⁹ cunctis fulge
re ꝛ se in infirmitate ꝛ inopia a nl'
lo visitari. Nam qꝫ nemo ei ad visi
tandum adeāt: testantur canes q̄
licenter vulnera lingebant. Ex v
na ergo re oīps deus duo iudicia
exhibuit. dum lazaꝝ pauperem
ante ianuaz diuitis iacere ꝑmisit
vt ꝛ diues impius damnacōis si
bi augeret vltionem: ꝛ temptat⁹
paup cresceret ad remuneratio
nem. Conspiciebat ille quotidie
cui non misereret᷑. videbat iste de
quo ꝓbaretur. Duo inferi⁹ corda:
sed vnus desup inspector: qui hūc
ꝛ temptando exercebat ad glori
am: ꝛ illum tolerando expectabat
ad penam. Nam sequitur. Factū
est aūt vt lazarus moreret᷑: ꝛ por
taret᷑ ab angelis in sinuz abrahe
Mortuus est autē ꝛ diues ꝛ sepul
tus est in inferno. Qui inmediatz di
ues eū cui in hac vita misereri no
luit: in suo iam supplicio positus:
patronum q̄rit. Nam ecce subiun
gitur. qꝫ eleuans oculos cū essz in
tormentis vidit abrahā a longe
ꝛ lazaꝝ in sinu ei⁹. ꝛ ipse clamās
dixit. Pater abrahā miserere mei
ꝛ mitte lazaruz vt intingat extre
mum digiti sui in aqua vt refrige
ret linguā meaz. qꝫ crucior in hac
flamma. O q̄nta est subtilitas iu
diciorꝝ dei. o q̄ꝫ districte agitur bo
norꝝ actuū malorumqꝫ retributio
Certe supius dcm̄ est. qꝫ lazar⁹
in hac vita cadentes micas de mē
sa diuitis q̄rebat. ꝛ nemō ei dabat.

nunc de supplicio diuitis dicitur.
qz de extremo digito lazari distilla
ri aquã in ore suo concupiscit. Hinc
ergo. hinc fratres colligite quanta
sit districtio seueritatis dei. Diues
enim iste qui vulnerato pauperi men
se sue vel minima dare noluit: in
inferno positus vsqz ad minima que
renda peruenit Nam et guttã aque
petiit: qui micas panis negauit Sz
notandũ valde est quid sit qz diues
in igne positus linguã suam refri
gerari petit. Mos quippe est sacri
eloquii vt aliquando aliud dicat: sed ex
eodem dicto aliud innuat. Superius
autem hunc superbum diuitem dñs
non loquacitati vacantem dixerat sed
superflue conuiuantem. neqz hunc de lo
quacitate notauit: sed cum elatione
ne et tenacia de edacitate peccasse
Sed qz abundare in conuiuiis loq
citas solet: is qui male conuiuatus di
citur: apud infernum grauius in
lingua ardere perhibetur. Prima
namqz male conuiuantibus famulatur
culpa loquacitatis. post loquacita
tem ludendi etiam leuitas sequitur
Nam qz edacitatem lusus sequatur te
statur sacra scriptura que ait. Sedit
populus manducare et bibere: et
surrexerunt ludere. sed prius quam ad
lusũ moueatur corpus ad iocos ac
verba inania mouetur lingua.
Quid ergo est quod innuitur. qz in
tormentis positus diues: linguaz
suam refrigerari postulat: nisi qz
is qui conuiuãdo magis de loquacitate
peccauerat: per retributionis iusti
ciam: in lingua atrocius ardebat
Sed cuz graui valde est pauore pen

sandum hoc quod ei per abrahe respõ
sionem dicitur. Fili recordare: qz
recepisti bona in vita tua et lazarus
similiter mala. Nunc autez hic cõ
solatur. tu vero cruciaris. Ista ca
rissimi fratres sententia pauore
potius indiget quam expositione. Nam
si qui estis qui in hoc mundo exte
rioris boni aliquid accepistis: ipsuz
vt ita dicam donum exterius perti
mescere debetis: ne vobis pro quorũ
dam vestrorum actuuz recompensa
tione sit datum: ne iudex qui hic
dona exteriora restituit a retribu
tione intimi boni repellat. ne honor
hic vel diuitie non adiumentum
virtutis: sed remuneratio sint la
boris. Ecce enim dum dicitur. rece
pisti bona in vita tua: indicatur et
diues iste boni aliquid habuisse:
ex quo in hac vita bona receperit.
Rursumqz dum de lazaro dicitur: qz
recepit mala: profecto monstratur
et lazarus habuisse maluz aliquod
quod purgaretur Sed mala laza
ri purgauit ignis inopie: et bona
diuitis remunerauit felicitas trã
seuntis vite. Illum paupertas affli
xit et tersit: istum abundantia re
munerauit et repulit. Quicunqz er
go bona in hoc seculo habetis: cuz
vos bona egisse recolitis: valde de
ipsis pertimescite ne concessa vobis pro
speritas eorundem: remuneratio
sit bonorum: et cum quoslibet paupe
res nonnulla reprehensibilia per
petrare conspicitis nolite despice
re. nolite desperare. qz fortasse quos
superfluitas tenuissime prauitatis
inquinat: caminus paupertatis purgat

de vobis omnino pertimescite. quia nonnulla etiam male acta prospera vita secuta est. de illis vero sollicite pensate. quia eorum vitam etiam magistra paupertas cruciat: quousque ad vite rectitudinem producat. Sequitur. Et in hijs omnibus inter nos et vos chaos magnum firmatum est: vt hij qui volunt ad vos transire nõ possint. neque inde huc transmeare. Qua in re valde querendum est quõ dicitur. hij qui volũt ad vos transire non possint Quia enim hij qui in inferno sunt ad beatorum sortem transire cupiũt: dubium non est. qui vero in beatitudis sorte suscepti sunt: quo pacto dicitur quia transire ad eos qui in inferno cruciãtur volunt. Sed sicut transire reprobi ad electos cupiunt. i. a suppliciorum suorum afflictione migrare. ita ad afflictos atque in tormentis positos transire iustorum est. mente ire per misericordiam eosque velle liberare. Sed qui volunt de beatorum sede ad afflictos atque in tormentis positos transire non possũt: quia iustorum anime quamuis in sue nature bonitate misericordiam habeant: iam tunc autoris sui iusticie coniũcte: tanta rectitudine cõstringuntur: vt nulla ad reprobos compassione moueantur. Ipsi quippe iudici concordant cui inherent. et eis quos eripere non possunt nec ex misericordia condescendunt. quia tantũ illos tunc a se videbũt extraneos quantum et ab eo quem diligunt autore suo cõspiciunt repulsos. Nec iniusti igitur ad beatorum sortẽ trãseunt. quia damnatione perpetua constringuntur. nec iusti ad reprobos transire possũt. quia erecti iam per iusticiã iudicij eis nullo modo ex aliqua compassione miserentur. Sed postquam ardenti diuiti de se spes tollitur: eius animus ad propinquos quos reliquerat recurrit. quia reproborum mentẽ pena sua quandoque inutiliter erudit ad caritatẽ. vt iam tunc etiã suos spũaliter diligant. qui hic dum peccatã diligerent: nec se amabant. Vñ nũc subditur. Rogo ergo te pater vt mittas eum in domũ patris mei. habeo enim quinque fratres: vt testetur illis ne et ipsi veniant in hunc locũ tormentorum. Qua in re notandũ est. ardenti diuiti quanta ad suppliciuz cumulantur. Ad penã namque suã ei et cognitio seruatur et memoria Cognoscit enim lazarum quem despexit. fratrum quoque suorum meminit quos reliquit Perfecta quippe ei vlciõ de paupere nõ esset si hunc in retributione nõ recognosceret et perfecta pena in igne nõ esset si non hoc quod ipse patitur: etiaz suis timeret Vt ergo peccatores in supplicio amplius puniantur et eorum videt gloriã quos contempserunt. et de illorum etiã pena torquntur: quos inutiliter amauerũt. Credendũ vero est quod ante retributionem extremi iudicij: iniusti in requie quosdam iustos aspiciunt: vt eos videntes in gaudio non solũ de suo supplicio sed etiã de illorum bono crucientur. Iusti vero in tormentis semper intuentur iniustos vt hinc eorum gaudium crescat. quia malũ conspiciunt quod misericorditer euaserũt. tantoque

maiores ereptori suo grās refert
quanto vident in alijs q̄d ꝑpeti si
essent derelicti potuerunt. Nā illā
tante beatitudinis claritatē apud
iustoꝝ animum fuscat aspecta pe
na reproboꝝ. qꝛ vbi iam ꝯpassio
miserie non erit: minuere ꝓculdu
bio beatoꝝ leticiam non valebit
Quid aūt mirum: si dum iusti in
iustoꝝ tormenta ꝯspiciunt hoc il
lis eueniat in obsequium gaudio
rum: qm̄ et in pictura niger color
substernit̄: vt albus vel rube⁹ cla
rior videatur Sicut dictum est tan
to bonis gaudia sua excrescunt:
quanto eoꝝ oculis damnatoruꝫ
mala subter iacent que euaserūt
Et q̄uis eis sua gaudia ad pfru
endum plene sufficiant: mala ta
men reproborū absq̄ dubio sem
ꝑ aspiciunt. qꝛ qui creatoris sui
claritatē vident nihil in creatura
agitur: qđ videre non possint. Pe
tenti autem diuiti vt lazarus mit
tatur ab abraham ꝓtinus respō
detur. Habent moysen ⁊ ꝓphetas
audiant illos. Sed qui dei verba
despexerat: hec audire nō posse su
os sequaces estimabat. Vnde et
respondit dicens. Non pater mi:
sed si quis ad eos ex mortuis ierit
credent. Cui mox veraci sententia
dicitur. Si moysen ⁊ ꝓphetas non
audiunt: neq̄ si quis ex mortuis
resurrexerit credent ei. qꝛ nimiruꝫ
qui verba legis despiciunt: redem
ptoris precepta qui ex mortuis re
surrexit: quanto subtiliora sunt:
tanto hec difficilius implebunt.
Minus est enim quicquid ꝑ legē
dicitur: q̄ꝫ hoc quod ꝑ dominum
iubetur Illa enim dari decimas p̄
cipit. redemptor vero nr̄ ab hijs q̄
pfectionem sequuntur omnia di
mitti iubet. Illa peccata carnis ꝯse
cat: redemptor vero noster cogita
tiones etiam illicitas damnat Si
ergo moysen ⁊ ꝓphetas non audi
unt: neq̄ si quis ex mortuis resur
rexerit credent ei qꝛ hij qui viliora
precepta implere negligunt: sal
uatoris nostri mandatis altiori
bus obedire quando ꝯualescunt.
Et nimirum ꝯstat: qꝛ cuius implē
dā renuūt ei ꝓculdubio credere r̄
cusant. Hec nos de ipsa rei geste
consideracōne dixisse sufficiat. Sꝫ
vos fratres carissimi ⁊ requieꝫ la
zari ⁊ penam diuitis cognoscētes
solerter agite culparum vestraꝝ
intercessores querite. atq̄ aduoca
tos vobis in die iudicij paupes p
curate. Multos enī nunc lazaros
habetis. aū ianuas vestras iacēt.
atq̄ hijs indigent quē vobis iaꝫ
satiatis cotidie de mensa cadunt
Verba sacre lectionis dn̄t nos in
struere ad implenda mādata pi
etatis Cotidie lazaꝝ si q̄rimus in
uenimus. cotidie lazaruꝫ ⁊ si non
q̄rimus cernimus. Ecce importune
se paupes offerunt. rogant nos q̄
tunc nobis intercessores veniēt. Cer
te nos oīno rogare debuim⁹: ⁊ ta
men rogamur. Videte si negare
demus qđ petimur: quādo patro
ni sunt q̄ petunt. Nolite ḡ miseri
cordie tpa ꝑdere. nolite accepta
remedia dissiılare. Aū supplicīū ro
gate de supplicio. Cuꝫ quolibet in

hoc mundo abiectos aspicitis: eti
am si qua reprehensibilia eoꝝ eē
videant̄: nolite despicere. q꜡ fortas
se quos moꝝ infirmitas vulnerat
medicina paupꝫtatis curat. Quoꝝ
si qua sunt talia q̄ debeant iure re
prehendi: hec si vultis ad vsuꝫ ve
stre mercedis inflectitis. vt ex ipsꝭ
eoruꝫ vitijs cumulent̄ vobis incre
menta pietatis: q̄tenus panē pa
riter detis ⁊ verbū. panem refectō
nis cū verbo correpcōis ⁊ duo a vo
bis alimenta pcipiat: q̄ vnum q̄
rebat. dum exteri⁹ cibo ⁊ interius
satiat̄ eloquio. Paup ergo cū re
prehēsibilis cernit̄: moneri debet
⁊ despici nō debet. Si vero repꝫhen
sionis nil hꝫ: venerari summopē
sicut intercessor debet. Sꝫ ecce mul
tos cernim⁹ q̄s cuius sit meriti ne
scim⁹. Omnes ergo venerandi sūt
tanto q꜡ necesse est vt omnibus te
humiliare debeas: quāto quis sit
ipse ignoras. Reꝫ frēs refero quā
bene is q̄ presto est sup ⁊ ꝯpresbi
ter meus speciosus nouit. Eodem
tpe quo monasteriū petij: anus
quedam redempta noīe in sancti
moniali hītu ꝯstituta in vrbe hac
iuxta marie sp virginis ecclesiam
manebat. Hec illius eiusdis dis
cipula fuerat: q̄ magnis v̄tutib⁹
pollens: sup prenestinos montes
vitam heremiticaꝫ duxisse fereba
tur. Huic due in eodem hītu disci
pule aderāt. vna noīe romula. ⁊
altera q̄ nunc adhuc supest. quā
quidem facie scio: sed noīe nescio
Tres itaq꜡ hee in vno hītaculo cō
morantes: morū quidem diuitijs
plenam: sed tamen rebus paupe
rem vitam ducebant. Hec autem
quā prefatus sum romula aliam
quam predixi ꝯdiscipulam suam
magnis vite meritis añibat. Erat
quippe mire pacie. summe obediē
tie. custos oris sui ad silentiuꝫ. stu
diosa valde ad ꝯtinue orationis v
sum. Sꝫ plerumq꜡ hij quos iam p
fectos homines estimant: adhuc
in oculis summi opificis aliq̄d im
pfectionis hn̄t. sicut sepe imperiti
hoīes necdum pfecte sculpta sigil
la ꝯspicimus. ⁊ iam quasi pfecta
laudam⁹. que adhuc artifex cō si
derat ⁊ limat. laudari iam audit
⁊ tamen ea tundere meliorādo nō
desinit. Hec quam prediximus ro
mula ea quā greco vocabulo pali
sim medici vocant molestia corpo
rali pcussa est. multisq꜡ ānis in le
ctulo decubans pene oīm iacebat
membroꝝ officio destituta. nec tn̄
hec eadē eius mentē ad impacien
tiam flagella pduxerant. Nā ipa
ei detrimenta membroꝝ facta fu
erant incrementa virtutuꝫ: q꜡ tan
to sollicitius ad vsum orōnis excre
uerat q̄nto ⁊ aliud q̄libet agere
nequaq̄ valebat. Nocte igitur q̄
dam eandem redemptam quā pre
fatus sum que vtrasq꜡ discipulas
suas filiaꝝ loco nutrierat vocauit
dicēs. Mater veni. mater veni. Que
mox cū alia eius ꝯdiscipula surre
xit: sicut vtrisq꜡ ferentibus ⁊ mul
tis res eadem claruit ⁊ ego quoq꜡
in eodem tpe audiui. Cūq꜡ noctis
medio lectulo iacentis assisterent
subito celit⁹ lux emissa omne illi⁹

cellule spacium impleuit. ⁊ splen
dor tante claritatis emicuit vt cor
da assistentiū inestimabili pauo
re perstringeret. atq; vt post ipse
referebant: omne in eis corp⁹ ob
rigesceret. ⁊ in stupore subito re
manerent. Cepit namq; quasi cu
iusdam magne multitudis ingre
dientis sonitus audiri. ostiū cel
lule cōcuti: ac si ingredientiū tur
ba premeret̄. atq; vt dicebant: in
trantiū multitudinem sentiebāt:
sꝫ immietate timoris ⁊ luminis nil
videre poterant. que eaꝝ oculos et
pauor depresserat. ⁊ ipsa tanti lu
minis claritas reuerberabat. Quam
lucē ꝓtinus miri odoris est fragrā
tia subsecuta: ita vt eaꝝ animum
que lux emissa terruerat odoris sua
uitas refoueret. Sꝫ cū vim clarita
tis illi⁹ ferre non possent cepit ea
dem romula assistentem ⁊ tremē
tem redēptam suoꝝ moꝝ ingrām
blanda voce ꝯsolari dicēs Noli ti
mere mater: non morior mō. Cum
q; hoc crebro diceret: paulatī lux
que fuerāt emissa subtracta est: sꝫ
is qui subsecutus ē odor remāsit.
sicq; dies secund⁹ ⁊ terci⁹ transijt
vt asꝑsa fragrātia odoris remane
rꝫ. Nocte igitur quarta eandē ma
gistram suā vocauit. qua veniēte
viaticū petijt ⁊ accepit. Necdū ve
ro eadē redēpta vel alia eius disci
pula a lectulo iacentis abcesserat
⁊ ecce subito in platea ante cellule
eiusdem ostium duo chori psallē
tium ꝯstiterunt. ⁊ sicut se dicebāt
sexus ex vocib⁹ decreuisse: psalmo
die cantus dicebant viri ⁊ femine
respondebant. Cumq; ante fores
cellule exhiberent̄ celestes exeq̄e:
sancta illa anima carne soluta ē.
Qua ad celum ducta quanto cho
ri psallentium altius ascēdebant
tanto cepit psalmodia leuius au
diri: quousq; ⁊ eiusdem psalmo
die sonitus ⁊ odoris suauitas elō
gata finiret̄. Hec igitur q̄ diu vix
erat in corꝑe quis illam haberet
in honore. Indigna cunctis: omi
bus despecta videbatur. Quis enī
ad illam accedere. quis illam vide
re dignaretur. Sed latebat in ster
q̄limo margarita dei. Sterquilini
um fratres: hanc ipsam corrupti
bilitatem corporis appello. sterqui
linium abiectionem paupertatis
nomino. Assumpta est ergo mar
garita q̄ iacebat in sterquilinio:
et posita est in celestis regni orna
mento. Iam inter supernos ciues
emicat. iam inter ignitos illos la
pides eterni dyadematis chorus
cat. O vos q̄ in hoc mundo vos di
uites esse creditis aut estis: cōfer
te si potestis falsas vestras diuiti
as veris diuitijs romule
Vos in h⁹ mundi via oīa amissu
ri possidetis. illa nil q̄siuit in itine
re: ⁊ omnia inuenit in ꝑuencōne
Vos letam vitam ducitis tristem
mortē timetis. illa tristem vitam
ꝑtulit: ad letam mortem ꝑuenit.
Vos ad temp⁹ queritis obsequia
hominū: illa despecta ab hoibus i
uenit socios choros angeloꝝ. Dis
cite ergo fratres tp̄alia cuncta de
spicere. discite honorem tp̄alē cō
temnere. eternam gloriā amare.

Honorate quos pauperes cernitis. et quos foris conspicitis despectos se cul: intus arbitramini amicos dei. Cum hijs participamini quod habetis vt quandoque dignentur vobiscum participare quod habent. Pensate quod ore magni gentium dr. In hoc tempore vestra habundantia illorum inopiam suppleat: vt et illorum abundantia vestre inopie sit supplementum Pensate quod ipsa per se veritas dicit. Quod vni de hijs fratribus meis minimis michi fecistis. Ad tribuendum ergo pigri cur estis: quando hoc quod iacenti in terra porrigitis sedenti in celo datis. Sed hec ipse deus qui per me in vestris auribus loquitur: per se in vestris mentibus loquitur. qui viuit et regnat etc.

Dominica. ij.

Secundum lucam.

In illo tempore Dixit ihesus d. s. similitudinem hanc. Homo quidam fecit cenam magnam et vocauit multos Et misit seruum suum hora cene dicere inuitatis vt venirent. quia iam parata sunt omnia Et reliqua. Omelia beati gregorij pape.

Hoc distare fratres carissimi inter delicias corporis et cordis solet: quod corporales delicie cum non habentur graue in se desiderium accendunt: cum vero habite edentur comedentem protinus in fastidium per sacietatem vertunt. At contra spirituales delicie cum non habentur in fastidio sunt. cum vero habentur in desiderio tantoque a comedente amplius esuriuntur: quanto et ab esuriente amplius comeduntur. In illis appetitus placet: experientia displicet. in istis appetitus vilis est: experientia magis placet In illis appetitus saturitatem: saturitas fastidium generat. in istis appetitus saturitatem: saturitas appetitum parit. Augent enim spirituales delicie desiderium in mente dum satiant quia quanto magis earum sapor percipitur: eo amplius cognoscitur quod auidius ametur. Et idcirco non habite amari non possunt. quia earum sapor ignoratur Quis enim amare valeat quod ignorat. Proinde psalmista nos ammonet dicens Gustate et videte quoniam suauis est dominus Ac si aperte dicat. Suauitatem eius non cognoscitis: si hanc minime gustatis. sed cibum vite ex palato cordis tangite: vt probantes eius dulcedinem amare valeatis. Has autem homo delicias tunc amisit: cum in paradiso peccauit. extra exijt cum hos a cibo eterne dulcedinis clausit Vnde nos quoque nati in huius peregrinationis erumna: huc fastidiosi iam venimus nescimus quod desiderare debeamus. tantoque se amplius fastidij nostri morbus exaggerat: quanto se magis ab esu illius dulcedinis animus elongat. et eo iam internas delicias non appetit. quo eas comedere diu longeque desueuit Fastidio ergo nostro tabescimus: et longa medie peste fatigamur. Et quia gustare intus nolumus paratam dulcedinem amamus foris miseri famem nostram. Sed superna nos

pietas nec se deserētes deserit. Cō
temptas enī illas delicias ad me
morie nostre oculos reuocat. eas
qꝫ nobis ꝓponit in ꝓmissione tor
porem excutit. atqꝫ vt fastidiū no
strum repellere debeamus inuitat.
Ait namqꝫ. Homo quidā fecit ce
nam magnam ⁊ vocauit multos
Quis iste homo ē nisi ille de quo p
ꝓphetam dicitur. ⁊ homo est ⁊ q̄s
cognoscit eū. Qui fecit cenā mag
nam. qꝛ satietatē nobis dulcedis
interne preparauit. Qui vocauit mł
tos: sꝫ pauci veniunt. qꝛ nōnunq̄
ipsi q̄ ei p fidem subiecti sunt: eter
no eius cōuiuio male viuendo cō̄
dicunt. Misit autem seruum suum
hora cene dicere inuitatis: vt veni
rent. Quid hora cene nisi finis est
mundi. In quo nimirꝫ nos sumꝰ
sicut iam dudū paulus testatur
dicens. in quos fines seculoꝝ deue
nerunt. Si ergo hora cene iaꝫ est
cum vocamur: tanto minus debē
mus nos excusare a cōuiuio dei q̄n
to ꝓpinquasse iam cernimꝰ finem
seculi. Quo enim pensamus. qꝛ ni
chil est quod restat: eo debemꝰ p
timescere: ne tempꝰ gratie qđ pre
sto ē peat. Idcirco aūt hoc conui
uium dei non prandium sed cena
nominatur. qꝛ post prandium ce
na restat: post cenā vero cōuiuium
nullū restat. Et qꝛ eternū dei cōuiui
um nobis in extremo prepabit:
rectum fuit vt hoc non prandiūꝫ
sꝫ cena vocaretur. Sed q̄s p hunc
seruum q̄ a patrefamilias ad in
uitandū mittitur: nisi predicatoꝝ
ordo signatur. De quo videlicet or

dine q̄uis adhuc indigni existi
mus. q̄uis peccatoꝝ nostroꝝ pō
deribꝰ grauamur: ⁊ nos tamen in
istis diebꝰ sumus. ⁊ cuꝫ ad edifi
cacōnem vestram vobis aliq̄d lo
quor: hoc est qđ ago. Seruus enī
sum summi patrisfamilias. cum
vos ammoneo ad contemptum
seculi: inuitare vos venio ad cenaꝫ
dei. Nemo me ꝓpter me hoc in loco
despiciat. Et si ad inuitandum ne
quaq̄ dignus appareo: sꝫ tamen
magne sunt delicie quas ꝓmitto
Sepe fratres mei solet euenīē qđ
dico vt psona potens famulū ha
beat despectū. cumqꝫ p euꝫ suis for
te vel extraneis aliqđ iussum man
dat: non despicitur psona loquē
tis serui. qꝛ seruatur in corde reue
rentia mittentis dn̄i: nec pensāt q̄
audiunt per quem. sꝫ q̄d vel a quo
audiāt. Ita ergo fratres. ita vos agi
te. ⁊ si nos forsitā digne despicitis
in mente tamen vestra vocātis do
mini reuerentiam seruate. Conui
ue fiel summi patrisfamilias libē
ter obedite. corda vr̄a discutite at
qꝫ ex eis mortale fastidiū pellite
Ad repellendum namqꝫ fastidiū
vīm iam pata sunt omnia. Sed si
adhuc carn̄les estis fortasse epu
las carnales inq̄ritis. Ecce ipse car
nales epule: in spiritale vobis ali
mentum cōuerse sunt. Ad abster
gendū namqꝫ mentis vr̄e fastidi
um: in cena dei ille vobis singularis
agnus occisus ē. Sed q̄d agimus
q̄ hoc qđ subiungitur: adhuc fie
ri a mł'tis videmꝰ. Et ceperūt oēs
simul excusare. Offert deus quod

rogari debuit: non rogatus dare
vult qđ vix sperari poterat q̄ dig
naretur largiri postulat9. Contē
ptoribus vero patas delicias re
fectionis eterne denūciat: ⁊ tamē
simul omnes excusant Ponam9
aū oculos mentis minima: vt pos
simus dignis pensare maiora. Si
quisq̄ potens ad inuitandū quē
piam paupem mitteret: quid fra
tres rogo. q̄d paup ille fecisset ni
si de eadē sua inuitacōe gauderet.
vn̄sum humile redderet. vestez mu
taret. ire q̄ totius festinaret: ne p̄
oꝛ se ad potentis cōuiuiū alter oc
curret. Homo ergo diues inuitat
⁊ paup occurrere festinat. ad dei
inuitamur cōuiuiū ⁊ excusamus.
Sed ecce inter hec estimare possū
quid sibi corda vestra uīdeant Oc
cultis enim fortasse sibimet cogi
tationibus dicūt. Excusare nolu
mus. Ad illud enim supne refecti
onis conuiuium aduocari ⁊ puenī
re gratulamur Loquentes vobis
talia mentes vestre verū dicunt: si
non pl9 terrena q̄ celestia diligūt
si nō amp lius rebus corporalib9
q̄ spiritualibus occupantur Vn
de hic q̄z ipsa excusantium causa
subiungitur cum ptinus subinfer
tur Primus dixit. villam emi ⁊ ne
cesse habeo exire ⁊ videre illam: ro
go te habe me excusatum Quid p
villam: nisi terrena substantia de
signatur. Exit ergo videre villam
qui sola exteriora cogitat propē
substantiam Alter dixit. Juga bo
um emi quinqz: ⁊ eo probare illa
rogo te habe me excusatum Quid

in quinqz iugis boum: nisi q̄nqz sē
sus corporis accipimus. Qui recte
quoqz iuga boum vocata sunt: q̄
in vtroqz sexu geminant̄ Qui vide
licet corpales sensus q̄ interna cō
prehendere nesciunt: sed sola exte
riora cognoscūt. et deserentes inti
ma ea que extra sunt tangunt: re
cte p eos curiositas designatur. q̄
dum alienam vitam querit discu
tere semp sua intima nesciens stu
det exteriora cogitare Graue nam
qz est curiositatis vitium que duz
cuiuslibet mentem ad inuestigan
dam vitam pximi exterius ducit
semp ei sua intima abscondit: vt
aliena sciens se nesciat: ⁊ curiosi
animus quanto peritus fuerit ali
eni meriti: tanto fiat ignarus sui
Propter hoc namqz ⁊ de hijs q̄n
qz iugis boum dicit̄: eo probaē il
la: rogo te habe me excusatuz. Ip
sa enim excusātis verba auitij sui
significatione discrepant dum di
cit: eo probare illa. q̄ videlicet ali
quando ptinere probacō ad curi
ositatem solet Sed notandum q̄
hic qui propter probanda iuga
boum a cena sui inuitatoris excu
sat humilitatis verba pmiscet di
cens. rogo te habe me excusatum
Dum enim dicit rogo ⁊ tamen ve
nire contemnit: humilitas sonat
in voce. superbia in actione. Et ecce
hoc dijudicat prauus quisqz cum
audit: nec tamē ea q̄ dijudicat a
gere desistit. Nā cū cuilibet puer
se agenti dicim9 cōuertere deū seq
re. mundū relinq̄. vbi hūc nisi ad
dnīcam cenam vocamus. Sed cū

respondet. ora ꝑ me qꝛ peccatoꝛ sũ
hoc facere non possum quid aliud
agit: nisi ⁊ rogat ⁊ excusat? dicẽs
namq; peccatoꝛ sum: humilitatẽ
insinuat. subiungens aũt: conuerti
non possum: supbiam demrãt Ro
gando ꝙ excusat: ꝙ ⁊ humilitatẽ
supducit in voce: ⁊ supbiam exer
cet in actione. Alius aũt dixit. Vx
orem duxi ⁊ ideo non possum veni
re. Quid ꝑ vxorẽ nisi voluptas car
nis accipit? Nam ꝙuis bonũ sit
coniugiũ. atq; ad ꝓpagandã sobolẽ
diuina ꝓuidentia constitutum: non
nulli tñ non ꝑ hoc fecunditatẽ ꝑ
lis: sed desideria expetunt volupta
tis ⁊ idcirco ꝑ rem iustã significa
ri p̃t non incongrue res iniusta.
Ad cenam ꝙ nos eterni conuiuij sũ
mus pr̃famílias inuitat ꝗ dũ alius
auaricie. alius curiositati. alius volu
ptati carnis est deditus: nimirũ re
probi simul omnes excusant duz
hunc terrena cura occupat illum
alieni actus sagax cogitatio deua
stat: alterius etiã mentem volup
tas carnis inq̃nat. fastidiosus q̃s
q; ad eterne vite epulas non festi
nat. Sequit̃ Reuersus seruus nunci
auit hec domino suo. Tunc iratus
pr̃famílias dixit seruo suo. Exi ci
to in plateas ⁊ vicos ciuitatis ⁊ pau
pes ac debiles: cecos ⁊ claudos in
troduc huc. Ecce ꝙ terrene substã
tie plus iusto incubat: venire ad
dominicã cenam recusat. qui labo
ri curiositatis insudat. preparata vi
te alimẽta fastidit. qui carnalibus
desiderijs inseruit. spiritalis conui
uij epulas respuit. Quia ergo ve

nire supbi renuunt: paupes eli
gunt. Cur hoc? Quia iuxta pauli
vocẽ infirma mundi elegit deus vt
confundat fortia. Sed notanduz
nobis est quõ describant̃ qui ad
cenam vocant̃ ⁊ veniunt Paupes
⁊ debiles dicunt̃: qui iudicio suo
apud semetipõs infirmi sunt. Nã
paupes ⁊ quasi fortes sunt: qui ⁊
positi in paupȷtate supbiunt Ceci
vero sunt: ꝙ nullũ ingenij lumen
habent. Claudi q; sunt qui rectos
gressus in opatione non habent
Sed dum morũ vitia in membroꝝ
debilitate signantur: ꝓfecto liq̃t.
qꝛ sicut illi peccatores fuerunt qui
vocati venire noluerunt: ita hij q;
peccatores sunt ꝙ inuitantur ⁊ ve
niunt. Sz peccatores supbi respu
unt̃: vt peccatores humiles eligã
tur. Hos itaq; elegit dominus quos
despicit mundus. qꝛ plerumq; ip
sa despectio hominem reuocat ad
semetipsum. Is enim qui patrem
reliquit ⁊ ptem substantie quam
pceperat: ꝓdige expendit: postq̃
esurire cepit: in se reuersus dixit.
Quanti mercennarij in domo pr̃is
mei abundant panibus? Longe
quippe a se discesserat: quãdo pec
cabat. ⁊ si non esurisset: in semet
ipsum minime redisset. qꝛ postq̃
terrenis rebus indiguit: tunc cogi
tare cepit quid de spiritalibus ami
sit. Paupes ergo ⁊ debiles. ceci et
claudi vocantur ⁊ veniũt. qꝛ infir
mi quiq;: atq; in hoc mundo despe
cti: plerumq; tanto celerius vocez
dei audiunt quanto ⁊ in hoc mun
do non habent vbi delectẽtur. Q8

bene amalechita ꝝ puer̃ ille egip
tius designat. q̃ amalechitis pre
dantib9 atq; currentibus: eger re
mansit in via. ⁊ fame sitiq; aruit.
Quem tñ dauid inuenit: ei cibuz
potumq; prebuit. Qui ilico ꝯuale
scens dux dauid factus est. ꝯuiuã
tes amalechitas reperit. ⁊ eos q̃
se debilem reliq̃rant cum magna
fortitudie ꝓstrauit. Amalechita
populus q̃ppe lambens vocat̃. Et
quid per lambentem populũ: nisi
mentes seculariũ designant̃: q̃ ter
rena cuncta ambiendo quasi lam
bunt: dum solis tpalibus delectã
tur. Quasi enĩ populus predaz fa
cit: dũ terrena diligentes lucra de
alienis damnis exaggerant. Sed
puer egipti9 eger in via relinqui
tur. q: pctõr q̃sq; dũ infirmari ab
h9 mundi statu ceperit: mox secu
larib9 mentibus in despectũ venit
Quez tñ dauid inuenit. eiq; cibũ
⁊ potũ prebet. q: manufortis dñs
abiecta mundi nõ despicit. ⁊ ple
rumq; eos qui seq̃ mundum mini
me valentes quasi in via remanẽt
ad amoris sui gratiam ꝯuertit eis
q; verbi sui cibũ potũq; porrigit.
⁊ quasi duces sibi i via eligit: dũ
suos etiam predicatores facit. Dũ
enim xpristum peccatorꝝ cordib9
inferunt: q̃si dauid sup hostes du
cunt Qui ꝯuiuantes amalechitas
velut dauid gladio feriunt. q: su
pbos quosq; qui se in mundo despe
xerant: domini virtute ꝓsternunt
Puer ergo egiptius qui in via re
manserat amalechitas interfecit
q: plerumq; ipsi mentes seculari
um predicando superant: q̃ priu9
cum secularibus in hoc mũdo cur
rere non valebant. Sed deductis
ad cenam pauperibus: quid pu
er subiungat audiam9. Domine
factum est vt imperasti: ⁊ adhuc
locus est. Multi tales ad cenam
dominicã: ex iudea collecti sunt: s;
multitudo que ex israhelitico ꝑplo
credidit: locũ supni ꝯuiuij nõ im
pleuit. Intrauit iaz frequentia iu
deorum: sed adhuc vacat locus in
regno. vbi suscipi debeat numero
sitas gentiuz. Vnde ⁊ eidem seruo
dicitur. Exi in vias ⁊ sepes: ⁊ cõpel
le intrare vt impleatur dom9 mea
Cum de vicis ⁊ plateis ad cenam
quosdam domin9 inuitat illũ vide
licet populum designat: q̃ tenere
legem sub vrbana ꝯuersacõne
nouerat. Cum vero conuiuas su
os colligi ex vijs ⁊ sepibus preci
pit: nimirum agrestem populum
idest gentilem querit. De cuius si
gnificatione per psalmistam dici
tur Tunc exultabũt omnia ligna
siluarum ante faciem domini: q̃ni
venit Ligna enim silue gentes vo
cate sunt. q: in infidelitate sua tor
te ⁊ infructuose semper fuerunt.
Qui ergo ex illo agresti vsu cõuer
si sunt: ad cenã dominicã quasi ex
sepib9 venerũt Notandũ vero q: in
tercia hac inuitacõe non dicit̃ in
uita: s; ꝯpelle intrare Alij enĩ vocã
tur ⁊ venire ꝯtemnũt. alij vocãtur
⁊ veniunt. alij aũt nequaq̃ dicit̃
q: vocant̃ sed ꝯpelluntur vt intrẽt

Vocantur & venire contemnunt qui donum quidem intellectus incipiunt sed eundem intellectum operibus non sequuntur. Vocantur & veniunt: qui acceptam intellectus gratiam operando perficiunt. Quidam vero sic vocantur vt etiam compellantur. Nam sunt nonnulli qui bona facienda intelligunt sed hec facere desistunt. Vident que agere debeant: sed hec ex desiderio non sequuntur. Hijs vt supius diximus plerumque contingit vt eos in carnalibus desiderijs suis mundi huius aduersitas feriat: apprehendere temporalem gloriam conentur: & nequeant. & dum per alta pelagi quasi ad grandiores curas huius seculi nauigare proponunt semper aduersis flatibus ad deiectionis sue litora repellantur. Cumque se frangi in desiderijs suis aduersante mundo conspiciunt quod de se autori suo debeant commemorant: ita vt ad eum erubescentes redeant: quem superbientes pro amore mundi deserebant. Sepe namque nonnulli ad temporalem gloriam proficere volentes aut longa egritudine tabescunt. aut afflicti iniurijs concidunt aut percussi grauibus damnis affliguntur. & in mundi dolore vident quod nihil confidere de eius voluptate debuerunt. seque ipsos in suis desiderijs reprehendentes: ad deum corda conuertunt De hijs quippe dominus per prophetam dicit. Ecce ego sepiam viam tuam spinis: & sepiam eam maceria & semitas suas non inueniet. & sequitur amatores suos: & non apprehendet. queret & non inueniet eos & dicet Vadam & reuertar ad virum meum priorem quia bene mihi tunc erat magis quam nunc. Vir vniuscuiusque fidelis anime deus est quia hec videlicet ei est coniuncta per fidem. Sed illa que coniuncta fuerat deo anima amatores suos sequitur quando mens que iam per fidem credidit: adhuc se immundis spiritibus in operationibus substernit: mundi gloriam querit carnali delectatione pascitur. exquisitis voluptatibus nutritur. Sed plerumque omnipotens deus talem animam misericorditer respicit. & eius voluptatibus amaritudines permiscet. Vnde dicitur Ecce ego sepiam vias tuas spinis Vie etenim nostre spinis septe sunt quando in hoc quod male cupimus: dolorum punctiones inuenimus Et sepiam eam maceria & semitas suas non inueniet Vie nostre maceria sepiuntur: cum desiderijs nostris dure in hoc mundo obiectiones resistunt. Et semitas nostras inuenire non possumus. quia hoc quod male quesiuimus adipisci prohibemur. Et sequitur amatores suos & non apprehendet eos: queret & non inueniet eos quia malignos spiritus quibus se in suis desiderijs anima subdidit: ad desideriorum suorum effectum minime comprehendit. Sed de hac salubri aduersitate quanta vtilitas nascatur: adiungit cum subditur & dicit. Vadam & reuertar ad virum meum priorem. quia bene michi erat tunc magis quam nunc. Postquam ergo vias suas spinis septas inuenit. postquam amatores suos apprehendere non valet: ad amorem viri prioris redit. quia plerumque postquam in hoc mundo

nō possumus obtinere que volu
mus: postq̄ꝫ in terrenis desiderijs
de impossibilitate lassamur: tunc
ad mentem dūm reducim⁹. tunc
placere incipit q̄ displicebat. et is
cuius nobis amara fuerant p̄cep
ta: repente dulcescit in memoria et
peccatrix anima q̄ adultera cona
ta est esse: nec tamen apto opere
potuit decreuit esse fidelis ꝯiunx.
Qui ergo h⁹ mundi aduersitati
b⁹ fracti ad dei amorem redeunt.
atq̄ a p̄ntis vite desiderijs corrigū
tur. q̄d isti fratres carissimi nisi cō
pelluntur vt intrent. Sed valde ē tre
menda sententia q̄ ꝓtinus subin
fertur. Intenta hanc cordis aure
ꝑcipite fratres et domini mei inq̄
tum iusti domini mei intenta hāc
aure ꝑcipite. vt tanto eam min⁹
sentiatis in examine: q̄nto nunc
auditis formidolosius in predica
tione. Ait enim. Dico aūt vobis q
nemo virorum illorum q̄ vocati sūt
gustabit cenam meā. Ecce vocat
p se. vocat p angelos vocat p pa
tres. vocat p ꝓphetas. vocat per a
postolos. vocat p pastores. vocat
etiam p nos Vocat plerumq̄ per
miracula. vocat plerūq̄ p flagel
la. vōt aliquando p mundi hui⁹
ꝓspera vocat aliquando p aduer
sa. Nemo contemnat: ne dum vō
tus excusat: cum voluerit intrare
non valeat. Audite q̄d sapientia
p salomonē dicat. Tunc inuoca
bunt me: et non exaudiam. mane
consurgent et non inuenient me
Hinc est q fatue virgines tarde ve
nientes clamant. dn̄e domine ape

ri nobis. Sed iam tunc aditum q̄
rentibus dicitur. Amen amen di
co vobis nescio vos Quid inter hec
fratres carissimi nisi relinq̄re oīa
debemus. curas mundi postponere
solis desiderijs eternis inhiare. Sed
hec paucis data sunt Ammonere
vos volo vt relinq̄tis oīa: sed non
presumo. Si ergo cuncta mundi
relinquere non potestis sic tenete
q̄ h⁹ mundi sunt: vt tamen per ea
non teneamini in mundo vt terre
na res possideatur non possideat.
et sub mētis vīe sit dn̄o q̄d hētis
ne si mens vr̄a terrenarum rerum ām̄ore
vincitur: a reb⁹ suis magis ipsa pos
sideatur. Sit ergo res tp̄alis in vsu:
eterna in desiderio. sit res tempora
lis in itinere. desideretur eterna in p
uentione Quasi ex latere respicia
tur quicq̄d in hoc mundo agitur.
ante nos aūt tendāt mentis oculi
cū tota intencōe illa ꝯspiciant ad
q̄ peruenim⁹. Extirpentur fundit⁹
vitia. non solū ab actu opis s̄ eti
am a cogitacōe cordis euulsa Nō
vos voluptas carnis non sollicitu
do curiositatis. nō estus ambitio
nis a dn̄ica cena prepediat. s̄ ipsa
q̄ꝫ que honesta in mundo agim⁹:
q̄si ex quodam latere mentis tan
gamus: vt terrena q̄libet sic nr̄o
corpori seruiant q̄tenus cordi mi
nime obsistant. Non ergo fr̄es aude
mus vobis dicere vt oīa relinq̄tis
s̄ tn̄ si vultis oīa etiam retinendo
relinquitis si sic tp̄alia geratis vt
tn̄ tota mente ad eterna tendatis
Hinc etenim paulus apostol⁹ dicit
Tp̄s breue ē. reliquum superest.

vt qui habent vxores tanq̄ nō ha
bentes sint. & qui flent tanq̄ non
flentes. & qui gaudent tanq̄ non
gaudentes & qui emunt tanq̄ nō
possidentes. & q̄ vtuntur hoc mun
do tanq̄ non vtant̄. Preterit enim
figura hꝰ mundi. Vxorem nam
q̄ habet: sed quasi non habens q̄
sic scit carnis debita exsoluere: vt
tamē ꝑ ea mundo tota mente nō
cogatur inherere. Nam cum idem
rursum egregius predicator dicat
qui habet vxorem: cogitat q̄ sunt
huiꝰ mundi quomō placeat vxori
ille vxorem habens quasi non hꝫ
qui sic studet placere ꝯiugi: vt ta
men non displiceat ꝯditori. Flet
q̄ sed tanq̄ non fleat: qui sic tem
palibus dampnis affligitur: vt ta
mē de eternis lucris semp animū
ꝯsolet̄. Gaudet vero: sed tanq̄ nō
gaudeat: qui sic tpalibus bonis hi
larescit: vt tn̄ semꝑ ꝑpetua torm
ta ꝯsideret & hoc quod mentē gau
dio subleuat: hanc ꝯtinuo ponde
re ꝓuidi timoris premat. Emit au
tem: sed quasi non possidens: qui
& ad vsum terrena preparat. & tn̄
cauta cogitacōe preuidet q̄ hec ci
tius relinquat. Mundo q̄ vtitur s̄
quasi nō vtat̄: qui & necessaria cū
cta exterius ad vite sue ministeri
um redigit. & tn̄ hec eadē nō sinit
sue menti dn̄ari vt subiecta foris
seruiant. & nunq̄ intencōem ani
mi ad alta tendētis frāgāt. Quicū
q̄ igitur tales sunt: eis ꝓfecto ter
rena omnia non ad desiderium: s̄
ad vsum assunt. q̄ rebus quidem
necessarijs vtuntur: sed nichil cū
peccato habere cupiunt. De ipsis
quoq̄ rebus habitis cotidie mer
cedes querunt. & plus gaudent bo
no ope q̄ bona possessionē. Ac ne
aliquibꝰ ista difficilia esse videan
tur: rem de ꝑsona refero quā mul
ti vestrum mecum nouerunt: quā
videlicet rem ipse ante triennium
in centumcellensi vrbe a ꝑsonis fi
delibꝰ didici. Nuper namq̄ in eadē
ciuitate theophanius comes fuit
vir misericordie actibus deditus
bonis operibꝰ intentus. hospitali
tati precipue studēs. Exercendi co
mitatus actibꝰ occupatꝰ agebat
terrena et tpalia: sed vt post ex fi
ne eius claruit: magis ex debito q̄
ex intencōe. Nam cum ꝓpinquāte
mortis eius tempore grauissima
aeris tempestas obsisteret ne ad
sepeliendum duci potuisset. eum
q̄ ꝯiunx sua cū fletu vehementissi
mo inq̄reret dicens. Quid faciā.
quomō te ad sepeliendū eijcio: q̄
ostium domus hꝰ egredi pre tem
pestate nimia non possum. Tunc
ille respōdit. Noli mulier flere. q̄
mox vt ego defunctus fuero: sere
nitas aeris rediet. Cuius ꝓtinus
ꝯvocē mors & mortem serenitas ē
secuta. Cuius manꝰ & pedes poda
gre humore tumescētes & versi in
vulneribꝰ fuerant: & ꝓfluente sa
nie putebant. Sꝫ cū corpꝰ illiꝰ ex
more ad lauandū fuisset detectū
ita sanum reptum est: ac si vnq̄
vulneris nihil habuisset. Ductꝰ
itaq̄ ac sepultus est: eiusq̄ ꝯiugi
visum est: vt quarto die in sepul
chro illiꝰ marmor qd suppositum

erat mutari debuisset. Qđ videlicet marmor corpori eius suppositum dum fuisset ablatum. tam̄ ex eius corpe fragrantia odoris emanauit: ac si ex putrescente carne illi9 p vermib9 aromata ferbuissent. Hec ğ dixi vt e vicino exēplo ostendere possem nōnullos ⁊ secularem hītum gerere: ⁊ secularem aīmum non hr̄e. Quos eñi talis necessitas in mundo ligat: vt ex omni pte exui a mundo non possint: sic ea q̄ mundi sunt debent tenē: vt tñ eis nesciant ex mentis fractione succūbere. Hec ergo cogitate ⁊ cum relinquē cuncta que mūdi sūt non potestis exteriora exteri9 bene agite: sed ardenter interi9 ad eterna festinate. Nichil sit qđ desideriū mentis vestre retardet. nullius vos rei in hoc mūdo delcātio implicet. Si bonum diligit: mens in bonis melioribo. s. in celestib9 delectet̄. si malū metuit: mala animo eterna pponant̄. vt dum illic esse ꝯspicit: ⁊ amplius qđ diligat. et amplius qđ ptimescat: hic oīno non hereat. Ad hec agenda hābemus mediatorem dei ⁊ hoīm adiutorem nr̄m. p quem cūcta obtinebim9: si ad illuz vero amore flagram9. qui viuit ⁊ regnat cū pr̄e in vnitate ac̈.

Dn̄ica tercia.

Scđm lucam.

In illo tēpore Accesserunt ad iħm publicani ⁊ peccatores vt audirent illū. ⁊ murmurabant pharisei ⁊ scribe dicētes Quia hic pctōres recipit ⁊ manducat cū illis. Et reliq̄. Omelia beati gregorij pape.

Stiuū tempus qđ corpori meo valde ꝯtrarium est: loqui me de exposicōe euangelij longa mora interueniēte phibuit. sed nō q2 lingua tacuit ardere caritas cessauit. Hoc etem̄ dico qđ apud se vestruz vnusquisq3 cognoscit. Plerumq3 caritas q̄busdā occupationib9 prepedita ⁊ intus flagrat in corde: ⁊ tñ non monstratur in ope. q2 ⁊ sol cū nube tegitur non videt̄ in terra. ⁊ tñ ardet in celo. Sic esse occupata caritas solet. ⁊ int9 sui vi ardoris excet. ⁊ foris flammas opis non ostendit. Sed q2 nunc ad loq̄ndum tempus redijt: vestra me studia accendant: vt michi tanto amplius loqui libeat quanto hoc vestre mentes desiderabilius expectant. Audistis in lectōne euāgelica fratres mei. q2 pctōres ac publicani accesserunt ad redemptorem nr̄m ⁊ non solum ad colloquendum: sed etiam ad conuescendum recepti sunt. Quod videntes pharisei dedignati sunt. Ex qua re colligite q2 vera iusticia ꝯpassionē habet. falsa iusticia dedignationē. q̄uis ⁊ iusti soleant peccatoribus dedignari. S3 aliud est quod agitur tipo superbie. aliud qđ zelo discipline. Dedignantur etenī: ſ3 non dedignantes. despant sed nō desperantes. psecucōem ꝯmouent sed amātes. q2 ⁊ si foris increpacōes p disciplinā exaggerant: int9 tñ

dulcedinem ꝑ caritatem seruant.
Preponunt sibi in animo. ipsos
plerumqꝫ quos corrigūt: meliores
estimant eos quoqꝫ quos iudicāt
Quod videlicet agentes ⁊ per disci
plinam subditos ⁊ ꝑ humilitatē
custodiunt semetipōs. At contra
hij q̃ de falsa iusticia superbire so
lent ceteros quosqꝫ despiciunt. nl̕
la infirmantib⁹ misericordia cōde
scendunt. ⁊ quo se peccatores esse
non credunt: eo deterius pctōres
fiunt. De quorū ꝓfecto numero
pharisei extiterant q̃ diiudicātes
dominum ꝙ peccatores suscipet:
arenti corde ipsum fontem miseri
cordie reprehendebant. Sed quia
egri erant: ita vt se egros esse ne
scirent: quatenus quod erant ag
noscerent: celestis eos medicus fo
mentis blandis curat. benignū
paradigma obiicit. ⁊ in eorꝝ cor
de vulneris tumorem premit. Ait
namqꝫ. Quis ex vobis homo q̃ ha
bet centum oues ⁊ si ꝑdiderit vnā
ex illis: nonne dimittit nonagin
ta nouem in deserto. ⁊ vadit ad il
lam que perierat. Ecce mira dispē
satione pietatis similitudinem ve
ritas dedit: quam ⁊ in se homo ip
se recognosceret. ⁊ tamen hec spe
cialiter ad ipsum autorem homi
num ꝑtineret. Quia enim centena
rius ꝑfectus est numerus: ipse cē
tum oues habuit: cum sanctorū
angelorꝝ substantiam ⁊ hominū
possedit. Sed vna ouis tunc ꝑijt
quando peccādo homo: pascua vi
te dereliquit. Dimisit autem nona
ginta nouem in deserto ꝙ illos sū
mos angelorū choros reliquit in
celo. Cur autem celum desertū vo
catur: nisi ꝙ desertum dicitur dereli
ctum. Tunc autem homo celū de
seruit cum peccauit. In deserto au
tem nonaginta nouē oues reman
serant: quando in terra dominus
vnam q̄rebat. ꝙ rationalis crea
ture numerus angelorū videlicet
⁊ hominum q̄ ad videndū deum
condita fuerat: ꝑeunte hoīe erat
imminutus. ⁊ vt ꝑfecte sūma oui
um integraretur in celo. homo per
ditus q̄rebat in t̄ra. Nā q̇d hic eu
angelista dicit in deserto: ali⁹ di
cit in montibus. vt significent in
excelsis. ꝙ nimirum oues que nō
perierant in sublimibus stabāt.
Et cum inuenerit ouem: imponit
in humeros suos gaudēs. Ouem
humeris suis imposuit. ꝙ huma
nam naturā suscipiens: peccata
nostra in se portauit. Et veniēs do
mū: conuocat amicos suos et vici
nos dicēs eis Congratulamini mi
chi. ꝙ inueni ouem meam q̄ ꝑie
rat. Inuenta ad domū redit. ꝙ pa
stor noster reparato homine ad reg
nū celeste redijt. Ibi amicos ⁊ vi
cinos inuenit: illos videlicet ange
lorꝝ choros. qui amici sunt. ꝙ vo
luntatem eius ꝯtinue in sua stabi
litate custodiunt. Vicini qꝫ eius
sunt. ꝙ claritate visionis illius su
a assiduitate ꝑfruuntur. Et notā
dum ꝙ non dicit. cōgratulamini
inuente oui: sed mihi. ꝙ videlicet
eius ē gaudiū vita nostra. ⁊ cum
nos ad celū reducimur: solemnita
tem leticie eius imple⁹. Dico vob̄

ꝙ ita gaudium erit in celo super
vno peccatore penitentiam agen
te: ꝙ̄ sup nonaginta nouē iustis
qui non indigent penitentia. Cō
siderandū nobis est fratres mei
cur dominus plus de ꝯuersis pctō
ribus ꝙ̄ de stantibus iustis in ce
lo gaudium esse fateatur. Vnde
hoc nisi qꝺ ipsi ꝑ cotidianum visi
onis expimentum nouimus. qꝛ
plerumq̄ hij qui nullis se oppres
sos peccatoꝝ motibus sciunt: stāt
quidē in via iusticie. nulla illicita
ꝑpetrant: sed tamen ad celestem
patriam anxie non anhelant tan
to q̄ sibi in rebus licitis vsū pre
bent: quanto se ꝑpetrasse illicita
nulla meminerunt ⁊ plerumq̄ pi
gri remanent ad exercenda bona
precipua. qꝛ valde sibi securi sunt
ꝙ nulla cōmiserunt mala grauio
ra. At contra nonnunq̄ hij qui se
aliqua illicita egisse meminerūt:
ex ipso suo dolore compuncti: in
ardescunt in amorem dei. se seq̄ in
magnis ꝟtutibus exercent. cūcta
⁊ difficilia sancti certaminis appe
tunt. omnia mundi derelinquūt.
honores fugiunt. acceptis ꝯtume
lijs letant̄. flagrant desiderio. ad
celestem patriam anhelant. Et qꝛ
se errasse a deo ꝯsiderant: damna
precedentia lucris seq̄ntibus recō
pensant. Maius ergo de pctōre cō
uerso ꝙ̄ de stante iusto gaudiū
fit in celo. qꝛ ⁊ dux in prelio plus
eum militē diligit qui post fugā
reuersus hostem fortiter premit:
ꝙ̄ illum qui nunq̄ terga prebuit
⁊ nunq̄ aliq̄d fortiter gessit. Sic

agricola illam amplius terrā a
mat: q̄ post spinas vberes fruges
ꝓfert: ꝙ̄ eam que nunq̄ habuit
spinas: ⁊ nunq̄ fertilem messem
ꝓduxit. Sed inter hec sciendū est
qꝛ sunt pleriq̄ iusti in quorū vita
tantum est gaudium vt eis queli
bet peccatoꝝ pnīa p̄poni nullatenꝰ
possit. Nam multi ⁊ nulloꝝ sibi
maloꝝ sunt ꝯscij: ⁊ tamen in tan
ti ardoris afflictione se exercēt: ac
si a peccatis omnibꝰ angustentur
Cuncta etiā licita respuunt ad de
spectum mundi sublimiter accen
dūtur. licere sibi nolūt omne qꝺ
licet. bona etiā amputant sibi cō
cessa. contemnunt visibilia. inuisi
bilibꝰ accendunt̄. lamentis gau
dent. in cunctis semetipsos humi
liant. ⁊ sicut nōnulli peccata ope
rum: sic ipsi pctā cogitationum de
plorant. Quid itaq̄ istos nisi ⁊ iu
stos dixerim ⁊ penitentes: qui se ⁊
in pnīa de pctō cogitacōnis humi
liant: ⁊ recti sp̄ in ope ꝑseuerant
Hinc ergo colligendū est quan
tum deo gaudium faciat: qn̄ humi
liter plangit iustus si facit in celo
gaudium qn̄ hoc quod male ges
sit ꝑ penitentiā damnat iniustus
Sequitur. Aut q̄ mulier habens
dragmas decem. ⁊ si ꝑdiderit dra
gmā vnam: nonne accendit lucer
nam ⁊ euertit domū: ⁊ querit dili
genter donec inueniat ⁊c̄. Qui siḡ
tur ꝑ pastorē ipse ⁊ ꝑ mulierem.
Ipse enim deus. ipse ⁊ dei sapia.
Et quia imago exprimitur in dra
gma: mulier dragmam perdidit
quādo scilicet homo q̄ ꝯditus ad

imaginem dei fuerat peccando a si
militudine sui conditoris recessit Sz
accendit mulier lucernam · q̄ꝛ dei
sapientia apparuit in humanita
te· Lucerna q̄ppe lumen in testa ē
lumen vero in testa: ē diuinitas in
carne· De qua videlicz testa sui cor
pis dicit ipsa sapia Exaruit velut
testa virtus mea· Quia enī testa ī
igne solidat̄: eius virtus sicut tes
ta exaruit· q̄ꝛ assumptam carnē
ad resurrectionis gloriā: ex passi
onis tribulacōe roborauit· Accen
sa autem lucerna euertit domum
q̄ꝛ mox vt eius diuinitas p carnē
claruit omnis se nostra ꝯscientia
ꝯcussit· Domus namq; euertit̄: cū
ꝯsideratione sui reatus humana
ꝯscientia pturbatur Qui euersio
nis sermo non discrepat ab eo· q̄d
in alijs codicibꝰ legitur emundat
q̄ꝛ nimirū praua mens si non priꝰ
p timorem euertitur ab assuetis
vitijs non emundat̄· Euersa ḡ do
mo inuenitur dragma· q̄ꝛ cum p
turbat̄ ꝯscientia hominis repara
tur in homine similitudo condito
ris· Et cum inuenerit: ꝯuocat ami
cas ⁊ vicinas suas dicens· Cōgra
tulamini michi omnes· q̄ꝛ inueni
dragmam quam pdideram· Que
amice vel vicine nisi ille potestates
celestes sunt iam supius dcē: que
tanto supne sapientie iuxta sunt
q̄nto ei p gratiam ꝯtinue visionis
appropinquant· Sed inter hec ne
quaq̄ꝫ relinquere negligenter de
bemus: cur ista mulier p quā dei
sapientia figuratur decem drag
mas habuisse phibetur: ex q̄bus
vnam pdidit: quam cum q̄reret
inuenit· Angelorum q̄ppe ⁊ hoim
naturam ad cognoscendū se dn̄s
condidit: quam dum ꝯsistere ad
eternitatem voluit: eā p culdubi
o ad suam similitudinem creauit
Decem vero dragmas habuit mu
lier· q̄ꝛ nouem sunt ordines ange
loꝝ: sed vt ꝯpleretur electoꝝ nūs
homo decimus est creatus· q̄ a cō
ditore suo nec post culpam perijt
q̄ꝛ hunc eterna sapientia p carnē
miraculis choruscans: ex lumine
teste reparauit· Nouem vero ordīes
angeloꝝ diximus q̄ꝛ videlicet esse
testante sacro eloquio scimus an
gelos· archangelos· v̄tutes· ptā
tes· principatus· dn̄acōnes· thro
nos· cherubin atq; seraphin· Esse
namq; angelos ⁊ arch āgelos pe
ne omnes sacri eloquij pagine te
stant̄ Cherubin vero atq; seraphi
sepe vt notum est libri pphetaruz
loquuntur· Quatuor q̄q; ordinum
nōīa paulus apostolus ad ephe
sios enumerat dicēs· Supra oēm
principatum ⁊ potestatē ⁊ virtu
tem ⁊ dn̄ationem· Qui rursus ad
colosenses scribēs ait· Siue thro
nos· siue dn̄ationes· siue principa
tus· siue potestates· Dn̄acōnes ve
ro principatus ac ptātes: iam ad
ephesios loq̄ns descripserat· Sed
ea q̄q; colosensibus dicturus premi
sit thronos de q̄bus necdum quic
q̄ꝫ fuerat ephesijs locutꝰ· Cum er
go illis q̄tuor que ad ephesios di
xit· i· principatibus· potestatibus
v̄tutibus atq; dn̄ationibꝰ coniun
guntur throni q̄nq; sunt ordines

quí specialiter exprimuntur. Quí
bus dũ angeli ⁊ archãgeli cheru
bim atq3 seraphim adiũcta sunt p
culdubio. ix. esse angeloꝝ ordies
inueniunt. Vnde ⁊ ipsi angelo q̃
primus est conditus p ꝓphetam di
Tu signaculum similitudinis ple
nus sapientia ⁊ pfectus decore in
delicijs padisi dei fuisti Vbi nõn
dum q̄ non ad similitudinem dei
factus: sed signaculũ similitudis
dicit vt quo subtilior in eo est na
tura: eo imago dei in illo similius
insinuetur expressa. Quo in loco
mox subdit. Oĩs lapis preciosus
opimentum tuũ. sardius. topasi
us. iaspis. crisolitus. onix. ⁊ beril
lus. saphirus. carbũculus ⁊ sma
ragd9 Ecce nouem dixit noĩa lapi
dum. q̄ pfecto nouem sunt ordi
nes angeloꝝ Quib9 nimirũ ordini
bus ille prim9 angelus ideo orna
tus ⁊ optus extitit. q̄ dum cũctis
agminib9 angeloꝝ prelatus ẽ: ex
eoꝝ cõpatione clarior fuit. S3 cur
istos psistentiũ angeloꝝ choros e
nũando pstrinxim9: si non eoꝝ
ministeria subtiliter exprimam9
Greca eñi lingua angeli nũcij. ar
changeli vero summi nuncij vocã
tur. Sciendum q3 q̄ angeloꝝ vo
cabulũ nomen est officij nõ nãe.
Nam scĩ illi celestis patrie spũs:
sp̃ q̃dem sunt spiritus sed sp̃ voca
ri angeli nequaq̃ pñt. q̄ tunc so
lum sunt angeli: cũ p eos aliqua
nunciant. Vnde ⁊ p ps̃. dicitur.
Quí facit angelos suos spirit9 Ac
si patenter dicat. Quí eos quos sẽ
per h3 spiritus: etiam cũ voluerit

angelos facit. Hij aũt q̃ minima
nunciãt angeli. q̃ vero summa nũ
ciant: archangeli vocant. Hinc ẽ
enim q̄ ad mariã virginem non
quilibet angelus: sed gabriel ar
chãgelus mittitur. Ad hoc quip
pe ministeriũ summum angelum
venire dignũ fuerat: quí summũ
omniũ nũciabat. Quí idcirco eti
am priuatis nominib9 censent vt
signetur p vocabula etia3 in opa
tione q̃d valeant. Neq3 enim in il
la scã ciuitate qua3 visione omni
potẽtis dei plena scĩa pficit. idcir
co ꝓpria noĩa sortiunt. ne eoꝝ p
sone sine noĩbus sciri non possint
sed cu3 ad nos aliq̃d ministraturi
veniunt: apud nos etiã nomen a
ministerijs trahunt Michael nã
q3 q̃s vt deus. gabriel aũt fortitu
do dei. raphael vero dĩ medicina
dei Et quotiens mire v̄tutis aliq̃d
agitur. michael mitti phibetur:
vt ex ipso actu ⁊ noĩe det intelligi
q̄ null9 p̃t facere q̃d facere preua
let de9. Vnde ⁊ ille antiqu9 hostis
q̃ esse deo p supbiam similis cõcu
piuit dicens. in celum cõscẽdam su
p astra celi exaltabo solium meu3
sedebo in monte testamẽti in late
ribus aq̃lonis. ascendam sup al
titudinem nubiũ. similis ero altissi
mo; dum in fine mũdi in sua v̄tu
te relinq̃tur extremo supplicio pi
mendus cũ michaele archange
lo preliaturus esse phibet. sicut p
iohẽm dicitur. Factũ est prelium
cũ michaele archãgelo vt q̃ se ad
dei silitudinẽ supbus extulerat p
michaelem pempt9 discat: q̄ ad

dei similitudinem p supbiam nul
lus exurgat. Ad mariam quoque gab
riel mittitur. qr fortitudo dei nomia
tur. Illū quippe nūciaturus veniebat
qui ad debellādas aereas ptātes:
humilis apparere dignat9 est. de
quo p ps̄. dicit. Tollite portas pn̄
cipes vestras et eleuamini porte et
nales: et introibit rex glorie Quis
ē iste rex glīe. dn̄s fortis et potēs:
dn̄s potens in prelio. Et rursum.
dn̄s virtutū ipse ē rex glorie Per
dei ergo fortitudinem nunciand9 erat
qui virtutū dn̄s et potēs in prelio
ad debellandas potestates aēas
veniebat. Raphael quoque interpreta
tur vt diximus medicina dei. qr s.
dum thobie oculos quasi p offici
um curacōis tetigit: cecitatis illi9
tersit tenebras. Qui ergo ad curādū
mittit: dignum viz fuit: vt dei me
dicina vocaret. Sed qr angelorum
nomina interpretando pstrinxi9
nunc superest vt ipsa officiorum vo
cabula breuiter exeq̄mur. Virtu
tes enim vocant illi mimirum spirit9
p quos signa et miracula frequēti
us fiunt. Ptātes etiam vocant hij
qui hoc potēti9 ceteris in suo ordi
ne perceperunt. vt eorum ditioni vtu
tes aduerse subiecte sint. quorum
ptāte refrenant ne corda hominū
tm̄ temptare valeant: quantum vo
lunt. Principatus etiam vocant:
qui ipsis quoque bonis angelorū spiri
tibus presunt. qui subiectis alijs
dum queque sunt agenda disponūt
eis ad explenda misteria princi
pant. Dn̄ationes autē vocant qui
etiam ptātes principatuum dissi

militudine alta transcendūt. Nā
principari est inter reliquos prio
rem existere. dn̄ari vero est etiam
subiectos quosque possidere. Ea ergo an
gelorum agmina q̄ mira potentia p
minent: p eo qr eis cetera ad obe
diendum subiecta sunt: dn̄acōes
vocantur Throni quoque illa agmina
sunt vocata: quib9 ad exercendum
iudicium semp deus omnipotens
presidet. Quia enim thronos latio
eloquio sedes dicimus: throni dei
dicti sunt hij: q̄ tanta diuinitatis
grā replent vt in eis domin9 sedeat
et p eos sua iudicia decernat Vnde
et p ps̄. dicitur. Sedes sup thronū
qui iudicas equitatem. Cherubin
quoque plenitudo scientie dicit. Et subli
miora illa agmina idcirco cheru
bin vocata sunt. qr tanto pfectiori
scientia plena sunt: q̄nto claritatē
dei vicinius ptemplant vt sm cre
ature modum eo plene oia sciant
quo visioni creatoris sui p meritū
dignitatis appropinq̄nt Seraphin
etiam vocant illa sanctorum spiritu
um agmina que ex singulari ppin
quitate conditoris sui: incompabi
li ardet amore. Seraphin namque
ardentes vel incēdentes vocantur.
Que qr ita deo piuncta sunt vt int
hec et deum nulli alij spiritus inter
sint: tanto magis ardent quanto
hunc vicini9 vident Quorum pfecto
flamma amor est. qr quo subtili9
claritatem diuinitatis eius aspici
unt eo validius in eius amore flā
mescunt. Sed quid prodest nos de an
gelicis spiritib9 ista pstringere si
non studeamus hec etiā ad nr̄os

ꝑfectus ꝯgrua cõſideratione deri
uare. Quia enim ſupna ciuitas il
la ex angelis ⁊ hominib⁹ conſtat
ad quam tantum credim⁹ huma
num genus aſcendere: q̃ntos illic
ꝯtigit electos angelos remanſiſſe
ſicut ſcriptũ eſt. Statuit terminos
gentium ſm numeꝝ angelorum
dei debemus ⁊ nos aliq̃d ex illis di
ſtinctionib⁹ ſuperno ꝝ ciuiũ ad v
ſum noſtre ꝯuerſationis trahere
noſq; ipſos ad incrementa virtu
tum bonis ſtudijs inflãmare. Qui
a eniꝫ tanta illuc aſcenſura credit̃
multitudo hominũ quanta multi
tudo remanſit angeloꝝ ſupeſt vt
ipſi q̊ꝫ homines qui ad celeſtẽ pa
triam redeunt: ex eis agminib⁹ ali
quid illuc reuertentes imitentur
diſtincte namq; ꝯuerſationes ho
minũ: ſingulorꝝ agminũ ordinib⁹
ꝯgruunt. ⁊ in eoꝝ ſortem p ꝯuer
ſationis ſimilitudinem deputant̃
Nam ſunt pleriq; q̃ parua capiũt
ſed tñ hec eadẽ parua pie annũci
are fratrib⁹ nõ deſiſtũt. Iſti itaq;
in angeloꝝ nũm currũt Et ſũt nõ
nulli qui diuine largitatis mune
re refecti: ſecretoꝝ celeſtiũ ſumma
⁊ cape preualent ⁊ nunciare Quo
igitur iſti niſi inter archangeloꝝ
numeꝝ deputant̃ Et ſunt alij qui
mira faciũt ſigna valenter opan
tur. Quo igitur iſti niſi ad ſupna
rum virtutũ ſortem ⁊ numeꝝ con
gruunt. Et ſunt nõnulli qui etiaꝫ
de obſeſſis corporib⁹: malignos
ſpiritus fugant. eoſq; virtute orõ
nis ⁊ vi accepte poteſtatis ejiciũt
Quo itaq; iſti meritum ſuũ niſi in

ter ptãtum celeſtium numeꝝ ſor
tiunt̃. Et ſunt nonnulli qui accep
tis electoꝝ etiam hominũ merita
tranſcẽdunt. cumq; ⁊ bonis meli
ores ſunt. electis q̊ꝫ fratrib⁹ prin
cipant̃. Quo ergo ſortem ſuã niſi
inter principatuũ numeros acce
perunt Et ſunt nonnulli q̃ ſic in ſe
metipſis vitijs omnibuſq; deſide
rijs dñantur. vt ipſo iure mundi
cie. dij inter homines vocent̃. Vn
de ⁊ ad moyſen dicitur. Ecce cõſti
tui te deum pharaonis Quo ergo
iſti niſi inter numeros dñantium
currũt. Et ſunt nõnulli qui dum
ſibimetipſis vigilanti cura dñan
tur. dumq; ſe ſollicita intentione
diſcutiunt: diuino timori ſemp in
herentes: hoc in munere virtutis
accipiũt: vt iudicare recte ⁊ alios
poſſint. Quoꝝ ꝑfecto mentib⁹ dñi
diuina ꝯtemplatio preſto eſt: in
hijs velut in throno ſuo dñs pre
ſidens alioꝝ facta examinat. ⁊ cũ
cta mirabiliter de ſua ſede diſpen
ſat. Quid ergo iſti niſi throni ſui
ꝯditoris ſunt. vel quo niſi ad ſup
naꝝ ſediũ numeros aſſcribunt̃.
Per quos dũ ſancta eccleſia regit̃
plerumq; de quibuſdaꝫ ſuis infir
mis actib⁹ etiam electi iudicãtur
Et ſunt nõnulli qui tanta dei ac ꝓ
ximi dilectione pleni ſunt: vt che
rubin iure nominent̃. Quia enim
vt prefati ſumus cherubin pleni
tudo ſcientie dicitur. ⁊ paulo dicẽ
te didicim⁹ ꝙ plenitudo legis eſt
dilectio omnes qui dei ⁊ ꝓximi ca
ritate ceteris amplius pleni ſunt
meritorum ſuorum ſortem inter

cherubim numeros pceperunt. Et
sunt nōnulli qui sup̄ne cōtempla
tionis facib⁹ accensi in solo ꝯdito
ris sui desiderio anhelant. nil iam
in hoc mundo cupiunt: sꝫ solo eṫni
tatis amore pascunť. terrena que
qꝫ abiciunt. cuncta tp̄alia mente
transcēdunt. amant ⁊ ardent. atꝫ
in ipso suo ardorē req̄escunt. amā
do ardent loq̄ndo ⁊ alios accēdunt
⁊ quos verbo tangunt: ardere ꝓti
nus in dei amore faciunt. Quid ḡ
istos nisi seraphin dixerim quoꝝ
cor in igne ꝯuersum lucet ⁊ urit: q̄r
⁊ mentiū oculos ad superna illu
nant. ⁊ ꝯpungendo in fletib⁹ viti
oꝝ rubiginē purgant. Qui ḡ ita
ad amorē sui ꝯditoris inflāmati
sunt: quo nisi inter seraphin nūe
rum sorte sue vocatōis acceperunt
Sꝫ hec fratres k̄mi me loquēte in
trorsus vos ad vosmetipōs reduci
te secretoꝝ vestroꝝ merita. cogita
tionesqꝫ discutite. videte si q̄d boni
iam vobiscū intus agitis videte si
in nūo hoꝝ agminū q̄ breviter tā
gendo ꝑstrinxim⁹ sortē vestre vo
catōis inuenitis Ve aūt anime q̄
in se de hijs bonis q̄ enūauimus
minime aliq̄d recognoscit. eiqꝫ ad
huc ve deterius imminet: si ⁊ p̄na
tam se donis intelligit: ⁊ nequaq̄
gemit. Quisquis ergo talis ē fra
tres mei gemend⁹ est valde. q̄r nō
gemit. Pensemus ḡ accepta elcō
rum munera ⁊ virtute q̄ possum⁹
ad amorē tante sortis anhelem⁹.
Qui in se donoꝝ gratiam minime
recognoscit gemat. qui vero in se
minora ꝯgnoscit maiora alijs nō
inuideat. q̄r ⁊ sup̄ne ille distinctio
nes beatoꝝ spirituum ita sunt cō
dite vt alie alijs sint prelate. Fer
tur vero Dyonisius ariopagita
antiquus videlicet et venerabilis
pater dicere q̄ ex minorib⁹ ange
loꝝ agminibus foras ad explen
dum misteriū vel visibiliter vel in
uisibiliter mittuntur .s. q̄r ad hu
mana solacia: aut angeli aut ar
changeli veniunt. Nam superiora
illa agmina ab intimis nunq̄ re
cedunt: qm̄ ea que preeminent v
sum exterioris ministerij nequaq̄
habent. Cui rei illud videtur ꝯtra
riuꝫ quod ysayas dicit. Volauit
ad me vnus de seraphin: ⁊ in ma
nu eius calculus quē forcipe tule
rat de altari: ⁊ tetigit os meū Sꝫ in
hac ꝓphete sentētia vult intelligi:
q̄r hij spūs qui mittuntur: eoꝝ
vocabulū ꝑcipiunt: quoꝝ offici
um gerunt Quia enī vt peccata lo
cutionis incendat: de altari ange
lus carbonē portat. seraphin voca
tur q̄d incēdium dicitur. Huic au
tem sensui ⁊ illud creditur non in
conuenienter opitulari quod per
danielem dicitur. Milia miliū mi
nistrabant ei. ⁊ decies milies cen
tena milia assistebāt ei Aliud nā
qꝫ est ministrare. aliud assistere.
Hij ministrant deo: quia ad nos
nunciando exeunt assistunt vero
qui sic contemplatōe intima per
fruunť. vt ad explenda foris ope
ra minime mittanť. Sed q̄r in qui
busdā scripture locis q̄dam per
cherubin. quedā vero ꝑ seraphin
agi didicim⁹ vtꝝ ꝑ se hec faciant

an ꝑ subiecta agmina āgantur:
q̄ sicut dicitur in eo q𝔡 a maioribꝫ
veniunt maiora vocabula sortiun
tur nos affirmaē nolumus q𝔡 ap
tis testimonijs non approbamꝰ.
Hoc tñ certissimum scimꝰ. qꝛ ad
explendum de sup̄nis ministeriū
alij spiritus alios mittunt: zacha
ria. s. ꝓpheta testante qui ait. Ecce
angelus qui loq̄batur i me: egre
diebatur. ⁊ aliꝰ angelus egredie
batur in occursum eius ⁊ dixit ad
eum. Curre ⁊ loquere ad puerum
istum dicēs. Absq; muro habita
bitur iherusalem. Dum em̄ ange
lus ad angelum dicit. curre et lo
quere: dubium non est. qꝛ aliꝰ ali
um mittit Minora vero sunt q̄ mit
tunt: maiora que mittunt. Sꝫ hoc
q̄q; de ipsis agminibus q̄ mittun
tur certum tenemus. qꝛ ⁊ cum ad
nos veniunt: sic exterius explent
ministerium: vt tamen nunq̄ de
sint interius ꝑ contemplacōnem
Et mittuntur igitur ⁊ assistūt. qꝛ
et si circumscriptus est angelicꝰ
spiritus: summus tamen spiritꝰ
ipse qui deus est: circumscriptus
non est. Angeli itaq; ⁊ missi ante
ipsum sunt. qꝛ quolibet missi veni
ant: intra ipsum currunt. Scien
dum q̄q; est. qꝛ plerumq; ipsi bea
torū spirituum ordines vicinoruꝫ
sibi ordinum vocabula sortiunt.
Thronos enim scilicet sedes dei be
atorū spirituum ordinem specialē
diximus ⁊ tamen ꝑ psalmistam
dicitur. Qui sedes sup cherubī ap
pare. qꝛ videlicet dum in ipsis di
stinctionibꝰ agminum cherubim

thronis iungunt: sedere etiam su
ꝑ cherubim dominus ex vicini ag
minis eq̄litate ꝓhibetur. Sic q̄p
pe in illa summa ciuitate speciali
a quedā singulorū sunt. vt tamen
sint communia oim. ⁊ quod in se q̄s
q; ex pte habet: hoc in alio ordine
totum possideat. Sed idcirco vno
eodēq; vocabulo ꝯmuniter nō cen
sentur: vt ille ordo vocari priuato
vniuscuiusq; rei noīe debeat. qui
hanc in munere plenius accepit
Seraphim namq; incendiū dixiꝰ.
⁊ tñ amore ꝯditoris simꝉ omnes
ardent. Cherubin plenitudinē sci
entie diximꝰ. ⁊ tñ quis ibi aliq̄d
nesciat vbi ipsū simul omnes fon
tem scīe deuꝫ vident. Throni illa
agmina quoq; quibus ꝯditor p̄
sidet vocant. sed beatus esse quis
potest: nisi creator suus eius men
ti presideat. Que ergo ex pte ab
omnibus habentur: eis in priua
to noīe data sunt. qui hec in mu
nere plenius acceperunt. Naꝫ ⁊ si
qua illic sic alij habent: vt haberi
ab alijs nequaq̄ possint. sic speci
ali nomine dn̄acōnes ⁊ principa
tus vocantur cuncta ibi singulorū
sunt. qꝛ ꝑ caritatem spiritus ab a
lio in alijs habent. Sed ecce dum
celestium ciuiū secreta rimamur:
ab exposicōis nr̄e ordine longe di
gressi sumus Suspiremꝰ ergo ad
eos de quibꝰ loquimur: sꝫ redeamꝰ
ad nos. Meminisse etem̄ debemꝰ
qꝛ caro sumus. Taceamꝰ interim
de secretis celi: sed ante ꝯditoris
oculos: manu penitētie tergamꝰ
maculas pulueris nr̄i. Ecce ipsa

diuina misericordia pollicetur di
cens. gaudiū erit in celo sup vno
pctōre pniam agente. ⁊ tamen ꝑ
ꝓphetam dominꝰ dicit. Quia q̄cun
q̄ die iustus peccauerit: omnes iu
sticie eius in obliuione erunt co
ram me Pensemus si possumꝰ di
spensacōem supne pietatis Stan
tibꝰ si ceciderint minat̄ penam. la
psis vero vt resurgere appetant ꝓ
mittit misericordiā. Illos terret ne
presumant in bonis. istos refouet
ne desperent in malis. Iustꝰ es: irā
ptimesce ne corruas Pctōr es pre
sume de misericordia vt resurgas
Ecce autem iam lapsi sumꝰ. stare
nequaq̄ voluimus. in prauis nos
tris desideriis iacemꝰ. Sȝ qui nos
rectos cōdidit: adhuc expectat ⁊ ꝓ
uocat vt surgamꝰ Sinū sue pieta
tis apit. nos q̄ȝ ad se recipe p penī
tentiā querit. Sed pniam agere di
gne non possumꝰ: nisi modum q̄ȝ
eiusdem pniē cognoscamus. Pe
nitentiam quippe agere est ⁊ ppe
trata mala plangere ⁊ plangen
da non ppetrare. Nam qui sic ali
a deplorat vt tamen alia cōmittat
adhuc pniam agere aut ignorat
aut dissimulat. Quid enim ꝓdest
si pctā quis luxurie defleat ⁊ tamē
adhuc auaricie estibꝰ anhelat.
Aut quid ꝓdest si auaricie culpas
iam lugeat: ⁊ tamen inuidie faci
bꝰ tabescat. Sed minus est valde
qd dicimꝰ: vt qui pctā deplorat:
plorando minime cōmittat. ⁊ qui
plangit vicium: perpetrare vitia
timeat. Nam cogitandum summo
pere est: vt qui se illicita meminit

commisisse a quibusdam etiā lici
tis studeat abstinere. quatenus ꝑ
hoc cōditori suo satisfaciat vt qui
commisit ꝓhibita sibimetipsi ab
scidere debeat etiam concessa. ⁊ se
reprehendat in minimis. quē me
minit in maximis deliq̄sse. Nimia
sūt hec q̄ loquor: si hec ex sacri elo
quij testimonio nō affirmo. Lex
certe veteris testamenti alienam
vxorem cōcupisci ꝓhibuit. a rege
vero fortia iuberi militibꝰ: vel desi
derari aquā non penaliter vetat.
Et cuncti nouimꝰ q̄ dauid mucro
ne concupiscentie transfixus alie
nam cōiugem ⁊ appetiuit ⁊ abstu
lit. Cuius culpam digna verbera
sunt secuta. ⁊ malū qd ppetrauit
ꝑ penitentie lamenta correxit Qui
cū longo post contra hostium cu
neos sederet: aquā bibere ex eorū
cisterna ex desiderio voluit. Cuius
electi milites inter catervas aduer
santium medias erūpentes aquā
quam rex desiderauerat detulerūt
illesi. Sȝ vir flagellis eruditus: se
metipsum ꝓtinus cū piculo mili
tum aquam desiderasse reprehen
dit. eamq̄ȝ domino fundens libauit
sicut illic scriptum est. libauit eā
domino In sacrificio q̄ppe domini
effusa est aq̄ et conuersa. q̄ cul
pam cōcupiscētie mactauit. ꝑ penī
tentiam reprehensionis sue. Qui
ergo quondam cōcupiscere alienam
coniugem nequaq̄ timuit: pꝰ eti
am q̄ aquam cōcupiscit expauit
Quia enī se illicita ppetrasse me
minerat: contra semetipsum iā rigi
dꝰ etiā a licitis abstiebat. Sic sic

penitentiam agamus : vt ea q̄ cō
misim⁹ pfecte defleam⁹ Pensem⁹
sup̄ nos diuitias ɔditoris nostri.
Peccare nos vidit ꝛ ptulit : q̄ nos
ante culpam peccare ꝓhibuit : eti
am post culpaȝ expectare ad veni
am non desistit. Ecce ipse nos quē
despeximus vocat auersi ab illo su
mus. ꝛ tamen non auertitur Vn
de bene p ysayam dicitur. Et erūt
oculi tui videntes preceptorē tuū
ꝛ aures tue audient vocē post ter
gum monentis. Quasi in facieȝ su
am homo monitus est : qn̄ ad iu
sticiā ɔditus precepta rectitudinis
accepit. Sed cū hec eadē precepta
ɔtempsit : quasi conditori suo dor
sum mentis in faciem dedit. Sȝ ec
ce adhuc seq̄tur. post tergum mo
net. qꝛ iam ꝛ a nobis cōtemptus
est ꝛ tamen nos adhuc vocare nō
cessat. Quasi dorsū in faciem eius
dedimus : cuius verba despicim⁹.
c⁹ precepta calcam⁹ Sed stans p⁹
tergū nos auersos reuocat. qꝛ ꝛ vi
det qd despicitur. ꝛ tn̄ p precepta
clamat. p pacīam expectat. Pēsa
te rogo fratres kmī si cuilibet vīm
loquenti famulus supbiret : terga
in faciē mitteret. nunq̄d nō ɔtem
ptus dn̄s eius supbiā feriret vul
nera districte aīaduersionis infli
geret. Ecce nos peccādo autori no
stro terga in faciē dedim⁹ : ꝛ tn̄ su
stinemur. Supbe auīsos benigne
reuocat. ꝛ qui ferire nos aduersan
tes potuit vt reuertamur muneā
ꝓmittit Tanta ḡ ɔditoris nr̄i mi
sericordia duriciā nr̄i reat⁹ emol
liat. ꝛ hō q̄ malū qd fecit experiri

pcussus poterat : saltē expectatus
erubescat. Rem fratres breuiter re
fero quā viro venerabili maximi
ano tunc pīe monasterij mei atȝ
psbro. nunc autē siracusano epō
narrante cognoui. Hanc itaqȝ si
sollerter auditis caritati vīe non
breuiter suffragari credo. Nr̄is ve
ro tpibus victorin⁹ quidaȝ extitit
qui alio qȝ nomine emilianus ap
pellatus est. nō inopis sbe iuxta
mediocritatē vite. Sed qꝛ plerum
qȝ regnat in reꝝ opulentia carnis
culpa in quodaȝ facinore lapsus
est : qd debuisset valde ptimescere
ac de sue mortis immanitate cogi
tare. Reatus ergo sui ɔsideratione
ɔpunctus erexit se ɔtra se. mundi
h⁹ omnia dereliq̄t. monasterium
petijt. In quo minimꝫ monasterio
tante humilitatis. tanteqȝ distric
tionis extitit : vt cuncti fratres q̄ il
lic ad amoreȝ diuinitatis excreue
rant : suam cogerent vitam despi
cere : dum illius pnīam viderent.
Studuit namqȝ toto mentis ani
mi cruciare carnem. voluntates ꝓ
prias frangere. furtiuas orōes q̄
rere. cotidianis se lacrimis lauaē
despectū sui appetere. oblatā a fra
tribus veneratōeȝ timere. Hic ita
qȝ nocturnas fratꝝ vigilias preue
nire ɔsueuerat. ꝛ qꝛ mons in quo
monasteriū situm est. ex vno late
re in secretiori pte pminebat illuc
cōsuetudinē fecerat ante vigilias
egredi : vt se cotidie in fletu pnīe
quanto secretius tanto liberi⁹ ma
ctaret Contemplabat̄ namqȝ dis
trictionem venturi iudicis sui. ac

iam eidē iudici cōcordans puniē
bat in lacrimis reatū facinoris sui
Quadā vero nocte abbas mōste
rij vigilans hūc latenter egrediē
tem intuitus lento foras pede secu
tus est. Quem cū in secreto mōtis
latere cerneret in orōne ꝓstratuz:
expectare voluit qn̄ surgeret vt ip
sam q̄z longanimitatē orōis eius
exploraret Tū subito lux celitus
emissa sup eum fusa est: q in orōe
ꝓstratus iacebat. tantaq̄z se illo i
loco claritas sparsit: vt tota ps regi
onis illi⁹ ex eadē luce candesceret.
Quā abbas vt vidit intremuit a
fugit. Cūq̄z post longū hore spaci
um isdem frater ad mōsteriū; re
disset: abbas eius vt disceret: an
sup se effusionez tanti luis agno
uisset: requirere eum studuit dicēs.
Vbi fuisti frater. At ille latere se
posse credēs: in monasterio se fuis
se respondit. Quo negante abbas cō
pulsus est dicere q̄d vidisset At il
le vidēs se esse deprehensuz: hoc q̄z
q̄d abbatem latebat aperuit ad
iungēs Qn̄ sup me vidisti lumen
de celo descēdere: vox etiaz pariter
venit dicēs. dimissum est tibi pec
catū tuum. Et quidē ops de⁹ pctm̄
eius potuit tacendo relaxare: s̄z lo
q̄ndo p vocem: radiando p lumen
exemplo sue mīe: nostra ad peni
tentiā voluit corda ɔuertere. Mi
ramur fratres carissimi q̄ persecu
torez suū saulū dn̄s de celo ꝓstra
uit: de celo allocutus ē Ecce nr̄is q̄z
tpib⁹ peccator a penitens vocē de
celestibus audiuit. Illi dcm̄ est
quid me ꝑseq̄ris. iste vero meruit
audire. dimissum ē tibi pctm̄ tuū
Longe ē inferior meritis pctōr pe
nitens iste q̄ paulus. Sed q̄ ad
huc i hac re de saulo loq̄mur: cru
delitatē necis anhelante: liceat au
denter dicere. q̄ saulus ꝓpter sup
biam vocē increpacōnis. iste vero
ꝓpter humilitatē vocē ɔsolacōnis
audiuit. Hunc q̄ humilitas stra
uerat: diuina pietas erigebat. il
lum q̄ supbia erexerat: diuina se
ueritas humiliabat Hec ergo fr̄es
mei fiduciā de mīa ɔditoris nr̄i. co
gitate q̄ facitis. recogitate q̄ fecis
tis. Largitatē supne pietatis aspi
cite. a ad misericordē iudicē dum
adhuc expectat: cū lacrimis veni
te. Considerantes namq̄z q̄ iust⁹
sit pctā vestra nolite negligere. cō
siderantes vero q̄ pius sit: nolite
desperare. Prebet apud deum hōi
fiduciā de⁹ hō. Est nobis spes ma
gna penitentib⁹ q̄ aduocatus nr̄
factus est iudex nr̄. qui viuit a re
gnat cum pr̄e in vnitate spiritus
sancti deus p omnia secula scloꝝ

Dominica quarta.

Scdm lucam.

In illo tēpore Dixit

ihs discipulis suis. Estote miseri
cordes: sicut a pater vester miseri
cors est. Nolite iudicare a non iu
dicabimini. Et reliqua. Ome. bea
ti augustini epi.

Odo fratres cū euāgeliūz
legeret audiuim⁹ dicente
domino. Nolite iudicare vt

non iudicemini. in quo eniz iudi
caueritis: iudicabimini. Quid est
hoc cum ipse dominus in alio loco
euangelij dixerit nolite secundum faciez
iudicare: sed iustum iudicium iudi
cate Non enim sibi diuina lectio contra
ria esse potest: sed intellectum sobri
um querit. In conuersatione huma
na dilectissimi sunt aliqua que rati
onabiliter reprehenduntur. sunt ve
ro que non sine peccato iudicantur. Aper
ta enim mala et iudicari et argui
debent. Illa vero que ignoramus: vtrum
bono an malo animo fiant scire
non possumus iudicare penitus non
debemus. Verbi gratia. Vides hominem
frequentius ieiunare: congaude. et no
li nimis laudare. quia potest hoc quod
facit pro humana gloria fieri. Sed
et noli vituperare. quia potest et pro deo
et pro anime remedio ieiunare. Vi
disti alium in dicto ieiunio publi
ce velle prandere. cum dilectione am
mone. Si dixerit se pro stomachi
lassitudine ieiunare non posse: cre
de. et noli iudicare. quia vtrumque potest
fieri vt pro gula vel pro luxuria pran
dere velit. et pre infirmitate ieiuna
re non possit. Vidisti alterum subdi
tis suis cum seueritate disciplinam
imponere. et indulgentiam tardius
dare: noli iudicare crudelem. quia
forsitan non fit morbo iracundie
sed zelo discipline et amore iusticie.
propter quod illud scriptum est. Ze
lus domus tue comedit me. For
te aliquis vicinus aut amicus tu
us dum animum suum habet in re
bus sibi satis necessarijs occupa
tum. aut tardius te salutauerit. aut

tardius occurrerit quam debuit: noli
eum superbum iudicare. noli mali
gnum credere. et magis hoc aut per
obliuionem. aut per negligentiam
quam per despectum: aut per superbiam fa
ctum crede. quia forte et tibi hoc. vt est
humana fragilitas frequenter eue
nit: vt rebus alijs nimis intentus
aliquid minus caute aut minus solli
cite fecisse videaris. et tamen noluisti
te pro hac re malo animo iudicari. In
istis ergo et in hijs similibus que vtrum
bono an malo animo fiant scire non
possumus: melius est vt ad partem
dexteram animum nostrum declinemus.
quia tolerabilius est nos in hoc
preueniri. vt eos qui mali sunt bo
nos esse credamus. quam vt consuetudi
ne iudicandi etiam de bonis quod
malum est suspicemur. De istis er
go rebus que sunt deo note: et no
bis incognite periculose nostros
proximos iudicamus. De ipsis eniz
dominus dixit. Nolite iudicare vt
non iudicemini. De illis vero que
apta sunt et publica mala iudica
re et redarguere cum caritate. tamen
et amore et possumus et debemus odio
habentes non hominem sed pecca
tum: non vitiosum sed vitium dete
stantes morbum potius quam egrotum
Nam publicus adulter raptor assi
due ebriosus. proditor. superbus. si
iudicati vel castigati non fuerint
implebitur in eis illud quod beatissi
mus martir ciprianus de talibus dix
it. Qui peccantem verbis adulanti
bus palpat peccati fomitem submini
strat. Ad hanc rem pertinet fratres
carissimi etiam illud quod in hac ipsa

euangelica lectione audiuimus.
Quid enim vides festucā in oculo
fratris tui. ⁊ trabem in oculo tuo
non vides. Vidisti hoīem subito
irasci: noli ꝯtinuo iudicare. sed ex
pecta paululum. forsitan q̄ꝫ veloci
ter irascitur: tam celeriter mitiga
tur. Quid tū festuca. quid trabes
significet videamꝰ. Subita em̄ ira
cundia festuca est. iracūdia diu
in corde seruata trabes ē. Ergo ira
inueterata ꝯuertitur in trabem. Et
qua fronte ille q̄ odium seruat in
corde illū iudicare presumit in cu
ius oculo non trabē sed festucam
esse cognoscit. Naꝫ cordis oculū
festuca turbat. trabes excecat. Qd
dixi fratres scripturaꝝ debeo testi
monijs approbare. Quō ira cordis
oculū turbat: audi psalmistam.
turbatus ē pre ira oculus meus.
Quō autem odium oculuꝫ cordis
excecat: iohānes euangelista tes
tatur. Qui inq̄t odit fratrem suuꝫ
in tenebris est: ⁊ in tenebris am
bulat ⁊ nescit quo vadat quoniā
tenebre obcecauerunt oculos eiꝰ.
Scd̄m hoc ergo ꝑ subitaneam ira
cundiā cordis oculus turbatur.
ꝑ odium lumen caritatis exting
uitur. Ergo fratres carissimi capi
tula vobis quedam ⁊ indicula: q̄
liter hec intelligere ⁊ accipe debea
tis insinuo. Naꝫ vos deo ꝓpicio me
lius hec cape ⁊ obseruaē potestis.
Vt hec que dixi tenacius vestris
cordibꝫ inserantur: breuiter repe
to qd suggessi. In hijs em̄ rebus
sicut iam supra dixi periculose ali
os iudicamꝰ. de hijs q̄ dubiuꝫ est
vtrū bono an malo animo fiant.
⁊ ieiunare. vigilare. elemosinas
facere. a vino ⁊ a carnibꝫ vel absti
nere. vel nō abstinere. ⁊ reliqua
hijs similia: que ⁊ ꝑ deo ⁊ pro hu
mana gloria fieri possunt. ⁊ qꝛ ig
noramꝰ quo animo fiant: iudica
re penitus non debemꝰ. Propterea
a hec dicit dominus. Nolite iudica
re vt nō iudicemini. Propter ap
tam vero iniquitatē dictum est. ar
gue. obsecra. increpa cū omni pa
ciētia ⁊ doctrina. ⁊ illud qd supra
memorauimꝰ. Justum iudiciū iu
dicate. Hec em̄ fratres kmi si dili
genter sic credimus ꝯsiderare ⁊ cū
grandi sollicitudine deo auxilian
te obseruāre volumus de nō puo
pctō cū dei adiutorio liberamur.
Maxima em̄ ps generis huma
ni indiscreto iudicio ad repħendē
dum ꝓmpta ⁊ parata ꝓbatur cū ta
men se nō ita velit ab alijs iudica
ri quō vult alios iudicare. Pro te
hac scriptura diuina ammonēs
dicit. Priusq̄ꝫ interroges ne vitu
pes quemq̄ꝫ. ⁊ cū interrogaueris
corripe iuste. Omnis hō priꝰ vult
se interrogari. ⁊ postea si reus est
patiēter reprehendi. Et qꝛ hoc no
bis omnes volumꝰ ab alijs fieri:
iustum ē vt hoc in alijs studeamꝰ
implere. Prius cuꝫ pacīa interro
gemꝰ ⁊ solliciti simus. ⁊ cū aliq̄d
certius agnouerimus tunc aut si
mala sunt reprehendere aut bona
defendere velimus: ꝓpter illud qd
scriptum est. Omnia quecunq̄ꝫ vul
tis vt faciant vobis homines: et
vos facite illis similiter. Hec est

enim lex ⁊ ꝓphete Et qꝛ sicut ipsi vi
detis plures ex nostris de ecclesia
nunc absentes esse vident̃. ⁊ illis
qualemcūqꝫ ammonicōem in ali
am basilicā reseruemus ⁊ forsitā
inspirata illis de⁹ vt vel ibi ꝓ aīe
sue salute ꝯueniat.

Scđm lucam

In illo tēpore. Dixit

Jhesus discipulis suis. Estote mi
sericordes: sicut ⁊ pater vester mi
sericors est. Nolite iudicare: ⁊ nō
iudicabimini Et reliqua. Omelia
herici.

Ominus deus ea lege ho
minem inter omnia cōdi
dit. tantaqꝫ dignitatis p̄
cellentia donauit: vt si in sue crea
tionis voluisset beato perseuerare
principio: ꝑ se que agenda eēnt
sciret. ⁊ ad ea implenda sine vlla
contrarij ferretur repugnantia.
At postq̄ꝫ dyaboli suasionib⁹ ob
temꝑauit. tantam subito mutabi
litatem in seipso ꝓsensit: vt non
solum mortalis ex immortali fiēt
veruꝫ ipsam quoqꝫ liberi arbitrij
facultatē. ita vitiatam. deteriorat ā
qꝫ experiretur vt nil iam ꝑ se boni
intelligere ne dum ope implere si
ne auxilij diuini valeat miseracō
ne. Quia ergo impossibile erat se
mel prolapsum genus humanū
ꝑ se ad agenda que salutis expo
scit ratō surgere: dignatus est do
minus sub habitu hominis appa
rens: ꝑ semetipsuꝫ apostolos q̄s
ex omni humani generis massa
elegerat erudire. ⁊ quo pacto ad
filietatem dei reparare possemus
ostendere. dixerat enim superius
Inimicos vestros diligite vt sitis
filij patris vestri qui in celis est.
manifeste intimans sola dilectio
ne diuine paternitatis grāꝫ posse
promereri. Et post pauca. estote
inquit misericordes. In hac lecti
one sancti euangelij non solum
misericordes esse docemur: sed eti
am quomō simus misericordes i
sinuatur nobis cum dicitur. sicut
⁊ pater vester celestis misericors
est Pater noster oīpotens de⁹ du
obus modis dicitur. vel qꝛ cū nō
essemus nos creauit, vel qꝛ cum
ꝑditi essemus misericorditer nos
recreauit. Misericors igit̃ deus pr̄
nr̄ est: vel larga sua misericordia
ingratis et malis temporalia bo
na tribuendo super iustos ⁊ iniu
stos pluendo: suꝑ bonos ⁊ malos
solem suū oriri faciendo. qua etiā
iumenta pascit eos in presenti tē
palibus ad votū successib⁹ nichi
lominus ꝓuehit ꝑmittēdo vel eti
am spūalium bonoꝝ munera spe
ciali gratia suis electis cōferendo
quos ita presētibus vti ꝯcedit: vt
eos perpetuis bonis quīqꝫ frui faci
at. Ista magna dei misericordia
nobis imitanda ꝓponit̃: si filij dei
esse desideram⁹ Misericors autē a
misero corde dicit̃. Qđ nostre fra
gilitati ꝓprie coaptat̃: q̄ miserijs
subiacentes ex nosipsis discim⁹ q̄
liter alijs misereri debeamus. Mise
ria aūt non mō in deum cadere nō

potest: qui sue nature beatitudine
sempiterne felix feliciterq permа
net sempiternus. verum nec in ho
nem iustū quidē cadit cū miseret
alterius. Quis enim non ɔtendit
ab omni miseria liberū esse debere
sapientem cum subuenit inopi. cū
cibum prestat esurienti. potumq
sitienti cū vestit nudum cū recipit
tecto peregrinū. cum deniq humani
tatem suam vsq ad sepulturam
porrigit mortuorū. Nam si id faci
at mente tranquilla: nullis acule
is doloris instinctus: sed officio bo
nitatis adductus: misericors tn̄
dicendus est eo q alijs ɔdolescen
do miserorū cor habere videat. Huic
enim nihil obest nomē: cui prodest
diuinorum impletio mandatorū.
Misericors igitur dicitur omnipo
tens deus: translato ab homine vo
cabulo. qui vtiq sup omnem cre
aturam suam misericors est. quā
clementi protectione disponit et ordi
nat ne ad nichilum redeat: sed poti
us eterna stabilitate subsistat. A
liter. Cum ergo deus misericors di
citur: nequaq̄ per hoc substātie eius
proprietas demonstratur: sed potius
nostro intellectui ɔsulitur Et q de
deo sicut est nihil cogitare possum⁹
agitur vt ad eius cognitionem per
id quod nobis agitur condescen
damus. Misericors enim deus dici
tur. q humanū genus quod po
tentialiter condidit: misericordi
ter gubernat et regit. Quod enim
salute corporum fruimur q fructuum
vbertate gaudemus et loco aere pa
scimur. q ipsius solis calore foue
mur totum misericordissimi dei be
neficio agi non dubitatur. Scire
aūt debemus q aduerbiū sicut nō
semper pro equalitate ponitur: sed nonnū
q̄ etiam pro similitudine. Patet enim
nos nulla ratione tantam habere
misericordiā q̄ magnam deus ha
bere probatur: sed deus sicut immen
sus est: immensā etiam mīam ex
hibet. Nos quoq ab eius potentia
valde dissimiles: vtpote qui puri
homines sumus inquantum intel
lectus et possibilitas suppeditat: mi
sericordes esse curemus diligendo
et beneficia cumulando: non solum
gratis et amicis sed etiam ingratis
et inimicis. Quisquis etiā bona tem
poralia vel spūalia alijs pro amore
diuino largitur. q̄squis in se pec
cantibus indulgentiam misericor
diter tribuit. sicut a domino ipē ve
niam impetrare desiderat: hic procul
dubio imitator dei efficitur. Noli
te iudicare. et non iudicabimini.
nolite ɔdemnarē et non condemna
bimini. Queri pōt cum per psalmi
stam dicat. Recte iudicate filij ho
minum cur hic ipse idem prohibeat fi
eri dicens. nolite iudicare. Hoc di
cendo non tollit nobis intelligen
tiā iudicādi. sed illud ammonet ne
damnemus aliquē cuius vel cogi
tatio nobis cognita non ē. vel nesci
mus q̄lis postea futurus sit Nullatenus
enī ecclāsticis preiudicare putan
dū ē iudicijs quibus negligentiū cul
pas puniri mos ē: sed necessariū discre
tiōis moderamē intimatur. Hec enī
sn̄ia ideo nobis principaliter impatur
vt ea facta de q̄bus dubitarē possum⁹

quo animo fiāt. quia sunt q̄dam
media. que ⁊ bono ⁊ malo animo
possunt agi. in meliorē semꝑ par
tem interp̄temur. sicut verbi gra
tia sunt diuersoꝝ ciborū ꝑceptio
nes ⁊ exq̄site pocionū varietates
⁊ cetere necessarie corpoꝝ curatio
nes. de quibꝰ ab apostolo iudica
re ꝓhibemur. qui mādūcat iquit
nō manducantē non spernat ⁊ q̄
nō manducat. māducantem nō iu
dicet. eo q̄ possent hūani cibi q̄li
bet simplici animo sine vicio cō cu
piscētie sumi. Hoꝝ ergo ⁊ similiū
opeꝝ q̄ indifferēter geri possunt.
tempꝰ quo iudicētur adueniet. cū
sicut apostolꝰ docet. illūinabit do
minꝰ abscondita tenebraꝝ. ⁊ ma
nifestabit cōsilia cordium. At vero
de illis iudicaē ꝑmittimur. de qui
bus dubium nō est. quoniā praua
intencōne gerātur. qualia sūt
que apostolꝰ opera carnis noīat
inquiens. homicidia. ebrietates.
fornicacōes. ⁊ cetera talia. que au
ctores suos ⁊ a regno dei excludūt
⁊ eterne morti obnoxios faciūt.
nisi digna penitudine dū viuitur
expientur. De quibꝰ ipse dominꝰ
alibi dicit. A fructibꝰ eorum cog
noscetis eos. Duo vero quedā pre
cipua sunt in quibus temerariū
iudiciū debemus refugere. cum vi
delicet incertū habetur vt dictum
est. quo animo quid factū sit. vel
etiam cum incertū est. qualis fu
turus sit cras. qui hodie vel bonꝰ
vel malus appaēt Verbi gratia.
si quis de infirmitate stomachi cō
questus. ante horā comedere volu

erit. ⁊ tu. id nō infirmitati: sed eda
citati deputaueris. temē iudicasti
hoc nō oportet nos iudicare. illo vi
delicet iudicio damnacōnis vt de
eius salute desperemꝰ. Rursum si
aptam ebrietatē. edacitatēq cog
noueris et ita rep̄hēderis. vt de
correctōne illum desperes. q̄ in hu
iusmōi vicio subiacet. nihilominꝰ
temē iudicasti. Non ergo rep̄hen
damus ea que occulta sunt. neq
ita reprehendamꝰ que manifesta
sunt. vt quemq̄ de emendacōe de
speremꝰ ⁊ tunc vitabimꝰ iudiciū.
de quo dicit. nolite iudicaē ⁊ non
iudicabimini. dimittite ⁊ dimitte
mini. date ⁊ dabit vobis. Hac sen
tentia omnia que de cōuersando
cū inimicis ꝑ campos scripturaꝝ
sanctaꝝ latissime continētur. exi
mia breuitate cōplexa sūt. Preci
pit vt dimittamꝰ peccātibꝰ in nos
vt nostra a deo nobis dimittantꝰ
peccata. Item p̄cipit vt demꝰ bene
ficia. vt nobis quoq a deo det vi
ta eterna. Dicēdo ergo dimittite ⁊
dimittemini ⁊ mox addēdo. date ⁊
dabitur vobis. ostēdit quia nō suf
ficit tantū dimittere. hijs q̄ in no
bis peccāt. nisi etiā eis que possu
mus beneficia impēdamus. Quis
quis etiā bona temꝑalia vel spiri
tualia alijs amore d̄ino largitur.
quisquis in se peccantibꝰ indulgē
tiā tribuit. sicut ipse a domino ve
niam impetrare desiderāt. hic ꝑcul
dubio imitator dei efficitur Men
surā bonā ⁊ confertam ⁊ coagita
tam ⁊ supeffluentem. dabūt in si
num vestrū. Quia enim nos dn̄s

ad pietatis officiū ꝓuocabat. fu
ture etiā retributiōis modū insi
nuat. quatenꝰ tanto magis largi
tati inseruiamꝰ. q̄to de plenissima
remuneratiōe securi existimꝰ Ait
enim. Mensurā bonaz. idest iustā
⁊ equā ⁊ cōfertam. id est plenā. ⁊
coagitatam. id est cōmotam. vel
hincinde. idest vndiq cōcussam
⁊ supeffluentē. idest supabūdan
tem. dabunt in sinum vestrū. Qui
sunt isti qui dabūt mensuram bo
nam. nisi paupes quibꝰ beneficia
dederimꝰ. Tale est ⁊ illud qd veri
tas dicit de paupibus. Facite vo
bis amicos de māmona iniquita
tis. ⁊c. Non enī paupes ipsi mer
cedem reddēt hijs qui elemosinā
illis largiūtur: sed xp̄c pro cuius
dilectōne hoc faciūt. Quam tamē
in sinum dare dicitur. quia vt ip
sam mercedem largitoēs elemosi
narū a domino promereri potuis
sent. paupes ipsi occasiōem dede
runt cum aut miserabiliter egen
tes. aut in penitūdo importuni exi
stentes fortiorū sunt beneficio sus
tentati ⁊ nōnulli etiam eorum. ad
fidem xp̄i p dulcia beneficia ꝓuo
cati. vel certe vt de inimicis aliq̄d
dicamꝰ multi maloꝝ cōtra bonos
seuiētes eoꝝ paciētia vel beniuo
lentia ad rectitudinē caritatis sūt
reuocati. Notandū q̄ i sinuz nob
dare dicitur. Ea enim que in sinu
habemꝰ securi vtiq possidemus.
Pulchre ēgo hec remuneratio in
sinū dari dicitur vt cum q̄ta secu
ritate possidēda. q̄ntaq caritate re
tinēda sit ostēdatur. Eadez quippe
mēsura qua mensi fueritis remeti
etur vobis. Mēsure nomine ipam
iudicij ṙegulam significatam acci
pimus. Qd alius euāgelista aper
tius ponit dicēs. In quo enim iu
dicio iudicaueritis iudicabimini
Sed nūquid nos temē iudicaue
rimꝰ. temere etiam deꝰ iudicabit.
qui iustꝰ iudex est. Aut si iniqua
mēsura mensi fuerimus. nūquid
⁊ apud deum iniqua mēsura est.
vnde nobis ṙemetietur. Sed hoc ideo
dictū est. quia temeritas qua no
ces alij ipsa tibi noceat necesse ē
⁊ iusticia qua aliū iuuas. restat
etiam ipa te adiuuet. Potest eti
am hoc ⁊ de largiēda elemosina
simpliciter accipi. Vnde ⁊ egregi
us predicator suis auditoribꝰ di
cit. Qui pce semīat parce ⁊ metet
⁊ qui seminat in benedictōibus
de benedictōibus ⁊ metet. Qnto
enim quisq in hac vita ēga pau
peres xp̄i magis misericors fuerit
tanto potiorē in futuro a domino
recipiet mercedez. Hoc autem qd
de elemosina impēdenda dicimꝰ.
geneāliter de omnibꝰ que cogita
mus loq̄mur seu opere pficimus
sciendū est. quia vnicuiq scdm sua
restituēdum est opa. Dicebat aūt
illis ⁊ similitudinē Nōne pt cecus
cecū ducere. Nōne ambo in foueā
cadūt. Huius versiculi sensus he
ret sensui supeioris sentētie. vbi p
cipitur elemosina tribui et peccā
tibus offensa remitti. Ac si dicat
Si te contra inimicū ira citauerit
aut cōtra illum qui a te elemosinā
petit auaritia obduxerit. nūquid

riꝰ viciū exhortādo curare poteris
ꝑsertim cū ⁊ tua mens eodē vicio
teneat̄ obstricta. Aut nūquid pu
tas illū solū qui tibi iniuriā fecit
reū deputandū ⁊ non etiā te qui
iniuriā portare paciēter nescis cō
denādum. ¶ Ecōtrauero si illiꝰ im
probitas inuenerit mentē tuam
mitē ⁊ tranquillā ⁊ ille ad penitē
tiam mouebitur ⁊ tu paciētie mu
nere donaberis. Nō est discipulꝰ
sup magistrū. Perfectꝰ autē om
nis erit. si sit sicut magister eius.
Magister celestis ⁊ omniū dominꝰ
pie viuētium xp̄c est a quo ⁊ in q̄
totiꝰ virtutis ⁊ religionis est disci
plina. discipuli eius omēs sunt.
quos xp̄ianitatis exornat titulus
iuxta qd ab eo alibi audiūt. Ma
gister vester vnꝰ est xp̄c. Hic ēgo
tantꝰ tanteqꝫ singularitatis magi
ster homo factꝰ est cum essē deus
iniurias passus ⁊ lesionis vicem
non retribuit. qui vt pote deꝰ nutu
solius volūtatis obtrectatores su
os punire valuit. postremo ipsā
subire mortē indignū nō habuit
q̄ vite eterne auctor extitit. Si er
go ille qui deꝰ erat illatas sibi iniu
rias paciēter tulit. quāē nos eiꝰ
discipuli qui puri homiēs sumus
quiqꝫ multa rimari parua imple
re possumus cōtumelias perferre
dedignemur. ¶ Si ei vere eius disci
puli esse volumꝰ necesse est vt pfe
ctionis quā ab eo discimꝰ normā
tenere studeamꝰ. Quasi enī disci
pulus sup magistrū erigitur cū
xp̄ianus quis iniurias audire de
dignat̄. seqꝫ suis viribꝰ vlcisci co
natur. Quid autē vides festucā in
oculo fratris tui: trabem aūt que
in oculo tuo est. non ꝯsideras. ¶ Et
istud ad superiora referendū est.
vbi cecū a ceco duci. hoc est peccā
tem ab eo qui grauioribꝰ reus est
criminibꝰ corrigi minime posse di
citur. Multi igitur cū sint supbi.
fures. raptores. odium in corde te
nentes. si alios vel ad modicū vi
derint ira irrūpente. quasi festuca
irruēte turbatos ⁊ a solita mētis
trāquillitate mutatos. aut in qua
libet offensa vel leui deiectos. acriē
eos diiudicāt. sua crimina aūt le
uia aut nulla. illorū autē grauia
esse cēsentes. ⁊ cum domini p̄cep
tum habeant. iudicaē ⁊ cōdemna
re prohibētis. ipsi inmemores ma
gis volunt iudicare ⁊ cōdemnare.
quā emendare ⁊ corrigere. Vnde
adhuc infertur. Aut quomō po
tes dicere fratri tuo. frater sine ei
ciam festucā de oculo tuo. ipse in
oculo tuo trabē nō vides. ¶ Oculꝰ
hoc in loco intentio cordis ⁊ men
tis pspicacitas appellat̄. festuca
vero est ira repētino animi impul
su excitata. trabes autem intelligi
tur odiū. hoc est ira longa medi
tatione cordis. quasi assiduis ar
bor pluuijs enutrita. quātūqꝫ dis
tat inter trabis magnitudinē ⁊ fe
stuce gracilitatē. quasi tantum in
terest. inter iram ⁊ odiū. Odium
enim est ira inueterāta. ira autem
subita animi pturbatio. que non
nunq̄ etiam vtilis esse probatur
Potest nāqꝫ fieri vt si irascamur
homini. velimꝰ eū corrigi. nunq̄

autẽ fieri potest. vt eum quẽ odi
mus. corrigi aut meliorari cupia
mus. Pro qua causa dominꝰ im
possibile testatur esse vt de oculo
fratris sui festucã auferat. qui in
suo oculo trabem portat. Et quidẽ
nõ irasci impossibile est. quia ira
scibilis est homo nature. Vnde ⁊
irasci pmittimur indulgẽtia apos
tolica. vt ipsa ira breui coartata
ↄpendio modum nõ excedat. Cũ
enim dixisset. irascimini. cõtinuo
addidit. ⁊ nolite peccare. Nihil ve
ro inter odiũ ⁊ homicidiũ distat.
iohãne attestãte. qui odit fratrẽ
suum. homicida est. Non ergo po
test sicut pmissuz est. festucã edu
cere e fratris oculo. qui suo ĩ ocu
lo trabem gestat. quia nemo ali
quem ab ira potest corrigere. qui
odium celat in mẽte. Proinde me
rito talis acri inuectõe arguitur.
cuz subinfertur Ypocrita. eice pri
muz trabem de oculo tuo. Ypocri
ta grecus sermo est. ex integro ⁊
corrupto cõpositus. Crison qui
dem falsum. crisin iudiciũ grece
dicitur. Ypocrita ergo simulator
dici potest. qui sep tiẽtenꝰ iusticie
sibi nomẽ vsurpat. Tractum est
autem hoc nomẽ a picturis. que
diuersorũ fucis expresse colorum
similitudinẽ verorum tantum cor
porum representant. Ypocrita eti
am dici potest subauratus. Ypo
namq3 grece. latie dicitur sub. cri
sis aurũ. Et ypocrita vocatur. non
solum qui aliud corde gerit. ⁊ ali
ud opere agit. verũ ⁊ ille. qui cum
sit malus. querit reprehendere bo
nos. Et nonnunq3 tales. cum ipsi
malicie atq3 odij pleni sint. eoruz
quos per odium corripiũt. consul
tores videri volunt. Quos tanto
prudẽtius cauere. atq3 obseruare
debemus. qũto facilius sub ducta
sanctitatis specie falli possumꝰ. Di
cit ẽrgo dominꝰ. Ypocrita eice pri
mũ trabem de oculo tuo. ⁊ tũc per
spicies vt educas festucã de oculo
fratris tui. Qd est dicere. Primo
repelle a te odium qd grauiꝰ est.
et deinceps poteris securius eum
quẽ diligis. emẽdare de leuibꝰ. In
ter hec vero sciẽdum est nobis ⁊
vigilantissime attendendũ. vt cu
ius aliquãdo rei vtilitas quẽpiaz
poposcerit corrigẽdum. primo co
gitemus. vtrum illud peccatum.
ex quo fratrem arguimꝰ. aliquã
do habuerimꝰ. necne seu adhuc
eodem impliciti teneamur. Et si
quidem inuenerimꝰ nos minime
habuisse agamus deo gratias cu
ius illud dono vitare potuimus.
cognoscamꝰ nos tamẽ homines
esse ⁊ habere potuisse. Si vero ppẽ
derimꝰ nos tale aliquid cõmisisse
⁊ iam p donũ dei caremus tangat
mẽtem cõis infirmitas ⁊ quales
ẽrga nos cum adhuc similes esse
mus. alios esse volumꝰ. tales quo
q3 erga fratrem esse studeamꝰ ea
demq3 illi qua nobis p alios sub
uentum nouimꝰ pietate ↄsulamꝰ.
Qd si adhuc nos in eo quo frater
arguitur errore psistere deprehen
derimꝰ. non ẽprehendamus neq3
obiurgemꝰ: sed congemiscamꝰ ⁊
illum nõ obtemperãdum nobis

sed ad pariter conādū inuitemꝰ
atq̃ ad remediū penitentie vnani
miter ꝯcurramꝰ. Et hoc summo
studio prouidēdum. vt quolibet
modo correctōnis rigor procedat.
intentio tamē ad salutem ⁊ emē
dationem eius qui corrigitur ten
dat. quatenꝰ ita erga fratrem di
strictio foris seuiat. ne intus cari
tatis feruor tabescat. Sic enim no
bis pro aliorū salute certantibus
fit. vt ipsi nostrorū ꝯsequamur
veniam peccatorū. Vnde prudētis
sime doctores sancti. inter modos
quibus peccata laxātur. hoc quo
q̃ posuerunt beato id auctorante
iacobo qui dicit. quoniam qui ꝯ
uerti fecerit peccatorem ab errorē
vie sue. saluabit animam eius a
morte ⁊ operit multitudinē pecca
torū. Tu

Dominica quinta
Scđm lucam

In illo tp̄e Cum tur
be irruerent ad ihesū. vt audirēt
verbū dei ⁊ ipse stabat secꝰ stag
num genezaret. Et vidit duas na
ues stātes secus stagnū. piscato
res autem descenderāt ⁊ lauabant
retia. Et reliqua. Omel̄ beati Am
brosii epi.

Bi dominꝰ multis impti
uit varia genera sanitatū
nec tempore nec loco sep
ta a studio sanandi turba cohibet
vesper inoluit sequebatur. stag
num occurrit vrgebāt. Et ideo as
cendit in petri nauim. Hec est illa
nauis. que adhuc scđm mathēū
fluctuabat. scđm lucam repletur
piscibus. vt ⁊ principia ecclesie
fluctuātis ⁊ posteriora exuberātis
agnoscas. Pisces enim sunt. qui
hāc enauigāt vitam. Ibi adhuc
discipulis christꝰ dormit. hic pre
cipit dormit enim trepidis pfe
ctis vigilat. Sed quēadmodū dor
miat christꝰ. audi dicētem in pro
pheta. Ego dormio ⁊ cor meum vi
gilat. Et sanctꝰ matheus recte nō
pretermittēdum putauit eterne
indicium potestatis. vbi imperat
ventis. Nō est enim humana do
ctrina sicut audisti iudeos dicere.
verbo imperat spiritibus sed celes
tis maiestatis insigne. q̄ turba
tum sedatur mare ⁊ diuine vocis
imperio obsequūtur elementa at
q̃ insensibilia sensum accipiunt
obsequēdi diuine misterium gra
tie reuelatur qđ fluctus mitescunt
seculi. verbo immundus spiritus
cōquiescit. Non alterum altero re
fellitur: sed vtrūq̃ celebratur. Ha
bes miraculū in elementis habes
documentū in misteriis. Ergo q̄
sanctus lucas eam sibi nauim in
qua petrꝰ piscaretur elegit. Non
turbatur istaque petrū habꝫ: tur
batur illa que iudā habet ⁊ simu
lata illic discipulorū merita naui
gabāt. tamē adhuc eā pfidia p
ditoris agitabat. In vtraq̃ petrꝰ
Sed qui suis meritis firmꝰ est tur
batur alienis. Caueamus igitur
perfidū. caueamus proditorem
ne p vnū plurimi fluctuemꝰ Ergo
nō turbatur hec nauis i qua pru
dentia nauigauit. abest perfidia.

fides spirat. Queadmodū eñi tur
bari po terat cui perat is in quo ec
clesie firmamētum est. Illic ego
turbacō vbi modica fides. hic secu
ritas vbi pfecta dilectio. Denicq3 a
si alijs imparur vt laxet retia sua
soli tamen petro dicitur. duc in al
tum. idest in profundū disputati
onū. Quid eñi tam altum q̄ alti
tudinē diuitiarū videre. scire dei fi
liū a professionē diuine generati
onis assumere. Quā licet mēs non
queat humana plene racōnis in
uestigacōne cōprehendere. fidei ta
mē plenitudo cōplectitur. Nam a
si nō licet mihi scire queadmodū
natus sit. nō licet tamen nescire q̄
natus sit Seriem generacōnis ig
noro. sȝ auctoritatē generacōnis
agnosco. Non interfuimus cum ex
patre filius dei nasceretur: sȝ interfu
imus. cum a patre dei filius diceretur
Si deo nō credimus. cui credemus.
Omnia eniȝ que credimus. vel visu
credimus vel auditu Visus sepe fal
litur. auditus in fide est An asserē
tis psona discutitur. Si viri boni
dicerent. nefas putaremus nō cre
dere. Deus asserit. probat filius. re
fugiens sol fatetur. tremēs terra
testatur In hoc altū disputacōnis
ecclesia a petro ducitur. vt videat
hinc resurgētem filiuȝ dei. inde spi
ritum sanctum profluētem. Que
sunt autem apostolorū. que laxa
re iubetur retia. nisi verborū com
plexiones. a quasi quidam orati
onis sinus. a disputacōnum reces
sus. q̄ eos quos ceperint nō amit
tant. Et bene apostolica instrumē
ta. piscādi retia sunt. que nō cap
tos perimūt: sed reseruant. a de p
fundo ad lumen extrahūt fluctu
antes. de infernis ad supna trās
ducunt. Est a aliud apostolicum
piscādi genus. quo genere soluȝ
petrū piscari dominus iubet dicens
Mitte hamū a eum pisceȝ qui pri
mus ascenderit tolle. Magnū qui
dem est a spiritale documētum. q̄
xp̄iani veri sublimioribus potesta
tibus docētur debere esse subiecti.
ne quis cōstitucōem regis eterni
putet esse soluēdam. Si enim cen
suȝ dei filius soluit. quis tu tantus
es. qui nō putes esse soluēduȝ. Et
ille censum soluit. qui nichil possi
debat. tu autē qui seculi sequeris
lucrū. cur seculi obsequiū non re
cognoscas. Cur te supra seculū q̄
dam animi arrogātia feras. cū se
culo sis miserā cupiditate subiectus.
Penditur igitur didragma. quod
erat precium nostre redempcōnis
a corporis. in lege promissum. in
euāgelio persolutum non ociose
in ore piscis inuētum. Ex ore eniȝ
tuo iustificaberis. Etenī precium
immortalitatis. est nobis nostra
confessio. quia sicut scriptū est. ore
confessio fit ad salutē. Et fortasse
primus hic piscis. primus est martir
in ore habens didragma. hoc est
preciū census. didragma nostrū
cristus est. Habebat ergo primus il
le martir stephanus scilicet in ore
thesauruȝ. cum christo in passio
ne loqueretur. Sed reuertamur
ad propositū locum a discamus
apostolicā humilitatē Preceptor

inquit p totam noctē laborantes nihil cepimꝰ: sed in verbo tuo laxabo retia. Et ego domine scio. quia nox mihi est. quādo non impas Nemo adhuc dedit nomē suum. adhuc noctē habeo. Nisi iaculū vocis p epiphaniā ⁊ adhuc nil cepi. nisi p diē expecto vt iubeas. in verbo tuo laxabo retia. O vacua psumptio. o hūilitas fructuosa. Qui nihil ante ceperāt. magnam in verbo dei cōcludūt piscium multitudinem. Nō hoc humane facūdie opus: sed superne vocatōnis est munus. Cedūt disputatōnes hominū. fide plebs sua credit. Rūputur retia. nec labit piscis. Vocantur ad adiumētum socij. qui erant in alia naui. Que ē illa alia nauis. nisi forte iudea. Ex quo iohānes ⁊ iacobus eligūtur. facta est iudea sāctificatio eius. Hij igitur de synagoga ad nauim petri. hoc est ad ecclesiam cōuenerūt. vt implerent ambas nauiculas. Omnes enim in nomine ihesu genu flectūt. siue iudeus siue grecus. et omnia ⁊ in omnibꝰ cristus. Sed mihi cui nulꝰ iste suspectus est. ne plenitudine sui naues pene mergātur. Oportet enim ⁊ hereses esse. vt probentur boni. Possumus tamen ⁊ aliam ecclesiam intelligere nauim alteriꝰ Ab vna enim plures ecclesie deriuātur. Ecce alia sollicitudo petri. cui sua iā preda suspecta est. Sed nouit perfectꝰ quēadmodū seruare possit recōditos qui scit quēadmoduz possit capere dispersos. quos in verbo capit. Verbo credidit. negat suam predam. negat suū munꝰ. Exi inquit a me domine. quia homo peccator sum Admirabatur enim dona diuina ⁊ quo plꝰ meruerat. hoc presumebat minus. Dic ⁊ tu exi a me domine quia peccator sum vt respōdeat tibi dominus. Noli timere indulgēti domino peccatum fateri. noli etiam timere que tua sunt domino deferre. quia que sua sunt nobis ille cōcessit. Nescit inuidere nescit eripere. nescit auferre. Vides φ bonus dominꝰ qui tantum tribuit hominibus vt viuificādi habeāt potestatē.

Dominica sexta.
Lectio sancti euāgelij.
Scdm Matheum

In illo tēpore Dixit

ihesus discipulis suis Amen dico vobis. quia nisi abūdauerit iusticia vestra plusφ scribarum vel phariseorū. non intrabitis in regnū celorum. Et reliqua. Omel beati Augustini epi.

Postea φ dominꝰ cohortatꝰ est audiētes vt se prepararent ad ōnia sustinēda p veritate atqꝫ iusticia ⁊ vt nō absconderēt bonū qd accepturi erāt. sed ea beniuolētia discerent. vt ceteros docerent nō ad laudem suā: sed ad gloriā dei bona opa sua referentes. incipit eos iā informarē ⁊ docere qd doceāt. tamφ si quererent dicētes Ecce volumꝰ ⁊ ōnia sustinere p tuo noīe ⁊ doctrinā tuaz nō abscōdere: ſ quid est hoc ipm

quōd vetas abscōdi ⁊ pro quo iu
bes omnia tolerari. Nūquid alia
dicturus es cōtra ea que in lege
scripta sunt. Non inquit. Nolite
enim putare quoniā veni soluere
legem aut prophetas Nō veni sol
uere: ſ adimplere In hac sentētia
duplex sensus est. Scđm vtrumq̄
tractandū est. Nam qui dicit. nō
veni soluere legē: sed implere aut
addēdo dicit q̄d mi̇̄n⁹ hȝ aut faciē
do q̄d habet. Illud ergo prius cō
sideremus q̄d primuȝ posuimus.
Naȝ qui addit q̄d minus habet.
nō vtiq̄ soluit quod inuenit. sed
magis pficiendo cōfirmat. Et ideo
sequitur ⁊ dicit. Amē dico vobis
donec transeat celum ⁊ terrā: iota
vnum. aut vnus apex nō preteri
bit a lege donec ōmia fiant. Dum
enim fiunt etiam illa que addun
tur ad perfectōem. multo magis
fiūt illa que premissa sunt ad in
choacōnem. Q̄d autem ait iota v
num. aut vnus apex nō transiet
a lege. nihil aliud potest intelligi
nisi vehemēs expressio perfectio
nis q̄ndo per litteras singulas de
mōstrata est inter quas litteras
iota min⁹ est ceteris quia vno du
ctu fit. apex autem est ipsius ali
qua in summo pticula. Quibus
verbis ostēdit in lege ad effectuȝ
etiam minima queq̄ pduci. Deī
de subiecit Qui enī soluerit vnum
de mādatis istis minimis ⁊ docue
rit sic homīes. minim⁹ vocabitur
in regno celorum. Mādata ergo
mi nima significātur per vnum io
ta ⁊ vnum apicem. Qui ergo sol

uerit ⁊ docuerit sic. idest scđm id
q̄d soluit. non scđm id q̄d inuenit
et legit. minim⁹ vocabitur in reg
no celoruȝ ⁊ fortasse nō erit in reg
no celorum. vbi nisi magni esse
non possunt. Qui autem fecerit ⁊
docuerit sic Qui autem fecerit. hoc
est. Qui autem non soluerit ⁊ do
cuerit sic. scđm id ē quod nō soluit
Quo vero mḡnus vocabitur in reg
no celoꝝ. sequitur ⁊ etiā sit in reg
no celorum quo magni admittā
tur. Ad hoc enim pertinet q̄d se
quitur. Dico enim vobis. quia ni
si abūdauerit iusticia vestra pl⁹
q̄ꝑ scribarum et phariseorū. non
intrabitis in regnū celoruȝ. idest
nisi nō solum illa minima legis
precepta impleueritis que incho
ant homines: sed etiam ista que
a me addūtur. qui non veni sol
uere legem: sed implere. nō intra
bitis in regnum celorum. Sed di
cis michi. Si de illis mādatis mi
nimis cum superius loqueretur.
dixit minimū vocari in regno celo
rum. quisquis vnū eorū soluerit.
⁊ scđm suam solucōem docuerit.
magnū autem vocari. quisquis ea
fecerit ⁊ sic docuerit. et ex eo iam
in regno celorum futurū esse quia
magnus est. quid opus est ad
di preceptis legis minimis. si in
regno celorū potest esse quia mḡ
nus est. quisquis ea fecerit ⁊ sic do
cuerit. Quapropter sic est acci
pienda illa sententia. Qui autem
fecerit et docuerit sic. magnus vo
cabitur in regno celorum. id est
non scđm illa minima: sed scđm

ea que dictur⁹ sum. Que sunt aūt
ista. Vt abūdet autē iusticia ve
stra sup scribarū ꝛ phariseorum.
quia nisi abūdauerit: nō intrabi
tis in regnū celorum. Ergo qui sol
uerit illa minima ꝛ sic docuerit. mi
nimus vocabitur. Qui autem fecerit
illa minima ꝛ sic docuerit. nō iam
magn⁹ habendus est ꝛ ydoneus
regno celorum: sed tamē nō tam
minimus. ꝙ ille qui soluit Vt au
tem sit magn⁹ atqꝫ illo regno ap
tus. facere debet ꝛ docere. sicut cri
stus nūc docet. idest vt abūdet iu
sticia eius super scribarū ꝛ phari
seoruꝫ. Justicia phariseorū est vt
nō occidāt. iusticia eorum qui in
traturi sunt in regnum dei. vt non
irascantur sine causa. Minimū est
ergo nō occidere. ꝛ qui illud solue
rit. minim⁹ vocabitur in regno ce
lorum. Qui autē illud impleuerit
vt nō occidat. non cōtinuo mag
nus erit ꝛ ydoneus in regno celo
rum: sed tamē ascendit aliquem
gradum. perficietur autem si nec
irascatur sine causa. Qđ si perfece
rit. multo remotior erit ab homici
dio. Quapropter qui docet vt nō
irascamur. nō soluit legem ne oc
cidam⁹: sed implet pocius. vt et
foris dum nō occidimus. ꝛ in cor
de dum nō irascamur. innocētiam
custodiam⁹. Audistis ergo inquit
quia dictum est antiquis. nō oc
cides. qui autem occiderit. re⁹ erit
in iudicio. Ego autem dico vobis.
quia omnis qui irascitur fratri
suo sine causa. reus erit iudicio.
Qui autē dixerit fratri suo racha

reus erit cōcilio. Qui autem dixe
rit fatue. reus erit iehenne ignis
Quid interest. inter reū iudicio. ꝛ
reum cōcilio. ꝛ reum iehēne ignis.
Nam hoc postremuꝫ qđ grauissi
mum sonat. āmonet grad⁹ quos
dam factos a leuiorib⁹ ad graui
ora. donec ad iehennā ignis veni
retur. Et ideo si leui⁹ est esse reum
iudicio. quā esse reum cōcilio. ita
leuius esse reum concilio. quā esse
reum iehēne ignis. et leuius esse
intelligat irasci sine causa fratri.
ꝙ dicere racha. ꝛ rursum leui⁹ es
se dicere racha. ꝙ dicere fatue. Nō
enim reatus ipse haberet grad⁹.
nisi gradatim etiaꝫ peccata cōme
morarentur. Vnum autē hic ver
bum obscurū positū est. quia nec
grecum est nec latinū racha. cete
ra vero in sermone nostro vsitata
sunt. Nōnulli autem de greco tra
here voluerūt interpretacōem hu
ius vocis. putantes pānosum di
cere racha. quoniā grece pānus
rachos dicit. A quib⁹ tamen cum
querit quid dicatur. grece pāno
sus. nō respondent racha. Deinde possꝫ
latin⁹ interpres vbi posuit racha
pānosum ponere. nec vti verbo qđ
in latina lingua nullū sit. ꝛ in gre
ca inusitatū. probabili⁹ ergo est
qđ audiui a quodā hebreo cū id
interrogassem. Dixit enī esse vocē
non significantē aliquid: sꝫ indig
nātis animi motum exprimentē
Has interiectōes gramatici vocāt
oracōis particulas. significātes cō
moti animi affectū. velut cū dicit
a dolente heu vel ab irascēte hem

Que voces quarūcūqꝫ linguarū
sunt proprie. nec in aliam linguā
facile transferūtur. Que causa vti
qꝫ coegit tam grecū interp̄tem ꝙ̄
latinū vocem ipsam ponere cum
quo modo eam interp̄taretur nō
inueniēt. Gradus itaqꝫ sunt in is
tis peccatis. vt primo quisqꝫ iras
catur et eum motum retineat corde
cōceptum. Jam si extorserit vocem
indignātis: sed cōmotio non sig
nificantē aliquid sed illum animi
motum. ipsa erupcōne testātem
qua feriat̄ ille cui irascimur plus
est vtiqꝫ ꝙ̄ si surgens ira silencio
p̄meretur. Si vero non solum vox
indignātis auditur. sed etiaz ver
bum qd iam certam vituperatio
nem in quē profertur designet et
notet. quis dubitet amplius hoc
esse. ꝙ̄ si solus indignacōnis so
nus ederetur. Jtaqꝫ in primo vnū
est. idest ira sola in secūdo duo et
ira et vox que irā significat. in t'cio
et in voce ipsa certa vituperacōnis
expressio. Vide nūc etiam tres re
atus iudicij cōcilij et iehēne ignis
Naz in iudicio adhuc defensioni
datur locus. in concilio autem ꝙ̄
ꝙ̄ et iudicium esse soleat. tamen
quia interesse aliquid hoc loco fa
teri cogit ipsa distinctio videtur
ad cōcilium p̄tinere sentētie pro
latio. quādo nō iam cum ipso reo
agitur vtrum damnādus sit: sed
inter se conferunt. quo supplicio
damnari oporteat quem cōstat
esse damnādum. iehenna vero ig
nis nec damnacōnem habet du
biam sicuti iudiciū nec damnati

penam sicut cōcilium. Jn iehēna
quippe certa est et damnatio et pe
na damnati. Videtur ergo aliqui
gradus in peccatis et in reatu: sed
quib9 modis inuisibiliter exhibe
antur meritis animaruz quis po
test dicere. Audiēduz est itaqꝫ ꝙ̄
tum iter sit. inter iusticiā pharise
orum et istam iusticiā maiorē que
in regnū celoruz introducit. quia
cum sit grauius occidere. ꝙ̄ verbo
irrogare cōuiciuz ibi occisio facit
reum iudicio. hic autē ira facit re
um iudicio. qd trium illorum pec
catoꝝ leuissimū est. quia illi que
stionē homicidij inter homīes agi
tabāt. hic autez omnia diuino iu
dicio cōmittuntur. vbi finis dam
natorū est in iehenna ignis. Quis
quis autem dixerit. ꝙ grauiore
supplicio in maiore iusticia puni
tur homicidiū. si iehēna ignis pu
nitur cōuiciuz. cogit intelligi esse
differētias iehennarū. Sane in tri
bus istis sentēcijs subaudicio ver
borum intuēda est. Habet enī pri
ma sentētia omnia verba necessa
ria. vt nihil subaudiatur. Qui ira
scitur inquit fratri suo sine causa
re9 erit iudicio. Jn secūda vero ait
qui autē dixerit fratri suo racha:
subaudit̄ sine causa et ita iūgitur
reus erit cōcilio. Jam in tercia ve
ro ait qui autē dixerit fatue. duo
sbaudiūtur et fratri suo et sine cau
sa. Hoc est vn̄ defenditur ꝙ apo
stolus galathas vocat stultos.
quos etiā fratres nominat. Non
eniz id facit sine causa. Ideo autē
hic frater subaudiēdus est. quia

de inimico postea dicit. quomodo etiã tractãdo⁹ sit maiore iusticia deinde hic sequit. Si ergo obtuleris mun⁹ tuũ in altare ⁊ illic recordatus fueis. q2 frater tuus hȝ aliquid aduersũ te. relinque ibi munus tuũ ante altare. ⁊ vade prius recõciliari fratri tuo. et tunc veniens offeres munus tuũ. Hinc vtiq3 apparet de fratre dictũ esse superius: qm̃ sentencia que sequit. ea cõiunctione connectit. vt superiori attestet. Nõ enĩ ait. Si aũt obtuleris munus tuum ad altare. sed ait. Si ergo obtuleris mun⁹ tuuȝ in altare. Nam si irasci nõ est fas fratri sine causa. aut dicere racha aut dicere fatue: multo minus est fas animo tenere aliquid. vt in odium indignatio conuertat. Quo ptinet etiaȝ quod alio loco dicit Non occidat sol sup iracundiam vestram. Jubemur ergo illaturi munus in altare. si recordati fuerim⁹ habere nos aliquid aduersuȝ fratrem: munus ante altare relinquere et pgere ac reconciliari fratri. deinde venire ⁊ munus offerre. Q8 si accipiat ad litterã. fortassis aliquis credat ita fieri oportere si presens sit frater. Non enĩ diuci⁹ differri potest. cuȝ mun⁹ tuũ relinquere ante altare iubearis. Si ergo de absẽte ⁊ q8 fieri potest. etiã transmare cõstituto aliquid tale veniat in menteȝ. absurdum ẽ credere. ante altaẽ munus relinquenduȝ. q̃ p⁹ tot terras ⁊ maria pag̃ta offeras deo. Et idcirco prorsus intro ad spũalia refugẽ cogimur vt hoc quod dictuȝ est sine absurditate possit intelligi. Altare itaq3 spũaliter ĩ interiore dei templo ipsam fidem accipere possum⁹. cui⁹ signuȝ est altare visibile. Quodlibet eniȝ munus offerim⁹ deo. siue prophetiã siue doctrinã. siue orationeȝ siue ymnũ. siue psalmum et si quid tale aliud spiritualium donorũ animo ocurrerit. acceptũ esse deo non potest. nisi fidei sinceritate fulciat. ⁊ ei fixe atq3 immobili tanq̃ altari imponat: vt possit integrũ atq3 illibatum esse q8 offertur Nam multi heretici non habentes altare .i. veram fidẽ blasphemias p fidei laude dixerũt. terrenis viȝ opinionib⁹ aggrauati. votum suum tanq̃ in terrã pcicientes. Sed debet esse sana etiaȝ offerentis intentio. ⁊ ppterea cũ tale aliquid oblaturi sum⁹ in corde nostro .i. in interiori dei templo. templuȝ enĩ dei sanctũ est inq̃t. quod estis vos. ⁊ in interiori hoĩe habitare xpristuȝ p fidem in cordibus nostris. si in mentẽ venerit quod aliquid habeat aduersus nos noster frater .i. si nos eũ in aliquo lesimus. tunc enĩ ipse habet aduersum nos. Nam nos habemus aduersus illũ si ille nos lesit. vbi nos non opus est pgere ad reconciliationeȝ. Non enĩ postulabis ab eo qui tibi fecit iniuriã. sed tantuȝ dimittis. sicut tibi a dño dimitti cupis quod ipse cõmiseris. Pergendum est ergo ad reconciliationem cũ in mentem venerit. q̃ nos forte fratreȝ in aliquo lesim⁹ Pergẽdũ

aũt non pedibꝰ corporis ſʒ motibꝰ
animi. vt te humili affectu ꝓſter
nas fratri. ad quẽ cara cogitacõe
cucurreris in ↄſpectu eiꝰ cui munꝰ
oblaturus es. Ita enĩ etiaʒ ſi pre
ſenſ ſit poteris eũ nõ ſimulato ani
mo lenire. atqꝫ in graciã reuocaẽ
veniã poſtulando: ſi hoc prius co
ram deo feceris. ꝑgens ad euʒ nõ
pigro motu corporis. ſʒ celerrimo
dilectionis affectu: atqꝫ inde veni
ens ↄ intencõeʒ reuocãs ad id qđ
agere ceperas offeres munꝰ tuuʒ
Quis aũt hoc facit vt fratri ſuo ł
nõ iraſcatur ſine cauſa. vel racha
non dicat ſine cauſa. vel eũ fatuũ
nõ appellet ſiue cauſa. quod totũ
ſupbiſſime admittit̃ vel ſi forte in
horuʒ aliquo lapſus fuerit. quod
vnum ẽ remediũ ſupplici aĩo veni
am deprecet̃. niſi quiſquis inanis
iactancie ſpũ inflatur. Beati ẽgo
paupes ſpũ: qm̃ ipſorum eſt reg
num celorũ. Tu autẽ .xix.

Dominica .vij
Scđm marcu.

In illo tempe Cum
multa turba eſſet cũ iheſu nec ha
berent quod mãducarent. ↄuoca
tis diſcipulis ait illis Miſereor ſu
per turbam: q ecce iam triduo ſu
ſtinent me nec hñt quod mandu
cent. Et reliq. Omel. btĩ auguſti.

Altitudinẽ diuinitatis ſue et
miſericordiaʒ hũanitatis
multis et varijs modis in
ſcripturiſ ſanctis dñs noſter ihs
xpũs oſtẽdit. queadmodũ ſoleti
miſterijs et ſacramẽtis: vt et petẽ
tes accipiant. et querentes inueni
ant: et pulſantibꝰ aperiat̃ Oĩa enĩ
que in hoc mundo ſub fragilitate
noſtra exhibuit miracula. nobis
proficiũt. Non vtiqꝫ ſine cauſa fa
ciebat ea dñs vel quaſi fruſtra et
inaniter. Verbũ dei eſt xpũs qui
nõ ſolũ ſonis: ſed et factis loquit̃
hoibus. Hoc enĩ etiã quod hodie
de ſancto euangelio lectũ eſt q̃rit
intellectorẽ. et cũ fuerit intellectuʒ
ſpũale facit gaudiũ. Et in hac lec
tione ſimul ↄſiderãda ẽ. in vno eo
demqꝫ redẽptore noſtro diſiuncta
opatio diuinitatis et hũanitatis. at
qꝫ õmmodis deteſtandꝰ error euti
cetis. q̃ vnã tantũ in xpõ dogmati
zare preſumit opacõem. In alter
utra enĩ parte. vel qui ſolũ hoieʒ
fuiſſe dixerit. gloriã negabit ↄdi
toris. vel qui ſolum deũ. negabit
miſericordiã redemptoriſ Nempe
q ſup turbam miſeret̃ dñs. ne vł
media vel longioris vie deficiat la
bore. nouerimꝰ affectum eſſe atqꝫ
ↄpaſſionẽ hũane fragilitatis. q
aũt de ſeptem panibꝰ et pauciſ pi
ſcibus ſaciauit quatuor milia ho
minu. credimus diuine opus eſſe
virtutis Attendat ẽgo ſanctitas
veſtra. quia hoc nobis ꝓpoſituʒ ẽ
quod cũ veſtra caritate tractemꝰ.
quid ſibi velit huius rei tantũ mi
ſteriũ. q eo modo ſe deũ diſcipulꝭ
demõſtraſſe ſancta teſtat̃ ſcriptu
ra quomõ euangeliũ narrat. Ait
enĩ euangeliſta in hodierna lecti
one. Cũ multa turba eſſet cuʒ ihe
ſu. nec haberent qđ mãducarent

conuocatis discipulis ait illis Mi
sereor turbe huic. Sed requiram⁹
quod ait superius. in illis dieb⁹
cū turba multa esset Sup̄ius em̄
accesserūt iudei ad saluatorē accu
santes discipulos ei⁹ eo ꝙ non lo
tis manib⁹ manducarent. Quos
dn̄s redarguit: qꝛ ea que de corde
mala procedūt ea poti⁹ hominem
coīq̄narent. Et relictis illis venit
in finib⁹ gentium vbi mulier cha
nanea que ē mater gentiliū ꝓ fili
a sua. i. ecclesia dn̄m deprecatͬ Que
tam diu postulauit donec accipe
ret quod petebat. Post hec iterū
curauit mutū ⁊ surdū Ergo i hijs
dieb⁹ cū multitudo populi ꝯcurris
set. nec haberet quod mād̄ucarēt
Turbas em̄ hic oēs gentis signi
ficare creaturas intelligim⁹ pro q̄
bus ipse dn̄s misericordia moue
tur. ꝙ nō haberent quod mandu
carent Hic sp̄ualiter debem⁹ intel
ligere ꝙ ideo nō habebāt qđ mā
ducarent: qꝛ gentes legem nō ha
bebant. i. quinqꝫ libros moysi nō
prophetas. nō predicacōem sācti
iohannis. qꝛ gentes nō ꝑ legē. ſꝫ
ꝑ fidem venerūt ad saluatorē. Ideo
triduo ꝑseuerāt hoc ē in natiuita
te. in passione. in resurrectiōe dm̄
siue in patre in filio ⁊ sp̄usancto.
Perseuerare em̄ ꝑmanere ē in cō
fessione: sicut ipse dn̄s ait Qui āt
ꝑseuerauerit vsqꝫ in finē. hic sal
uus erit. Dicit ergo dn̄s. Nō hn̄t
quod manducēt: qꝛ legem nō ha
bent Et dimictere eos ieiunos no
lo. ne deficiant in via. vt q̄ ꝑ fidē
xpristi crediderūt. ꝑ fidem xpristi

pascerentͬ. Quidam aūt ex hijs de
longe venerunt. Longe em̄ erant
gentes a deo errando ꝑ ydola. et
modo omnis q̄ peccat. longe est a
deo Dicunt discipuli ei⁹ Vn̄ istos
quis poterit saturare panibus in
solitudine. Adhuc apostolos te
nebat incredulitas donec misteri
a reuelarentͬ. nec recordabantur
quod fecerat de quinqꝫ panib⁹ et
duobus piscib⁹. Et interrogauit
eos ihus quot panes haberent.
Qui dixerūt. Septem. Et precepit
turbe vt discūberent sup terram.
Et accipiens panes gracias egit
⁊ dedit discipulis vt apponerent
Et pisces similiter benedixit et po
suit ante illos. Et manducauerūt
⁊ saturati sunt. ⁊ sustulerūt sptē
sportas plenas Erant aūt q̄ man
ducauerunt quasi q̄tuor milia ex
tra mulieres ⁊ infantes. Et virtu
tes quidem dm̄ manifestissime cre
dimus esse factas in presenti: sed
quid latet in misterio ipsius gra
cia donante requiram⁹. In superi
ori em̄ lectione. de quinqꝫ panib⁹
et duobus piscib⁹. quinqꝫ milia
hominū saciauit: hic septem pa
nibus saturauit quatuor milia ho
minum. Ibi discipuli suggerunt
domino dicentes. Locus desert⁹
est. ⁊ hora pterijt dimitte turbas
vt euntes in castella emant sibi
escas Hic penitus tacent discipu
li. sed ipse dn̄s pro eis sollicitus
est Videamus quare tacent Quia
necdū missi fuerant predicare gē
tibus. sed potius ad oues ꝑditas
domus israhel. Prior ergo illa

parabola ptinet ad iudeos: ista ve
ro ad gētes. Ibi quinq panes fu
erunt. hoc ē quinq libri moysi. Hic
vero septem panes. qui sunt septi
formis spiritus dona: sicut ait sā
ctus ysayas pphta. Spiritus sa
pientie et intellectus. spiritus cō
silij et fortitudinis. spiritus sciētie
et pietatis: et replebit eū spiritus
timoris dñi. Ibi duodecim cophi
ni pleni. qui sūt duodecim aposto
li pleni spūsancto Hic sepē ecce
sie. siue septem candelabra aurea
Ibi duo pisces qui sūt duo testa
menta. siue vnus liber omniū p
phetarū. vel sancti iohānis predi
catio. Hic indefinitus numerus po
nitur que sūt dona graciarū. sicut
ait apostolus. Alij p spiritum da
tur sermo sapiētie. alij sermo sci
entie. alij pphecia. alij genera lin
guarū. alij interpretacō sermonū
omnia vero hec operatur vnus atq
idem spiritus Ibi sup fenum recū
bunt: et hic sup terram Vtrimq
vna cōuersatio. vna gracia. vna
virtus. vna deitas. Ibi sup fenū
discunbunt. hoc ē mortificata ope
ra carnis: qr omnis caro fenū ait
propheta. hic sup terram discum
bunt. i. opera terrena conculcant
Ibi quinq milia refecti: qui nume
rus ptinet ad iudeos: nā post ascē
sionem dñi. loquēte sancto petro.
quinq milia sūt baptisati: hic āt
quatuor milia. hoc ē de tota terra
omnes gentes a quatuor cardini
bus celi. de septiformis sancti spi
ritus gracia esse repletas in vitā
eternam. Et ideo dilectissimi nos

qui nō p legem sed p fidem credi
mus in dño nostro ihesu xpristo.
qui nō ex operib9. sed ipsius gra
cia sum9 redempti: qui non ex qn
q panib9. i. ex quinq libris moy
si. sed ex septiformi gracia spiritus
sancti sumus repleti. sicut beatus
ysayas pphetauerat dicens. Spi
ritus sapientie et intellect9. spiri
tus ɔsilij et fortitudinis. spirit9 sci
entie et pietatis: et replebit illū spi
rit9 timoris dñi. In hac ergo sep
tiformi spiritussancti grā manea
m9 in qua vocati sumus repleti do
no spiritussancti. p dominū nrm
ihesū xpristū. qui viuit et regnat
in vnitate eiusdem spiritussancti
p oia secula seculorum. Amen

Dominica octaua
Scdm matheum

In illo tēpore Dixit ihesus discipulis suis. Attendite
a falsis pphetis qui veniūt ad vos
in vestimētis ouiū. intrinsecus āt
sunt lupi rapaces. Et reliq. Omeli
a beati augustini episcopi.

E inuestiganda ac possi
denda sapientia dñs iam
incipit loqui. quod ē lig
num vite. cuius vtiq inuestigāde
ac possidende. i. contemplande. ta
lis oculus p omnia supiora pdu
ctus est. quo videri iam possit ar
ta via. et angusta porta. Quod er
go deinceps dicit. intrate p angu
stam portam: qr lata porta et spaci
osa via est que ducit ad pdicōe;

et multi sunt qui intrant p eaz. q̄
angusta est porta ꝛ arta via que
ducit ad vitam et pauci sunt qui
inueniunt eam Non ideo dicit. q
iugum domini asperum ē. et sarci
na grauis. sed q labores finire pau
ci volunt. minus credentes clamā
ti. Venite ad me om̄s qui labora
tis ꝛ onerati estis et ego reficiam
vos. tollite iugum meū sup vos ꝛ
discite a me q mitis sum ꝛ humi
lis corde. iugum em̄ meum suaue
est ꝛ sarcina mea leuis est. Hinc
aūt iste sermo sumpsit exordiuz.
de humilib9 ꝛ mitib9 corde. quod
iugū suaue ꝛ leuem sarcinam mł
ti respuunt pauci subeunt eoq3 fit
arta via que ducit ad vitam ꝛ an
gusta porta qua intratur in eam.
Hic ēgo illi qui promittunt sapi
entiā cogniciōemq3 veritatis quā
non habēt precipue cauendi sūt
sicut sunt hētici. qui plerumq3 se
paucitate ꝯmendant Et ideo cum
dixisset paucos esse qui inueniūt
angustam portam ꝛ artam viam
ne se illi supponāt. nomine pauci
tatis stati subiecit Cauete a pseu
doꝓphetis qui veniūt ad vos in ve
stimentis ouiū. intrinsecus autē
sunt lupi rapaces. Sed isti nō fal
lunt oculum simplicē. qui arborez
dinoscere ex fructibus nouit. Ait
em̄ A fructibus eorū cognoscetis
eos. Deinde similitudines adiun
git. Nunquid colligunt de spinis
vuas. aut de tribulis ficus Sic oīs
arbor bona bonos fruct9 facit: ma
la aūt arbor malos fructus facit.
Nō potest arbor bona fructus ma
los facere: neq3 arbor mala fruct9
bonos facere. Omnis arbor q̄ non
facit fructum bonū excidetur et in
ignem mittetur. Igitur a fructib9
eoruz cognoscetis eos. Quo loco
illorum maximus error cauend9
est. qui de hijs ipsis duab9 arbori
bus duas naturas opinantᵣ esse
quaruz vna sit dei. altera vero nec
dei nec ex deo. de quo errore in ali
is libris disputatum ē vberius: ꝛ
si adhuc parum est disputabitur
Nunc aūt nō eos adiuuare istas
duas arbores docenduz ē. Primo
q de hominib9 eum dicere tam cla
rum ē. vt quisquis precedentes ꝛ
consequētes legerit mireṫ eorū ce
citatem. Deinde attendūt quod di
ctum ē Non potest arbor bona ma
los fruct9 facere. neq3 arbor mala
fruct9 bonos facere. ꝛ ideo putant
neq3 animā malam fieri posse. vt
in melius ꝯmuteṫ neq3 bonā in de
terius quasi dictū sit. nō potest ar
bor bōa mala fieri. neq3 arbor ma
la bona fieri. sed dictum ē Nō po
test arbor bona fruct9 malos facē
neq3 arbor mala fruct9 bonos fa
cere Arbor ē ipsa aīa v ipse homo
fructus vero opa hoīs Non ergo
potest malus homo bona operari
neq3 bonus mala. Malus ergo si
vult bona operari. bon9 prius fiat
Sic alio loco euidentius ipse dn̄s
ait. Facite ergo arborem bonaz
ꝛ fructus eius bonos Q3 si duas
naturas istorum hijs duabus ar
borib9 figuraret. non diceret faci
te. Quis em̄ hominū potest facere
naturā. Deinde etiā ibi cū ipsarū

duarum arborũ mẽtionẽ fecisset subiecit. Ipocrite quõ potestis bona loqui cũ sitis mali. Quõdiu ergo quisq3 malus est nõ potest facere fructus bonos. Si enĩ fruct9 bonos fecerit iam malus nõ erit. Sic verissime dici potuit Non põt esse nix calida. Cum enĩ calida esse ceperit: non iam eã niuem sed aquã vocamus Potest ergo fieri vt que nix fuit non sit: nõ potest aũt fieri vt nix calida sit. Sic põt fieri. vt qui malus fuit nõ sit malus: non tñ potest fieri vt malus bene faciat Quia etiã si aliqñ vtile est nõ hoc ipse facit sed fit de illo diuina pcurante prouidẽtia: sicut de phariseis dictum ẽ. Que dicũt facite: que aũt faciunt facere nolite. Hoc ipsũ q bona dicebant et ea q̃ dicebant vtiliter audiebãtur et fallebant non erat illorum In cathedra enĩ inq̃t moysi sedẽt Per diuinã ergo puidentiã legẽ dei predicantes possunt esse audientibus vtiles cũ sibi non essent De talibus alio loco p pphetã dictum ẽ Seminastis triticũ. et spinas metetis: quia bona pcipiunt et mala faciunt. Non ergo q̃ eos audiebant et faciebãt que ab eis dicebant de spinis legebãt vuas sed per spinas de vite legebant vuas. tanq̃ si manum aliquis p sepem mittat: aut certe de vite que sepi fuerit inuoluta vuam legat: nõ spinarũ est fructus ille sed vitis. Rectissime sane querit quos fruct9 nos attendere voluerit. q̃b9 cognoscere arborem possim9. Multi enĩ quedam in fructibus deputant que ad vestitum ouium ptinent. et hoc modo a lupis decipiũtur. sicut sunt vel ieiunia vel orationes vel elemosine. que omnia nisi fieri etiam ab ypocritis possint. non superi9 diceret. Cauete iusticiam vestrã facere coram hominibus. vt videamini ab eis. Qua sententia pposita. ipsa tria exequit. elemosinam. oracõnem. ieiunium Multi enĩ multa pauperib9. non misericordia sed ambitione largiuntur: et multi orant vel potius videntur orare. non intuentes deũ sed hominibus placere conantes Et multi ieiunant et mirabilẽ abstinentiã pretendunt eis. quib9 ista difficilia videntur et honore digna existimant. et huiuscemodi dolis eos capiunt. dum aliud ostentant ad decipiendũ. aliud exerunt ad depredandũ. vel interficiendo eos qui sub isto vestitu ouino lupos videre nõ possunt. Hij ergo non sunt fructus de quibus cognosci arborẽ monet. Ista enĩ cũ bono animo in veritate fiunt ppria sunt ouibus vestes: cum aũt malo in errore nõ aliud q̃ lupos contegunt. Sed non ideo debent oues odisse vestimentũ suũ. q plerumq3 illo se occultant lupi. Qui sunt ergo fructus quibus inuentis cognoscamus arborem malã dicit ergo aplus Manifesta aũt sunt opera carnis. que sunt fornicatio. immundicia. luxuria. ydolorum seruitus. veneficia. inimicitie contentiones. emulationes. ire.

rixe. dissensiones. hereses. secte. i
uidie. homicidia. ebrietates. cō
messationes. et hijs similia. que
predico vobis sicut predixi: qm̄ q̄
talia agūt. regnū dei nō ɔsequent
neqꝫ gaudiū virtutis sicut volun
tas. Et hec potius ad sanctos pti
nent ad peccatores vero gestꝰ ma
gnus ⁊ cupiditas deputanda sūt
Et qui sunt fructus p quos cogno
scamꝰ arborez bonam. Idem autē
ɔsequenter dicit. Fructus aūt spi
ritus est caritas. gaudiū. pax. lō
ganimitas. bonitas. benignitas
fides. mansuetudo. modestia. con
tinentia. Sane sciendū est. ꝫ gau
dium ꝓprie positū. Mali enī hoīes
non gaudere. ꝫ gestire ꝓprie dicū
tur sicut supius diximꝰ voluntatē
proprie positam quā non habent
mali. vbi dictū est. Oīa quecunqꝫ
vultis vt faciāt vobis hoīes. ⁊ vos
facite illis. Et ista ꝓprietate verbi
quo gaudiuz non dicit nisi in bo
nis. etiā p ꝓphetam loquit dicens
Non ē gaudere impijs dicit dn̄s.
Itaqꝫ posita est fides. non quecū
qꝫ vtiqꝫ. sed vera fides ⁊ cetera que
hic posita sunt. Habent quasdam
ymagines suas mali hoīes ⁊ de
ceptores vt omnino fallāt. nisi qs
qꝫ iam mundū oculum ⁊ simplicē
habuerit quo ista cognoscat Op
timo itaqꝫ ordine primo actuz est
de oculo mūdando. et deinde dicta
sunt que caverent. Sed qm̄ q̄uis
quisqꝫ oculo mundo sit. ⁊ sincero ⁊
simplici corde viuat. nō potest tn̄
cor alterius intueri. quecunqꝫ in fac
tis vel in dictis apparē nō potuerin

temptationibꝰ aperiunt. Tempta
tio aūt duplex est. aut in spe adi
piscendi aliquod ɔmodum tpale
aut in terrore amittendi. Et maxi
me cauendum ē ne tendentes ad
sapiētiā que in solo xpristo inue
niri potest. in quo sūt oēs thesau
ri sapientie ⁊ scientie absconditi
Cauendū ēgo est ne ipso xpristi
nomine ab hereticis vel quibusli
bet male intelligētibꝰ et seculi hu
ius amatoribꝰ decipiamur Nam
ideo sequit ⁊ monet Non oīs qui
dicit mihi dn̄e dn̄e. intrabit in re
gnum celoruz. sed q̄ facit volunta
tem patris mei q̄ in celis est. intra
bit in regnuz celorū ne putemus
ad illos fructus iaz ptinere. si q̄s
dn̄o nostro dicat dn̄e dn̄e. ⁊ ex eo
nobis arbor bona videatur. sed illi
sunt fructus facere voluntatez pa
tris qui in celis est. cuius faciēde
seipsū exempluz prebere dignatꝰ
est. Sz merito potest mouere quō
huic sententie ɔueniat illud apl'i
vbi ait Nemo in spiritu dei loq̄ns
dicit anathema ihesū. ⁊ nemo p̄t
dicere dn̄s ihesus nisi i spū sancto
quia neqꝫ aliquos habentes spiri
tum scūm possumꝰ dicere nō intra
turos in regnuz celorū si pseuera
uerint vsqꝫ in finem: neqꝫ illos q̄
dicunt dn̄e dn̄e ⁊ tamen nō intrāt
in regnuz celorū possumus dicere
habere spiritum sanctuz. Quomo
do ergo nemo dicit dn̄s ihesus ni
si in spiritu sācto. nisi qr ꝓprie apo
stolus posuit verbuz quod est di
cit. vt significet voluntatem atqꝫ
intellectuz dicentis. Dominꝰ vero

generaliter posuit verbum qd ait Non ois qui dicit mihi dñe dñe itrabit in regnũ celorũ. Videtur eni; dicere etiã ille. qui nec vult nec intelligit quod dicit. Sz ille ꝓprie dicit q̃ voluntatẽ ac mentem suaz sono vocis enũciat: sicut paulo ante quod dictuz ẽ. gaudiũ in fructibus spirit⁹ ꝓprie dictum ẽ. non eo modo quo alibi dicit apl'us Nõ gaudet super iniq̃tatẽ quasi quisq̃ possit sup iniquitate gaudere: qꝛ illa elatio est animi tumide gestiẽtis nõ gaudiũ. nam hoc soli boni habent. Ergo dicere videnť etiã illi q̃ non hoc qd sonãt. a intellectu cernunt. a voluntate agũt: sed tantũ voce sonant. ſm quẽ moduz dñs ait Non ois qui dicit mihi dñe domine intrabit in regnũ celoruz. ſꝫ qui facit voluntatẽ; patris mei q̃ in celis est ipse intrabit in regnũ celorũ Vere aũt ac ꝓprie illi dicũt a quorũ voluntate atq̃ mente nõ abhorret platio sermonis sui ſm quã significacõem dixit apl's Nemo potest dicere dñs ihs nisi i spiritusancto Tu aũt

dominica. ix.
Scdm lucam.

n illo tẽpore Dixit

ihesus discipulis suis parabolã hãc Homo quidaz erat diues qui habebat villicũ. a hic diffamat⁹ est apud illũ quasi dissipasset bona ipsius Et reliqua Omelia de eadẽ lectione.

Vis est hõ diues nisi xp̃s diues in celo. diues in terra: diues vbiq̃. diues plenus gracie a veritatis. Et nos oẽs de plenitudine ei⁹ accepim⁹ diues apud quẽ absconditi sũt oẽs thesauri sapiẽtie a sciẽ. diues in oib⁹ et in oẽs qui inuocant illũ. Villicus aũt est vnusquisq̃ xp̃ianus qui in baptismate villicacõez sui accepit a proximi. Christian⁹ enim vnusquisq̃. non tantũ sui causa viuit sed a proximi: et nõ tantum redditurus ẽ racõez p aĩa sua. ſꝫ a pro eius cũ quo viuit in hac vita exercens se corpe a animo a adiuuans proximũ documẽtis a exemplo: nec tantum querens que sua sũt sed a que aliorũ Hec est xp̃ianorum cura nobilis a sancta villicatio. hinc ẽ iudiciu; xp̃isti tremendũ a futuã exactio Et hic diffamatus ẽ apud illum quasi dissipasset bona ipsius. Cotidie diffamamur apud deum. qꝛ angeli nostri semp vidẽt faciez patris a nũciãt ei omnia opera nostra. Quid ergo faciem⁹. Vbi abscõdemur Illi nos diffamant qui nostra interiora vidẽt. Illi nos infamant q̃ omni hora nos intuenť a deũ. Intuentur oia nostra a deũ: qꝛ nostrũ intuendo nunciãt deo Non est obstaculum. nõ sunt tenebre quib⁹ impediant videre omnia nostra: quia diuinũ lumen quo illuminãtur penetrat omnia Quia lux in tenebris lucet: et nox sicut dies illuminabitur. Et hic diffamatus est apud illum quasi dissipasset bo

na illius Quis omnia sibi tradita
bona bene dispēsat in omnibus?
Quis non aliquando dormitat?
Quandoqꝫ bonꝰ dormitat homerꝰ.
Et in multis offendimus omnes
Et si dixerimus quia peccatū non
habemus. nos ipsos seducimꝰ. et
veritas in nobis non est. Et voca
uit illum ⁊ ait illi Quid hoc audio
de te? Quotidie nos vocat dominꝰ
Venite filij audite me. Venite ad
me omnes q̄ laboratis et onerati
estis. Et o viri ad vos clamito. et
vox mea ad filios hominuꝫ. Quo
tidie loquitur nobis. loquitur ꝑ
prophetas. loquitur ꝑ apostolos
loquitur ꝑ seipsum in euangelio.
loquitur ꝑ doctores. loquitur in
consciētia. Quid hoc audio de te?
Increpat male cogitantes. incre
pat male loquētes. increpat pra
ue agentes: increpat male viuen
tes. Quid hoc audio de te? Redde
rationē villicationis tue. Quia de
omni verbo ocioso quod locuti fu
erint hoies. reddent rationem in
die iudicij. Redde rationeꝫ villica
tionis tue. Quid agas apd te. q̄d
apud proximum. quid cogites in
corde. quale proferas verbuꝫ. q̄d
auditu delectet. et cui infigas ocu
lum. redde rationoneꝫ villicatōis
tue. Bōa mea dissipas. bonis me
is male vteris: bona mea das ex
traneis Voco ⁊ nō respondes: por
rigo manū ⁊ non respicis. Redde
ratōem villicatōis tue: iam enī nō
poteris villicare. Ad fineꝫ ꝑuenī
sti. tempꝰ est iudicij et ratōis red
dende. Iam nō poteris villicare. Ci
to hinc abiturꝰ. cito moriturꝰ es
iam nō poteris villicarē Post hāc
enī vitam non ē villicatio Hic vil
licando seruimꝰ: ibi requiescendo
mercedē rapimꝰ Hic acquirimus
quod ibi possideamus. Hic labor
ibi premiū Ait aūt villicꝰ intra se
Quid faciam qꝛ dn̄s meꝰ aufert a
me villicatōeꝫ? Felix q̄ de fine co
gitat. felix q̄ cotidie cogitat se mor
turū: qꝛ melior est finis oratōis q̄
principiū. Et sancti dū finiunt̄ in
seculo fiunt in celesti sede ꝑpetui.
quibꝰ finis vite viuendi iniciū cō
fert. Quid faciā? Quomodo de ma
le dispensata villicatōne euadā?
Fodere non valeo. Post q̄ deficit
huius vite villicatio non relinq̄
tur actio post hanc vitam. ꝑ qua
mereamur eternam vitam. Ibi iā
non valeo fodere. quia ibi nō est
pauperes recreare. infirmos visi
tare. vigilijs sanctis ⁊ oratōibus
insistere. Quid est enī aliud fodē.
nisi sanctarum exercicijs actionū
terraꝫ mentis ⁊ corporis excolē?
Terram fodimus. cuꝫ a nobis ex
tirpamus vicia. ⁊ virtutes inseri
mus. Quod fieri non potest post
hanc vitam. quia tempus illud n̄
est penitentie aptum. sed retribu
tionis bonorū siue malorum ope
rum. Mendicarē erubesco. ne mihi
dicat̄ quod fatuis virginibus est
dictum. Ne forte non sufficiat no
bis ⁊ vobis. ite potius ad vendētes
et emite vobis. Est mendicatio bo
na. est mendicatio mala. Mendi
catio bona hic. Hic enim bene mē
dicamus a doctoribus sapientiā

et doctrinã a sanctis mendicam⁹
in letanijs. vt orent ꝑ nobis In a
lia vita mendicatio erubescenda.
Quis enĩ nõ erubescat dicere. Da
te nob de oleo vestro. q lãpades
nostre extĩguunt. Ideo mẽdicaẽ
erubesco Vere mendicatio erube
scenda vbi nihil recuperat. ⁊ ege
stas omniũ bonorũ ꝑpetua comi
tatur Ideo mẽdicaẽ erubesco Ibi
non prodest alieni boni mẽdicacõ
vbi deficit omne bonũ suũ nec pt
ab alio quisq̃ expectare quod ip
se non meruerit cũ vix cuiq vix su
a sufficiant. ⁊ iustus vix saluabi
tur Ideo mẽdicare erubesco Scio
quid faciam. vt cũ amotus fuero
a villicaõe recipiãt me in domos
suas Salubre ↄsiliũ repperit ad fi
nem qui male dispensauit villica
tionẽ. scilicet vt daret pauca rece
pturus plura. et reciperetur in do
mos aliorũ cui ꝓpria deficiebant.
Conuocatis itaq singulis debito
ribus dñi sui dicebat primo. Quã
tum debes dño meo. At ille dixit
Centum cados olei. Communem
dñm habem⁹ qui vnuz deum coli
mus. cui oẽs debem⁹ quicq̃d boni
possumus Sed q oẽs villici sum⁹
de iure villicationis nostre debito
rum dñi pars ad nos refertur. vt
non soluz inueniamur debitores
dei. sed etiã inuicem nostri. Non ei
solũ iubemur diligere deũ: sed et
proximuz. Debitores ergo sum⁹
dei. debitores sum⁹ ⁊ proximi: deo
tñ totuz debem⁹. etiã id quod ad
proximũ referim⁹. vt quicquid de
bem⁹ deo debeam⁹ Habemus ãt

spũalia bona habem⁹ ⁊ corꝑalia
Spũalia vt fidem. iusticiaz. cari
tatem ⁊ cetera. que deo debem⁹ et
proximo. Corporalia vt auruz ar
gentũ triticũ vinũ ⁊ cetera. vnde
deo seruim⁹ ⁊ proximũ adiuuam⁹
Quid melius ꝑ oleum possum⁹ in
telligere q̃ spiritualia. q̃ꝺ rarius
est et leuius triticea soliditate et
lumen fouet. et cultus virtutuz il
luminat mentẽ ad intuendam ve
ritatẽ ⁊ prestat oĩbus liquidis vt
spũalia corporalib⁹ Quid ꝑ triti
cum nisi corꝑalia. Siquidẽ ꝑ speci
em sepe genus intelligit. Villic⁹
aũt primum debitori loquit olei
q priora sũt spũalia corporalib⁹
Qui debet centuz cados olei: q dẽt
deo quicquid spũalis h; boni Sic
enĩ sunt olei cadi plures sic spũa
lis boni multe species. Vas enĩ o
lei cẽtenariũ species designat oẽs
spũalium bonorũ. Nã ⁊ centenari
us plenitudinez sepe sigñficat. et fi
nitus sepe ponit ꝑ infinito. Debet
ergo centũ cados olei: q̃ dẽt deo ꝑ
fectionẽ spũalis boni. Sz multũ ꝑ
tinet ꝓprimo de hoc quod debet de
o. Multũ enĩ offendimus. nisi fidẽ
iusticiam ⁊ caritatez proximo red
damus. Cũ igit de centum cadis
olei villicus quinquaginta scribi
iubet quod debet deo ↄfirmatur
scripto: q̃a nõ dimittit quod sibi
debet. nõ iubet scribi q dimittit
dimittit quod suũ est. relinq̃t q̃ꝺ
dei ẽ. De hoc quod sibi debet venia
facit securuz: de hoc q̃ꝺ debet deo
scripto facit sollicituz. Vnde seq
tur. Dixitq illi Accipe cautionem

tuam ꝛ sede cito ꝛ scribe quinqua
ginta. Ac si diceret. Quod mihi de
bes dimitto tibi: quod debes deo
cautelam assume. Et qui supbus
stas sede cito ꝛ humiliaꝛ. ꝛ quod
puipendebas vel obliuione ꝓ ni
hilo ducebas scribe in tabulis cor
dis ꝛ memoria tene. vt frequēter
peniteas ꝛ expies donec ꝛ ipsuꝫ di
mittatur tibi. Sede cito. vne diffe
ras de die i diem Scribe quinqua
ginta Numerus penitēcie ꝛ remis
sionis Vnde ꝛ annus quinquage
simus remissionis. ꝛ psalmꝰ quin
quagesimꝰ penitencialis. Quinq̄
ginta ergo scribunt: ꝛ quinq̄ginta
ta dimittuntur Similis numerus
similem significat offensioneꝫ in
deum ꝛ hominem Vnde dn̄s dicit
in euangelio. Diliges dominuꝫ de
um tuum ex toto corde tuo ꝛ ex to
ta anima tua ꝛ ex tota mente tua.
hoc est primū ꝛ magnum manda
tum Secundum aūt simile ē huic
Diliges proximū tuum sicut teip
sum. Nam quoꝝ similis ē dilectio
similis ē ꝛ offensio. Sequit. Deīn
de alio dixit. Tu vero q̄ptum debes
Qui ait Centum choros tritici Ca
dus liquorū mensura est. ꝛ chorꝰ
seminum. Valde timendum ē no
bis qui plenitudinē corpaliuꝫ bo
norū debemꝰ proximis. debemus ꝛ
tamen nō soluimꝰ. debemꝰ totum
ꝛ vix parum soluimꝰ. Quid ergo
faciemus? Si nō possumus soluē
totuꝫ quod debemꝰ alijs: dimitta
mus saltem quod debetur nobis.
Vnde sequitur. Ait illi. Accipe lit
teras tuas. ꝛ scribe octoginta Qui

enī de centuꝫ scribit octoginta q̄n
tam partem dimittit. Quia de cor
poralibus hoc debetur ꝓximo q̄d
quinq̄ sensus corporis exigūt hoc
scripto cōmendatur quod diuine
gratie ꝑ octonariuꝫ relinquitur.
Rapuisti meum. abstulisti presti
tum. negasti cōmendatum. Si di
mitto tibi quod mea refert. scribe
octoginta. ꝛ cōmēda memorie q̄d
adhuc eges venia diuine gracie.
Si quidem euangelij gracia signi
ficatur ꝑ octonarium. sicut auste
ritas legis ꝑ septenarium. Sꝫ me
retur octonarij graciam. qui pre
cepta custodit que significātur ꝑ
decem. vt ꝑ octonarium iun ctū q̄
denario graciā intelligamus acni
sitaꝫ precepto. vt qui scribit octo
ginta ꝑ decalogi custodiaꝫ pueni
at ad octonarij graciā. Et lauda
uit dn̄s villicum iniq̄tatis. q̄ pru
denter fecisset. Mirares. Malus ē
villicus ꝛ laudatur. male dispēsa
uit ꝛ parcitur Nō emendauit q̄d
fecit: ꝛ indulgetur Vere prudēter
egit: q̄ dimisit pauca. vt recipēt
plura. dimisit tꝑalia vt eterna ꝑ
ciperet. Audierat eī. Dimittite. et
dimittet vobis. et dimitte nobis
debita nostra sicut ꝛ nos dimitti
mꝰ debitoribꝰ nostris. Vere pru
denter egit. qui deū molit facere de
bitorem suū vt exigat ab eo debi
tam remissioneꝫ q̄ remisit Prudē
ter egit. q̄ cui erat obnoxiꝰ. ipsuꝫ
sibi facit obnoxiuꝫ: et quem habe
bat duꝝ exactorē. nunc piū hꝫ de
bitorē vt fiducialit dicat dimitte
q̄ dimisi. redde quā dēs veniā q̄ ego

dedi veniam. Quia filij hui⁹ seculi
prudentiores filijs lucis in genera
tione sua sūt. Filij lucis laborant
⁊ vix merent̄ preciū. currūt ⁊ vix
ad brauiū pueniūt. p turiūt ⁊ vix
euadūt Filij seculi post fraudes ⁊
illecebras ac illicitos mores solū
modo dimittūt. ⁊ deū debitorez te
nent. parcūt ⁊ parcit̄ eis. cōdonāt
⁊ donant̄. Ideo prudētiores sunt fi
lij seculi filijs lucis in generacōne
sua .i. q̄ regenerantur deo. ⁊ reno
uant̄ spūali vita. Et ego dico vobꝭ
Facite vobis amicos de mammo
na iniquitatis. Mammona idest
diuicie. que iniquitatis dicuntur
q̄ꝛ sine iniq̄tate non captant̄ Et q̄ꝛ
iniquum ē eas reuocare in ꝓprios
vsus. quas creauit cōēs dn̄s Vn̄
scriptum ē. Pro iniq̄tate vidi ten
toria ethiopie .i. ꝓ diuicijs captā
dis vidi hōies factos tabernacula
ingredimis .i. viciorū ⁊ demonum
vt q̄ poterāt esse tabernacula vir
tutū sectando paupⁱtatē facti sunt
viciorū tentoria ꝓ iniquitate con
greganda. Quis non videat mu l
tos periuria incurrere. homicidia
facere. dolos machinari ꝯtra ꝓxi
mos. rerum domesticarū ⁊ dn̄orū
proditores eē propter diuicias.
Hij sūt ꝓ iniq̄tate tentoria ethio
pie. Sed cū villicus fecerit superi
us ⁊ de spūalibus ⁊ de corꝑalibꝰ
cur dn̄s finez ꝯcludit pabole sue
de sol' corꝑalib⁹. Citi⁹ dimittim⁹
iniuriā factā. q̄ꝫ prestitaz pecuniā
Facili⁹ damus fidē: q̄ꝫ possessiōe;
Promiores sumus dimittere odia
q̄ꝫ expendere nostra. Ideo dn̄s pa

rabolice nobis ad misericordiaz
instructis in ea parte misericordie
ꝯcludit sermonez. quā nouit esse
apud hōies difficiliorē. ⁊ ad eam
nos eximi⁹ hortat̄ in fine. ad quaz
vidit nos difficili⁹ inclinari: q̄ꝛ me
lior ē finis oracōis q̄ꝫ principium
Faciamus ergo de diuicijs iniq̄ta
tis amicos. pauperib⁹ eas distri
buēdo ⁊ debitorib⁹ atꝫ hijs q̄ eas
abstulerint dimittēdo. Sꝫ q̄ꝛ iniq̄
tatis diuicie. alie paterna possidē
tur successione. alie iusto ꝯq̄runt̄
labore. alie vsurpant̄ ex scelere l'
impietate. de hijs certe amici non
fiunt q̄ de scelere vel impietate ve
niūt. nec putet quis q̄ꝫ ex hijs ad
iutores q̄rere salutis. q̄s ex mer
cimonio corrosit iniq̄tatis. Scrip
tum ē eīm. Hostie impiorū abho
minabiles. q̄ꝛ offerunt̄ ex scelere.
Et immolātis ex iniquo. oblatio ē
maculata. ⁊ q̄ offert sacrificium ex
substantia paupis q̄si q̄ victimat
filiū in conspectu patris. Cum er
go precipit̄ fieri amicos de mam
mona iniquitatis discernenduz ē
vt eas itelligam⁹ que de successi
one vel iusto labore pueniūt Que
tamen ⁊ ipse iniquitatis dicunt̄.
quasi inequalitatis. q̄ꝛ cuꝫ eas in
proprietate tenem⁹ equalitatem
cū alijs hominib⁹ non seruamus
Sūt ergo ille de quib⁹ amicos fa
cere p̄cipimur diuitie ⁊ iniq̄tatis
⁊ iustitie. Iniq̄tatis quidez q̄ꝫ tum
ad deū qui oīa cōibus creat vsibꝰ
iustitie vero q̄ꝫ tuꝫ ad seculū: q̄ꝛ iu
stitia seculari possident̄ ab hōib⁹
Diuitie ergo que iuste possidētur

in terra ꝗ iniuste sunt ꝙtum ad di
uinaꝫ iusticiam ꝗ iuste ꝙtum ad
terrenam· Diuina iusticia cuiusli
bet ꝓprietas alicuiꝰ possessionem
defendit Per terrenaꝫ iusticiā ho
mines ꝓpria colligunt· ꝑ diuinam
iusticiā sua coīa faciūt· Diuicie ve
ro que sūt ex scelere omnino sunt
iniuste· nec illa iusticia diuina cō
probat· quas etiaꝫ terrena ꝯdem
nat· Et iste nullo modo sūt deo of
ferende. que de scelere sunt acq̄site
Et cito tn̄ reddende sūt ymo ꝓiciē
de· ne malefactor inueniatur i ma
lo cepto pseuerare· Vt cū defeceri
tis recipiant vos in eterna tabna
cula. Exponit hic quod dixerat re
cipiāt vos in domos suas· Mansi
ones em̄ eterne domꝰ sunt eorum
quibuꝰ impendit̄ misericordia· do
mus inꝙ eorū non possessione ſꝫ
causa· non possessione ꝙ eas pos
sideant· quas forsitan non posside
bunt· sed causa ꝙ. s. causa sūt suis
benefactoribꝰ possidendi· In suas
ergo domos nos recipiūt qn̄ in e
ternas mansiones nos esse faciūt
Suas em̄ reputamꝰ quas nō nisi
ꝑ eos accipimꝰ Quas nobis qua
si retribuūt ꝓpter beneficia q̄ rece
perūt ꝗ ꝓpter misericordias quas
acceperūt temporaliū eternorū re
tributores existūt ꝑ eū qui ꝓ ipſ
reddit· qđ debuerunt· dominū no
strum ihesū xp̄istum· qui viuit ꝗ
regnat ꝑ omnia secula seculoruꝫ

Dominica· x.

Scđm lucam

In illo tempꝛe Cum
appropinquasset ihesus ierusā
lem videns ciuitatē fleuit sup illā
dicens. Quia si cognouisses et tu
Et reliqua. Omelia beati gregoriȷ
pape

Lectionē breuem sancti eu
angeliȷ breui si possuꝫ vo
lo sermone percurrere· vt
illis in ea ꝓlixior detur intentio· q̄
sciunt ex paucis multa cogitare·
Qꝛ flente dn̄o illa ierosolimoruꝫ
subuersio describat̄· que a vespa
siano ꝗ tito romanis principibꝰ
facta est· nullus qui hystoriaꝫ e
uersionis eiusdem legit ignorat·
Romani eniꝫ principes denunciā
tur cū dicit̄· Quia venient dies i te
ꝗ circundabūt te· ꝗ circundabūt
te inimici tui vallo· ꝗ circūdabūt
te ꝗ coangustabunt te vndiqꝫ· et
ad terram ꝓsternent te ꝗ filios tu
os qui in te sūt· Hoc quoqꝫ quod
additur· et non relinquēt in te la
pidem sup lapidem· etiā ipsa iam
eiusdem ciuitatis transmigratio
testatur: quia dum nunc in eo lo
co constructa est· vbi extra portā
fuerat dominꝰ crucifixus· prior il
la ierusalem vt dicitur funditꝰ
est euersa Cui ex qua culpa euer
sionis sue pena fuerit illa subiun
gitur· Eo ꝙ non cognoueris tem
pus visitationis tue· Creator q̄p
pe omnium per incarnationis sue
misteriuꝫ hanc visitare dignatꝰ
est· sed ipsa timoris et amoris il
lius recordata non est· Vnde eti
am per prophetam· in increpati
one cordis humani aues celi ad

testimonium deducitur. cū dici
tur. Miluus in celo cognouit tem
pus suum. turtur ⁊ hirundo ⁊ cico
nia custodierunt tempus aduen
tus sui. populus autē meus nō cog
nouit iudicium domini. Sed que
rendum prius ē quid sit quod di
citur Videns ciuitatē fleuit super
illā dicens: quia si cognouisses
et tu. Fleuit enī pius redemptor
ruinā pfide ciuitatis quā ipsa sibi
ciuitas non cognoscebat esse ven
turam Cui a flente dño recte dici
tur: quia si cognouisses ⁊ tu. sub
audis fleres. que modo quia nescis
quod imminet exultas Vnde ⁊
subdit̄ Et quidē in hac die tua q̄
ad pacē tibi Cum enī carnis se vo
luptatib9 daret. ventura mala nō
pspiceret. in die sua que ad pacē
ei esse poterant habebat. Cur vō
bona presentia ad pacem habue
rit manifestatur cū subdit̄. Nunc
autē abscondita sunt ab oculis tu
is Si enī a cordis eius oculis ma
la que imminebat abscōdita nō
essent leta in presentib9 pspera
non fuisset. Cuius mox etiam pe
na que de romanis sic predixi pri
cipib9 imminebat adiuncta est.
Qua descripta quid dñs fecerit sb
ditur: quia ingressus templum ce
pit eiicē vendētes de illo ⁊ emētes
dicens illis Scriptū est: quia domus
mea domus orationis ē. vos autē
fecistis illam speluncā latronum
Qui enī narrauit mala ventura ⁊
protin9 templū ingressus est. vt
de illo vendētes ⁊ ementes eiceret
profecto innotuit: quia ruina po

puli maxime ex culpa sacerdotum
fuit. Euersionē quippe describens
sed vendētes in templo ⁊ emētes
feriens. in ipso effectu sui operis
ostēdit. vnde radix pdiit pdicōis
Sicut autē euāgelista alio teste di
dicimus in templo columbe ven
debant. Et quid p columbas. nisi
spūssancti donū accipitur. Sed ven
dentes ⁊ emētes e tēplo eliminat
quia vel eos qui pro munē impo
sitionem manuū tribuūt. vel eos
qui donū spiritus emere nituntur
damnat. De quo templo mox sb
ditur. Dom9 mea dom9 oracōis ē.
vos autē fecistis illam speluncā la
tronū Qui enī ad accipienda mu
nera in templo residebant. profe
cto quia quibusdā nō dantib9 lesio
nes exquirerent dubiū non erat.
Dom9 ergo oracōis spelūca latro
num facta fuerat. quia ad hoc in tē
plo assistē nouerant. ut aut non
dantes munera studerent corpo
raliter psequi. aut dantes spirita
liter necare. Quia vero redemptor
noster predicacōis verba nec in
dignis ⁊ ingratis subtrahit. post
quā discipline vigorem eiciendo p
uersos tenuit. donū gracie mox
ostendit. Nam subdit̄. Et erat do
cens quotidie in templo. Hec iux
hystoriā breuiter tractando trās
currimus. Sed quia euersam iam ihe
rusalē nouim9. atque euersione su
a in melius cōmutatam. quia expul
sos latrones e templo. atque ipsū
iam templum erutū scimus debe
mus ex reb9 exteriorib9 introrsus
aliquā similitudinē trahere atque

ex euersis edificijs parietum mo
rum ruinam timere. Videns enim
ciuitatem fleuit sup illam dicens
Quia si cognouisses et tu. Hoc se
mel egit cum perituram ciuitatem es
se nunciauit. hoc quotidie redem
ptor noster p electos suos agere
nullatenus cessat. cum quosdam ex
bona vita ad mores reprobos pue
nisse considerat. Plangit enim eos
qui nesciuut cur plangant: quia
iuxta salomonis verba. letantur
cum male fecerint. et exultant in re
bus pessimis Qui si damnacoem
suam que eis immiuet agnouissent
semetipsos cum lacrimis electorum
plangerent. Bene ergo piture a
nime sententia que subditur conue
nit. Et quidem in hac die tua que
ad pacem tibi. nunc aut abscondi
ta sunt ab oculis tuis. Suam hic
diem habet anima puersa. que trã
sitorio gaudet in tempore. cui eaque
assunt ad pacem sunt: quia dum
ex rebus temporalibus letatur. dum
honoribus extollitur: dum in car
nis voluptate resoluitur. dum nul
la ventura pene formidine terretur
pacem habet in die sua que graue
damnacois sue scandalum in die
habebit aliena. Ibi enim affligenda
est. vbi iusti letabuntur. et cuncta
que modo ei ad pacem sunt. tunc in a
maritudinem rixe vertunt. Quia
rixari secum incipit cur damnacoem
quam patitur non expauit. cur a p
spiciendis malis sequentibus ocu
los mentis clausit. Vnde ei dicitur
Nunc aut abscondita sunt ab ocu
lis tuis. Peruersa quippe anima
rebus presentibus dedita. in terrenis
voluptatibus resoluta abscondit si
bi mala sequentia: que preuidere fu
tura refugit que presentem leticiam
perturbent. dumque in presentis vite
oblectacoem se deserit. quid aliud
quam oculis clausis ad ignem vadit.
Vnde bene scriptum est In die bonorum
ne immemor sis malorum. et vnde p
paulum dicitur. Qui gaudent tamquam non
gaudentes sint. quia et si qua est prese
tis tpis ita est agenda leticia. vt num
quam amaritudo sequentis iudicij rece
dat a memoria quatenus dum mens
pauida extreme vltionis timore
transfigitur. quanto tum nunc presentis leticia
tantum post ira subsequens tempetur
Hinc namque scriptum est. Beatus
homo qui semp est pauidus: qui vero
mentis est dure corruet in malum
Sequentis enim ira iudicij tanto
tunc districtior portabitur. quanto nunc
et inter culpas minime timetur. Se
quitur. Quia venient dies in te et
circumdabunt te inimici tui vallo
Qui namque sunt humane anime ma
iores inimici quam maligni spiritus
qui hanc a corpore exeuntem ob
sident quam in carnis amore positam
deceptorijs delectationibus fouent
Quam vallo circumdant: quia ante men
tis eius oculos reductis iniquitatibus
quas perpetrauit. hanc ad societa
tem sue damnacois coartant. vt in
ipsa iam extremitate vite depre he
sa et a quibus hostibus circumclusa sit
videat. et tamen euadendi aditum inue
nire non possit. quia operari iam
bona non licet. que cum licuit age
re contempsit De quibus adhuc

apte quod sequit᷑ intelligi valet. Circundabunt te ⁊ coangustabūt te vndiqꝫ. Maligni quippe spūs vndiqꝫ animā coangustāt. quando ei non solum operis verum etiaꝫ locutiōis atqꝫ insup cogitatiōis iniq̄tates replicant. vt que prius se ꝑ multa dilatauit ī scelere ad extremuꝫ de omnib⁹ angustet᷑ in retributione. Sequit᷑. Et ad terraꝫ prosternent te ⁊ filios tuos qui in te sunt. Tunc aīa ꝑ cognitiōeꝫ reat⁹ sui ad terrā ꝯsternit᷑. cū caro quā vitam suā credidit. redire ad puluerem vrgetur. Tunc in morteꝫ filij cadunt. cū cogitatiōes illicite q̄ modo ex illa prodeunt in extrema vite vltione dissipant᷑: sicut scriptum ē. In illa die peribunt oēs cogitatiōes eoruꝫ. Que. s. dure cogitationes intelligi etiā ꝑ lapiduꝫ significationeꝫ valent. Nam sequit᷑. Et non relinquēt in te lapidē sup lapidē. Peruersa etenī mens cū ꝑuerse cogitatiōi adhuc puersiorē adijcit quid aliud ꝙ lapidē sup lapidem ponit. Sed dū destructa ciuitate sup lapidem lapis nō relinq̄tur: ꝗ dum ad vltionē suā anima ducit᷑. oīs ab illa cogitationū suarum cōstructio dissipat᷑. Que cur hoc patiatur adiungit᷑ Eo ꝙ non cognoueris temp⁹ visitatiōis tue. Prauaꝫ qꝫ animā omnipotens deus multis modis visitare ꝯsueuit. Nam assidue hanc visitat precepto. aliqn̄ autē flagello. aliqn̄ vero miraculo: vt ⁊ vera que nesciebat audiat. ⁊ tamen adhuc supbiēs atqꝫ ꝯtemnens. aut dolorē compūcta redeat. aut beneficijs deuicta malum quod fecit erubescat. Sed quia visitatiōis sue tempus minime cognoscit. illis in extremo vite inimicis tradetur. cū quib⁹ in eterno iudicio damnatiōis ꝑpetue societate colligat᷑: sicut scriptuꝫ ē. Cū vadis cuꝫ aduersario tuo ad principem in via. da operam liberari ab illo: ne forte trahat te ad iudicem. ⁊ iudex tradat te exactori. ⁊ exactor mittat te in carcerem. Aduersari⁹ quippe noster in via est sermo dei contrari⁹ nostris carnalib⁹ desiderijs in presenti vita. a quo ipse liberat᷑ qui preceptis eius humiliter subditur. Alioq̄n aduersarius iudici. ⁊ iudex tradet te exactori: ꝗ ex sermone dnī ꝯtemptu reus peccator tenet᷑ in examine iudicis. Quē iudex exactori tradet: ꝗ hunc maligno spiritui ad vltionē trahē ꝑmittit. vt ꝯpulsā animam ipse ad penaꝫ de corpore exigat. que ei ad culpaꝫ sponte cōsensit. Exactor mittit in carcerem: quia ꝑ malignū spiritum in inferno retrudit᷑. quousqꝫ dies iudicij adueniat: ex q̄ iam in inferni ignibus simul ⁊ ipse crucietur. Expleta igitur ꝑditione ciuitatis quaꝫ nos ad pereuntis anime similitudinem traximus protin⁹ subdit᷑. Et ingressus templum. cepit eicere vendētes ⁊ ementes in illo. Sicut dei templū in ciuitate est: ita ī plebe fideli vita religiosoruꝫ. Et sepe nonnulli religionis habitū assumunt. et dum sacrorum ordinū locum percipiunt sancte religionis

officium. in cōmerciū terrene ne
gociacōnis trahunt Vendentes
quippe in templo sunt. qui hoc qđ
quibusdā iure competit. ad pre
mium largiūtur. Justiciam enim
vendere est. hāc pro premij accep
tione seruare. Emētes vero in tem
plo sunt. qui dum hoc persoluere
proximo quod iustum est nolūt.
dūqȝ rem iure debitam facere con
temnunt. dato patronis premio
emūt peccatum. Quib⁹ bene dici
tur. domus mea domus oracōnis
est. vos autē fecistis illam spelun
cam latronū. quia dum nonnun
q̄ꝑ peruersi homies locum religio
nis tenēt. ibi malicie sue gladijs
occidūt. vbi viuificare proximo
oracōnis sue intercessione debue
rūt. Templū quoqȝ ⁊ domus dei.
est ipa mens atqȝ cōsciencia fide
lium. Que si quādo in lesione pro
ximi peruersas cogitationes pro
fert. quasi in spelūca latrones resi
dent ⁊ simpliciter gradiētes inter
ficiunt. quādo in eos qui in nullo
rei sunt. lesionis gladios defigūt.
Mens enim fidelium non iam do
mus oracōnis: sed spelunca latro
nuȝ est. quādo relicta innocentia
⁊ simplicitate sanctitatis illud co
natur agere. vnde valeat proximis
nocere. Sed quia cōtra peruersā
hec omnia verbis redemptoris no
stri per sacras paginas indesinē
ter instruimur. nunc vsqȝ hoc agi
tur. qđ factum fuisse perhibetur
cum dicitur. ⁊ erāt quotidie docēs
in templo. Cum enim mentem fi
delium ad cauenda mala subtili

ter erudit. quotidie veritas in tem
plo docet. Sed sciēdum nobis est
quia veritatis verbis veraciter eru
dimur si extrema mala nostrā for
midolose ⁊ indesinēter aspicimus
iuxta hoc quod per quēdam sapi
entem dicitur. In omnib⁹ operi
bus tuis memorare nouissima
tua. et in eternum non peccabis.
Pensarē quippe quotidie debem⁹
qđ ex eiusdem voce nostri redemp
toris audiuim⁹ Et quidem in hac
die tua. que ad pacem tibi. nunc
autem abscōdita sunt ab oculis
tuis. Dum enim district⁹ index su
stinet. ⁊ adhuc manū non erexit
in percussiōem. dum a retributio
ne vlcionis vltime esse quedam
temporis securitas videtur. debe
mus pensare malūm qđ sequitur
pensantes gemere gemētes vita
re. ea que cōmisimus peccata inde
sinenter aspicere. aspiciētes flere
flētes abstergere. Nulla nos pro
speritatis trāsitorie leticia dissol
uat. nec mentis nostre oculos ea
q̄ transitoria sūt obstruant. ne ce
cos ad ignem ducāt. Si enim dis
tricte pensetur cuius sit ponderis
improperiū ex ore veritatis agno
scatur cum negligentia futura nō
prospicienti dicitur Et quidem in
hac die tua que ad pacē tibi nūc
autem abscōdita sunt ab oculis
tuis. Nam cogitādum valde est.
q̄ntum nobis erit terribilis hora
nostre resolucōis qui pauor mē
tis q̄nta tunc omnium malorum
memoria que obliuio transacte
felicitatis q̄ formido est ɔsideratio

iudicis. Quid ergo esse nobis de
presentibus ad delectacõnem de
bet. quãdo cunctis simul transeũ
tibus nõ valet transire qd immi
net quãdo a hoc funditus finitur
qd diligitur a illud incipit ubi
dolor nũq̃ finitur. Tũc maligni
spiritus egredietẽ anima sua ope
ra requirũt tunc mala que suase
rũt replicãt. vt sociam ad tormẽ
ta trahãt. Sed cur hoc de puersa
solummodo anima dicim⁹. cum ad
electos quosq̧ egredietes veniãt
a suum in illis si preualeant aliq̃d
requirãt. Vnus autem in homini
bus extitit. qui ante passiõem su
am libera voce dixit. Jam nõ mul
ta loquar vobiscũ. venit enim pri
ceps mũdi huius a in me nõ ha
bet quicq̃. Quia enim hũc morta
lem hominẽ vidit suum in illo pri
ceps mũdi aliquid inuenirẽ se pos
se credidit. Sed sine peccato vllo
a mũdi corrupcõne exijt qui sine
peccato ad mũdum venit. Hoc de
se contra mũdi principem nec pe
trus dicere presumpsit. qui audi
re meruit. quecũq̧ ligaueris sup
terram erunt ligata a in celis. et
quodcũq̧ solueris super terram.
solutũ erit a in celis Hoc nec pau
lus dicere presumpsit qui priusq̃
mortis debitum solueret ad celi
tercij secreta peruenit Hoc nec io
hannes dicere ausus est qui pro
amore precipuo in redemptoris
sui pectore in cena recubuit. Nam
cum ꝓpheta dicat ecce enim in ini
quitatibus cõceptus sum a in deli
ctis peperit me mater mea. sine cul
pa esse in mũdo nõ potuit qui in
mũdum cũ culpa venit. Hinc nã
q̧ idem propheta ait. Non iustifi
cabitur in cõspectu tuo omnis vi
uẽs. Hinc salomon ait. Nõ est ho
mo iust⁹ in terra. qui faciat bonũ
a non peccet. Hinc iohãnes dicit
Si dixerim⁹ quia peccatũ non ha
bemus ipsi nos seducimus a veri
tas in nobis nõ est. Hinc iacob⁹
ait. In multis offendimus omẽs
Constat enim quia omẽs qui de
carnis delectacõne concepti sunt.
in eorum procul dubio vel actõne
vel locutione. vel cogitatione ali
quid suum princeps mũdi hui⁹
habuit. Sed idcirco illos vel post
rapere vel prius tenere nõ potuit.
quia eos ille a debitis suis eripu
it. qui pro nobis sine debito mor
tis debitũ soluit. vt nos ideo sub
iure hostis nostri debita nostra
non teneãt quia pro nobis medi
ator dei a hominũ homo crist⁹ ille
sus gratuito reddidit qd non debe
bat. Qui enĩ pro nobis mortẽ car
nis indebitã reddidit nos a debi
ta anime morte liberauit Ait ego
Venit enĩ princeps mũdi huius
a in me nõ habet quicq̃ Vnde cu
randũ nobis est: et cum magnis
quotidie fletibus cogitãdum q̃
seuus q̃ terribilis sua in nob ope
ra requirẽs i die nostri exitus pri
ceps huius mũdi veniat. si etiã
ad deum carne morientẽ venit et
in illo quesiuit aliq̃d. quo inueni
re nil potuit. Quid itaq̧ nos miseri
dicturi. q̃d acturi sum⁹ q̃ in nume
ra mala commisim⁹. Quid requirẽti

aduersario ⁊ multa sua in nobis inueniēti dicemus. nisi ꝙ solū est nobis certum refugiū solida spes quia vnum cum illo facti sumꝰ. in quo princeps huiꝰ mūdi ⁊ suum aliquid reqsiuit ⁊ iuenire ñ potuit quoniā solus est inter mortuos liber ⁊ a peccati iam seruitio veraci libertate soluimur. quia ei q̃ vere liber est vnimur. Cōstat eniz nec negare possumꝰ sed veraciter fatemur. quia princeps huius mūdi habet in nobis multa: sed tamen mortis nostre tempe. iam nos rapere nō valet. quia eius mēbra effecti sumꝰ. in quo ñ habet quicq̃. Sed quid ꝓdest. ꝙ eidem redemptori nostro ꝑ fidez iungimur. si ab eo moribꝰ disiūgamur. Ipse etēi dicit. Nō omnis q̃ dicit mihi dñe domine: intrabit in regnū celorum Recta ergo opera. fidei recte iungēda sunt. Mala que fecimꝰ ꝑ quotidiana lamēta diluamꝰ transactas nequitias nostras. surgentia ab amore dei ⁊ proximi recta opera superēt. nulla que possumus fratribus impēdere bona recusemus. Nec enim aliter rēdemptoris nostri mēbra efficimur. nisi in herēdo deo ⁊ cōpatiēdo ꝓximo. Sed quia ad amorez dei ⁊ ꝓxim plerūq corda audientium plus exēpla q̃ verba excitāt. caritati vestre indicare studeo. ꝙ is qui p̄sto est filius meꝰ epiphaniꝰ dyaconꝰ ysauria prouincia exortus. in vicina factū terra lycaonie solz narrare miraculū Ait enī ꝙ in ea quidā martiriꝰ nomine. vir valde venerabil monachꝰ fuit. qui ex suo mōsterio. visitatiōis gratia ad aliud mōsteriū tendebat. cui spiritalis pater preerat. Pergēs itaq leprosum quē daz quē densis vulneribꝰ elephātinus morbꝰ ꝑ mēbra fedauerat inueīt in via. volentē ad suum hospiciū redire: ſʒ pre lassitudine nō valentē. Ipō vero itinē. se habere ꝑhibebat hospiciū. quo idez martiriꝰ monachꝰ ire festinabat Vir autē dei eiusdem leprosi lassitudini misertus. palliū quo vestiebatur in terrā protinus proiecit. ⁊ expandit ac desuper leprosum posuit. eumq pallio suo vndiq constrictuz. super humerū leuauit. secumq reuertēs detulit. Cūq iam monasterij foribꝰ propinquaret spiritalis pater eiusdē monasterij magnis clamare vocibꝰ cepit. Currite ianuas mōasterij citius aperite. quia frater martiriꝰ venit dñm portans. Stati vero vt martiriꝰ ad mōsterij aditū ꝑuenit. is q̃ leprosus eē putabat de collo eiꝰ exiliēs. ⁊ in ea specie apparens. q̃ recognosci solet ab hoībus redēptor hūani generis deꝰ homo xp̄s ihesus ad celū martirio aspiciēte redijt. eiq ascendēs dixit Martiri: tu me nō erubuisti sup terrā. ego te nō erubescā sup celos. Qui sanctus vir mox vt est monasteriuz ingressus. ei pater mōsterij dixit Frater martiri. vbi est quē portabas. Cui ille respōdit dicēs. Ego si scissez quis esset. pedes illiꝰ tenuissem. Tūc isdem martirius narrabat. quia cū eum portassz. pōdus

eiꝰ minime sensisset. Nec miꝝ. Quo modo enim põdus sentire poterat qui portantẽ portabat. Qua in re pensandum nobis est. ꝙtum fraterna cõpassio valeat. ꝙtum nos omnipotẽti deo misericordie viscera cõiungãt. Inde enim ei qui est sup omnia propinquamꝰ. vnde nos ꝑ cõpassiõem proximi etiam sub nosmetipsõs deponimus. In rebus corꝑalibꝰ nemo alta tangit. nisi qui tenditur. in rebꝰ vero spiritualibus certum est. quia qñto plus ꝑ compassiõem attrahimur tanto altius verius appropinquamus. Ecce autẽ redemptori generis humani ad edificatõnem nostrã minime suffecit. ꝙ in extremo iudicio dictuꝝ se esse perhibuit. ꝙ diu fecistis vni de hijs fratribꝰ meis minimis mihi fecistis. nisi ante iudicium hoc in se ostẽderet qd dixisset vt videlicet demõstraret. quia quisquis nũc bona opera indigẽtibus exhibet. ei hoc specialiter impẽdit. cuius hec amore exhibuerit. et tanto plus quisqꝫ maiorem mercedem recipit. qñto nec eum despicit. qui amplius despiciẽdus videtur. Quid enĩ in humana carne sublimius carne cristi. que est sup ãgelos exaltata. Et quid ĩ humana carne abiectius carne leprosi. que tumescentibus vulneribꝰ scinditur et exhalantibus fetoribꝰ impletur. Sed ecce in specie leprosi apparuit. et is qui est reuerẽdus super omnia videri despectꝰ infra omnia dedignatus nõ est. Cur hoc: nisi vt nos sensu tardiores ãmoneret. quatenus quisquis ei qui in celo est festinat assistere humiliari in terra et compati etiam abiectis et despicabilibus fratribꝰ non recuset. Loqui caritati vestre sub breuitate decreuerã: sed quia nõ est in homine via eius decurrẽs sermo retineri nõ potest. quem disponit ipse de quo loquimur qui viuit et regnat cum patre. et sancto spiritu per infinita secula seculoꝝ. Amen.

Dominica. xi.

Scđm Lucam.

n illo tẽpoꝛe Dixit

ihesus ad quosdã qui in se cõfidebant tamꝙ iusti et aspernabãtur ceteros. pabolã istam dicẽs. Duo hoĩes ascenderũt in templũ vt orarent. vnꝰ phariseꝰ. et alter publicanus. Et reliq̃. Omel. beati Augustini epi.

ectio sancti euãgelij edificat nos ad orãdum et credendũ et non de nobis: sed de dño presumẽdum. Que ad orãduꝫ maior exhortatio ꝙ vt nobis de iudice iniquo ꝑponẽtur similitudo. Judex enim iniquꝰ nec deuꝫ timẽs nec hoĩeꝫ reuerens audiuit tamẽ viduam interpellãtem se victus tedio. nõ pietate inclinatus Si ergo exaudiuit qd oderat. qd rogabatur: qũo nõ exaudit qui vt rogemꝰ hortatur. Cũ ergo nobis ista ex cõtrario cõpatione dñs suaderet. quia opꝫ semp orare et nõ deficere. adiecit et ait Verũptamẽ cum venerit filius hominis

20

putas inueniet fidē in terra. Si fi
des deficit. oīo perit Quis enī orat
qđ nō credit. Vnde beatus apl's
cum ad orandum exhortaret̄ ait.
Omnis quicūq₃ inuocauerit nomē
domini saluꝰ erit Et vt ostēderet fidē
fontē esse orationis nec posse ire
riuulū₃. vbi caput aque siccatur
adiūxit atq₃ ait. Quomō ergo in
uocabūt. in quē non crediderūt.
Ergo vt oremus credamꝰ. ⁊ ipsā
fides nō deficiat q̄ oramꝰ vel ore
mus. Fides fundit oratōem. fusa
oratio etiā ipsa impetrat fidei fir
mitatē. Etenī₃ ne in temptatōnibꝫ
deficeret fides ꝓpterea deus ait Vi
gilate ⁊ orate. ne intretis in temp
tatiōem. Quid est in temptatōe₃
intrare. nisi a fide exire. In tantū₃
enī temptatio proficit. in q̄tum fi
des deficit. Nam vt apti us noue
rit caritas vestra de fide. ne deficer₃
⁊ piret dixisse dominū vigilate et
orate ne intretis in temptatiōem
eo loco euāgelij ait Hac nocte po
stulauit sathanas vexare vos si
cut triticū. ⁊ ego rogo pro te petre
ne deficiat fides tua. Rogat q̄ tue
tur. ⁊ nō rogat qui piclitatur. Q₃
autē ait dominꝰ. cum venerit filius
homīs putas inueniet fide₃ in ter
ra de fide dixit que pfecta est Ipsa
enim vix in terra inuenietur. Ecce
plena est ecclesia dei Quis huc ac
cederet. si fides nulla ess₃. Quis nō
montes trāsferret si plena esset fi
des. Attēdite ipsos apostolos di
missis omnibꝰ suis. ⁊ calcata spe
seculi dominū non sequerent̄. nisi
magnā fidem haberent. ⁊ tamen

si plenā haberent fidem. non dice
rent domīe. auge nobis fidem Vi
de etiam illū vtrum q₃ de se confite
tem. vide fidem ⁊ nō plenam fide₃
Quidā dum obtulisset domino fi
lium suū a malo demonio sanan
dum. ⁊ esset interrogatꝰ vtrū cre
deret. respōdit ⁊ ait. Credo domīe.
adiuua incredulitatē meam. Cre
do inquit. Credo domīe. ergo est
fides. S₃ adiuua incredulitatē me
am: ergo nō plena fides S₃ quia
fides nō ē supborū₃: ꝭ humiliū. di
xit ad quosdā qui in se cōfidebāt
tamq̄ iusti. ⁊ spnebant ceteros si
militudinē hanc. Duo homīes as
cenderūt in templum orarē. vnus
phariseus. ⁊ vnus publicanus.
Phariseus dicebat. Gratias tibi
ago deꝰ quia non sum sicut cetri
homīes diceret saltem sicut multi
homīes. Quid est sicut ceteri homi
nes. nisi omēs preter meipm. Ego
inquit iustꝰ sum: ceteri peccatores
Nō sum sicut ceteri homīes. rapto
res. iniusti. adultei. ⁊c̄. Et ecce sibi
ex vicino publicano maioris tu
moris occasio Sicut inq̄t publica
nus iste. Ego inq̄t solus sum. iste
de ceteris est. Nō sum inquit talis
qualis iste. p iusticias meas. q̄
bus iniquꝰ non su₃ Ieiuno bis in
sabbato. decimas do omniū que
possideo Quid rogauerit deū. quere
in verbis eiꝰ. nihil inuenies. Ascē
dit orare. noluit deū orare. sed se
laudare. Parū est nō rogare. ꝭ se
laudare. insup ⁊ rogāti insultare.
Publicanꝰ autem de longinquo
stabat. ⁊ deo tamē ipse ꝓpinq̄bat

Cordis cōscientia remouebat. pi
etas applicabat. Publicanꝰ de lō
ginquo stabat: ſ dominꝰ eum de
propinquo attendebat. Excelsus
eīn dominꝰ ꝛ humilia respicit. ex
celsos autē qualis erāt ille phari
seus. excelsa autem a longe cog
noscit. dominus a longe cogno
scit: sed nō ignoscit. Adhuc audi
humilitatē publicani. Parū est.
quia de longinquo stabat: ſ nec
oculos suos ad celuz leuabat. Res
picere sursum non audebat. ꝑme
bat cōsciētia spes subleuabat Ad
huc audi. Percutiebat pectꝰ suuz
Penas de seipō exigebat ꝓpterea
dominꝰ confitēti parcebat. Percutie
bat pectꝰ suuz dicens. dn̄e propi
tius esto mihi peccatori. Ecce qui
rogat Quid miraris si deꝰ ignoscit
quādo ipē se agnoscit. De phari
seo ꝛ publicano accepisti contra
uersiā. audi sententiam Audisti su
pbum accusatorē. audisti reū hu
milē. audi nūc iudicem Amē dico
vobis. veritas dicit. deꝰ dicit. iudex
dicit Amē dico vobis. descendit iu
stificatꝰ de templo publicanꝰ ille
magis q̄ ille phariseꝰ. dic domie
causam. Ecce video publicanū iu
stificatū magis de templo descēde
re. q̄ phariseū. quero q̄re. Quia
ōms qui se exaltat humiliabitur
ꝛ qui se hūiliat exaltabit. Audi
sententiam. caue causam malam.
Aliud dico. Audisti sententiam ca
ue supbiaz Videāt nunc. audiāt
ista nescio qui impii garrientes ꝛ
de suis virtutibꝰ presumentes Au
diant qui dicit. deus me hominē
fecit. iustū me ipse facio O peiora
detestabilior phariseo. Phariseꝰ
ille quidez supbe iustū se dicebat
ſ tamē inde ille grās deo agebat.
Gratias tibi deꝰ. quia non sum si
cut ceteri homies Gratias tibi deꝰ
Gratias deo agit quia nō est sicut
ceteri homies. ꝛ tamen tanq̄ sup
bus ꝛ inflatus reprehenditur. non
quia deo gratias agebat: ſ quia
velut nichil sibi addi cupiebat.
Gratias tibi quia nō sum sicut ce
teri homies iniusti. Ergo tu iustꝰ
ergo nihil rogas. ergo iam plenꝰ
es. Ergo non est tēptatio vita hu
mana sup terrā. Ergo iam plenꝰ.
ergo iam abūdas. Ergo iam nō
est quaē dicas. dimitte nobis de
bita nostra Quis est ergo qui im
pie oppugnat gratiā. Reprehēdi
tur qui supbe agit gratias Et ecce
post dictam cōtrauersiam. prola
tamq3 sententiam ꝓcedūt ꝛ puuli.
immo asportātur ꝛ offerūtur tan
gendi. Cui tangēdi nisi medico.
Certe sani. cui offerūtur infantes
tangēdi Cui. Saluatori. Si salua
tori vtiq3 saluādi. Cui: nisi illi qui
venit querere et saluare qd perie
rat. Vbi isti perierāt. Quātum ad
ipsos proprie attinet. innocentes
video. reatū quero. Vnde aposto
lum audio. Per vnuz hominē in
trauit peccatū in orbem terrarum
Per vnum inquit homiem intra
uit in mūdum peccatum. et p pec
catū mors. ꝛ ita in omēs pertran
siuit in quo omēs peccauerūt Ve
niant ergo paruuli. veniant audi
antur. Dominꝰ dicit. Sinite paruu

los venire ad me Veniāt paruuli
veniāt languidi ad medicū. veni
ant pditi ad redemptorē veniant
nemo prohibeat In ramo adhuc
nihil cōmiserunt: s in radice perie
runt. Benedicat igitur domin9 pu
sillos cum magnis. tangat medi
cus ꝛ pusillos ꝛ magnos. Causā
paruulorū cōmendauim9 maio
ribus. Loquimini pro tacētibus
orate pro flentib9. Si non frustra
estis maiores. estote tutoēs Tue
mini eos. qui adhuc causam suā
agere non possunt Cōmunis fuit
pdicio. sit cōmunis inuētio. simul
perieram9. simul in xp̄o inuenia
mur. dispar est meritū: sed cōmu
nis est gratia. Nihil habēt mali.
nisi qd de fonte traxerūt. nihil ha
bēnt mali. nisi qd de origine traxe
runt. Non eos impediāt a salute.
qui ad id qd traxerunt multa ad
diderunt. Qui maior est etate. ma
ior est ꝛ iniquitate: sed gratia dei
delet qd traxisti. delet et qd addi
disti. Vbi enim abūdauit pecca
tum. supabūdauit et gratia. Tu
autē domine.

Lectio sancti euāgelij.
Scdm Lucam.

In illo tpe Duo ho

mines ascenderūt in templum vt
orarent. Vn9 phariseus. et alter
publicanus. Et reliqua. Omelia
Herici.

Ensus huius lectōnis hē
ret p omnia superiorib9
vbi domi9 discipulos ad
instātiam oracōnis prouocat. in
dicis deum nō timentis. ꝛ vidue
inclamātis introducta parabola
quāq3 hoc modo terminauit. Ve
rūptamen filius hominis veniēs
putas inueniet fidem i terra? Ne
vero sibi quisq3 iprobe de fide ap
plauderet. humilitatis ilico docu
mentum subiūxit. eam inter cun
ctorum bonorum operum exēcitia
plus valere matremq3 virtutū es
se demōstrans. sicut constat sup
biam viciorum omniū caput exi
stere. Ad hui9 ergo singulare me
ritum declarādum. vsus est cōpa
ratōne duorum hominū. in altero
quidez humilitatē laudans. in al
tero superbiam reprobās Duo in
quiens homies ascenderūt in tem
plum. ꝛc. Videns domin9 quosdā
iudeorū de ficta se sāctitate extolle
re. ac p hoc quasi excellētioris meri
ti essent ceteris preferre. hanc pa
rabolam deduxit in mediū. in qua
ꝛ virtus humilitatis precipue cō
mendatur. ꝛ psumptiua supbia
q3 sit cauenda ostēditur. Dixit au
tem iquit euāgelista ad quosdā
qui in se cōfidebant tanq3 iusti. ꝛ
aspernabātur ceteros parabolaz
istaz. Duo homines ascenderūt in
templuz. Nobile illud templū. ꝛ
toto orbe famosum. qd a salomo
ne ihierosolimis affluētissimis eāt
sumptib9 edificatum. in eminētio
re ipsius ciuitatis parte situm fue
rat in monte scilicet moria. Pul
chre igitur dictum est ascenderūt
qr ciuitas ihierusalē in cliuo mon
tis. hoc est in descēsu sita ex parte
erat in monte. ꝛ ex parte in valle

templū autem vt diximꝰ in eminē
tiori loco ipsiꝰ ciuitatis fuit collo
catū. ⁊ qui ad illud venire cupie
bat necesse erat vt illuc ascēdendo
perueniret Vnde ⁊ in sequētibꝰ legi
tur Descēdit hic iustificatus in do
mū suam ab illo. hoc est tēplo vel
descēdit iustificatus publicanus
ab illo. idest ex cōparatione phari
sei. Et in alio euāgelio. homo legi
tur descēdisse ab iherusalez in ieri
cho. ⁊ incidisse in latrones Causa
quoq; ascensionis eorū subditur.
Vt orarent Ad hoc enī illud tem
plum constat edificatū. vt ibi po
pulꝰ cum primitiua sua. ⁊ reliqua
que in lege p̄cipiebātur offerret
tamē etiam pro se. suiq; regni sta
tu certis tēporibus postularet. Ex
hijs autem duobꝰ hominibꝰ qui
ascenderūt in templum. vt orarēt
vnꝰ phariseꝰ ⁊ alter publicanꝰ.
Pharisei clerici ⁊ p̄sbiteri erāt iu
deorū. qui pro eo ꝙ a ceteris se di
uidebant. tamꝙ̄ sanctioris ac po
cioris meriti diuisi interp̄tantur.
a phares filio iude mutato voca
bulo. Ex quibus iste fuisse depre
henditur. qui arrogātia tumens
in templum ascendit. nō tam deū
oraturus. ꝙ̄ se laudaturus Pub
licani autem dicebantur. vel qui
publicis flagicijs incumbebant.
vel qui publicis negocijs inserui
ebant vectigalia reipublice p̄sol
uentes. id est thelonarij. vel eti
am oīs qui per fas ⁊ nefas diui
tias sibi accumulāt. Denīq; pub
licanus iste ad membrū supradi
cte ptinet mulieris sancte ecclesie

de quibꝰ supra dicitur Deus autē
non faciet vindictā electorum suo
rum clamātium ad se. phariseus
vero ad illos de quibꝰ formidabi
lis in conclusione sententia subdi
tur. verūptamē filius hominis veni
ens. putas inueniet fidē in terra.
Phariseus stans hec apud se ora
bat. Qz stās phariseꝰ hic orasse
phibetur ad morem illius popu
li refertur. qui ad templū dei veni
entes. nō solum ꝓstrati: sed toto
corpe erecti orare ꝯsueuerant. qd
gestꝰ corporis testatur. Deꝰ grati
as tibi ago. quia nō suz sicut cete
ri hominū. Quatuor species a san
ctis doctoribꝰ numerantur. quibꝰ
oīs tumor arrogātium deprehē
ditur. Prima siquidez species est.
cum homo se putat habere bonū
qd non habet quem sentētia apo
stoli ex obliquo repcutit dicēs Si
quis existimat se aliqͥd esse cū ni
hil sit. ipē se seducit. Secūda speci
es est. cū aliquis bonum qd habz
a seipō se habere arbitratꝛ. dyabo
lum pfecto imitans. qui p elatio
nem dixit. nescio dn̄m. ⁊ ego feci
memetipz. quē redarguit aposto
li sentētia dicentis Quid ei habes
qd nō accepisti. Tercia vero est.
cum quilibet ⁊ si bonū quidem qd
habet. celitus sibi datū nouit. ta
mē hoc pro suis meritis se accepis
se cōfidit. contrariꝰ apostolo pau
lo dicenti. Quis prior dedit illi. et
retribuetꝛ ei. Quarta nichilomi
nus est. cū singulariter se aliquis
bonū putat habere. ⁊ ceteris despe
ctis. specialiter bonꝰ videri appetit

Quo morbo pharisеus iste potissi
mũ laborasse probatur. qui sub
quadã generalitate. omnibus in
fra se positis suaq; preponderans
merita. etiaʒ publicano oranti se
pretulit. de⁹ inquiẽs gratias ago
tibi. quia nõ sum sicut ceteri homi
nũ raptores. iniusti. adulteri velut
etiã hic publican⁹ Raptores sũt.
q̃ per vim aliena diripiũt Iniusti
qui legeʒ dei que summe pfecteq;
iusticie index est non custodiũt.
Adulteri qui alienum thoruʒ vio
lant. Ieiuno bis in sabbato. Si
quẽ mouet. cur se bis i sabbato
ieiunasse iactet. huiusmodi que
stio sub tali cicius sensu dissolue
tur Iudeos. oẽs dies suos a sab
bato cõputasse manifestum est.
hoc modo Prima sabbati. secũda
sabbati. sicq; reliq̃ a sabbato di
es nũcupabãtur vsq; sabbatum
sicut a nos primã a secũdam feri
am dicere constat. Non imcõgrue
hoc loco. nomie sabbati tota eb
domoda itelligitur. que sabbato
clauditur. Nemo enĩ tam demen
tissim⁹ esse potest. qui hũc in vna
die bis. q̃d vtiq; impossibile est
ieiunasse putet Bis ego in sabba
to. idest duob⁹ dieb⁹ in ebdo ma
da ieiunasse se phibet. Decimas
do omniũ que possideo Lege preci
piebat. vt filij israhel. ãnuatim
omniũ rerum suarum domino de
cimas darent. Sed scribe a phari
sei. vt ceteris decimas dantib⁹ san
ctiores apparerent. nõ modo reddi
tus frugum. verũ minima queq;
olerum decimabãt Vnde a digne

alibi a domino redarguũtur. cuʒ
dicitur. Ve vobis scribe a phari
sei ypocrite. qui decimatis mẽtam
a anetum. a cyminum. a relinquĩ
tis que grauiora sunt legis. hoc
est altiorã precepta legis. dilectio
nem videlicet dei a proximi. vel iu
dicium a misericordiaʒ. Hoc loco
breuiter cõmemorandum. q̃ eze
chiel propheta. in mistica visiõe
quaʒ refert sibi apparuisse iuxta
fluuiũ chobar. inter reliqua dicit
se vidisse quatuor animalia. ple
na oculis ante a retro Que cũ mul
tiplicibus sint referta misteriorũ
sensibus. spaciatim sanctoꝝ sym
bolum preferũt. Hec ergo anima
lia recte vndiq; oculata esse dicũ
tur. q̃ sanctoꝝ actio. vndiq; mg̃
na vigilantie cura circũspecta est
Ita enim bona desiderabiliter pre
uident vt mala queq; sollerter ca
ueãt. Sic deniq; terrenorũ sese im
pendũt actibus officiorũ. vt a ce
lestibus non secernãt animũ. Sic
postremo nouerũt frui temporali
bus vt semp intendãt eternis tã
toq; in bonis etiã que agũt sollici
tia prudẽtes sunt q̃to hostis versu
tissimi fraudes etiã in bonis surri
pere solere nõ nesciũt. At hij quos
minima vel nulla sui cura exercet.
dum alijs itendũt frequẽter alia
negligũt. multumq; hijs sanctis
dissimiles animalib⁹ circũspectio
nis oculũ prouide ad cuncta non
porrigunt Q̃d huic pharisеo acci
disse depꝛehenditur. q̃ ad deo grãs
agẽdas ad elemosinã dãdã ad ie
iunia faciẽda sagaci oculo itẽdit ꝫ

ad hũilitatis obseruãtiam negli
genter torpuit ⁊ quasi oĩes sue
ciuitatis aditus diligẽter emuni
ens supbie cicatricem reliquit. p
quã feroci hostium depredacõi
subiacuit. Quẽadmodum enim ni
hil prodest ꝙ tota ciuitas contra
hostiũ custoditur incursũ. si vnũ
in ea foramẽ relinquitur p quod
ab hostibus intretur. sic nihil iu
uat ꝙ multas virtutes cõgrega
mus. si vnũ in nobis viciũ relinq̃
mus p qđ a dyabolo capiamur.
Et publicanus a longe stãs nole
bat nec oculos ad celũ leuarẽ. sed
percutiebat pectꝰ suũ. Quot in pha
riseo sig̃ pcesserũt supbie. tot cõ
sequẽter i publicano hũilitatis
indicia describũtur. Ille enim sua
merita p̃dicare. alijs se potiorẽ os
tendere. econtra ille suorum cõfessio
ne peccatorũ remissiõe luminũ. pe
ctoris insup verberacõne diuinita
tem sibi cõciliat. A longe stabat.
quia ⁊ se peccatorẽ ⁊ prophanũ
veracit̃ intelligẽs. sanctuario ap
propinquare nõ audebat. A lon
ge vtiq; stabat. quia peccãdo se lõ
ge a deo recessisse nouerat. Oculos
ad celũ leuare nolebat. quia scie
bat se illũ qui in celis est grauit̃
offendisse. illicita cõspiciendo. in
dignũ certe estimãs hijsdem ob
tutibꝰ deum vel dei templũ aspice
re quibꝰ ad concupiscẽdum illici
ta plurima fuerat cõspicatꝰ. nec
dũq; eorum numero se sociarẽ au
debat qui de peccatorũ indulgẽtia
fisi cũ psalmista dicũt. Ad te leua
ui oculos meos qui habitas in ce

lis. Pectꝰ quoq; suũ pcutiebat.
quoniã se nouerãt plurima ibi co
gitasse nephãda vnde deũ offen
derat ⁊ quasi suppliciũ sibi de seip
so exigẽs. veniã scelerum nõ tam
impetrabat ꝙ extorquebat a do
mino. Deus inquit propiciꝰ esto
mihi peccatori. Magna p̃cis breui
tas: sed mira robustaq; deuocõe
cõmendata. que ⁊ iudicis sentẽti
am pmutaret ⁊ ex iniusto iustifi
catũ repente publicanũ efficeret.
Vnde sequitur. Dico vobis. Descẽ
dit hic iustificatꝰ in domũ suam
ab illo. Maxima fiducia sb exem
plo istius pubcani digne penitẽ
tibus p̃rogatur. Qui quoniã cul
pas preteritas humiliter defleuit
ꝙuis iniustus ad templum vene
rit iustificatus tamẽ a templo re
cessit. Qđ vero dicitur ab illo. du
pliciter auctores exponũt. vel ab
illo scilicet templo vel ab illo sub
audiendũ phariseo. idest plusq̃
ille. Hec quia ad litterã p se emi
nẽt si quid misterij supest requi
ramꝰ. Duo isti homĩes. duorũ est
tipus populorũ. Phariseꝰ quidẽ
de meritorũ excellentia inaniter se
efferẽs iudaicum populum figu
raliter exprimit. qui de accepte le
gis obseruãtia tumuit et redemp
toris sui ad se in humilitate venẽ
tis aduẽtum superba mẽte recipe
re detractauit. cũ inter cetera que
culparũ immanitas exposcebat.
illuc recto satis ordine puenit. vt
qui olim in prioribꝰ patribus an
gelos hospitio recepat. iam secũ
vlteriꝰ habitare nolẽtes in tẽplo

clamātes audiret. Recedamꝰ ab
hijs sedibus. Per publicanū ve
ro qui se humiliando suaqꝫ pecca
ta cōfitendo exaltari meruit. gen
tilis eque designatꝰ est populus.
qui apostolice predicacōnis verita
te suscepta. falsorum numinū por
tenta deseruit. suūqꝫ creatorē cō
digna penitudine sibi propiciaē
cōtendit cuius digne satis exalta
tioni cōtigit. vt qui pridem fuerāt
mancipiū dyaboli. efficeretur fili
us dei. Qui quoniā ad deum cōuer
sus peccata sua recognouit ⁊ scele
rum suorum pfecte penituit. nō so
lum veniam: sed etiam vt populū
iudeoruꝫ fidei dignitate precederet
accepit. Quia ōnis qui se exaltat
humiliabitur. ⁊ qui se humiliat
exaltabitur. Hec sententia ⁊ de vtro
qꝫ populo valet intelligi. iudaico
scilicet ⁊ gentili. quorū alter vt di
ctum est. de diuinis beneficijs su
pbiens hūiliari. alter vero deuote
se in cōfessione peccatorū humili
ans meruit exaltari. Et de ōni sup
bo ⁊ humili potest cōuenientissime
accipi. cōcordāte sup hoc salomo
nis sententia. Ante ruinā exaltatur
cor hominis. ⁊ ante gaudiū humili
atur. At videmꝰ multos honoribꝰ
et diuicijs huiꝰ seculi florere ⁊ in
eis vsqꝫ ad finē pseuerāre. cernimꝰ
ecōtra nōnullos paupertate ⁊ ino
pia laborare. ⁊ in eadē egestate vs
qꝫ ad exitum vite pmanere. Cum
ergo isti in inchoata felicitate. ⁊ il
li in pristina paupertate vsqꝫ ad ter
minū vite pmaneant. quomō ve
rum esse cōstat. qd dominꝰ dicit

omnem hominē exaltatū humilia
ri. atqꝫ humiliatū exaltari. Sꝫ quo
niam veritas falli nō potest. scien
dū quia si nō in presenti hoc sem
p adimpleri videtur. in futuro ta
men cōplendum nō dubitamus
Omnis enī q̄ in p̄senti vita se exal
tat. vt diuinis p̄ceptis se subdere
cōtemnat. hic in die iudicij. cum
supbis ⁊ impijs sociatus humili
ari cogetur a domino auditurꝰ. ite
in ignem eternū. Qui autem amo
re diuino hic se hūmiliare studu
erit. imitans illū qui dicit. discite
a me quia mitis sum ⁊ humił cor
de. ipē in futuro iudicio a domino
exaltabit̄. cum optabilem voceꝫ
audire meruerit. venite benedicti
patris mei. Nos autem nō solum
ex humilitate publicani. exēplū
hūilitatis colligere debemꝰ. veruꝫ
e diuerso. ⁊ de verbis elati phari
sei. formā humilitatis assumē. Il
le enim cōsiderauit aliorū mala ⁊
cepit iactāter sua pferre bona. nos
econtra nostra mala debemꝰ ppen
dere. ⁊ aliorū bona pie cōsiderare.
vt sicut ille ceteris se p̄ferens. ex
eo qp alios despexit. humiliatꝰ est
ad ruinā. ita vt nos bonis fidelium
impares iudicātes. ex eorum imi
tacōne exaltati. proficiamus ad
gloriam. Cumqꝫ huiuscemodi de
uocionis formam assecuti fueri
mus. in quotidianis precibꝰ hāc
oracōem. a beato beda editā. bre
uē quidē. sed ōnino saluberrimā
frequētando recitare studeamus.

Deus ōnipotēs miserere suppli
ci tuo. quia nō sum sicut inumeri

serui tui. contẽptu seculi sublimes. iusticie merito gloriosi. castitatis laude angelici. velut etiam multi illoruz. qui post flagitia publica penitẽdo. tibi meruerũt esse deuoti. qui etiam si quid boni. tua gratia largiente fecero. quo fine hoc faciam. qua ve a te districtiõne pẽsetur ignoro. Tu

Dominica. xij.

Scdm Marcum.

n illo tẽpe Exiens ihesus de finib9 tyri. venit per sydonem ad mare galilee. inter medios fines decapoleos. Et reliqua

Omel venerabilis Bede p̄sbiteri

Vrdus ille a mutus. quẽ mirabiliter curatũ a domino modo cum euãgeliuz legeretur audiuim9. genus designat humanũ. in hijs qui ab errore dyabolice decepcõis diuina merentur gratia liberari. Obsurduit namq3 homo ab audiẽdo vite verbo. postq̃ mortifera serpentis verba cõtra deum tumidus audiuit. Mutus a laude cõditoris effectus est ex quo cuz seductore colloquium habere presumpsit Et merito clausit aures ab audienda inter angelos laude creatoris quas ad audiẽdam eiusdem creatoris vituperatiõem sermonib9 hostis incaut9 aperuit Merito clausit os a predicãda cum angelis laude creatoris. q8 velut ad meliorãdum eiusdẽ opus creatoris. cibi vetiti preuaricatõne supperb9 impleuit. Et heu miser generis humani defectus. Q8 de radice viciosũ germinauit. viciosi9 multo dilatari cepit in propagine ramorũ. ita vt veniente i carne domĩo. exceptis paucis de iudea fidelibus totus pene mũdus. ab agnicõne a confessione veritatis surdus erraret a mut9 Sed vbi abũdauit peccatum sup abũdauit a gratia Venit namq3 domi9 ad mare galilee. vbi nouerat egrotare quem sanaet Venit sue grãtia pietatis ad tumẽtia turbida a instabilia gentiũ corda in quibus nouerat esse. qui ad suã gratiam pertinerẽt. Et bene inter medios fines decapoleos ad mare galilee. vbi egrotum sanaet venisse phibetur. quia relicto ob pfidiam populo qui decalogi mandata acceperat. exteras venit ad gentes vt sicut iohãnes ait. filios dei qui erãt dispersi cõgregaret in vnũ. Et adducũt ei surduz inquit a mutũ a deprecabantur eum. vt imponat illi manũ. Quia ille surdus saluatorẽ agnoscere. mutus rogare nequibat adducũt eum amici et p eius salute domĩo supplicant. Sic nimirũ sic in spiritali necesse est curacõne geratur. vt si quis hũana industria ad auditum confessiõemq3 veritatis conuerti non potest. diuine pietatis offeratur aspectib9. atq3 ad sanãdum eum supne man9 flagitetur auxiliũ. Nec tardat celesti misericordia medici. si integra precantiũ nõ hesitat nec deficit oratio Vnde statim subinfertur. quia apprehẽdẽs egrotũ ihesus de turba seorsũ.

misit digitos suos in auriculas e⁹
⁊ expuens tetigit linguam eius.
digitos quippe surdo ī auriculas
mittit vt audiat. cum ꝑ dona spū
alis gratie diu non credentes: ad
auditum sui verbi cōuertit. Expu
ens linguā muti vt loq̄ valeat tan
git: cui ꝑ ministeriū predicacōnis
racōnem fidei quā ↄfiteri debeat p̄
stat. Per digitos namq̄ dn̄i spi
ritus sancti dona significari ⁊ ipse
docet: si ego in digito dei eijcio de
monia. qđ alius euangelista ma
nifestius posuit. si ego in spiritu dei
eijcio demones. et psalmista vbi
ait. qm̄ videbo celos opa digitoꝝ
tuoꝝ ⁊ videbo scōs non sue meito
virtutis: ſ tui munere spūs a ter
renis suspensos ⁊ celesti factos con
uersacōne sublimes. Sputum q̄z
capitis ⁊ oris dn̄i verbum est euā
gelij qđ inuisibili diuinitatis ar
chano sumptū visibiliter mundo
vt sanari posset ministrarē digna
tus est. Notandū sane ꝙ domin⁹
priusq̄ꝫ auriculam linguamq̄z sa
nandi tangeret egroti: apprehen
dens eum se orsū duxit eū e turba.
Prima namq̄z salutis spes ē quē
libet assuetos vicioꝝ tumult⁹. tur
basq̄z deserere. ⁊ sic ad suscipiēda
sanitatis munera huiliter caput
inclinare. Neq̄z vlla ten⁹ saluari pu
tand⁹ est: q̄ꝫ diu quis inordinatis
morib⁹ adherere. supuacuis v̄bis
delectari. turbulentis cogitationi
bus non timet deuastari sed q̄ mi
serante ⁊ adiuuāte dn̄o turbidā
prisce ↄuersacōis vitam mutauit
q̄ inspiracōēz diuine gratie corde

ↄcepit. qui verbo doctrine celestis
cōfessionē vere didicit fidei: restat
vt cōfestim optata sanitatis gau
dia ↄsequatur. Vnde bene postq̄ꝫ
de turba segregat infirmum domi
nus postq̄ꝫ mittit digitos in auri
culas. postq̄ꝫ sputo tangit linguā
illius subinfert. Suspiciens in ce
lum ingemuit ⁊ ait illi. Effeta: qđ
ē adaperire. Et statim apte sūt au
res eius ⁊ solutum ē vinculū ling
ue eius Et recte sanaturus egrotū
dn̄s suspicit in celū ⁊ ingemit: vt
vbi nobis speranda salus. ⁊ qua
ↄpūctionis vel lacrimaꝝ sit deuo
tione q̄renda ac petenda significꝫ
Suspiciens in celum ingemuit. q̄
nos quos ad possidēda celestia cre
auit: longe in terrestria deiectos
esse doluit. Suspiciens in celuꝫ in
gemuit: vt nobis q̄ a celestibus
gaudijs ꝑ terrena oblectamenta
discessim⁹: ad hec ꝑ gemitus ⁊ su
spiria insinuaret esse redeundum
Qꝫ āt ait effeta ꝟ adapire ꝑꝑt au
res dicit sanādas. quas surditas
diutina clauserat: sed ad audien
dum iam tactus patefecit ipsius
Vn̄ credo mos increbruit ecclesie
vt sacerdotes illi⁹ hijs quos ꝑcipi
endis baptismi sacramentis pre
pauit: prius inter cetera ↄsecracō
nis exordia de saliua oris sui naēs
tangant. ⁊ aures dicētes effeta ꝑ
saliuam quidem oris sui gustum
quo inciandi sunt supne sapien
tie designantes. ꝑ tactum vero na
rium vt abiectis delectationibus
noxijs: solum xpristi amplectan
tur odorem. De quo apostol⁹ xpi

donus ordo sumus deo in omni lo
co. ⁊ vt meminerint se iuxta exem
plū beati iob: donec supest alitus
in eis. ⁊ spiritus dei in naribus eo
rum. non loqui iniq̄tatem labiīs
nec lingua mendaciū meditari
debere. Porro p tactum auriū vt
relicto auditu lingue neq̄ : audi
ant verba xpi ⁊ faciāt ea. similes
viro prudenti q̄ edificauit domū
suam supra petrā. Et vnusquisq;
nostrum fratres carissimi q̄ bap
tisma xpristi rite suscepit hoc ordi
ne consecratus est Omnes quidē
qui salutare lauachrū vel primo
hoc pasche tempore. vel aliquādo
alias rite suscepturi sunt: ipso sūt
ordine cōsecrandi. Vnde multum
necesse est: vt quod dominꝰ in no
bis propiciꝰ abluere ⁊ sanctifica
re dignatus est: ipsi passim cōta
minare ⁊ pro nichilo xphanare ti
meamus. Sed ⁊ si qui eorum neq̄
cie sordidantis incidimus festine
mus rursum lacrimarum ⁊ penitē
tie fonte mundari. Renouemꝰ au
rium puritatē quam nobis audi
tu fidei diuinitus cōstat fuisse col
latam cauentes illud apostoli q̄d
q̄bꝰdā exprobrans ait ⁊ a verita
te quidem auditum auertent. ad
fabulas aūt conuertentur. Cohi
beamus linguā a malo que con
fessione fidei sanctificata est. time
amus in ipsa q̄ benedicimus deū
⁊ patrem. maledicere homines q̄
ad imaginē dei facti sunt. Qui em̄
putat se religiosum esse non refre
nans linguā suam huiꝰ vana est
religio. Ecce enim dicitur. q apert

te sunt aures eius. ⁊ solutum est
vinculū lingue eius: ⁊ loq̄batur
recte. Qui ergo recte loqui baptis
matis nostri tempe didicimꝰ cor
de credendo ad iusticiam. ore autē
confessionem faciendo ad salutē. cu
randū summope est: ne post ba
ptisma ad iniusta ⁊ noxia v̄ba de
clinemꝰ. Si enim ipso iudice atte
stante omne verbū ociosum q̄d
locuti fuerint homines reddent ra
tōē de eo in die iudicij: q̄d puta
mꝰ fieri de illis qui non solū ocio
sa: sed ⁊ criminosa loquunt̄. q̄ im
pudicicie. iactantie. blasphemie.
⁊ q̄d maxime minus libet detracti
onis sermonibꝰ seruire nō timent
qui pferunt mendacia. testes fal
laces. qui seminant inter fratres
discordias. ¶ Non solū autē a ma
lis aures linguāq; satis ē castiga
re loquetis: si non etiā iuxta psal
mistam inclinemꝰ aurē nrām in
verba oris dei. si nō os nr̄m loqua
tur sapiam. et meditatio cordis
nrī prudentiam. Sed ⁊ cunctos sil
interioris exteriorisq; hōis nrī sen
sus qui cuncti in baptismo abluti
sunt: oportet mūdos ac bonis ope
ribus seruemꝰ insup semp orna
tos. Curato autem surdo ⁊ muto:
videamus q̄d sequitur. Et p̄cepit
inquit illis ne cui dicerent. Quan
to autē eis precipiebat: tanto ma
gis plus predicabāt in eo ampli
us ammirabātur dicentes. Bene
omnia fecit ⁊ surdos fecit audiē ⁊
mutos loq̄. Quare fratres kmi hec
acta credamꝰ. ¶ Nunq̄d nō estimā
dum est: q vnigenitus dei filius

signum faciens. et hoc abscondi voluerit. et contra voluntatem illius sit patefactum in turbas: nec potuerit silentio signum tegere si vellet. quod potuit facere cum voluit. An forte nobis exemplum dare voluit ut virtutum opera facientes vitium iactantie per omnia gloriamque vitemus: humanam ne bona nostra actio per inanem vulgi favorem superne retributionis munere privetur. Et tamen sciamus opera nostra si digna imitatione sunt: nullatenus posse celari: sed ad utilitatem fraterne correctionis ipso dispensante patefieri quod dicit. Non potest civitas abscondi super montem posita et alibi. quoniam que in tenebris dixistis in luce dicentur. Et revera ita omnimode ita intelligenda est dominici dispensatio precepti. Quod non ita tamen dictum quis estimet quasi bona facientes fraternos cavere debeamus aspectus cum dominus dicat. Luceat lux vestra coram hominibus ut videant opera vestra bona sed ut per opera que fratribus ostendimus. non laudem ab illis: sed profectum queramus. Hoc est enim quod sequitur. Et glorificent patrem vestrum qui in celis est. Nam qui ea intentione bona ostendunt opera ut ipsi soli laudentur. non autem ut laudantes in bono proficiant neque ut pater qui in celis est glorificetur tales sunt minime illa terribili increpatione plectendi quod dicitur. Amen dico vobis receperunt mercedem suam. Sed et hoc dicendum. quia si illi virtutes dominicas tacere nequiunt. qui tacendi preceptum acceperunt. multo amplius sit nobis divine gratie preconijs semper insistendum. qui cotidianis municem nos verbis ac celestibus alimonijs reficere precipimur dicente apostolo iohanne. Qui audit dicat veni et qui gratiam superne aspirationis mente concepit: qui verbum exhortationis quo utiliter proximum confortare valeat didicit: nequaquam quod novit silentio abscondat: sed ipsum protinus fratribus aperiendo dicet. Si enim ea que novimus benigne proximis dicere bona non negligimus. aderit ille in quo sunt omnes thesauri sapientie et scientie absconditi et quod nunc ex parte cognovimus: ad perfectum nobis lumen veritatis intimare dignabitur ihesus christus dominus noster unigenitus patris. qui cum eo vivit et regnat in unitate spiritus sancti.

Dominica. xiij.

Secundum lucam.

In illo tempore. Dixit

ihesus discipulis suis. Beati oculi qui vident que vos videtis. Dico enim vobis quod multi reges et prophete voluerunt videre que vos videtis: et non viderunt. et audire que auditis et non audierunt. Et reliqua. Omelia beati ambrosij episcopi.

Aperit dominus celeste misterium quod placuerit deo ut parvulis magis quam prudentibus istius mundi suam gratiam revelaret. Quod apostolus paulus stilo pleniore digessit dicens. Nonne stultam fecit deus sapientiam huius mundi. Nam quoniam dei sapientiam non cognovit: hic mundus per sapientiam. placuit deo per stulticiam predicationis salvos facere

credentes. Paruulum ergo accipi
amus q̄ se exaltare nō nouerit: et
phaleratis sermonibꝰ arcē sue ia
ctare prudentie quod plerīqꝫ
faciunt. Paruulus erat q̄ dixit.
dn̄e non est exaltatum cor meū:
neqꝫ elati sūt oculi mei. neqꝫ īgres
sus sum in magnis neqꝫ in mirabi
libus sup me. Et vt scires puuluꝫ
hunc non etate. non sensu fuisse:
sꝫ humilitate sui et quadā declina
tione iactantie addidit: sꝫ exalta
ui aīam meam. Vides q̄ excelsus
fuerit hic puulus. q̄nto virtutuꝫ
sublimis vertice. Tales nos puu
los vult esse apl's cuꝫ dicit. Si q̄s
videt̄ inter vos sapiens esse in hoc
seculo: stultus fiat vt sit sapiens
Sapientia enim huiꝰ seculi stulti
cia est apud deū. Pulcherrimus
conectitur de fide locus: q̄n omnia
sibi tradita dicit a patre suo. Cū
omnia legis. omnipotentē agnos
cis: non decolorem. non degenerē
patris. Cum tradita legis filium
confiteris. cui p naturam omnia vni
us sbē iure sint ꝓprio. nō dono col
lata p gratiam. Addidit. Nemo
scit quis ē filius nisi pr̄: et q̄s ē pa
ter nisi filius. et cui voluerit filiꝰ re
uelare. Ideo beatos dixit oculos il
lorum. q̄bus datum est dei saluta
re xp̄m visere. Vt scias autem. q̄
sicut filius patrem quibꝰ vult reue
lat. ita etiam pater reuelat qui
bus vult filium. audi dicenteꝫ ip
sum dn̄m ihesum cum laudaret pe
trum q̄ eum dei filium esse confes
sus sit. Beatus es inq̄t simon bar
iona. q̄ nō caro et sanguis reuela

uit tibi: sꝫ pater meus q̄ in celis ē.
Adheret hijs lectio q̄ exponūtur
hij q̄ legisperiti sibi videntur. qui
verba legis tenent. vim legis ig
norant. et ex ipō primo legis capi
tulo docet esse ignaros legis: pro
bans q̄ in principio statim lex et
patrem et filium predicauerit. in
carnationis q̄ꝫ dominice annunci
auerit sacramentum dicens. Dili
ges dn̄m deum tuum: et diliges p
ximū tuum sicut teipsuꝫ. Vnde do
minus ait ad legisperitum. Hoc
fac et viues. At ille quasi nesciret
p ximum suum. q̄ nō credebat in
xpistum respondit. Quis est pxi
mus meus. Ita q̄ xpistū nescit:
nescit et legem. Quō enī potest sci
re legem: cui veritatem ignoret: cui
lex annunciet veritatem. Homo
quidam ex iherusalem descēdebat
iherico. Vt eum locū qui ꝓpositus
est nobis planius possimꝰ absol
uere: vetereꝫ ciuitatis iherico repe
tamꝰ historiam. Meminimꝰ itaqꝫ
q̄ iherico sicut legimꝰ in libro qui
scribitur ihesu naue magna ciuitas
fuerit muralibꝰ septa parietibus
que non ferro puia. nō ariete pos
set esse penetrabilis. in ea raab hi
tasse meretricē q̄ exploratores q̄s
direxit ihesus hospicio recepit. con
silio instruxit. postulantibꝰ ciuibꝰ
abisse eūt. abscondit in tecto: et vt
se suosqꝫ vrbis excidio possꝫ eripe
coccū in fenestra ligauit. vrbis āt
ipsiꝰ inexpugnabiles muros. vij
tubaꝝ sacerdotaliū sono et ppli iu
bilantis vlulatu consono corruisse.
Videte quō vnusquisqꝫ propriuꝫ

seruet officiū. explorator excubi
as. misteriū meretrix. fidē victor.
religionē sacerdos. Hij periculū
ꝓ laude non metuunt illa suscep
tos. nec in periculis ꝑdit. Iste sol
licitus magis fidē seruaē ꝙ vince
re. meretricis prius mandat salutē
ꝙ excidium ciuitatis. Religionis
autem insignia arma sunt sacer
dotis. Iam illud quis non plenū
putet esse miraculi ꝙ ex tota vrbe
nemo seruatus est nisi quem me
retrix liberauit. Hec simplicis hi
storia veritatis est: q̄ si altius cōsi
deretur admiranda signat miste
ria Iherico enim figura istius mū
di est. in quam de paradiso hoc est
iherusalem illa celesti eiectus adā
preuaricacōnis prolapsione descē
dit: hoc est de vitalibus ad inferna
demigrans: cui non loci ſꝫ morū
mutatio: nature sue fecit exilium.
Longe enim ab illo mutatus adā
qui in offensa beatitudīe fruebā
tur: vbi in secularia peccata defle
xit: incidit in latrones: in quos nō
incidisset nisi hijs mandati celestis
deuius se fecisset obnoxium. Qui
sūt isti latrones nisi angeli noctis
atqꝫ tenebrarū: qui se nonnunꝙ
transfigurāt in angelos lucis: ſꝫ
ꝑseuerare non possunt. Hij ante
despoliant que accepimus indumē
ta gratie spiritualis ⁊ sic vulnera
inferre ꝯsueuerunt. Nā si inteme
rata que sumpsimus indumenta
seruamus plagas latronum sen
tire non possumus Caue ergo ne
ante nuderis. sicut adam ante nu
datus est: mandati celestis custo
dia destitutus ⁊ exutus fidei testa
mento. ⁊ sic letale vulnus excepit
In quo omne genus occidisset hu
manū: nisi samaritanus ille descē
dens vulnera eius acerba curasset
Non mediocris iste samaritanus:
q̄ eum quem sacerdos. quem leui
ta despexerat: non etiā ipse despe
xit. Nec vocabulo secte despicias:
quem verbi interpretatione mirā
beris. Samaritani etenim vocabu
lo custos significatur hoc habꝫ in
terpretatio. Quis est custos: nisi
ille de quo dictum est. custodiens
paruulos dns. Itaqꝫ sicut iudeus ali
us in lr̄a. alius in spū. ita ⁊ sama
ritanus alius foris alius in occulto
Hic ergo samaritanus descendit.
Quis est q̄ descendit de celo: nisi q̄
ascendit in celū filius hoīs q̄ est in
celo. Videntes semiuiuū quē nē
mo potuerāt ante curare. sicut illā
que fluxu sanguinis ꝑfluens: in
medicis erogauerat omne patri
monium suū venit secus eum. Hic
est factus ꝯpassionis nostri suscep
tione finitimus ⁊ misericordie ꝯso
latione vicinus. Et alligauit vul
nera eius infundēs vinum ⁊ oleū.
Multa medicamenta medicus hꝫ
iste: quibus sanare ꝯsueuit Sermo
eius medicamentū est. Alius eius
sermo ꝯstringit vulnera. alius oleo
fouet. alius vinū infundit. Cōstrī
git vulnera austeriori p̄cepto. fo
uet remissione pcc̄i. sic vino ꝯpū
git denunciacōe iudicij. Et iposuit
inquit eum in iumentū suum Audi
quō te imponat. Hic peccata nr̄ā
portat ⁊ pro nobis dolet ⁊ pastor

imposuit ouem lassam supra hu
meros suos. Homo enim iumentis
similis factus est. Et ideo supra iu
mentum suum nos imposuit: ne nos
essemus sicut equus et mulus et per
nostri corporis assumptionem infir
mitates nostre carnis aboleret. Deni
que duxit nos in stabulum qui eramus
iumenta. Est autem stabulum in quo
defessi longo itinere succedere solent
Duxit itaque illum in stabulum do
minus qui suscitat a terra inopem.
et de stercore erigit pauperem: et cu
ram eius egit. ne eger ea que accepe
rat: nequaquam precepta seruaret in
quo agnouit asina presepium domini
sui. Sed non vacabat samaritano
huic in terris diu degere. Redeun
dum enim erat eo vnde descenderat.
Itaque altero die. Quis est iste alter
dies: nisi forte ille dominice resurre
ctionis. de quo dictum est. Hec est
dies quam fecit dominus. Protulit
duos denarios et dedit stabulario
et ait. Curam illius habe. Qui sunt
isti duo denarij: nisi forte duo tes
tamenta: que imaginem in se habent
eterni regis expressam: quorum pre
cio vulnera nostra curantur. Redem
pti enim sumus precioso sangui
ne: vt vltime mortis vltima vitarem
mus. Hos ergo duos denarios licet
horum quoque librorum quatuor formas
non absurdum sit intelligere. Acce
pit stabularius. Quis ille. Forsitan
qui ait. Hec estimo stercora vt christum
lucrifaciam quo curam haberet homi
nis vulnerati. Stabularius itaque est
ille qui ait. Misit me christus euangeli
sare. Stabularij sunt isti quibus

dicitur. Ite in orbem vniuersum et
predicate euangelium omni crea
ture. et qui crediderit et baptisatus fu
erit saluus erit. Saluus vtique a mor
te. saluus a vulnere: quod inflixum est
a latronibus. Beatus ille stabulari
us qui alterius vulnera curare potest.
Beatus ille cui dixit ihesus. Quod
cunque supererogaueris: reuertens
reddam tibi. Bonus dispensator
paulus cuius sermones et episto
le veluti ei ratione quam acceperat
superfluunt. moderatum domini man
datum propter immoderato labore men
tis et corporis executus. vt multos
ab egritudine graui spiritalis al
loquij dispensacione releuaret. Bo
nus ergo stabularius stabuli eius
in quo agnouit asinus presepium
domini et in quo greges claudun
tur agnorum. ne frementibus ad cau
las rapacibus lupis: facilis in oui
lia sit ingressus. Spondet ergo mer
cedem se redditurum. Quando reuer
teris domine nisi iudicij die. Nam
licet vbique sis: semper stans in me
dio nostrum non cernaris a nobis
erit tamen tempus quo vniuersa
caro te aspiciat reuertentem. Red
de ergo quod debes. Beati quibus
es debitor. Vtinam nos sumus ydo
nei debitores. Vtinam quod acce
pimus possimus exsoluere. nec nos
aut sacerdotij aut ministerij mu
nus extollat. Quomodo reddes bo
ne ihesu. Promisisti quidem in ce
lo bonis copiosam esse mercedem
reddis tamen et cum dicis. Euge eu
ge serue bone: quoniam super pauca
fuisti fidelis. super multa te constituam

intra in gaudiũ domini tui. Ergo
qm̃ nemo magis ꝓximus ꝙ̃ qui
vulnera nr̃a curauit: diligamus
eum q̃si dñm. diligamꝰ et quasi ꝓ
ximũ Nihil enim tam ꝓximum ꝙ̃
caput membris diligamꝰ etiã eũ
q̃ imitator est xp̃i. diligamus eũ
q̃ inopie alteriꝰ corpis vnitate cõ
patitur Non enĩ cognatio facit ꝓ
ximum: sed mia. qꝛ mia ſm natu
ram. Nihil enĩ tam ſm naturã: ꝙ̃
iuuare ↄsortẽm nature

Scd̃m lucam.

In illo tẽpore Dixit

iħs discipulis suis. Beati oculi q̃
vident que vos videtis. Et reliqua
Omelia herici de eadem lectione

Familiare et quodãmodo
ꝓpriuz est diuine scp̃ture
sequẽntia precedentibus
iungere. et ex premissorũ sciã ad
sensum eoꝝ q̃ sequunt̃ recto ordi
ne informare. Vnde oportet ad le
ctõnis hꝰ seriem ꝑnoscendã pau
lo supius dcã sancti euãgeliste re
texere. vbi legit̃ ꝙ reuersis de offi
cio predicacõnis discipulis. et vt
moris est hoĩm exultantibꝰ: ꝙ eti
am demonia eis subijcerentur ait
eis dominꝰ. Nolite gaudere ꝙ deo
mã vobis subijciunt̃ ſ gaudete qꝛ
noĩa vestra scripta sunt in celis Et
paucis interpositis ↄuersus ad dis
cipulos ait Beati oculi q̃ vident q̃
vos videtis. In quibꝰ verbis illud
maxime queri debet: vtrũ oĩm qui
xp̃m videre poterant oculi. credãn

tur ad hanc btitudinem ꝑtinere
cum non solũ boni quiqꝫ et fideles
verumetiã mali et infideles possent
eũ videre. nec mõ ad videndum eũ
sed et ad irrogandas iniurias ex
positũ hñent. Et vt scrupulus hꝰ
questionis eluci det̃: necesse est vt
vtriusqꝫ visionis modꝰ distincte
in dño ↄsideretur Aliter enĩ apl'is
spũalibus. aliter scribis et phari
seis seu turbis carnalibus appare
bat. Apl'i et ceteri fideles hoiem eẽ
cernentes verũ q̃ꝫ deum esse nõ du
bitabant. qd manifestat Petrus
apl's. qui ꝓ oĩbus rñdit domino
dicens. Tu es xp̃s filius dei viui.
Pharisei vero id qd videbant: hꝰ
solummõ credebant Videbãt enĩ
oculis corpeis et tm̃ puꝝ hoinem
esse credebant. Credebant dico qꝛ
ab hoĩbus hoc credi volebant. ali
oquin lege et ꝓphetis edocti: xp̃m
illum esse non dubitabant sed ꝓp
ter gloriam humanã quam ꝑde
re timebant: xpristum illum ↄfite
ri metuebant. Vel ita. Pharisei
vero solo visu corpis dominũ mẽ
tientes: nihil in eo diuinum ceca
mente intelligebant. vnde nec eũ
ꝑsequi et iniurijs vel ↄtumelijs ac
ꝓbris insectari metuebant Nõ er
go horũ oculi beatificant̃ qui eũ so
lummõ hoiem esse putabant sed
oculi apostoloꝝ et fideliũ beati: q̃
xp̃um in decore sue diuinitatis cer
nere merebant̃. hoc est qui illũ et
verũ deum et veꝝ hominem esse cre
debant. De quibus ipse superius
ad pr̃em loquens dicebat. Confi
teor tibi domine pater celi et terre.

q abscondisti hec a sapientibus
et prudentibus: et reuelasti ea paru
lis et humilibus et mansuetis apos
tolis. qui et si illum viderunt omnium
infirmitate circundatum: credide
runt tamen et intellexerunt in homi
ne latentem vnum cum patre deum
Felices etiam eorum oculi et huius
sine dubio beatitudinis cum apo
stolis conscii: qui omnium vitiorum
effusione detersa. et omnis labis
humore ad purum decocto: purga
tissima mentis acie deum contem
plari merentur: qui non solum cum
multis dominum per fidem cognoscere. sed
eius insuper diuinitatis naturam quan
tum ipse permittit sapienti ratione
intueri festinant. Dico enim vobis
quod multi prophete et reges voluerunt
videre que vos videtis: et non vide
runt: et audire que auditis et non
audierunt. Reges sanctos et iustos
appellat: qui omnes corporis mo
tus. omnes animi appetitus iuxta
sui conditoris voluntatem regere et
disponere nouerunt animi imperio
corporis vtentes seruicio. Sed cum
constet deum a patribus priscis
temporibus visum quid sibi vult
quod dicitur. multi prophete et reges
voluerunt videre que vos videtis et non
viderunt. Abraham siquidem deum
vidit: quem totiens apparentem
in tribus etiam angelorum personis
hospicio recepit. Moyses quoque vt te
statur scriptura solitus erat cum
deo loqui facie ad faciem. sicut lo
quitur homo ad amicum suum. Sed
et magne vocis ysayas. vidi inquit
dominum sedentem super solium excel

sum. Sic micheas multique alii pro
phete verissime sibi deum apparuisse
confirmant. Vnde et videntes sunt
appellati: et pene cuncta scriptura
relicta: patres antiquos fere om
nes deum vidisse demonstrat. Si
ergo sancti patres et prophete deum
viderunt: vt scriptura testatur: quid
est quod dominus dicit. multi prophete et
reges voluerunt videre que vos videtis et c.
Sed aliud est videre per fidem. aliud
per speciem. Viderunt siquidem sancti
prememorati deum omnipotentem:
sed per speculum et per imagines. et in
subiecta creatura. Omnes enim ma
nifestationes que in veteri testamen
to ad patres facte fuisse memoran
tur: per inferiores creaturas hoc est
per angelos pacte a doctoribus affir
mantur. Si enim in sua diuinita
te vt est absque vllis imaginibus
deum videbant sancti: quid est quod
moyses vt iam dictum est cum do
mino facie ad faciem loquebatur
tamen ex bono dominum obsecrabat
dicens. Si inueni gratiam in con
spectu tuo: ostende mihi teipsum
manifeste vt videam te. Quem enim
manifeste videre querebat: vtique
vsque ad illud tempus per imagines
et figuras se vidisse declarabat. Et
beatus stephanus de eodem moyse
dicit. Hic est moyses qui fuit cum
angelo qui apparuit ei in rubo. Ve
rum sancti apostoli dominum sem
per presentem habebant. et cum omni fa
miliaritate: tamen etiam in conuictu illi
familiarissime adherentes quicquid
cognoscere voluissent non per speculum
non per enigmata sed per dominum inter

rogando discebant Vnde merito omnib⁹ retro sanctis lege beatitu dinis preferunt audientes a dño Multi reges a ꝓphete voluerũt vide re q̄ videtis a nõ viderunt. a audi re que auditis a non audierunt. Nam illi qui in veteri testamento deum vidisse narrant: iuxta fidez defuncti sunt omnes nõ acceptis repromissionib⁹: sed a longe eas aspiciẽtes a salutantes. Sciendũ vero p incrementa tempoꝝ creuis se diuine cognitionis augmentũ Apparuit em̄ deus abrahã: ƺ lon ge post moysi visus dicit Ego sum deus abrahã a deus ysaac a deus iacob. a nomen meũ adonay nõ indicaui eis. Quib⁹ verbis plus aliq̄d de deo moyses q̄ꝑ precedẽtes patres cognouisse ostẽditur. Be atus etiam dauid multis post se culi tẽporib⁹ natus manifeste cla mat dicens. Sup senes intellexi. Quod est apte dicere. Pre cũctis q̄ ante me fuere patriarchis a ꝓ phetis subtili⁹ aliquid de dei maie state cognoui Quid vero de sãctis iam dicatur apl'is: qui ab ipsa a p ipsam dei sapiam eruditi: cũcta que de celestib⁹ a diuinis: huma na poterat sufferre sapientia: ple nissime didicerũt. Qꝫ enim antiq̄ sancti maximũ desiderium habue rint vt deum viderent in carne pre sentẽ. q̄ꝫ ꝟ ipse eos intueri desiderãs se assueuerat: ipsoꝝ verba testan tur. quib⁹ se dei filiũ incarnatũ vi dere totis affectibus ꝯcupiuisse de clarant. Hic ysayas magno a im compabili deũ vidẽdi feruens desi

derio clamabat. Vtinã disrumpe res celos a descẽderes Hinc dauid pari cupiditate exestuãs aiebat. Dñe inclina celos tuos a descẽde Op tabant ei singuli si fieri posset: vt suo quisq̄ꝫ tpe dei filiũ incarnatuz videret. Notandum aũt. q̄ꝛ q̄s lu cas in presẽti lectione ꝓphetas a re ges dicit: mathe⁹ alibi distincti⁹ loquẽs ꝓphetas a iustos appellat. Ipsi sunt enim reges magni qui a iusti. q̄ temptationũ suaꝝ motib⁹ non ꝯsentiendo succumbere: sed re gendo preesse nouerunt. Et ecce q̄ dam legisperitus surrexit tẽptans eum a dicens Mgr̄ quid faciendo vitam eternã possidebo. Ille legis peritus .i. legis doctor vt dñm q̄sti one temptaret: ex ipsius dñi v̄bis materiã sumpsit. q̄ ad discipulos supius specialiter dicta fuerãt. gau dete q̄ꝑ noĩa vestra scripta sunt in celis. Hoc iste audiens: a suũ q̄ꝫ nomen in celo designari cupiens pcunctatus est q̄d facere deberet vt vitam eternã possideret Intellexe rat em̄. q̄ꝛ in celo scribi nihil aliud est q̄ꝑ in eternitatis memoria titu lari. Veꝝ. q̄ꝛ a legisperito dñs inẗ rogatus fuerat: ꝯsequens erat vt eũ ad legis sciam mitteret: vbi su is verb sibiipsi satisfaceret. Vñ se q̄tur. Ait illi ihesus. In lege quid scriptum est. quõ legis. Quia ipe legis doctor erat vt dictũ est: ideo de ipsa lege eũ interrogat. Sꝫ ille non tam dño credidit: q̄ꝑ sibi q̄stio nis obiecte noduz aperit. diliges inq̄ens dñm deum tuũ ex toto cor de tuo .i. ex toto intellectu. a ex tota

anima tua ⁊ ex tota voluntate tu
a. vel ex omni quod viuis ⁊ sapis
⁊ ex omnib9 viribus tuis: hoc est
ex omni fortitudie: ⁊ ex tota men
te tua: idest ex omni memoria vel
ratione. Et ꝓximum tuum sicut te
ipsum. Post dilectionem dei iure
secundo loco ponitur dilectio pro
ximi: que iam quondam certa de
terminatur mensura: cū sicut nos
ita ꝓximum diligere precipimur
Namq; in dilectione dei null9 mo
dus constituitur: sed omnibus si
mul mentis ⁊ corporis officijs di
ligi mandatur. Ait enim aposto
lus paul9. Quecunq; scripta sunt
ad nostram doctrinam scṗta sūt
Dum ergo domin9 legisperito se te
ptanti rn̄dere dignatur: nostram
impericiaȝ erudit: in qua responsi
one iter patrie celestis nobis ōn̄
dit Cum enī suo temptatori man
datum dilectionis exponenti dic:
recte rn̄disti. hoc fac ⁊ viues: aper
te nobis declarat. qꝛ ꝑ solam dile
ctioneȝ ad vitam eternam ꝑueni
re possim9. si hanc non verbo tan
tum sed opere seruamus. s. vt dili
gamus deum ex toto corde ⁊ ex to
ta anima. ⁊ ex omnibus virib9 ⁊
ex tota mente. Tunc etiam diligi
mus ꝓximum tanq̄ nosmetipōs
si omnia que nobis a ꝓximis fieri
volum9: eadem ⁊ nos ꝓximis faci
am9. Sciendum preterea omneȝ
illum decalogū in quo totius diui
ne legis ꝑfectio ꝯstat: hijs duab9
caritatis complecti sententijs In
decalogo eniȝ tria precepta ad di
lectionem dei ꝑtinentia. ⁊ septem

quib9 dilectionis mos instituitur
Hinc ⁊ apostolus dicit. qꝛ in hijs
duobus mandatis vniuersa lex
pendet ⁊ ꝓphete. Nulli ergo iam de
ignorantia excusandi locus cedi
tur. nulli de implendis mandatis
dei impossibilitatis argumentum
relinquitur. Omnia enim legis ⁊
euangelij precepta caritateȝ com
mendant. Hec in singulis sola in
omnib9 tota precipitur. hāc quis
q; eo quo in deum: ⁊ ſm deum ser
uanda est ordine tenuerit: omnē
ꝑfecto legis ⁊ euangelij summā
que ex hac pendet implebit. Sola
enī caritas virtutes inchoat. sola
ꝓuehit. sola ꝑficit. vt merito de
hac ꝑ ps̄. dictum sit. Ibunt sācti
de virtute in virtuteȝ. At vero dum
legisperiti dn̄s rn̄sioneȝ approbat
⁊ obiecte questōnis nodū soluit
nobis q̄ vite eterne iter sequi debe
amus ōn̄t. Sed ille dn̄i se ore lau
datum videns: maioris adhuc fa
uoris auid9: iterato quē suum ꝓxi
mum scire deberet interrogat Hoc ē
q8 euangelium ait Ille autem vo
lens iustificare seipsum: hoc est iu
stum ⁊ sapientem ostēdere. Neq;
enim dignus erat numero eorum
de quib9 supra ad p̄rem dixerāt.
reuelasti ea paruulis ⁊ mansuetis a
postolis: sed illoꝝ soci9 existebat
de quib9 ait. abscondisti hec a sa
pientibus ⁊ prudentib9 scribis. s.
⁊ phariseis. Quia ergo laudat9
fuerat a domino vt supradictuȝ ē
qꝛ bene respondisset quātulacun
q; ex hoc pcepta iactantia volens
se iustuȝ ōn̄dere: dixit ad dominū

Et quis est meus ꝓximus. Que
rit iste legisdoctor vtrum is qui con
sanguinitate tantum aut ꝓpinqui
tate carnis affinis est: an potius
omnis homo qui miam alteri im
pendit ꝓximus intelligi debeat. Cui
dñs ita respondit: vt omnem hoi
nem qui alterius miseretur proxi
mum illius esse doceret: et tamen
qꝛ ipse ꝑ assumptam humanita
tem ꝓximus nobis fieri dignatꝰ
est euidenter ostenderet. Jam vero
quid dominꝰ fecerit consequenter a
perit̃ cum subditur. Suscipiẽs au
tem ihesus dixit. Verbũ suscipio
duobus modis intelligit̃. Aliqñ
ponit̃ pro eo qd est acceptio. vt ẽ
illud. suscipiens ihesum in vlnas
suas symeon. Aliquando vero sig
nificat respondeo. sicut in presenti
loco cum dicit. suscipiens ihesus
i. respondens dixit. Homo quidã
descẽdebat ab iherusalem in iheri
co: et incidit in latrones. Interro
gante legisperito dominum quis
esset eius ꝓximus: ꝓponit illi do
minꝰ pabolam hominis descenden
tis de iherusalem in iherico ciuita
tem qui fit a latronibus in itinere
despoliatus atqꝫ vulneratus quẽ
leuita et sacerdos qui erant ex gen
te ipsiꝰ inuenientes ptransierunt
nec illi miseicordiã impendere stu
duerunt. Preteriẽs aũt samarita
nus quidã qui gentis erat alteri
us misericordia motus alligauit
vulnera eius: et imponens illũ in
iumentum suũ duxit in stabulũ:
hoc est. ad hospiciũ suum et curaz
illiꝰ cepit hic. Sequenti autez die
dans stabulario: viz hospiti suo
duos denarios. petiuit vt curam il
lius haberet ꝓmittens in redeũdo
mercedẽ illi restituendã. Qua ꝓpo
sita pabola: interrogat dominꝰ do
ctorem legis quis horum trium fu e
rit proximꝰ illi qui fuerat vulnea
tus vtrum leuita vel sacerdos. qui
ex eadem gente: immo ex eadez ci
uitate erant: et misericordiam nõ
fecerũt: an potius samaritanꝰ alie
nigena qui ei impendit miaz. Et
ex rñsione scribe patenter appro
bat nullũ nobis ampliꝰ ꝓximuz
esse: qꝛ illum qui nostri miseret̃ et
cui precipit̃ a dño vt ꝑgat et simi
liter agere studeat. Homo q̃dam
descendebat ab iherusalem in ihei
co. Quantum ad litteram ido ho
minẽ ab iherusalem in iherico de
scendisse narrat qꝛ ihrl'm in mon
tuosis. iherico vero ciuitas in cam
pestribꝰ sita est. atqꝫ ideo de iheru
salem in iherico nõ nisi descẽdendo
puenitur. In quo itinere ferũt la
trones in quibusdã speluncis ac
foueis latitare. atqꝫ subinde de trã
seuntibꝰ predas agere. Aliter. Fer
tur iuxta litteram inter ihrl'm et
iherico vallem fuisse. frequentibꝰ
ꝑmeantium depredationibꝰ et la
trociniis famosam: eo tpe quo de
cem tribus a dauid regno defece
rant. atqꝫ inter roboã et ieroboã in
testina bella vigebãt. Sitꝰ aũt ihe
richontinꝰ mirabil' fuisse a locorum
scitis asserit̃. Fuit enĩ vrbs illa in
star lunaris hemispii septẽplici mu
ro vallata vñ lune nomẽ accepit.
nã iherico luna interpretat̃. Sed

ita ea que littere superficies expo
scit tangenda sunt vt veritas alle
gorie efficaciter requiratur. eiq3 in
concusse inhereat. Homo ergo iste q̃
descendit de ih'rl'm in iherico. & in
cidit in latrones. adã & in eo cau
saliter genus humanũ accipitur
Jhrl'm aũt ciuitas de q̃ descẽdisse
refert᷑. que visio pacis interpreta
tur significat celestẽ ih'rl'm .i. illã
hitationez patrie celestis ad quã
ꝑpetualiter ꝯtemplandã atq3 pos
sidendaz primus homo a deo crea
tus fuerat. A cuius felicitate tunc
decidit: cũ superbus ex padiso ex
pulsus est atq3 a visione diuine cõ
templacõis alienatus Q̃ diu enĩ
in padiso fuit: in ꝯsorcõ & societa
te angeloꝝ p mentis ꝯtemplatio
nem mansit. At vbi serpentis per
suasione motus ꝯtra creatorez su
pbiuit statĩ a padiso simul & a cõ
templacõe sui ꝯditoris decidit. Et
hoc sigͣficat pn̄s pabola q̃ narrat
hoiem descẽdisse de ih'rl'm cuius
noie viz ih'rl'm designatur illa bea
titudo patrie celestis. Quo vero de
ciderit ille primꝰ parens nr̄: po st
q̃ a ꝯtemplatione celestis ih'rl'm
alienatus est: manifestat dn̄s cũ
addit. in iherico. hoc est in hanc
vitam mo͛lem laboribus & defecti
bus plenã. in quaz merito inobe
diencie infelix humana mo͛litas
expulsa: grauissimã presũptionẽ
supbie ꝑpetuo deflet exilio. Hec
vita pn̄s noie iherico designat᷑ Et
recte p iherico q̃ interpretat᷑ luna
defectus nr̄e mortis figurat᷑. qm̄ si
cut singulis mẽsibꝰ luna decrescẽs

deficit: ita vita nr̄e mortalitatis sin
gulis momẽtis deficiens: cotidie
euanescit. Homo ergo iste tunc a iheru
salem descendit in iherico: qn̄ pa
rens humani generis in quo oẽs
fuimꝰ peccando: ab illis immorta
libꝰ sedibꝰ padisi: ad hanc morta
lem & erumnaꝝ plenã deuolutus
ẽ vitam. Et incidit in latrones. Sz
videamus q̃ sint latrones in quos
primꝰ homo incidit. vel quomo
do ab eis despoliatus atq3 vulneã
tus semiuiuꝰ euaserit. Latrones
olim dicebant᷑: quos modo satelli
tes vocamus: q2 regum astarent
latribꝰ sed modo latrones a latẽ
do predones & fures cõsuetudo ob
tinuit nuncupari Per latrones q̃
a latendo dcĩ sunt maligni spũs
intelligunt᷑. qui latrones dicunt᷑:
q2 eo nequius quo occultiꝰ seuiunt
Si enĩ preuiderent᷑: fortassis aliq̃
tenꝰ cauerent᷑. Pro eo enĩ q2 inui
sibiles sũt: iter nr̄m latenter obsi
dent. In hos latrones homo ideo
incidit. q2 descendit. Descẽsus au
tem hic non aliꝰ q̃ supbia intelli
git᷑. de qua dominꝰ ait. Qui se exal
tat humiliabit᷑. Nisi ergo supbiẽ
do descendisset in latrones non in
cidisset. q2 primum in se supbus
ac deinde temptatus hostibꝰ cessit
Scriptum namq3 est. Ante ruinã
exaltatur cor: & ante gloriam hu
miliatur. Bene autem prius de
scendisse: & deinde latrones incur
risse dicitur. Jam enim interius
ante dei oculos per superbiam ru
erat: quando eum sibi hostis tẽp
tando foris tam facile sternebat.

Qua de re conijci datur. neminē suggestione malignoꝝ spirituū nisi volentem et vltro temptandi occasiones appetentem: ad peccā dum posse impelli Qui etiam spoliauerunt eum quando hunc indutum illa immortalitatis ⁊ innocentie veste nudauerunt. ⁊ ex iustis ⁊ immortalibꝰ peccatores ac mortales fecerunt. Nisi enim supbiendo primus parens noster adam peccasset. immortalis ꝑmansisset Hoc enim merito designatum est ꝑ folia ficus quibus pudēda texerunt asperitas scilicet peccatorū ⁊ pruritus illicite voluptatis Sed ⁊ in vestibꝰ pelliceis conditio prefigurata est mortalitatis Hec est enim illa stola quam ꝓdigus filius recipe meruit ad pietatem patris reuersus. Et plagis impositis abierūt Quid vulnera plagaꝝ nisi inflicte corrupcōes intelligūtur peccatoꝝ. Sicut enim plagis caro sauciatꝛ: ita peccatis anima cruentatur Qd intuens psalmista flebili lacrimatione semetipsū deplorat dicens. Peccata mea sicͧ sagitte infixa sunt in me. tanto vtiqꝫ nequius q̄nto ꝑ hec anime non corꝑis vita subducitur. Plagis igitꝛ īpositis .i. peccatis cumulatis abisse dicūtur. non quo ab hoīm impugnacōe aliquatenꝰ cessent: sꝫ ipsas suas fraudes ⁊ nequicias spiritales callide: ne cauere vel deprehendi valeant occultando. Semiuiuo relicto. Ex ea ꝑte qua hō deū cognoscere pōt: viuit. ex qua vero peccando deū offendit mortuꝰ esse ꝓbatur sicut legitur Anima q̄ peccauerit ipsa morietur. Licet enim meliorem in homine ꝑtem .i. aīaꝫ occiderunt: nequaq̄ tamen ei rationis et diuine imaginis dignitatem auferre potuerūt. Inquantū enim homo peccatis ɔtabescit: moritur. quantum vero ratione vigꝫ ⁊ autorem suum cognoscit: non mortuꝰ sed viuus habetur. Latrones ergo .i. demones semiuiuū hominem reliquerunt. qꝛ beatitudinem quidē ab eo immortalitatis tulerunt: sed rationem animi qua deū nosse potest: auferre minime potuerunt. Accidit autē vt sacerdos quidā descēderet eadē via: ⁊ viso illo preteriuit. Similiter ⁊ leuita cū esset secus locū ⁊ videret eū ꝑtransijt. Per sacerdotē ⁊ leuitam q̄ inspecto saucio transierūt sigˀficatur lex veteris testamenti. ⁊ sacerdotiū iudeoꝝ: qd maxime quodā in sacerdotibꝫ ⁊ leuitis eminuit. vel vt distinctius loq̄mur ꝑ sacerdotem quidē aaron sacerdos cū oī sua ꝓgenie. ꝑ leuitam vero moyses similiter cū sua successione intelligitur Qui leuita idcirco dicitꝛ qꝛ legis fuerit amministrator: Qui eadem via descēderunt. qꝛ vna qua et omnes mortis ɔditione ꝑ iter seculi decurrerūt. sꝫ viso saucio sine vllius remedij effcū ꝑtransierunt qꝛ vetus illa lex ⁊ sacerdotiū pctā quidē valebant tm̄ oñdere: sed neminē a pctō liberare Peccatoꝝ eī vulnera ꝑ legē ⁊ sacerdotiū iudeorum tm̄ monstrari poterant. non aūt curari. Vt enim apostolꝰ ait

impossibile erat sanguine bruto
rum aniãlium auferre peccata do
nec veniret illud singulare sacrifi
cium qđ in cruce oblatũ pctã mũ
di extersit. Vnde sequit̃. Samari
tanus autẽ quidam iter faciens:
venit secus eum. Samaritani non
erant de populo iudeorũ: ſ3 alieni
gene potiꝰ ꝛ ydolis servientes Cũ
enĩ a rege assirioꝝ decem tribꝰ ꝓp
ter pctã sua trãslate fuissent de sa
maria ne t̃ra eoꝝ hitatore vacua
redigeret̃ in solitudinem: iussu re
gis assirioꝝ quidã de alienigeĩs
assirijs viz missi sunt in samariã
que erat caput decem tribuũ: vt
hitarent ibi ꝛ terram excolerent.
Cumq3 cepissent inibi degẽ ꝛ ydo
lis vtpote deũ ignorantes deseruiẽ
immisit in eos dñs feroces bestias
ad quaꝝ deuastacõem interibãt
Quo comperto: rex assirioꝝ cũ suis
ꝯmunicato ꝯsilio: direxit eis quẽ
dam de sacerdotibus iudeorum q̃
eos legitima dei terre doceret. Qui
cũ eis diuinam legem dedisset: vt
regũ ꝛ palipomenon plenissime
narrat historia: ceperunt timore
co gente deũ colere: sed pristia ad
huc infidelitate vigente nihilomi
nus ydola sua nõ destiterũt adora
re. Jstos ergo iudei abhominacõ
ni ꝛ ꝯtemptui deputantes samari
tanos ꝛ plenos demonijs vocabãt
eo q̃ demonijs deseruirent Vnde
ꝛ hoc pro summo ꝯuitio dño xpõ
obiecerũt. samaritanus es tu ꝛ de
moniũ habes. Samaritanus hic
dñi ihu xpi tipus est. q̃ alibi iude
is se blasphemantibꝫ: ꝛ samarita

num ac demoniũ eum hr̃e dicenti
bꝰ samaritanũ se eẽ nõ abnuit ſ3
falso illos q̃ demoniũ hr̃et succen
sere declarauit dicens. ego demoĩ
um nõ habeo. Non ergo se sama
ritanũ vocari indignum tulit. q̃ ĩ
nota dedecoris: misteriũ amplexꝰ
est veritatis. Samaritanus enim
interpretat̃ custos. Custos autẽ
noster nemo ꝯpetentius humani
generis accipit̃: q̃ cui ꝓpheta in
psona ecclesie dicit. Custos quid
de nocte. Et psalmista. Nisi dominꝰ
custodierit ciuitatẽ: inuanũ vigi
lant q̃ custodiunt eam Et isdẽ ps̃
vt hos latrones spũales euitarẽ
hunc custodẽ deprecabat̃ dicens
Custodi me a laqueo quẽ statu
erunt mihi Hic ergo samaritanꝰ
.i. dominus ihesus xpistꝰ cõpassi
one finitimꝰ. misericordia vicinꝰ
iter faciens secus saucium venit.
hoc est iuxta genus humanũ qđ
peccatis erat vulneratum q̃ deus
sup omnia factus est hõ inter oĩa
temporꝝ conditor ꝛ locoꝝ: in tp̃e
ꝛ loco voluit ꝯprehendi: quando
assumpta humanitate in similitu
dine carnis apparuit: vt p peccatũ
damnaret pctm̃. Quasi enĩ qđdã
iter habuit. q̃ de celis venit in vte
rum ṽginis. de vtero virginis in p̃
sepe. de presepi ad crucẽ. de cruce
collocat̃ in monumentum. de mo
numento iterũ surgens ascendit
in celũ Unde ĩ epithalaio ecc̃e
voce dr̃ Ecce iste venit saliẽs in mõ
tibꝫ. transiliens colles. Hoc iter p
agens dñs vidit sauciũ genꝰ hu
manũ. hoc ẽ misertus est eiꝰ Secꝰ

sautium venisse dicitur qꝛ quodã
modo iuxta nos stetit: qñ similis
hominib⁹ in veritate suscepte car
nis apparuit de quo bene dicitur
Vidẽs eum misericordia motus
ē. Solius em̃ diuine pietatis ⁊ mi
sericordie fuit qꝛ nos sb duro mor
tis impio ↄstitutos indoluit. Hec
iustũ vicit ⁊ vt miseris subuenire
tur obtinuit. Et appropians alli
gauit vulnera eius. Per alligati
onē vulneꝝ intelligit̃ abolitio pec
catoꝝ. Tunc dñs appropiãs sau
ciati vulnera alligauit qñ veniẽs
in hunc mundũ pctã q̃ in hoibus
inuenit: ꝛ̃ arguendo cohibuit di
cens. penitentiã agite Alligauit ꝙ̃
vulnera dũ peccandi ↄ̃suetudine
summota. iusticie ⁊ sc̃itatis fascia
mentes saucias astrinxit. Vnde ⁊
peccatoris aĩam ꝓpheta a prauo
ope dolens nõ resipiscere dt. Vul
nus ⁊ liuor ⁊ plaga tumens nõ ē
circũligata: neqꝫ fota oleo. Infun
dens oleũ ⁊ vinũ. Vinũ plagis in
fusũ mordet. oleũ vero lenit ⁊ mol
lit. Per vinũ autẽ aspa ⁊ acerba
inuectio peccati accipit̃. ꝑ oleũ ve
ro lenis ⁊ blanda curacõ designa
tur. Vinũ em̃ putridas carnes re
secat Et quodãmodo vinũ infudit
dũ peccantes ⁊ nõ penitẽtes pena
rum seueritate pterruit dicẽs Om
nis arbor q̃ nõ facit fructũ bonuꝫ
excidet̃ ⁊ in ignē mittetur. Oleũ ni
chilominꝰ infudit: cuꝫ spem venie
penitẽtibꝫ repromisit dicẽs. Peni
tentiã agite. appropinq̃bit ei reg
num celoꝝ. Et imponens illum in
iumentũ suũ. Iumentum accipit̃
caro saluatoris. Iumentum em̃ a
iuuando dicit̃. Et caro dñi iumen
tum fuit. qꝛ nobis vt ad vitam re
paremur eternã. adiumentũ pre
stitit. Imposuit ergo sauciũ in iu
mentum: qñ peccata nrã ptulit in
corpe suo sup lignũ. Et mira deus
dignacõe iumentum factus est:
vt hõ iumentum fieret dei Iumen
ta enim irrationabilia erant hoi
nes quibꝰ dicitur. Nolite fieri sic
equus ⁊ mulus. Vnde ⁊ quasi iu
menta in stabulũ inducũtur. De
q̃ humanitatis assumpcõe loq̃ns
ꝓpheta dicit. Ecce dominꝰ ascendet
sup nubem leuem. hoc ē. assumet
corpꝰ pondere peccatorũ nequaq̃
grauatum. Hoc ē aũt qd dicitur
vulneratũ iumento suo imposuis
se. qd in alia pabola significat̃. in
q̃ pastor bonꝰ ouem humeris su
is imposuit. ⁊ sic reportauit ad gre
gem. Moraliter aũt tunc q̃libet su
p iumentuꝫ dñi imponit̃: ⁊ in sta
bulũ ducitur. cũ ad baptismũ ve
niens fidem sancte trinitatis perci
pit: ⁊ in societateꝫ sancte ecclesie
collocat̃. Naꝫ seq̃tur. duxit in sta
bulũ. Stabulũ n. qd illum duxit:
presens sancta ecclesia accipitur
in q̃ sancta dei animalia hoc est fi
deles frumento verbi dei iugiter a
lunt̃: ⁊ sacratissimo dñici corpis
pane ↄfirmant̃. de quibꝫ dictum ē
Aĩalia tua hitabunt in ea. Sta
bulariꝰ aũt ordinē predicatoꝝ de
signat quibꝰ sancta ecclã cõmissa
est a xpõ: vt pabulo verbi diuini
eam reficere studeant Stabulo eti
am viatores fessi succedē solent ⁊

sancti q̃q₃ tumultuosis seculi acti
onib⁹ defatigati: intra ecclesiã qui
eti ↄsistunt Et curã illius egit Nõ
enĩ sufficit domino q̄ peccata ꝓhi
buit. q̄ vite precepta ꝓposuit: nisi
etiam egerrimo generi humano
ↄferret. vt ꝓhibita vitaret. ⁊ pre
cepta impleret. Sed non vacabat
samaritano huic diutius in terra
morari. redeundũ erat illuc vnde
venerat Et altera die ꝓtulit duos
denarios ⁊ dedit stabulario ⁊ ait.
Curam illi⁹ habe. Prima dies est
tps dñice incarnationis: qñ sicut
scriptu₃ est. sedentib⁹ in tenebris
⁊ vmbra mortis lux orta ẽ eis. Al
tera vero dies est post dñi resurre
ctionem in qua splendor lucis et
ne cum claritate euangelij: cun
ctis p orbẽ gentib⁹ radiauit. Duo
vero denarij duo testamenta sig
nificant: vetus. s. ⁊ nouũ: in quib⁹
eterni regis nomen ⁊ imago hoc ẽ
cognitio ⁊ ↄtemplatio ↄtinet᷑. Al
tera igitur die domin⁹ duos denar
os ꝓtulit ⁊ dedit stabulario. q̄r re
surgens ex mortuis: aperuit disci
pulis sensum. ⁊ vtriusq₃ testamẽ
ti misteria ad eruditiõnem omniũ
gentiũ illis patefecit Stabulari⁹
vero vt premissum est ordo intelli
gitur predicatoꝝ: e quib⁹ vnus ẽ
exími⁹ paulus apl's: qui legis de
nariũ in curam saucij expendens
dicebat. Hec omnia ↄtemno ⁊ ar
bitror vt stercoꝛ. Duos ergo dena
rios stabulari⁹ accepit: qñ aposto
lis vtriusq₃ testamenti sciã colla
ta est. ⁊ ad predicationem quasi
ad cura₃ humani generis directi
sunt. Quid enim est aliud dicere.
curam illi⁹ habe nisi ite in mundũ
vniuersum ⁊ predicate euangeli
um omni creature. Et qd cunq₃ su
pererogaueris: ego cũ rediero red
dam tibi. Videam⁹ quid supero
gauerunt stabularij idest sancti
predicatoẽs. Superogauerunt a
postoli: qñ sup euangelij precep
ta dictis suis ⁊ epistolis saluti ho
minũ conduxerunt. Impleuit hoc
magister gentiũ: qui fuit vn⁹ san
cte ecclesie stabulari⁹. qui sup eã
quam accepit ratiõnẽ aliquid ero
gauit: qñ moderatum mandatu₃
domini ꝓpe immoderato labore ex
ecutus ẽ. qñ etia₃ de hijs de quib⁹
preceptum non acceperat: cõsiliũ
dabat dicens. De virginib⁹ prece
ptum dñi non habeo: consilium
aũt do. Et rursum dicit domin⁹ or
dinauit hijs qui euangeliũ nun
ciant de euangelio viuẽ. nos autẽ
nõ vsi sum⁹ hac potestate int᷑ vos
ne quem vestrum grauarem⁹ Cui
cũ venerit hoc est cũ in fine seculi
vniuerse carni apparuerit supero
gata restituet. q̄r iuxta aliam eu
angelij parabolam super omnia bo
na sua ↄstituet eum. Magni ergo
meriti est hic stabulari⁹: cui debi
tor est xp̃s. Quis enim nõ gaude
at saltẽ idoneus debitor esse xp̃i.
Quantus est ergo iste cuius ẽ ille de
bitor: qui omnes h₃ debitores.
Hinc ipse cert⁹ glatur dicẽs Non
negabit debitũ q̃ dõuit in debitu₃
Perducto vo huiusq₃ similitudinis
h⁹ tenore id qd susceperat ↄclusur⁹
legisperitu₃ interrogat. quis hoꝝ

trium illi qui latrones inciderat: ꝑximus fuisse videret̄: vtꝝ viz sa cerdos ꝛ leuita qui genere ꝑximi: misericordia fueãnt extranei. an samaritanus q̄ natione externus ↄpassione fuerat vicinus. At ille q̄d ratio ꝑsuadebat r̄ndit: illuz. s. magis illi fuisse ꝑximum: q̄ fecit misericordiã in illum. Et dn̄s ad similem eum pietatis opam ꝓuo cans. vade inq̄t ꝛ tu fac similiter. Quod est dicere. Vt on̄das teꝟa citer diligere ꝑximum sicut teipsū vade ꝛ quicq̄d vales in vtilitate il lius vel corꝑali vel spirituali ꝓm ptus opare Imitare huꝰ predica bile samaritani exemplū: ꝛ cuicū q̄ potueris mie munus impēde. Tali argumento oēm hoiez nr̄m esse ꝑximū ꝛ cognoscendo diliga mus ꝛ diligendo inopie ipsiꝰ affi nitatis intuitu ↄpatiamur. Plus ē em̄ mia q̄ꝫ cognatio ꝑximū facit. qꝛ mia res ē nature. Quid ei maiꝰ s̄m naturam q̄ꝫ iuuare ↄsortez na ture. Sp̄ualiter vero ꝑximus nr̄ nullus amplius est q̄ꝫ xp̄s. q̄ vul nera nr̄a curauit. Proximꝰ itaqꝫ nobis est ꝑ diuinitatē. qꝛ nō lon ge est ab vnoq̄ꝫ nr̄m. In ipso em̄ viuimꝰ. mouemur ꝛ sumus Pro ximus etiã nobis fieri dignatus ē ex humanitate qꝛ cū esset longe a nobis: vtpote immortalis a mortali bus. iustus a pctōribus: descēdit ad nos vt nobis fieret ꝑximus: q̄ erat ante longinquꝰ Veneremur ꝰ eum quasi dn̄m ꝛ deum nr̄m. di ligamꝰ ꝛ quasi ꝑximum. qꝛ ipse est caput nr̄m. Et ↄstat qꝛ nihil ē

ꝑximius q̄ꝫ caput membris Hūc sēp quasi membra fidelissima ca put respectemꝰ. eiusqꝫ miam iam de cetero securi poscamꝰ. Non em̄ poterit nō misereri subditis. qꝛ se se ꝑximum prebere dignatus ē m deuotis diligentes ergo se diligꝫ ꝛ ad ↄtemplacōem suã patrisqꝫ in troducet ih̄s xp̄s dominꝰ nr̄: qui regnat in secula.

Dominica. xiiii.
Scd̄m lucam.

In illo tēpore Dum

iret ih̄s in ih̄rl'm: transibat ꝑ me diam samariã. Et cū ingrederetur q̄ddam castellum: occurrerunt ei decē viri leprosi. Et reliq̄. Ome. bea ti augustini ep̄i.

N leprosis illis quos dn̄s ita mun dauit cū ait. ite on̄dite vos sacer dotibꝰ multa queri p̄nt: q̄ merito q̄rētes moueãt nō solū de nūo q̄d sibi velint qꝛ decem sunt. ꝛ qꝛ vnus ex eis solum grãs agit Hec enim libere q̄runtur: vt etiã nō inuesti gata vel nihil vel multū impediãt intencōem legentis: sed illa potiꝰ cur eos ad sacerdotes miserit. vt cū irent mundarent̄. Nullum eo rum quibꝫ hec corꝑalia beneficia prestitit inuenitur misisse ad sac̄ dotes nisi leprosos. Nãꝫ ꝛ illuz a le pra mundauerat: cui dixit Vade on̄de te sacerdotibꝫ: ꝛ offer ꝓ te sa crificiū. q̄d precepit moyses in te stimoniū illis Deinde. q̄lis mūda tio spiritalꝭ possit eoꝝ intelligi q̄s

ingratos extitisse arguit Sed; cor
pus enim facile est videre hoiem
posse non hře lepram ꝛ tñ animi
non est boni. Scđm significacōez
aũt hꝰ miraculi ↄturbat ↄsideran
tem quō mundus dici possit ingr̃
tus. Querendum est igit̃ quid ip
sa lepra significet. Non em̄ sana
ti sed mundati dicunt̃ qui ea caru
erunt Coloris quippe vitiũ est nō
valitudinis aut integritatis sensu
um atq; membroꝝ. Leprosi ergo
non absurde intelligi possunt qui
scientiã vere fidei non habẽtes va
rias doctrinas ꝓfitentur erroris.
Non em̄ vel abscondunt imperiti
am suã; sed ꝓ summa pericia ꝓfe
rũt in lucẽ ꝛ iactantiã ſmonis ostē
dunt Nulla porro falsa doctrina ē
que nō aliqua vera intermisceat.
Vera ergo falsis inordinate ꝑmi
xta in vna disputacōe vel narrati
one hois tanq̃ in vnius corporis
colore apparentia significant leprã
tanq̃ veris falsisq; coloꝝ locis hu
mana corpa variantez atq; macu
lantẽ Hij aũt tam vitandi sunt ec
clesie vt si fieri pt longius remoti
magno clamore xp̄m interpellẽt
sicut isti decem steterunt a longe.
ꝛ leuauerunt vocẽ dicentes. Jhu
preceptor miserere nostri. Nam ꝛ
ꝙ preceptorem vocant quo noie
nescio vtꝝ quisq̃ dñm interpella
ueit ꝓ medicina corpali satis pu
to significare leprã falsam esse do
ctrinã quam bonus preceptor ab
stergit. Sacerdotiũ vero iudeoꝝ ne
mo fideliũ fere dubitat. figuraz fu
isse futuri sacerdotij regalis qđ est

in ecclesia quo cōsecrantur omēs
ptinentes ad corpus xp̄i summi ꝛ
vei principis sacerdotũ. Nã nunc
ꝛ omnes vngunt̃: qđ tunc regibꝰ
tm̄ ꝛ sacerdotibꝰ fiebat. Et qđ ait
petrus ad xp̄ianum pplm scribens
regale sacerdotiũ vtrũq; illi pplo
nomẽ ↄuenire declarauit quo illa
vnctio ptinebat. Cetera itaq; viti
a tanq̃ valitudines ꝛ quasi mem
broꝝ aie atq; sensuũ p seipsũ inte
rius in ↄscientia ꝛ intellcũ dñs sa
nat ꝛ corrigit. Doctrina vō vel im
buendi p sacramenta vel cathezi
sandi p sermonem sonantez atq;
lectionẽ. vbi color quidã verus in
telligit̃ atq; sincerus. ꝙ in ꝓmp
tu est ꝛ foris eminentissimꝰ. non
em̄ in occultis cogitationibꝰ: sed
in manifestis opationibꝰ hec agũ
tur: ecclesie ꝓprie ↄtributa est Ita
q; ꝛ paulus voce dñi audita. quid
me ꝑsequeris. ego sum ihs quez
tu ꝑsequeris: ad ananiã tñ missꝰ
est vt illo sacerdotio qđ in ecclesia
ↄstitutũ est: sacramentũ fidei doc
trine perciperet ꝛ verus eius ap
probaret̃ color. non ꝗ non pōt p
seipsũ dñs oia facere. Nã q̇s alius
hec facit etiã in eccã sed vt ipsa so
cietas ↄgregatoꝝ fidelium appro
bando inuicẽ atq; coicando vere fi
dei doctrinã in oibus q̄ dicunt̃ ver
bis: vel signant̃ sacramentis tan
q̃ vnã speciẽ veri coloris obducat
Ad hoc ptinet etiaz qđ idem dicit
apl's. Deinde post annos. xiiij. ascē
di iherosolimaz cum barnaba as
sũpto etiaz tito. ascendi aũt ſm re
uelacōem ꝛ exposui euãgeliũ qđ

predico in gentibus. seorsum aūt
hijs qui videntᵗ: ne forte inuacuū
curro aut cucurri. Et paulopꝰ Cū
cognouissent inqt gratiā que dā
ta est m̄. petrus iacobus ⁊ iohēs
q̄ videbantᵗ columne esse dextras
dederunt michi ⁊ barnabe societa
tis. Ipsa ei collatio vnā doctrine
spēm exclusa oī varietate mōstra
bat q̄d salubriter etiam corinthi i
os monet dicēs Obsecro autē vos
fratres p nomen dn̄i nr̄i ih̄u xp̄i
vt idipsū dicatis omnes. Corneli
us etiam cū ⁊ elemosine eiꝰ accep
te: ⁊ preces eius audite illi ab an
gelo nunciarentᵗ ꝓpter doctrine sa
cramentorū ꝙ vnitatē ad petrū iu
betur mittere. tanq̄ꝑ illi ⁊ suis dice
retᵗ. Ite ondite vos sacerdotibꝰ s̄tā
⁊ cū irent mundati sunt Jam enī
ad eos venerat petrus. sed tā ipsi
nondū accepto baptismatis sacᵉ
mento nondū spūaliter ad sacer
dotes puenerant. ⁊ tn̄ infusione
spūssancti ⁊ ammiratōe linguaꝝ
eoꝝ mundatio declarata est. Que
cū ita se hēant: iam facile ē etiam
illud videre fieri posse vt quisq̄ in
ecclesie societate doctrinā integrā
verāq̄ assequatᵗ. ⁊ omnia ſm ca
tholice fidei regulā disserat distin
guit a creatore creaturā. eoq̄ ma
nifestetᵗ varietate mendacioꝝ tā
q̄ꝑ lepra caruisse. ⁊ tn̄ ingratus sit
deo ⁊ dn̄o mundatori suo: q̄ elatꝰ
supbia grāɩum agendaꝝ pia hu
militate nō sternitᵗ. similisq̄ effici
tur eis de quibꝰ apostolus dicit.
Qui cū cognouissent deū: non sic
deum glorificauerunt. aut grās

egerunt. Quos enim dicit eos deū co
gnouisse oīt quidem a lepra fuis
se mundatos: sed tn̄ statim accu
sat ingratos. Ideoq̄ tales in noue
natio numero tanq̄ꝑ impfecti ma
nebunt. Vnum enī si addatᵗ ad
nouem quedam effigies vnitatis
impletur quo fit tanta ↄplexio vt
vltra non pgrediatur numerus:
nisi rursus ad vnum redeatᵗ. ⁊ hec
p infinitatē numeri regula custo
diatᵗ. Nouem itaq̄ indigent vno
vt quadā vnitatis forma coagu
lentᵗ. ⁊ decem sint. Vnū aūt nō eis
indiget vt custodiat vnitatē Quā
obrem vt illi nouem qui grās nō
egerunt: reprobi effecti a ↄsortio
vnitatis exclusi sunt. ita ille vnus
qui grās egit: vnice ecclesie signi
ficatōe approbatus atq̄ laudatꝰ
est. Et q̄ illi erant iudei: amisisse
supbia declarati sunt regnū celo
rum. vbi maxime vnitas custodi
tur. iste vero samaritanus q̄d intᵗ
pretatur custos. illi a quo accepit
tribuens q̄d accepit: ⁊ quodam
mō cantans illud de psalmo forti
tudinē meā ad te custodiā. p grā
tum actionē regi subiectus: vnita
tem regni humili deuotōe seruat
Tu aūt dn̄e.

Item de eodem.

Scd̄m lucam.

nillo tēpore. Dum

iret Ihesus in iherusalem: transi
bat p mediam samariā. Et reliq̄.
Omelia herici.
Timera dn̄i ⁊ saluatoris nr̄i: tum
miraculis. tū etiā misterijs plēa

semp fuisse sanctoꝝ euangelista
rum euidētissima declarat assertio
Neq; enim locali tantum ambula
cōe explebātur necessitudo: verū e
tiā p hoc saluti aliq̄d puidebātur
humane Ambulabat em̄ de loco
transiens ad locū vt oibus subue
niret. oibus adesset. occurreret sin
gulis. ɔcurreret vniuersis. hos mi
raculis. illos predicationib9 ad fi
dem cogeret. Qui ꝛ idcirco cū diui
nitatē impleret oia. humaītatē lo
co voluit circūscribi: vt assumēdo
q8 eramus sue nos diuinitatis p
ticipes esse donaret. Veꝝ nō satis
est si hoc iter dm̄ solummō carna
liter accepim9. ꝛ non etiā si forte
aliq̄d misterij lateat inuestigaue
rim9. Iter ergo dm̄ transitus est
de terris ad celū. Ibat em̄. qꝛ mox
impleta passione. transito mun
do festinato ad pr̄em repedabat.
Ibat. qꝛ de mortalitate ad immoꝛ̄
litatē. de pena ad gloriā. de cōtem
ptu ad regnum festinabat dum
ergo iret in ihr̄lm: transibat per
mediā samariā Memor dn̄s salu
tis humane ob quā restaurandā
celitus aduenerat: instante iā sue
passionis articulo ibat in ihr̄lm
ciuitatē non reformidans gentem
quālibet atrocem. quālibet sui ef
fusionē sang̃nis anxie sitientem.
In ihr̄lm enim erat templū dm̄.
ibi sacerdotiū iudeoꝝ. ibi erat cul
tus sacre religionis. ibi etiam ter
in anno appaēbat omne masculi
num iudeoꝝ s̄m preceptum lega
le. ꝛ ideo dn̄s sepe adibat illam ci
uitatem cupiens ibi plurimis an

nūciare verba salutis. ꝛ sua ondē
re miracula. Vt ergo nec iter illi
us a miraculoꝝ preconijs alienū
atq; immune videret̄: transeunte
illo p mediam samariā ꝛ galileā.
ꝛ ingrediente q8dam castellū oc
currert ei x. viri leprosi ita vt erāt
legis decreto a ɔmuni domorū vel
vrbium cohitatione discreti. Sa
maria namq; ciuitas vel regio fu
a erat in qua olim regnum decem
viguerat tribuū. antēq̄ a cultuā
dei deficientes: captiuitatē assirio
rum experirētur. Illis ergo a solo
ꝓprio in exilium ductis: terras eo
rum misse gentes ab assirijs inco
lebant. Galilea vero maxima ps
erat iudaici regni. in qua ꝛ naza
reth fuit: si dici phas est patria
domini. Pergens ergo dn̄s in ihe
rusalem ad passionē que e vesti
gio implenda erat ꝓperans: has
q̄; puincias transitu visitabat. et
miraculoꝝ insignib9 illustrabat
Et dum ingrederet̄ q8dam castel
lum. Pulchre scūs euāgelista ca
stelli h9 vocabulū noiatim expri
mere noluit. vt ondēret hos q̄ do
mino occurrere leprosos nullam
cum hoibus habere societatē. nus
q̄ certum ɔsistendi locū. legis em̄
decreto seq̄strati fuerant a ɔsortō
cois hitationis. Notandum autē
qꝛ nō legim9 occurrisse dn̄o istos
leprosos in vico aut in castello. l
ciuitate: s̄ʒ poti9 in itinere. qꝛ lex p̄
cipiebat vt q̄squis leprosus eēt
p ministeriū sacerdotis ab oi ple
be separetur. ꝛ ideo isti a coi ɔsor
tio segregati non occurrerūt dn̄o

in vico aut in castello: sed potius in itinere. Ingredienti domino castellum occurrerũt. quia e vicino sanãdi erãt. Vnde et auspicatu dominũ preceptorem inclamãt. a q̃ cum salute corporis vite eterne precepta suscipiebãt. Sed dominꝰ vt doceret ẟ me legi semp̱ esse parenduz. legis a se cõstitute mandatũ executꝰ eos ad sacerdotes direxit dicens. ite ostẽdite vos sacerdotibus Precipiebat enĩ lex. vt si q̃s lepre maculam incurrisset. ad sacerdotẽ duceretur. vt eius iudicio mũdus vel immũdus iudicaret̃. Prouida ẽgo dispensacõne dominus leprosos ad sacerdotes mittebat: multas ob causas. p̃mo quidem. vt eis adituz calumniãdi obstrueret illis magis parcẽs. quia eorũ garrula obloquia curant. secũdo vt videtes a domĩo leprosos mũdatos quos ipsi p̱ sacerdotiuz et legez curare nequiuerãt aũt crederent et saluarẽtur. aut si non crederent inexcusabiles de eiꝰ aduẽtu redderẽtur Tercio vt p̱ hoc sancte ecclesie sacerdotiũ altius cõmẽdaret. Si enĩ illud sacerdotium qẟ ĩ typo et figura agebatur. adeo venerabile suo tempe extitit. vt ab ipso domino honoraẽtur. multo magis hoc qẟ nũc iam nõ ĩ figura: sed in veritate ãministratur venerendũ et omni sit honore colendum. Aliter. Quos vt vidit dixit. Ite ostẽdite vos sacerdotibus In ter omẽs quos dominꝰ a diuersis infirmitatibus multiplicit̃ curasse narratur. neminẽ illorum quibus curam impẽdit preter leprosos ad sacerdotez mittere voluit. Cui rei quidem ad litteraz facilis est intellectꝰ. qui patet illum ideo hoc egisse ne calumniãtibus sibi aduersarijs aduersũ se iacula videretur ministrare duz quererent̃ illum sacerdotibꝰ suis debitum honorem ac reuerẽtiam non deferre presertim cum leprosorũ curatio specialit̃ a sacerdotibꝰ esset discernẽda. Si vero spiritualis in hoc facto intelligẽtia requiratur. cõstat q illud sacerdotiũ iudeoꝝ. typus erat sacerdocij regalis et cristianĩ qẟ nunc p̱ dei gratiam in ecclesia manet. quo etiam emũdantur et consecrãtur omnes ad veri sacerdotis membra p̱tinẽtes. Et factuz est dum irent mũdati sunt. Velocem obediẽtiam apte festina sanitas est subsecuta. Et mg̃na gestũ prouidentia. vt anteq̃ ad sacerdotes venirent mũdarentur. ne si in eorum presentia mũdari eos contigisset. arbitrarẽtur se fortassis eorum ministerio et non virtute mittentis fuisse curãtos. Sed hec que ad litterã cursim exeq̃mur plena sacramẽtorum esse. ipse rerum ordo manifestat Miracula enim domini hoc sibi specialiter p̃uilegiũ vendicãt. vt et iuxta hystoriaz veraciter facta credãtur et spiritualit̃ excussa interius recõditam misteriorum aperiant suauitatẽ. Quod quando agunt quid aliud q̃ ab strusis fauorũ intimis mella producimꝰ Leprosi ẽgo isti hereticos non incõgruẽ designare possunt.

Lepra namq3 eiusmōi est nature
vt cutez quā infecerit diuersis co
loribꝰ respgat. Sic a heretici vt ve
rū se dicere mentiātur. vera falsis
permiscent. a quasi vnius coloris
dogma mendatiorū supducta va
rietate intertingūt. quia si semp
vera prosequerētur. heretici nō es
sent. si autez semp falsa dicerent
nullꝰ eis nisi demētissimꝰ crederet
Permiscēt ergo vt dictum est ve
ra falsis. vt dum veitas supducta
recipitur. latēs intrinsecus falsita
tis morbꝰ irrepat. more coruz qui
venena propinantes. ora calicis
melle liniūt vt dum mellis dulce
do intenditur. virus poculi auidi
us insumatur Aliter. Sed quia le
pra in vna eademq3 cute diuersis
pmixta coloribus fedum hominē
reddit. non incōgrue iuxta signi
ficacōem spiritalem leprosorum
nomine signantur heretici. qui v
nitatem fidei non habentes diuer
sis inficiuntur erroribus. Scien
dum vero est. nullaz prorsus esse
falsam doctrinā. que non aliqua
sit veritate pmixta. ne si aut aper
te mendax fuerit non recipiatur.
aut si ex toto vera. heretica nō sit.
Quēadmodum autem vulnera
in vnius corporis cute apparentia
diuersis coloribus carnez obdu
cūt. ita in vniuscuiusq3 heretici do
ctrina. falsa veris respergūtur. vt
sub obtentu veritatis. falsitas ini
mica preualeat. Nam a qui vene
na porrigunt prius melle calicis
ora liniunt. vt per gustum dulce
dinis perueniatur ad poculū mor

tis. Huiuscemōi autem pestes au
ctoritate pncipum ecclesie. ita sūt
propellende. vt auctores eorum a
totius christianitatis societate de
iecti. magnis dominū ihesum voci
bus pro salute recipienda neces
sario interpellare cogantur. Et at
tendēdum qd sanctus euāgelista
ipsum quoq3 numerū signanter
expressit. cum quot fuerint indi
care curauit. Ait enim. occurrerūt
ei decem viri leprosi. Pulchra qui
dem quātitate cōmendabiles: sed
obscena cute deformes. Ergo here
tici intra denariam quodāmodo
pfectōnem sese iactitant cōprehē
sos. dum diuinoruz que decalogo
accipiuntur mandatoruz impleto
res se esse cōfirmant a christiane
fidei professores se asseuerāt dele
ctat numerꝰ: sed offendit sinistri
dogmatis insinceritas. Hoc est qd
apostolus de talibus ait. Haben
tes quidez speciem sanctitatis. vir
tutem autē eius abnegātes. Hij
tales a cohabitacōe ciuitatis dei.
hoc est a cōmunione vniuersalis
ecclesie proijciēdi sunt. vt saltem
damnati a ab omniuz consortio
sequestrati. tandem longo sue eli
minacōnis tedio fatigati. christū
magnis vocibꝰ inclamare. a eum
veritatis preceptorem fateri cogā
tur. Hoc enim est quod euāgeli
sta ait. Steterunt a longe. a leua
uerunt vocem dicentes. Jhesu pre
ceptor miserere nostri. Jdeo a lon
ge steterūt. nec domino appropin
quauerunt. quia vt iam dictum
est a cōmuni consorcio separati

erãt. Et a longe stãtes leprosi. vo
cez ad dominũ extollũt. ne tumul
tuantis turbe strepitu possent ali
quatenꝰ impediri. Merito p̄ceptο
rem iam sanãdi vocant. in cuius
fide ac doctrina se errasse ↄsiderãt
Sed ⁊ i parte spiritualis intelligẽ
tie. ꝙ congrue ihesum p̄ceptorem
heretici vocãt. in cuius verbis se re
colũt deliquisse. dumqꝫ ad eiꝰ ma
gisterij regulam studiose recurre
re festinãt. mox merẽtur optate
salutis beneficia inuenire. Quos
vt vidit dixit Jte ostendite vos sa
cerdotibꝰ Et factum est dum irent
mũdati sũt. Lepra quatuor habet
differentias significacõnuz desig
nat enim infidelitatẽ paganorũ.
pfidiam iudeorum. errorem hereti
corum. ⁊ maculas grauiuz pecca
torum. Ab hac tam multiplici le
pra. quicũqꝫ expiari desiderat. ne
cesse est ecclesiã adeat. sacerdotes
requirat. vt p eorum ministeriũ.
exuatur maculis peccatoruz sine
quibus cõstat neminẽ ab huius
cemõi valitudine posse curari. Qꝫ
aũt ad sacdotes leprosi missi sũt
significat. quia ↄuersi heretici sa
cerdotibꝰ. vel ministris sancte ec
clesie sese offerre debẽt ⁊ prũi dog
matis errorem. quasi morbide cu
tis varietatem ad examinãdum
pãdere. sicqꝫ ab eis fidei catholice
regulis instructi. pristine mundi
cie ⁊ pulchritudini restituantur.
Quãuis enim dominꝰ qui summꝰ
pontifex verusqꝫ magister est. in
terna sui eruditione qꝺ tenẽdum
sit valeat inspirare magna tamẽ

dispensacõne vult doctoribus ob
sequi. vt per hoc qui docendi sunt
pro ũda humilitate solidẽtur hu
miliati vero ad capiẽda fidei sacra
menta potiores efficiãtur. Si etenĩ
beatus paulus qui diuinis celitꝰ
reuelacõnibus fuerat instructus
quiqꝫ se dicit euãgelium non ab
homine. neqꝫ p hominẽ accepisse.
sed per reuelacõnem ihesu xp̄i. ta
men missus est ad anam̄ iam. vt
ab eo fidei veritatẽ acciperet ⁊ reli
qua que ordo ecclesiasticus expos
cit implere Quid vero sibi vult qꝺ
anteꝙ ad sacdotes venissent mun
dati sũt. Forte illud presignat qꝺ
multi fide feruẽtes. dum pro recupe
randa animarum salute doctores
sanctos expeterent. tanta preueni
entis dei gratia sunt donati. vt an
teꝙ per baptismi lauacrũ anime
lepram deponerent spiritussancti
illapsu ab originalibus peccatis
emundari promeruerũt. Hoc in
cornelio. eisqꝫ qui cum eo erãt im
pletum est. de quibꝰ legitur quia
disputante dño petro. cecidit spiri
tussanctꝰ super eos qui audiebãt
verbum. Et beatus petrus Quis in
quit aquam prohibere potest. vt
nõ baptisentur hij qui spiritum
sanctum acceperũt credentes sicut
⁊ nos. Multiplex enim dei miseri
cordia hãc prelatis ecclesie sacer
dotibus potestatem cõtulit. vt et
cõfitentibꝰ penitentie sanctiõem
darent ⁊ eadem salubri satisfactio
ne purgatos ad ianuam recõcili
acõnis admitterent. sic diuine vo
luntatis presidijs ordinatis. vt

indulgētia dei nisi supplicatōnib9
sacerdotū nequeat obtineri Vn9
autem ex illis vt vidit quia mun
datus est regressus est cum mag
na voce magnificans deum. Mag
ni meriti ingētisq3 fidei istum vnū
fuisse ex hoc vel marie comici da
tur q8 ceteris ingratis remanenti
bus ipē solus mūdatori suo gra
tias acturus redijt. sacerdotiz ad
quos missus fuerat cōspectibus
sese ostendere paruipēdens. vero
sacerdoti christo. qui est sacerdos
in eternum scd'm ordinem melchi
sedech. quiq3 pontifex pontificū z
sacerdos est sacerdotum. sua ora
studuit presentarē Vnus iste qui
ceteris ingrate abeūtibus solus re
dijt. saluatori gratias agens vni
us ecclesie deuotam deo humilita
tem significat q̄ vero dō quotidie
grates exsoluit. quia repssis pre
sumptōnis sue cogitatōnibus. in
firmitatem suam humiliter aspi
cit. de bonis que agit nihil sibi tri
buit: sed omnia a diuina demen
cia procedere confitetur. Pulchre
autem dicitur. quia regressus est
cum magna voce. Cum mḡna vo
ce redijt. quia magnā erga se dei
misericordiā mente persensit. Re
cte mḡna voce deum magnificās
reuersus est. cuius omnipotenti ī
in tam subita sui restauratōne ex
pertus est. Quo in facto membrū
se precipuum sancte ecclesie ostē
dit. que quotidie christum inter
blasphemas hereticorum z iudeo
rū voces collaudare. eiq3 gratias
agere nō desistit. De quo adhuc

recte subditur. quia cecidit in faci
em suam gratias agens. Casus
iste proprie electorum est. Repro
borū autem retrorsum semp est
cadere. iuxta q8 de domini persecu
toribus scriptū est. quia dicente
domino ego sum abierūt z ceci
derūt retrorsum. Et de sequacib9 an
tixpi. sub figura dan iacob dicit.
Fiat dan coluber in via cerastes i
semita. mordens vngulas equi vt
cadat ascensor eius retro. Qui eīn
retro cadit. ibi cadit. vbi quid ei
li lateat nescit. qui vero in faciem
cadit. ibi vtiq3 cadit. vbi cuncta
que fuerint aspicit. Reprobi ei re
tro cadunt. quia dum mala pētri
ta modo ante mētis oculos duce
re negligūt. postmodū vero retro
hoc est ad supplicia etna que pre
uidere noluerīt infeliciter deuolui
tur In faciē vero cadere est. de hijs
que per ignorātiam seu per negli
gentiam cōmissa sunt erubescere.
Taliter namq3 in faciē cadentib9
paulus apl's loquitur. Quē ergo
fructū habuistis tūc. i quib9 nūc
erubescitis. Q3 vero sāct9 euāgeli
sta de suo tam studiose inposuit
dicēs Et hic erat samaritan9. non
ex supfluo aut ociose auditū repe
rimus. si nominis misteriū consi
deremus. Samaritan9 enim inter
p̄tatur custos Quo nomie aptissi
me declaratur is. qui pcepte dona
sospitatis. humilis z gratus ma
luit custodire. qm̄ tumēs z ingra
tus amittere. Ideo q3 veri illius sa
maritani. qui saucij vulnera cura
uit cognoie beatificari meruit. Et

hic erat samaritanꝰ·idest alieni
gena· Sepe legimus in euāgelio·
quia gētiles venientes ad dominū
vt eum audirent· ⁊ sanarētur ab
eo sanitate pcepta·gratias deo re
ferre studuerūt· iudei vero iugiter
eius miracula vidētes ⁊ ab eo mū
dationem pcipiētes·semp ingra
ti pstiterūt. Spiritualiter samari
tanus qui interp̄tatur custos·sig
nificat vniuersitatē populi genti
lis· p fidem ad deum cōuersi·qui
custodiam habet ad humilitatē
conseruādam. Dum enī gentilis
populꝰ ad deum cōuersus·omne
bonuꝫ qđ habet ei tribuit· a quo
accepit p fecto beneficia diuinitꝰ
sibi collata vigilāter custodit·de
cantans cum psalmista· Fortitu
dinem meam ad te custodiam.
quia tu deus susceptor meus es.
Respondēs autē ihesus dixit· No
ne decem mūdati sunt·⁊ nouē vbi
sunt. Merito saluator eos qui in
grati perstiterunt quasi ignotos
requirit. cum dicit· nouem vbi
sunt. Sicut enim eos quos elegit
scire cōprobatur· ita ⁊ eos quos
reprobat. nō incōgrue nescire di
citur. Vnde ⁊ quibusdā in fine di
cturus est·nescio vos vnde sitis.
discedite a me omēs operarij ini
quitatis·nō quo deum aliquid la
teat: sed quia impiorū vias quo
rum figuraꝫ isti pretendūt lepro
si·quasi ignotas reprobat. Sic ⁊
mentiri nescire vir verax dicitur.
qui loqui mēdatium dedignatur
non quo si mentiri velit nesciat:
sed quia falsa loqui veritatis amo
re cōtemnat. Loquens ergo domi
nus dicit. None decē mūdati sūt
⁊ nouem vbi sunt. Nouenariꝰ nu
merus·si vnum in augmētum sui
percipiat·quādam formaꝫ vnita
tis explet· ⁊ i denariū surgit. Quo
numero·id est denario tanta fit cō
plexio·vt vltra illum aliꝰ nume
rus non excrescat· nisi hic idem
denariꝰ repetatur a capite·hoc est
ab vnitate Vnum ēgo ad vnitatē
suam custodiēdam non indiget
nouē·nouem vero indigēt vno vt
quedam effigies vnitatis cōplea
tur·idest denariꝰ Similiter ⁊ illi q̄
intra vnitateꝫ sancte ecclesie sunt
collocati·qui designātur p vnum
nō indigent auxilio eoruꝫ·qui ex
tra sunt positi·p infidelitatē·illi ve
ro qui foris sunt indigēt adiuto
rio electorū·vt p eorum ministeri
um ac intercessiōem mereātur sā
cte ecclesie incorporāri·quoniā ali
ter saluari non possunt· Adhuc
ergo de illis qui ingrati remanserāt
subditur. Non est inuētus qui re
diret ⁊ daret gloriā deo nisi hic ali
enigena. Supra decē mūdatos as
seruit nūc autem neminē dicit in
uentū qui rediret ⁊ daēt gloriam
deo·nisi illuꝫ alienigenā Iuxta lit
teram facile est hominē videri cor
pore sanatuꝫ·⁊ tamen p sistere in
gratum. Spiritualiter autem mirū
est. cur istos dicat esse sanatos.
qui gratia dei de infidelitate ad fi
dem cōuertuntur ⁊ tamen perma
nere ingratos. Si enim perfecte
mundus est aliquis per fidem ⁊
baptismū quomodo est deo ingra

tus cuiꝰ miſericordia ab īfidelitate
adductꝰ eſt ad fidē. Et ſi ingratꝰ
q̄uo mūdus. Sed ſciendū quia
ſunt quidā in congregatiōe fide
liū. qui mūdantur quidem p̄ fidē
& baptiſmū. ingrati vero p̄ſiſtunt
p̄ bonam op̄atiōem. De quibꝰ di
cit apoſtolꝰ paulus. Qui cum co
gnouiſſent deum nō ſicut deū glo
rificauerūt aut gratias egerunt.
Cum enī dicit eos dn̄m nouiſſe
oſtendit mūdatos eſſe a lepra in
fidelitatis p̄ baptiſmū: cum vero
addit non glorificaſſe eos dn̄m.
nec illi gratias egiſſe. accuſant in
grati. Nō eſt inuētus qui rediret
& daret gloriā deo. Qua ſentētia &
duriciā iudeorū dam p̄cutit & gē
tium ad credēdū facilitatē collau
dat. Pene enim in omnibꝰ ſancti
euāgelij locis & iudeos ad fidem
tardos: & gentiles ad fidem impi
gros. immo paratiſſimos fuiſſe
inuenimus. Hoc in illo beato cen
turione de quo dictū eſt. nō inue
ni tantā fidem in iſrahel. hoc & in
gentibꝰ que circa paſſiōem xp̄m
videre deſiderabāt conſiderari ap
tiſſime poteſt. Ait ergo. Nō eſt in
uentus qui rediret & daret gloriā
deo. niſi hic alienigena. Tamq̄ di
ceret. ciues oderūt. alienigene am
plectūtur. Iudei perſequūtur. gen
tes ambiūt & venerantur. Hij la
borant. vt poſt tot beneficia peri
mā t: illi certant vt de perceptis gra
tias agētes maioribus digni exi
ſtant. Et ait illi iheſus. Surge va
de. quia fides tua te ſaluum fecit.
Surge videlicet a vicijs peccatorū

& vade ad operacōnem virtutū. Ia
centē & ſuppliciter ſe adorantē lau
dat dominꝰ eumq̄ vt ſurgat diui
ni oris affatu animat: & q̄d p̄fecte
credens. p̄fecte ſaluari meruit ap
probat. Nichilominꝰ et quid illi
qui redire vt gratias agerēt detra
ctarūt meruerint indicat. quia ſi
iſtū fides ſua ſaluauit. illos profe
cto infidelitas damnauit. Sed & il
lis qui iam de p̄petratis peccatis
erubeſcere ceperūt ſurgendum pri
mo deinde indicitur ambulandū.
Prius enim quaſi ſurgimꝰ cum a
peccatis reſipiſcimꝰ cum male in
te cōſuetudini reſiſtimꝰ cum nob
ipſis q̄d tales fuimꝰ diſplicemus.
Ambulamꝰ vero cum in via mā
datorū dei boni operis greſſum po
nimꝰ cum virtutū ſtudijs deſuetu
iam & quaſi ignauū animū exer
cemus. Spiritualiter quoq̄ poſſu
mus intelligere. quoniā ſi illos q̄
intra ſanctā eccleſiam cōſiſtunt.
fides ipſorum ſaluos facit procul
dubio eos qui extra manēt infide
litas eorum damnat. Illud etiam
in iſto qui iacēs ante pedes domi
ni. ſurgere iubetur innuitur. quia
qui fidē rectam cū humilitatis ob
ſeruatiōe tenent. ac creatori ſuo ſe
humiliter ſubdūt. quorū figurā
iſte p̄tendit. qui mūdatus ad grā
tias deo agēdas redijt p̄ diuini ver
bi cōſolacōem a peccatis reſurge
re & ad opera virtutū exercendo iu
bentur accedere donec creſcentibꝰ
quotidie virtutū incremētis ad il
lam p̄fectōnē ſublimātur in qua
deum deorum in ſyon p̄petuo con

templari mereātur. Tu

Dominica. xv.
Secūdū Matheum

In illo tēpore Dixit

ihesus discipulis suis. Nemo pōt duob⁹ dominis seruire Aut enim vnum odio habebit ⁊ alterū diliget. aut vnū sustinebit ⁊ alterū cōtemnet. Et reliqua. Omel' beati Ambrosij epi.

Hec verba diligēter cōsiderāda sunt. Nam qui sint duo domini dēinceps ostēdit cum dicit. Nō potestis deo seruire ⁊ māmone. Māmona apud hebreos diuitie appellari dicitur Cōgruit ⁊ punicū nomen. Nam lucruz punice māmon dicitur. Sz qui seruit māmone illi vtiqz fuit. qui reb⁹ istis terrenis merito sue puersitatis p̄positus magistrat⁹ hui⁹ seculi a domino dicit Aut ergo hūc odio habebit homo. ⁊ alterū diliget. id est deū. aut alteruz patietur ⁊ alterū cōtemnet. Patietur enim durū ⁊ pniciosum dñm quisquis seruit māmone. sua enī cupiditate implicat⁹. subditur diabolo. ⁊ nō eum diligit. Quis enī est qui diligit dyabolum. Sed tamē patietur. sicut ī aliqua domo maiore. qui ancille aliene cōiunctus est. propter cupiditatē suam duram patitur seruitutē. etiam si nō diligat eum. cuius ancillaz diligit. Alterū autem contemnet dixit. nō odio habebit. Nullius enī fere cōscientia deum potest odisse cōtemnit autem. idest non timet. cūm quasi de eius bonitate secur⁹ est. Ab hac negligētia. ⁊ pernitiosa securitate. reuocat spūssanct⁹ cum p prophetaz dicit. fili ne adiicias peccatū. ⁊ dicas Miseātio dei magna est. ignorās. quia patiētia dei ad penitētiam te adducit. Cui⁹ enim tanta misericordia credi potest. qūi eius qui ōnia donat peccata cōuersis. ⁊ oleastrū facit pticipem pinguedinis oliue. Et cuius tanta seueritas. q̄ eius qui naturalib⁹ ramis non pepcit: sed propt̄ infidelitatē fregit illos. Sz si quis vult diligere deū. ⁊ cauere ne offendat. nō se arbitretur duobus dominis seruire. ⁊ intentionez cordis sui rectā ab omni duplicitate explicet Ita enī sentiet de domino in bonitate. ⁊ ī simplicitate cordis queret illū. Ideo inquit dico vobis. nō habere sollicitudinem in anima vestrā quid edatis. neqz corpi q̄d induatis. ne forte q̄uis iam supflua non querātur. propter ipsa necessaria cor duplicet̄. ⁊ ad ista cōquirenda nostra detorqueatur intētio. cum quasi misericorditer aliq̄d opamur. idest vt cum cōsulere alicui videri volum⁹ nostrum emolumētum ibi poci⁹ q̄ illius vtilitatem attēdamus. ⁊ ideo nobis nō videamur peccare. quia nō superflua: sed necessaria sunt. que cōsequi volum⁹. Domin⁹ autem āmonet. vt meminerim⁹ multo amplius nobis deū dedisse q̄ nos fecit. et cōposuit ex anima ⁊ corpore. qūi est alimētum atqz tegumētum. quorū curam nobis

duplicare cor non vult. Nōne anima inquit plus est q̄m esca vt intelligas eū qui dedit animā. multo facilius escam esse daturum. et corpus q̄ꝫ vestimētū. i. plꝰ vt similiter itelligas eum qui corpus dedit. multo facilius daturū esse vestimētum. Quo loco queri solet. vtrum ad animaꝫ cibus iste pertineat. cum anima incorporea sit. iste autem cibus corporeus. Sed animā hoc loco pro ista vita positam nouerimꝰ. cuius retinaculum est alimentum istud corporeum. Scd̄m hanc significationem dictum est etiam illud. Qui amat animā suam perdet illam. Qd̄ nisi de hac vita acceperimꝰ. quam oportet pro regno dei perdere. qd̄ potuisse martires claruit. cōtrariuꝫ hoc preceptum erit illi sententie qua dictum est. quid prodest homini. si totum mundum lucretur. anime autem sue detrimētum faciat. ¶ Respicite inquit volatilia celi. quoniam nō serunt. neqꝫ metunt. neqꝫ congregant in horrea. et pater vester celestis pascit ea. Nōne vos pluris estis illis. ¶ Id est carius vos valetis quia vtiqꝫ racōnale animal sicuti est homo. sublimius ordinatū est in rerum natura. q̄m irracionabilia sicuti sūt aues. Quis autem vestrum inquit curās potest adicere ad staturam suam cubitum vnum. ¶ Et de vestimēto quid solliciti estis. ¶ Id est cuiꝰ potestate atqꝫ dominatu factum est vt ad hanc staturā corpus vestrū pduceret. eius prouidētia etiā vestiri potest

Non autem vestra cura factum esse vt ad hāc staturam veniret corpus vestrū ex hoc intelligi potest qd̄ si curetis et velitis adicere vnū cubitum huic stature nō potestis. Illi ergo etiam tegēdi corporis curam relinquite cuius videtis cura factum esse vt tante stature corpꝰ habetis. Dandū etiam erat documētum propter vestimentū. sicut datum est propter alimētum. Ita qꝫ sequitur et dicit. Cōsiderate lilia agri quomodo crescuit non laborant neqꝫ nent. Dico autem vobis quoniā nec salomon in omni gloria sua sic vestitus est sicut vnum ex istis. Si āt fenū agri qd̄ hodie est et cras in clibanum mittitur. deus sic vestit: q̄ꝫ to magis vos modice fidei. Sed ista documēta non sic allegorice discutienda sunt. vt queramus quid significent aues celi. aut lilia agri. Posita sunt enim vt de rebus minoribꝰ maiora persuaderētur. sicut est illud de iudice. qui nec deuꝫ timebat nec hominem reuerebatur. et tamen sepe interpellāte vidua accessit vt eius causam cōsideraret. non propter pietateꝫ aut humanitatē: sed ne tedium pateretur. Nō enim vllo modo ille iniustꝰ iudex personam dei allegorice sustinet: sed tamen q̄ꝫtum deus qui bonus et iustꝰ est curet de p̄ecātes se. hinc coniici deus voluit q̄ꝫ nec iniustus homo eos qui illū assiduis precibus tūdunt. vel propter tedium deuitandum potest ɔtemnere. Nolite ergo in q̄t solliciti esse dicentes qd̄ edemꝰ

aut quid bibemꝰ aut quo vestie
mur. Hec eñ omnia gẽtes inqui
rũt. Scit eñ pater vester. quia ho
rum omniũ indigetis. Querite pri
mũ regnũ dei ⁊ iusticiaꝫ eius ⁊ hec
omnia apponẽtur vobis. Hic ma
nifestissime ostẽdit. non hec esse
appetẽda tamꝙ̃ talia nostrã bona
vt ꝓpter ipsa debeamꝰ bene facere
si quid faciamꝰ: ꝟ tamẽ esse neces
saria. Quid eñ interfit inter bonũ
qđ appetẽdum est ⁊ necessarium
qđ sumendũ est: hac sententia de
clarauit cũ ait. querite primũ reg
num dei ⁊ iusticiã eius ⁊ hec õmia
apponẽtur vobis. Regnuꝫ ergo ⁊
iusticia dei bonuꝫ nostꝝ est ⁊ hoc
appetendũ ⁊ ibi finis ꝯstituẽdus
propter qđ omnia faciamꝰ que
cũqꝫ facimus. Sed quia in hac vi
ta militamꝰ vt ad illud regnũ per
uenire possimꝰ que vita sine hijs
necessarijs agi nõ potest. apponẽ
tur hec vobis ĩquit: sed vos regnũ
dei ⁊ iusticiã primũ querite. Cum
eñ dixit illud primũ significauit
quia hoc posteriꝰ querẽdum est.
non tempe ꝟ dignitate. Illud tam
ꝙ̃ bonum nostrũ hoc tamꝙ̃ neces
sariũ nostrum. necessariũ autem
propter illud bonũ. Neqꝫ eniꝫ ver
bi gratia. ideo debemꝰ euãgelisare
vt mãducemus: ꝟ ideo mãducare
vt euãgelisemus. Nam si ꝓpte
rea euãgelisemus vt mãducemꝰ
vilius habemꝰ euangelium ꝙ̃ ci
bum ⁊ erit iam bonum nostrũ in
manducãdo. necessariũ autem in
euãgelisãdo. Qđ etiam apostolꝰ
prohibet cũ dicit licere sibi quideꝫ

⁊ ꝑmissum esse a dño. vt qui euã
geliũ annũciant de euangelio vi
uant. idest de euãgelio habeant
ea que huic vite sũt necessaria: ꝟ
tamẽ se non esse abusum hac po
testate. Erãt enim multi qui occa
siõem habere cupiebãt acquiren
di ⁊ viuẽdi ꝺm euãgeliũ quibꝰ eã
volens apl's amputare manibus
suis victũ suum tolerauit. De hijs
eñ alio loco dicit. vt amputẽ oc
casiõem hijs qui querũt occasio
nem ꝙ̃ꝙ̃ etiaꝫ sicut ceteri aposto
li ꝑmissu dñi de euãgelio viueret
⁊ nõ in victu fineꝫ cõstitueret euã
gelisandi: ꝟ magis ipsius victus
sui finem in euãgelio collocaret.
idest vt superiꝰ dixi. non ideo euã
gelisãret vt ꝑueniret ad cibũ ⁊ si
qua sunt talia necessaria: ꝟ ideo is
ta sumẽt vt illud impleret. ne nõ
volens: ꝟ necessitate euãgelisaẽt
Hoc eñ improbat cum dicit. Ne
scitis quoniã qui in templo oꝑan
tur que de templo sunt edũt ⁊ qui
altario deseruiũt altario cõparti
cipantur. Sic ⁊ dominꝰ ordinauit
hijs. qui euãgelium annũciant.
de euãgelio viuere: ego auteꝫ nul
lius horum vsus sum. Hinc osten
dit ꝑmissum esse nõ iussum. alio
quin cõtra preceptũ domini fecis
se tenebitur. Deinde sequitᷣ ⁊ dicit
Nõ autem scripsi hec. vt ita fiant
in me. Bonũ est mihi magis mo
ri. ꝙ̃ vt gloriam meam quisꝙ̃ ina
nem faciat. Hoc dixit. quia iam
statuerat propter quosdã occasi
onem querẽtes manibus suis vi
ctũ trãsigere. Si eĩ euãgelisauero

inquit. nō est michi gloria. idest
si euāgelisauero vt ita faciant in
me. idest si propterea euangelisā
uero. vt ad illa perueniam. ⁊ finez
euāgelij in cibo ⁊ potu ⁊ vestitu col
locauero. Sed quare nō est ei glo
ria? Necessitas enī mihi inquit in
cumbit. idest vt ideo euāgelisem.
quia vnde viuam non habeo. aut
vt acquirā temporalem fructum de
pdicatione eternorū. Sic enī iam
necessitas erit in euāgelio. non vo
lūtas. Ve enim mihi erit inquit.
si non euangelisauero. Sed quo
modo debet euāgelisaē? Scilicz vt
in ipō euāgelio. ⁊ in regno dei po
nat mercedē. Ita enim potest non
coactus euāgelisare: sed volens.
Si enī volens iquit hoc facio mer
cedem habeo. si autem inuitus. di
spēsatio mihi credita est. idest si
coactus inopia earuz rerum que
temp ali vite sunt necessaia predi
co euāgelium. alij p me habebūt
mercedem euāgelij. qui euāgeliū
ipsum me predicante diligūt: ego
autem nō habeo. quia nō ipsum
euāgelium diligo: sed eius preci
um in illis temporalibus cōstitutū
qd nefas est fieri vt non tamq̄ fi
lius ministret quisq̧ euāgelium.
sed tamq̄ seruus. cui dispensatio
credita est. vt tamq̄ alienum ero
get. nichil inde ipse capiat preter
cibaria. que nō de participatiōe
regni: sed ad sustentaculū misere
seruitutis dātur extrinsecus. q̄q̄
⁊ alio loco dispēsatorem se dicat
Potest enim ⁊ seruus in filioruz nu
merū adoptatus. eam rem in qua

coheredis sortē meruit. fideliter di
spensare participibus suis. Sz nūc
vbi ait. si autē inuitus dispēsatio
michi credita est. talem dispensa
torem intelligi voluit. qui alienū
dispensat vnde ipē nihil accipiat
Ergo quecūq̧ res propt aliud ali
quid queritur. sine dubio inferior
est. q̄ id propter qd queritur. et
ideo illud primuz est propter qd
istaz rem queris. nō ista res quā
propter illud queris. Qua prop
ter si euāgelium ⁊ regnū dei prop
ter cibum querimus. priorem faci
mus cibum. ⁊ posterius regnuz dei
ita vt si non desit cibus. nō quera
mus regnū dei. Hoc est ergo pri
mū querere cibuz. ⁊ deinde regnū
dei. idest hoc priori loco ponere. il
lud posteriori Si autez ideo quera
mus cibum. vt habeamus regnuz
dei faciamus qd dictum est. Que
rite primū regnum dei ⁊ iusticiaz
eius. ⁊ hec omnia apponentur vo
bis. Querētibus enim primū reg
num ⁊ iusticiam dei. idest hoc pre
ponētibus ceteris rebus vt prop
ter hoc cetera queramus. non debet
subesse sollicitudo. ne illa desint.
que huic vite propter regnum dei
sunt necessaria. Dixit enim superi
us. Scit emz pater vester. quia ho
rum omniū indigetis. Et ideo cuz
dixissz. querite primū regnū dei ⁊
iusticiam dei. nō dixit deinde ergo
ista querite q̄uis sint necessaria:
sed ait. Hec omnia apponētur vo
bis. idest consequētur. si illa que
ratis. sine vllo vestro impedimēto
ne cum ista queritis. illinc auerta

mini. aut ne duos fines cōstitua
tis. vt a regnū dei propter se appe
tatis. a ista necessaria: sed hec po
tius propter illud vobis non dee
runt. quia nō potestis duobꝰ do
minis seruire. Duobꝰ autem domi
nis seruire conatur. qui a regnum
dei pro magno bono appetit a hec
temporalia. Nō potest autē simpli
cem habere oculū a vni domino de
seruire. nisi quecūqꝫ cetera si sunt
necessaria propter hoc vnū assu
mat. idest propter regnū dei. Si
cut autē militantes accipiūt an
nonam a stipēdium. sic oms euā
gelisantes accipiūt victū a tegu
mentū. Sed non oms propter sa
lutē rei publice militāt: sed prop
ter illa que accipiūt. sic non oms
propter salutē ecclesie ministrāt
deo: sꝫ propter hec tempoalia que
tamq̄ annonam a stipendia cōse
quuntur. aut a propter hoc a ꝓp
ter illud. Sed supra iam dictū est
non potestis duobꝰ dominis se r
uire Ergo simplici corde tantūmo
do propter rēgnū dei debemus ope
rari bonum ad omes. non autem
in hac operacōne. vel solam. vel
cum regno dei mercedē temporali
um cogitare. Quorum omniū tem
poraliū nomine crastinū posuit
dicēs. Nolite ergo solliciti esse de
crastino. Nō enī dicitur crastinꝰ
dies nisi in tempoē. vbi preterito
succedit futurū. Ergo cū aliquid
boni opamur nō temporalia: sed
eterna cogitemꝰ Tūc erit illud bo
num a pfectū opus Tu

Item Scdm Matheum

In illo tēpore Dixit

ihesus discipulis suis. Nemo pōt
duobꝰ dominis seruire. Et reliqua
Omel' Herici.

Dominus ad hoc homo fa
ctus est. vt nos de potesta
te tenebrarū eriperet. at
qꝫ regnum deo patri nos faceret
Ait enim ipse in quodam euāge
lij loco parabolice loquens q̄ ho
mo quidā nobilis abijt in regio
onē longinquā accipere sibi reg
num. Quibꝰ verbis nullū alium
q̄ seipsum intelligi voluit. qui ad
hoc de celestibus i hanc erūnarū
ac mortis regionem venire digna
tus est. vt imperiū dyaboli. qd fe
dere quodā peccati. mortisqꝫ eter
ne pacto psuaserat dissiparet et
regnū suū iusticie ac mansuetudi
nis legibus exaltaret. Cum ergo
iam multi a regno dyaboli defice
rent et edictis celestibꝰ parentes
fidei prompta deuocōne subirent
hac oracōne eos rex ille victoriosis
simꝰ alloquitur. Nemo potest du
obus domīs seruire Ac si alijs ver
bis ad spiritalis milicie discipli
nam exhortās dicat. Si perfecte
mei imperij ius eligitis optet vt
p omnia prioris domini seruitiū
abnuatis. Neqꝫ enī simul vtrisqꝫ
obtemperari potest cum cōtraria
sibi sint que ego a que ille p̄cipi
mus. Ego deniqꝫ que sanctitatis
a que honestatis sūt iubeo imple
ri. ille turpia omnia atqꝫ hones
tati repugnātia precipit exerceri.

Ego virtutū armis meū militē mi
pro māsuetudīe humilitateq̧ ser
uāda alacriter excipere. ille cogit
suos pro sup bia mortē insontibꝫ
irrogaē. Quomō ergo potest am
bobꝰ par exhibei famulatus quo
rū dispar est dñatꝰ. Hec verba re
demptois nostri ad curas istiꝰ se
culi euitandas nos īstruūt ⁊ vt
contēnere tempalia ⁊ celestia stu
deamꝰ semp appetere exhortantur
Nemo inquit potest duobꝰ domi
nis seruire. Que sentētia iuxta lit
teram aptissime etiam nō exposi
ta claret. quia nemo scilicet duo
bus dominis carnalibꝰ ita potest
seruire. vt ambobꝰ equaliter pla
ceat. vtrisq̧ equaliter obsequat̄.
Vnde sequitur. Aut enim vnum
odio habebit ⁊ alterꝝ diliget. aut
vnū sustinebit ⁊ alterꝝ cōtemnꝫ
Spirituali vero intellectu qui sint
isti duo domini subsequēter ostē
dit cum subdit. Non potestis deo
seruirē ⁊ māmone. idest christo ⁊
dyabolo. Que enim participatio
christo ⁊ dyabolo. aūt luci ad te
nebras. Adhuc vero de duobꝫ do
minis sequitur. Aut enim vnum
odio habebit ⁊ alterum diliget.
aut vnum sustiebit. ⁊ alterū con
temnet. Vnum odio habebit sci
licet dyabolū. qui odio habēdus
est. nō per hoc q̄d substantia: sed
per hoc q̄d malus est odelt ⁊ alte
rum diliget. idest xp̄m qui velut
māsuetus dominꝰ solummodo se
diligi. solummodo ex affectu pre
cipit amai. diliges inquiēs domi
num deū tuum. ex toto corde tuo.
⁊ ex tota anima tua. ⁊ ex tota vir
tute tua. Aut vnum sustinebit. id
est dyabolum. tamq̄ durum ⁊ im
mitem dominū. Ipse enim durissi
mis impiis amatores seculi qua
tit. ⁊ postq̄ semel hominꝫ domi
nari potuerit. etiam nolētem inui
tumq̧ ad male agēdum compel
lit. nec sine grauissimis laboribꝰ
imperata peragūt. Frequēter enꝫ
exilia. naufragia. vel rei familia
ris damna. ipsam postremo mor
tem horum gratia perferūt. De ta
libus scp̄tura dicit. Vt male age
rent laborauerūt. Hūc ergo talēꝫ
dominꝫ sustinēt potius inuiti. q̄
seruiūt sb̄diti. quia postq̄ semel
eiꝰ sup se dominiū sponte suscepe
rint. nunq̄ de cetero suis viribꝰ. ni
si sola dei validissima manu eri
pi possunt. Et alterum inquit cō
temnet. hoc est deum. Et notanda
proprietas verborū domini. Cum
enim p̄misisset dicens. Aut vnū
odio habebit. ⁊ alterum diliget.
non est subsecutus ecōtra vt dice
ret. aut vnū diliget. id est dyabo
lum. ⁊ alterū odio habebit. idest
deum. quia nullius cōscientia q̄n
tumvis puersissiā ad hoc potest
erūpere vt dicat se deum odio ha
bere. aut dyabolū diligere Cōtem
net vero. idest nō timebit. Cōtem
nitur enim deus ab illis qui peccā
tes de impunitate scelerum blan
diūtur. putantes aut nescire sua
scelera deum. aut visa statim in
dulgere. qui nesciunt q̄d dissimu
lando eos diuina bonitas ad peni
tentiā prouocet. dicēte apostolo.

An nescis q̄uia patiētia dei ad pe
nitētiaȝ te adducit. Tu autē ſm
duriciā tuam ⁊ cor impenitēs. the
ſaurizas tibi iram in die ire. ⁊ reue
lacōnis iuſti iudicij dei Aliter. Cō
uenientr autem addidit. aut vnū
ſuſtinēdum. hoc eſt dyabolum.
aut alterum cōtemnendum. vide
licet deum. Cōtemnit enim deum.
ſed tamen nō odit quiſquis pre
cepta illius ɔtradicendo deſpicit:
ſuſtinet vero dyabolum. tanq̄ ſi
quis durum ⁊ crudelem habeat
dominum: ſed tamen non diligit.
quicūqȝ per cupiditatem diuitia
rum illi ſe ſubdit. qui princeps
huius mūdi habetur. domino di
cente Venit princeps mundi hu
ius. ⁊ in me non inuenit quicq̄.
Sȝ licet illum ſuſtineat tanq̄ cru
delem dominū. non tamen diligit
Verbi gratia. Si quis in maiori
aliqua domo. ācille cuiuſlibet ho
minis potentis copulatur. etiam
ſi non diligat eum cuius ancillā
diligit. propter vim tamē ſue cu
pidinis. duram ſuſtinet ſeruitu
tem. ſubiciendo ſe illi. cuius ancil
lam ſibi coniūctam diligit: ſic et
homo diligens diuitias. ſeruꝰ dy
aboli eſt. qui caput ⁊ pn̄ceps eſt
amatorum mūdi. Diuitias enim
poſſidere indifferens opꝰ eſt. Naȝ
nec diuiti obſunt opes ſi eis bene
vtatur. nec pauperem egeſtas cō
mendabiliorem facit. ſi inter ſor
des ⁊ inopiam peccata nō caueat
Non poteſtis deo ſeruire ⁊ māmo
ne. Māmona apud hebreos vel
ſirios diuitie interpretantur lati

ne. punicē autem māmon lucrū
dicitur. vtrumqȝ autem ad vnum
finem reſpicit. Et recte auariciam
ſpecialiter poſuit. vt oſtēderet ma
niſeſte. diuitiarū ſeruos. dyaboli
quoqȝ ſeruos exiſtere. Nam ⁊ apo
ſtolus auariciam ydolorū ſerui
tutem vocare nō dubitauit dicēs
Et auariciam que eſt ydolorum
ſeruitꝰ. Quo loco ſollerter notan
dum quia nō dicitur. nō poteſtis
deo ſeruiē ⁊ diuitias poſſidere: ſed
non poteſtis deo ſeruire ⁊ māmo
ne. id eſt diuicijs. Multos enī ſan
ctorum patrū legimus temporali
ter ⁊ diuitias habuiſſe: ⁊ nihilo
minꝰ deo deſeruiſſe. Abrahā nam
qȝ ditiſſimꝰ fuit. qui cum trecētis
decem ⁊ octo vernaculis. reges qn̄
qȝ bellica expedicōne ſuperauit: et
loth fratrē ſuum a captiuitate ex
emit. Job quoqȝ ille maximum
exemplum paciētie inter omnes
orientales: diuicijs affluxiſſe ſcrip
ture teſtimonio declarat. Quid de
ſanctiſſimo dauid dicemꝰ: cui ⁊ di
uitiarū copia ⁊ imperij magnificen
tia ſuppeditabat eiqȝ a ſubiectis
per circuitum nacōnibus mune
ra deferebātur. Sed iſti q̄uis ha
buerint diuitias. nō ſeruierūt di
uicijs: ſed deo. quia nequaq̄ ſpem
ſuā diuicijs ɔmiſerunt. nec cuſto
dierūt eas vt ſerui: ſed īgenue di
ſpenſauerunt vt domini tenentes
eas in vſu nō in deſiderio ⁊ tanq̄
ex latere ſibi datas vtiliter diſpo
nentes. Hinc beatus dauid quā
do in ſolio regni conſtitutus q̄ ni
chil in diuicijs fallacibus fideret

ostēdebat dicēs. Egenꝰ sum ⁊ pau
per sicut omnes patres mei. Diui
tes etiam vel qui erāt vel qui esse
poterant alloquēs dicebat. Diui
tie si affluāt: nolite cor apponere.
Quisquis ergo custodit diuitias
vt seruus ⁊ nō distribuerit vt do
minꝰ. seruus est diuitiarū ⁊ serui
endo diuicijs seruire cōpellitur di
abolo. quia cupiditati diuitiaruꝫ
implicatꝰ dyabolo se subdit. qui
merito sue prauitatis terrenis re
bus ꝓpositus est ⁊ a domino prin
ceps huiꝰ seculi appellatur. Qua
propter audiāt ista diuites et eli
gant magis xp̄i esse serui q̄ man
cipia diuitiaꝝ discant nō innitēn
dum p̄sentibus: ſ; spem om̄em in
ferendam perennibus. solūq; ad
hoc velle habere diuitias. vt sit vn
de pauperū indigentia expleri. vn
de sua possint peccata redimi. Ideo
dico vobis ne solliciti sitis anime
vestre quid mādu cetis neq; corpi
vestro q̄d induamini. Tamq̄ di
cat. Quia deo simul ⁊ cupiditatibꝰ
mūdi seruire nō potestis. quia in
incerto diuitiarū confidere non de
betis. ideo dico vobis: ne solliciti
sitis in aggregādis diuicijs. qui
bus mēs implicita alienetur ab
amore sui creatoris Queri vero po
test. vtrum cibus iste corporeꝰ ad
animā an ad corpus ꝑtineat. cū
constat animā incorporeā: cibuꝫ
vero esse corporeū Sed anime no
mine i scriptura sacra vita p̄sens
signari solet iuxta q̄d dominꝰ ali
bi ait. Qui amat animā suaꝫ. hoc
est vitam suam ꝑdet eam. Et apo
stolꝰ paulus Nō facio inquit ani
mā meam p̄ciosoreꝫ q̄ me. Ergo
⁊ hic anima hoc sensu accipiēda
est. vt per animā presens vita in
telligatur que alimētis retinet̄ ⁊
vestibus. Cuius vinculi atq; cō
ciliatio quedam est cibꝰ iste cor
poreꝰ in cuius causa labor exercen
dus est ad eam sustentādam. sol
licitudo aūt tollenda. vt habētes
victum ⁊ vestitum hijs cōtenti si
mus. Siue anima pro ipō corpē
quo cōtinetur est posita. a parte
videlicꝫ totū. sicut legimus iacob
descendisse in egiptū in animabꝰ
septuagita. cum animas nō abs
q; corpibꝰ descendisse manifestuꝫ
sit. Ceteruꝫ: de spirituali cibo ac ve
stimēto valde nos op̄tet esse sol
licitos. Adhuc tamen ipsa verba
domini pōderatius ꝑpendenda sūt
Nō eniꝫ ait. ne queratis quid mā
ducetis. aut quo induamini: sed
ne solliciti sitis ac propterea non
labor sed sollicitudo prohibita ē.
Sed cum primo homini dictū sit.
in sudore vultꝰ tui vesceris pane
tuo. quid est q̄d nunc discipulis
immo cunctis fidelibus p̄cipit ne
solliciti sint. quid māducare vel bi
bere vel induere debeant. Nūquid
prohibet hominē laborare: qui pri
us iussit in sudore vultus panem
comedere. Nequaq̄. Cui etiaꝫ ad
hoc exercēdi ruris ⁊ proscindēdi a
gri peritia data est. vt labore pro
prio aleretur ⁊ vestiretur. Sed in
hijs preceptis dominicis illa dif
ferentia attendēda est. vt ea que
ad cibum vel indumentū corpis

sunt necessaria. vnusquisqꝫ studeat procurare deficientibꝰ hijs que
naturalis fragilitas expetit. vt po
te sine quibꝰ non valet subsistere
etiam ipsa vita gemio adiutorio
priuata deficiat. Sollicitudinē autem in hijs adhibere vetat qđ intelligitur cura supflua. Vnde pulchre hanc veteres ita diffinierūt.
vt dicerent. sollicitudinē esse egritudinē animi. cum immoderata cogitacōne. Ergo sollicitudo quasi
res superflua. ⁊ plus iusto anxia
tollitur. labor vero quasi res necessaria exerceri pmittitur. In tantū
deniqꝫ laboris vsus minime ꝓhibetur. vt psalmista beatū dicat. qui
suis laboribꝰ pascitur. ⁊ apostolꝰ
laborādum manibus. qđ bonum
est dicit. vt quis habeat vnde tribuat necessitatem pacientibus.
Qua propter labor exercēdus est
vt necessitas eluctetur. sollicitudo
tollenda qua non necessitati: sed
cupiditati cōsulitur. Nōne anima
plus est ꝙ̃ esca. ⁊ corpus plusqꝫ
vestimentū. Ex hijs duabus substancijs constat homo. anima videlicet ⁊ corpore. Omē quod appetimus. aut propter se. aut propter aliud appetimus. Propter se
enim sapiētia que deus est appetenda est. ꝓpt aliud vero si qs
verbi gratia emplastra habere cupiat. nō vt emplastra possideat:
sed vt eo sanitas corpori prouideatur. Nemo vero dubitat maius esse illud quod propter se. ꝙ̃ illud
qđ propter aliud queritur. Datur
ergo hic intelligi animā plus esse quā escam. quia ad hoc esca requiritur. vt vita presens illa sustentetur Corpus quoqꝫ plusqꝫ vestimentum. qđ idcirco queritur. vt nuditas illo tegatur. Ammonet ergo
nos dominūs hac sententia vt meminerimus nos multo amplius
nobis deum dedisse in eo ꝙ nos cū
nō essemus composuit ex anima
⁊ corpore. ꝙ̃ sit alimētum ⁊ tegumētum. vt sit sensus. qui maiora
nobis prestitit. idest corpꝰ ⁊ animam. prestabit vtiqꝫ minora. victum videlicet ⁊ vestitū. Quare ergo de minoribꝰ solliciti sumꝰ. qui
maiora percepimus. Respicite volatilia celi. quoniam non serūt neqꝫ metūt. neqꝫ congregant in horrea. ⁊ pater vester celestis pascit
illa. Volatilia celi. aues per hūc
aerem discursantes appellat Quicquid celo vicinꝰ est. celum in scripturis nūcupari consueuit. Ducit
nos dominꝰ ad considerāda maiora opera quatenꝰ ex rebus minoribus. maiora nobis facilius
persuaderi possunt. Nulli enim dubium est. ꝙ homo maius sit. quā
aliquod volatile. Homo ad dei ymaginem ⁊ similitudinem factus
est. volatile vero creatura quidem
est: sed tamen irracōnalis ⁊ cum
moritur. corpore ⁊ anima moritur
homo vero ꝙ̃uis moriatur corpore
anima tamen viuit deo. Ait ergo
Respicite. idest considerate volatilia celi. quoniā non serunt id est
non semināt neqꝫ metunt. hoc est
non colligunt. neqꝫ congregant
in horrea videlicet in granaria.

⁊ pater vester celestis pascit illa idest nutu dei alitur. Si ergo volatilia quorũ mortalis est anima p̃uidẽtia dei creatoris alitur. multo magis homĩes quibꝰ eternitas repromittitᷣ. illiꝰ munificentia gubernãtur. Quidam plus appetentes sapere q̃m oportet. voluerunt hũc locũ allegorica interpretatione discutere. dicẽtes per volatilia celi angelos designari. qui absq; vlla cura viuẽtes. ꝑpetua securitate ⁊ quiete potiũtur. non attendẽtes quod sequitur. Nõne vos magis pluris estis illis. Si ẽgo hijs volatilibꝰ. quibus nulla colendi terras industria. nullus de segetum fecũditate prouentus est. indeficiẽtem diuina prouidẽtia suggerit alimoniam. turpe est homines causa sollicitudinis fatigari: quibus ⁊ elemẽtorum temperies ⁊ terre fecũditas famulatᷣ. Et merito taliũ imprudẽtia exemplo irracionabiliũ auium coercetur. q2 aues nil sibi speciale vendicãt. nesciunt alijs inuidere. hij vero propria defendũt qui cõmunia amiserũt Ad suam proinde intuendã dignitatẽ. ad ↄsiderandã originẽ reuocantur cum subditur. Nõne vos magis pluris estis illis. Nõ dicit pluẽs estis. quia plures ad numerũ pertinet: ȝ pluris ad dignitatẽ respiciẽs. idest carioris precij estis vos ⁊ plusq̃ illa valetis: Illa enim irracõnabilia sunt nullo se intellectu regentia que cum moriũtur corpore intereunt ⁊ anima; vos aũt ad ymaginẽ dei conditi ⁊ ad eternitatẽ predestiati ac sublimiꝰ in rerum natura cõpositi estis. debetis ẽgo quid sitis recolere. ne dum nimis terrenis dediti estis. i terrena ⁊ infima decidatis Quis autẽ vestrũ cogitans potest adijcere ad staturã suam cubituȝ vnuȝ. Vt facilius ꝑsuaderet nobis possibilia sine sollicitudie. dedit etiã de impossibilibꝰ exemplũ Quis inquiẽs vestrum cogitãs potest adijcere ad staturã suaȝ cubitum vnum. Quasi dicat. Si est aliquis vestrũ. qui ad staturã suam vnũ adijcere cubitũ possit. vt vel longior vel latior videatᷣ. cogitet ⁊ elaboret q̃ eiusmodi est. qualiter illud vestiat ⁊ pascat qđ ipse sibi adiecit. Ceteꝝ qđ deus creauit etiam sine vestra sollicitudine vestiẽ ac pascere procurabit. Nũc ergo quia neq; qđ deo minimũ est implere potestis. illius prouidẽtie curam tegendi ⁊ alendi corpis relinquite. qui fecit vt ad staturam vestrũ corpꝰ ꝑduceretur. Sed quia de alimẽtis datuȝ fuerat documẽtum ex compacõne volatilium celi. dãdum etiam erat ⁊ de vestimẽtis exemplum collacõne liliorum agri. Vnde ⁊ sequitur. Et de vestimentis quid solliciti estis. Considerate lilia agri quomõ crescũt. Non laborant in crescendo. neq; nent. id est nõ filant. vt suo labore operiãtur Quo modali precepto suademur. quia si etiã ea que sũt sensu ⁊ racõne carentia. sic dei prouidẽtia vestiũtur. vt nullo vsu vel ad gratiam egeãt. vel ad ornatũ

multo magis credas racōnabilez hominem si omēm sui spem in deo colloceȝ nunq̄ꝑ posse egere eo ꝗ ꝑ sumpserit de fauore diuino. Notā duȝ vero ꝗ lilia agri pro omnibꝰ herbis agri dominꝰ posuit. que nō laborāt in crescēdo. neqȝ nent. id est fila non cōtorquēt. vt pulcra sibi indumenta coaptent. De qui bus seq̄tur. Dico autē vobis quo niam nec salomō in omni gloria sua coopertus est. sicut vnū ex istis Speciali nota pro generali vsus est. qd in sequētibus aperitur. vbi fenum agri euidētissime ponitur Nec illud omittēdum qd quidaȝ doctorum asserūt nos hic angelo rum exemplo esse ꝑmonitos. Di cunt enim nō ociose accipiēdum qd flos homini vel certe plusq̄ ho mini in salomone cōfertur. qui ꝑ sui excellentia plus aliq̄d fuit quā homo adeo vt templū deo cōderet et verum salomōem hoc est chris tum misterio figuraret. Ergo per lilia: angelorū celestium expres sa est gloria quorū et claritate or namur et odore sanctitatis delecta mur. Hec ergo lilia. angelica. sci licet illa agmina nulla sollicitudi ne prepediūtur nullo laboris vsu exercentur: sed diuine libertatis gratiam et celestis seruāt dona na ture. Addēdum etiam ꝗ lilia nul lum requirunt cultum. nec erga generacōnem huius floris. sicut erga prouētum fructuum cetero rum. redeat actus in ordem sollici tus labor agricolis et liceȝ demisso flore. id quod extrinsecus est vi

deatur arescere. interius tamen ra dicis virtute alitur et mox verni temporis prouocata blandicijs: floris sui honore vestitur. Sic et an gelice dignitates ex ea quā adep te sunt originis sue sorte. vt sint semper accipiunt. Hijs ergo flori bus salomon q̄ꝗ magno decore circumdatus cōponi non potest. quia licet infirmitatem natuē cor poree. virtute quadam mentis et operum gloria exornaret: nullatē nus angelice potuit cōparari cel situdini. q̄ humane fragilitatis ex pers. incorrupte bonitatis ornatū seruaret. Hāc immortelitatis pul chritudinem. hunc incorruptibi lem habitum. in resurrectione se dominus electis daturum repro mittit dicens. Erunt sicut angeli dei in celo. Dico autem vobis. quo niam nec salomō in omni gloria sua coopertus est sicut vnum ex istis. Inter omēs reges israhelita rum. salomonem ditissimū fuisse regum narrat hystoria. Qui inter reliquas dignitatū diuitias. pre cipue decore vestium ac diuersita te cum preciositate pollebat adeo vt singula ministrātium officia. cum omnibus sibi subiectis pro prijs ac singularibus vterentur indumentis. Vnde et de regina sa ba. que a finibꝰ terre venerat au dire sapiētiam eius legitur. quia videns ordinem ministrorū. et ve stes quibus in ministerio vteban tur. non habebat vltra spiritum Sed q̄uis tanto honore ac splen dore vestium fuerit decoratus. nō

est tamē tanta pulchritudine co o
pertus sicut vnū ex istis subaudi
tur lilijs. Et reuera q̄ textura aut
pictura texētium mulierū valet
florum pulchritudini coequari.
Quid enī sic rubet vt rosa. Quid
ita candet vt liliū. Jam vero viole
colorem pulcherrimū. nulla pur
pura superaē. nulla valet tinctura
sup̄gredi. Qd autem ait. nec salo
mon in ōi gloria sua coopertus
est. sicut vnū ex istis. in omni glo
ria dicit. idest in mḡnitudine reg
ni. in deliciarū pulchritudine vel
vt diximus in distinctōne ⁊ vari
etate vestium. Cur autem hāc de
delicijs similitudinem premiserit.
subdēdo manifestat. Si autem fe
num agri qd hodie est. ⁊ cras in
clibanū ignis mittitur. deus sic ve
stit. quāto magis vos minime fi
dei. Fenum agri idem appellat. qd
⁊ superius lilia agri. omēs scilicet
herbas pulchris coloribus deco
ratas. Hoc autem aduerbiū qd
est cras. nō semper pro succedenti
die. sed aliquādo etiam pro futu
ro tempore ī scripturis poni solet
iuxta illud quod samuel a phito
nissa excitatus sauli ait. Cras tu
⁊ filij tui mecum eritis. Et iacob.
exaudiet inquit me cras iusticia
mea. Sic ergo ⁊ hic quod dicitur
cras in clibanū mittitur. de futu
ro tēpore intelligi debet. Et est sen
sus. Si deus ea que cito decidūt ⁊
marcescūt fenum videlicet qd ho
die est in sua viriditate. ⁊ cras in
ignem mittitur tanto decore circū
dat. quāto impensiore diligentia

ea q̄ue vobis necessaria sunt pro
uidebit. qui ad eternam heredita
tem preparati estis. Qd quia nō
vt oportet creditis: sed adhuc am
bigitis. idcirco minime fidei estis
Minimos autē fide appellat apo
stolos. qui necdū fidei perfecte cul
men subierāt. Vnde a domino di
cebāt. Auge nobis fidem. Nolite
ergo solliciti esse dicentes. quid
manducabim⁹ aut quid bibem⁹
aut quo operiemur. Notandū q̄
non ait. nolite querere. vel sollici
ti esse de cibo aut potu: sed quid in
quit mādu cetis aut bibatis Vbi
illi proprie notātur. qui in cōgre
gacōnib⁹ constituti. spreta cōmu
nione aliorū. qui sub vno prepo
sito generaliter aluntur aut vestiū
tur. lauciora vel austeriora pre ce
teris cum quib⁹ habitant alimē
ta siue indumēta requirūt. vt per
hoc vel potentiores ceteris vel fortio
res estimētur Vtrumq̄ sane rep̄
hēsibile. vtrumq̄ notabile. quia
⁊ de nimis superbo ambitu. elatio
gignitur. ⁊ de nimis abiecto atq̄
inculto vestitu. quasi ex religiosā
specie. laus ⁊ appetēdi fauoris ma
teries ministrat̄. Inter vtrūq̄ pro
inde regia via gradiēdum. vt ne
vestis preciosa designet altum.
ne vilis notet plus iusto religio
sum. Quibus vero cibi ⁊ vestitus
sollicitudo cōueniat. intimatur cū
subinfertur. Hec enim omnia gē
tes inquirūt. Exceptis paucis iu
deis qui legem habētes deum celi
venerabātur. relique p̄ vniuersū
orbem nacōnes ydolis seruientes

gentes appellabãtur. De quibus
hic loquẽs domin⁹ dicit. Hec om
nia gẽtes inquirũt. illi scilicet qui
deum ignorãt. qui nesciũt alia co
gitare ꝙ terrena quorum est pro
prie mũdanis angi curis. quib⁹
nulla futurorũ spes est nullus la
borum respect⁹: sed tantũ presenti
bus delectãtur. Comparati enim
sunt iumẽtis insipientibus ⁊ simi
les facti sunt illis Vos autẽ aliter
instituti ⁊ ad celestem compositi
dignitatẽ de spiritualibus ⁊ ppe
tuis cogitare. Nec timẽdum quia
ista agentibus temporaliũ desit
vsus bonorum. nec de dei potentia
diffidendũ. quia ⁊ melius ꝙ nos ip
si nouit quid indigeam⁹ ⁊ multo
salubri⁹ nobis prospicit q̃m nos
ipsi prouidere sciam⁹ Vnde ⁊ sub
ditur. Scit enĩ pater vester. quia
hiis omnib⁹ indigetis. Hinc qui
dam supflue dogmatizãtes obi
ciũt. Si deus aiũt anteꝙ petam⁹
scit quibus indigemus. quid ne
cesse est. vt eũ pro nostris neces
sitatib⁹ exorem⁹. Ergo frustra sci
enti loquimur. Quibus respõden
dum est. quia nõ sumus narrato
res; sed poti⁹ rogatores Aliud est
enim nesciẽti narrare. aliud scien
tem humiliter exorare. Vult ẽgo
se peti a nobis. qui etiaʒ nouit ea
que petere debem⁹. vt nostra peti
tio premium cõsequatur Quid ve
ro nobis precipuo mentis appeti
tu sũmoq; studio sit requirẽdum.
subiecta sentẽtia pdocemur. Que
rite autem primũ regnum dei ⁊ iu
sticiam eius Primũ non ponitur
hoc loco pro numero: sʒ poci⁹ pro
ꝗtitate. Primũ. idest ante õnia ⁊
sup omnia querite regnũ dei. Reg
num autẽ dei in sanctis scripturis
quatuor modis accipit᷑ Aliquãdo
enĩ significat presentẽ ecclesiaʒ vt
illud Omnis scriba doct⁹ in regno
celorũ. hoc est in p̃senti ecclesia si
milis est homĩ patrifamilias. qui
profert de thesauro suo noua ⁊ ve
tera. Aliquãdo sanctaʒ scripturã.
vt illud. Auferetur a vobis regnũ
dei. idest intelligentia diuinarum
scripturaꝝ Aliquãdo celestem pa
triam. vt iohãnes dicit. Penitẽti
am agite appropinquabit ei reg
num celorũ. Aliquãdo vero signifi
cat ipsum dñm ihesum xp̃m sicut
ipse loquit᷑ ad iudeos. regnuʒ dei
intra vos est. idest xp̃c p humani
tatẽ inter hoĩes habitat ⁊ sicut in
p̃senti lectõe dicit. querite primũ
regnũ dei ⁊ iusticiã eius Sine reg
num supne illi⁹ ciuitatis gaudia
nũcupat. vbi summa pax veraq;
trãquillitas. vbi fructus certami
num ⁊ laboruʒ premia sãctis debẽ
tur. Hoc regnũ dei vite nostre sti
pendijs queram⁹ ad illud conti
nue suspirem⁹ et pro eius pcepti
one quelibet dura ⁊ aspera liben
tissime perferamus Queram⁹ ⁊ iu
sticiaʒ eius. Justicia enĩ regni dei
impletio est mandatorũ dei Justi
cia regni dei est. õnia caduca ⁊ trã
sitoria spernere iacturã reruʒ pre
sentiũ lucra sequẽtium reputare.
Jlle nimiruʒ iusticiam dei querit
qui bona opera exercẽs dictis ⁊ p̃
ceptis illi⁹ in omnib⁹ obtẽperat.

Ita ergo nobis regnū dei ⁊ iusticiam eius requirētibus. illa quidē summa ⁊ vera bona dabūtur. hec vero quasi minima adiciētur. Que licet in presenti bona videātur media sunt ⁊ ad illa vera bona si cōparentur. iam nec bona dicēda sunt. Dantur ergo sanctis in p̄senti adhuc peregrinacōne desudantibus. vt hijs quasi quodam viatico releuati: ad ea que in patria sunt perpetui bona perueniāt. Debet enim in vsu haberi temporalitas. in voto eternitas. nec si assint bona p̄sencia hijs est animus occupādus ne nimis ingesta onerent. ⁊ quasi ne ad patriā perueniatur. quodam pōdere mentem grauēt. Sic ergo parce et honeste bonis p̄sentibus vti debemus. quatenus excursis longeui hui⁹ exilij spacijs sempiternis p̄frui valeamus. Aliter. Et hec omnia adiciētur vobis. Quia adhuc i hac vita manētes. absq; alimētis ⁊ indumētis illam transire nō possumus. cum premisisset. primū querite regnum dei ⁊ iusticiam eius. statim addit. Et hec omnia subaudiēdum bona temporalia adiciētur vobis. Vbi notandum q̄ ideo iubentur maiora queri. idest regnum dei ⁊ iusticia eius. vt minora possint cō sequi. idest bona vite presentis. De quibus non dixit dabūtur: sed adicientur. tanq̄ videlicet necessaria q̄bus nō fruamur: s; quasi in itinere positi vtamur.

Dominica. xvi.

Scd̄m lucam

In illo tēpore. Ibat ihesus in ciuitatem que vocatur naym. ⁊ ibant cum illo discipuli eius ⁊ turba copiosa. Et reliqua

Omel' beati Ambrosij

Hic locus vtrimq; redūdat ad gratiam. vt cito flecti diuinā misericordiam matris vidue lamentacōe credam⁹ eius p̄cipue que vnici filij. vel labore vel morte frangatur. cui tamē vidue grauitatis meritū exequiarum turba cōciliet. ⁊ hanc viduā populorū turba septam plus viderī esse q̄ feminam. que resurrectōnem vnici adolescētis filij. suis lacrimis meruerit impetrare. eo q̄ sancta ecclesia populū iuniorem a pompa funeris atq; a supremis sepulchri. fuarū reuocet ad vitam cōtemplacōne lacrimarū. Que flere prohibetur eum. cui resurrectō debebatur. qui quidē mortu⁹ in loculo materialibus quatuor ad sepulchrū ferebatur elementis: s; spem resurgēdi habebat. quia ferebatur in ligno. Qd si nobis ante nō prodeāt. tamen postea q̄ ihesus id tetigit proficere cepit ad vitam. vt esset indicio salutē populo p crucis patibulū refundēdam Audito igitur dei verbo. steterunt acerbi illi⁹ funeris portitorēs. qui corpus humanū letali fluxu nature materialis vrgebant. Quid enī aliud. nisi in quodam feretro hoc est supremi funeris instrumēto iacem⁹ examines. cum vel ignis immodice cupiditatis exestuat.

vel frigidꝰ humor exundat. vel pi
gra quadaꝫ corporis habitudine
vigor hebetat̃ animoruꝫ. vel ꝯcre
ta noster spiritus labe pure lucis
vacuꝰ alit mentē. Hij sunt nostri
funeris portitores Sꝫ q̃uis supre
ma mortis spem vite om̄is aboleue
rint. et tumulo ꝓxima corpora ia
ceant defunctorū verbo tn̄ dei. non
iam moritura resurgūt cadauera
Vox redit. redditur̃ filiꝰ matri. reuo
cat̃ a tumulo. eripit̃ a sepulchro.
Quis iste ē tumulus tuꝰ nisi mali
mores. Tumulus tuꝰ ꝑfidia ē. se
pulchrū tuū guttur ē Sepulchꝝ
em̄ patens ē guttur eoruꝫ. vn̄ ver
ba mortua ꝑferunt̃ Ab hoc sepul
chro te liberāt xp̄us. ab hoc tumu
lo resurges. si audias dei verbuꝫ
Et si graue ē peccatū quod penitē
cie tue lacrimis ipse lauare nō pos
sis. fleat ꝓ te mater ecclesia. que
pro singulis tanq̃ ꝓ vnicis filijs
vidua mater interuenit. Compa
titur em̄ quodam spiritali dolore
nature. cū suos liberos letalibꝰ vi
cijs ad mortē cernit vrgeri Visce
ra sumꝰ de visceribꝰ eius Sunt em̄
et spiritalia viscera que hꝫ paulꝰ
dicens. Ita frater ego te fruar in
dn̄o. refice viscera mea in xpristo
Nos ergo viscera ecclesie sumus.
qm̄ membra sumꝰ corporis eius.
de carne eius ⁊ de ossibꝰ eius. Do
let ēgo pia mater Assistat turba
non solū turba. sed etiā multa cō
paciatur bone parenti. Iam resur
ges in funere. iam liberaberis a se
pulcro. Stabunt illi ministri tui
funeris. incipies talia loqui time
bunt oēs. Vnius em̄ exēplo plu
rimi corrigunt̃. laudabūt etiā deū
qui tanta nobis vitande mortis in
dulserit.

Idem de eodem. Scd̄m lucaꝫ

In illo tēpore Ibat
ihesus in ciuitateꝫ q̄ vocat̃ naym
et ibat cuꝫ ea ⁊c̄. Et reliqua Ome
lia de eadem lectione

Sermo euāgelicus qui p̄ce
dit narrat q̄liter dn̄s cen
turionis pueꝝ ob tētu eiꝰ
magne fidei sanauerit. ⁊ quō ipsi
us centurionis ymmo in eū om̄
gentiū extulerit fideꝫ. Illo igit̃ di
gesto miācu lo sequit̃ euāgelista
ꝙ post hec ibat in ciuitatē que vo
catur naym. De miraculo ꝓ erat̃
ad miraculū. ⁊ quodā ꝓfectu vir
tutis de sanacōe paralitici venit̃ ad
resuscitacōeꝫ defuncti. Beato nāqꝫ
iheronimo dicente didicimꝰ ꝙ na
ym ciuitas est galile ꝓuincie iude
orum. duobꝰ miliaribꝰ distans a
monte thabar. in quo mōte dn̄s
docuit octo beatitudines. ⁊ oīa pe
ne mādata noui testamēti. Inter
pretat̃ vero naym fluctꝰ vel ꝯmo
tio. Cuius porte appropinquans
dn̄s obuiū habuit corpus defun
cti quod ad tumulanduꝫ extra ci
uitatem efferebat̃. In qua ciuita
te ferunt cronographi esse ecclesi
am que quondam fuerat domus
vidue cuiꝰ dn̄s legitur hic filiuꝫ
suscitasse Ibat ergo dn̄s virtutis
euentu copiam prebiturꝰ. ibant
cuꝫ illo discipuli illi videlicet fidis
simi comites itinerū ꝯparticipes

laborũ cuius presentia pascebantur· predicatione instruebantur· miraculis firmabant̃ Naym aũt ciuitas q̄ vt diximꝰ in nostra lingua dicitur fluctus siue cõmotio hunc spiritaliter significat mundum· qui tranq̃llitate amissa semper est in fluctuacõibus ⁊ cõmotionibꝰ nunq̃ȝ in eodem statu ꝑmanens· Vnde ⁊ ꝑ psalmistã dictuȝ est· Commouisti dñe terrã ⁊ ɔturbasti eaȝ ⁊c̃· Ergo quasi naym dominꝰ appropinquit· qñ nostre fragilitatis humanitate suscepta visibilis mundo apparere dignatus est· Cum aũt appropinq̃ret porte ciuitatis ecce defunctꝰ efferebat̃ filius vnicus matris sue· Et hec vidua erat ⁊ turba ciuitatis multa cuȝ illa· Non simplex hanc mulierem doloris anxietas stimulabat Vidua erat filij solatio destituta fuerat cuiꝰ vtcunqȝ mortem leuiꝰ tolerasset· si non vnicus fuisset· si alter qui parentis doloreȝ leniret sup fuisset· Verũ hinc illa beata erat q꜡ xpristi pietate mox eum receptura erat quem sortis hũane inclementia amiserat Nec illud sine diuina prouidentia gestum ẽ· vt ⁊ cũ dño ⁊ cũ hac muliere multa turba esset· quo gerendi miraculi multi fierent testes· multi etiã diuine potẽcie laudatores Quare autẽ multa turba ierit cuȝ dño iohannes euangelista manifestat cũ dicit: q꜡ videbant signa q̄ faciebat Quia em̃ dñs quocunqȝ ibat miracula faciebat· idest euangelium predicando· verba salutis annunciabat· idcirco ibant cũ eo discipuli eius adherentes ei· ibat ⁊ turba copiosa· Hec aũt virtus a saluatorẽ mirabiliter patrata iuxͣ hystoriã aptissima est· Ceterum spiritualiter intellecta nõ modicã edificationẽ audientiũ mentibus subministrat· Defunctus em̃ iste iuxta spiritualem vel moralem intelligentiaȝ· qui extra portam sue ciuitatis multis intuentibus est portatus significat hoĩeȝ peccatis mortuuȝ ⁊ letifero criminum funẽ soporatũ· Qui cũ in anima mortuus existat· ipsã tñ anime sue mortem nõ iam occultis cogitationũ latebris cõtegit: sed sicut ꝑ ostia ciuitatis· ita ꝑ indiciuȝ praue collocutionis· vel male operationis suam pessimaȝ vitam malo exemplo ad multorũ noticiam ꝑducit iã peccata sua erubescẽdo ñ abscondit sed audatior in malum factus ea imitãda alijs ꝓponit de talibꝰ ꝓpħa dicit Peccatũ suuȝ q̄si sodoma predicauerũt· nec absconderũt Et rursum ad peccatriceȝ animam Frons inquit meretricis facta ẽ tibi: noluisti erubescere· Per portam vero ciuitatis qua defunctus efferebat̃· vnus de quinqȝ sensibꝰ intelligit̃ corporis· Quinqȝ em̃ sũt notissimi corporis sensus· locis sibi ɔuenientibus a natura ɔpositi vizȝ visus· auditus· gustus· odoratus ⁊ tactus· Ciuitas em̃ vniuscuiusqȝ aĩe corpus est eiꝰ· in quo tã q̃ȝ in ciuitate clausa inhabitat· Per huius ciuitatis portas mortuus effert̃· cũ quis ꝑ aliqueȝ corporis

ſenſum male volūtatis īdiciū
oſtendēs mortuū ſe ī aīa eſſe de
clarat. Qui eni verbi grā mulierē
ad ↄcupiſcendā eā viderit· qui ſb
limes oculos et in fines terre por
rectos habuerit· iſte ꝑ oculorum
ſuorum portas ſigna ſue mortis
emittit. Dū quilibet aurē ſuā ape
rit ad verba ocioſa et ad cantica
turpia vel luxurioſa· ſiue ſuſcipiē
da detractiōis verba· hic talis au
res ſuas efficit portas mortis aīe
ſue. Qui odoribꝰ meretricijs ⁊ pe
ſtimi muris pellicula illectus poſt
odorē vngentorū dei currere neg
ligit. hic ꝑ nariū ianuā extrahit
mortuꝰ Qui vero os ad ꝓferēdas
ī deū blaſphemias· ⁊ diſſeminā
das inter fratres diſcordias ape
rit· cuiꝰ os loquitꝛ vanitatē q̄ nō
ſolum ocioſis ſed ⁊ nociuis ſmo
nibus linguā accomodat nil ali
ud iſte niſi mortē ſue aīe foris per
oſtiū oris elatus prodit· Hinc ⁊
ꝓpheta. ꝙ hij noſtre ciuitatis adi
tus incaute pateant deflet dicens
Intrauit mors ꝑ feneſtras nrās:
ingreſſa ē domos noſtras. Rurſū
qꝫ ꝓpheta. Oculus inq̄t meꝰ depre
datus ē animā meā Queādmodū
enī ſi hoſtis ꝑ feneſtras intrauerit
hem iacula intorqueat· intus clau
ſos ſauciet et occidat: ita malig
nus ſpūs cū ꝑ aliquē de quinqꝫ ſē
ſibus telū temptacōis in mentem
adegerit· mox animā a ſuo ſtatu
deicit· ac peſtifera interemptōe pe
rimit· qui aīe penetralia interrūpe
re querens figuris ſe accōmodat·
ꝑmiſcet ſe ſonis· odoribꝰ ſe ingerit

inſerit ſaporibꝰ: ſicqꝫ dum minus
vigilanter cauetꝛ morti que ſecus
delectacōem poſita eſt aditum pā
dit. Proinde diuina ꝓuidētia a no
bis eſt humiliter imploranda vt
cūctas noſtre ciuitatis portas cu
ſtodiat quas ne ſeuiens inimicꝰ
obſideat· ipſe eas contra machi
nas illius miſericorditer claudat
et in portis noſtris laudem ſuā iu
giter annunciari ꝑmittat Non āt
tranſeūter eſt intuendū. ꝙ iuue
nis hic defunctus filius vnicꝰ ma
tris vidue fuiſſe ꝑhibetꝛ. Licet eni
eccleſia que eſt mater cunctorū
credentiū· ex multis ſit collecta ꝑ
ſonis. rectiſſime quiqꝫ fideliū qui
fidei xpriſtiane caractere attitulā
tur. filij ſūt vnicꝰ matris eccīe dico
catholice. q̄bꝰ licet etates diuſe di
uerſiqꝫ ſūt ſexus vnum tn̄ in xpō
gracia regeneracōis efficiuntꝛ. cū
fiunt ꝑ adoptionē fratres vnici
filij. Sed ⁊ vnuſquiſqꝫ fidelis cum
rudimentis imbuitꝛ fidei filius eſt
cum vero alios educat mater Sic
paulus apoſtolus materno affec
tu corinthijs loquebatur. Filioli
mei quos iterum parturio. donec
formetur chriſtus in vobis Quā
cum vidiſſet dominꝰ miſericordia
motus ſuꝑ eam dixit. Noli flere
Quia due erant in xpriſto ſubſtā
cie dei videlicet ⁊ hominis. idcirco
pulchre euāgeliſta primo domi
num tanq̄ verum hominē· miſeri
ricordia motū fuiſſe demonſtrat
ac deinde tanq̄ verum deum cōme
morat mortuū ſuſcitaſſe. vt et in
cōpaſſione qua vidue miſertꝰ eſt

exemplum nobis imitande pieta
tis tribueret. et in effectu miracu
li potenciam diuinitatemqꝫ illius
qua etiaꝫ mortuū suscitauit admi
randaꝫ predicandamqꝫ ꝯponeret
Noli inquit flere. Tamq̄ diceret.
Noli velut mortuū flere: quem pro
tinus videbis a morte resurgere Et
accessit ⁊ tetigit loculuꝫ. hoc est fe
retrum in quo mortuꝰ ferebatur:
quod a ferendo nomē accepit Ta
ctu loculi in quo exanimis gesta
bat̄ euidens sue dignationis dedit
indiciuꝫ. Et quidem cū posset solo
verbo eum vite restituere. maluit
primo feretruꝫ tangere. vt ꝑ hoc
⁊ signū clementie sue daret. ⁊ ma
tris vidue deiectuꝫ merore animū
erigeret. Hij auteꝫ qui portabant
steterunt: virtutis effectum mira
bilem sustinētes. Cum vidissent
enī dn̄m appropinquanteꝫ. q̇ mor
tuum ferebāt steterunt cupiētes
misericordiā illius in resurrectiōe
mortui cernere Sed hec cū ad litte
ram ꝑse satis emineāt. supest vt
quid misterij ꝯtineāt indagemꝰ.
Neqꝫ enī a sacramento ꝑsona hꝰ
vidue potest esse ociosa. q̄ ⁊ graui
tatis honestate ⁊ ꝯtinētie merito.
necnō ⁊ exequiaruꝫ frequentia cō
mendata. resuscitacōem vnici filij
a dn̄o meruit obtinere Significat
vtiqꝫ sanctam ecclesiā matreꝫ om
niuꝫ recte credentiū. que verbo dei
feta spūales illi quotidie filios ꝑ
lauachꝝ diuini fontis parere nō
desinit. Bene vero vidua hec muli
er fuisse dicit̄ Vidua quasi a viro
diuisa dicta: q2 iduare greci dicūt
diuidere. Et sācta mater nostra vi
dua est. q2 viruꝫ suū xp̄m in carne
presentem nō videt. Postq̄ enim
xp̄us vir illius qui ⁊ redēptor eiꝰ
est ꝑ assumpcōem humanitatis
abijt in celū. sancta ecclesia tanq̄
vidua remansit in terris Vnde sa
lomon quoqꝫ in ꝑsona mulieris
adultere. hoc ē hereticoruꝫ ecclesie
de xpristi absentia sibi blandiētis
dicit. Non ē vir in domo sua. abijt
viam longinquā. sacculū pecuni
e secū tulit. in die plene lune reuer
surus est domū suam Cuius sentē
cie talis ē sensus Non est vir in do
mo sua. hoc ē ꝑ humanitatē non
est xp̄us in ecclesia. Abijt viaꝫ lō
ginquā: q2 surgens a mortuis celo
rum sublimia longe ab hac lucea
habitatione vasti aeris interiectu
distātia penetrauit. Sacculū pecu
nie secū tulit. hoc est carnē suā the
sauro diuinitatis sup celos exalta
tam in patris dextera collocauit.
In die plene lune reuersurus est
domū suaꝫ. i. impleto numero elec
torum in ecclesia in fine mūdi redi
turus ē ad iudiciū. vt assumat si
bi sponsā suam ecclesiā. Per locu
lum vero in quo defuncti cadauer
baiulabat̄ ꝯscientiā hoīs peccato
ris accipimꝰ. in qua iam desperan
do sopitꝰ male quiescebat. Baiuli
aūt qui exanimē in feretro. hoc est
supremo funeris instrumēto ad
sepeliendū ferebāt. vel immūda
desideria q̄ hoīem ad interitū ꝑtra
hūt accipiunt̄. vel colloquia ma
la sociorum male decipientiū Qui
dum blandis lenocinijs animam

in securitatē mittunt. et male agē
tibus fauent. ac per hoc ad peiora
promptiores efficiunt. quodāmo
do eos supiecta humo operiunt.
et ne respirare valeant. facto desu
per telluris aggestu obruunt. De
talibus dñs dicit. Sine mortuos
sepelire mortuos suos Mortui nā
q3 mortuos sepeliunt. dum pecca
tores peccatoribꝰ adulantur dño
ergo loculū funeris tangente. ba
iuli subsistunt: qꝛ dum dñs cor ho
minis peccatoris p internā inspi
rationem cōpungit. carnalia ⁊ im
munda desideria. atq3 mala collo
quia decipientiū sociorum conti
nuo conquiescunt. sicq3 in semetip
sos conuersi. dominū ad vitam vo
cantē audiunt. vocantiq3 dignis
ꝯuersationis sue operibus respō
dent. Quidam magistrorū p locu
lum lignum primarie preuaricati
onis intelligunt. in quo omēs sub
condiciōe reatus illius mortui por
tabamur a quatuor vectibus. qui
materialia q̄tuor significant elem̄
ta. Quasi hijs q̄tuor vectibus ad
interitum raptabamur. cū vel cu
piditatum noxio feruore exestua
remus. vel frigidus luxurie humor
inundaret. vel pigra hebetudo cor
poris vigorē obtunderet animo
rum. seu cū concreta noster spiri
tus labe vacuam vere lucis aleret
mentem Verum dño loculū tan
gēte. acerbi huius funeris porta
tores gradum continuerūt: qꝛ do
mino mortalia tangēte. ⁊ in simili
tudine peccati apparente. nos qui
iā tumulo ꝓximi eramꝰ cursu hijs
portatōribꝰ interdicto resurgē ꝓ
meruimꝰ. Tumulꝰ enī noster ma
li mores erant: tumulus noster p
fidia erat. Guttur nostrum sepul
chrū erat. iuxta quod psalmista
de reprobis dicit. Sepulchrū pa
tens ē guttur eorū. Ab hoc sepul
chro tactu xp̄i ⁊ auditu vocis ipsi
us liberati sumꝰ. Quid enī illi ē tan
gere: nisi miserendo subuenire.
Quid nobis vocem eius audire ni
si precepta illiꝰ alacriter implere.
Et ait. Adolescens tibi dico surge
Mortuus quidē erat ille. sed qꝛ do
mino oīa viuunt. mortuo velut vi
uo loquebatur dicens Tibi dico
surge. Interdictum et factum dnī
nulla distantia est. Ipse enim di
xit ⁊ facta sūt. ipse mādauit ⁊ cre
ata sunt Et oīa quecūq3 voluit fec̄
in celo ⁊ in terra. Audita ergo vo
ce dnī resedit qui erat mortuꝰ ⁊ ce
pit loqui Post resuscitacōem suā
mortuus loqui cepit. vt videlicet p
hoc vera resuscitacō illius mōstra
retur. quatenꝰ non fantasma s3 ve
ritas crederetur: et dedit illū matri
sue. Resuscitato mortuo et pfecte
sanitati restituto. dedit illum dñs
matri sue. Spiritualiter vero mor
tuus residet cū p internam ꝯpun
ctionē. a morte anime peccator ad
vitam resurgit. et post letiferū pec
cati somnū. ad bona opera se eri
git. Incipit loqui. cū fidem sancte
trinitatis confitēdo. indicia sue vi
te alijs pandit. vel cū verbo exhor
tationis atq3 exemplo sue cōuer
sationis alios ad penitenciā inui
tat. Reddit matri. cū p sacdotale

ministeriū· cōmunioni reformat̄
ecclesie · Accepit aūt oēs timor et
magnificabant deuz Nouum ꝛ se
culis antea inauditū miraculum
iuste magnus intuentiuz subsecu
tus ē stupor· ita vt laudes dei ora
prius tacentia repente laxarent·
Quo loco morale aliq̄d datur ad
uertere· Sicut eni; resuscitatio spi
ritalis que visibiliter in corpe fac
ta est prouocauit hoīes vt exteri⁹
admirent̄: ita et resuscitatio spiri
talis que cotidie in animab⁹ fideli
um fit· ammonet nos vt ꝛ interi⁹
a morte aīe resurgere studeam⁹
Quanto eñ periculosior ac despera
tior est mors anime ad vitam rede
untis· tanto plures illius corrigū
tur exemplo ꝛ ad vitam reuocan
tur· De gradu eñ sublimiore dete
rius labitur· Quo vero lapsus fue
rit grauior· eo fit subleuantis de
mēcia gratior: sicq; dum is qui de
terius ruerat· erigitur· pluribus i
de spes salutis generatur· Conside
remus namq; beatum dauid ꝛ pe
trum quorū alter cuz esset rex ꝛ ꝓ
pheta in tantam ꝑditionis descen
dit foueam· vt adulteriū simul ꝛ
homicidiū ꝑpetraret: alter de gra
du apostolici culminis ad preci
picium actus est trine negacōis·
Qui dum penitentes a morte aīe
cito surrexerunt multi penitentes
salutem meruerunt· Qui quo ma
ioris honoris et altioris gradus
fuerunt· eo periculosius ceciderūt:
et quo grauior casus illorum fuit
eo pietas dñi erigentis gratior in
eis emicuit· quo vero amplior dñi
pietas in eis apparuit· eo firmior
spes salutis cunctis ad penitentiā
venientibus creuit· Quia ꝓpheta
magnus surrexit ī nobis· Simpli
ces turbe ignorantes legem ꝛ pro
phetas aduentu; filij dei iudeis re
promittentes cū viderent deum ho
minem inter homines corporalit̄
conuersantez ꝛ ex virtute diuine po
tencie mirabilia opera facientem
putabant eum esse vnu; ex ꝓphe
tis· qui in populo israhelitico mi
rabilia facere soliti erāt· ꝛ ideo er
rore decepti clamabant dicentes·
Quia ꝓpheta magnus surrexit in
nobis· Magnum ꝓphetam nō au
tem deum· aut dei filiū appellabāt
quia adhuc nubilo ignorācie ce
cati erant· ac ꝓpterea in precedenti
bus signanter tales turbarū sūt
vocabulo nuncupati· Turbe enim
erant· ꝙ necdum cū apostolis di
uinitatis ipsius intima penetraue
rant Sed q̄uis cū quadam animi
deuotione errarent iste turbe· nō
in toto tamen errabant· In hoc ei
errabant ꝙ eum purum hominē
tantum esse putabant· in hoc aūt
nequaq̄ errabant ꝙ euz prophe
tam esse dicebant Ipse eñ verus
erat ꝓpheta· quia que ventura erāt
verissima assertione predicebat·
Nam ꝛ ipse domin⁹ prophetam se
testatur esse cū dicit Non capit ꝓ
phetam perire extra iherusalez· Et
alibi· Non est inquit ꝓpheta sine
honore nisi in patria sua· Prophe
ta ergo erat· cū domin⁹ esset ꝓphe
tarum· sicut rex regū ꝛ dominus
dominantium· Addunt etiam· ꝙ

dn̄s visitauit plebem suam. Per
istum videlicet q̄ talia miracula o
peratur visitauit deus pater plebē
suam. mittendo verbū suum incar
natum in mundū. qd pia subuen
tione illā redimēt et a longa infir
mitate ymmo a morte qua diuci9
torpebat liberaret. Nec solum tūc
plebem suā visitauit. sed etiā quo
tidie fideles suos visitat p euange
lium suū. p dicta p̄phetarum. atq̄
exempla precedentiū patrum Vi
sitat etiam dn̄s plebem suam. cū
vniculiq̄ electorū p ammīnistrati
onem sancti spūs vel terrorē eter
ni supplicij. vel dulcedinē celestis
patrie intrinsecus demonstrat. et
quemadmodū a morte anime re
surgere valeat occulta inspiratiō
ne edocet. Siue aliter. Visitat et q̄
tidie plebem suā eam quā presci
uit. et preordinauit ꝯformē fieri y
maginis filij sui. cū p internā ver
bi sui inspiratiōem ad amorē inui
sibiliū excitat. eorūq̄ mentib9 in
gerit q̄nta sint que eis in celo p̄mis
sa sūt gaudia. incolumitas sine de
bilitate. salus sine dolore. vita sine
morte. facilitas sine impedimēto
securitas sine fastidio. vbi electo
rum omniū societas sancta. solē
nitas certa. requies secura: pax ve
ra. vita ꝑpetua Agamus ergo ḡ
tias deo patri creatori nostro qui
prioribus nostris patrib9 in ceno
sue iniquitatis in infidelitate relic
tis. nouissimis huius seculi tēpo
ribus sup nos misericordiā suā
confirmauit. mittendo filium suū
ad redimendum genus humanū

Agamus etiā gratias filio eius
domino nostro ihesu xpristo. qui
p assumptā humanitatē ad nos
venire dignatus ē. et preceptis su
orum mandatorū obtemperanti
bus. celestem beatitudinē repro
mittere. ad quā vt puenire quan
doq̄ et cū ipso feliciter viuere me
reamur adiuuet ipse. qui et presē
cia sue incarnatiōis nos visitauit
et sanguine sue passionis miseri
corditer redemit. Interea collatis
q̄tuor euangelistarū narrationibꝰ
tres mortuos inuenim9 a dn̄o sus
citatos. q̄uis plures eū resuscitas
se dubium non sit. licet scriptum
non legatur. Multi ergo sine du
bio sūt corporaliter a dn̄o suscita
ti. dicit beatus augustin9 Sed nō
frustra tres ꝯmemorati. filia scili
cet archisynagogi adhuc itra do
mū mortua iacens. et iuuenis iste
extra portam ciuitatis delatus: et
lazarus quatriduanus iam fetēs
Qui tres mortui significāt tria ge
nera hominū peccatorum. quos ho
dieq̄ i sancta ecclesia a morte ani
me suscitat christus. Sed videa
mus que sunt ista genera mortu
orum. Sunt namq̄ nonnulli qui
male cogitationi consentiūt et pec
catum quidē intus in corde habēt
in facto tamen nondū ostendunt.
Sed vt saluator huiuscemodi in
se viuificari posse significaret. sus
citauit archisynagogi filiam ad
huc intra domum iacentem. quasi
nequiciā delicti in secreto cordis
latentē Alij puerse cogitationi in
herentes. post consensum peccati

labūtꝰ in sactuȝ tanꝗ̄ extra foren
tes mortuū· vt quod latebat in se
creto· iam appareat ī publico· Sȝ
ne isti q̄ꝫ si penitēāt sunt desperan
di· q̄ꝛ in aīa a dño non possint vi
uificari· dn̄s iuuenē extra portaȝ
ciuitatis delatum suscitauit· ⁊ ma
tri reddidit: q̄ꝛ animā a peccato re
surgere faciēs vnitati sancte ecc̄ie
restituit Quidā vero nō soluȝ cogi
tando vel faciēdo illicita peccant· ſꝫ
ipsa etiaȝ cōsuetudine peccandi se
quasi sepeliendo obruunt· Sed vt
etiā talibꝰ spes venie nō deesset· si
tn̄ assunt cogitacōes sollicite· que
sup eorū salute xpristo inuigilēt
tanꝗ̄ deuote sorores suscitauit la
zarum q̄tuor iaȝ dies in monumē
to habentē· Simul etiā vt ostendēt
dn̄s leuiora peccata que in corde
⁊ cogitacōe sunt· leuioris penitēn
tie remedio posse curari· puellaȝ
in ɔclaui iacentem· breui ac facilli
ma iussione euocat dicens· Puel
la surge· quā ⁊ ꝓpter facilitateȝ re
surgendi iam mortuaȝ fuisse ne
gauerat Vt autem demonstraret
grauiora peccata· que absq̄ꝫ vere
cundia alijs imitanda ꝓponunꝰ
vel quibꝰ longa ɔsuetudine peccā
tor ne resurgere valeat deprimiꝰ·
ampliori remedio penitētie idige
re· Elato foras iuuenī pluribꝰ ver
bis vt resurgere valeat dicit· Ado
lescens tibi dico surge· Lazarū ve
ro resuscitaturus· claustra monu
mēti reuelli precepit· fremuit spi
ritu· rursū fremuit· lacrimatꝰ est:
ac voce magna clamauit· Lazare
veni foras Quartꝰ vero mortuꝰ do

mino a discipulꝭ nunciatꝰ· ſꝫ hunc
nō resuscitauit· q̄ꝛ defuerūt viui q̄
pro eiꝰ vita dn̄m precarentur Qui
mortuꝰ eos sign̄ificat· de quibus io
hānes ait· Est pcc̄m ad mortē nō
pro illo dico vt roget q̄s· Peccatū
enī ad mortē est in peccato vsq̄ꝫ ad
mortē pseuerare· Quicunq̄ꝫ ergo
in aliq̄ ex supradictis tribꝰ morti
bus aīe se iacere cognouerit peni
teat necesse ē factoꝝ· ⁊ fideliū pre
ces sibi ɔiungēs· diuinaȝ iugiter
precetꝰ clemētiaȝ· vt celeriter ad vi
tam resurgere mereatꝰ eternā Tu

Dominica· xviij·
Scd̄m lucam·

In illo tēpore Cum

intraret ihesus in domū cuiusdaȝ
pn̄cipis phariseorū sabbato mā
ducare panē ⁊ ipsi obseruabant
eū· Et ecce homo quidā ydropicꝰ
erat ante illum Et reliq̄ Omelia ve
nerabilis bede presbiteri

Ydropis morbus ab aquo
so humore vocabulū tra
hit· Grece enī ydor aqua
vocatꝰ· Est aūt humor subcutaneꝰ
de vicio vesice natus cū inflatione
turgente ⁊ anhelitu fetido· Propriū
q̄ꝫ est ydropici· q̄nto magis abun
dat humorē inordinato· tanto am
plius sitire· ⁊ ideo recte ɔpatur ei
quē fluxus carnaliū voluptatū ex
uberans aggrauat ɔparatꝰ diui
ti auaro· qui q̄nto ē copiosior diui
cijs quibꝰ non bene vtitur· tanto
ardentius talia ɔcupiscit Et respō
dens ihesus dixit ad legisperitos
⁊ phariseos· Licet sabbato cura

re. At illi tacuerūt. Quod dicit̄ re
spondisse iħs ad hoc respicit q̄d
premissum ē. et ipsi obseruabāt
eūm dn̄s em̄ nouit cogitacōes ho
minuz. Sed merito interrogati ta
cent. qui contra se dictū quicq̄d vi
derint vident. Nam si licet sabba
to curare. quare saluatorez an cu
ret obseruant. Si non licet. quaē
ipsi sabbato pecora curant. Ipse
vero apprehensuz sanauit ac dimi
sit. Prouida dispensacōe dn̄s an
te legisperitos et phariseos ydro
picum curat. et mox contra auari
ciam disputat. vt viz p huiꝰ cor
poris egritudinē. in illis exprime
ret̄ egritudo cordis. Deniq̄ post
n u ta disputacōis eius hortamē
ta subiunctū est. Audiebant aūt
hec pharisei qui erāt auari. et deri
debant euz. Ydropicus quippe q̄
amplius biberit. ampliꝰ sitit. Et
omnis auarus sitim multiplicat
qui cū ea q̄ appetit adeptꝰ fuerit
ad appetenda alia amplius anhe
lat. Et rn̄s ad illos dixit. Cuiꝰ ve
strū asinꝰ aut bos in puteuz cadet
et nō ↄtinuo extrahet illū die sab
bati. Sic obseruatores suos pha
riseos ↄuincit vt eosdē etiaz aua
ricie ↄdemnet. Si vos inq̄t in sab
bato bouez aut asinū. ā aliud q̄d
libet aīal in puteū decidens eripē
festinatis. nō aīali s̄ vīe auaricie
ↄsulentes: q̄to magis ego hoiem
q̄ multo melior ē pecore liberaē de
beo. Conueniēterq̄ ydropicū aīa
li quod ī puteū decidit ↄparauit.
humore em̄ laborabat. sicut illaz
mulierez quā decem et octo annis

alligatam dixerat. et ab ea de alli
gacōe soluebat ↄparauit iumento
quod soluit̄ vt ad aquā ducat̄ Et
bene vtroq̄ loco bouē posuit et asi
nū: q̄r siue sapiētes quosq̄ et hebe
tes. siue vt supradictū est vtrūq̄
populū eos significare sentiamꝰ
eū viz cuius ceruicē iuguz legis at
triuit. atq̄ euz quē quilibet seduc
tor repperit quasi brutū aīal atq̄
nulla racōe renitēs. quo voluit er
rore subtraxit. oēs saluator adue
niens sathane vinculis astrictos
oēs in vno ↄcupiscentie puteo di
mersos inuenit Non eī est distin
ctio. Oīs em̄ peccauerūt et egent
gloria dei. iustificati g̃tis p grati
am ipsiꝰ. p redempcōez que est in
xpō ihesu Dicebat autez et ad inui
tatos parabolaz intendens quō pri
mos accubitꝰ eligerent dicēs ad
illos Cū inuitatꝰ fueris ad nupci
as non discūbas in p̄mo loco Ap
ta quidē ad litteraz est hec āmoni
cio saluatoris docēs hūilitatez n̄
solum apud deū. s̄ eē apud hoiēs
esse laudabilem. Sed qm̄ hāc eu
angelista nō frustra parabolam vo
cat breuiter intuendū quid eē mi
stice signet. Nupcias appellari
xp̄i et ecclesie ↄiunctionez multis
locis apparet. e quibꝰ vnum est.
Nunq̄d possunt filij nupciarū. q̄
diu spōsus cū illis ē ieiunare. Ali
ud Simile factū est regnū celoruz
homini regi. q̄ fecit nupcias filio
suo. et misit seruos suos vocare in
uitatos ad nupcias. Has ḡ nup
cias quisquis inuitatus adierit.
et ecclesie membris se fidei gracia

conuiuꝑeit non discumbat in pri
mo loco. hoc est non se de meritis
gloriando. quasi ceteris sublimior
extollat et quidē studeat iuxta al
terius loci patolam veste nupcia
li vestitus. hoc ē virtutuꝫ fulgore
chorusćis apparere. sed ipsarū ha
bitum virtutuꝫ loco deuote humi
litatis adornet. Ne forte honorati
or te sit inuitatus ab eo. ꝛ veniens
is qui te ꝛ illum vocauit dicat tibi
da huic locuꝫ: et tunc incipias cū
rubore nouissimū locū tenere. Ho
noratiori post inuitato locuꝫ dat
ille. qui de longe sue ꝯuersacōnis
ꝯfidentia securior factꝰ cita illocuꝫ
q̄ se in christo secuti sūt agilitate
preit. Et cum rubore nouissimum
locū tenet. quādo de alijs meliora
cognoscens. quicq̄d de sua opera
tione celsuꝫ sentiebat humiliat di
cens sibi cū propheta. Egens sum
ego ꝛ in laboribꝰ a iuuētute mea
exaltatꝰ aūt et humiliatꝰ sum et
confusus. Sed cuꝫ vocatus fueris
vade ꝛ recumbe in nouissimo loco
Quāto magnus es inquit: humilia
te in oībus Et psalmista gloriat̄
Humiliatus sū vsquequaqꝫ dn̄e
viuifica me ſm verbuꝫ tuum. ma
nifeste significans ita se a domīo
posse viuificari si de suis ipse virtu
tibus humilia sentiret. Vt cuꝫ ve
nerit qui te inuitauit dicat tibi. A
mice ascende superius Veniēs do
minus queꝫ humilem inuenerit.
amici nomine beatificās superius
ascendere precipiet. Quicunqꝫ enī
humiliauerit se sicut paruulus.
hic est magnꝰ in regno celorum.

Tunc erit tibi gloria coraꝫ simul
discumbentibꝰ Pulchre dicit. tūc
erit tibi gloria. ne nunc querere i
cipias quod tibi seruatur in fine
qꝛ sic salomon ait. Hereditas ad
quā festinatur in principio. in no
uissimis benedictiōe carebit. Pōt
aūt ꝛ ī hac vita ītelligi. q̄ in nouis
simo loco recumbēs inuenit̄. dn̄o
veniente sublimat̄: qꝛ quotidie do
minꝰ suas nupcias intrat. quoti
die mores. sedes. habitꝰ conuiuā
tium dijudicat. ꝛ supbos despici
ens. humilibꝰ sepe tanta sui spiri
tus munera prestat. vt eos meri
to simul discumbentiū. hoc est in
fide quiescentiuꝫ. cetus vnanimi ā
miratione glorificet. stupensqꝫ in
auctores sui laudacōeꝫ prosilias
dicens. Michi aūt nimis honorifi
cati sūt amici tui deus: nimis ꝯfor
tatus est principatus eoruꝫ Quia
omnis qui se exaltat humiliabit̄
et qui se humiliat exaltabitur.
Et ex hac conclusione manifeste
claret precedentem domini sermo
nem typice intelligendum. Neqꝫ
enim mox omnis qui se coram ho
minibus exaltat humiliabit̄. aut
q̄ se in conspectu hominuꝫ humili
at exaltabitur ab eis. sed ecōtra
rio nonnunq̄ qui se vel in apice
dignitatis. vel in alia q̄libet acq̄
renda gloria subleuat. vsqꝫ ī finē
exaltari non cessat. similiter ꝛ hu
milis q̄libet ac verecundꝰ. in sua
qua cōtentus ē vsqꝫ ad vite termi
num mediocritate ꝑseuerat Et iō
iuxta veritatis sentenciam omnis
qui se incaute de meritis alleuat.

humiliabitur a dño. ⁊ qui ꝓuidē
se de benefactis humiliat exaltabitꝰ
ab eo. in eundem procul dubio sen
sum premissus sermo redempto
ris. quo primos i nupcijs accubi
tus queri vetat congruit. Dicebat
autē ⁊ ei qui se inuitauerat. Cum
facis prandium aut cenā noli vo
care amicos tuos neqꝫ cognatos
neqꝫ fratres tuos. neqꝫ vicinos di
uites. Fratres. amicos. et diuites
alterutruꝫ conuiuia celebrare. nō
quasi scelus interdicit. sed sicut ce
tera necessitatis humane ꝯmerci
a. vbi ⁊ peccatores peccatoribus
fenerantur. vt recipiant equalia
ad ꝓmerenda vite celestis premi
a nil valere ostēdit. Deniqꝫ subiū
git. Ne forte ⁊ ipsi te reinuitent. ⁊
fiat tibi retributio. Nō ait. et fiat
tibi peccatū. sed fiat inquit tibi re
tributio. Cui simile ē quod alibi
dicit. Et si bene feceritis hijs q̃ vo
bis bene faciunt. que vobis ē gra
cia. Neqꝫ hic dicit. peccatū est vo
bis. ꝫ que vobis est gracia. siqui
dem ⁊ peccatores hoc faciūt. Quis
sunt quedam mutua fratruꝫ ami
corum. cognatoruꝫ. vicinorumqꝫ
diuitum conuiuia. que non soluꝫ
in presenti retributionem. ꝫ ⁊ dā
nationem pcipiunt in futuro. De
niqꝫ ab apostolo inter opera tene
brarum annumerantur. Sicut in
die inquit honeste ambulemus.
non in comessationibus et ebrie
tatibus. Comessationes quippe
sunt luxuriosa conuiuia. que aut
collatione omniuꝫ celebrantur. ā
vicibus solent a contubernalibꝰ

exhiberi. vt nemineꝫ pudeat inho
neste aliquid dicere aut facere. qꝛ
ad hoc conuenitur. vt feda illic co
pia congeratur vini. ⁊ incitetur li
bidinis diuersa voluptas Sed cū
facis conuiuium. voca pauperes.
debiles. claudos. cecos. ⁊ beatus
eris: qꝛ non habent retribuere ti
bi. Retribuetur eni̅ tibi in resurre
ctione iustorum. resurrectionē iu
storum dicit. qꝛ et si omnes resur
gant eorum tamen non immeito
quasi ꝓpria ꝯgnominatur qui in
hac se beatos non dubitant esse
futuros. Ergo q̃ pauperes ad con
uiuium vocat in futuro premium
pcipiet. q̃ amicos fratres et diui
tes vocat recipit mercedem suam.
Sed ⁊ si hoc propter deum facit in
exemplum beati iob sicut cetera
fraterne dilectionis officia. ipse q̃
iussit remunerat. qui gulosos ac
luxuriosos propter lasciuiam in
uitat: pena in futuro plectetur etē
na. Hec cū audisset quidam de si
mul discumbentibus dixit ei. Be
atus qui manducabit panem in
regno dei. Panis q̃ manducatur i
regno dei. nō iuxta cherinthū cor
poralis intelligendus ē cibꝰ. ꝫ ille
vtiqꝫ q̃ ait Ego sū panis viuus q̃
de celo descendi. Si quis manduca
uerit ex hoc pane viuet in eternuꝫ
⁊ si q̃s mee incarnatiōis sacramē
to pfecte incorpatus mee diuine
maiestatis visione frui meruerit
hic ppetua vite immortalis beati
tudine gaudebit. Tu autēꝫ domi
ne miserere nostri

Scdm lucam.

n illo tēpore Cum
intraret ihesus in domū cuiusdaꝫ
principis pharisеorū. Et reliqua
Omelia herici

Tern⁹ atq̧ inuisibilis re
rum ꝯditor. humanū ge
nus q̄d ꝑ longa seculi trā
seuntis spacia mortis ꝑpetue legi
bus astrictum erat saluare dispo
nens. nouissimis tꝑibus homo fi
eri dignatus est mirabili ordine
mirabili prorsus et natiuitate. vt
hoīes quos iusticia censente dam
nauerāt. clemētia dictante redime
ret. Et vt maiorē circa nos sue pi
etatis allegaret instanciā non so
lum homo. veruꝫ etiā paup ꝛ hu
milis hō factus ē. vt nostre ꝯdescē
dendo paupertati suaruꝫ nos diuici
arum participes esse donaret. De
niq̧ in tantū paup ꝓ nobis fact⁹
est. vt ne tuguriū quidē ad subeū
dum haberet: iuxta q̄d ipse alibi
ait Vulpes foueas hn̄t ꝛ volucres
celi nidos: fili⁹ aūt hoīs nō hꝫ vbi
caput reclinet. Hac de causa digna
bat̄ hoīm adire ꝯuiuia nō quo af
fectaret epulas mortali manu ap
paratas. sed quo salutem doceret
fidemq̧ req̄reret Ad hoc sese festis
hoīm facile vocat⁹ impciebat. vt
et ꝯuiuas miraculis illustraret ꝛ
familie que intra dn̄oruꝫ edes ser
uitio occupate erāt. nec liberaꝫ ac
cedendi ad eū copiam habebāt ꝑ
hanc occasionē verbū salutis au
dirent: et auctorem sue saluacōis
agnoscerent. Nullam enī condici
onem spreuit. aut a sua misericor
dia indignam duxit: q̄r miseretur
oīm. ꝛ nihil odit eorum que fecit
similiterq̧ de omnib⁹ illi cura est
Item aliud exordiū Adibat dn̄s
carnalia hoīm ꝯuiuia non tantuꝫ
vt exteriorib⁹ ministrantiū epul̄
pasceret̄. q̄ꝫ vt ipse qui est panis
de celo descendens auditorib⁹ suis
dapes supni ꝯuiuij erogaret. Q̄d
inde verum esse probat̄. q̄r vbicun
q̧ pransurus resedit. aut docuit a
liq̄d aut signa patrauit Q̄d factū
in hoc constat ꝯuiuio de quo pre
sens lectio texit̄. in quo et miracu
lum ꝑpetrauit. ꝛ predicacōem ex
hibuit Agebat etiaꝫ hoc clemētis
simo pietatis affectu. vt familia q̄
seruitute dn̄orum semꝑ occupata
libere ad illum vbicunq̧ esset cō
fluere nequibat. ipso ad habita
cula dominorū dignanter venien
te in presētia illius ꝯmuniter frui
ꝛ doctrinis refici. et miraculis pos
sent letificari. Simul etiaꝫ noui te
stamenti futuris predicatoribus
auctoritatē preferebat. quatenus
verbū salutis dominis ꝛ subiectis
liberis ꝛ seruis. superioribus ꝛ in
ferioribus omnib⁹ absq̧ differen
cia ꝑsonarum impartirent. ꝛ ab
hijs quibus verbum vite nuncia
bant humanitatis obsequia nō
refugerent exhiberi sibi digno cō
mercio. vt q̄b⁹ spūalia semināt
eorū carnalia metant. Vt ergo do
min⁹ sue dispensacōis impleret of
ficiū. Intrauit in domū principis
phariseorū manducare panē di
es sabbati sacerrim⁹ et ritu veteri

celeberrimũs habebat̃ in quo ab
omni opere cessantes· meditacõi
bus ⁊ conuiuijs indulgebãt· Cu
ius obseruationem mos christia
nus ad diem dominicũ competen
tius transtulit· ob reuerentiaȝ do
minice resurrectionis Qȝ autẽ vo
cato ad principis conuiuiuȝ dño
dicitur. et ipsi obseruabant eum
de scribis ⁊ phariseis subintelligẽ
dum est· qui ad hoc aderãt· vt euȝ
potius potuissent reprehẽdere du
plici videlicet malignitate· vt siue
curaret ydropicum damnarent il
lum quasi legis contemptorem et
sabbati violatorem: siue non cu
raret· arguerent eum impietatis
vel impossibilitatis. Sicut eniȝ bo
ni dominũ sequebant̃ vt eius pre
dicationem audirent· ⁊ miracula
viderent: sic econtra scribe ⁊ pha
risei aderant· vt eum in suis actib9
potuissent calumniari· Obseruaẽ
dicimus: honeste ⁊ vigilanter cu
stodire. Obseruabant ergo eum
hoc est q̃ callide reprehẽsioni ei9
intendebant. Quare vero eum ob
seruarent. ex eo quod sequitur a
nimaduerti potest. Et ecce inquit
homo ydropicus erat ante illum
Quia enĩ sabbatum erat considerã
bant vtrum languidum eo die cu
raret· nec ne. Et si quidem curaret
dicturi erant· Non est hic homo
a deo qui sabbatuȝ non custodit
Si vero eum curare nollet infama
rent euȝ impossibilitate. Ecce inq̃t
euangelista· homo ydropic9 erat
ante illuȝ. Ydropis morbus quẽ
latini veternum nuncupant. ab a

qua trahit originẽȝ nominis. q̃a
grece ydor aqua dicitur. Est vero
intercutane9 morbus ex interrup
tione vesice natus. tumorem ven
tris ⁊ anhelitus fetorem faciens.
habetq̃ȝ hoc propriũ. vt quo am
plius biberit· eo magis noxiam i
se sitim excitet Et respondens dixit
ad illos. Si licet sabbato curare.
At illi tacuerunt. Ipse vero appre
hensũ egrũ sanauit eũ· ac dimisit.
Qȝ respondisse dicitur ad eos qui
nichil dixerant· ad illud respicit
quod premissuȝ est· et ipsi obser
uabant eum· Qui enĩ non minus
cogitatus q̃ȝ opera intuetur· non
inmerito sic ad cogitata quasi ad
dicta vel facta respõdit· Interrogã
tur non quo eorum dominus spe
ctaret sententiaȝ· sed vt ex sua me
lius responsione vel taciturnitate
confutentur Vnde ⁊ illi vndiq̃ȝ cõ
clusos se aspiciẽtes. merito inter
rogati tacuerunt. Quicquid enim
dixissent: contra se dictuȝ videbãt
Si dicerent licet. audituri erant.
Quare ergo me obseruatis. Si au
tem dicerent· non licet· nec sic eua
dere poterant Nam diceret illis do
min9 quod ⁊ subinde eis obiecit.
Quare vos vestra pecora curatis
sabbato. Sua ergo eos conscien
cia repercussos ⁊ tacentes inspici
ens· apprehensuȝ egrũ sanauit ac
dimisit. Ideo sanauit dominus y
dropicum· ante presentiaȝ scriba
rum ac phariseoruȝ· vt ostenderet
eis. quia sicut ille sanatus est cor
pore: ita illi si in euȝ credere vellent ĩ
anima sanari potuissent. Prudẽti

sane dispensatione dominus ante
legisperitos et phariseos ydropi
cum curat. et mox contra auarici
am disputat. vt per illam egritudi
nem quam ille patiebatur in corpo
re designaret illorum infirmitatem
qua tabescebant in mente. Mistice
vero ydropicus iste ipsum iudeo
rum significat populum. qui pessi
mo quodam veterno auaricie et li
bidinis pregrauatus erat. Nihil
enim auarius gente iudeorum erat
nichil ad libidinem pronius. Hoc
morbo assuetos eos balaam ario
lus precognouerat. qui balach hu
iusmodi consilium dederat. vt eos per
mulierum pulchritudinem ydola
trie prostitueret. Quod vero de spiri
tuali dicimus fornicatione cui adeo
eadem plebs inseruiuit vt meretri
cis procacis et adultere nomine muli
eris per prophetam appelletur. Ydropi
cus vero qui sanatur synagogam
prefigurat. in qua pars illius po
puli fide a noxio auaricie et libidi
nis humore liberata est adeo vt
post xpristi ascensionem. quotquot
ex eis domorum vel agrorum pos
sessores erant vendentes que ha
bere poterant. precium ante pedes a
postolorum deferrent. et causa amo
ris eius vxoribus et omnibus secu
li affectibus renunciarent. Sed et
moraliter ydropicus iste. quem
libet designat auarum vel luxurio
sum. Sicut ydropici sitis est inex
plebilis. ita auarus quandam si
tim multiplicat. quia cum ampliora ac
quisierit eo plura per fas et nefas
acquirere laborat Vnde salomon
ait. Auarus non impletur pecunia
quia sitis eius nec inopia minui
tur. et nec copia expletur. illa super
hoc concordante sententia qua di
citur. Semper auarus eget. Pari
modo luxuriosus quisque quo ma
gis voluptatem carnis expleuerit.
eo ad peiora perpetranda accendit
sicque fit vt vnde ad horam libidi
nis incentiuum extinguitur. inde
mox deterius inflammetur. Dixi
mus enim morbo ydropico auari
ciam significari: quod sicut ille aquam
ita iste sitit pecuniam. Quo vicio
phariseos laborasse euangelista
manifestat. cum post nonullas pa
rabolas subdit. Audiebant enim hec
pharisei qui erant auari. et deride
bant illum Et respondens dixit ad
illos. Cum nullius interrogatio
precesserit. quid sibi vult quod tam
sepe respondisse dicitur ad legispe
ritos et phariseos. Sed hec locuci
o in sacris voluminibus habetur
vsitata. Solet enim scriptura nul
lo interrogante hoc modo respon
dentis voce proferre sentenciam Vn
de est illud quod alibi in euange
lio legimus In illo tempore. respon
dens ihesus dixit. Confiteor tibi pa
ter domine celi et terre. Et certe illo
in loco nulla vel patris vel alicuius
interrogatio precesserat. vt eum re
spondisse sancta illa auctoritas te
staretur. Hinc est etiam quod san
ctis mulieribus ad sepulchrum domini
flentibus. nihilque interrogantibus
de angelo qui perhennem xpristi re
surrectionem nunciare venerat di
citur. Respondens autem angelus

dixit mulierib9. Nolite timere Sanato vero ac dimisso ydropico inuehitur mox ad auariciaꝫ calumniatorum suorum. Nam sequitur Et ait illis. Cuius vestruꝫ asinus aut bos in puteuꝫ cadit et non cõtinuo extrahet illum die sabbati Hijs verbis sic domin9 sibi calumniantes coarguit. vt eos auaricie studere conuincat. Ac si alijs verbis loqueretᷓ. Si vos inquiens vestra animalia in die sanctificato: si forte in puteum casu ceciderint eripere festinatis etiam cuꝫ labore. non ipsis animalib9. sed auaricie vestre operaꝫ dantes. quare me reprehẽditis. cur hoiẽm ad ymaginem dei conditum. multoqꝫ animali prestantioreꝫ in die sabbati curez. Et pulchra ratione ydropicum animali in puteum decidẽti comparat: quia animal in puteum labens. aque humore laborat quemadmodũ humore grauatᷓ ydropicus. sicut et in alio loco mulierem curuam quã decem et octo annis alligauerat sathanas iumẽto cparauit qd soluitur vt aquatum ducatur. Verum in apertissimis hystorie verbis. intima redolet suauitas allegorie. Nam ꝑ bouem et asinum vterqꝫ populus iudeorum videlicet et gentiuꝫ intelligitur. Per bouem quidem cui9 ceruix iugo teritur. cuiusqꝫ labore ꝓscissa terra versatur iudaicus conuenientissime accipitur populus qui legis iugum durissimũ trarerat. cuius superbiam legis pond9 premebatᷓ. quiqꝫ ob eternam felicitatem. et rerum labentiuꝫ copiam deo seruiebat. Graue enim iugum iudeis fuit circũcisionem sufferre. festiuitates tabernaculoruꝫ sub diuo. hoc ẽ sub asperitate ymbrium atqꝫ calore solis celebraẽ ocium sabbatorum seu festiuitatem custodire. et cetera legis onera grauissima. in quibus retro actis temporib9 iam seruierunt obseruare. Per asinum vero animal nimis irrationale. et pre ceteris animantibus magis oneriferuꝫ gẽtilis popul9 figuratur. qui peccatorum pondere et male insite sibi cõsuetudinis mole prepediti nequaqꝫ respirare. aut imponentibus resistere valebant. ad simulachra muta prout ducebantur incedentes. Possunt quoqꝫ hec animalia duo hominum genera designare. Bos enĩꝫ qui prouentui frugum insudat. sapiẽtes exprimit. asin9 vero ignobile animal et insipiduꝫ stultos quosqꝫ et verbi ratione carentes per typum ostendit. Recte igitur domin9 in vtroqꝫ loco bouẽ et asinum in puteuꝫ labentes vel a presepio solutos sub significatione iudaici populi atqꝫ gentilis posuit. quia adueniens ipse mediator dei et hominũ in hunc mundum omnes siue iudeos siue gentiles. seu sapiẽtes siue hebetes durissimis peccatoruꝫ vinculis irretitos inuenit. atqꝫ in imo voluptatis et concupiscẽtie carnalis tãqꝫ in ꝓfunditate putei demersos repperit. Scriptũ naqꝫ est Vinculis peccõꝝ suoꝝ vnusqꝫ cstringitᷓ Et apl's

Omnes peccauerũt ⁊ egent glori
a dei. Apte vero de insultatorib⁹ do
mini sequit᷑. Quia non poterãt ad
hec respõdere illi. Splendidissima
namqꝫ luce veritatis euanescere
videbant oẽs tenebras falsitatis
Verum dñs cũ videret eos respõ
dere non posse. ⁊ tamen a malicia
⁊ inuidia nolle cessare. ad eorum
qui inuitati erant exhortationem
qui fortassis ex eius predicatiõe
proficere poterant sermonẽ ꝯuer
tit Intendebat enĩ. non probo eos
studio primos accubitus affecta
re. dicebat aũt ⁊ ad inuitatos pa
rabolam intẽdẽs quõ primos ac
cubitus eligerent. dicens ad eos
Cum vocatus fueris ad nuptias
non discũbas in primo loco Hec
ammonitio saluatoris ad litterã
vtiliter intellecta salutiferum cun
ctis documentũ exhibet. humili
tatem precipue ꝯmendãs. et non
solum apud deũ. verũ etiã apud
homines laudabilẽ esse declarat.
Sed non ab re. ꝙ sanct⁹ euangeli
sta hanc euangelicã lectionẽ pa
rabolam voluit nuncupare. Para
bola ei grece: latine similitudo di
citur. In similitudine vero aliud ẽ
quod pretendit᷑ ꝑ figurã. aliud
quod innuitur ꝑ veritatẽ Qꝫ per
nuptias ꝯiunctio xpisti ecclesie
qꝫ signetur. plurib⁹ ex locis sancti
euangelij conici datur. Ait enim
Nunquid possunt filij nuptiarũ
ieiunare ꝙdiu cũ illis est spõsus.
Alibi quoqꝫ parabolice loquens.
Simile est inquit regnũ celorũ ho
mini regi q̃ fecit nuptias filio suo

Deus ei pater filio suo nũptias
fecit quãdo ꝑ incarnationis miste
rium. sanctam ei ecclesiã fidei ⁊ di
lectionis dote ꝯiunxit. In nupcijs
namqꝫ sponsus sponse ꝯiungitur
vt filij ꝓcreari possint. Ita vnige
nitus dei filius sponsam sibi de gẽ
tibus sanctam ecclesiam ꝯiunxit.
et multos filios sibi spũales per
adoptionẽ effecit Cui⁹ sponsi tha
lamus vterus virginis marie fuit
in quo diuinitatẽ suã humanitati
nostre ꝑ suã incarnationẽ dignã
ter sociauit Ad has nupcias oẽs
inuitati sumus quicunqꝫ xpistia
nitatis titulo insignimur. quicun
qꝫ crucis stigmate premunimur.
Quisquis ẽgo has nũpcias voca
tus adierit. hoc ẽ quicunqꝫ ꝑ gra
ciam fidei ecclesie mẽbris se ꝯiun
xerit non discumbat in primo lo
co. hoc est de suis meritis glorian
do. quasi de singulari priuilegio
meritorũ ceteris preferat᷑. sed sem
per humilia de se sentire studeat.
Nescit enĩ si forte honoratior ab il
lo sit inuitatus cui locũ dare coga
tur. Honoratiori post se inuitato
locum dat ille. qui secur⁹ de ꝯfidẽ
cia pristine sue ꝯuersationis vi
det se preiri in bono opere cita agi
litate ab illis qui post se vocati sũt
Verbi gracia Qui ab ipsis etatis
tenere incrementis ad diuinũ ser
uicium ꝯuertitur. plerumqꝫ illũ
in bonis operibus precedunt qui
nouiter de seculi etatibus reuertẽ
tes. in sanctis actionib⁹ fortes in
ueniunt᷑ Hij ergo ⁊ post inuitant᷑
et primi accumbunt: quia ⁊ si ad

religionis exercitium sero venīūt
fortius tamen se iusticie ac sancti
tatis lance edocent. et qđ min⁹ ha
bent ex tpe ex studijs viuacitate cō
pensant. Et cū rubore nouissimum
loci tenere incipit: cū de alijs qp̄ de
se meliora cognoscens quicquid
prius in sua actione magnum pu
tabat: ex cōparatione alieni meriti
infirmū humilimūqȝ iudicat cū
ꝓpheta dicens. Paup sum ego: et
in laboribus a iuuentute mea. exal
tatus autē humiliatus sum et ↄfu
sus. Quid vero nobis agendū sit
qualiter in ecclesia ↄuersandū sit
preceptor discipline celestis mox
aperire curauit. cū inquiens voca
tus fueris ad nuptias et cum vene
ris in societatē sancte ecclesie: re
cumbe in nouissimo loco et humi
lia de te sentiē cura. iuxta qđ scrip
tum est. q̄nto magnus es. humi
lia te in omnib⁹ et noli de tuis gl'i
ari virtutibus sed omnes tibi esti
ma superiores. minimū te omniū
inferiorem cunctis deputa Tanto
enim eris in dei oculis preciosior:
quanto fueris in tuis oculis despe
ctior. quantoqȝ ampli⁹ tibi vilue
ris: tanto magis deo placebis. Vt
cū venerit qui te inuitauit dicat ti
bi. amice ascende supius Quā sen
tentiā etiam in presenti cōstat im
pleri Quotidie enim dn̄s nuptia
rum nuptias ecclesie ingreditur.
habitus. ↄsessus. moresqȝ dijudi
cat ↄuiuantiū. et eum quem in hu
militate inuenit fundatū. amici
noīe sublimatum beatificat dicēs
illi. Amice ascende supius. et quē

lo cus habere videbatur inferior:
ad summā ecclesiastici culminis
ꝓmouet dignitatem. vt simul di
scūbentes hoc est in fide quiescen
tes magna hunc ammiratōe glo
rificent. et stupentes cū psalmista
dicant. Mihi aūt nimis honorifi
cati sunt amici tui deus. Veniens
ergo dominus ih̄s xpristus ad iu
diciū: quemcunqȝ humilem inue
nerit glorificabit et exaltabit. atqȝ
ad superiora ascendere precipiet. qr
.s. illos sublimabit in eterna beati
tudine: quos in hac vita de suis v̄
tutib⁹ humilia sentire pspexerit.
Juxta qđ apl's petrus suos audi
tores hortatur dicēs. Humili ami
ni sub potenti manu dei: vt vos ex
altet in die visitatōis Vnde et bene
subditur. Tunc erit tibi gloria co
ram simul discūbentibus Tunc .s.
in fine mundi erit tibi gloria. Ve
rū m. qr non de p̄nti: sȝ de futuro di
citur tunc erit. ad illam que in fi
ne mundi omnib⁹ dabitur electis
beatitudinem referendum est: qn̄
eum quisqȝ videbit sicuti est. Be
ne autem dicit̄ tunc ne viȝ si quid
boni agim⁹ laudē ab hominibus
in p̄nti requiramus sȝ tunc .s. in fu
tura vita a deo remuneratōem ex
pectem⁹ Scriptum namqȝ ē. Here
ditas ad quam festinatur in prin
cipio: in nouissimo benedcōe care
bit. Quisquis enim gloria vite p̄
sentis fuerit delectat⁹ et summam
glorie que in futurū debetur: in p̄n
ti possidere desiderauerit illa absqȝ
dubio eterna btitudine carebit q̄
electis ad supnā p̄riam tendētib⁹

refe ruatur Que sententia euangelica potest in hac vita iuxta litteram veraciter intelligi. Qui enim in nouissimo loco recumbens inuenitur veniente patrefamilias altius sublimatur. quia cotidie dominus in consortio electorum spiritualiter atque inuisibiliter veniens: suas nuptias intrat. quia cotidie vt diximus habitus moresque fidelium considerat. et superbis resistens eos quos humiles inuenit: sepe alijs prefert. ac tantis muneribus specialium donorum glorificat. vt tales illi qui simul discumbunt: hoc est. qui in eadem fide quiescunt: concordi admiratione efferant: proclamantes cum psalmista. Beati quos elegisti et assumpsisti domine etc. Quia omnis qui se exaltat humiliabitur: et qui se humiliat exaltabitur. Hec subiecta conclusio euangelice lectionis docet precedentem quoque parabolam mistice debere intelligi. Patet enim quia non omnis qui se coram hominibus exaltat mox in hac vita humiliatur. aut qui se in conspectu hominum humiliat: exaltatur: cum contrarium nonnunquam contingere soleat vt is qui in aliqua dignitatis apice sublimari inceperit vsque ad finem vite exaltari non desinat. Et rursum. is qui humilis ac verecundus esse inchoat: in ipsa sua mediocritate vsque ad terminum vite perduret. Ergo quia deus falli non potest cuius verba sunt ista. et si hoc in presenti vita non impletur: restat vt in futuro sine dubio impleatur: tunc scilicet quando impij et superbi humiliabuntur cum dyabolo in inferno: audientes a domino. ite in ignem eternum. iusti autem atque humiles exaltabuntur a domino: percipientes ab eo vocem exoptabilem. venite benedicti patris mei: percipite regnum quod vobis paratum est ab origine mundi. Quam vt audire mereamur: ipse nobis largiri dignetur qui cum patre et spiritusancto viuit et regnat deus per omnia secula seculorum. Amen.

Feria quarta quatuor temporum. Secundum marcum.

In illo tempore Respondens vnus de turba dixit ad ihesum. Magister attuli filium meum ad te: habentem spiritum mutum. Et reliqua. Omelia venerabilis bede presbiteri

Narratur in precedenti sancti huius euangelij capitulo. quod veniens ad discipulos suos dominus vidit turbam multam circa eos et scribas conquirentes cum illis. Et confestim omnis populus videns eum stupefactus est et expauerunt et occurrentes salutabant eum. Notanda est in omnibus locis distantia mentis scribarum et turbe. Erat autem cum discipulis turba. erant et scribe. sed adueniente domino: mox omnis turba stupefacta expauit. eumque salutans occurrit. scribe nichil deuotionis fidei. humilitatis et reuerentie ei exhibuisse narrantur. Quid autem cum discipulis turbe siue scribe conquirerent: euangelista

non dic̄ Potest vero nisi fallor ap
te intelligi de hoc questionē fuisse
motam. quare ipsi cū essent disci
puli saluatoris: saluare demonia
cum q̊ in medio erat positus non
possent qd ex sequentibꝰ euange
lij verbis pōt conijci dum dicitur
Et interrogauit eos. Quid inter vos
conquiritis. Statimq̧ subinfert eu
angelista hoc qd modo lectū est.
Et rn̄dens vnus de turba dixit Ma
gister attuli filium meū ad te hn̄
tem spm̄ mutum. qui vbicūq̧ eū
apprehēderit: allidit eū ⁊ spumat.
⁊ stridet dentibus ⁊ arescit. ⁊ dixi
discipulis tuis vt eijcerent illū ⁊
non potuerūt. Notandū aūt ꝙ sp
loca rebus congruunt In monte do
minꝰ orat. trāsformatur. discipul'
archana sue maiestatis apit. in
inferiora descendēs: turbe occursu
excipit. miseroꝝ fletu pulsat̄ Sur
sum discipulis misteria regni rese
rat. deorsum turbis pctā infidelita
tis exprobrat. Sursū patris vocē
hijs qui sequi poterāt pandit. de
orsum spūs malos ab hijs q̊ vex
abant̄ expellit Qui etiam nunc ꝑ
qualitate meritoꝝ alijs ascendere
alijs vero non desistit descēdere. nā
carnales adhuc ⁊ insipientes q̄si
ima petentes cōfortat. docet. casti
gat. ꝑfectos aūt quoꝝ conuersatio
in celis est: sublimius extollendo
glificat. liberiꝰ de eternis instruit.
⁊ sepe ea q̄ a turbis impediuntur
ne audiri quidē valeant docet. De
moniacū hūc quem descēdens de
mōte dn̄s sanauit. marcus surdū
mutūq̧ describit. mathēꝰ vero lu

naticū fuisse commemorat. Sigficat
aūt eos de quibꝰ scriptū est. Stul
tus a luna mutat̄. qui nunq̄ in eo
dem statu permanentes: nunc ad
illa vitia mutati crescunt atq̧ decres
cunt. qui muti sunt non confitendo
fidē. surdi: nec ipsum aliquatenus
veritatis audiendo sermonem.
Spumant aūt cum stulticia tabes
cunt. Stultoꝝ namq̧ ⁊ languenti
um atq̧ hebetū est spumas sali
uaꝝ ex ore demittere Stridēt denti
bus: cū iracūdie furore flammes
cunt Arescunt cum ocio torpente
languescūt. ⁊ nulla virtutis indu
stria confortati eneruiter viuūt. Qd
aūt ait. ⁊ dixi discipul' tuis vt eij
cerent illū: ⁊ non potuerunt. Latē
ter accusat aplos cum impossibi
litas curandi interdum nō ad im
becillitatē curantium: sed ad eorū
qui curandi sunt fidē referat̄: dicē
te domino. fiat tibi sm̄ fidē tuam.
Qui respondēs eis dixit. O generā
tio incredula: q̄ diu apd vos ero.
q̄ diu vos patiar. Non quo tedio
superatus sit: mā̄suetus ac mitis
qui non aperuit sicut agnus corā
tondente os suum: nec in verba fu
roris erupit sed quo in similitudi
nem medici: si egrotum videat cō
tra precepta sua gerere dicat. Vs
q̧quo accedam ad domum tuam
quousq̧ artis pdam industriam
me aliud iubente: ⁊ te aliud perpe
trante. Intantum autem non est
iratus homini sed vitio. ⁊ p vnū
hominem iudeos arguit infidelita
tis: vt statim intulerit. Afferte ad
me illum inquit. Et attulerunt eū

Et cum vidisset illum: statim spiritus conturbauit illum et elisus in terram volutabatur spumans. Allatum domino puerum spiritus conturbat et elidit. quia sepe dum conuerti ad deum post peccata conamur maioribus nouisque antiqui hostis pulsamur insidijs. Quod ob id utique callidus facit aduersarius: ut vel odium virtutis incutiat: vel expulsionis sue vindicet iniuriam. Hinc est enim ut de specie transeamus ad genus. quod ecclesie sancte primordijs: tot grauissima inferebat certamina persecutionum: quot suo regno dolebat subito animarum illata fuisse dispendia. Et interrogauit patrem eius. Quantum temporis est ex quo hoc ei accidit? At ille ait. Ab infantia. Et frequenter eum et in ignem et in aquas misit: ut eum perderet. Erubescat iulianus qui dicere audet. Omnes homines absque vllo peccati contagio nasci in carne tanquam innocentes per omnia quomodo fuit adam quando creatus est. Quid enim habuit iste puer ut ab infantia demonio vexaretur acerbissimo: si non vllo originalis peccati vinculo tenebatur: quem constat nullum adhuc proprium potuisse habere peccatum? Confiteatur catholicus: quod nemo immunis a noxa prime preuaricationis nascitur. et inuocet gratiam dei qua liberetur de corpore mortis per ihesum xpristum dominum nostrum. Intelligat scriba doctus in regno celorum in hoc demoniaco a domino curato saluationem omnium fidelium esse designatam. qui originalis culpe reatu astricti veniunt in mundum nec nisi vnius redemptoris Jhesu xpristi fide sunt et gratia saluandi. Quod autem dictum est. et frequenter eum et in ignem et in aquas misit: maxima humane vecordie facinora designat. Ignis namque ardor ad feruorem iracundie referendus est. aqua ad voluptates carnis que dissoluere mentem per delicias solent. Vel certe in ignem fertur demoniacus quo adulterantium corda succensa sunt. et in aquas que solent extinguere caritatem. Sed si quid potes: adiuua nos misertus nostri. Jhesus autem ait illi. Si potes credere: omnia possibilia credenti. Aptum dominus responsum reddit petenti. Ipse enim ait. si quid potes adiuua nos. et dominus si potes inquit credere: possum vos misertus adiuuare. quia fides non ficta omnia que salubriter petit: impetrare meretur. Cui contra leprosus qui fideliter clamabat. domine si vis potes me mundare: congruum fidei sue accepit responsum. volo mundare. Et continuo exclamans pater pueri cum lacrimis aiebat. credo domine: adiuua incredulitatem meam. Nemo repente fit summus: sed in bona conuersatione a minimis quisque inchoat. ut ad magna perueniat. Alia namque sunt virtutis exordia: aliud profectus. aliud perfectio. Si enim ipsa fides ad perfectionem suam non quibusdam gradibus duceretur: iste interrogatus an crederet: non responderet. credo domine:

adiuua incredulitatem meam. Si
enim credebat: cur incredulitatez
dicebat. Si vero incredulitatez se
habere nouerat: quomodo crede
bat. Sed quia per occultam in
spirationem gratie meritorum su
orum gradibus fides crescit vno
eodemq; tempore: is qui necdum
pfecte crediderat: simul et credebat
et incredulus erat. Et cum videret
ihesus concurrentem turbam: cō
minatus est spiritui immundo di
cens illi. Surde et mute spirit⁹ ego
precipio tibi exi ab eo: et amplius
ne introeas in eū. Cōminatio dñi
diuini est virtus imperij. Non au
tem puero qui vim patiebatur: sz
demoni qui inferebat cōminatus
est. quia qui peccantem emendare de
siderat: vitium vtiq; increpando
et execrando debet exterminare: sz
hominez amando re fouere. Bene
autem dominus qui spiritum im
mundum pellit ab homine: simul
ne amplius in eum ingrediatur
imperat quia ille veraciter a demoni
aca dominatione liberatur: q ad
peccata a quibus semel penitendo
mūdatus est vitat male viuendo
reuerti. Et clamans et multum dis
cerpens eum exijt ab eo Exiturus
ab homine spiritus immund⁹ di
scerpit eum ac furenti clamore ter
ruit intuentes. quia plerumq; dya
bolus dum de corde expellitur acri
ores in eo temptationes generat
q prius excitauerat quando hoc
quietus possidebat. Et factus est
sicut mortuus: ita vt multi dicerēt
quia mortuus est. Ihesus autem te

nens manum eius eleuauit euz et
surrexit. Quem hostis impius iaz
fugere compulsus strauit ac mor
tuo similem reddidit: hunc pius
saluator miti sue dextre tactu leua
uit. Qui sicut verum se esse deuz po
tentia saluandi docuit: ita etiā ve
ram se carnis habuisse naturam
more tactus humani declarauit.
Negat namq; manes insanus ve
raciter eum carne fuisse indutum
sed ipse cum tot languentes suo
tactu erexit. mundauit. illumina
uit: heresim illius et antequā nata es
set damnauit. Et cuz introisset do
mum: discipuli eius secreto inter
rogabant eū. Quare nos nō potu
imus eijcere eū. Et dixit eis. Hoc
genus in nullo pt exire: nisi in orō
ne et ieiunio. Duz docet apostolos
quō demō nequissimus debeat ex
pelli: omnes instituit ad vitam vt
.s. nouerimus grauiora queq; vel
immundorū spiritium vel hominū
temptamenta ieiunijs et orōnib⁹
esse superanda. iram quoq; dñi cū
in vltōem nostrorū scelerū fuerit
accēsa: hoc remedio singulari pos
se placari. Ieiuniū autē gnāle est
non solū ab escis: sed et a cunctis
illecebris abstinere carnalib⁹: im
mo ab oibus vitiorū cōtinere pas
sionibus Sic et orō gnālis non in
verbis solū est: quib⁹ diuinā de
mentiam inuocamus verūetiam
in oibus que in obsequiū nri cōdi
toris fidei deuocōe gerimus teste
aplo qui ait Semp gaudete. sine
intermissione orate Quomō enim
quis oibus horis atq; momentis

sine intermissione deum potest in
uocare sermonibus. Sed tunc sine inter
missione oramus cum ea sola opa
gerimus que nos pietati nostri commendent
autoris. Quo nimirum ieiunio et q
oratione iuuante domino cunctas antiq
hostis debellabimus. ac repulsabi
mus insidias. Tu aut.

Feria sexta quatuor temporum.
Secundum lucam.

In illo tempore. Roga
bat ihesum quidam phariseus vt man
ducaret cum illo Et ingressus domum
pharisei discubuit. Et reliq. Ome
lia beati ambrosij epi.

Hoc loco plerique pati viden
tur scrupulum et serere que
stiones vtrum nam videantur
euangeliste duo discordasse de fi
de. an vero aliquem in diuersitate
dictorum: diuersitatem signare voluis
se misterij. Habes enim in euange
lio secundum matheum. quod ihesus cum venisset
in bethania in domum Symonis le
prosi: accessit ad eum mulier habens a
labastrum vngenti preciosi: et recumben
te illo fudit super caput eius. Dein
de istic phariseus intra se dicit quod
si esset propheta: sciret peccatricem et
vngentum eius vitare deberet: illic vn
gento effuso discipuli conqueruntur
Vtrumque igitur explicandum est: sed an
te quod scriptorum ordine prius est. per
orem que ordinem interpretationis
accipiat. Venit ergo dominus ihesus
in domum symonis leprosi. Apparet
economia quod leprosum non refugit

non vitat immundum vt maculas
humani corporis possit abolere. Do
mus aut leprosi erat in bethania
que per interpretacionem domus obe
dientie dicitur Omnis igitur locus
bethania. portio autem totius loci
domus symonis. Nonne tibi vide
tur bethania mundus hic esse in quo
seruicij obedientes debemus obseq
um. domus aut leprosi terra esse
que mundi portio est. Princeps au
tem seculi huius quidam leprosus est sy
mon. Ergo dominus ihesus xpistus ex illis su
perioribus locis venit in hunc mun
dum: et descendit in terram. Non erat
in hoc mundo: sed obediente pieta
te missus est in hunc mundum. Ip
se dicit. Sicut me misisti in mundum
Audiuit ergo mulier ista venisse
xpistum: intrauit in domum symonis.
Neque enim sanari potuisset hec mu
lier nisi xpistus venisset in terram. Et
fortasse ideo etiam ipsa ingreditur do
mum symonis quod speciem habebat
cuiusdam superioris anime. s. vel ecclesie
que descendit in terram vt bono odore
sibi populum congregaret. Hanc er
go mulierem inducit matheus super
caput xpisti effundentem vngentum.
et ideo forte noluit dicere peccatricem
Nam peccatrix secundum lucam supra pe
des xpristi effudit vngentum. Pot
ergo non eadem essene sibi contrarium
euangeliste dixisse videantur Po
test etiam questio meriti et tempo
ris diuersitate dissolui vt adhuc
illa peccatrix sit: iam illa perfectior.
Et si enim personam non mutat ec
clesia vel anima: tamen mutat per
fectum. Itaque si constituas animam si

deliter appropinquante deo: non peccatis turpibus et obscenis: sed pie seruientem dei verbo. habentem immaculate fiduciam castitatis. aduertis quod ad ipsum christi ascendit caput. Caput autem christi deus est. et odorem meritorum suorum spargit. Christi enim bonus odor sumus deo. Deum quippe honorat. bonum fraglans odorem vita iustorum. Sed si hec intelligas. videbis hanc feminam. videbis plane beatam. vbicumque fuerit predicatum hoc euangelium nominari. nec eis vnquam exolescere memoriam. eo quod supra caput christi bonorum fraglantiam morum. iustorum que factorum effundit vngentum. Qui accedit ad caput nescit extolli. sicut ille frustra inflatus mente carnis sue. et non tenens caput. Sed qui caput non tenet christi. vel pedes teneat. quia corpus vnum copulatum. et subministratum crescit in incrementum dei. Altera est illa vel persona. altera vel profectu. que propinqua nobis est. Nondum enim peccatis nostris renunciauimus. Vbi sunt nostre lacrime. vbi gemitus. vbi fletus. Venite adoremus. et procidamus ante eum. et ploremus ante dominum. qui fecit nos. vt saltem pedes ihesu inuenire possimus. Nondum enim possumus. Peccator ad pedes. iustus ad caput. Habet tamen et que peccauit vngentum. Defer mihi et tu post peccata penitentiam. Quocumque vel in domum indigni. vel in domum

pharisei. audieris iustum venisse. contende preripere hospitis gratiam. preripere regnum celorum. A diebus autem iohannis baptiste regnum celorum cogitur. et cogentes diripiunt illud. Vbicumque audieris cristi nomen accurre. in cuiuscumque interiori domo ihesum intrasse cognoueris. et ipse festina. Cum reperteris sapientiam cum reperteris prudentiam atque iusticiam in alicuius penetralibus recubentem. accurre ad pedes. hoc est. vel in extrema parte quere sapientiam. noli fastidire pedes. Fimbriam illa tetigit. et sanata est. Lacrimis confitere delicta. Dicat de te quoque iusticia illa celestis. Lacrimis suis rigauit pedes meos. et capillis suis tersit. Et fortassis ideo non lauit pedes suos christus. vt eos lacrimis nos lauaremus. Et bone lacrime. in quibus non solum non possumus nostrum lauare delictum: sed etiam verbi celestis rigare vestigium. vt eius in nobis gressus exuberet. Bone lacrime. in quibus non solum redemptio peccatorum: sed etiam iustorum refectio est. Iusti enim vox est. Fuerunt mihi lacrime mee panes. Et si ad caput christi accedere non potes. tangat pedibus suis caput tuum christus. et fimbria curet ipsum. Expande capillos. sterne ante eum omnes tui corporis dignitates. Non mediocres capilli sunt. qui possunt pedes tergere christi. Testatur hoc ille. qui quamdiu capillos habuit. vinci nequiuit. Denique et

muliere decaluatā orare nō decet Et habeat plane capillos· quib⁹ xp̄i circūuolūat vestigia· quibus sue criniculis pulchritudīs a deco ris sapiētie pedes tergat vt extre mo saltē diuine rore virtutis hu mescant· Figat iusticie pedib⁹ os cula sua· Nō mediocris meriti hec est· de qua pōt dicere sapientia Ex quo intraui nō cessauit osculari pedes meos· vt aliud nisi sapienti am loqui nesciat· vt aliud nisi ius ticiā diligere nesciat· vt aliud ni si pudiciciā osculari nesciat Oscu lum enī mutui amoris indiciū est osculū pignus est caritatis· Bea tus qui pt̄ a oleo vngere pedes cri sti· Demq̄ adhuc symon oleo nō vnxerat· sed beatior que vngit vn gento Multorū enim florū in vnū collecta gratia spargit odorū vari as suauitates Et fortasse istud vn gentū nō possit alius nisi ecclesia sola deferre q̄ diuersi spiraminis innumeābiles habet flores· que merito speciē accipit peccatricis· quia xp̄c quoq̄ formā peccatoris accepit· Et ideo nemo potest tantū diligere q̄tum illa que in pluribo diligit· nec petrus ipē qui dixit· do mine tu nosti quia amo te· nec pe trus ipē doluit· quia interrogat⁹ est Amas me Q8 enim manifestū eāt· nolebat quasi incognitū que ri· Ergo nec petrus ipē· quia eccle siam dei dilexit in petro · Nec ipsē paul⁹: quia paulus quoq̄ eius est porcio· Et tu plurimū dilige· vt a tibi ēmittatur plurimū· Mul tum peccauit paulus· qui etiam

persecutor fuit: sed multū dilexit qui vsq̄ ad martiriū perseueāuit Remissa sunt ei peccata multa· q̄ a ipē multum dilexit qui sangui ni proprio pro dei nomine nō pe percit· Video economiā· In domo pharisei peccatrix glolatur· in do mo legis a prophetie nō pharise us: sed ecclesia iustificatur· Pha riseus enim non credidit· ista cre debat· Demq̄ ille dicebat· Si esset propheta sciēt vtiq̄ que a qualis est mulier que tangit eū· Dom⁹ autem legis iudea que nō in lapi dibus scribitur: sed ī tabulis cor dis In hac iustificat̄ ecclesia iam lege maior· Lex enī peccatorū ne scit remissiōem lex misterium nō habet· quo oculta mūdantur et ideo q8 in lege minus est· cōsum matur in euāgelio Duo inquit de bitoēs erant cuidam feneratori· vnus debebat denarios quingen tos· alius q̄nquaginta· Qui sunt isti debitoēs duo nisi populi duo vnus ex iudeis alter ex gentib⁹· feneātori illi thesauri celestis ob noxij· Vnus ī quit debebat dena rios quingentos alius quinqua ginta· Nō mediocris est iste dena rius in quo regis ymago forma tur qui triūphum habet impera toris expressum· Nō materialem feneratori huic debem⁹ pecuniam sed meritorū examina era virtu tum quarū meritum grauitatis pondere iusticie specie sono cōfes sionis expēditur Ve michi si non habuero q8 accipiā· aut q̄ diffi cile quisq̄ est qui feneātori huic

integrū debitum possit exsoluere
de michi si non petiero concede mi
chi debitum. Nō enim nos ita do
minus orare docuisset. vt peteremus
nobis dimitti debita nostra. nisi
sciret difficile aliquos forte ydone
os debitores. Sed quis est popu
lus iste qui amplius debet. nisi nos
quibus amplius creditum est.
Illis credita sunt eloquia dei nob
creditur virginis partus. Habes
talentū virginis partum Habes
fidei centesimū fructum. Creditus
est et emanuel nobiscū deus: cre
dita domini crux mors resurrectiō
Et si christus pro omnibus pas
sus est. pro nobis tamen speciali
ter passus est. quia pro ecclesia
passus est. Itaq; nō est dubium
qd plus debeat qui plus accipit.
Et secundum hominē plus fortasse offen
dit qui plus debuerit: sed per mi
sericordiam dei causa mutatur. vt
amplius diligat qui amplius de
buit. si tamen gratiam cōsequa
tur. Gratiā enim et qui reddit ha
bet. et qui habet in eo ipso qd ha
bet soluit. Nam et credēdo habetur
et habendo redibetur. Et ideo quo
niam nihil est qd deo digne refer
re possimus. quid enim referamus
pro suscepte carnis iniuria. quid
pro verberibus. quid pro cruce. obi
tu. sepultura. de michi si non dile
xero. Audeo dicere. nō reddidit pe
trus. Ideo plus dilexit. Non reddi
dit paulus. Reddidit quidē mor
tem pro morte: sed alia non reddi
dit. quia multa debebat. Audi ip
sum dicētem. quia non reddidit.

Quis prior dedit illi. et retribuetur
ei. Reddamus licet crucem pro cru
ce. funus cadauer pro funere. nū
quid reddimus quod ex ipso. et per
ipsum. et in ipso habemus omnia.
Reddamus ergo amorem pro debi
to. caritatem pro munere. gratiā
pro pecunia. Plus enim diligit.
cui donatur amplius. Sed reuerta
mur ad illam superiorē lectionē cuius
consilium adhuc nec apostoli in
telligūt. quod erat absconditum
a seculis in deum. Quis enim cog
nouit sensum domini. Conquire
bant ergo discipuli. quia mulier
super caput effudit vngētum. et
querebātur dicentes. Quare hoc
sic periit. Potuit venūdari precio
et dari pauperibus. Quid vtiq; in
eorū sermonibus displicuerit non
potes deprehēdere. nisi misterium
intelligas. Luxuriosi enim homi
nis vel pocius nō hominis est ole
re vngētum Certe et ipsi qui olent
vngere se non perfundere solent.
Quid displicet quia dictum est. po
tuit hoc venundari precio. et dari
pauperibus. Certe et ipse supra di
xerat. Quicquid vni minimorū ho
rum feceritis. michi fecistis. Sed
ipse mortem suam pro pauperibus
offerebat. Nō est igitur simplex
figura. et ideo respōdit illis dei ver
bum. Quid molesti estis mulieri.
Semper pauperes habetis vobis
cum. me autem non semper. Sem
per ergo tecum pauperes habes.
et ideo bene fac. Nō igitur differre
debes pauperē. quia tecum semper
est. cum tibi propheta dicat. ne dixe

ris paupēi eras dabo. Sȝ ille de so
la misericordia est locut⁹. hic aūt
misericordie fidem ꝑtulit. que tūc
habet meritū. si fide precedēte cōfe
ratur Mittens em̄ hoc vngentū in
corp⁹ meuȝ. ad sepeliēdum me fe
cit. Non ego vngētum domin⁹: ſȝ
caritatē dilexit. fidem suscepit hu
militatem probauit. Et tu si deside
ras gratiā. caritatē auge Mitte in
corp⁹ ihesu fidē resurrectōis odorē
ecclesie. cōmunis caritatis vngen
tum. ⁊ ita progrediēs pauperi da
bis. Pl⁹ tibi pecunia illa proderit.
si non tamq̄ affluentē tribuas: ſȝ
tanq̄ profuturam xp̄i nomie lar
giaris. si ita eam cōferas paupi.
vt deferas xp̄o. Non ego iuxta lit
teram tantūmodo accipias supfu
sum capiti vngentū. littera em̄ oc
cidit: sed scđm spiritū. quia spiri
tus vita est. Qđ ergo istius muli
eris vngentū est. Quis hoc audi
re potest. Qui tales aures habet.
vt dicente ihesu verbū qđ accepit
a p̄re. immo quia ipse verbū est.
possit tantam altitudieȝ capere mi
sterij. Et discipuli ex parte intelli
gunt. et si non totum diligunt.
Vnde et quidam putant dixisse
discipulos vngenti precio emi.
fidem gentiū debuisse. que sāgui
nis dominici tantū precio debeba
tur. qđ videt̄ verisimile. demq̄ȝ io
hānes euāgelista. inducit sermo
ne iude scarioth. estimatū trecen
tos denarios illud vngentū. sicut
habet. Potuit em̄ venūdari trecē
tis denarijs. ⁊ dari paupib⁹ Tre
centorū autem era crucis insigne

declarāt. Sed domin⁹ non per sun
ctoriā misterij prescientiā querit
sed cōsepeliri in se fidem credentiū
mavult. Id tamē de ceterorū apo
stolorū vocibus intelligimus. Iu
das autem cōdemnatur auaricie
qui pecuniaȝ domice ꝑtulit sepul
ture. qui etiā si de passione sensit
errauit tamē cara auctōe. Vili se
vult estimari xp̄c. vt ab omnib⁹
ematur. ne quis paup deterreat̄.
Gratis accepistis. gratis date.
Pecuniā enim non querit diuitia
rum altitudo: sed grām Ipse nos
ꝑcioso sāguine emit nō vendidit
de quo plen⁹ diceremus nisi a no
bis ipsis tractatū alibi recordare
mur. Ergo ƀm dicta dei. in quo sūt
thesauri sapiētie ⁊ scientie absco
diti. quos nemo potuit ꝑuidere.
operari me opꝫ in sepulturā ei⁹
vt caro eius requieuisse. nō corrup
tiōem vidisse credat̄. Et mors cor
poris eius. ita domū nostrā odorē
sui cōpleat vt credam⁹: quia i ma
nus patris cōmendauit spūm su
um. ⁊ a morte sequestrata diuini
tas. corpalium nō subijt ꝯsortiū
passionū Intelligite queadmodū
corpus filij vngētatuȝ oleat. Cor
pus illud qđ exutum est. non qđ
amissuȝ est. Corp⁹ eius tradicōes
sunt scripturarū. corp⁹ eius eccle
sia est. Corpis eius odor sum⁹. ⁊
ideo decet. vt mortē corporis eius
ornemus. Et si nostros illa nō re
quirat ornatus: sed requirūt pau
peres. Ornabo corpus ei⁹. si fiam
sermonum eius predicator. ⁊ pos
sim gentibus aperire misterium

crucis Ornauit ille qui dixit. quia
p̄dicamus xp̄m crucifixū iudeis
quidem scandalū. gentibus autē
stulticiā. ip̄is vero iudeis vocatis
atq̧ grecis xp̄m dei virtutem et dei
sapiētiam. Ornatur crux. cum id
qđ p imperitiam stultū putatur.
per euāgelium sapiētius estima
tur. vt possim⁹ docere. queādmo
dum virt⁹ aduersaria per crucē
domini destruatur. Misi in domini
corpus vngētum. spirare incipit
qđ mortuū putabatur. Ideo vnus
quisq̧ adoriatur emē labore suo.
nisu q̧ virtutū. alabastrū vngen
ti. non vile aliquid atq̧ cōmune.
sed preciosum alabastrū vngenti
et vngētum pisticū. Si enim quis
fidei congreget flores. et predicet
xp̄m ihesum crucifixū in omnem
ecclesiam que xp̄i corpus est mū
do mortua. requiescēs deo. fidei sue
transfudit vngentum. Olere inci
pit tota domus passionem. olere
icipit mortem. olere incipit resur
rectōnem. vt possit vnusquisq̧ ex
hoc sacre plebis numero dicere.
Michi autem absit gloriari. nisi
i cruce domini nostri ihesu christi
Spirat odor. olet vngētum in cor
pore si quis possit. atq̧ vtinā ego
possim cōfidenter loqui. michi au
tem mundus crucifixus est. Non
amāti diuitias. non amāti hono
res seculi. non amāti que sua sūt
sed que ihesu xp̄i. non amāti que
videntur: sed que nō videntur. nō
cupido vite: sed qui ci festinat dis
solui. et cum xp̄o esse. crucifix⁹ est
mūdus. Hoc est enim crucem tol

lere: et sequi xp̄m. vt et nos cōmo
riamur. et sepeliamur cum eo. vt
vngētum qđ ista mulier in sepul
turam eius misit olere possimus.
Nō mediocre istud vngētum est.
qđ christi longe lateq̧ diffundit
nomē. Vnde etiam prophetice di
ctum est. Vngētum exinanitum
est nomē tuum. Ideo exinanitum
vt maiore fidei odore fraglaret.
Ex hac ergo muliere intelligim⁹.
illud apostolicū quid sit. supabū
dauit peccatū. vt supabūdet gra
tia. Nam si in ista muliere nō sup
abūdasset peccatum. nō supabū
dasset gratia. Agnouit enim pec
catum detulit gratiam. Et ideo lex
necessaria. per legē enim peccatū
agnoui. Si lex nō fuisset. peccatū
lateret. Agnoscendo peccatum ve
niam peto. Per legem ergo gene
ra peccatorū. preuaricacōnis quo
q̧ crimē agnosco. curro ad penitē
tiam. gratiam cōsequor. Lex ēgo
auctor est boni q̄ mittit ad grām.

Sabbato.

Scđm Lucam.

In illo tēpore dicebat ihe
sus turbis
similitudinē hanc. Arborē fici ha
bebat quidā plantatā in vinea
sua. et venit querēs fructū in illa.
et nō inuenit. Et reliqua. Omel' be
ati gregorij p̄p̄e.

Omn⁹ ac redēptor noster
p euāgelium suum aliqñ
verbis. aliqñ rebus loqui
tur. aliqñ aliud verbis. atq̧ aliud
reb⁹. aliqñ autem hoc verbis qđ
rebus. Duas etenim res fratres.

audiſtis ficulneã infructuoſam·
⁊ mulierem curuã·⁊ vtriq; rei eſt
pietas impẽſa Jllud autem dixit
ꝑ ſimilitudiem·iſtud egit ꝑ exhi
bicõnem·Sed hoc ſignificat ficul
nea infructuoſa· q̄d mulier incli
nata·⁊ hoc ficulnea reſeruata·q̄d
mulier erecta· Dominꝰ vinee ter
cio venit ad ficulneã·⁊ fructuꝫ mi
nime inuenit·⁊ mulier que erecta
eſt ·decem ⁊ octo annis fuerãt cur
ua·hoc autem decem ⁊ octo ãnorũ
numero ſignatur·q̄d tercio domi
nus vinee ad infructuoſam ficul
neam veniſſe ꝑhibetur· Quia igi
tur premittẽdo ſummatim tota ꝑ
ſtrinximꝰ·iam ꝑ lectionis ordinẽ
ſingula diſſeramꝰ· Arborem fici
habebat quidã plantatam in vi
nea·⁊ venit querẽs fructum in il
la·⁊ non inuenit·Quid arbor fici
niſi humanã naturam ſignifican
do denũciat.¶Et quid mulier incli
nata· niſi eandem humanã natu
ram ſignificat.¶Que ⁊ bene plãta
ta eſt ſicut ficus·⁊ bene creata eſt
ſicut mulier·Sed in culpam pro
pria ſponte lapſa·neq; fructũ ſer
uat operacõnis·neq; ſtatum recti
tudinis· Ad peccatũ quippe ex vo
luntate corruẽs·quia fructum obe
diẽtie ferre noluit·ſtatum rectitu
dinis amiſit· Que ad dei ſimilitu
dinẽ condita·dum in ſua dignita
te nõ perſtitit·q̄d plantata vel cre
ata fuerat·ſeruare cõtempſit¶Ter
tio dominꝰ vinee ad ficulneaꝫ ve
nit·quia naturã humani generis
ante legem·ſub lege·ſub gratia·
expectando·ãmonendo·viſitando

requiſiuit·dixit autem dominꝰ ad
cultorem vinee·Ecce ãni tres ſunt·
ex quo venio· fructum querẽs in
ficulnea hac·⁊ non inuenio·Ve
nit ante legem·quia ꝑ naturalem
intellectũ quid vnuſquiſq; exem
plo ſui·qualiter erga ꝓximũ age
re debuiſſet innotuit·Venit in le
ge:quia precipiẽdo docuit·Venit
poſt legem per gratiã·quia pieta
tis ſue ꝑſentiam exhibendo mon
ſtrauit·Sed tamẽ in tribus ãnis
fructum ſe nõ inueniſſe conqueri
tur·quia quorũdam prauorꝫ mẽ
tes·nec inſpirata lex natuãlis cor
rigit·nec precepta erudiũt·nec in
carnacõnis eius miracula cõuer
tũt·Quid vero ꝑ cultorem vinee·
niſi prepoſitorũ ordo exprimitur.¶
Qui dum preſunt eccleſie·nimirũ
dominice vinee curam gerũt·Hu
ius eniꝫ vinee primꝰ cultor petrꝰ
apoſtolus extitit·hũc nos indig
ni ſequimur· inq̃ntum pro erudi
tione veſtra. docendo·deprecãdo·
increpãdo laboramus·Sed cum
magno iaꝫ timore audiẽdum eſt
q̄d cultori vine de infructuoſa ar
bore dicitur·Succide eam· Vt q̄d
etiam terrã occupat Vnuſquiſq;
iuxta modum ſuum·inq̃ntum lo
cum vite ꝑſentis tenet·ſi fructum
bone operacõnis non exhibet·ve
lut infructuoſa arbor terraꝫ occu
pat·quia in eo loco in quo ipſe ẽ
⁊ alijs operãdi occaſiõem negat
Sed in hoc ſeculo potẽs quilibet:
ſi fructum nõ habet bone operati
onis·etiaꝫ impedimẽtum preſtat
ceteris·quia quicũq; ſub ipſo ſunt·

religionis exercitium sero venīūt
fortius tamen se iusticie ac sancti
tatis lance edocent. & qd min⁹ ha
bent ex tpe ex studiis viuacitate cō
pensant. Et cū rubore nouissimum
loci tenere incipit: cū de aliis q̄p de
se meliora cognoscens quicquid
prius in sua actione magnum pu
tabat: ex cōpatione alieni meriti
infirmū humilimūq; iudicat cū
pphta dicens. Paup sum ego: &
in laboribus a iuuentute mea. exal
tatus autē humiliatus sum & cōfu
sus. Quid vero nobis agendū sit
qualiter in ecclesia cōuersandū sit
preceptor discipline celestis mox
aperire curauit. cū inquiens voca
tus fueris ad nuptias .i. cum vene
ris in societatē sancte ecclesie: re
cumbe in nouissimo loco .i. humi
lia de te sentiē cura. iuxta qd scrip
tum est. q̄nto magnus es. humi
lia te in omnib⁹ & noli de tuis gl'i
ari virtutibus sed omnes tibi esti
ma superiores. minimū te omniū
inferiorem cunctis deputa. Tanto
enim eris in dei oculis preciosior:
quanto fueris in tuis oculis despe
ctior. quantoq; ampli⁹ tibi vilue
ris: tanto magis deo placebis. Vt
cū venerit qui te inuitauit dicat ti
bi. amice ascende supius. Quā sen
tentiā etiam in presenti cōstat im
pleri. Quotidie enim dn̄s nuptia
rum nuptias ecclesie ingreditur.
habitus. cōsessus. moresq; diiudi
cat cōuiuantiū. & eum quem in hu
militate inuenit fundatū. amici
noīe sublimatum beatificat dicēs
illi. Amice ascende supius. & quē

locus habere videbatur inferior:
ad summā ecclesiastici culminis
pmouet dignitatem. vt simul di
scūbentes hoc est in fide quiescen
tes magna hunc ammiratōe glo
rificent. & stupentes cū psalmista
dicant. Mihi aūt nimis honorifi
cati sunt amici tui deus. Veniens
ergo dominus ih̄s xpristus ad iu
diciū: quemcunq; humilem inue
nerit glorificabit & exaltabit. atq;
ad superiora ascendere precipiet. qz
.s. illos sublimabit in eterna beati
tudine: quos in hac vita de suis v̄
tutib⁹ humilia sentire pspexerit.
Juxta qd apl's petrus suos audi
tores hortatur dicēs. Humiliami
ni sub potenti manu dei: vt vos ex
altet in die visitatōis. Vnde & bene
subditur. Tunc erit tibi gloria co
ram simul discūbentibus. Tunc .i.
in fine mundi erit tibi gloria. Ve
rum m. qz non de p̄nti: sȝ de futuro di
citur tunc erit. ad illam que in fi
ne mundi omnib⁹ dabitur elās
beatitudinem referendum est: qn̄
eum quisq; videbit sicuti est. Be
ne autem dicit̄ tunc ne viz si quid
boni agim⁹ laudē ab hominibus
in p̄nti requiramus sȝ tunc .i. in fu
tura vita a deo remuneratōem ex
pectem⁹. Scriptum namq; ē. Here
ditas ad quam festinatur in prin
cipio: in nouissimo benedcōe care
bit. Quisquis enim gloria vite p̄
sentis fuerit delectat⁹ & summam
glorie que in futurū debetur: in p̄n
ti possidere desiderauerit illa absq;
dubio eterna btitudine carebit q̄
electis ad supnā p̄riam tendētib⁹

deseruatur Que sententia euange
lica potest a in hac vita iuxta litte
ram veraciter intelligi. Qui enim in
nouissimo loco recumbens inuenit
veniente patrefamilias altius sub
limatur. quia cotidie dominus in con
sortio electorum spiritualiter atque in
uisibiliter veniens: suas nuptias
intrat. quia cotidie vt diximus habitus
moresque fidelium considerat. et su
perbis resistens eos quos humiles
inuenit: sepe alijs prefert. ac tan
tis muneribus specialium donorum
glorificat. vt tales illi qui simul di
scumbunt: hoc est. qui in eadem fide
quiescunt: concordi admiratione
efferant: proclamantes cum psalmi
sta. Beati quos elegisti et assump
sisti domine etc. Quia omnis qui se
exaltat humiliabitur: et qui se humi
liat exaltabitur. Hec subiecta conclu
sio euangelice lectionis docet pre
cedentem quoque parabolam mistice debere
intelligi. Patet enim quia non omnis
qui se coram hominibus exaltat
mox in hac vita humiliatur. aut
qui se in conspectu hominum humiliat:
exaltatur: cum contrarium nonnun
quam contingere soleat vt is qui in ali
qua dignitatis apice sublimari in
cipit vsque ad finem vite exaltari non
desinat. Et rursum. is qui humilis
ac verecundus esse inchoat: in ipsa
sua mediocritate vsque ad terminum
vite perduret. Ergo quia deus falli non
potest cuius verba sunt ista. et si hoc
in presenti vita non impletur: restat
vt in futuro sine dubio impleatur:
tunc scilicet quando impij et superbi hu
miliabuntur cum dyabolo in infer
no: audientes a domino. ite in ig
nem eternum. iusti autem atque humiles
exaltabuntur a domino: percipien
tes ab eo vocem exoptabilem. ve
nite benedicti patris mei: percipite
regnum quod vobis paratum est ab
origine mundi. Quam vt audire me
reamur: ipse nobis largiri digne
tur qui cum patre et spiritusancto
viuit et regnat deus per omnia secu
la seculorum. Amen.

Feria quarta quatuor temporum.
Secundum marcum.

In illo tempore: Respondens

vnus de turba dixit ad ihesum Ma
gister attuli filium meum ad te:
habentem spiritum mutum. Et re
liqua. Omelia venerabilis bede pres
biteri

Narratur in precedenti san
cti huius euangelij capitu
lo. quia veniens ad discipu
los suos dominus vidit turbam mul
tam circa eos et scribas conquiren
tes cum illis. Et confestim omnis
populus videns eum stupefactus
est et expauerunt et occurrentes sa
lutabant eum. Notanda est in om
nibus locis distantia mentis scri
barum et turbe. Erat autem cum
discipulis turba. erant et scribe. Sed
adueniente domino: mox omnis
turba stupefacta expauit. eumque
salutans occurrit. scribe nichil de
uotionis fidei. humilitatis et reue
rentie ei exhibuisse narrantur. Quid
autem cum discipulis turbe siue
scribe conquirerent: euangelista

non dic. Potest vero nisi fallor apte intelligi de hoc questionē fuisse motam. quare ipsi cū essent discipuli salvatoris: salvare demoniacum q̄ in medio erat positus non possent qđ ex sequentib9 evangelij verbis pōt conijci dum dicitur Et interrogavit eos. Quid inter vos conquiritis. Statimq3 subinfert euangelista hoc qđ modo lectū est. Et rn̄dens vnus de turba dixit Magister attuli filium meū ad te hn̄tem spm̄ mutum. qui vbicumq3 eū apprehēderit: allidit eū ꝛ spumat. ꝛ stridet dentibus ꝛ arescit. ꝛ dixi discipulis tuis vt eijcerent illuz ꝛ non potuerūt. Notandū aūt ꝙ sp̱ loca rebus congruunt In monte dominus orat. trasformatur. discipul' archana sue maiestatis apeit. in inferiora descēdēs: turbe occursu excipit. miseroꝝ fletu pulsat᷑ Sursum discipulis misteria regni reserat. deorsum turbis pc̄ā infidelitatis exprobrat. Sursū patris vocez hijs qui sequi poterāt pandit. deorsum spūs malos ab hijs q̄ vexabant᷑ expellit Qui etiam nunc ꝓ qualitate meritoꝝ alijs ascendere alijs vero non desistit descēdere. nā carnales adhuc ꝛ insipientes q̄si ima petentes cōfortat. docet. castigat. p̱fectos aūt quoꝝ conversatio in celis est: sublimius extollendo glificat. liberi9 de eternis instruit. ꝛ sepe ea q̄ a turbis impediuntur ne audiri quidē valeant docet. Demoniacū huc quem descēdens de mōte dn̄s sanavit. marcus surdū mutūq3 describit. mathe9 vero lunaticū fuisse commemorat. Signficat aūt eos de quibꝰ scriptuz est. Stultus a luna mutat᷑. qui nunꝙ in eodem statu permanentes: nunc ad illa vitia mutati crescunt atz decrescunt. qui muti sunt non confitendo fidē. surdi: nec ipsum aliquatenus veritatis audiendo sermonem. Spumant aūt cum stulticia tabescunt. Stultoꝝ namq3 ꝛ languentium atq3 hebetuz est spumas salivaꝝ ex ore demittere Stridēt dentibus: cū iracūdie furore flammescunt Arescunt cum ocio torpente languescunt. ꝛ nulla virtutis industria confortati enerviter vivūt. Qđ aūt ait. ꝛ dixi discipul' tuis vt eijcerent illū: ꝛ non potuerunt. Latēter accusat ap'los cum impossibilitas curandi interdum nō ad imbecillitatē curantium: sed ad eorū qui curandi sunt fidē referat᷑: dicēte domino. fiat tibi sm̄ fidē tuam. Qui respondēs eis dixit. O generatio incredula: ꝙ diu apd vos ero. ꝙ diu vos patiar. Non quo tedio superatus sit: mā̄suetus ac mitis qui non aperuit sicut agnus corā tondente os suum: nec in verba furoris erupit sed quo in similitudinem medici: si egrotum videat cōtra precepta sua gerere dicat. Vsq3quo accedam ad domum tuam quousq3 artis ꝑdam industriam me aliud iubente: ꝛ te aliud perpetrante. Intantum autem non est iratus homini sed vitio. ꝛ ꝑ vnuz hominem iudeos arguit infidelitatis: vt statim intulerit. Afferte ad me illum inquit. Et attulerunt eū

Et cum vidisset illum: statim spiri
tus conturbauit illum ⁊ elisus in
terram volutabatur spumans Al
latum domino puer spiritus cō
turbat ⁊ elidit. qꝛ sepe dum conū
ti ad deum post peccata conamur
maioribꝰ nouisqꝫ antiqui hostis
pulsamur insidijs. Quod ob id v
tiqꝫ callidus facit aduersarius:
vt vel odium virtutis incutiat: vel
expulsionis sue vindicet iniuriā.
Hinc est enim vt de specie transea
mus ad genus. qꝛ ecclesie sancte
primordijs: tot grauissima infere
bat certamina psecutionū: quot
suo regno dolebat subito anima
rum illata fuisse dispendia. Et in
terrogauit prēm eius. Quantum
temporis ē ex quo hoc ei accidit.
At ille ait. Ab infantia. Et frequē
ter eū ⁊ in ignem ⁊ in aquas mi
sit: vt eum pderet. Erubescat iulia
nus q̄ dicere audet. Omnes homi
nes absqꝫ vllo peccati cōtagio na
sci in carne tanq̄ innocentes per
omnia q̄ fuit adam quando crea
tus est. Quid enim habuit iste pu
er vt ab infantia demonio vexare
tur acerbissimo: si non vllo origi
nalis peccati vinculo tenebatur:
quem constat nullū adhuc xpri
um potuisse habere peccatū. Con
fiteatur catholicꝰ: qꝛ nemo immu
nis a noxa prime preuaricatōis
nascitur. ⁊ inuocet gratiam dei q̄
liberetur de corpe mortis p ipsum
xpristum dominum nostrum. In
telligat scriba doctus in regno ce
lorū in hoc demoniaco a domino
curato saluatōem omniū fideliū
esse designatam. q̄ originalis cul
pe reatu astricti veniūt in mundū
nec nisi vnius redemptoris Jhesu
xpristi fide sunt ⁊ gratia saluādi.
Quod autem dictum est. ⁊ freq̄n
ter eum ⁊ in ignē ⁊ in aquas mi
sit: maxima humane vecordie fa
cinora designat. Ignis namqꝫ ar
dor ad feruorē iracundie referen
dus est. aqua ad voluptates car
nis que dissoluere mentem p deli
cias solent. Vel certe in ignē fer
tur demoniacus quo adulteranti
um corda succensa sunt. ⁊ in aq̄s
q̄ solent extinguere caritatem. Sꝫ
si quid potes: adiuua nos miserus
nostri. Jhesus autē ait illi. Si po
tes credere: omnia possibilia credē
ti. Aptum dn̄s responsum reddit
petenti. Ipse enim ait. si quid po
tes adiuua nos. ⁊ dominꝰ si potes
inquit credere: possum vos miserus
adiuuare. qꝛ fides non ficta omni
a que salubriter petit: impetrare
meretur. Cui ɔtra leprosus qui fi
deliter clamabat. domine si vis po
tes me mundare: congruum fidei
sue accepit responsum. volo mun
dare. Et continuo exclamans pat
pueri cum lacrimis aiebat. credo
domine: adiuua incredulitatē me
am. Nemo repente fit summus: sꝫ
in bona cōuersatione a minimis
quisqꝫ inchoat. vt ad magna per
ueniat. Alia namqꝫ sunt virtutis
exordia: aliud pfectus. aliud pfe
ctio. Si enim ⁊ ipsa fides ad pfecti
onē suam non quibusdā gradi
bus duceret: iste interrogatꝰ an
crederet: nō etiā deret. credo domine:

adiuua incredulitatem meam. Si
enim credebat: cur incredulitatē
dicebat. Si vero incredulitatē se
habere nouerat: quomodo crede
bat. Sed quia per occultam in
spirationem gratie meritorum su
orum gradibus fides crescit vno
eodemq̄ tempore: is qui necdum
pfecte crediderāt: simul ⁊ credebat
⁊ incredulus erat. Et cum videret
ihesus concurrentem turbam: cō
minatus est spiritui immundo di
cens illi. Surde ⁊ mute spiritꝰ ego
precipio tibi exi ab eo: ⁊ ampliꝰ
ne introeas in eū Cōminatio dn̄i
diuini est virtus imperij. Non au
tem puero qui vim patiebatur: ꝫ
demoni qui inferebat cōminatus
est. q̄ qui peccantem emendaē de
siderat: vitium vtiq̄ increpando
⁊ execrando debet exterminare: ꝫ
hominē amando re fouere. Bene
autem dominus qui spiritum im
mundum pellit ab homine: simꝉ
ne amplius in eum ingrediatur
imperat q̄ ille veraciter a demoni
aca dominatione liberatur: q̄ ad
peccata a quibus semel penitēdo
mūdatus est vitat male viuendo
reuerti. Et clamans ⁊ multum dis
cerpens eum exijt ab eo Exiturus
ab homine spiritus immundꝰ di
scerpit eum ac furenti clamore ter
ruit intuentes. q̄ plerumq̄ dya
bolus dum de corde expellitur acri
ores in eo temptationes generat
q̄ꝫ prius excitauerat quando hoc
quietus possidebat. Et factus est
sicut mortuus: ita vt multi dicerēt
q̄ mortuus est. Jhesus autem te

nens manum eius eleuauit eū ⁊
surrexit. Quem hostis impius iā
fugere compulsus strauit ac mor
tuo similem reddidit: hunc pius
saluator miti sue dextre tactu leua
uit. Qui sicut verum se esse deū po
tentia saluandi docuit: ita etiā ve
ram se carnis habuisse naturam
more tactus humani declarauit.
Negat namq̄ manes insanus ve
raciter eum carne fuisse indutum
sed ipse cum tot languentes suo
tactu erexit. mundauit. illumina
uit: heresim illius ⁊ antequā nata es
set damnauit. Et cū introisset do
mum: discipuli eius secreto inter
rogabant eū. Quare nos nō potu
imus eijcere eū. Et dixit eis. Hoc
genus in nullo p̄t exire: nisi in orō
ne ⁊ ieiunio. Dū docet apostolos
quō demō nequissimus debeat ex
pelli: omnes instituit ad vitam vt
.s. nouerimus grauiora queq̄ vel
immundorū spirituum vel hominū
temptamenta ieiunijs ⁊ orōnibꝰ
esse superanda. iram quoq̄ dn̄i cū
in vltōem nostrorū scelerū fuerit
accēsa: hoc remedio singulari pos
se placari. Jeiuniū autē gn̄ale est
non solū ab escis: sed ⁊ a cunctis
illecebris abstinere carnalibꝫ: im
mo ab oibus vitiorū cōtinere pas
sionibus Sic ⁊ orō gn̄alis non in
verbis solū est: quibꝰ diuinā cle
mentiam inuocamus verū etiam
in oibus que in obsequiū nr̄i cōdi
toris fidei deuotōe gerimus teste
aplo qui ait Semp gaudete. sine
intermissione orate Quomō enim
quis oibus horis atq̄ momentis

sine intermissione deum potest in
uocare sermonibus. Sed tunc sine int
missione oramus cum ea sola opa
gerimus que nos pietati nostri commendent
autoris Quo nimirum ieiunio et que
oratione iuuante domino cunctas antique
hostis debellabimus. ac propulsabi
mus insidias. Tu autem.

Feria sexta quatuor temporum.
Secundum lucam.

In illo tempore. Roga

bat iesum quidam phariseus vt man
ducaret cum illo Et ingressus domum
pharisei discubuit. Et reliqua. Ome
lia beati ambrosii episcopi.

Hoc loco plerique pati viden
tur scrupulum et serere que
stiones vtrum non videantur
euangeliste duo discordasse de fi
de. an vero aliquem in diuersitate
dictorum: diuersitatem signare voluis
se misterii. Habes enim in euange
lio secundum matheum. quia iesus cum venisset
in bethania in domum Symonis le
prosi: accessit ad eum mulier habens a
labastrum vngenti preciosi: et recuben
te illo fudit super caput eius. Dein
de istic phariseus intra se dicit quod
si esset propheta: sciret peccatricem et
vngentum eius vitare deberet: illic vn
gento effuso discipuli conqueruntur
Vtrumque igitur explicandum est: sed an
te quod scriptorum ordine prius est. pro
orem quoque ordinem interpretationis
accipiat. Venit ergo dominus iesus
in domum symonis leprosi Apparet
economia quod leprosum non refugit
non vitat immundum vt maculas
humani corporis possit abolere. Do
mus autem leprosi erat in bethania
que per interpretationem domus obe
dientie dicitur Omnis igitur locus
bethania. portio autem totius loci
domus symonis. Nonne tibi vide
tur bethania mundus hic esse in quo
seruicii obedientes debemus obseq
um. domus autem leprosi terra esse
que mundi portio est. Princeps au
tem seculi huius quidam leprosus est sy
mon. Ergo dominus iesus christus ex illis su
perioribus locis venit in hunc mun
dum: et descendit in terram. Non erat
in hoc mundo: sed obediente pieta
te missus est in hunc mundum. Ip
se dicit. Sicut me misisti in mundum
Audiuit ergo mulier ista venisse
christum: intrauit in domum symonis.
Neque enim sanari potuisset hec mu
lier nisi christus venisset in terram. Et
fortasse ideo etiam ipsa ingreditur do
mum symonis quod speciem habebat
cuiusdam superioris anime. scilicet vel ecclesie
que descendit in terram vt bono odore
sibi populum congregaret. Hanc er
go mulierem inducit matheus super
caput christi effundentem vngentum.
et ideo forte noluit dicere peccatricem
Nam peccatrix secundum lucam supra pe
des xpristi effudit vngentum. Potest
ergo non eadem esse ne sibi contrarium
euangeliste dixisse videantur Po
test etiam questio meriti et tempo
ris diuersitate dissolui vt adhuc
illa peccatrix sit: iam illa perfectior.
Et si enim personam non mutat ec
clesia vel anima: tamen mutat pro
fectum. Itaque si consitiuas animam si

deliter appropinquante deo: non
peccatis turpibus ⁊ obscenis: sed
pie servientem dei verbo. habentem
immaculate fiduciam castitatis.
advertis ꝙ ad ipsum christi as
cendit caput. Caput autem chri
sti deus est. ⁊ odorem meritorum
suorum spargit. Christi enim bo
nus odor sumus deo. Deum quip
pe honorat. bonum fraglans odo
rem vita iustorum. Sed si hec intelli
gas. videbis hanc feminā. vide
bis plane beatam. ubicumqꝫ fue
rit predicatum hoc evāgelium no
minabitur. nec eis unꝙ̄ exolescere mē
moriam. eo ꝙ supra caput chris
ti bonorum fraglantiam morum.
iustorumqꝫ factorum effundit un
gentum. Qui accedit ad caput ne
scit extolli. sicut ille frustra infla
tus mēte carnis sue. ⁊ nō tenens
caput. Sed qui caput non tenet
christi. vel pedes teneat. quia cor
pus unum copulatum. et sumini
stratum crescit in incrementū dei
Altera est illa vel persona. altera
vel profectu. que propinqua no
bis est. Nōdum enim peccatis no
stris renunciavimus. Ubi sunt
nostre lacrime. ubi gemitus. u
bi fletus? Venite adoremus. ⁊ pro
cidamus ante eum. ⁊ ploremus
ante dominū. qui fecit nos. ut sal
tem pedes ihesu invenire possimus.
Nōdum enim possumus. Pecca
tor ad pedes. iustus ad caput.
Habet tamen et que peccavit un
gentum. Defer mihi ⁊ tu post pec
cata penitentiam. Quocumqꝫ vel
in domum indigni. vel in domum

pharisei. audieris iustum venis
se. cōtende preripere hospitis gra
tiam. preripere regnum celorum.
A diebus autem iohannis bap
tiste regnum celorum cogitur. et
cogentes diripiūt illud. Ubicum
qꝫ audieris cristi nomen accurre.
in cuiuscumqꝫ interiori domo ihē
sum intrasse cognoveris. ⁊ ipē fe
stina. Cum repereris sapientiam
cum repereris prudentiam atqꝫ iu
sticiam. in alicuius penetralibus
recubentem. accurre ad pedes. hoc
est. vel in extrema parte quere sā
pietiam. noli fastidire pedes. Fim
briam illa tetigit. et sanata est.
Lacrimis confitere delicta. dicat
de te quoqꝫ iusticia illa celestis.
Lacrimis suis rigavit pedes me
os. ⁊ capillis suis tersit. Et fortas
sis ideo non lavit pedes suos chri
stus. ut eos lacrimis nos lavare
mus. Et bone lacrime. in quibus
nō solum non possumus nostrum
lavare delictum: sed etiam verbi ce
lestis rigarē vestigium. ut eius in
nobis gressus exuberet. Bone la
crime. in quibus nō solum redēp
tio peccatorum: sed etiam iustorū
refectio est. Iusti enim vox est. Fu
erūt mihi lacrime mee panes. Et
si ad caput christi accedere nō po
tes. tangat pedibus suis caput tu
um christus ⁊ fimbria curet ipm.
Expande capillos. sterne ante eū
omnes tui corporis dignitates.
Non mediocres capilli sunt. qui
possunt pedes tergere christi. Te
statur hoc ille. qui ꝙ̄diu capillos
habuit. vinci nequivit. Deniqꝫ ⁊

mulierē decaluatā orare nō decet Et habeat plane capillos. quibꝰ xp̄i circūuoluat vestigia. quibus sue criniculis pulchritudinis a deco ris sapiētie pedes tergat vt extre mo saltē diuine rore virtutis hu mescant. Figat iusticie pedibꝰ os cula sua. Nō mediocris meriti hec est. de qua pōt dicere sapientia Ex quo intraui nō cessauit osculari pedes meos. vt aliud nisi sapienti am loqui nesciat. vt aliud nisi ius ticiā diligere nesciat. vt aliud ni si pudiciciā osculari nesciat Oscu lum enī mutui amoris indiciū est osculū pignus est caritatis. Bea tus qui pōt a oleo vngere pedes cri sti. denique adhuc symon oleo nō vnxerat. sed beatior que vngit vn gento Multorū enim florū in vnū collecta gratia spargit odorū vari as suauitates Et fortasse istud vn gentū nō possit alius nisi ecclesia sola deferre q̄ diuersi spiraminis innumerabiles habet flores. que merito speciē accipit peccatricis. quia xp̄e quoque formā peccatoris accepit. Et ideo nemo potest tantū diligere q̄ntum illa que in pluribꝰ diligit. nec petrus ipē qui dixit. do mine tu nosti quia amo te. nec pe trus ipē doluit. quia interrogatꝰ est Amas me Qd enim manifestū erāt. nolebat quasi incognitū que ri. Ergo nec petrus ipē. quia eccle siam dei dilexit in petro. Nec ipse paulꝰ: quia paulus quoque eius est porcio. Et tu plurimū dilige. vt a tibi ēmittatur plurimū. Mul tum peccauit paulus. qui etiam persecutor fuit: sed multū dilexit qui vsque ad martiriū perseuerauit Remissa sunt ei peccata multa. que a ipē multum dilexit qui sangui ni proprio pro dei nomine nō pe percit. Video economiā. In domo pharisei peccatrix gloriatur. in do mo legis a prophetie nō pharise us: sed ecclesia iustificatur. Pha riseus enim non credidit. ista cre debat. denique ille dicebat. Si esset propheta sciēt vtique que a qualis est mulier que tangit eum. Domꝰ autem legis iudea que nō in lapi dibus scribitur: sed ī tabulis cor dis In hac iustificatꝰ ecclesia iam lege maior. Lex enim peccatorū ne scit remissiōem lex misterium nō habet. quo occulta mūdantur et ideo qd in lege minus est. cōsum matur in euāgelio Duo inquit de bitorēs erant cuidam feneratori. vnus debebat denarios quingen tos. alius q̄nquaginta. Qui sunt isti debitorēs duo nisi populi duo vnus ex iudeis alter ex gentibꝰ. feneratori illi thesauri celestis ob noxij. Vnus īquit debebat dena rios quingentos alius quinqua ginta. Nō mediocris est iste dena rius in quo regis ymago forma tur qui triūphum habet impera toris expressum. Nō materialem feneratori huic debemꝰ pecuniam sed meritorū examina era virtu tum quarū meritum grauitatis pondere iusticie specie sono cōfes sionis expēditur Ve michi si non habuero qd accipiā. aut que diffi cile quisq̄ est qui feneratori huic

integrū debitum possit exsoluere
re michi si non petiero concede mi
chi debitum. Nō enim nos ita do
minꝰ orare docuisset. vt peteremꝰ
nobis dimitti debita nostra. nisi
sciret difficile aliquos forte ydone
os debitores. Sed quis est popu
lus iste qui ampliꝰ debet. nisi nos
quibus amplius creditum est.
Illis credita sunt eloquia dei nob
creditur virginis partus. Habes
talentū virginis partum Habes
fidei centesimū fructum. Creditus
est et emanuel nobiscū deus: cre
dita domini crux mors resurrectiō
Et si christus pro omnibus pas
sus est. pro nobis tamen speciali
ter passus est. quia pro ecclesia
passus est. Itaqꝫ nō est dubium
qd plus debeat qui plus accipit.
Et sm hominē plus fortasse offen
dit qui plus debuerit: sed per mi
sericordiaz dei causa mutatur. vt
amplius diligat qui amplius de
buit. si tamen gratiam cōsequa
tur. Gratiā enim et qui reddit ha
bet. et qui habet in eo ipso qd ha
bet soluit. Nam et credēdo habetur
et habendo redibetur. Et ideo quo
niam nihil est qd deo digne refer
re possimꝰ. quid enim referamus
pro suscepte carnis iniuria. quid
pro verberibus. quid pro cruce. obi
tu. sepultura. ve michi si non dile
xero. Audeo dicere. nō reddidit pe
trus. Ideo plus dilexit. Non reddi
dit paulus. Reddidit quidez mor
tem pro morte: sed alia non reddi
dit. quia multa debebat. Audi ip
sum dicētem. quia non reddidit.

Quis prior dedit illi. et retribuetur
ei. Reddamꝰ licet crucem pro cru
ce. funus cadauer pro funere. nū
quid reddimꝰ quod ex ipō. et per
ipsuz. et in ipō habemus omnia.
Reddamꝰ ergo amorem pro debi
to. caritatem pro munere. gratiā
pro pecunia. Plus enim diligit.
cui donatur amplius. Sz reuerta
mur ad illaz superiorē lectōez cuiꝰ
consilium adhuc nec apostoli in
telligūt. quod erat absconditum
a seculis in deum. Quis enim cog
nouit sensum domini. Conquire
bant ergo discipuli. quia mulier
super caput effudit vngētum. et
querebātur dicentes. Quare hoc
sic periit. Potuit venūdari precio
et dari pauperibꝰ. Quid vtiqꝫ in
eorū sermonibꝰ displicuerit non
potes deprehēdere. nisi misterium
intelligas. Luxuriosi enim homi
nis vel pocius nō hominis est ole
re vngētum Certe et ipsi qui olent
vngere se non perfundere solent.
Quid displicet quia dictuz est. po
tuit hoc venundari precio. et dari
pauperibus. Certe et ipē supra di
xerat. Quicquid vni minimorū ho
rum feceritis. michi fecistis. Sed
ipē mortem suam pro pauperibꝰ
offerebat. Nō est igitur simplex
figura. et ideo respōdit illis dei ver
bum. Quid molesti estis mulieri.
Semper pauperes habetis vobis
cum. me autem non semper. Sem
per ergo tecum pauperes habes.
et ideo bene fac. Nō igitur differre
debes pauperē. quia tecuz semper
est. cum tibi pphета dicat. ne dixe

ris pauperi cras dabo. Sz ille de so
la misericordia est locut9. hic aūt
misericordie fidem ptulit. que tūc
habet meritū. si fide precedēte cōfe
ratur Mittens em̄ hoc vngentū in
corp9 meuz. ad sepeliēdum me fe
cit. Non ēgo vngētum domin9: sz
caritatē dilexit. fidem suscepit hu
militatem probauit. Et tu si deside
ras gratiā. caritatē auge Mitte in
corp9 ihesu fidē resurrectiōis odorē
ecclesie. cōmunis caritatis vngen
tum. ⁊ ita progrediēs pauperi da
bis. Pl9 tibi pecunia illa proderit.
si non tamq̄ affluentē tribuas: sz
tanq̄ profuturam xp̄i nomīe lar
giaris. si ita eam cōferas paupi.
vt deferas xp̄o. Non ēgo iuxta lit
teram tantūmodo accipias supfu
sum capiti vngentū. littera em̄ oc
cidit: sed scd̄m spiritū. quia spiri
tus vita est. Qd ergo istius muli
eris vngentū est. Quis hoc audi
re potest. Qui tales aures habet.
vt dicente ihesu verbū qd accepit
a p̄re. immo quia ipse verbū est.
possit tantam altitudīez capere mi
sterij. Et discipuli ex parte intelli
gunt. et si non totum diligunt.
Vnde et quidam putant dixisse
discipulos vngenti precio emi.
fidem gentiū debuisse. que sāgui
nis dominici tantū precio debeba
tur. qd videt̄ verisimile. Demq̄z io
hānes euāgelista. inducit sermo
ne iude scarioth. estimatū trecen
tos denarios illud vngentū. sicut
habet. Potuit em̄ venūdari trecē
tis denarijs. ⁊ dari paupib9 Tre
centorū autem era crucis insigne

declarāt. Sed domin9 non persun
ctoriā misterij prescientiā querit
sed cōsepeliri in se fidem credentiū
mavult. Jd tamē de ceterorū apo
stolorū vocibus intelligimus. Ju
das autem cōdemnatur auaricie
qui pecuniaz domice ptulit sepul
ture. qui etiā si de passione sensit
errauit tamē cara auctōe. Vili se
vult estimari xp̄c. vt ab omnib9
ematur. ne quis paup deterreat̄.
Gratis accepistis. gratis date.
Pecuniā enim non querit diuitia
rum altitudo: sed grām Jpse nos
p̄cioso sāguine emit nō vendidit
De quo plenī9 diceremus nisi a no
bis ipsis tractatū alibi recordare
mur. Ergo ſm dicta dei. in quo sūt
thesauri sapiētie ⁊ scientie abscō
diti. quos nemo potuit puidere.
operari me op̄tet in sepulturā ei9
vt caro eius requieuisse. nō corrup
tiōem vidisse credat̄. Et mors cor
poris eius. ita domū nostrā odorē
sui cōpleat vt credam9: quia i ma
nus patris cōmendauit spūm su
um. ⁊ a morte sequestrata diuini
tas. corpalium nō subijt ɔsortiū
passionū Jntelligite queadmodū
corpus filij vngētatuz oleat. Cor
pus illud qd exutum est. non qd
amissuz est. Corp9 eius tradicōes
sunt scripturarū. corp9 eius eccle
sia est. Corpis eius odor fum9. ⁊
ideo decet. vt mortē corporis eius
ornemus. Et si nostros illa nō re
quirat ornatus: sed requirūt pau
peres. Ornabo corpus ei9. si fiam
sermonum eius predicator. ⁊ pos
sim gentibus aperire misterium

crucis Ornauit ille qui dixit. quia
p̄dicamus xp̄m crucifixū iudeis
quidem scandalū. gentibus autē
stulticiā. ipis vero iudeis vocatis
atq̧ grecis xp̄m dei virtutem ꝛ dei
sapiētiam. Ornatur crux. cum id
qd̓ p imperitiam stultū putatur.
per euāgelium sapiētius estima
tur. vt possim⁹ docere. quēadmo
dum virt⁹ aduersaria per crucē
domini destruatur. Misi in domini
corpus vngētum. spirare incipit
qd̓ mortuū putabatur. Ideo vnus
quisq̧ adoriatur emē labore suo.
misuq̧ virtutū. alabastrū vngen
ti. non vile aliquid atq̧ cōmune.
sed preciosum alabastrū vngenti
ꝛ vngētum pisticū. Si enim quis
fidei congreget flores. et predicet
xp̄m ihesum crucifixū in omnem
ecclesiam que xp̄i corpus est mū
do mortua. ꝛquiescēs deo. fidei sue
transfudit vngentum. Olere inci
pit tota domus passionem. olere
icipit mortem. olere incipit resur
rectōnem. vt possit vnusquisq̧ ex
hoc sacre plebis numero dicere.
Michi autem absit gloriari. nisi
i cruce domini nostri ihesu christi
Spirat odor. olet vngētum in cor
pore si quis possit. atq̧ vtinā ego
possim cōfidenter loqui. michi au
tem mundus crucifixus est. Non
amāti diuitias. non amāti hono
res seculi. non amāti que sua sūt
sed que ihesu xp̄i. non amāti que
videntur: sed que nō videntur. nō
cupido vite: sed qui ci festinat dis
solui. ꝛ cum xp̄o esse. crucifix⁹ est
mūdus. Hoc est enim crucem tol

lere: ꝛ sequi xp̄m. vt ꝛ nos cōmo
riamur. ꝛ sepeliamur cum eo. vt
vngētum qd̓ ista mulier in sepul
turam eius misit olere possimus.
Nō mediocre istud vngētum est.
qd̓ christi longe lateq̧ diffundit
nomē. Vnde etiam prophetice di
ctum est. Vngētum exinanitum
est nomē tuum. Ideo exinanitum
vt maiore fidei odore fraglaret.
Ex hac ergo muliere intelligim⁹.
illud apostolicū quid sit. supabū
dauit peccatū. vt supabūdet gra
tia. Nam si in ista muliere nō sup
abūdasset peccatum. nō supabū
dasset gratia. Agnouit enim pec
catum detulit gratiam. Et ideo lex
necessaria. per legē enim peccatū
agnoui. Si lex nō fuisset. peccatū
lateret. Agnoscendo peccatum ve
niam peto. Per legem ergo gene
ra peccatorū. preuaricacōnis quo
q̧ crimē agnosco. curro ad penitē
tiam. gratiam cōsequor. Lex ergo
auctor est boni q̄ mittit ad grām.

Sabbato.

Scd̓m Lucam.

In illo tēpore dicebat ihe
sus turbis
similitudinē hanc. Arborē fici ha
beb at quidā plantatā in vinea
sua. ꝛ venit querēs fructū in illa.
ꝛ nō inuenit. Et reliqua. Omel' be
ati gregorij pp̄e.

Omn⁹ ac redēptor noster
p euāgelium suum aliqn̄
verbis. aliqn̄ rebus loqui
tur. aliqn̄ aliud verbis. atq̧ aliud
reb⁹. aliqn̄ autem hoc verbis qd̓
rebus. Duas etenim res fratres.

audistis ficulneā infructuosam·
⁊ mulierem curuā·⁊ vtriqꝫ rei est
pietas impēsa Illud autem dixit
ꝑ similitudīem·istud egit ꝑ exhi
bicōnem·Sed hoc significat ficul
nea infructuosa·qđ mulier indi
nata·⁊ hoc ficulnea reseruata·qđ
mulier erecta·Dominꝰ vinee ter
cio venit ad ficulneā·⁊ fructū mi
nime inuenit⁊ mulier que erecta
est·decem ⁊ octo annis fuerāt cur
ua·hoc autem decem ⁊ octo ānorū
numero signatur·qđ tercio domi
nus vinee ad infructuosam ficul
neam venisse ꝑhibetur·Quia igi
tur premittēdo summatim tota ꝑ
strinximꝰ·iam ꝑ lectionis ordinē
singula disseramꝰ·Arborem fici
habebat quidā plantatam in vi
nea·⁊ venit querēs fructum in il
la·⁊ non inuenit·Quid arbor fici
nisi humanā naturam significan
do denūciat·Et quid mulier indi
nata·nisi eandem humanā natu
ram significat·Que ⁊ bene plāta
ta est sicut ficus·⁊ bene creata est
sicut mulier·Sed in culpam pro
pria sponte lapsa·neqꝫ fructū ser
uat operacōnis·neqꝫ statum recti
tudinis·Ad peccatū quippe ex vo
luntate corruēs·quia fructum obe
dientie ferre noluit·statum rectitu
dinis amisit·Que ad dei similitu
dinē condita·dum in sua dignita
te nō perstitit·qđ plantata vel cre
ata fuerat·seruare cōtempsit·Ter
cio dominꝰ vinee ad ficulneā ve
nit·quia naturā humani generis
ante legem·sub lege·sub gratia·
expectando·āmonendo·visitando

requisiuit·Dixit autem dominꝰ ad
cultorem vinee·Ecce āni tres sunt·
ex quo venio·fructum querēs in
ficulnea hac·⁊ non inuenio·Ve
nit ante legem·quia ꝑ naturalem
intellectū quid vnusquisqꝫ exem
plo sui·qualiter erga ꝓximū agē
re debuisset innotuit·Venit in le
ge:quia precipiēdo docuit·Venit
post legem per gratiā·quia pieta
tis sue ꝑsentiam exhibendo mon
strauit·Sed tamē in tribus ānis
fructum se nō inuenisse conqueri
tur·quia quorūdam prauorū mē
tes·nec inspirata lex naturalis cor
rigit·nec precepta erudiūt·nec in
carnacōnis eius miracula cōuer
tūt·Quid vero ꝑ cultorem vinee·
nisi prepositorū ordo exprimitur·
Qui dum presunt ecclesie·nimirū
dominice vinee curam gerūt·Hu
ius enim vinee primꝰ cultor petrꝰ
apostolus extitit·Hūc nos indig
ni sequimur·inquātum pro erudi
tione vestra·docendo·deprecādo·
increpādo laboramus·Sed cum
magno iam timore audiēdum est
qđ cultori vinee de infructuosa ar
bore dicitur·Succide eam·Vt quid
etiam terrā occupat·Vnusquisqꝫ
iuxta modum suum·inquātum lo
cum vite ꝑsentis tenet·si fructum
bone operacōnis non exhibet·ve
lut infructuosa arbor terram occu
pat·quia in eo loco in quo ipse ē
⁊ aliis operādi occasiōem negat
Sed in hoc seculo potēs quilibet·
si fructum nō habet bone operati
onis·etiam impedimētum prestat
ceteris·quia quicūqꝫ sub ipso sūt·

exēplo prauitatis illi⁹. q̄si umbra
puersitatis ei⁹ premunt᷑. Stat de
sup arbor ĩfructuosa: ⁊ subter ter
ra sterilis iacet Infructuose arbo
ris desuper umbra densat᷑. ⁊ solis
radius ad terrā descendē nequaq̄
pmittit᷑. q᷑ dum subiecti quilibet
patronū puersi. puersa exempla
ↄspiciūt. ipsi quoq̄ infructuosi re
manētes veritatis lumīe priuant᷑
⁊ pressi umbra caloris solis non
accipiūt. q᷑ inde remanent a deo
frigidi. vnde in hoc seculo male p
tegunt᷑. Sed de hoc puerso quoli
bet ⁊ potēte. pene iam reqsitio deo
non ē Postq̄ em̄ se pdidit querē
dum solūmodo ē cur ⁊ alios pre
mat. Vn̄ bene eiusdez vinee dn̄s
dicit. Vt quid et terraȝ occupat.᷑
Terrā quippe occupat q̄ mētes a
lienas grauat. Terrā occupat q̄
locū quē occupat in bonis opib⁹
nō exercet. Sȝ tn̄ nostrū est p tali
bus deprecari Nā cultor vinee q̄d
dicat audiam⁹ Dn̄e: dimitte illā ⁊
hoc anno vsq̄ dum fodiaȝ circa il
lam. Quid ē circa ficulneaȝ fodere
nisi infructuosas mentes increpa
re.᷑ Oīs quippe fossa i imo est. Et
nimirū increpatio duȝ mentē sibi
demōstrat hūiliat. Quociēs ergo
de pccō suo aliquē corripim⁹. q̄si
ex culture debito circa ĩfructuosā
arborē fodim⁹ Post fossionē vero
quid dicat᷑ audiam⁹ Et mittaȝ co
phinuȝ stercoris Quid ē cophin⁹
stercoris nisi mēoria peccatoꝝ.᷑
Peccata etem̄ carnis stercora vo
cant᷑. Vnde ⁊ p pphetam dicit᷑. Cō
putruerūt iumēta in stercore suo

Iumēta quippe in stercorē suo cō
putrescere ē carnales quosq̄ ĩ fe
tore luxurie vitam finire. Nos ita
q̄ quotiēs carnalez mentē de suis
peccatis increpam⁹. quotiēs ad
ei⁹ memoriā vicia anteacta red u
cim⁹. quasi infructuose arbori co
phinū stercoris versam⁹. vt ma
lorū que egit memoriā recolat ⁊
ad ↄpūctionis graciā q̄si de fetorē
pinguescat. Mittit᷑ ergo cophin⁹
stercoris ad radicē arboris. qua
prauitatis sue ↄsciētia tangit᷑ me
moria cogitacōis Cumq̄ se p peni
tenciam ad lamēta mens excitat
cumq̄ ad bone opacōis graciā re
format. quasi p tactū stercoris re
dit ad fecunditatez operis radix
cordis. Plangit q̄d fecisse se me
minit. displicet sibi qualez fuisse
se recolit. intencōez ↄtra se dirigit
atq̄ ad meliora animū accendit.
Ex fetore ḡ ad fructū reuiuiscit ar
bor: q᷑ de ↄsideracōne peccati ad bo
na se opera resuscitat anim⁹ Et sūt
pleriq̄ qui increpacōez audiūt ⁊
tn̄ ad penitenciā redire ↄtemnūt.
et infructuosi deo in hoc seculo vi
rides stant. Sed audiam⁹ quid fi
culnee cultor adiūgat. Si quidem
fecerit fructū. sin autē in futurum
succides eam: q᷑ profecto qui hic
non vult ad fecunditatē pingues
cere p increpacōem. illic cadit vn
de iam p penitenciā surgere nō va
let. et in futuro succidet᷑. q̄uis hic
sine fructu viridis stare videatur.
Erat aūt docens in synagoga eo
rum sabbatis. Et ecce mulier que
habebat spirituȝ ĩfirmitatis ān̄is

decem ⁊ octo Paulo ante iam dixi
mus qꝛ hoc trinꝰ aduentꝰ dn̄i ad
infructuosaȝ ficulneā qꝺ decem ⁊
octo annorū numerus ad curua
tam mulierē ȝ signat. Sexto ei die
hō factꝰ est. atqꝫ eodeȝ sexto die o
pera dei cuncta pfecta sūt. Senari
us enī numerꝰ in trigonū ductꝰ
decem ⁊ octo facit. Quia ergo hō q̄
sexto die factꝰ est pfecta opa hēe
noluit. ſꝫ ante legem. sub lege atȝ
exordio inchoātis gratie infirmꝰ
extitit decem ⁊ octo annis. mulier
curua fuit Erat inclinata nec omō
poterat sursuȝ respicere Oīs pecca
tor terrena cogitans celestia non
requirens. sursū respicere nō valȝ
qꝛ dū desideria inferiora sequit̄. a
mētis sue rectitudine curuat̄: ⁊ hº
semp videt qꝺ sine cessatione cogi
tat. Ad corda vestra fratres cariſ
simi redite. quid horis oībus in co
gitacōibus vestris voluatis aspi
cite. Aliꝰ de honoribꝰ. aliꝰ de pecu
niis. aliꝰ de prediorꝝ ambitu cogi
tat. Cūcta hec in imo sunt. et qn̄
mens in talibus implicat̄. ab sta
tu sue rectitudinis flectit̄. et qꝛ ad
celeste desideriuȝ nō assurgit. qua
si mulier inclinata. sursū respicere
nequaq̄ potest Sequit̄. Hanc cū
videret iħus vocauit ad se. ⁊ ait
illi. Mulier dimissa es ab infirmi
tate tua. Et imposuit illi manuȝ. ⁊
ꝯfestim erecta ē. Vocauit ⁊ erexit
qꝛ illuminauit ipsā mulierē ȝ ⁊ ad
iuuit Vocat ſꝫ non erigit. qn̄ qui
dem p eiꝰ gratiā illuminamur sed
exigētibꝰ nostris meritis adiuua
ri nō possuꝰ. Plerūqꝫ enī videmꝰ

q̄ agenda sūt. sed ope non imple
mus. nitimur ⁊ infirmamur. mē
tis iudiciū rectitudineȝ cōspicit. ſꝫ
ad hāc opis fortitudo succumbit
qꝛ nimirū iam de pena peccati est.
vt ex dono quidē possit bonū ꝯspi
ci. sed tn̄ ab eo quod aspicit̄ con
tingat per meritū ȝ repelli Visitata
etenī culpa obligat mentē. vt ne
quaq̄ surgere possit ad rectitudi
nem. Conat̄ ⁊ labitur. qꝛ vbi spō
te diu perstitit. ibi ⁊ cuȝ noluerit
coacta cadit. Bene de hac nostra
incuruacōe. ex typo humani gn̄is
p psalmistam dr̄. Incuruatꝰ sum
⁊ humiliatꝰ sum vsqꝫquaqꝫ. Con
templat̄ quippe qꝛ ad supnam lu
cem intuēdaȝ homo conditꝰ fuerat
sed peccatis exigentibꝰ foras mis
sus. mentis sue tenebras secū por
tat. supna nō appetit. infimis intē
dit. celestia nequaq̄ desiderat. ter
rena semp in aīo versat. et hoc qꝺ
de suo genere doluit. in seipso ex
clamauit dicens Incuruatꝰ sum ⁊
humiliatꝰ sum vsqꝫquaqꝫ. Conte
platione namqꝫ celestiū p̄dens. si
sola carnis necessaria homo cogi
taret. incuruatus ⁊ humiliatꝰ esset
sed tamē vsqꝫquaqꝫ nō esset. Quē
ergo a supnis cogitacōibus non
solum necessitas deicit. ſꝫ etiam vo
luptas illicita sternit non solum
incuruatus. ſꝫ vsqꝫquaqꝫ incurua
tus est. Hinc alius ppheta de im
mundis spiritibꝰ dicit Qui dixerūt
anime tue. incuruare vt trāseamꝰ
Recta quippe stat anima cū super
na desiderat. ⁊ nequaq̄ flectit̄ ad
ima. Sed maligni spūs cuȝ hanc

in sua rectitudine stare ꝯspiciunt
p eam transire nõ possunt. Tran
sire namq₃ eorũ ẽ. immũda illi de
sideria spargere. Dicunt ergo. in
curuare vt transeamꝰ: q si ipsa se
ad ima appetẽda nõ deicit. contra
hanc eorũ puersitas nullatenus
ꝯualescit ⁊ transire p eã nequeũt
quã ꝯtra se rigidam in supna intẽ
tione ptimescunt Nos ergo frẽs
carissimi viã maliĝnis in nobis
spiritibꝰ damus. cũ terrena concu
piscimꝰ. cũ ad tpalia appetenda
curuamur. Pudeat ergo terrena
ꝯcupiscere ⁊ dorsa mentiũ ascendẽ
tibus aduersariis prebere Terrã
semp intuetur q̃ curuus ẽ. et quo
premio sit redemptꝰ nõ meminit:
q ima querit. Hinc p moysẽn dr̃
Vt qui gibbo p remitur. nequaq̃
ad sacerdotiũ ꝓmoueat̃. Et quot
quot xpristi sanguine redẽpti su
mus. membra eiusdẽ summi sacer
dotis efficimur Vnde nobis p pe
trum dicit̃. Vos aũt genus elec
tum regale sacerdotiũ. Sed q̃ gib
bum tolerat. ima semp intuet̃. A
sacerdotio ergo repellit̃. Quia q̃s
quis solis terrenis intentus est
ipse sibi testis est. q membrũ su
mi sacerdotis non ẽ. Hinc rursus
pisces qui pennulas non hñt ab
esu fidelis populi ꝓhibent̃. Pisces
quippe qui pennulas habẽt. dare
etiã saltus sup aquas solẽt Quid
ergo pennatis piscibꝰ. nisi electo
rum aĩe figurant̃. Que ꝑfecto so
le in celestis ecclesie corpus trãse
unt que modo virtutum pennulis
fulte. saltus dare p celeste desideri

um sciunt. vt supna p ꝯtemplati
onem appetant. q̃uis in se iterũ
ex mortali carne relabãtur. Si er
go iã bona patrie celestis agno
uimus displiceat nobis fratres
carissimi q curui sumꝰ. Ponatur
ante oculos mulier curua. ⁊ arbor
infructuosa. Reminiscamur ma
lorũ q̃ fecimus. mittamꝰ ad radi
cem cordis cophinum stercoris.
vt tunc in retributiõis fructu pin
guescat. quod nobis hic p penitẽ
ciam fetebat. Et si virtutũ summa
operari nõ possumꝰ. ip so deus no
stro gaudet lamento. ex ipsa ei iu
sticie inchoatiõne placebimꝰ. qui
iniusta que fecimus punimꝰ Nec
mora erit in fletibꝰ. q tergũt citi
us transeuntes lacrimas gaudi
a mansura. p dñm nostrum ihesũ
xpristũ. qui viuit ⁊ regnat cũ pa
tre in vnitate spũssancti deꝰ. p oĩa
secula seculorũ Amen

dominica. xviij.
Scd̃m Matheum

In illo tẽpore Accel
serunt ad ihesũ pharisei. et inter
rogauit eũ vnus ex hiis legisdo
ctor temptans eum. Magister qd̃
est mãdatũ magnũ in lege. Et re
liqua. Omelia beati iohãnis epi.

Requẽter iudei diuersis
interrogatiõibus xpristũ
temptantes sibi quidẽ ac
quisierũt interitum. nobis autẽ
prouiderũt salutẽ. Nã verba xpi
profecerũt illis ad ꝯfusionem. no
bis aũt ad edificatiõem: quoniã

responsis ei⁹ vincebant̄ ⁊ nō pla
cabant̄ Nam malicia frequenter
quidē vincitur: nunq̄ aūt placat̄
Pharisei sunt oēs qui ↄtra veri
tatē ↄtendunt · q̄ non veritatē de
fendere cupientes certant · ſ; subu
tere festinant · Qui eni; ꝑ veritate
ↄtendit · ↄgnita veritate ↄsentit ve
ritati Qui aūt ↄtra veritatem non
consētit veritati · manifestꝰ ē qm̄
prius nō ꝑ veritate · sed ↄtra veri
ptem certabat · Audi ergo homo
fidelis q̄ contra hereticū libēter cō
tendis · Si pharisei placati sūt · et
tu certando ↄtra hereticū potes eū
placare cu; viceris · Si aūt phari
sei victi quidem sunt · placati autē
non sūt · quō tu poteris eos placa
re cū viceris · Nunq̄d xpristo forti
ores : vt quos ille nō placauit tu
places. Debuerāt quidē timere sa
duceorū exemplu; vt ne similiter
interrogātes ↄfundant̄ · ſ; ardēs
malicia dum se saciaē festinat nō
aspicit exitū rei · vt tantūmodo al
teri noceat: nec sibi parcens . Si
neminē ante vicisset · forsitan iu
sta ratiōe se sperarent posse eum
vincere a quo nullus est victus.
Nunc aūt videntes qm̄ quotq̄t eū
interrogare ausi sunt · omēs victi
recesserunt · quid estimandi sunt
isti Nunq̄d fortiores q̄ ceteri · qui
victis oibus vincere possint. Sed
impudētiores q̄ omnes q̄ cōfusis
omnibꝰ ante se similiter erubescē
non timuerunt · Conuenerunt in
vnū: ⁊ interrogauit eum vnus le
gisdoctor · Conuenerunt vt multi
tudine vincerent quem ratione su
perare nō poterant · A veritate nu
dos se esse professi sūt q̄ multitudi
ne se armauerunt · Dicebāt eni; a
pud se · Vnus loquat̄ ꝑ omnibꝰ
et omnes loquamur ꝑ vnu; · vt si
quidē vicerit omnes videamur vi
ctores: si autē victus fuerit vel so
lus videat̄ confusus O pharisei q̄
oia ꝓpter homines cogitatis et fa
citis · Primū quidē venientes cu;
vno vincendi estis ꝑ vnū · Tamē
putatis q̄ vno victo · hoīes nō in
telligant oēs vos esse victos · Nū
quid ↄscientie vestre non sentiūt
se esse confusas. Leuis est eni; cō
solatio · qui in seipso confusus est
q̄ ab alijs ignorat̄ Magister q̄d
est mandatū magnū in lege. Ma
gistrū vocat cuiꝰ non vult esse dis
cipulus Simplicissimꝰ interroga
tor et malignissimꝰ insidiator · de
magno mandato interrogat · qui
nec minimū obseruat · Ille eni; d;
interrogare de maiore iusticia · q̄
iam minorem impleuit · Dn̄s aūt
sic eū reprehendit · vt interrogatō
nis eius fictā; ↄscientiā statim ꝑ
mo responso peruteret dicens dili
ges dn̄m deu; tuum in toto corde
tuo · non sicut tu qui deuotione;
ostendis in ore · et fraudem medi
taris in corde · Magnū aūt ⁊ mini
mum mandatū dicimꝰ · q̄tum ad
dignitatē mandatorū non q̄tum
ad vtilitatē · Alioquin vtilitas ō
nium mandatorū vna est · ⁊ omīa
mandata que vident̄ esse manda
tum · ita sibi coherent vt alteru; si
ne altero esse non possit · vtputa
si interroget te aliquis in edifica

tione domorū· que pars ē melior
dicis fūdamētū· Sꝫ quēadmodū
edificatio nō potest esse nisi fuerit
fundamentuꝫ: ita nec fundamen
tum pōt esse· nisi edificatio fuerit
subsecuta Nec dicit̄ fundamentū
nisi sit edificatio cui⁹ fundamētuꝫ
dicatur. Ergo fundamentū edifi
catione dignius ē· non vtili⁹ Sic a
caput dignī⁹ est q̄ꝫ membra: tam̄
nec mēbra sine capite· nec caput
sine membris Sic digniores sunt
sacerdotes q̄ꝫ populus· non tñ vti
liores· qꝛ nec ppl's sine sac̄dotib⁹
nec sac̄dotes sine populo esse pos
sunt· Ita a dignī⁹ est hoc manda
tum· diliges dn̄m deū tuū ex toto
corde tuo· q̄ꝫ illud· nō ꝯcupisces· n̄
occides· tñ vtilitas vna ē· Nam q̄
diligit deū ille nō occidit· aut ꝯcu
piscit· qui aūt occidit· aut ꝯcupis
cit· nō diligit dn̄m deū suum· Esse
aūt minora mādata dn̄s manife
stat· Si q̄s vnuꝫ ex minimis istis
mādatis solueit a docuerit sic hoi
nes minim⁹ vocabit̄ in regno celo
rum· Diliges inq̄t non timeb· q̄a
diligere mai⁹ est q̄ꝫ timere· Inno
ratio em̄ culture dei hꝫ timorē· pfe
ctio aūt dilectionē dicēte iohāne
Perfecta āt dilectio foras mittit·
timorē Donec em̄ hō timet deū nō
eū diligit· Cū aūt diligere ceperit
iam non eū tantūmodo timet· sed
etiā ampli⁹ diligit· Timere ei ser
uorum ē: diligere filiorū· Timor
sub necessitate ē: dilectio in liberta
te Qui in timore seruit deo· penā q̄
dem euadit: mercedeꝫ aūt iusticie
non hꝫ· qꝛ inuit⁹ facit bonuꝫ ꝓpter

timorem· Non vult ergo de⁹ vt ti
meatur ab hoibus quasi domin⁹
sed vt diligat̄ quasi pater· q̄ adop
tionis spiritum donauit hoibus·
Nam si ꝯsideremus ab inicio creati
hominis causam intelligim⁹ qꝛ de
us se magis patreꝫ voluit esse ho
minum q̄ꝫ dn̄m Non em̄ dixit tan
tummodo faciā hoiem· s; faciam⁹
hoiem fm imaginē nostrā· Simi
lare aūt ꝯuenit filijs ad patres
suos: non etiaꝫ seruis ad dn̄os su
os· Quid ē diligere deū ex toto cor
de vt cor tuū non sit inclinatuꝫ ad
vlli⁹ rei dilectionē amplius q̄ꝫ dei·
nec delecteris q̄ si specie mūdi am
plius q̄ꝫ dei· non in honorib⁹· non
in auro vel argento· nō in possessi
onib⁹ aut vineis· non in aialib⁹
aut mancipijs nō in ornamētis a
vestib⁹· non in filijs aut parenti
bus aut amicis: sed hec oia existi
mes tibi esse in deo vt p hijs oibꝫ
ames deum Si aūt in aliquo hoꝝ
amor cordis tui fuerit occupatus
iam ex toto corde nō amas deum
Pro q̄ta em̄ parte cor tuū fuerit
ad aliquaꝫ rem ꝓ tanta parte mi
nus ē ad deum· Ecce si vir habeat
vxoreꝫ: quō cognoscit̄ vxoris ple
na dilectio· Vxor neminē debet sa
pientiorē putare q̄ꝫ virū suum· Et
si sit alter sapiētior· tñ illa sapiē
tiorem esse alterū intelligere non
debet· Vxor neminē fortiorē debet
putare q̄ꝫ virum suū: et si sit alter
fortior· tñ illa intelligere nō debet
alterum fortiorem· Vxor nemineꝫ
debet formosiorē putare q̄ꝫ viruꝫ
suum: et si sit alter formosior tam̄

corā; oculis eius alter formosior
non debet apparē Perfectuz em̄ o
diuina pfectus amor veruz iudici
um non cognoscit. vtputa si pfec
te odias aliquē qualiacunqꝫ fue
rint apud illuz. omnia tibi displi
cent. siue que agit: ꝛ si sint bona
tamen tibi mala videnť. Sic ꝛ si
pfecte aliquem amas. quecunqꝫ
sunt apud eum tibi placēt. siue q̄
loquitur. siue que agit: ꝛ si mala
sunt tamen tibi bona videntur. Er
go ꝛ vxor si videns aliquē dixerit
q̄ꝑ sapiens vir. vtinā vir meus ta
lis esset. iam amor eius min⁹ ha
bet aliquid de pfecto amore. Si vi
dens aliquez dixerit. q̄ꝑ formosus
homo. vtinā vir meus talis esset
Jam amor eius min⁹ habet aliq̄d
de pfecto amore Et pro q̄ꝑta parte
amplius aliquid laudauerit ī al
tero viro q̄ꝑ ī suo. tanto dilectio ei⁹
minor est ad virum suū Sic ergo
ꝛ anima omnis xp̄iana. que spō
sa ē xpristi. ita debet diligere deuz
vt nihil sit in mūdo quod ampli⁹
amet q̄ꝑ eum. Pro q̄ꝑta em̄ parte
plus aliquid amauelt: pro tanta
parte min⁹ amat deum. Quid est
in tota aīa diligere deūz.c Jdest cer
tissimum animū habere in verita
te. ꝛ firmū esse in fide Alius est ei
amor cordis ꝛ alius est amor ani
me. Amor cordis quodammodo
carnalis ē. vt etiā carnaliter deuz
amem⁹. quod facere nō possum⁹
nisi recesserim⁹ ab amore mundi
aliuz rerū. Sicut em̄ casta mulier
que virum suum amat nullum a
lium amat. si aūt alteruz amaue

rit iam non amat virū suū: ita et
homo si deum amat mundū nō a
mat. si aūt mundū amauerit. ia;
deum ex corde nō amat. Ergo cor
dis amor non intelligitur in corde
sed sentitur q̄ꝛ quodammodo car
nalis ē. Amor āt anime nō sentit̄
in corde s̄ intelligitur: q̄ꝛ amor aīe
indiciū est. puta q̄ꝑ didicisti vnū
deum ex quo oīa. ꝛ vnum deū per
quem oīa. Si iterū intellect⁹ tuus
alicuius doctrine seductiōe percus
sus ceperit dubitare de substātia
dei. in tota aīa non diligis deū Jte
rum q̄ putat incantacōes aliquid
posse. ā auguria aliq̄d intelligē.
aut diuinacōes aliq̄d nunciare.
ille non in tota aīa diligit deū Qui
aūt diligit deum.c qui omne bonū
credit apud deum. ꝛ omne bonuz
credit esse deuz. extra deū non cre
dit esse bonum. qui omnem virtu
tem ꝛ sapientiam credit esse deu;
extra deuz neqꝫ sapientiā aliquā
esse credit neqꝫ virtutem. q̄ credit
deum oīa facere ꝛ sine deo nichil
posse fieri: ille tota mente diligit
deuz. Quid ē in tota mente dilige
re deū.c Jdest vt oēs sensus tui qui
ptinent ad mentē deo vacent. Cu
ius intellectus deo ministrat. cui⁹
sapiētia circa deū est. cui⁹ cogitati
o ea q̄ dei sunt tractat. cui⁹ memo
ria q̄ bona sūt recordať: tota men
te diligit deum. sicut ait apostol⁹.
Psallaz spiritu. psallā mēte. Cui⁹
aūt aut intellect⁹ que dei sūt non
intelligit. aut nō s̄m deuz sapit. ā
sciētia illius vana est ꝛ secularis
aut recordatio illius nō est bona.

aut cogitatio displicēs deo: ille ñ
tota mente diligit deū. hoc ē pri
mum ⁊ maximū mandatū Secun
dum āt simile ē huic. diliges ꝓxi
mum tuū sicut teipsū. videt xp̄us
non ad interrogata respondere Il
le eīn interrogat quod ē mādatū
magnū. Puta dixit diliges dn̄m
Si voluit ⁊ alterū mandatū intro
ducere. debuit minimū dicere nō
secundū: secundū aūt ad primū
respicit. Sed vide q̄d voluit ostēde
re. diliges dn̄m ⁊ primum ⁊ ma
gnum ē: diliges ꝓximū magnum
quidē est. primū aūt non ē. et di
xit ideo. simile ē. Cōsidera ergo mi
sterium. Quis est proxim⁹ noster.
xp̄us qui suscipiēs carnē nostrā
fact⁹ est ꝓxim⁹ nobis. sicut in pabo
la illa xp̄us ostēdit cū dixisset phari
seus Et quis est me⁹ ꝓxim⁹. intro
ducit hoīem a latronib⁹ vulnera
tum. ⁊ a sacerdote despectū. a sama
ritano aūt receptū qui ē ipse xp̄c
Ergo primū mandatū est ⁊ mag
nū. deū patrem diligere ⁊ cognos
cere. Ergo fili⁹ dei magn⁹ sicut pa
ter. Quicq̄d eīn pater pōt. ⁊ fili⁹
potest. Pater eīn diligit filiū. ⁊ oīa
dedit in manu ei⁹. Sed qr oīa fili⁹
patre dante pōt sicut pater. idō pa
ter magn⁹ deus ⁊ prim⁹: fili⁹ aūt
magn⁹ deus quidē. non tn̄ prim⁹
sicut ait apl's. Expectātes aduen
tum magni dei ⁊ saluatoris nostri
ihesu xpristi. Ut aūt simpliciter i
telligam⁹ ꝓximū nostrū oēm ho
minē esse fidelem. q̄ hoīem amat
fidelem simile est sicut qui deum a
mat. qr imago dei est hō. Sicut rex

in sua imagine honorat vel cōtem
nitur: sic ⁊ de⁹ in hoīe vel diligitur
vel oditur. Non potest hominē o
dire. q̄ deū amat: nec pōt deum a
mare qui hoīem odit. sicut ait io
hannes apl's. Qui dicit se dilige
re deum ⁊ nō diligit fratrem suū
mentit. Si eīn fratrem quē vides
nō diligis. deū quē non vides quō
potes diligere. Quis honorat re
gem: ⁊ cōtemnit ei⁹ imaginē. Aut
quis honorat imaginē: ⁊ auctorē
cōtemnit imaginis. Aut ita. Quo
niā pharisei sciebāt quidē quod
esset mandatū magnū in lege. sȝ
temptantes interrogabāt. volēs
eis ostendē. qr nō sufficiebat eis
solius dei patris agnitio ad salu
tem. nō solum dixit. diliges dn̄m
deum tuum in toto corde tuo. ⁊ in
tota aīa tua: sed addidit. diligēs
proximū tuum sicut teipsū qui e
rat ipse. Alioquin si ad solam in
terrogatōem eorum respondisset
sufficeret dicere. diliges dn̄m deū
tuum ⁊ non adderet ꝓximum tuū
sicut teipsum: sm̄ quod ⁊ alibi di
cit. Hec est vita eterna vt cognos
cant te solum verum deū. ⁊ quem
misisti ihesum xpristū. Et vide q̄ ⁊
non dixit. cognosces dn̄m deū tu
um. sed diliges: q̄m cognoscere ve
rum deum pene propriū est hu
mane nature: diligere aūt eū re
ligiosi cordis ē ⁊ recti Et quicunq̄
dilexerit deū ex toto corde non est
possibile vt non ꝑueniat ad filij
eius agnitionem ⁊ proximi Ipsa
enim dilectio dei que in eo habet.
illuminans eū prestat ei ducatū

vt post patrem cognoscant a fili
um. In duob⁹ mandatis vniuer
sa lex pendet a pphete. Qui primū
suum diligit nec occidit. nec mē
titur illi quē diligit. nec falsum te
stimoniū dicit de eo quē diligit.
nec mulierem illius inuadit. Sic
odiū omne malū suggerit: sic dile
ctio omne bonū. Vnde ait aplus
Est fides que p dilectionē opatur
Aut ita Quoniā de pře a filio oīs
pphetarū a legis predicatio existe
bat p quos pphetas agnoscens
quis proximū suū. hoc ē filium dei
ad primū a magnū mandatum p
ueniebat vt diligeret dūm deum
meli⁹ cognoscens eū p seipsū. Cō
gregatis āt phariseis interroga
uit eos ihs Quid vobis videtur de
xpristo cui⁹ filius est. Respōderūt
dauid Et dixit eis Quō ego dauid
in spiritu vocat eū dūm si filius e
ius est. Iudei estimantes hoīem
xpūm temptabāt. Nec enī temp
tassent eum. si eū dei filiū credidis
sent. Volens ergo eis xpūs ostē
dere q cognoscebat fallaciā cor
dis eorū. a q non erat homo qui
temptabat. s; deus quē nemo pt
temptaē. nec dicere poterat mani
feste veritatem de se nec tacere. Di
cere enī non poterat ne malorum
occasionē blasphemi inuenientes
iudei ampli⁹ insanirent Tacere āt
non poterat veritatē: q ad hoc ve
nerat vt veritatem annunciaret.
Ideo talem interrogacōem eis p
posuit. vt eo tacente. ipsa interro
gatio eius ostenderet eis Nunqd
poterat dūs ei⁹ esse qui ex eo fue

rat nascitur⁹ q Puto autē hāc i
terrogacōnem non solum contra
phariseos. sed etiā contra hereti
cos posuit. Nam sm carnem vere
filius erat dauid: domin⁹ aūt sm
diuinitatem Si ergo xpūs sm car
nem dicit xpristus. aut sm carnē
iussus ē sedere ad dexterā patris
sicut heretici putant ex equalitate
mendaciū componere festinātes
nunq xpristus dauid filium esse
se denegasset. Nam nobis fili⁹ po
test esse qui post nos futurus est
domin⁹ aūt esse non potest. nisi q
aut nobiscum aut ante nos est.
Christus ergo sm carnē post da
uid est: sm diuinitatem aūt ante
dauid. Ergo illū significabat do
minū suum. illum significabat iu
bendum sedere qui iam tunc erat.
idest vnigenit⁹ deus Et nemo pote
rat ei respondere verbum. neq au
sus est quisq ex illa die amplius
eum interrogare. Cōfusio multo
rum facta fuerat disciplina cun
ctorum Nam a si credimus q om
nia sibi sm prouidentiā dei agebā
tur intelligimus quoniā non illis
desinentib⁹ interrogare. xpristus
desijt docere: sed quia xpristus de
sierat. eos iam vlteri⁹ non ausos
esse interrogare. Nam q mari ter
minum posuit. ipse audacie dya
boli aduersum se agentis quando
voluerit tunc finem ponit

Dominica. xix.
Scdm matheū

n illo tēpore. Ascen
dens ihesus in nauiculam trāsfre
tauit: et venit in ciuitatē suam. Et
reliqua. Omelia beati Jheronimi
presbiteri.

Pristum in humanis ac
tib9 diuina gessisse miste
ria. et in rebus visibilib9
inuisibilia exercuisse negocia. lcō
hodierna monstrauit. Ascendit in
quit in nauiculaz et transfretauit
et venit in ciuitatem suam. Nonne
hic est q̄ fugatis fluctib9 maris p
funda nudauit. vt israheliticus
populus inter stupētes vndas sic
co vestigio velut montiū concaua
transiret. Nōne ipse est q̄ petri pe
dib9 mari nos vertices inclinauit:
vt tunc liq̄dum humanis gressi
bus solidū preberet obsequiū. Et
quid ē q8 ipse sibi maris sic dene
gāt seruitutē. vt breuissimi lacus
transitū sub mercede nautica trās
fretaret. Ascendit inq̄t in nauicu
lam et transfretauit. Et quid mi
fratres. Xp̄s venit suscipe infir
mitates nrās. et sua nobis ɔferre
medicamina sanitatis qr medic9
q̄ non fert infirmitates: curare ne
scit. et qui nō fuerit cum infirmo
infirmatus: infirmo non pōt con
ferre sanitatem. Xp̄s ergo si in su
is mansisset virtutib9: cōmune cū
hominib9 nil h̄ret. et nisi implesset
carnis ordinez: carnis in illo esset
ociosa susceptio. Sustinuit ergo
has necessitates: vt homo verus
humanis necessitatibus pbaret.
Ascendit in nauiculam. Xp̄s ecce
nauim seculi fluctus sp mitigans
ascendit. vt credētes in se ad cele
stē patriā: tranq̄lla nauigatione
pducat. et municipes faciat quos
humanitatis sue fecit ɔsortes eē.
Non ergo xp̄s indiget naui sz nauis
indiget xp̄o. qr sine celesti gubna
tore nauis ecclesie p mundanū pe
lagus. p tanta et talia discrimina
ad celestē portū non valet puení
re. Hec diximus fratres quantū ad
intelligentiā spiritalem. verū ipsi
us historie ordinem psequamur.
Ascendēs inq̄t in nauiculam trās
fretauit. et venit in ciuitatē suam.
Creator rerum orbis dn̄s: postea
q̄ se ppter nos nostra angustauit
in carne: cepit habere humanaz
patriam. cepit ciuitatis iudaice
esse ciuis. parentes habere cepit pa
rentum omniū ipse parens vt in
uitaret amor. attraheret caritas.
vinceret affectio. suaderet hūani
tas quos fugarat dn̄atio. met9 di
sperserat: et fecerat ius ptātis exte
ros. Venit in ciuitatē suam et ob
tulerunt ei paliticum iacentē in le
ctulo. Et videns inq̄t ihesus fidez il
lorū dixit palitico. Confide fili: re
mittunt̄ tibi pctā tua. Audit veni
am et tacet paliticus: nec vllam rn̄
dit grām. qr plus corpis q̄ aime
tendebat ad curam. et tpales erū
nas resoluti corpis sic deflebat vt
eternas penas resolutiōis aīe nō
defleret. gratiorez sibi pn̄tem vitā
iudicans q̄ futuram. Merito xp̄s
offerentiū fidē respicit. et vecordiā

sic iacentis respicit ut fidei aliene
suffragio paralitici aia ante curare
tur q̄ corpus. Respiciens inquit fi
dem illorum. Cernitis in hoc loco fra
tres dn̄m non q̄rere insipientium
voluntates. non expectare ignoran
tium fidem. non infirmi stulta de
sideria pscrutari: sed ad alterius
fidem subuenire. Et reuera fr̄es qn̄
medicus languentium aut querit
respicit voluntates cum sp contraria
desideret et req̄rat egrotus. Hinc ē
q nunc ferrum. nunc ignem. nunc a
mara pocula ingerit: et apponit in
uitis ut curam sani sentiant. quā
sentire nō poterant egrotantes Et
si homo iniurias despicit. maledi
cta contemnit: ut sauciatis manib9
sponte vitam conferat et saluti: q̄nto
magis xp̄us medicus bonitate di
uina morbis saucios peccatorum: et
freneси criminū laborantes: ad sa
lutem etiam inuitos attrahit et no
lentes. O si velim9 fratres. o si vel
lemus mentis nr̄e omnes paralises
spicere: et aiam nostrā virtutib9
destitutam iacere in vitiorū strati
bus cernerem9 luceret nobis quē
admodum xp̄s: qui nostras coti
die noxias despicit voluntates et ad
salutaria nos remedia ptrahit et
purget inuitos. Fili inquit remittū
tur tibi peccata tua. Hec dicens de
um se volebat intelligi. qui p hoi
nem oculis adhuc latebat huma
nis. Virtutibus eterna signis cō
pabatur pphetis. q̄ p ipsum fece
rant et ipsi virtutes. Peccatis aūt
dare veniā. q̄ penes hoiem non ē
et est singulare deitatis insigne de

um illum pectoribus inserebat hu
manis. Probat hoc pharisayorum
liuor. Nam cum dixisset. remittunt
tibi peccata tua. Rn̄derunt phari
sei. Hic blasphemat. Quis enim
potest pctā dimittere nisi solus de
us. Pharisee q̄ sciendo nescis cō
fitendo negas. cui testaris impug
nas. si deus est q̄ remittit peccata
cur tibi xp̄s deus non est: qui in v
no indulgentie sue munere toti9
mūdi pbatur abstulisse peccata
Ecce inquit agnus dei. ecce q̄ tollit
peccata mundi Ut aūt possis ma
iora cape diuinitatis eius insigni
a. audi eum pectoris tui penetral
se secretū. Aspice eum ad cogitati
onum tuarum latebras peruenisse.
intellige eū cordis tui nudare con
silium. Et cum vidisset inquit iħus
cogitacōes eorum dixit eis. Quid co
gitatis mala in cordib9 vestris.
Quid est facilius dicere. remittū
tur tibi peccata tua. an dicere: sur
ge et ambula. Ut sciatis autem q̄
filius hominis ptātem hz dimitte
di pctā: dixit paralitico Surge tolle
lectū tuum: et vade in domū tuam.
Et surrexit: et abijt in domum su
am. Scrutator animorum preue
nit mētium magna consilia: et de
itatis sue potentiam: operis attes
tacōne monstrauit: dum dissipa
ti corporis membra cōponit. ner
uos stringit. iungit ossa. complet
viscera. firmat virtutem. et gres
sus ad cursum: suscitat in viuo ca
dauere iam sepultos Tolle lectū
tuū. hoc ē. porta portantem. oneris
muta vices. ut q̄d fuit īfirmitatis

testimoniũ. sit ꝓbatio sanitatis. vt lect⁹ doloris tui. sit mee curationis indiciũ. vt recepte fortitudis magnitudinẽ ponderis asserat magnitudo. vade inquit in domũ tuã. ne xp̄iana fide curat⁹ in viis iudaice ꝑfidie iam moreris. Tu.

Dñica. xix. Secundum Matheũ

In illo tẽpore Ascendens ihesus in naviculã trãsfretavit et venit in civitatẽ suã. Et reliq. Omel.

Reator rerũ domin⁹ ihesus postq̃ se ꝓpter nos nrã angustavit i carne cepit habere humanã patriã. cepit esse civis iudaice civitatis. vt eos de q̃bus humanitatẽ assumpseãt. ad credẽdum sibi invitaret. amore et caritate suaderet. et affectuosa hũanitate attraheret. Loquẽs ergo sanctus euãgelista mathe⁹ de domino ihesu dicit. quia ascẽdens i navim trãsfretavit. hoc est trãsfretũ abiit fretũ dicitur angustũ mare a fervore scilicet et ebullitiõe. quĩ mare ibi amplius fervet vbi angusti⁹ habetur. Fretũ autẽ hoc loco mare galilee debemus intelligere. qd domin⁹ freq̃uẽter trãsnavigabat vt multitudinem incolarum circumquaq; habitãtium sua assidua p̄dicatiõe ad salutẽ invitaret. Civitas autẽ domini ẜm carnem nazareth fuisse dicitur. cõceptione pi ter et nutrimẽto ei⁹ decorata. Questio sane iter marcũ et matheũ oboritur. qr marcus dicit hoc ipm miraculũ palitici in capharnaũ factũ Mathe⁹ non ita narrat. q̃si venie te dño in civitatẽ suam quã nazareth dixim⁹. obtulerũt ei paliticũ quẽ et curavit. Que q̄stio difficilius solveretur. si mathe⁹ in hoc loco etiã nazareth nomiasset. Sz quia nazareth et capharnaũ civitates vtreq; in galilea ꝓuincia hñtur. veniẽs domin⁹ in galileã rectissime in civitatẽ suam. venisse dicitur. in quocũq; opido galilee fuissz. Nã et ipsa galilea tota videlicet ꝓuincia potest dici civitas xp̄i. Siquidez et illud regnũ iudeorũ numerosis civitatib⁹ quõdam amplissimũ. vna dom⁹ israhel dicitur. ne dum etiam vna civitas dicatur. Et hoc quid necesse ẽ longius ꝓtrahere. Ipsa etiã xp̄i ecclesia que p totũ orbem diffusa est. civitas appellatur. dicit eniz psalmista. Gloriosa dicta sunt de te civitas dei. Cuz ergo domin⁹ hoc signũ sicut marcus dicit. in capharnaũ fecit. nõ est dubiũ qd in sua civitate hoc fecerit. Presertim quia et ipsa capharnaũ in galilea que erat provincia dñi. ita excellebat. vt tamq̃ metropolis haberet. Alio quoq; modo. hec questio a doctorib⁹ solvitur. vt qd dicit mathe⁹ euãgelista trãsfretasse dominũ et venisse in civitatẽ suam p̄termiseit. quid ibi fecerit domin⁹ et transierit ad seq̃uẽs miraculũ qd factum est de paralitico in capharnaũ. Marc⁹ eniz totũ ex ordine quomõ gestũ sit narrat. Vel certe. ideo capharnaũ civitas dñi dicitur. qr i ea vel in finib⁹ ei⁹ assidue p̄dicaverit. et maxia miracula opatus sit. sicut

ipse dñs alibi per semetipsum illi
improperans dt. Ve tibi caphar
naum que vsq3 ad celū exaltata
es clarificacōne .s. miraculoꝝ meo
rum. vsq3 in infernū detraheris qꝛ
si in tiro ⁊ sydone facta fuissent: q̄
in te facta sunt olim in cinere ⁊ ci
licio penitentiam agerent. Et ecce
offerebant ei. paliticū iacentē in
lecto. Paralisim greci dicūt disso
lutiōem membroꝝ. qui morbus
ptem corpis quā occupauerit: of
ficijs vniuersis funditus destituit
pleri mq3 vero ⁊ totum corp9 inua
dit Et videns ihs fidem illoꝝ di
xit palitico. Cōfide fili. dimittunt
tibi pctā tua Hec dicēs deū se vole
bat intelligi. qꝛ adhuc p humaī
tatem latebat hoies. vt viz p hoc
qꝛ pctā dimittere poterat. qd solū
modo dei esse ꝯstat ⁊ non hoīs ad
credulitatē fidei accedere nō dubi
tarent. Intuendum aūt quantū
impetrare valeat fides vniuscuiusq3
ꝓpria: si tantum aliena valuit:
vt suo interuentu alteri salutē mē
tis ⁊ corpis subito ꝓmereri potu
erit. Non enī ait euāgelista dñm
vidisse fidē i'lius qui portabat: sz
eorum potius q̄ hunc offerebāt.
Qua in re magna quidem ⁊ vtilis
nobis ꝯmendatur humilitas: vt
veraciter credam9 per eoꝝ qui deo
accepti sunt intercessionē adiuua
ri eos q̄ aut minus digni sunt p se
exaudiri. aut etiā ꝓprie infirmita
tis ꝯscij: bonoꝝ hoīm se intercessi
oni ꝯmendant. vt eoꝝ ope ⁊ tpa
le ⁊ spirituale a deo auxiliū ꝯsequā
tur. Confide inqt dominus fili. Mi
randa est humilis in redemptore
nostro dignatio: qui hoīem inua
lidum ⁊ in toto corpe tabefactum
filiū vocare dignatur: quez scribe
et pharisei nec dignabant attin
gere. Qd si ad opus diuinū qd in
hoie gerebatur attendim9: meri
to filiū vocat: quem a peccatis ab
soluit. In hoc etiam qꝛ curaturus
a sua infirmitate hoiem prius pec
cata illi dimittit: quib9 eandez in
firmitatem contraxit. ⁊ postea eū
sanitati restituit. ostendit euz ob
meritum culpaꝝ damnatū fuisse
debilitate membroꝝ: nec alit pos
se euadere egritudinē corpis: nisi
prius liberaret ab infirmitate in
cōmoda cordis. dimittūtur inqt
tibi peccata. Audiens paliticus
veniā delictoruz sibi a dño repro
mitti. non aliquid xpō rndet: nec
gratiam vel laudē illi rependit. qꝛ
.s. plus corpis q̄ anie desiderabat
salutem. ⁊ gratiorem sibi pñtem
vitam indicabat q̄ futuram. Sz
xpus non vecordiā iacentis respi
cit: immo fidē offerentiū intēdens
ingrato pctā dimittit. Et qꝛ semp
virtutib9 inuidia comes est: audi
amus quid sequitur Hic blasphe
mat. non voce oris hoc dixerūt sed
in secreto cordis Quod maīfestat
euāgelista cū dt. ⁊ cū vidisset ihs
cogitacōes eoꝝ dixit. vt qd cogita
tis mala in cordib9 vrīs. Quid aūt
vocent blasphemiā marc9 maīfes
ti9 exponit. d. Et cogitabant inqt
quidā de scrib' in cordib9 suis dicē
tes Quis pt pctā dimittere n sol9
deus. Legerant siquidē scriptū in

prophetis dicẽte dño. Ego sũ qui
deleo iniquitates tuas Et iã indig
nabant̃ q xp̃s quẽ purũ hoiem
existimabãt. palitico pcc̃orum ve
niam pmisisset tanq̃ de⁹. Qñuis
ergo nesciẽtes verũ dicũt scribe ⁊
pharisei. q nemo poterãt peccata
dimittere nisi solus de⁹. qui p eos
quoq dimittit quib⁹ potestatem
dimittendi tribuit Et iõ xp̃s ver⁹
deus esse probat̃. q pccã quibus
vult dimittere valet. Et cũ vidiss;
iħs cogitacões eoruz. Scrutator a
nimoꝝ de⁹ preueniẽs mentiũ ma
la cõsilia. oñt scribis blasphemã
tibus se deum esse. qui põt etiã oc
culta cordis eoruz euidẽter agnos
cere. et quasi tacẽs loquit̃. vt cog
noscatis me veratiter deũ esse ma
nifestũ vobis sit. latebras etiã co
gitationũ vestraruz me aptissime
cognoscere Ea ergo ptãte deitatis
qua cogitacões vias intueri vale
ognoscite. etiã hoibus pccã me
posse dimittere. Quid ẽ facili⁹ dice
re dimittunt̃ tibi pccã. an dicere.
surge ⁊ ambula. Vtrum palitico
peccata fuerint dimissa sol⁹ xp̃s
nouerat q̃ dimittebat. surgentez
aũt ⁊ ambulantẽ illum. oẽs qui
assistebãt visu approbaẽ poterãt
Et ideo dñs carnale signuz sanita
tis extrinsecus opatus ẽ. vt spũa
le signum. hoc est veniam peccato
rum intrinsecus pbaretur fecisse
Vt sciatis aũt q filius hoĩs ha
bet potestatez in terra dimittendi
pccã tũc ait palitico Patet q ⁊ si
de⁹ est. q̃ q̃tum distat occasus ab
oriẽte longe fecit a nob iniq̃tates

niãs. ⁊ fili⁹ hoĩs h; ptãtem dimit
tendi pccã. ergo idem ipse ẽ xp̃s
⁊ de⁹ ⁊ fili⁹ hoĩs: deus q̃ p dimitatẽ
pccã dimittit. filius hoĩs q̃ p hu
manitatẽ p pcc̃orib⁹ mori potuit.
Quod autẽ dicit. tunc ait palitico
verba sunt euangeliste Tolle ait
lectũ tuũ. hoc ẽ. porta portantez te
vt qđ fuit testimoniuz infirmita
tis. sit pbatio sanitatis Et surrexit
⁊ abijt in domũ suã. Inter dictuz
dñi ⁊ factũ nulla distantia ẽ Ipse
enĩ dixit ⁊ facta sũt. ipse mãdauit
⁊ creata sũt. et oĩa quecũq voluit
fecit. Inter dicere ãt nostrũ ⁊ facẽ
plurima distãtia est: q facile q̃ dẽ
loqui possum⁹. s; cuz labore opera
mur Christi vero dictũ mox opa
comitant̃: qm̃ ipẽ dixit ⁊ facta sũt
Ait ergo. Quid ẽ facili⁹ dicere. di
mittunt̃ tibi pccã. an dicẽ. surge
⁊ ambula. Ac si dicat. Sicut faci
le est m̃ dicere palitico surge ⁊ oti
nuo surgit. sic facile ẽ dicẽ. dimit
tunt̃ tibi pccã. ⁊ cõtinuo dimittũ
tur. Videntes turbe ⁊ populi signũ
quod fecerat timuerũt deuz ⁊ glo
rificauerũnt eũ qui dedit ptãtem
talem hoibus. talem. s. vt homo in
ter hoĩes posit⁹ posset sanitatẽ cui
cunq vellet tribuere. Cõfutatis
igit̃ illis qui dñm blasphemie ar
guebãt merito stupentes turbe i
laudem creatoris psiliunt. ad cu
ius imperium nulla interueniẽte
mora festina salus totũ hoiem re
pente possedit. Ex curatione autez
istius palitici datur nob intelligi
plerasq incõmoditates homini
bus propter peccata contingere.

Quinq3 siquidē differētie causarū traduntꝰ ꝑ quib⁹ corporibus hūanis tpales molestie diuinit⁹ inferuntꝰ. Aut em̄ ad augēda merita p pacientiā. electi infirmitate corporis grauantꝰ: vt beato iob a tbobie ↄtigit. ā ad custodiā virtutu3 ne supbia temptāte eiciantꝰ: sicut aplo paulo datus ē stimul⁹ carnis. ne magnitudine reuelationū extollereꝰ. aut ad intelligenda a corrigēda peccā. sicut maria soror aaron ppter temeritatis verba lepꝰ percussa ē. sicut ec paliticus de quo agim⁹. qui vt potuisset curari pmū remissione pccōru3 indiguit. aut ad gloria3 dei. sicut īfirmitas lazari non ad mortē ꝫ ꝑ gloia dei fuit Aut ad inchoacōem eterne dāna cōis. quod ppie reprobo4ū est. sic anthioch⁹ a herodes. q̄ quod i iehenna passuri erāt pn̄ti miseria cūctis oñdebant: quib⁹ illud ↄuenit ppheticū Et duplici ↄtritione cōtere eos. Vn̄ qm̄ qua causa flagellemur scire nō possum⁹. necesse ē vt in oībus aduersis que tpalitꝰ patimur. hūiliter dño grās agamus. et quicq̄d nos peccasse dephēderim⁹. humili satisfactōe purgemus. vt qn̄q3 de attributis diuine pietatis beneficijs pfecte grātulemur Hec curacō palitici a saluatore mirabiliter patrata iuxta littera3 manifesta ē Sed qz in humanis actib⁹ xpristi. diuina semp latent misteria considerandū q̄d transfretatio dm̄i in suā ciuitatem allegorice significet. Ait enī3 euāgelista. Ascendens ihesus in nauiculam transfretauit. et venit in ciuitatē suā. Superi⁹ sanct⁹ mathe⁹ narrauit qz dn̄s postq̄ i mari dormiuit. atq3 excitatus tempestates sedauit venerit in regionē gerasenorū. vbi hoiem curauit quē legio demonū inuaserat: mox q3 sicut presens lectio narrat. adiungitꝰ. quia ascensa naui transfretauit a venit in ciuitatē suā. Allegorice p nauiculam quā dn̄s ascēdit. significatꝰ crux dn̄ice passionis. in qua3 dn̄s ipse ascendit. vel ipsū corp⁹ dn̄icum q̄d in ea pependit. vel specialiter aīa vniuscuiusq3 fidelis. siue gn̄aliter vniuersa sācta ecclīa Per mare aūt quod dn̄s transfretauit designatur presens seculum quod frequentissimis tribulationum angustijs. quasi quibusdā procellis ↄmoueꝰ. Per nazareth vero ciuitatem in qua domin⁹ conceptus a nutrit⁹ fuit. q̄ interpretatur flos siue custodita. nō immerito designatur sancta ecclesia. hoc est multitudo electo4. que ne florem fidei ā boni opis fructu3 amittat. grā dei mūdatꝰ a sordib⁹ viciorū. a custoditꝰ ab incursu insidiā tium demonū. Qz ergo dn̄s postq̄ in mari dormiuit regionē gerasenoz adijt. atq3 inde reuertēs in patriā sua3 remeauit significat. q̄a resurgēs a sōno mortis ad pplm gentiū ab incursu demonū curandū p aplos trāsiuit. S3 cū intrauerit plenitudo gētiū mox ad ciues suos iudeos. p illi⁹ tempo4 pdicatores reuerteꝰ. Ibi curauit paliticū pplm. s. iudeoru3 a peccatis tam

originalib9 q̄p actualib9 emundā do oēs q̄ preordinati sūt ad vitā eternā. Iterū alio mō. Ascendens dn̄s i nauim transfretauit ⁊ venit in ciuitatē suā: qꝛ ascendēs in crucem q̄ designat̄ p nauim post deuictos ⁊ calcatos fluctus pturbacōnum isti9 seculi. venit in ciuitatē suā; i ecclām. q̄ testātē psalmista ciuitas dei vocat̄. Gloriosa inquit dicta sunt de te ciuitas dei In quo loco noīe ciuitatis ecclīa. hoc ē mlt titudo significat̄ electoꝝ Tunc āt dn̄s in ciuitatē suam i ecclesiā venit cū p predicacōem aplorū in cordib9 electoꝝ ascēdit Cū em̄ sci apl'i auditores suos ad hanc fidem sua predicacōe pducebāt vt crederent diuinitatē filij dei in vtero virginis hūane infirmitati sociatam. ⁊ in eadē carne natū. crucifixum atqꝫ sepultū. ⁊ tercia die resurrexisse. ac idem corp9 ad celū assumpsisse. ⁊ in eo ad dexteram patris in celestib9 ꝯsedere. atqꝫ in eo rediturū in fine seculi ad iudicandos viuos ⁊ mortuos. Itē xp̄c in sancta ecclesia. hoc est in cordibus credentiū p fidem ascendit Et ecce offerebant ei paraliticū. Paraliticus iste in lecto iacēs moraliter significāt animā infelicem q̄ in delectacōe peccati tanq̄ in lecto quodā miserabiliter requiescit. Cuius paralitici curacō designat curacōem ac reparacōem eiusdē languentis aīe. que post longū errorē carnalis voluptatis ad creatorem suum reuerti desiderat. Sꝫ ⁊ anima vt saluari queat pꝛ̄ijs i

diget portatorib9. hoc est bonis doctorib9: qꝛ sua doctrina spem salutis ei subministrent. ⁊ sua sācti tate opem intercessionis corā dn̄o impendāt. Qui bene vt marc9 ōnt quatuor fuisse reperiunt̄. ꝑpter q̄tuor videlicet libros euangeliorū quib9 constat fundamentū totius doctrine. siue ꝑpter q̄tuor principales virtutes quib9 sanitas vniuscuiusqꝫ ꝯstat aīe. prudentiā .s. fortitudinē. temperanciā. atqꝫ iusticiā. que ab alijs noīantur sobrietas. sapiētia. fortitudo. atꝫ iusticia. quib9 vtilius michil ē in vita hūana. Quecūqꝫ em̄ anima doctrina quatuor euangeliorū fuerit imbuta. ⁊ hijs quatuor virtutibꝫ suffulta merebit̄ a dn̄o integram sanitatem recipere adeo vt surgat lectum suū tollat. ⁊ ad domū redeat. Vn̄ ⁊ subdit̄. Surge tolle lectū tuū ⁊ vade in domū tuam. Per lectum designat̄ corp9 cuiuslibet hominis. Sic enī anima in corpore queadmodū corp9 in statu suo requiescit. Vel certe p lectū proximus noster intelligitur. ad quē tempore tribulacōnis ⁊ angustie tanq̄ ad repensandū se cuti recurrim9. Et surrexit ⁊ abijt in domū suā magnificās deū. Fecit dn̄s signum hoc tunc in paralitico corpaliter. facit ⁊ hoc quotidie in sācta ecclesia spūaliter: sicut em̄ tunc p̄cepit paralitico vt surgeret ⁊ portaret lectū suū. a quo portat9 fuerat ita quotidie nobis in vicijs carnalibus tā̄ delectabiliter i lecto iacentib9 iubet diuinitus vt surgam9

Et postq̃ a peccatis surrexerim⁹
imperat vt infirmitates q̃ȝ alioꝝ
siue corporũ siue morũ portare cu
remus. quẽadmodum a nos tem
pore nostre ĩfirmitatis a fratrib⁹
portati sum⁹. Et qm̃ p lectum car
nem etiaȝ significari dixim⁹ impe
rat etiã surgentib⁹ vt lectuluȝ no
strum portem⁹. hoc est vt carneȝ
nostram que nos portauit ad vi
cia. nos ẽportare studeam⁹ ad vir
tutem cõtinentie: vt que nos leta
traxit ad culpam. afflicta reducat
ad veniam. Imperat autem hoc
nobis dominus quotidie p semet
ipsum. hoc ẽ p annunciacõem eu
angelij. p dicta ꝓphetarũ. a p vari
a ac diuersa sanctorum exempla
Ait ergo dñs palitico Surge tol
le lectum tuũ Ac si aie dicat in pec
catis iacenti. Surge de vicijs. s. car
nis ad virtutes spirituales. et por
ta lectum tuum. hoc est carnẽ cor
poris tui que te portauit ad pecca
tum a culpam. reporta ad veniaȝ
Vel porta lectum tuum. i. fratreȝ
tuum a quo a tu portatus es. a va
de in domum tuaȝ. i. qui p diuersa
viciorũ flagicia oberrasti. reuer
tere ad custodiam tui domuȝ ꝙp
pe redire est vnumquẽqȝ errantẽ
ad custodiam sui reuerti. a semet
psum in mandatis sui creatoris
ꝯstringere: vt totus homo interi
or videlicet a exterior deo possit pla
cere. Domus etiã nostra intelligi
tur paradisus a quo qꝫ p inconti
nentiã cecidim⁹. necesse ẽ vt p cõ
tinenciã redeamus. Sed dum tal
anima que peccatis languerat re

currit ad veniam. fit plerumqȝ vt
hoc multi videntes in dei laude ex
ardescant. Vnde a hic subditur
Quia videntes turbe timuerunt a
glorificauerunt deuȝ. qui dedit po
testatem talem hoibus. Homini
bus dicit vel paralitico scilicet. q̃
debilitate corporis contectus ad
iussioneȝ xpristi statim resurgere
potuit et lectum portare. vel poti⁹
dño ihesu xp̃o. qui solo sermone
sanitateȝ anime simul a corporis
homini membris dissoluto resti
tuere valuit. Simili modo a in aia
hoīs languentis spiritualiter fit
Nam dum hijs qui diucius i pec
catis iacuerat ad veniã recurrere
conspicit. multi fideliũ glorificãt
deum. qui dat potestatẽ taleȝ hoĩ
bus vt post longam vicioruȝ cala
mitatem resurgere valeãt ad salu
tem animaruȝ. Nam quãdocunqȝ
sanitas siue in corpore siue in aia
accidit. ab ipso tribuit. Vnde et
ipse ihesus qui a saluator vocatur
quoniaȝ ipse saluum facit popu
lum suum a peccatis eoruȝ. qui vi
uit a regnat cũ patre a spiritu san
cto. p omnia secula seculorum

Dominica. xx.
Scdm Matheum

In illo tẽpore Dice
bat ihesus turbis parabolaȝ hãc
Simile factum est regnum celoꝝ
homini regi qui fecit nupcias fili
o suo. Et reliqua. Omelia venerã
bilis bede presbiteri

Extum lectionis euãgelice
frẽs carissimi volo si pos
sim sub breuitate trãscur
rere. vt in fine eiꝰ valeã ad loqn
dum largius vacare. Sed queren
dum prius ẽ an hec apud mathe
um ipsa sit lectio. que apud lucã
sub appellacõe cene describit. Et q̃
dem sunt nonnulla que sibi disso
na esse videnť: qꝛ hic prandiũ. il
lic cena memorať. Hic q̃ ad nup
tias non dignis vestibꝰ intrauit
repulsus est: illic nullus q̃ intras
se diciť repulsus esse phibeť. Qua
ex re recte colligiť. qꝛ hic p nup
tias presens ecclesia. ⁊ illic per ce
nam eternũ ⁊ vltimũ conuiuiũ de
signatur: qꝛ et hanc nonnulli exi
turi intrant. et illam quisquis se
mel intrauerit vlteriꝰ non exibit
At si quis forte contendat hanc
eandem esse lectionẽ. ego meliꝰ
puto salua fide alieno intellectui
cedere q̃ꝫ contentionibꝰ deseruire.
qm̃ intelligi cõgrue forsitan põt
quia de piecto eo qui cũ nuptiali
veste non venerat. quod lucas ta
cuit. matheus dixit Q̃ꝫ vero p illũ
cena. p hunc autem prandium di
citur nequaq̃ꝫ vel hoc nostre intel
ligentie obsistit: qꝛ cum ad horã
nonam apud antiquos quotidie
prandium fieret. ipsum quoqꝫ ce
na vocabatur Sepe aũt iam dixis
se memini. qꝛ plerumqꝫ in sancto
euangelio regnum celorum pre
sens ecclesia nominať. Congrega
tio quippe iustorũ regnũ celorũ
dicitur Quia enĩ p pphetam dicit
dominꝰ. celũ m̃ sedes ẽ Et salomõ
ait. Anima iusti sedes sapientie
Paulus etiã dicit xpistũ dei vir
tutem ⁊ dei sapientiã. liquide colli
gere debemus: qꝛ si deus sapienci
a. anima iusti sedes sapiencie. dũ
celum dicitur sedes dei. celum ẽgo
est aĩa iusti. Hinc p psalmistã
de sanctis predicatoribus dicitur
Celi enarrant gloriã dei. Regnũ
ergo celorum est ecclesia iustorũ
quia dum eorũ corda in terra nil
ambiunt. per hoc qꝛ ad superna su
spirant iam in eis dominꝰ quasi ĩ
celestibus regnat. Dicatur ergo
Simile est regnum celorum homi
ni regi qui fecit nuptias filio suo
Jam intelligit caritas vestra q̃s
est iste rex regis filij pater: ille ni
mirum cui psalmista ait. Deus iu
dicium tuum regi da: ⁊ iusticiam
tuam filio regis. Qui fecit nupci
as filio suo. Tunc enĩ deus pater
deo filio nuptias fecit quãdo hũc
in vtero virginis humane nature
coniunxit. q̃ui deũ ante secula voluit
fieri hominẽ in fine seculorũ. Sed
qꝛ ex duabꝰ psonis fieri solet ista
nuptialis coniunctio. absit hoc ab
intellectibꝰ nostris vt psonã dei
⁊ hois redemptoris nostri ihesu
xpisti ex duabꝰ psonis credamꝰ
vnitam. Ex duabꝰ quippe atqꝫ in
duabus hunc naturis existere di
cimus. sed ex duabus psonis cõ
positum credi. vt nefas vitamus
Aptius igitur atqꝫ securiꝰ dici po
test. qꝛ in hoc pater regi filio nup
tias fecit. quo ei p incarnatiois
misteriũ sanctã ecclesiã sociauit
Vterus autẽ genitricis virginis

huius sponsi thalamꝰ fuit Vnde
et psalmista dicit. In sole posuit
tabernaculū suū. et ipse tanq̄ spō
sus ꝓcedens de thalamo suo. Tā
q̄ spōsus quippe de thalamo suo
processit. qui ad ꝯiungendā sibi
ecclīam incarnatus deus. de incor
rupto vtero virginis exiuit Misit
ergo seruos suos. vt ad istas nup
cias amicos inuitarent. Misit se
mel. misit iteruz. q̄r incarnationis
dnīce predicatores et prius ꝓphe
tas et postmodū apostolos misit.
Bis itaq; seruos ad inuitandum
misit: q̄r incarnacōez vnigeniti. et
p ꝓphetas dixit futurā. et p aplos
nunciauit factam. Sz q̄r hij q̄ pri
us inuitati sunt ad nupciarū ꝯui
uiū noluerunt venire: in secūda in
uitacōe iam dicit. Ecce prandium
meū paraui. thauri mei et altilia
mea occisa sunt. et omnia parata
Quid i thauris et altilibꝰ fratres
carissimi. nisi noui et veteris testa
menti patres accipimꝰ. Quia ei
vulgo loquor. etiā ipsa me neces
se est verba euāgelice lectionis ex
planare. Altilia eniz saginata di
cimꝰ. ab eo eniz quod ē alere alti
lia quasi alitilia vocamꝰ. Cū vero ī
lege scriptū sit diliges amicū tuū
et odiū habebis inimicū tuū accep
ta tunc iustis licēcia fuerat. vt dei
suosq; adūsarios q̄nta possent vir
tute ꝯprimerēt. eosq; iure gladij
ferirent Quod i nouo procul dubio
testamēto ꝯpescit. cū p semetipsā
veritas predicat dicens. Diligite
inimicos vestros. benefacite hijs
qui oderūt vos Quid ergo p thau
ros. nisi patres testamēti veteris
significant. Nam cū ex pmissiōe
legis acceperant quatenꝰ aduersa
rios suos odij retribucōne percute
rent. vt ita dicā qd aliud q̄ thau
ri erant. q̄ inimicos suos virtutis
corporee cornu feriebāt Quid vero
p altilia nisi patres noui testamē
ti figurāt. Qui dū graciā pingue
dinis interne pcipiūt. eternis desi
derijs inniteteṡ ad sublimia ꝯtem
placōnis sue penna subleuant In
imo quippe cogitacōnem ponere
q̄d est aliud q̄ q̄daz ariditas mē
tis. Qui aūt intellectu celestiū iaz
p scā desideria de supnis delectacō
nis intime cibo pascunt quasi lar
giori alimēto pinguescūt. Hac ei
pinguedie saginari psalmista cō
cupierat cū dicebat. Sicut adipe et
pinguedie repleat aīa mea Quia
igit predicatores dnīce incarnati
onis missi. psecucōem ab infideli
bus et prius ꝓphete. et postmoduz
sācti apli ptulerūt. inuitatis et ve
nire nolentibꝰ dī. Thauri mei et al
tilia occisa sūt. et oīa pata. Ac si a
pertiꝰ dicat. Patrū precedētiū mor
tes aspicite: et remedia vite vr̄e co
gitate Nōnduz vero q̄r priori inui
tacōe. nil de thauris et altilibꝰ di.
In secūda aūt iam thauri et altili
a mactata esse memorāt: q̄r oēs
deus cū verba eiꝰ audire nolumꝰ
adiūgit exempla. vt oē quod im
possibile credimꝰ. tanto nob ad
sperandū fiat facilius. q̄nto p hoc
transisse iam et alios audimꝰ. Se
quitur. Illi autem neglexerūt. et
abierūt. alius in villam suā. aliꝰ

vero in negociacōez suā. In villaꝫ
ire est labori terreno imoderātius
incumbere. In negociacōem vero
ire est actionū secularium lucris in
hiare. Quia enī aliꝰ intentus labo
ri terreno. aliꝰ vero mundi huiꝰ
actionibꝰ deditꝰ. misteriū dn̄ice in
carnationis pēsare. ⁊ ꝫm illud vi
uere dissimulat: quasi ad villam
vel negociū ꝑgens venire ad nup
cias regis recusat. Et plerūqꝫ qḋ
est grauiꝰ. nōnulli vocātis grām
nō solum respuūt ſꝫ etiaꝫ ꝑsequū
tur. Unde ⁊ subdit. Reliqui vero
tenuerūt seruos eiꝰ. et ꝯtumelijs
affectos occiderunt. Sed rex ista
cognoscēs missis exercitibꝰ perdi
dit homicidas illos. ⁊ ciuitateꝫ il
lorū succendit. Homicidas ꝑdit:
qr ꝑsequētes interimit. Ciuitateꝫ
eorū igni succēdit: qr illorū nō so
lum aīe sed caro quoqꝫ in qua ha
bitauerāt. eterna gehenne flāma
cruciat. Missis exercitibꝰ extinxis
se homicidas dicit: qr in hoībus
omne iudiciuꝫ ꝑ angelos exhibe
tur. Quid namqꝫ sunt illa angelo
rum agmina: nisi exercitus regis
nostri. Unde ⁊ iisdem rex dn̄s sa
baoth dicit. Sabaoth quippe ex
ercituū interpretat. Ad ꝑdendos
ergo aduersarios suos exercitꝰ
mittit: nimirū qr dn̄s vindictaꝫ ꝑ
angelos exercet. Cuiꝰ vindicte po
tenciā tunc patres nostri audie
bant: nos aūt iam cernimꝰ. Ubi
sunt enī supbi illi. martiruꝫ ꝑsecu
tores. Ubi illi qui contra cōdito
rem suum ceruicē cordis erexerāt
et de huius mūdi gloria mortife
ra tumebāt Ecce iam mors marti
rum floret in fide viuentiū. ⁊ hij q̄
contra illos de crudelitate sua glo
riati sūt. nequaq̄ ad memoriā no
stram veniūt. vel in numero mor
tuorū sunt. Rebus ergo cognosci
mꝰ quod in ꝑabolis audimꝰ. Sed
is qui inuitantē se contemni ꝯspicit
regis filij sui nupcias vacuas nō
hēbit. Ad alios mittit: qr ⁊ si ap̄d a
liquos laborat verbū dei. qn̄qꝫ ta
men sermo dei inuēturus est vbi
requiescat. Unde ⁊ subditur. Tūc
ait seruis suis. Nupcie quideꝫ pa
rate sunt: sed qui inuitati erāt nō
fuerunt digni. Ite ergo ad exitus
viarum. ⁊ quoscunqꝫ inueneritis
vocate ad nupcias. Si in scriptu
ra sacra vias actiones accipimꝰ.
exitus viarū intelligimus defectꝰ
actionū. qr illi plerumqꝫ facile ad
deum veniunt quos in terrenis ac
tionibus prospera nulla comitan
tur. Sequitur. Et egressi serui eiꝰ
congregauerunt omnes quos in
uenerūt bonos ⁊ malos. et imple
te sunt nupcie discumbentiū. Ecce
iam ipsa qualitate conuiuantiuꝫ
apte ostenditur. qr per has regis
nupcias presens ecclesia designa
tur. in qua cū bonis ⁊ mali conue
niunt Permixta quippe est diuer
sitate filiorū. qr sic omnes ad fidē
generat. vt tn̄ omnes ꝑ imitacōꝫ
vite. ad libertatem spiritalis gra
cie culpis exigentibus non ꝑdu
cat Quousqꝫ namqꝫ hic viuimus
necesse ē. vt viam presentis secu
li ꝑmixti ꝑgamus: tunc āt discer
nimur cū ꝑuenimus Boni enim

soli nusq̄ sunt nisi in celo: et mali
soli nusq̄ sunt nisi in inferno Hec
aūt vita que inter celū ⁊ infernuz
sita est sicut i medio subsistit, ita
vtrarūq; ptiū ciues cōiter recipit
quos tn̄ sancta ecclesia ⁊ nunc in
discrete suscipit. ⁊ postmodū in e
gressione discernet. Si igit̄ boni e
stis q̄d iu in hac vita subsistitis.
equanimiter tolerate malos. Nā
quisquis malos non tolerat. ipse
sibi p intolerantiā suaz testis ē. q̄
bon⁹ non ē. Abel ei esse renuit quē
cayn malicia sua non exercet. Sic
i tritura aree grana sub paleis p̄
munt̄. sic flores inter spinas oriū
tur. ⁊ rosa que redolet crescit cuz
spina q̄ pungit. Duos quippe fili
os habuit prim⁹ homo. vnus ho
rum electus ē. alter reprobus fuit
Tres filios noe archa cōtinuit. s;
ex hijs duo electi. ⁊ vnus reprobo
fuit. Duos filios habuit abrahā
sed vnus elect⁹. ⁊ alter reprobus
fuit. Duos ysaac filios habuit. s;
vnus elect⁹ est. ⁊ alter reprobat⁹
Duodecim filios habuit iacob: s;
ex hijs vnus p innocentiā vendi
tus ē. alij vero p maliciaz vendito
res fratris fuerūt. Duodecim apo
stoli sunt electi. sed vnus in hijs
admixt⁹ est q̄ probaret. vndecim
qui probarent̄ Septem sunt dya
cones ab apostolis ordinati. sed
sex in fide recta pmanentib⁹. vn⁹
extitit auctor erroris In hac ergo
ecclia nec mali esse sine bonis. nec
boni sine malis esse possunt Ante
acta itaq; tpa fratres carissimi ad
mentem reducite. et vos ad malo
rum tolerantiā roborate. Si enim
filij electoruz sum⁹ restat necesse
est. vt p eorum exempla gradia
mur. Bonus eniz non fuit. q̄ ma
los tolerare recusauit. Hinc nam
q; est quod de seipso beat⁹ iob as
serit dicens. Erant filij draconū ⁊
socij strutionum. Hinc p salomo
nem sponse voce sancte ecclie dicit̄
Sicut liliū inter spinas. sic amica
mea inter filias. Hinc ad ezechi
elem dn̄s dicit. Fili hois increduli
⁊ subuersores sunt tecuz: ⁊ cum
scorpionib⁹ habitas Hinc petr⁹
beati loth vitam glorificat dicēs.
Et iustū loth oppressum a nephā
doruz iniusta cōuersacōe eruit. As
pectu eniz ⁊ auditu iust⁹ erat ha
bitans apud eos. qui de die in di
em animā iustā iniquis operi⁹
cruciabāt. Hinc paulus discipu
lorū vitam. ⁊ laudat ⁊ roborat di
cens In medio nationis praue ⁊
puerse. inter quos lucetis sicut lu
minaria in mundo verbū vite con
tinentes Hinc iohānes pgami ec
clesie testat̄ dicens Scio vbi habi
tas. vbi ē sedes sathane. ⁊ tenes
nomen meū ⁊ nō negasti fidez me
am Ecce fratres carissimi pene oia
pcurrendo cognoscimus. q̄ bon⁹
nō fuit quē maloruz prauitas nō
probauit. Vt eniz ita loquar. fer
rum anime nostre nequaq̄ pdu
citur ad subtilitatem acuminis. si
hoc nō eraserit aliene lima praui
tatis Terrere aūt nos nō dēt hoc
q̄ in ecclesia ⁊ multi mali ⁊ pau
ci sunt boni: quia archa in diluuij que huius ecclesie typuz

gessit. et ampla in inferioribus et
angusta in superioribus fuit. que in
summitate etiã sua ad vnius men
surã cubiti excreuit. Inferius quippe
pe bestias. quadrupedia. atque rep
tilia. superius vero aues et homines
habuisse credenda est. Ibi lata exti
tit vbi bestias habuit. ibi angus
ta vbi homines seruauit. quia nimirũ sã
cta ecclesia in carnalibus ampla ẽ.
in spiritalibus angusta. Vbi enĩ be
stiales hominũ mores tolerat. illic la
tus sinum laxat. vbi autẽ eos ha
bet qui spiritali ratione sufulti sũt
illic quidẽ ad summũ ducit sed tñ
quia pauci sunt angustat. lata quippe
pe via est que ducit ad perditionem
et multi sunt qui vadunt per eam. et
angusta porta ẽ que ducit ad vi
tam: et pauci sunt qui inueniunt eã
Eo autẽ vsque archa angustatur in sũ
mis: quousque ad mensurã vnius
cubiti perducatur quia in sancta eccle
sia quanto sanctiores quique sunt:
tanto pauciores. Que in sũmo ad
illum perducitur. qui solus homo in ho
minibus et sine alterius cõparatione na
tus ẽ sanctus. qui iuxta psalmiste vo
cem. factus est sicut passer vnicus in
edificio. Tanto ergo magis in a
lio tolerandi sunt: quanto amplius
abũdant. quia et in aree tritura pau
ca sunt grana que seruantur horreis et
grandes acerui paleaꝝ que ignibus
cõburuntur. Sed iam quia largiẽte do
mino nuptiaꝝ domum id est sanctã
ecclesiam intrastis sollerter fratres
aspicite ne aliquid de mentis nostre
habitu rex ingrediens reprehendat
Cum magno enim cordis timore
pensandũ est quod protinus subditur
Intrauit autẽ rex vt videret discum
bentes: et vidit ibi hominem non ve
stitũ veste nuptiali. Quid fratres
carissimi exprimi per nuptialem ve
stem putamus. Si enĩ vestẽ nupti
alem baptisma vel fidẽ dicimus:
quis sine baptismate et fide has in
trauit. Eo enim ipso foris ẽ: quo
necdũ credidit. Quid ergo debemus
intelligere per nuptialem vestẽ: nisi
caritatem. Intrat enĩ ad nuptias
sed cũ nuptiali veste non intrat. qui
in sancta ecclesia assistens fidem
habet: sed caritatẽ non habet. Recte enĩ
caritas nuptialis vestis vocatur. quia
hanc in se conditor noster habuit dum
ad sociandas sibi ecclesie nuptias
venit. Sola quippe dilectione dei actũ ẽ
vt eius vnigenitus mentes sibi ele
ctoꝝ hominum vniret. Vnde et iohannes
dicit. Sic enĩ dilexit deus mundũ:
vt filium suũ vnigenitum daret pro
nobis. Qui ergo per caritatem venit ad
homines: eandẽ caritatẽ innotuit esse
vestẽ nuptialem. Omnis ergo nostrum
qui in ecclesia positus deo credidit:
iam ad nuptias intrauit: sed cũ nu
ptiali veste non intrat: si caritatis
gratiam non custodit. Et certe fratres
si quis ad carnales nuptias esset in
uitatus: vestẽ mutaret. et congaudere
se sponso et sponse ex ipso sui ha
bitus decore ostenderet: inter gaudẽ
tes et festa celebrãtes despectis ve
stibus apparere erubesceret. Nos ad
dei nuptias venimus et cordis vestẽ
mutare dissimulamus. Congaudẽt
angeli. ad celũ assumimur electi.
Qua ergo mente hec spiritalia festa

ꝯspicimus: qui nuptialem vestē
.i. caritatē que sola nos speciosos
exhibeat non habemus. Sciendum
vero est. quod sicut in duobus lignis
superiori videlicet et inferiori vestis
texitur. ita in duobus preceptis cari
tas habetur: in dilectione .s. dei et dile
ctione proximi. Scriptum quippe ē.
Diliges dominū deum tuum ex to
to corde tuo et ex tota aīa tua et ex
tota virtute tua. et diliges proxi
mum tuū sicut teipsum. Qua in re
notandum est. quod in dilectione p
ximi mensura ponitur amoris: cum
dicitur. Diliges proximū tuum sicut
teipsum. dei autē dilectio nulla mē
sura ꝯstringitur cum dicitur. Dili
ges dominum deum tuum ex toto
corde tuo: et ex tota anima tua: et
ex tota virtute tua. Non enim iu
betur quisquis quantū diligat:
sed ex quanto: cum dicitur ex toto.
quod ille veraciter deum diligit: qui
sibi de se nichil relinquit. Duo er
go necesse est vt caritatis precep
ta custodiat. quisquis in nuptijs
vestem nuptialem curat. Hinc ē
enim quod apud ezechielē prophe
tam porte constitute in monte: ve
stibulū duobus cubitis mensura
tur: nimirum accessus nobis cele
stis ciuitatis non panditur: si in
hac ecclesia que pro eo quod adhuc
foris est vestibulum dicitur: dei et
proximi dilectio non tenetur. Hic
ē quod cortinis tabernaculi intexi coc
cus bis tinctus iubetur. Vos estis
fratres. vos estis cortine taberna
culi. que per fidem in vestris cordibus
secreta celestia velatis. Sed cortinis

tabernaculi bis tinctus coccus de
inesse. Coccus quippe ignis speci
em tenet. Quid vero est caritas ni
si ignis? Sed ista caritas bis tin
cta debet vt tingatur per amorē dei tin
gatur et per amorem proximi. Qui
enim sic amat deum vt per contem
plationem illius negligat proxi
mum. coccus quidem est: sed non
bis tinctus ē. Rursus qui sic amat
proximum. vt tamen contempla
tionem dei per eius amorem relin
quat: coccus est: sed bis tinctus nō
est. Vt ergo caritas vestra bis tin
ctus coccus esse valeat. et ad amo
rem dei se ad amorem proximi ac
cendat: quatenus nec ex compas
sione proximi: contemplacōnem re
linquat dei. nec plusquam debet inhe
rens contemplationi dei: compas
sionē abijciat proximi. Omnis ita
que homo inter homines viuens sic
ad deum anhelet: quem desiderat
vt tamen hunc non deserat cum
quo currebat et sic huic adiutoriū
ferat: vt ab illo nullatenus torpeat
ad quem festinabat. Sciendum
que est quod ipsa dilectio proximi in du
obus preceptis subdiuiditur: cum
quidam sapiens dicit. Omne quod
tibi odis fieri: vide ne ipse alteri
facias. Et per semetipsam veritas
predicat dicens. Que vultis vt fa
ciant vobis homines bona et vos eadē
facite illis. Si enim et quod impendi no
bis recte volumus: alijs impertimur
et quod nobis fieri nolumus hoc alijs
facere ipsi deuitamus. caritatis iura il
lesa seruabimus. Sed nemo cum quēpiā
diligit: hinc se perfectius caritatē putet

nisi prius ipsam vim sue dilcōnis examinet Nam si quis quēlibet amat: sed ꝓpter deū non amat: caritatē non habet: sed hēre se putat. Caritas aūt vera est: cui ⁊ in deo diligitꝰ amicus. ⁊ ꝓpter deū diligitur inimicus. Jlle enim ꝓpter deū diligit eos quos diligit: q̃ iam ⁊ eos diligere a quibꝰ non diligitur scit. Probari eñi caritas ꝑ solam odij aduersitatē solet Vnde ⁊ ꝑ semet ipsū dn̄s dicit. diligite inimicos vestros. benefacite hijs q̃ oderūt vos. Jlle ergo securus amat: qui ꝓpter deum ⁊ illū amat: a quo se intelligit nō amari. Magna sūt hec alta sunt hec: ⁊ multis ad exhibēdum difficilia: sed tamen ista est vestis nuptialis. Quisquis autē hanc recumbēs in nuptijs nō hꝫ iam sollicitus metuat ingrediēte rege qn̄ mittatur foras Ecce enim dicitꝰ. Jntrauit autē rex ad nuptias vt videret discumbētes: ⁊ vidit ibi hominē non vestitū veste nuptiali. Nos sumus fratres q̃ in nuptijs verbi discumbimꝰ qui iam fidem in ecclesia hēmus. q̃ scripturē sacre epulis pascimur. qui coniunctam deo ecclesiā esse gaudemus. Considerate ergo rogo si cū nuptiali veste ad has nuptias venistis. cogitacōes vestras sollicita inquisicōne discutite. de rebꝰ singulis cordavia tetinate. si iam coñ nullū odium hētis. si cōtra felicitatē alienam. nulla vos inuidie face succēditis: si ꝑ occultam maliciā nemini nocere festinatis Ecce rex ad nuptias ingreditur. ⁊ cordis nostri habitum cōtemplatur. atq̧ ei quē caritate vestitū non inuenit ꝓtinus iratus dicit Amice quō huc intrasti non hn̄s vestem nuptialem. ⁊c. Mirandū valde ē fratres carissimi q̧ hūc ⁊ amicū vocat ⁊ reprobat Ac si ei aptius dicat Amice ⁊ non amice. amice ꝑ fidē: sed non amice ꝑ opationē. At ille obmutuit. q̧ qđ dici sine gemitu non pōt: in illa districtione vltime increpationis omne argumentū cessat excusacōis. quippe q̧ ille foris increpat qui testis cōscientie intellectus aīm accusat. Sed inter hec sciendum est. q̧ quisquis hanc virtutis hꝫ vestem: sed tamen adhuc ꝑfectū non hꝫ ad pñ regis ingressum. desꝑare de venia non debꝫ q̧ ipse q̧ꝫ spem nobis ꝑ psalmistā tribuēs dicit. Jmꝑfectum meū viderunt oculi tui ⁊ in libro tuo omnes scribentꝰ. Sed q̧ pauca hec in cōsolacōne hēntibus ⁊ infirmātibus diximus. nunc ad eū qui hanc omnimodo non hꝫ verba vertamꝰ Seq̄tur Tunc rex dixit ministris. ligatis pedibꝰ ⁊ manibꝰ mittite eum in tenebras exteriores: ibi erit fletus ⁊ stridor dentiū. Ligantꝰ tunc pedes ⁊ manus ꝑ districtionē sententie: qui mō a prauis operibus ligari noluerunt ꝑ melioracōꝫ vite Vel certe tunc ligat pena: quos mō a bonis operibꝰ ligauit culpa. Pedes eñi q̃ visitarē egrꝫ negligūt ⁊ manꝰ q̃ nihil indigentibꝰ tribuunt: a bono ope iā ex voluntate ligate sūt Que eñi nunc sponte ligātur in vitio tunc in supplicio ligātꝰ

inuite. Bene autē dicitur q̄ in exte riores tenebras proiiciatur. Interi ores quippe tenebras dicimus cecita tē cordis. exteriores vero tenebras eternā noctē damnacōis. Tunc ergo dānatus quisq̄ nō in interiores sed in exteriores tenebras mittitur q̄ illic inuitus proiicitur in noctē dānacō nis q̄ hic sponte cecidit in cecitatē cordis. Ubi fletus quoq̄ et stridor den tiū esse phibetur. vt illic dentes stri deāt. q̄ hic de edacitate gaudebāt illic oculi defleant qui hic p illici tas concupiscentias versabantur q̄te nus singula quoq̄ mēbra supplicio subiaceant q̄ hic singulis quibusq̄ vitiis subiecta seruiebant Sed repul sovno in quo vir omne malorum corpus exprimitur: generalis protinus sententia subinfertur qua dicitur. Multi autē sunt vocati pauci vero electi. Tremendum est valde fratres carissimi q̄d audiuimus Ecce nos omnes iam vocati per fidē: ad cele stis regis nuptias venimus incar nacōis eius misteriū et credimus: et cōfitemur: diuini verbi epulas su mimus. Sed futuro die iudicii rex in traturus ē q̄ vocati sumus nouimus si simus electi nescimus Tanto ergo necē est: vt vnusquisq̄ nūm in humili tate se deprimat: quanto si sit electus ignorat Nonnulli enim bona nec in cipiunt. nōnulli vero in bonis q̄ in ceperunt minime persistunt. Alter pene totam vitam ducere in praui tate conspicitur sed iuxta finem vite a prauitate sua p districte penitētie lamenta reuocatur alter electā vide tur vitam ducere. et tn̄ hunc contin

git ad erroris nequiciam iuxta fi nem vite declinare. Alius bonū be ne inchoat. melius consummat. ali us in malis actibus a primeua eta te se exercet. et in eisdem operibus semp seipso deterior consummatur. Tanto ergo sibi vnusquisq̄ sollicite metuat: quanto ignorat q̄d restat. q̄ q̄d sepe dicendum est et sine ob liuione retinendū. multi sunt vocati pauci vero electi. Sed q̄ nōnunq̄ mentes audientiū plus exempla fideliū q̄ docentiū verba conuertūt: volo vobis aliquid proximo dicere quod corda vestra tanto formido losius audiant: quāto eis hoc de propinquo sonat. Neq̄ enim res lon ge ante gestas dicimus: sed eas de quibus testes existunt. eisq̄ inter fuisse se referunt memoramus Tres pater meus sorores habuit: que cuncte tres: sacre virgines fuerūt quarum vna tarsilla. alia gordiana alia emiliana dicebatur. Uno om nes ardore cōuerse. vno eodemq̄ tempe sacrate: sub districtione re gulari degentes: in domo propria so cialem vitam ducebant Cumq̄ es sent diutius in eadem conuersacōne ceperunt cotidianis incrementis in amorem conditoris sui tarsilla et emiliana succrescere. et cū solo hic essent corpe: cotidie animo ad eternā transiere. At contra gordiane ani mus cepit a calore amoris intimi p cotidiana detrimenta tepescere. et paulisp ad huius seculi amorē redi re Crebro autē tarsilla dicere emili ane sorori sue cū magno gemitu so lebat. video gordianā sororē nrām

de nostra sorte non esse· ꝑpendo
enim qꝛ foris defluit· ⁊ cor ad qđ
apposuit non custodit. Quaȝ cura
bant blanda cotidie redargutio
ne corripe. atȝ a leuitate moꝝ ad
grauitatem sui hītus reformāre.
que quidē resumebat vultuȝ subi
to grauitatis inter verba correpti
onis. Sed cuȝ eiusdem correpcōis
hora transisset: transibat ꝓtinus
et supducta grauitas honestatis
morꝗ ad leuia vͣba redibat. Pu
ellaꝝ gaudebat societate laycaꝝ
eiꝗ persona valde onerosa erat. q̄
cunꝗ huic mundo dedita nō erat
Quadā vero nocte huic tarsille a
mice mee q̄ inter sorores suas vir
tute. ꝯtinue orōis. afflictionis stu
diose. abstinentie singularis. grā
uitate vite venerabilis in honore.
et culmine scītatis excreuerat. sic
ipsa narrauit ꝑ visionē attauus
meus felix hꝰ romane ecclesie an
tistes apparuit. eiꝗ mānsionem ꝑ
petue claritatis ostēdit dicens. Ve
ni. qꝛ in hac te lucis mansione su
scipio. Que subseqnte mox febre
correpta: ad dieȝ ꝑuenit extremū
Et sicut nobilibus feminis viris
morientibꝫ multi ꝯueniunt q̄ eoꝝ
ꝓximos ꝯsolent: eādem hora eius
exitus multi viri ac femine lectulū
eius circūsteterunt: inter quās ꝗ
mater mea affuit. Cuȝ subito illa
sursū respiciens ihm̄ venientē vi
dit: ⁊ cum magna animaduersi
one cepit circūstantibus clama
re dicēs. Recedite. recedite: ihesus
venit. Cūꝗ in eū intēderet quē vi
debat: scā illa aīa carne soluta est

tantaꝗ subito fragrātia miri odo
ris aspsa est: vt ipsa ꝗ suauitas
cunctis ostēderet illic autorem sua
uitatis venisse. Cūꝗ corpus eius
ex more mortuoꝝ ad lauandū eēt
nudatū: longe orationis vsu in cu
bitis eius ⁊ genibꝫ cameloꝝ more
inuenta est obdurata cutis excre
uisse. ⁊ quid viuens eius spūs sp
egerit: caro mortua testabatꝰ. Hec
aūt gesta sunt ante dnīci natalis
diem. Quo transacto mox emilia
ne sorori sue ꝑ visitacōem noctur
ne visionis apparuit dicēs. Veni.
Et qꝛ natalem domini sine te feci:
scām theophaniā iam tecū faciā
Cui illa ꝓtinus de sororis sue gor
diane salute sollicita rn̄it. Et si so
la venio sororem nrām gordianā
cui dimitto? Cui sic asserebat tris
tis vultu iteꝝ dixit. Veni: gordia
na etenī soror nrā inter laycas de
putata ē. Quā visionē mox moles
tia corpis est secuta. atꝗ ita vt di
ctū fuerat ante dnīce apparicōis
diem eadē molestia ingrauescēte
defuncta ē. Gordiana aūt mox vt
solam remansisse se repperit: eiꝰ
prauitas excreuit ⁊ qđ priꝰ latuit
in desiderio cogitacōis: hoc pꝰ effe
ctu praue actiōis excreuit. Nā ob
lita dnīci timoris. oblita pudoris
⁊ reuerentie. oblita ꝯsecracōis: cō
ductorē agroꝝ suoꝝ postmodum
maritū duxit. Ecce oēs tres vno p̄
us ardore ꝯuse sūt: ſ3 nō in vno eo
demꝗ studio ꝑmanserūt qꝛ iux dnī
cam vocē multi sunt vocati. pauci
vero electi. Hec ergo dixi ne q̄s in bo
no iaȝ ope positus sibi vires boni

operis tribuat. ne quis de ꝓpria a
ctione ꝯfidat. qꝛ ⁊ si iam nouit ho
die q̃lis sit: adhuc cras q̃lis futu
rus sit nescit. Ne ḡ de suis iam ope
rib⁹ securus gaudeat: qñ adhuc i
h⁹ vite incertitudine. qui se finis
seq̃tur ignorat. Sed qꝛ rem retuli
q̄ nos ex diuina districtione pter
ruit: aliud adhuc e vicino refero
qd ex diuina mīa pterrita corda
vr̄a ꝯsoletur. Qd tñ in sermone a
lio iā dixisse me memini. ħ vos ne
quaq̄ affuistis. Ante bienniū fra
ter quidā in monasteriū meū qd
iuxta beatoꝝ martirꝝ iohīs ⁊ pau
li ecclām situm est grā ꝯuersionis
venit. Qui diu regulariter ꝓtract⁹
qñq; susceptus ē. Cuē frater suus
ad mōsterium nō ꝯuersionis stu
dio: ħ amore carnali secutus est.
Is aūt qui ad ꝯuersionē venerat
valde fratrib⁹ placebat. At ꝯtra
frat̄ illi⁹ longe a vita ei⁹ ac mori
bus discrepabat: viuebat tñ in
monasterio necītate poti⁹ q̄ volū
tate. Et cū in cunctis actib⁹ peruer
sus existeret: ꝓ fratre suo ab oib⁹
eq̃nimiter tolerabat̄. Erat eniꝫ le
uis eloquio. praui⁹ actione. cult⁹
vestib⁹. morib⁹ incultus. ferre ve
ro non poterat: si quisq̄ illi de sc̄i
hitus ꝯuersacōe loq̃retur. Facta
aūt fuerat vita illi⁹ cunctis fratri
b⁹ visu grauis: ħ tñ vt dictū est ꝓ
fratris sui grā erat cunctis tolera
bilis. Aspnabat̄ valde si q̄s sibi a
liq̄d de prauitatis sue correpcōne
loq̃retur. bona non soluꝫ facere: ħ
etiā audire non poterat: nunq̄ se
ad sc̄e ꝯuersacōis hitum venire iu

rando. irascēdo. deridēdo testabat̄.
In hac autē pestilentia q̄ nup h⁹
vrbis ppłm magna ex pte ꝯsump
sit. pcussus in inguine est pduct⁹
ad mortē. Cumq; extremū spūm
ageret ꝯuenerunt frēs vt egressū
illius orando ptegerent. Iā corp⁹
eius ab extrema fuerat pte pmor
tuū. In solo tm̄modo pectore vita
lis adhuc calor anhelabat. Cun
cti aūt fratres tanto ꝓ eo ceperūt
enixius orare: q̃nto eum iam vide
bant sub celeritate discedere. Cū re
pente cepit eisdē fratrib⁹ assisten
tib⁹ annisu quo poterat clamare.
⁊ orōes eoꝝ interrumpere dicēs. Re
cedite ecce draconi ad deuorandū
datus sū. q̄ ꝓpter vr̄am pn̄tiam de
uorare me non p̄t. caput meū iaꝫ
in ore suo absorbuit: date locū vt
me āpli⁹ non cruciet: ħ faciat qd
facturus ē. Si ei ad deuorandū da
tus sū: quare ꝓpter vos moras pati
or. Tunc frēs ceperūt ei dicere. Quid
est qd loq̃ris frater. signū sc̄e cru
cis impme. Rn̄debat ille vt poterat
dicens. Volo me signare: sed nō
possum. qꝛ a dracone premor. Cū
q; hoc fratres audirēt: ꝓstrati in
terra: cū lacrimis ceperūt ꝓ erepti
one illi⁹ vehementi⁹ orare. Et ecce
subito cepit melioꝛat⁹ eger q̄bus
valebat vocib⁹ exultare dicens.
Grās deo: ecce draco q̄ me ad deuo
randū acceꝑat fugit: orōibus ve
stris. expulsus ē. stare nō potuit.
Pro pccīs meis mō intercedite: qꝛ
ꝯuerti patus sū. ⁊ secularem vitā
funditus relinq̄re. Hō ergo qui si
cut iā dcm̄ ē: ab extrema corpis

fuerat p̄te premortuus reseruat⁹
ad vitam. toto ad deū corde cōuer
sus est: longis ⁊ ꝯtinuis in cōuer
satōe eadē flagellis eruditus. atq̃
añ paucos dies excrescēte corpis
molestia defunct⁹. Qui iam draco
nē moriens nō vidit. q̄ illū p cor
dis immutationē vicit. Ecce frēs
kmi gordiana quā sup̄ius dixi a
scīmonialis hītus excellentia cor
ruit ad penā. ⁊ frē hic de quo nar
raui ista: ab ipso mortis articulo
redījt ad eternā vitam. Nemo igit̄
scit quid de se in occultis dei iudi
cījs agatur. q̄ multi sunt vocati:
pauci vo electi. Quia ḡ nulli de se
certū est electum se esse: restat vt
oēs trepident. oēs de sua actione
formident. omnes in sola diuina
mia gaudeant. null⁹ de suis viribꝫ
presumat. est qui pficiat fiduciā
vr̄am: ille. s. qui in se dignatus ē
assumere carnem nr̄am qui viuit
⁊ regnat ⁊c̄.

Dominica. xxi.
Scd̄m iohem

In illo tempore erat

quidā regulus cuius fili⁹ infirma
bat̄ capharnaū. Hic cū audisset
q̄ ihs veniret a iudea in galileā:
abījt ad eū: ⁊ rogabat eū vt descē
deret ⁊ sanaret filiū eius. Et reliq̄.
Omelia beati gregorij pape.

Lectio sancti euāgelij quā
modo fratres audistis:
expositione non indiget.
Sed ne hanc taciti preterisse vide

amur: exhortando poti⁹ q̄ expo nē
do in ea aliq̄d loquamur. Hoc au
tem solummodo de expositōne vi
deo requirendum: cur is qui ad sa
lutē filio petendā venerāt audiuit
Nisi signa ⁊ p̄digia videritis: non
creditis. Qui enim salutē filio q̄re
bat: p̄culdubio credebat. Neq̃ ei
ab eo q̄reret salutē: quem nō cre
deret saluatorem Quare ergo dici
tur: nisi signa ⁊ p̄digia videritis:
non creditis: qui ante credidit q̄
signum videret. Sed memento te
quid petijt ⁊ ap te cognoscetis q̄
in fide dubitauit. Poposcit nam
q̃ vt descēderet ⁊ sanaret filiū eius
Corpalem ergo domini presentiā
querebat qui p spm̄ nusq̄ deerat
Minus itaq̃ in illum credidit quē
non putauit salutē posse dare: ni
si p̄ns esset ⁊ corpe. Si enim pfe
cte credidisset: p̄culdubio sciret.
q̄ non esset locus vbi non esset de
us. Ex parte ergo magna diffis⁹
est: qui virtutem non dedit maie
stati: sed presentie corporali. Et sa
lutem filio petijt: ⁊ tamen in fide
dubitauit. q̄ eum ad quem non
venerat: ⁊ potentem ad curandū
credidit ⁊ tamen morienti filio eē
absentem putauit. Sed dominus
qui rogatur vt vadat: quia non
desit vbi inuitatur īdicat solo iussu
salutem reddidit qui voluntate
omnia creauit Qua in re hoc ē no
bis sollerter intuendū q̄ sicut eu
angelista alio testante didici⁹ cē
turio venit ad dn̄m dicens. Dn̄e:
puer me⁹ iacet paliticus in domo
⁊ male torq̄tur. Cui ihs p̄tinus

rūt. Ego veniā ⁊ curabo eū. Quid ē
ꝙ regulus rogat: vt ad eius filiū
veniat: ⁊ tñ ire corpaliter ẽcusat.
Ad seruū aūt centurionis nō inui
tat: ⁊ tñ corpaliter se ire pollicet.
Reguli filio ꝑ corpalem pñtiā nō
dignatur adesse. centurionis ſuo n̄
dedignat occurrere. Quid ē hoc ni
si ꝙ supbia nrā retundit: q̄ in hoi
bus nō naturā qua ad imaginē
dei facti sūt sed hōres ⁊ diuitias ve
neramur. cuiꝗ pensamꝰ q̄ circ̄ eos
sunt: negligimꝰ pensare ipsos: eo
ꝙ ꝓfecto interiora minime ꝑuideꝰ:
dū ea cōsideramꝰ q̄ in corporibꝰ de
specta sūt: negligimꝰ pensare qđ
sunt. Redēptor vero nr̄ vt ondēret
ꝙ q̄ alta sunt hoim: scīs despicien
da sunt. ⁊ q̄ despecta sunt hoim: de
spicienda nō sunt. ad filiū regu
li ire noluit. ad seruū centurionis
ire patus fuit Increpata est ḡ su
pbia nrā q̄ nescit pensare hoīes
ꝓpt hoies. sola vt diximꝰ q̄ circun
stant hoibꝰ pensat. nā non aspi
cit. hōrem dei in hoibus nō agnos
cit. Ecce ire nō vult filiꝰ dei ad filiū
reguli ⁊ tñ venire patus ē ad salu
tē serui. Certe si nos cuiuspiā seruꝰ
rogaret: vt ad eū ire deremus: ꝓti
nus nobis nrā supbia in cogitati
one tacite rñderet dicēs. Non eas
ꝙ temetipsū degeneras. Hōr tuꝰ
despicit. locus tuꝰ vilescit. Ecce de
celo venit q̄ seruo occurrere in t̄ra
nō despicit. ⁊ tñ humiliari in terra
contemnimꝰ q̄ de terra sumꝰ Quid ve
ro apud deū vilius. q̄d esse despe
ctius pōt: ꝙ̄ seruare hōrem apud
hoies. ⁊ interni testis oculos nō ti
mere. Vñ ipse dñs dicit Vos estis
q̄ iustificatis vos corā hoibꝰ. deus
aūt nouit corda vrā. ꝙ qđ hoibꝰ
altum ē: abhoiabile est apud deū
Nōte frēs. notate qđ dr̄. Si eni qđ
hoibus altū est abhoiabile est a
pud deū: cogitatio cordis nrī tāto
apud deū in imo ē: q̄nto hoibus in
alto ⁊ humilitas cordis nrī tanto
apđ deū in alto ē: quanto hoibus
in imo despiciamꝰ ḡ si quid boni
gerimꝰ. nulla nos inflet nrā opa
tio. nō reꝝ abundātia. nō glīa ex
tollat Si q̄buslibet bonis affluenti
bꝰ intus intumescimꝰ. deo despecti
sumꝰ Quo contra ps̄ de humilibus
dicit Custodiēs puulos dñs Qui
ꝙ puulos huiles appellat postꝙ̄
sniam ꝓtulit. cōsiliū subiūgit. Nā
q̄si q̄reremus q̄d ipse ad hec face
ret adiūxit. Humiliatus sū ⁊ liberā
uit me Hec ḡ cogitate frēs. hec tō
intentione pensate. Nolite in ꝓxi
mis vr̄is mundi huiꝰ bō venerari
Hoc ꝓpter deū honorate in hoibus
quibus tñ cōmissi nō estis ꝙ facti
sunt ad imaginē dei. Qđ tunc ꝓxi
mis vere seruatis: si apud vosmet
ipsos prius in corde non intumes
citis. Nam qui se adhuc ꝓ rebus
transitoriis extollit: nescit in ꝓxi
mo venerāri qđ maneat. Nolite er
go in vobismetipsis pensaē quod
habetis: sed quod estis. Ecce mun
dus qui diligit vadit Scī isti ad
quoꝝ tumbā consistimus florentē
mundū mentis despcu calcauerūt
Erat vita lōga. salus continua. opu
lentia in rebꝰ. fecūditas in ꝓpagie
tranq̄llitas in diuturna pace ⁊ tñ

cum in seipso floreret: iam in eorum
cordibus mundus aruerat. Ecce iam
in seipso mundus aruit. et adhuc in
nostris cordibus floret. vbique mors v
bique luctus. vbique desolatio. vndi
que percutimur vndique amaritudini
bus replemur: et tamen ceca mente car
nalis concupiscentie. ipsas eius amari
tudines amamus. fugientem sequimur
labenti inheremus. et quia labentem reti
nere non possumus cum ipso labimur
quem cadentem tenemus. Aliquando nos mun
dus delectatione retraxit a deo: nunc
tantis plagis plenus est: vt ipse iam
nos mundus mittet ad deum. Pensa
te ergo quod nulla sunt que temporaliter currunt
Finis temporalium ostendit quod nihil sit quod
transire potuit Casus rerum indicat
quod res transiens et tunc prope nichil
fuit cum stare videretur. Hec fratres ca
rissimi sollicita consideratione pensa
te. in eternitatis amore cor figite.
vt dum terrena culmina adipisci con
temnitis: peruenitatis ad gloriam quam
per fidem tenetis per ihesum christum dominum
nostrum qui cum patre et spiritu sancto viuit etc.

Secundum iohannem

In illo tempore. erat
quidam regulus cuius filius infirma
batur capharnaum. Et reliqua. Omelia
herici

Diuina iudicia quod sint incom
prehensibilia. quodque inscru
tabilia. quantumque ab huma
nis iudiciis longe distantia. tum
in omnibus diuine scripture locis.
tum vel maxime in presenti sancti euange
lii lectione valemus aduertere. Ecce
enim sicut subsequens sermo huius le
ctionis indicat: rogatus dominus a re
demptore vt ad reguli filium pergeret
inuisendum: ire noluit. cum tamen alibi
ad centurionis seruum etiam illo re
nitente et indignum se reclamante ve
nturum se promittere dignatus sit. Quis
autem ignorat regulum maioris esse po
testatis quam centurionem. Sed apud
omnipotentem deum cuius iudicia
aliquando occulta sunt semper autem
vera plus fides centurionis valu
it quam purpura reguli. Sic quondam
dauid puer maioribus et quantum
ad hominum iudicia pertinet: pru
dentioribus fratribus reprobatis:
ad regnum eligitur. et in fine seculi
non oratores et nobiles: sed pisca
tores ignobiles a domino ad aposto
latum vocantur. Hanc diuinorum iu
diciorum subtilitatem psalmista consi
derans aiebat. Iudicia tua domine
abissus multa. Et iterum. Iudicia
domini vera iustificata in semetipsa.
Et ysaias de christo precinit. Non secundum vi
sionem oculorum iudicabit. neque secundum
auditum aurium arguet. Sed hec suo
in loco melius videbuntur: que nos bre
uiter prelibasse non pigeat Nunc
ad exponendam sancti euangelii lecti
onem accedamus. Erat quidam regulus
cuius filius infirmabatur capharnaum
Regulus per diminutionem nominis quod
est rex dicitur paruus videlicet rex: nec magna
potestate sublimis. Quod nomen bene
isti congruit qui filio salutem poposcit.
quia videlicet non plenam sed diminutam
fidem habuisse probatur Capharna
um autem ciuitas est galilee prouincie.
in qua dominus multa miracula ostendit.
in qua etiam infirmus iacebat istius

reguli filius. Hic ergo audiēs do
minũ aduenire a iudea in galileã
vbi nup aquã in vinũ ↄuerterat.
abijt ad eũ rogaturus ꝑ sanitate
filij morientis. Quis enĩ omnis
terra .xij. tribuũ in qua iudei hita
bant iudea generaliter appellare
tur: precipue tñ ac singulariter il
la ps regni iudeoꝝ in qua due tri
bus ↄsistebant iude. s. ⁊ beniamin
iudea vocabat̃. A qua pte venien
te domino: accessit ad eũ iste regu
lus rogans vt descēderet ⁊ sanarꝫ
filiũ eius. Quare: incipiebat enĩ
mori ⁊ vrgebat eũ vicina mors.
Dicit ergo ihs ad eũ. Nisi signa ⁊
ꝓdigia videritis non creditis. Si
gna dicunt̃ eo ꝙ significēt aliq̃d
ꝓdigia vero quasi porrodicia: eo
ꝙ porro .i. longe pretendãt aliq̃d
Constat ꝑfecto iudeos quasi ex na
tura insitam hanc ↄsuetudinē ha
buisse: vt quibuscunqꝫ reb9 licet
diuinis fidem non nisi p signa cõ
modarent. Vnde ⁊ apostol9 pau
lus dicit. Iudei signa petunt. Sed
q̃rendum videtur cur dñs huic rẽ
gulo dicat. nisi signa ⁊ ꝓdigia vi
deritis non creditis: cum ille ante
crediderit q̃ꝫ signum videret. Quõ
non crederet q̃ salutem filio popo
scit. Sed si attendim9 qui petijt: a
pte cognoscimus ꝙ non plene fi
dei fuit. Poposcit namqꝫ dñm: vt
⁊ sanaret filium eius. ⁊ sic presen
tiam corpalem expetijt: quasi sa
lutem in filio opari non posset ni
presens corpe fuisset. Qui si perfe
cte credidisset: ꝑculdubio sciret
non esse locum vbi non esset de9.

Arguit itaqꝫ hoiem in fide tepen
tem. ⁊ temptare cupientꝫ in sani
tate filij sui quis esset. aut q̃ntum
posset. Dicit ad eũ regulus. dñe de
scende priusq̃ꝫ moriat̃ filius me9.
Vrgebat eũ infirmitas filij: ⁊ ido
in precib9 ꝑseuerans postulat illi
salutẽ. Dicit ei ihs. Vade fili9 tu9
viuit Sicut alio euangelio narrã
te didicim9. Centurio ad dñm ve
nit dicens. dñe puer meus iacet
paliticus in domo ⁊ male torque
tur. Cui rñdit dñs. Ego veniam ⁊
curabo eũ. Centurio est qui centũ
militib9 preest. Cum ergo maio
ris dignitatis sit regulus q̃ꝫ centu
rio: vigilanter intuendũ est cur
ad filiũ reguli rogatus corporali
ter ire recusat. ad seruũ vero cẽturi
onis etiã non rogatus se pergere
pollicet̃. Filio reguli non dignat̃
adesse. seruo centurionis nõ dedig
natur occurrere Sꝫ in hoc facto so
la humilitate que nobis in redẽp
tore nostro sp imitanda ꝓponit̃:
supbia nrã semp retundit̃. qui in
hoibus nõ naturam qua ad ima
ginẽ dei facti sunt: sed hõres ⁊ diui
tias veneramur. Vt enĩ ondẽret
redẽptor nr̃ ꝙ que alta sunt hoib9
hoc est dilectoribus h9 seculi: ele
ctis despicienda sunt. ⁊ que despe
cta hoibus vident̃: sanctis despici
enda nõ sunt: ad filiũ reguli nolu
it ire. ad seruũ vero centurionis
patus fuit ire. Credidit hõ sermo
ni quẽ dixit ei ihs ⁊ ibat. Ex h9 iã
apparet q̃ntũ ꝓfecerit iste ex incre
pacõe saluatoris. Quia enĩ domi
nus dixerat ei. nisi signa ⁊ ꝓdigia

videritis nõ creditis: statĩ ut au
diuit a dño. vade fili⁹ tuus viuit.
Continuo credẽs ibat. Jam autẽ
eo descendente serui ei occurrerunt
⁊ nunciauerunt dicentes. q filí⁹
eius viuet. Interrogauit ergo horã
ab eis in qua meli⁹ habuerit. Et
dixerunt ei. q heri hora septima
reliqt eum febris. Non ẽ vacuũ a
magno misterio q filiũ reguli eu
ãgelista curauit septima hora ab
infirmitate dimissum. Non soluz
eniz miracula xpi que corpaliter
gessit miracula nobis existunt: sed
etiã in ipsis operibus suis secreta
sunt misteria ɔsideranda. Septe
narius nũs sacratus ẽ donis spi
ritussctĩ: qm oia dona spũalia q̃ a
deo cunctis fidelib⁹ largimur: eo
de septenario nũo ɔprehendunt.
Septẽ em sunt ṽtutes spũaliũ do
noꝝ: quib⁹ ⁊ status hoim in pñti
vita decẽtissime ornatur sapia viz
intellcũs. ɔsiliũ ⁊ fortitudo. scia
pietas ac timor dñi. Sine gra em
dei nec sapiens quis esse põt: nec
intelligẽs. nec ɔsiliari⁹. nec fortis
nec eruditus. nec pius. nec plen⁹
timore dñi. Que dona q nõ aliter
q̃ gra spũssancti hoĩ tribuuntur:
merito etiã ipse spũssanctus qui
nihil aliud est q̃ verus de⁹: eisdẽ
nominib⁹ nuncupat. Sicut em fi
li⁹ a patre pcedens vocat leo pter
fortitudinẽ. ouis pter innocentiã
ostiũ. q p ipsum introim⁹ ad patrẽ
lux q illuiat omnem hoiem voca
tur ⁊ veritas atq resurrectio. mul
tisq alijs noibus sm quasdam p
prietates. ita q spũssanctus pce
dens a pre simul ⁊ filio: hijs sep
tem noibus pprie appellat sapia
s. intellcũs. ɔsiliũ. fortitudo. sci
entia. pietas. atq timor. Vnde ⁊
septiformis gre dr pter misteriũ
septenarij numeri: in quo sũma
pfectio intelligit. Est em ɔpositus
ex ternario ⁊ qternario. Uz nãq
in ternario significacõem scẽ trini
tatis. in qternario euangelij. Si
ue em tres p quatuor. siue q̃tuor
p tres multiplicent: ad duodena
rium numeꝝ ɔsurgit. quẽ etiã cõ
stat esse pfectissimũ. q misteriuz
scẽ trinitatis ⁊ doctrina euãgelij p
xij. aplos in q̃tuor mundi ptes.
orientẽ viz ⁊ occidentẽ. septentrio
nem ac meridiẽ deriuata ẽ. Sunt
q q̃tuor mundi elementa. ⁊ q̃tuor
orbis vt dictũ est climata. totidẽq
anni tpa. quatuor etiã quib⁹ eccã
subsistit habẽtur euangelia. Pos
sum⁹ q ternarium nũm ad interi
orem nrm referre hoiem: hoc ẽ ad
aiam que triplicis est nature. Est
em irascibilis. ɔcupiscibilis ⁊ rati
onalis. In vnaquaq etiam ratio
nali aia tria insũt. memoria. inge
nium ⁊ intellectus. Spiritũ quoq
sanctum sup dominuz corpaliter
requietuꝝ: ysayas pheta cum de
xpo phetaret: predixit. Egredietur
virga de radice yesse domin⁹ vide
licet ihesus de stirpe dauid. ⁊ req
escet sup eum spũs domini. spũs
sapie ⁊ intellcũs. spũs ɔsilij ⁊ for
titudinis. spũs scientie ⁊ pietatis
⁊ repleuit eum spũs timoris dñi.
Ipse enim spiritus requieuit sup
dominum ihesum xpm. q in eius

corpe omnis plenitudo diuinita
tis plenissime hitauit. nequaq̄ ꝑ
ꝑtes vt in ceteris sanctis quibus
alijs datur sermo sapie. alijs ser
mo scie. alijs grā virtutum. ⁊ cete
ris quib⁹ vnicuiqȝ datur ſm men
surā fidei: sed plenarie req̄euit sup
eū: ⁊ ꝑpetua mansit hitacōe. Quia
igitur ꝑ septenariū numerū ipse
spiritussanctus designat᷑: a quo ⁊ per
quem ois sanitas. omnis fortitu
do. atqȝ vniuersa dona spūalia cū
ctis fidelib⁹ largiunt᷑: recte septia
hora diei fili⁹ reguli sanitati reddi
tus ab euangelista refertur. q̄ q̄
cunqȝ sanitas siue in corpe siue in
aia datur: eodem spū largiēte tri
buitur. q̄ ꝑ eundē septenariū nu
merū designatur. Bene ergo septi
ma hora fili⁹ reguli sanatus ē. q̄
tunc ꝑfectam sanitatē totus hō cō
seq̄tur: cum creatura creatorē su
um agnouerit. eiqȝ se digna hu
militate ac seruitute subdiderit. Hic
enī est ordo rectissim⁹ vt aīa deo
corp⁹ vero spiritui mancipetur. Is
dem qȝ septenari⁹ numerus donis
septiformis spūs sacratus est. in
quo ⁊ ꝑ quem vera hec sanitas ⁊
remissio oim peccatorū tribuitur.
Cognouit ergo pat᷑. q̄ illa hora
erat in qua dixit ei ihs. fili⁹ tuus
viuit. ⁊ credidit ipse ⁊ dom⁹ eius
tota. In hoc eodē euāgelista pau
lo supius legim⁹ q̄ predicante do
mino in samaria: ad vocem muli
eris dicentis. venite videte hoiem
q̄ mihi oia dixit quecūqȝ feci. ꝑlu
rimi samaritanorū absqȝ vllius si
gni visione solo sermone in illū
crediderunt. Ad istud aūt tam ma
gnum miraculū in iudea patratū
solus regulus cū domo sua credi
dit. Et hoc est qd dñs supra dixe
rat. Nisi signa ⁊ ꝓdigia videritis
non creditis. In quo etiam facto
prefigurabat᷑ q̄ paucitas iudeo
rum esset in deū croditura. ⁊ multi
tudo gentiū ad fidem ventura. Iu
dei nempe ipsum filiū dei signa fa
cientē viderunt. aplos illius pre
dicatores ⁊ mgros habuerunt. ⁊
tamen pauci ex eis fidei iugo col
la submiserūt. ceteris in infidelita
te ꝑsistentib⁹. Porro inde illis tor
mentis ꝑpetuis ad infidelitatē cō
demnatis nobis si quid fide credi
mus: operib⁹ exornemus. eterna
beatitudo repromittit᷑ dicente nob
saluatore. beati q̄ non viderunt et
crediderunt. Perfecta nāqȝ iudeo
rum cōuersio circa finē seculi im
plenda est: qñ ad predicacōnem
helie ⁊ enoch ꝯuertent᷑ corda pa
trū in filios. ⁊ corda filiorū ad pa
tres eorū. ⁊ adimplebitur qd ait
aplus. Cum plenitudo gentiū in
trauerit: tunc ois israhel saluus
erit. Et ysayas. Si fuerit nūs fili
orū isrl quasi arena maris. reliq̄e
salue fient. ⁊ iterū in veritate ꝯuer
tent᷑ in xpo ihesu. Amen

Dominica. xxij.

Scdm matheum

n illo tēpore Dixit
ihs. d. s. similitudinē hanc. Simi
le factū ē regnum celorū hoi regi q̄
voluit rōem ponere cū seruis suis
Et reliq̄. Ome. beati augustini.

Esterna die scm̄ euange
lium ammonuit nos nō
negligere pctā nostra: ſꝫ
si peccauerit in te frater tuꝰ: corri
pe eum inter te ⁊ ipsum solum. Si
te audierit: lucratus es fratrē tu
um. Si aūt ꝯtempserit: adhibe te
cum duos vel tres. vt in ore duoꝝ
vel trium testiū stet omne verbū
Si aūt ⁊ ipsos ꝯtempserit: dic ec
clesie. Qꝫ si eciam ꝯtempserit: sit
tibi sicut ethnicus ⁊ publicanus
Hodierna etiam die ad ipsā rem
ꝑtinet capitulū qd̄ sequit̄ qd̄ mō
cū legeret̄ audiuimꝰ. Cum enī di
xisset hoc dn̄s ih̄s petro: subiecit
et interrogauit mgr̄m quotiens
ignosceret fratri q̄ in illum peccasset
⁊ que sunt vtꝝ sufficeret septies.
Rn̄t illi dn̄s. Non solū septies sed
etiā septuagesies septies. Deinde
narrauit similitudinē valde terri
bilem. Quia simile est regnū celo
rum homi patrifamilias qui posuit
rationē cum seruis suis: in quibꝰ
inuenit debitorem decem miliū ta
lentoꝝ. Et cū iussisset vt oīa que
habebat. ⁊ oīs eius familia ⁊ ipē
venundaretur ⁊ debitum solueret
tur. aduolutus pedibꝫ dn̄i sui. ro
gabat enī dilacōem: ⁊ meruit re
missionē Misertus est enī eius do
minꝰ sicut audiuimus ⁊ omne de
bitū dimisit illi. At ille debito lib
sed iniquitatis seruus postea q̄m
egressus est a facie dn̄i sui: inuenit
etiam ipse debitorē suum qui de
bebat non decē milia talentoꝝ q̄n
tum ipsius debitū fuit: sed centū
denarios. Cepit eum suffocatū tra
here ⁊ dicere. Redde qd̄ debes. At il
le rogabat ꝯseruum suum: sicut ⁊
ipse rogauerat dn̄m: sed talē non
iste inuenit ꝯseruum: qualem ille
dominū. Non solū remittere illi de
bitū noluit: ſꝫ nec dilacōem dedit
ꝯtortum rapiebat ad solucōem:
iā debito dn̄ico lib. displicuit cō
seruis ⁊ renunciauerunt dn̄o suo
quid factū esset. Et dn̄s fecit adē
seruū ⁊ dixit ei. Serue neq̄ cum in
tanta deberes misertus tui oīa dimi
si tibi Num ergo oportuit ⁊ te mi
sereri conserui tui: sicut ego tui mis
tus sum. Et iussit oīa que illi dimi
serat exigi cum tortura. Ergo hanc
similitudinē ad nrām instructio
nem ꝓposuit. ⁊ ammonendo nos
perire noluit Sic inquit ⁊ vobis fa
ciet pr̄ vester celestis: si nō remise
ritis vnusquisq̄ vestrum fratribꝰ
vestris ex corde vr̄o. Ecce frēs res
in apto est ammonitio vtilis ac
valde salubris. obiā debetur. vt
qd̄ iussum est impleat̄. quia oīs
hō ⁊ debitor est dei: ⁊ debitorē hꝫ
fratrem suum. Quis ē enī qui nō
sit debitor dei: nisi in quo nullum
potes inuenire pctm̄. Quis ē autē
qui non hēat debitorem fratrem
nisi in quē nemo peccauit. Putas
ne quisq̄ in genere hūano repe
ri pt̄: qui non ⁊ ipse aliquo pctō
obstrictꝰ sit: ⁊ fratri suo debitor.
Est ḡ omnis homo debitor hn̄s ⁊
ipse debitorem. Ideo dn̄s iustus
constituit tibi regulā in debitore
tuo: qd̄ faciet ⁊ ipse cum suo. Duo
enim sunt opa mie que nos libe
rant: que breuiter ipse dominus

ꝓ fuit in euãgelio. Dimittite ⁊ di
mittet̃ vobis: date ⁊ dabit̃ vobis.
Dimittite ⁊ dimittet̃ vobis: ad ig
noscendũ ptinet. date ⁊ dabit̃ vo
bis ad prestandũ beneficium pti
net. Q8 ait de ignoscendo ⁊ tu vis
tibi ignosci cũ peccas ⁊ habes ali
um cui possis ignoscẽ. Rursus q8
ptinet ad tribuendũ beneficium
petit te mendicus ⁊ tu es dei men
dicus. Omnes enim qñ eramus:
mendici dei sum9. ante ianuã reg
ni patrisfamilias stamus. immo
etiam ꝓsternimur supplices. inge
miscimus aliqd volentes accipe.
⁊ ipsum aliqd ipse est de9. Quid a
te mendicus petit. Panem. Et tu
quid petis a deo nisi xp̃m q̃ dicit.
Ego sum panis viuus q̃ de celo de
scẽdi. Ignosci vobis vultis. igno
scite. Remittite ⁊ remittetur vobis
Accipe vultis. date ⁊ dabit̃ vobis
Sed q̃d in hac apta preceptione
mouere possit audite. Ubi venia
petitur. ⁊ ab ignoscente debetur.
In remissione hoc p̃t mouere q8
⁊ petrũ mouit. Quotiens debeo in
q̃t ignoscere. sufficit vsq3 septies.
Non sufficit ait domin9. Non dico
septies s3 septuagies septies. Jam
tu enumera quotiẽs in te peccaue
rit frater tu9. si potueris puenire
vsq3 ad. lxx. ⁊ octauam culpam
vt transeas septuagies: tunc mo
lire vindicãm. Ita ne verũ est q8 di
cit. Et vere ita habet res: vt si pec
cauerit: septuagies septies igno
scas. si autẽ peccauerit septuagi
es octies: iam liceat tibi nõ ignos
cere. Audeo dicere: vt si peccauerit
septuagies octies ignoscas. Si au
tem peccauerit vt dixi septuagies
octies ignosce. ⁊ si centies peccaue
rit ignosce. Et quid dicã. q̃tiens
totiens. Omnino quotiens pecca
uerit ignosce. Ergo ego ausus sũ
supgredi modum domini mei. Il
le in septuagesimo ⁊ septimo nu
mero ignoscendi limitẽ fecit. Huc
ergo limitẽ transilire presumã.
Non est verũ: non ausus sũ plus a
liq̃d. Ipsum dominũ meum audi
ui loquentẽ in apostolo suo. Ubi
modus ⁊ numerus prefixus non
est. Ait enim. donantes vobismet
ipsis si q̃s aduersus aliquem ha
bet querelam. sicut deus in xp̃o do
nauit vobis. Audistis formã. Si
septuagies septies peccata tibi do
nauit xp̃s: si hucusq3 ignouit: ⁊
vltra negabit. Pone ⁊ tu limitẽ
⁊ noli vlteri9 ignoscere. Si autem
xp̃s milia peccatorũ inuenit. ⁊ tñ
oia donauit. noli subducere miã
s3 posce illius numeri solutiõnem.
Non enim sine cã domin9 septua
gies septies dixit: cuz oĩno nulla
sit culpa: quam non debeas igno
scere. Ecce ille ipse s̃uus de quo no
bis s̃mo est. decem miliũ talento
rum dño suo inuentus ẽ debitor.
Decẽ vero milia talentorũ vt pa
sit decem milia peccatorũ sũt. Nolo
enĩ dicere vnum talentum q8 oia
peccata ꝯcludat. Seru9 aũt ille q̃n
tum ei debat. Centuz denarios de
bebat. Jã plus est q̃ septuagies
septies: ⁊ tñ iratus est dñs. q̃ nõ
ei dimisit. Non solũ enĩ centũ pl9
sunt q̃ septuaginta. vij. s3 centuz

denarij forte mille asses sunt. Sed
quid ad decez milia talentoꝝ. Ac
ꝑ hoc omnes culpas q̄ in nos com
mittuntur pati sum⁹ ignoscere. si
nobis desideramus ignosci. Si em̄
cōsideremus pctā nrā: ⁊ numere⁹
q̄d facto. quid oculo. q̄d aure. q̄d
cogitacōne. q̄d in nūabilib⁹ moti
bꝫ. nescio vtꝝ dormiamus sine ta
lento. Ergo cotidie petim⁹. cotidie
diuinas aures orando pulsam⁹.
cotidie nos ꝓsternimus ⁊ dicim⁹
dimitte nobis debita nrā: sicut ⁊
nos dimittim⁹ debitoribꝫ nostris.
Que debita nrā. oīa: an aliquam
ꝑtem. Rn̄ debis omnia. Sic ergo
⁊ tu debitori tuo. Hanc g̃ regulā
ponis. hanc ꝯdicōnem loqueris.
hoc pacto ⁊ placito q̄n oras ꝯme
moras. vt dicas. dimitte nobis:
sicut ⁊ nos dimittim⁹ debitoribus
nostris. Quid sibi vult septuagi
es septies. Audite frēs magnuz
misteriū ⁊ mirabile sacramentū
Qn̄ dominus baptisatus ē: lucas
euangelista scūs ibi cōmemora
uit generacōes eius. quo ordine.
q̄ serie. quo stemate ad illaz gene
racōem ventū fuerit qua natus ē
xp̄s. Matheus cepit ab abrahā:
⁊ venit ad ioseph descendendo. lu
cas aūt ascēdendo cepit numerarē
Quarē iste descēdendo ille ascenden
do. Quia matheus generacōnem
xp̄i ꝯmendabat qua descēdit ad
nos. ideo q̄n natus est xp̄s cepit
nūare decendēdo Lucas aūt quia
tunc cepit nūare q̄n baptisatus ē
xp̄us vbi est inicium ascēsionis:
iste ascēdendo numerare cepit. nu

merando autem ꝯpleuit gēnerati
ones septuaginta ⁊ septē. A quo
numerabat intendite. a quo exor
sus est numerare vsq; ad ipsum
adam qui prim⁹ peccauit. ⁊ nos
cū peccati obligacōne generauit.
enūantur generationes. lxxvij.
hoc est a xp̄o vsq; ad adam quas
diximus septuaginta septē. ⁊ ab
adam vsq; ad xp̄m septuaginta
septē. Si ergo nulla gēneratio ꝑ
termissa est. nulla culpa preterit
vbi nō debeat ignosci. Nam ideo
ipsius. lxxvij. generacōes enume
rate sunt quē nūm dn̄s in peccato
rum remissionē ꝯmendabat. qm̄
a baptismo cepit numerare: insi
oīa pctā soluunt Et in hoc fratres
adhuc accipite sacramentuz ma
ius. In septuagesimo ⁊ septimo
nūo misteriū est remissionis pec
cātoꝝ. Tot generacōes inueniun
tur a xp̄o vsq; ad adā. deinde pau
lo diligenti⁹ interroga ipsius nu
meri secretū. latebras q; eius inq̄
re. pulsā diligenti⁹ vt apiat tibi.
Justicia legis dei ꝯstat verꝫ eē. nā
lex in decē preceptis ꝯmendat. Jo
ille debebat. x. milia talentoꝝ. Ip
se est ille memorabilis decalogus
digito dei tradit⁹ ꝓplo ꝑ moysen
famulū dei. Debebat g̃ ille. x. mili
a talentoꝝ Omnia pctā significat
ꝓpter nūm legis. Debebat ⁊ ille cē
tum denarios non min⁹ ab eodem
nūo. Nam ⁊ centies centum fiunt
decem milia. ⁊ decies decē fiunt cē
tum. Et ille decē milia. ⁊ ille decies
denos. A legitimo em̄ nūo non re
cessum ē. In quo vtroq; inuenies

vtraqꝫ peccata. vterqꝫ debitor. av
terqꝫ veníe deplorator ⁊ ipetrator.
Sꝫ ille seruꝰ malus. seruꝰ iniquus
íngratus: noluit rependere qđ ac
cepit. noluit prestare qđ illi índi
gno prestitũ fuit. Videte ğ fres.
Quisqꝫ incipit a baptismo tibi ex
it. dimissa sunt ei. x. milia talento
rum. Et cũ exierit: inueníre hꝫ con
seruũ suũ debitorem. Obseruet er
go ipsum pctm̃. qꝛ vnus vndenariꝰ
transgressio legis ē. lex em̃ denari
us. pctm̃ vndenarius. Lex em̃ per
decē. pctm̃ ꝑ vndecim. Quare pctm̃
ꝑ vndecim. qꝛ trãsgressio denariĳ
ē vt eas ad vndenariũ. In lege au
tem modꝰ fixus est. transgressio
aũt pctm̃. Jam vbi transgrederis
denariũ ad vndenariũ venis. Jdeo
magnũ misterıũ figuratum ē: qñ
iussum est tabernaculũ fabricari.
Multa ibi mĩosa dcã sunt. in ma
gno sacramento. Inter cetera ve
la cilicina iussa sunt fieri. nõ decē
ꝫ vndecĩ. qꝛ ciliciũ oñdit cõfessio
peccatoꝝ. Quid aũt ampliꝰ qris.
vis nosse oĩa pctã ɔtinerí numero
isto septuagesimo septimo. Sep
tuplũ solet ꝑ toto ɔputari. qm̃ se
ptē diebus voluitur tps. ⁊ finito
septenario: rursus ad caput redi
tur: vt eadē forma voluatur. Per
hmõi forme reuolucões secula trãs
eunt. a septenario tñ mũo non re
cedit. Omnia em̃ pctã dixit: qñ se
ptuagies septies dixit. qꝛ illos vn
decim si ducas septies fiunt septu
agies septies. Oĩa ğ pctã dimitti
voluit. qꝛ ea septuagesimo septi
mo mũo presignauit. Nemo con

se teneat nõ ignoscendo: ne con
tra illũ teneatur qñ orat. Dic ē m̃
deꝰ dimitte ⁊ dimittet tibi Sꝫ ego
ꝑor dimisi: dimitte vel postea. Nã
si non dimiseris reuocabo te: ⁊ q̃c
quid tibi dimiserã replicabo tibi.
Non em̃ mentitur veritas; nec fal
lit. aut fallit xp̃us. qui subiecit di
cens. Sic ⁊ vobis faciet pr̃ vester
q̃ in celis est. Inuenis pr̃em. imi
tare pr̃em. Si em̃ imitari nõ vis ex
heredıtari disponis. Faciet ergo
ista in q̃t vobis pr̃ vr̃ celestis si nõ
remiseritis vnusquisqꝫ fratribus
vr̃is ex cordibꝫ vr̃is. Ne dicas in li
gua ignosco ⁊ corde differas Sup
pliciũ em̃ tibi oñt deꝰ minãdo vin
dcãm Nouit deꝰ mĩi dicas. vocem
tuã hõ audiuit. ɔsciam tuam deꝰ
inspicit. Si dicis dimitto: dimitte
Melior est cũ clamas ore. ⁊ dimit
tis in corde. q̃ꝑ blandus ore. crude
lis in corde. Jam ergo obsecrant
pueri indisciplinati. ⁊ nolunt va
pulare. q̃ sic prescribũt nobis qñ
nolumꝰ dare disciplinã. Peccaui
ignosce m̃. Ecce ignoui. Et iterum
peccat. Ignosce: ignoui. Peccat t̃
cio: ignosco. Tercio ignoui. iam
quarto vapulet. Et ille. Nunquid
septuagies septies te fatigaui.
Si hac prescriptione seueritas di
scipline dormiat. ꝑ pressa discipli
na seuit impunita neq̃cia Quid ğ
faciendũ ē. Corripiamꝰ verbis: ⁊
si opus ē ⁊ verberibꝫ sed delictũ di
mittamꝰ. culpã de corde abĳciaꝰ
Jdeo em̃ dñs subdidit. De cordi
bꝫ vr̃is vt si ꝑ caritatē imponit di
sciplia. de corde lenitas nõ recedat

Quid enim tam piū q̄ medic⁹ ferens ferramentū. Plorat secan dus ⁊ secat᷑. plorat vrendus ⁊ vri tur. Nō ē illa crudelitas. Absit vt seuicia medici dicat᷑. Seuit in vul nus vt sanetur hō. q2 si vuln⁹ pal petur homo perdit᷑. Sic ḡ ista mo nuerim frēs mei: vt fratres nr̄os qui peccauerunt oīmodo diliga⁹. de corde nr̄o caritatē in eos non di mittamus. ⁊ disciplinā cum op⁹ est demus: ne ꝑ solutionem disci pline crescat nequicia. ⁊ incipia mus ꝓpter deuz accusari. q2 recita tum est nobis. Peccantes coram oībus corripe vt ceteri timorem hē ant. Certe scit quis qđ solum verꝝ est. distinguit tp̄a ⁊ soluit questi onem. verꝝ si peccatū in secreto est in secreto corripe. si peccat publice ⁊ aꝑte: pblice corripe: vt ille emē det᷑: ⁊ ceteri timeant ⁊c̄.

Sedie dimissa pc̄tā vbi frater na caritas non est dominus docet de illo seruo quē cuz inuenis set debitorem decem miliū talento rum. deprecanti aūt oīa dimisit. Il le aūt sui ꝯserui qui ei debebat cē tum denarios cum misertus nō fu isset: iussit eum domin⁹ reddere q̄ ei dimiserat. Tp̄us ergo quo acci pitur indulgentia ꝑ baptismum tanq̄ tp̄s est reddende racōnis vt oīa debita que inuenta fuerint di mittantur. Non tn̄ ille seruus p⁹ ea dedit ꝯseruo suo mutuatā pecu niam quā ille non posset reddere: non eius misꝑtus est: sed etiam ei debat. ⁊ sic cesserat vt ei dimitterꝫ domin⁹. Hoc indicant verba ꝯser uī dicentis. Paciam habē in me: ⁊ oīa reddā tibi. Alioquin dicerꝫ Jam in hoc dimiseras: cur iterꝝ re petis. Hoc ⁊ ipsius dn̄i verba ma nifestius apiunt. Ait em̄. Egress⁹ aūt seruus ille inuenit vnū de con ꝯuis suis qui debebat ei centum de narios. Non dixit. cui debitū iam centum denarioꝝ dimiserat. Si ei dimiserat: nō ei debat. Quia ergo dixit debebat ei: manifestum est. q2 non dimiseāt. Et melius quidē fuerat atq3 hoc potius ꝯgruebat tanto debitori reddenti rationem: ⁊ expectanti miam domini sui: vt prius ipse conꝯuo dimitteret qđ ei debebat ⁊ sic ad rationem reddē dam vbi mia domini implenda erat accederet. Nec tamen illud qđ nondum conꝯuo dimiserat im̄ре diuit dominū eius: quo minus in tempe illo accipiende racōnis di mitteret ei omnia que debat. Sed quid ꝓfuit quando quidem in ca put eius ꝓpter odiorum ꝑseuerā tiam rursus omnia cōtinuo repli cata sunt. Sic non impedimur a baptismi grā: quo minus omni a peccata dimittat: etiā si odiū fra ternum in eius cui dimittunt᷑ ani mo ꝑseuerat. Soluitur em̄ hester nus dies ⁊ quicq̄d supest soluit᷑. etiaz ipsa hora momentumq3 an ⁊ in baptismo. Deinceps aūt re⁹ esse incipit cōtinuo: nec solum cō sequentium: ſ3 etiam preteritoruz dieꝝ. horaꝝ. momentoꝝ redeunti bus omnibus que dimissa sunt. Et sepe ista ꝯtingunt in ecclesia.

Scdm matheum

n illo tēpore Dixit

ihs. d. s. parabolam hanc. Sile est regnū celoꝝ hoi regi q̄ voluit racō nem ponere cū seruis suis Et reliq̄

Omelia

Aluator nr̄ dilectissimi cū hoibus cōuersationē ha bens non solū pctā vitaē nos docuit: sed ⁊ q̄liter a reatu pec catoꝝ absolui possem⁹ pio ⁊ quo dā salubri ꝯsilio nos instruere cu rauit. Est aūt ꝯsilium eius hmōi vt si volum⁹ a debitis peccatorum nr̄orum corā deo absolui: nos q̄ꝫ offensores nr̄os a culpis q̄bus er ga nos rei tenent̄ absoluam⁹ Ad hec aūt non solū frequenti nr̄oꝝ exhortacōe: ſꝫ ⁊ opis execucōe nos inuitare dig̃tus est Verboꝝ exhor tacōne cū ait. dimittite ⁊ dimitte mini. Et rursū. Cū stabitis ad orā dū. dimittite si quid hētis aduersū aliquē. Et iterū. Si dimiseritis hoi bus pctā eoꝝ. dimittet ⁊ vobis pr̄ vr̄ celestis pctā vestra. Et cū inter rogaret̄ a petro: num vsq̄ꝫ septies dimittendū esset fratri: ait. Non dico tibi septies: ſꝫ vsq̄ꝫ septuagi es septies. Operis q̄ꝫ execucōe. g̃n de ac memorabile h⁹ rei nobis re liq̄t exemplū Quid em̄ ait cum a crucifixoribus suis mirra potaret̄ ⁊ felle: ⁊ subleuaret̄ in crucē. Pa ter dimitte illis. qꝛ nesciunt q̄d fa ciunt. Ita frēs dn̄s ihs xp̄us fa ctus ē nobis sicut aquila puocās ad volandū pullos suos ⁊ sup eos volitans. Paꝝ illi visum est solis verbis nos puocasse ad volandū vsq̄ꝫ ad eaꝫ pfectionē qua diligū tur inimici: ⁊ ignoscit̄ debitoribꝫ: n̄ ⁊ in seipso eiusdeꝫ rei nobis exē plū ondisset ⁊ q̄si quodam subli mi volatu suo ad imitandū se nos inuitassꝫ. Certe hoi sensato ⁊ lapi deū cor nō hn̄ti: solū hoc sufficere debat exemplū. ⁊ si oīs illa vestro rum exhortatio premissa non fuis set. Et verbis quidē aliqn̄ planis. et manifestis ad hanc pfectionē nos inuitat. sic in premissis pꝫ ex emplis. Aliqn̄ vero ⁊ parabolicis si cut in euangelio q̄d pre manib⁹ nunc hēm⁹ dicit em̄. Simile ē reg num celoꝝ ⁊c̄. Qui sunt celi: ⁊ q̄d est regnū celoꝝ q̄d assimilatuꝫ ē hoi regi. Sicut ait scriptura aīa iu sti sedes ē dei. sedes aūt dei celū est ꝯsequens ē vt aīe scōrum celi sunt Sꝫ ⁊ angelici spūs celi dicunt̄: q̄s ad laudem dei inuitat ps̄. dicens. Laudate eum celi celoꝝ. Regnuꝫ celoꝝ ⁊ beatoꝝ oīm: quid est nisi vita eterna. Vita aūt eterna xp̄s est qui ait. Ego sum via. veritas ⁊ vita. Ipse vtiq̄ꝫ terra viuentiū he reditas scōꝝ. ipse padisus volup tatis. locus spaciosus in quo sta tuitur pes fideliū. ipse ⁊ rex ⁊ reg num sanctoꝝ in quo. cū quo. ⁊ p quē regnāt omnes electi. Regnū itaq̄ꝫ celoꝝ xp̄s est. Bene aūt hoc regnū celoꝝ ꝯpatur hoi regi qui misericors fuisse phibet̄ debitorē absoluendo. ⁊ iustus ingratū pu niendo qm̄ ⁊ xp̄s homo ⁊ rex regū

& multum misericors misericordi
am querentibus & iudex durus in
gratis. Qui voluit ratione ponere
cum seruis suis. Tres sunt serui re
gis nostri: cum quibus ronem pone
re h3 de debitis suis: Vnus est q
nunquam a debito absoluit nec postulat
vel meret. Alter qui ad tps quidem
absoluit: sed ingratus efficitur.
Tercius qui & absoluit & gratus p
manet. Seruus qui nunquam a debi
to absoluit: vniuersus infideliu est
populus. qui inestimabili debito coram
creatore suo constrictus absolucionem
nec vnquam meretur. nec vnquam inueit
iamque a deo iudicatus est. Duo reli
qui serui duo genera hoim sunt ad
fidem ecclesie venientium. Nam cum
electi & reprobi cotidie sacramen
ta ecclastica suscipiunt. simul cum il
lis in ecclesie gremio nutriuntur:
sed aduersarij illis & doloribus mul
tis eos afficere non desinunt & coar
tat esau iacob in visceribus matris
Sunt ergo in ecclesia serui duo bo
nus & malus. electus & reprobus
Nam tercius ille de quo diximus fo
ris est. Et omnes quidem serui sunt
summi regis qui ad sibi seruiendum
seque laudandum omnes ad imagi
nem suam condidit. sed a seruitio
eius duo recedunt. vnus autem per
manet. Sed quod est debitum quod dnt
singuli domino suo. Debiti nomi
ne peccatum in scripturis appella
ri ex hoc ppendimus. quod dum
docuisset saluator sic nobis oran
dum esse dimitte nobis debita no
stra: sicut & nos dimittimus debito
ribus nostris. statim post pauca sub
iecit. Si enim non dimiseritis homi
nibus peccata eorum: nec pater vester ce
lestis dimittet vobis peccata vestra.
Hoc autem debito omnis homo obliga
tus est deo. Omnes enim in peccatis
concipimur: & in peccatis nascimur
& in peccatis omni tempore viuimus.
Ponit autem ratione cum seruis
suis dns: quando per ora predicatorum: si
ue etiam per occultam inspirationem
culpas quorumlibet delinquentium
redarguit. & satisfactione de pecca
tis exigit. Audit seruus ille infidel
contemnit. induratur ad increpatio
nem. veniam nec querit. nec inueit.
sed damnatur in infidelitate sua.
Audit seruus electus. compungi
tur. satisfacit. de peccato absoluit
& pmanet gratus quia delinquen
tibus in se conseruis suis libenter ig
noscit. Quid autem agat seruus
ille reprobus qui quidem cum electis
ad tempus in ecclesia conseruat au
diamus ex verbis euangelice lectio
nis. Is enim est de quo dicit. Ob
latus est vnus qui debat decem mi
lia talenta. Debitor plurium talen
torum est homo multorum criminalium
peccatorum reus qualia sunt adulte
rium. homicidium. sacrilegium. fur
tum. periurium. rapina. aut etiam in
fidelitas & similia. Talenti nomie
autem apte designantur que huiusmodi
sunt: pro eo quod hec grauissima sunt
sicut hoc genus ponderis inter cete
ra pondera que certis nuncupationi
bus distinguunt grauissimum est. Vnde
& in zacharia propheta talenti noie
impietas designat cum dicit. Et vi
di & ecce talentum plumbi portabat

& ꝓiecit illud in medio amphore
& dixit. Hec ē impietas Sicut aūt
talenti diuerse sunt species. & ita
ipsa criminalia inter se differenti
a sunt. Et reuera portasse. q̄ nomi
ne talenti peccata grauissima in
telligi voluit. non adiecit vt dice
ret talenta auri aut argenti q̄ no
mina hec preciosaꝝ reꝝ significa
tiua sunt: vtpote virtutum atꝫ sci
entie: sed simpliciter dixit decē ta
lenta. Mille vero taleñ debere dica
tur: qui q̄libet grande pct̄m toti
ens iterauerit: vt etiam ꝯsuetudi
nem duxerit. Apte em̄ p millena
riū qui quartus est in ordine eo
rum nūorum a quibus inchoatur
numerandi ꝓgressio. consuetudo
peccati intelligi pt̄. q̄a ipsa in pro
gressu peccatoꝝ quartū obtinet
locū. Sicut em̄ ab vnitate vsq̄ de
cem p adiectionē vnitatū. & a. x.
vsq̄ ad centum p adiectionem de
narioꝝ. & a centū vsq̄ ad mille p
adiectōꝫ cētenarioꝝ nūando ꝓgredi
mur: sic a delectatione peccati que
prima est vsq̄ ad ꝯsensum. a ꝯsē
su vsq̄ ad actū. ab actu vsq̄ ad cō
suetudinē ꝓgressio fit. Decies aūt
mille taleñ debet: qui cuncta deca
logi mandata iniqua cōsuetudīe
violauit. iamq̄ omnis iusticie cō
temptor effectus est. Sicut enim
post mille quintus inter limites
numeroꝝ est decē milia: ita p⁹ pec
candi cōsuetudinem quintum ob
tinet locum ꝯtemptus. Iux̄ illud
q̄d alibi dicit̄. Impius cū venerit
in ꝓfundum vitioꝝ: ꝯtemnit. Q̄d
si cui onerosa est expositio hec: di

cat simpliciter̄ decē milia talenta
debere eum: qui multa criminalia
pct̄ā ꝯmisit. sicq̄ vt fieri solet nūe
rus finitus ꝓ infinito positus. Se
quit̄. Cum aūt non haberet vnde
redderet: iussit eū dn̄s suus venū
dari &c̄. Peccator cum arguitur
a domino p os ministri sui: siue p
ꝓpriam ꝯscientiam non habet vn
de reddat debitū: dum adhuc ad
correptionem cor obdurat. dum
nec timore ꝯcutitur nec salubri do
lore ꝯpūgitur. neq̄ ad lacrimas
vsq̄ succenditur Iubet ergo mini
stris suis domin⁹ venundare eum
qui eiusmodi est cū vxore & filijs
vt debitum possit exsolui. Iuxta
em̄ loquendi modū quo viuifica
re dicunt̄ animas: qui viuere eas
ꝓnūciant. et mortificare qui mor
tuos esse testantur etiam venūda
re pctōrem nō incongrue dici pos
sunt ministri domini: qui eum p⁹
simplicē & blandā ammonicōem
aspera inuectione minis gehēne
pterrent. atq̄ in potestate satha
ne venundatum esse ꝓnunciant.
Moneta quippe dyaboli pct̄m est
p cuius breui delcāmento in ma
nus illi⁹ se tradit hō cū peccat Vn̄
in psona pctōris apl̄s loquens
ait. Ego aūt carnalis venundat⁹
sum sub pctō Et p ꝓphetam pctōri
bus dr̄. Gratis venundati estis.
vtiq̄ gratis. q̄ pct̄m pro quo se
vendit homo: nullius est precij &
nihil est. & nihil fiunt hoīes cum
peccāt. Vxorem q̄q̄ pctōris vna cū
filijs venundare est ꝯcupiscentiā
eius prauam: atq̄ opa iniq̄tatis

que ex ipsa propagata sunt· pro eternis cruciatibus venūdata firmis assertōibus cōprobare Aliū quoqꝫ venūdacōis modum in hoc loco possumꝰ intueri Jubet ecclesiastica regula eos qui manifestis criminibꝰ detinētur ꝛ correctionem non recipiūt· ꝑ excōmunicacōis sententiam· a cōmunione ecclie alienos fieri· ꝛ sic sathane tradi· vt spiritus saluꝰ fiat per penitētiam· Nūquid enim non bona venditio quedam est· cum tradimꝰ sathane peccatorem· vt recipiamꝰ iustum penitētem· Sic vendidit apostolꝰ fornicatorem· de q̊ ad corinthios loquitur dicēs Ego quidem absens corpe· p̄sens autem spiritu· iam iudicaui vt p̄ns eum qui sic opatus est· in nomie domini nostri ihesu xp̄i trādere huiusmodi sathane in interituz carnis· vt spiritus saluus fiat· in die domini nostri ihesu xp̄i· Sꝫ quasi alium vicū pro eo recepit· quādo emēdatum cōmunioni ecclesie admisit· scribens pro eo corinthijs vt cōsolarentur eum· et cōfirmarent illum in caritate. Vxorē quoqꝫ obstinati peccatoris vendere iubemur· quia nō solum scd̄m spiritualem: sed ꝛ ꝫm carnalem cōmuniōem a nobis alienādus est· vt ꝛ tōtus sathane deditꝰ appareat· videlicet spū ꝛ carne· vxoris quippe nomie caro solet itelligi· Hinc apostolꝰ ait· Si is qui nominatur frater· est auarꝰ· aut fornicator· aut ydolis seruiēs· aut maledicꝰ· aut ebriosus· aut rapax· cū eiusmodi nec cibū sumere· Non ergo bene vxorem impij vendūt nōnulli prelatorū· qui eisdem quos spirituali cōmunione priuauerunt· vel ab alijs ꝓuatos cognouerūt alicuius familiaritatis causā· carnaliter cōmunicare nō formidāt· Filios similiter vēdere est· eos qui cōsentiunt vel cōmunicāt excōmunicatis eadem ferire sentētia· Horrēdūs est vterqꝫ modus venditionis· ꝛ nōnunq̄ durissima corda etiam reprobōrū nō mediocriter cōturbat· ita vt iniquitate sua ad tempꝰ dimissa· cum lacrimis hūiliētur coram ministris domini· ꝛ satisfactōnem qūtumlibet asperā exhibeant· qd̄ est procidere ante dominū· de qualium numero est seruus hic· de quō dicitur· Procidens autē seruꝰ ille rogabat eum dicēs· Paciētiam habe in me· Ac si diceret· dn̄e ne in furore tuo arguas me: neqꝫ ī ira tua corripias me· Et omnia reddā tibi· qd̄ est dicere· lauabo ꝑ singulas noctes lectū meū· hoc est ꝑ singula peccata quibꝰ iram merui cōscientiā meā emūdare studebo· Sequit Misertꝰ autez dn̄s serui illiꝰ dimisit eū· ac oīe debitū dimisit illi· Miserationes domini sup ōnia opa eius· qꝫ nō solum electis: sꝫ ꝛ ꝛ̄probis qui ad tempꝰ credūt· siue ad tempꝰ penitētie fructus exercent· ꝑ baptismuz· aut penitētiam peccata dimittit· sicut per prophetā promittit dicens· Si dixero impio morte morieris· et conuersus egerit penitentiam a peccato suo· feceritqꝫ

iudiciū ⁊ iusticiam. omnia pecca
ta eius que peccauit non imputa
būtur ei. Egressus autem seruꝰ ille
inuenit vnū ex cōseruis suis qui
debebat ei centū denarios. Omne
debitum qđ homo homini obliga
ri potest. parui ponderis est respe
ctu eius. qui erga deum reꝰ tenet.
ac si decem milibꝰ talentorum cen
tum denarij cōparentur. Et tenēs
suffocabat eum dicēs. Redde qđ
debes Et ꝓcidens cōseruꝰ ille roga
bat eum dicens. Paciētiam ha
be in me ⁊ omnia reddam tibi. Il
le autē noluit: sed abiēs misit eū
in carcerem. quo adusqꝫ redderet
vniuersum debitū. In verbo suffo
candi sṕba ⁊ tyrānicā debiti ex
actō notat. q̄ fit cū vel ꝑ vim vel ꝑ
asperas obiurgatiōes debitor ita
opprimitur. ⁊ quasi strāgulatur.
vt vix respōdendi aut excusādi fa
cultatē possit habere In carcerē ve
ro mittitur. dum coram iudice sta
tuitur. ac per districtā iusticiā vn
diqꝫ coartatur. vt nullꝰ euadendi
locus relinquatur. Videtes autē
cōserui eius que fiebant ⁊c̄. Con
serui nostri. qui cōtristantur sup
iniquitate nostra. ⁊ domino eam
annūciant iusti viri sunt. qui zelo
iusticie accensi. dum enormitates
nostras corrigere non valent ad
deum suspirāt. ⁊ correctōnem nos
tram illi cōmittunt. Sed ⁊ angeli
dei cōserui nostri dicūtur. qui sem
per vidēt faciem patris. ⁊ omnia
nostra intuentes. in conspectu dei
singula annūciant. Tūc vocauit
eum dominꝰ suus ⁊c̄. Seruꝰ neq̄ de

ingrātitudine iudicābūs a domio
vocatur. ⁊ tortoribꝰ traditur. cū
de hac vita per mortem rapitur. ⁊
potestati pessimorū spirituum tor
quendus subijcitur. Tradidit in
quit eum tortoribꝰ. quo adusqꝫ
redderet vniuersum debitū. Sic et
pater meus celestis faciet vobis.
si nō remiseritis vnusquisqꝫ fratri
suo de cordibꝰ vestris. Formidan
da nimiū. ⁊ horrore plena senten
tia. in hoc loco fratres nobis inti
matur. videlicet ꝙ si immisericor
des extiterimꝰ erga debitores nos
tros non solum ea peccata que
post remissionem cōmisimus: sed
⁊ eā que vel ꝑ baptismū siue per
penitētiam nobis dimissa sunt. in
nobis esse punienda. Vnde quidā
ex patribus ait. Qui diuini obli
tus beneficij suas vult vindicare
iniurias. nō solum de futuris pec
catis veniam nō meretur: sed eti
am preterita que sibi dimissa cre
debat. ad vindictam replicabun
tur. Idem rursus ait. Peccatū qđ
ex adam trahitur tēporaliter red
ditur. quia oms propter hoc mo
riūtur. non autem in eternum eis
qui per gratiam renascūtur. si in
eā permāserint. Item alius. Ex di
ctis euangelij constat quia si q̇d
in nos delinquitur. ex corde non
dimittimꝰ. ⁊ illud rursus exigit.
qđ iam ꝑ penitētiā dimissum gau
debamꝰ Alius quoqꝫ eādem affir
mat dicēs. Considerādum est qđ
dicit vniuersum debitū. quia non
solū peccata. q̄ post baptismū ge
rit homo. reputabūtur ei ad penā

sed etiā originalia peccata. que in baptismo ei dimissa sunt. Item ex verbis prophete eadem sententia cōfirmatur cum dicitur. Si auerterit se iustus a iusticia sua. et fecerit iniquitatē secundum omnes abhominationes quas operari solet impius. nūquid viuet. Omēs iusticie eius quas fecerat. nō recordabūtur. Si enim omīs iusticie quas fecit in obliuionem ducitur. ergo et penitentia quā pro peccatis exhibuit. in nihilū reputanda est. Restat igitur ad penā reuocari peccata. pro quibus penitētia exhibita fuerat. cum nihil iam sit qd illa excuset Sed forte queret aliquis. Quomō peccatum qd imputatur peccatori ad penam remissum fuit in baptismo ei. aut penitētia. Ad qd dicimus quoniam eo tempore in tali statu per gratiam domini cōstitutus fuerat. in quo si permāsisset nequaquam ei preterita peccata nocitura fuissent. qd vtique fuit a peccatis esse solutum. Quid ergo fratres dicemus ad hoc. Horrenda plane et supra modum timēda ē sententia quā audistis. Quid obsecro proderit nobis baptisatas esse animas nostras. sepius afflixisse ieiuniis. vigiliis. et ceteris operibus penitētie. elemosinas quoque pauperibus distribuisse vt remissionem acciperemus peccatorū. si peccata nostra que hiis remediis iā nobis a deo dimissa sunt. iterū prauitate nostra aduersus nosmetipsos suscitamus. Quid prodest vulnerato plagā sanasse. si propria negligentiā cicatricem corrūpat ac denuo vulnus apiat. Plane iuxta sermonē domini. et patrū assertiōes. vulneā nostra a celesti medico iam sanata. videlicet peccata iam nobis dimissa. in nostrā perniciem suscitamus. ita vt in futuro examine. singula cruciatum suum nobis inferāt si odium erga debitores nostros gerimus. si veniam delictorū postulantibus obstinate. et inmisericorditer denegamus. Illud quoque attendendum. qd non simpliciter ait. si nō dimiseritis: sed si non dimiseritis inquit in cordibus vestris. Hoc quippe additamēto simulatam recōciliacōnem exclusit. que fit cum quis importunitate rogātium euictus. odio in corde rētento. pacem cum inimico simulat. oportunū tempus vindicte expectat. Restat ergo carissimi vt grāde illud remedium peccatorum. qd tanta diligentia sepius a saluatore nobis cōmendatum est. et sine quo infructuosum nobis est. quicquid pro obtinenda coram deo venia delictorū agimus. sollerter seruare curemus. Supportemus cum omni māsuetudine iniurias proximorū. simus ad ignoscendum debitoribus mansueti. ad miserēdum misericordiam querētibus parati. vt et nos in cōspectu districti iudicis nostri. misericordiam inuenire possimus. prestāte domino nostro ihesu xpō. qui cum patre etc.

Dominica. xxiii.
Scdm Matheum

In illo tẽpore. Abeũtes pharisei consilium inierũt. vt caperent ihm in sermõe. Et reliq.
Omel beati Johis epi.

Omnis malicia ↄfũnditur quidem aliquociẽs racione veritatis. corrigitur autem nunq̃ maxime eorũ qui proposito malo. ⁊ nõ ignorantia peccant. Sacerdotes postq̃ terrere dominum nõ potuerũt dicentes. In qua potestate facis hec postq̃ parabolaꝝ ratiõe cõstricti suo iudicio ipsi se reos fecerũt dicentes Malos male pdet. nemine cõtra eos dante testimoniũ nisi cõsciẽtia sola. Nũquid cõpunxit eos timor peccati. Nũquid cõpescuit eos vel consideratio libertatis. Sed qd. Abierũt ⁊ cõsilium acceperũt. vt eum caperent in sermõe. Quẽadmodum si aliq̃s claudere voluerit aque currentis meatũ. si hic exclusa fuerit aque violentia. aliũde sibi semitã cupit. sic eorũ malignitas ex vna parte confusa. alium sibi aditum adinuenit. Sicut enim nõ potest fieri. vt ligna mittẽdo extinguas incẽdiũ. sic non potest fieri vt rationẽ dicẽdo. places hoiem malũ Sicut ignis q̃nto amplius ligna susceperit in maiorem flammã erigitur. sic anima mala q̃nto magis veritatẽ audierit. eo amplius in maliciam excitatur. Abierũt ergo ⁊ cõsilium acceperũt Quo abierũt. Ad herodianos Nam ex eo q̄ nõ dicit consiliati sunt: sed cõsilium acceperũt. et ex quo pariter cum herodianis venerũt apparet. quia cum illis eiusmodi circũuentiõis consilium tractauerũt. Homo colonus cuius terrã possidet. illius auxilio opus habet. Qui iusticiã tenet nullius patrocinio indiget nisi dei. Qui in dyaboli iniquitatibus ambulat. dyaboli adiutorium necessariũ habet. Colonus enim dei. dyaboli auxilium nõ requirit. Colonus autem dyaboli. auxiliũ dei. ⁊ si querat nõ inueniet Vidisti aliquãdo euntem ad furtum. deum orare. vt bene prosperetur in furto Aut qui vadit ad fornicatõem nũquid signum crucis ponit sibi in fronte. vt non cõprehendatur in crimine. Quod si fecerit nõ solum nõ adiuuatur: sed adhuc amplius traditur. quia nescit iusticia dei patrociniũ dare criminibus. Sic ⁊ isti expugnare christũ cupientes. cõuenienter nõ ad seruos dei viros religiosos: sed ad gentiles se contulerũt. idest ad herodianos. Quale cõsilium tales ⁊ consiliatores. Quis autem dare poterat cõsilium contra christum. nisi dyabolus. qui erat aduersarius christi. Concitabãt enim apud se sacerdotes. si nos soli eũtes interrogauerimus xp̄m. q̃uis dixit quia nõ licet dare cesari tributũ. tamen nemo nobis credit dicentibus cõtra eum Iam enim omnes sciunt. quia inimici eius sumus. Inimicorum autem testimonium in iudicio. ⁊ si verum fuerit. quasi suspectum reprobatur. Sed nec per seipos christum interrogare

volebāt. quia in m̄gna suspectōe
inimicicie fuerāt apd xp̄m. ne for
te quasi suspecti. circūuenire eū nō
possent. Nam inimic⁹ manifest⁹.
melior est q̄ amic⁹ fictus Jlle dū
timet. facile vitatur. iste dum nō
cognoscitur. p̄ualet Miserūt ergo
discipulos suos q̄si adhuc min⁹
cognitos. et min⁹ suspectos vt aut
absconse facile deciperent eū. aut
dep̄hensi. min⁹ erubescerent apud
eum. Nam cōsilio malo dep̄henso
tanto minor nascitur cōfusio. q̄to
fuerit p̄sona deterior. Sed discipu
li illi magistris suis etate minores
erāt. malicia autē pares. Nā pul
li serpētium. statura breuiores sūt
veneno aūt equales et catuli lupo
rū adhuc teneri cōstituti. et sivena
tiōem attingere nō possunt. iam
tamē sanguine gaudēt et morsib⁹
ludūt Magister scim⁹ quia verax
es. et viam dei in veritate doces Ma
gistrū eum vocant. et veracem ma
gistrū. vt quasi honorat⁹ et lauda
tus. misteriū sui cordis simplicit
cis aperiat. tamq̄ volens eos ha
bere discipulos. Hec est enī ypo
critarum prima potentia. simula
tio. et laudatio. laudāt enī quos
p̄dere volūt. vt p̄ delectacōem lau
dis paulatim corda hominū ad
simplicitatē benigne cōfessionis
inclinēt. veluti si quis taurum va
lidum quē viribus nō potest sub
iugaē. vinculo flectere. mollibus
manib⁹ in dorsum eius fricat cer
uicem. et quē virtute tenere nō po
tuit. per blandimētum comp̄hen
dat. Sic et isti cathenam subdole

laudis portantes in ore. et gladiū
malicie abscondētes in corde tau
rum ecclesiastici gregis. dolo lau
dis comp̄hendere festinabāt. De
quo thauro prophetabat iacob
Jam tūc increpabat leui filiū su
um. quia de leui nascituri sacerdo
tes. insecuturi erant xp̄m. Symeō
et leui fratres consūmauerūt iniq
tates suas Jn cogitatiōes eoꝝ nō
veniat anima mea. et in cōsilio eo
rum non cadant p̄cordia mea. q
in ira occiderūt virum. et in furore
suo subneruauerūt tauruz. De ta
libus dicit propheta. Molliti sūt
sermōes eorum sup̄ oleum. et ipsi
sūt iacula. Quid tibi videtur. licet
censum dari cesari: an non. Non
est iustum vt serui summi regis.
terrenis regib⁹ seruiamus. Si enī
indignuz est. vt ex duobus regi
bus homo alteri⁹ alteri obsequa
tur. et iniuriam faciat suo. si sbia
ceat alieno: q̄nto magis indigni
us est vt cultores dei. humanarū
potestatuz grauamina cognosca
mus. Cognita autez nequicia eo
rū. ihesus non scd̄m sermones eo
rū pacificos blande respōdit: sed
scd̄m consciētiam eorum crudelez
et asperam. dixit quia deus plerū
q̄ ad animā loquitur. nō ad cor
pus. voluntatibus rēspōdet. nō ver
bis. Ypocrite quid me tēptatis.
Ostendite mihi numisma census
At illi obtulerunt ei denarium.
dicit eis Ypocrite vt qd abeo au
dierūt in aure. apud seipos inue
niant in corde. vt cōsiderantes eū
humanorū cordium cognitōem.

quid facere cogitabāt pficere nō
auderent Vide ergo quoniā pha
risei blandiebātur vt perderent.
ihesus autem cōfundebat. vt sal
uaret: quia vtilior est homini de⁹
iratus ꝙ homo propicius Et ait
eis. Cuius est ymago hec: et sup
scriptio. Dicit ei. Cesaris Tūc di
cit eis. Reddite ergo que sunt ce
saris cesari. ⁊ que sūt dei deo Yma
go dei nō est in auro depicta: sed
in hominib⁹ figurata. Numisma
cesaris auruz est. nūmisma dei ho
mo. In solidis cesar videtur. in ho
minib⁹ deus agnoscitur Ideo diui
tias vestras cesari date. deo autē
cōscientie vestre solam innocētiā
reseruate. vbi deus videt. Cesaris
enim ymaginē manus artificis
sculpsit. ⁊ corruptibilib⁹ litteris
annotauit. dei autem ymaginem
homine in diuina man⁹ decem viuis
apicibus demōstrauit Quibus.
Quinq̧ sensib⁹ carnalib⁹. ⁊ quin
q̧ sensibus spiritualib⁹. p quos
cōsideramus ⁊ apprehendim⁹ que
sunt vtilia sicut deus. Tu

Scdm Matheum

In illo tēpe. Abeūtes pha
risei cōsilium
inierūt vt caperēt ihesum in smo
ne. Et reliqua. Omel Herici

Vera referente euāgelista
manifestum ē. quia ipso
saluatorē nato sub cesare
augusto. in toto orbe celebrata est
descriptio. ⁊ inter omēs nacōnes
totius orbis. que romano impio
subiecti erāt. iudea quoq̧ eis sti
pēdiaria facta fuerat Quā ob cau

sam. magna sedicio tunc tēporis
in populo feruebat. Quidā enim
dignuz esse iudicabāt vt quia ro
mani pro securitate ⁊ quiete om
nium assidue militabant. censum
eis deberent persoluere. At cōtra
pharisei. qui sibi de falsa iusticia
applaudebāt nitebantur asserere
ꝙ popul⁹ dei. qui decimas soluēt
primitiua daret. ⁊ cetera legis de
creta obseruaret. nō deberet hūa
nis legibus subdi. Que sedicio in
tm̄ cōualuit. vt domini passionē
in hac ipsa ptinacia ⁊ rebellione
iudei p durātes romanis sub hac
occasione in vindictā necis salua
toris vinētibus amitterēt locum
gentē ⁊ regnū vitam etiam psen
tem perderent. ac futurā diem ma
luerūt hec omnia cecāte auaricia
ppeti. q̄m tributa romane militie
pendere. Quia ergo pncipes sacer
dotū timore populi dominū cōpre
hendere nō poterāt. saltē vt in ser
mone eū caperent laborabāt Abi
erūt ergo pharisei ⁊ cōsilium ac
ceperūt Quo abierūt. vtiq̧ ad he
rodianos. q̄ erāt milites herodis
ac in exigēdis tributis prepositi.
Nam cesar august⁹ herodem filiū
antipatri alienigenam ⁊ proseli
tum regem iudeis cōstituerat. qui
tributis preesset ⁊ romano pare
ret imperio. Ergo ex eo ꝙ non di
cit euāgelista consiliati sunt: sed
consilium acceperūt. vt ex eo qd
dicit cum herodianis pariter con
uenerunt apparet. quia cum illis
huiuscemodi circumuencōnis con
silium tractauerūt. Cogitabant

enim apud se sacerdotes dicētes
Si nos soli eūtes iterrogauerim⁹
xp̄m q̄uis dixerit. quia non licet
dare cesari tributū. tamē talia di
centibus nobis cōtra eum nemo
crederet. quia omēs iam sciūt. q̄
inimici eius sum⁹ Jnimicorū autē
testimoniū in iudicio. ꝛ si verum
sit. tamē quasi suspectum ꝛ̄probatur.
Per seipsos ergo ihesuꝫ xp̄m
interrogare nolebāt. quia in mag̃
na suspectōne inimicicie iam erāt
apud xp̄m. ne forte quasi suspec
ti circūuenire eum nō possent. Et
mittūt ei discipulos suos. qui se
iustos simulātes salteꝫ in sermo
ne eum caperēt. ꝛ sic potestati pre
sidis traderent. vt velut ipsi a mor
te eius immunes esse viderentur.
Mittūt ergo discipulos suos ad
illum quasi adhuc minime suspe
ctos vt aut facile eum deciperent.
aut si vincerentur sicut ꝛ cōtigit. il
li. qui eos miserant min⁹ erubesce
rent. Nam cōsilio malo dep̄henso
tanto minor nascitur confusio. q̄n
to fuerit persona deterior. Mittūt
igitur pharisei discipulos suos
cum herodianis. militib⁹ herodis
seu quos illudētes pharisei. quia
romanis tributa soluebant hero
dianos vocabāt. ꝛ nō diuino cul
tui deditos Quidam latinorū ridi
cule herodianos putāt. qui hero
dem xp̄m crederent. q̄d nusq̄ om
nino legim⁹ Herodianos itaq̄ vt
diximus. milites herodis appellat.
qui in exigēdis tributis. erāt pre
positi. Dicunt ergo. Magister: sci
mus quia verax es. Magistrū ꝛ ve

racem vocāt. vt quasi homo eoꝝ
adulacōne delectatus. secretū sui
cordis eis simpliciter aperiat. Sci
mus inquiūt quia verax es. et vi
am dei. id est legem dei in veritate
doces. ꝛ nō est tibi cura de aliquo
id est in proferēda veritate. nulli
us vel amiciciā. vel inimiciciam
curas. Quare hoc dixerūt. manife
stant cum subdūt. Non enim res
picis p̄sonam hominū. id est nec
propter pauperē. nec propter di
uitem. veritate relicta. mēdatium
loqueris. Dic ergo nobis quid ti
bi videatur. licet censum dare cesari
an nō. Tamq̄ dicerent. Nos ser
ui sum⁹ summi regis. legem ab eo
accepimus. decimas. primicias.
oblationes. ac victimas. iuxta le
gis mādata ipsi offerimus. ꝛ ideo
iniustum est. vt terrenis regibus
seruiam⁹. Hoc autem blanda et
fraudulenta interrogatiōe dicen
tes. ad hoc illum p̄ducere labora
bant. vt magis deum q̄ cesarem
timens. diceret nō romanis debe
re solui tributa. quaten⁹ hoc audi
entes herodiani. id est ministri p̄
sidis qui presentes erāt. tenerent
eum quasi sediciōnis principē con
tra iudeos. si vero deberet tributū
esse reddēdum. tamq̄ destructorē
legis illum calūniarentur. Cogni
ta autē ihesus nequicia illorū hoc
est cōsiderans dolū ꝛ fraudes eoꝝ
dixit. Quid me tēptatis ypocrite.
Attendendū. quia non s̄m sermo
nes eorū fictos. blande respōdit: s̄
iuxta cōscientiā eorum crudelem.
aspera obiecit cogitacōnib⁹ illoꝝ

non verbis respōdens. Prima etenim virtus est respōdentis. interrogātium verba cognoscere. ⁊ nō discipulos: sed temptatorēs vocare. Ypocrita ergo vocatur. qui aliud est ⁊ aliud simulat. idest aliud opere agit. ⁊ aliud voce pretēdit. Ypocritas autē idcirco eos nūcupat vt audientes ex ore eius: que ipsi cogitabāt in corde. cōsiderarent deum humanorū cordium cognitorem. tamq̄ omnipotētem deum. ⁊ q̄d facere in illum cogitabant. perficere nō auderent. Ypocrite autem subaurati dicūtur. Ypo enim grece sub. crisis aurū dicitur. Merito ergo temptatorēs suos. ypocritas nūcupat: qui aliud nitebantur opere. aliud simulabāt voce. Ostēdite mihi nūmisma census. Sapientia semper egit sapiēter: vt suos temptatorēs proprijs illorū sermonib⁹ vinceret. Ostendite inquit michi nūmisma. idest inscriptionem denarij. vel vt alij dicunt monetā. Dictū autem est nūmisma a nomie q̄d inscribebatur denario. Est autem denari⁹. genus nūmi. q̄d pro decem nūmis imputabatur. ⁊ habebat nomē ⁊ ymaginem cesaris. Et ait illis. Cuius est ymago hec. et superscriptio. Ex hoc loco conicere possunt veritatē qui dicūt dominum ihesum xp̄m causa ignorantie. aliquādo interrogasse iudeos. ⁊ non potius causa dispēsacōnis. Interrogat enim cuius sit ymago nūmi. ⁊ superscriptio eius. non quo ipse nesciat q̄d omnes scire poterant qui videbant denariū: sed ideo vt ad sermōem eorum cōpetenter respōdere valeat. Dicūt ei cesaris. In hoc loco cesar nō augustus octauian⁹ intelligēdus est: sed tyberius priuignus eius qui successerat in imperio sub quo ⁊ passus est domin⁹. Sciendum vero est oms reges romanorum cesarēs esse appellatos. a primo gaio iulio cesare. Qui ideo sic appellatus est. q̄ vel ceso vtero matris in lucem eruperit vel q̄ cum cesarie capillorū fuerit nat⁹. Tūc ait eis. Reddite ergo que sūt cesaris cesari. et que sunt dei deo. Reddite cesari que eius sūt. id est nūmum tributum ⁊ pecuniam. ⁊ que dei sunt deo. idest decimas et primicias. ⁊ cetera donaria. que legis decreto mandātur. Q̄d dominus faciēdum precepit. ipse quoq̄ opere impleuit. nam cum venisset capharnaū. accesserūt qui didragma accipiebāt ad petrum ⁊ dixerūt. Magister vester non soluit didragma. At ille ait. Etiam. Et cum introisset petrus domū preuenit eum ihesus dicēs Quid tibi videtur symō. Reges terre a quibus accipiūt tributū vel censū. A filijs suis an ab alienis. At ille ait. Ab alienis. Dixit illi ihesus. Ergo liberi sunt filij. Ac si diceret. Si filij regū liberi sunt a tributo. ego qui sum filius regis eterni. atq̄ de stirpe regis terreni. generat⁹ a tributo liber esse deberē. Vt autem nō scandalisemus eos. vade ad mare ⁊ mitte hamū. ⁊ eum piscem qui prim⁹ ascenderit. tolle ⁊

387

apto ore ei⁹ inueniens staterē. Illū
sumēs da eis p me ꝛ p te. In q̄ loco
dicit btūs iheronim⁹ ignorare se
q̄d potissimū mirādum sit. vtꝝ p̄
sciētia saluatoris an magnitudo ei⁹
v̄tutis. Prescietia q̄dem qd noue
rit. piscē hr̄e staterem in ore ꝛ ꝙ
primū ipse capiēdus eēt. magnitu
do autē virtutis. si ad verbuz illi⁹
stati stater in ore piscis creat⁹ est
Et qd futuꝝ erat loquendo fecerit
Ergo vt an̄ dictuz est. dn̄s noster
ꝛ ꝑm carnē: ꝛ ꝑm spūm. fili⁹ regis
erat vel ex dd stirpe gn̄atus vel oi
potētis verbū patris. Tributa q̄si
regis fili⁹ non debebat: s; q̄ humili
tatē carnis assumpseāt. debuit ad
implere oēm iusticiā. Nosq; infeli
ces. qui xp̄i cēsemur noie ꝛ nihil
dignū facim⁹ tanta maiestate. Il
le ꝑ nobis ꝛ crucē sustinuit. tribu
ta nō red dim⁹. ꝛ q̄si filij regis a ve
digalibꝫ imunes sum⁹. Deo etiam
reddidit dn̄s ihesus q̄ dei sunt qm̄
in oībus opib⁹ suis volūtatē pr̄is
adipleuit iuxta qd ipse loq̄tur. n̄
veni facere voluntatē meā: s; volu
tatē eius q̄ misit me pr̄is. Spūalit̄
sic cesar exigit denariū a suis sub
iectis. in q̄ ymago ei⁹ exquirit̄. ita
de⁹ req̄ret a nob̄ aiam lūine vult⁹
sui insignitā Vnde ps̄ ait. Sig̃tuz
est sup nos lumē vultus tui dn̄e.
Quēadmodū ei denari⁹ insignit̄.
regis ymagie ita aia nr̄a dīni lūi
nis illustrat̄ dītate. Hō nāq; ad
ymaginē ꝛ sīlitudinē dei ꝯdit⁹ est
n̄ in corpe: s; in spū. ꝟ aia. Qd pau
lus apl's manifestat cū dicit. Re
nouami spū mētis vr̄e. ꝛ induite
nouū hoīem. qui ꝑm deum creat⁹
est in iusticia ꝛ scītate veritatis.
Quib⁹ modis n̄ in corpe: s; in spū
ad ymaginē ꝛ similitudinē dei hō
creat⁹ esse on̄ditur. Creat⁹ ergo ē
ad ymaginē ꝛ similitudinē dei in
aīa. vt sicut est de⁹ scūs iust⁹ et ve
rus. discernitq; inter bonū ꝛ malū
ꝛ ipse hō sanct⁹ iust⁹ verusq; ma
nēs discrecōem eque boni malive
retinet. Ad similitudiez nihilomi⁹
dei fact⁹ est. vt sicut est de⁹ ꝑpetu⁹
ꝛ immortalis. ita esset etiā hō nisi
peccassz imortalis atz etern⁹. Tali
ter ḡ vt diximus ad similitudinē ꝛ
ymaginē dei est hō ꝯditus non in
corpe: s; in spū ea distinctiōe sua
ta vt ymago accipit̄ in scitate sili
tudo aūt in etnitate. Studeam⁹ er
go renouari spū mētis nr̄e ꝛ indu
ere nouū hoiem q̄ ꝑm deuz creat⁹
est. vt mēamur ei reddere denariū
suū. hoc est vitā nr̄ām scām ꝛ ima
culatā. Aliter phariseos ꝛ herodi
anos. q̄ ad tēptandum dn̄m fuit
missi diuerse cōstat fuisse volūta
tis. Alij ei nil reddere cesari. alij ve
ro tm̄ cesari oia censebāt esse red
deda. ꝑinde duo isti ordines tēpta
toꝝ. duo significāt gn̄a hereticoꝝ
quoꝝ alterꝝ docet tantūmō corpi
obseq̄ndū. ꝛ cesari. ꝟ ventri. q̄ ꝛ in
libro beati iob exactor vocat̄ solū
mō militandū. Alterꝝ vero gen⁹ he
reticoꝝ suadet corpis curā penit⁹
omittēdaz. ꝛ ai tantūmō ꝑfectibꝫ
inuigilādum. nōnunq̄ etiaz ipsi
corpi causa aie pnicie inferendā
S; dn̄s vtrūq; abnuēs regia via
docet esse gradiēdū ꝛ corpi q̄dem

subsidiū non negandū. anime ve
ro pfectui pro vtilitate ⁊ tempe in
sinuat insistēdu; discretōe in ōni
bus ↄseruata. quaten⁹ ⁊ corpus
subiacere valeat. et anim⁹ inedia
corpis nō tabescat. Item alio sensu
Cesarem intellige diabolū. qui se
mel in padiso hoī vilem psuasio
nis nūmū contulit ⁊ quotidie ab
eo h⁹ debiti reatu; querit. Cui tūc
nō sicut ille expetit: ꝟ sicut vtilitas
nostra poscit censū reddim⁹. cum
puersa agere despicim⁹. cum pec
catū qd eo suadēte ↄtraxim⁹. dig
na penitētie satisfactōe purgam⁹
cu; vicia deserim⁹. eisqꝫ cū suo au
ctore abrenūciam⁹. vt tali tribu
to reddito. liberi ac securi deinceps
viuam⁹. S; postq̄ ita dyabolo qd
ab illo accepim⁹ reddim⁹. necesse
est vt deo oīpotēti qd ab illo sump
sim⁹. intemeratū restituam⁹. aīa;
videlicet nrām lūine vult⁹ eius in
signitā ⁊ immaculatā. actionib⁹
adornatā. Moneta enī dei sum⁹. ⁊
thesauro ei⁹ decidim⁹. errore det ī
tū est. qd in nobis fucāt impssu;
Quo circa sollerter est studēdum
vt ymagie; dei quā peccādo in no
bis corrupim⁹. penitēdo. ⁊ digne
viuēdo. reparare satagam⁹. ipso
adiuuāte qui viuit ⁊c.

Dominica. xxiiij.
Scdm Matheum

In illo tēpe Loquēte ihesu ad turbas. ec
ce pnceps vnus accessit. ⁊ adora
uit eum dicēs. dñe: filia mea mō
defuncta est: ꝟ veni impone manū
sup eam ⁊ viuet. Et rliqua. Omel
beati Ambrosij epi.

Reliquerat in gerasenis sy
nagogam xpc. ⁊ quē sui
nō recepant. excepim⁹ ali
eni. excepim⁹ quē expectabam⁹.
Nec nob ergo a quib⁹ expectaba
tur diu abfuit. nec ad illos si ro
garet̄ fastidit redire. Vir enī iste
pnceps: synagoge percūtis reme
diū precabatur. que vrgebat̄ in
morte. ꝙ deserebatur a xpō Quem
synagoge pūtam⁹ principē esse.
nisi legē. Cui⁹ ↄtemplacōe dñs sy
nagogā non penit⁹ derelinqt. cu;
medicinā salutis credentib⁹ reser
uauit. Ad hāc ergo pncipis fili
am dū pperat dei verbū vt saluos
faceret filios isrl'. sancta eccīa ex
gentib⁹ ↄgregata q̄ inferiori lap
su criminū depibat. patam alijs
fide preripit sanitatē. Moraliter
hūc locum satis putam⁹ exprimē
du;. ⁊ ideo nō illa que dicta sūt re
censem⁹: ꝟ mistica breui volum⁹
smōe pstringere At nō ita factū
est. vt dei verbū cum venisset ad iu
deos asciscerent a gentib⁹ ⁊ pri⁹ ab
illis qui in lege non crediderāt in
gratia crederet̄. Nam sicut ille que
in medicinis erogauerat omem
substātiam suā. ita etiam ↄgrega
tio gentiū amiserat oīa dona na
ture ⁊ patrimoniū vitale pdegeāt
facta verecūda rligiosa fide pmp
tior. pudore cūctatior. Hoc est em
pudoris ⁊ fidei agnoscere infirmi
tatem. nō desperare veniā. Verecū
da ergo fimbriā tetigit. fidelis ac
cessit. religiosa credidit. sapiens
sanatā se esse ↄgnouit. Sic sācta

plebs gẽtiũ que deũ credidit. pec
catũ erubuit. vt desereret. fidez de
tulit. vt crederet. deuocõnem exhi
buit vt rogaret. sapiam idiuit. vt
sanitatẽ suã ⁊ ipsa sentiret. fiduci
am sumpsit. vt fateretur q̄ pripu
isset alienũ Cur autẽ retro tangit
xp̄c. Quia scriptũ est post dñm de
ũm tuũ ambulabis. Quid etiã si
bi vult q̄ ⁊ principis filia anno
rum duodecĩ moriebatur. ⁊ mulier
ista ab ãnis duodecim fluxu san
guinis laborabat. nisi vt itelligatur
quia q̄ diu synagoga viguit labo
rauit ecclesia. defect⁹ illius hui⁹
est virtus. quia illorũ delicto sal⁹
gentib⁹. ⁊ cõsummacõ illius. hu
ius exordiũ. non nature exordiũ:
s; salutis quia cecitas ex parte in
israhel cõtigit. donec plenitudo gẽ
tium intraret. Nõ igitur tempore: s;
specie sanitatis antiquior synago
ga q̄̃ ecclesia. quia q̄ diu illa cre
debat. ista nõ credidit. ⁊ p varias
corpis. atq; anime passiões imme
dicabili remedio egra lãguebat
Audiuit egrotare populũ iudeorum
sperare cepit salutis remediũ. Tẽ
pus venisse cognouit quo medi
cus adesset e celo. Surrexit vt oc
curreret v̄bo. vidit quia cõprime
batur a turbis. Nõ enim credunt
qui ɔprimũt. credunt qui tangũt
fide tangitur xp̄c. fide xp̄c videtur
Non corpore tangitur. nõ oculis
cõprehenditur. Neq; enim videt q̄
videns nõ vidit neq; audiuit qui
ea que audit nõ intelligit. neq; tã
git qui fideliter nõ tangit. Demiq;
vt fidem agẽtis exp̄meret ait Te

tigit me aliq̄s. nã ⁊ ego cognoui
virtutẽ de me exisse. Qd est euiden
tis indicij. quia nõ inter passibili
tatem cõditionis humane. atq; i
tra corpis claustrũ inclusa sapiẽ
tia diuinitatis coartata est. nõ capi
tur ãgustijs corpalib⁹ non tene
tur: s; vltra fines nostre mediocri
tatis virtus exũdat eterna. Non
eniz humana opera plebs gẽtium
liberãtur: sed dei mun⁹ est cõgrega
tio nationũ qui etiã breui fide mi
sericordiã inclinat eternã. Nam si
cõsideremus q̄ta sit fides nostra.
⁊ intelligam⁹ q̄ñtus sit dei filius.
videm⁹ qua cõparacõne eius fim
briam tantũmodo tangim⁹ Supi
orem vero vestimẽti eius partem
nequim⁹ attingere. Si igitur ⁊ nos
curari volum⁹ fimbriam xp̄i fide
tangam⁹ Non latet eum quicũq;
fimbriã tetigerit. q̄ tetigerit auer
sum. Neq; enĩ deus idiget oculis
vt videat. neq; corpaliter sentit:
sed in se habet cognicõem omniũ
Beat⁹ ergo qui vel extremã partẽ
verbi contigerit. Nam totũ quis
potest cõprehendere verũ vt ad il
lam que adhuc egra est reuerta
mur. ne p nostrã moram dñ diu
xp̄i moueamur ingressu. mortua es
se credatur Venerũt ẽgo serui di
centes p̃ncipi. Noli vexare illum.
filia mortua est. Et primũ illud cõ
sideremus q̄ suscitatur⁹ mortuaz
ad faciendã fidẽ emorroyssam an
te curauit vt scias exempli grãtia
stetisse sanguinis fluxũ. Duz illa
petitur ista curatur. Sic ⁊ resurrectio
tpalis. i domini passiõe celebratur

Sic et marie pitura stellis indicatur
vt concepturavirgo crederet. Denique
audiuit parituram elisabeth maia
nec de sua gnatione dubitauit. Ve
nerunt inquit serui dicentes principi
Noli vexare illum Adhuc enim hij incre
duli ad resurrectionem sunt quam ihe
sus in lege predixit. in euangelio com
pleuit Itaque cum venisset in domum
paucos future resurrectionis arbi
tros asciuit. non enim multis conti
nuo est credita resurrectio. Denique
dicente domino. non est mortua puella
sed dormit. et deridebant inquit eum.
Quicumque ei non credunt irrident. fle
ant igitur mortuos suos qui putant
mortuos. vbi resurrectionis fides est.
non mortis species: sed quietis est.
Nec illud abhorret mathei quod dicit
tybicines fuisse in domo principis
et turbam tumultuantem vel quia more
veteri tybicines ad incendendos ex
citandosque luctus ferebantur adhibe
ri. vel quia per legis et litere cantilenam. ex
ultationem synagoga non poterat ca
pere spiritalem. Tenens ergo ihesus ma
num puelle. sanauit eam. et iussit da
ri ei manducare. Quod est testimonium vi
te. vt non fantasma: sed veritas crede
retur. Beatus ille cui manum sapientia te
net Vtinam meos quoque teneat actus. te
neat manum iusticie teneat dei ver
bum inducat in penetralia sua spiritum.
auertat errores. conuertat salutem
dari. mihi iubeat manducare. Pa
nis enim celestis est dei verbum Inde et
illa sapientia que diuini corporis et sangui
nis sacrosancta altaria repleuit alimen
tis. venite inquit et edite panes me
os. et bibite vinum quod miscui vobis

Que tamen tante diuersitatis est causa.
Super publice. vidue filius suscita
tur. hic remouentur plures arbitri.
Sed puto quod in eo quoque pietas ibi domini
declaretur. quia vidua mater vnici non
patiebatur moras. et ideo ne ampli
us afficeretur. maturitas additur. Est
etiam forma sapientie in vidue filio ci
to ecclesiam crediturum. in archisyna
gogi filia. credituros quidem iudeos.
sed ex pluribus pauciores.

Secundum Matheum

In illo tempore Loquente ihesu ad turbas
Ecce princeps vnus accessit. et adora
uit eum dicens. Et reliqua. Omelia venerabilis bede presbiteri.

Credit vir erat cui nomen erat
iairus. et ipse princeps sy
nagoge erat. Priori lectioni
quam de abiectione synagoge. fideque
ecclesie atque iterum instauratione sy
nagoge sumus interpretati. consequenter
archisynagogi filia moriens sub
iungitur. Quam dum suscitare properat
dominus. preoccupatus. emorroyssa
mulier percipit salutem. fitque vt post
veniens prior salutem perciperet. Et hic
pia enim peruenit manus eius deo.
et cum intrauerit plenitudo gentium
tunc omnis israhel saluus fiat. Prin
ceps itaque synagoge. nullus melius
quam ipse moyses intelligitur Vnde le
ne iairus. id est illuminans siue illu
minatus vocatur quia qui accipit ver
ba vite illuminat. et ipse a spiritu sancto
quo vitalia monita scribere vel do
cere possit illuminatur Et cecidit ad
pedes ihesu rogans eum. vt intraret
in domum eius. Si caput christi deus.

pedes eius consequenter incarnatio q̄ terrarum nostre mortalitatis tetigit. accipiendi sunt. Cecidit igitur archisynagogus ad pedes ihesu. quia legislator cum tota patrum progenie xp̄m in carne apparentem longe sibi dignitatis gloria preferendum esse cognouit illud apostoli sedula deuotione prestans. quia quod infirmum est dei. fortius est hominibus. Rogauit eum intrare in domum eius. quia continuis gaudiorum votis eius videre desiderabat aduentum. Anima autem mea inquit exultauit in domino. et delectabitur super ihesu eius. Omnia ossa mea dicent domine quis similis tibi. Et hoc est ad pedes ihesu cadere. eum super omnes singulariter magnum pia fide fateri. Quia filia vnica erat illius. fere annorum duodecim. et hec moriebatur. Ipsa synagoga que sola legali institutione composita quasi vnica moysi nata erat quasi duodecimo etatis anno. Hoc est tempore pubertatis appropinquante moriebatur. quia nobiliter a prophetis educata. postquam ad intelligibiles annos peruenerat. postquam spiritales deo fructus gignere debebat. subito errorum languore consternata. spiritales vias ingredi desperabiliter omisit. et si non a xp̄o succurreretur. horrendam super omnia corruisset in mortem. Et factum est dum iret a turba comprimebatur. Ad puellam pergens sanandam dominus a turba comprimitur. quia genti iudee salutaria monita prebens. quibus egram viciis eius conscientiam erigeret noxia carnalium populorum est consuetudine grauatus. Et mulier quedam erat in fluxu sanguinis ab annis duodecim Mulier sanguine fluens: sed a domino curata ecclesia est ex gentibus congregata. que ingenti carnalium delectationum polluta fluxu atque a cetu iam fuerat segregata fidelium. Sed dum verbum dei iudeam saluare decerneret patrum iam promissam que aliis preripuit spe certa salutem. Notandum quoque quod et archisynagogi duodennis sit filia. et mulier hec ab annis duodecim sanguine fluxerit. hoc est eodem quo hec nata sit tempore illa ceperit infirmari. vna enim pene eademque seculi huius etate et synagoga in patriarchis nasci et gentilium natio per orbem cepit ydolatrie same fedari. Nam et geminus fluxus sanguinis. hoc est et super ydolatrie superstitione. et super hiis que carnis ac sanguinis oblectatione polluuntur potest intelligi. Vnde pulchre sacra refert hystoria tempore quo dauid adhuc puer goliad gygantem strauit philistiim. in finibus dommim. idest sanguinum fuisse castrametatos. quia videlicet dominus ad debellandum mundi principem humilis apparens nullo modo operibus infructuosis: sed et religioni spurcissime deditos gentilium populos inuenit. Ergo quamdiu synagoga viguit laborauit ecclesia. Defectus illius huius virtus est. quia illorum delicto salus facta est gentibus. Que in medicos erogauerat omnem substantiam suam. nec ab vllo potuit curari. Medicos siue falsos theologos siue philosophos legumque doctores secularium. qui multa de virtutibus viciisque subtilissime disserentes.

vtilia se viuēdi credēdiq; instituta
mortalib⁹ dare ꝑmittebāt seu cer
te ipōs spūs immūdos significat
qui velut ꝯsulendo se iam ꝓ deo co
lendos ingerebāt. Quib⁹ vicissim
audiendis gētilitas. q̄ꝑto magis
naturalis īdustrie vires expēderet
tanto min⁹ potuit ab iniquitatis
sue sorde curari Vn̄ marcus bene
de hac muliere scribēs ait. Et fue
rat multa ꝑpessa a cōplurib⁹ me
dicis ⁊ erogauerat ōnia sua. nec
quicq̄ꝑ profecerāt: ſ; magis deteri⁹
habebat. S; hec vbi populū in de
orū egrotare. verū q; de celo ꝯgno
uit adesse medicū. cepit ⁊ ipa lan
guoris sui spare piter ⁊ queritare
remediū Accessit retro ⁊ tetigit fim
briā vestimēti eius ⁊ cōfestim flu
xus stetit sāguinis eius Accedit ⁊
dominū tangit ecclesia. que ei per
fidei veritatē appropinquat. Acce
dit autē retro. siue iuxta id q̄d ipē
ait. si q̄s mihi ministrat me seq̄tur
Et alibi p̄cipitur. P⁹ dominū de
um tuū ambulabis. siue q̄r p̄sen
tem in carne dn̄m non videns pa
dis tempalis dispēsacōis sacra
mētis. eius iam ꝑ fidem cepit ves
tigia subsequi. Tangit autē fim
briam vestimēti eius. ⁊ vndam re
stringit sāguinis. q̄r beat⁹ ⁊ vere
mūdatus qui vel extremā verbi fi
dei manu cōtigerit. Nā ratus val
de qui ei⁹ vel in pectore recūbere vel
caput mereat pistico nardo ꝑun
gere. cū ⁊ ille magn⁹ fuerit. qui se
indignū dicebat eius calciamēta
portare. magna ⁊ illa que vngere
pedes ei⁹. ⁊ capillis suis tergere ꝑ

meruit. Et ait ihesus Quis est qui
me tetigit. Nō vt ipē q̄ nesciat do
ceatur: ſ; vt virtus fidei quā noue
rat. immo quā ipse dederat in mu
liere declaret interrogat. Negāti
bus aūt omnib⁹ dixit petrus ⁊ q̄
cum illo erāt. Preceptor. turbe te
cōprimūt ⁊ affligūt ⁊ tu dicis q̄s
me tetigit. Quō turbe cōminātes
passim comprimūt. vna credula
mulier dn̄m tangit. q̄r qui diuer
sis inordinate glomerātur hereſi
b⁹ affligit. solo catholice ecclesie
fideliter corde queritat. Nā sicut
quidā videntes nō vident ⁊ audiē
tes nō audiūt. ita etiā tangentes
non tangūt. q̄r non fideliter xp̄m
tangūt Vnde cuidā amāti quidē:
ſ; nōdum plene credēti dicit. noli
me tangere. nōdum eī ascendi ad
p̄rem meū. apte docens. q̄d sit eū
veraciter tāgere. patri sc; equalē
credere Et dixit ihesus Tetigit me
aliquis. Nā ego noui virtutē de
me exisse. Dicat pelagi⁹ si placet.
se suo conamie saluari dicam⁹ au
tem nos. q̄r vana salus homis. in
deo faciem⁹ virtutē Nam ⁊ ipē vir
tutē que ꝓpiciat omnib⁹ iniquita
tib⁹ nostris. ⁊ sanet omēs lāguo
res nostros. nō de nobis ipis: ſ; de
se nouit exire. Nō ergo latet eum
qui fimbriā tetigerit. id est quis
incarnacōnis misteria. donec ad
maiora capiēda perueniat. pfecte
amādo crediderit At ipē dixit illi.
Filia fides tua te saluā fecit. Nec
dixit fides tua te saluā factura est
sed saluā fecit In eo enī q̄r credidi
sti. iam salua facta es Adhuc illo

loquēte venit quidā ad principē synagoge· dicēs ei· quia mortua est filia tua· noli vexare illū. Saluata a pfluuio sanguinis muliē mox filia pncipis mortua nūciatur· qꝛ dum ecclesia a viciorū labe mūdata· ⁊ ob fidei meritum· filia est cognominata. cōtinuo synagoga perfidie simul inuidieqꝫ leto soluta est· pfidie quidē quia in xpō credere noluit: inuidie vero qꝛ eccām credidisse doluit Scptū ē ei in actib' apostoloꝝ Sequēti autē sabbato· pene vniuersa ciuitas cōuenit audire verbū domini. Videntes autē turbas iudei· repleti sunt zelo. ⁊ cōtradicebāt hijs q̄ a paulo dicebātur· male dicētes viam domini corā multitudie. Noli vexare illū· p eos hodieqꝫ dicit· qꝛ a deo destitutū synagoge statū videntes restaurari posse nō credebāt ideo p resuscitatōne illi' supplicandū esse nō estimēt: sꝫ que impossibilia sunt apud homies. possibilia sunt apud deū. Vnde sequitur Jhesus autē audito hoc verbo· respondit patri puelle. Noli timere. crede tm: ⁊ salua erit· Pater puelle cetus doctorū legis accipitur de quo domi' ait. Sup cathedrā moysi sederūt scribe ⁊ pharisei. Qui si credere ipē voluerit· etiā subiecta ei synagoga salua erit. Et cū puenisset domū. non pmisit secū quē q̄ intro ire nisi petrū· ⁊ iacobum. ⁊ iohānem · ⁊ patrem · ⁊ matrē puelle. Supra publice vidue filius suscitatur. hic remouētur plures arbitri· Puto ergo qꝛ in eo q̄ pietas ibi domini declaretur· quia vidua mater vnici nō patiebatur moras· ⁊ ideo ne amplius afficētur maturitas additur. Est etiam forma sapiētie in vidue filio cito ecclesiam crediturā· in archisynagogi filia credituros quidem iudeos: sed pluribꝰ pauciores. Flebāt autem omēs· ⁊ plangebant illam. Nūquid possunt inquit filij sponsi lugere q̄diu cū illis est spōsus. Venient autem dies cū auferetur ab eis sponsus ⁊ tunc ieiunabūt. Igitur synagoga quia spōsi leticiam qua viuere posset amisit· quasi inter plangētes mortua iacens· ne hoc quidem ipm quare plangatur intelligit. At ille dixit· Nolite flere· non est mortua: sed dormit· Hominibus mortuā erat· qui suscitare nequiuerāt: deo dormiebat· in cui' dicione ⁊ aīa recepta viuebat ⁊ caro resuscitanda qescebat Vn̄ mos xpianꝰ obtinuit vt mortui qui ēsurrecturi esse nō dubitātur dormiētes vocent· sicut apl's Nolum' vos ignorare de dormiētib' vt non cōtristemini· sicut ⁊ ceteri q̄ spem ñ habent. Sed ⁊ in pte allegorie cū anima que peccauerit ipa moriatur. tamē ea que resuscitari a christo meruerit· nobis quidem mortua fuisse: sed ei obdormisse dici potest. Et deridebāt eum scientes quia mortua esset. Quia verbum resuscitantis· deridere magis q̄m credere malebāt· merito foras excludūtur indigni. qui miraculum resurgentis viderent· Ipse autem

tenẽs manũ eius · clamauit dicẽs
Puella surge In marco scriptum
est · Ait illi talitacumi · Qđ est em̃
interpretatũ Puella tibi dico sur
ge · et confestim surrexit · vbi diligẽs
lector inquirat Quaẽ verax euãge
lista dictũ saluatoris exponẽs in
terposueit de suo · tibi dico · cum in
syro sermone qđ posuit · nõ plus
sit dictũ · q̄ puella surge Tenẽs ẽ
manũ puelle ihesus suscitauit eã
quia nisi prius mũdate fuerint ma
nus iudeorũ · que sanguine plene
sunt · synagoga eorũ mortua non
cõsurgit · Et reuersus est spũs eius
et surrexit continuo Marcus ita dicit
Et cõfestim surrexit puella · et am
bulauit · spiritalit̃ insinuãs · quia
q̃squis a morte anime xp̃o manũ
sibi confortante resipiscit · nullomõ
a sordibus exurgere viciorum: sed et in
bonis cõtinuo pficere debet opibus
Et iussit illi dare mãducare Ad te
stimoniũ quidẽ vite resuscitatam
mãducare p̃cepit · vt nõ fantasma
sed veritas crederet̃ · Sed et si quis a spi
rituali morte surrexerit · celesti neces
se est mox pane satiari · et dimi sci
licet verbi et sacrosancti altaris p
ticeps effectus Nam iuxta moralem
itellectũ tres illi mortui q̊s salua
tor in corpibus suscitauit tria gña
r̃surrectõis aĩarum significãt · Siqui
dem nõnulli cõsensum male delecta
tioni p̃bendo latente tantũ cogita
tione pc̃ti mortem sibi cõsciũt: sed ta
les se sig̃ficãs viuificare saluator
suscitauit filiã archisynagogi · n̄
dum foras elatam: sed in domo mor
tuam · quasi viciũ secretũ in corde

Alij non solum noxie delectacõni
cõsentiendo: sed et ipsum malũ quo
delectãtur · agendo mortuũ suum ·
quasi extr̃ portas efferũt · et hoc se
peniteãt resuscitar̃ demonstrãs su
scitauit filiũ vidue iuuenẽ extra
portam ciuitatis elatũ · et reddidit
matri sue · quia resipiscẽtem a pec
cati tenebris aĩam vnitati r̃stituit
ecclesie · sic et supra docuimus Quidã
vero nõ solum cogitando vel faciẽ
do illicita: sed et ipsa peccandi cõsue
tudine se quasi sepeliẽdo corrum
pũt Verum nec ad hos erigẽdos mi
nor sit virtus et grã saluatoris · si
tamẽ assint cogitatiões sollicite ·
que sup eorũ salute · velut deuote
xp̃o sorores inuigilent · Nam ad
hoc intimãdum resuscitauit lazarum
q̃tuor dies iam in monumẽto ha
bente a sorore attestãte iam feten
tẽ quia pessima noxios actus solet
fama comitari · Notandum autem
q̄ quãto grauior anime mors in
greuit tanto acrior necesse est vt
resurgere mereatur · penitẽtis fer
uor insistat Qđ occulte volens os̃
dere dominus iacentem in conclaui ·
mortuã modesta leniq̃ voce r̃susci
tat dicẽs · puella surge · quã et ob
facilitatẽ resuscitandi iam mortu
am fuisse negauerat · Delatũ aũt
foras iuuenẽ pluribus vt reminis
cere debeat dictis corroborabat cui
ait Juuenis tibi dico surge · Qua
triduanus vero mortuus vt lõga p̃
mẽtis sepulchri claustra deponẽ
possit fremuit spũ ihesus turbauit
seipsum · lacrimas fudit · rursũ fremu
it · ac voce mg̃na clamauit · lazare

ueni foras. ⁊ sic tandē q̄ erat desperat⁹ discusso tenebrarū pōdere. vite luciq; reddit. Sz ⁊ hoc notandū ꝙ publica noxa. publico eget remedio. leuia aūt peccata leuiora ⁊ secreta queūt penitētia delei. puella in domo iacēs paucis arbitris exurgit. eisdēq; ne miraculū vulgarent indicat. Et obstupuerūt inquit pn̄tes eius. q̄bus p̄cepit ne alicui dicerent q̄d factū fuerat Iuuenis extra portā turba multa comitāte atq; intuēte suscitat. lazarus de monumēto vocatus. in tm̄ p̄plis innotuit. vt ob eorū qui videre testimoniū. plurime dn̄o turbe cū palmis occurrerēt. ⁊ multi propter illū abirent. ex iudeis. et crediderūt in iħm Quartū vero mortuū dn̄s nūciāte discipulo agnoscit: ꝯ ꝙ qui p eius erepcōe dn̄m p̄carent viui defuerāt. dimitte inquit vt mortui sepeliāt mortuos suos. ⁊ mali malos noxijs laudibꝰ grauēt ⁊ ꝙ nō adest iust⁹ qui corripiat in misericordia. oleū peccatoris ipinguet caput.

Dominica. xxv.

Scd̄m Iohānem

In illo tēpore Cum sublevasset oculos ihesus. ⁊ vidisset quia multitudo maxima venit ad eū. dicit ad philippū Vnde emem⁹ panes vt mādu cent hij. Et reliqua Omel' beati Augustini epi.

Miracula que fecit dn̄s noster ihesus xp̄c sunt q̄dē diuina opa. ⁊ ad intelligēdū deū. de visibilibꝰ āmonēt hūanam mentē. Quia eni ille non est talis substātia. que videri oculis possit ⁊ miracula ei⁹ quib⁹ totum mūdū regit. vniuersāq; creaturā āministrat. assiduitate viluerūt. ita vt pene nēo dignet attēdere opa dei mira. ⁊ stupēda in quolibet seminis grano. Scd̄m ipsā miam suā seruauit sibi q̄daz. q̄ faceret oportuno tēpe p̄ter vsitatū ordinē cursumq; nature. vt non maiora: ꝯ insolita videndo stuperent. quib⁹ quotidiana viluerāt Maius eni miraculū est gubernatio totius mūdi. ꝙ saturatio quinq; miliū hominū de quinq; panib⁹ ⁊ tamē hec nemo mirat Illud mirātur hoies non ꝙ maius est. ꝯ quia rarū est. Quis eniz ⁊ nūc pascit vniuersum mūdū. nisi ille qui de paucis granis segetes creat. Fecit ergo quomō deus Vnde eni multiplicat de paucis granis segetes. inde in manib⁹ suis multiplicauit quinq; panes Potestas eni erat in manib⁹ xp̄i panes autē illi quinq; q̄si semina erant. nō quidē terre mandata: ꝯ ab eo q̄ terrā fecit multiplicata. Hoc ergo admotū est sensib⁹. q̄ erigeretur mēs. ⁊ exhibitū oculꝭ vbi exercerēt intellect⁹ vt inuisibilē deum p visibilia opa miraremur ⁊ erecti ad fidē. ⁊ purgati per fidē. ⁊ iam ipm inuisibiliter videre cuperem⁹. quem de rebus inuisibilibus. inuisibilē noscerem⁹. Nec tamē sufficit hec intueri in miraculꝭ xp̄i. Interrogemus ipa miracula quid nobis loquātur de xp̄o. Habent eniz si intelligātur linguam

suã. Naȝ q̄ ipse xp̄c verbū dei est. etiã factū verbi. verbū nobis est Hoc ergo miraculū sicut audiui⁹ q̄m magnuȝ sit. queram⁹ etiam q̄m p̄fundū sit. Nō tantum eius superficie delectemur: ꝫ etiã altitu dinē p̄scrutemur. Habet eñ aliq̄d int⁹ hoc qd mirãmur foris. vidim⁹ expectauim⁹ magnū quiddã pre claꝝ. quiddam ōmino diuinū qd fieri. nisi a dño nō possit. laudaui mus de facto factorē. Sed quēad modū si lrãs pulchras alicubi ĩ spiceremus nō nobis sufficeret lau dare scriptoris articulū q̄uo eas pariles decorasq̧ fecerit. nisi etiaȝ legerem⁹ quid nob̄ p̄ illas indica uerit. ita factū hoc qui tantū aspi cit. delectatᷣ pulchritudĩe facti. vt ãmiretur artificē. Qui autē intelli git q̄si legit. Aliter ei videtur pictu ra. aliter videntur littere. Picturã cū videis. hoc est totū vidisse. lau dasse lrãs cum videris nō est hoc totū. q̄m ɔmoueris ⁊ legere. Etenī dicis cum videris lrãs. si forte nō eas nosti legere. Quid puta⁹ esse qd hic sc̄ptū est. Interrogas q̄d sit. cū iam videas aliq̄d. Aliud tibi demōstratur⁹ est. a quo quęris ag noscē qd vidisti. Alios ille oculos hȝ. alios tu. Nōne similitᷣ apices videtis. Sȝ nō similiter signa cog noscetis. Tu ẽgo vides ⁊ laudas. ille videt laudat ⁊ legit ⁊ ĩtelligit. Quia ergo vidim⁹. quia laudaui mus. legam⁹ ⁊ intelligam⁹. Dñs in mōte. multomagis ĩtelligam⁹ quia domin⁹ in mōte verbuȝ in al to. p̄inde nō quasi hūiliter iacet.

qd ĩn monte factū est. nec tñ sic ẽ p̄tereūdum: ꝫ suscipiēdum. Tur bas vidit esuriētes agnouit mise ricorditer pauit nō solū pro boni tate veruȝ etiam pro p̄tãte. Quid enī sola prodesseȝ bonitas. vbi nō erat panis. vnde turba esuriens pasceretᷣ. Nisi bonitati adesset po testas ieiuna illa turba remanēt et esuriēs. Denīq̧ ⁊ discipuli qui erãt cū dño in fame ⁊ ipsi turbas nolebãt pascere vt nō remanerēt inanes: ꝫ vnde pascerēt nō hēbant Interrogauit dñs vñ emerētur pa nes ad turbas pascendas. ⁊ ait scriptuã. Hoc autē dicebat temp tans euȝ discipulū scilicet philip pū. quē interrogauerat ipse enīȝ sciebat q̄d esset factur⁹. Cur ẽgo de bono temptabat: nisi q̊ ignorã tiã discipuli demōstrabat. ⁊ forte in demōstratiōe ignorantie disci puli aliquid significauit. Appaẽ bit ergo cum ip̄m sacramentū de quinq̧ panib⁹ nobis cepit loqui ⁊ q̄d significet indicare. Ibi eĩ vi debim⁹ quare domin⁹ in hoc facto ignorãtiaȝ discipuli noluit inter rogando qd sciebat oñdere. Nam interrogam⁹ aliquando qd nesci mus audire volentes vt discam⁹. Aliquãdo interrogam⁹ qd scim⁹ scire volentes. vtrū ⁊ ille sciat quē interrogam⁹. Vtrūq̧ hoc nouerãt domin⁹. Et qd interrogabat scie bat. quid esseȝ enī factur⁹ ipse no uerat. ⁊ hoc nesciri philippuȝ scie bat similitᷣ. Quare itaq̧ interroga bat. nisi quia illi⁹ ignorãtiam de mōstrabat. Et hoc quare fecerit.

vt dixi p⁹ intelligem⁹. Andreas ait Est hic puer quidã qui habꝫ q̃nq̃ panes ⁊ duos pisces. Sꝫ hec q̃d sunt inter tantos. Cũ dixisset philipp⁹ interrogat⁹ ducentoꝝ denarioꝝ panes nõ sufficere quib⁹ tanta illa turba reficeret᷑. erat ibi quidã puer portãs quinq̃ panes ordeaceos ⁊ duos pisces. Et ait ihesus. Facite hoïes discũbere. Erat aut̃ ibi multũ fenum ⁊ discubuerunt fere quinq̃ milia hoïm. Accipit aut̃ dñs ihesus panes grãs egit iussit frãgi. fracti sunt panes positi ante discũbentes. ñ iam q̃nq̃ panes: ſꝫ qd adiecerat qui creauerat qd auctũ erat. ⁊ de piscib⁹ q̃ntum sufficiebat. Parũ est turbã illam fuisse saciataꝫ. etiã fragmẽta resederũt. Et ec ipsa colligi iussa ne perirẽt ⁊ impleuerũt duodecĩ cophinos fragmẽtoꝝ. Breuiter vt curram⁹ p quinq̃ panes intelligũtur q̃nq̃ libri moysi. Merito nõ triticei: ſꝫ ordeacei. q̄ ad vet⁹ testamẽtum ptinẽt. Nostis autẽ ordeũ ita creatũ vt ad medullam eius vix pueniatur vestitur enim eadẽ medulla tegmine palee. ⁊ ipsa palea tenax et inherẽs vt cum labore exuatur. Talis est littra veteris testamẽti vestita tegminib⁹ carnaliũ sacramẽtorũ. Sed si ad eius medullã pueniatur. pascit ⁊ satiat. Ferebat ergo quidã puer quinq̃ panes. ⁊ duos pisces. Si q̄ram⁹ quis fuerit puer iste. forte popul⁹ israhel erat. q̃ sensu pueriliter portabat. nec mãducabat Illa ei q̃ portabat. clausa onerabãt. aperta pascebãt. Duo autẽ pisces. videnť nobis sig̃ficare duas illas in vetere testamẽto sublimes psonas que vngebãtur ad populũ sanctificandũ. ⁊ regẽdũ. sacerdotis ⁊ regis. Et ipẽ in misterio venit aliq̃n qui per illas significabat᷑. Venit aliquãdo. qui p medullã ordei ostẽdebatur. p paleaꝫ vero ordei occultabat᷑. venit ipẽ vnus vtrãq̃ personã in se portans. sacerdotis ⁊ regis. Sacerdotis. p victimã quã seipm obtulit pro nobis deo. regis quia regimur ab eo. ⁊ aperiũtur que clausa portabãtur. Grãs illi Impleuit p se. qd per vetus testamẽtum p̄mittebat᷑. Et fracti sunt panes. frangẽdo multiplicati sũt Nichil verius. Quinq̃ enim libri moysi. q̄ multos libros cũ exponũtur. tamq̄ frangẽdo. idest disserendo fecerũt Sed quia in illo ordeo. ignorãtia primi populi tegebatur. de quo p̄mo populo dictũ est. q̄ diu legitur moyses. velamẽ sup ra corda eorũ positum est. nõdum enĩ velamen ablatũ erat. q̄ nõdum venerat xp̃c. nõdum velũ tẽpli fuerat illo in cruce pendente ↄscissum. quia ergo ignorãtia populi erat in lege. propterea tẽptatio illa domini. ignorãtiã discipuli demõstrabat. Nichil ẽgo vacat Omnia eminẽt: sed intellectorẽ requirũt. Nam ⁊ ipse numer⁹ pasti populi. populũ significabat sb̃ lege constitutũ. Cur enĩ quinq̃ milia erant. nisi quia sub lege erant q̃ lex quinq̃ libris moysi explicatur. Vnde ⁊ quinq̃ illis porticib⁹

languidi prodebātur· nō sanabā
tur. Ille eñi ibi curauit languidū·
qui ⁊ hic turbas de qnqꝫ panib9
pauit. Nā ⁊ sup fenū discūbebant
Carnaliter ergo sapiebāt ⁊ in car
nalib9 quiescebāt. Omnis eñi ca
ro fenū. Que sunt autē illa fragmē
ta· nisi que ppls nō potuit mādu
care. Intelligūtur ergo qdam se
cretiora itelligētie· que multitudo
nō potest cape. Quid ergo restat·
nisi vt secretiora intelligētie· que
nō potest cape multitudo· illis cre
dātur· qui ydonei sūt ⁊ alios doce
re. sicut erāt apostoli. Unde duode
decim cophini impleti sunt· factū
est hoc ⁊ mirabilit: qꝛ magnū fa
ctū est ⁊ vtiliter· qꝛ spiritale factū
est. Qui tūc viderūt admirati sūt·
nos enim nūc miramur cū audi
mus· factū est eñi vt illi viderent·
scriptū est autē vt nos audirem9
Qd in illis oculi valuerunt: hoc in
nobis fides. Cernim9 quippe anio
qd oculis nō potuim9· ⁊ plati illi
sum9: quoniā de nobis dictū est·
q non videt ⁊ credet. Addo autē qꝛ
forte ⁊ itelleximus qd illa turba nō
intellexerit· ⁊ vere nos pasti sum9
qui ad medullā ordei puenire po
tuim9. Denique hoies illi qui viderūt
hoc qd putauerūt. Illi inquit ho
mines: cū vidissent qd fecerat sig
nū dicebāt. Quia hic est vere pphe
ta· forte adhuc ideo pphetam xp̄m
putabāt: qꝛ sup fenū discūbebāt
Erat autē ille dn̄s pphetarū imple
tor pphetarū· sanctificator pphe
tarum: ⁊ ppheta. Nā ⁊ moysi dictū
est. Suscitabo eis pphetā similem
tui· Similē sm carnē· non sm ma
iestatē. Et de ipso xp̄o illum dnm p
missionem habere intellectum· apte
in actibus aplorum exponitur ⁊ legit
Et ipse dn̄s de se ait. Non est pphe
ta sine honore: nisi i pria sua. Pro
pheta dn̄s· ⁊ verbū dei dn̄s· ⁊ nul
lus ppheta: sine verbo dei prophetat·
Cum pphetis verbū dei ⁊ ppheta ver
bū dei. Meruerūt priora tempora
pphetas afflatos ⁊ impletos vbo
dei. Meruim9 nos pphetam ipm ver
bū dei. Sic autē ppheta xp̄c dn̄s p
phetarū: sicut āgelus xp̄c dn̄s an
gelorū. nam ⁊ ipse dict9 est mgn̄i
cōsilij angel9· verūtamē alibi qd
dicit ppheta. Quia nō legat9 neqꝫ
angelus: sꝫ ipse veniēs saluos faci
et eos. id est ad saluos faciēdos
eos. nō mittet legatū· non mittet
angelū: sꝫ venet ipse. Quis veniet.
ipse angel9. Certe non p angelū
nisi qꝛ sic iste angel9 vt etiam dn̄s
sit angelorum. Etenim angeli nūcij
sūt latine. Si xp̄c nihil annūciaret
angel9 non diceretur. Xp̄c si nichil
pphetaret: ppheta nō diceretur. Exhor
tat9 est nos ad fidē ⁊ ad capescen
dā vitam eternā. Aliquid p̄sens
annūciauit: aliquid futurum predi
xit. Ex eo qꝛ p̄sens annūciauit an
gel9 erat. ex eo qꝛ futurū p̄dixit p
pheta erat. Ex eo qꝛ verbū dei caro
factū est: ⁊ angelorum ⁊ pphetarū
dn̄s est. Tu autem dn̄e.

Explicit pars esti
ualis de tempore

Incipiũt omelie

de sanctis per estatẽ cum cõmuni sanctorũ.

In vigilia sancti Iohĩs baptiste. Iniciũ sancti euãgelij. Secđm Lucam.

Uit in diebꝰ herodis regis iudee. sacẽdos quidam nomĩe zacharias. de vice abia. ⁊ vxor illi de filiabꝰ aaron. ⁊ nomẽ eiꝰ elisabeth. Et reliq̃ Omel. venerabilis bede p̃sbiteri.

Enturꝰ in carne dominꝰ ⁊ redẽptor noster. multos dispensacõnis sue testes p̃misit ⁊ nũcios qui diuersis temporibꝰ. diuersis israhelitice plebis parẽtibus orti. nõ diuersa fide: sed vno eodemq̧ p omnia sensu. eiusdẽ incarnationis misteriũ prophetando p̃currerent. Horum vltimꝰ ⁊ quasi limes quidam legis ⁊ euãgelij. figure ⁊ veritatis iohãnes apparuit. domino attestãte qui ait. Lex ⁊ ꝓphete vsq̧ ad iohãnem. ex eo regnum dei euãgelisatur. Unde etiam plus q̃ propheta dictus est. quia quẽ ceteri a longe prophetãdo solum predixerant. ille ⁊ primo venturũ prophetãdo signauit. ⁊ mox venientem ostẽdendo mõstrauit. Qui certe gratia dispensacõnis. nõ solum iustis: sed ⁊ de põtificali stirpe ortis parẽtibus natꝰ asseritur. Fuit enĩ sacerdos sicut ex lectõne euangelica audiuimꝰ nomine zacharias. de vice abia. et vxor illi de filiabus aaron. ⁊ nomen eius elisabeth. Erãt autem iusti ambo ante dominũ. Iustis quippe parẽtibus erat genitus. vt eo cõfidentius iusticie precepta populis daret. quo hec ipse nõ quasi nouicia didicisset: sed velut hereditario iure a progenitoribꝰ accepta seruaret. De sacerdotali prosapia ortꝰ est. vt eo potẽtius imitatiõem sacerdocij p̃conaretur. quo ip̃m ad sacerdotale genus pertinere clarescceret. Redemptor etenĩ noster in carne apparens. sicut rex nobis fieri dignatus est. regnũ celeste tribuendo. ita etiam põtifex factꝰ est semetipsum pro nobis offerendo deo hostiam in odorẽm suauitatis. Unde scriptũ est. Iurauit dominꝰ ⁊ nõ penitebit eũ. tu es sacerdos in eternum secđm ordinem melchisedech. Melchisedech quippe vt legimus sacerdos dei sũmi. longe legalis sacerdocij tempora precessit offerens deo panem ⁊ vinum. Et ideo redẽptor noster. sacerdos esse dicitur. secđm ordinem melchisedech. quia ablatis victimis legalibus. idem sacrificij genus in misteriũ sui corporis ⁊ sanguinis instituit in nouo testamẽto offerendum. Quis ergo cõgruentiꝰ trãslacõnem legalis. ⁊ substitucõem euangelici sacerdocij. q̃m summi iuxta legem sacerdotis filius prophetaret. Qui cum ⁊ ipse summꝰ

sacerdos scd'm legez existere posse
videretur. maluit docere intrinse
cus incōmutabili racōne veritatis
noui sacerdotis preco. q̄ successor
⁊ heres existere veteris Maluit do
ctus in spiritu vocatis in desertuz
populis noui testamēti sacramē
ta predicare. q̄ ad seruientib⁹ in
tēpluz. gloriosissimo illo tūc tem
poris sacerdocij veteris officio pre
esse. Pretulit longā solitudinis si
tim ⁊ esuriem continuis hostiarū
solēnijs. pilis camelorū ⁊ cinctui
zone pellicee. auro textas pontifi
cū postposuit stolas Vt quid em̄
hec fratres mei. nisi vt is qui meri
to iusticie perfectoris auctoritatē
sibi predicādi asciuerat. ipse etiā
neglecto ordine paterni pontifica
tus ostenderet. qui a nō dubie me
lioris pontificatus preco ⁊ precur
sor existeret. Si vero fraternitatē
vestram audire delectat. quis sit
abia de cuius vice zacharias gē
nus duxisse phibetur. hic tempo
ribus dauid regis summ⁹ erat sa
cerdos. Siquidē iubente domino p
moysen. primo vnus in lege pōti
fex aaron est cōstitutus. post cu
ius mortem eleazar filius eius sa
cerdotium suscepit. Et hoc quoq̄
mortuo. finees filius eius sacerdo
cij successor extitit. ⁊ sic vsq̄ ad tē
pora dauid per ānos circiter qua
dringentos septuaginta. vnus
post vnum extitere pōtificatus he
redes. At vero dauid cum magno
feruēs studio religionis templū
domino cōdere desiderasset. domi
nus aūt magis hoc per filiū eius
salomōem vellet impleri. nihilo
min⁹ ipse dauid. omnia que ad
futuraz eiusdem templi cōstructi
onem vel reuerētiam pertinerēt.
sollicit⁹ preparare curauit. Vnde
etiam cātores statuit. qui tempo
re sacrificij quotidie psalmos cū
melodia resonarēt. atq̄ animos
populi circumstātis. ad memori
am amorēq̄ celestium. nō solum
sublimitate verborū que dicebā
tur: sed etiam suauitate sonorum
qua dicebātur erigerent Volens
q̄ vt crescente cultu ⁊ magnificētia
templi. decus quoq̄ ministerij il
lius ⁊ ministrātium cresceret cet⁹
cōuocauit omnem progeniem fili
orum aaron. ⁊ eos videlicet qui de
eleazar. ⁊ illos q̄ de ythamar stir
pe descenderāt. diuisitq̄ hos i par
tes vigintiquatuor. ac de hijs sin
gulis singulos pōtifices eligens.
ceteros qui in partib⁹ erant sacer
docij minoris. qui nūc presbitera
tus vocatur. officio fungi p̄cepit
ea videlicet prouisiōe. vt vbi quis
libet pontificū vita decederet. quicū
q̄ in eius parte optim⁹ putaret.
ei in pōtificatu succederet Quas vi
delicet partes. taliter ordinauit. vt
singuli pōtifices. cū subiectis sibi
sacerdotib⁹. per octonos dies. hoc
est a sabbato vsq̄ ad sabbatum
ministrarēt. ⁊ cum omēs gradu
sacerdotali essent equales. vnus
tamē in eis qui dignior videretur
speciali reuerentia ac potestate pre
minēs summi sacerdotis nomen
haberet Qui autem ordo partium
earūdez seruare deberet. missa corā

dauid regē ⁊ principibꝰ familia
rum sacerdotaliū ⁊ leuitaruꝫ sorte
querebatur. In quarū distributi
one sortium. abia de cuius vice ⁊
genere zacharias oritur. octauo
loco positus inuenitur. Et recte pre
co noui testamēti. in quo gloria re
surrectōnis mūdo declaratur. loco
octaue sortis nascit. quia ⁊ domi
nus noster vna sabbati. que ē st
a die cōditionis octaua. ē surrexit
a mortuis. ⁊ nobis post sex huiꝰ
seculi etates. ac septimaꝫ quietis
animarū. que est i alia vita. octa
ua iam etas ꝑpetue resurrectōis
in fine ꝑmittitur. Erant autem iu
sti ambo añ deū. incedētes in oibꝰ
mādatis ⁊ iustificacōnibus domi
ni. sine querela. Sepe cōtingit. vt
hij qui iaꝫ ꝑfecti hominū estima
tione iudicātur. adhuc in oculis
interni arbitri. minꝰ aliquid ꝑfe
ctōnis habeant. ⁊ rursus euenire
solet. vt nōnulli quibusdā virtu
tum operibꝰ immoderatius studē
do. dum sine scientia deo placere
appetūt. proximorū oculos offen
dant. A qua vtraqꝫ reprehensione
parētes beati iohānis immunes
esse declarātur. de quibus cum di
ctum esset. erant autem iusti am
bo. cōtinuo subnectitur ante deuꝫ.
⁊ cum adiūctum esset. incedentes
in omnibꝰ mandatis ⁊ iustificati
onibus domini mox infertur sine
querela. Ac si apte dicatur. Adeo
se in actibꝰ pariter et in cogitatio
nibus suis circumspecte agebant
vt ⁊ diuinis obtutibꝰ in occulto.
⁊ humano foris iudicio placerēt

iuxta illud apostoli. Prouidemꝰ
enim bona. nō solum coram deo.
sed etiam coram hominibꝰ. Et nō
erat illis filiꝰ. eo ꝙ essꝫ elizabeth
sterilis. et ambo processissent in
diebus suis. diuinitus est procu
ratū. vt sterili matre ⁊ vtroqꝫ pa
rente prouectōris etatis iohānes
nasceretur. quatenꝰ etiam ipse or
tus eius miraculo patesceret. vi
rum mḡne virtutis futurum esse
qui nascebatur. vbi desinente om
ni lascuia cōcupiscētie carnalis.
constaret quia nulla in cōceptio
ne causa voluptatis: sed sola cogi
tata sit spiritalis gratia prolis.
Sic ysaac filius promissiōis. qui
in figuram redemptoris nostri. fa
ctꝰ est obediēs patri vsqꝫ ad mor
tem. de veteranis parētibus. ⁊ ste
rili diu matre natus est. sic iacob
⁊ ioseph patriarche. sic sampson
fortissimus ducum. et propheta
rum eximius samuel. steriles diu
corpore: sed fecūdas semper virtu
tibus habuere genitrices. vt mi
raculo natiuitatis. natorū digni
tas nosceretur. ⁊ probarētur sub
limes in vita futuri. qui in ipō vi
te exortu condicōnis humane iu
ra trāscenderent. Quod vero sequi
tur Factū est autem cum sacerdo
tio fungeretur zacharias. in ordi
ne vicis sue ante deum. scdm con
suetudinem sacerdocij. sorte exijt
vt incensum poneret ingressus in
templū domini. claret quidem om
nibus. quia iam redeunte ex ordi
ne septimana vicis sue. que ei de
vice abia cōtigerat templū mini

stratutus intrauit. Sed forte ali quibus obscurũ est. quia scriptu ra tacere videtur. quo hec sint ãni tempore gesta. Quibus intimandum. quia nec hoc scriptura ꝑter misit: sed ex eo ꝙ addidit latenter innuit. ꝛ omnis inquiẽs multitudo erãt populi orans foris hora incensi Vna etenim tantũmodo per annũ solemnitas erat. in qua põtifice ad orãduz sancta sanctorũ intrãte. nullum prorsus hominũ intra fores templi remanere licere t: sed omẽs tempore oblatõnis exterius iuberẽtur orare. Hec autem erãt statuta solemnitas. septimo pasche mense. decima die mẽsis. que dies propiciatõnis siue expiatõnis vocabatur. quia videlicet oblatis in altari holocausti victimis. sanguis in sancta sanctorum ad expiãdum īferebatur. Nec solum sãguis ibi aspergebatur: sed ꝛ thimiama adolebatur qđ in presenti lectione zacharias fecisse memoratur. Dicit ergo de hac solemnitate dominus moysi Mense septimo. decima die mensis affligetis animas vestrãs. nullumqꝫ facietis opꝰ. Expiabit autem sanctuarium põtifex. et tabernaculum testimonij atqꝫ altaẽ. sacerdotes quoqꝫ ꝛ vniuersum populum. eritqꝫ hoc vobis legitimuz sempiternum. vt oretis pro filijs israhel. ꝛ pro cũctis peccatis eoruz semel in ãno. Et paulo superius. cum ritum eiusdem expiationis doceret. ait inter alia. Nullus hominũ sit in tabernaculo. quando põtifex ingreditur sanctuariũ. vt roget pro se. et pro domo sua. ꝛ ꝑ vniuerso cetu israhel. donec egrediatur. Longum est de singulis huius diei cerimonijs scripturẽ testimonia ponere. longius multo singula sufficiẽter quomodo nũc in ecclesia spiritualiter agãtur exponere. Vnde hoc maxime libet vestre fraternitatis auribus intimare. qñ cõuenienter electum sit tempus. in quo precursoris domini natiuitas. et virtus futura nũciaretur. Septimus quippe mensis. ꝛ decima huius dies. sacratissimo huic oraclo dedicatur. quia nimiruz ille nasciturus ꝑdicabatur. ꝗ consummatõnem obseruantie legalis. ꝛ euãgelice gratie predicaret inicium. quia ortus monstrabatur. illius. qui primus omniũ ꝛ venire. ꝛ iam adesse ostenderet dominũ saluatorem. de quo scriptum est. finis enim legis christus ad iusticiam omni credenti. Nam ꝛ septenario propter sabbatum ꝛ denario numero propter decalogum. legis adimpletio recte figuratur dies hec propiciatõnis erãt ꝛ expiatõis. in qua populus omnis ab operibus vacare. ꝛ per orationes atqꝫ abstinẽtiam affligi ꝛ castigari preceptus est. Qđ beati iohãnis ꝛ vite ꝛ predicatõni multum congruit. qui ꝛ ipse a mũdanis vacans operibus. celestibus soluz studijs ac desiderijs animũ dabat. ꝛ conuenientes ad se turbas a malis operibus abstinere ac ꝑ penitẽtiam fidemqꝫ expiari.

q c ifto to se ra i docebat. qui i tẽ
pus iam diuine propiciatiõis in
staret. in quo cũctis pie querenti
bus. regni celestis pateret ingres
sus. Qd autem hac die pontifex sã
ctuariũ et tabernaculum testimo
nij atq; altare. sacerdotes quoq;
et vniuersum populũ expiare ius
sus est. iohãnes ipse quis sit iste
pontifex. vel que hec expiatio ma
nifestat. cum illo veniẽte ad bap
tismũ suum. loquitur dicens. Ecce
agnus dei. ecce qui tollit peccata
mundi. Que videlicet expiatio. se
mel in ãno celebrari statuta est.
quia sicut apostolus ait. Christus se
mel oblatus est. ad multorũ ex
hauriẽda peccata. secũdo sine pec
cato apparebit expectãtibus se in
salutem. Qd autem põtifice ad ro
gãdum ingrediente sanctuariũ.
neminem hominũ in tabernaculo
eẽ licebat donec exiẽt. infirmitatẽ
sancte ecclie designat. que pro fide
eius pati necdũ erat ydonea. Qd
in ipsis patefactũ est apostolis.
qui inchoata eadẽ passione illius.
omnes relicto eo fugerũt. Egredi
ebatur autẽ expleta expiacõne
pontifex. vt et aliis tabernaculum
intrãdi facultas daretur. quia per
fecto sue sacrificio passionis. ap
paruit discipulis xpc. et data spi
ritussancti gratia. ad offerendas
deo hostias. nõ solum deuoti ope
ris et oracõnis: sed et proprii san
guinis. eorũ quoq; corda robora
uit. Hec de obseruãtia festiuitatis
legalis latius exposuimus. vt ag
nosceret caritas vestra. q congru
enter in ea noue gratie preconia
sumpserit exordiũ. in qua tam mul
tipliciter opus eiusdẽ gratie et to
tius mũdi redemptio signabatur.
Apparuit aũt oranti zacharie an
gelus. stãs a dextris altaris incen
si. Qui notãdum. q nõ solum vir
tute sermonũ quos protulit. verum
etiam statu temporis. et loci situ in
quo apparuit. gratie quã euãge
lisare venerat testimoniũ perhibet
Tempore quippe oblacõis sacer
dotii apparuit vt verum se eternũ
q põtificem veram pro mũdi salu
te hostiam venturam pdicare sig
naret. Stabat iuxta altaẽ incensi.
vt noui testamẽti preconem se ve
nisse doceret. Duo namq; altaria
erãt in templo. que duo testamẽ
ta signant in ecclesia Primũ alta
re holocausti. ere coopertum. et an
te fores templi. ad offerendas vi
ctimas. et sacrificia positũ. quod
carnales veteris testamẽti culto
res significat. Deinde altare incen
si auro tectum. propter ostiũ san
cti sanctorũ. ad adolenda thimia
mata erat statutum. qd interiorẽ
perfectioremq; noui testamenti et
cultorũ illius gratiam designat.
Stabat etiã a dextris eiusdem al
taris. vt nõ terrena et infima: sed
gaudia celestis et sempiterne bea
titudinis que per dexterã solent fi
gurari. hominibus se monstrare
promitteret. illis maxime qui per
cordis sui mũdiciã ipsi altare au
reum effici. qui prope ingressum
regni celestis sedula cogitacõe as
sistere. qui aromata oracõnũ per

ignē amoris deo incēdere. qui dice
re possunt cum ꝓpheta. Dirigatur
oratio mea sicut incēsum in cōspe
ctu tuo. Qd autem ait zacharie. q̄
niā exaudita est dep̄catio tua ⁊ v
xor tua elisabeth pariet tibi filiū
non ē arbitrādum. qd pontifex q̄
pro populo oraturus intrauerāt.
mutato repēte animo. pro p̄uatis
negocijs cepit rogare maxime ꝑ
liberis. a quorū generatiōe in tan
tum homo senex ac decrepitꝰ spē
auerterāt. vt neqȝ angelo promit
tente. crederet nasci sibi filiū posse
ſȝ hoc certissime sciendū. quia pro
populi saluatiōe rogabat quē et
maximo peccatorū languore vexa
tum. ⁊ insup alienigene regis domi
nio p̄ssum nouerat Vnde angeli
co oraculo ⁊ se exauditū ꝯgnouit
a domino. et quo ordine salus quā
querebat eēt aduētura didicit.
quia videlicet nasceretꝰ sibi filius
qui ꝓpheta ⁊ doctor eximiꝰ existēs
eūdem populū ad viam veritatis
spemqȝ ꝑmerēde salutis ꝯuerteret
⁊ mox sequeretꝰ ipse saluator. qui
regni celestis gaudia p̄stare t. Et
vocabis inquit nomē eius iohan
nes. ⁊ erit tibi gaudiū ⁊ exultatio
⁊ multi i natiuitate eiꝰ gaudebūt
Mḡne laudis est. ⁊ virtutis indi
cium. quociēs in scripturis hoibꝰ
a deo nomē imponitꝰ vel mutatur
Bene autem precursor redēptoris
nostri iohēs vocari iubetꝰ. Johēs
q̄ppe domini gratia. siue i quo est
gr̄a dicitꝰ. quia ⁊ ipse specialē pre
ceteris sāctis. eiusdē precursionis
gr̄am accepit. ⁊ inauditā eatenꝰ

mūdo celestis ingressus gratiam
p̄dicare aduenit. Qui ergo ⁊ gr̄a
plenꝰ extitit. ⁊ ceteris dei gratiam
euangelisauit. recte precomū gra
tie ipso etiā suo nomine signauit
Merito qȝ in eiꝰ natiuitate multis
exultandū predicitur. ꝑ quē suе
regeneratiōis mūdo auctor ostē
ditur. Erit enim magnꝰ coram do
mino. Notandū. ꝙ idem laudis p̄
coniū iohāni ab angelo. qd ab
euāgelista parētibꝰ fertur illius.
Et illi enī iusti ante deū. ⁊ hic co
ram dn̄o magnꝰ esse phibetur
Qm̄ magnus autē coram dn̄o
fuerit. ipē qui solus virtutē mag
nitudinis eius ⁊ donauit ⁊ nouit.
dominꝰ insinuat dicēs. Non surre
xit inter natos mulierū maior io
hāne baptista Sed ⁊ angelꝰ mul
tipharia eius coram dn̄o mag
nitudinē subsequēter exposuit. ⁊
vinū inquiēs ⁊ siceram nō bibet.
⁊ spiritusācto replebitꝰ adhuc ex
vtero matris sue. ⁊ multos filiorꝫ
israhel cōuertet ad dominū deum
ipsorꝫ. Siquidē in eo ꝙ illum a vi
no ⁊ sicera. id est ab omni qd ine
briare potest. cōtinentiā habitu
rum asseruit. patenter indicauit.
quia ab omnibꝰ vicijs ⁊ mūdi il
lecebris. que statū mentis solent
euertere futurꝰ esset immunis In
eo autē ꝙ illū adhuc ex vtero ma
tris spiritusācto replendū esse me
morauit. profecto ꝙ natus in mū
dum. cūctis virtutū fructibꝰ esset
clarificādus ostēdit. Quid enī vi
uenti ⁊ cōuersanti inter hoīes po
terat deesse virtus. q̄ ⁊ si vt homo

in iniquitatib⁹ concept⁹ est. ↄtra
morem tamē humane ↄdicōnis.
nō in delictis eum p̄uaricatōnis:
ſʒ in gratia remiſſionis mater sua
pepit. Neqʒ enim dubitandū est.
quia spiritusſanct⁹ qui eum reple
uit. etiā a peccatis omnib⁹ absol
uit. Cōstat quippe veridica patrū
sentētia. quia lege nō stringitur
spiritusſancti donū. Et propterea
qui corneliuʒ ⁊ domū eius ante p
ceptōnem baptismi sui gratia cō
secrauit. ipse vtiqʒ iohānem non
solum ante circūcisionem: ſʒ ⁊ an
te natiuitatē eiusdeʒ gratie mune
re pfudit. ita vt officium sue p̄cur
sionis. domio adhuc in vtero posi
tus. quia loquēdo nōdum poterāt
iam gratulando p̄beret. quādo si
cut sequētia sancti euāgelij testā
tur. intrante beata dei genitrice. ⁊
salutante elizabeth. exultauit in
gaudio infans in vtero eius. Sʒ ⁊
in eo ꝙ illum multos filiorū isrl̄
ad dn̄m deum ipsoꝝ cōuersuruʒ
asseuerāt. manifeste angelus qm̄
magn⁹ coram domio esset futur⁹
indicat. quē optimo genere ↄuer
sandi vitam peracturuʒ esse decla
rat. Que enīʒ inter homines subli
mior. ⁊ deo gratior esse cōuersatio
potest. ꝙ̄ eorūm qui se castigāt a
vicijs. qui virtutū studijs animū
subiungant. insup etiaʒ alios quo
tidiano exercitio. ad auctoris sui
gratiam student cōuertere. et cre
bra animarū fidelium acquisitio
ne. gaudiuʒ semp patrie celestis
augere. Et ipse p̄cedet ante illum
in spiritu ⁊ virtute helie. Iohānes
in spiritu ⁊ virtute helye dominū
p̄cedere dicitur. quia sicut helyas
in magna virtute spiritus. scdm
eius aduentū preueniet. ita iohā
nes nō minore spiritus potētia p̄
ditus. preueniet primū. Sicut ille
p̄cursor futur⁹ est iudicio. ita iste
p̄cursor factus est redemptoris.
Nec solum aduētus ordine: ſʒ doc
trine quoqʒ similitudīe. iohānes
in spiritu ⁊ virtute helye dominū
p̄cessit. Naʒ sicut de iohāne ange
lus subiungit. vt cōuertat corda
patrū in filios. ⁊ incredibiles ad
prudētiam iustorū ita ⁊ domi⁹ per
prophetam. nō disparez de helye
predicatōne sententiam protulit
dicens. Ecce ego mittā vobis hely
am prophetaʒ. antēqʒ veniat dies
domini magn⁹ ⁊ horribilis. ⁊ con
uertet corda patruʒ ad filios. et
cor filiorū ad patres eorum Vnū
igitur atqʒ idem vtriusqʒ opus ē.
fidem scilicet atqʒ intellectū queʒ
habuere patres. filiorū mētibus
p̄dicando infundere. Nam patres
⁊ iusti appellātur veteres sancti.
de quib⁹ saluator ait discipulis.
Multe prophete et iusti cupierūt
videre que vos videtis. ⁊ non vide
rūt. Filij vero ⁊ incredibiles illius
eui homies. quo vel helyas p̄dica
tur⁹ est. vel iohānes predicabat
vocantur. Cōuertit autem iohā
nes corda patrū in filios. quia sa
pictiam quam habuerūt patres
cristuʒ credentes ac desiderātes in
carne venire. trāsfudit in filios do
cendo eos credere ⁊ gaudere. xp̄m
in carne venisse. Cōuertit incredi

biles ad prudētiam iustorū. quia
eos quos sine fide xp̄i inuenit. de
operib⁹ legis frustra gloriantes.
docuit credere in xp̄m. eiusq; se grā
tie tota intentione submittere. ac
p̄cedentiū iustorum imitari prudē
tiam. quia legē pficere diligētissi
me studebāt. et nihilomin⁹ in gra
tia domini ihesu. nō autem in ope
rum suorū iusticia. salutem spera
re dedicerāt. Hinc namq; vnus ex
eis dicit. Iust⁹ autem ex fide viuit
Vnde et apte subiūgitur. Parare
domino plebem pfectam. Hec etenī
pulcherrima dn̄ice plebis pfectiō
est. quā et iohānes suo tēpore pre
dicando parabat. et nūc domin⁹ ip
se donādo p orbem laci⁹ adimplet
cum nos euāgelicis verbis insti
tuti et imbuti misterijs. eandem fi
dem ac dilectiōem habere discim⁹
quā legalibꝫ p̄ceptis edocti. p̄res
habuisse probātur. Hoc pfecissi
muz sancte ecclesie decus est. cum
ad eadē que illos intrasse cōstat
supne pacis gaudia suspiram⁹.
atq; vt hec etiam nos intrarē mere
amur. celestez in terra exercere vi
tam cōtendimus. cum eorū exem
plo. nulla que facimus vel pcipi
mus bona. nostris meritis asseri
bim⁹: sꝫ ad auctoris nostri p om
nia gratiaz respicim⁹. de quo illo
rū quoq; testimonijs edocemur.
quia ip̄e est deus. ipse fecit nos. et
non ipsi nos. nō solum scilicet vt
homines sim⁹. verum etiaz vt san
cti et beati homies simus. Cui⁹ do
na gratie. si puro semper et insati
gabili corde sectamur. ipse iuxta

eorūdem patrū promissa ppicius
fit omnib⁹ iniquitatib⁹ nostris.
ip̄e satiat in bonis desideriū nostꝝ
ip̄e non in operibus iusticie que
ex nobis habere potuim⁹: sꝫ in mi
seratiōne et misericordia. quā ipse
donauit. nos in vitam coronat etē
nam. qui viuit et regnat cum pie
in vnitate spūssancti etc̄.

In natiuitate sancti Iohis.
Sermo beati Augustini.

Jeri hodierne

solemnitas. solemnē de
siderat tanta expectatiōe sermonē
Ergo adiuuāte domino. ministra
bim⁹ vobis qd dederit. recolentes
et animo tenētes nostri officium
seruitutis. vt loquamur nō tam
q̄ magistri: sed tamq̄ ministri.
non discipulis: sed cōdiscipulis.
quia nec seruis: sed cōseruis. Ma
gister autez vn⁹ nobis. cuius sco
la in terra est. et cathedra in celo.
Cuius precursor iohānes est na
tus. cuius natiuitatis dies hodi
ernus traditur. hodie celebratur
Hoc maiorum traditiōne suscepi
mus. hoc ad posteros imitāda de
uotiōne transmittimus. Johānis
ergo nō euāgeliste: sed baptiste
natalem hodie celebramus. Qua
prima reposita occurrit questio
non pretereunda. quare natalem
quo est natus ex vtero iohānes
pocius celebramus. q̄ cuiuslibet
apostoli. vel martiris vel prophe
te vel patriarche. Si interrogemur.
quid respōdebim⁹. Rūtum michi

videtur. q̄tum mea℞ viriū medio critati ocurrit. est causa hec. discipuli domini nati sunt. ꝛ p etatis accessum ad ānos capatiores perducti. in discipulatū assumpti sūt Illo℞ postea fides domīo adhesit ꝫ nullius illorū natiuitas domino militauit. Recordemur ꝛ ꝓphetas. recolamꝰ patriarchas. Nati sunt homīes. etatis accessu pleni spiritu sancto. xp̄m prophetauerūt. Nati sunt. vt postea prophetarent. Johis autem dn̄m xp̄m ipsa natiuitas ꝓphetauit. quē conceptū ex vtero salutauit. Ista vt potuimus soluta questiōe. alterā aggrediamur. pro viribꝰ quas dederit dominus Ocurrit enī alia questio aliq̄nto vt michi videtur obstrusior. ꝛ ad perscrutandū laboriosior. In qua me multū adiuuabit vestra intētio. et pro mea exiguitate ad dominū deprecatio. Johānes iste tanta excellens gratia. vt quēadmoduz dictum est. dn̄m etiam ex vtero salutaret. nōdum loquēdo: ꝫ exultando. cuiꝰ gratia in deū iaz tunc erat apta. qn̄do eius caro in carne eāt exclusa. Hic ergo iohānes nō inuenitur inter discipulos domini: ꝫ inuenitur potiꝰ discipulos habuisse cum domino. Quid est hoc. Quid est iste homo. Homo tantū. Quis homo tantus. q̄ntus tantꝰ homo. Tamē nō sequebatur inter discipulos dominū. ꝛ sequebātur eum discipuli Absit vt dicam cōtra dominū: ꝫ tamen quasi extra dn̄m. discipulos habebat xp̄c. discipulos habebat iohānes docebat xp̄us. docebat iohānes. Quid iam dicā. Baptisabat iohes. baptisabat xp̄c. Plus hic de baptismo dico. a iohanne baptisatꝰ est xp̄c. Vbi sūt qui de ministerio baptismi arrogātia tumide animositatis inflātur. Vbi sūt voces carētes humilitate. elate supbia. ego baptiso. ego baptiso. Quid dixisses. si xp̄m baptisare meruisses. Magna iam q̄tum aduertit sanctitas vestra. apparere ꝛ eminere causa cepit. qua fuerat xp̄c a patre mittēdus. ꝛ iohānes a patre p̄mittēdus Prior missus est iohannes: ꝫ sicut ab obsequētibus. antecedit iudex. Posterior homo creatus est xp̄c: ꝫ iohānem creauit deus xp̄c. Erat igitur iohānes homo perfectus quidem. ꝛ cuius tanta gratia cōmendata est. vt ipse de illo dominꝰ diceret. In natis mulierū nemo exsurrexit maior iohāne baptista. Iste ergo tam magnꝰ. agnoscat dn̄m i paruo magnū. agnoscat homo eum qui venerat homo deꝰ Si enī in natis mulieruz. hoc est in hominibꝰ nemo exsurrexit maior iohe baptista. quisquis iohāne plus est. nō tantum homo: ꝫ ꝛ deus Debuit ergo tantꝰ iste. ꝛ discipulos proprios habere. ꝛ cū discipulis suis. magistꝝ omniū xp̄m cognoscere Qd enim est maius testimoniū veritatis. q̄ se humiliando eū agnoscere. cui emulādo potuit inuidere. Putari xp̄c potuit ꝛ noluit. existimari xp̄c potuit ꝛ noluit. Dixerūt homines cuz fallerētur in

eo ꝑsum dicere hic est xp̄c. Respon
dit ille q̄d non erat. vt maneret q̄d
erat Inde quippe adam lapsus ꝑ
didit q̄d non erat. q̄r q̄d non erat
vsurpauit. Recolebat hoc iste mag
nus: sꝫ in paruo xp̄o minim⁹. No
uerat hoc. Recolebat hoc et tenebat
quia recipe q̄d perdiderat cogita
bat. Homo ego iste vt dixi mag
nus iohānes. cui domin⁹ tale ꝑhi
buit testimoniū. quem sic veritas
cōmēdauit vt diceret. inter natos
mulierū. non surrexit maior iohe
baptista. potuit credi xp̄c. ymmo
iam ab eis qui ei⁹ magnitudinis
gr̄a fallebātur. credebatur xp̄c.
et in illo morerētur. nisi ab illo cō
fitente corrigerentur. Respōdit ergo
putantib⁹ et ait. Nō sum ego xp̄c.
Tamq̄ dicer&et. Certe in honorem
meū ita fallimini et certe mihi hoc
putando magnā additis laudē: sꝫ
debeo cognoscere vt vobis errātibus
ille possit ignoscere. Si enī q̄d non
erāt fallaciter putaretur. ab illo qui
erāt veraciter amputaretur. Premis
sus est ergo iohānes vt dominū
humilē baptisaret. Baptisari enī
domin⁹ propter humilitatem vo
luit. nō propter iniquitatem. Do
minus xp̄c. quare est baptisat⁹.
Domin⁹ xp̄c dei filius vnigenitus.
quare est baptisat⁹. Inueni qua
re est natus. et inuenies quare sit
baptisatus. Ibi quippe inuenies
humilitatis viā. quā pede superbo
nō capis. Quam nisi humili pede
calcaueris. ad celsitudinē quo du
cit peruenire nō poteris. Baptisa
tus est propter te. qui descendit
propter te. Vide q̄ntus factus est tan
tillus. Qui cum in forma dei esset.
non rapinam arbitratus est. esse
equalis deo. Nō enim erat rapina
sed erat nature equalitas filij cū
patre. Iohānes si se xp̄m putari
vellet. illi rapina esset. Non ergo
rapinā arbitratus est esse equa
lis deo. Erat enī et sine rapina erat
coeternus ab eterno nat⁹ erat. Ta
men semetipm̄ exinaniuit. formā
serui accipiēs. hoc est formā homi
nis. Qui cum in forma dei esset. nō
formā dei accepit: sꝫ cum in forma
dei esset. semetipm̄ exinaniuit. Su
scepit q̄d non erat. ita vt non ꝑde
ret q̄d erat. Manēs deus. hominē
assumpsit. Formā serui accepit. et
factus deus homo. a quo fact⁹ est
homo. Vide ergo que maiestas.
que potestas. que sublimitas. que
cum patre equalitas. venit prop
ter nos ad indumētum forme. et
intellige illam a magistro tante
humilitatis viam. quoniā plus
est q̄ voluit homo fieri. q̄m q̄ vo
luit ab homine baptisari. Baptisat
ergo mgr̄ iohānes christum. ser
uus dominū vox verbum. Memen
tote enim. ego sum vox clamātis
in deserto. et memento et. quia ver
bum caro factū est. et habitauit
i nobis. Baptisat ergo mgr̄ iohā
nes christū. seruus dominū. vox
verbum. creatura creatorē. lucer
na solem: sed solem qui fecit hūc
solem. solem de quo dictū est. Or
tus est michi sol iusticie. et sani
tas in pennis eius de quo impij
sero penitētes. in fine dicturi sunt.

Quid nobis profuit supbia. aut
quid diuitiarū iactantia contulit
nobis. Transierūt illa oīa tamq̄
vmbra. et cum vmbris. qui secuti
sunt vmbras. Ergo inquiūt. erra
uim⁹ a via veritatis. et iusticie lumē
nō luxit nobis. et sol intelligētie nō
ē ortus nobis. Illis nō est ortus
xp̄s. a quibus non est agnitus
cristus. Sol ille iusticie. sine nube
sine nocte. Ipse non oritur malis.
non oritur impijs. non oritur infi
delibus. Nam solem istum de celo
corporeū. quotidie facit oriri sup
bonos et malos. Baptisauit ergo
vt dixi. creatura creatorē. lucerna
solem. et nō se extulit baptisator
sed subdidit baptisando.

Sermo beati Maximi epi.
De eodem festo.

Solemnitatem

nobis diuersorū martirū
fratres carissimi. vite presentis oc
casus et suscepta ab eis pro cristi
nomine passio cōsecrauit. Multi
moda namq̄ veterum relatione
didicimus. nōnullos martirum
prostratos gladio. igne alios cō
crematos. cōplures bestiarum di
laceratos dentibus. innumeros
etiam varijs tormētorum crucia
tibus affectos. spreta sui corporis
morte christiane fidei testimoniū
reddidisse. Beatus vero baptista
iohānes. cuius nunc festiuitate
letamur. celestia mundo gaudia
sterili ab vtero hodie natus inue
xit. Et illi quidē indubitata iam
gloria regnātem. confessi sunt dei
filium. hic autem et nasciturū do
minum. prophetalis spiritus illu
minacōne preuidit. et natum pri
uilegio gratie singularis ostēdit
In tantum autem specialis in co
p̄sul fit electio. vt ante mereretur
annūciare dominum. quā nascen
di inicium. vel linguam que nun
ciare posset acciperet. Denique ely
sabeth illa vetus mulier. et noua
mater. que ante partum suum. de
futuri filij letabatur officio. veni
ente ad se beata maria. in ipso sa
lutacōnis occursu ait Ecce ex quo
facta est vox salutacōis tue in au
ribus meis. exultauit in gaudio
infans in vtero meo. Quid est hoc
miraculi fratres. que tanto rum
nouitas gaudiorū. vt habere se
in vtero elysabeth testaretur īfan
tem. qui necdum semetipsum sen
tiens. dominici iam sentiret ad
uentum. Vere hic omniū beatissi
mus paruulorū. qui inter viscera
adhuc materna conclusus. adesse
se saluatorem mūdi. quia necdū
sermone poterat. prophetico gau
dio reuelauit. Nullus ignorat fra
tres carissimi. omnem paruulū
materno ab vtero prodeūtem. in
ter ipsa lucis exordia. mestis con
crepare vagitibus. solus baptis
ta domini vltra legem nascentiū.
natiuitatem suam leticie exultati
one preuenit. Et quantum decuit fra
tres. vt de matre sterili nasceretur.
qui fecūditatem virginis reuela
bat. quaten⁹ mirabilem partum

mirabiliter natus ostēderet Illud
etiam q̄ui stupendum · q̄p q₃ mag
nificu; qđ zacharias sacerdos pa
ter futur⁹ prophete · quia hoc ip̄m
qđ gerebatur · angelo loquēte nō
credidit · vsum loquēdi amisit · do
nec promissiōe cōpleta nat⁹ noui
hoīs preco · paterne lingue vin
cula relaxaret · Os enim qđ ange
lus clauserat · promissus ab an
gelo filius reserauit · Nam cum de
nūcupacōne paruuli · cognatorū
vicinorumq₃ hesitaret arbitrium
proprietatē veri noīs eius · quā
angelo dictāte didicerat · recepta
subito pristini facultate sermōis
pater mutus aperuit vt cuius na
tiuitatez percepcōne celesti tacit⁹
expectabat · nati vocabulū loque
retur · ⁊ agnosceret anxius senex
p eum se sibi redditum · quez de se
non credideāt nasciturum · nec du
bitaēt vltra · celitus illum vel pro
missum fuisse vel natū · cuius cau
sa ⁊ amisisse se probabat ⁊ recepis
se sermōem · Quid hac fratres re
ligione gloriosi⁹ · quid hac insig
us fide · in qua sterilis concipit ·
virgo parturit · mutus loquitur ·
⁊ in secreto maternorū viscerum ·
paruuli totius mundi gaudia fu
tura preludūt · Nec enim poterat
veteri sub lege ordiem suum mor
talis seruare natura · quādo p no
uam natiuitatis gratiam · nouū
saluti omniū misterium paraba
tur Hic ergo est iohānes · de quo
prophetauit ysaias dicens Vox
clamātis in deserto · parate viam
domio · rectas facite semitas dei no
stri · Vox inquit clamantis · Q̄ui
bene vox dicitur · qui veniente de ce
lestibus in carne hoīs vnigeni
tum dei pleno letus ore clamabat
Recte vox dicitur · cuius intonāte
preconio · sacramētum redemptio
nis humane · surda dudum cepit
audire mortalitas Vt enī venerā
dus baptista · muto patri apuit
linguam · ita aures homnū salu
taris ḡtie innouauit auditu · Cla
mabat autem in deserto · vbi pre
dicacōnem eius nec insolens tur
ba pstreperet · nec infidelis rideret
auditor: sed hij tantū audire pos
sent · qui predicantem verba salu
tis · cura tantū diuini cultus expe
terent · et aduerterent eum vera
nūciare de christo · qui per asser
cionem iusticie · vt illicitas hero
dis nuptias increparet · nec regez
timuisset offendere · nec squalorez
carceis declinasset · nec tyrannico
gladio timuisset occidi Audiam⁹
adhuc paululū fratres · quid ad
profectuz omniū nostrum · salua
toris nūcius predicabat · Parate
inquit viam domio · rectas facite
semitas dei nostri · Vere dign⁹ be
atus iohānes · cuius pphetica essz
natiuitas · qui ⁊ illis de parentib⁹
quorū esset desperata posteritas ·
dei munere nasceretur · Nam tanta
auctoritate · tantoq₃ docēdi ponde
re in vocem sancte predicationis
erupit · vt instantem domini nūci
aret aduentū · ⁊ in semitas rectas
male viuētium dirigeret prauita
tem · Quid est enī domino parare
viaz · nisi aduētanti de celo iudici

purgato a vicijs pectorē simplicis
cordis habitaculum preparare.
Quid est rectas facite semitas dei
nisi vt tales actuū tuorū tibi mu
nias vias. quas pambulare pro
picius veniens ad te domin⁹ dele
ctetur. Ille viaz domīo suo parat
qui luxuriātis carnis respuēs vo
luptates. toto mentis sue spiritu
suspēsus ad deum. vigore se casti
tatis accingit. Optimaz parat do
mino viam. qui cogitatiōes suas
auaricie fluctib⁹ estuātes. serene
conscientie trāquillitate cōpescit
Viam domīo parat. qui ydolorū
vana. atqꝫ omniū superstitionū
figmenta cōculcans. vnū dei viui
cultum. et fidem veritatis inquirit
Quicumqꝫ vero voluptuosis seculi
hui⁹ languet illecebris. cupidita
tibus auaricie feruētis insanit. in
sanit. in fraterna odia feralis iui
die facib⁹ inardescit. atqꝫ ad cōtu
meliam dei ōnipotētis. per nafrac
tas demonū semitas. erraticus vi
ator incedit. nō parat domino vi
am: ꝫ inimico miser suo exiciabi
lem in semetipso patefacit ingres
sum. Hij mores et vita huiusmodi
ampla itinera. et largissimas vi
as barbaris nacōib⁹ inexistētis
cōmunis salutis aperiūt Hij mo
res plebez dei inimicis gentib⁹. iu
go misere captiuitatis addicunt.
Hij mores. amatos dissipant po
pulos. et munitas dirimūt ciuita
tes Et quid plura carissimi. Quic
quid potētie. quicquid viuium vi
demus in hostibus. corrupcōne vi
te nostre. nostraqꝫ infidelitate nu
tritur. Et inde est. ꝙ nihil fusa ad
deuz supplicacōne proficim⁹ quia
incessabiliter impijs prauisqꝫ de
siderijs inherentes. viam deo nos
tro scđm prophetica monita non
preparam⁹. Propter qđ reuertē
tes ad beatissimi precepta iohan
nis. parem⁹ domino viam. rectas
faciam⁹ semitas dei nostri. quate
nus videns in nobis domin⁹ itine
ra bone volūtatis. ouiculas suas
multis iam piculis fessas. benig
nissimus pastor inquiāt. vt sicut
de baptiste dñici hodie natiuitate
gaudemus. ita de dei nostri recōci
liatione letemur. cui est honor et
gloria in ēē.

Scđm Lucam.

In illo tēpore Elisa
beth impletū est temp⁹ pariendi
et peperit filiuz. Et audierūt vicini
et cognati ei⁹. quia magnificauit
dñs misericordiā suaz cum illa. et
cōgratulabātur ei. Et reliq. Omelia
venera. Bede pr̄sbiteri.

Recursiōis do
mini natiuitas. sicut sacrati
ssima lectionis euāgelice ꝓdit hy
storia. multa miraculorū sublimi
tate refulget. quia nimirum dece
bat. vt ille quo maior īter natos
mulierum nemo surrexit. maiore
pre ceteris sanctis in ipso mox or
tu virtutum iubarē daresceret. Se
nes ac diu infecūdi parentes dono
nobilissiē prolis exultant. ipi pa
tri quē incredulitas mutū reddide
rat. ad salutandū noue pconem

gratie. os q lingua reserat. nec so
lum facultas deum benedicendi re
stituitur: s de eo etiam prophetã
dixit⁹ augetur. Excitati fama fa
cti. oẽs vicini ãmiratione ac me
tu pcelluntur. omniũ qui tũc audi
ere circũquaqꝫ ad aduẽtum noui
prophete corda preparãtur. Vn
de merito sancta p orbem ecclesia.
que tot beatoꝝ martirũ victorias
quib⁹ ingressuz regni celestis me
ruere frequẽtat. hui⁹ tantũmodo
post domini etiã natiuitatis diem
celebrare ꝯsueuit. Qd nullaten⁹
sine euãgelica auctoritate in ꝯsue
tudinem venisse credẽdum est: sed
attenti⁹ animo recolendũ. quia si
cut nato domino. pastorib⁹ appa
rens angel⁹ ait. ecce euãgelizo vo
bis gaudiũ magnum. qd erit om
ni populo. quia nat⁹ est nobis ho
die saluator. qui est xp̃c domin⁹.
ita etiam angel⁹ nasciturũ zacha
rie p̄dicans iohãnem. et erit inqt
tibi gaudiuz et exultatio. et multi
in natiuitate ei⁹ gaudebũt. et erit
magn⁹ coram domĩo Iure igitur
vtriusqꝫ natiuitas festa deuotiõe
celebratur: sed in illius tam̃q̃ in
cristi domini. tam̃q̃ in saluatoris
mũdi. tam̃q̃ in filij dei õnipotẽtis
tam̃q̃ in solis iusticie natiuitate.
omni populo gaudiuz euãgeliza
tur. in hui⁹ autem tam̃q̃ in p̄cur
soris domini. in serui dei eximij. in
lucerne ardẽtis et lucentis exortu.
multi gauisuri memorãtur. Iste
magn⁹ coram domĩo esse narrat
de illo ꝓpheta testat. quoniã mg̃
nus domin⁹ et laudabilis nimis. et
magnitudinis eius nõ est finis.
Iste peccatoꝝ consortia declinãs.
ab omni qd inebriare pt abstine
bat Ille inter peccatores ꝯuersã
tus. peccati õnis immunis pmã
sit. Hic adhuc ex vtero matris spi
ritu sancto ẽplet⁹ est In illo habi
tat omnis plenitudo diuinitatis cor
paliter. qui dono sui spirit⁹ sedem
sibi vteri virginalis in quo carnẽ
susciperet ipse ꝯsecrauit Iste mul
tos filiorũ israhel ad dominũ suo
tẽpe predicando ꝯuertit Ille mul
tos quotidie de vniuersis p orbez
nationib⁹ ad suã fidem et caritatẽ
interius illustrãdo ꝯuertere non
desistit. Hic in spũ et virtute helye
precessit ante illũ. vt plebem eius
aqua baptizans. ad suscipiẽduz
eum vbi appareret doceret esse pfe
ctam Huic successit ille in spiritu et
virtute dei patris. vt plebẽ suam
spiritu sãcto et igni baptizans. ad
vidẽdam faciem patris sui dona
ret esse pfectam. Iohãne nato ꝯ
gratulabãtur vicini et cognati ge
nitrici illius. quia magnificauit
domin⁹ misericordiã suam cũ illa.
domino autẽ nato. ꝯgratulaban
tur ecclesie. quia venit tẽpus mise
rendi eius. spiritus angelici. qui
sunt vicini eius et cognati. ciues
videlicet eiusdem patrie celestis.
quã et ipsa exspẽctat. qui et ymnũ
glorie deo canẽdo. quid illa per or
bem esset actura. priores ipsi de ce
lis ammonebãt. Recte igitur na
tiuitas celebratur illi⁹. qui talis
potencia magnitudinis. domini
cis propinquabat operib⁹ Recte

ortus illi⁹ solemnitas colit᷑. cuius tanta est vite sublimitas. vt quicquid illo sublimi⁹ est. hoc iam hominis naturā transcēdere dubiū nō est. Siquidem domin⁹ cum maiorē eo neminē in natis mulierū esse dixisset mox subdidit dicēs. Qui autē minor est in regno celorū. maior est illo. seipm̄ videlicet īsinuās. qui humana natiuitate posterior iohāne: sʒ celestis regni apice essʒ prestātior. Nec vacat a misterio. q᷒ iohānis natiuitas cum dies decrescere. domini autē cū dies crescere inchoat facta memoratur. Hui⁹ etenim secretū distantie reuelat ipse iohānes. q̄ cū pre magnitudine virtutū. xp̄c crederetur a turbis. domin⁹ autē pre infirmitate carnis a q̄busdā non xp̄c: sed esse propheta putaretur illū inquit oportet crescere. me autem minui. Creuit quippe domin⁹ quia per totū orbem fidelibus q᷒ xp̄c essʒ qui propheta credebatur innotuit. Decreuit ac minoratus est iohānes. quia qui crist⁹ estimabatur. q᷒ non crist⁹ ipse: sed preco xp̄i esset apparuit. Ideoq̄ iure nato iohāne. lux diurna minorari incipit. cuius fama diuinitatis defitura. et baptism⁹ in breui finem erat accepturus Iure etiam nascēte domino. abbreuiata dies ad crementū luminis redit. quia ille minimū apparuit. qui lucē sue cognicōnis. quā pri⁹ sola iudea. et hoc ex parte habebat. cūctis gentib⁹ aperiret. sue calorem dilectōis in totam mūdi latitudinē diffunderet. Notādū autē. q̄ hec eadē beati iohānis natiuitas. nōnullam habet similitudinē aduētus dominici. et gratie quā predicare veniebat. Nā et cōgruum valde est. vt cui omīs prophete priores et patriarche. vel nascēdo. vel moriēdo vel viuendo. vel p̄dicando. testimonium prebuerūt. hūc multo amplius p̄cursor suus. qui plusq̄ ꝓpheta extitit. nō tantum in vita et passione: sed i ipsa quoq̄ sua natiuitate designet. Quid est enim q᷒ veterānis parentibus natus est iohānes. nisi quia illius mox secutura natiuitas signabatur. qui spiritalia noui testamēti proferēs archana. carnalem legis et sacerdocij veteris obseruātiam. iam terminādam esse doceret. ¶ Q᷒ enim antiq̄tur et senescit. prope interitū est. Quid est q᷒ muto patre principe videlicet tūc sacerdotum. ortus est precursor domini. nisi quia ipso apparēte domino. lingua iam sacerdocij veteris. magna ex parte a doctrina sēsus spiritalis obmutuerat. solam littere custodiā curantibus. ac docētibus scribis et legisperitis. immo et ip̄am litterā plerisq̄ in locis. per suas tradicōnes corrumpētibus. iuxta q᷒ eis domin⁹ in euangelio sepi⁹ improperare probatur. ¶ Et quid. q᷒ diu sterili genitrice nascitur. nisi quia lex que auxilio sacerdotalis officij. spiritalem deo sobolem gignere iussa est. neminē ad perfectum adduxit. quia minime [illegible] suis cultoribus. regni celestis ianuas aperiē

non potuit. Sed fact⁹ sub legē auctor ipse legis. sterilitatis obprobriū legi abstulit. qui hanc spiritaliter intelligēdam mōstrauit. et supne beatitudinis gratiam. que in euāgelio nūc aptissime lucet. in ea iaz olim p̄figuratam. et quasi cōceptam esse docuit. Et factum est inquit in die octauo. venerūt circūcidere puerum et vocabāt eū nomine patris sui zachariā. Et respōdens mater ei⁹ dixit. Nequaq̄ sed vocabitur iohānes Johānes interp̄tatur dei gratia. siue in quo ē gratia. Quo nomie in totam euāgelice dispensacōnis gratiaz quā p̄dicat. et ip̄m specialiter dominū signat p quem eadem gratia mūdo donata est. Qui vero natū puerum. patris zacharie nomie magis q̄ iohānem vocādum esse discernebāt. eos profecto figurant qui domino noua gratie munerā declarāte. ceperunt eum pocius cōsueta sacerdocij veteris edicta predicare. Vnde bene zacharias memor domini interp̄tatur. quia videlicet memoriā antique obseruationis. que vtiq3 a domio data est figurate denūciat Contētabat ergo de nomie nati prophete. hij q̄ cōuenerant. et zachariam hūc vocari satagebant. At cōtra mater verbis. et pater sc̄ptis. quia iohānes magis appellādus esset astruebāt. quia fuerunt nōnulli celestium sacramētoz min⁹ periti. qui in p̄mordijs euāgelij chorruscātis carnalia adhuc legal' sacerdocij statuta simul obseruāda esse decernerēt. Quo pro cērto ip̄a legis doctrina. de suscipiēda gratia xp̄i q̄si elisabeth de nomine iohānis viua voce cōfirmat. dicendo per legislatorem. prophetaz vobis suscitabit domin⁹ deus vester. de fratribus vestris tam q̄ meip̄m audietis. iuxta omnia que locut⁹ fuerit vobis. Ipsum quoq3 legale sacerdotium. tacitis cerimoniarū suaz tipis. quasi mutis litterarum figuris. zacharias eidem gratie nascēdi testimoniū p̄hibet. quia nihil prorsus in omnib⁹ sacerdocij veteris obseruacōnibus actum vel dictum credēdum est. qd non euangelij gr̄tiam. si recte intelligatur expresserit. Quod autē declarato postmodū. et cōfirmato nomine iohānis. apertū est os zacharie et prophetauit benedicēs deuz. patet vtiq3: quia manifestata per angelos gratia noui testamēti. multa etiam turba sacerdotuz obediebat fidei. relictaq3 taciturnitate nociua. ad cōfitenda. laudanda. et predicāda sui redemptoris dona. se deuota submittebat Et quidē in die circumcisionis iohānis. quādo et nomē accepit. fact⁹ est timor super omēs vicinos eorum. et sup omnia mōtana iudee diuulgebātur omnia verba hec. Porro in tēpore dominice resurrectōnis. vbi misso desuper spiritu gloria nominis eius p apostolos mūdo innotuit. timor cōtinuo saluberrimus nō solum iudeoz qui erāt vicini vel situ videlicet loci vel scientia legis: sed et ceteraz vsq3 ad fines terre

gentiũ corda cõncussit. Nec tantũ
montana cũcta iudee. verũ etiam
omnia mũdani regni mũdaneq;
sapientie culmina. virtutis eius
fama trãscendit. ita vt relicta vbi
q; cultura. ac vita priore. ad percipi
enda fidei illius sacramẽta cõflue
rent. Recte etenim circũcisionis di
es. dominice resurrectõnis ymagi
nẽ prefert. quia ⁊ hec octaua die
hoc est post sabbatũ facta est. ⁊
sicut illa a reatu perpetue mortis ab
soluere solebat. ita ista perfectã vi
te immortalitatis nouitatẽ. ⁊ i au
ctore nostro exhibuit. ⁊ in nobis
sperãdam monstrauit. Qd vero in
ter hec zacharias implet̃ spũsan
cto. ac de redemptoꝛe nostro. simt̃
⁊ nostra redemptõne prophetat
significat mistice. q̃ multi de stir
pe sacerdotali. qui a cõfessione cri
sti diucius ora cõtinuerant. post
modũ p susceptõnem fidei illius.
spiritus sancti virtute replendi. do
no prophetie sublimãdi. ⁊ magi
sterij pastoralis officio. populis
essent preferendi. Quãuis eadem
acceptõne spiritus. ⁊ prophetia
zacharie hoc quoq; cõuenienter
figurari credẽdum est. tũc instare
tempus. quo fidelibus pãderetur
omnes legalis sacerdocij ritus et
cerimonias. spiritali intus scien
tia. et propheticis exuberare mis
terijs. que mediatoris dei ⁊ homi
nũ hominis ihesu christi. vel dispen
satõni temporarie. vel eterne diui
nitati testimonium ferrent. iuxta
quod ipse iudeorum duriciam in
crepãs dicit. Si crederetis moysi.

crederetis forsitan ⁊ michi. De me
enim ille scripsit. Quid enim pro
phetans ⁊ benedicẽs deum zacha
rias dixerit audiamus. Benedic
tus dominꝰ deus israhel. quia visi
tauit ⁊ fecit redemptõnem plebis
sue. In quibꝰ profecto verbis no
tandum. quia beatus zacharias.
qd inchoatum ⁊ proxime futurũ
in spiritu preuiderat. prophetico
more quasi iam factum esset nar
rabat. Visitauit enim nos apparẽ
rens in carne dominꝰ. quasi lon
gius a se recedẽtes. quos in pecca
tis positos. quereret ⁊ iustificarẽ cu
rauit. Visitauit q̃si medicus egro
tos. qui vt inueteratũ superbie no
stre languorẽ sanaret. nobis no
uũ sue humilitatis exemplũ ad
hibuit. Fecit redemptõnẽ plebis
sue. qui nos venũdatos sub pecca
to. ⁊ antiqui hostis seruitio addi
ctos. sui sanguinis dato precio li
berauit. Vnde benigne nos horta
tur apostolꝰ dicens. Empti enim
estis precio magno. glorificate ⁊
portate deum in corpoꝛe vestro. Ple
bis autem sue dicit. nõ vtiq; quã
veniẽs plebem suam reperit. sed
quã visitando ⁊ redimendo suam
fecit. Vultis etenĩ audire fratres
mei. qualem inuenerit eam. qua
lem reddiderit. Finis cantici hu
ius. qd ob noticiam simul ⁊ pro
lixitatem sui. totum caritati vestre
ꝯcensere ⁊ explanarẽ longum duxi
mus. aperte denũciat dicens. Visi
tauit nos oriẽs ex alto. illuminarẽ
hijs qui in tenebris. ⁊ in vmbra
mortis sedent. ad dirigẽdos pedes

nostros: in viam pacis. Inuenit ergo nos sedentes in tenebris et vmbra mortis. hoc est longa peccatorum et ignorantie cecitate depressos atque hostis antiqui fraude deceptos obsessosque erroribus. Ipse etenim recte mors et medacium. sicut econtra dominus veritas vocatur et vita Attulit autem vobis veram cognitionis sue lucem. exclusisque errorum tenebris. certum nobis iter patrie celestis aperuit. Direxit gressus operum nostrorum. quatenus per viam veritatis quam monstrauit incidere. atque ad mansionem perpetue pacis possimus intrare quam promisit. Hec igitur dona fratres carissimi superne bonitatis. hec eternorum donorum promissa habentes. benedicamus et nos dominum in omni tempore. quia visitauit et fecit redemptionem plebis sue. Semper laus eius in ore nostro versetur. semper eius et memoriam retineamus. et inuicem annunciemus virtutes eius. qui de tenebris nos vocauit in admirabile lumen suum. Eius continue flagitemus auxilium. vt lucem scientie quam contulit in nobis ipse conseruet. atque ad perfectum vsque diem perducat. Et vt digni simus exaudiri precantes. abiciamus ipsi opera tenebrarum. et induamus nos arma lucis. Sic etenim supplicantes concite que desideramus accipiemus. quia nimirum verba deuote orationis. adiuuat manus pie operationis. Et quia beati precursoris hodie natalicia celebramus. oportet vt quem salutis eterne preconem suscepimus. hunc etiam nostre orationis adiutorem queramus. Ipsum que intercedendo rogemus impetrare vt ad eum cui testimonium perhibuit lucem. vitam et veritatem peruenire mereamur. ihesum christum dominum nostrum. qui viuit etc.

In vigilia apostolorum petri et pauli.

Secundum Johannem

In illo tempore Dixit ihesus petro. Symon iohannis diligis me plus hiis. Dicit ei. Etiam domine. tu scis quia amo te. Et reliqua. Omelia venerabilis Bede presbiteri.

Virtutem nobis perfecte dilectionis. presens sancti euangelii lectio commendat. Perfecta etenim dilectio est. qua deum ex toto corde. tota anima. tota virtute. proximum autem tamquam nosmetipsos diligere iubemur. Et neutra harum dilectio. sine altera valet esse perfecta. quia nec deus vere sine proximo. nec sine deo vere potest proximus amari Vnde dominus totiens interrogato petro. an se diligeret. et illo respondente quod eum ipso teste diligeret. adiungebat per singula ita concludens. pasce oues meas. siue agnos meos. Ac si aperte diceret. Hec sola et vera est probatio integri in deum amoris. si erga fratres studuerimus curam sollicitam exercere laboris. Nam quicumque fratri opus pietatis quod valet impendere negligit. minus iusto se

cōditorē diligere ondit· cuius mā
datū in sustentanda ꝓximi neces
sitate cōtemnit Que ꝑfecto caritas
qm̄ sine diuine gratia inspiracōis
minime possit impleri· tacite quo
dāmodo dn̄s insinuat· qui petrū
de illa interrogās· symōem euz io
hānis qd nusq̄ alias· cognoiat
Symon inquit iohis diligis me
plus hijs· Vbi q̄uis simpliciter
mētio facta terreni peritis eiꝰ pos
sit intelligi· non tamē ab re est· si
quis noie iohānis donū superne
generacōnis mistice indicatuz ve
lit accipe· de quo apostolꝰ iohan
nes āmonēdo testatur· Carissimi
diligamꝰ inuicem· qm̄ caritas ex
deo est· et ōmis qui diligit ex deo
natꝰ est· et cognoscit deū· Symon
namq obediēs· iohānes dicitur
dei gr̄a Et propterea recte primus
apostoloꝝ· cum de amore suo req̄
ritur· symon iohānis et obediens
dei gratie vocat̄· vt liquido cūctis
ostendatur· hoc qd maiore p̄ cete
ris obediētia domini iussis obseq̄
tur· qd ardentiori illū caritate am
plectitur· nō humani meriti: sed
muneris esse diuini Vnde et apo
stolus paulus eadem gratia cōforta
tus aiebat· quia caritas dei diffu
sa est in cordibꝰ nostris· p spūm
sanctuz qui datus est nobis· Qui
ergo ceteris flagrantius dominū
amare probatur· filius iohānis
cognominatur. quia nimirū virtꝰ
eiusdem amoris· nō nisi p grati
am spiritꝰ ꝑcipitur· Qui tamē ip
se notādum· q̄ cautea circumspe
cte testimoniū reddat suo amato

ri· cū domino sciscitante an se plꝰ
alijs diligeret· nō est ausus respō
dere· tu scis quia amo te plꝰ hijs·
sed temꝑata ac simplici voce Etiā
inquit domine· tu scis quia amo
te· Qd est aperte dicere· Scio qui
dem quia ipse te· vt tu meliꝰ nosti
integro corde diligo· q̄ntum vero
te alij diligāt· mihi quidem igno
tum: sed tibi ōmia sunt nota· Cu
ius cautela respōsionis· nostre ꝑ
fecto est institutio locucōnis simꝉ
et cogitacōnis· vt videlicet eius ex
emplo discamꝰ. minus de nostre
cōscientie puritate presumere· mi
nus temere de fraterne cōscientie
occultis iudicare· in dubijs maxi
me rebꝰ· et que qua intencōne vel
necessitate gerantur· inspicere ne
quimꝰ· Nam de apertis fratrū er
ratibus· nō solum potestatē: sed et
preceptū iudicandi vt corrigātur
habemꝰ· dicēte domino· Si peccaue
rit frater tuꝰ· increpa illuz· et si pe
nitētiam egerit dimitte illi Ambi
gua autē eoꝝ gesta· et q̄ in quāli
bet partē interpretari possunt. di
uino potiꝰ examini reseruare iube
mur· dicit namq apostolꝰ· Nolite
ante tēpus iudicare· quo ad vsq
veniat dominꝰ· quia illūminabit ab
scōdita tenebrarū· et maifestabit
cōsilia cordium Siquidē et ipse pe
trus idcirco se in hac dn̄ica inter
rogacōne· cautius respondēdo co
hibebat· quia meminerat se pridē
imminēte eius passiōe· plus sibi
cōstantie tribuisse q̄ haberet· res
pondendo videlicet se esse paratū·
et in carcerē et in mortē ire cum illo

qui necdū erat ydoneus instante
piculo saltem cōfiteri. quia nossz
illū. vel quia fuisset aliquādo cuz
illo. Instruct9 ergo periculo prio
re. cauti9 loqui cum domino. quem
bene didiceāt humane cōsciencie
statū melius nosse. ꝙ ipsa se con
sciencia vllaten9 nosse sufficeret.
de fraterni quidez cordis occultis
nil prorsus audet defini͡e. de sui au
tem amoris integritate. nō sumet
solius: sed ⁊ ipius qui interroga
bat domini testimoniū pādit eti
am inquiēs Domine tu scis quia
amo te. O ꝙ felix ⁊ pura cōsciētia
que cōditori suo. cuius nuda ocu
lis ⁊ apta ōnia nouit. dicere non
metuit. domie: tu scis quia amo te
Q̄m casta ⁊ sancta anima. que ⁊
suam cogitacōem dn̄o patere nō
dubitat. ⁊ si nil aliud q̄m ea que
domin9 approbat cogitare nō igno
rat. Vnde bene in apocalipsi. san
ctorū corda fialis aureis cōparan
tur. dicēte iohāne. ⁊ habebāt sin
guli cytharas. et fialas aureas
plenas odoramētoꝝ. que sūt ora
tiones sanctorū. Cytharas quip
pe aureas habēt electi. quia ōnis
eorū sermo. omne q̄d de illoꝝ acti
bus ad noticiā proximorū fama
vulgāte psonuerit. pure dilectio
nis luce rutilū apparet. Fialas q̄z
habēt aureas. que sunt vasa pa
tula amplitudie diffusa. quia cor
da sua quo veri9 solo eius dilectō
nis sentiūt ignē splēdescere. eo la
cius hec diuinis gaudēt pandere
cōspectib9. Vnde recte subiungitur
Plenas odoramētoꝝ que sūt ora

ciones sanctorū. Fiale nāq3 aurée
odoramētorum plenitudine redū
dāt. cum fulgida caritate iustoꝝ
precordia. virtutū quoq3 spirita
liuz opinione proximis innotescūt
Et pulchre ipe qui hec videbat io
hānes interptando subdidit. que
sunt oratiōes sanctorū. Odoramē
ta etenim fialarū sunt oracōnes
sanctorū. quia quicquid boni ope
rantur aut dicūt. qui simplici in
tencōne deo deseruiūt. totuz profe
cto hoc vice pro eis oracōis adim
plet. quādo deuocōem mentis eo
rum diuinis cōmendat aspectib9
Neq3 aliter vero apostolicū illud
preceptū quo ait. sine intermissi
one oāte. pficere valem9. nisi om
nes act9. sermones cogitat9. ipsa
etiā silentia nostra. ita dn̄o donā
te dirigam9. vt singula hec cuz ti
moris illi9 respectu tempentur. ci
cta ppetue nostre saluti proficua
reddātur. Prouida autez pietate
domin9 tercio petrū an se diligat
interrogat. vt ipsa trina cōfessio
ne. vincula que illum ter negādo
ligauerāt absoluat. ⁊ quociens
territ9 eius passione q̄d eum nos
set negauerat. totiēs eius resurre
ctōne recreatus. ꝙ illū toto amet
corde testet. Prouida dispensatio
ne. tercio confitenti amorē. tercio
eque pascēdas suas oues cōmen
dat quia decebat. vt quociens in
pastoris fide titubauerat. totiēs
cum renouata fide pastoris. mem
bra quoq3 eiusdē pastoris iubea
tur curare. Q̄d enī hic dicit ei. pa
sce oues meas. hoc est vtiq3 q̄d ei

ante passionē aptius dixerāt. ego
āt rogaui ꝑ te vt nō deficiat fides
tua. et tu aliquando conuersus cōfir
ma fratres tuos. Pascere ergo o
ues xpristi est credentes xpō ne a
fide deficiant cōfirmare. ⁊ vt in fide
magis magisq꞉ ꝓficiant instāter
operam dare. Quis sollerti⁹ intu
endū. q eadē pastio gregis dn̄ci
nō vniformi ꝫ multimoda ē solli
citudine gerenda Nam ⁊ terrena
subsidia necesse ē. vt subditis rec
tor ne desint diligēter ꝓuideat. et
exempla virtutis simul cuꝫ verbo
predicacōis eisdeꝫ sollicit⁹ impen
dat. et si quos aut spiritalib⁹. ā
etiaꝫ corꝑibus eorū cōmodis aduer
santes deprehēderit. horū violentie
q̄ꝑtum valet obsistat. ipsos q꞉ cū
errauerit subiectos iuxta psalmi
ste vocem corripiat iust⁹ in miseri
cordia ⁊ increpet neq꞉ oleo noxie
cōsensionis eorū corda demulceat.
Et hoc enī ad pii pastoris officiū
ꝑtinet. Nam q̄ subditoruꝫ errata
corrigere. et vulnera in eis pecca
toruꝫ inq̄ꝑtum sufficit curare neg
lexerit. inter pastores ouiuꝫ xpri
sti qua fronte se annumerare pre
sumit. Sed ⁊ hoc pastori est fixo
corde tenendū. vt eos q̄ preest nō
quasi suos ꝓprios. ꝫ vt dn̄i sui gre
gem tractare meminerit: iuxta il
lud quod petro dī. Si diligis me
pasce oues meas. Meas inq̄t nō
tuas. Meas tibi oues cōmēdatas
scito. et has quasi meas regere si
me ꝑfecte amas recole. vt meā vi
delicet in eis gloriā. meū dominiū
mea lucra non tua ꝓpria queras.

Sunt enī qui oues xpi nō amore
xpristi ꝫ sue. vel glīe. vel dn̄ationis
vel questus grā pascūt. Quoꝝ mul
titudinē dolens apl's paulus. ait
philippensib⁹. Spero autē in dn̄o
ihesu thimotheū me cito mittere
ad vos. neminem enī habeo tam
vnanimē qui sincera affectione ꝑ
vobis sollicit⁹ sit. Oēs enī sua que
runt non q̄ ihesu xpristi. Vnde do
min⁹ in euāgelio. tales nō pasto
res sed mercenarios poti⁹ vocat di
cens. q lupo veniēte mercenarius
fugit. q mercenari⁹ est. et nō ꝑti
net ad euꝫ de ouib⁹. Veri aūt pa
storis ⁊ cui sincera ē cura de ouib⁹
euidēs ac speciale indiciū est. cum
quisquis nō solum cōmodis oīb⁹
vite tēꝑalis carere. sed ipsā quoq꞉
vitaꝫ ꝑ grege xpi ponere in ꝓmp
tu hꝫ Vnde nūc ipse postq̄ꝑ pascē
das oues suas petro. hoc ē plebes
docendas gubernandasq꞉ cōmisit
subsequēter addidit dicēs Amen
amen dico tibi cū esses iunior. cin
gebas te et ambulabas vbi vole
bas. Cū aūt senueris. extēdes ma
nus tuas ⁊ ali⁹ te cinget. et ducet
quo nō vis. In extensione etenim
manuū. posicōem membrorū ei⁹
qua cruci erat aptand⁹ insinuat.
in cinctione alteri⁹. imposicōnem
vinculorū quib⁹ a ꝑsecutore arcē
dus erat exprimit. in ductu quo
nollet ipsam mortis ac passionis
acerbitatē indicat. quā corporal'
eius infirmitas horrebat. cui⁹ ani
mi firmitas spiritalis etiā aduer
sa ꝑ dn̄o letabat' cuncta sufferre
Neq꞉ enī voluntatē suā. ꝫ volūtatē

querebat eius qui misit eũ xp̄i
Premissa igitur ouium suarũ pa
stione adiungit mox eidem p̄mo
pastorum etiã passionis sue triũ
phum. extendes inquiens man⁹
tuas. et alius te cinget ꝛ ducet q̄
non vis. Ac si patenter dicat. Qñ ita
me caritatẽ diligas hinc liquido
probabis cũ pro paruulorũ meo
rum vita vsqꝫ ad mortẽ certando
perueneris. ꝛ vt illi in corpore pos
sint pariter et mente saluari. ipse
tormenta corporis oĩa que aduer
sarium infligere libet. forti mentis
constancia toleraueris. Quod ipsẽ
quoqꝫ euangelista subsequenter
insinuat cũ ait. Hoc autẽ dixit sig
nificans qua morte clarificaturus
esset deum. Clarificauit quippe pe
trus morte sua deum quãdo hoc iu
dicio cunctis q̃ꝫtum deus esset co
lendus amãdusqꝫ mõstrauit. dũ
ipse data optione mallet crucis
subire tormentũ q̃ꝫ a celestis ver
bi predicatiõe cessare. Qui notan
dum ꝙ non solum morte. sed ꝛ vi
ta suã ꝛ passionibus que mortem
precesserant deũ clarificauit. Cla
rificauit namqꝫ vita deum. qui per
omnia que gessit non suã ꝓpriam
sed conditoris sui voluntatẽ lau
demqꝫ querebat. Clarificauit ꝛ pas
sionibus. quez a ꝓposito sup̄ni a
moris obsequijs. nulla ꝑsequẽ
tium valuit reuocare ꝑssura. Ve
rum qꝛ cũ memoria beati petri. ec
co apostoli eius pauli hodie nata
licia celebramus. videamus frẽs
carissimi. vtrum ꝛ ipse vel vita vel
passionibus vel morte clarificaue
rit deum. Clarificauit vtiqꝫ ꝛ ipse.
Testatur enĩ lucas euangelista
qui librum actuũ apostolorum
maxima ex parte. agones ipsius
ꝛ labores pro xpisto describendo
compleuit. testatur hoc ꝛ ipse qui
opus scriptorum suorum quod q̄
tuordecim epistolis cõclusit. solo
vt ita dixerim christi odore respes
sit. Quicquid enĩ ibi legeris. aut
fidei archana reuelat. aut bonorũ
operũ fructus ostẽdit. aut celestis
regni gaudia promittit. aut quid
ipse tribulationum hec predicãs
sustinuerit pandit. aut quid inter
tribulationes diuine ꝯsolatiõis
acceperit refert. aut generali ex
hortatione. ꝙ omnibus qui pie
volunt viuere in christo. ꝑsecutiõ
nes deesse nõ possint insinuat. Te
statur q̃ꝫtum via sua deum clarifi
cauerit cum in vinculis positus et
appropinquans passioni. thymo
theo per epistolam exemplũ sui
operis proponit dicens. Bonum
certamen certaui. cursũ ꝯsumma
ui. fidem seruaui. Monstrauit q̃li
morte clarificaturus esset deum cũ
premisit. ego enim iam immolor
ꝛ tempus resolutiõis mee instat
O q̃ꝫ preciosa in conspectu domini
mors sancti illius qui apertissime
nouerat qui libera voce predixerãt
se occidi ꝓ domino. nõ aliud esse
q̃ꝫ gratissimam deo. mundissimã
qꝫ hostiam offerri. Clarificauit er
go ꝛ paulus deum. clarificauerũt
et ceteri apostoli. quia ꝛ puro cor
de christum diligebant. ipsi sincę
ra intentiõe oues christi curabãt

Quod eñ petro dictũ est. pasce o
ues meas. omnib⁹ vtiq3 dictũ est
Hoc namq3 erant ceteri apl'i qd
fuit petrus sed primat⁹ petro dat'
vt vnitas ecclesie cõmendet. Pa
stores sũt omnes. sed grex vnus
ostendit. qui ꝛ ab apostolis om
nibus tunc vnanimi cõsensione
pascebatur. ꝛ deinceps a successo
ribus eorum cõi cura pascit'. quo
rum plurimi ꝯditorem suũ morte
oẽs aũt vita sua clarificare ꝓban
tur. Non solum maxima illa eccle
sie luminaria. s3 ꝛ reliq̃ electorum
turba vel viuẽdo vel moriẽdo. deũ
suo quiq3 tempe clarificat. Quoꝝ
vestigia nos q3 fratres mei nostro
tempore sequi oportet. ꝛ vite vide
licet nostre ordinem. ad exempla
bonorũ dirigendo. ꝛ in ꝓposita vite
rectitudine ad mortez vsq3 ꝑsistẽ
do. vt socij cõuersationis eorum
existentes. socij etiã remunerati
onis mereamur effici. Hoc autez
ita ꝑficiem⁹. si iuxta hui⁹ sacratis
sime lectionis tenorẽ. ꝛ redempto
rem nostrũ debito affectu ꝯplecti
mur ꝛ erga proximoruz salutem
fraterna sollicitudine vigilemus
ipso opitulante qui hec ꝛ nos fa
cere iubet. et se facta remunerare
pollicet' xpristo ihesu dño nostro
qui viuit ꝛ regnat cũ patre in vni
tate spũssancti de⁹. p omnia secu
la seculorum. Amen

In die sancto Sermo beati
leonis pape.

Mniũ quidẽ solemnitatũ
scõrum dilectissimi totus
mũdus ẽ particeps ꝛ vni
us fidei pietas exigit. vt quicquid
pro salute vniuersorũ gestũ recor
dat'. cõibus vbiq3 gaudijs celebre
tur. verumtñ hodierna festiuitas
preter illam reuerentiã quã toto
terrarũ orbe ꝓmeruit. speciali ꝛ ꝓ
pria nostre vrbis exultatiõe vene
randa ẽ vt vbi precipuorũ apl'o
rum glorificatus est exitus. ibi in
die martirij eorũ sit leticie princi
patus. Isti eni3 sunt viri ꝑ quos
tibi euãgeliũ christi roma resplẽ
duit. ꝛ que eras magistra erroris
facta es discipula veritatis. Isti
sũt sancti patres tui. veriq3 pasto
res. qui te regnis celestib⁹ inseren
dam. multo melius. multoq3 feli
cius ꝯdiderunt. q̃ꝫ illi quorũ ꝑma
studia menium tuorũ fundamẽta
locata sũt e quibus is qui tibi no
mẽ dedit. fraterna te cede fedauit.
Isti sũt qui te ad hanc gloriaz ꝓ
uexerũt. vt gens sancta. populus
electus. ciuitas sacerdotalis et re
gia. p sacrã beati petri sedẽ caput
orbis effecta. latius presideres re
ligione diuina q̃ꝫ dñatione terrena
Quãuis eñ multis aucta victorijs
ius imperij tui terra. mariq3 ꝓtu
leris. minus tñ est quod tibi belli
cus labor subdidit. q̃ꝫ qd pax xpri
stiana subiecit. De⁹ namq3 bonus
iustus omnipotens. qui misericor
diam suaz hũano generi nunq̃m
negauit. omnesq3 in ꝯmune mor
tales ad cognitionẽ sui. abundã
tissimis ꝯmp beneficijs erudiuit
voluntariam errantium cecitatez
ꝛ procliuem in deteriora nequici
ã. secretiori ꝯsilio ꝛ altiori pietate

miseratus ē mittendo verbū suū e
quale sibi atq̧ coeternū. Qđ caro
factū ita diuinā naturaꝫ nature v
niuit humane. vt illiꝰ ad infima i
clinatio nostra fieret ad sūma ꝓ
uectio. Vt aūt huiꝰ inenarrabilꝭ
gracie ꝑ totū mundū diffunderetꝭ
effectus. romanū regnū diuina ꝓ
uidentia prepauit. cuiꝰ ad eos li
mites incremēta ꝑducta sūt. qui
bus cunctaruꝫ vndiq̧ gentiū vici
naa ꝯtigua esset vniūsitas. Dispo
sito enī diuinitꝰ operi maxime cō
gruebat. vt multa regna vno cō
federarentꝭ imperio. et cito puios
haberet populos predicacō gene
ralis. quos vniꝰ teneret regnuꝫ ci
uitatis. Hec aūt ciuitas ignorās
sue ꝓuectionis auctorē cuꝫ pene ō
nibus dñaretur gentibꝰ. omniū
gentiū seruiebat erroribꝰ. et ma
gnā sibi videbatꝭ suscepisse religi
onem: q̄ nullaꝫ respuerat falsita
tem. Vnde q̄to erat ꝑ dyabolum
tenacius alligata. tanto ꝑ xp̄m
est mirabilius absoluta Nam cū
duodecim apostoli ꝑ spiritū sc̄m
omniū locutione linguarū imbu
endum euangelio mundū distri
butis se terraꝝ partibus suscepis
sent. beatissimus petrus princeps
apostolici ordinis. ad arcē roma
ni destinatur imperij vt lux verita
tis que in omniū gentium reuela
batur salutem. efficacius se ab ip
so capite ꝑ totum mundi corpus
effunderet Cuius aūt nationis ho
mines i hac tunc vrbe non essent
aut q̄ vsq̄ gētes ignorarent qđ
roma didicisset. Hic colluctātes

philosophie opiniones. hic dis
soluende erant terrene sapientie
vanitates. Hic confutandꝰ demo
num cultus. hic oim sacrificioꝝ
impietas destruenda. vbi diligē
tissima habebatꝭ sup stitione col
lectum. quicq̄d vsq̄ fuerat vanis
erroribus institutuꝫ. Ad hanc er
go vrbem tu beatissime petre apo
stole venire non metuis. vt cū con
sorte glorie tue paulo apostolo
aliarum adhuc ecclesiarū ordina
tionibus occupato. siluam istam
frementum bestiarū. et turbulen
tissime ꝓfunditatis occeanū. con
stantior q̄ cuꝫ sup mare gradiēs
ingrederis Nec mundi dñam ti
mes romam. qui in cayphe domo
expaueras sacerdotis ancillā Nū
quid aut iudicio pilati. aut seuicia
iudeorum minor ē. vel in claudio
potestas. vel i nerone crudelitas.
Vincebat ergo materiā formidi
nis vis amoris. Nec estimabas
terrori credendū dum horuꝫ saluti
consuleres quos susceperas diligen
dos Hunc aūt intrepide caritatis
affectum iam tunc profecto conce
peras. quando professio tui in domi
num trine interrogationis est soli
data misterio. Nec aliud ab hac
mentis tue intentione quesitum ē
q̄ vt pascendis eius quem dilige
res ouibus. cibum quo ipse eras
opimatus impenderes Augebāt
quoq̧ fiduciam tuaꝫ tot signa mi
raculorum. tot dona carismatū at
q̧ experimenta virtutuꝫ. Jam po
pulos qui ex circumcisione credide
rāt erudieras iā anthiochenā eccaꝫ

vbi primū christiani nōis digni
tas est certa fundaueras Jam pon
tum. galaciā capadociaz. atqꝫ bi
thiniā legibꝰ euāgelice predicati
onis impleueras. nec vt dubius
de ꝓuentu opis aut de spacio tue
ignarus etatis. trophēū crucis xp̄i
romanis arcibꝰ inferebas. quo te
diuinis preordinacōnibꝰ ante ibāt
et honor potestatis et gloria passio
nis Ad quā btūs coaplꝰs tuꝰ vas
electionis et speciālis magister gen
tiū paulus occurrens. eodē tibi cō
sociatus ē aīo. quo oīs innocētia
et oīs pudor. oīsqꝫ libertas sub ne
ronis laborabat imperio. Cuiꝰ fu
ror p oīm viciorū inflammatꝰ ex
cessū. in hunc eū vsqꝫ torrentē sue
precipitauit insanie vt primꝰ no
mini xp̄iano atrocitatē generālis
psecucōis inferret. quasi p scōrū
neces grā dei possit extingui. cuiꝰ
hoc ipsū erat maximū lucrū vt cō
temptus vite huius occidue ꝑcep
tio fieret felicitatis eterne Precio
sa ergo est in ꝯspectu dn̄i mors sā
ctorū eiꝰ. nec vllo crudelitatis ge
nere destrui p̄t sacramēto crucis
xp̄i fundata religio Nō minuitur
psecutionibꝰ ecclesia sed augetur
et semp dn̄icus ager segete ditio
re vestit. dum grana que singula
cadunt multiplicata nascunt Vn
de duo ista preclara diuini seminis
germina in q̄tam sobolem pullu
larint. beatorū martirū milia ꝓte
stant. q apostolorū emula triū
phorū vrbē nrām purpuratis late
qꝫ rutilantibꝰ ꝑplis ambierīt. et q̄i
ex multarū honore gēmarū. ꝯserto

vno dyademate coronauīt. De q̄
presidio dilectissimi diuinitus nob
ad exemplū paciē et ꝯfirmationē
fidei prepato vniuersaliter quidē
in oīm sanctorū ꝯmemoracōne le
tandū est. sed horū excellentia pa
trum merito ē exultantiꝰ glorian
dum quos gracia dei in tantā api
cem. inter oīa ecclīe mēbra ꝓuexit
vt eos in corpe cui caput xp̄us ē
quasi geminū ꝯstitueret lumen o
culorū. De quorū meritis atqꝫ vir
tutibꝰ que oēm loquendi supant
facultatē. nichil diuersū. nihil de
bemꝰ sentire discretū: qꝛ illos et ele
ctio pares. et labor similes et finis
fecit equales Tu aūt dn̄e:

Sermo beati max
imi episcopi

Eatissimorū aplōrum pe
tri et pauli inseparabilē fi
dem passionemqꝫ germa
nam omni nos deuocōne fratres
necesse ē celebrare: qꝛ et laudabil
eos vita. ad gloriosissimum per
duxit occasum. et mirificꝰ obitꝰ p
petuā transmisit ad vitā. Et licet ī
petro fides emineat. in paulo doc
trina precellat. et magisteriū tn̄
pauli fidei plenitudo ē. et creduli
tas petri doctrine ē fundamētum
Quos tanta electionis celestis di
gnatio visitauit. vt hic fieret de pi
scatore doctor. ille de psecutorē defē
sor Sz in hoc oīpotentis dei attollē
da maiestas ē. qꝛ inspiracōne mi
rabili docēdi graciā tribuit impe
rito. et inimicū fecit amare qd ode
rat. et fidē quā impugnbat asserē.

Jllius piscacoēz ñ abstulit ꝗ mu
tauit h⁹ cecauit oculos vt purga
tiore recepto luīe clarissime mētis
acie. vltra humanū videre posset
aspectū. Quāti ḡ meriti apud dñm
suū petrus erat. vt ei post nauicu
le parue remigiū tociens ecclie gu
bernacula traderent. Aut q̄ꝛ tum ī
apostolatus sui ministerio ꝯpla
cuisse christo credim⁹ paulū qui
tantum placere potuit p̄secutor.
Placuit em̄ q̄ꝛ nō iniquū pectoris
studio. ꝗ simplicis ignorācie in
cauta deuotione certabat. Deniqꝫ
vt primuz sensib⁹ eius spūs veri
tatis infusus ē ꝯñt ꝯtinuo non se
christi seuisse odio. sed amore pa
terne legis innocēter errasse Deq̊
quid ego potissimū dicā. cum ipē
fidelissim⁹ sibi sit testis. q̄ cuz nec
suas vellet iactaē laudes ꝛ xp̄i an
nunciare cuperet maiestatez. vere
cundius qđ in se gestuz ē ꝯfitet.
Etem̄ velut de altero quodā. scio ī
quit hoiem in christo ih̄u raptuz
vsqꝫ ad terciū celum. raptū in pa
disum. ꝛ audiuit archana verbā
que non licet hoī loqui. Quid hoc
ap̄lo magnificenti⁹ cui in medio
mortaliū ꝯstituto ꝛ supra celos ire
datum. ꝛ ad terras ire ꝯcessuz ē.
Quid hoc beati⁹ viro. q̄ inter secre
ta padisi ediscē meruit. quod nec
lingua hoīs loqui potuit nec quis
q̄ꝛ mereat̄ audire. Et cū tante sint
sublimitatis illa q̄ docuit. vt com
prehendere ea mens hūana non
possit: q̄nte illud putam⁹ esse glo
rie quod ꝓdere sibi asserit nō lice
re. Quid eē de petro referam cui⁹

tanta a deo approbata iusticia. tā
taqꝫ ei p̄tās attributa ē iudicādi
vt in arbitrio ei⁹ poneret̄ celeste
iudiciuz. Perspicite ēgo frēs ꝛ
estimate. q̄ꝛto nob̄ sit petr⁹ ap̄ls
honoē reuerend⁹. cuius sn̄ia z ī ter
ris ꝓlatā sempiterni iudicis equi
tas nō repellit Et iō diligēter intē
dite q̄ sit ei⁹ glorie magnitudo cui
duz claues regni ꝯmittunt̄ eterni
celū illi claudere ꝛ aperire ꝓmissuz
ēst Horū itaqꝫ carissimi ꝑ vniuer
sum mundū veneranda hodie so
lemnitas celebrat̄. hodie horuz cō
cursu letissimo excolit roma mar
tiriū. ꝛ quorū dudū impia ꝓsecu
ta ē sanguinez eorū. nūc peculiari
deuota patrocinio gloriat̄. Tu āt
domine miserere nostri

Lectio sancti euāgelij
Scđm Matheum

Nillo tēpore Venit
ihesus in partes cesaree philippi
et interrogabat discipulos suos
dicens Quem dicunt homines esse
filium hominis. Et reliqua. Ome
lia bede.

Erodes maior
sub quo domin⁹ natus ē
quatuor traditur filios hab uis
se. philippum videlicet qui hic cō
memorat̄. quiqꝫ vt lucas narrat
fuit tetrarcha ituree ꝛ traconitidis
regionis archelaum quoqꝫ ꝛ lisa
niam. sed ꝛ herodem sub quo pas
sus est domin⁹. Philipp⁹ ergo iste
princeps vt premonstratum est

quarte partis regni iudeorum in
honorem tyberij cesaris ciuitatez
statuit ad radices libani mōtis·
vbi iordanis in duob⁹ fontibus
exoritur· quā cesaream philippi
in memoriā sui nominis· pariter
qȝ in honorem tyberij cesaris ap
pellari constituit· que postea pri
stino suo amisso vocabulo pane
as dicta est· in qua eē ciuitate tra
dunt antiqui regib⁹ quondaȝ tri
buta consueuisse psolui· Hoc āt
fecit fauore huius cesaris ad imi
tationē sui patris herodis· qui ex
nomine cesaris ciuitatem cesareā
nūcupauit· que antea turris stra
tonis vocabatur· qui etiam trans
iordanez iliadem vrbem in monu
mentuȝ filie ipsius cesaris condi
disse i hystorijs inuenit̄· Veniēs
quoqȝ dominus in partes cesaree
philippi discipulos cui⁹ apud ho
mines opinionis haberetur inq̄
rebat· Et pulchre satis hoc ꝙ ma
xime hijs in partibus agere volu
it· vt vbi quondā rex terren⁹ cen
sum tributarium exigere solitus
erat a sibi subditis ibi veniēs rex
celestis reciperet censum fidei a su
is discipulis Vbi sancte sue eccle
sie rectoribus exempli normaȝ p̄
signauit· qui vicem xpristi in ad
ministrandis gerunt negocijs q̊
ipsi quoqȝ ab hijs quos fidei a cō
uersationis merito ꝓbato fami
liarius ceteris colunt· cuius fame
apud subiectos sint percunctetur·
Et siquidem dignos se laudibus
fame esse deprehenderint dei totū
gracie deputent· talesqȝ esse q̄les

fama vulgauit insudet· Si vero se
cus ꝙ decet ferri de se testimoniuȝ
senserint· sic illud i scipsis corrige
re tanꝙ pie· a iuxta quod sacer p̄
cellentie ordo postulat viuere stu
deant· vt tantus in eis sanctitatis
splendor eluceat· qui omnez mali
loqui oris nebulā tergat famam
qȝ de se mentiri prohibeat Ait em̄
Quem dicunt homines esse filiuȝ
hominis.c Non hec quasi insciens
percunctatur tanꝙ ignorare potu
erit quid de se homines sentirent
sed vt confessionē recte fidei illorū
digna mercede remuneraret· a po
pulum tradicionib⁹ falsis scriba
rum a phariseorum corruptū ab
errore liberaret· Scribe namqȝ a
pharisei qui in populo iudeorum
honore ac sapientia eminebant
vidētes se a populo deseri· a domi
num ihesuȝ xpristum sequi· prop
ter vite sanctitatem ac predicacō
nem salutiferam· atqȝ miraculoꝝ
signa que ab eo assidue fieri cer
nebant· zelo ducti inuidebant ei·
Et licet lege a ꝓphetis pre ceteris e
docti christum illuȝ esse scirent· ti
mentes tamen gloriaȝ humanā
perdere si populus doctrinaȝ eorum
desereret· a dn̄i precepta sequeret̄
laborabant quib⁹ modis poterāt
corda populorum subuertere· ne
christum illum crederent· que in
lege a ꝓphetis patribus eoruȝ fu
erat repromissus Vnde a iudei vsqȝ
hodie estimant dominuȝ ihesū
xpristum necdum in hunc mun
dum venisse sed adhuc venturuȝ
esse Cernens ergo dn̄s scribaruȝ

a phariseorū tradicionib9 plebē
corruptam. a se non xpistū esti
mari a populo. sed potius iohan
nem. aut heliam. aut iheremiam
voluit eos ab hoc errore liberare
et ideirco interrogās requirit q̄d
alij de se sentiant. vt expositis diu
sis opinantium erroribus proba
rentur discipuli non de opinione
vulgari pcepisse veritatem sue cō
fessionis. sed potius reuelacōne di
uine inspiracōis. Ait namq. Quē
dicūt homines esse filiū hominis. c
Tanq̄ dicat. Me qui filius homi
nis dicor. hoc est fili9 marie. quē
dicunt homines esse. c Nec ait Quē
me dicunt homines esse sed filiū
hominis. ne iactanter vulgarem
sentenciā de se requirere videretur
Filium aūt hominis sepius q̄ fili
um dei se ↄsueuit appellare vt nos
de dispensacōe humanitatis quā
pro nobis assumpsit ammoneat
Vbicunq aūt in veteri testamēto
fili9 hominis scriptum est. beatus
iheronimm9 in hebreo filium adam
haberi testat̄. Naza adam homo
interpretatur. Et pulchre hoīes
appellat eos qui de filio hominis
tantum loqui nouerāt. hoc ē de fi
lij humanitate quā oculis cerne
bant. et deitatis illi9 archana ne
sciebant. Homines namq erant
idest humana tantū de eo sapie
bant. Qui vero de filio dei iam loq̄
didicerunt. non iam homines sed
dij appellari merentur. quales e
rant sancti apostoli qui iam spiri
tus sancti magisterio edocti nō so
lum filiū hoīs xpm: verū ec cōsub

stancialem dei patris filium illū
esse intelligere meruerūt. Vnde a
premissis varijs hominū opinio
nibus. dico apostolos quem se es
se dicerent sciscitatur. per hoc eos
a ceterorū hominum generalitate
discernens. atq singularis priui
legio sciencie supra humanam de
monstrans esse naturam. Quam
formam interrogationis etiā do
ctores ecclesie obseruare oportet.
Nam a ipsi pquirere debent a suis
subiectis de fama sui nomis. qua
lis apud vulgares a extrinsecus
habeatur. vt ſm quod de se audie
rint ꝓprios mores corrigere. a se
ipsos modestius cunctis studeāt
ↄformare. At illi dixerunt. Alij io
hannem baptistam. alij aūt heli
am. alij vero iheremiam. aut vnū
ex ꝓphetis Necessarium hic non ē
causas errorū vulgarium inqui
rere. cur scilicet xpm̄. alij helyā
alij iohannē. alij putauerunt ihe
remiam. cum sic infideles in helya
a iheremia errare potuerit quō he
rodes in iohanne errauit dicens.
Quem ego decollaui iohannē. ip
se surrexit a mortuis. a ideo virtu
tes operant̄ in eo Sicut ei herodes
xpm̄ miracula facientē. iohēm
quē ipse decollaueāt esse arbitra
tus ē. Sic nimiū vulgus indoctū
eundē xpm̄ heliam vel iheremiā
esse putauit. quorū alter raptus i
celū legit̄. alterius vero mors i scri
ptura canonica apte memoratur
Sꝫ queri p̄t quare dn̄s ihus xpi
stus ab herode vel a populo iohā
nes sit estimat9. cū iohēs nullis

miraculorū claruerit signis. xp̄s
āt maxima ac precipua patraue
rit signa. Leprosos namq̧ mūda
bat. cecos illuminabat. demones
ab obsessis corporib⁹ eliminabat
claudis ⁊ paliticis gressū redde
bat. mortuos suscitabat Quod io
hannē nunq̄ fecisse cognouim⁹.
Ad qd dicendū ideo ab herode si
ue a populo xp̄m iohannē esti
mari potuisse. q̄ post resurrectiōez
a mortuis miracula facere potuerit
quod ante nō fecerat. qm̄ eandem
quā ⁊ nos de resurrectione mortu
orū habebāt fidē. credentes viz cor
pora mortuorꝝ post resurrectionez
maioris dignitatis ⁊ glorie futu
ra esse q̄ prius Jheremias aūt nō
immerito xp̄s opinari potuit ꝓp
ter nimiā sanctitatez q̄ in ꝑplo ex
cellebat. sicut in iheremia q̄ in vte
ro matris sanctificat⁹ suis tpibus
clarus emicuit. Helias vero idcir
co credi poterat domin⁹ q̄ illū an
te saluatoris aduentū sciebāt es
se venturū: dicēte malachia. Ecce
ego mittam vobis heliā thesbiten
anteq̄ veniat dies dn̄i magnus ⁊
horribilis. vt conuertat corda pa
trū in filios ⁊ cor filiorꝝ ad patres
eorū. Dicit eis ihs Vos aūt quez
me esse dicitis. Quasi ab hoim ge
neralitate illos sequestrans. deos
ac dei filios p adopcōem factos i
sinuat: iuxta illud psalmiste. Ego
dixi dij estis: et filij excelsi oēs Ac
si diceret. Illis qui hoies sunt diu
sa estimantib⁹. vos q̄ dij estis. et
p adopcōez iam filij dei effecti quē
me esse dicitis At vero petrus fide

ardentior pre ceteris amore ꝯfessi
onis promptior. ex voce cunctorū
respondit. Tu es xp̄istus fili⁹ dei
viui. Omnib⁹ generaliter aposto
lis interrogatis. beatus petrus cū
ctorum in se psonas assumēs. ex
abundanti sensu respondit Tu es
christus filius dei viui. Et reuera
ita expediebat vt ille qui futurus
erat vertex ecc̄ie ore loqueret̄ toti
us ecclesie. Filium aūt dei viui di
xit ad distinctionem falsorū deo
rum quos erronea gentilitas sibi
met ad colendum vel ex mortuis
hominib⁹ instituit. vel ex rebus i
sensibilib⁹ quos adoraret creauit.
De quibus scriptum est. Simula
chra gentium argentū ⁊ aurum:
opera manuum hominū. Et hac
breui sentēcia. omnia que de chri
sto diffusis sermonum excursib⁹
dici possunt decentissime ꝯprehen
dit. simulq̧ humanā lasciuiam q̄
secretorū inuestigandorū audax
est exercuit. Quare ei nos de xp̄i
sto quomodo ex dei patris substā
cia natus sit. cum gignēs sine eo
qui genitus est numq̄ fuerit. vel
quomodo de matris virginis vte
ro homo factus exierit. ⁊ matrem
integram. intemeratamq̧ relique
rit. quare hec ⁊ id geneis plura de
xp̄isto queram⁹. cū beato petro
tantum credere suffecerit q̄ ipse es
set xp̄istus filius dei viui. Nam ⁊
beatus paulus nil aliud se scire i
dicauit. nisi christū ihesū ⁊ hunc
crucifixū. Fidei igitur xp̄istiane
finis in confessione constitutus ē
christi filij dei. Non quidem licet

scire quõ sit genitus. licet tñ crede
re ꝙ sit genitus. Sed ⁊ hoc intuen
dum ꝙ xpũs de filio hoīs interro
gauit: petrus vero de filio dei respõ
dit. Oportet ei tanto magis diuini
nitatem illius venerari a nobis. q̃
to ipse humiliatꝰ se submisit pro
nobis. Jam vero audiendũ quali
christus laudatorem ꝯfessoremq̃
suũ preconio ꝓsequit̃. Beatꝰ es in
quit symon bariona. ꝙ caro ⁊ sã
guis nõ reuelauit tibi. sed pater
meus qui in celis ē. Bariona syri
ace. latine dicit̃ filiꝰ columbe. Jure
aũt beatus petrus aplus filiꝰ co
lumbe vocatur: ꝙ prudenti ac pia
simplicitate dño adherebat. Nam
⁊ columba simplicissimum atq̃ in
nocentissimũ animal est. ⁊ pre ce
teris auibus simplicitate gaudet
Q̄ si altius capere volumꝰ p colũ
bam in cuiꝰ specie spiritussanctꝰ
sup dominũ baptisatum apparuit.
eiusdem spiritussancti gracia figu
ratur. Merito ergo dominꝰ petrum
filium columbe nominauit. quem
spiritualium donorum gracia ipse
repleuerat. qua docēte interius di
dicerat. quod foris tam ꝓ done ꝓ
ferebat. Nõnulli simpliciter arbi
trantur ꝙ idem petrus patrem ha
buerit nomine iohannem. iuxta
quod alibi a dño interrogat̃. Sy
mon iohannis diligis me Volũt
q̃ vt pro bariohãna. quod est fi
lio iohannis vicio scriptorũ bar
iona scriptum sit. vna sillaba dem
pta de medio. Interpretatur aũt
iohanna gracia dei. Vtrumq̃ ãt
nomen ita mistice valet intelligi.
vt petrus dicat̃ filius columbe .i.
spiritussancti. et filius iohãis .i.
gracie dei. ꝑ quem dona spũalia
figurant̃. Et notandum q̃ ꝯueni
entissima facta ē laudis retribucõ
Beatꝰ enĩ petrus dñm filiũ dei esse
dicebat. christꝰ eum filiũ spũssan
cti consequēter appellat. ergo dum
beatus petrus spũssancti filius di
citur. dei ꝓfecto filiꝰ esse ꝯfirmat̃.
Deus enĩ spiritꝰ est. Sed longē a
liter multũq̃ distincte xpũs dei fi
lius: aliter beatꝰ petrus. Q̄d enĩ ille
hꝫ p naturam: hoc accepit iste ꝑ
graciam Et quod illi ē semꝑ essen
cialiter ꝓprium. isti fuit tꝑaliter do
no accidenti collatũ. Q̄ vero dicit
caro ⁊ sanguis nõ reuelauit tibi.
carnis ⁊ sanguinis noīe. carnalē
scribarũ ⁊ phariseorũ traditionē
⁊ doctrinã accipe debemꝰ. Caro ei
⁊ sanguis recte intelligunt̃ hoīes
sapientia carnali inflati. colũbine
simplicitatis nescij. Caro aũt ⁊ sã
guis varia in sanctis scripturis si
gnificatione ponunt̃. Aliquãdo ei
caro ꝓ ipsius nature substãcia po
nitur. vt in genesi Hoc nũc os ex
ossibus meis: ⁊ caro de carne mea
Nonnunq̃ carnis appellatione si
nodochicos totus homo signat̃.
sicut de xpristo p iohannem dicit̃
Verbum caro factum ē Q̄uod est
apte dicere. Deus homo factꝰ est
Caro etiã ⁊ sanguis ꝓ corrupcõe
poni solēt apostolo dicēte. Caro ⁊
sanguis regnũ dei nõ possidebũt.
Plerũq̃ etc carnis ⁊ sanguinis no
mine carnalis ⁊ spũalis intellectꝰ
subtilitate grossescēs doctrina ac

cipit. paulo de seipso dicente Conti
nuo non acquieui carni et sanguini
Quo sensu in hoc loco accipienda ē
caro carnalis videlicet. et quantum ad
deū stulta carnaliū sapiētia. que
quanto se latius ad inuestigāda ter
rena et transitoria diffundit. tanto
minus ad intellectualis et vere phi
losophie aditū iam peruenit. Non
ergo caro et sanguis illi reuelauit
quod nō mūdana sapīa. quod xp̄s filius
dei esset accepit. sed deo patre quē solus
nouit filiū inspirāte didicit. Siue
etiā caro et sanguis vt premissum
est appellant hoīes carnaliter de
xp̄o sapiētes et columbinā simpli
citatem non habentes. atque ideo
gracia sancti spiritus indigni qua
les illi fuere. quorū superius de xp̄o
opiniones euāgelista retexit. de
qualibus per apostolum dicit. Ani
malis homo nō percipit ea que sūt
spiritus dei. sed pater meus qui in ce
lis est. Cū omnia dona spiritalia
que a dn̄o fidelibus tribuuntur a spi
ritusancto largiri certissimum sit.
dicente ap̄lo. Alij datur per spm̄
sermo sapientie etc̄. vsque quo dicit
diuidēs singulis prout vult Quō
dn̄s ihesus xp̄us a patre dicit re
uelatū fuisse beato petro sacramē
tum fidei. Sed sciendum quod sicut vna
est substancia patris et filij et spi
ritussancti. ita est in eis et vna ope
ratio atque voluntas: ac per hoc cōue
nienter dicitur Quia pater qui in
celis est reuelauerit petro misteri
um fidei quod caro et sanguis reuela
re nequibat. Et ego dico tibi. quod tu
es petrus. Ordo verborum ē. Quia tu
dixisti michi. Tu es xp̄us filius dei
viui. et ego dico tibi nō sermone
casso et nullū habēte opus. sed dico
tibi veraciter. quod tu es petrus Non
nūc primū accepisse petrū hoc no
mē credendum ē. sed potius tunc quā
in inicio dn̄ice predicacōis sicut io
hannes testatur. per andreā ad dn̄m
adductus in magne fidei sue presa
giū audiuit ab eo. tu es symon fi
lius iohanna. tu vocaberis cephas
quod interpretatur petrus. vt hoc
nomine modo appellauerit dn̄s
dicens. Tu es petrus. nō enī ait. tu
vocaberis petrus. sed tu es petrus
quod dictū fuerat antea. Sicut aūt
xpristus dedit ap̄lis nomen vt lux
vel sal terre vocarentur: ita huic e
gregio confessori suo. qui symon
et obediens antea vocabatur. ob ro
bur inuicte fidei petri nomen indi
dit. quod videlicet illi tenaci mente i
hesit: de quo scriptū est. Petra aūt
erat xpristus. Petra aūt non per es
sentiam sed per significationē Que
admodum enim leo propter forti
tudinem. vel agnus propter inno
centiam: sic etiam petra dicitur pro
pter firmitatem Quia sperantibus
in se turris ē fortitudinis a facie
inimici: de quo psalmista. Domi
nus inquit firmamentū meū et re
fugiū meū et liberator meus Et super
hanc petram. i. super me quem ore
tuo confessus es dicens. tu es xp̄us
filius dei viui Ipse est enī lapis ille
preciosus in fundamēto ecclesie
constitutus: de quo paulus Funda
mentum inquit aliud nemo potest
ponere preter id quod positum est.

xpristꝰiBus · siue sup hanc petrã hoc ẽ sup hanc fidez qua me filiũ dei viui ↄfessus es · edificabo eccle siam meã · Sup xpũm enĩ edificat qui fidẽ illiꝰ illibate custodit Sup xpũm etc̃ edificat q̃ p dilectionem dei ⁊ ꝓximi · ⁊ p obseruantiaz mã datoꝝ dei · ad sortẽ electoruꝫ pue nire festinat · Meam vero addidit ad distinctionem ecclesie hereti corũ: de qua p psalmistã dicit̃ · O diui ecclesiã malignantiũ de qui bus adhuc subdit̃ · Et porte inferi non preualebũt aduersus eã Nõ hoc dixit de cõditione temporalis mortis · qua legimꝰ cunctos pene apostolos martirio ↄsummatos sed portas inferi vicia atq̧ pecca ta vocat Porte namq̧ inferi morti fera hereticoruz dogmata sũt · qui bus imprudẽtes quosq̧ illiciũt · ⁊ ad ppetue mortis damnacõem p trahunt Porte etiã mortis sunt p secutoꝝ callida blandimẽta · siue aspera crudelitatis intemptamen ta · quibꝰ vel psuadẽdo ł terrores incutiẽdo · fideles a sue rectitudis statu deicere · et eterne morti cupi unt obnoxios reddere · Sed ⁊ pra uorũ hoĩm opera atq̧ inepta col loquia que ĩfidelibꝰ introituz mor tis aperiũt porte sunt vtiq̧ inferi · in q̃tum suis auditoribꝰ vel seq̃ci bus iter pditionis ostendũt Sed ex hiis viciorũ portis nulla preua let aduersus ecclesiam que supra petram fundata ẽ: q2 quicunq̧ su pra petram que christus est p fi dem ⁊ bonam operationẽ firmiter fundatus fuerit · nullis temptati

onuz ĩsidiis a statu recte fidei deici nullis aduersitatibus ad casum impelli poterit Qui vero temptatio ni succumbit hic non super petrã solidam · sed supra arenaz pendu lam fidei domum edificasse creden dus est: q2 non amore veritatis si alicuius tempalis vtilitatis obtẽ tu falso nomẽ christi assumpsit · Et tibi dabo claues regni celorum Claues regni celoruz non debemꝰ pueriliter opinari cuiuscunq̧ eẽ materie · vtputa argenti vel auri sed p claues ipsa discernẽdi sentẽ cia potenciaq̧ signatur · q̃ dignos sciret in regnum recipere · impios vero a beatitudie illius felicitatis excludere · Que claues idcirco bea to petro apostolo · qui potiori con fessione pre ceteris regem celoruz confessus est specialiter sunt colla te · vt constaret quia absq̧ ea con fessione ⁊ fide qua ipse xpristum declarauit · regnum celorũ nullus posset intrare Et quodcunq̧ liga ueris super terram erit ligatum ⁊ in celis: et quodcunq̧ solueris su per terram erit solutum ⁊ in celis Hec soluendi atq̧ ligandi pote stas · q̃uis soli petro a dño colla ta esse videatur · omnibꝰ quoq̧ ge neraliter apostolis sub eius pso na collata est · Nam ⁊ post sue re surrectionis nobilem triumphũ apparens illis omnibus apte di xit Quorum remiseritis peccata re mittunt̃ eis: ⁊ quorũ retinueritis retenta sũt · Nã sicut interrogans generaliter oĩbus · petrus respon dit p oĩbus: ita ⁊ quod dñs petro

respondit. in petro oibus respodit Quinetiā oibus epis ac presbiteris in ecclia idem officiū cmittitur vt viz agnitis peccantium causis iuxta modū culpaꝝ vel pnie·ligādi ac solvēdi exerceāt ptātē. ita dumtaxat. vt qd etiā hoc tpe in nonnullis sacerdotib9 inveniē. vt eos q insontes vel innoxij sūt damnent. nec illos q damnacōe; merentur. securos tanq̄ de solutione presumant reddere. Sunt eīm quidam q dum min9 caute extra ordinarie hac volunt uti potestate. se ipsos priuāt ꝯfessionis munere dum viz putant se posse ligare eos q.s. in dino ꝯspectu soluti sūt. atq; eos soluere q apud iudiciū dei ꝓprio reatu ligati tenenē. Magna ergo vigilantia. magnoq; studio scīs ecclesie pastorib9. hec iudiciaria seueritas eque libranda ē. et illud semp suspecte cogitandū qd de puerse cogitantibus p ꝓphetā dn̄s dicit. Mortificabāt aīas que nō moriunē: et viuificabāt aīas q nō viuūt Perspecta ḡ causa peccati quos viderint digna ꝯpunctiōe errata delere. hos a vinculis eterne mortis pronuncient absolutos. quos vero ꝓbauerint segnes eē in pnīa agēda. nec solū peccā nō plangere. verū in illis velle pmanere. illos dn̄t damnacōis ꝑpetue supplicijs adiudicare. vt sic apte damnacōis ex prompta districtione salubria pnīe et hūilitatis decreta cogant subire Denique beatus petrus vt dictū est. q xp̄ūm vera fide ꝯfessus et inuicto ē amore

secutus. specialiter et claues regni celorū et arcē iudiciarie potestatis accepit. vt oēs in xp̄o credentes intelligant. q quicunq; ab vnitate fidei vel societatis illi9 quolibet mō se segregāt. tales nec vinculis peccatorū absolui. nec regni celestis ianuā ingredi possunt. Cui9 q festiuitatē annuo recursu venerabilem. vt pote principis apostoloꝝ celebri frequentam9 officiorū obsequio. ei9 in q̄tum possum9 exempla imitari satagā9. vbiq; suffragia poscere. vt q ipsi sancta ecclia est spēalit ꝯmissa. nos qui eius membra vltima sum9. sedulis patrociniis adiuuaē. et in regni celorum gloriā pie interueniēdo dignetur inducere. prestante dn̄o iħe su xp̄isto. cui laus et gloria ē cū patre deo in vnitate sp̄ussancti. p cuncta semp secula. Amen

In commemoratione sancti pauli

Sermo beati iohānis episcopi

BEatus paul9 q tantam vim hūane alacritatis oñt. vt ad celum q̄ ipsū valeat subuolare. pretermittens angelos et archāgelos aliasq; virtutes. aliquando quidē; suo exemplo. xp̄istianos fieri imitatores iubet dicēdo Imitatores mei estote. sicut et ego xp̄isti. Aliquando de se resipiscens. ad ipsi9 nos dei imitacōem hortaē dicēs Estote

ergo imitatores dei sicut filij caris
simi. Jam vero demonstrās quia
nichil ita hanc imitationem pa
riat q̄ si ita viuat aliq̄s vt bonū
eiꝰ in ꝯmune ꝓficiat. atq̄ vniūsis
vtiliora puideat adiūxit. Ambu
late in caritate. Ideo cum dixisset
imitatores mei estote. cōtinuo de
caritate disseruit: que hec precipue
virtꝰ hoies deo primos facit. Rūte
em̄ cunq̄ sint alie virtutes inferi
orē locū tenentes. cuncte erga ho
minū studia versant. vt ē ꝯtra cō
cupiscentiā pugna. vt quod adū
sum geritur bellū vt in auaricie i
teritū acies ordinata. vt cū iracū
die furore ꝯflictꝰ diligere vero no
bis deoq̄ ꝯmune ē: ꝓpterea ꝛ deus
imperabat. Orate p ꝑsequentibꝰ
ꝛ calūniantibꝰ vos. vt sitis filij
patris vestri qui in celis ē. Hoc ḡ
ꝛ paulus cunctorū intelligens ca
put bonoꝝ omniū in se studio ex
primere curauit. Nemo em̄ ita di
lexit inimicos. nemo īsidiatoribꝰ
suis ita beneficus fuit. nullus p af
flictoribꝰ suis tanta ꝑpessus est.
Nō illa em̄ q̄ patiebat. ſ; nature
copulā cogitabat q̄nto q̄ ampliꝰ
efferebant inimici. tanto mag̃ eo
rum miserebat insaniā. Vt em̄ a
liquis indulgentissimꝰ pater affi
citur erga filiū freneſi ꝯprehen
sum. cuius q̄nto magis ꝯuicijs icti
bus ꝫ pulsatur tanto eum potius
miseret ac deflet: ita paulus ipsa
magnitudine passionū eoꝝ a q̄
bus affligebat estimaret furorē
maiora illis adhibebat somenta
pietatis Audi igitur q̄ cōpaci en

ter. q̄ꝫ mansuete nobis pro illis
loquatur. qui eum quinq̄es verbe
rauerant. qui cathēis onerauē
rant. qui ipsum eius sitiebant cru
orem. quiq̄ illum quotidie discer
pere cupiebant Testimonium in
quit illis ego phibeo. q̄ emulati
onē dei habent sed non ſm̄ scien
tiam. Rursus eos qui se supra
illos superbius efferebant refre
nans Noli ait altum sapere sed ti
me Si em̄ deus naturalibꝰ ramis
non pepcit. ne forte ꝛ tibi parcat
Quia em̄ cognouerat dominicam
iam in illos processisse sentenciā
quod vnum ꝛ solū in sua erat po
testate ꝑstabat. sepe clarificabat
vehementer p illis dolebat. volen
tes ei insultare prohibebat. atq̄ i
q̄ntum poterat laborabat vmbrā
eis aliquā excusationis obtende
re. Et quia ꝓpter contumaciam eo
rum atq̄ duriciam. ꝑsuadere illis
fidem sermone non poterat ad o
rationes cōuertebatur assiduas
Fratres inquit. voluntas quidē
cordis mei ꝛ obsecratio ad deum
fit pro illis in salutem. Sepe quo
q̄ illos meliores sollicitat dicēs.
Sine potentia enim sunt dona ꝛ vo
catio dei. vt nō ꝑtinacia vsq̄ ad fi
nem desperacōe moriant. Que vti
q̄ oia sunt amantis. ꝛ valde eoꝝ
vtilitatibꝰ prouidentis. vt cū di
cit. Veniet ex syon qui eripiat. ꝛ
auertat impietates iacob Morde
bat namq̄ vehemēter. ac penitus
dissecabat. cū eos pereuntes vide
ret. ꝓpter quod ꝛ multa solatia ad
hibebat dolori. aliq̄n quidē dicēs

veniet ex syon qui eripiat ⁊ auer
tat impietatē iacob. aliqñ vero et
isti nō credideꝛūt. in illoꝝ miam
⁊ ipsi misericordiā ꝯsequant̄. Pu
tas aūt q̄ erga solos iudeos tal̄
extiterit. ad alios vero vel domesti
cos vel extraneos nō se multo ec
prebuerit mitiorē. Audi ḡ quid
ad thimotheū sit locut⁹ Seruū in
quit nō oportet litigare. ſ; mãsue
tum esse ad oēs. doctorē pacientē
cū modestia corripientē eos q̄ re
sistūt. ne qñ det illis de⁹ pacientiā
ad cognoscendā veritatē. ⁊ resipis
cant a dyaboli laq̄is. a quo capti
tenent̄ ad ipsi⁹ voluntatē. Vis āt
probare q̄ modeste etiā cū illis
loquat̄ qui in pccā corrueꝛīt. audi
quid corinthijs dixerit. Timeo i
quit ne cum venero. humiliet me
de⁹ apud vos ⁊ lugeā multos ex
vobis q̄ peccaueꝛūt ⁊ nō egeꝛīt pe
nitenciā sup immūdicia ⁊ fornica
cōe. ⁊ impudicitia quā gesseꝛīt. Et
ad galathas ſFilioli mei quos ite
rum parturio donec formet̄ chri
stus in vobis Et in causa eius qui
fuerat fornicat⁹ non minus co ip
so. qñ ꝓ peccato suo lamētabat̄
dolet. proq; illo alios deprecat̄ di
cens. Confirmate in illo caritatē
Sed ⁊ qñ ab ecclesie illum corpoē
separabat. cū multis hoc lacrimis
gemituq; faciebat. Multa inquit
tribulacōe ⁊ angustia cordis scri
psi vobis p multas lacrimas. vt
nō ꝯtristemini. sed vt sciatis quā
caritatem habeam abundantius
in vobis Et rursus. factus sum iu
deis tamq̄ iude⁹ hijs qui sub le
ge erant. quasi sub lege essem. fac
tus sum infirmis infirmus: omni
bus omnia fact⁹ sū: vt omnes face
rem saluos. Vidisti ne queso ani
mam oīa terrena superantē? Om
nem enī prorsus hoiem deo exhi
bere cupiebat. ⁊ oēs q̄tum ad ip
sum spectabat exhibuit Quasi ei
vniuersum mundum ipse genuis
set. sic pturbatur. sic curabat. sic
omnes in regnum dei festinabat
inducere. docendo. orando pro ip
sis. cū ipsis etiā supplicando. ⁊ ter
rendo demones. et corruptores a
nimarum fugando. aliquādo epi
stolis. aliquādo presentia. nunc
sermone. nūc reb⁹. p discipulos
p semetipsū. erigere labentes stā
tes vero firmare. humi iacētes at
tollere. sanare contritos. torpētes
oleo exhortacōis animare. inimi
cis isonare terribile. hostes mina
citer intueri. more optimi cuiusdā
ducis ⁊ medici. artis sue instrumē
ta gestantis. Cum enim celsus in
omnium consisteret arce virtutū
omnem tamen flammam preci
puo caritatis ardore vincebat.
Vt enī missum in ignem ferrum
totum profecto ignis efficitur: sic
paulus caritate succensus. totus
fact⁹ est caritas. q̄ quasi cōis toti
us mundi esset pater. ita amore
hominū ipsos eorū imitabat̄ pa
rentes. ymmo cunctos nō carna
les modo. verū etiā spiritales pa
tres sollicitudie ac pietate supeā
bat. ⁊ pecunias ⁊ v̂ba ⁊ animā ꝓ
hijs q̄s diligebat ipendēs. ꝓpter
hoc itaq; caritatē. ec plenitudinē

legis vocabat. ⁊ vinculū ꝑfectio
nis ⁊ omniū bonorū matrem ⁊ ini
cium fineq̄ꝫ virtutū. propterea di
cebat. Finis aūt precepti est cari
tas de corde puro ⁊ ꝯsciencia bona
Et rursus. Nō adulterabis. nō oc
cides. Et si qd est aliud mandatū
in hoc verbo instauratur. Diliges
proximū tuū sicut teipsū. Quia ḡ
⁊ iniciuꝫ ⁊ finis ⁊ bona omnino v
niuersa dilectio ē. vel in ipsa pau
lum studeamꝰ imitari. etenī hic il
lius ope talis effectus est. Nō enī
mihi ꝑponas mortuos quos sepi
us suscitauit. neq̄ꝫ leprosos quos
eadē virtute mūdauit. nichil a te
horū requirit deꝰ Posside caritatē
pauli ⁊ ꝑfectam adipisceris coro
nam Cuiꝰ vero ista sentēcia ē. Ip
sius nutritoris vtiq̄ꝫ caritatis qui
eā ⁊ mirabilibꝰ ⁊ signis ⁊ alijs bo
nis mille preposuit. Quia enī ipse
eā abunde ac vehemēter impleue
rat. idcirco etiaꝫ acrius atq̄ꝫ exa
minatius vim eius intelligit. ꝑ ip
sam enī ille ad tam celsuꝫ ꝑfectio
nis cacumen ascendit Nihilq̄ꝫ eū
ita dignū deo. vt virtus prestitit
caritatis: et ideo dicebat Imitami
ni dona meliora. ⁊ adhuc excelsio
rem vobis viam demōstro. carita
tem ꝑfecto optimā viam planissi
mā q̄ꝫ ꝓnuncians. In hac etiam
nos iugiter ambulemꝰ. vt ⁊ pau
lum ymmo dn̄m pauli videre me
reamur. ⁊ incorruptibileꝫ ꝯsequa
mur coronā. prestāte dn̄o nostro
ihesu xpristo. cui gloria ⁊ imperi
um in secula seculorum. Amen

Lectio sancti euangelij
Scdm Matheum

In illo tēpore Dixit
symon petrus ad ihesū. Ecce nos
reliquimꝰ omnia ⁊ secuti sumꝰ te.
Quid ergo erit nobis. Et reliq̄ O
melia beati iohannis episcopi

Vomiā possibile fuit deo
saturare iudaicuꝫ populū
mltas i lege diuicias pos
sidentem credentiū iudeorum mul
titudo testatur. siue ꝑ ipsum chri
stum. siue per apostolos eius. vt
bonitatis illius inuestigabile pe
lagus. humana estimatio nō ap
prehendat. sed victa miretᷣ: tamen
q̄ꝫ dixit dn̄s. apud homines impos
sibile hoc est q̄ꝫtum ad naturaꝫ. a
pud deum possibile ē. ecce subito
excitatur petrus vnus ex populo
illo diuite ⁊ difficili. ex ꝑsona cre
dentium iudeoruꝫ. ⁊ clamat quasi
testis potencie dei factus. ⁊ confir
mans christi promissionem ⁊ di
cit. Ecce nos reliquimꝰ omnia ⁊ se
cuti sumꝰ te. quid nobis erit. Quo
niam autem ⁊ ipse petrus. ⁊ oms
apostoli. ceteriq̄ꝫ credentiū iudeo
rum contra possibilitateꝫ huma
nam per dei potenciam crediderūt
in xpristum. ipse testatur dicens
ad petruꝫ. Beatus es symon bar
iona. quia caro ⁊ sanguis non re
uelauit tibi. ſꝫ pater meꝰ qui in ce
lis est Sermo iste ꝯuenit ad om
nes vt singulis quibusq̄ꝫ dicatur
qm̄ beatus es tu: quia non caro ⁊
sanguis reuelauit tibi. sed pater

meus q̄ in celis ē. Ihus aūt dixit
eis. Amē dico vobis. q̄ vos q̄ secu
ti estis me in regeneracōe cū sede
rit fili⁹ hois in sede maiestatis sue
sedebitis ⁊ vos sup sedes duodeci
iudicātes duodecim trib⁹ israhel
Futurū aūt erat: vt in die iudicij
respondèrent iudei. dn̄e nō te cog
nouim⁹ filiū dei in corpore cōstitu
tum Quis enī hoim videre poterat
thesaurū in terra absconditum so
lem nube celatū. Quis suspicaba
tur stellā matitutinam nasci sup
terrā. Quis putabat mulierē q̄
clausit paradisū. vt nemo in eū in
traret vt ipsa fieret p̄ma porta pa
disi vt lux p illam procederet p quā
tenebre intrauerūt. Ergo in iniu
riā viam nō vos ipulit ɔtumacia
cordis. s; decepit ɔsideratio carnis
Vos respondebitis eis. Et nos fui
mus hoies sicut vos similem habē
tes animā. eandēq; naturam car
nis. In vno vixim⁹ mūdo. hijsdē
factionib⁹ mundaliū spirituū pe
ricilitātes ipsis predicomib⁹ dei ad
iuti. In hoc aūt vos meliores fui
stis nobis. qm̄ nos fuim⁹ hoies pi
scatores ⁊ rustici ⁊ obscuri i plebe
vos aūt sacdotes ⁊ scribe ⁊ princi
pes populi. Nos illū cognoscere
potuim⁹ hoies piscatores ⁊ rustici
⁊ vos eū cognoscē nō potuistis sa
cerdotes ⁊ scribe. q̄ habebatis p̄ o
culis vestris scripturās. q̄si lampa
des semite. Nos anteq̄ mirabilia
eius viderem⁹ intellexim⁹ eū. vos
aūt vel post testimonia tantarū
virtutū intelligere nō poteratis.
Quō potuit fieri vt pene tota gēs
ignoraret. quē duodecim cogno
uerunt. Esto. Quia nō credidistis
ei nesciētes eū filium dei qua cau
sa interfecistis eū. nullam culpā
inuenientes in eo. Sed in nob bo
na voluntas facta ē quasi lucerna
rusticitatis nostre: in vobis autē
malicia facta ē quasi caligo scien
cie vestre. Adhuc aūt audeo ⁊ sub
tiliorē introducere sensū. magis
alteri⁹ cuiusdā viri sapiētis refer
re. Exponit enī. qm̄ sicut iudeorum
populus i duodecim trib⁹ fuit di
uisus: sic et vniuersus pp̄lus xpi
stian⁹ diuisus ē in duodecim trib
s̄m quasdā proprietates animarū
⁊ diuersitates cordiū quas solus
deus cognoscē ⁊ discernere potest
Vt quedā anime sunt de tribu ru
ben. quedam aūt de tribu symeō
vel leui. vel iuda. Puto enī sicut
omnes sācti quinq; virgines p̄u
dentes esse dicuntur. q̄uis sint in
numerabiles propter quinq; sensus
spirituales: ⁊ omnes peccatores
quinq; virgines fatue. q̄uis sint i
numerabiles. propter quinq; sē
sus carnales Et sicut omnes eccle
sie xpisti septem dicuntur ecclesi
e q̄uis multe sint. propter septē
spiritus. omnes enī sancti in qui
bus pre ceteris virtutib⁹ abundā
tior est sapiencie virtus vna ha
betur eccl̄ia Item in quib⁹ pre cete
ris virtutib⁹ abundātior ē intelle
ctus altera dicunt̄ ecclesia. ⁊ sic p
singulos tractans inuenies eccle
sias septē. similiter et propter graci
as duodecim. que in psonis duo
decim virginū exponit angelus in

pastore. si cui tamen placeat illa
scriptura. omniū namq3 xpristia
norū inueniunt duodecim tribus
esse. vtpote omnes aïe in quib9
precellit virtus veritatis. vna est
virtus. Nec eñ gracie in omnib9
equaliter sunt. sed vnus quidem
amplius precellit in ista. alius āt
in illa. Omnes aūt xpristiani in q̄
bus habitat xpūs. sedes sunt xpi
Quod ergo ait. in regeneracōe cū
sederit filius hoīs in sede maiesta
tis sue. et vos sedebitis sup duode
cim thronos. Promittit eis tēp9
xpristianitatis futurū post ascen
sionē suā. quando oēs suscipient
verbum apostolorū in se sicut ver
bum xpristi. Illud ē eñ tempus
regenerationis qñ hoies regenerā
ti p baptismu3 facti sunt ex filijs
hominū filij dei. Illud ē temp9 qñ
sedet xpūs in sede maiestatis sue
sicut testat̄ pphēta de gentiu3 fide
futura. Regnabit de9 sup gentes
deus sedet sup sedem sanctā suam
Quicunq3 eni3 xpūm i se suscipiūt
credēdo. sedes sunt maiestatis ei9
Et vide quia nō de tempore futuri
iudicij dicit: sed de vocatione gen
tium vniuersarū. Nec eñ dixit. cū
venerit filius hoīs sedens sup se
dem maiestatis sue: ꝫ ita. cu3 sede
rit in sede maiestatis sue. In sede
autem maiestatis sue ex eo cepit
sedere. ex quo gentes credere cepe
runt in eum. Ex quo ergo xpūs se
dit sup sedem maiestatis sue. ex
eo et apostoli sederunt sup duode
cim thronos. i. in omnib9 xpristi
anis ſm diuersitates animarum

quas supra tetigim9 Omnis xpri
stianus qui suscipit verbu3 petri
thronus fit petri: et petrus sedet i
eo. Sic et omniu3 aplorum doctri
nam susceperunt. et tenent in se
hanc interpretatione3. de diuers
tribubus populi xpristiani. Et de
sessuris aplis in sedibus cōmen
dat dicēs. Iherusalem que edifica
tur vt ciuitas cuius participacō
eius in idipsum Illuc eñ ascende
runt tribus trib9 dñi testimoniū
in israhel Quia illic sederunt sedes
in iudicio. Si ergo iherusale3 que
edificatur vt ciuitas ecclesia ē sine
dubio. et qui illic ascenderunt tri
bus xp̄ianorum sunt sedes et tribus
qui sederunt illic apostoli sunt. A
postoli eñ sunt sedes dei. Nec mo
dica gloria ē aplorum. vt sermo
nes eorum sedeant in hominibus
fidelib9. sicut xpi sermones. et in
sermonib9 eorum vita hoim cōsi
stat. sicut i sermonib9 xpristi. Sic
ergo sedētes apli in thronis xp̄i
anis in duodecim distincti ſm dif
ferentias animarꝫ iudicāt duode
cim tribus israhel. i. oms iudeos
Quādo eñ p verbu3 aplorum iu
dicāt iudeos. ipsi apli iudicaē eos
vident̄ Sed vidēndū si omnes xp̄i
ani in psona quide3 xp̄i et aplorꝫ
sunt sede3 et xp̄i. quare oēs xp̄iani
in psona quide3 xp̄i quasi vna se
des dicunt̄. Nec eī dixit. cū sederit
filius hoīs sup sedes suas sed sup
sedem suam. In psona autē aplo
rum duodecim throni esse dicunt̄
omnis populus xp̄ianus Vide si
habet rationem ista solutio Qm̄

omnes apostoli·om̄nia quidē bo
na habuerūt·non aūt ōnia ad ꝑ
fectum·sed vnusquisqȝ eoꝝ in ali
quo bono priuato magis ꝑfecti
or fuit q̄ alter·vt pote petrꝰ in fide
fortior q̄ ceteri iohēs inocētia sim
plitior q̄ ceteri Et sic solꝰ discernē
potest xp̄us·q̄ animaꝝ differenti
as nouit:ita petrus req̄escit in fi
de·iohānes in innocētia ꝛ vnusqu
isqȝ apl'i·illa virtus in thronis i
qua ꝑfectior ceteris fuit·Xpristi i
aūt oēs virtutes q̄si vna ē sedes·
q̄ in omni virtute eq̄liter ille solꝰ
ꝑfectus ē·Nam q̄m de retributiōe
in hoc mūdo apl'is danda loquit̄
xp̄us·illud ē testimoniū quod se
quit̄ hoc modo dicens Et omnis q̄
reliquerit hoc ꝛ hoc·centupluz ac
cipiet·ꝛ vitam eternā possidebit·
idest nō solum vos·sȝ ꝛ oēs qui se
cuti me fuerint sicut vos·Si autē
oms in hoc seculo centupliū recipi
unt·sine dubio ꝛ apostolorū etiā
in hoc seculo merces futura ꝓmit
tebat̄·Ait ergo dn̄s·Et ois qui re
liquerit domū·aut fratres·aut so
rores·aut patrem·aut matrem·aut
vxorem·aut filios·aut agros·ꝓp
ter nomen meum·centuplum ac
cipiet·ꝛ vitam eternā possidebit·
Quoniā petro interrogāte ex per
sona apostolorum·ceterorūqȝ fide
lium iudeoꝝ quasi priore omniū
xp̄us:ita ꝓmisit nō soli petro·sed
et apl'is omnibꝰ ne forte postmo
dum legentes hoies hec christi ꝓ
missa estimēt apl'is tantū·aut so
lis iudeis esse ꝓmissa vtiliter ad
didit dicēs·Et ois qui reliquerit·
idest siue iudeꝰ siue gentilis·Et i a
liis quidē euāgelistis s̄m aliuz ex
posuimꝰ intellectuz·hic aūt s̄m q̄
adolescentē illum q̄ de vita eterna
magistrū req̄siuit ꝓposuimꝰ in mi
sterio iudaici populi esse·ꝛ ipsuz
petrum interrogantē in misterio
credentium iudeorū interpretatio
conuenit talis·vt de gentibus re
linquentibus oia q̄ gentilia sunt
ꝛ ad xpristi fidem ꝯfugientibus
oia ista tradamꝰ·idest nō solum
omnis iudeꝰ·sed etiam gentilis q̄
reliquerit patrem suū dyaboluz ꝛ
matrem suā ignorantiā·ꝑ quam
assidue dyabolus ex semine inter
fecti vel interdicti erroris generat fi
lios·aut fratres.aut sorores·vi
delicet eiusdem erroris socios so
ciasqȝ·aut si credidelt ille qui fuit
sacerdos·relinquens ydolatriam
ipsam ꝯiugem suam·ꝑ quaz coti
die filios generabat ꝛ filias·ꝛ ip
sa pariter cuz matre eorum relin
quens·aut si alicuiꝰ professionis
magister·relinq̄ns ipsā ꝓfessio
nem·quasi agrum fertilez credat
in christum·aut dignitatem secu
larem·quasi domū optime se ob
umbrantem despiciat propter fi
dem·Sed sc̄d̄m traditionez simpli
cem conuenit intellectus·vt cum
quis intellexerit·quocunqȝ modo
filium dei esse christum·nō prop
ter affectus parentuz suorū·aut
fratrum·aut filioꝝ·aut facultatū
relinquat christū·manens in ꝑfi
dia sua priore·sȝ propter fidē xpri
sti despiciat oia illa ꝛ sequatur ve
stigia christi·Sed hoc videamus

qui reliquerit omnia. centuplū in
hoc seculo quomodo recipere pōt.
Hec autē difficultas ↄtigit. qꝛ in
i hoc seculo recepturos dicit alter
euāgelista. Alioquin in hoc secu
lo difficile non ē Ergo ƀm sanam
doctrinā ita nos ↄuenit intellige
re quod dicit. centuplū recipiet n̄
vt ipsam rem quā dimittit centu
plum recipiat. nec em̄ possibile ē
vt qui patrem aut matrē reliqt
centū patres aut matres recipi
at. sed ita. tantam gloriā. tantam
graciam. tantam beatitudinē ↄse
quatr. vt centuplum valeat illi q̄
res fuit quā dimisit Ecce reliqt pa
trem: et elegit sibi patrem deum
Nonne plus centuplū ei ↄstabit
q̄ pater carnalis vt illi obsequa
tur dieb9 ac noctib9 illi9 faciat vo
luntatē illi9 hereditatē expectet. q̄
post q̄ substanciam tradidit suis
nunq̄ moritr. nec reliquit orpha
nos filios suos. sed ꝛ filij quasi ꝑ
fecti viri possident diuicias eius ꝛ
pater sp̄ illos sic tuetr. sic protegit
quasi semp infantes. Qui matrē
reliquit vt diligat matrem ecclesi
am. nonne plus ē ei centuplū q̄
mater carnalis. Illa em̄ carnē ei9
peperit corporalē: hec aūt animā
eius regenerauit eternā. Qualis
caro: talis ꝛ mater carnalis. Cum
em̄ mortua fuerit caro. perit gene
ratio carnis: ꝛ soluitr generacōis
affect9 Ex illo enī nec ille illi fili9
nec illa illi mater: qꝛ aīa nec gene
rat nec generatur. ꝛ nullum cog
noscit patrem. nisi eū cuius volū
tate creata est Nullam cognoscat

matrem nisi ecclesiā que illam ge
nerauit in fide. que dedit ei māda
ta diuina ex duobus testamentis
quasi escam salutarem dulcissimi
lactis. ex duab9 mammillis que
illi de aqua ꝛ spiritu texuit tunicā
immortalem. que ad ꝑfectū san
ctitatis adduxit. vt digni fuerint
patris sui substanciam possidere
Qui reliquerit fratrem vt habeat
xpistum fratrem. nonne melius
est ei q̄ centum fratres. Qui fra
tribus suis non inuidet qui super
hereditatem non certat. qui ꝑpter
lucrum nō cupit fraternitatis af
fectum. qui non solum omnia sua
sed etiam seipsū dare paratus ē
qui cum omnia dederit nihil ei mi
nuitur. Nam humana substācia
semꝑ pauper est. et q̄tumuis ho
mo habuerit. nichil se putat ha
bere. Illa autem substācia sola ē
que omnium desiderium saciat. ꝛ
adhuc supabūdat. Qui reliquit
sorores statim eū recipiunt gra
cie dei quasi carissime sorores Nō
vlla soror sic dulciter complectitr
fratrem suū. quomodo gracie dei
complectuntur animam sanctā
Nam quociens gracie dei in sensi
bus nostris herent ꝛ delectāt nos
tociens animas nostras comple
cti ꝛ osculari videntur. Si filios di
miserit. prouidet ei deus filios
spiritales quos doceat. quos eru
diat. quib9 dicat aplica voce. Nā
in xp̄o ih̄u ꝑ euāgeliū ego vos ge
nui. q̄ patris mortē non expectēt.
Nā filij carnales. si modicū fuerit
pater eorum senex tediantr de vita

ipsius. desiderant eum mori. et si ci
to mortuus non fuerit: contemnunt
eū quasi deliꝝ. Filij autē spiritua
les quanto perfectiores fuerint in fi
de: tanto amplius diligunt suum
doctorē. Si dimittit substantiam:
ab oībus diligitur. ab oīb9 hono
ratur. a quibusdā aūt et timetur.
Nam ipse deus cui se tradit dat ei
gratiam coram hoīmibus Nonne
melius est ei hoc q̄ vniuersa terra
Aut que substantia tantā gloriā
prestat homini sup terram quan
tam opinio sāctitatis. Adhuc ꝓ
ter rena substantia datur illis sb̄
stantia spiritalis: quaz iunior fili
us accepit a patre suo: et cōsump
sit viuendo luxuriose. i. sapiam. sci
entiaz. ceterasq̄ virtutes innume
rabiles. quas consequunt̄ qui reli
ctis facultatib9 mundialibꝰ se deo
tradiderint. Tu aūt

Sermo beati maximini epi.

Vm omnes beati aposto
li parem grām apud do
minuz sanctitatis obtine
ant: nescio quo tamen pacto pe
trus et paulus videntur pre cetis
peculiari quadam in saluatore fi
dei virtute precellere. Quod quidē
ex ipsi9 domini iudicio possumus
approbare. Nam petro sicut bono
dispensatori claues regni celestis
dedit. paulo tanq̄ ydoneo doctori
magisteriū ecclesiastice institutō
nis iniunxit. s. vt quos iste erudie
rit ad salutē: ille suscipiat ad qui
etez. vt quoꝝ corda paulus pate
fecerit doctrina verboꝝ: eoꝝ aīma
bus petrus aperiat regna celoꝝ.

Clauim enim quodammō a xp̄o
scientie et paulus accepit Clauis
dicenda est qua ad fidem pectoꝝ
dura reserantur. mentium secreta
panduntur. et quicquid intrinse
cus clausum tenetur in palam ra
tionabili manifestatione ꝓducit̄
Clauis īmq̄ est que et conscientiam
ad confessionem peccati aperit. et grā
tiam ad eternitatē misterij saluta
ris includit Ambo igitur claues a
domino perceperunt. iste scilicet
scientie. et iste potentie. diuitias
immortalitatis iste dispensat. sci
entie thesauros ille largitur. Sūt
enim scientie thesauri sicut scrip
tuz est. In quo sūt omnes thesau
ri sapientie et scientie absconditi.
Ergo beati petr9 et paulus eminēt
inter vniuersos aplos et peculia
ri quadam prerogātiua precellūt
Verū inter ipsos quis cui prepo
natur incertum est. Puto enim il
los equales esse meritis: qui eq̄
les sunt passione. et simili eos fi
dei deuotione vixisse. quos simul
videmus ad martirij gloriā ꝑue
nisse. Non enim sine causa factuz
putemus q̄ vna die. vno in loco
vnius tiranni tolerauere sententi
am. Vna die passi sunt: vt ad xp̄i
stum pariter ꝑuenirent. Vno in
loco ne alteri roma deesset. Sub v
no persecutore: vt equalis crudeli
tas vtrumq̄ constringeret. dies er
go ꝓ merito. locus ꝓ gloria. ꝑse
cutor decretus est ꝓ virtute. Et in
quo tandē loco martirium ꝑtule
runt. In vrbe roma que principa
tum et caput obtinet nationuz. s.

vt vbi caput supstitiõis erat: il
lic caput quiesceret sanctitatis. ⁊
vbi gentilium principes habita
bant: illic ecclesiaꝝ principes mo
rarent̃. Cuius autē meriti sint be
atissimi petrus ⁊ paulus hinc pos
sum⁹ intelligere ꝙ cum dominus
orientis regionē ꝓpria illustraue
rit passione: occidentis plagã ne
quid minus esset: vice sui apo sto
loꝝ sanguine illũiare dignatus ē
Et licz illius passio nobis ꝓficiat
ad salutē: tamen etiam hoꝝ mar
tirium nobis ↄtulit ad exemplũ.
Hodierna igitur die beati aposto
li sanguinem ꝓfuderunt. Sed vide
amus causã quare ista ꝑpessi sũt
scilicet ꝙ inter cetera mirabilia eti
am magum illum symonē oracõ
nibus suis de aeris vacuo precipi
ti ruina ꝓstrauerint. Cum enĩ idē
simõ se xp̃m diceret. ⁊ tanq̃ filiũ
ad prem assereret volãdo se posse
conscendere atq̃ eleuatus subito
magicis artibus volare cepisset:
tunc petrus fixis genib⁹ precat⁹
est dominũ. ⁊ precatione sancta:
vicit magicam leuitatē. Prior enĩ
ad dominū ascendit oratio q̃ vo
latus. ⁊ ante puenit iusta petitio
q̃ iniqua presũptio. Ante inq̃ pe
trus in terris posit⁹: obtinuit qd
petebat: q̃ symon pueniret quo
tendebat. Tunc igitur petrus ve
lut vinctum illum de sublimi aere
deposuit. ⁊ quodam precipicio
in saxo elidens: eius crura ↄfregit
Et hoc in opprobriũ facti illius vt
qui paulo ante volare temptaue
rat: subito ambulare non posset.
⁊ q̃ pennas assumpserat plantas
amitteret. Sed ne forte hoc mirū
videatur. qd magus iste presente
apostolo p aerem aliq̃diu volita
uerit: hoc patiẽtia petri fecit. Per
misit enim illum sublimi⁹ ascende
re vt altius caderet. Voluit eū in
excelsum leuari ad ↄspectum omi
um: vt ruentē illũ de excelso ocu
li omnium puiderent. Hec igitur
est iniq̃tatis elatio vt in altum se
ferat. in sublime se erigat. Sed sã
cta oratio omnē supbiam humili
at. vniuersã deiicit vanitatē. Tu
autem.

Sermo beati augustini

Filioli mei audite nos: ⁊ li
berate vos Currite pro vo
bis. vt nobis prestetis ⁊
vobis Commune erit gaudiũ no
strũ: si vos viderim⁹ induere xp̃m
iuuenes ⁊ virgines. senes cū iuni
orib⁹ ad gratiam festinantes.
Mater nostra pariendo nõ discer
nit etates. Ipsa genuit petrum et
omnes apostolos. ⁊ paulum pa
riebat. vt ex lupo fieret agn⁹. Ta
men natus est saulus. creuit ⁊ fa
ctus ē magnus. Baptisatus est a
matre. illuminatus est a patre. ⁊
cepit velle petrum videre. ⁊ cum q̃
reret eum valde videre: magis eū
petrus cepit timere. Audiuit enĩ
petrus ꝙ quereret eū saulus. No
li timere beate petre. ꝙ non saul⁹
querit te vincere: sed paulus vas
electionis cupit te videre O sancte
petre benedic patrē: ⁊ suscipe fra
trem. ⁊ habebis cum quo defende
re poteris matrem. O beate petre.

ꝙ ꝯuerſus ē ſaulus miraris. Qua
lis es tu: erit ⁊ ipſe talis ⁊ vnꝰ erit
vobis natalis. Qui illum fecit ex
ſaulo paulū: ipſe te fecit ex ſymo
ne petrum. Vnus vos honorauit.
vnus vos coronabit. Mutauit per
ſecutorem immutauit ⁊ piſcatorē
Et ſi te priorem: tñ ambos vno di
tauit honore. Veni ſancte paule.
veni ſequere petꝝ ſed docentē non
fugientē. Fugiebat qñ te neſcie
bat. Nam iſte beatiſſimus paulꝰ
ſicut in lectione actuum apoſtolo
rum cū recitaret audiuimus: celeſ
ti voce pſtratus eſt. Dum furit ad
caulas. in rapina rabie: exoſum
ſibi nomen innocentis agni pſeq̄
tur. Dum furit diſcerpe aut vexa
re gregē: audiuit altiſonā vocem
Saule ſaule quid me perſeq̄ris.
quid fruſtra inſaniſti ꝯtra nomē
meum ⁊ occidiſti martirē meū.
Olim quidē debui pdere te: ſed ſte
phanus meus orauit p te. Et ille.
Quis es dñe. Et dñs ad illū. Ego
ſum ihs nazarenus quem tu pſe
queris Caput de celo p membris
clamat. Inquietatur corpꝰ ⁊ de celo
intonat xp̄s. Saule inquit ſaule:
q̄d me perſequeris. Quid eſt qđ
rugientis poli iungit archanum
⁊ ꝯtra ſeuiciā pauli milicia ꝯque
ritur celi: niſi vt qui nō crediderāt
reſurgenti: ſaltē crederet in celo re
ſidenti. Nam dicitur ananie Accede
ad eū: ⁊ ſigna eū caractere meo.
multa enī patietur pro noīe meo
Et ille. Dñe audiui a multis de vi
ro hoc q̄nta mala fecerit ſc̄is tuis.
Ait illi dñs Vade: qm̄ vas electō
nis eſt mihi. O beate anania: me
rito in timore trepidares: ſi forti
manu nō eſſet cui militares. Ideo
pſternitur ſupbia vt erigatur ſc̄i
tas. Venit ergo ananias. bapti
ſauit ſaulū ⁊ fecit paulū. baptiſa
uit lupū ⁊ fecit agnū. ⁊ cepimus
habere predicatorem: quē habu
imus pſecutorem. Deniq̄ cepit p̄
dicare xp̄um cui antea reſiſtebat
paratus pati p eo ꝯtra quem antea
pugnabat Patitur paulus qđ fece
rat ſaulus. Saulꝰ lapidauit. pau
lus lapidatus eſt. Saulus xp̄ia
nos virgis affecit. paulus p xp̄o
quinq̄es quadragenas vna minꝰ
accepit Saulus pſecutus eſt eccle
ſiā dei. paulus ſubmiſſus ē in ſpor
ta. Saulus vinxit. paulus vinctus
eſt. Et dum ſaulus querit minuē
numerū xp̄ianoꝝ: etiam ipſe ac
ceſſit ad numerꝝ ꝯfeſſoꝝ. ⁊ dū in
fert aliis necem: ſuſcepit ipſe pro
eo mortē. Dum intrat lupꝰ rapax
in ſtabula pecudis ſubito factus ē
⁊ ipſe ouis Itaq̄ quis iam deſpe
ret de mag̃tudine criminis. aut de
humilitate generis. Nam beatiſſi
mum petrū piſcatorē modo geni
bus pūolutis adorat gentiū mul
titudo credentiū p ihm xp̄m dñm
nr̄m qui viuit ⁊ regnat cū pr̄e et
ſpiritu ſancto deus in ſecula ſecu
loꝝ. Amen.

Sermo eiuſdē vnde ſupra.

Otum nobis oībus ē fra
tres kmi ⁊ vniuerſo mun
do notiſſimū q̄ beatiſſimo
rū petri ⁊ pauli natalis ſit hodie:
nec aliquā ptē orbis latē potuit

deuotio Siquidem cum de hijs di
cat dauid ꝓpheta. In omnē terrā
exiuit sonus eorum: et in fines or
bis terre verba eoꝝ. In omnē ter
ram mira petri virtus ē. ⁊ in fines
orbis terre epistole pauli penetrā
uerūt. Quis enī non audiuit ꝙ p̄
mus apostolus petrus sedenti ad
speciosā portam templi claudo: et
ex matris sue vtero olim iam debi
li pedum restituerit firmitatē: vt
quod natura minus contulerat:
apostolica gratia repararet Cū enī
claudus ille stipem rogans aliqͥd
pecunie se ab apostolis crederet
accepturū. Ait illi ap̄lus petrus.
Argentum ⁊ aurū non habeo. sed
quod habeo tibi do. In nomine
ihesu xp̄isti nazareni surge ⁊ am
bula. Beata plane largitas que
petenti argētum quidē non contu
lit: sed ꝯtulit sanitatē Beata lar
gitas que de thesauris suis aurū
non ꝓtulit: sed ꝓtulit medicinā.
Beatus ⁊ ille claudus qui dū sti
pem querit pecunie: diuitias inco
lumitatis accepit Hoc enim ab a
postolis donum meruit: quod nul
lis thesauris a medicis redimere
potuisset. Primū ergo signū mi
rabiliū quod beatus ap̄ls petrus
fecit claudo pedū vestigia restitu
endo diximus. Audisti frequent
ipsum petrū a domino petram nū
cupatū: sicut ait. Tu es petrus: ⁊
sup hanc petrā edificabo ecclesiā
meā. Si ergo petrus petra est su
per quam edificatur ecclesia: recte
prius pedes sanat vt sicut in eccle
sia fidei fundamentū ꝯtinet. ita ⁊
in homine membroꝝ fundamen
ta ꝯfirmet. Recte inꝗ̄ pedes xp̄ia
no curat: vt iam non trepidꝰ nec
imbecillis possit supra petrā eccle
sie stare: sed robustꝰ ⁊ fortis incce
dere. Vbi aūt pauli verba non le
guntur. Quis locus ea litteris nō
scribit: corde retinet. ꝯuersacōe cu
stodit. Qui paulus a domīo vas
electionis est nominatus. Bonū
vas in quo preciosa mandatoꝝ
xp̄isti dei precepta condūtur. Bo
num vas de cuius plenitudine sb
stantia vite populis sp̄ erogat̄. ⁊
plenū est. Optima apostoloꝝ no
mina petra ⁊ vasculū necessaria do
mui saluatoris. Domus enim pe
treacū fortitudine ꝯstruitur vtilita
te vasis ornatur. Petra ad firmita
tem: ne labantur sustentat popu
los. vas ad custodiam ne temp
tentur operit xp̄istianos. Exitus
vero eorum de hoc seculo ꝙ̄ beatus
fuerit: nemo qui ignoret. Nam p̄
ma hec i illis beatitudo est: ꝙ an
bo vna die passi esse noscuntur:
scilicet vt quos vna fides seruicio
deuixerat: vna dies martirio coro
naret. Deinde ipsa passio licet diu
sa in singulis fuerit: tamen tota
referta est gratia sanctitatis. Nā
petrus crucem sicut saluator in ex
itu pertulit. ⁊ dominice deuocōis
similitudine non morte discretus
est: scilicet vt quem imitabatur
fide: imitaretur ⁊ passiōe. De pau
li vero ceruice cum eum ꝑsecutor
gladio ꝑcussisset: dicitur fluxisse
lactis magis vnda ꝙ̄ sanguinis.
Et mirum in modum sanctū apo

stoliꝫ baptismi gratia: in ipsā ne
ce fecit splendidū potius ꝙ cruen
tum Que quidē res in sancto pau
lo stupenda non ē. Quid enī mirꝝ
si abundat lacte nutritor ecclesie
sicut ipse ad corinthios ait. lac vo
bis potum dedi non escā. Hec est
plane repromissionis illa terra:
quam patribꝰ nostris ꝓmisit deꝰ
dicens. Dabo vobis terram lacte ⁊
melle manantē Non enim de hac
terra locutus est q̄ manantibus
aquis cenum inuoluit. lutūq; per
miscet. sed de illa terra pauli ⁊ fili
um pauli q̄ suauē potum distillat
Que enī pauli epl'a non melle dl'
cior. nō lacte candidior. Que epi
stole tanꝙ vbera ecclesiaꝝ pp'los
enutriunt ad salutē. De ceruice ḡ
apostoli ꝑ sāguine lac manauit.
Legimꝰ in epistola ipsius ꝙ caro
et sanguis regnū dei non posside
bunt Jam igiť paulus possidet re
gnum: quoniā caret sanguine: q̄
impedire dicitur regnaturum Ad
huc ergo paulus in terris positꝰ
iā in regni celestis sedam transfor
matur Jdeo fratres carissimi quo
tiensciinq; martiꝝ memoriaꝫ cele
bramus: pretermissis omnibꝰ se
culi actibꝰ sine aliqua dilacōe cō
currere debemꝰ ad domū dei: red de
re illis honorificentiaꝫ: qui nobis
salutē effusione sui sanguinis pe
pererunt: qui cū sacratam hostiā
pro nostra ꝓpiciacōne domino se
obtulerūt: presertim cū dicat ad
sanctos suos oṗs deus. Qui vos ho
norat: me honorat. ⁊ qui vos sper
nit me spnit. Quisquis ḡ honorat
martirem: honorat xp̄m. ⁊ q̄ sper
nit scōs spernit xp̄m. Tu aūt

Sermo beati maximi epi.

Gloriosissimos xp̄iane fidei principes an
nuis solēnitatibꝰ honorātes frēs
carissimi ipsum dominū ac deūm
nostrū: qui hꝰ autor est fidei: debi
ta religione veneramur Apostoli
namq; latino sermone dicuntur
missi. Qui ergo honorant missos
manifestū est eos honorare mittē
tem. qm̄ dignitas que deferť mini
stris: illi sine dubio cuiꝰ ministri
sūt exhibeť: vt ait ipē saluator ad
discipulos suos Qui vos audit me
audit. ⁊ qui vos recipit me r̄cipit
Vere beata apl'orum merita in q̄
bus se xp̄s ⁊ recipi predicat ⁊ au
diri. Beati nichilominꝰ ⁊ illi quo
rum deuotio delata aplis recurrit
in xp̄m Tenentes itaq; fratres tā
te huiꝰ ꝓmissionis fidem ⁊ suppli
cijs patꝝ nostroꝝ ꝑ xpristi ɔfes
sione susceptis fidelibꝰ gaudijs ex
ultemus. qm̄ qui de martiruꝫ mor
te letantur: martires nō dubitāt
cum xp̄o regnare post mortē. Nos
vero ecclesiaꝝ omniū reuerendissi
mos patres petꝝ dico ⁊ paulum:
pijssimis studijs honoremꝰ quibꝰ
xp̄i prestante grā factꝰ est hodie
de morte natalis. quibꝰ finis vite
viuendi iniciū dedit: quibꝰ vt ait
apostolus paulus. viuē xp̄s erat
⁊ mori lucꝝ. Erat vtiq; eis xp̄us vi
uere: quibꝰ vita non erat sine xp̄o
Erat eis xp̄s viuere. ꝙ totum xp̄i
ꝓficiebat ecclesijs ꝙ viuebant.

Erat eis ꝛ mori lucrum. q̄ꝛ tali hac
morte vitam sibi mercabātur eter
nam. Erat eis mori lucrum quoꝝ
corruptioni icorruptio succedebat
ꝛ damna pn̄tium temporꝝ: lucra
ꝑpetua sequebant̄. Sed iam neccā
rium carissimi reor vt ꝓprias eorū
spiritalesq̄ꝫ virtutes ꝓut ariditas
lingue nostre ingenijq̄ꝫ tenuitas
patitur: immo vt misericors deus
annuit ꝓloquamur. Hic itaq̄ꝫ ille
est petrus qui ꝯfitendo xp̄m domi
num viui dei esse filium validissi
ma inuictaq̄ꝫ nobis credendi fun
damenta ꝯstituit. Nam pcunctā
ti domino q̄s esse ab hominib⁹ di
ceret: respondit. Tu es xp̄s filius
dei viui .i. tu dn̄e de carne virginis
factus es xp̄s: qui viui dei es fili⁹
sempitern⁹. Tu domine hominibꝰ
natus es hō: qui incogitabili ma
iestate de⁹ es apud deū. Tu es xp̄s
qui pro redemp̄cōe nostra ad pas
sionem veniens. impassibilis per
manens apud patrem. Quis ergo
vnq̄ꝫ tantum hoc incomprehen
se deitatis archanum humani sen
sus attollere posset obtutum: nisi
ab ore petri salutaris h⁹ fidei veri
tas radiasset. Quis meritoꝝ ei⁹
gloriam: q̄uis magno equipare
possit eloquio: a quo nobis ado
rande diuinitatis fides ꝛ cepit ꝛ ꝑ
manet. Quid tanto glorioso⁹ viro
qui fidē secreti inscrutabilis loq̄n
do edidit. viuendo docuit. patiēdo
firmauit. Vt aūt ꝯfessionis hui⁹
quanta eēt magnitudo saluator
ondēret: ait illi. Beatus es symon
bariona. q̄ꝛ caro ꝛ sanguis nō re
uelauit tibi sed pater meus qui est
in celis. Tibi dabo claues regni ce
loꝝ. Quis ergo xp̄m ꝑ carnem et
in carne natum oipotentis patris
esse filiū sentire potuisset: nisi ꝓpi
cius hoc ipse pater per petꝝ reue
lasset e celo. Hec illi ꝯfessio dedit
vt ante claues regni celestis acci
peret: q̄ꝫ celi ianuas introiret. Sꝫ ne
qua vos fratres: de creditis petro
clauib⁹ regni celestis more nostē
rum clauiū cogitatio terrena per
moueat. Clauis enī celi lingua pe
tri est. q̄ꝛ singuloꝝ merita censen
do apostolus vnicuiq̄ꝫ regnum ce
loꝝ aut claudit aut aperit. Non
est ergo clauis ista mortalis arti
ficis aptata manu sed data a xp̄o
apostolis est potestas iudicandi
Deniq̄ꝫ ait eis. Quoꝝ remiseritis
pct̄ā remissa erunt. ꝛ quorum reti
nueritis: detenta erunt. Hic est pe
trus quem xpristi esse ꝯfidentissi
mum subiecta vestigijs eius mari
a ꝓbauerunt. Nam a domino suo
nouos sibi dari in fluctib⁹ gressus
vt fidelis poposcit. ꝛ vt dilectus e
meruit. Qui ob hoc solū trepidas
se visus ē: vt fragilitas humana
cognosceret: quāta esset inter do
minū seruumq̄ꝫ distantia: dum ag
grauata peccatis caro mergitur.
ꝛ immaculata nescit planta desi
re. Simꝉ ꝛ illud. ne dum sup aq̄s
ambulans petr⁹ pede intrepido ꝑ
uenisset ad xp̄m: dn̄i forte sui vir
tutib⁹ equaretur. Sed quid illū tā
to ope dicimus trepidasse cū pia
trepidatio sua maiorē ꝓfecit ad
fidē. Vt enī credidit petr⁹ impeio

domini sui posse se a fluctib⁹ suste
tari: ita nihilomin⁹ dum mergit͛:
credidit ipsius dñi sui se virtute
saluandũ Vere beati petri ꝗ dum
trepidat mirabilis fides quã nec
pungentis periculi potuit turba
re formido. Clamando enim dum
mergit͛ domine libera me: de se dif
fisus est. non de dño dubitauit.
Ne quis ergo timorez hunc glori
osissimi petri ducat in vitiuz. qm̃
timor iste ꝗuis primam eius tur
bauerit fidem. ꝯfidẽtiã tamen in
ea repate crudelitatis ꝯnuit. Hic
est petrus cui xp̃s dominus cõmu
nionem sui nominis libenter indul
sit. Vt enim sicut apostolus pau
lus edocuit petra erat xp̃s: ita per
xp̃m petrus fact⁹ est petra dicẽte
ei domino Tu es petrus ꝗ sup hãc
petrã edificabo ecclesiã meam. Nã
sicut in deserto dñico sitienti popu
lo: aqua fluxit e petra: ita vniuer
so mundo ꝑfidie ariditate lassan
ti: de ore petri fons salutifere ꝯfessi
onis emersit. Hic est petrus cui
xp̃s ascensurus ad patrem pascẽ
das ouiculas suas agnosq; ꝯmẽ
dat. vt quos ille pietatis miseracõ
ne redemerat: hic fidei sue virtute
seruaret. Et recte sane ei arbit͛ oc
cultoꝝ dei filius pascendas oues
suas. tuendasq; ꝯmisit. cui noue
rat in nutriendo grege dñico: nec
studiũ deesse nec fidem. Hic est pe
trus qui dum ad crucez tanꝗ̃ cru
cifixi discipulus duceretur: verso
se poscens corpe crucifigi passio
nem non renuit: sed equalitatez
crucis dñice declinauit vt ostende

ret vniuersis ammirande se humi
litatis virtutẽ. nouiq; misterij di
sciplinã. ꝗ inter tormenta seruas
se. Ꝙ secutus carissimi prexit pe
trus ad crucẽ: qui repulso timore
mortis: moriendi ordinem tam a
cerba in passione quesiuit. Quid
etiaz de gloriosissimo referã pau
lo in quo domin⁹ fidem nominis
sui: dum ipsam fidem ꝑsequeret͛
elegit. Qui dum velut acerrimus
ꝑsecutor: xpristianaz vastat eccle
siam inimico adhuc eius in pecto
re amicũ sibi cor xpristus inuenit
dumq; tempalia capit ad suppli
cia xpristianos: ipse ꝑpetuam ca
ꝓtus ad gratiã: factus est subito
pastor ex lupo. ex predone custos
ex hoste defẽsor. Vnde patuit nec
paulum maligne mentis propo
sito. plebez dñicam ꝑsecutum: nec
xpristum latuisse: quem eligeret
in paulo. Hic est paulus qui xp̃i
vocibus inclamat⁹ e celo. oculis
in se iudaice infidelitatis obtusis
videndi aciem nõ ꝑdidit: sed mu
tauit. Amisit oculos ꝗ recepit: vt
vno eodemq; tpe. ꝗ in ꝑsequentẽ
cecitatis vindicta procederet ꝗ vo
cantis dei gratia illuminaret elec
tum Ait namq; illi de celo domin⁹
Saule saule quid me ꝑsequeris ꝗ
cur me ꝑseq̃ris paule. Que mea
odiũ erga me tuum excitauit iniq̃
tas. Nũquid ꝗ illuminaui cecos
ꝗ sanaui egros. ꝗ fugaui demo
nes. ꝗ esurientes populos quin
q; panib⁹ paui. An ꝗ de tumulis
mortuos suscitaui. An forte mag
ꝗ fidelibus meis regnum celeste

ꝓmisi. Sed si prestare posse me
dubitas que ꝓmitto. aspice. si tñ
potes vnde te vel qualis appello.
Sed quare me ꝑsequeris saule. ꝗ̃
quid me ꝑsequendo ꝓficies. Nū
quid aduersus regnantē in celo:
vllum tua ꝑsecutō hēbit effectū.
Nunq̇d nocere mihi quicq̄ pote
ris: quez non potes intueri. Ego
enī sum ihs nazarenꝰ quem tu ꝑ
sequeris. qui terras celo. crucē re
gno. mortem ꝑpetuitate mutaui
de quibꝫ oībus non te debere cun
ctari. ⁊ ereptus tibi nūc ⁊ pꝰ pau
lulū redditus sua debit aspectꝰ At
beatissimꝰ paulus repentina qui
dez cecitate coercitus: intellcā ma
iestate loquentis e celo: ꝯtinuo fi
delis effectus ⁊ a ꝑsecutione desti
tit ⁊ nouos intuendi xp̄m oculos
acq̇siuit. Hic est paulus qui ꝓ fu
arum remuneratione virtutum
vltra hūana merita: terciū raptus
tus ad celū: celestia secreta cogno
uit: vt ecclesiaꝝ futurus doctor in
ter angelos disceret: qd inter hoī
nes predicaret Aut quis ei impu
ne vltra non credat: q̃ de sacramē
tis diuinis nō solū audita loq̇tur:
sed ⁊ visa testatur. Quanta hoc ḡ
frēs dei nostri actum est grā vt q̃
de celestibus in aplatum vocatus
est: aplatus eius ꝯsecraret in ce
lo. Et post oīa. hic ē paulus q̄ cer
uices suas quas aduersus xp̄i no
men supbus erexerat: ꝑfidoꝝ ce
dendas gladio humilimꝰ ꝓ xp̄i
honore submisit. nec piguit ꝓ illo
mori quem sp ꝓbauerat viuere
⁊ regnare post mortez. Atq̄ ita fa
ctum est: vt gloriosissimū paulū
qui in diuersis gentibꝫ ꝓ fide xp̄i
multo certamine dimicādo: innu
mera bella ꝑegerat: velut victorē
mundi roma susciperet ad trium
phū. Hij ḡ sunt beatissimi petrus
⁊ paulus q̄ sacramentū celestis ē
gis vno spū predicantes: sub vni
us passione diei doctrinā suam ꝓ
sanguine ⁊ morte fortissima ꝯse
crarunt. Qui etiā tanq̄ ecclesiarū
oīm principes facti: dispensacōe
celesti romā petētes sacratissima
sua corpa in illius vrbis arce recō
diderunt. q̄ totius orbis obtinue
rat principatū. quatenus potenti
am virtutis sue xp̄s ostendens: vbi
mundus caput hēbat imperij: ibi
regni sui principes collocaret

In octaua apostoloꝝ petri ⁊
pauli.

Scdm matheum

In illo tēpore Iussit
ihs discipulos suos ascendere in
nauiculam ⁊ precedere euz trans
fretum donec dimitteret turbas.
Et dimissa turba ascendit in mon
tem solus orare. Et reliq̄. Omelia
beati augustini epi

Euangeliū qd
recentissime recitatū est a
dn̄o xp̄o qui sup aquas maris ā
bulauit. ⁊ de aplo petro. qui am
bulans timendo titubauit ⁊ diffi
dendo mersus: ꝯfidēdo rursus em
sit. ammonet nos intelligere mare
p̄ns seculū esse. petꝝ vero aplum
ecclie tipum. Ipse enim petrus in

apostolorū ordine primus. in xp̄i
amore promptissim⁹ sepe vn⁹ res
pondet ꝓ omnib⁹ Ipse deniq; dn̄o
ihesu xp̄o requirenti. quē nam eū
homies dicerent esse ⁊ opiniones
varias hominū discipulis respon
dentib⁹. rursumq; domino interro
gāte ⁊ dicente. vos autē quē me
esse dicitis. respōdit petrus Tu es
xp̄c filius dei viui Vnus pro mul
tis dedit respōsum. vnitas in mul
tis Tūc enim domin⁹ ait. Beatus
es symon bariona. q꜡ caro ⁊ san
guis nō reuelauit tibi: sed pater
me⁹ qui in celis est. Deinde addi
dit. Et ego dico tibi Tamq̄ꝫ diceret
Quia tu dixisti mihi. tu es xp̄c fili
us dei viui. ⁊ ego dico tibi. tu es pe
trus. Symō quippe antea vocaba
tur. Hoc autē ei nomē. vt petrus
appellaretur. a domino impositum
est. ⁊ hoc in figura vt significaret
ecclesiā. Quia enim xp̄c petra. pe
trus populus christian⁹. Petra
enī principale nomē est. ideo pe
trus a petra. nō petra a petro. quo
modo nō a xp̄iano xp̄c: sed a xp̄o
xp̄ianus vocatur. Tu es ergo in
quit petrus. ⁊ sup hāc petrā quā
cōfessus es. sup hanc petrā quam
cognouisti dicēs Tu es xp̄c filius
dei viui. edificabo ecclesiā meā. idē
sup meip̄m filium dei viui. edifica
bo ecclesiā meam. Sup me edifica
bo te. nō me sup te. Nam volentes
homines edificari super homines
dicebāt. ego quidem sum pauli.
ego autem apollo. ego vero cephe
Ipse est petrus ⁊ alij qui volebāt
edificari super petrū: sed super pe
tram. ego autē sum cristi Aposto
lus autē paulus. vbi cognouit
se eligi. ⁊ christum cōtemni. diui
sus est inquit christus. Nunquid
paulus pro vobis crucifixus est.
aut in nomine pauli baptisati es
tis. Quomodo nō in pauli. sic nec
in petri: sed in nomie cristi. vt pe
trus edificaretur super petram. nō
petra super petrū Idem ergo petr⁹
a petra cognominat⁹ beatus eccle
sie figuram portās. apostolatus
principatum tenēs. cōtinuo post
paululū iam audito q꜡ beatus es
set. iam audito q꜡ petrus esset. iā
audito q꜡ super petrā edificatus
esset. postea q̄ꝫ audiuit futuram
domini passionem. quia predixe
rat eam cito venturā. discipulis
suis displicuit ei. timuit ne perderet
morientem. quem cōfessus fuerāt
vite fontē turbatur dicens Absit
a te dn̄e inquit. nō fiat istud. pro
pici⁹ esto tibi deus. nolo te mori.
Petrus dicebat xp̄o. nolo te mori
Deniq; cōtinuo reprehendit quē
paulo ante laudauerat. ⁊ quem
beatū dixerāt. sathanam appellat
Redi inquit p⁹ me sathana. scan
dalū mihi es. nō enim sapis que
dei sunt: s; que hominū. Quid nos
vult facere ex hoc qd sumus. qui
sic culpat quia homines sumus.
Vultis scīe. quid nos velit facere
Audite psalmum. Ego dixi dij es
tis. ⁊ filij excelsi omēs: sed huma
na sapiendo. vos autem sicut ho
mines moriemini Idem ipse petr⁹
paulo ante beatus. postea satha
nas In momēto vno. infra pauca

verba miraris differētiā nomīnū
differētias attende causaꝫ. Quid
miraris quia paulo ante beatus:
postea sathanas. Attēde causaꝫ.
quare beatꝰ. quia nō tibi reuela
uit caro ⁊ sanguis: ſꝫ pater meus
qui in celis est. Ideo beatus. quia
nō caro ⁊ sanguis reuelauit. Si ei
caro ⁊ sanguis hoc tibi reuelaret
de tuo. quia nō caro ⁊ sāguis tibi
reuelauit: ſꝫ pater meꝰ qui in celis
est. de meo: non de tuo. Quare de
meo. Quia omnia que habet pa
ter: mea sūt. Ecce audisti causam
quia beatꝰ. ⁊ quare petrꝰ. Quare
autem illud qđ horrescimꝰ. ⁊ repe
tere nolumus. Quare quia nō de
tuo. Nō enim sapis que dei sunt:
sed que sunt hominū. Hoc intuen
tes nos ecclesie membraꝫ. discer
namꝰ. quid de dei. quid de nostro
Tunc enim nō titubabimus. tūc
in petra fundabimur. fixi ⁊ stabi
les erimus aduersus vētos. ym
bres. flumina. temptacōnes vide
licet presentis seculi. Illum tamē
videte petrum. qui tūc erat figura
nostra. Modo fidit. modo titubat
modo immortaleꝫ cōfitetur. modo
timet ne moriatur. Proinde. quia
ecclesia xpi habet firmos. habet
⁊ infirmos. nec sine firmis potest
esse. nec sine infirmis. Vnde dicit
apostolꝰ paulus. Debemꝰ nos fir
mi. infirmorū onera sustinere. In
eo ꝙ dixit petrus. tu es christꝰ fili
us dei viui. firmos significat. in eo
auteꝫ qđ trepidat ⁊ titubat. ⁊ cri
stum pati nō vult. mortem timen
do. vitam nō agnoscēdo. infirmos

ecclesie significat. In illo ergo vno
apostolo. idest petro in ordine apo
stolorū primo ⁊ precipuo. in quo
figurabatur ecclesia. vtrūqꝫ genꝰ
significādum fuit. idest firmi ⁊ in
firmi. quia sine vtroqꝫ. non est ec
clesia. Hinc est ergo. ⁊ qđ modo
lectum est. domine iube me venire
ad te sup aquas. Si tu es iube me
nō enim possum hoc in me: sed in
te. Agnouit quid sibi esset a se. qđ
ab illo. cuius volūtate se credidit
posse. qđ nulla humana infirmi
tas possit. Ergo si tu es iube. quia
cum iusseris fiet. Qđ ego non va
leo presumēdo. tu potes iubendo.
Et dominꝰ. veni inquit. Et sine vl
la dubitacōne. petrus ad verbuꝫ
iubentis. ad presentiam sustentā
tis. ad presentiam regētis. sine vl
la cunctacōne desiluit in aquas.
ambulare cepit. Potuit qđ domi
nus. non in se: sed in domino. Fui
stis enim aliquādo tenebre. nunc
autem lux: sed in domino. Quod
nemo potest in paulo. nemo in pe
tro. nemo in vllo alio apostolorū
hoc potest in domino. Ideo bene
paulus vtiliter se contemnens. il
lum cōmendans. nunquid pau
lus inquit pro vobis crucifixus
est. aut in nomine pauli baptisa
ti estis. Non ergo in me: sed me
cum. non sub me: sed sub illo. Er
go ambulauit petrꝰ super aquas
in iussu domini. sciens hoc se a se
habere non posse. Fide valuit qđ
humana infirmitas non valeret.
Hij sunt enim firmi ecclesie. At
tendite. audite. intelligite. agite.

Neq; agẽdum est cũ infirmis ali
bi. vt sint infirmi: sed agẽdũ est
cum infirmis. vt sint firmi. Mul
tõs autẽ impedit a firmitate. pre
sumptio firmitatis. Nemo erit a
deo firmꝰ. nisi qui se a seipõ sentit
infirmũ. Pluuiam volũtariam se
gregãs deus hereditati tue. Quid
p̃ceditis. qui qđ dicturus sum no
stis? Tempoẽtur velocitas. vt se
quatur tarditas. Hoc dixi. ⁊ hoc
dico. audite. capite. facite. nemo
a deo fit firmꝰ. nisi qui se a seipso
sentit infirmũ. Pluuiam ergo vo
luntariã. sicut psalmus dicit Vo
luntariam nõ meritorum nostro
rũm: sed volũtariam. Pluuiam er
go volũtariam segregãs deus hẽ
reditati sue. etenim infirmata est
tu vero perfecisti eam. Quia pluui
am volũtariam segregasti. nõ at
tendens hominũ merita: sed tuam
gratiam ⁊ misericordiã. Infirma
ta est ergo ipsi hereditas. ⁊ agno
uit se infirmã esse. vt firma esset
in te. Non firmaretur. si non infir
maretur vt abs te in te ꝑficeretur
Vide huius hereditatis ꝑticiũcu
lam. paulum vide infirmatum.
Quid dixit? Non sum ydoneus vo
cari apostolꝰ. quia ꝑsecutus sum
ecclesiam dei. Quare ergo aposto
lus es? Gratia dei sum id qđ sum
Nõ sum ydoneus: sed gratia dei.
id qđ sum. Infirmatꝰ est paulus
tu vero ꝑfecisti eã. Jam vero quia
gratia dei est qđ est. vide quid se
quatur. ⁊ gratia eius ĩ me vacua
nõ fuit: sed plus illis omnibꝰ la
boraui. Vide ne presumpcõne per

das. qđ infirmitate meruisti. Be
ne hoc bene. non sum ydoneus vo
cari apostolus. gratia dei sum id
quod sum. ⁊ gratia eius in me va
cua non fuit. Omnia optime: sed
plus omnibꝰ illis laboraui. Quã
si tibi cepisti tribuere. qđ paulo
ante deo dederas Agnosce ⁊ seque
re. Nõ autẽ ego: sed gratia dei me
cũ. Bene infirme. firmissime eris
exaltatus. quia nõ es ingratus.
Tu es idem paulus ip̃e. in te puꝰ
in domino magnꝰ. Tu es qui ter
dominũ rogasti. vt stimulus car
nis angelus sathane a quo cola
phizabaris auferretur a te. Quid
tibi dictũ est? Quid audisti. quã
do hec petisti? Sufficit tibi gratia
mea. nam virtus in infirmitate ꝑ
ficitur. Etenim infirmatus est. tu
vero perfecisti eum. Sic ⁊ petrus.
iube inquit me venire ad te super
aquas. Homo audeo: sed non ho
minem rogo. Jubeat deus homo.
vt possit qđ nõ potest homo. Ve
ni inquit. Et descendens cepit am
bulare sup aquas. ⁊ potuit petrꝰ
quia iusserat petra. Ecce quid pe
trus in domio? Quid in se? Vidẽs
ventum validum timuit. Et cum
cepisset mergi exclamauit. Domi
ne pereo: liberã me. Presumpsit de
domino. potuit de domino. tituba
uit vt homo. rediit ad dominum.
Si dicebam motus est pes meus
psalmus loquitur. sancti cantici
vox est. ⁊ si agnoscamꝰ ⁊ nostra.
immo si velimus ⁊ nostra est. Si
dicebam: motꝰ est pes meꝰ. Qua
re motus. nisi quia meꝰ? Et quid

sequitur. Misericordia tua domine
adiuuabat me. Non virtus mea. sed
misericordia tua. Numquid enim do
minus deseruit titubantem. quem
audiuit inuocantem. Vbi est illud
quis inuocauit dominum. et desertus
est ab eo. Vbi et illud. et omnis
qui inuocauerit nomen domini. sal
uus erit. Continuo porrigens adiu
torium dextere sue leuauit mergen
tem. increpauit diffidentem. Modi
ce fidei. quare dubitasti. De me pre
sumpsisti. de me dubitasti. Eya fra
tres. sermo claudendus est. attendi
te seculum quasi mare. ventus vali
dus et magna tempestas. Vnicuique
sua cupiditas. tempestas est. Amas
deum. ambulas super mare. sub pe
dibus tuis est seculi tumor. Amas se
culum. absorbebit te. et amatores su
os vocare nouit. non portare. Sed
cum fluctuat cupiditate cor tuum.
vt vincas tuam cupiditatem. inuo
ca xpi diuinitatem. Putatis tunc es
se ventum contrarium. quando est hu
ius seculi aduersitas. Quando enim
bella. quando pestilentia. quando fa
mes. quando tumultus. quando cui
que hominum etiam singulo euenit
priuata calamitas. tunc putatur ven
tus aduersus. ibi putatur inuocan
dus deus. quando autem temporali
felicitate seculum arridet. quasi non
est ventus contrarius. Noli hinc in
terrogare temporis tranquillitatem
interroga sed tuam cupiditatem. Vi
de si tranquillitas est in te. vide si non
te subuertit ventus interior. hoc vide
Magne virtutis est. cum felicitate
luctari ne illiciat. ne corrumpat.
ne ipsa subuertat felicitas. Mag
ne inquam virtutis est. cum felicitate
luctari magne felicitatis est. a fe
licitate non vinci. Discite calcare se
culum. memento te fidere in xpo. Et
si motus est pes tuus. si titubas. si
aliqua non superas. si mergi inci
pis dic. Domine pereo. libera me.
Dic pereo. ne pereas. Solus enim a
morte carnis liberat te. qui mortu
us est in carne pro te. Conuersi ad
dominum deum patrem omnipoten
tem. puro corde ei quantum potest par
uitas nostra. maximas atque veras
gratias agamus. precantes toto ani
mo singularem mansuetudinem eius
vt preces nostras in beneplacito
suo exaudire dignetur. inimicum quo
que a nostris actibus et cogitationi
bus. sua virtute expellat. nobis
multiplicet fidem. mentem guber
net. spirituales cogitationes conce
dat. et ad beatitudinem suam perdu
cat. per ihesum xpm filium suum do
minum nostrum. qui cum eo viuit et
regnat in vnitate etc.

In natali sancte felicitatis
Secundum Matheum

In illo tempore Loquen
te ihesu ad turbas. ecce mater e
ius et fratres stabant foris queren
tes loqui ei. Et reliqua. Omelia bea
ti Gregorii pape.

Audistis euangelii fratres karissimi.
breuis est lectio recitata: sed
magnis misteriorum ponderi
bus grauida. Jhesus etenim conditor
et redemptor noster. matrem se nosse

dissimulat. ⁊ que ei mater sit qui
propinqui. nō ꝑ cognacōem car
nis: ꝫ per cōiunctiōem spiritus de
signat dicēs. Que est mater mea:
⁊ qui sunt frēs mei? Quicūqꝫ fece
rit voluntatē patris mei qui in ce
lis ē. ipse meꝰ frater. ⁊ soror ⁊ ma
ter est. Quibꝰ nobis verbis quid
aliud innuit. nisi qđ obsequētes
iussionibꝰ suis. multos ex gentili
tate colligit. ⁊ iudeā ex cuiꝰ carne
genitꝰ est. non agnoscit? Vnde ⁊
mater eiꝰ. cum quasi nō agnoscit̄
foris stare ꝓhibet̄. quia videlꝫ sy
nagoga. idcirco ab auctore suo n̄
recognoscit̄. quia legis obseruati
onem tenēs. spiritualē intellectuꝫ
ꝑdidit. ⁊ sese ob custodiā littere
foris fixit. Sed dum is qui volūta
teꝫ patris fecerit. soror ⁊ frater do
mini dicit̄. propter vtrūqꝫ sexum
qui ad fidē colligitur. mirꝫ nō est.
mirādum vero valde est. quō etiā
mater dicat̄. Fideles eniꝫ discipu
los. frēs vocare dignatꝰ est dicēs
Jte nūciate fratribꝰ meis. Qui er
go frater domini fieri ad fidē veni
endo potuerit. querendū est. quo
mō esse etiā mater possit. Sed sci
endū nobis est. quia qui xp̄i fra
ter ⁊ soror ē credēdo. mater effici
tur p̄dicando. Quasi eniꝫ parit do
minū. quē cordi audientis in fun
dit. ⁊ mater eiꝰ efficitur p̄dicādo.
si ꝑ eiꝰ vocē. amor domini in proxi
mi mēte generatur. Ad quā rem
nobis ydonee cōfirmādam. idest
beata felicitas. cuiꝰ hodie festa na
talicia celebramꝰ. que credēdo ex
titit ancilla xp̄i. ⁊ predicādo facta

est mater xp̄i. Septeꝫ quippe fili
os. sicut in gestis eiꝰ emendacioꝛi
bus legit̄. sic post se timuit viuos
in carne relinquere. sicut carnales
parentes solent metuere. ne mortu
os p̄mittant. Jn persecucōis enim
labore deprehensa filiorū corda in
amore supne patrie p̄dicando ro
borauit. ⁊ parturiuit spiritu. q̄s car
ne pepeāt. vt p̄dicatione pareret
deo. quos carne pepererat mundo.
Cōsiderate frēs carissimi. in femi
neo corpe virile pectꝰ. Ad mortem
stetit imperterrita. amittere se in fi
lijs lumē veritatis timuit si nō fu
isset orbata. Nūquid ergo hāc fe
minā martireꝫ dixerim? Certe do
minꝰ cum de iohāne loqueret̄ di
xit. Quid existis in desertū videre?
Prophetā? Vtiqꝫ dico vobis. ⁊ plꝰ
q̄ꝫ prophetā. Et iohānes ipse req̄
situs respōdit dicens. Non sum ꝓ
pheta. Quia enī se plusq̄ꝫ prophe
tam nouerat. esse se prophetā ne
gabat. Qui idcirco plusq̄ꝫ ꝓpheta
dicit̄. quia prophete ē officiū. ven
tura p̄nūciare. nō etiam ostēdere
Johannes vero plusq̄ꝫ ꝓpheta est.
quia quē verbo p̄dixit. digito ostē
dit. Nō ergo hāc feminā martirē
dixerim: ꝫ plusq̄ꝫ martirem. que
septē pignoribꝰ ad regnuꝫ p̄mis
sis. totiēs añ se mortua ad penas
p̄mavenit: ꝫ puenit octaua. Aspe
xit mater ⁊ cruciata ⁊ imperterrita
filiorū mortem. spei gaudiū adhi
buit dolorē nature. Timuit viuēti
bus. gauisa est morientibꝰ. Opta
uit nullū pꝰ se relinquē. ne si queꝫ
haberet supstitem. nō posset hūe

ꝯsorte. Nemo ergo ex vobis frēs
carissimi existimet. qd eiꝰ cor mo
rientibꝰ filijs. etiam carnalis af
fectꝰ minime pulsauerit. Neqȝ em̄
filios. quos carnē suam esse no
uerat. sine dolore poterat morien
tes videre: s; erat vis amoris interi
or. que dolorē vinceret carnis Vn
de et passuro petro dicitur. Cum se
nueris. extēdes manꝰ tuas. et ali
us te cinget. et ducet: quo nō vis.
Neqȝ em̄ si plenissime petrus nol
let pro xp̄o pati potuissz: s; marti
riū qd p īfirmitatē carnis noluit
per virtutē spiritus amauit. Qui
dum p carnē ad penas trepidat
p spiritū ad gloriam exultat. adū
est. vt cruciatū martirij. nolendo
voluisset sicut nos quoqȝ. cū gau
dium querimꝰ salutis. amarū po
culum sumimꝰ purgacōnis Ama
ritudo quidē in poculo displicet: s;
restituēda p amaritudinē salus
placet. Amauit ēgo iuxta carnē
felicitas filios: sed pro amore cele
stis patrie. mori etiam voluit q̄s
amauit. Ipsa eorū vulnera acce
pit: sed ipa in eisdem ad regnum
p̄uenientibus excreuit. Recte ēgo
hanc feminā. vltra martirem di
xerim. que et tociēs in filijs et desi
derabiliter extincta. dum multi
plex martiriū obtinuit ipsā quo
qȝ martirij palmam vicit. Fertur
apud veteres mos fuisse. vt quis
quis cōsul existeret. iuxta ordinē
temporū. honoris sui locū teneret
Ac si quis posterior ad cōsulatū
veniens. consul nō semel: sed bis
fortasse aut tercio fieret. etiā illos
laude et honore trāscenderet. qui
non plusq̄ semel consules extitis
sent. Vicit ēgo beata felicitas mar
tires. que tot ante se morientibus
filijs pro xp̄o occubuit. quia ad
amorē illius. sola sua mors mini
me suffecit. Cōsideremus fratres
hanc feminā. consideremꝰ et nos
qui mēbris corpis viri sumus. in
eius ꝯpatione q̄d estimabimur.
Sepe namqȝ agēda aliqua bona
proponimꝰ: sed si vnus cōtra nos
leuissimꝰ sermo. ab ore irridentis
eruperit. ab intencōe accōnis no
stre fracti protinus et cō fusi. resili
emus. Ecce nos plerumqȝ. a bono
opere verba reuocant. felicitatē
vero a sancta intentiōe frangere
nec tormēta potuerūt. Nos in au
ra maledictōnis impingimꝰ. hec
ad regnum etiam per ferrū exijt.
nichilqȝ qd obsisteret estimauit
Nos ad p̄cepta dominica. largiri
nostrā saltem superflua nolumꝰ
hec nō solum deo suam substanti
am cōtulit: sed pro illo etiam pro
priam carnē dedit. Nos cum ex di
uina iussiōe filios amittimꝰ. sine
ꝯsolacōne lugemus. hec eos mor
tuos plangeret. si nō obtulisset.
Cum ēgo ad illd terribile examē
districtꝰ iudex venerit. quid nos
viri dicemus. cum huius femine
gloriā viderimꝰ. de debilitate mē
tis nostre. Que tūc viris erit excu
satio. quādo hec ostenderetur. que
cum seculo et sexū vicit. Sequamur
ergo fratres carissimi districtam
et asperam redemptoris viam. V
su quippe virtutū ita iam plana

facta est. vt p eam feminis libeat ambulare. despiciam⁹ cuncta presentia. Nulla sunt etem̄ in hoc mūdo. que trāsire nō possint. Turpe sit diligere. q̄d constat citius pire. Nō nos terrenarū rerum amor superet. nō superbia inflet. nō ira dilaniet. nō luxuria polluat. non inuidia cōsumat. Amore nostro fratres carissimi. redēptor noster occubuit. ⁊ nos amore eius discamus vincere nosmetipsōs. Q̄d si perfecte agimus. nō solum imminentes: sȝ cōmuni cum martirib⁹ gloria remunerabimur. Nam q̄uis occasio psecutiōnis desit. habet tamen pax nostra martiriū suum. quia ⁊ si carnis colla ferro nō subdim⁹. spirituali tamē gladio. carnalia nostra desideria. in mēte trucidem⁹. ipso adiuuante. qui viuit ⁊ regnat ⁊c̄.

In natali beate Marie magdalene.

Sermō beati Augustini.

Vod āmonemur domini eloquijs. de diuinis lectōnibus hinc credentes deū velle nos loqui. proferim⁹ caritati vestre illo adiuuāte sermōem. de remissione peccatorū. Euāgelium enim cum legeretur. attētissime audistis. ⁊ res gesta narrata atq̧ versata est. ante oculos cordis vestri. Vidistis enim nō carne: sed mente dominū ihesum cristum in domo pharisei recumbentem. ⁊ ab illo inuitatū. nō fastidientē. Vidistis etiā mulierem in ciuitate famosam. mala vtiq̧ fama que erat peccatrix. nō inuitatā irruisse cōuiuio. vbi suus medicus recumbebat. ⁊ quesisse pia impudentia sanitatē. irruentē quasi importunam cōuiuio oportunam beneficio. Nouerāt enim q̄nto morbo laboraret. ⁊ illi sanādo. p̄doneū esse ad quē venerat sciebat. Accessit ergo nō ad caput domini: sed ad pedes. Que diu male ambulauerat. vestigia recta querēbat. Prius fudit lacrimas sanguinē cordis. ⁊ lauit domini pedes. obseq̄o confessionis. Capillis suis tersit. osculata ē. vnxit. tacita loquebatur. Nō sermōem promebat: sed deuotiōem ostendebat. Quia ego tetigit dominū rigando. tergendo osculando. inungēdo pedes eius. pharise⁹ qui inuitauerāt dominū ihesum xp̄m. quia erat ex genere superborū de quib⁹ propheta ysaias dicit. qui dicūt elongate a me noli me tangere quia mūdus sū. putauit enim nesciisse dominū mulierem. hoc apud se cogitabat. ⁊ dicebat in corde suo. Hic si esset ꝓpheta. sciret que mulier illā accessit ad pedes. Ideo nesciē credidit. quia illē nō repulit. qui accedentē non p̄hibuit. quia tangi se a peccatrice p̄misit. Nam illū nesciisse vnde sciebat. Quid ei sciebas o pharisee inuitator et irrisor dominū nescisse. que fuerit illa mulier nisi q̄ p̄missa est accedē. nisi quia illo patiente osculata est pedes eius. nisi quia tersit. nisi quia vnxit. Hec enim debuit permitti facere in pedibus mundis. mulier immūda.

Ad illius ẽgo pharisei pedes. si ta
lis mulier accessisset. dicturꝰ erat
qđ ysaias de talibꝰ dicit. Recede a
me noli me tangere. quoniã mũ
dus sum. Accessit autẽ ad domi
num immũda. vt rediret munda
Accessit egra. vt rediret sana. Ac
cessit cõfessa. vt rediret professa.
Audiuit enĩ dominꝰ phariseũ co
gitantẽ Jam hinc intelligat pha
riseus. si nõ poterat videre peccan
tem. qui poterat audiẽ cogitantẽ
Proposuit ẽgo domini similitudi
nem de duobꝰ qui debebãt vni fe
n eratori. Etiam ipm̃ sanare cupi
ebat. ne gratis apud eũ mandu
caret. Ipsum pascentẽ esuriebat.
ipsum emẽdare. ipsum mactare.
ipsum in suũ traicere ventrem vo
lebat. sicut illi mulieri samaritane
dixit Sitio Quid est sitio. desidero
fidẽ tuam. dicuntur ergo verba do
mini in hac similitudine. et agitur
vtrũqꝫ. vt et inuitator ille sanetur
cum suis condiscumbentibꝰ. pari
ter ignorãtibus. et vt illa mulier
habeat fiduciam cõfessionis sue.
nec pũgatur vlterius aculeis con
scientie sue. debebat inquit vnꝰ
quinquagita denarios. aliꝰ quin
gentos et donauit ambobꝰ. Quis
euz plꝰ dilexit. Respondit cui simi
litudo proposita erat. qđ respondẽ
tem vtiqꝫ ratio cõpellebat. Credo
domine: cui plus donauit. Et atten
dens mulierẽ. dixit ad symonem
Vides hãc mulierem. Intraui in
domũ tuam. aquã pedibus meis
nõ dedisti. hec lacrimis suis lauit
michi pedes. et capillis suis tersit.

Osculum michi nõ dedisti. illa ex
q̃ ingressa est nec cessauit oscula
ri pedes meos. et vnxit vngẽto Jdo
dico. dimittũtur ei peccata multa
quoniã dilexit multũ. Cui autem
modicũ dimittitur. modicum dili
git. Oritur q̃stio pfecto soluẽda.
q̃. attencõe vestre caritatis deside
rat. ne forte sufficere nõ possimus
verbis. ad totaz eius obscuritatẽ
remouẽdam et dilucidãdam pre
angustia tẽporis. maxime cum ca
ro ista estibus fatigata. iam ẽcce
ari desideret. et debitum suũm pos
cens. atz anime auiditatẽ impedi
ens. ostendat qđ dictum est. spi
ritus promptꝰ est. caro autem in
firma. Metuẽdum est et valde me
tuendũ. in hijs verbis domini. nõ
bene intelligẽtibus hijs qui cõcu
piscẽcijs suis carnalibꝰ fauent. et
ab eis in libertatez educi pigrescit
surrepat illa sentẽtia. que p̃dicã
tibꝰ etiã apostolis. nata est in lin
gua maledicorũ. Vnde dicit apos
tolus. Et sicut quidam dicũt nos
dicere. faciamꝰ mala. vt veniãt bo
na. Dicit enĩ aliquis. Si cui modi
cum dimittitur. modicũ diligit.
cui autẽ plus dimittitur. plus di
ligit. expedit plus diligere. q̃ mi
nus diligere. Optet vt multũ pec
cemus et multuz debeamus. qđ no
bis dimitti cupiamꝰ. vt dimisso
rem magnorũ debitorũ amplius
diligamꝰ Peccatrix enim illa mu
lier. q̃nto plus debebat. tanto di
missorem debitorũ suoruz ampliꝰ
diligebat. domino ipso dicente di
mittũtur ei multa quoniã dilexit

multum Quare autem dilexit mł
tum: nisi q2 debebat multa. Dem
ꝙ addidit ⁊ adiunxit Cui autem
modicū dimittit: modicū diligit
Nonne expedit inquit vt multū
mihi dimittat ꝙ̄ minus vnde am
plius diligam deū meū. Videtis
certe ꝓfunditatem questionis vi
detis angustias tpis. Vt hoc vide
tis ⁊ sentitis: accipite pauca. Si
magnitudini questionis satis nō
fecero: interim pn̄tem recondite ſ
mone. in futuro tenete debitorem
Da nunc duos hoīes: vt sub exem
plis euidentioribꝰ quod ꝓposui co
gitetis. Vnus eoꝝ peccatis plenꝰ
est: diu pessime vixit. alter eorū
pauca peccauit. Accedūt ambo ad
gratiā. baptisant̄ ambo. Intrāt
debitores. exeūt liberi. Plus dona
tum est vni: minus alteri Interro
go quantum quisqꝫ diligat Si in
uenero plus diligere eum cui plu
ra peccata dimissa sunt ꝙ̄ illū qui
minima peccauit. vtilior est mul
ta iniq̄tas. ne esset tepida caritas.
Interrogo aliū quantū diligat.
inuenio minus. Nam si inuenero
tantū ⁊ illū diligere quantū ⁊ ille
diligit: cui multa donata sūt. quō
res pō debo verbis domini. Quō nō
veꝝ erit qđ veritas dixit. cui modi
cum dimittit̄ modicum diligit.
Ecce ait ās. Michi modicū dimis
sum est. non multa peccaui. ⁊ tan
tum diligo quantū ille. cui multa
dimissa sunt. Tu veꝝ dicis. an cri
stus. Ad hoc tibi dimissum ē mē
daciū tuū vt mendacio dimisso
crimen imponas. Si modicū tibi
dimissum est modicū diligis. Si
enim modicū dimissum est ⁊ plu
rimum diligis ꝯtradicis ei qui di
xit. cui modicū dimittit: modicū
diligit. Illi ergo plus credo qui te
plus nouit Paꝝ tibi dimissū pu
tas: prius paruū diligis. Quid er
go inq̄t facere debui. Mlta mala
ꝯmitterem: vt multa essent q̄ pos
set ille mihi dimittere: vt amplius
possem diligere. Angustat nos: ſꝫ
dn̄s qui hec vera ꝓposuit ab angu
stijs liberet me dictū est hoc ꝓpter
phariseū illū: q̄ vel nulla vel pau
ca se putabat habere peccata. Nō
enī dn̄m inuitaret: nisi aliquantū
diligeret. Sed ꝙ̄ paꝝ erat. Non
osculū dedit non aquā saltem ad
pedes. ⁊ si non lacrimas: non illo
obsequio ꝓsecutus ē. quo illa mu
lier que nouerat quid sanaret̄. ⁊
ā quo sanaret̄. O pharisee idō pa
rum diligis. q2 paruū tibi dimitti
suspicaris. Non q2 parum dimic
titur sed q2 parum putas esse qđ
dimittit̄. Quid ergo inq̄t ille. Et e
go q̄ homicidiū non feci: homici
da putatus sum. aut ista mihi di
mittenda sunt q̄ non ꝯmisi. Et ite
rum ꝯstitue duos ⁊ loquamur ad
eos. Venit vnus supplex peccator
coopertus spinis tanq̄ ericius ⁊ ni
mis timidꝰ tanq̄ lepus. sed petra
est refugiū ericijs ⁊ leporibꝰ. Ve
nit ergo ad petrā. inuenit refugi
um. accipit auxilium. Alius non
multa ꝯmisit. quid ei faciemꝰ vt
multum diligat. Quid persuadebi
mus. Contra domini verba veni
mus. cui modicum dimittitur. Iā

vt video soluta est q̄stio Hic mul
ta cōmisit. et multorum debitor factus
est. illa gubernante deo pauca cō
misit. Cui deputat ille qd dimisit:
huic et iste deputat ille qd non cō
misit Adulter non fuisti. in illa vi
ta tua preterita plena ignorātia.
nondū illuminatus. nondū bonū
malūqz discernens. nondū credēs
in illū qui te nescientem regit. Hoc
dicit tibi dominus deus tuus. Re
gebam te michi. seruabam te mi
chi. Vt adulterium non cōmitte
res: suasor defuit. et vt suasor dees
set ego feci. Locus et tempus defuit
et vt hec deeēnt ego feci. Affuit sua
sor defuit locus. Non defuit tps.
vt cōsentires: ego terrui. Agnosce
ergo gratiā eius cui debes et quod
non admisisti. Mihi debuisti qd
factum est et dimissum est. michi
debes et tu qd nō fecisti Nullum ei
est peccatum quod fecit homo qd
non possit facere alter homo. si de
sit rector a quo factus est homo.
Iamnunc ꝑut potuimus questio
nem ꝓfundam in tantilla tempo
ris breuitate soluimus. aūt si non
soluimus: debitores vt dixi tenea
mur. Illud potius breuiter videamus
de remissiōe peccatorum. Homo pu
tabatur xpristus et ab illo qui in
uitauit et ab eis qui pariter discū
bebant. Nescio q̄d et illa peccatrix
plus in domino viderat. Naz qua
re fecit illa oia: nisi vt sibi dimitte
rentur peccata. Nouerat ergo il
lum posse pctā dimittere. illi autē
nouerant hoīnem non posse pctā
dimittere. et credendum est qꝫ om
nes et illi discumbētes et illa mu
lier accedens ad pedes domini om
nes hij nouerant hoiem nō posse
pctā dimittere. Cum ergo omnes
hoc nossent: illa que credidit euz
posse peccata dimittere: plus q̄ hoi
nem intellexit Demqz cum dixissz
mulieri. Dimittuntur tibi peccata
tua. continuo illi. Quis est iste q̄
pctā dimittit. Quis est iste quez
iam mulier cognouit. Tu recum
bēs quasi sanus medicum igno
ras. qꝛ maiore forsitan febre men
tem pdidisti Nam et freneticus ri
det: et ploratur tamen a sanis Illud
bene nostis. bene tenetis. tenete.
qꝛ homo non potest peccata ditte
re. Illa que sibi a xpristo pctā di
mitti credit: xpristum non homi
nem tantum: sed deum credidit.
Quis est iste inquiunt q̄ etiaz pctā
dimittit. Et dominus. quis est iste
dicentibus non dixit filius dei. verbū
dei. nō hoc dixit: sz i eo qꝫ putabāt
aliq̄ntum eos manere ꝑmittēs sol
uit q̄stionem motus illorum Qui
enī videbat discūbētes: audiebat
cogitantes. Conuersus ad mulierē
fides tua inq̄t te saluā fecit Isti q̄
dicunt Quis est iste q̄ etiā pctā di
mittit. q̄ me putant hoiem. homi
nem putēt. fides tua te saluā fecit
Medicus bonus non solū egros pn
tes sanabat: sed et futuros etiam
preuidebat. Futuri erant hoies q̄
dicerent. Ego pctā dimitto. ego iu
stifico. ego sāfico ego sano quem
cunqz baptiso. Ex ipso nūo et isti
sunt q̄ dicūt. noli me tangere. Vs
qz adeo ex ipso nūo sūt vt nup in

collatione nostrã· quo d etiam in
gestis ipsis loqui poterimus cum
eis a cognitore esset ꝯfessus obla
tus: vt sederent nobiscum respon
dendum putarent. Scriptum est
nobis cum talibus non sedere sci
licet ne p contactum subselliorũ:
ad eos veniret nostra cognitio per
ueniret. Noli me tangere· ꝙ mun
dus sum Alio autem die vbi opor
tunius erat: cõmemorauim⁹ eos
h⁹ miserrime vanitatis cum age
retur de ecclesia ꝙ mali in ea non
contaminant bonos· respondimus
eis· ꝙ ideo sedere nobiscum noluerunt.
a dixerunt se scriptura dei fu
isse ꝯmonitos· ꝙ videlicet scriptũ
est· non sedi in consilio vanitatis
diximus. si ideo sedere nobiscum
noluistis· ꝙ scriptum est non se
di in consilio vanitatis· quare no
biscum ingressi estis: cum conse
quenter scriptum est. a cum iniq̃
gerentibus non introibo. Ergo in
hoc ꝙ dicunt· noli me tangere· ꝙ
mundus sum· similes sũt illi pha
riseo qui dñm inuitauerat. et pro
pterea eum putabat nescisse mu
lierem· quia non eam prohibue
rat a contactu pedum suoꝝ. Sed
in eo melior phariseus· ꝙ cũ pu
tauerat hominẽ xpristum: nõ cre
debat ab homine posse dimitti pec
cata. Melior ergo iudeis ꝙ̃ hereti
cis intellectus. Judeis· quia dixe
runt· quis est hic qui etiam pctã
dimittit. Audet sibi hõ hoc vsur
pare. Quid cõtra hereticus. Ego
dimitto· ego mundo· ego sanctifi
co. Respondeat ille. Non ego: sed

xpristus. O homo quando ego a
iudeis putatus sum homo dimissi
onem peccatoꝝ fidei dedi: non ego
Respondet tibi xprist⁹. O heretice
tu cum sis dicis· veni mulier: ego
te saluaz facio· ego cu putarer ho
mo dixi· vade mulier fidẽs tua sal
uam te fecit. Respondent nescien
tes sicut ait apostolus. neqȝ que
loquunt neqȝ de quibus affirmãt
respondentes dicunt Si non dimit
tunt homines peccata: falsum est
quod ait xpristus. Que solueritis
in terra soluta erunt in celo. Nescis
quare hoc dictuȝ sit: quomõ dictũ
sit. Daturus erat dñs spiritum sã
ctum· a ab ipso spiritu sancto fide
lib⁹ suis dimitti pctã non meritis
hoim: volebat intelligi ditti pctã
Naz quid es homo: nisi eget sanã
d⁹. Vis mihi esse medicus. Me
cum quere medicum. Nam vt hoc
euidenter ostenderet dominus: a
spiritusancto quẽ donauit fidelib⁹
suis dimitti pctã: non meritis hoĩ
num quodã loco sic ait resurgẽs
a mortuis. Accipite spm̃ sanctum
Et ꝯtinuo subiecit. Si cui dimiseri
tis pctã: dimittunt ei. hoc est. spi
ritus dimittit· nõ vos. Spũs autẽ
deus. Ergo dimittit· nõ ad vos sed
ad spm̃ sanctum. Quid estis vos
Nescitis ꝙ templũ dei estis· a spi
ritus dei hitat in vobis. Et iterum
Nescitis ꝙ corpa vestra templũ ẽ
in vobis spiritussancti queȝ hẽtis
a deo. Deus ergo hitat in templo
suo hoc est in sanctis· in fidelibus
in eccã sua. Per eos dimittit pctã
ꝙ viua templa sunt sed dimittere

p hominem potest a preter homi
nem. Neq3 enim minus ydoneus
est p se dare qui potest p hoinem
dare. Per iohannem quibusda3
dedit Ipsi iohanni p que3 dedit.
Merito volens hoc de9 ostendere.
a huic veritati testari. cum quidā
in samaria euangelisati essent: a
baptisati eēnt. a baptisati a phi
lippo euangelista vno de septem
dyaconis primicijs electis nō ac
ceperūt spiritum sanctū: a bapti
sati erant. Nunciatu3 est discipu
lis qui erant iherosolimis a vene
runt ad samariā vt illi qui bapti
sati erant p impositionem man9
eo4 accipent spiritum sanctum
Et ita factū est. Venerunt a impo
suerunt eis manū a acceperūt spi
ritum sanctū. qr tunc sic dabatur
spiritus sanct9: vt etiam appare
ret datus. Qui enim accipiebant
linguis omnium gentium loque
bant: vt significarent ecclesia3 in
gentib9 linguis oībus locutura3.
Acceperunt ergo spm̄ sanctū a in
eis euidenter apparuit. Qd cu3 vi
disset symon putans hoc esse hoi
num: voluit hoc esse a suū. Qd hoi
num putauit: ab hoib9 emere vo
luit Quantam inqt vultis a me pe
cuniā sumere: vt p impositionem
manuū mea4 detur spiritussctūs.
Tunc eū detestans petrus ait. Nō
est tibi pars neq3 sors in hac fide
donū dei putas pecunia cōparan
dum. Pecunia tua tecū sit in p di
tionē: a cetera q̄ ibi ↄgruenter lo
cutus est Quare aūt hoc ego ↄme
morare volui intēdat caritas vr̄a.

Oportebat vt de9 prius ondēret se
p homines opari. sed deinde ne pu
tarent hoīes quod putauit symō
hominis esse illud a non dei: q̄ q̄
a ipsi discipuli hoc nouerant. nā
centum viginti hoīes collecti erāt
qn̄ in eos p nullius man9 impositi
onem venit spiritus sanct9. Quis
enī tunc eis manum imposuerat:
a tn̄ venit a prius impleuit post il
lud scandalū symōis quid elegit
de9. Videte doctorem non sermo
nibus sed reb9. Idem ipse philip
pus q̄ baptisauerat hoīes: a non
in eos venerat spiritussctūs: nisi cū
venissent apostoli: a eis man9 im
posuissent. baptisauit eunuchu3
a spadonē quendā candacis regi
ne q̄ adorauerat in ihrl'm. Redi
ens inde legebat in curru suo ysa
pam pphetam. a nō intelligebat.
Ammonit9 philippus accessit ad
cur4 exposuit lectionē. instruxit si
dem. euāgelisauit xpristum. Cre
didit eunuch9 in xpristum. Et ait
cū venissent ad quandā aquam.
Ecce aqua. Quis phibet me bap
tisari. Ait illi philippus Si credis
in xpristū. Respondit ille. Credo
filium dei esse ihesum xpristum.
Continuo descendit cum illo in a
quam. Impleto baptismatis mi
sterio: a sacramento ne hominu3
putaretur donum spiritus sancti
non expectatum est. sicut tunc vt
venirent apostoli sed continuo ve
nit spiritussanct9 Soluta est cogi
tatio symonis: ne in tali cogitatō
ne haberet imitatores. Deinde ali
ud mirabili9 exemplū Petr9 vit

ad centurionem cornelium· ad ho
minem incircumcisũ gentilem· ce
pit predicare xp̄m ihesum· ⁊ illi ⁊
eis qui cuz eo erant Adhuc loqn
te petro: non dico manũ nondum
imponente: sed nondum baptisã
te q̄ dubitarent qui erant cum pe
tro· vtrũ incircũcisi baptisandi es
sent Natum quippe erat inter eos
qui crediderant · ⁊ eos qui fideles
ex gentib⁹ facti erant scandalũ ĩ
iudeos ⁊ xpristianos q̄ baptisa
bantur incircumcisi: vt hanc de⁹
tolleret questionẽ· cum loquit̃ pe
trus venit spiritussanct⁹: ⁊ imple
uit cornelium· impleuit illos qui
cum illo erant· ⁊ ipsa attestatiõe
rei magne quasi clamatũ est ad
petrũ· Quid de aqua dubitas? Iã
ego hic suz· Secura ergo quelibet
anima a multa nequicia p domi
nicam gratiã liberanda tanq̃ im
munda pstitutione mundanda ĩ
ecclesia credat: accedat ad pedes
domini· querat vestigia domini· cõ
fiteatur lacrimas fundens tergat
capillis· Pedes domini predicato
res euangelij· capilli mulieris su
pflue possessiones· Tergat capil
lis· tergat pfusis· operetur miseri
cordiã· ⁊ cum terserit osculetur·
Accipiat pacez: vt habeat carita
tem· Accessit ad talem· baptisata
est a tali qualis erat paulus apo
stolus audiat ab illo Imitatores
mei estote: sicut ⁊ ego xpristi· Ba
ptisata ẽ ãt ab aliquo sua querẽ
te: non que ihesu xp̄i audiat a do
mino· Que dicunt facite· que aũt
faciunt facere nolite· Secura sit ⁊
in illo· siue in bonum euangelistã
incurrat· siue in eum qui q̃d dicit
non facit A domino em̃ secura au
dit· Vade mulier· fides tua saluã
te fecit· Tu aũt·

Scd̃m lucam·

In illo tempore Ro
gabat ihesum quidã pharise⁹ vt
manducaret cũ illo· Et ingressus
domũ pharisei discubuit· Et reliq̃
Omelia beati gregorij pape

Cogitanti mi
chi de marie penitẽtia: fle
re magis libet q̃ aliquid dicere·
Cui⁹ enim vel saxeũ pectus ille hui⁹
lacrime peccatricis ad exempluz
penitendi non emolliant? Consi
derauit namq3 quid fecit ⁊ noluit
it moderari q̃d faceret Sup conui
uantes ingressa est· non iussa venit
int̃ epulas· lacrimas obtulit· di
scite quo dolore ardet: que flere ⁊
inter epulas non erubescit· Hanc
vero quã lucas peccatricem muli
erem: ioh̃es mariam noiat· illam
esse mariam credim⁹· de qua mã
cus septẽ demonia eiecta fuisse te
statur· Et quid p septẽ demonia:
nisi vniuersa vitia designantur?
Quia em̃ septem diebus omne tẽ
pus ɔprehenditur: recte septena
rio numero vniuersitas designat̃·
Septem ergo demonia maria hũit·
q̃ vniuersis vitijs plena fuit· Sed
ecce q̄ turpitudinis sue maculas
aspexit: lauãda ad fontẽ misericor
die cucurrit· ɔuiuãtes ñ erubescit

Nam qꝛ semetipsam grauiter eru
bescebat intus: nihil esse credidit
quod verecundaretur foris. Quid
igitur miramur fratres. Mariaꝫ
venientem: an dominū suscipien
tem. Suscipientē dicam: an tra
hentem. Dicam melius trahentē
et suscipientem. qꝛ nimirum ipse
eam ꝑ misericordiam traxit intꝰ
qui ꝑ mansuetudinem suscepit fo
ris. Sed iam textum sancti euan
gelij ꝑcurrentes. ipsum quoqꝫ or
dinem quo venerit sananda vide
amus. Attulit alabastꝝ vngenti
⁊ stans retro secus pedes ihesu: la
crimis cepit rigare pedes eius. ac
capillis capitis sui tergēbat. ⁊ os
culabatur pedes eius: ⁊ vngento
vngebat. Liquet fratres qꝛ illici
tis actibꝰ prius mulier intēta vn
gentum sibi ꝓ odore sue carnis
adhibuit. Quod ergo turpiter si
bi exhibuerat: hoc iam deo lauda
biliter offerebat. Oculis terrena
concupierat sed hos iam ꝑ penitē
tiam ꝯterens flebat. Capillos ad
compositionē vultus exhibuerāt
sed iam capillis lacrimas terge
bat. Ore sup̲ba dixerat: sed pedes
domini osculans hoc in redempto
ris sui vestigia figebat. Quot ergo in
se habuit oblectamenta: tot de se
inuenit holocausta. Cōuertit ad
virtutum numerū: numerꝝ crimi
num: vt totum deo seruiret in pe
nitentia. quicquid ex se deum cōtem
pserat in culpa. Sed hoc pharise
us intuens: despicit. ⁊ non soluꝫ
venientē mulierem peccatricē: sed
etiam suscipientē dn̄m reprehen
dit dicēs intra se. Hic si esset ꝓphe
ta sciēt vtiqꝫ q̄ ⁊ qualis esset mlr
q̄ tāgit eū. qꝛ peccatrix ē. Ecce pha
riseus veraciter apud se sup̲bus
⁊ fallaciter iustus egraꝫ reprehē
dit de egritudine. medicuꝫ de sub
uentione. qui ipse qꝫ de elationis
vulnere egrotabat ⁊ ignorabat.
Inter duos enim egros medicꝰ
aderat: sed vnus eger in febre sen
sum integrum tenebat. alter vero
in febre carnis sensum ꝑdidit mē
tis. Illa flebat quod fecerat. pha
riseus autem falsa iusticia elatꝰ:
vim sue inualitudinis exaggera
bat. In egritudine ergo ⁊ sēsum
ꝑdiderat: qui hoc ipsum qꝫ quod
a salute longe esset ignorabat.
Sed inter hec nos gemitus cogit
quosdam nostri ordinis viros in
tueri: qui sacerdotali officio pre
diti. si quid fortasse iusti exterius
vel tenuiter egerint ꝓtinus subie
ctos despiciunt. ⁊ peccatores quos
qꝫ in plebe positos dedignant̄. eis
qꝫ ꝯpati culpam suam ꝯfitentibꝰ
nolunt. ac velut pharisei more: a
peccatrice muliere tangi despiciūt
Que ꝑfecto mulier si ad pharisei
pedes venisset: nimirum calcibus
repulsa recederet. Inquinari enīꝫ
se alieno peccato crediderat. quia
hunc vera iusticia non replebat.
Vnde necesse semp est: vt cū pctō
res quosqꝫ ꝯspicimus: nosmetip
sos priꝰ in illoꝝ calamitate defle
amꝰ. qꝛ fortasse in similibꝰ aut la
psi sumꝰ. aut labi possumꝰ. Si la
psi non sumꝰ. ⁊ si cēsura magiste
rij debet ꝑ virtute discipline vitia

persequi. oportet tamē vt sollicite
discernam⁹. quia districtōnem de
bemus vicijs cōpassionem natu
re. Si enim feriēdus est peccator
nutriēdus est proximus Cum ve
ro iam per penitētiam percutit ip̄e
q͛d fecit iam proximus noster nō
est peccator. quia cum dei iusticí
am contra se dirigit. hoc ipse pu
nit. q͛d iusticia diuina rep̄hendit
Sed iste sup̄bus et arrogās. qua
sententia cōuincatur audiamus.
De duobus quippe debitorib⁹ pa
radigma opponitur. quorū vnus
min⁹. alius amplius debet. Vtro
rūq; debito dimisso. quis ampli⁹
largitorem debiti diligat interro
gatur. Quib⁹ verbis protinus ille
respōdit. Ille plus diligit. cui pl⁹
dimittitur. Qua in re notādum est
quia dum sua sentētia phariseus
cōuincitur. quasi freneticus funē
portat. ex quo ligetur. Enumeran
tur ergo bona peccatricis mulie
ris. enumerātur mala falsi iusti
cum dicitur. Intraui in domū tuā
aquā pedibus meis non dedisti.
Hec autē lacrimis rigauit pedes
meos. et capillis suis tersit. Oscu
lum michi nō dedisti. hec autem
ex quo intraui. non cessauit oscu
lari pedes meos. Oleo caput meū
nō vnxisti. hec autem vnguento vn
xit pedes meos Post enumeratio
nem vero. subinfertur sententia.
Propter q͛d dico tibi. remittūtur
ei peccata multa: quoniam dilexit
multum. Quid fratres mei esse di
lectōnem credimus. nisi ignem.
Et quid culpam. nisi rubiginem.

Vnde nunc dicitur. Remittūtur ei
peccata multa. quia dilexit mul
tum. Ac si aperte diceretur. Incen
dit plene peccati rubiginē. quia
ardet valde per amoris ignē. Tan
to namq; amplius peccati rubigo
cōsumitur. quāto peccatoris cor.
magno caritatis igne concrema
tur. Ecce ea que ad medicum vene
rat egra: sanata est. Sed de salute
eius alij egrotant. Nam simul dis
cumbentes. cōquesti sunt intra se
dicentes. Quis est hic: qui etiam
peccata dimittit. Sed celestis me
dicus. egros non despicit. quos
etiam de medicamēto fieri deterio
res videt. Eam quā sanauerat. per
pietatis sentētiam confirmat di
cens. fides tua te saluam fecit. va
de in pace. Fides etenim saluā fe
cit. quia hoc quod pecijt: posse se
accipere nō dubitauit. Sed ip̄am
quoq; spei certitudinem. iam ab il
lo acceperat. a quo per spem etiā
salutem querebat. In pace autē
ire precipitur. vt a veritatis itine
re. in vias scandali vlterius non
diriuetur. Vnde et per zachariā di
citur. Ad dirigēdos pedes nostros.
in viam pacis. Tūc enim gressus
nostros in viam pacis dirigim⁹.
quādo per illud actōnum iter per
gimus. in quo ab auctoris nostri
gratia. non discordamus. Hec e
nim fratres karissimi. hystorica
expositōne transcurrimus. nunc
si placet: ea que dicta sūt mistico
intellectu discāmus. Quem nam
q; phariseus. de falsa iusticia pre
sumēs. nisi iudaicum populum.

quē peccatrix mulier ad vestigia
domini veniēs ꝛ plorans. nisi con
uersam gētilitatē designat. Que
cum alabastro venit. vngentum
fudit. retro secus pedes stetit. lacri
mis pedes rigauit. capillis tersit.
eosdemq quos infundebat ꝛ ter
gebat pedes. osculari nō destitit.
Nos ēgo. nos illa mulier expres
sit. si toto corde ad dominū pꝰ pec
cata redeamus. si eius penitētie lu
ctus imitemur. Quid namq vngē
to. nisi odor bonus opinionis ex
primitur. Vnde et paulus dicit.
Christi bonus odor sumus deo in
omni loco. Si igitur recta opera a
gimus. quibus opinionis bone
ecclesiam respergamꝰ quid in do
mini corpore. nisi vngētum fundi
mus. Sed secus pedes ihesu muli
er stetit. Cōtra pedes enim domini
stetimus. cum in peccatis positi. e
ius itineribꝰ renitebamur. Sed si
ad veram penitētiam. post pecca
ta cōuertimur. iam retro secus pe
des stamus. quia eius vestigia se
quimur. que impugnabamꝰ. La
crimis mulier pedes eius rigat.
Qd nos quoq veraciter agimus
si quibuslibet vltimis mēbris do
mini. per cōpassionis affectum in
clinemur. si sāctis eius in tribula
tione cōpatimur. si eorum tristici
am nostrā deputamus. Capillis
mulier pedes quos rigauerat ter
sit. Capilli quippe superfluūt cor
pori. Et quid abundans terrena
substantia. nisi capillorū speciem
tenet. Que dum ad vsum necessi
tatis superfluit. etiam abscisa nō
sentit. Capillis ēgo pedes domini
tergimus. quādo sānctis eius qui
bus ex caritate cōpatimur. etiam
ex hijs que nobis superfluūt mi
seremur. quatenꝰ sic mens per cō
passiōem doleat. vt etiam larga
manus affectum doloris ostēdat
Rigat namq lacrimis redempto
ris pedes: sed capillis suis non ter
git. qui vtcumq proximorū dolo
ri compatitur: sed tamen eis ex
hijs que sibi superfluūt non mise
retur. Plorat ꝛ nō tergit. qui ver
ba quidem doloris tribuit: sed nō
ministrando que desunt vim dolo
ris minime abscidit. Osculatur mu
lier pedes quos tergit. Quod nos
quoq plene agimus. si studiose
diligimꝰ. quos ex largitate conti
nemus. ne grauis sit nobis neces
sitas proximi. ne ipa eius indigē
tia qua sustētatur fiat onerosa. ꝛ
cum manꝰ necessaria tribuit ani
mus a dilectiōe nō torpescat. Po
test quoq p pedes. ipsum misteri
um incarnationis eius intelligi.
quo diuinitas terrā tetigit. quia
carnē sumpsit Verbū enim caro
factum est: ꝛ habitauit in nobis
Osculamur igitur redēptoris pedes.
cum misteriū incarnacōnis eius
toto corde diligimꝰ. Vngento vn
gimꝰ pedes. cum ipsaꝫ humanita
tis eius potētiam. sācri eloquij. bo
na opinione pdicamus. Sed hoc
phariseus videt et inuidet. quia
cum iudaicus populus. gentilita
tem dominū predicare ꝯspicit sua
apud se malicia tabescit. Sed re
dēptor noster. facta eius mulieis

quasi gētilitatis bona enumerat.
vt in quo malo iaceat agnoscat.
Nam sic phariseus retūditur. vt
ꝑ eum sicut diximꝰ. perfidus ille
populus ostēdatur Intraui in do
mū tuam. aquā pedibꝰ meis non
dedisti. hec autē. lacrimis rigauit
pedes meos Aqua quippe extra nos
est. lacrimarū humor intra nos
est. quia videlicet ille populꝰ infide
lis. nec ea que extra se erāt. vnquam
pro domino tribuit. cōuersa autem
gētilitas. pro eo nō solum rerum
substātiam dedit: sed etiam sangui
nem fudit. Osculū mihi non dedi
sti. hec autē ex quo intrauit. non
cessauit osculari pedes meos Oscu
lum quidem. dilectōnis est signū
Et infidelis ille populꝰ. domino os
culū nō dedit. quia ex caritate eum
amare noluit. cui ex timore seru
uit. vocata autē gētilitas. redemp
toris sui vestigia osculari non ces
sat. quia in eius amore cōtinuo su
spirat. Vnde et voce spōse. de eodem
redēptore nostro. in canticis can
ticorū dicitur. Osculetur me oscu
lo oris sui. Osculum recte cōditoris
sui desiderat. que se ei obsequi per
amorē parat. Oleo caput meum
nō vnxisti. Si pedes domini miste
riū incarnacōnis eius accipimus
cōgrue ꝑ caput illius ipsa diuini
tas designatur Vnde et per paulū
dicitur. Caput cristi deus. In deo
quippe. et nō se quasi in homine cre
dere iudaicus populꝰ fatebatur.
Sed phariseo dicitur. Oleo caput
meum nō vnxisti. quia ipsam quo
que diuinitatis potētiam. in qua se
iudaicus populꝰ credere spospōdit
digna laude predicare neglexit.
Hec autem vngēto vnxit pedes me
os. quia dum incarnacōnis eius
misteriū gentilitas credidit. sum
ma laude eius ima predicauit.
Sed iam redēptor noster. enume
ta bona cōcludit. cum ꝑ sententiam
subdidit Propter quod dico tibi. re
mittuntur ei peccata multa. quia di
lexit multū. Ac si aperte dicat. Et si
durum est valde quod coquitur. abū
dat tamen amoris ignis. quo eti
am dura consumātur. Libet inter
hec. cōsideracōnem tante pietatis
intueri. peccatricis mulieris opa
sed penitētis qua estimatione ve
ritas apud se seruat. que eius ad
uersario. sub tanta distribucōne
enumerat. Ad pharisei prādium
dominꝰ discumbebat: sed apud pe
nitētem mulierem. mētis epulis
delectabatur. Apud phariseū ve
ritas pascebatur foris. apud pecca
tricem mulierem: sed tamen cōuer
sam. pascebatur intus. Vnde et ei
sancta ecclesia. quē sub specie hin
nuli ceruorū querit. in canticis cā
ticorū dicit. Indica mihi quē dili
git anima mea. vbi pascas. vbi
cubes in meridie. Ceruorū itaque hi
nulus appellatus est dominꝰ. iux
ta assumptā carnē antiquorū pa
trum filius Feruētior vero in meri
die estus ardescit. et vmbrosum
locum hinnulꝰ querit. quem estꝰ
igne nō afficit In illis cordibꝰ do
minꝰ requiescit. que amor presen
tis seculi nō incendit. que carnis
desideria non exurunt. que incensa

suis anxietatibꝰ. in huius mūdi concupiscētia non ardescūt Unde ⁊ marie dicitur. Spiritussanctus superueniet in te. ⁊ v̄tus altissimi obūbrabit tibi. Umbrosa ergo loca in meridie ad pascēduz hinnulus querit. quia talibus mētibus dominꝰ pascitur. que p respectum gratie temporate. corporalibus desiderijs non vrūtur. Plus ergo penitēs mulier pascebat intus. qm̄ phariseus dominū pascebat foris. quia ab estu carnalium. quasi hinnulꝰ redemptor noster. ad illiꝰ mētem fugerat. quā post viciorū ignem penitētie vmbra temperabat. Pensemus q̄ꝫ te pietatis fuit. peccatricē mulierez nō solum ad se admittere: sed etiam ad tangēdum pedes prebere. Consideremꝰ gratiā misericordie dei. ⁊ damnemꝰ multitudinem reatus nostri. Ecce peccatores videt ⁊ sustinet. ⁊ resistētes tolerat ⁊ tamen quotidie p euāgelium clemēter vocat. Confessiōem nostram ex toto corde desideāt. ⁊ cūcta que delinquimꝰ relaxat Temperauit nobis districtiōnem legis. misericordia redēptoris. In illa quippe scp̄tum est. Si quis hoc vel illud fecerit. morte moriatur Si quis hec vel illa fecerit. lapidibꝰ obruatur. Apparuit conditor noster in carne. cōfessioni peccatorū. non penam. sed vitam promittit. Mulierez sua vulnera cōfitentem suscipit. ⁊ sanam dimittit Inflexit ergo ad misericordiaz duriciam legis. quia quos iuste ille damnat. ipse misericorditer liberat. Unde bene quoq̄ꝫ in lege scriptū est. quia manus moysi erāt graues. Sumētes igitur lapidem posuerunt subter in quo sedit. aaron autem ⁊ hur sustentabant manus eius. Moyses quippe sedit in lapide. cum lex requieuit in ecclesia. Sed hec eadem lex manus graues habuit. quia peccantes quosq̄ꝫ nō misericorditer p tulit: sed seuera districtione percussit. Aaron vero mons fortitudinis. hur autem ignis interp̄tatur. Quem itaq̄ꝫ iste mōs fortitudinis signat. nisi redēptorez nostrū. de quo dicitur Erit in nouissimis diebꝰ preparatus mons domus domini. in vertice mōtium. ⁊c. Aut quis p ignez. nisi spiritussanctus figuratur. de quo idem redēptor dicit. Ignē veni mittere in terram. ⁊c. Aaron ergo ⁊ hur. q̄ues manus moysi sustinent. atq̄ꝫ sustentando leuiores reddūt. quia mediator dei ⁊ hominuz. cum igne sancti spiritus veniens. mandata legis grauia. que dum carnaliter tenerentur. portari non poterant. tolerabiliora nobis per spiritualem intelligētiam ostendit. Quasi enī manꝰ moysi. leues reddidit. quia pōdus mandatorum legis. ad virtutem cōfessionis retorsit. Hanc nobis sequentis misericordie promissiōem innuit. cum per prophetam dixit. Nolo mortem peccatoris: sed vt magis conuertatur ⁊ viuat. Hinc iterum sub iudee specie. vnicuiq̄ꝫ peccatrici aīe dicitur. Si dereliquerit vir vxorem

suam̄. ⁊ illa recedens duxerit virū
alium. Nunquid reuertetur ad e
um vltra? Nūquid non contami
nata ⁊ polluta eit mulier illa? Tu
autem fornicata es cum amatori
bus multis. tamen reuertere ad
me dicit dominꝰ Ecce paradigma
turpis mulieris dedit. ostēdit qđ
potest: turpitudinē recipi nō pos
sit. Sed hoc ipsum paradigma qđ
protulit. per misericordiā vincit.
cum dicit fornicātem mulierem.
nequaq̄ꝫ recipi posse. ⁊ tamē ipse
fornicātem animaꝫ vt recipiat ex
pectat. Pensate fratres pondus
tante pietatis. dicit qđ fieri non
potest ⁊ demōstrat. quia hoc ipse
facere etiam cōtra morem potest.
Ecce vocat. ⁊ quos inquinatos de
nūciat. hos etiam amplecti que
rit. a quibus desertum esse se que
ritur. Nemo ergo tante misericor
die tempus perdat. nemo oblata
remedia diuine pietatis abiciat.
Ecce superna benignitas nos reuo
cat auersos. ⁊ nobis reuertētibꝰ
sue clemētie sinum aperit. Vnus
quisqꝫ igitur penset. quo debito
cōstringitur. quando illum deus
nec contemptus exasperatur Qui
ergo ꝑmanere noluit: redeat. qui
stare contempsit. saltem post lap
sum surgat. Quito nos amorē cō
ditor noster expectat insinuat. cū
ꝑ prophetam dicit. Attendi ⁊ au
scultaui. nemo quod bonū est lo
quitur. nō est qui recogitet in cor
de suo. et dicat. Quid feci? Certe
nunq̄ꝫ cogitare mala debuimus.
Sed quia recta cogitare noluimꝰ
ecce adhuc sustinet vt recogitemꝰ
Videte tante pietatis sinum. con
siderate apertum nobis gremiū
misericordie. Quos male cogitan
tes perdit. bene recogitantes que
rit. Ad vos igitur fratres karissi
mi. ad vos oculos mentis reduci
te. ⁊ penitētem mulierem peccatri
cem. in exemplum vobis imitatio
nis anteferte Quecūqꝫ vos in ado
lescentia. quecūqꝫ in iuuentute de
liquisse meministis deflete. morū
operumqꝫ maculas tergite lacri
mis. Amemus iam redemptoris
nostri vestigia. que peccando con
tempsimus. Ecce vt diximus. ad
recipiēdos nos superne pietatis
sinus aperitur. nec maculosa i no
bis vita cōtemnitur. Per hoc qđ
inquinacōnem nostram perhorre
scimus. interne iam mūdicie con
cordamus. Reuertētes nos domi
nus demēter amplectitur. quia
peccatorū vita ei esse indigna iam
non potest. que fletibus lauatur
i christo ihesu domio nostro. qui
viuit ⁊ regnat cum patre deus. in
vnitate spiritussancti. ꝑ omnia se
cula seculorū Amen.

In natali sancti iacobi aplī
Lectio sancti euāgelij.
Scđm Matheum

In illo tēpore Accessit ad ihesum mater filiorum zebedei cuꝫ filijs suis. adorans ⁊ petēs aliquid ab eo. Et reliquā. Omel. venerabilis Bede pr̄sbiteri.

Dominus ihs
xpc cõditor ac redemptor
noster. vulnera superbie nostre sa
nare desiderans. ⁊ ipse cum in for
ma dei esset. forma hominis assump
ta. humiliauit semetipsum. factus
obediens vsq; ad mortem. ⁊ nos
quoq; si culmen vere sublimitatis
conscendere volumus. iter humili
tatis arripere pmonet. nos si verã
vitam videre cupimus. ⁊ aduersa
queq; presentis seculi. ⁊ ipsaz quo
q; mortem patienter ferre precepit
Promisit nobis dona glorie: sed
pmisit certamina pugne. dixit p
mittẽs. erit merces vestra magna
⁊ eritis filij altissimi: sed p̃dixit iu
bens. diligite inimicos vestros. be
ne facite. mutuũ date. nichil inde
sperãtes. Ita igitur pmia pollicet
electis. vt et digna pmijs merita
premõstret. sic vitam donat eter
nam. vt angustã portam. ⁊ artaz
viam. ad hanc peruenĩedam esse
decernat Vnde ait. Contendite in
trare p angustã portam. Conten
tione etenim nõ parua opus est
si quis ad alta velit ascẽdere. Nam
cum tanto sudore vertices montiũ
subeamus. quãtum necesse est co
ronari. vt cõuersacõnem in celis
habere. ⁊ in monte sancto domini
mereamur quiescere Vnde etiam
in hodierna sancti euãgelij lectio
ne. cuz filij zebedei. ab eo sedes reg
ni peterent cõfestim illos ad bibẽ
dum calicem suuz. hoc est ad imi
tandũ passionis sue agonez reuo
cat. vt meminissent. quia celestiũ
summa petere. nõ nisi p abiecta ⁊
aspera terrestriũ deberent Accessit
inquit ad eum mater filiorũ zebe
dei cum filijs suis. adorãs ⁊ petens
aliquid ab eo. Qui dixit ei. Quid
vis. Ait illa. dic vt sedeãt hij duo
filij mei. vnus ad dexteram tuam. ⁊
vnus ad sinistram in regno tuo.
Nemo autẽ estimet matrem hec
pro filijs. absq; illorum cõsensu ⁊
voto petisse: sed potius intelligat.
vnanimi omniũ consilio eoruz su
isse deposituũ. vt per matrem quã
maxime dilectã a domino nouerãt
suum illi desideriũ patefacerent.
Vnde hec referẽs euãgelista mat
heus. tacito matris interuẽtu. disci
pulorum solummodo quorũ appeti
tum sciebat facit mencõem. Et ac
cedũt inquit ad eum iacobus ⁊ io
hãnes filij zebedei dicentes Magi
ster volumus vt quodcũq; petieri
mus: facias nobis. At ille dixit eis
Quid vultis vt faciã vobis. Et di
xerũt. Da nobis vt vnus ad dextrã
tuam. ⁊ alius ad sinistram. sedea
mus in gloria tua Ille ergo tantũ
accedere ad dominũ. ⁊ eum rogaẽ
asserit. quoruz voluntatem in rogã
do potiorem cõspicit. ⁊ quorũ hor
tatu. matrez ad rogãdum nouit
esse cõmonitaz Credendũ est aũt
q illa maxime causa. vel mulie
rem matris affectus vel carnales
adhuc discipuloruz aĩos. ad hec
postulanda cõcitauerit. quia me
minissent sermõis domini quem
ait Cũ sederit filius hominis in se
de maiestatis sue. sedebitis ⁊ vos
super sedes duodecim. iudicãtes

duodecim tribꝰ israhel. nossentqꝫ
inter discipulos specialiꝰ se a domi
no diligi. se specialiꝰ cum beato pe
tro cōsocios sepe factos archano
rum. que ignorarent ceteri. qđ se
quēs sancti euāgelij textus indi
cat. Hinc est enim. ꝙ ipsis quoqꝫ
quomodo petro nouū ab illo no
mē imponitur vt sicut ille. qui pri
us sy:nō dicebatur ꝑ fortitudinē
ac stabilitatē fidei impugnabilis
vocabulū petri meruit. ita ꝛ isti
boanerges. hoc ē filij tonitrui vo
carētur. quia videlicet ꝛ vocem pa
tris sup dominū in monte clarifi
catū. vna cum petro audirent. et
plura alijs discipulis misteriorū
secreta cognoscerent. qđqꝫ ad reꝫ
plurimū ꝑtinebat. se integro cor
de domino adhererent ꝛ maxima dile
ctione sentiebāt amplecti. ideoqꝫ
non discredebāt fieri posse. vt cir
ca eum viciniꝰ ipsi in regno sede
rent. ꝑsertim cum viderent iohan
nem. pro singulari puritate men
tis ꝛ corpis. tanto amore habitū
vt sup pectus ipsiꝰ in cena recum
beret. Sed quid eis dignitatē sedi
um querētibus. ipē cognitor me
ritorū ac sediuꝫ distributor. respō
derit audiamus. Respondēs autē
ihesus dixit. Nescitis q̊d petatis.
Nesciebāt ei q̊d peterent. qui in
regno celestis patrie quemꝙ̄ ad
sinistrā xp̄i sessurū esse putabāt.
cum in illa discretiōe nouissimi ex
aminis. oīes electi ad dexteram
summi regis ac iudicis legātur es
se statuēdi. Nihil quippe sinistrū
vita illa. nichil habet felicitas eter
na reproborū. nihil pax sempiterna
recipit caducū. Sinistra autē xp̄i
cum in bono accipitur. ꝑ̄sens san
cte ecclesie vita intelligitur. Vnde
scriptū est. Longitudo dierum in
dextera eiꝰ. in sinistra eius diuitie
ꝛ gloria. Longitudo quippe dieꝝ
in dextera redemptoris nostri est.
quia in illa superne habitacōis
patria. electis omnibꝰ. lux indefe
ctiua donatur. In sinistra vero illiꝰ
diuitie ꝛ gloria. quia ꝛ in huiꝰ exi
lio peregrinacōis. diuicijs ꝛ glo
ria fidei. donec ad eterna puenia
mus reficiemur. De qua videlicet
gloria dič apostolꝰ Et gloriamur
in spe glorie filiorū dei. nō solum
autē: sed ꝛ gloriamur in tribula
tionibꝰ. De quibus item diuicijs
Quia in omnibꝰ inquit diuites fa
cti estis i illo. in ōni verbo ꝛ omni
scientia Nesciebāt quid peterent
qui insinuabāt hūano arbitrio
preelegi posse. quibꝰ quisqꝫ se dibꝰ
in futuro qua retribucōne donet.
Et potius dominū precabātur. vt
fiduciam ꝛ gloriā spei quā habe
bāt. vsqꝫ ad finem firmiter bono
inherendo ꝑducerent. scientes. qꝛ
quicquid boni agerēt. ipse inesti
mabili mercede remuneraret. Et
quidē laude digna est pia simpli
citas eorū qui fiducia deuote men
tis sedere in r̄egno circa dominū po
scebāt: sed multo dignius lauda
bilis erit prudēs humilitas eius
qui ꝯscientia ꝓprie fragilitatis ait
Elegi abiectꝰ esse in domo dei mei
ꝙ̄ inhabitare in tabernaculis pec
catorꝝ Nesciebāt quid peterent. q̄

sublimitatē pocius premiorū a do
mino ꝙ operum pfectōem quere
bāt. Sz celestis eos magister. q̄d
primo querendū esset insinuās.
r̄uocat ad viā laboris qua ad bra
uiū ptingere possint retributiōis
Potestis inquit bibere calicē. quē
ego bibiturꝰ sum. Calicez. s. dicit
amaritudinē passiōis. qui in fide
liū acerbitate crebro iustis offer
tur. Nā hanc quicūqꝫ humiliter.
paciēter. ac gaudēter pro xpō sus
cepit. merito cū illo sublimiter r̄g
nabit. Quia ergo filij zebedei cū il
lo sedere desiderabāt āmonet eos
primo passionis sue sequi exēpla
ꝛ ita demū aptare maiestatis cul
men appetere. Que vinedi ordinē.
cūctis fidelibus se quēdum docet
apostolꝰ dicens. Si enim cōplan
tati facti sumꝰ similitudini mortis
eiꝰ. simul etiā ꝛ resurrectōnis eius
erimus. Dicit illi. Possumꝰ Men
tem quidē. deuotiōemqꝫ suaz. qua
lis in p̄senti erāt simpliciter domi
no pandebāt dum se calicez eius
bibere posse testabātur. qui tamē
ꝙte ifirmitatis adhuc essent. pꝰ
modū patenter ostendebāt. duz
adueniēte tempe quo ipse dominꝰ
eūdem calicem biberet. etiam illi
cum ceteris discipulis eius relicto
eo fugerūt. Sed non diu metus
idem bibēdi calicis eorum corda
p̄mebat. quinn potiꝰ qui passuro
domino fugerūt. eo resurgēte oci
us redierūt. et qui passionis tur
bine frente trepidauerūt. fulgen
te resurrectōnis eius triumpho. cō
firmati sūt. atqꝫ accepta sancti spi
ritꝰ gratia firmiz de reliquo pectꝰ
ad bibēdum domini calicem tene
bant. quia ad paciēdum. moriē
dumqꝫ pro illo. iam inuincibiles
esse ceperūt. impleta sua passione
qua dixit eos calicē suum esse bi
bituros. Nam sequitur. Calicem
quidē meum bibetis. sedere autem
ad dexterā meam. ꝛ sinistram. nō
est meū dare vobis: sed quibꝰ pa
ratum est a patre meo. Sedet ad
dexterā saluatoris. qui in superna
beatitudine. de presenti eius visio
ne letatur. Sedet ad sinistraz. qui
in hac pegrinacōe sancte ecclesie
sacerdotali r̄gimine p̄sidet. Sed in
tuēdum sollercius. quomō se pe
tentibus discipulis. dixerit verax
magister. Non est meum dare vo
bis: sed quibus paratū est a pa
tre meo. cum alibi dixerit. omnia
michi tradita sunt a patre meo.
ideoqꝫ cōstet. quia omnia quecū
qꝫ pater dederit. vel pauerit dona
fidelibꝰ. hec eadem vna cum filio
vult parare siue dare. Nā ꝛ rursuz
de patre dicit dominꝰ. quecūqꝫ em̄
ille fecerit. hec ꝛ filiꝰ similiter facit
Si ergo ōnia quecūqꝫ pater fecerit
hec ꝛ filiꝰ similiter facit. q̄uo dicit
filius. nō est meū dare vobis: sed
quibꝰ patuz est a patre meo. nisi
qꝛ idez filiꝰ ꝛ deꝰ ꝛ homo est. Ideo
qꝫ p euāgelium suū. aliquādo ex
voce diuine maiestatis. qua equa
lis est patri. aliqn̄do ex voce loq̄
tur hūane assumptionis qua eq̄
lis factꝰ est nobis. In hac autē le
ctōe. qua humilitatis formā erat
p̄bituros hominibꝰ. cūcta marie

ex assumpti hoīs natura loq̄tur
Nam ꝗ in pn̄cipiis. vt mater ad
eū cū filiis petitura aduenit. que
siuit ab ea q̄d vellet. interrogans
quasi homo. quasi nesci⁹ occulto
rum. quasi ignar⁹ futuroꝝ. qui in
eternitate diuīe potētie. omnia no
uit anteq̄ fiant. Et quia illa in pn̄ci
bus hūanitatis ei⁹. potius q̄ di
uinitatis ei⁹ memoriā pretulit. po
stulans sedē filiis a dextris ei⁹ ꝗ si
nistris. qui in habitu corporeo. dex
terā habuit ꝗ sinistrā: sed in diuīa
maiestate. nulla est mēbroꝝ ꝯpo
sitōe format⁹. ꝯsequēter ꝗ ipse ta
cita impassibilis gloria deitatis.
memoriā passionis quā hūanit⁹
erat suscepturus. in mediū protulit
atq̄ hāc discipulis imitandā pro
posuit. Cū deuotam eoꝝ sponsionē
sua etiā attestatione cōfirmasset
dicēs. Calicem quidē meū bibetis
sedere autē ad dexteram meā ꝗ sini
stram. nō est meum dare vobis: ſ;
quib⁹ paratum est a patre meo. Ac
si aperte diceret. Passionē quidem
quā s̄m carnē subeo. vos patiēdo
estis secuturi: ſ; nō est meum. s̄m
ip̄am quā patior humane fragi
litatis substātiam. donorum celes
tiū vobis munera dare. que dig
nis quibusq̄ ad pcipiēdum sūt
a patre parata. me pariter cum
illo eadem in diuinitate parāte ac
dante. quia omnia quecūq̄ ille fe
cerit. hec ꝗ ip̄e per diuinitatē simi
liter facio. Quia vero idem filii zebe
dei. promptū gerebant animū
ad bibendum domini calicem. cō
stat eos cū ceteris apostolis. dig

nitatē sed iuīt accēpisse. nō tamen
ea distinctōne qua petebant. vt
vn⁹ a dextris illius in regno eius
alter sederet a sinistris: ſ; iuxta q̄d
supra exposuim⁹. ambo prius ad
sinistram eius ad tempus. ambo
nūc ad dexteram eius sedere ppe
tuo meruerūt. A sinistris quippe
xp̄i sedebant. cum regēdis in hac
vita fidelium populis. apostolico
iure p̄siderent illo nimirū in regno
de quo ipse ait. Regnum dei intra
vos est. Sedent a dextris eius nūc
in illa que mortem nescit. iudices
mūdi cum illo. vtramq̄ hanc se
dem illis ipso filio cum patre pa
rante. Neq̄ enim largitio donorū
in eis separari potest. in quibus
vnitas nature. semp inseꝑabilis
manet. eodem filio attestāte qui
ait. Ego ꝗ pater vnum sumus. Ne
q̄ hoc sine consideratōne transeū
dum. quomodo dixerit domin⁹ in
differenter. filios zebedei calicem
suum bibituros. cum nouerim⁹
ex hiis vnum. iacobum scilicet p
effusiōem sanguinis vitam fini
se. aliū vero idest iohānem. in pa
ce ecclesie quieuisse. Nam de iaco
bi martirio lucas apte testatur.
quia misit herodes rex manus vt
affligeret quosdā de ecclesia occi
dit autē iacobum fratrem iohā
nis gladio. De cuius passiōe eti
am hystoria ecclesiastica. rē quā
dam dignam memoria refert. Et
is inquit qui obtulerat iacobum
ad martiriū. motus etiam ipse cō
fessus est se christianū. Ducti sūt
ambo pariter ad suppliciū. Et dū

ducerētur. in via rogauit iacobū
dari sibi remissiōem. At ille paruū
per deliberās. pax tibi iquit. ⁊ os
culatꝰ est eum. Et ita ambo capite
plecti sunt. Porro de iohāne narrāt
hystorie fideles. quia cū sciēt sibi
superuenisse diē recessus sui. conuoca
tis discipulis suis i ephezo. p mul
ta signorū experimēta. promens
xp̄m. descendit in defossum sepul
ture sue locū. ⁊ facta oracōne posi
tus sit ad p̄res suos. tam extrane
us a dolore mortis. q̄m a corrup
tiōe carnis inueni͛t alienus. Quō
ergo calicē domini bibere dictꝰ est
de quo cōstat. quia nequaꝙ per
mortē passionis de corpe exiuit.
nisi quia duobꝰ modis. idem calix
bibitur. vno videlicet. cū a p secu
tore illata mors patiēter suscipit͛.
alio modo. cū mens ad passionē
p̄mpta habet͛. cum vita martirio
digna gerit͛. Nam ⁊ iohānes ip
se. q̄m sit p aratus ad potādum
pro domino mortis calicem docuit.
quādo cū ceteris apostolis. sicut
in actibꝰ eorum legimꝰ. carcerē ⁊
verbera gaudēti animo tolerābat
q̄ndo propter verbū dei ⁊ testimo
niū ihesu i pathmos insula exilio
relegatꝰ est. quādo sicut historia
narrat ecclesiastica. a domiciano
principe missus est i feruētis olei
dolium. de quo tamē propicio do
mino. tam sospes ⁊ mūdus exijt.
ꝙ fuerat mente ⁊ vita castissimꝰ
⁊ in exiliū ab eodem missus. quo
magis humano solacō destitutꝰ
esse videbat͛. eo ampliori supno
rum ciuiū meruit frequētia con

solari. Vnde ip̄e quoqꝫ veraciter
calicē domini. cum fratre iacobo q̄
occisus est gladio. bibisse intelli
git͛. quia qui tanta pro veritate su
stinuit. q̄m promptus etiā ipsā
mortē si offerretur exciperet ostē
dit. Sed ⁊ nos frēs carissimi. etiā
si nil tale p̄petiamur. si non vincu
la. nō verbera. nō carceres. nō sup
plicia corpis alia. nō vllā hominū
psecutiōem. propter iusticiā tole
remus. calicem tamē saluatoris
accipe. ⁊ martirij palmā obtine
re valemus. si castigare corpꝰ no
strū. ⁊ seruituti subicere curamꝰ.
si in spiritu humilitatis. ⁊ animo
cōtrito. domino supplicare assuesci
mus. si illatas a p̄ximo cōtumeli
as. placida mente suscipe satagi
mus. si ⁊ eos qui nos odio hn̄t.
qui iniurias nobis inferūt dilige
re. hijs bene facere. p horū vita ⁊
sospitate gādemꝰ exorare. si cū vir
tute patiētie. bonorū quoqꝫ operū
fructibꝰ adornari contendimꝰ. Tali
ter enim conseruantibꝰ nobis. ⁊ cor
pora nostra iuxta apostoli vocem
hostiā viuentē. sanctā. deo placen
tem exhibētibꝰ. domino largiēte
dabitur. vt cōi cum eis. qui mem
bra sua in mortē. pro xp̄o dederūt
gloria remunēmur. ⁊ sicut mors
illorū. sic ⁊ vita nostra p̄c osa sit.
in cōspectu domini. disruptisqꝫ vin
culis carnis. ⁊ ipsi atria supne ci
uitatis intrare. atqꝫ inter choros
beatorū martirū. vota gratiarū re
demptori nostro reddere mēbimur
qui viuit ⁊ regnat ⁊c.

Sermo in vinculis beati petri
apostoli.

ymon iohan
ne filiꝰ. petrus a petrō vo
catus. pꝰ pisces piscator homī nū.
ecclesie fundamētum. cōfessor dei
filij. pastor ouilis dnīci. quōdam
despectus crucifer. modo celorū cla
uiger. tres p anni circulū dies fe
stiuos facit ⁊ celebres. Prima cō
secrat anthiocena cathedra. secū
dā passio crucis gloriosa. tercia
est hodierna. que tytulat̄ ad vin
cula. De hac a plerisqꝫ voluūtur
opiniōes diuerse. quas nō ex veri
tatis auctoritate: ſʒ ex dubietatis
confingūt errore. Videtur eis ho
dierna solemnitas. inde veneratō
nis exordiū accepisse. ꝙ in hac
nocte. sanctus apostolꝰ absolutꝰ
sit carcerali ꝯpede. Sed veritati nō
cōcordat ordo tempoꝝ. cum nō ho
die: sed azimorū diebus legatur
in carcerē missus. ⁊ post pascha
de manu herodis. ⁊ de omni expe
ctacōne plebis iudeorū liberatus.
Qui credunt in augusto legitimū
celebrari pascha. credāt hodie pe
trum euasisse vincula. Et si volūt
opponere qd̄ dicit̄ post pascha.
futurū aliquid significare. quasi
a pascha vsqꝫ ad presentē diem
seruaretur in carcere. occurrit eis
⁊ herodis seuicia. ⁊ iudeorū vesa
nia. qui vix quo tentus est die. si
uissent apostolū viuē. si pascha
le festum nō timuissent violare.
Sūt ⁊ alij qui solucōnem aposto
licam minime credūt hodie factā

sed statutū esse a patribꝰ vt hodi
erna die veneraret̄ur a fidelibꝰ. si
cut apostoloꝝ symonis ⁊ iude cō
memoratio. q̄nto kalendas nouē
bris agit̄. quoꝝ passio kalendas
Julij facta describit̄. Legimꝰ etiā
de alijs sanctis. aliū diem ꝯmemo
rationis. aliū de seculo migracōis
de qꝛibꝰ plurima suppeterent exē
pla. si fastidium nō generaret ora
tio prolixa. Sed quid visū fuerit
patribꝰ. hec ita ordinasse. nō est
modo tempis p singula dicere. tā
tum sub breuitate pstringā. quā
hodierna festiuitas habuerit cau
sam. Si legētium displicuerit indi
cio. iuste repꝛhendi de falsitate nō
timeo. quia nō quasi alicuius au
ctoritatis publico mea: ſʒ minꝰ ca
pacibus aliorū aperio clausa. Au
gusti mēsis kalendas. ante salua
toris aduētum celebrauit antiq̄
tas. cuius celebritatis pncipiū.
videtur sub breuitate pādendum
Octauianꝰ cesar augustus. roma
nis imperauit fascibꝰ. Cui cū re
bellaret egiptꝰ bellum suscepit cō
tra fines eiꝰ. in quo cleopatrā in
quā ceciderūt vltima regna ptho
lomeorū. ⁊ incestuosum cū copijs
suis cōtriuit anthoniū. Cumqꝫ vi
ctor potitus alexādria. victrices a
quilas ēportasset rome vt victorē
decebat. ab vtriusqꝫ sexus populo
susceptꝰ est honorifice. Et quia in
tantū opibus alexādrie. romanū
cōmodum auxit vt duplicia q̄m
vsqꝫ ad id fuerāt possessionū ali
arūqꝫ rerū precia statuerit. decre
tū est a primatibꝰ ciuitatis vt eiꝰ

memoria victorie. singulis recole
retur ānis. Placuit igitur cōsilio
cōmuni. id ꝯmemerationis in sex
tilibꝰ kalendis fieri. vt in ipso mē
se ageret̄ dies victorie. qui ab au
cta re publica ⁊ cesare augustꝰ de
nomiaretur vocabulo. Ex hinc cō
suetudo inoleuit. magna deliberatione
tione primatū. vt in gloriam tan
ti principis. ꝑ omne āniuersariū
romanus populus cōueniēt in v
num. et ob cesareanas victorias
coronata ciuitas sexti mensis ini
cia. plausibꝰ et choreis honoraret.
⁊ nemo ex cōfluentium turba. in
sua remeasset. priusq̄ꝫ simplicem
panis scilicet ⁊ vini liquoris sūp
tum libasset. Sic ergo huius ob
seruantia. diei vigesimo octauo.
ante incarnacōnem domini cepit
āno. et preualuit apud gentiles
ꝑ tempora quadringentoꝝ septē
annorū. vsq; in vltima xp̄iani pn̄
cipis adriani tempora. Tūc apud
paganos finem fecit. ⁊ deinceps
ad xp̄ianos transiuit. Transiuit
ab infidelitate ad fidem. ab impie
tate ad pietatem. a gētium prin
cipe. in xp̄ianorū principem. ab
augusto cesare. in euāgelicum pi
scatorem. Tūc solemnisabatur in
templis ydoloruꝫ. nūc festiuatur
in ecclesijs sanctorum. Tūc exhi
bebatur demonibus. nūc exhibet̄
ei. qui est deus deorum. Procedat
dicere sermo. quomodo mutauit
hāc christiana religio. Archadi
us imperator augustꝰ. magni the
odosij filius. post mortem patris
imperiuꝫ gubernauit quatuorde

cim ānis. Sic factus de medio. reg
num reliquit theodosio iuniori fi
lio. qui vix etatis annos contige
rat octo. Cuiꝰ mater eudoxia. me
morābilis vite femina. virilem in
duens animū. strennue guberna
uit imperiū. ⁊ facta filio virtutuꝫ
disciplina docuit eum vite pater
neq; bonitatis sequi vestigia. De
diuinis enim legibꝰ eum āmone
bat. ⁊ perfecte seipsam cum ipō eru
diebat. Non regni fastigijs eleua
batur: sed potiꝰ diuino timore suc
cendebatur. Magnitudo beneficij.
auxit ei desideriū benefaciendi. Ideō
ecubuit purpurā indmaē. ⁊ pau
perum debiliūq; curam agere. Nō
seruos. nō ministros. ad infirmo
rū habitacula mittebat: sed ipsa
ꝑ se veniēs. que necessaria erant
ministrabat. Cibos ipā parabat
panem frangebat. epulas minis
trabat. calices lauabat. potū por
rigebat. Leua egrum sustētabat.
dextera manu cibabat. Alia etiā
que seruorum erant officia. cōple
uit humilis regina. cupiēs ab ip
so bene ministrādi gradū prome
reri. qui se in suis minimis profite
tur visitari. Propterea sollicitudi
nem gerebat maximā. sacrilego
gentilium ritu. mūdare patriam.
⁊ heretice paleas prauitatis. catho
lice fidei excutere granis. Inter hec
pietatis opera. cōcepit animo ihe
rosolimorū visitare loca. saluato
ris vestigia lacrimis rigare. cruci
fixum in sepulchro. non iam cum
mortuis querere: sed viuētem ⁊ in
celis regnātem adorare. Effectum

habuit affectꝰ quē inspirauit spi
ritussanctꝰ. Cum regio comitatu
profecta. suscepta est ab ierosoli
mitis. vt regina ⁊ domina. magnis
qȝ muneribꝰ a populo iudeorū ho
norata. Interfuit dona ferentibꝰ
pocioris muneris vnꝰ licet aliorū
oblatis videretur vilius Alij argē
tum septies purgatū. alij aurum
igne probatū. alij lapidem preci
osum ⁊ multum. iste argēto ⁊ au
ro lapideqȝ p̄ciosius obtulit ferrū
illas scilicet cathenas. quibus pe
trum in carcere vinxit herodis feri
tas. quasqȝ verbi sui claui disiecit
angelice visitacōis claritas Si cui
videtur incredibile. iudeos vincu
la petri vel pro honore seruasse vel
pro honore dedisse. quippe qui eiꝰ
sanctitati nō cessabant detrahere
sciat nichil impossibile diuine vo
luntati. que qȝ diu voluit. talez mar
garitam apud immūdos sues cō
culcari pmisit. donec reuelaret eā
in tempore quo fieret ornamentū
ecclesie. Voluit qui potuit sui mi
litis tropheū manifestari per iude
um eudoxie qui p eiusdē incredu
le gentis hominem. sue crucis stig
mata detexit helene. vt cōtrarius
veritati populus. tāto maiori sue
confusionis suffunderetur rubore.
quāto per seipsuz crucifixi testes
pocioris confiteretur glorie. Quis
dubitet. eudoxiam gaudio triū
diasse nō minori. cum agnouisset
cathenas petri. qm̄ helenam. cuz
diu desideātam vidisset crucem do
minic Vtriusqȝ inuētricis potuit
par esse gaudium. vtriusqȝ tamē

thesauri. non audeo par profiteri
meritū Quem inuenit helena ma
ior est meritis. quātum ad perso
nam impeātoris. ad psonam do
mini. ad personam magistri. ad
personam sponsi. ad personam fi
lij dei. quē eudoxia repperit est mi
noris meriti. quātum. ad personā
militis. ad personam serui. ad p
sonam discipuli. ad personam a
mici. ad psonam ptinet hominis
filij. Vterqȝ tamen sanctus. vter
qȝ magnus. vterqȝ nullis terrenis
diuicijs comparādus. Maior mi
norem sanctificauit. quia psona
personam iustificauit. Impeātor
militem. dominꝰ seruū. magister
discipulū. sponsus amicum. dei fi
lius. hominis filiū. christus iusti
ficauit petrum. A christo petrus
accepit. vnde cathenam suam con
secrauit. a seipso christꝰ habuit.
vnde crucem suam sanctificauit.
Crux pena latronū. facta est coro
na sanctorū. crux reprobatio mū
di. facta est gloia celi. crux mortis
suppliciū. facta est vite remedium
Propter hoc libertatis p̄uilegiū.
meritis exsuperat petri vinculū. ⁊
q̄uis sancta. q̄uis veneranda. ho
mi piscatoris cathena. precellit ta
men clementissimi saluatoris crux
gloriosa. Regina vero. optati mu
neris largitate potita. gratias red
didit ei. a quo bona procedūt cun
cta. ⁊ pro quibꝰ venerat dispositis
ad mētem festina romanā reuisi
tat arcem Intulit lacio vincula. q̄
soluūt peccatorꝫ ligamina. que iā
nō ligent iustū ⁊ sanctum; sed ab

omni impietate solvat impium. Felicem silentio commisit eventum dum in medium proferendi tempus occurreret aptum. Noluit famam rei subito intonare auribus vulgi, ne verba que ad horam sine opere sonarent, hora transeunte transirent. Altiori consilio tractavit sic inventum thesaurum romanis commendare, ut quod viveret religio fidei christiane, perpetuum haberet in sancta ecclesia memoriale. Aspiravit bone voluntati celestis gratia, unde optantis animo bene conveniens occurrit causa. Videns igitur fideles infidelibus in hoc gentilitas consentire ritu, ut singulis annis ob cesareane laudem victorie, sextiles solemnisarent kalendas, copioso togate plebis apparatu, volvebat animo lactantem nascentis ecclesie infantiam, hue superstitiosi erroris cito maculari posse, nisi divine clementia bonitatis tante cladibus pestilentie curaret quantotius finem imponere. Cogitavit regie maiestatis auctoritate in cultores uti: sed curie sententiam et primatum industriam evertere non erat ex facili. Durum erat a prisce consuetudinis intentione senatus decretum revocare, maxime cum per tot christianorum imperia principum usque in illud temporis longa senuisset etate. Videbatur enim eiusdem fautoribus observantie in hoc cultu nichil se contra christiane religionis propositum agere, cum nec sacra imponerent aris, nec thura incenderent diis: sed publice rei augmentum cesaream plausibus attollerent choreis. Et si studia senatorii ordinis in sue partis voluntatem inclinasset, minoris manus officii in seditionis versa tumultum valde restitisset, quippe quibus esset contrarium exterminari annuum sui ocii cultum. Ideo erat ut dixi difficile apud ipsos antiquitatis ritum subversum ire, sicut hodieque in christiano orbe plurimi vane superstitionis observantur ritus, quorum memoria deleri potest aut vix aut nullatenus. Deo ergo amabilis regina egregium revocavit animum in id consilii, neque quam in regie maiestatis honorem seditionem tumultuantis excitari populi, ne inconsulta res se verteret in peius, dum videretur tractari durius, disposuit humilitatis precibus impetrare, quod credebat minarum terroribus sine periculo extorquere non posse. Prudentis archanum animi romane sedis patefecit presuli, qui eiusdem iam extiterat voti: sed rudi timebat ecclesie si iret contra torrentem brachia tendere. Fecit eum ad plebem sue precis oratorem, ut qua eatenus observantia constarent augusti kalende: sed potioris principis titularentur ex nomine. Samior ergo pars populi assensum prebuit verbis apostolici: qui vero timuerunt cultum exterminari, nisi sunt excitare seditionem vulgi. Ut autem a prioribus intellexere, non de cultus exterminatione: sed de nominis

mutacõne peticõnem esse· tumul
tuantis turbe cessauit cõmotio· et
cõmuni laude approbata: est poti
oris nominis inscriptio· Tunc eu
doxia delati ab iherosolimis the
sauri coram dedit cõfessionem· et
ingrediẽs cum papa· de vinculis
petri sermonẽ plenum deuocõnis
et compunctõnis verbum fecit ad
plebem· Docuit in eis esse medici
nam salutarem· ad interioris et ex
terioris hominis salutẽ· et per eum
in cuius sacratissimo consecrata
sunt corpore· omniũ peccatorũ ab
solucõnem promereri posse· quia
multũ est illi facile quicquid vo
luerit ab illo impetrarẽ· a quo ha
bet in potestate animarũ· nexus
soluere atq; ligarẽ Inseruit etiam
sermoni mencõnem· de illa cathe
na quã tulit apostolus· sub nero
niana custodia· quã quintus a be
ato petro papatus minister cura
tionũ largam edocuit alexander·
q̃q; in augmẽtum salutis sue· re
uelauit balbine quirini filie In cõ
clusione autem sermõis· ex dei vo
luntate obtinuit hoc peticõnis vt
sicut dixi· eadem obseruantia con
starent augusti mensis kalende:
sed principis apostolorũ titularẽ
tur ex nomine· et eiusdem celebri
tatis gaudia· que eatenus cesaris
victoria· deinceps petri appellarẽ
tur vincula· Ad cuius deliberatio
nis decretum· sine fine confirman
dum· auguste sumptus a pape sup
plemẽtum domino elimauerunt·
et crismauerunt templum in quo
digne reposita clemẽtissimi petri

vincula· indigẽtibus plurima pre
stant beneficia· ibiq; perpetui ana
thematis sentẽtia· percussa est ce
sareani plausus vesania· vt apos
tolice liberacõnis victoria· li berio
ri regnarẽt per orbem memoria· R
magnauit etiam pontifex· ad im
pietatis similitudinẽ· hanc pieta
tis formam· sicut augusticole pa
nis et vini hodierna die libaue re
sumptũ· ita christicolas domini
ci corporis et sãguinis gustare sa
cramẽtũ· et educti mortis ergastu
lo· angelicum sequerẽtur ducatũ
cum petro· qui nos peccatorũ ab
solutos vinculis· itroducat i ianu
am regni celestis· vbi nos refici
at sue aspectus satietate· in quem
desiderãt angeli semper prospice
re· cui proclamãt sanctus sanctus
sanctus sine intermissione· laudan
tes vnũ verum deum· in trinitate
qui viuit et regnat sine fine Amen
Tu autem domine:

Sermo beati Augustini epi·

Vdistis frẽs
carissimi· beatum petrũ
in saluatoris passione· suis erro
ribus profecisse· et postea q̃m ne
gauit dominũ· fuisse apud domi
num meliorem· Felicior enim po
stea fidem se perdidisse defleuit· at
q; ideo maiorem gratiam repperit·
q̃ amisit· Tamq̃ enim pastor bo
nus· tuẽdum gregem accepit· vt
qui sibi ante infirmus fuerat· fi
eret omnibus firmamentum: et

quia ipe interrogacõnis tempta
tione negauerat. ceteros fidei sta
bilitate fundaret. Deniq3 pro soli
ditate deuocõnis ecclesiarũ petra
dicitur. sicut ait dominꝰ Tu es pe
trus. et super hãc petram. edifica
bo ecclesiã meam. Petra enim di
citur. eo ꝙ primus in nationibꝰ
fidei: fũndamenta posuerit. ⁊ tam
ꝙ saxum immobile. totius opeis
christiani cõpagem molemq3 cõ
tineat. Petra ergo pro deuocõne
petrus dicitur. ⁊ petra pro virtute
dominꝰ nũcupatur. sicut ait apos
tolus. Bibebãt autem de spiritua
li. sequẽte eos petra. petra autem
erat cristus. Recte cõsortium me
retur nominis. qui cõsortium me
retur ⁊ operis. In eadem enim do
mo petrus fundamẽta ponit. Pe
trus plantat. dominus incremen
tat. dominꝰ irriguũ subministrat
Petrus ergo temptacõnibus su
is proficit. fletibus gaudet. pericu
lis suis crescit. Hic namq3 in ma
re dum sup vndas temerarius vi
ator ingreditur. nutat incessu: sed
cõualescit affectu. periclitatur cor
pore: sed deuocõne non labitur.
mergitur pedibꝰ: sed christi dex
tera sustentatur. Sustẽtabat eñ
fides. quẽ vnda mergebat. ⁊ quẽ
fluctuũ procella turbabat. salua
toris dilectio cõfirmabat Ambu
lauit enim in mari petrus. magis
dilectione. q̃m pedibus Nõ enim
videbat vbi pedum vestigium fi
geret. videbat autem vbi figeret
vestigium caritatis. In naui enĩ
positus considerãt dominũ. ⁊ amo
re eius ductus descendit in mare.
Nec cogitat labentes aquas. non
fluenta currentia. ⁊ christum res
picit. non respicit elemẽtum Cre
dit fide. etiam inter vndas inueñt
solidum vestigium. Iactetur licet
fluctibus mare. ventis pelagus
turbetur. nõ tamen cõturbatũr
petri semita. que ducit ad domi
num Ambulat igitur sup aquas
petrus. ⁊ sb̃ pedibus eius mollis
vnda non cedit. Legimus in vete
ri testamẽto. filios israhel p̃ mare
rubrum siccis itineribꝰ ambulas
se. et ad securitatem gradiẽtium
ne laberẽtur vnda. in soliditatem
quandam eam fuisse mutatam.
Quãto hic melius. vbi ambulã
te petro. nec mutatur vnda. nec la
bitur. nec solidatur vnda. nec fu
git. Meliũs inq̃. vbi eadem vnda
qui fluctuat ⁊ sustentat. Ibi idem
gurges. qui mergitur et famula
tur. Illic vt portarẽtur per mare po
pulus israhel. meatum suum na
tura perdiderat. hic portatur in a
quis petrus. cursum suum tamen
fluenta non perdũt. Temerarius
ergo viator apostolus. noui itine
ris viaz carpit. modo curuati gur
gitis molem ascendit. modo sub
sidentis sinus vnda descendit. et
inter marinos fluctus ascensus
illi itineris. descensusq3 non deest.
Sed vbi turbatus ventis exagita
tusq3 procellis incipit timere q̃d
credit. statim ei gurges subtrahi
tur. vnda subducitur. Mox enim
deficiẽte fide. deficit ⁊ semita. Tũc
exclamans dominũ ihesum saluũ

ſe fieri ꝑcatur. Quem apprehenſa
manu ſaluatoꝛ liberat. et obiur
gat dicens Modice fidei. quare du
bitaſti. hoc eſt. cur tam parue fi
dei es. vt qui credendo in mare am
bulare ceperas. non id perſeuerã
do tranſires. Scriptum eſt enim.
Qui perſeuerauerit vſqꝫ in finem:
hic ſaluus erit. Sed dum cuncta
tis a dubitas. iter qđ ingreſſus
fueras. perdidiſti. Cur inquã tam
modice fidei es vt non ea fide qua
venire ceperas peruenires. Intel
lige ergo. quia in mare creduli
tas te poꝛtabat. perfidia ſubmer
gebat. Ideo ſanctus petrus dum
fluctuat. dum mergitur. dum peri
clitatur. ſic peruenit ad dominuꝫ
oſtendens nobis qđ non niſi per
pericula properetur ad chriſtum
Multi enim dyabolici fluctus ſũt
in hoc mundo temptacõnum mul
ta naufragia. a quibus ita liberã
ri poſſumus. ſi clamantibus ma
num ſuam ſaluatoꝛ extenderit.
Nos ergo ad dominũ clamare nõ
ceſſemꝰ. ille auxilium ſolitum nõ
negabit ihesus chriſtus dominꝰ
noſter. qui cũ patre a ſpirituſan
cto viuit a regnat in ſecula ſeculo
rum Amẽ. Tu autem domine: mi
ſerere noſtri.
Deo gratias.

De ſancto lau tio martire

Sermo Leonis ppe.

Vm omnium dilectiſſimi ſumma virtutũ. a toci
us plenitudo iuſticie. de illo amo
re naſcatur quo deus proximuſqꝫ
diligitur. in nullis profecto hic a
moꝛ ſublimius excellere. clariuſqꝫ
fulgere. quã in beatiſſimis marti
ribus inuenitur. qui domino ihe
ſu chriſto pro omnibus homini
bus mortuo. tam propinqui ſunt
imitatione caritatis. quã ſimilitu
dine paſſionis. Quãuis enim illi
dilectõni. qua dominus nos rede
mit. nulla cuiuſqꝫ benignitas poſ
ſit equari. quia aliud eſt pro iuſ
to mori. hominem ſua neceſſitate
moriturum. aliud pro impijs oc
cumbere. a debito mortis alienũ.
multum tamẽ vniuerſis homini
bus martires contulerũt. quoꝛuꝫ
fortitudine ita eius largitoꝛ vſus
eſt dominus. vt penam mortis. a
atrocitatem crucis. nulli ſuoꝛum
vellet eſſe terribilem: ſed feciſſet
imitabilem. Si ergo nullus bonꝰ.
ſibi ſoli eſt bonus. nec cuiqꝫ ſapi
enti. ſibi tantum eſt amica ſapiẽ
tia. a hec verarũ natura virtutum
eſt. vt multos a tenebroſo abdu
cat errore. qui earum clarus eſt lu
mine. ad erudiendũ dei populum
nulloꝛũ eſt vtilioꝛ foꝛma. quã mar
tirij ſit eloquentia. Sit racio faci
lis ad orandum. efficax ad ſua
dendum. validioꝛa tamen ſunt ex
empla quã verba. et plus eſt ope
re docere. quã voce. In quo excellẽ
tiſſimo generẽ doctrine beatuſ mar
tir laurentius. cuius paſſione di
es hodiernus illuſtris eſt. et quã
glorioſa polleat dignitate. etiam

persecutores ipsius sentire potue
runt. cum illa mirabilis animi for
titudo. de christi principali tret amo
re concepta. non solum ipsa non
cederet: sed etiam alios exemplo
sue tolerantie roboraret. Cum enim
furor gentilium potestatum. in ele
ctissima queque christi membra se
uiret. ac precipue eos qui ordinis
erant sacerdotalis impeteret. in le
uitam laurentium. qui non solum
in ministerio sacramentorum: sed
etiam dispensatione ecclesiastice
substantie preminebat. impius p
secutor efferbuit. duplicem sibi
predam. de vinculis viri compressio
ne promittens. Quem si fecisset san
cte pecunie traditorem. faceret eti
am vere religionis exortem. Arma
tur itaque gemina face homo pecu
nie cupidus. et veritatis inimicus.
auaricia vt rapiat aurum. impie
tate vt auferat christum. Postu
lat sibi ab immaculato sacrarij
preside opes ecclesiasticas. quibus
auidissimus inhiabat. Cui leuita
castissimus. vbi eas repositas ha
beret ostendens. innumerosissimos
sanctorum pauperum obtulit gre
ges. in quorum victu atque vestitu
manumissibiles crediderat facul
tates. que tanto interius erant sal
ue. quanto sanctius probantur ex
pense. Fremit predo frustratus. et
in modum religionis. que talem di
uitiarum vsum instituisset exar
descens direptionem thesauri poti
oris aggreditur. vt apud quem
nullam denariorum substantiam
repperisset. illud depositum quod sa
cratius erat diues auferret. Renun
ciare christo laurentium iubet. et
solidissimam illam leuitici animi for
titudinem. diris parat vrgere sup
plicijs. Quorum vbi prima nichil
optinent. vehementiora succedunt
Laceros artus: et multa verberum
sectione concisos. subiecto precepit
igne torreri. vt per cratem ferream
que iam de feruore continuo. vim
de se haberet vrendi. conuersorum
altera tione membrorum. fieret cru
ciatus vehementior. et pena produ
ctior. Nichil optines. nichil profi
cis. seua crudelitas. Subtrahitur
iuuentutis materia mortalis. et
laurentio in celos abeunte. tu defi
cis flammis tuis. Superare carita
tem christi flamma non potuit. et seg
nior fuit ignis qui foris vssit. quam
qui intus accendit. Seuisti persecu
tor martiris. seuisti et auxisti pal
mam. dum exaggeras penam. Nam
quid non ad victoris gloriam inge
nium tuum repperit. quando commen
ta tyrannidis tue. in honorem transi
erunt triumphi. etiam inter tormen
ta supplicij. Gaudeamus ergo dile
ctissimi. gaudio spirituali. et de fe
licissimo incliti viri fine gloriemur
in domino. qui est mirabilis in san
ctis suis. in quibus nobis et presidi
um constituit et exemplum. atque ita
per vniuersum mundum clarificauit
gloriam suam. vt a solis ortu vsque
ad occasum. leuitico numero. lumi
ne choruscante fulgoris. quam clarifi
cata est iherosolima stephano.
tam illustris fieret roma laurentio
Cuius oratu et patrocinio adiuual

nos sine cessacōne confidimus vt
quia omnes sicut apostolus ait·
quicumqȝ in christo pie volūt vi
uere persecutiōem paciuntur· cor
roboremur spiritu caritatis· ⁊ ad
superādas omnes temptationes·
cōstantia fidei ⁊ perseuerātia mu
niamur· per dominū nostrum ihe
sum christum viuētem ⁊ regnan
tem cum patre ⁊ spiritu sancto in
secula seculorū Amen· Tu autem
domine:

Sermo beati Maximi epi
de eodem festo.

Anctū est fra
tres ac deo placitum· vt
natalem beati laurencij precipua
deuotiōe veneremur· cum radian
tibus flāmis victrix in hunc quo
qȝ diem toto orbe cristi clarescat
ecclesia· Qui cum in sede gloriosis
simi patriarche· dyaconatus fun
geretur officio· puritate inno cen
tis vite· fortissimeqȝ mortis trium
pho· apostolico se ɔsortio copula
uit· Nec immerito eum apostolo
rum supparem predicamus· cui ⁊
castitas a nimi leuiticum ministe
rium dedit: ⁊ plenitudo fidei mar
tirij cōtulit dignitatem· Quem ve
nerabilis sixtus· romane vrbis
antistes· cum impietatem seuien
tis mundi per tormēta superaret
⁊ regnis celestibus esset iam vici
nus· videretqȝ cū paterna de mor
te tristissimū· ita illum spiritu pre
scientie compellasse narratur· No
li fili mestus esse· post triduū me
sequeris· Vnde apparet carissimi·
beatum laurentiū· non de sacerdo
tis sui victoria habuisse tristiciā·
sed doluisse· quia non etiam ipse
mūdum cum suo pariter sacerdo
te vincebat· Noli inquit fili mestꝰ
esse· post triduū me sequeris· hoc
est noli tristis esse velut apud se
culū derelictꝰ· nam nec te fides vi
taqȝ tua tali morte priuabit· Nul
la te de meo trāsitu quo ego gau
deo perturbet anxietas· quia mox
et tu habiturus es de tua passio
ne leticiam· Vere beati laurencij
gloria singularis· qui tantum de
deo suo cōsecutus est gratie· vt ei
martir de martirio prophetaret·
quem pro suorū prerogatiua me
ritorum· ante victoria letificauit
quā pugna terreret· Ergo vt com
perit ore sacerdotis et martiris se
quoqȝ omnimodis assumēdum·
cōgregatis inopum turbis· eccle
siasticum censum· religiosa libera
bilitate diuisit· Quā profundum
spiritualis viri· ⁊ quā celeste con
silium· vt egenis cōsuleret· ⁊ mul
titudine consumente que dederat·
inuenire non posset: quod rapo
ret persecutor· illam nimirum se
cutus sententiam· Dispersit dedit
pauperibus: iusticia eius manet
in eternum. Misericordie fuit· q̄d
elimosinam pauperibus dedit· iu
sticie autem q̄d vt vir prudentis
simus procurauit· ne sanctorum
substantiam· auaris manibus sa
crilegus occuparet Iusticia eius
inquit manet in eternū· Quomo

do non hec eius iusticia manebit in eternū. quam et sancto imple uit opere gloriosissimo martirio consecrauit. Hoc itaqꝫ dolore fu ror gentilis accensus. craticulam ɔtinuo parat ignitam. super quā cremādum laurentium. per mem bra distenderet. vt indignacōnis sue flammas. impijs ignibus vin dicaret. Ardet profecto totis visce ribus fortissim⁹ martir et vritur: sed regnum celi promissaqꝫ dei fi deli mente pertractās. refrigerio cōscientie victricis exultat. nec pe nali flexus incendio est. cuius in pectore. insuperabili sancti spirit⁹ flamma feruebat. Aut nūquid ce dere poterāt momētanee corporis vstioni. cuius fides eternum iehē ne extinguebat ardorem. Superatis itaqꝫ flammarum ministris omne mundane insanie refrigu it incendium. Et hucvsqꝫ dyaboli ca profecit intentio. vt et vir fide lis. ad dominū suum gloriosius ascenderet. et crudelitas persequē tium. cum suis ignib⁹ confusa tor pesceret. Tu autem

Lectio sancti euāgelij. Scdm Johānem

In illo tēpore Dixit ihesus discipulis suis Amen amē dico vobis. nisi granum frumenti cadens in terram mortuū fuerit. ipsum solum manet. Si autē mor tuum fuerit. multum fructum af fert. Et reliqua. Omel beati Augu stini episcopi.

Humilitatis magister est christ⁹. q̄ hūiliauit semetip sum factus obediens vsqꝫ ad mor tem: mortem autem crucis. Non itaqꝫ amittit diuinitatem. quādo nos docet humilitatē. In illa pa tri est equalis: in hac nobis simi lis. Per quod patri est equalis nos vt essem⁹ creauit. per quod nobis est similis. ne periremus redemit. Ecce sicut in precedētibus loquitur euāgelium. iudei volunt eum occidere. gentiles videre. Ex occasiōe igitur gētilium illorum. qui eum videre cupiebant. annū ciat futuram plenitudinem genti um. et promittit iam iamqꝫ adesse horam glorificacōnis sue. qua fa cta in celis gētes fuerāt credituree Vnde p̄dictum est. Exaltare super celos deus. et super omnem terram gloria tua. Hec est gētium pleni tudo. de qua dicit apostolus. Ceci tas ex parte in israhel facta est. donec plenitudo gētium intraret. Sed altitudinem glorificacōnis. oportuit vt precederet humilitas passionis. Ideo secutus adiunxit hoc quod modo cum recitaretur audistis. Amen amē dico vobis nisi granuz frumēti cadens in ter ram mortuū fuerit. ipsum solum manet. Si autē mortuū fuerit. mul tum fructuz affert. Si autem dice bat. Ipsum esset granum mortifi candum et mulplicādum. Mortifi candum in infidelitate iudeorum.

multiplicandū in fide populorum
Jam vero exhortans ad passiōis
sue sectāda vestigia. qui amat in
quit animam suam. perdet eam.
Qd duob⁹ modis intelligi potest.
Qui amat pdet. idest si amas per
de. Si cupis vitaȝ tenere in xpō. no
li mortē timere pro christo. Jtem
alio modo. Qui amat animā suā.
pdet eam. Noli amare. ne pdas.
Noli amarē in hac vita. ne perdas
in eterna vita. Hoc autem qd po
sterius dixi. magis habere videt̄.
euāgelicus sensus. Sequitur enī
Et qui odit animam suam in hoc
mūdo. in vitam eternam custodit
eam. Ergo qd supradictū est. qui
amat: subintelligitur in hoc mū
do. ipse vtiqȝ perdet. Qui autē odit
vtiqȝ in hoc mundo. in vita m eter
nam ipse custodit eam. Magna ꝛ
mira sententia. queadmodum sit
hominis in animā suam amor vt
pereat. odium ne pereat. Si male
amaueris. tūc odisti: si bene ode
ris. tunc amasti. Felices qui ode
runt custodiēdo. ne pereant amā
do. Sed vide ne subrepat tibi. vt
teipsum velis interimere. sic intel
ligēdo. ꝙ debes odisse in hoc mū
do animā tuaȝ. Hinc enim quidā
maligni atqȝ pversi. et in seipsis
crudeliores ꝛ sceleratiores homici
de flammis se donāt. aquis prefo
cant. precipicio collidūt ꝛ pereūt
Hoc christus non docuit. ymmo
etiam dyabolo pcipicium sugge
renti respondit. Redi retro satha
nas. scriptum est. nō temptabis
dominū deum tuum. Petro autē

dixit. significās qua morte clarifi
caturus esset deum. Cum esses iu
nior cingebas te. ꝛ ibas vbi vole
bas. cum autem senueris. exten
des manus tuas. ꝛ alter te cinget
ꝛ feret quo tu non vis Vbi satis
expssit. non a seipso: sed ab alio
debere occidi. qui vestigia sequit̄
christi. Cum ergo cause articul⁹
euenerit. vt hec cōditio propona
tur. aut faciēdum esse contra pre
ceptū dei. aut ex hac vita emigrā
dum. quorū duorum homo coga
tur alterum eligere. cōminātē mor
tem psecutore. ibi eligat deo dile
cto mori. ꝙ offenso viuē. ibi ode
rit in hoc mūdo animā suam vt in
vitam eternā custodiat eam. Si
quis mihi ministrat. me sequat̄.
Quid est me sequat̄. nisi me imite
tur. Christ⁹ enim pro nobis pas
sus est. ait apostolus petrus. Re
linquēs nobis exemplum. vt se
quamur vestigia eius. Ecce quod
dictū est. si quis michi ministrat.
me sequat̄. Quo fructu. qua mer
cede. quo premio. Et vbi sum inq̄t
ego. illic ꝛ minister me⁹ erit. Gra
tis ametur. et operis quo minis
tratur illi precium sit esse cum il
lo. Vbi enim bene erit sine illo.
aut quādo esse male poterit cum
illo. Audi euidentius. Si quis mi
hi ministrauerit. honorificabit eū pr̄
me⁹ Quo honore. nisi vt sit cū filio
eius. Qd ei superius ait. vbi ego sū
illic ꝛ mister me⁹ erit. hoc itelligit̄
expo suisse cū dic̄. honorificabit eū
pr̄ meus. Nam quē maiorē honorē
accipe poterit adoptat⁹. quā vt sit

vbi est vnicus· nō equalis fact9
diuinitatis: sed cōsociatus eterni
tati. Quid est autem ministrare
cristo· cui operi merces tanta pro
ponitur· hec potius debem9 inqui
rere· Si enim hoc putauerim9 esse
christo ministrarē· ea que sūt cor
pori necessaria preparare· aūt ce
nāti cibum coquere· vel mensam
apponere· vel poculū dare· potum
q3 miscere fecerūt· hoc illi qui potu
erūt eum in corporē presentem ha
bere· sicut martha et maria· quan
do et lazarus vn9 erat ex discuben
tibus· Sed eo modo christo etiā
iudas perditus ministrauit· nam
et loculos ipē habebat· et q̄uis ex
eis que mittebātur· scceleratissime
furaretur· per illum tamen etiam
necessaria parabātur· Unde illud
qđ cum ei diceret domin9· quod
facis fac celeriter· arbitrati sunt q̄
dam· q eum iusserit propter di
em festum necessaria prepararē·
vel indigētib9 aliquid dare· Nul
lo modo igitur de huiuscemōi mi
nistris diceret dominus· vbi sum
ego: ibi erit et minister meus· et si
quis michi ministrauerit· honori
ficabit illum pater me9· quoniā
iudaȝ talia ministrātem· reproba
tum potius q̄m honoratum vide
mus· Vt quid ergo alibi queri
mus· quid sit ministrare christo
et nō potius in istis ipsis verbis
agnoscimus· Cum enim dixit· si
quis michi ministrat· me sequa
tur· hoc itelligi voluit ac si diceret·
Si quis me nō sequitur· nō mihi
ministrat· Ministrant ergo ihesu
christo· qui non sua querūt: sed
que ihesu christi. Hoc est enī me
sequatē· vias ambulet meas· nō
suas· sicut alibi scriptum est. Qui
dicit se in christo manere· debet si
cut ille ambulauit· et ipē ambu
lare· Etiam si porrigit esurieti pa
nem· de misericordia facere debet·
nō de iactantia· nō aliud ibi que
rere· q̄m opus bonum· nesciente si
nistra: quid faciat dextera· id est
vt alienetur ītētio cupiditatis·
ab opere caritatis· Qui sic minis
trat: christo ministrat· recte q3 illi
dicitur· cum vni ex minimis me
is fecisti: michi fecisti· Nec ea tan
tum que ad misericordiā pertinēt
temporālem: sed omnia bona ope
ra propter christum faciens· tūc
enim erūt bona: quoniam finis le
gis christ9 ad iusticiam omni cre
denti· minister est christi vsq3 ad
illud op9 magnum caritatis· qđ
est animā suam pro fratribus po
nere· Hoc est enim et pro christo
ponē· quia et hoc propter sua mē
bra dicturus est Cum pro istis fe
cisti: pro me fecisti De tali quippe
opere etiaȝ se ministrū facere et ap
pellare dignatus est· vbi ait· Sicut
filius hominis nō venit ministra
ri: sed ministrare· et animā suam
ponere pro multis· Hinc ēgo est
vnusquisq3 minister cristi· vnde
est et minister xp̄c· Sic ministran
tem xp̄o honorificabit pater eius
honore illo magno· vt sit cū filio
eius et nūq̄ deficiat felicitas eius
Cū ergo auditis fratres dn̄m di
centē· vbi ego suȝ: illic et minister

meus erit. nolite tantūmodo bo
nos episcopos et clericos cogitaē
Etiam vos pro modo vestro minis
trate christo bene viuēdo. elemosi
nas faciendo. nomen doctrināq3
eius quibus potueritis predican
do. et vnusquisq3 etiaz paterfami
lias hoc nomine. agnoscat pater
num affectum sue familie. se debe
re pro cristo et pro vita eterna. su
os omnes moneat. doceat. horte
tur. corripiat. impēdat beniuolen
tiam. exerceat disciplinam. Ita in
domo sua. ecclesiasticuz et quodā
modo episcopale implet officiū.
ministrādo christo. vt in eternuz
sit cū ipso. Nam et illam maximā
passionis ministracōnem. multi
ex vestro numero ministrarunt.
Multi nō episcopi. neq3 clerici. iu
uenes et virgines. senes cum iuni
oribus. multi cōniugati et coniuga
te. multi patres. matresq3 famili
as. ministrātes christo. etiaz ani
mas suas in eius martirio posu
erunt. et honorificante patre. coro
nas gloriosissimas receperūt. Tu
autē domine.

Invigilia assumpcōnis.
Lectio sancti euāgelij.
Scdm Lucam.

Exurgens ma
ria in dieb9 illis. abijt in
montana cum festinatiōe in ciui
tatem iude. et intrauit in domū za
charie. et salutauit elysabeth. Et
reliqua. Omel beati Ambrosij epi
scopi.

Orale est om
nib9. vt qui fidem exigūt
fidē astruāt. Et ideo angelus cum
abscōdita annūciaret. vt fides as
strueretur. exemplo senioris femīe
sterilisq3 cōceptum virgini marie
nūciauit. vt possibile deo omne
q8 ei placuerit assereret. Vbi au
diuit hoc maria nō quasi incredu
la de oraculo. nec quasi dubitans
de exēplo: sed quasi leta pro voto
religiosa p officio. festina p gau
dio. in mōtana perexit. Quo enim
iam deo plena. nisi ad supiora cū
festinatione ōtenderet. Nescit tar
da molimina. sācti spirit9 gratia
Discite et vos sancte mulieres sedu
litatē. quā pregnātibus debeatis
exhibere cognatis. Mariā que an
te sola in intimis penetralib9 ver
sabatur. nō a publico v̄ginitatis
pudor. nō a studio asperitas mō
tium. nō ab officio prolixitas iti
neris retardauit In montana vir
go cum festinatiōe. virgo officij
memor. iniurie immemor. affectu
vrgente nō sexu. relicta perexit do
mo Discite virgines non circūcur
sare per alienas edes. nō demora
ri in plateis nō aliquos in publi
co miscere sermones. Maria in do
mo sera. festina in pūblico. man
sit apud cognatam suam tribus
mensib9 Etenim que propter offi
cium venerat. inherebat officio.
Mansit mēsibus tribus. nō quo
dom9 eam delectaēt aliena: sed q2
freq̄ntius videri in publico displi
cebat Didicistis virgines pudorē

marie. discite humilitatē. Venit
propinqua ad proximam. iunior
ad seniorem. nec solum venit: sed
etiam prior salutauit. decet enim
vt quāto castior virgo. tanto humi
lior sit Nouerit deferre senioribus
sit in gratia humilitatis. in qua
professio est castitatis. Est causā
pietatis. est etiā norma doctrine.
Consuetūdum est enim. quia superi
or venit ad inferiorem. vt inferior
adiuuetur. maria ad elysabeth.
xp̄s ad iohānem. Denique etiam
post. vt sanctificaret baptismum
iohānis. dominus venit ad bap
tismū. Cito quoque aduentus ma
rie. et presētie dominice beneficia
declarantur. Simul enim vt audi
uit salutacōnem marie elisabeth
exultauit infans in vtero eius. et
repleta est spiritusancto. Vide di
stinctōnem. singulorumque verbo
rum proprietates. Vocē prior eli
sabeth audiuit: sed iohānes pri
or gratiam sensit. Illa naturē ordi
ne audiuit. iste exultauit racōne
misterij Illa marie. iste domini sē
sit aduentum. Femina mulieris. et
pignus pignoris. Iste gratiam lo
quūtur. illi intus operantur. pie
tatisque misterium maternis ador
nātur profectibus. duplicique mi
raculo prophetant matres. spiri
tu paruulorum. Exultauit infans.
repleta est mater. Non prius ma
ter repleta quā filius: sed cum fili
us esset repletus. repleuit et matrē
Exultauit iohannes. exultauit et
marie spiritus et exultante iohan
ne. repletur elysabeth. mariam ta

men nō repleri spiritu: sed spiritū
eius exultasse cognoscimus Incō
prehensibilis enim incōprehensi
biliter operabatur in matre. et illa
post cōceptum repletur. ista ante
cōceptum. Benedicta tu inter mu
lieres. et benedictus fructus ven
tris tui. Et vnde hoc mihi. vt veni
at mater domini mei ad me. No
uit sermōem suum spiritussanctus
nec vnquā obliuiscitur. et prophe
cia non solum rerum completur
miraculis: sed etiam proprietate
verborum. Quis est ventris iste
fructus. nisi ille de quo dictum est
Ecce hereditas domini filij merces
fructus ventris. Hec est hereditas
domini. filij sunt qui merces sūt.
fructus illius. qui de ventre ma
rie processit. Ipse fructus ventris
est. flos radicis. de quo bene pro
phetauit ysaias dicens. Exiet vir
ga de radice yesse. et flos de radi
ce eius ascendet. Radix enim est
familia iudeorum. virgo maria.
flos marie christus. qui veluti bo
ne arboris fructus. nostre virtu
tis processu nunc floret. nunc fru
ctificat in nobis. nūc rediuiua cor
poris resurrectōne reparatur. Et
vnde hoc michi. vt veniat mater
domini mei ad me. Non quasi ig
norans dicit. Scit enim esse san
cti spiritus gratiam et operacōnē
vt mater prophete. a matre domi
ni. ad profectum sui pignoris sa
lutetur. Sed quasi non humani
hoc meriti: sed diuine gratie mu
nus esse cognoscat. Ita enī dicit.
Vnde hoc michi. hoc est quātum

bonum mihi accidit· vt mater do
mini mei veniat ad me? Non cog
nosco meum. Vnde hoc michi?
Qua iusticia. quibus factis. pro
quibus meritis? Non vsitata hec
officia feminarū sunt· vt veniat
mater domini mei ad me Miracu
lum aspicio· cognosco misterium
Mater domini verbo facta· deo ple
na est· Ecce enim vt facta est vox
salutacōnis tue in auribus meis
exultauit in gaudio infans in vte
ro meo· ⁊ benedicta que credidis
ti. Vides non dubitasse mariam:
sed credidisse. ⁊ ideo fructum fidei
cōsecutā. Beata inquit que credi
disti. Sed ⁊ vos beati· qui auditis
⁊ creditis. Quecūqꝫ enim credide
rit anima· ⁊ cōcipit ⁊ generat dei
verbum. ⁊ opera eius agnoscit.
Sit in singulis marie anima vt
magnificet dominum. sit in singu
lis spiritꝰ marie. vt exultet in deo
Si scd'm carnem. vna mater est
christi. scd'm fidem tamen omniū
fructꝰ est christus. Omnis enim
anima accipit dei verbum. si tamē
immaculata ⁊ immunis a vicijs
intemerato castimoniā pudore cu
stodiat Quecumqꝫ igitur talis es
se potuerit anima. magnificat do
minum. sicut anima marie mag
nificat dominū. et exultauit spūs
eius in deo salutari suo. Magnifi
catur enim dominꝰ. sicut ⁊ alibi
legimus. Magnificate dominum
mecum. nō quo domino aliquid
humana voce possit adiungi: sed
quia magnificatur in nobis Yma
go enim dei christus est. ⁊ ideo si

quid iustum religiosumqꝫ fecerit
anima illa. ymagiem dei ad cuiꝰ
est similitudinem creata magnifi
cat. Et ideo dum magnificat eam
magnitudinis eius quasi quadā
participacōne sublimior fit. vt il
lam ymaginem splendido bono
rum colore factorum. ⁊ quadam
emulacōne virtutis. in se videatur
exprimere. Magnificat autem a
nima marie dominū. et exultauit
spiritus eius in deo. eo qꝫ ⁊ anima
et spiritu patri filioqꝫ deuota. v
num deum ex quo omnia. ⁊ vnū
dominū per quem omnia. pio ve
neretur affectu. Marie quo perso
sona melior. eo prophecia plenior.
Nec ocisum videtur. qꝫ ⁊ ante io
hānem elysabeth prophetat. et
maria ante domini generacōnem
Serpūt enim iam temptamenta
salutis humane. et sicut malum
mulieribus cepit. ita etiam bona
a mulieribus inchoātur. vt femi
ne quoqꝫ muliebria opera deponē
tes. infirmitati renuncient. et ani
ma que non habet sexum. vt ma
ria que nescit errorē. religioso imi
tetur studio castitatē Mansit aūt
maria cum illa mensibus tribus
⁊ reuersa est in domū suam. Bene
inducitur sancta maria ⁊ exhibu
isse officium ⁊ misticum numerū
custodisse. Nō enim sola familia
ritatis est causa qd diu mansit:
sed etiam tanti vatis profectus.
Nam si primo in gressu tantus
processus extitit. vt ad salutatio
nem marie exultaret infans in vte
ro. repletus spiritu sancto. mater

infantis. quantum putamus usu tanti temporis sancte marie addidisse presentiam. Mansit autem maria cum illa mensibus tribus. Augebatur itaque et quasi bonus athleta exercebatur in utero matris propheta. amplissimo enim virtus eius certamini parabatur. Denique tam diu mansit maria. quam diu elisabeth pariendi tempus impleret. Quod si diligenter aduertas. inuenies hoc nusquam positum. nisi in generatione iustorum. Denique impleti sunt dies ut pareret maria. impletum est tempus. ut pareret elisabeth. Impletum est vite tempus. cum sancti viri ex hoc vite curriculo demigraret. Plenitudinem iusti vita habet. inanes autem sunt dies impiorum. Tu

Sermo beati Iheronimi de assumptione virginis gloriose

Cogitis me o paula et eustochium. immo caritas christi me compellit qui vobis dudum tractatibus loqui consueueram ut nouo loquendi genere sanctis que vobiscum degunt virginibus latino utens eloquio. exhortationis gratia. sermonem faciam de assumptione beate et gloriose semper virginis marie: more eorum. qui declamatorie in ecclesiis solent loqui ad populum. Quod utique genus docendi necdum attigeram. Sed quia negare nequeo. quicquid iniungitis. nimia vestra deuictus dilectione experiar que hortamini affectu infantium more balbucientium. qui quecumque audierint fari gestiunt. cum necdum possint ad plenum verba formare. maxime quia propter simpliciores quasque id me depromere compellitis ut habeant sermone latino. quibus se occupent laudibus. et ex eadem die. quibus se diuinis vacent lectionibus. presertim cum et eadem in multis festiuitatibus multorum sanctorum patrum studia. miro docuerunt eloquio. que de hac quidem uberius ubique in scripturis diuinis predicata leguntur. Quid enim aliud sonant euangelia. nisi nascentem dominum ex maria virgine. et omnia incrementa. quousque fuit in mundo duntaxat. diuinis efferunt preconiis. Porro ab exordio sancti euangelii gabrielem archangelum colloquentem marie audistis. et deinceps reliqua omnia plenius legistis. Ad presepe quoque o paula te teste. nato puero. multitudinem angelorum. inter crepundia noui partus. et querelas nescii ploratus. pro frescennis gloria in excelsis deo. et in terra pax hominibus bone voluntatis cantantem audisti. et radiantem stellam vidisti. pastoribus insuper euangelisantibus credidisti. Magos preterea tria deferentes munera. in visione beatis oculis conspexisti. ipsa eadem munera bene intelligendo. votis omnibus. si deo placita obtulisti. Nam et cum eisdem magis deum puerum in presepe adorasti. Sed forte conquesta me delatorem quod te prodiderim clamabis. Ad quod ego. Si celatum esse volebas teste conscientia. mihi narrare ante presepium. ubi plurimum lacrimata es. non

debetes quod vt veruz fatear chri
sti preconia etiā si voluero adiurā
tus. neqȝ tuas laudes tacere omni
no queo Jdcirco tue te interrogēt
filie quas lacte nutris tu mea me
lius reserabis. que nescio si p̄ spe
ciem aliquaz certe aut in spiritu
vidisti. Vn̄ vos o filie pulsate ma
trem precibus. pulsate ad ostiū
inuitantis amici. si quomodo vob̄
tandem aperiant̄ que reserata fuit
matri Verumtamen de hijs quid
plura dicam. ¶ Omnia saluatoris
gesta et beate marie obsequia nec
non et actus vite ex euangelio di
dicistis Et nunc q̄d superest. vt ab
aliquo doctorū requiratis. ¶ De as
sumptione tamē eius qualiter as
sumpta est. q̄ vestra id deposcit i
tencio. presentia absens scribere
vobis curaui. que absētia presēs
deuotus obtuli. vt habeat sanctū
collegium vestrum. in die tante so
lemnitatis munus latini sermōis
in quo discat tenera infancia lac
tis experiri dulcedinez. et de exigu
is exigua cogitare qualiter fauen
te deo p̄ singulos annos tota hec
dies expendatur in laudem. et cuz
gaudio celebretur. ne forte si vene
rit vestris in manibus illud apo
crifum de transitu eiusdem virgi
nis dubia p̄ certis recipiatis. q̄d
multi latinorum pietatis amore
studio legendi carius amplectuz
tur. presertim ex hijs cū nihil ali
ud experiri potest pro certo nisi q̄
hodierna die gloriosa migrauit
a corpore. Monstratur autem se
pulchrum eius cernentibus nob̄
vsqȝ ad presens i vallis iosaphat
in medio. que vallis est inter montē
syon et montez oliueti posita. quā
et tu paula oculis inspexisti. vbi i
eius honore fabricata est ecclesia
muro lapideo tabulato in qua se
pulta fuisse vt scire potestis ab ō
nibus ibidez predicatur. sed nūc
vacuum esse cernentibus ostēdi
tur. Hec idcirco dixerim. q̄ multi
nostrorum dubitant. vtrū assum
pta fuerit simul cū corpore. an ob
ierit relicto corpore. Quomodo āt
migrauerit a corpore. aut a quib̄
p̄sonis sanctissimū corp⁹ inde ab
latum fuerit. vel vbi transpositū
vbi ve resurrexerit nescit̄. q̄uis nō
nulli astruere velint eaz iam resus
citatam et beata cū xpristo immor
talitate i celestibus vestiri. Quod
et de beato iohāne euāgelista ei⁹
ministro. cui virgini a xp̄o virgo
commissa est plurimi asseuerant: q̄
in sepulchro eius vt fertur nō ni
si manna inuenitur quod et sca
turire cernitur Verumtamen q̄d
horum verius censeatur ābigim⁹
melius tamē deo totum cui nihil
impossibile ē committim⁹. q̄m aliq̄d
temere definire velimus auctorita
te nostra quod non probamus.
sicuti et de hijs quos cuz domino
teste euangelio resurrexisse credi
mus. sed iterum redierint in terre
puluerem certum non habemus
nisi q̄ legimus. quia multa corpo
ra sanctoruz qui dormierant surre
xerunt ac venerunt in sanctam ci
uitatem scilicet ierusalez. et appa
ruerunt multis. De quib⁹ p̄fecto

sanctis nonnulli doctorũ senserũt
etiã ⁊ in suis reliquerunt scriptis.
ꝙ iam in illis ꝑpetua sit comple
ta resurrectio Unde ⁊ beatus petrꝰ
dixisse legitur cũ de dauid loquere
tur in testimoniũ. Et sepulchruꝫ
inquit eius apud nos est. quasi
nõ sit ausus dicere. ꝙ ipse aut cor
pus eius apud nos est. sed tantũ
sepulchrum quo conditus fuerat
Hinc aiunt resurrexisse ⁊ ipsuꝫ cũ
ceteris sanctis. ⁊ ideo vacuũ remã
sisse mausoleũ. vti nunc beate ma
rie cernitur. Quod sane factum ⁊
de alijs quibuslibet locis scriptu
rarum affirmare conantur. ꝙ hij
iam cum xpristo regnent in eter
na societate Qꝫ quia deo nihil est
impossibile. nec nos de beata ma
ria factuꝫ abnuimꝰ. q̃q̃ propter
cautelam salua fide pio magis de
siderio opinari oporteat q̃ incon
sulte definiri quod sine periculo ne
scitur Unde de hijs ex quibꝰ certi
sumus tantuꝫ ꝓloquamur ad ex
hortationem vestram qualicunqꝫ
sermone ad edificacõem ⁊ laudeꝫ
nominis dei. vt et religio ꝯseruet̃
pro famulatu. et deuotio augeat̃
pro affectu: quoniã hec est virgo
sola que interemit vniuersam he
reticam prauitatem. sola sit post
deum que nos confirmet in omni
veritate. suisqꝫ cõmendet meritis
et precibus auxilietur. vt ipsi di
gni inueniamur in eius laudibꝰ
Qꝫ si queritur. post ascensionem
domini quid egerit. vnuꝫ pro cer
to est: ꝙ virgo sancta corpore ac
mente ꝑmansit Quã sane angelꝰ
gabriel ac si celestis paranimphus
intactam custodiuit. ⁊ iohannes
apostolus atqꝫ euãgelista cui cri
stus eaꝫ de cruce commisit. virgo
virginem seruauit. suisqꝫ ei deser
uiuit obsequijs. nõ ꝙ eam exími
us ille sanctorum chorus aposto
lorũ deseruerit. inter quos post re
surrectionem domini intrans ⁊ ex
iens familiarius contulit de cristi
incarnatione. tanto siquidem veri
us q̃ꝙ ab inicio plenius ꝑ spiri
tumsanctum cuncta didicerat. et
ꝓspexerat oculis vniuersa. licet ⁊
apostoli ꝑ eundem spiritumsanc
tum cognouerint. et in omnem e
docti ꝑuenerint veritatem Quam
sane beatam virginem ⁊ si omnes
venerati sunt discipuli. eiqꝫ famu
labantur officio dilectiõis. iohã
nes tamen amplius ac spiritaliꝰ
vsqꝫ ad fineꝫ vite qui sibi commis
sam accepit in suã quasi matrem
filius: cui benignus magister de
cruce. mulier inquit ecce filius tu
us: ad discipulum auteꝫ. ecce ma
ter tua. et virgo virgini cohereret
⁊ deseruiret officiosissime cura ad
optionis Non enim pudicissima
virginitas alicui discipulorũ rec
tius q̃ꝙ virgini commendatur. vt
esset ad inuicem grata societas ⁊
floridus aspectus. necnon ⁊ venu
stus conuersandi vultus. vernãs
qꝫ alternatim pudicitiarum splẽ
dor decoratus. Una siquidem vir
tus virginitatis in ambobus. Sꝫ
altera porcio in maria. altera qui
dem quia fecundior sed ipsa. ipsa
vero sed altera. ꝙ et ipsa eademqꝫ

incorrupta. tamē fecunditas inte
gritatis longe gloriosior ꝙ̄ virgi
nitas. Jdcirco ⁊ fecunditas in illa
tota deificata ē ⁊ virginitas. alio
quin nusꝙ̄ ſm natura; naſcendi
virginitas vbi fecūditas predica
tur. neqȝ fecūditas vbi virginitas
integra ↄſeruatur: ideoqȝ totuȝ ſu
pere excellunt de illa que dicunť. q̄
ſūt diuina atqȝ ineffabilia Vnde
virginitas ⁊ fecūditas prolis ſup
eminens nouitas eſt. ꝙ̄ꝙ̄ huma
num cernať ex carne quod naſci
tur. Verūtamen ⁊ ſi magnificenti
or multū virginitas in maria xp̄ē
gracie excellentiā. vna tñ integri
tas carnis ⁊ vna virtus que ad in
uicem quaſi ↄgnata ſociať. Hinc
quoqȝ iohānes. quicquid eſt qđ
maria genuit euangeliſando ſuo
ↄmendat eloquio. verbū quod ī
principio erat. et verbum erat a
pud deuȝ. ⁊ deus erat verbū Hoc
quippe verbuȝ quod erat in prin
cipio ⁊ apud deum erat. ⁊ deꝰ erat
verbum. ipſum deū genuit beata
et glorioſa virgo maria ex ſe car
nem factum Jdcirco ⁊ virginitas
longe ſacratior. ⁊ fecūditas vt ita
dicam multo ineffabilior. ꝙ̄ ſuo
potuerit ille explicare eloquio Ve
rumtamen q̄ñto virginitas cog
natior virginitati. tanto beatꝰ euā
geliſta ceteris excellētior et vicini
or verbo. Jdeo quicquid eſt quod
virgo genuit. totuȝ prout potuit
homo p ſpiritumſanctuȝ nobis re
ſerauit manifeſtius ⁊ docuit. Ce
terum ad exempluȝ humane vite
ↄuerſationiſqȝ poſt aſcenſionem

chriſti generaliter cuȝ apoſtolis
fuit quouſqȝ diſpergunť: ſicuti lu
cas meminit dicens. Qȝ regreſſi q̄
dem a monte oliueti iheroſolimā
venerunt ⁊ aſcenderunt in cenacu
lum. vbi manebāt petrus ⁊ iohā
nes. iacobus ⁊ andreas. philippꝰ
⁊ thomas. bartholomeꝰ ⁊ mathe
us. iacobus alphei ⁊ ſymon zelo
tes ⁊ iudas iacobi. Hij oēs inq̄t
erant pſeuerantes vnanimiter in
oratione. cū mulieribus ⁊ maria
matre eius ⁊ fratribus eius. Ecce
iheſu aſcendente cū quibus vacat
in ſcola virtutum. ⁊ meditatur in
lege mandatoruȝ dei. vt ⁊ ipſa ſit
forma diſcipline chriſti. ⁊ exēplū
pfectionis virginibꝰ. Conuerſať
autē cum teſtibꝰ ſancte reſurrecti
onis. ⁊ ipſa teſtis conuerſať cuȝ
ſenatoribus celi infra curiam pa
radiſi. ſub ſancti ſpiritꝰ diſciplina
et magiſterio diuine maieſtatis
Jnuenitur prima inter primas ſū
mi regis cohortes. quorū vita nō
erat iam de terris in quibus chri
ſtus prelibabatur ſȝ de celis. Hinc
aſcendiſſe leguntur in cenaculuȝ
quo paſcha digniſſime celebrať
Jbi quippe manebant cuȝ maria
matre iheſu vnanimiter aſpirati
in caritate. pſeuerantes in oratio
ne donec induerentur virtute ex al
to. Ceperant enim iam orare qui
dudum cū domino conuerſantes
virtutibus ⁊ miraculis paſceban
tur. Et bene pſeuerantes in oracō
ne nichil heſitantes donec accipe
rent munera ſpiritusſancti q̄ paſ
cebāt Quos ⁊ vos o filie imitamini

que in scola christi pmanere vou istis. perseuerate i orationib9 vna nimiter viuentes. quousqz intraē possitis gaudia eterne vite. quo beata virgo feliciter hodie introi uit. alternantibus ymni dictis an gelorum choris infra pascua eter ne viriditatis. vbi vna societas omnium supernoruz. vbi dulcis solemnitas angelorum. vbi post labores ⁊ erumnas seculi hui9. fe lix ⁊ suauis refectio animarū. Tu aūt domine: miserere nostri

Sermo de eodem festo.

Hodie namqz gloriosa semp virgo ma ria celos ascendit. Rogo gaudete quia vt ita fateor ineffabiliter sb limata. cuz christo regnat in eter num. Regina mundi hodie de ter ris ⁊ de presenti seculo neqꝫ eripit Iterum dico gaudete: qꝛ secura de sua immarcessibili gloria ad celi iam peruenit palaciuz. Exultate in qꝫ ac gaudete et letetur omnis or bis: quia hodie nobis omnibus eius interuenientibus meritis sa lus aucta est Vobis quoqz diligē tibus eam honor ⁊ virtus. vna cū reliquis virginibus sacris ampli or prestatur ⁊ gracia. Idcirco di lectissimi letamini ⁊ laudate: quia si deum ore pphetico in sanctis su is laudaē iubemur. multo magis euz in hac celebritate beate virgi nis matris eius oportet cum ym nis ⁊ canticis diligentius extolle re. ⁊ dignis deo iubilaē preconijs et misticis honorare muneribus Nulli dubium quin totuz ad glo riam laudis eius pertineat. quic quid digne genitrici sue impensū fuerit ac solemniter. Ex quo time o satis ⁊ valde ptimesco. dum ve stris cupio parere profectibus ne forte sicut improbus ita ⁊ indign9 laudator inueniar. profecto nec cum sanctitas vel facundia suppe tet vt beatam ⁊ gloriosam virgi nem digne laudare queam: quo niam ⁊ veruz fatear quicquid hu manis dici potest verbis. minus est a laude celi quia diuinis est et angelicis excellentius predicata et laudata preconijs. A prophe tis quidem prenunciata. a patri archis figuris ⁊ enigmatibus p signata. ab euangelistis exhibi ta ⁊ monstrata ab angelo venera biliter et officiosissime salutata. Preterea qualis ⁊ qūta esset. ab eodem diuinitus declaratur cum ait Aue maria gracia plena domi nus tecum benedicta tu in mulie ribus Talib9 namqz decebat vir ginem oppignerari muneribus vt esset gracia plena q̄ dedit ce lis gloriam. terris deum. pacemqz refudit. fidem gentibus. finem vi cijs. vite ordinem. moribus disci plinam. Et bene angelus ad vir ginem mittitur. quia semper est an gelis cognata virginitas. Profe cto in carne preter carnem viuere non terrena vita est. sed celestis. Vnde in carne angelicam gloriā acquirere. maius est meritum qꝫ habere. Esse eī angelū felicitatis

est. esse vero virginez virtutis. dn̄ hoc optinere viribus mitit cum gracia. quod habet āgelus a natura: vtrumqꝫ tn̄ ꝛ esse virginem vel angelum diuini muneris ē officium non humanū. Aue inquit gracia plena. Et bene plena. qꝛ ceteris p partes prestatur. marie vero simul se tota infudit plenitudo gracie Hoc quippe ē quod dauid canit. Descēdet sicut pluuia i vellꝰ Vellus itaqꝫ cum sit de corpore: nescit corporis passionē. Sic ꝛ sancta virginitas cū sit in carne: vicia carnis nescit. Celestis plane imb virgineuz vellus placido se īfudit elapsu. ꝛ tota diuinitatis vnda se contulit in carne. quādo verbum caro factuz ē. ac deinde p crucis patibuluz expressum. terris omnibꝫ pluuiam salutis effudit. ꝛ stillicidia gracie humanis prestitit mētibus. Dominꝰ tecum inquit. Mira res Etiaz erat cum virgine qui ad virginem mittebat angelum ꝛ precessit nuncium suuz deus. ſꝫ a deo non recessit Nec teneri potuit locis qui omnibus habetur in locis. et totus vbiqꝫ est. sine quo nihil totum Ergo verbum patris nunq̄ꝫ a patre discedens. homo ꝓprie fieri dignatus ē. secreto suo misterio quo ipse nouit Qui quoniam totum suscepit quod est hominis homo totus est. ꝛ totuz accipiens quod dei est. omnino aliud q̄ꝫ deus qui natus est ex maria esse non potuit. Scit enī deus omnia ꝛ potest Propterea quia ita ē sciuit se ac potuit in vtero virginis

sine sui corruptione misceri atqꝫ vniri. vt vnus esset xpristus deus ꝛ homo. vna persona. vnaqꝫ substancia. Ob quod dei genitrix electa ꝛ preelecta iure ab āgelo gracia salutatur ꝛ predicatur plena Vere plena p quam largo sancti spiritus imbre supfusā est omnis creatura. ꝛ ideo satis eam deuotissime primū angelus veneratur ꝛ salutat. Miratur itaqꝫ ꝛ ipse qualis aut q̄ꝫta sit quaz salutat. Non enim simplex fatcor. vel consueta fuit illa salutatio. sed omni admiratione digna. Siquidem veneracionis fuit dilatio. oblatio muneris. famulatus obsequij: quia ꝛ si in sanctis patribus ꝛ pphetis gracia fuisse creditur. non tamen eatenus plena. In mariā vero totꝰ gracie que in christo est plenitudo venit. q̄ꝫ q̄ꝫ aliter. et ideo inquit benedicta tu inter mulieres. idest plus benedicta q̄m omnes mulieres. Ac p hoc quicquid maledicti omis infusum ē p euam. totuz abstulit benedictio marie. insuper ꝛ graciam refudit xp̄i ortus. quam non habuit prius omnis mundꝰ Igitur quod natura n̄ habuit. vsus nesciuit. ignorauit ratio. mēs non capit humana pauet celum stupet terra. creatura omnis etiā celestis miratur. Hoc totum ē q8 p gabrielem marie diuinitus nūciatur ꝛ p christum adimpletur Qua de causa de tali tantaqꝫ loq̄ me indignum fateor. Sed ꝛ puto q̄ nemo presumat nisi q̄ q̄ꝫta sint que panduntur. penitus ignorat

Tamen ⁊ si ad hec nemo ydoneꝰ inueniť· votis tñ ōnibꝰ cessare nō debet quilibet etiā peccator a laudibus q̄muis explere non queat quod sentitur Vnde sermo diuinꝰ cū de peccatore ageret in psalmo. Sacrificiū inq̄t laudis honorificabit me· ⁊ illic iter quo ostēdam illi salutare dei· Ac si patenter diceret illic iter est laudis· ad eternā laudem sine fine mansuraꝫ· sed nemo apprehendet illud nisi ego premōstrauero· Propterea carissime· q꞉ iter salutis nostre in laudibus est saluatoris hortor vos ⁊ ꝯmoneo in hac sacra solēnitate genitricis dei marie· nolite cessare a laudibꝰ Q꞉ si virgo es· gaude q͛d meruisti ⁊ tu esse quod laudas tantū cura vt sis que digne laudare possis. Q꞉ si cōtinens ⁊ casta· venerare ⁊ lauda: q꞉ nō aliūde constat vt possis esse casta ꝙ ex gracia xpristi q̄ fuit plenissime i maria quā laudas Q꞉ si ꝯiugata es certe aut peccatrix nihilominꝰ ꝯfitere ⁊ lauda q̄m inde misericordia omnibꝰ profluxit ⁊ gracia vt laudēt· Et ꝙuis non sit speciosa laus in ore peccatoris· noli cessare: q꞉ inde tibi promittiť venia ⁊ omnibꝰ vt laudes. Alioquin nisi iuxta modulū ingenij nostri deuꝫ laudare in sanctis suis studeamꝰ· quō euꝫ ſm quod canimꝰ iuxta multitudinē magnitudinis eiꝰ laudare poterimus. Omnino pretermittendū non est quod impleturi sumꝰ quādoq̄ q͛d dicitur· Beati qui habitant in domo tua domine· in secula seculoꝝ laudabunt te· quod voce nō possumus nec facūdia valemus· exeq̄mur votis ⁊ medullis cordis Quia magnus ⁊ bonus est atq̄ immensus· tantus ac talis ꝙtum ⁊ q̄lem ipē nouit· ore ⁊ spiritu ꝯfiteamur ad iusticiam ⁊ salutēꝫ. Hinc rogo omnes pariter festiuitateꝫ gloriose semꝑ virginis marie deuotissime celebremꝰ: quia hec ē dies ⁊ omni seculo venerāda· in qua meruit exaltari sup choros angelorū· ⁊ peruenire vltra ꝙ nostre hūilitatis est natura. Vbi nō substātia· sed glorie magnitudo mōstrať· eleuatur in dexterā patris· vbi xpūs ꝓ nobis introijt pontifex factus in eternum ad celi palaciū Hec ē inꝙ dies in qua vsq̄ ad throni celsitudinem intemerata mater ⁊ virgo processit· atq̄ in regni solio sublimata· post christum gloriosa residet· Sic vtiq̄ vbiq̄ confidenter sancta dei canit ecclesia ꝙ de nullo alio sanctorum fas est credere vt vltra angelorum vel archangelorum merita transcenderit: quia et si similitudo repromittitur sanctis veritas tamē negatur. Hoc quippe priuilegium non nature ē· sed gracie beate virginis marie· de q̄ natus ē ipse deus ⁊ homo Jdcirco ⁊ ipsa plus ē meritis· ⁊ non natura ꝙ virgo ⁊ homo. Vnde ⁊ si cetere virgines imitantur illam vsq̄ ad conceptum partus et gabriel noue salutationis obsequium· deinceps totum diuinum ē quod operatur in ea· teste angelo. Quia spiritu sancto et virtute altissimi

obumbratur. Ante hoc ipsum sa
ne vterus marie virginis q̃uis
mundus. q̃uis impollutus. et ali
enus a contagione peccati. q̃uis
sanctus. tamē adhuc vilitate hu
manitatis induitur. vt ita dicaꝫ
ac si lana candidissima suiq; colo
ris dealbata. Ad quam sane cum
accessit spiritussanctus. quasi ip
sā eadem q; lana cuꝫ inficitur san
guine cōchilij vel muricis vertit̄
in purpuram. versa est et ipsa si
ne coitu in matrem vt non sit iam
amodo quod fuerat. sed purpura
verissima ad indumentum. et glo
riam summi regis diuinitus aptis
sime dedicata. vt nulli deinceps
ea vti vsu femineo licuerit nisi deo
Quippe vt ita loquar beata et glo
riosa virgo maria eo modo q̃uis
dudum incomparabilis esse vni
uersis que sub celo sūt virginib9
comprobetur vt decenter possit in
se suscipere diuinitatis admixtio
nem. salua vtraq; natura: tamen
cum gracia repletur. cum spiritu
sancto perfunditur. cuꝫ virtute al
tissimi obumbratur fit preciosior
meritis celsis. sublimior fastigijs
pulchrior sanctitate. gloriosior su
orum prerogatiuis meritorū. ita
vt nullis iam vsibus sit ipsa eadē
q; mancipanda nisi diuinis. Vn̄
o sanctissime virgines. et si imita
ri oportet tantum ac talem virgi
nem. tanq; preclaraꝫ venerari mł
tum conuenit. et vltra angelicam
quodammodo dignitatem. q̃tuꝫ
fas est cum gaudio laudibus di
gne efferri. que vt diximus nō te
mere xp̄i ꝑ gratiā. sup̄ choros an
gelorum exaltata deuotissime ho
die predicat̄: q2 precessit eā domi
nus et saluator noster. ex ea vera
fide genit9 ad celestia. vt pararet
ei sicut ipse suis promisit discipuł
in ethereis mansionib9 locū Hinc
quoq; dauid ꝓpheta olim gratu
labundus christo canit. a sūmo
inquit celo egressio eius. et occur
sus eius vsq; ad summuꝫ eius. A
scendit ergo eandem gloriaꝫ resū
pturus. licet non amiserit quam
prius habuerat anteq̃ mundus
fieret. Ascēdit et prepauit huic sā
ctissime virgini locum immortali
tatis. vt cum eo regnare possit im
perpetuum. Et hec ē presentis ei9
diei festiuitas. in qua gloriosa et
felix. ad ethereū puenit thalamū
Que profecto festiuitas sicuti et vir
go incōparabilis ē ceteris virgi
nibus. ita vt incomparabilis om
nium sanctorū festiuitatib9. et ad
miranda etiam virtutibus angeli
cis. propter quod ex ꝑsona super
norum ciuium. in eius ascensione
admirans spiritussanctus ait in
canticis. Que ē ista que ascendit
ꝑ desertum sicut virgula fumi ex
aromatib9 Et bene quasi virgula
fumi: quia gracilis et delicata. q̃a
diuinis extenuata disciplinis. et
ↄcremata intus in holocaustuꝫ in
cendio pij amoris et desiderio cari
tatis. vt virgula fumi ex aromati
bus. Nimirum q̃a multis repleta
erat virtutum odoribus. manās
ex ea fraglabat suauissim9 odor.
e c spiritib9 angelicis. Ascēdebat

autem de deserto presentis seculi
virga de radice yesse olim exorta
sed mirabantur electoruz anime
pre gaudio. quenam esset q̄ etiā
meritorum virtutibus. angelorū
vinceret dignitatem. De qua rur
sus idem spiritussanctus in eisdez
canticis. que est ista que ascēdit
inquit. quasi aurora consurgens
pulchra vt luna. electa vt sol. ter
ribilis vt castrorum acies ordina
ta. Admiratur aūt spiritussanct9
qui omnes de ascensu hui9 virgi
nis admirātes facit. q8 quasi no
ui diluculi aurora rutilās ascensu
suo resplendeat. multis freta a val
lata sanctorum agminib9. Vnde
dicitur. terribilis vt castrorū aci
es ordinata. Siquidem terribilis
suis facta virtutib9 vt castrorum
acies admodū ordinata: hinc inde
sanctoꝝ angelorum fulta presidi
is. Pulchra inq̊t vt luna. ymmo
pulchrior q̄ꝫ luna: quia iaz sine de
fectu sui chorruscat celestib9 illustrā
ta fulgorib9. electa vt sol fulgorē
virtutū: qꝛ ipse eam elegit sol iu
sticie. vt nasceretur ex ea. Ad cui9
profecto exequias. q̄ꝫtum fas est
credere. famulant angeli. et vniū
se celorum congratulantur curie.
Nec mirum. qꝛ honor maternus ē
eius qui ē natus ex ea. quem om
nis ordo celorum veneratur a ado
rat sup se eleuatū cum patre in se
de maiestatis domini. Legim9 er
go q̄ꝫ sepe ad funera a ad sepultu
ras quorūlibet sanctorū angelos
aduenisse. a ad exequias eorum
obsequia prestitisse. necnon a a
nimas electoruz vsqꝫ ad celos cū
ymnis a laudibus detulisse. vbi
a vtriusqꝫ se xus chori cōmemorā
tur frequenter auditas laudes ce
cinisse. interea a quod pspicatius
est multo. non nunq̄ꝫ lumine eos
dem resplenduisse. insup a adhuc
viuentes in carne. ibidem miri o
doris fraglanciam diucius psen
sisse. Qz si ad recreandam spem di
lectissime. a corroborandam fidez
interdum assistentiū saluator no
ster christus ob merita suorum
amplius comprobanda. talia a
tanta dignatus est exhibere p su
os celi ministros circa defunctos
q̄ꝫto magis credendum hodierna
die miliciam celorum. cum suis ag
minibus festiue obuiam venisse
genitrici dei. eamqꝫ ingenti lumie
circumfulsisse. a vsqꝫ ad thronuz
olim sibi etiam ante mundi cōsti
tutionem paratum. cum laudib9
a canticis spiritualibus perduxis
se. Nulli dubium omnem iam ce
lestem iherusalem tunc exultasse
ineffabili leticia. tunc iocundataz
inestimabili caritate. tuncqꝫ cum
omni gratulatione iubilasse. quī
festiuitas hec que nobis hodie re
uoluitur annua. illis omnibus sā
cta ē continua. Nec immerito Cre
ditur enim qꝛ saluator omniuz ip
se q̄ꝫtum datur intelligi. p se totus
festiuus occurrit. et cum gaudio
eam secum in throno collocauit.
Alias autem quomodo impleuis
se creditur: quod i legē ipse prece
pit. Honora inquit patrem tuū a
matrē. Porro qꝛ pie; honorauerit

ipse sibi testis est. cum ad iudeos
ait. Ego gloriam meā non quero.
est qui querat et iudicet. Ego ho
norifico patrem meū. et vos inho
norastis me. De matre vero euan
gelista. cum redirent veniens ait
nazareth erat subditus illis. sed
alia est natura qua deus pater filium
se honoratur. alia qua idem parē
tibus subditur. in vtraqꝫ tamen v
nus idemqꝫ christus recte credit.
eo qꝫ verbuꝫ caro factum est et ha
bitauit in nobis. vnus emmanu
hel. quod est nobiscum deus Hāc
quippe vnitionem diuinitatis atꝫ
humanitatis inconfusam. indiui
samqꝫ fides catholica seruat. Quā
sane intelligendo cognoscat natu
ralis atqꝫ scdm substantiam con
uentio vnitatis. vt neqꝫ ꝯuersio i
alterutram duarum substanciaꝝ
partem recipiat neqꝫ diuisio. Sic
namqꝫ credere. honorare ē matreꝫ
domini. que et deum nobis genuit
et hominem. neqꝫ sine deo hominē
neqꝫ sine homine deum. sed deuꝫ et
homineꝫ vnum et verū ihesum xp̄m
Alioquin dei genitrix dici nō pos
set. quod multi hereticoruꝫ nega
re conati sunt nisi deum vere genu
isset incarnatuꝫ. et ꝓpterea in xpri
sto duas recte confitemur natiui
tates. vnaꝫ videlicet de patre sine
inicio et sine tempore sempiternaꝫ
et coeternam deo patri. aliā de ma
tre cum tempore. quādo miseratio
nem induens et misericordiā spon
taneā voluntate ad nos descendit
natus homo deus. ac per hoc iuxta
veritatem et matris gestatꝰ vtero

q̄ semper deus agnoscit. Hinc etiā
theotokon eā veraciter ꝯfitemur
dei scilicet genitricem. necnō et xp̄o
thokon non qꝫ verbum carneꝫ se
cū detulerit. neqꝫ olim prefate car
ni copulatꝰ sit. sꝫ tunc quando ver
bum caro factuꝫ ē. ex carne virgi
nis diuinitatis atqꝫ humanitatis
substancia in vtero ita inconfuse
vnitur. et vna psona fit deus et ho
mo xpristus Siquidem ex duabꝰ
naturis sine cōfusione alteriꝰ. nō
nisi vnus inuenit ihesus dominꝰ
manens deus in forma dei. qui se
metipsum exinaniuit formam ser
ui accipiens. manens vnus idem
qꝫ in forma serui quā suscepit To
tus quippe deus in carne virginis
de qua natus ē et totus homo Hic
quoqꝫ apostolus. in quo habitat
inquit corpaliter omnis plenitu
do diuinitatis. Quapropter o filie.
estote prudentes sicut serpentes
et simplices sicut columbe. vt ex pru
dencia pfecte intelligencie anulū
fidei vestre et margaritam p qua ō
nia reliquistis integram. inuiola
tamqꝫ seruetis. ne dotem simul et
arraꝫ spiritussancti quod absit p
datis. Diligentius itaqꝫ procurate
si quomodo simplicitas columbe
que fuit in maria illesa inuiolata
qꝫ custodiatur. De qua salomon
ait in canticis quasi in eius laude
Veni inquit columba mea iaꝫ ei
hyems abiit et recessit. Ac deinde
inqt. Veni de libano veni. Nec im
merito igitur venire de libano iu
betur: qa libanꝰ candidatio inter
pretatur Erat ei cādidata mētis

meritorū virtutib⁹. ac dealbata
niue candida spiritussancti mune
re. simplicitatē columbe in omni
bus representans: qm̄ quicquid
in ea gestū est totū puritas ⁊ sim
plicitas. totum gracia et claritas
fuit. totū misericordia ⁊ iusticia
que de celo ꝓspexit. ⁊ ideo immacu
lata q̄ in nullo corrupta. Circūde
bit enī virū in vtero. sicut ihere mi
as sanctus testat̄. ⁊ non aliunde
accepit. Faciet inquit dn̄s nouū
sup terram. et mulier circūdabit
virum. Vere nouum ⁊ omniū no
uitatum supeminēs nouitas vir
tutum. qn̄ deus quē ferre nō pōt
mundus. neq̄ videre aliquis vt
viuere possit. sic ingressus ē hospi
cium ventris vt corporis claustr̄
nesciret: sicq̄ gestat⁹ vt tot⁹ de⁹ i
eo esset. ⁊ sic inde exiuit vt ezechi
el fatetur omnino clausa. Vnde
canitur in eisdem canticis de ea Or
tus conclusus. fons signat⁹. emis
siones tue paradisus Vere ortus
deliciarū in quo consita sunt vniū
sa florꝫ genera ⁊ odoramēta virtu
tum: sicq̄ conclusus vt nesciat vi
olari neq̄ corrumpi vllis insidia
rum fraudib⁹. Fons itaq̄ signat⁹
sigillo totius trinitatis. ex q̄ fons
vite manat. in cui⁹ lumine oēs vi
demus lumen: q̄ iuxta iohannē
Ipse est q̄ illuminat oēm hominē
venientē in hunc mundū. Cui⁹ ꝓ
fecto emissio vteri supnorū ciuiū
omnium ē ꝑadisus De isto nam
q̄ ventris agro patriarcha ysaac
longe odorans aiebat Ecce odor fi
lij mei sicut odor agri pleni. quem

benedixit dn̄s. Nimis putent pa
rum intelligētes q̄ priores sancti
minus de xpristo intellexerūt mi
steriū incarnacōis. cū ⁊ ipsi eadē
saluati sunt gracia Vnde constat
tempus non predicasse sacram̄
tum vniōis hominis ⁊ dei. ita vt iam es
set in illo p vnitatē ꝑsone ab ini
cio seculi. qui necdū erat nat⁹ de
maria virgine. quod multis scrip
turarum declarat̄ indicijs. Vnde
dn̄s ad iudeos Anteq̄ abraham
inquit fieret ego sum Quib⁹ vtiq̄
verbis oñt se q̄ loquebat̄ in eo sp
fuisse misterio vnitatis quā vt cō
mendaret. ante abrahā inquit e
go sum. Nam abrahā anteq̄ fie
ret hūanitatis ē breuitas. ego sū
aūt eternitas declarat̄ nature. In
qua nimirū eternitate iam fuisse
qui loquebat̄ p sacramentū suē i
carnacōis insinuat. Quod aplus
iudas volens dilucidare apcius.
Ihesus inquit populum ex egipto
saluans seculo eos q̄ nō crediderūt
pdidit. Et alibi paulus Neq̄ tem
ptemus xpūm sicut quidā eorū
temptauerūt nō q̄ iam esset ibi
aut xpūs nat⁹ ex maria virgine.
Sed q̄ in illo vnico filio dei iam v
nitas ꝑsone cōmendat̄ que occul
ta erat in misterio Quod ⁊ alibi e
uidenter. qui elegit nos inq̄t ante
mundi cōstitucōem in ipso: q̄ ꝓfe
cto quicquid deus fecit ab inicio
totū fec̄ p vnitatē sacramēti Et iō
iam ihesus erat in filio q̄ populū
educebat ⁊ christus in eo q̄ temp
tabatur. qm̄ semp p sacramēti v
nitatem in deo fuisse non dubitat̄

Alioquin nisi ita credideris. aut
xpristus deus non erit omnino. aut
contra prophetam deus recens vide
bitur. Sed ne talibus quatiamur
calumnijs scrutande sunt scripture
in quibus vnitas in xpristo commen
datur persone que nomine preiu
dicat temporis ne vnus semper dicatur
Hinc quoque beatus petrus loquens
de patribus ait. Per graciam domini
nostri ihesu xpristi credimus salua
ri quemadmodum et illi Namque il
los dominus solus ducebat: et non erat
cum eo alienus. Vnde nec nobiscum
deus recens quia vnus idemque est qui
eorum ductor fuit. et noster per passi
onem carnis sue redemptor. Vnus
siquidem sua in carne. vnus in sacra
mento. atque vnus in spiritu. nec a
mittit omnino: vt alius filius ho
minis. alius filius dei intelligatur. qui
nec tempore prescribitur. nec pas
sione separatur. sed totus deus in chri
stum. et christus in deum transijt. vt
quicquid dei filius est xpristus dicatur
et quicquid in carne christus pertulit
id deus pertulisse recte credatur Ali
oquin si ad rationem respicias et ad
sensus humanos. nequaquam ita ea
tenus potuerunt inter se conuenire
deitas et humana condicio. Conue
nerunt in christo. et vnus ex amba
bus emmanuhel. Rogo vos o vir
gines. rogo et viduae imitami pau
lam matrem viduam. exemplar con
tinentie et castitatis. imitamini eu
stochium quam habetis vobiscum
virginem et formam perfecte integrita
tis. Quod si minus est in illis quam in ma
tre domini. ymmo quia est. habe
tis prolem fecundam et virginem
perpetuam: quia sicut in compara
tione domini nemo bonus. ita in
comparatione matris domini nul
la inuenitur perfecta. quamuis virtuti
bus eximia comprobetur. Malui ei
excipere ruborem pudoris. quam non
exequi iussionem vestram. quarum
precibus nonnunquam deus noster obe
dire videtur. presertim cum habea
tis vobiscum quas imitari virtutis
est. cum quibus discere potestis af
fectum a me potius quam magisterium
quod ad laudem huius diei requi
sistis. Tu autem

Lectio sancti euangelij
Secundum lucam.

In illo tempore Jn
trauit ihesus in quoddam castel
lum. et mulier quedam martha
nomine excepit illum in domum su
am Et huic erat soror nomine ma
ria Et reliqua Omelia beati augu
stini

Verba domini
nostri ihesu xpristi que hodie ex
euangelio recitata sunt. ammonent
nos vnum aliquid quo tendamus
quando in huius seculi multitudi
ne laboramus. Tendimus autem
adhuc peregrinantes nondum ma
nentes adhuc in via. nondum in pa
tria adhuc desiderando. nondum fru
endo tamen tendamus. et sine pigricia et
sine intermissione tendamus vt aliquando
peruenire mereamur. Martha et ma
ria due sorores erant ambe non solum

carne ꝫ etiaꝫ religione germane
Ambe domino coheserūt· ambe do
mino in carne presenti cōcorditer
seruierunt· Suscepit euꝫ martha
sicut solent suscipi peregrini· ꝫ tn̄
suscepit famula dominuꝫ· egra sal
uatorem· creatura creatorem· Su
scepit aūt spiritu pascenda· i car
ne pascendū· Voluit eniꝫ dn̄s for
mā serui accipe· ⁊ accepta forma
serui in illa pasci a seruis dignati
one non condicōe· Nam ⁊ ista di
gnatio fuit se prebere pascenduꝫ
Habebat carneꝫ in qua esuriret q̃
dem ⁊ sitiret: ꝫ nescitis ꝙ i heremo
esurienti angeli ministrabant Er
go ꝙ pasci voluit pascenti presti
tit· Quid aūt mirum· si ⁊ de sancto
helya prestitit vidue· queꝫ prius
coruo ministrante pascebat· Nū
quid pascendo defecerat· qn̄ ad vi
duaꝫ mittebat· Non pascēdo defe
cerat qn̄ ad viduam mittebat· ꝫ
religiosam viduā ꝑ obsequiū ex
hibitum seruo suo benedicere dis
ponebat· Sic ergo susceptꝰ est do
minꝰ tanq̄ hospes qui in sua ꝓpri
a venit· ⁊ sui eū non receperūt· Sꝫ
quotquot receperūt euꝫ· dedit eis
potestatē filios dei fieri· adoptās
seruos ⁊ fratres faciēs· redimens
captiuos· ⁊ coheredes faciens· Ne
quis tn̄ vestrum forsitan dicat· o
beati qui xp̄m suscipere in domū
propriā meruerūt Noli dolere· no
li murmurare quia temporibꝰ na
tus es· qn̄ iam dominū non vides
in carne· non tibi abstulit istā di
gnationem· cū vni inquit ex mini
mis meis fecistis michi fecistis·

Hec de domino pascēdo pascente
spiritu pauca pro tempore dixeri
mus Veniamus ad causā quam
de vnitate ꝓposui· Martha dn̄m
pascere disponens et preparans
circa multum ministeriū occupa
batur maria soror eius pasci ma
gis elegit a domino· deseruit quo
dammodo sororem suā circa mul
tum ministeriū laborantē· ⁊ sedit
ipsa ad pedes domini· et vacans
audiebat verbum eius· Auris fi
delissima audierat· vacate ⁊ vide
te quoniā ego sum deus· Illa tur
babat: ista epulabatur Illa mul
ta disponebat: ista vnum aspicie
bat· Vtrumqꝫ officium bonum· ꝫ
tamē quid sit melius· quod nos
dicamus· Habemus quē interro
gemus· patienter audiamꝰ quid
sit melius Iam cū legeretur audi
uimus· ⁊ me commemorātē iterū
audiamꝰ· Interpellabat martha
hospitem· ad iudicem deponit po
stulationem piarū querelaruꝫ ꝙ
eam soror deseruerit· ⁊ sic laboran
tem in ministerio adiuuare neg
lexerit· Non respondente illa: ꝫ tn̄
presente iudicat dominus Maria
causam suam tanq̄ ociosa iudici
maluit committere· nec in respondē
do voluit laborare· Si enim para
ret respondendi sermonem· remit
teret audiendi intentionē· Respō
dit ergo dominus qui in verbo nō
laborabat· ꝙ verbum erat Quid
ergo dixit· Martha martha· Re
peticio nominis indiciū est dilec
tionis· aut forte mouēde intentio
nis Vt audiret intentiꝰ bis vocata ē

Martha martha audi. Tu circa
multa es occupata. vnum autem
opus est. idest vnum necessariuz
est. Non vnuz opus quasi singu
lare opus. sed opus ē. expedit. ne
cessarium est. Quid vnum. Hoc
elegerat maria. Vnum cogitate
fratres mei. et videte in ipsa mul
titudine si delectat nisi vnum. Ecce
deo propicio ꝙ multi estis. quis
vos ferret. nisi vnum saperetis.
Vnde i multis quies ista. Da vnū
et populus est: tolle vnum. et tur
ba est Quid est enī turba nisi mł
titudo turbata. Sed audi aposto
lum. Obsecro autem vos fratres
Multitudini dicebat. sed omnes
vnum facere volebat. Obsecro au
tem vos fratres. vt idipsum dica
tis omnes. et non sint in vobis scis
mata. Sitis autem pfecti in eodez
sensu: et in eadem scientia. Et in ali
o loco. Vnanimes. vnum sentien
tes. nihil p contentionem neqꝫ p
inanem gloriam. Et dominus ad
patrem de suis. Vt sint vnum sic
et nos vnum sumus. Et in actib⁹
apostolorum. Multitudinis autez
credentium erat cor vnum. et ani
ma vna Ergo magnificate dominuz
mecum. et exaltemus nomen ei⁹
in vnum: qꝛ vnum est necessariuz
Vnum illud supernuz vnum vbi
pater et filius et spiritussanct⁹ sunt
vnum. Videte vobis commenda
ri vnitatem. Certe trinitas est de⁹
noster. Pater non est filius. fili⁹
nō est pater. spiritussanctus nec
pater nec filius. sed amboruz spi
ritus: et tamen ista tria non tres

dij. non tres omnipotentes. sed v
nus deus omnipotens Ipsa trini
tas vnus deus: quia vnum est ne
cessarium. Ad hoc vnum non nos
perducit: nisi multi habeamus cor
vnum. Bona sunt ministeria cir
ca pauperes. et maxime circa san
ctos dei seruicia debita. obsequia
religiosa: redduntur eniz non dā
tur. dicente apostolo. Si nos vob
spiritualia seminauim⁹. magnū
est si carnalia vestra metamus.
Bona sunt exhortamur ad hec. et
in verbo domini edificamus vos.
Nolite pigri esse ad suscipiendos
sanctos. Aliquando nescientes su
scipiendo quos nesciūt: angelos
susceperunt. Bona sunt hec: meli⁹
est tamen q̄d elegit maria Illud
enim habet ex necessitate occupa
tionem: istud autez ex caritate su
auitatem. Vult homo occurrere
quando ministrat: et aliquādo nō
potest Queritur quod deest. para
tur quod adest. distendit anim⁹
Nam si martha sola sufficeret ad
iutoriū sororis non posceret Mul
ta sunt. diuersa sunt. quia carnali
a sūt. temporalia sunt Et si bona sūt
transitoria sunt. Marie aūt quid
ait domin⁹. Meliorez partē elegit
non tu malam: sed illa meliorem
Audi vnde meliorem Que non au
feretur ab ea A te auferetur aliqn̄
onus necessitatis. eterna est dulce
do veritatis Non auferetur ab ea
quod elegit. Non auferetur. ſꝫ ta
men augebitur. In hac autem vi
ta augetur. in alia vita pficietur. nū
ꝙ auferetur. Ceterum tu martha

pacē tua dixerim ī bono ministeri
o benedicta p isto labore tuo mer
cedem queris quietez. modo occu
pata es circa multum ministeriū
Pascere vis mortalia licet corpo
ra sanctorum. nunquid cū veneris
ad illam patriam inuenies quez
hospicio suscipias. Inuenies esu
rientem: cui panem frangas. Si
tientem: cui potū porrigas. Egz
quem visites. Litigantem: quem
concordes. Mortuum quez sepeli
as. Omnia ista ibi non erunt. Sz
quid ibi erit. Quod maria elegit
Ibi pascimur: non pascim⁹ Ideo
hoc erit plenū atq pfectuz quod
hic elegit maria. De illa mensa o
pulēta. de verbo domini micas col
ligebat. Nā vultis nosse quid ibi
erit. Domin⁹ ipse dicit de seruis
suis Amen amen dico vobis. quia
faciet eos recumbere. & transibit
& ministrabit eis. Recumbere q̄d
est nisi vacare. Recumbere quid ē
nisi quiescere. Quid est transit et
ministrat eis. Prius trāsit: et sic
ministrat. Sed vbi. In conuiuio
superno. de quo dicit. Amen dico
vobis. multi ab oriente & occidē
te venient & recumbent cum abra
ham & ysaac & iacob in regno ce
lorum. Ibi domin⁹ pascit: sed pri
us hinc trāsit. Nam vt noueritis
pasca transitus interpretatur Ve
nit dominus. fecit diuina. passus
est humana. Nūquid conspuitř.
Nunquid adhuc expalmatur.
Nūquid adhuc spinis coronatř.
Nunquid adhuc flagellatur. Nū
quid adhuc crucifigitur. Nunq̄d
adhuc lancea vulneratur. Trāsi
uit demiq et euangelium sic loq̄
tur quando pascha fecit cuz disci
pulis suis. Quid dicit euāgelista
Cum autem venisset hora vt ihus
trānsiret ex hoc mundo ad patrez
Ergo ille transiuit. vt pascat: nos
sequamur vt pascamur Tu autē

Item alia omelia de eodem.

Lectio sancti euāgelij
Scdm lucam.

N illo tempore In

trauit ihesus in quoddaz castellū
et mulier quedam martha noie
excepit illum in domum suam. Et
reliqua. Omelia beati ācelmi epi
scopi.

N scriptura sacra

res vna et eadem locutionis inue
nitur diuersa significare. quia leo
hedus. ignis & aqua. vel etiaz sol
& alia multa Est enim leo de tribu
iuda. est leo qui circuit. querens
quem deuoret Est hedus emissari
us qui peccata nostra portauit. E
hedus a sinistris qui damnatur.
Est ignis quem misit dominus in
terram. et quem vult vt ardeat.
est ignis qui super impios cadit
vt non videant solem. Est aqua
cuius flumina fluūt de ventre cre
dentis. est aqua cuius tempestas
nō nos demergat. Est sol iusticie
q̄ nos illuminet. est sol q̄ nos nō
vrat p diem. Licet & castellū ali
as malū sig̃ficet. vt illd de quo di

Jte in castellū· vbi ⁊ additur qđ
contrarios est· plane manifestat
quid significet· tamē hic castelluz
in quod intrauit ihesus singularē
⁊ intemeratam virginem eiusdē
ihesu genitricez· salua scripturarū
regula p similitudinem accipim⁹
Castellum enim dicitur quelibet
turris et murus in circuitu eius·
Que duo inuicem sese defendunt·
ita vt hostes p murum ab arce ⁊
a muro per arcem arceantur· Hu
iusmodi castello non incongrue
virgo assimilatur· quaz virgini
tas mētis ⁊ corporis quasi mur⁹
ita vndiqꝫ vallauit· vt nullus vn
q̄ꝑ libidini esset ad eam accessus·
nec sensus eius aliqua corrumpe
rentur illecebra· Et qꝛ virginitatē
cuz libido non possit solet impug
nare superbia· est in eadez virgine
turris humilitatis· q̄ a muro vir
ginitatis omnem repellit superbi
am Et quia humilitatem cū super
bia non possit solet impugnare
libido· murus virginitatis a turre
humilitatis omnem repellit libi
dinem· Jtaqꝫ hec duo murus vide
licet virginitatis· ⁊ turris humili
tatis ab altero muniuntur· vt nū
q̄ꝑ in humili virgine fuerit· nec su
perbia virginitas· nec inquinata
humilitas sed semper in eadem p
manserit ⁊ humilis virginitas· ⁊
virginalis humilitas· Q̄uuis āt
quod dicitur ita verum sit vt nihil
verius fides xpristiana credere pos
sit· ponamus tamen aliqua de eu
angelio virginitatis ipsius ⁊ hu
militatis testimonia· Quippe cum

ab angelo filius ei promitteretur
respōdit Quomodo fiet istud quo
niam virum nō cognosco· Si cui
libet virgini desponsate in animo
suo disponenti nubere diceretur· fi
lium habebis· non miraretur ne
qꝫ interrogaret quomodo illud fi
eret· vtpote quia se desponsatam
et in proximo nupturam sciret ⁊
a viro fecundari vsu speraret natu
re· Hec autem nō immerito mira
ta est· et quomodo quod promit
tebatur fieret sciscitata· quoniaz
q̄ꝑuis desponsatam· tamen se nun
q̄ꝑ nupturam · neqꝫ virum cogni
turam certissime sciebat· Hoc de
virginitate· De hūilitate aūt dicē
dum qꝛ cū ab angelo salutaretur
mater dei eligeret· quō fieret sal
ua virginitate cui tantū timebat
doceret· benedicta sup oēs mulie
res predicaret respōdit· Ecce ancil
la dn̄i· Et ī alio loco· Quia respexit
hūilitatez ancille sue O sublimis
virgo mater dei· O hūilis mater
ancilla dei· Quid sublimi⁹ esse pos
set· Quid humili⁹ de se sentire pos
set· Sūt q̄ castelluz hoc magdalū
esse arbitrant a quo maria mag
dalena nominatur· Quod si verū
est predicte interpretationi famu
latur· Magdalus enī turris dicit
⁊ humilitati comparatur· Hic ve
ro non nominat· sed tantūmodo
quoddā dicit quod indiscussuz p̄
terire nō debem⁹· Quoddam .i. sin
gulare castellū fuit virgo maria
Q̄uuis enī multe alie ⁊ murū vir
ginitatis habeant ⁊ turrim humi
litatis .i. ⁊ virgines sint ⁊ hūiles·

tamen salua virginitate matres
esse non possunt. neqꝫ filios gene
rare. quod ista sola fecit. Et ideo
castellum hoc merito quoddaz ꝛ
singulare dicit. quia ista singula
riter ꝛ virgo ꝛ mater fuit. quod
nulla alia potuit vel poterit. Veꝝ
ꝯcedamus aliquā posse et matreꝫ
esse ꝛ virginem q̄uis sit impossi
bile. Etiaꝫ sic virgo maria erit sin
gularis quia vnicum dei filium ge
nuit. q̄ sicut est vnicus vnico pa
tri. ita est vnicus vnice matri. Et
ideo etiā si virgo pariat. nulla vel
eundem vel aliū talem generabit
Est ergo castellum quoddā in q̄d
intrauit ihesus Porta vero p quā
intrauit fides est. Quia enim cre
didit perfecta sunt ei a domino q̄
ab angelo dicta sunt: sicut ait ad
eam elizabeth. Nec quia ihesus in
trauit in castellum hoc. violatum
est. Jhesus enim saluat non vio
lat. confracta solidat. nec confrin
get solida. Scd̄m nomen eius ita
ꝛ opus eius. Et mulier quedam
martha nomine excepit illum in
domum suaꝫ. ꝛ huic erat soror no
mine maria. Due sorores iste sic
sācti patres nobis plenissime ex
posuerunt duas in ecclesia sancta
vitas designant. martha scilicet
actiuam. maria contemplatiuaꝫ
Jsta laborat ad exhibenda indi
genti omnia humanitatis offici
a: illa vacat ꝛ videt quoniam deꝰ
est. Jsta circa exteriora occupatꝛ:
illa interiora cōtemplatur. Sicut
auteꝫ mater dei est singularis ita
ꝛ istarum effectus vitarū quarū

iste due sorores typum tenent in
ea extitit singularis. Nunq̄ᵖ in ali
qua psona martha sic operata ē
nunq̄ᵖ alias sic maria ꝯtemplati
oni vacauit. nunq̄ᵖ illa vel hec ali
as quod suuꝫ est sic exhibuit Cū
martham vel mariam dico: earū
significata intelligo. Sed iam vi
deamus actionem huius marthe
deinde conīciamus contemplati
onem huius marie. Et vt planiꝰ
id faciamus. quā alij p marthaꝫ
operantur. ꝛ quid ista operata sit
conferamus. Alij quemlibet hos
pitē in domo suscipiunt: ista nō
quemlibet sed propriū dei filium
q̄ non habet vbi caput reclinet.
non in domo sed in vtero suscepit.
Alij nudum quēlibet veste muta
bili atqꝫ corruptibili vndelibet
ꝯposita operiūt. verbū dei in eadē
virgine carnē in vnitate psone as
sūpsit que sine fine incōmutabil
atqꝫ incorruptibilis permanebit
Alij quēlibet esurientē ꝛ sitienteꝫ
cibo vł potu exteriori reficiūt: ista
deum hominē humanitus indigē
tem. nō solum exterioribus cibis
vel potibus pauit. verum etiā vte
ri sui lacte aluit. Et vt breuiter sex
illa misericordie opera percurra
mus. que cum vni ex minimis eiꝰ
fiunt deus sibi facta ꝯfitetur: ista
non quemlibet ex minimis. ſꝫ sū
mum dei filium hospitem suscepit
nudū carne. vel etiā pannis operu
it. esurienteꝫ pauit. sitienteꝫ lacte po
tauit. infirmū p īfantiā ꝛ etateꝫ nō
soluꝫ visitauit. ſꝫ etiā balneando fo
uēdo. tinīedo gestando freq̄ntauit

vt merito de ea dicatur. Martha autem satagebat circa frequens ministerium Comprehenso ⁊ cru cifixo quasi in carcere posito affu it. sicut scriptum ē. Stabat autē iuxta crucē ihesu mater eiꝰ. Inter hec aūt turbabat̄ ⁊ sollicita erat cū fugeret in egiptū a facie hero dis. qui suū talem filiū adeo ꝑseq̄ batur. vt multos suspecte etatis pueros occideret. Turbabat̄ cū iudeos insidiantes ⁊ mortem ei in ferre molientes cognosceret. Ad vltimū turbata est valde. ⁊ iuxta symeonis vocem. suā ipsiꝰ animā ꝑtransiuit gladiꝰ cū videret suum talem filiū ↄprehendi. ligari fla gellari. conspui. spinis coronari. derideri. colaphizari. mori sepeliri Vnde bene ei cōgruit quod dicit̄. Martha martha sollicita es ⁊ tur baris erga plurima. Nemo vero dubitet ꝙ beata virgo maria fili um suū vellet liberari de omni tri bulatione. et seipsam adiuuari ī turbatione a diuinitate quā eidē filio sciebat inesse ꝑ theoriā. que est pars marie. Hoc ē quod mar tha ↄquerit̄. ꝙ eā soror sua reliq̄ rit solam ministrare. ⁊ eius auxi lium ī ministerio flagitat. Hec de parte marthe Porro de parte ma rie que optima predicatur ꝙ tal̄ qualis ī beata fuerit maria quis digne loquatur. Si talis est vt di ximus. ymmo quia melior est ꝙ diximus ī beata maria pars mar the. que quidem a domino nō lau datur sed tamen non vituperatur qualis est pars quam optimam

maria elegit. que sic laudatur vt ab ea non auferri dicatur. O q̄m magna multitudo dulcedinis dei fuit in beata virgine quando spi ritussanctus in eam superuenit. et virtus altissimi obumbrauit ei. et de eodē spiritusancto concepit Quid de deo non sapiebat in qua sapientia dei latebat. et in cuius vtero sibi corpus aptabat. Chri stus est ait apostolus dei virtus ⁊ dei sapientia. ⁊ in eo sūt omnes thesauri sapientie ⁊ scientie abscō diti. Christus autem in maria Er go dei virtus ⁊ dei sapientia ⁊ om nes thesauri sapientie et sciencie in maria. Hec non tantum ad pe des. sed etiam ad caput domini se dens audiebat verbū ex ore eiꝰ Hec conseruabat omnia verba ā gelorum. pastorum magorū. nec non ipsiꝰ filij sui conferens in cor de suo. Nemo vnq̄ꝙ sicut ista gu stauit ꝙ suauis est dominus Ine briabatur vero ab vbertate domꝰ dei. ⁊ torrente voluptatis eius po tabatur. Nec mirum quoniā apd eam ymmo intra eā erat fons vi te: de qua manabat tanta perfec tio vtriusq; vite. Circa plurima ve ro vt martha occupabatur. cuiꝰ vnum vt maria delectabatur. q̄a vnum est necessarium. plurima auferuntur. vnum manet Singu lariter igitur partem marthe pe git. singulariter optimam partē marie elegit. Sed pars marthe ei auferet̄. Jam enī non erit sollicita vt ministret ei. sic puero cui oīs angelorꝝ ordines ministrant sicut

dño. Jam nõ turbabit᷑ fugiẽs in egiptum cũ eo a facie herodis. q̃a ipse ascendit in celũ. ⁊ herodes descendit ad infernũ a facie ei9 Jam non turbabit᷑ erga plurima que fecerit filio suo iudei. qꝛ oĩa subiecta sunt ei. Jam fili9 marie a iudeis vel militib9 nõ flagellabit᷑ nec occidetur: qꝛ xp̃us resurgens a mortuis iam nõ morit᷑. mors illi vltra non dñabit᷑. Pars ergo marthe ei aufert᷑. ꝫ bono suo: qꝛ pars marie ei pficitur que nõ auferet᷑ ab ea Exaltata est em̃ sup choros angelorũ In bonis repletũ est desiderium suũ. videt deũ facie ad faciẽ sicuti ẽ. gaudet cũ filio in eternuꝫ. Hec ẽ pars optima que non aufert᷑ ab ea. cui9 ⁊ nos participes simus meritis ⁊ precib9 eius. p ihesum xp̃istũ dñm nostruꝫ. q̃ viuit ⁊ regnat de9 in secula seculorũ

In festo sancti bartholomei ap̃li

Scd̃m lucam.

Nillo tẽpore Facta est cõtentio inter discipulos ih̃u. quis eorũ videret᷑ esse maior. Et reliqua. Omelia venerabilis bede presbitri

Icut boni esse moris solet in scripturis sẽp exempla patrũ precedentium in quib9 ad meliora pficiant quib9 agnitis de suis actibus humilientur inquirere. sic econtrario reprobi si quid forte in electis reprehẽsibile repperierint. q̃si suas ex eo nequicias obtecturi. aut p iusto defensuri. libẽtissime solent amplecti. Ideo qꝫ multo ardenti9 legũt. qꝑ facta est contencio inter discipulos christi. quis eoruꝫ videretur esse maior. q̃ꝑ qꝑ multitudinis credentium erat cor vnum ⁊ anima vna. Multo recolunt tenacius qꝑ facta est dissensio inter barnabaꝫ ⁊ paulum ita vt discederẽt ab inuicem q̃ꝑ qꝑ idem paulus ait Cum enim sit inter vos zelus ⁊ cõtencio nonne carnales estis. nonne homines estis. quasi nobis infirmitas sanctorũ imitanda proponatur. et non illud potius qꝛ cõualuerũt de infirmitate. fortes facti sũt in bello. Hoc maxime in loco vbi ⁊ ipsa contentionis eorũ causa est nobis incognita. Neqꝫ enĩ incredibile est. qꝛ iuxta hoc quod alibi precipitur. Contẽdite intrare p angustaꝫ portam. honore se inuicem preueniendo certauerint Verum qualibet ex causa contenderint nos potius nõ carnales adhuc discipuli quid gesserint. sed spiritualis magister q̃d iusserit videam9. Dixit autem eis. Reges gentium dominant᷑ eoꝝ: ⁊ qui potestatem hñt sup eos benefici vocant᷑ Vos aũt nõ sic Sed qui maior ẽ in vobis. fiat sicut iunior: ⁊ q̃ precessor ẽ. sicut ministrator. Certantib9 de priorato discipulis pius magister eos non inite cõtentionis arguit. sed formam quam sequantur humilitatis. modesta

ratione describit. In qua tam̄ for
ma obtinenda maiores ⁊ precel
sores idest doctores ecclesie nō mi
nima discrecōe opꝰ habent. ne vi
delicet regnū gentiū instar dn̄ari
subiectis. seqꝫ ab eis gaudeāt sup
uacuis laudibꝰ attolli. ſ; ad exem
plum regis eterni. quasi iuniores
eis quibꝰ regēdis presunt efficiā
tur ac ministri: qꝛ nimirū necesse
est. vt sic bene agentibꝰ ꝑ humili
tatem sint socij quatenꝰ contra de
linquentiū vicia ꝑ zelū iusticie
sint erecti. vt ⁊ bonis in nullo se ꝓ
ferāt. et cum prauorum culpa exi
git. potestatē protinꝰ sui prioratꝰ
agnoscant. Ne enī presidētis ani
mus ad elationem potestatis sue
delectatiōe rapiatur: recte ꝑ quē
dam sapientem dicitur Ducem te
constituerūt: noli extolli: ſ; esto i
illis quasi vnꝰ ex illis. Hinc etiā pe
trus ait. Non dominātes in clero
sed forma facti gregi. Et tn̄ nonnū
q̄ꝫ grauius delinquitur. si inter ꝑ
uersos plus equalitas q̄ꝫ discipli
na custodiatur. Quia enī falsa pi
etate superatꝰ ferire hely delinquē
tes filios noluit apud districtū
iudicem semetipsū cum filijs cru
deli damnacōne ꝑcussit. Vnde ne
cesse est. vt rectorem subditis. et
matrem pietas ⁊ patrem exhibe
at disciplina atqꝫ inter hec sollici
ta circumspectione prouidendū
ne aut districtio rigida. aut pietas
sit remissa. Nam quis maior est q̄
recumbit. aut qui ministrat. Nō
ne qui recumbit. Ego autē i me
dio vestrum sum sicut q̄ ministrat

Ad verba exhortationis subnectit
adiungit exempla. que iohānes
euangelista plenius cōmemorās
inter cetera scribit. Si ergo ego la
ui vestros pedes dn̄s et magister
⁊ vos debetis alter alterius laua
re pedes. Q̄ꝫuis etiā verbo ministrā
di possint omnia que deꝰ in carne
gessit intelligi. Nam ⁊ ipsū sui sā
guinis sacramentū in ministran
do nobis se fundere significat. cū
dicit Sicut filiꝰ hominis non venit
ministrari ſ; ministrare. ⁊ dare a
nimam suā redemptionē pro mul
tis. ⁊ hoc quoqꝫ maioribꝰ ecclesie
precipuū ministrandi genꝰ ostē
dens. vt non solum misericordes
elemosine doctrine salutaris spiri
tualis exempli ministeria fratri
bus impendamꝰ: verū etiam sicut
ille pro nobis animā suā posuit:
ita ⁊ nos pro inuicem animas po
nere discamus. Vos autē estis q̄
ꝑmāsistis mecū in tēptacōibus
meis. Et ego dispono vobis sicut di
sposuit m̄ pater meꝰ regnū. Nō in
choacio paciētie. ſ; pseuerātia cele
stis regni gloria donat: qꝛ nimirū
pseuerantia q̄ alio noīe cōstancia
vocat robur quoddā ⁊ fortitudo
mētis cunctarūqꝫ vt ita dixerim
ē columna virtutū. Que cū bene et
recta ⁊ firma cōsistit. nihil ē certiꝰ
nihil tutiꝰ bonis moribꝰ. Qꝛ si ali
quo deiciat turbine. nō solū labi
tur. omnia enī prorsus animi bo
na simul corruunt. Sicut ergo di
sposuit filio regnum. quem factū
obedientem vsqꝫ ad mortem mor
tem autem crucis exaltauit.

et donauit ei nomen quod est su
per omne nomen: sic et filius idē
pmanentes secū in temptacōib9
eternum ducit ad regnū Si enim
cōplantati facti sum9 similitudini
mortis ei9 simul et resurrectionis e
rimus. a cuius sublimitate ꝓmis
si. iudas infelix excipitur. Nam et
anteq̄ hec dn̄s diceret exijsse cre
dendus est qui nō modo pmanē
cū illo in temptationibus spreuit
verum ipsos temptationū eius
iuuit auctores Excipiunt et illi qui
auditis incomprehensibilibus sa
cramēti verbis abierūt retro. et iā
non cū illo ambulabant. Non ei
recedētes a dn̄o. nisi quotquot pe
nitendo redierunt potuere saluari
Vt edatis et bibatis sup mensā
meam in regno meo. Mensa hec
proposita omnib9 sanctis ad fruē
dum celestis ē gloria vite. cibus
potusq3 ille de quo alias dicit. Be
ati qui esuriūt et sitiūt. qm̄ ipsi sa
turabunt fruendo. s. olim desidera
to et amato gaudio veri et inco cū
si boni. Et sedeatis sup thronos iu
dicantes duodecim tribus isrl'
Hec est illa quam psalmus canit
immutatio dextere excelsi. vt qui
nunc humiles gaudent ministra
re conseruis. tunc sup dn̄i mensā
sublimes vite ppetue dapibus a
lant. et qui hic in temptationib9
iniuste iudicati cū dn̄o pmanēt il
lic cū eo sup temptatores suos iu
sti iudices veniāt. et q̄to huic mū
do magna humilitate despecti sūt
tanto tunc acceptis sedib9 maiori
culmine potestatis excrescant Tu
autem dn̄e

In decollatiōe beati iohannis baptiste.

Sermo beati iohis epi

Eu me quid a
gam. Vnde sermonis ex
ordium faciā Quid dicam vel q̄d
taceam. Non eniz ego tantum in
stuporem mentis factus sum sol9
sed et omnes qui audierunt euan
gelij vocem et mirantur mecū vel
iohannis constanciā. vel herodis
nequiciā. vel impiarū mulierum
ferinam leuitatem Quid enī audi
uimus. Herodes inquit apprehē
sum iohannem posuit in custodi
am. Quamobrem. Propter hero
diadem vxorem philippi fratris
sui. Et reprehendam forsitan leui
tatem herodis. an furorem a muli
eribus miserrimo inductū. Quid
enim dicam. Quomodo in q̄ enar
rem mulierum illarum crudelem
maliciam Et quidez ego existimo
nullam in hoc mundo esse bestiaz
comparabilē mulieri male. Sed
nunc michi de mala muliere sermo
est nō de bona et honesta. Noui ei
multas honestas et ornatas i om
ne opus bonum promptas. qua
rum me vitam commemorare opor
tet ad edificationē audientium. et
ad amorem bonorum excitandū
in mentibus singulorum. Nulla
ḡ in hoc mūdo bestia similis ē mu
lieri male. Quid inter q̄drupedia

animalia leone seuius. Sed nihil
ad hanc. Aut in serpentib9 quid
dracone atrocius. Nec hoc quidē
iuxta mulierem malam ꝛ litigio
sam ꝯferri potest. Nam ꝛ leo ꝛ dra
co in malo inferiores sunt Attesta
tur huic sermoni meo sapientissi
mus salomon dicens Cohitare le
oni ꝛ draconi melius est: q̄ cum
muliere mala ꝛ litigiosa. Et ne pu
tes ꝓpheticum hoc vane dixisse: ex
hijs reb9 disce manifestius. Dani
elem leones in lacu reueriti sūt. iu
stum illuȝ naboth iezabel interfe
cit. Cetus ionaȝ in ventre custodi
uit. dalila aūt sampson circuīuē
tum illecebris viꝝ suum: nouacu
la raso capite deformatum: alieni
genis tradidit. dracones ꝛ aspi
des ꝛ cornute iohēm baptistā in
deserto viuentēm subdita feritate
tremuerunt. herodias vero eidem
caput abscidi: ꝛ tanti viri morteȝ
in precium saltacōnis accepit He
liam corui in monte pauerunt. ꝛ
iesabel eū post illa reddite ꝑ ipsū
terris pluuie gratiam ꝑsequitur.
vt penā mortis ei redderet cui9 orō
nibus depulsa generis humani
fame ꝛ ipsa licȝ indigne viuebat
Quid eni dixit post illud mirabile
beneficiū. Si tu es helias: ego sū
iesabel. Hec mihi faciant dij ꝛ hec
apponant: nisi crastina hac hora
ponam aīam tuā sicut animā vni
us eoruȝ qui mortificati sunt. Et ti
muit helias: ꝛ abijt ſm animū su
um: ꝛ prexit in desertum viā qua
draginta dieꝝ: ꝛ cepit quasi tedi
ans in defectione anime postulaē

vt moreretur ꝛ dixit. domine de9
sufficit. iam accipe animā meam.
qꝛ non sum ego melior sup pa̅tres
meos Ve mihi Quid adhuc dicā
si ille ꝓpheta timuit mulierem quī
totius mundi statū: ꝛ celi pluuiā
ꝛ agri speciē. lingue potestate por
tauerat. qui ignē de celo deduxeāt
ꝛ ꝑ virtutē orationis mortuos sus
citauerat. Hic timuit mulierē.
Timuit in q̄. Nulla enim malicia
emulari potest mulierē malam.
Attestatur iteruȝ huic verbo meo
sapiens salomon. qꝛ non ē caput
sup caput serpentis. ꝛ non ē ma
licia sup maliciā mulieris. O ma
lum summū ꝛ acutissimū dyaboli
telū mulierem. Per mulierem ab
inicio adam in padiso ꝓstrauit.
et de padiso exterminauit. ꝑ mu
lierem mitissimū illū dauid in ne
cē militis sui innocentis vrie ethei
vt epistolam dolo mandaret: ar
mauit Per mulierem sapientissi
mū salomonē in preuaricacōnis
sacrilegiū precipitauit. ꝑ mulierē
fortissimū sāpson illusū rasumqꝫ
cecauit; vt ꝛ virtutū crinibus ꝛ de
core oculoꝝ expoliatus: ludibrio
foret hostib9. quibus fuerat ante
terrori. ꝛ cū hijs captiuus molēt
quibus dn̄abatur inuictus. Per
mulierē castissimū illum ioseph
vinculis alligatū detraxit in carce
rem. ꝑ mulierem illam toti9 mun
di lucernā iohannē capite trunca
uit. Et quid dicā de mulieribus.
Per mulierem angelos de celo de
posuit. ꝑ mulierē cuncta oīno pro
strauit ꝛ iugulauit. oēs interficit

omnes elidit· repletos ignomini
a ⁊ honore vacuos Mulier enī im
pudens nemini parcit· Nō leuitā
honorat· non sacerdotem reueret·
non ꝓphete defert honorē· O malū
omni malo peius mulierē malā·
Siue illa paup sit siue diues: du
plex malū est· Si habeat faculta
tem malicie sue coopantem: ma
lū duplex intolerabilis vipera· im
medicabile venenū· Scio enī ego
et aspides blandimento incanta
tionū mitigari ⁊ leones ⁊ tigrides
⁊ pardos domita feritate mansue
scere · mulier mala ⁊ si iniuriā pa
titur insanit· ⁊ si honorē accipit ex
tollitur At si potentis alicuius vx
or sit· non cessat die ac nocte virū
suum callide stimulare blande· ne
quiter· importune ⁊ violenter: do
nec mentē eius extrudat impatiē
tia· ⁊ ad sui consensum furoris ex
acuat: vt sibi similem faciat mari
tum· Improbis male suadet consi
liū· sicut herodias fecit herodi· Si
vero paup virum habeat: ipsum
quoqꝫ ad iracundias ⁊ rixas in
citare non desinit· Et si vidua sit:
omnes passim despicit · ⁊ ad om
ne mendaciū spiritu supbie infla
tur Timore enim dei non refrenat
linguā suam· nec futuꝝ iudiciuꝫ
prospicit· neqꝫ ad deum intendit·
Non amicicie iura seruare · nō re
ligionis fidem nouit vereri· Nihil
ei est viꝝ suum tradere ad morteꝫ
Denicꝫ iustuꝫ iob mulier sua ad
mortē tradebat dicens· Dic verbū
in dominum ⁊ morere· O maligni
tas ineffabilis· o voluntas impia
Non miserta est viro suo cuꝫ vide
ret omnia membra eius atqꝫ vita
lia vlceribus ignitis ardentia· ⁊ to
tam carnē eius vermibus inuolu
tam Non inflexa est ad misericor
diā videns eum tot doloribus vol
ui· ⁊ duris cruciatib⁹ constrictuꝫ
agone funereo dimicare· ⁊ vlula
tu lacrimabili dolores suos inten
tione lateꝝ tabidoꝝ expressis vo
cibus decantare· Non mitigata ē
affectione mentis vxor: cum illuꝫ
quem regali quondā purpura a
mictū viderat: nūc in aggere ster
coris nudato corpe iacenteꝫ vide
ret· nec recordata est pristine cuꝫ
eo ꝯsuetudinis sue· neqꝫ quanta
p ipsum gloria ⁊ diuitijs ⁊ honori
bus floruisset· sed oblita omniuꝫ
honoꝝ: ausculta quid ait· Dic ver
bum in dominū: ⁊ morere· O gra
tia ꝯiugalis· o sermo magnis do
loribus leniendis accōmodatus·
o caritatis vnanimis fides· Dic mī
mulier Putas ne vnqꝫ si te in simi
li tribulatione positam vidisset:
tale ad te verbum potuisset emit
tere · ⁊ non orationibus ⁊ benefa
ctis passionem tuā abstersisset·
Et nō sufficiebat sibi tam grauis
passio: nisi ⁊ tu doloribus ⁊ vul
neribus grauior accederes que sē
piternam illi blasphemie peccato
adduceres penam· An ignoras
qꝫ omne peccatum ⁊ blasphemie
remittuntur hominibus· in spiri
tum autem sanctum blasphemā
tibus non remittetur neqꝫ in isto se
culo neqꝫ i futuro· Vis videre ⁊ a
liā malicie hui⁹ partem· Da mihi

dalilam. Nam a ipsa fortissimum
sampson viꝝ suum nouacula ra
sum a vinctū allophilis hostibus
in predam a ludibrium tradidit
Illuꝫ cubilis sui coniugē cui mol
lissime blandiebatur: cui simplici
ter adulabatur: quem seipsa cari
orem habere estimabatur: queꝫ
hesterno die vnanimis amplecte
batur. hodie vt inimica decipit.
Quem paulo ante callidis male
blāda palpabat illecebris. vt di
ligens: hunc paulopost morti tra
debat illudēs. Et quid dicimus.
Quibꝰ odioꝝ causis displicuerat
vxori. Forte non erat speciosus.
Et quis eo pulchrior sub illo tēpe
videbatur: qui septē crines vertice:
in septiformis gratie imagine p̄
ferebat. An vero non erat fortis.
a ꝯtemptu ignauie spernebatur.
Et quis illo fortior: qui leoni terri
bili obuianti sibi obuiat solus a
inermis innexis sibi manibꝰ strā
gulat. a vt scriptū est. sicut hedu
capraꝝ discerpsit. a qui vna de ve
tustis ossibꝰ asini arente maxilla
allophilos mille ꝓstrauit Sed p̄
terea sanctus erat. atqꝫ intantum
sanctus: vt cū sitisset post laboreꝫ
pugne in loco sicco deprecatus in
defectu anime sue dominū statim
ex ipsa quā in manu tenebat ma
xilla erumpente aqua biberit. atꝫ
inde sitis estum ex eodem mortui
pecoris osse quo vicerat refectꝰ ex
tinxerit. Et hunc talem a tantuꝫ vi
rum a pulchritudine a virtute a
sanctitate prestantē sua vxor sicut
inimicū decipiens a alligans allo
philis tradidit. Vnde auteꝫ illa
mulier illi tam viro forti preualu
it. nisi ingenita illi simplicitate bo
nitatis a sibi malicie calliditate.
Non solū enim curiosa: sed et sub
dola irrepsit in precordia mariti:
quem simplicibꝰ a importunis ob
secrationibꝰ: atqꝫ illecebrosis blā
dicijs fatigatum archano illo vir
tutis sue misterio spoliauit. atqꝫ
ita derasis crinibus virtute nuda
tum funditus euertit vt quē mul
ta milia hostium armata nō vice
rant: hūc vna muliercula sine ar
mis dolo male armata vicerit. Pro
pter hoc annunciat tibi ꝓpheta a
dicit. A cōiuge tua custodi te. ne
manifestes ei cor tuū. Dic ergo mihi
que bestia ꝯtra masculū suū talia
aliqn̄ meditata est. Que dracena
vult coniugem suum perdere. vel q̄
leena marem suum iugulandum
tradidit. Vides ergo quod pre
dixit sapiētia. quoniā nō ē caput
sup caput serpentis a non est ma
licia sup maliciā mulieris. Et se l'
omnino quisquis habet mulierē
malam: cognoscat. qꝛ iam iniqui
tatum suaꝝ mercedem portat. Nō
caret testimonijs veritatis hic ser
mo. Audi sapientem dicentem.
Mulier mala et iniqua portio da
bitur ꝓ operibus malis Sed hac
tenus michi de muliere mala ser
mo habitus hic habeat finem O
portet enī nunc vicissim commēo
rare bonas: maxime propter eas
que assunt Bone enī femine bona
rum virtutes. sicut ꝓprias intuen
tur. a illaruꝫ castos labores: suas

esse coronas existimant. Muli
er bona & hospitalis btā sunami
tis que virum suum deprecata est
mansionē helizeo edificare: vt p̄
teriens & diuertens ad eos quod
facere consueuerat: secretum ha
beret refectionis locum. Posuit ei
lectum vt scriptura declarat: & lu
cernam & mensā Lectum vtiq; nō
vacuū tegumentis: sed habente;
cōpetentia strato indumenta: et
lucernam non in lucernario lino
sed cū stuppa & oleo habentem lu
men. & mensā non sine panibus
sed instructam cibis necessariis.
Quid autem digne dicamus & de
beata illa vidua que suscepit heli
am quaz in nullo impediuit ino
pia rerum. Diues autē bona volū
tate cui non erat neq; frumentū:
neq; vinum. neq; pulmentuz. ne
q; aliud quid terrestris alimōie
nisi paupertatis exhausto conso
latio. Non ager illi frugifer semē
panis proferebat. non vinea; per
dulcem fluentibus venā racemis
felicibus afferebat. Non ei vel in
terre palmo locus ad arandum
suberat. neq; vel cubiti spaciū ad
viticule plantationem habebat.
sed semp in tempore messis proce
dens in campū. & lento incuruata
progressu: raras segetis abscise r̄
liquias sectabatur & residuas vel
caducas progressis messoribus
spicas breui gremio colligebat.
in quo velut dimensam & sub esti
matione numeratā pro anni spa
cio reponebat annonā. Ad hanc
ergo missus a domino: venit heli
as in tempe famis: quando fere
totus orbis terrarum defectu plu
uiaruz siccatus aruerat. & inopia
gignentium tabefactus: animāti
bus victum negabat: quando ce
lum estibus ignitis inarserat. et
crassus aer nebulosis vaporibus
caligabat: sed subductis imbribus
nubila refrenata pendebant: quā
do nec herba. nec flores. nec vlla
germina pullulabant. nō spica
rum aristas roscida aura recrea
bat: quādo flumina tenuata vuis
alueis breues meatus agebant.
& fontium vbera torridi solis diu
turno ardore refrixerant. & vsitatū
amari salis tempamentum non
influentibus de incursu fluminuz
& infusione pluuiaruz dulcibus
aquis maria destituta pdiderant
Tunc venit helias ad illam inopē
viduam: & quales amoris estus
viduas etiam in tempore vberta
tis pati Nostis enim solitas vidu
arum angustias: que profecto ing̃
uescunt. si desolacōne puniuntur
penurie. Et deus diuitē misit pphe
tam: qui etiam in tempe famis a
bundaret panibus & a monte disce
dens venit ad istā paupem Quare
aūt vir ille q̄ verbo ignē de celo ad
duxerat panē sibimetipsi nō depo
suit. Nunq̄d nō poterat. Vtiq; po
terat. Sz ideo nō fecit ne prepata
ad bonū opus vidua: hospitalita
tis mercede priuaret. & ppterea vt il
lum modicū pugillū farine & stil
licidiuz olei: benedictio dn̄i multi
plicaret in ore suscepti pphete. Nō
enī pro suā tantum requie missus

est ꝓpheta vt ab inope pasceretur
quantum vt egenā pasceret. ⁊ vt
manifestaret occultū in corde illi⁹
bone voluntatis affectum. Hoc eti
am facit ipse dominus qui cū po
tens sit omnes qui sunt in hoc mū
do: p semetipsum euidenter alere:
continet tamen manum suā ab
impendio ministrandi: vt ad bo
nū promptas mentes in tempo
re necessitatis de fructib⁹ humani
tatis ostendat ⁊ animarū affectio
nes: operū qualitate discernat. Qd
si nō fuerint hui⁹ voluntatis aut
dignitatis qui suscipiant sanctos
dei tunc eos dominus. aut p aues
pascit sicut heliam in monte secre
tum. aut p ꝓphetam aliunde trās
missū. sicut danielem in lacu leo
num. aut per maritimū animal. si
cut ionam p cetum. aut ipse per
semetipsū deus pastor alimenta
suppeditat. sicut patrib⁹ nostris
in deserto. Cum enī non essent in
solitudine qui susciperent filios is
rahel de celo manna esurientibus
ministrabat. ⁊ de petra aqua siti
entib⁹ diffluebat. Cum autem in
hoc mundo sancti populis pmixti
versant: tunc ⁊ si videat eos pati
tribulationē ferre pmittit: vt det
gratiam eis qui circa eos volue
rint opari humanitatē: vt sibi de
presenti beneficiō fructificent eter
nam salutē. Abijt ergo helias ad
viduā illam: cui michil in promp
tuario erat: nisi pugill⁹ farine qd
ipsum cū labore multo sibi ⁊ filijs
suis in ipso tempe aduenientis ꝓ
phete preparauerat: nihil reliquū

habens. ⁊ eo accepto moritura cū
filijs. Et quid ait ad eam ꝓpheta.
Accipe michi modicū aque in vas
culū vt bibam. At illa mox abeun
te. post ipsam iterū clamauit Ac
cipe michi ⁊ panem in manu tua
Illa simpliciter qd non habebat
dixit. quod aūt habebat confessa
est. Quid enim ait. Viuit domi⁹.
si est mihi in reposito: nisi hoc mo
dicum farine ⁊ exiguū olei. Val
de mirabile qꝫ in tanta escarū pe
nuria: modicū ipsum quod ei resi
duū erat non negauit. Quanti ve
ro nunc qui aurū ⁊ argentū sicut
lutum habent cū rogantur. vt in
digentibus opem prestēt. aut ad
tempus commodent: rennuunt.
⁊ non se habere iurant. ac si quā
do per multam obsecrationem fle
ctantur vt prestent. scripturas et
cautiones ordinant. ⁊ preiudicia
quedam ferro validiora ꝯscribūt
⁊ illi⁹ mutuantis manum primū
callidis conscriptionibus ligant.
insup fideiussores ⁊ interuentores
fenoris cōmodati accipiunt. Illa
autem paup nostra ad vnam vo
cem quod postulata est habere se
ipsam non negauit palmulam v
nam farine. Et quid illi ꝓpheta re
spondit. Festina inquit ⁊ fac subci
nericiū panē in pmis in postea ti
bi facies ⁊ filijs tuis. Temptaciō erat
verbum ꝓphete. ꝓbatio cordis. ex
aminatio voluntatis ⁊ erat sicut in
libra positū cor beate illius vidue
quod in ꝓphetici sermonis imperio
quasi qstionis tormento interroga
bat. ⁊ anceps in vtrūqꝫ pendebat

quonam vergeret voluntatez. sibi potius et filijs consuleret. an magis prophete obtemparet. Verum illa elegit prophete potius de inopie sue residuo refectionem parare. Sciebat enim quoniam qui prophetam susceperit in nomine prophete: mercedem prophete accipiet. et qui potauerit sitientem calice aque frigide in nomine discipuli non perdet mercedem suam. Quid est autem quod propheta dixit. festina. Nunquid tantum esuriebat vt indifferenter festinatione mulieris indigeret. Non vtique sed docere illam voluit: prompto animo esse et feruentia hilari ad boni operis effectuz. non cum tristicia. neque tantum ex necessitate prebentem. Hilarem enim datorem diligit deus. Festina inquit: et fac primum michi: sicut abraham in angelorum aduentu festinauit ad oues. et vitulum inde sumpsit. et sicut zara preparauit ad panes sub cinere faciendos vt acciperet illum in celis absconditum panem. Festina et fac sicut abraham hostias deo. non primum tibi et postea mihi. sicut caym et ofni. et phinees filij heli sacerdotis qui despiciebant honorem dei. primum sibi sacrificiorum primicias eligentes ex omnibus donis que deo offerebant. Illa ergo vidua quod imperatum est ei a propheta: festinanter effecit et horreum suum celeriter impleuit prouidens locupletez esse fructum operantibus in deo repositum. propheta vero preparationem vidue suscepit. gustauit. locutus est. donum eius repleuit bonis. Non deficiet inquit farina ydrie. et oleum de capsace: donec det dominus pluuiam super terram. Et quare vsque ad illud temporis finem benedictionis dedit. Necessario vtique. Oportebat enim noua gratia sicut pluuia superueniente in terram veterem legem terminum accipere. Et consequens est opus verbo. Vides quomodo hospitalitatis mercedes benedicta vidua cito vindemiauit. Bonorum enim laborum fructus gloriosus est. et inconcussa radix prudentie. Audistis o mulieres et malarum mulierum actus et bonarum virtutes. Illarum ergo facinora calcate. harum vero exempla sectamini. Illas execramini. has vero imitamini: vt cum sanctarum feminarum cursum et vestigia consecute fueritis: in earum choris atque consortio pari gratia et laude annumeremini in xpristo ihesu cui gloria et imperium in secula seculorum. Amen.

Lectio sancti euangelij
Secundum matheum

In illo tempore Audiuit herodes tetrarcha famam ihesu et ait pueris suis. Hic est iohannes baptista et ipse surrexit a mortuis. Et reliqua. Omelia venerabilis bede presbiteri.

Natalem fratres carissimi beati iohannis diem celebrantes: oportet vt non solum constantiam passionis illius pia deuotione recolere studeamus: sed et eorum a quibus passus

est: maliciam in arma vertamus
salutis. Tunc etem̄ scripturis sā
ctis vtiliter animum impendim⁹:
cum non solas in eis virtutes ac
premia iustoruz: verumetiā vitia
vindictamq̄ reprobo2ū ad incita
menta nobis bene agendi ꝓpom
mus. Hoc siquidē ⁊ ipsius dn̄i do
cemur exemplo: qui vt humane
supbie ceruicem frangat. ac sub
lime nobis humilitatis iuguz im
ponat. non sue tantū humilitatis
formā quā sequamur insinuat di
cens. Discite a me. q2 mitis sum ⁊
humilis corde ꝫ etiā angelice sup
bie deiectionē quā caueamus ad
memoriā nobis reuocat dicēs. vi
debā sathanā quasi fulgur de ce
lo cadentē q̄tenus nō solo nos sue
diuine bonitatis: ꝫ ⁊ demoniace ꝑ
uitatis exemplo: ad obseruantiā
sūme virtutis accendat. Audiuit
ēt herodes tetrarcha famā ihu: ⁊
ait pueris suis. Hic ē iohēs bap
tista. ipse surrexit a mortuis. ⁊ ido
virtutes opant̄ in illo. Qui bn̄e in
tellexit mortuū posse hoiez resusci
tari ad vitam bn̄ de resurrectōnis
glīa sensit. qui iustos p⁹ resurrecti
onē maioris potētie ꝙ mo2tlis fra
gilitas capit futuros esse ꝓspexit
ꝫ misere desipuit: ꝙ q8 de hoie pu
ro sponte credere potuit: hoc de deo
hoie credere tot miraculis attestā
tib9 tantis predicatorum ꝑconijs
ꝯsonantib9 nulla rōe ꝯsensit. Qua
re hoc fratres kmi nisi vt nos apte
intelligam⁹ non incredibile resur
rectionis miraculū: sed prauo2ꝝ ai
mos a credēdi grā peccatis obstan
tibus predatos esse maioresq̄ illi
grās feramus. qui nr̄is cordibus
ablato erroris velamine: lucē veri
tatis aperire dignatus ē. Herodes
em̄ tenuit iohēm ⁊ alligauit eum
⁊ posuit in carcerem ꝓpter herodia
dem vxorē fratris sui. Dicebat em̄
illi iohēs. Non licet tibi hr̄e eam
Impletū videmus de iohē q8 de il
lo angelus zacharie priusꝙ nas
ceret̄ predixit. q2 precederet ante
dn̄m in spiritu ⁊ virtute helie. Am
bo namq̄ ꝯtinenter viuentes. am
bo hitu inculti. ambo in solitudie
degētes. ambo precones veritatis
ambo regis ⁊ regine ꝑsecutionem
ꝓpter iusticiam ꝑpessi sunt. ille a
chab ⁊ iezabel. iste herodis ⁊ hero
diadis. Ille ne ab impijs occidere
tur: igneo curru ē raptus in celū.
iste ne ab impijs vinceretur: ꝑfe
cto martirij certamine spiritu cele
stia regna petiuit. angelorū vtiq̄
subuectus auxilio. de quib⁹ scrip
tum est. Currus dei decē milia mlt
tiplex milia letantiū. dn̄s in illis.
Et iteꝝ. Qui facit angelos suos spi
ritus. ⁊ ministros suos ignē vren
tem. Sed querit forte aliquis q̄s
sit iste herodes. quis vē frater ei⁹.
que etiaz herodias de quibus ser
mo est. Herodes iste qui ⁊ iohan
nem decollauit. ⁊ in passionem re
demptoris nostri pilato assensuz
prebuit. filius est herodis illi⁹ sb
quo dn̄s natus est. Qui cum post
natiuitatem dominicā pauco tp̄e
regnaēt sicut euangelica testatur
historia: archelaus eius fili⁹ suc
cessit in regnū. Quo cum vix decez

annis potiretur. accusantibus insolentiam eius iudeis. pulsus est regno ab augusto. ac perpetuo dampnatus exilio. Deinde augustus ut regni iudaici minueret potentiam: diuisa in quatuor partes provincia quatuor fratres archelai eidem regende prefecit. qui singuli a principatu quarte partis greco sermone sunt tetrarche vocati. E quibus philippus herodiadem filiam arethe regis arabum accepit uxorem quam idem aretha postmodum ablatam ab eo dedit herodi. eo quod ipse esset maioris potestatis et fame. factumque est adulterium publicum. Sicut perfidis causa est pereundi. ita fidelissimo preconi nostre redemptionis materia triumphandi. qui prohibendo regis iniusti scelera. morte quidem iniusta meruit plecti: sed post mortis gustum a rege iusticie: cui testimonium perhibebat iustam vite perhennis coronam accepit. Dicebat ergo illi iohannes. Non licet tibi habere eam. Et volens in quit eum occidere: timuit populum quia sicut prophetam eum habebant. Non populus tantum sed ipse etiam herodes iohannem sicut prophetam habebat. teste euangelista marco qui ait. Herodes enim metuebat iohannem sciens eum virum iustum et sanctum: et custodiebat eum Et audito eo multa faciebat et libenter eum audiebat. Sed vicit amor mulieris. eumque in illum quem sanctum esse nouerat et iustum: manus mittere coegit Qui quem voluit cohibere luxuriam: ad homicidii reatum prolapsus est. minusque illi peccatum maioris erat causa peccati. cui districto dei iudicio contigit ut propter appetitum adultere quam detestandam esse sciebat: sanguinem funderet prophete: quem deo acceptum esse cognouerat. Hec namque est illa diuini dispensatio examinis. de qua dicitur. Qui nocet: noceat adhuc. et qui in sordibus est sordescat adhuc At contra quod sequitur. et sanctus sanctificetur adhuc ad beati iohannis personam conuenienter aptatur. qui sanctus existens sanctificabatur adhuc. dum per officium euangelisandi ad martirii peruenit palmam. Die autem natalis herodis saltauit filia herodiadis in medio triclinio et placuit herodi. Unde cum iuramento pollicitus est ei dare quodcunque postulasset ab eo. Tria pariter impiorum scelera audiuimus celebrationem natalis infaustam. saltationem puelle lasciuam. iuramentum regis temerarium Quibus singulis oportet nos ne talia geramus instrui. Non enim festis diem nostri natalis in memoriam reuocare. non ullum tempus illecebris indulgere carnalibus: sed diem potius exitus nostri debemus lacrimis et precibus crebrisque preuenire ieiuniis. Hinc etenim vir sapiens ammonet dicens In omnibus operibus tuis memorare nouissima tua: et in eternum non peccabis Sic nec membra nostra que iam domino consecrata sunt. lusibus atque ineptis dare motibus decet Dicit namque apostolus. Nescitis quoniam corpora vestra membra sunt christi. Tollens ergo

mēbra xp̄i· faciā mēbrā meretri
cis.⁊ Absit Unde ⁊ alibi obsecrat
ꝑ misericordiā dei vt exhibeamꝰ
corpa nostra hostiā viuētem· san
ctam deo placentē· Q̄ntum vero te
meritatē iurandi vitare debeamꝰ·
⁊ ipse in euāgelio dominꝰ· ⁊ iaco
bus in epistola sua docet dicens
Ante omnia autē fratres mei· no
lite iurare neq̄ ꝑ celū neq̄ ꝑ ter
ram· neq̄ aliud q̄d cumq̄ iurām̄
tū· Sit autē ſmo vester ē est· nō
nō· vt nō sub iudicio decidatis il
lo videlicet iudicio sb̄ quo decidit
herodes· vt vel peiorare· vel ob ꝑ
iuriū cauēdum aliud necesse ha
beret patrare flagitiū· At si aliq̄d
incautiꝰ forte nos iurasse contige
rit· q̄d obseruatū scilicet peiorem
vertat in exitū· libere illud cōsilio
salubriore mutādum nouerimꝰ
ac magis instante necessitate ꝑiu
randū nobis· q̄ꝫ pro vitando ꝑ
iurio in aliud crimē grauius esse
diuertēdū· Denique iurauit dauid
ꝑ dominū occidere se nabal virū
stultū ⁊ impiū· atq̄ omnia que
ad illum ꝑtinēt demoliri: sed ad
primā intercessionem abigail fe
mine prudētis mox ēmisit minas
reuocauit ensem in vaginā· neq̄
aliquid culpe· se tali ꝑiurio cōtra
xisse voluit· Jurauit herodes dare
saltatrici· q̄d cumq̄ postulasset ab
eo· ⁊ ne ꝑiurus diceretur a conui
uis· ipsum cōuiuium sāguine pol
luit· dum prophete mortē saltati
onis premiū fecit· Nō solum in iu
rando: sed in omni q̄d agimꝰ· hec
est moderātio sollercius obseruā
da· vt si talem forte lapsum versu
ti hostis inciderimꝰ insidijs· ex quo
nō sine aliquā peccati cōtagione
surgere possimꝰ· illum potius eua
dendi aditum petamꝰ· in quo mi
nus periculi nos perpessuros esse
cernimꝰ· iuxta exemplū eorum q̄
hostibꝰ clausi muris· dū euade
re desiderāt: sed portarum accessū
sibi interdictum cōsiderāt· vbi ne
cesse est desiliendi locum eligāt·
vbi muro existente breuiorē· mini
mū periculi cadentes incurrāt· Se
quitur· At illa ꝑmonita a matre
sua· da michi inquit hic in disco
caput iohānis baptiste· Et cōtri
status est rex· Tristicia regis· nō
absolutio est: sed confessio scele
ris· Hec etenim est sup̄mi iusticia
iudicij· vt plerūq̄ reprobi· ⁊ ag
noscant se ⁊ fateantur errasse· cer
tāq̄ erroris sui penitudinē gerāt
nec tamē ab errore quiescāt· qua
tenus eadem cōfessione ac penitē
tia contra se ipsi testimoniū dent
quia non nescij delinquūt· dum
a peccato q̄d culpant· ꝓhibere
detrectāt· eoq̄ iustius pereāt· quo
foueam perdicōnis quā preuidere
valuerant· declinare neglexerant·
Talis quippe est tristicia hero
dis· qualis penitētia pharaonis
et iude· quorum quisq̄ facinora
sua postq̄ accusante consciencia
inuitus prodidit· vecors augmē
tauit· Jtaq̄ enim herodes caput
iohannis petitus· tristiciam qui
dem pretendebat in vultu qua se
ip̄e damnaret· ostendendo cūctis
liquide· quia insontem ⁊ sāctum

ñouerat· quē erat neci datur⁹ Ve
rum si diligentius cor nefandum
inspicimus letabatur occulte· q̄
ea petebant· que ⁊ antea facere· si
excusabiliter posset disponebat.
Qui si caput herodiadis peteret·
nulli dubiū: quin illi dare veracit
tristis abnuēt. Propter iuramē
tum autē ⁊ eos qui pariter recūbe
bant iussit dari. Misitq̄ ⁊ decolla
uit iohānem in carcere. ⁊ allatuz
est caput eius in disco. Indignū
quidem natali suo rex spectaculuz
p̄buit· qui cōuocatis ad epulas
principib⁹· tribunis ac ducibus
gentis spectādum in disco caput
occisi protulit Indigne ergo cōuiue
an potius inuitatōri suo cōdigni·
e quib⁹ nullus inuentus est· qui
hominē inter festa· qui ab adulte
ris iustum ad iudicē a reis capite
plecti vetaret. p̄sertim cum rex as
sumpta specie mesticie coactuz se
hoc facere protestaret·essetq̄ op
tunum quo hortatu cōuiuātiuz a
promisso scelere reuocari deberet.
si nō illum hec industria p̄struxis
se cognosceret· immo ipōs quoq̄
par eiusdē sceleris amor irritet
Sed dignam superi⁹ aspectibus
virtutē sui certaminis beatus pre
cursor dominice natiuitatis· p̄dica
tionis: ⁊ mortis ostendit· qui vt
scriptuā ait ⁊ si coram hominib⁹
tormēta passus est· spes illius im
mortalitate plena est. Cui⁹ diem
natalis merito festa celebritate re
petimus· quem ipse nobis solem
nem reddidit· quez roseo sangui
nis sui fulgore decorauit· Merito
memoriā illius cum spiritali gau
dio veneramur· q̄ testimoniū qd
domio p̄hibuit· martirij signacu
lo cōclusit. Neq̄ em̄ dubitandū ē
quia beatus iohēs pro redēptōis
nostri quē p̄currebat testimonio
carcerē ⁊ vincula sustinuit· p̄ ipō
⁊ animā posuit. Cui nō est dictuz
a psecutore· vt xp̄m negaret: s; vt
veritatē reticeret ⁊ tamen pro xp̄o
occubuit· Quia enim xp̄c ipse ait
ego sum veritas· ideo vtiq̄ pro xp̄o
quia pro veritate sanguinē fudit
⁊ cui nasciturо· p̄dicaturо· bapti
saturo· prius nascendo· p̄dicando
ac baptisando testimoniū perhi
bebat· huc etiam passurum prior
ipse patiendo signauit. Quorū ta
men passiones diuerso ordine cō
summai· certa supne prouisionis
dispensacōne gestuz est· vt videli
cet redēptor noster extra portam
ciuitatis cūcto assistente populo
subleuaētur in crucem. p̄cursor ve
ro eius collectis in domū cōuiuij
magistratib⁹ atq̄ optimatibus
plebis· misso tamē spiculatore in
abdito carceris· capite trūcaretur
Et quidem cōgruuz videbatur· vt
misteriū dominice crucis crucifix⁹
p̄figuraret iohānes: sed quia idez
iohānes testimoniū domino p̄hi
bens aiebat Illū oportet crescere·
me autē minui· hoc est illum quē
prophetam magnum esse mirami
ni· cristū dominū ac deum verum
oportet intelligi· me autē quez cri
stū esse arbitramini· non cristū:
sed esse prophetā xp̄i patebit· di
sparez vtriusq̄ qualitatē dispar

modus passionis insinuat. nō in
carnificum potestate cōstitutus:
sed celesti racōne prouisus. Quia
enim iterū dicit idem iohānes. q̄
est de terra. de terra est. et de terra
loquit᷑. qui autē de celo venit sup
om̄es est. prefatam minoracōem
ei⁹ qui de terra est. decollatio illa i
carcere et in obscuro patrata. capi
tis ablatio designat. porro cremē
tum ei⁹ qui de celo venit et sup̄ om
nes est. illa in cruce exaltatio que
sub diuo. et omni spectāte populo
facta est apte denūciat. Exaltat⁹
quippe in cruce. caput erectū ad ce
los tenuit. man⁹ super terras ad
aquilonē tetendit. et austrū. vt et
celi se esse dominū et vniuersā ter
ram. om̄esq̄ ptātes aereas sue di
cioni subditas ipō etiam corporis
situ figuraret. Infima crucis ipsi
us. terre abdita penetrabāt vt in
ferorū regnum passiōe illius trās
fixum ac destructū esse signaētur
Regem hūc esse credēdum scripto
in cruce titulo astātes. hebrei. gre
ci. et romani legebāt. vt videlicet
eius imperiū appareret p omnes
gētes esse dilatandum. Que cun
cta apostol⁹ breuiter vna sentētia
cōplectitur dicens. Factus est obe
diēs vsq̄ ad mortem. mortem au
tem crucis. Propter qđ et deus illū
exaltauit. et donauit illi nomē. qđ
est super omne nomē vt in nomi
ne ihesu om̄e genu flectatur. celes
tium. terrestriū. et infernoꝝ. et om
nis lingua cōfiteatur. quia domi
nus ihesus crist⁹ in gloria est dei
patris. Decollato autem iohāne

et allato capite ei⁹ in disco. sequit᷑
Et datū est puelle. et detulit matri
sue. Et accedētes discipuli eius. tu
lerūt corpus eius et sepelierūt illđ
Et hoc ad minoracōem p̄cursoris
ptinet. q̄ corpus eius sepulture
absq̄ capite datur. Nāq̄ vt in ec
clesiasticis inuenim⁹ hystoriis. cor
pus ei⁹ in ciuitate samaria. q̄ nūc
sebaste vocat᷑. caput autē in ihero
limis humatū est. decollat⁹ vero
est in castello quodā arabie. qđ
macherunta nominātur. In quibus
videlicet hystoriis hoc q̄ꝫ repim⁹
q̄ caput eius sanctissimū longo
post decollacōem tempe ab ipō re
uelatū sit duob⁹ monachis oriē
talibus. qui oracōis gratia vene
rant iherosolimā. atq̄ inde in edis
sam phenicie ciuitatis platuz. de
bito fideliū sit honore frequētatuꝫ
At vero ossa eius tempoꝛe procedē
te de samaria iherosolimā transla
ta. ac mox alexādriam missa. nūc
ibidem in ecclesia que nominis ipsi
us est honore cōsecrata seruātur.
Qđ diuina p̄uidētia ꝯstat actū vt
scꝫ per plura loca deportatis beati
martiris reliquiis. plura virtutū
signa fierēt. pluresq̄ p memoriā
doctrine et vite illi⁹. ad fidem ac di
lectiōem eius quem p̄dicabat cō
fluerent. Inter hec sane ꝯsiderandū
est. et attenti⁹ memorie cōmendā
dum. quomō omnipotēs deus ele
ctos. dilectosq̄ suos famulos q̄s
ad vitam. regnūq̄ predestinauit
eternū. in tantum in hac vita pra
uorū patit᷑ psecutiōe cōteri. tot ac
tantis penaꝝ mortiūq̄ generib⁹

cōsumi· quatenus pspectis perfe
ctorum viroꝝ passionibꝰ· minus
de hijs que nobis forte aduersa
cōtigerint doleamꝰ· ac potius dis
camus omne gaudiū existimare
cum in temptatiōes varias incide
remꝰ· memoriaq; retineamꝰ· quia
quem diligit dominꝰ castigat· fla
gellat autem omnem filiuz quem
recipit· Naz ⁊ si principalis sentē
tia cōstat· quia in multis offendi
mus omnes· quis tamen nostrū
dicere audeat· beatum iohannem
in actu· vel dicto· vel habitu· vel
victu peccasse· cuius austeritatez
indumēti· cuius persimoniam ali
menti euangelica laudat hysto
ria· cuius omne quod loquitur·
aut veritati testimonium reddit·
aut eos qui contradicūt redargu
it· cuius opera iusticie etiam qui
non amabant venerationi habe
bāt· Quis in eius precordijs pec
cato poterat esse locus· quez ⁊ an
te natiuitatē spiritussancti conse
crauit aduentus· Quando saltem
humane cōuersatiōis intuitu va
luit a virtutis via vel ad modicū
deflecti· qui totam ab ineūte puri
cia vitam solitarius peregit· Et ta
men talis ac tantus vir· presētis
vite terminū post longā vinculo
rum afflictōnem sanguinis effusi
one suscepit Ille qui libertatē sup
ne pacis euāgelisabat· ab impi
is in vincula conicitur· clauditur
obscuritate carceris· q̄ venit testi
moniū phibere de lumine· quiq;
ab ipsa luce que xp̄c est lucerna
ardēs ⁊ lucens appellari meruit· q̄
in natis mulierū maior nemo est
ad petitiōem mulierū turpissima
rū capite plectitur· ⁊ ipse proprio
cruore baptisatur cui redemptorē
mūdi baptisare cui vocem patris
sup illū audire· cui spūssancti gra
tiam in eum descendētis videre do
natum est· Sed nō erat graue im
mo leue· ac desiderabile erat tali
bus tormēta pro veritate tempalia
ppeti· que ppetuis nouerāt remu
nerāda gaudijs· Optabile habe
bant mortē que naturē necessitate
ineuitabilis imminebat· cōfesso
xp̄i nomine cuz palma vite phen
nis excipe· Vn̄ bene dicit aposto
lus· quia vobis donatuz est a xp̄o
non solū vt in eum credatis: sȝ eti
am vt ꝓ illo patiamini Qui ideo do
nū esse dicitur xp̄i· vt pro illo pa
tiātur electi quia sicut idem dicit·
nō sunt cōdigne passiones huiꝰ
tempis ad supuētura gloriā que
reuelabitꝛ in nobis· Cum ergo taz
eximios regni celestis heredes· tā
ta in huiꝰ exilio mortalitatis pati
viderimꝰ· quid nobis inter hec fra
tres carissimi restat agēdum· nisi
vt tāto magis humiliemur in cō
spectu pij conditoris ⁊ redēptoris
nostri· q̄to nos patēter animad
uertimꝰ eos· nec vite imitatōne se
q̄ posse nec mortis Itaq; iuxͣ vocez
p̄mi pastoris humiliemur sub po
tenti manu dei· vt nos exaltet in
tempe visitatōnis· Humiliemur
cum iohāne· ieiunemꝰ ⁊ obsecra
tiōes faciamꝰ assiduas· Exultemꝰ
nimij corā hominibꝰ· exerceamur
⁊ deficiat paulisper spūs noster·

noster vtiq; idem carnalis ⁊ super
bus: q̄ solebat inflari. vt bone ac
tionis profectibꝰ ante illū crescere
⁊ cum illo exaltari valeamꝰ. qui
de celo ad terras venire dignatus
est vt nos qui de terra sumꝰ suble
uaret ad celos ihesus xp̄c dominꝰ
noster. qui viuit ⁊ regnat cū pa
tre in vnitate spūssancti deꝰ p om
nia secula seculoꝝ Amen.

In natiuitate beate virginis
marie.

Reatoris ma
trem oīs creatuā mag
nificet. eius gloriose maiestati se
inclinēt celū ⁊ terra. ⁊ omnis ple
nitudo eorum. Exaltēt matrem in
ecclesia filij. dicātq; ei qui redemp
ti sunt a domio. Mentē ⁊ oculos
pariter cum manibꝰ ad te regina
mūdi attollimus. ⁊ coram tue cel
situdinis gloia genu flectimꝰ. cer
uicem inclinamꝰ. ac plenas suspi
rijs ad te p̄ces in celum trāsmitti
mus. Tu de altitudine celi beatos
oculos tuos. quibus incōprehen
sibilē illam gloriam lucis eterne
cum desiderio semꝑ intueris. ad tu
os supplices in hāc mūdi sentinā
de alto proiectos inclinare non de
spicias. Ecce coram tremēdo iudi
ce peccatores assistimꝰ. cuius ma
nus terribilis gladium ire suevi
brat sup nos. Et quis auertet eā?
Nemo domia tam ydoneꝰ vt gla
dio domini manū pro nobis obij
ciat. vt tu dei amātissima per quā
primū in terris suscepimus mise
cordiā de manu domini dei nostri
Aperi itaq; tu mat̄ clemētie benig
nissimi cordis tui ianuam suspiri
osis precatibꝰ filioꝝ adam. qui
ex omnibus finibus terre ad tue
protectōnis vmbraculum cōfugi
mus a facie formidinis domini.
Ad te domina stillāt oculi nostri
teq; cum deuocōnis clamore vali
do obsecramꝰ vt filij tui iram quā
grauiter peccando succēdimus er
ga nos mitiges. eiusq; gratiam a
qua ingrati excidimus. nobis tua
prece concilies Eius liuore sanati
sumꝰ. eius iterum medelam depos
cimus. quia putruerūt. ⁊ corrup
te sunt cicatrices nostre. ⁊ nō est
in nobis sanitas. Attēde domina
⁊ vide dolores vulnerū anime no
stre. quia tibi reuelauimꝰ causam
nostram cum fiducia. Te eīm ine
stimabilis benignitatis feminā.
et reuera matrem misericordie es
se cognouimus. ex eo q̄ tu quē
mūdum hunc immūdum ⁊ lubri
cum impolluto calle trāsisti. ⁊ ad
huc inter peccatores degēs. tanta
ante deum sanctitate claruisti. vt
sola: solio eterni regis approxima
re merueris. tamē peccatorem qū
tumlibet fetidū. non horres. nō de
spicis. si ad te suspirauerit. tuūq;
interuētum penitēti corde flagita
uerit Tu illum a desperacōnis ba
ratro pia manu retrahis. spei me
dicamen aspiras. ac toti mūdo de
spectum materno affectu amplecte
ris. foues nec deseris. quousq; hor
rendo iudici miserum reconcilies.
Famosum huiꝰ tue benignitatis

testimoniũ est. per te restauratus
gratie theophilus. Nec mirũ o do
mina si tam copioso misericordie
oleo tui cordis pfusum est sanctu
ariũ. cum illud inestimabile opꝰ
misericordie qđ pdestinauit deus
ante secula. in redempcõem nr̃am
primũ in te a mũdi artifice fabri
catum sit. Quãdo enim cõplacuit
gratie supne. vt habitaret in no
bis. a quibꝰ diu elongata fuerat
tu sola digna inuẽta es. vt in tua
virginali aula rex regũ ⁊ dominꝰ
dominãtium a regalibꝰ sedibus ve
niens primã sibi mansionem in
ter filios hominũ eligeret. Vere be
neplacitũ fuit deo habitare in te.
quãdo ex ipsa illibate carnis tue
substantia quasi de lignis libani
ineffabili architectura domũ sibi
edificauit dei sapientia. Suffulsit
eam septem columnis argẽteis. re
clinatoriũ aureum in ea collocauit
Hij sunt septẽ spiritꝰ dei. ⁊ hec est
vnica illa. in qua sola quesitam in
omnibꝰ requiem inuenit. atqꝫ in
eius sinum omes thesauros suos
absqꝫ mensura transfudit. Bene in
te spirituisancto cõplacuit o ma
ria cum ad tam diuina misteria
vterũ tuum consecrare dignatus
est. Ipse est enĩ ignis consumẽs.
qui sanctissimã animã tuam in se
ipso inflãmauit. ac splendorẽ diui
ne maiestatis impleuit. tuũqꝫ vte
rum ineffabili modo impgnauit
fecitqꝫ vt deum ⁊ hominẽ clausa cõ
ciperes. clausã parteres. ⁊ post par
tum virgo pmaneres. Iam ergo
vterũ tuũ domina velut sacratissi
mũ dei viui templũ totus mũdus
veneratur. quia in eo salus mũdi
iniciata est. Ibi decorem indutus
est dei filiꝰ. ac preelecte spõse sue
ecclesie formosus in stola cãdida
exultanter occurrit. desideratũ diu
osculũ porrexit. ac preordinatas a
seculo nuptias virgo cũ virgine
in virgine prelibauit. Ibi primũ
ruptꝰ est paries inimiciciarũ quẽ
inter celũ ⁊ terram prothoplasto
rum inobediẽtia cõstruxerat. Ibi
cõfederãta sunt terrenis celestia. ⁊
obuiauerũt sibi in osculo pacis
misericordia et veritas. quãdo in
vnam eãdemqꝫ personam cõcur
rerũt diuinitas ⁊ humanitas. fac
tumqꝫ est nouũ illud sup terram
vt esset deus homo: ⁊ homo deus
Ibi magnꝰ helizeus in mẽsuram
suscitandi pueruli sese contraxit.
Ibi antiquꝰ dierum patriarcha
preelecto filio suo tunicam induit
polimitã. Ibi rebecca futurorũ pre
scia magnificãdi filij manibꝰ pel
liculas hedorũ circumdedit. ⁊ colli
nuda protexit. Ibi enĩ cooperãte
gratia spiritussancti filiꝰ a deo pa
tre hereditãdus in omnibꝰ genti
bus diuine maiestatis potẽtiam
similitudie carnis peccati cooperuit
quasi abscõditus est vultus eius
vnde nec reputauimꝰ eum. Ibi al
ti cõsilij prouidẽtia inescatus est
hamꝰ. qui ad extrahẽdum serpẽ
tem antiquũ in hoc mare magnũ
de celo traiectꝰ est. Inde egressa est
armilla aurea. vnde perforaretur
maxilla leuiathan. vt euomeret
mortuos nõ suos: quos ab origie

mũdi secure deglutiuerat. Ortus deliciarũ nobis est tuus sacratissimus vterus o maria. quia ex eo multiplicis gaudij flores colligimus quotiẽs mente recolimꝰ quãm magna multitudo dulcedinis. vniuerso orbi inde profluxerit. Ortus conclusus tu es dei genitrix. ad quẽ deflorãdum manꝰ peccatoris nunquam introijt Tu sanctorũ areola aromatum a celesti consita pigmẽtario. virtutũ omniũ speciosis floribus delectabiliter vernãs Inter quorum pulcherrimos triũ in te miramur excellẽtiam. Hij sunt quoruz odore suauissimo totam domũ domini reples o maria Viola humilitatis. liliũ castitatis. rosa caritatis. Merito de tali areola flos ille speciosus forma pre floribꝰ paradisi egressus est. sup quem requieuit spiritꝰ domini Et cui te assimilabimꝰ o mater pulchritudinis. Vere paradisus dei tu es. quia lignum vite mũdo protulisti. de quo qui mãducauerit viuet in eternũ Fons vite qui ex ore altissimi prodijt de medio vẽtris tui exiliuit atque inde i quatuor capita sese dispergiens. ad irrigãdam faciẽ arentis mũdi emanauit. letificans ciuitatem dei. Omnis enĩ qui biberit ex eo. nõ sitiet in eternũ. Et ecce plus quam paradisus hic. De illiꝰ eniz aqua si quis biberit. sitiet iterũ. O quam tuz mũdo cõtulisti. que tam salubris aque: aqueductus esse meruisti. O lampas luculentissima quantos letificasti. quãdo splendorẽ glorie dei illustrata. desideratum illud lumen. quo inuẽta est dragma decima. sedẽtibꝰ in tenebris et vmbra mortis protulisti. Te nimiruz ille diuini epithalamij precẽtor a lõge intuitus est. cum in ammiratiõnis vocem ita prorupit dicẽs Que est ista que progredit quasi aurora cõsurgens. pulchra vt luna. electa vt sol. terribilis vt castrorum acies ordinata. Sicut aurorã valde rutilans. in mundum progressa es o maria. quãdo veri solis splendorem. tante sanctitatis iubar precurristi. vt vere diem salutis. diem propiciatiõnis. diem quam fecit dominꝰ. a tua claritate iniciari dignũ fuerit. Felix aurora. felicis diei nuncia extitisti. Talem auroram talis dies. et talem diem. talis aurora decuit. Et recte quidem aurorẽ implesti officium. Ipsẽ enim sol iusticie de te processurus. ortum suum quadã matutina irradiatiõne preueniẽs. in te lucis sue radios copiose transfudit. quibus potestates tenebrarum. quas eua induxerãt. in fugã cõuertisti. atque ita desideratum cunctis gentibus solem mundo inuexisti Tu pulchra vt luna diceris. eique nõ immerito compararis. Illa enim astrorũ omnium sola soli simillima. a candore venusta argenteo. ceteris in celo premicat sideribus. Tu veri solis ymago expressissima. inter milia astrorum deo assistentium. virginali puritate in celis gloriosa prefulges. Illa transfuso in se solari lumine noctem illuminat. tu virtutum

a deo tibi inditatū. magnificis ex
emplis ad imitatiōem tui nos ꝓ
uocas sicq; nostrā noctem illumi
nas. Qui enim vias tuas insecta
tus fuerit. nō ambulabit in tene
bris: sed lumē vite inueniet. Tu
ergo pulchra es vt luna. ymmo ꝯ
pulchrior luna. quia tō pulchra
es. et macula nō est in te. neq; vi
cissitudinis obūbratio Tu electa
vt sol. ille nāq; sol. solis conditor
Ille enim elect⁹ ex milibus virorū
tu electa ex milib⁹ feminarū. Ille
electus ex omnibus que ꝑ illum
sunt. tu terribilis vt castrorū aci
es ordinata Quid enī. An non hor
ruerūt principes tenebrarū. quā
do viderūt preter morē instructā
omni armatura fortium. cōtra se
procedere feminā. Feminā fortē
ꝯ ad bella doctissimā. cuius ensis
sup femur suum. propter timores
nocturnos. ꝯ in circuitu ei⁹ acies
valida spūaliū virtutū. suo se in
uicem ordine tuentiū. siquidē or
dinacōne perseuerat dies. Sed et
innumerabilem beatorū spirituū
miliciam. ad ministeriū tanti prī
cipis delegatam. nullaten⁹ ambi
gimus. vtpote que custodirēt le
ctulū salomonis gratissimū. ac ꝓ
uiderent ne preparatū eterno re
gi hospiciū. alien⁹ hospes inuade
ret. Nimiū timor ꝯ tremor venerūt
sup eos. ita vt dicerent. Ecce plus q̄
eua hic. Castra dei sunt hec. Fugi
am⁹ israhelem. Tu ergo bellatrix
egregia. primo eum qui primus
euam supplātauit expugnare viri
liter aggressa es. Tu enī spiritum

elacōnis. ea virtute hūilitatis cō
plosisti. quā in te respexit domin⁹
vt ip̄ius meritō. supra omēs cho
ros angelorū. te sublimari dignū
estiauerit. Nunq̄ enim supra om
nes āgelos glorificata ascēdisses
nisi prius infra omēs homiēs hu
miliata descēdisses Tu ꝯ ardorem
vetite cōcupiscentie. virtute casti
tatis. in tua virgiea carne eaten⁹
extinxisti. vt is in cuius cōspectu.
nec astra mūda sunt. tante mūdi
cie carnē tuam iudicauerit. vt eti
am diuine puritati. eā agglutina
re nō despexerit. Hijs ergo prima
rijs ducib⁹ tenebrarū. a te fortit
expugnatis. omnis ante faciē tu
am. milicia spiritualiū nequicia
rum. in fugam cōuersa est. Glori
osa dicta sūt de te genitrix dei: sed
adhuc loc⁹ est tue laudacōni Ad
huc ī tuis laudib⁹ omnis lingua
balbutit. Non enim sunt loquele
neq; sermōes. in omni nacōe que
sub celo est. quib⁹ amplitudo glo
rie tue ad plenū valeat explicari
O magna. o pia. o multū amabi
lis maria. Tu nec nomiari quidē
potes quin accēdas. nec cogitari
quin recrees affectus diligētiū te.
Tu nunq̄ sine dulcedine diuitus
tibi insita. pie memorie portas in
grederis. Et nūc sequimur te o do
mina. ex totis p̄cordijs vociferan
tes ad te Adiuua imbecillitatē no
stram. aufer obprobriū nostrū.
Vides hāc tunicam pelliceā. que
nos circūdedit. Tunica eue parē
tis nostre. hec ē quā olim ad nos
trāsmisit. ac sup vestiuit carnem

filiorū fuorum· ficut diploide cōfu
fione fua· De manu quippe illius·
duplicis mali feminū fra noſtra
fuſcepit· ⁊ cōcepit ⁊ peperit nobis
ſpinas ⁊ tribulos iniq̄tatis in ani
ma· calamitatis in corpe· ⁊ p hec
mortē vtrobiq̧· O ifelix hereditas
o dira hūane carnis infirmitas·
vſq̧ quo patiemur te. Multū dor
ſa noſtra icuruaſti· quia grauis
es valde· ⁊ diu te portauim⁹· Mul
tū nos minuiſti ab āgelis· quos
⁊ iumētis inſipiētibus ↄparaſti
Nimis inualuiſti· que nō niſi mor
te filij dei ſanari potuiſti Nimis fu
pra nos te extuliſti· qñ ⁊ vſq̧ ad
eum qui ſup ōnia eſt· incaute aſ
cēdiſti· Et quis nos liberābit a cor
ruptela miſerrime hui⁹ pellicule·
Gratia faluatoris noſtri filij tui o
maria· q̄ vt infirma noſtra tollēt
ſpōte infirmat⁹ eſt· ⁊ vt mors mor
tis noſtre ipē fieret· innocēs p pec
catorib⁹ mortu⁹ eſt· Et quis tam
ydone⁹· vt pro nobis loquat̃ ad
cor ihesu xp̄i domini noſtri· ficut
tu felix maria· que i ſecretiſſimis
amplexib⁹ amantiſſimi filij tui· fu
auiter cubas in meridie ſempiter
no· ei⁹q̧ familiariſſimo colloq̄o
cū plena cordis leticia pfrueris.
Loquere domina· quia audit fili⁹
tu⁹· Inuoca bonū nomē eius ſup
nos· vt curemur a lepra carnis ⁊
ſpūs Exſurge virus hec mortifex·
q̄d de pomi ſui reliquijs eua nobis
ppinauit Vtinā poculū ſuū ebria
illa· aut totū ebibiſſet· aut totū
effudiſſet Te exorāte omne iugū
noſtrū cōputreſcat a facie olei miſe

ricordie dei· Renouet̃ vt aquile iu
uētus noſtra· vt noui· noua vo ce
nouū canticū· nouis ciuib⁹ aggre
gati· illic vbi noua ſūt ōnia· iubi
leum ſempiternum celebrātes· in
cībalis iubilacōnis cōcinamus·
Tollat̃ craſſa hec nebula ab ocu
lis noſtris· vt reuelata facie· glo
riā domini ſpeculantes· in immen
ſum illud pelagus diui luminis·
abſorbeamur a domini ſpū· ac do
noſtro· in vinculis caritatis aſtri
cti· vnus cum ipſo ſpirit⁹ efficia
mur· Preſtet hoc nobis o maria
fili⁹ tuus domin⁹ noſter ihesus xp̄c
cui laus ⁊ gloria· ⁊ gratiarū actiō
in ſempiterna ſecula Amē.

Inicium ſancti euāgelij·
Scdm Matheum

Iber generati
onis ihesu xp̄i filij dauid
filij abrahā· Abraham autē ge
nuit yſaac· yſaac autē genuit ia
cob· Et reliqua· Omel venerabil
bede pſbitri·

Iber generati
onis ihesu xp̄i Scdm hāc
enim xp̄c fili⁹ hominis eſt· q̄d eti
am ſe ipē ſepiſſime appellat· com
mendās nobis quid miſericordi
ter dignat⁹ ſit eſſe pro nobis Nā
illa ſupna ⁊ eterna generātio· ſcdm
quā filius dei vnigenitus eſt ante
omem creaturam· quia omnia p
ipſum facta ſunt· ita ineffabilis·
vt de illa dictum a propheta yſa
ia intelligatur· generacōnem ei⁹
quis enarrabit. Numq̄ ⁊ de tpali

ei⁹ natiuitate dictū sit. qua verbū
caro factū est. ⁊ virgo spiritusan
cto grauida filiū peperit. ⁊ virgo
pmāsit. Filij dauid. filij abrahā
Ordo ꝑposterus: sed necessarie cō
mutatus Si enim primū posuiss;
abrahaz. ⁊ postea dauid rursus
ei repetēdus fieret abrahā. vt ge
neracōnis series retexeretur Jdeo
autē ceteris ꝑtermissis. hoꝝ filiū
nūcupauit. quia ad hos tantum
facta est de xp̄o repromissio. Ad
abrahā In semie inquit tuo bene
dicentur om̄es gentes terre. Ad
dauid vero ait. De fructu ventris
tui ponam super sedē tuam. Abra
ham autem genuit ysaac. ysaac
genuit iacob Exequitur ergo hu
manam generatiōem christi ma
theus. ab ip̄o promissionis chri
sti exordio. hoc est ab abrahā ge
nitores cōmemorans. quos pdu
cit ad ioseph viru marie. de qua
natus est christ⁹. Mistice autem
quomō de gentilitatis caligine. q̄
si de egiptiaca seruitute per q̄dra
ginta duos viros demōstrat. ac
si per eiusdem numeri māsiones.
ad virginē mariam plenā sancti
spiritus gurgite fluētem. ac si in
telligibilez iordanē duce domino
ihesu christo velut iosue filio nun
vētum sit. ipsumq3 christū de ma
ria natum esse testatur. qui velut
ham⁹ in retis capite. sic in fine ge
nealogie positus. ⁊ in mare hui⁹
mūdi a patre missus. tortuosum
serpētez aduncatum occisus occi
dit. atq3 hūani generis mortem.
mortu⁹ mortificauit. Et ideo velut
fune duplicato. iterato videlz vni
uscuiusq3 nomie. in retis similitu
dinem genealogie ordo cōtexitur
donec ab hui⁹ principio. hoc est.
ab abrahaz vsq3 ad hamū. idest
ad xp̄m adueniat. de quo ad san
ctum iob dicitur. Nūquid ad un
cabis leuiathā hamo tuo aut ar
milla perforabis maxillā eius. Jn
hamo ego incarnacōnis xp̄i iste
capt⁹ est. qui dum in illo appetit es
cam corpis. transfixus est aculeo
diuinitatis. Judas autē phares ⁊
zarā de thamar. Notādū q̄ in ge
nealogia saluatois. nullā sancta
rū assumit mulierū: sed eas quas
scriptura reprehendit. vt qui ꝓpter
peccatorēs venerat de peccatorib⁹
nascēs. omniū peccata deleret. Vn̄
⁊ in sequētibus raab meretrix. ⁊
ruth moabitidis ponitur. ⁊ bersa
bee vxor vrie. Ad interiorē vero itel
lectū. in omnib⁹ istis quatuor ven
tura ad dn̄m ecclesia. de gentilita
tis errore figurat̄. que prius alie
na. ignominijs plena ⁊ sterilꝭ ha
bebatur: ſ ad xp̄m vt legitima cō
iūcta est matrona. ⁊ plures adop
tiuos parit filios deo q̄ synago
ga. que pri⁹ vt propriū videbat̄
habere dn̄m virū. Thamar ergo
interp̄tatur amaritudo. vel cōmu
tās siue palma. Et merito hec om
nia cōueniūt sācte ecclesie. q̄ ama
ra pri⁹ fuit in ydolatria. ⁊ turbida
cōuersatione: ſ modo dulcis est.
p fletū ↄpunctionis. ⁊ studiū pij
laboris. Hec cōmutās recte dicit̄.
q̄ ex peccatrice. ↄmutata est in iu
stam. ⁊ ex odiosa. in amarā. Que

palme uite assimulatur. propter cer
tamē laboꝝ. ⁊ victorie premiū. De
illa quippe bñ p psalmistā dicit.
Justus vt palma florebit. ⁊ sicut
cedrꝰ libani multiplicabit. Raab
quoqꝫ latitudo. vel fames. seu im
petus interp̄tat. Et quid in hoc. ni
si sancte ecclesie nobilitas p̄dica
tur. Cui ysaias dicit. dilata locū
tentoriȷ̄ tui ⁊ pelles tabernaculoꝝ
tuoꝝ extendere parcas. Habet ergo
famē istam. nō famem panis. ne
qꝫ sitim aque: sꝫ audiēdi verbum
dei. ⁊ faciendi voluntatem eius. De
quo quidē impetꝰ ingreditur. qꝛ
velocitas p̄dicacōnis flante spiri
tusancto. in totam mūdi latitudi
nem dirigit. Deniqꝫ ruth. que vel
videns. vel festināns: seu deficiens
interp̄tatur. merito ecclesiā signi
ficat. que in puritate cordis deum
cōtemplatur. ⁊ scdm psalmistā.
festinat manꝰ eius dare deo. Hec
deficit. idest firmiter in fine ⁊ di
lectōne dei p̄sistere decernit. Beth
sabee vero que interp̄tatur puteꝰ
septimus. abūdātiam gratie san
cti spiritꝰ in ecclesia fieri designat
dono deniqꝫ spiritali. hoc est sep
tenario facta est ecclesia puteꝰ sā
cietatis. quia factꝰ est in ea fons
aque saliētis. in vitam eternam.
Naason autē genuit salmon. Ip
se est naason princeps tribus iu
da. sicut legimꝰ in numeris. Ies
se autē genuit dauid regē. Regē
dicit dauid. non qꝛ ipse solus in
ista genealogia regū fuerit posi
tus. cum ab ipso vsqꝫ ad trāsmi
gratōnem babilonis qui scribū

tur plures regnauerūt: sꝫ quia da
uid primꝰ de domo iuda rex fuit.
per quē ordo decurrit genealogie.
Dauid autē rex genuit salomonē
ex ea que fuit vrie. Querit cū tres
relique extranee muliēs. nomini
bus ꝓprijs sint posite. cur salmon
nō nominetur bersabee: sed hoc
solum dicitur qꝛ vxor fuerit vrie.
Ideo hoc putatur factū. quia tres
alie supradicte. licet crimīose fue
rint. in partubꝰ tamen filioꝝ. p
quos currit genealogia. nō solū
nō culpari: sed etiam laudari me
ruerūt. Hec vero adulterio simul
⁊ homicidio ꝑpetrato. dauid regi
genuit filiū. intantū culpabili cō
iugio. vt merito in saluatoris ge
nealogia. nō videatur nomiata.
Nomē vero viri eiꝰ. idest vrie. qua
si iusti hominis ponitur vt ex hoc eti
am sceleris immanitas memoret
dū vxoris causa occisus. in memo
riam reuocat. Mistice autē dauid
xp̄m significat. qui interpretatur
manu fortis. ⁊ desiderabilis. Et qd
fortius leone. qui vicit de tribu iu
da radix dauid. Quō vero sit desi
derabilis scriptura ostēdit dicēs.
Ecce veniet desideratꝰ cunctis gēti
bus. Et petrus ait. In quē ⁊ deside
rant angeli prospicere. Vrias ve
ro qui interpretatur lux mea dei.
significat dyabolū. qui transfigu
rat se in angelū lucis. ardens deo
dicere. Lux mea dei. ⁊ ero similis
altissimo. Joram autē genuit ioa
than. In quarto regū volumine.
de ioram ochoziam fuisse legimꝰ
generatū. quo mortuo: iozabeth

filia regis ioram soror ochozie. tu
lit ioas filiū fratris sui. ⁊ eum in
ternicióē que exercebat᷑ ab atha
lia subtraxit. Cui successit i regnū
amasias. post quē regnauit filiꝰ
eius azarias. Cernis ꝙ scd̓m fidē
hystorie. tres reges in medio fue
rūt. quos hic euāgelium p̄termi
sit. Joram autem nō genuit oziā:
sed ochoziam. et reliquos quos
enumerauimꝰ. Verum quia euā
geliste propositū erat. tres tessere
sce decadas in diuerso temporum
statu ponē. ⁊ ioram generi se mi
scueāt impijssime iezabel. idcirco
vsqꝫ ad terciā generatiōem. eius
memoria tollit᷑. ne in sancte nati
uitatis ordine poneret᷑. dictū quo
qꝫ ita erat per prophetam. nō nisi
quarta generatiōe. in throno reg
ni israhel. quēꝙ de domo achab
esse sessuꝝ. purgata igitur labe fa
milie gētilis. tribusqꝫ p̄teritis iaꝫ
regalis. in quarta generacōnum
cōsequētium origo numeāt᷑. Et
post trāsmigracōnem babilonis
iechonias genuit salathiel. Si volu
erimꝰ iechoniam in fine prime ter
seresce decadis ponere. in sequēti
non erūt quatuordecim: ſꝫ tredeciꝫ
Sciamꝰ ergo iechoniam prioreꝫ ip
sum esse. quē ⁊ ioachim. scd̓m au
tem. idest ioachim filium nō pa
trem. Quorū prior p kappa ⁊ ny.
sequēs p chy ⁊ ni scribitur. quo
rum nomē scriptororum vicio. ⁊
longitudīe tempoꝝ. apud grecos
latinosqꝫ cōfusum est. Hec beatꝰ
iheronimꝰ hystoriam sequēs ita
exposuit. Nam ⁊ ipse iechonias in
terp̄tatur p̄paratio dei. Sic ergo
iam non quadraginta duo. qd̓ fa
ciūt ter quatuordecim: ſꝫ propter
vnam bis numeratā quadragin
ta generacōnes fiūt. sic ⁊ ipsum cri
stum ānumeremus. qui huic re
gende vite nostre tēporali atqꝫ ter
rene. tanꝙ numero quadragena
rio regaliter p̄sidet Tu.

Invigilia Mathei apl'i.
Scd̓m Lucam.

Nillo tēpore Vidit

ihesus publicanū nomine leui. se
dentem ad theloneū. ⁊ ait illi. Se
quere me. Et reliqua. Omel' vene.
bede p̄sbiteri.

Dē leui qui et ma

theus est. Sed lucas marcusqꝫ ꝓp
ter verecūdiam ⁊ honorem euāge
liste. noluerūt nomē ponere vulga
tum. ipse autem mathēꝰ. iuxta il
lud qd̓ scriptuꝫ est. iustus accusa
tor sui est in primordio sermōis.
matheū se ⁊ publicanū nominat
vt ostendat legentibꝰ. nullum de
bere cōuersum de salute diffidere.
cum ip̄e de publicano i apostolū.
de thelonario in euāgelistam. sic
repēte mutatus. Et relictis ōmibꝰ.
surgēs secutus est eum. Intelligēs
mathēꝰ. quid sit veraciter dn̄m se
qui. relictis omnibꝰ sequitur. Seq̄
enī est imitari. Ideoqꝫ vt pauperē
xp̄m non tam gressu ꝙ affectu cō
sectari potuisset. reliquit propria
qui rape solebat aliena. p fectāqꝫ

nobis abrenūciationis seculi for
mā tribuens. nō solum lucra reli
quit vectigaliū: sʒ ⁊ piculum ꝯtēp
sit qđ euenire poterat a pͥncipibꝰ
seculi. quia vectigaliū raciōes im
pfectas atqꝫ incōpositas reliquerit
Tanta enī cupiditate sequēdi do
minū ductus est. vt in nullo pror
sus huiꝰ vite respectū vel cogitati
onē. sibimet reseruauerit. Propt
qđ iusta mercede. dum hūana se
culꝰ negotia deserit. dñicoꝝ fidel
dispēsator meruit esse talentoꝝ.
Et fecit ei cōuiuiū magnuʒ leui in
domo sua. Qui domicilio xp̄m reci
pit interno. maximis delectacōi
bus exuberātium pascitur volup
tatum. Itaqꝫ dñs libenter ingredi
tur. ⁊ in eiꝰ qui crediderit recūbit
affectu. Et hec est bonorū operꝝ spi
rituale cōuiuiuʒ. quo diues popu
lus eget. paup epulatr. Et erāt tur
ba multa publicanoꝝ. ⁊ aliorum
qui cū illis erant discumbētes. Vi
derūt publicanū a peccatis ad me
liora cōuersuʒ locū inuenisse peni
tētie. ⁊ ob id etiā ipsi nō desprāt
salutē. Et murmurabāt phaisei ⁊
scribe eorū. dicētes ad discipulos
eiꝰ. Quare cū publicanis ⁊ peccato
ribꝰ manducatis ⁊ bibitis. Cōui
uantibꝰ cum dominio publicanis.
pharisei murmurātes de ieiunio
gloriātur. Vbi primo legis ⁊ gra
tie q̄ꝫta sit distātia declaratr. qꝫ qui
legem sequūtur. ieiune mentis fa
mē patiūtur eternaʒ. Qui vero ver
bū in interioribꝰ anime receperūt
alimēti celestis. ⁊ fontis vbertate
recreati. esurire ⁊ sitire nō possunt

deinde retribucōis future species
p̄figuratur. quādo epulantibꝰ cū
xp̄o electis. psidia supboꝝ ieiuna
torquebit. quibꝰ dicitur. Meretri
ces ⁊ publicani p̄cedūt vos in rēg
num dei. Qđ si p mathei electōem
fides gentiuʒ. que prius mūdi lu
cris inhiabāt: sʒ nūc corpe xp̄i se
dula deuocōe reficiūtur: exprimit
profecto superciliū phariseorū. iu
deorū inuidiam. qua de gentiū sa
lute torqntur insinuat. Et rn̄dens
ihesus dixit ad illos. Nō egent q̄
sani sunt medico: sʒ qui male ha
bēt. Nō veni vocare iustos: sʒ pecca
tores in penitētiaʒ. Suggillat scri
bas ⁊ phariseos q̄ iustos se putā
tes. peccatoꝝ cōsortia declinabāt.
Seipm nāqꝫ medicū dicit. qui mi
ro medicādi genere vulneratꝰ est
propter iniqtates nostras ⁊ liuo
re eius sanati sumꝰ. Sanos autē
⁊ iustos appellat eos. qui ignorā
tes dei iusticiā. ⁊ suā volentes sta
tuere. iusticie dei nō sunt subiecti.
qui ex lege presumētes. euāgelij
gratiam nō querunt. Porro male
habētes ⁊ peccatores vocat eos. q̄
sue fragilitatis cōscientia deuicti.
nec p legē iustificari posse vidētes
xp̄i se gratie penitēdo submittūt.
Vbi simul ostenditur. qꝫ nō in pri
stinis vicijs pmanētes. vt scribe
⁊ phaisei murmurabāt: sʒ penitē
tiam agētes. publicani venerint
ad ihesum. ⁊ ipe quoqꝫ ihesus cō
uiuia peccatoꝝ. vt occasiōem ha
beret docendi ⁊ spūales inuitatori
bus suis p̄beret cibos adiē digna
tus sit. Deniqꝫ cū freqnt pgere ad

cōuiuiū describatur· nihil ē fertur aliud nisi quid ibi fecerit· qd docu erit· vt et humilitas domini eūdo ad peccatorēs· et potentia doctrine eius· in penitentium cōuersione mō streretur· Tu

In die sancto
Scdm Matheum

In illo tēpore Cum trāsiret ihesus vidit hoiem seden tem in thelonio matheū nomine· et ait illi· Sequere me· Et surgens se cutus est eū· Et reliqua· Omel' ve nera· bede p̄sbiteri·

Legimus apos tolo dicēte· quia oms pec cauerūt· et egent gloria dei· iustifi cati gratis p gratiā illius· Qui et iteruz inestimabilem eiusdē gra tie magnitudinē cōmendans ait Vbi autem abūdauit peccatū· su pabūdauit gratia· quia nimirū· q̄to grauiore domin9 in electis suis peccatoꝝ languorē curauit· tanto ampliorem cūctis gratie medētis potētiam mōstrauit Vnde et ex le ctione euāgelica audiuim9· quia sedentē in thelonio matheuz· ac tē palibus curis intentū repente mi serat9 domin9 vocauit· et de publi cano iustū· de thelonario discipu lum fecit· quē etiam proficiētib9 eiusdē gratie cremētis· de cōmuni discipulorū numero· ad apostola tus gradū promouit· nec soluz p̄ dicandi· verū etiam scribēdi euan geliū illi ministeriū cōmisit· vt q̄ curaz terestriū omiserāt· celestiū ta lentoꝝ dispensator esse inciperet· Qd ob id vtiq̄z· prouidētia supna fieri disposuit vt nullū enormitas suorū aut numerositas scleruz· a sperāda venia reuocaret· cum hūc tantis mūdi nexibus absolutū· tam celestē factum cōspiceret· vt cōicato cuz angelicis spiritib9 vo cabulo· euāgelista noiaretur· et es set Vidit inquit ihesus hominē se dentē in theloneo· matheuz nomi ne· et ait illi· Sequere me· Vidit au tem nō tam corporei intuitus· q̄m interne miseratōnis aspectibus· quibus et petrum negātem vt re a tum suū cognoscere· ac deflere pos set respicere dignat9 est· quibus populū suum egiptia seruitute de pressum· vt eripet aspexit· dicens ad moysen Vidēs vidi afflictōem populi mei qui est i egipto· et ge mitū eius audiui et descendi liberā re eum· Vidit ergo hominē· et mi serat9 est eum· qui humanis tan tū studijs deditus· necdum āgeli co nomine dign9 extiterat· Vidit sedētem in theloneo· ptinaci vide licet animo· temporālib9 lucris in hiātem· matheū inquit nomine· Matheus hebraice· latine dicitur donatus· Qd pfecto nomē· illi ap te cōgruit· qui tantū gratie super ne mun9 accepit· Nec p̄tereūdum est· qd idez mathe9 est dyonimos nam et leui vocabatur· qd etiā no mē eidem gratie qua donatus est testimoniū phibet· interpretatur enim addit9 siue assumpt9· signi ficās· quia assumpt9 est p electō

nem a domio. ⁊ additꝰ ad nume
rū gradus apostolici. hoc aūt illū
nomie. marcus ⁊ lucas in hac le
ctione magis appellare voluerūt.
ne cōsortem operis euangelici. de
prisca cōuersatione. palam nota
bilem redderēt. At vero vbi ad de
scribendū duodecim apostolorū
cathologū peruenerūt. tacito leui
vocabulo. matheū illum apte nū
cupauerūt. Prior ipse matheus.
iuxta hoc qđ scriptum est. iustus
p̄or accusator est sui. venit amicꝰ
eius. ⁊ inuestigauit eū. vulgato
se nomie vocat. cū de theloneo vo
catū narrat. Sȝ ⁊ in decalogo apo
stolorū. cum additamēto se pub
licanū cognoiat. thomas inquit
⁊ matheus publicanꝰ quatenus
maiorem ꝑ hoc publicanis ⁊ pec
catoribꝰ adipiscende salutis cōfi
dentiam prebeat. Quā docendi for
mulam. paulus quoqȝ secutꝰ ait
Quia xp̄c ihesus venit in hūc mū
dū. peccatores saluos facere. quo
rum primꝰ ego sum. Sed ideo mise
ricordiā consecutꝰ sum. vt in me
primo ostēderet xp̄c ihesus oēm
paciētiam. ad exemplū eorum. q̄
credituri sunt illi in vitam eternā
Vidit ergo ihesus publicanū. Et
quia miserādo atqȝ eligēdo vidit.
ait illi. Sequere me. Sequere aūt
dixit imitare. Sequere dixit. non
tam incessu pedum. q̄ꝫ executione
morū Qui enim dicit se in xp̄o ma
nere. debet sicut ille ambulauit. ⁊
ipse ambulare. qđ est. nō ambire
terrena. nō caduca lucra sectari. fu
gere honores infimos. cōtemptū
mundi omnē. pro celesti gloria li
benter amplecti. cunctis pdesse ama
re. iniurias nulli inferre. at sibi il
latas patiēter sufferre: sȝ ⁊ inferen
tibus. a domino veniā postulare.
nō vnq̄ꝫ suam: sȝ cōditoris semꝑ
gloriā querere. quotq̄t valȝ. secū
ad amorē supnorū erigere. Hec ⁊
hmōi gerere. xp̄i est vestigia seq̄.
Et surgēs inquit. secutus est eum
Non enim mirādum. q̄ꝫ publica
nus. ad primā iubētis domini vo
cem. terrena q̄ curabat lucra reli
querit. opibusqȝ neglectis illiꝰ co
mitatui. quē nil diuitiarū habere
cernebat adheserit Ipse enī dn̄s
qui eū foris verbo vocauit. intꝰ in
uisibili instinctu. vt sequeret edo
cuit. infundēs menti illius. lumen
gratie spiritalis. qua itelligeret.
quia quos temꝑalibꝰ euocabat
in terris. incorruptibiles in celis
daē thesauros valeret Surgēs in
quit secutꝰ est eum Surrexit vt se
queretur. dimisit caduca que ge
rebat. vt consequētur eterna. ad
que illum veritas inuitabat. qua
le est illud ysaie. Surge q̄ dormis
⁊ exurge a mortuis ⁊ illuminabit
te christꝰ Et factum est discumbē
te eo in domo. ecce multi publica
ni ⁊ peccatores venientes. discumbe
bant cum ihesu ⁊ discipulis eius
Vnius publicani cōuersio. mul
tis exemplū ⁊ penitentie ⁊ indul
gētie publicanis ac peccatoribꝰ
tribuit. Nō enim dubitādum qꝛ
publicani ac pctōres eē desierāt.
q̄ cum ihesu ⁊ discipulis eiꝰ discū
bebāt. nec si in peccatis ꝑseuerare

decerneret· ei qui sine peccato est· cõuesci auderet· Publicani quip pe vocãtur· qui vel publice sceleri bus fedantur· vel publicis impli cantur negocijs · que sine pec ca to aut vix· aut nullatenus valent ãministrari Et pulchro satis p̄sa gio· qui apostolꝰ ⁊ doctor gentiuz erat futurus· in prima sua cõuer sione· peccantiũ post se gregez tra hit ad salutem officiũq; euãgeli sandi· qđ proficiẽte merito virtu tum eât expleturꝰ· a primis iaz si dei sue rudimẽtis incipit· Neq; eñ solum qui frẽm verbo erudit: ſ; eti am qui exemplo ad meliora con uertit· ministeriuz gerit doctoris. Deniq; idez publicani· nõ tunc so lũmodo cum domino discubebãt verũ ⁊ deinceps· abiectis seculari bus negocijs· ad imitacõem ma thei· illum sequi gaudebant· teste euãgelista marco qui dicit Multi publicani ⁊ peccatores. discumbe bãt cum ihesu ⁊ discipulis eius . Erãt eniz multi· qui ⁊ sequebant̃ eum · Notandũ autẽ q̄ lucas hec referẽs dicit· quia dominꝰ in dom o eiusdẽ mathei cuz publicanis dis cubueit· ⁊ quia ipse cõuiuium il li magnũ parauerit Qui quidem matheus· q̃ntum ad generale iu diciũ respicit· cõgruaz beneficijs cele stibus vicez repẽdit· vt a quo p̄hẽmia bona speȃbat· illi sua tem poralia cõmodaret· eumq; corpa libus epulis reficeret· quo ip̄e do nãte gustum spiritalis acceperat suauitatis· Porro si altiore intelle ctu que gesta sunt indagaẽ cupi

mus· nõ tantuz in domo sua terre stri· cõuiuium domio corporale ex hibuit: sed multo gratiꝰ illi conui uiuz in domo pectoris sui· p̄ fidem ac dilectõnem parauit· ipso atte stante qui ait· Ecce ego sto ad ho stium ⁊ pulso· Si quis audieit vo cem meã· ⁊ aperuerit ianuã· intra bo ad illuz· ⁊ cenabo cum illo· ⁊ ip se mecum· Stat quippe ad ostiuz dominꝰ ⁊ pulsat· cum memoriam sue volũtatis· vel per os docentis hominis· vel per suam intus inspi racõnem· nostro cordi infundit· Audita autẽ voce· eius iannam vt recipiatur aperimꝰ· quãdo illius siue secretis siue apertis ãmoni tionibus libenter assensum prebe mus· ⁊ hijs p̄ficiendis· que faciẽ da cognouimꝰ· operam damus· Intrat vero· vt ⁊ ille nobiscum· ⁊ nos cum illo cenemꝰ· quia in cor dibus electorũ· per amoris sui gra tiam inhabitat· vt ⁊ ea semp̄ lu ce sue presentie reficiat· quatenꝰ ad sup̄na desideria· magis magis q; proficiãt· ⁊ studijs eorum cele stibus quasi gratissimis dapibꝰ ip̄e pascatur· Sequit̃· Et videntes pharisei dicebãt discipulis eius Quare cum publicanis ⁊ peccato ribus mãducat magister vester· Duplici errore tenebãtur phari sei· cũ magistro veitatis· de suscep tione peccatorũ detrahebãt· quia ⁊ se iustos arbitrabãtur· qui sup̄ bie fastu· a iusticia longe discesse rant· ⁊ eos criminabantur iniust tos· qui resipiscẽdo a peccatis· nõ parũ iam iusticie propinquabãt

Inuidia nãqꝫ fraterne salutis ob
cecati recolebãt. quia publicanꝰ
erãt matheus publicani ⁊ peccato
res erãt multi alij q̃ cũ dño discũ
bebãt: ſ; meminiſſe nolebãt. quia
idẽ matheꝰ. ſicut lucas ſcribit. re
lictis õibꝰ que gerebat. ſecutus
eſt eũ. S; ⁊ alij publicani ac pec
catores. eo animo cũ illo diſcũbe
bãt. ꝙ illi deinceps adhẽre diſpo
nebãt. Errabant ergo pharisei q̃
nec aliena. nec ſua ſaltẽ corda no
uerãt. Sed qui nouit occulta cor
dis. qui venit querere ⁊ saluũ face
re qḋ pierat. ⁊ eos quos iã peni
tentes ſuſceperãt. ampliꝰ in fide cõ
fortat. ⁊ eos quos adhuc ſuꝑbos
tolerat ⁊ impios. ad humilitatis
gratiã ac pietatis prouocat. Nã
ſequitur. Nõ eſt opus valentibꝰ
medicus: ſ; male habẽtibꝰ. In eo
etenim ꝙ male habẽtibus medicũ
ſe aduenisse teſtatur. auget ſpem
obtinẽde ſanitatis ⁊ vite. eis qui
de peccatorũ ſuorum languore tur
bati. ſaluatoris ac viuificatoris
magiſteriũ iam ſequi ceperãt. In
eo autem ꝙ valentibus nõ opꝰ
eſſe medico dicit. illorũ temerita
tem redarguit. qui de ſua iuſticia
ꝑſumẽtes. gratie celeſtis auxiliũ
querere detrectabãt. Quis namqꝫ
iuſtꝰ eſſe poterit. vt diuina opitula
tione nõ egeat. cum ille quo in na
tis mulierũ maior nemo eſt. de ſe
ioħes aptiſſime dicat. nõ poteſt
homo accipe a ſe quicq̃. niſi ei da
tũ fuerit de celo. Eũ vero ſubiũgit
euntes autẽ diſcite. quid eſt miſeri
cordiã volo. ⁊ nõ ſacrificiũ. eiſdẽ
phariſeis de falſa iuſticia tumẽti
bus. etiam conſilium correctõis
oſtẽdit. Ammonet namqꝫ eos. vt
ꝑ opa miſericordie. ſibimetipis ſu
ꝑne miſericordie preſidia cõqui
rant. ⁊ non cõtemptis pauperum
neceſſitatibꝰ. ꝑ oblacõem ſe ſacri
ficiorũ dominũ placare confidant
Propoſuit autẽ eis teſtimoniũ de
propheta ⁊ hoc illos euntes diſcere
iuſſit. euntes videlicet a temeritate
ſtulte vituperacõs. ad diligẽtiorẽ
ſcripture ſãcte meditacõnem. vt
qui eum peccatorẽs ſuſcipientẽ. cõ
tra ſcripturarũ decreta facere calũ
niabãtur. ipſi ſe pocius intellige
rent. que eſſent dei p̃cepta negle
xiſſe vel agnita nõ feciſſe. Qui enĩ
quotidianis in templo oblacõni
bus inſtãtes. nulla delinquẽtibꝰ
compaſſione miſerebãtur. patet
profecto. quia cõtra ſermonẽ pro
pheticum. ſacrificium pocius q̃ mi
ſericordiã querebat. At vero do
minus. qui ſicut ſcriptũ eſt. ptrã
ſiuit benefaciẽdo ⁊ ſanando omes
oppreſſos a dyabolo. ⁊ quotiens
templũ intrauit. magis infi lan
guentes curare. erudire neſcios.
cõtumaces redarguere. vel etiam
foras deturbare. ꝙ victimas ſtu
duit offerre. liquet vtiqꝫ qui volũ
tatis diuine. quã propheta mone
bat iuſſa ꝑfecit. miſericordie ſcili
cet opus exequẽdo. ⁊ nõ ſacrifici
um celebrãdo. Qui etiam repꝛehen
ſoribus ſuis. quare cum publica
nis ⁊ peccatoribꝰ mãducaret. raci
onem reddere nõ deſpexit vt vel ſic
eos. a ſuꝑuacua murmuracõne

cohiberet. atq₃ ad sequēda pie⁊
tis sue dona ꝓuocarēt. Non em̄ in
quit veni vocare iustos: ſ₃ peccato
res. Idcirco igit̄ dominꝰ. peccatoꝝ
cōuiuia frequētabat vt insidiato
res suos docēdo. celestes inuitaret
ad epulas. Sed mouet forte ali
quem. quō dominꝰ dixerit. non se
venisse ad iustos: ſ₃ magis ad pec
catores vocādos. cum cūctis legē
tibus cōstet. ꝙ etiam illos quos
scđm mosayce legis instituta iu∫
tos inuenit. ad euāgelice pfectio
nis culmen plurimos vocauit. Si
enī₃ solos peccatores. ⁊ nō etiam
iustos vocaret. nequaꝙ̄ nathana
el. discipulatꝰ illius cōsors existe
ret. quē ad se primo venientē. tan
ta laude dignū putauit. vt dicer₃
Ecce vere israhelita. in quo dolus
nō est. Si nō iustos vocaret. petꝝ
⁊ andreā. in apostolatꝰ arce non
haberet. qui q̄nto amore iusticie
flagrauerint docuerūt. cum ad te
stimoniū precursoris. ꝯtinuo do
minū videre. ⁊ audire gauisi sunt.
Quomodo ergo nō venit vocaē iu
stos: ſ₃ peccatores. nisi quia sicut
lucas hec referēs apcius dicit. nō
veni vocare iustos: ſ₃ peccatorēs in
penitētiam. Oīs vero electos. ad
regnū celeste dominꝰ vocat: ſ₃ illos
solum ad penitētiam vocat. quos
grauioribꝰ peccatis inuolutos in
uenit. Quos vero iusticie operibꝰ
deditos repperit. nō eos ad penitē
tiam preterite cōuersacōis: ſ₃ ad
pfectu₃ magis vite pfectioris inui
tat. Vocat peccatores. vt p penitē
tiam corrigātur. vocat iustos. vt
magis magisq₃ iustificētur. Quā
uis ⁊ ita recte possit itelligi qđ ait
Nō veni iustos vocaē: sed peccato
res. quia non illos vocauerit. qui
suam iusticiam volentes cōstitue
re. dei iusticie nō sunt subiecti: sed
eos potius. qui fragilitatis sue cō
scij. non erubescūt profiteri. quia
in multis offendimus omnes. Si
quos autē ⁊ de illis qui fallaciter
sunt iusti correctos vocat ad veni
am. etiā in illis implebitur eiꝰ ser
mo. quia nō venerit vocaē iustos:
sed peccatorēs. idest non elatos:
sed humiles. nō de sua iusticia in
flatos: sed ei qui iustificat impiū
deuota mente substratos. Nam ⁊
tales vbi cōuertūtur. nequaꝙ̄ se
iustos: sed peccatores necesse est
sincero corde testētur. Libet autē₃
meminisse frēs carissimi. ad quā
tam dominꝰ arcem iusticie. matheū
que₃ de publicanis actibꝰ elegit.
vt spe₃ remissiōis peccatoribꝰ am
pliaret aduexerit. Qualis nāq₃ sit
factꝰ. ipse apostolorū numerꝰ cui
insertꝰ est docet. docet ⁊ ipsa gēs
ethiopū quā de finibꝰ terre vltimis
ad sancte ecclesie societatē predi
cādo cōuertit. ablutāq₃ fonte bap
tismatis. de fusca formosam red di
dit. quia viciorū nigredinē exuit.
⁊ virtutū decorauit ornatu. docet
ipsum euāgelium. in quo scriben
do noui testamēti cōsecrauit exor
dium. cui speciali priuilegio dona
tum est. vt dnīce incarnacōis mi
steria. que cūcti a seculo ꝓphete fu
tura ꝑcinebāt. ipse primꝰ omniū
iam facta descꝑserit. ⁊ credētibus

legenda trāſmiſerit. Q8 videlicet
euāgelium. ad edificādam fidem
eccleſie p̄mitiue. que ex hebreoruȝ
maxie populo collecta eſt. hebreo
ſermone cōpoſuit. Dilatata auteȝ
p orbem eccleſia. et grecis ac bar
baris. in eiuſdē fidei vnitatem cō
fluentibus. curauerūt preſules fi
deliū. vt idem etiam in grecuȝ lati
numq; trāſferret eloquiū. quomō
etiam marci. luce. ⁊ iohānis euā
geliſte. q̄ deinceps greca lingua
ediderūt. mox in latinum trāſfunde
re sermōem. quaten⁹ hec om̄es p
orbem nacōnes. legere ⁊ intellige
re poſſent. Teſtat̄ ⁊ ezechiel pro
pheta. q̄ tum idem mathe⁹. inter
p̄cipua ſācte eccleſie membra ef
fulſerit. dum ſub figura quatuor
animaliū ammirābiles omnium
euāgeliſtarum virtutes. quas ce
leſti viſione didicerāt. pleniſſimo
ſermōe deſcribit. Sed ⁊ iohānes
apoſtol⁹. qui erat vnus ex eis. et
ipſe viſione doct⁹ ſpirituali. inter p̄
ma eccleſie mēbra ſacramēta eoruū
dem euāgeliſtarum. facit mentio
nem. Tante quidem erāt dignita
tis illi. qui redemptoris noſtri fa
cta ⁊ dicta ſcribēdo memorie tradi
derūt. vt non ſolum prophetico:
ſed ⁊ apoſtolico eēnt teſtimonio
cōmendandi. Tante erant digni
tatis vt vtriuſq; teſtamēti ſcriptu
ra eis melior teſtimoniū daret. eo
rumq; gloriā. celi ciues. non ante
exortum tantūmodo eorum. verū
etiam poſt inchoatū vel expletum
ſanctiſſimi munus operis homini
bus ad memoriā referent. ⁊ quā

ti apud deum habeātur oſtende
rent. Multa ergo de illis ezechiel.
multa eximius ipſorum cōmemo
rauit iohānes: ſed nos in preſen
ti. quia ſermo claudēdus eſt. vnū
iohānis teſtimoniuȝ cōmemora
re ſufficiat. Et cum darent inquit
quatuor animalia. gloriā ⁊ hono
rem ⁊ benedictōem. ſedenti ſuper
thronū. viuenti in ſecula ſeculoꝝ
procidebāt viginti quatuor ſenio
res ante ſedētem in throno. ⁊ ado
rabāt viuentē in ſecula ſeculoꝝ ⁊
mittebāt coronas ſuas ante thro
num Oportet namq; vt quociēs re
gis eterni magnificētiam. in ſan
ctis euāgeliſtaꝝ libris predicari
cognouerimus. procidam⁹ humi
les ante illi⁹ miſericordiaȝ ⁊ deuo
tis p̄cibus implorem⁹. ⁊ quicq̄d
boni opis habere poſſum⁹. nō no
ſtris meritis hoc: ſȝ ei⁹ gratie ſem
per tribuamus qui ſedēs in thro
no patris. vna cum ſpū ſancto vi
uit ⁊ regnat ⁊c.

Relatio de dedicacōne baſili
ces Michaelis ⁊ miraculis oñſis.

Emoriā beati
michaelis archangeli to
to orbe venerādam ipſius ⁊ opere
condita ⁊ cōſecrata nomine demō
ſtrat eccleſia. que n̄ metallorū ful
gore: ſȝ priuilegio cōmendata eſt
ſignorū. Vili facta ſcemate: ſȝ cele
ſti predita v̄tute. vtpote quā fra
gilitatis hūane memor archāge
lus e celo veniens. ad p̄merendā

ibi mortalibus supernorũ societa
tem. propria manu cõdere digna
tus est Vertice siquidem montis
excelsi posita. de corpore eiusdem
saxi spelũce instar precauata ostẽ
ditur. Est autẽ locus in campanie
finibꝰ vbi inter sinum adriaticuꝫ
et montẽ garganũ. ciuitas sepon
tis posita est. Qui mõs ciuitatis
amenibꝰ. ad duodecim milia pe
dum erectus. in cacumine sup̄mo
beati archangeli quã prefatus si
nu gestat ecclesiam. Hãc mortali
bus hoc modo cognitam. libellus
ĩn eadem etiam positus indicat. E
rat in ea ciuitate p̄diues quidam
garganꝰ noĩe. qui ex euentu suo.
monti vocabuluꝫ indidit. Huius
dum pecora quorũ infinita multi
tudine pollebat. passim p deuexi
montis latera pascerentur. conti
git tauruꝫ armenti. cõmunis gre
gis cõsortia spernẽtem. per mon
tem singularem incedere solitum.
et ad extremũ redeuntibus peculi
is. domũ non esse reuersum. Quẽ
dominꝰ collecta multitudĩe seruo
rum. per deuia queqꝫ requirẽs. in
uenit tandẽ in vertice eiusdẽ mon
tis. pro foribus cuiusdam assiste
re spelũce Itaqꝫ ira permotus. cur
soliuagus incederet. arrepto ar
cu appeciit illum sagitta toxicata
Que veluti venti flamine retorta.
eum a quo iacta est mox reuersa
percussit. Turbati ciues et stupefa
cti. qualiter res fuerit effecta. non
enim accedere propius audebãt
consulunt episcopum. quid facto
opꝰ sit. Qui indicto ieiunio tridu
ano. a deo monuit esse querendũ
Quo peracto. sãctꝰ domini archã
gelus episcopuꝫ per visionem al
loquitur dicẽs. Jam bene fecistis
q̃d homines latebat. a deo querẽ
do misteriuꝫ. videlicet hominẽ suo
telo percussuꝫ. sciatis hoc mea ge
stum voluntate. Ego enim sum mi
chael archãgelus. qui in conspe
ctu domini semper assisto. locum
qꝫ hũc in terris incolere. totumqꝫ
seruare instituens. hoc volui indi
cio probare. omniũ que ibi gerũ
tur. ipsiꝰ quoqꝫ loci me esse inspe
ctorem atqꝫ custodem Hac reuela
tione comperta. cõsuetudinem fe
cerũt ciues. hic dominũ precibus
sãctum deposcere michaelem. Du
as quidem ianuas ibi cernẽtes.
quarũ australis. que et maior erãt
aliquot gradibꝰ in occasum ver
gentibus adiri poterãt: sed nec vl
tra criptam intrare ausi. pre fori
bus quotidie oracõni vacabant
Inter hec neapolitani. paganis ad
huc ritibꝰ aberrãtes. sepontinos
et beneuẽtanos. qui centum quin
quaginta miliaibus a sepõto dis
tant. bello lacessere temptãt. Qui
ãtistitis sui monitis edocti. triduo
petũt inducias. vt triduano ieiu
nio liceret. quasi fidele patrocini
um sãcti michaelis implorarẽ pre
sidiũ. Quo tempore pagani ludis
scenicis. falsorũ inuitant auxilia
deorũ. Ecce autem nocte ip̃a. que
belli antecedebat diem. adest in vi
siõe sanctꝰ michael antistiti. pre
ces dixit exauditas. victoriaꝫ spo
pondit affuturã et q̃rta diei hora.

bello premonet hostibꝰ occurrē
dum. Leti ergo facti ⁊ de angelica
certi victoria dm̄ coacti spiritu ob
uiant xpristiani paganis Atq; in
p̄mo belli apparatu garganꝰ im
menso tremore concutit. fulgura
crebra volant ⁊ caligo tenebrosa
totū montis cacumē obduxit. im
pleta ꝓphecia que dn̄m laudans
ait. Qui facit angelos suos spūs
⁊ ministros suos flammā ignis.
Fugiūt pagani. partim ferro ho
stiū. partim igniferis ĩpulsi sagit
tis ⁊ neapolim vsq; sequentibus
atq; extrema queq; cedentibꝰ ad
uersarijs menia tandē sue vrbis
moribundi subintrant. Qui autē
euasere periculū. comperto ꝙ ange
lus dei in adiutoriū venerit xpri
stianis. nam ⁊ sexcētos ferme suo
rū fulmine videbāt interemptos
regi regū xp̄o ꝯtinuo colla submit
tentes armis induunt fidei. Cūq;
domū reuersi victores. vota dn̄o
graciarū ad templū referrent ar
chāgeli. vident mane iuxta ianu
am septentrionalem quā predixi
instar posterule pusille quasi ho
minis vestigia marmori arctꝰ im
pressa. agnoscunt beatū michae
lem hoc presentie sue signū voluis
se monstrare Vbi postea culmen
appositū ⁊ altare impositum ipsa
ecclesia ob signa vestigiorū appo
donia est vocata Multa dubitacō
inter sepontinū ⁊ beneventanum
quid de loco agerent vtrum intra
re ⁊ dedicare ibi debeant ecclesiā
Vnde collatione facta ad orientē
loci illius beati apostolorū prin

cipis nomine condunt ecclesiam
⁊ dedicant. In qua etiā beate sp
virginis marie. sanctiq; baptiste
iohannis altaria statuunt. Tan
dem antistites salubri reperto cō
silio romanum episcopum quid
de hijs agendum sit per nuncios
sciscitantur. q̄ tunc forte in monte
se rapti quinquagesimo fere mili
ario a romana vrbe distante fue
rant. quē incole sancti siluestri co
gnomine vocāt. eo ꝙ ipē ibi quō
dam exul orans pro fidei ꝑsecuti
one delituerat cum suis. Taliaq;
mandata remittit. Si hoīs est di
lectissimi illam dedicare basilicā.
hoc maxime die quo victoria da
ta est fieri oportet. Si autem ali
as sancto ꝓuisori placuerit eodē
precipue die illius ĩ hoc volūtas
est requirenda. Hoc ergo tempo
re imminente agamꝰ ambo tridu
anum cū ciuibus nostris ieiuniū
sanctam trinitatem rogantes. vt
munera que summo sue sedis mi
nistro conferre dignatus est. ad
certum vsq; finem ꝑducat. Factū
est vt suggesserat antistes Nocte
vero cōstituti ieiunij suprema an
gelus dn̄i michael epō sepontino
ꝑ visionem apparens. Non ē in
quit vobis opus hanc quā edifi
caui dedicare ecclesiā. Ipse ē qui
condidi: etiā dedicaui. Vos tan
tum intrate. et mane assistēte pa
trono precibus locū frequentate
Et te quidem ibi cras missam cele
brante populꝰ iuxta morē cōmu
nicet Meum autem erit ostendere
quō ꝑ memet locum sacrauerim

ipsum Illi adveniunt mane cum
oblationibus et magna instancia
precum intrant regiam australem
et ecce longa porticus in aquilonem
porrecta. atque illam attingens po
sterulam ex qua marmori diximus
impressa. Sed priusquam huc pervemi
as apparet ad orientem basilica
que per gradus ascenditur. Hec cum
ipsa porticu sua quingentos fere
homines capere videbatur. altare
venerandum rubroque contectum
palliolo. ipse medio parietis me
ridiam ostendens. Erat autem ipsa
domus angulosa, non in more ope
ris humani parietibus erectis. sed in
star spelunce preruptis et sepibus
eminentibus asperata scopulis. cul
mine quoque diverse altitudinis quod
hic vertice tangi alibi manu vix
possit attingi credo docente archan
gelo deum non ornatum lapidum
sed cordis querere et diligere puri
tatem Vertex vero montis extrin
secus partim cornea silva tegitur
partim virenti planicie dilatatur
Missarum itaque celebracione com
pleta magno attoniti gaudio quam
que redierunt in sua. Episcopus autem
delegato ministrorum. cantorum. sac
dotumque officio et mansione con
structa. omnem ibidem quotidie
psalmorum ymnorum missarumque cur
sum congruo precepit ordine cele
brari. Nullus autem huc nocturno
est tempore ausus ingredi. sed aurora trans
acta matutinos ibi decantavit ym
nos Ex ipso autem saxo quo sacra
tegitur edes. ad aquilonem altaris
dulcis et nimium lucida guttatim a
qua dilabitur quam incole stillam vo
cant. Ob hoc et vitreum vas eiusdem
receptui preparatum argentea pen
det cathena suspensum. morisque est po
pulo communicato singulos ad vas
culum ascendere per gradus. donumque
celestis degustare liquoris. Nam
et gustu suavis: et tactu salubris.
Denique nonnulli per longas febrium
flammas hac hausta stilla celeri
confestim refrigerio potiuntur salu
tis. Innumeris quoque et aliis mo
dis ibi crebro sanantur egroti. et
multa que angelice tantum congruunt
potestati. geri illic miracula compro
bantur. maxime tamen eiusdem die na
talis cum et de provinciis circumpositis
plus solito conflua turba recurrit
et angelice virtutis maior quodam
modo creditur adesse frequencia.
ut quod spiritualiter dixit apostolus.
etiam corporaliter agi videatur Quia
angeli sunt amministratorii spi
ritus in ministerium missi. propter
eos qui hereditatem capiunt salutis
in christo ihesu domino nostro. Tu
autem domine:

Lectio sancti evangelii
Secundum Matheum

In illo tempore Ac
cesserunt discipuli ad ihesum dicentes
Quis putas maior est in regno celo
rum. Et advocans ihesus parvulum sta
tuit eum in medio eorum. Et reliqua.
Omelia beati maximi episcopi

Si diligenter
fratres audistis evange
licam lectionem intelligere potestis

quia ministris ac sacerdotib⁹ dei
reuerentia debeaṫ. vel ꝙ ipsos de
ricos in inuicē humilitate se opor
teat preuenire. Ait enī dn̄s ꝑcon
tantibus discipulis. quis eorum
in regno celoꝝ maior esset futur⁹
statuto coraȝ oībus paruulo Qui
cunq̄ȝ humiliauerit se sicut puer
iste. hic maior erit in regno celoꝝ
Vnde intelligim⁹ ꝙ humilitate ꝑ
uenitur ad regnū simplicitate ꝑe
netratur celuȝ. Quisquis ergo cu
pit diuinitatis tenere fastigia hu
militatis ima sectet̄. Quicūq̄ȝ vult
fratreȝ preuenire regnādo. prius
illum preueniat obsequēdo. sicut
ait apl's. Honore inuicē preueni
entes Vincat eū officijs: vt possit
vincere sanctitate. Si enī te non le
sit fratris obsequiū: meret̄ vt dili
gas Quod si forsitan lesit mag̃ ob
sequiū meret̄ vt vincas. Hec enī
nostre xpristianitatis summa ē.
vt amantib⁹ vicissitudinē. ledenti
bus pacientiā rependam⁹ Qui er
go fuerit pacientior ad iniuriaȝ:
potentior constituet̄ in regno. Nō
enī ad imperiū celorum ꝑuenit̄ su
perbia. diuicijs. prefectura: ſȝ hu
militate. pauperie lenitate. Arta
enī ꝛ angusta via ē que ducit ad
regnum Quis ergo honoribus in
flatus fuerit. et auri thesauris di
latatus tanꝙ onustū animal ꝛ im
peditū ꝑ angustū regni iter tran
sire nō poterit Simul etiā vt se exi
stimat puenisse sarcinā ei⁹ exigu
a porta non capiens repulsus li
mine retrorsū redire coget̄ Tā enī
angusta ē diuiti porta celestis. ꝙ
est camelo acus foramē exiguū.
Vnde ait dn̄s. Facili⁹ ē camelū ꝑ
foramē acus trāsire. ꝙ diuitem in
trare in regnū celorū. Sicut enī ca
melū animal tortuosuȝ atq̄ȝ defor
me. exigua cauerna pretire non
patit̄: ita diuite auarū atq̄ȝ mēda
cem arta celi ianua minime intra
re ꝑmittit. Nā ideo nudi in seculo
nascimur. nudi accedim⁹ ad laua
chrū: vt nudi q̄ȝ ꝛ expediti ad celi
ianuā ꝓperem⁹ Quā aūt incōgruū
ꝛ absurdū est vt quē nudū mat̄
genuit. nudū suscepit ecc̄ia. diues
intrare velit in celum. Propterea
adolescenti illi diuiti in euāgelio
a saluatore dī. qui sibi iust⁹ vide
batur ꝛ sanct⁹. ꝛ oīa mandata le
gis ꝯplesse Si vis ꝑfect⁹ esse. vade
vende oīa tua ꝛ da pauperib⁹ Vs
q̄ȝ adeo ei nuda virtus apta celo
est. vt ꝙuis iust⁹. ꝙuis sanctus.
aurū vel diuicias possidēs. nō pos
sit esse ꝑfectus. Talem enī voluit
adolescentem illū dn̄s ad ꝑadisū
redire qualis adam fuerat nōdū
de paradisi sublimitate deiect⁹ Nu
dus enī adaȝ incola paradisi fuit
deinde post peccatū nuditatē suaȝ
videns. folijs pudenda contexit.
Prius enī ꝙ peccaret honestatis
erat colore vestit⁹. atq̄ȝ ideo nudi
tateȝ inhonestam. non natura in
stituit ſȝ delicti reatus inuenit Nā
ꝛ sancti angeli in splendidissimo
habitu constituti nunquid tuni
cis operiuntur ꝛ pallijs. Sed cuȝ
sit in illis natiuitatis sue nuda sb
stancia. vestiti videtur esse ꝙ san
cti sunt. Sic igit̄ ꝛ adā custodiēs

honestatis angelice dignitatem. erat quidem nudus mundanis vestibus sed immortalitatis erat splendore vestitus Nil prauum re spiciebant oculi eius. non cor eius turpe aliquid cogitabat. Erat a pud honestas mentes nuditas ip sa vestita. Sicut enim apud nequam homines turpis cogitatio a concu piscentie vestibus non arcetur: ita apud sanctos viros honesta sim plicitas ad concupiscendum nudi tate non trahitur. Sed sicut vicio sis ad corruptelam nuda sunt om nia: ita religiosis ad castimoniam aperta sunt vniuersa. Quid autem ait euangelica lectio. Qui autem scan dalisauerit vnum de pusillis istis qui in me credunt. expedit ei vt suspendatur mola asinaria in col lo eius. et dimergatur in profundum maris. Pusillos hic non etate pu eros. sed malicia paruulos dicit sicut apostolus ait Malicia paruu li estote: vt sensibus perfecti sitis Qui sunt isti nisi clerici ydonei et monachi religiosi vel layci. Qui squis igitur hijs irreuerens. aut con tumeliosus extiterit hac beluina pena plectetur. vt informi saxo re ligato illi ad collum precipitetur in mare Sed videamus quare scanda lisantibus xpristianos ista pena decreta sit: aut quid sibi velit ista sentencia Puto enim illam aliquod misterium obtinere. Quasi vero non sufficeret in mare hominem demergen do saxum qualecunque magnum sine mole asinarie lapis ei religetur ad collum. et cum perituro homine pe

reat res vsui necessaria Sed puto hoc magis esse quod in scripturis asini figura populus gentilium nun cupatur. qui clausis oculis circa ignorancie molam erroris sui gi ro protrahitur. et sine vlla cursus di rectione vestigijs in se sepe redeun tibus inuitus vsui laborat alieno Nonne enim tibi videtur molam a sinariam voluere gentilis populus quando in impericie sue labore versatur. Nature quidem vinculis alligatur vt verbum dei molat dominum ce li querat. sed operte mentis cecita te suffusus. vultum animi erigere ad deum. oculos cordis leuare non possit ad celum. Sed quoniam mo la asinaria saxum esse constat vi deamus si et paganorum talis est mola. Talis est plane Saxea enim mola est pagonorum iupiter. her culesque lapideus. circa quos cecis oculis frequentis erroris circueunt Cecos inquit dixerim eorum ocu los qui putant se videre quod non vident. Aspicientes enim saxum: de um se videre confidunt Attamen qui molam voluit. consummandi ali quando finem operis habet. exuen di spem gerit laboris Cui vero mo la asinaria ad collum suspenditur. por tat lapidem qui portare debuerat iugum domini Asinus ergo ad mo lam. cecus ad lapidem. gentilis ad saxum. quia adorat eum quem non videt nec agnoscit Deus enim non in manufactis habitat: nec in me tallo aut saxo cognoscitur. Hic ergo gentilis populus cum persecutionem xpiano intulerit hac pena plectetur

ac cum sacrilega sua mola in dicā
di seculi fluctibus demergat. Tu
autem dñe:

Alia omelia sup eodem
Lectio sancti euāgelij
Secūdm Matheum

In illo tempore Ac

cesserunt discipuli ad ihesū dicen
tes. Quis putas maior est in reg
no celorum. Et reliqua. Omelia
haymonis

Potiens legi

mus discipulos dñi. de ordi
ne prioratus inter se contendisse
vel interrogasse. non liuori a inui
die deputare debemus. sz humane
fragilitati ac ifirmitati. quippe q̄
rudes erant ac nouelli Quia audi
erant eum suam resurrectionē pre
dicantem. a nondum spiritus san
cti gracia illumiati. celeste regnū
pficere amare didicerant: quia vt
ait euangelista iohannes. Non
dum erat spiritus datus quia ihe
sus nondum fuerat glorificatus
putabant q ipse resurgēs a mor
tuis corporaliter regnū teneret. a
ipsi honoribus sublimarent Vn
de passionis illius tempore. facta
est contentio inter eos quis eorū
maior esset in regno celoruz. Hac
suspitiōe seducta fuerat mater fi
liorum zebedei quando accessit ad
dominū dicens. Domine: dic vt se
deant hij duo filij mei. vnus ad dex
teram tuam. a alius ad sinistraz
in regno tuo Hinc cleophas a ali
us discipulus quibus cuz dñs post
resurrectionem in specie peregrini
apparuisset dicebant. Nos autez
sperabamus q ipse esset redemptu
rus israhel. Et quidam discipulo
rum interrogantes eum dicebāt.
Domine si in tempore hoc restitu
es regnum israhel. Occasio autē
interrogandi dominū. quis illoz
maior esset in regnū celorum for
tassis ex superioribus acciderat Nā
vt supra euangelista retulit. acces
serunt ad petrū qui didragma ac
cipiebāt a dixerunt ei. Magister
vester nō soluit didragma. Ait.
Etiam Et cū intrasset domū preue
nit ihesus dicens. Quid tibi videt
symon. Reges terre a quibus suscī
piunt tributum vel censuz A filijs
suis. an ab alienis Et ille dixit Ab
alienis Dixit illi ihesus. Ergo libe
ri sunt filij. Ne aūt scandalizemus
eos. vade ad mare a mitte hamū
a eum piscem qui primus ascende
rit tolle. a aperto eius ore inueni
es staterem. illum sumens da eis
pro me et te. Quia ergo alij disci
puli viderant petrum in reddicōe
census dño coequari. computan
tes euz illis omnibus esse prela
tum. in illa hora accesserūt ad ihe
sum dicentes. Quis putas maior
est in regno celorum. Sed magi
ster humilitatis qui ait in euan
gelio. Discite a me quia mitis suz
a humilis corde. et inuenietis req̄
em animabus vestris vt ostēde
ret regnum celorū. non p supbiā
sed p humilitatem esse querendū

illumq3 fore maiorem in eo qui ꝓp
ter deum se humiliat· aduocans
paruulum statuit eum in medio
eoruz ⁊ dixit Amen dico vobis ni
si conuersi fueritis ⁊ efficiamini si
cut paruuli· non intrabitis in reg
num celorum· Quod duobus mo
dis potest intelligi· Possumus ei
hic paruulum dominũ ihesum cri
stum accipere· qui cũ sit magnus
⁊ laudabilis nimis· ⁊ magnitudi
nis eius non sit finis· vt nos excel
sos faceret· paruulus natus ẽ no
bis· ⁊ filius datus est nobis· Et ẽ
sensus· Nisi mei exemplo vos hu
miliaueritis· q̃ non veni ministra
ri sed ministrare· et factus sum in
medio vestruz sicut qui ministrat
sed non qui vel quasi recumbens·
regnum celorum quod humilibꝫ
est preparatum intrare non pote
stis· Si aũt simpliciter quemlibz
paruulum intelligamus facile pa
tet quia nõ solum ad humilitatẽ
sed etiam ad simplicitatem seruã
dam hoc exemplo nos hortatur·
Ac si diceret· Sicut paruulus iste
cuius vobis exemplum ꝓposui· vi
dens mulierem pulchraz non cõ
cupiscit· non alienas diuicias ap
petit· lesus non reledit· non aliud
cogitat aliud loquitur· et iratus
nõ ꝑpetuas tenet discordias; ita
⁊ vos nisi talem habueritis inno
centiam in mente qualem iste ha
bet in corpore· regnum celoruz qd
humilibus ⁊ simplicibus est pre
paratũ intrare nequaq̃ potestis
Cuius viam nemo superbus gra
ditur· nemo tumidus incedit; q̃a
arbua via est ⁊ angusta que du
cit ad vitam· et pauci sunt qui in
ueniunt eam· Cum ergo ait· Nisi
conuersi fueritis· ⁊ efficiamini sic
paruuli non intrabitis in regnuz
celoruz· tale est ac si dixisset· Jam
si vos delectat locus sublimis· pri
us exerceat humiliatio vite inno
centis· non q̃ apostolos corpore
vellet esse paruulos· sed vt innocẽ
ciam paruulorum in mente possi
derent· Huiuscemodi paruulos do
minus suos volebat esse discipu
los· qui dicebat Sinite paruulos
venire ad me; talium est enim reg
num celoruz· Et paulus apostolꝰ
taliũ innocentiã puulorũ suos vo
lebat habere discipulos quibus
p epistolam precipiebat· Nolite
pueri effici sensibus sed malicia
paruuli estote· sensibus aũt pfe
cti sitis· Talem se nouerat rex ꝓ
phеticus qui in regali solio subli
mis· sed mente humilis dicebat·
Custodiens paruulos dominus·
humiliatus sum ⁊ liberauit me Et
iterum· Ludam ⁊ vilior fiam plus
q̃ factus sum· ⁊ ero humilis in o
culis meis Paruulus enĩ est qui
sibi displicet vt deo placeat· tan
to q3 ante deum erit pulchrior· q̃
to apud ipsum erit humilior Vn
de ⁊ subditur· Quicunq3 ergo hu
miliauerit se sicut paruulus iste·
hic magnus est in regno celorũ
Habeamus ergo virtutẽ humili
tatis si volumus habere in regno
celorum locum celsitudinis: quo
niam sicut saluator ait in euange
lio· Ois q̃ se humiliat exaltabit·

et qui se exaltat humiliabitur Vn
de et nos alibi scriptura ammonet
dicens. Quanto magnus es humili
a te in omnibus. et coram deo inue
nies graciam Et iterum. Humilia
mini sub potenti manu dei. vt nos
exaltet in tempore visitacionis. Et
ne putares illum esse contemnen
dum qui propter deum hic se humili
at congruam sentenciam adiunxit di
cens. Qui susceperit vnum paruu
lum talem in nomine meo me sus
cipit Hoc est quod dominus in futurum
se promisit dicturum. quod vni feci
stis vni ex minimis meis: mihi fe
cistis. Et signanter ait. Qui susce
perit vnum paruulum talem in no
mine meo me: suscipit Quamuis enim
non sit eligendum cui iuxta scriptu
re vocem bene facere debeamus. il
lis tamen qui propter deum paruuli et
humiles esse eligunt. in quibus vite
moribus xpristum esse cognosci
mus specialem beniuolentiam im
pendere debemus Vnde cum pius pa
ter filium instrueret ait. Panem
tuum et vinum tuum sup sepulturam
iusti constitue. et ne communicaueris
ex eo cum peccatoribus Et iterum. Desu
det elemosina in manu tua donec
inuenias iustum cui tradas eam.
Hinc et apostolus ait. Dum tempus
habemus operemur bonum ad omnes.
maxime autem ad domesticos fidei.
Qui enim bona temporalia illis impendit
in quorum vita et moribus xpristum ha
bitare cognoscit profecto illi tribu
it pro cuius amore impendit Vn
de bene dicitur in nomine meo Mul
ti enim bona temporalia non in no

mine xpristi. sed vt laudem homi
num captare possint tribuunt De
quibus scriptum est Quesierunt glo
riam hominum magis quam dei. Et do
minus alibi. Omnia enim opera su
a faciunt vt videantur ab hominibus
Et iterum Amen dico vobis recepe
runt mercedem suam. Et ne ad susci
piendos hospites vel peregrinos pi
gri remaneremus. seipsum in hijs su
scipi promisit cum ait. Qui susceperit
vnum paruulum talem in nomine
meo me suscipit. Vnde et ipse ali
bi dicit Qui suscipit prophetam in no
mine prophete. mercedem prophete acci
piet. et qui suscipit iustum in no
mine iusti. mercedem iusti accipi
et. Et iterum. Qui vos recipit me re
cipit: et qui vos spernit me spernit
Sicut autem suscipientibus merces pro
mittitur: ita duris et auaris pena in
dicitur. cum subinfertur. Qui autem
scandalizauerit vnum de pusillis
istis qui in me credunt. expedit ei
vt suspendatur mola asinaria in
collo eius. et demergatur in profun
dum maris Vbi considerandum est
quod graue peccatum sit scandalisare
fratrem. quando etiam scandalisan
tibus talis vindicta comminatur Quod
autem ait Expedit ei. vt suspenda
tur mola asinaria in collo eius et
in profundum maris dimergatur
iuxta morem prouincie loquitur
vbi apud veteres iudeos capitali
a crimina hoc supplicio puniebantur
tur Non ergo arbitretur leue pec
catum esse scandalum fratris cum
scandalisantibus talis pena predicitur
quoniam sicut alibi in euangelio

ait Qui dixerit fratri suo fatue: re
us erit gehenne ignis Quod se ca
uere omnino apostolus ostendit
cum ait Melius enim mihi est non
manducare carnem neque bibere vi
num. neque aliquid in quo fratrem
scandalizem. A quo peccato etiam
discipulos suos compescit dicens
Quare tu scandalisas fratrem tu
um. aut quare spernis illum. Igi
tur in quantum possumus iuxta apo
stoli ammonitionem. scandalum
fratrum vitare debemus: si autem
pro veritate scandalum oriatur.
magis veritas eligenda est quam scan
dalum vitandum Vel certe per mo
lam asinariam que pondus habet
sed nullum iter explicat. volubilis
amor seculi exprimitur Cum ergo
ait. Expedit ei vt suspendatur mo
la asinaria in collo eius et dimer
gatur in profundum maris. carna
les quosque et mundi amatores. a
regimine ecclesiastico prohibet:
quoniam melius est quod mundi a
mator in seculo viuens carnaliter
se solum perdat. quam in regimine ec
clesiastico constitutus. se et alios
peruerse viuendo ad interitum tra
hat: qui cuius vita despicitur. re
stat vt eius predicatio contemnatur
quoniam dum infirmi discipuli pa
troni sequuntur exemplum et ip
si pereunt. et illorum perditio in eius
caput redundat. qui auctor est cri
minis. Siue certe per molam asina
riam doctores intelliguntur. quia
sicut mola granum tritici frangi
tur. vt medulla eius ad susten
tationem vel refectionem huma
ne nature ostendatur: ita quoque
et doctores occultas sententias scri
pture sacre aperientes. interiorem
sensum eorum manifestant. vel vi
tam siue refectionem animarum
sanctarum. Ve mundo ab scanda
lis Mundus cui ve dicitur non il
le est quem venit filius hominis que
rere et saluare. sed ille qui in mali
gno positus est et mundi amato
res: de quo dominus alibi ait. Pater
iuste mundus te non cognouit. Qui
enim mente et desiderio seculum inco
lunt recte mundus appellantur.
De quibus iohannes ait Mundus
transibit. et concupiscentia eius Mun
di enim amatores dum propter cu
piditates seculi. alios non metu
unt scandalisare. tamen ipsi scan
dalum sustinent: aliquando autem
corpore. semper autem mente. Et ideo
ve illis quia ducunt in bonis dies
suos et in puncto ad inferna descen
dunt. Quibus per iohannem dicitur.
Qui voluerit esse amicus huius se
culi: inimicus dei constituitur Ad
quos pertinet quod adhuc subiun
gitur. Necesse est enim vt veniant
scandala. verumtamen ve homini
per quem scandalum venit Quod autem
ait. necesse est. tale est ac si diceret.
Non potest esse vt scandala non
veniant Oportet enim et hereses esse
sicut ait apostolus. vt probati ma
nifesti fiant. Et alia scriptura Va
sa figuli probat fornax: et homines
iustos temptatio tribulationis.
Pacis autem tempore non facile
decerni potest qui bonus vel malus ve
sit Sed cum scandalisatorum flauerit

ventus faciles ⁊ tenues proiciet
quasi paleas ante faciez venti. Ḡ
na vero cōgregabit in horrea xp̄i
Ve ergo homini illi qui talem se
exhibet vt malū quod venturum
est ꝑ eius ministeriuz impleatur
De quibꝰ dn̄s ait. Mittet filiꝰ ho
minis angelos suos et colligent
de regno eius omnia scandala. et
tradent ea in caminū ignis arden
tis. Quod facilius intelligimus si
vnum ad mediuz deducamus. iu
dam scilicet domini proditorem.
de quo ipse tempore passiōis sue
ait. Filiꝰ hominis vadit sicut scri
ptum est de illo. ve aūt homini il
li ꝑ quem tradetur. Necesse enim
erat. vt filiꝰ dei pro nobis passio
nem sustineret. sed ve iude qui no
strum bonū suum facit malum Et
ne aliquis sub occasione ꝓximo
rum vel amicorū a via dei sibi rece
denduz putaret. omnē magister
veritatis errorem tollit cū subiun
git. Si aūt manus tua vel pes tuꝰ
scandalisat te. abscide eū ⁊ proice
abs te Bonum ē tibi ad vitam in
gredi debilem vel claudum: q̄ȝ du
as manus vel duos pedes haben
tem. mitti in gehennam ignis. Et
si oculus tuus scādalisat te. erue
eum ⁊ proice abs te. Bonuz est ti
bi cū vno oculo intrare ad vitam
q̄ȝ duos oculos habentem. mitti
in gehennam ignis. Iuxta litterā
q̄ȝtum abhorreat hoc facile patet
Sed cū a littera excludimur: spiri
talis sensus est requirendꝰ. Per
hoc quod manus pes oculus. no
stris necessitatibus necessariora

sunt. propinquorū ⁊ carissimorū
affectus in hoc loco designat̄. Ac
si diceret dominꝰ. Si quis tibi fue
rit p̄ciosus vt oculꝰ. propinquus
vt pes. necessariꝰ vt manus. et a
via dei te recedere ꝑsuaserit. huiꝰ
amorem abscide et abs te proice
Melius est te solum intrare ad vi
tam. q̄ȝ cum multa turba propin
quorum mitti in ignem eternum
Quid proficit homini si totum lu
cratur mundū: anime aūt sue de
trimentuz patiat̄. Verbi gracia
Blanditur vxor. minatur pater.
ꝑsuadet mater. lacrimat̄ frater
⁊ soror: tu autez in via domini sta
firmus. ne illos inutiliter aman
do a dei amore recedas sed iuxta il
lud quod alibi ait Sine mortuos
mortuos suos sepelire: tu autez se
quere me. Neq3 hoc dicimꝰ. ꝙ pa
rentibꝰ ⁊ amicis ingrati ⁊ inobedi
entes esse debeamus. sed quādo
a via dei remouere voluerint. tūc
eorū amorem abscidamꝰ a nob̄.
Ceterum cū eos deum amare cog
nouerimus dupliciter a nobis et
honorandi sunt. primum ꝙ iusti
sunt. deinde quia ꝓpinqui: domino
dicente in lege. Honora patrem
tuum ⁊ matrem. vt bene tibi sit ⁊
longo viuas tempore Vnde ⁊ apo
stolus ait. Si quis suorum curam
non habet. ⁊ maxime fideliū fidez
negauit. ⁊ est infideli deterior Q̄n
tam aūt sollicitudinem ⁊ curā do
minus de hijs habeat qui totam
spem in eo ponūt manifestat cum
subiungit. Videte ne cōtemnatis
vnum ex hijs pusillis. Qui enim

pusilli ⁊ humiles in presenti vita
ꝓpter deum sūt· nequaꝗ̄ ꝯtemnen
di sunt· Pusilli namqꝫ sūt vt dixi
mus· qui coraꝫ oculis suis humi
les sunt ⁊ despecti: de quibꝰ salua
tor ait in euāgelio· Nolite timere
pusillus grex: qꝛ cōplacuit patri
vestro dare vobꝭ regnuꝫ Quisquis
ergo tales scandalisaē nō metuit
offendit deum q̄ habitat in illis:
sicut ipse ꝑ ꝓphetam dicit· Qui tā
git vos: quasi qui tangit pupillā
oculi mei· Et iterū Nolite tangere
xpristos meos: ⁊ in ꝓphetis meis
nolite malignari de quibꝰ valde
dulce est quod adhuc subinfert·
quare nō sint ꝯtemnendi· Dico ei
vobis qꝛ angeli eorū in celis· sem
per vident faciem patris mei· qui
in celis est· In hoc loco discimus
qꝛ vnusquisqꝫ fideliū· angeluꝫ ob
sui custodiaꝫ deputatum habet q̄
eum a temptationibus defendit·
⁊ in virtutibꝰ iuuat: sicut aposto
lus in epistola ad hebreos ait·
Angeli sunt amministratorij spi
ritus in ministeriū missi· propter
eos qui hereditatē capiūt salutis
Et psalmista de iusto quolibꝫ An
gelis suis mādauit de te· vt custo
diant te in omnibꝰ vijs tuis· ⁊ in
manibus tollent te· ne forte offen
das ad lapidem pedem tuū Hinc
de petro in actibꝰ apostolorū legi
mus· quia cuꝫ ab angelo de carce
re eductus ianuā pulsaē cepisset
fideles qui conuenerāt dicebant
Non est petrus ſꝫ angelus eiꝰ An
geli ergo paruuloruꝫ semp vidēt
faciem patris: qꝛ sic ꝓpter nos fo

ras exeunt· vt ab eiꝰ visione nun
ꝗ̄ recedant: sicut ipse angelus ra
phael ad thobiam ait· Ego sum
vnus de septem spiritibꝰ qui assi
stimꝰ ante deum· Et daniel· Milia
miliū ministrabāt ei· ⁊ decies cen
tena milia assistebant ei· Angeli
enī qui custodes sunt vite nostre
oracōes ⁊ opera nostra deo nunci
are credunt· sicut angelus ait tho
bie· Cū orares· ego obtuli oratio
nes tuas ante deum· Et daniel· Ex
die qua posuisti cor tuū ad intelli
genduꝫ vt te affligeres in ꝯspectu
dei· exaudita sūt verba tua: ⁊ ego
veni ꝓpter sermones tuos Tu aūt

Sermo in natali sācti luce euā
geliste

Dum i diuinis
atqꝫ sacris voluminibus
studiose lectitando ꝑquireremꝫ· ex
qua ortꝰ prosapia a quibꝰ instru
ctus· quosqꝫ imitatꝰ sit viros· qui
busqꝫ in partibꝰ beatissimꝰ lucas
euangelista scripserit atqꝫ docue
rit· quo ve pausauerit· eiusqꝫ sacꝝ
deportatuꝫ fuerit cadauer loco· in
singulis singula repperi· ⁊ pꝰ pau
ca de pluribꝰ carpens· ꝓ vt sensu
capere potui ingenioli mei· partiꝫ
stilo ꝓpo explicare conatꝰ sū ꝑtim
aūt sicut a quibusdaꝫ repperi scri
pta doctoribꝰ exarans· vestre in
tentis caritatis auribꝰ noster sꝰ
sequens sermo declarabit Igitur
gloriosissimꝰ apl's ⁊ euāgelista
ihesu xpristi lucas natione syrus
antiocēsis· arte medicus· aposto
lorū discipulus· ⁊ leuificos eoruꝫ

4

actus prout vidit· lucido diserto
qꝫ sermone ꝓsecutꝰ· in breui libel
lo ad carissimuꝫ scripsit theophi
lum· Deinde paulum secutus egre
gium doctorem gentium vsqꝫ ad
triumphū passionis eius· queꝫ
cuꝫ apostolo petro rome excepit·
indiuiduus comes peregrinatio
nis eius existens· vbiqꝫ cuꝫ eo ꝑ
mansit· Cuiꝰ precipue peregrina
tionis ⁊ sacre doctrine gesta eorū
dem annectēs aplorūꝫ libello· ad
laudem nominis ⁊ memoriā ipso
rum· et vniuersalis ecclesie stabi
limentuꝫ texuit· Dumqꝫ eundē glo
riosissimū pauluꝫ· idem venerabi
lis lucas sequeret· ī plurimis ter
re marisqꝫ tribulationibꝰ· digne
ab illo huiusmodi testimonij ele
gantia meruit laudari. Sic enim
corinthijs scribens ait de eo· Sa
lutat vos lucas medicus carissi
mus meus in domino· Et thimo
theo illustri viro scribens ait· Lu
cas solus mecū est Et in alio loco
epistole sue ait de illo inter reliq̄
salutacōis ecclesie dei que ē corin
thi Misimꝰ etiā fratrem nostrum
cuiꝰ laus ē in euangelio ꝑ oēs ec
clesias· Non solum aūt sed ⁊ ordi
natus ē ab ecclesijs comes pegri
nationis nostre· Vere eniꝫ vt ita
dicam· omniū ore laudabilis est
hic dn̄s euangelista qui meruit a
tanto aplo ⁊ doctore gentiuꝫ pre
dicari· Laudemꝰ ergo eū cum ipō
⁊ nos pariter carissimi· ⁊ cōsona
voce corde ⁊ ore extollamus· ⁊ ve
rum a deo missum medicū aīaruꝫ
predicemꝰ eum Cuius omnia do

ctrine verba· nihil aliud resonarē
videntur· nisi anime languentis
medicinaꝫ· Propterea non imme
rito: iste tale sortitus est nomen
Lucas quidem eolice· in nostra aūt
lingua interpretatur consurgēs
siue eleuās Recte itaqꝫ cōsurgēs
siue eleuans dicitur· qui terrenis
despectis sese ad celestia consurgē
do eleuauit· ⁊ toto mētis conami
ne liber expeditusqꝫ est dominū se
cutus· Vnde ⁊ eiꝰ predicare euan
geliū· adhuc in ergastulo corpo
ris retentus ⁊ suis sequacibꝰ scri
bere ē dignus habitus· multosqꝫ
etiā verbo sue predicatiōis· ad ihe
su christi domini ꝑduxit fidem· O
luca sanctissime euangelista· do
minica atqꝫ veridica ꝑsonans lon
ge lateqꝫ verba· cuius fragor eoli
cis quidem primū intonans auri
bus girat penetralia celorū ad in
star tonitrui· at demuꝫ vt psalmi
graphus ait vates· non soluꝫ oc
ciduas vsqꝫ protenditur partes·
vox omni suauitate melliflua· sed
⁊ in omnibꝰ terre finibus ꝑsonu
it· O isignis preconij ⁊ almitatis
euangelice lucifer ab orientalibꝫ
partibus emittens nobis lumē
fidei· ⁊ celestis itineris patētre scā
dere volentibꝰ callem demonstrās
O anime salubre medicamentuꝫ
beatissime luca qui velut nardi pi
stici preciosi vngentum redolens
⁊ interiora pectoris nostri archa
na ꝑmulcens· ad semp mansura
gaudia· vbi nullus languor· nul
lus dolor· nullꝰ qꝫ gemitꝰ inuenit
voce icessabili nos inuitare oīmō

non desistis. Recte eniz hinc versi
culus poete cuiusdaz epigrama
tis potest aptari Viuere post obi
tum vatem vis nosse viator. Quod
legis ecce loquor. vox tua nempe
mea est. Hic prorsus cū descripta
essent euangelia. p matheuz qui
dem in iudea. p marcū vero in yta
lia. instigāte spiritusancto mag
auditu q̄ iussu i achaie bithinie
q̧ partib⁹ hystorice suū ꝯposuit
euangeliuz actico sermone. sicut
ab hijs traditu; habuit q̄ ab ini
cio viderūt. eiq̧ magistri fuerunt
sermonis dei. incipiens ꝫ a sacer
dotum reguq̧ temporib⁹ in hunc
videlicet modū. Fuit in dieb⁹ he
rodis regis sacerdos quidaz noīe
zacharias. eam hystoriaz plena
digestione prosequit̄. Huius q̧
strēnuissimi euāgeliste luce librū
cū quatuor euangeliorū libris in
telligendum arbitrati sunt docto
res p vituli speciez figurari. Vitu
lus deniq̧ sacerdotalis ē victima
que in redemptoris nostri immo
latione completa est. qui p salu
te toti⁹ mundi in patibulo crucis
suspensus semetipsum patri hosti
am viuam exhibuit. De quo euā
gelista pulchre seduli⁹ presbiter
i paschali descriptione carminis
heroico parens carmine ait Ju
ra sacerdotis lucas tenet ore viuē
ti. Et paulin⁹ nolane sedis presul
de isto domini venerabili viro. bñ
ludens in versib⁹ canit. Bis medi
cus lucas prius arte deinde loque
la. Bis medic⁹ lucas vt quondaz
corporis egros. Artus ꝯsolidat.
ꝛ nunc in mentib⁹ egris. Compo
suit geminos vite medicamina li
bros. Nam quid plura referaz de
tam veridico eximioq̧ euangeli
sta. q̄ meruit a tantis ac talibus
laudari doctorib⁹. hoc est iheroni
mo. ambrosio. alijsq̧ plurimis q̄
muri sūt ecclesiaꝝ ꝛ eloquētie fon
tes. quid ve digne resonem igno
ro. cū mihi si ferrea esset vox. et ō
nium membroꝝ meorū artus ver
terentur i linguas. plenīter in ei⁹
laude minime explere valerez que
meretur. Sed amore tanti viri du
ctus. ꝛ nō presumptionis temeri
tatem gerens homo imperit⁹. sed
quorundaz fratrū vict⁹ precibus
caritatis. hec vestre dilectioni cō
pulsus sum exarare. Nunc aūt ea
q̄ omisimus ꝓsequamur Ecce eni
vt nostri oris ratio roboretur. eius
dem luculenti doctoris ambrosij
exempla. nostro huic ꝯpendioso
opusculo annectimus. Sic eniz di
cit. Sanctissim⁹ vero lucas velut
quendā hystoricuz tenens ordi
nem plura nobis domini miracu
la reuelauit. ita tamen vt omnis
sapientie virtutes euangelioruz
suorum complecteret̄ hystoria.
Quid eni precellentius ad sapiē
tiam naturalez. q̄ q̄ ex spiritusā
cto etiam dnicam incarnacōez ex
titisse reseruauit. Vnde et dauid
naturalem docens sapientiaz ait.
Emitte spūm tuū ꝛ creabunt̄. Do
cet moralia in eodē euāgelij sui li
bro i illis beatitudinib⁹ docēs mo
res. quēadmoduz ñ ferire ñ pcute
re verberātē. quēadmodū bñfacē.

multum dare cū desperacōe mer
cedis: merces enim facilꝰ sequitᷣ
non expectantem. Docuit etiam ⁊
rationabilia cū lego Qui fidelis ē
in minimo: ⁊ in maiori fidelis est
Quid adhuc de naturalibꝰ dicaꝫ
qꝫ docuit virtutes celorū moueri
dn̄m solū esse vnigenitū filiū dei
in cuius passione tenebre p dieꝫ
facte sūt. terra tremuīt. sol refugi
ens. radios sue claritatis abstra
xit. Ergo omnē mundanam sibi
prudentiā vendicat. ⁊ principatū
sapientie vere possidet spūalis. p̄
sertim cū audacius aliquid vsur
pans ipsa fide nostra. ipsū miste
riū trinitatis ī hac triplici sapīa
esse posuit. hoc ē naturali. morali
rationali. si credamꝰ illū genealī
ter patrem q̄ nobis genuit redem
ptorem. ⁊ illuꝫ moralem. q̄ patri
vsqꝫ ad mortē. ꝺm hoīem obediēs
nos redemit. et illū rationalem q̄
rationē colende diuinitatis ⁊ vite re
gēnde humanis pectoribꝰ infudit
Nulla ergo operationū distancia
nulla discretio ē. vbi vel in patre
vel in filio vel in spūsancto. nulla
secūda plenitudo virtutis ē. Nūc
ad narrationis ordineꝫ redeamꝰ
Omnis ait dn̄s qui petit accipit.
⁊ qui querit inuenit: et pulsāti a
periet. Aperi ergo nobis pulsan
tibꝰ dn̄e. qui tenes clauem sciē vt
aliq̄d adhuc ɔgrue in laudeꝫ tan
ti euāgeliste tui beati luce. ad edi
ficationē audientiuꝫ dicere valea
mus. Igitur vt idem dn̄i aposto
lus in prohemio euangelij sui te
statur plures fuerūt qui euange

licam conati sūt ordinare narratō
nem rerum que in nobis comple
te sunt. sicut tradiderūt nobis vt
superiꝰ diximꝰ. qui ab inicio vide
runt sermonē filij dei. ⁊ ministra
uerūt ei. ⁊ pseuerancia vsqꝫ ad p̄
sens tempꝰ monimēta declarant.
q̄ diuersis auctoribꝰ edita. diuer
sarū heresium fuerunt principia
vt ē illud quod appellatᷣ euange
liū iuxta egiptios. ⁊ thomā ⁊ ma
thiā ⁊ bartholomeū. duodeciꝫ qꝫ
apostolos. ac basilidē atqꝫ appel
len. ⁊ ceteros quos enumerare lō
gum est. dum hoc tantuꝫ in presē
tia necesse est dicere extitisse quos
dam q̄ sine spiritu ⁊ grā dei cona
ti sūt ordinare. magis narratōem
qꝫ hystorie texere veritatē Quibꝰ
iure illud ꝓpheticū ɔgruit Ve qui
ꝓphetant de corde suo. qui ambu
lant post spūm suū. q̄ dicūt. Hec
dicit dn̄s: ⁊ dn̄s nō misit eos. De
quibꝰ ⁊ saluator in euangelio di
cit. Omnes qui ante me venerunt
fures ⁊ latrones fuerūt. Qui vene
runt dicit dn̄s: nō qui missi sunt.
In venientibꝰ presumptio temeri
tatis: in missis obsequiū seruitu
tis ē. Ecclesia aūt que supra petrā
dn̄i est voce fundata. quā addu
xit rex in accubitū suuꝫ. ⁊ ad quā
p foramē descensionis occulte ma
num suam misit. similis hīnulo
ceruorū. quatuor fluminū padisi
instar. eructās de vno fonte q̄tuor
euāgelia. q̄tuor ⁊ anulis. ⁊ angu
los hꝫ p quos quasi archa testa
menti dn̄i lignis imputribilibus
vehitur. Hec ē et illa in zacharia

quadriga que ꝑ orbem eucta iu
go fidei colla cunctaꝝ gentiū sub
icit. Quatuor preterea flumia pul
chre dicuntur de vno paradisi ꝓ
cedere fonte. per que quatuor euā
gelistarum numerus demonstra
tur. et quatuor perfecte virtutes.
idest prudentia. temperancia. for
titudo atq; iusticia designantur.
Naz sicut a quatuor saluberrimis
luculentisq; fluminib9 domini irri
gatur paradisus: ita ꝯ cor nostꝝ
irrigatur a quatuor euangelioꝝ
instrumētis. Ex quo ꝑlucido ihe
su xpristi domini fonte. sanct9 iste
velut eufrates procedens. de quo
nobis sermo est. apostolus lucas
euāgelice disputator libri cor no
strum sepius rigare ꝯ madefacere
non cessat. Et vt eufrates fertilis
seu fragilitas ꝯ vbertas nuncupa
tur. ita et iste magne fertilitatis
atq; vbertatis. seu euangelij dog
mate sancte ecclesie toto terraruz
orbe diffuse. augens verbo doctri
ne sue fidei incrementū. radio sue
claritatis velut iubar ab ethere
veniens. ac multorū hominuz pec
tora illustrans. quotidie illumia
re non desinit. cum eius verba ve
luti bonum nuncium in ecclesia le
guntur. Euangeliū quippe actice
romane. bonum nunciuz dicitur.
seu noua annunciatio. Nunciat
enī incarnationem sanctamq; na
tiuitatez xpristi. passionē quoq;
ac resurrectionem. necnon ꝯ in ce
los ascensionez. venturumq; eum
esse ad iudiciuz cum gloria ꝯ reg
no. Hec sunt quippe septem sigil

la quibus iohannes dicit libruz
esse signatū. quem nullus potest
aperire. neq; i celo neq; sup terrā
neq; sub terra. et signacula ei9 sol
uere. nisi solummodo leo de tribu
iuda ꝯ xpristus Vel ideo euāgeli
um bonū dicitur nunciū: qꝛ annū
ciat regnum post laborem. vitaz
post mortem. Recte ergo hoc ipsū
euangelium. iste euangelista lu
cas ad eundē vt prefati sum9 scri
psit theophilū. ad quem ꝯ librū
actuum apostoloruz. idest ad dei
dilectū. Ergo ꝯ tibi conuenit sem
ꝑ quisquis es o homo: quia si deū
diligis. ad te scriptum est euāge
lium. Et si ad te scriptum est susci
pe preciosissimū margaritaꝝ mu
nus euāgeliste pignus amici in
penetrabilib9 animi diligēter ob
serua. O quale munus vel quale
pignus si consideres. si attendas
si mente ꝑtractes. Que si bene et
peruigil obseruaueris ad semper
mansura gaudia te felicem ꝑdu
cent. vbi sociatus āgelorū choris.
incessabiliter exultabis. Hic etiā
beat9 lucas examussim dicitꝰ gre
co eloquio eruditus. cui extra ea q̄
euangelice disputationis ordo de
poscit. maximi necessitatis laboris
fuit. vt primuz grecis fidelib9 in
carnacōez domini nostri ihu xpri
sti fideli narracōe ostenderet. ne
vel iudaicis genealogijs intenti.
solo legis desiderio tenerentur. vel
hereticis fabulis ꝯ stultis sollici
tationibus seducti. excedēdo labe
rent. deinde velut celestis agricola
semē doctrine sue innumerabiliū

mentibus hominum serens ac vo
mere sue insignis lingue nunciā
do exsulcans. ad creatoris sui fidē
conuerteret. Duplicatis etenī ta
lentis domini sui. ⁊ centesimum se
cum afferens fructū. ad gemme
a celi palacia ꝑhenniter regnatu
rus. ardentis animi desiderio sata
gens properauit. Nam martiriū
suo corpori assiduis lamentationi
bus. crebrisq̄ vigilijs mēbra sua
macerans indixit. Hic enī ab ipō
pueritie sue tempore. castꝰ omni
no ꝑseuerans. neq̄ vxorem neq̄
filios ꝑhibetur habuisse. Ideoq̄
non immerito inter angelorū ag
mina. ⁊ gloriosum apostolorum
chorum. inter laudabilē ꝓpheta
rum numerū. atq̄ candentia lilia
virginum ⁊ īmarcessibiles rosas
martirū ⁊ flores choruscat. omni
umq̄ beatorū ꝑfruitur consorcijs
sanctorum. Tradunt etiā nōnul
li hunc euangelistam vnum esse
ex illis duobus discipulis. quibꝫ
in castellum emaus euntibꝰ dn̄s
se sociauit. atq̄ ī peregrino habi
tu se ostendens illis sensum ape
ruit. et in fractione panis vt eum
cognoscerent mirabiliter patra
uit. Hic dum septuagesimū eta
tis sue haberet annū. obijt in bi
thinie partibꝰ quinto decimo ka
lendas nouembris. et a viris ca
tholicis corpus eiꝰ humatū est
Cuiꝰ sanctum cadauer pluribus
iam euolutis annorū curriculis.
constantino augusto regnante.
ad constantinopolitanā vrbē cū
gloria est translatum. ⁊ decenter

locatum Vbi q̄nta ⁊ qualia prodi
giorum miracula ad nominis sui
laudem. ꝑ merita huius gloriosis
simi euangeliste luce. dn̄s ihesus
christꝰ frequenter efficiat: q̄ ad
noticiam nostrā minime ꝑuene
runt omitto retexere. Hoc aūt di
uina ꝓuidentia constat actum. vt
scilicet ꝑ plura deportatis loca hu
ius luce euangeliste venerabilibꝫ
reliquijs plura virtutum signa fi
erent. pluresq̄ ꝑ memoriā doctri
ne ⁊ virtutis eius. ad fidem ac di
lectionem dn̄i nostri ihesu xpisti
quem predicauit cōfluerent. Qui
cū deo patre sanctoq̄ spiritu vi
uens regnat. per immensa secula
seculorum. Amen

Lectio sancti euangelij
Scd̄m lucam.

N illo tēpore Desi
gnauit ihesus ⁊ alios septuagin
ta duos. ⁊ misit illos binos ante
faciem suā in omnē ciuitatem ⁊ lo
cum quo erat ipse venturus. Et re
liqua. Omelia beati gregorij ꝑ̄pe

Ominus et
saluator noster frēs ca
rissimi. aliqn̄ nos ꝟmo
nibus. aliquando operibꝰ ammo
net. Ipsa etenī facta eiꝰ precepta
sunt. q̄ dum aliquid tacitus facit
quid agere debeamꝰ innotescit. Ec
ce enī binos in predicatione disci
pulos mittit. Quia enim duo pre
cepta caritatis. dei videlicet amor

et proximi. et minus q̄ inter duos
haberi caritas non potest. nemo
etenim proprie ad seipsuz habē
caritatez dicitur. sed dilectio se ad
alterum tendit. vt esse caritas pos
sit. binos ad predicandū discipu
los dominꝰ mittit. quatenus hoc
nobis tacitus innuat. quia qui ca
ritatem erga alterum nō habet. p̄
dicationis officium suscipere nul
latenus debet Bene autē dicitur
quia misit eos ante faciem suam
in omnem ciuitatē et locum. quo
erat ipse venturus. Predicatores
enim suos dominꝰ sequitur. quia
predicatio p̄uenit. et tūc ad mētis
nostre habitaculūz dominꝰ venit
quando verba exhortationis p̄cur
runt. atqꝫ p hec veritas in mente
suscipitur. Hinc namqꝫ eisdē pre
dicatoribꝰ ysaias dicit Parate vi
am dn̄i. rectas facite semitas dei
nostri. Hinc illis psalmista ait I
ter facite ei qui ascendit sup occa
sum. Sup occasuz namqꝫ dominꝰ
ascendit. quia vnde i passione oc
cubuit inde maiorem gloriā suaz
resurgēdo manifestauit. Sup oc
casum videlicet ascendit. qꝛ mortē
quā ptulit resurgendo calcauit Ei
ergo qui ascendit sup occasū iter
facimꝰ. cum nos eius gloriam ve
stris mentibus predicamꝰ vt eas
et ipse post veniens p amoris sui
presentiam illustret. Missis autē
predicatoribus quid dicat audi
amus. Messis quidez multa: ope
rarij autē pauci: Rogate ergo do
minū messis: vt mittat operarios
in messem suā. Ad messez multā

operarij pauci sūt. quod sine gra
ui loqui merore non possumꝰ. q̄a
et si sunt qui bona audiāt. desunt
qui dicant. Ecce mundus sacerdo
tibus plenus est. sed tamen i mes
se dei rarus valde inuenitur opera
tor: qꝛ officiū quidem sacerdotale
suscipimus. sed opus officij non
implemus. Sed pensate fratres
mei pensate quod di. Rogate er
go dn̄m messis vt mittat operari
os in messem suā. Vos ꝓ nobis
petite. vt digna vobis operari va
leamus. ne ab exhortacōe lingua
torpeat. ne postq̄ predicacōis lo
cum suscepimꝰ apud iustū iudicez
nostra nos taciturnitas abducat
Sepe eniz ꝓ sua nequicia predicā
tiuz lingua restringit̃. Sepe vero
ex subiectorū culpa agit̃. vt eis q̄
presūt predicacōis sermo subtra
hat̃ Ex sua quippe neq̄cia predicā
tis lingua restringitur. sicut psal
mista ait. Peccatori āt dixit deꝰ.
quare tu enarras iusticias meas
Et rursū ex vicio subiectorū vox p̄
dicantium prohibetur: sicut ad e
zechielem dominꝰ dicit. Linguaz
tuam adherere faciā palato tuo.
et eris mutus. nec quasi vir ob
iurgans. qꝛ domus exasperans ē
Ac si apte dicat. Idcirco tibi pre
dicacōis sermo tollit̃: qꝛ dum me
in suis actibꝰ plebs exasperat nō
est digna cui exhortatio veritatis
fiat Ex cuiꝰ ergo vicio predicatori
sermo subtrahat̃. nō facile agno
scitur: qꝛ vero pastoris taciturni
tas aliquādo sibi. semp autez sub
iectis noceat certissime scitur. Sz

vtinam si ad predicacõis virtutez
non sufficim⁹ loci nostri officiuz
innocencia vite teneam⁹ Nam sub
ditur. Ecce ego mitto vos sicut ag
nos inter lupos Multi enĩ cum re
giminis curaz suscipiunt. ad lace
randos subditos inardescunt. ter
rorem potestatis exhibẽt et quib⁹
prodesse debuerant nocent. et q
caritatis viscera non hñt. dñi vi
deri appetunt. patres se esse mini
me recognoscũt. hũilitatis locum
in elacõem dñationis immittunt.
et si qñ extrinsecus blandiunt in
trinsecus seuiunt. de quib⁹ alias
veritas dicit Veniũt ad vos in ve
stimentis ouiũ: intrinsecus autẽ
sunt lupi rapaces. Contra que õ
nia considerandũ nobis ẽ. q sicut
agni inter lupos mittimur. vt sen
sum seruantes innocentie. morsuz
malicie non habeam⁹. Qui enĩ lo
cum predicationis suscipit mala ĩ
ferre non debet sed tolerare. vt ex
ipsa sua mansuetudine irã seuien
tium mitiget. et peccatorũ vulnerã
in alijs ipse afflictionib⁹ vulnerã
tus sanet. Quem et si quando zel⁹
rectitudinis exigit vt ergo subie
ctos seuiat. furor ipse de amore sit
non de crudelitate. quaten⁹ et iura
discipline foris exhibeat. et intus
paterna pietate diligat quos fo
ris quasi insequẽdo castigat. Q8
tunc bene rector exhibet cũ seipsũ
diligere p amorem priuatum ne
scit. cum nulla que mundi sũt ap
petit. cuz terrene cupiditatis one
ribus nequaq̃ mentis colla sup
ponit Vnde et subditur. Nolite por

tare sacculuz. neq3 peram neq3 cal
ciamenta. et neminem p viam sa
lutaueritis. Predicatori eniz tan
ta in deo debet esse fiducia. vt pre
sentis vite sumptus q̃uis non p
uideat. tamen sibi hos non deesse
certissime sciat. ne dum mens oc
cupatur ad temporalia. minus a
lijs prouideat eterna. Cui etiaz p
viam neminem salutare conceditur
tur. vt sub q̃nta festinatione iter
predicationis pgere debeat osten
datur. Que si quis etiã verba per
allegoriam velit intelligi. in sac
culo pecunia clausa est. Pecunia
vero clausa est sapientia occulta
Qui igitur sapientie verbum ha
bet. sed hoc erogare pximo negli
git. quasi pecuniã in sacculo liga
tam tenet Et scriptũ est. Sapiẽtia
abscondita. et thesaurus occult⁹.
que vtilitas in vtrisq3. Quid vero
p pera; nisi onera seculi. et q̃d hoc
loco p calciamenta. nisi mortuorũ
operuz exempla signant. Qui er
go officiũ predicacõis suscipit. di
gnum non ẽ. vt onus seculariũ
negociorũ portet ne dum hoc ei⁹
colla depmit. ad predicãda celesti
a nõ assurgat. nec debet stultorũ
operum exẽpla conspicere. ne sua
opa quasi ex mortuis pellibus cre
dat muniri Sũt etenĩ multi q̃ pra
uitatem suaz ex alienis prauitati
bus tuentur Quia enĩ alios talia
fecisse ↄsiderant. se hec facere licen
ter putant Hij quid aliud faciũt
nisi pedes suos ex mortuoruz aĩa
lium munire pellibus conantur.
Omnis enim qui salutat in via ex

occasione salutat itineris non ex
studio optāde eiusdē salutis. Qui
igitur non amore eterne patrie sꝫ
premiorū ambitu salutem audiē
tibus predicat quasi in itinere sa
lutat: qꝛ ex occasione et non ex in
tentione salutē audientibꝰ exop
tat. Sequit̃ In quācunqꝫ domum
intraueritis primum dicite. Pax
huic domui. Et si ibi fuerit filius
pacis requiescet sup eam pax ve
stra. Sin autē, ad vos reuertetur.
Pax que ab ore predicatoris of
fertur. aut requiescit in domo si i
eā filius pacis fuerit. aut ad eun
dem predicatorē reuertit̃: qꝛ aut e
rit quisqꝫ predestinatꝰ ad vitam ⁊
celeste verbū sequit̃ quod audit
aut si nullus audire voluerit ipse
predicator sine fructu nō erit: q̃a
ad eum pax reuertetur. qm̄ ei a do
mino pro labore sui operis recōpen
sabitur. Ecce aūt qui sacculū ⁊ pe
ram portare prohibuit. sumptus
⁊ alimenta ex eadem predicatōe
concedit. Nam sequitur. In eadē
aūt domo manete. edentes ⁊ bibē
tes que apud illos sunt. Dignus
est enim operariꝰ mercede sua. Si
pax nostra recipitur. dignū est
vt in eadem domo maneamꝰ. edē
tes ⁊ bibentes que apud illos sūt
vt ab eis terrena stipendia conse
quamur. quibus premia vite cele
stis offenderimꝰ. Vnde etiā pau
lus hec ipsa ꝓ minimo suscipiēs
dicit. Si nos vobis spiritualia se
minauimus magnum ē. si vestra
carnalia metamꝰ. Et notandū qđ
subditur. Dignꝰ est operariꝰ mer
cede sua: qꝛ iam de mercede sunt o
peris ipsa alimenta sustentatōis
vt hic merces de labore predicati
onis inchoet. que illic de veritatis
visione ꝑficitur. Qua in re ꝯsiderā
dum est. qꝛ vni nostro due merce
des debentur. vna in via. altera in
patria: vna que nos in labore su
stentat. alia que nos in resurrecti
one remuneret. Merces itaqꝫ que
in presenti recipitur hoc in nobis
debet agere vt ad sequentē mer
cedem robustius tendatur. Verꝰ
ergo quisqꝫ predicator non ideo
predicare debet vt in hoc tempore
mercedem recipiat. sed ideo mer
cedem recipere vt predicare subsi
stat. Quisquis namqꝫ ideo predi
cat. vt hic vel laudis vel muneris
mercedem recipiat. eterna procul
dubio mercede se p̄uat. Quisquis
vero per ea que dicit ideo placere
hominibus appetit. ⁊ dum placet
quod dicit̃ ꝑ eadem dicta non ipē
sed dn̄s ametur. vel idcirco terre
na stipendia in predicatōne ꝯseq̈
tur ne a predicationis voce ꝑ indi
gentiam lassetur. huic procul du
bio ad recipiendam mercedem ni
hil obstat in patria. quia sump
tus sumpsit in via. Sed quid nos
quod tamen dicere sine dolore nō
possū. quid nos pastores agimꝰ
qui ⁊ mercedē ꝯsequimur ⁊ tamē
operarii nequaq̄ sumꝰ. Fructus
quippe sancte ecclie in stipendio co
tidiano ꝑcipimꝰ. sed tn̄ ꝓ eterna
ecclesia minime in predicatōe la
boramꝰ. Pensemus cuius damna
tionis sit sine labore hic ꝑcipere

mercedeꝫ laboris. Ecce ex oblacōe fideliū viuim⁹. sed quid ꝑ anima bus fideliū laboram⁹. Illa in no strum stipendiū sumim⁹ que pro redimēdis peccatis suis fideles ob tulerūt. nec tn̄ peccata eadē vel ora tionis studio vel predicacōnis vt dignum ē insudam⁹ Vix ꝑ culpa sua quempiā apta voce ꝯprehen dim⁹. ⁊ adhuc quod ē grauius ali qn̄ si ꝑsona in hoc mundo potens sit. eius forsitan vel errata laudā tur. ne si auersetꝰ ꝑ iracundiā mu nus subtrahat quod īpendebat. Sed debem⁹ sine cessatione memi nisse quod de quibusdā scriptuꝫ est. Peccata populi mei ꝯmedent Cur aūt peccata populi comedere dicuntꝰ. nisi ꝙ peccata delinquenti um fouent ne tꝑalia stipendia a mittant. Sed ⁊ nos qui ex oblati onib⁹ fideliū viuimus. quasi illi ꝓ suis peccatis obtulerūt si comedi mus ⁊ tacem⁹. eorū procul dubio peccata manducam⁹ Pensem⁹ er go cuius sit apud deum criminis peccatoruꝫ preciū manducare. et nihil contra peccata predicando a gere Audiamus quid de talibus beati iob voce dicitꝰ. Si aduersum me terra mea clamat. ⁊ cum ipsa sulci eius deflent. si fructus ei⁹ co medi absq̄ pecunia. Terra etenī contra possessorem suum clamat quando contra pastorem suuꝫ iu ste ecclesia murmurat. Cui⁹ etiaꝫ sulci deflent si corda audientiuꝫ q̄ a precedentibus sunt patrib⁹ pre dicationis voce ⁊ iugo inuectiōis exarata. vident aliquid quod lu

geant de vita pastoris Cui⁹ vide licet terre fructus possessor bon⁹ sine pecunia nō manducat: quia discret⁹ pastor prerogat talentuꝫ verbi. ne ad damnacōeꝫ suam de ecclesia stipendium sumat alimē ti. Tunc enī de terra nostra cuꝫ pe cunia fructus comedim⁹. quando sumentes ecclesiastica subsidia. i predicatione laboramus. Preco nes nanq̄ venturi iudicis sumus. Quis ergo secuturū iudicem nun ciat si preco tacet. Proinde cōside randum nobis est vt inq̄ntum va let quisq̄ inq̄ntum sufficit. ⁊ terro rem venturi iudicij ⁊ dulcedineꝫ re gni suscepte ecclesie insinuare con tendat. Et quia vna eademq̄ exhor tationis voce nō sufficit simul cun ctos āmonere. debet singulos inq̄n tum valet instruere. priuatis locu tionib⁹ edificare. exhortacōne sim plici fructum in filiorū suoruꝫ cor dibus querere. Debemus namq̄ pensare continue quod apostolis dicitur. et per apostolos nobis. Vos estis sal terre. Si igitur sal sumus condire mentes fidelium debemus. Vos igitur qui pasto res estis pensate quia dei anima lia pascitis. De quibus profecto animalibus deo per psalmistam dicitur. Animalia tua habitabūt in ea. Et sepe videmus ꝙ petra brutis animalib⁹ ponitur. vt ex eadem salis petra lambere debe ant ⁊ meliorari. Quasi ergo inter bruta animalia petra salis debet esse sacerdos in populis. Curare nanq̄ sacerdotem necesse est. que

singulis dicat vnūquemqꝫ quali
ter moneat. vt quisquis sacerdo
ti iungitur. q̄si ex salis tactu eter
ne vite sapore condiat̄. Sal etenī
terre non sum⁹: si corda audienti
um non audim⁹. Q8 profecto con
dimentum ille veraciter proximo
impendit. qui predicacōis verbuz
nō subtrahit. Sed tunc vere alijs
recta predicamus. si dicta rebus
ostendimus. si nos ipsi diuino a
more ꝯpungimur. et humane vi
te que sine culpa trāsire nequaꝙ̄
potest. quotidianas maculas lac
mis lauam⁹ Tunc autez de nobis
vere ꝯpūgimur si studiose patrū
facta pensam⁹. vt ex ꝯspecta illoꝝ
gloria ī nostris nobis oculis. no
stra vita sordescat Tunc vere com
pungimur cū precepta dei studio
se pscrutamur. ⁊ p hec ꝑficere ip
si contendimus. p que iam profe
cisse nouimus quos veneramur.
Hinc est enī quod de moyse scrip
tum ē. Posuit ⁊ labrum eneum in
quo lauarentur aaron ⁊ filij euis
cum ingrederentur in sancta sanc
torum. quod fecit de speculis mu
lierum que excubabant ī ostio ta
bernaculi. Labrum quippe eneuz
moyses ponit ī quo sacerdotes la
uari debeant. ⁊ sancta sanctorū in
gredi: qꝛ lex dei pri⁹ nos lauari p
ꝯpunctionem precepit. vt nostrā
immundicia ad penetrandam se
cretoruz dei mundiciam non sit in
digna. Q8 bene labruz de speculis
mulierū phibet factum que ab ta
bernaculi ostiuz indesinenter excu
babant. Specula quippe mulierū

sunt precepta dei in quibus se sā
cte anime semp inspiciūt. ⁊ si que
in eis sunt feditatis macule depre
hendunt. cogitationuz vicia corri
gunt. ⁊ quasi retinentes vult⁹ ve
lut ex reddita ymagine ꝯponunt
qꝛ dum preceptis dominicis soller
ter intendunt in eis proculdubio
vel quid in se celesti viro placeat.
vel quid displiceat ꝯgnoscūt. Que
ꝙ̄diu in hac vita sunt eternum ta
bernaculum ingredi nequaꝙ̄ pos
sunt. Sed tamen ad ostiū taberna
culi mulieres excubant: qꝛ sancte
anime etiā cuz infirmitate adhuc
carnis grauantur. amore tamen
continuo ingressum eterni introi
tus obseruāt Moyses ergo lauꝫ
sacerdotib⁹ de speculis mulierum
fecit: qꝛ lex dei lauachꝫ ꝯpunctio
nis peccatorū nostroruz maculis
exhibet. dum ea p que sancte ani
me supno sponso placuerūt. intu
enda nobis celestia precepta pre
bet. quib⁹ si diligenter intendim⁹
interne nostre imaginis maculas
videm⁹. videntes aūt maculas in
penitencie dolore ꝯpungimur. cō
puncti vero quasi ī labro de specu
lis mulierū lauamur. Est aūt val
de necessariū. vt cuz de nobis in cō
punctione afficimur. etiā ꝯmisso
rum nobis. vitam nobis zelem⁹.
Sic ergo nos amaritudo ꝯpuncti
onis afficiat. vt tñ a ꝓximorū cu
stodia non auertat Quid enī pro
dest si amantes nosmetipsos re
linquin⁹ proximos: vel quid rur
sum ꝓdest. si amantes vel zelātes
proximos relinq̄m⁹ nosmetipōs.

In ornamento quippe tabernaculi bis tinctus coccus offerri precipitur · vt ante dei oculos caritas nostra dei ⁊ ꝓximi amore coloret̃ Ille aũt vere se diligit: qui puẽ diligit auctorem. Tunc ergo coccus bis tingitur qñ erga se ⁊ ꝓximũ ex amore veritatis animus inflã matur Sed inter hec sciendum est vt sic exerceat̃ zelus rectitudinis: contra praua acta proximorum · quatenus in feruore districtionis nullo mõ relinquat̃ virtus mansuetudis Ita etenĩ sacerdotis neq̃ ꝙ debet esse preceps ⁊ ꝑturbata · sed magis ex ꝯsilij grauitate metuenda · Et portare igitur demus quos corrigim⁹ · ⁊ corrigere quos portamus · ne si ex vtroq̃ vinũ defuerit: vel in feruore: vel in mãsuetudine actio sacerdotis nõ fit · Hic namq̃ est ꝙ in templi ministerio in basib⁹ templi · sculptorio ope · leones ⁊ boues ⁊ cherubin expressa sunt · Cherubin quippe ẽ plenitudo sciẽtie · Sed quid est ꝙ in basib⁹ nec leones sine bobus · nec boues sine leonib⁹ fiunt. Quid enĩ aliud signant bases in templo: nisi sacerdotes in ecclesia · qui dũ solicitudinẽ regiminis tolerant: quasi more basium sup impositũ onus portant · In basibus igitur cherubin exprimit̃ · ꝙ decet nimirum vt sacerdotũ pectora plenitudine scientie sint referta · Per leones aũt terror seueritatis · ꝑ boues vero patientia mansuetudinis figurat̃ · Itaq̃ in basib⁹ nec leones sine bob⁹ · nec boues sine leonibus

exprimunt̃ · ꝙ semꝑ in sacerdotali pectore cũ terrore seueritatis custodiri deb; virtus mansuetudĩs vt ⁊ irã mansuetudo condiat · ⁊ eandẽ mansuetudinẽ ne forte dissoluta sit: zelus districtionis accẽdat · Sed ista cur loq̃mur: cum adhuc plerosq̃ grauari factis atrocioribus videamus. Vobis enĩ sacerdotib⁹ lugens loquor · ꝙ nonnullos vestrum cũ premijs facere ordinationẽ agnouim⁹ · spiritualem gratiã vendere · ⁊ de alienis iniquitatib⁹ cum peccati damno tẽporalia lucra cumulare Cur ergo ad memoriam vestram non redit qd vox dominica precipiens dicit gratis accepistis g̃tis date. Cur nõ ante mentis oculos reuocatis ꝙ templum redemptor noster ingressus: cathedras vendentiũ columbas euertit ⁊ nummulariorũ effudit es. Qui namq̃ sunt in tẽplo dei hodie qui colũbas vendũt nisi qui in ecclesia preciũ de impositione manus accipiunt · ꝑ quã videlicet imposicõnẽ spiritus sanctus celitus datur. Columba igit̃ venditur · ꝙ manus impositio ꝑ quã spiritus sanctus accipit̃: ad preciũ prebet̃ · Sed redemptor noster cathedras vendentiũ colũbas euertit · ꝙ talium negociatorũ destruit sacerdotium · Hinc est enĩ ꝙ sacri canones simoniacam heresim damnant · ⁊ eos sacerdotio priuari precipiunt: qui de largiẽdis ordinib⁹ precium querunt Cathedra ergo vendentium colũbas euertitur: qñ hij qui spũale; gra

tiam venundant · vel ante huma
nos vel ante dei oculos sacerdotio
priuantur · Et quidem multa sunt
talia prepositorũ mala: que hũa
nos modo oculos latent · et plerũ
qꝫ se pastores sanctos homines ex
hibent · atqꝫ in occultis suis videri
turpes ante interni arbitri oculos
non erubescunt · Veniet ꝓfecto il
le dies · et nõ longe est: in quo pa
storuꝫ pastor appareat · et vniuscu
iusqꝫ facta in publicũ deducat · et
qui modo subditorꝫ culpaꝫ ꝑ pre
positos vlciscitur: tũc prepositorꝫ
mala: per semetipsum seuiens dã
nat · Unde et ingressus templũ: ꝑ
se quasi flagellũ de funiculis fecit
et de domo dei prauos negociato
res eijciens: cathedras vendentiũ
columbas euertit · qꝛ subditorum
quidem culpas ꝑ pastores ꝑcutit
sed pastorꝫ vitia per semetipsũ fe
rit Ecce modo hominibꝰ negari po
test quod latenter agitur Jlle cer
te iudex venturus est: cui tacendo
quisqꝫ se non p̃t celare · quem ne
gando nõ p̃t fallere · Est aliud fra
tres carissimi qd me de vita pasto
rum vehementer affligit: sed ne cui
iniuriosum videatur fortasse quod
assero · me quoqꝫ pariter accuso q̃uis
barbarici timoris necessitate com
pulsus: valde in hijs inuitꝰ iaceo ·
Ad exteriora enim negocia dilap
si sumꝰ · et aliud ex honore suscipi
mus · atqꝫ aliud officio actionis
exhibemꝰ Ministerium predicati
onis relinquimꝰ · et ad penam no
stram vt video epi vocamur: qui
honoris nomen nõ virtutis tene
mus · Relinquunt naqꝫ deum hij
qui nobis commissi sunt et tacemus ·
in prauis actibꝰ iacent · et correcti
onis manus non tendimꝰ: quoti
die per multas nequicias pereunt · et
eos ad infernũ tendere negligent'
videmus · Sed qñ nos vitam corri
gere valeamꝰ alienam: qui negli
gimꝰ nrãm · Curis enĩ secularibꝰ
intenti: tanto insensibiliores intꝰ
efficimur quanto ad ea que foris
sunt studiosiores videmꝰ Vsu q̃p
pe cure terrene: a celesti desiderio a
nimꝰ obdurescit · et dum ipso suo
vsu durꝰ efficitur: ꝑ actionẽ secu
li ad ea emolliri non valet: q̄ pti
nent ad caritatẽ dei · Unde bene sã
cta ecclesia de membris suis infir
mantibꝰ dicit · Posuerunt me cu
stodẽ in vineis · vineã meam non
custodiui · Vinee quippe nr̃e acti
ones sunt: quas vsu cotidiano la
boris excolimꝰ Sed custodes in vi
neis positi: nrãm vineam minime
custodimus · qꝛ dum extraneis a
ctionibꝰ implicamur: ministeriũ
actionis nostre negligimus Nul
lum puto fratres carissimi ab ali
is maius preiudiciũ q̃ a sacerdoti
bus tolerat deꝰ qñ eos quos ad ali
orum correctionẽ posuit: dare de se
exẽpla prauitatis cernit: qñ ipsi
peccamus qui compescere peccata de
buimꝰ · Plerumqꝫ qd est grauius
sacerdotes q̃ ꝓpria dare debuerãt:
etiã aliena diripiunt · Plerumqꝫ
si quos humiliter · si quos contine
ter viuere conspiciunt: irridẽt Consi
derate rogo q̃d de gregibꝰ agatur
qñ lupi pastores fiunt · Hij enim

custodiam gregis suscipiunt· qui
insidiari gregi dominico non me
tuunt: ꝯtra quos dei greges custo
dire debuerunt Nulla animaꝝ lu
cra querimꝰ: ad nostra quotidie
studia vacamꝰ· terrena cōcupisci
mus humanam gloriam intenta
mente captamꝰ Et ꝙ eo ipso quo
ceteris prelati sumus: ad agenda
quelibet maiorem licentiā habeꝰ
suscepte benedictionis ministeriū
vertimus ad ambitionis augmē
tum. dei causas relinquimꝰ: ad
terrena negocia vacamꝰ· Locum
sanctitatis accipimꝰ· ⁊ terrenis a
ctibꝰ implicamur· Impletum est
in nobis ꝑfecto quod scriptū est.
Et erit sicut populus: sic sacerdos
Sacerdos enim non distat a ꝑplo
quando nullo vite sue merito vul
gi transcendit actionem· Imploē
mus ihieremie lacrimas· cōsideret
mortem nostram: ⁊ deplorans di
cat· Quomodo obscuratū est au
rum: mutatus est color optimus
dispersi sunt lapides sanctuarij:
in capite omnium plateaꝝ. Au
rum quippe obscuratum est ꝙ sa
cerdotum vita quondam ꝑ glori
am virtutū clara nunc ꝑ actiones
infimas ostenditur reproba· Co
lor optimꝰ est mutatus· ꝙ ille sā
ctitatis hitus ꝑ terrena ⁊ abiecta
opa ad ignominiā despectionis
venit· Lapides vero sanctuarij in
trinsecus habebant· nec sumebā
tur in summi sacerdotis corpe: nisi
cum sancta sanctorum ingrediēs
in secreto sui ꝯditoris apparebat
Nos ergo sumꝰ fratres carissimi
nos sumus lapides sanctuarij: qui
apparere debemus semper in secre
to dei: quos nunq̄ necesse est foris
conspici: idest nunq̄ in extraneis
actibus videri· Sed dispsi sunt la
pides sanctuarij in capite omni
um plateaꝝ· ꝙ hij qui ꝑ vitam ⁊
orationem intus semꝑ esse debue
rant: ꝑ vitam reprobam foris va
cant. Ecce iam pene nulla est secu
li actio: quam non sacerdotes am
ministrarent. dum ergo in sācto
habitu constituti: exteriora sunt
que exhibent· quasi sanctuarij la
pides: foris iacent Quia enim gre
ca voce platea a latitudie vocatur
sanctuarij lapides in plateis sunt
cuꝫ religiosi quiqꝫ lata mundi iti
nera sectantur Non solum in pla
teis: sed ⁊ in capite platearum di
spersi sunt· quia ⁊ per desiderium
mundi huius opera ꝑagunt ⁊ ta
men de religioso habitu: culmen
honoris querunt· In capite ergo
platearum dispersi sunt· quia ⁊ ia
cent per ministerium operis· ⁊ ho
norari volunt de imagine sanctita
tis· Quando autem mundus gla
dio feriatur aspicitis· quibꝰ coti
die percussionibus intereat popu
lus videtis· Cuius hoc nisi nostro
precipue peccato agitur. Ecce de
populate vrbes: euersa sūt castra
ecclesie ac monasteria destructa:
in solitudinem agri deducti sunt.
Sed nos ꝑeunti populo: autores
mortis extitimꝰ: cui esse debuimꝰ
duces ad vitam Ex nostro etenim
peccato: populi turba ꝓstrata est
ꝙ faciente nostra negligentia ad

vitam̃ erudita non est. Quid au
tem animas hominum nisi cibū
domini dixerim. Que ad hoc sunt
condite: vt in eius corpore traij
ciantur et vt in eterne ecclesie au
gmentū tendant. Sed huius cibi
condimentum nos esse debuimus
Sic etenim paulo superius prefati
sumus Missis predicatoribꝰ dici
tur. Vos estis sal terre. Si igitur
cibus dei est populus: condimen
tū cibi sacerdotes esse debuerunt
Sed quia dum nos ab orationis
et eruditionis sancte vsu cessamꝰ
sal infatuatū est condire non va
let cibos dei. atq; idcirco ab auto
re non sumitur. quia exigente fa
tuitate nostra minime conditur.
Pensemus enim qui vnq̃ ꝑ ling
uam nostram conuersi. qui de per
uerso ope suo nostra increpatio
ne correpti penitentiam egerunt.
Quis luxuriam ex nostra erudititi
one deseruit. Quis auariciā. quis
supbiam declinauit. Pensemus
quod lucrum facimꝰ deo. Nos ta
lento accepto ab eo. ad negociū
missi sumꝰ. Etenim dicit Negocia
mini dum venio. Ecce iam venit. ec
ce de nostro negocio lucrum req̃
rit Quale ei animarum lucrum de
nostra negociatione monstrabi
mus. Quot eius cō spectui anima
rum manipulos de predicationis
nostre segete illaturi sumus. Po
namus ante oculos nostros illū
tante districtionis diē quo iudex
veniet: et rationem cum seruis su
is quibus talenta credidit ponat.
Ecce in maiestate terribili inter an
gelorum atq; archangelorū cho
ros videbitur: in illo tanto exami
ne electorum omnium et reprobo
rum multitudo deducitur. et vnus
quisq; quid sit operatus ostendi
tur. Ibi petrus cum iudea conuer
sa: quam post se traxit apparebit
Ibi paulꝰ conuersum vt ita dixe
rim mundū ducens. ibi andreas
post se achaiā. iohannes asiam.
thomas indiā. in ꝯspectu sui iudi
cis conuersam ducit Ibi omnes
dominici gregis arietes cum ani
marū lucris apparebunt: qui san
ctis suis predicationibꝰ: deo post
se subditum gregē trahunt. Cū
igitur tot pastores cum gregibus
suis ante eterni pastoris oculos
venerint: quid nos miseri dicturi
sumus: qui ad dominum nostrū
post negocium vacui redimꝰ. qui
pastorum nomen habuimus. et
oues: quas ex nutrimēto nostro
debeamꝰ ostendere non habemꝰ.
Hic enim pastores vocati sumꝰ. et
et ibi gregem non ducimꝰ Sed nū
quid si nos negligimus: omnipo
tens deus deseret oues suas. Nul
lo modo. Nam ipse eas sicut per
prophetam pollicitus est ꝑ semet
ipsū pascit. omnesq; quos preor
dinauit ad vitam: flagellorū sti
mulis: cōpunctionis spū erudit.
Et ꝑ nos quidem fideles ad sanctū
baptisma veniunt. nostris preci
bꝰ benedicunt. et ꝑ impositionem
manuū nostrarum: a deo spiritū
sanctū accipiunt. atq; ipsi ad reg
nū celeste ꝑtingūt. et ecce nos ꝑ ne
gligentiā nrām deorsum tendimꝰ

Ingredientur electi sacerdotum manibus expiati celestem patriam: et sacerdotes ipsi per vitam reprobam ad inferni supplicia festinant. Cui ergo rei. cui similes dixerim sacerdotes malos: nisi aque baptismatis que peccata baptisatorum diluens: illos ad regnum celeste mittit. et ipsa in cloacas descendit. Timeamus hec fratres. conueniat actioni nostre ipsum ministerium nostrum. De peccatorum nostrorum quotidie relaxatione cogitemus. ne vita nostra peccato obligata remaneat. per quam omnipotens deus quotidie alios soluit. Consideremus sine cessatione quid sumus. pensemus negocium nostrum. pensemus pondus quod suscepimus. faciamus nobiscum quotidie rationes: quas cum domino iudice habebimus. Et sic debemus agere curam nostram: ut non negligamus curam proximi. ut quisquis ad nos iungitur: ex lingue nostre sale condiatur. Cum vacantem quempiam et lubricum videmus: ammonendus est ut coniugio frenare studeat iniquitatem suam: quatenus per hoc quod licet discat superare quod non licet. Cum coniugatum videmus: ammonendus est ut sic exerceat curam seculi ne postponat amorem dei. sic placeat voluntati coniugis ut non displiceat conditori. Cum clericum videmus ammonendus est quatenus sic viuat: ut exemplum vite secularibus prebeat. ne si quid in illo iuste reprehenditur: ex eius vitio ipsa religionis nostre estimatio grauetur. Cum monachum videmus: ammonendus est ut reuerentiam habitus sui in actu. in locutione. in cogitatione sua semper circumspiciat. et ea que mundi sunt perfecte deserat. et quod ostendit humanis oculis habitu: hoc ante dei oculos moribus pretendat. Iste itaque iam sanctus est. ammoneatur ut crescat. ille vero qui adhuc iniquus est: ammoneatur ut se corrigat. quatenus quisque se ad sacerdotem iunxerit. sale sermonis eius conditus recedat. Hec fratres vobiscum sollicite cogitate. hec et proximis vestris impendite. omnipotenti deo fructum vos reddere de negocio quod accepistis parate. Sed ista que dicimus melius apud vos orando quam loquendo obtenebimus. Oremus. Deus qui nos pastores in populo vocari voluisti: presta quesumus: ut quod humano ore dicimur in tuis oculis esse valeamus Per dominum nostrum ihesum christum filium tuum qui viuit et regnat deus in vnitate spiritus sancti per omnia secula seculorum. Amen.

In festo vndecim milium virginum quere de virginibus

De sancto seuerino quere in communi.

De festo symonis et iude quere de apostolis.

In vigilia omnium sanctorum.

Secundum lucam

Illo tempore Eleuatis ihesus oculis in discipulos suos dicebat. Beati pauperes. quia vestrum est regnum dei. Et reliqua. Omelia venerabilis bede presbiteri.

Et si generali
ter oībus loquit̃: speciali
ꝰs tñ oculos saluator in discipu
los leuat: vt hijs qui verbū inte
ta cordis aure percipiunt latiꝰ sa
poris intimi lumen aperiat. Cui si
mile est qđ matheꝰ ait. Et cū sedis
set: accesserunt ad eū discipuli eꝰ
⁊ apiens os suū docebat eos dicēs
Beati paupes spū. Nam quibus
os in monte sedēs aperit vt magnī
sublimiter audiāt: in eos oculos
stans in cāpo dirigit: vt audita
patent̃ intelligant. Bti itaqꝫ pau
pes: non vtiqꝫ oēs: sed illi tm̄mō
qui omne p̄ntis seculi tamet si al
tum videant̃: ꝓ nihilo culmen du
cunt. Qui merito regni celestis ꝑ
hibent̃ munere digni. qꝛ delectati
onis humane ꝓbant̃ cupiditate
nudati: q̃lem se rex dauid paupe
rtē sustinuisse declarās ait. Ego ve
ro egenꝰ ⁊ paup sum. Et alibi Nō
mō terrestria: sed ⁊ ipsa ꝓ dño su
ꝑ celestia puipendēs. dicēsqꝫ Quid
em̄ m̄ restat in celo. ⁊ a te q̄d volui
sup terrā. Mox vbi spei fixissꝫ an
chorā: subdēdo manifestat. Mihi
aūt adherere deo bonū est. ponere
in dño deo spez meā. Alioquin nō
nulli miserrima ꝯdicōne paupta
tis. ⁊ hic seculi gaudijs ob inopi
am reꝝ. ⁊ ibi regno dei ob merito
rum nequiciā carent Bti qui nūc
esuritis. qꝛ saturabimini Quid esu
rire bti. quid sitire dicant matheus
exponit. viz iusticiā. aptissime in
stituens nos. nunq̄ nos satis ius
tos estimare debere. sed quotidia
num iusticie sp amare. ymno ar
dere ꝓfectum. Cuius ꝑfectā saturi
tatē nō in hoc seculo sꝫ in futuro ꝑ
uenire posse. supnorum desiderio
psalmista flagrans ond̄it qui ait.
Ego aūt cū iusticia appārebo in cō
spectu tuo. satiabor dū manifesta
bit̃ gloria tua. Potest ⁊ simplici
ter accipi. beati q̄ nunc esuritis q̄
castigatis corpus vīm ⁊ seruituti
subijcatis. q̄ in fame ⁊ siti v̄bo ope
ram datis. qꝛ celestiū tunc gaudi
oꝝ habetis vbertate ꝑfrui. Beati
qui nunc fletis. qꝛ ridebitis. Non
tpalium damna ꝯmodoꝝ: sed vir
tutum detrimenta spūalium qui
flent eterna beatitudine ꝯsolabū
tur. Vbi non nrā solum: sed ⁊ ꝓ
ximi iubemur ꝯmissa deflere. Quē
si vt nos diligimꝰ cōsequenter illi
us ⁊ ꝓfectu gratulari. ⁊ defectu ne
cesse est tribulari: nec solū tribu
lari: verum ad lacrimas vsqꝫ suc
cendi. Sic enim samuel ⁊ dauid
peccatū saulis ⁊ interitum lugent
Sic peccatricem dñs ipse fleuit su
ꝑ ciuitatem ⁊ mestis compassus
sororibus: lazarum quez diuina
erat maiestate resuscitaturus hu
mana prius miseratōe deflebat.
mistice significans eos qui pecca
ti morte sopiunt̃: vt reuiuiscere q̄
ant: a ꝓximis esse plangendos.
Quod autem nunc flentes risuros es
se ꝓmittit: non pueriliter accipiē
dum est: sed scripture more risus
noīe: mentis exultatio ⁊ affectus
quidam letior intelligendus est
esse designatꝰ. sicut zara. risū inq̄t
fecit mihi dñs. Et in iob dicitum est

Os autem veracium replebit risu
Per que vt dixi nomina gaudium
anime figurant internis. Beati eri
tis cum vos oderint homines: et cum
separauerint vos et exprobrauerint
Qui propter diuitias hereditatis xpi
in sanctis propter panem vite eterne
propter spem celestium gaudiorum: fle
tus esuriem. paupertatemque pati de
siderat: beatus est. multo autem be
atior: qui has inter aduersa virtu
tes seruare non trepidat. quod odi
ant licet homines corde nephando
dilectum cor xpristo ledere neque
unt: se penitus a synagoga depellant
xpristus inuenit et confirmat: ex
probrent nomen crucifixi: ipse com
mortuos sibi corresuscitat. et consede
re facit in celestibus. Et eiecerint
nomen vestrum tanquam malum propter
filium hominis. Nomen vestrum
quod dicit: nomen xpristianorum
significat: quod a gentilibus iudeis
que sepissime: quantum ad ipsos
memorie abrasum. et ab homini
bus est eiectum: nulla existente iam
causa odij: nisi propter filium hominis.
quod videlicet nomen xpristi creden
tes: suum voluerunt facere cogno
men. atque ideo nominis summi persecu
toresque hominum non immerito nomi
ne notantur. Beati inquit eritis cum
vos oderint homines. docens eos ab
hominibus insectandos. sed vltra homi
nes esse beandos Gaudete in illa die
et exultate. ecenim merces vestra mul
ta est in celo. Non hoc a quolibet pa
tiente: sed ab eo qui superne tantum
mercedis intuitu patitur. preceptum
potest impleri vt. s. inter odia cordium

inter probra linguarum. inter ipsas
persequentium manus equali: im
mo letiori adhuc corde versetur Non
ad hoc nostri similes valent sed eorum est: qui
ibant gaudentes a conspectu consilij:
quoniam digni habiti sunt pro nomine ihesu
contumeliam pati. Qui ergo multa in
terris pro xpo sustinet aduersa: mul
ta in celis a xpo recipiet dona. Ce
terum quanta ab helia verborum iacula
falsi sustinuerunt prophete: quos deridens
aiebat. Clamate voce maiore: deus
enim baal. et forsitan loquitur. aut in
diuersorio est. aut in itinere. aut
certe dormit vt excitetur. Quantam de
dere stragem quia octingenti simul.
et quinquaginta sunt interempti. Ve
rum quod baal et non xpus in causa erat
nec irrisi gaudebant: nec occisi pal
mam sed penam meruere perhennem Sed
hec enim faciebant prophetis patres eo
rum. Bene exemplo adhortatus est. quod
vera dicentes solent persecutionem pa
ti. nec tamen ideo prophete antiqui timore
persecutionis a veritatis predicacione
defecerunt. Notandum sane quod sicut ma
theus per octo quas posuit beatitudi
nes: octauam spei nostre perfectionem.
que resurrectionis gloria dedicatur insi
nuat. ita lucas per quatuor virtutes
amplectitur cardinales. Beati enim pau
peres qui per temperantiam a mundi re
frenantur illecebris. Beati esurientes
quia sua commoniti fame esurientibus esse
miserendum. et ipsi per iusticiam mise
rentur vbi valent. Nam elemosinam quam xpo
non nostram donamus sed suam reddimus
iusticiam recte dici testatur psalmista qui
ait. dispersit dedit pauperibus. iu
sticia eius manet in seculum seculi.

Justicia enim est qua sua cuiq3 tri
buim9 nemini quicq3 debentes: ni
si vt inuicē diligamus. Beati qui
p prudentiā inter bonos dīnoscen
tes a malū occidua flere. a ad etē
na volunt anhelare. Beati qui p
fortitudinē fidei oīa valent mole
sta tolerare Igit̄ qui necdū ꝯsum
mate virtutis arcem ꝯscendere va
lent: generalis interim pfectionis
sunt btitudine pmouendi: qui aūt
a bonis paulatim ad meliora pro
gressi: dum ꝯsistente in planicie
dño libent̄ auscultant. adhuc qn̄
q3 in monte sedente sublimit̄ as
cendant. Nam quoꝝ adhuc edo
mandis instruendisq3 cordib9 in
sistit. hos q̄si stans qui situs labo
rantis est affatur. quos vero lōgo
studij spūalis exercitio pmptos
iamiamq3 dociles inuenit: hijs li
bertate ac dignitate magistri: q̄si
quietus saluator residens mistica
queq3 de supnis intimat. Que spi
ritualiū differentia pfectuum: in
israhelitice plebis est hitu pulch
rimis expressa figuris. vbi vulg9
oē quibuslibet vestib9 vtens in q̄
tuor angulis palliorū iacinctinas
sibi fimbrias est facere preceptū.
sacerdotes quatuor hīe vestes. to
tidē misticis colorib9 mira varie
tate distinctas. pontifices a ea q̄
sacerdotes. a alia quātuor indu
menti genera coloꝝ quidē eorūdē
sed sublimioris grā diuinitatis. a
auro interlucente chorusca. a pat
archaꝝ atq3 ipsius dm̄ noie redi
mita gestaē que p singula vel ex
ponere. vel solū ꝯponere ꝯpīj in

dustrij spectat opis. Tu aūt.

Sermo in festiuitate omnium
sanctoꝝ.

Hodie dilectis
simi omniū sanctoꝝ
sb vna solemnitate le
ticie celebram9 festiuitatē: quos
terra editos preciosus xp̄i sang
uis gratuita pietate ad celestia e
uocauit. Quoꝝ societate celū ex
ultat. quoꝝ patrocinijs terra leta
tur. quoꝝ triumphis ecclesia san
cta coronat̄. quoꝝ ꝯfessio quāto
in passione fortior: tanto est clari
or in honore. q2 dū creuit pugna
creuit a pugnantiū gloria a mar
tiruū triumph9 multiplici passio
num genere adornatur. q2 p gra
uiora tormenta: grandiora fuere
a premia: dum catholica mr̄ eccle
sia per totum orbem longe lateq3
diffusa: in ipso capite suo xp̄isto
ihesu edocta contumelias. crucem
a mortem non timere. magis ma
gisq3 roborata sit. non resistendo:
sed in perferendo. Vniuersos au
tem quos carcer penalis inclusit:
pari a simili calorē virtutis ad ge
rendum certamen gloīe triūpha
lis inspirauit. O vere beata mater
ecclesia: quā sic honor diuine dig
tionis illūiat. quā v incentiū glori
osus martirum sanguis exornat.
quā inuiolate ꝯfessionis cādida
induit v gīnitas. Florib9 eius nec
rose nec lilia desūt. Certet nūc kmi
singuli vtrusq3 hōris amplissimas
accipe dignitatis coronas. vel de

ꝟginitate cādidas. vel de passiōe
purpureas. In celestibus castris
pax ⁊ acies hn̄t flores suos quibꝰ
milites xp̄i coronant᷑. Dei enī in
effabilis ⁊ immensa bonitas etiā
hoc ꝓuidit. vt laboꝝ quidem tps
⁊ agonis non extenderet. nec lon
gū faceret aut eternū sed breue. ⁊
vt ita dicā momentaneū. vt ⁊ in
hac breui ⁊ exigua vita: agones es
sent ⁊ labores. in illa vero q̄ eterna
est: corone ⁊ premia meritoꝝ sine
fine durarent. vt labores quidē ci
to finirent᷑. meritoꝝ vero premia
sine fine manerent: vt post mūdi
huiꝰ tenebras visuri essent candi
dissimā lucē. ⁊ accepturi maiorē
ꝓ passionum cunctaꝝ acerbitati
bus beatitudinē. testante hoc idē
apostolo q̄ ait. Non sunt ꝯdigne
passiones hꝰ tempis ad superuen
turam gloriā que reuelabitur in
nobis. O q̄ꝫ leto sinu de prelio re
uertentes: ciuitas celestis excipit
de hoste ꝓstrato tropheū ferētibꝰ
occurrit. Cum triumphantibꝰ vi
ris ⁊ femine veniūt. q̄ cum seculo
sexum q̄ꝫ vicerūt. ⁊ geminata glo
ria milicie: virgines cū pueris: te
neros annos virtutibꝰ transcendē
tes. Sed ⁊ cetera fideliū turba au
le ꝑpetue regiam intrant. q̄ since
ritatē fidei: incōcussis preceptorū
celestiū disciplinis vnica pace ob
seruauerūt. Ergo nūc fratres agi
te. aggrediamur iter vite. reuer
tamur ad ciuitatē celestē in qua
scripti sumus ⁊ ciues decreti. Non
sumꝰ hospites ⁊ aduene: sed sumꝰ
ciues scōrum ⁊ domestici dei huiꝰ

nobis vrbis ianuas aperiet forti
tudo. ⁊ fiducia latum prebebit in
gressum. Consideremus ergo indi
tam vrbis illius felicitatē inquā
tum ꝯsiderare possibile est. Vt enī
vere est: ꝯprehendere nullꝰ sermo
sufficiet. Dicit᷑ de ea in quodā lo
co sic q̄ꝛ aufugiet ibi dolor ⁊ tristi
cia ⁊ gemitus. Quid hac vita bea
tiꝰ vbi non ē pauptatis metꝰ. nō
egritudinis imbecillitas: nemo le
dit᷑. irascitur nemo. inuidet nemo
cupiditas nulla exardescit. nullū
cibi desideriū. nullius honoris pl
sat. aut ꝑtātis ambitio. nullꝰ ibi
dyaboli metꝰ. insidie demonū nl
le. terror gehēne ꝓcul. Ibi mors ne
q̄ꝫ corpis neq̄ꝫ aīe erit. sed immor
talitatis munere vita iocunda. nul
la erit tunc discordia: sꝫ cūcta ꝯso
na. cuncta ꝯuenientia q̄ꝛ erit omī
um sanctoꝝ vna ꝯcordia. Pax cū
cta ⁊ leticia ꝯtinet. tranq̄lla sūt oīa
⁊ quieta atq̄ꝫ iugis splendor nō
iste qui nunc ē. sed tanto clarior.
q̄nto felicior. q̄ꝛ ciuitas vt legit᷑ il
la non egebit luīe solis ⁊ lune: sꝫ
deus oīps illuminabit eam. ⁊ luc
na eius est agnꝰ vbi scī fulgebūt
vt stelle: in ꝑpetuas eternitates.
⁊ sicut splendor firmamenti qui
erudiūnt multos. Quapꝓpter nox
ibi nulla. nulle tenebre. cōcursus
nubiū nullꝰ. nec frigoris siue ar
doris asperitas vlla: sed talis erit
quedam reꝝ temperies quam nec
oculus vidit: nec auris audiuit:
nec in cor hoīs ascendit: nisi illoꝝ
qui ea digni ꝑfrui inueniuntur:
quoꝝ nomina scr̄pta sunt in libro

vite: qui ⁊ lauerūt stolas suas in sanguine agni. ⁊ sunt ante sedem dei. ⁊ seruiunt ei die ac nocte. Non est senectus ibi. nec senectutis miseria: dum omnes ↄcurrunt in virum pfectum. in mensuraꝫ etatis plenitudinis xpi. Veꝝ sup hec oīa est ↄsociari angeloꝝ ⁊ archangeloꝝ cetibꝰ. thronis etiā ⁊ dñationibus. pincipatibꝰ ⁊ potestatibus. omniūqꝫ celestium. supnarumqꝫ virtutum ↄtuberniis pfrui ⁊ intueri agmina sanctoꝝ. splendidius siderbꝰ micantia patriarchaꝝ fide fulgentia. apostoloruꝫ in duodecim tribubꝰ israhel orbē iudicantia. martiꝝ purpureis victorie coronis lucentia. virginūqꝫ choros candentia serta gestantes inspicere. De rege aūt qui hoꝝ agminū medius residet: dicere vox nl'la sufficiet. Effugit eīn omneꝫ sermonē: atqꝫ oēm sensuꝫ humane mentis excedit decus illud illa pulchritudo. illa virtus. illa gloia. illa magnificentia. illa maiestas. Vltra eīn oēm sanctoꝝ est gloriam ipsiꝰ inestimabilem adipisci ↄspectum. ⁊ splendore maiestatis eꝰ irradiari. Si ei cotidie oportēt nos tormenta pferre. si ipsā gehēnam paruo tpe tolerare: vt xp̄m videre possemus in gloria venientem. ⁊ sanctoꝝ eius numero sociari. non erat dignum pati omne qđ mestum est vt tante bonitatis glorie pticipes haberemur. Que erit illa fratres carissimi iustoruꝫ gloria. q̄ magͣ scōrum leticia cū vnaqueqꝫ facies fulgebit vt sol. cū

ordinibꝰ distinctis populuꝫ suū dominꝰ in regno patris sui ceperit recensere. ⁊ meritis atqꝫ operibꝰ singuloꝝ premia pmissa restituere. p terrenis celestia. p tpalibus sempiterna. p modicis magna p̄stare. adducere scōs in visionē paterne glorie. ⁊ facere in celestibꝰ consedere. vt sit deꝰ oīa in oībus. eternitatem qꝫ suis amatoribus ⁊ immortalitatem largiri: ad quā eos sāguinis sui viuificacōe repauit. denuo ad padisum reducere ⁊ regnū celorū in fide ⁊ veritate sue pollicitacōnis aperiē. Hec hereāt firmiter sensibꝰ vestris. hec intelligant plena fide. hec toto corde diligant. hec indefinentiū operuꝫ magnanimitate acquirantur. Res posita ē in potestate facientis. qꝛ regnū celoꝝ vim patitur. Res ista o homo ⁊ regnuꝫ celoꝝ aliud non querit preciū nisi teipsū. Tm̄ valet q̄tuꝫ es. Tu te da. ⁊ habebis illā. Quid turbaris de precio. Xp̄us semetipsum dedit: vt acq̄reret te regnū deo patri. Ita ⁊ tu teipsum da. vt sis regnum eius. ac nō regnet peccatum in mortali tuo corpe ꝫ spiritus in acquisicōem vite. Ad hāc ergo opeꝝ salutariuꝫ dilectissimi delectemur palmā. libent ac pmpte certemꝰ omnes in agone iusticie deo ⁊ xp̄o expectante curramꝰ ⁊ qui seculo ⁊ mundo maiores iā eē cepimus. cursum nr̄m nulla seculi ⁊ mūdi cupiditate retardemꝰ. si sic expeditos. ⁊ sic celeres in hoc opis agone currētes: dies nos vltimꝰ inuenerit. nusq̄ dn̄s meriti ac

pmij decit remuneator. Qui coronā in psecutiōe purpureā pro passiōna donabit. ipse in pace vincētib9 pro iusticie meritis dabit et candidam. Nam nec abrahā. nec ysaac nec iacob occisi sunt. et tamē fidei et iusticie meritis honorati. inter patriarchas pmi esse meruerūt. Ad quorū cōgregatur cōuiuium quisquis fidelis et iust9 ac laudabilis inuenit. Memores esse debemus. voluntatē nos non nostrā: sed dei facere debere. quia qui fecerit eius voluntatē. manebit i eternū. Qua ppter carissimi mēte integra fide firma. virtute robusta. caritate pfecta. parati ad omēm volūtatem dei simus. cōseruātes fortiter mandata domica. simplicitatē. innocentiā. caritatem. cōcordiam. modestiā. humilitatē. diligētiam in āministratiōe. vigilantiam in adiuuādis laborantib9. misericordiā in fouendis pauperib9. in defendēda veritate censuram. ne aliqd exemplū bonorū factorū desit in nobis. Hec sunt eni vestigia. q nobis sancti quiqz reuertētes in patriā reliquerūt. vt illorū semitis ihrerētes. sequamur et gaudia Patriā quoqz nrām paradisum cum illis ꝯputem9. parentes. patriarchas. et prophetas. habere iam cepim9. Cur nō properam9 et currim9. vt ad patriam nrām venīē. et parentes salutarē possim9. Magn9 illic nos carorū numer9 expectat. parentū. fratrū. filiorū. freqūes nos et copiosa turba desiderat. iam de sua incolumitate secura. adhuc de nostra salute sollicita. Ad eorū frēs complexū. cōspectum venire. qūta et illis. et nobis in cōmune leticia est. qualis illic celestiū voluptas. conseruorū societatē expectātium. q summa et ppetua exultatio. Illic apostolorū gloriosus chor9. illic prophetarū exultantiū numer9 insignis gaudet. illic popul9 innumerabilis martirū. ob certaminū victoriam coronatus tripudiat. illic ꝯfessorū fortitudo letatur. illic etiā clarissima virginū turba exultat. Sed et illorū remuneratio censetur. qui pcepta dominica seruātes. ad celestes thesauros. terrena patrimōia trāstulerūt. Ad hos dilectissimi tota auiditate properem9. vt cum hijs cito esse. et cito ad xpm peruenire nos cōtingat optem9. eumqz illi9 itineris ducem habeam9. salutis auctorē. lucis principem. leticie largitorē. qui viuit et regnat etc.

In die omniū sanctorum. Sermo.

Legitur i ecclesiasticis historijs. q sanctus bonifaci9. qui quartus a beato gregorio. romane vrbis episcopatū tenebat suis precib9 a foca cesare impetrauit. donari ecclesie xpi templum rome qd ab antiqs pātheon ante vocabat. quia hoc quasi sacrū omniū videbat esse deorū. In quo eliminata oi spurcicia fecit ecclesiā esse dei genitricis. atqz omniū sanctorū xpi. vt memoria

eorū haberetur a fidelib⁹. exclusa
demonū multitudine ⁊ plebs vni
uersa .i. capite kalendarū nouem
briū sicut i die natalis domini. ad
ecclesiā in honore omniū sancto
rum ꝯsecratam conueniret. Ibiqꝫ
solennitate a ꝑsule sedis apostoli
ce celebrata. omnibusqꝫ rite pactis
vnusquisqꝫ in sua cum gaudio re
mearet. Ex hac ergo ꝯsuetudine
sancte ro[ma]ne ecclesie. crescēte re
ligione xp̄iana. decretū est. vt in
ecclesijs dei. que ꝑ orbem terrarū
lōge lateqꝫ ꝯstruūtur. honor ⁊ me
moria omniū sanctoꝝ. in die qua
ꝓdiximus haberet. vt quicquid
hūana fragilitas. ꝑ ignorātiam
vel negligentiā siue ꝑ occupatio
nē rei secularis. in solemnitatib⁹
sanctoꝝ minus plene pegisset. in
hac obseruacōe solueret. quaten⁹
eoꝝ patrocinijs ꝓtecti. ad sup̄na
celoꝝ gaudia peruenire valeamus
Nūc ergo frēs carissimi. in oim ꝑ
mordijs sanctoꝝ. nobiscū deum
laudate. qui cūctos condidit scōs.
ꝑ quē omnia facta sūt. ꝑ quē om
nia subsistūt elemēta. cui⁹ maies
tas. nec incipit nec desinit in secu
lū vt merito omne iniciū ac finis
creature noietur. vt de eo per quē
dam prudentē dictū est Omnis sa
piētia a domino deo est. ⁊ cum illo
fuit. ⁊ est ante euū. Altitudinē ce
li. ⁊ latitudinē terre. ⁊ profūdum
abissi. quis dimēsus est. Arenā
maris. ⁊ pluuie guttas. ⁊ dies se
culi. q̄s dinumerauit. Ipē solus
inuestigare. metiri ac dinumera
re hec oīa potest. qui celi ambitū
sua circuit sapiētia. ⁊ profūdum
abissi. sua penetrat v̾tute. Et egre
gius ille versificator. dei sapiētiā
ōmia posse atqꝫ nosse ꝯsiderabat
dicēs. Qui stellas numeras. qua
rum tu nomina sol⁹. Signa. pote
states. cursus. loca. tempa nosti.
Cui⁹ principiū atqꝫ virtute. apos
tolus spūsancto ꝑuentus. supra
modum esse humanū ꝯmemora
bat dicēs. O altitudo diuitiarum
sapiētie ⁊ scientie dei. qū in com
ꝑhensibilia sūt iudicia eius. ⁊ in
uestigabiles vie ei⁹ Quis enī cog
nouit sēsū domini. aut quis ꝯsi
liari⁹ eius fuit. aut quis prior de
dit ei. ⁊ retribuetur ei. Quoniā ex
ipso. ⁊ ꝑ ipm. ⁊ in ipso sunt ōia
ipi honor ⁊ gloria in secula seculo
rum. Qui sup̄na regnorū spiritib⁹
angelicis ad laudē ⁊ gloriā atqꝫ
honorē sui nominis ac maiestatis
imꝑpetuū miro ordine collocauit
De quibus plura loqui ꝑtimesci
mus. quia soli deo scire est. quō
vel queadmodū eorum nobis in
uisibilis. absqꝫ ꝯtagione vel di
minutiōe in sua sola ꝯsistit puri
tate natura Nouē vero esse ordies
angeloruz. ad dei iusticiam ac mi
steria cōplenda. testāte sacro elo
quio cognouim⁹. quoruz princi
patus atqꝫ potestates. subtiliter
ac mirabiliter dei ōipotētis nutu
distinguūtur. Alij ex illis ad nos
in mūdum missi. futura predican
do preueniūt. alij ad ea constitu
ti. vt per eos signa et miracula fi
ant. alij subiectis angeloruz spi
ritib⁹ presunt. eisqꝫ adimplenda

diuina misteria disponendo princi
pant. Alij mira potētia ceteris pre
minēt. pro eo q̄ eis ad obediendū
alia angelorū agmina subiecta
sunt. alij tanta diuinitatis gratia re
plent. vt in eis dominus sedeat. et per
eos sua iudicia decernat. alij tan
to perfectiore sciētia pleni sūt. quāto
claritatē dei vicinius cōtemplant.
alia vero ita sūt deo iūcta āgelo
rū agmina. vt inter hec ac deū om
nino nulli alij intersint. et tāto ma
gis ardent amore. quāto subtilius
claritatē diuinitatis eius aspiciūt.
Talibus vt diximus a primordio
de beatorū spirituū distinctōibus
superna celorū regna a deo condi
to ē imperpetuū mirabiliter collo
cata subsistunt. His omnibus fra
tres carissimi. tam decoris ac deo
dilectis āgelorū agminibus. huius
diei solemnitatē credimus esse cō
secratam. Sed ecce dū secreta cele
stium ciuiū rimamur. supra mo
dū nostre fragilitatis digressi su
mus. Taceamus interim de secre
tis celestibus: sed et ante cōditoris
nostri oculos. tergamus peccato
rū maculas. vt ad eos de quibus
loquimur: peruenire valeamus. Vt
hic tamen aliquid de hac eadem
pulchra atq̄ deuotā festiuitate lo
qui incipiamus. ordo nos cōpellit
sacratus. qui nō solum angelorum
vt prediximus spiritibus. verum etiam
am sanctis omnibus. qui in terra
sunt. ab exordio mundi procreati
honorabiliter dedicata cōsistit. E
quibus primi fuerūt patriarche.
viri religiosi atq̄ gloriosi in vita
sua. patres prophetarū et aposto
lorum. quorum memoria nō dere
linquetur. et nomē eorum manet
in eternū. quia deo digni inuenti
sunt fide preclari. hospitalitate pre
cipui. astuti in sensu. sapiētes in
opere. rebus secularibus locuple
tes. repatores orbis atq̄ rectores
iusticia insignes. longanimes in
spe. obedientes in preceptis. credu
li in repromissionibus. susceptores
angelorum effecti. facie ad faciem do
minū videntes. in consilio pruden
tes. in prelijs victoriosi. statum mū
di regentes. sceptrum regni mūda
ni obtinētes. Quorum imperij po
steritas nō cessauit. quo adusq̄
xp̄c ex eorum germine per vterū inta
cte virginis. qui spes est omniū gē
tium natus in mūdo apparuit. et prin
matū totius orbis. ac monarchiam
regnādo sibi vendicauit. Hos se
quitur electio prophetarū cum qui
bus locutus est deus et ostēdit illis
secreta sua. vt ea que ventura sūt
quasi presentis spiritussancti gratia il
luminati. agnoscere atq̄ enūciare
possent principes populorum ventu
ra predicādo facti. alij in vtero. alij
in pueritia. alij in iuuētute. atq̄
alij in senectute. cogniti deo et sancti
ficati inuēti sunt. Fide pleni. deuo
tiōe summi. industria sollertes. ex
cellenti ingenio prediti. in exercitati
one discipline instructi. in sancta
meditatiōe assidui. metuq̄ mortis
intrepidi Verberabāt tirānos. sa
crilegos interfecerūt. Clauserūt re
frenatis ymbribus celū. iterum par
cendo aperuerūt Peccata populi plā

gẽtes. eorum se vlcõni apponẽtes
multis quoqȝ miraculorũ signis
effulsere. Hoim infirmitates cura
bant. mortuorũ corpora resuscita
bant. Xp̃i vero ꝑ virginem nati
uitatẽ. ac passionem vel resurrecti
onem. siue ascensiõem et spiritus
sancti aduẽtum. vel futurũ iudici
um edocti. clara voce p̃dixere Hos
om̃es proculdubio. venerãda hu9
diei festiuitate. nullomõ p̃uatos
ꝯsortes eẽ. eam intuẽdo spam9
Qd ergo carissimi frẽs. antiquo
rum memoriã precedentiũ patrũ.
ante legẽ et sub lege scripturã com
memorat. ad hoc tantũmodo pro
ferim9 vt facilius itelligere valea
tis. q̃ta vel qualis sit h9 sacratissi
mi p̃senitia diei. que omnib9 qui
bus loq̃mur. sine fine constat ho
nesta. Nũc ergo reuertamur ad
eos. quos vnda baptismatis. et ef
fusio sanguinis xp̃i ab errore pa
terni delicti. ac squaloẽ vetuste gẽ
tilitatis. in nouo testamẽto ꝑ gra
tiã spiritussancti abluẽdo purga
uit. quorũ oculi beati. qui xp̃m in
carne viuẽtem. videre meruerũt.
Huius tam clare visionis. iohan
nes baptista. qui eodem angelo.
quo xp̃c denũciante ꝯceptus est
in exordio predicacõnis atqȝ bap
tismatis p̃matũ tenebat. qui cri
stũ peccata mũdi tollentem viden
do agnouit. quo inter natos mu
lierum nõ surrexit maior. xp̃o atte
stãte. qui merito p̃cursor domini
preco iudicis. propheta altissimi
nũcupatur. quoniã nondum edi
tus. xp̃m mũdo venturum prophe
tauit. et ad redẽptiõem animarũ.
ad inferos descendẽtem. gloriosã
p̃cucurrit passione Hĩnc adlethe
dei electorum ꝯcordat dũo denus
apostolorũ numer9. quos xp̃c a
primis miraculorũ virtutib9. ad
ꝯponendũ noue fidei fundamen
tum. erigẽdumqȝ adhuc tenere
statum ecclesie. prouidẽtia diuina
ex omnibus quos capiebat mũ
dus elegit. vt in om̃em terram so
nus eorũ predicacõnis exiẽt. et in
fines orbis terre eorũ procederent
verba. Qui vere vinee. idest xp̃o
tanq̃ palmites adherentes. quo
rum fruct9 in sempiternũ perma
nens nõ marcescet. quib9 ipse do
min9 locutus est dicẽs Vos estis
lux mũdi. et non potest ciuitas ab
scõdi sup montem posita. neqȝ ac
cendũt lucernã. et ponũt eam sub
modio: ꝫ sup candelabrũ. vt luce
at omnib9 qui in domo sunt. Sic
luceat lux vestra coraz hominib9.
vt videãt opa vestrã bona. et glo
rificent patrẽ vestꝝ qui in celis ẽ.
Et iterũ Jam nõ dicam vos seruos:
quia seruus nescit quid faciat do
min9 eius. vos autẽ dixi amicos.
qꝛ oia quecũqȝ audiui a p̃re meo
nota feci vobis. Et qd cumqȝ liga
re voluissent sup terram. ligatũ es
se in celis. et qd cumqȝ soluerẽt su
per terrã: solutũ esse in celis ꝓmi
sit. Et iterꝝ. Cũ venisset ad iudican
dũ seculũ. eos sup sedes duodecim
esse sessuros et secũ iudicaturos or
bem terre p̃dixerat Talib9 vt cre
dim9 p̃miis. hec dies subiecta de
clarat. Hijs subiectũ est triũphale

476

martirꝝ nomen· qui ꝑ diuersa tor
mētorꝝ genera· xp̄i passiōem nō
lassescētibus p̄cordiorū mentibꝰ
imitabantur· alij ferro ꝑempti·
alij flāmis exusti· alij flagris ver
berati· alij ictibus ꝑforati· alij pa
tibulo cruciati· alij pelagi ꝑiculo
alij viui decoriati· alij vinculis mā
cipati· alij linguis priuati· alij la
pidibꝰ obruti· alij frigore afflicti·
alij fame cruciati· alij vero trūca
ti manibꝰ· siue ceteris cesi mēbris
spectaculū ꝯtumelie in ꝓplis nudi
propter nomen domini portātes
Hij sunt triūphatorēs ⁊ amici dei
qui ꝯtemnētes sceleratorꝝ iussa
principū modo coronātur· ⁊ acci
piūt palmas laborꝝ· quia fūdati
erāt supra firmā petrā· idest xp̄ꝫ
De talibus hmōi apostolꝰ mente
ꝯpunctus ingemiscēs ait Sancti
ludibria ⁊ verbera exꝑti· insuꝑ et
vincula ⁊ carceres: lapidati sunt·
secti sunt· tēptati sunt· in occisiōe
gladij mortui sunt· Circuierūt in
melotis· in pellibꝰ caprinis· egen
tes· angustiati· afflicti· quibꝰ dig
nus nō erat mūdus· ⁊ reliqua Et
beatus papa gregoriꝰ· in expositi
one cuiusdā euāgelij· de istiusmo
di bellatoribꝰ querimoniā facien
do· ecce inquit electi carnē domāt·
spiritum roborāt· demonibꝰ impe
rant· virtutibꝰ choruscāt· presen
tia despiciunt· eternam patriam
vocibus· moribusq̄ p̄dicant· eā
etiam moriēdo diligūt· atq̄ ad il
lam ꝑ tormēta ꝑtingūt· Et si corā
hominibus tormenta passi sunt·
spes illorū immortalitate plena
est In paucis vexati· in multis be
ne disponētur· quoniā deus temp
tauit eos· ⁊ inuenit illos dignos
se Tanq̄ aurū in fornace proba
uit illos· ⁊ quasi holocausta hos
tie accepit eos· Nunc ergo mar
tirū christi certamina· atq̄ victo
rias audiuimꝰ· eis nimirū hunc
diem tantū credimꝰ sanctificatū·
qn̄tum in semetipsis vt nasceren
tur laborare ꝑ tormēta non cessa
uere Christi vero sacerdotibꝰ atq̄
doctoribus siue ꝯfessoribus· hu
ius festiuitatē diei non ignotam
esse credimꝰ· qui corda fideliū spi
ritaliter· quasi ymbribꝰ irrigant
celestibus· vt feliciter proferre
immarcessibilem bonorū operum
possint fructū· qui talenta sibi cre
dita· nō solum reddere· verum eti
am cum vsura sine fraude ampli
ficare procurauerūt· quia bonum
quod per gratiā spiritussancti in
telligēdo didicerant· non sibimet
tantūmodo profuturū: sed ⁊ alijs
subiectorū mētibus scd̄m aposto
li p̄ceptum· arguēdo· obsecrādo·
increpādo· curamq̄ faciendo inse
rere nitebātur· Quorū mens luci
dissima· manus vero plene sunt
mūdicia· eo q̄ in mensa altaris·
sacrosancta xp̄i corporis ⁊ sangui
nis misteria celebrātes vt sui cor
dis penetrabilem hostiā viuam·
deo placentē· idest semetipsos si
ne macula· atq̄ āmixtione praui
operis· offerre non desistant· Et li
cet ꝑsecutorum nō sensissent gla
dium· tamē per vite meritum deo
digni martirio nō priuant̄· quia

martiriū non sola sanguinis effu
sione: ꝗ abstinētia peccatorum. ⁊
exercitatiōe dei preceptorū perfici
tur. Beata dei genitrix semper vir
go maria templū dei sacrariū spi
ritussancti. virgo ante ptum. vir
go post ptum. p̄sentis solemnita
tis diei. cū suis virginib⁹. expers
nullomodo credēda est. que dei po
pulū faciendo monebat spernere
perituri luxus seculi. a lenocinijs
mortalis nature declinaē. carnis
pudiciciā. cum virginitatis hono
re intra cordis hospiciū obseruaē
eamq₃ omniū virtutū regimā. fru
ctū salutis ppetue. sociaz esse an
gelorꝫ. suis affirmabat exēplis.
ita vt innumeābilis multitudo v
triusq₃ sexus. eius sequebatᷓ vesti
gia. vt relictis nuptiarū copulati
onibus. spretaq₃ liberorū propa
gine. spōso qui in celis est. phēni
mēte. actu. habitu. ⁊ gestu. appli
cari maluerūt. oracōnib⁹ instan
tes. ieiunijs adherētes. vigilias
sacras adiuuātes. elemosinas se
ctātes. in tribulatiōe gaudentes.
paupes recreātes. nudos vestien
tes. infirmos visitantes. in verbis
calūnie vel cōtumelie patiētes. in
augmēto sue pfectōnis humiles
in damno rerū tempaliū. deo gra
tias agētes. Hec ōnia ⁊ hijs simi
lia. pro desiderio regni celestis. et
propter spem eterne retribucōis.
ardētissimo amore. indesinēter at
q₃ libēter sustinebant. ⁊ sic in cari
tate dei. ac proximorꝫ amore per
seuerātes. deo solivitaꝫ finire gau
debāt. Sic ⁊ anachoritarꝫ singu

laē propositū huius diei solemni
tate nō separatum esse cōfidim⁹.
qui per singula loca heremi. in spe
lūcis ⁊ exiguis cellarum tugurijs
vniti modico contenti pabulo de
morabātur. bestijs sociati. mul
tis auibus subministrati. ciborū
spernentes delicias. luxus seculi
calcātes. laudem temporalem nō
amantes. visum hominꝫ fugien
tes. āgelorū assueti loquelis. plu
rimis virtutū effulsere signis. Ce
cis visūꝫ innouabāt. claudis gres
sum firmabant. surdis auditum
restituebāt. superantes demonia.
mancis manus restituebāt. mor
tuos suscitabāt. Verū quia hijs
omnib⁹ non mediocriter: sed per
fecte huius sacratissime atꝫ excel
lentissime diei solemnitas cōstat
honor e. nos ergo fratres carissi
mi. tantorū patrocinia intercesso
rum. de quib⁹ locuti sum⁹. tōta mē
tis intencōne queram⁹. vt p tem
poralia festa que gerim⁹. eorum
meritis intercedētibus. ad eterna
gaudia peruenire valeam⁹. Tran
seunt cuncta. que temporaliter fe
stiua celebrātur. curate qui hijs
solemnitatibus interestis. ne ab
eterna solemnitate separemini.
Quid prodest interesse festis ho
minꝫ. si deesse cōtingat festis an
gelorꝫ. Nolite ergo pēsare in vo
bis que possidetis trāsitoria: ꝗ con
siderate quid estis. Ecce mundus
qui diligit: fugit. Sancti isti quo
rum hodie cōmemoracōnem faci
mus. florentē mūdum. mētis des
pectu calcauerūt. Tūc enī erat vita

longa· salus cōtinua· opulentia
in rebus· fecūditas in propagie·
trāquillitas in diuturna pace· et
tamen cum in seipō floreret· tamē
in eorum cordib9 mūdus aruerāt
et adhuc i nostris cordib9 floret
Vbiqꝫ est luct9· vbiqꝫ desolatio·
vndiqꝫ ꝑcutimur· vndiqꝫ amari
tudinib9 replemur· et tamen ceca
mēte carnales cōcupiscentias· ip
sas eius amaritudines amamus
ꝓfugiētem sequimur· labenti inhe
remus· cum ipō labimur· quez ca
dentem tenemus. Aliquādo nos
mūdus retraxit a deo· nūc tantis
plagis plen9 est· vt ipse iaz nos
mūdus mittit ad deum· Pensate
ergo· quia nulla sunt que tempa
liter currūt ꝓfinis enim tempoāli
um ostendit· quia nichil est qd
transire nō potest. Casus reruz in
dicat· quia res trāsiens· et tūc pro
pe nichil fuit· cum stare videretur
Hec igitur vobiscum agite· hec in
mente sedula cogitatiōe versate·
et si adhuc tenemur infirmitate
corporis· tamē ad eos de quibus
loquimur· toto corde tendam9 vt
cū ipsis postmoduz ad eterna se
cula ꝑuenire mereamur· per eum
qui viuit et regnat in secula seculo
rum Amen·

Scdm Matheum

In illo tempore Vi
dens ihs turbas· ascendit in mō
tem· Et cū sedisset: accesserunt ad
eum discipuli eius· Et aperiēs os
suum· docebat eos dicens· Beati
pauꝑes spiritu: quoniā ipsoruz
est regnū celorū· Et reliqua· Ome
lia beati leonis pape·

Qualis enī doc
trina sit xp̄i· sacre ipsius
sentētie protestātur· vt qui ad et
nam beatitudinez peruenire deside
rant gradus felicissime ascēsiōis
agnoscāt· Beati inquit pauperes
spiritu: quoniā ipsorum est reg
num celoruz· De quibus pauperi
bus domin9 loqueretur· forte essz
ambiguū· si dicens· beati paupe
res nichil adderet de intelligēda
pauperū qualitate· et sufficere vi
deretur ad promerēdum regnuz
celorū· ea sola inopia· quā multi
sb dura et graui necessitate patiū
tur· Sed cum ait· beati pauperes
spiritu: ostēdit eis regnum celoꝝ
tribuēdum· quos humilitas com
mendat animorū· magis q̄ᵽ indi
gentia facultatū· Dubitari autez
non potest· q̄ᵽ humilitatis istius
bonū facilius pauꝑes q̄ᵽ diuites
assequātur dum et illis in tenuita
te amica est māsuetudo· et istis in
diuicijs familiaris elatio· Verū
tamen et in plerisqꝫ diuitib9 inue
nitur hic anim9· qui abūdantia
sua· nō ad tumorem sup̄bie: sed
ad opa benignitatis vtantur· id
qꝫ pro lucris maxis numerēt· qd
ad redimēdaz miseriā alieni labo
ris impēderint· Omni generi atqꝫ
ordini hoim datur in hac vtute cō
sortiū· quia possunt esse ꝯposito
pares et impaēs censu· nec interest
q̄ᵽtum sint in terrena facultate dis
similes· qui in spiritualib9 bonis

inueniūtur equales Beata igitur
illa pauptas que rerum tempora
lium amore nō capitur. nec mūdi
opibus augeri appetit: sed celesti
bus bonis ditescere concupiscit. Hu
ius nobis magnanime paupta
tis exemplum. primi post dominū
apostoli prebuerūt. qui ōnia sua
sine differētia relinquētes. ad vo
cem celestis magistri. a captura
piscium. in piscatores hominū. ala
cri cōuersione mutati sunt. ⁊ mul
tos sui similes fidei sue imitacōne
fecerūt quando in illis primitiuis
ecclesie. vnum cor omniū. ⁊ anima
erat vna credētium. qui vniuersis
rebus suis ⁊ possessionibꝰ distrac
tis. per deuotissimā paupertatem
bonis ditabātur eternis ⁊ ex apo
stolica predicacōne gaudebāt ni
chil habere de mūdo. ⁊ omnia ha
bere cū christo Hinc beatus petrꝰ
apostolus. cum ascendēs ad tem
plum. a claudo elemosina poscere
tur. argētum inquit ⁊ aurum nō
est mihi. qđ autem habeo: hec ti
bi do. in nomie ihesu christi naza
reni. surge ⁊ ābula. Quid hac hu
militate sublimiꝰ. quid hac pau
pertate locupletiūs. Nō habet p̄
sidia pecunie: sed habet dona na
ture. Quē debilem edidit mater ex
vtero. saluū fecit petrus ex verbo.
⁊ qui ymaginem cesaris in num
mo nō dedit. ymagiem christi in
homine reformauit. Huiꝰ autem
thesauri opibus non solum ille
adiutus est. cui gressus redditus
est: sed etiam quinqꝫ milia virorum
qui tunc ad exhortacōnem apos
toli. ob eiusdem curacōnis. mira
tionisqꝫ miraculum crediderūt Et
ille pauper. qui non habebat qđ
petenti daēt. tantam dedit diuine
gratie largitatem. vt quēadmo
dum vnum hominē redintegrauit
in pedibus. sic tot milia credenti
um sanaret in cordibꝰ. faceretqꝫ
eos in christo alacres. quos in iu
daica perfidia inueneāt claudicā
tes. Post predicacōnem huius fe
licissime paupertatis. addidit do
minꝰ dicens Beati mites: quoniā
ipsi hereditate possidebūt terram
Mitibus ac māsuetis. humilibꝰ
ac modestis. ⁊ ad omniū iniuria
rum tolerātiam preparatis. possi
denda terra promittitur. Nec par
ua estimāda est hec. aut vilis he
reditas. tanq̄ a celesti habitatio
ne discreta sit. cum regnū celorum
non alij intelligātur intrare. Ter
ra ergo promissa mitibꝰ ⁊ in pos
sessionem danda māsuetis. caro
sanctorū est. qui ob humilitatis
meritū. felici resurrectōe mutabi
tur. ⁊ immortalitatis gloria vesti
etur. in nullo iam spiritum futura
cōtraria. ⁊ cum volūtate animi p
fecte vnitatis habitura cōsensum
Tūc enim exterior homo. iterioris
hominis erit quieta. ⁊ intemeāta
possessio Tūc mens vidēdo deo in
tenta nulla corpee molis impedie
tur obstaculis. nec iā dici necesse
erit. corpus qđ corrūpitur. aggra
uat animā. ⁊ deprimit terrena in
habitatio. sensum multa cogitan
tē. qm̄ habitatori suo. nō relucta
bit terra. nec immoderatū aliqđ.

cōtra imperiū sui rectoris audebit Possidebūt enim illam mites pa ce ꝑpetua. ꝛ nichil vmqꝫ de eorum iurē minuet. cum corruptibile hoc induerit incorrupcōnem. ꝛ morta le sumpserit immortalitatē. vt peri culuz vertatur in premiū. ꝛ quod fuerit oneri. sit honori. Post hec dominꝰ addita dicit. Beati qui lu gent: quoniam ipsi cōsolabūtur Lucꝰ hic dilectissimi. cui consola tio eterna promittitur. nō est cuz huius mūdi afflicōne cōmunis nec beatum quemqꝫ faciūt ista la mēta. que totius humani generis deploracōne fundūntur. Alia est racio sanctarū gemituū Alia bea taruz causa lacrimarū. Religiosa tristicia. aut alienū peccatū luget aut propriuz. nec de hoc dolet. qđ đīna iusticia agitur: sed de eo me ret qđ humana iniquitate cōmit titur. vbi magis plangēdus est faciens maligna qūi paciens. qꝛ iniustuz. malicia sua demergit ad penam. iustum autem tolerantia ducit ad gloriam. Deinde dominꝰ ait. Beati qui esuriūt ꝛ sitiunt ius ticiam. quoniā ipsi saturabūtur Nichil esuries hec corporeū. nihil expetit sitis ista terrenū: sed iusti cie bono desiderāt saturari. ꝛ in om nium occultorū introducta secre tum. ipo domino optat impleri. Felix mens que hūc concupiscat cibum. ꝛ ad talem estuat potum quem vtiqꝫ nō expeteret. si nichil de eius suauitate gustasset. Audi endo autē dicētez sibi prophetie spiritum. Gustate ꝛ videte quoni am suauis est dominꝰ. accipit qn dā superne dulcedinis porcōnem. ꝛ in amorem castissime volūtatis exarsit. vt spretis omnibꝰ tempo ralibus. ad edendam bibēdamqꝫ iusticiam. toto accēdere tur affectu ꝛ illius primi mandati apprehen deret veritatem dicētis. Diliges do minum deum tuum. ex toto corde tuo. ꝛ ex tota mente tua. ꝛ ex tota virtute tua. quoniā nichil est ali ud diligere deum. qūi amare ius ticiam. Deniqꝫ sicut illic dilectōni dei. proximi cura subiūgitur. ita ꝛ hic desiderio iusticie. virtus mise ricordie copulatur ꝛ dicitur. Bea ti misericordes: quoniā ipsi miseri cordiam cōsequētur Agnosce dig nitatē christiane sapientie. ꝛ ad qualium disciplinarū artes atqꝫ premia voceris intellige. Misericor dem vult te esse misericordia. iustū vult es se iusticia. vt in creatura sua cre ator appareat. ꝛ in speculo cordis humani per lineas imitationis expressa dei ymago resplendeat. Secura esto operātium fides. Ade runt tibi desideria tua. ꝛ hiis que amas sine fine potieris Et quoni am tibi per elemosinam. omnia mūda sunt. ad eam quoqꝫ beati tudinem. que cōsequēter est pro missa peruenies. dicente domino. Beati mūdo corde: quoniam ipsi deum videbunt. Magna felicitas dilectissimi. cui tantum premium preparatur. Quid ergo est habe re cor mūdum. nisi eis que supra dicte sunt studere virtutibꝰ. Vide re autē deum. qꝫ te sit beatitudinis

que mẽs cõcipere. que lingua va
leat explicare. Et tamẽ hoc conse
quetur. cum trãsformabitur hũa
na natura. ut nõ iam p speculum
neqꝫ in enigmate: ꝫ facie ad faci
em. ipsam quã nullus hominũ vi
dere potuit. sicuti est videat deitatẽ
et qđ oculus non vidit. nec auris
audiuit. nec in cor homis ascẽdit
p ineffabile gaudium eterne con
templacõnis obtineat. Merito hec
beatitudo cordis pmittitur purita
ti. Splendorem etenĩ luminis veri.
sordida acies videre nõ poterit. et
qđ erit iocunditas mentibus mũ
dis. hoc erit pena maculosis. Dedi
nentur ergo terrenarũ caligines
vanitatũ. et ab omni squalore ini
quitatis. interiores oculi tergãtur
ut intuitus tanta visione pascat.
Ad hoc enim promerẽdum. illud
intelligim9 pertinere qđ sequitur
Beati pacifici. quoniã filij dei vo
cabũtur. Beatitudo ista dilectissi
mi. nõ cuiuslibet cõsensionis. nec
qualiscumqꝫ cõcordie est: sed illi
us. de qua dicit apostol9. Pacem
habete ad deum. de qua dicit pro
pheta dauid. Pax multa diligẽti
bus nomen tuum. et non est illis
scandalũ. Hanc pacem etiam ar
tissima amiciciarũ vincula. et indi
screte similitudines animoꝝ. non
veraciter sibi vendicãt. si nõ cum
dei volũtate cõcordant. Extra dig
nitatem pacis sunt. improbaruꝫ
parilitates cupiditatũ. federã scele
rum. et pacta viciorũ. Amor mũdi
cum dei amore nõ cõgruit. nec ad
societatẽ filiorũ dei peruenit. qui

se a carnali generatiõe non diui
dit. Qui autem semp mente cum
deo sunt. solliciti seruaẽ vnitatem
spirit9 in vinculo pacis. nunq̃ ab
eterna lege dissentiũt. fideli orati
one dicẽtes. Fiat voluntas tua. si
cut in celo et in terra. Hij sũt paci
fici. hij bene vnanimes. sãcteqꝫ cõ
cordes. vocãdi eterno nomie filij
dei coheredes xpi. quia hoc merebi
tur dilectio dei et pximi. ut nullas
iam aduersitates sentiat: ꝫ finito
omniũ temptationuꝫ certamine.
in trãquillissima dei pace requies
cat. per dñm nostrũ ihesum xpm.
qui cum patre et spiritusancto vi
uit et regñt in secula seculoꝝ Amen

In festo sancti martini que
re de cõfessoribus.

De sancta katherina quere
de virginib9.

In dedicatiõe ecclesie.
Sermo beati Augustini

Quotienscũqꝫ fratres carissimi. altaris
vel templi festiuitatẽ colimus. si
fideliter et diligẽter attendim9. ac
sãcte et iuste viuim9. quicquid in
templis manufactis agitur. totũ
in nostrẽ edificatõne compleatur.
Non enim mẽtitus est ille qui di
xit. Templuꝫ dei sanctum est. qđ
estis vos. Et iteruꝫ. Nescitis quia
corpora vestra templũ est spirit9
sancti. Quib9 meritis. nisi p grati
am dei meruim9 fieri templũ dei.
Quãtum possum9. cum ipsius ad
iutorio laborem9. ne deus noster

in tēplo suo. hoc est in nobisipis inueniat. q̄d oculos sue maiestatis offendat: s; habitaculū cordis nostri euacuet vicijs. ⁊ virtutibꝰ repleat. Claudat dyabolo. ⁊ apiatur xp̄o. Et ita laborem9 vt nobis bonoꝝ operum clauibꝰ ianuā celestis regni aperire possim9. Sicut enī malis operibꝰ. quasi quibusdaʒ seris ac vectibꝰ. vite nobis ianua clauditur. ita absq; dubio bonis operibꝰ aperitur. Et ideo frēs carissimi. vnusquisq; cōsideret cōscientiam suā. ⁊ quādo se aliquo crimine vulneratū esse cognouerit. prius orōnibꝰ ⁊ ieiunijs vel elemosinis studeat mūdare cōsciētiam suam. ⁊ sic eucaristiaʒ presumat accipe. Si enī agnoscens reatū suuʒ ipse se a dn̄ico altari subduxerit. cito ad indulgētiam dn̄ice misericordie perueniet. quia sicut qui se exaltat humiliabit. ita ecōtrario. qui se humiliat exaltabit. Qui enim sicut dixi. agnoscens reatū suum ipe se humiliter ab altari ecclesie pro emēdacōne vite remouere voluerit. ab eterno illo ⁊ celesti cōuiuio. excōmunicari penitus non timebit. Rogo vos frēs diligenter attēdite. Si ad mensam cuiuscūq; potētis hominis. nemo presumit cum vestibꝰ ꝯscissis ⁊ inquinatis accedere. q̄ntomagis a cōuiuio eterni regis. idest ab altari domini. debet se vnusquisq; inuidie. vel odij veneno percussus. iracūdie furore repletus. cum reuerētia ⁊ humilitate subtrahere. propter illud q̄d scriptū est. Vade prius recōsiliari fratri tuo. ⁊ tūc veniens offeres munꝰ tuum. Et iterū. Amice: quomodo huc intrasti. non habēs vestem nuptialem? Hoc enī habet textus euāgelice lectionis. q̄ quidam fecerit nuptias filio suo ⁊ intrauerit vt videret simul recūbentes ⁊ videns ibi hominē non vestitum veste nuptiali. dixit ad eum. Amice: quomō huc intrasti non habēs vestem nuptialem? Et illo obmutescente: dixit ministris. Ligate illi manꝰ ⁊ pedes. ⁊ proijcite eum in tenebras exteriores. ibi erit fletus ⁊ stridor dentiū. Ecce qualem sentētiam merebitur audire. qui ad cōuiuium nuptiale. idest ad altarē domini. aut ebriosus. aut adulter. aut odiū in corde retinēs p̄sumit accedere. Auertat hoc deus a nobis frēs carissimi. ⁊ cōcedat vt mala ista. aut nunq̄ velimus admittere. aut si admissa fuerint sine vlla mora. pn̄ia vel pace studeamꝰ sanare. ⁊ largioribꝰ elemosinis festinemꝰ abluere. ne forte si cum peccatoꝝ vulneribꝰ. ante tribunal eterni iudicis venerimꝰ ab illa eterna ecclesia. ⁊ ab illa celesti ih'rl'm. perpetua excōicacōne separemur. Hec ḡ cogitantes frēs carissimi. tam casti. ⁊ tam sobrij. ⁊ tam pacifici. ad istud altare deo auxiliāte studeāmꝰ accedere vt ab illo eterno altari. nō mereamur excludi. Qui enī ad istud altarē casto corpe. ⁊ mūdo corde cū secura ⁊ mūda ꝯsciētia venerit. ad illud altare q̄d in celis est. feliciter trāsmigracōe perueniet Tu.

Item alius sermo.

Ecce festa eccē colūt. qui se ecclesie filios esse cognoscūt. Hec enim omniū credētium mater est. que natos ad mortem. regeneāt ad salutem Hec est post synagogam quidez vocata: sed ante synagogam promissa. Hec enim iam in primo homine prefigurata est. Nam sicut ex ade latere fabricata est eua. ita ex christi corpoēa vulnere. redēpta creuit ecclesia. Hec intra archā diluuio mundāte seruata. crucis beneficium a baptismatis misterium presignauit. Hanc sāra sterilis a desperata. in senectute. vnico pignore fecunda precinuit. Ecclesia enim vnicum. idest dilectissimū deo populum. seculo se nescēte progenuit. Hec est regina illa. de qua ad dominū dicitur. Astitit regina a dextris tuis. in vestitu deaurato. circūamicta varietate. id est diuersarum circumdata precioso decore virtutuz. Hec est illa regina. que venit a partibus ethiopie. audiē sapiētiam salomonis Sed hec non tam ex vna regione q̄ ex vniuersis mūdi partibus. reges paritura cōuenit. Sic etiaz euangelista cōmemoāt. Regina austri venit a finibus terre. audire sapiētiam salomonis. Venit ecclesia ad redemptorem suum vt de stulticia erroris. doctrinam perciperet veritatis. de qua plenius sicut audiuim⁹ regum scribit hystoria. ita dicens. Et ingressa regina ihrusalez. cū multo comitatu a diuicijs. cum camelis portantibus aromata. a aurum infinituz nimis. a gēmas preciosas. venit ad salomōem. a locuta est ei vniuersa que habebat in corde suo. Ergo i figura regine huius. ecclesia venit ex gentibus. a a finibus terre. imponens cupiditatibus finem. vicijsq̄ terrenis. vt audiret sapiētiam salomonis. idest veri pacifici domini nostri ihesu christi: qui fecit vtraq̄ vnum. soluens inimicicias inter deum a hominē in carne sua. Venit post veteres a prophanas supersticōnes. audire a discere de fidei illuminatiōe. a iudicō futuro. de anime immortalitate. de spe resurrectōnis a gloia Venit ergo in ihrusalem. cū multo comitatu. idest nō iam cum vna tantū gente iudeoruz. sicut prius synagoga solos habuit hebreos: sed totius mūdi gentibus diuersisq̄ nacōnibus. Venit ergo exhibēs munera digna cristo. aurum a gēmas preciosas. a hoc camelis portantib⁹. idest ex gentili populo venientib⁹. qui prius viciorum feditate distorti a malorū onere curui. ac prauitate peccatorum deformes. Cum hijs tamq̄ muneribus. regina hec ingredit̄ ad pacificū regem xp̄m. exhibens secum fidei auruz. puritatis incēsa. splēdoresq̄ gēmarum morum scilicet insignia. a ornamēta virtutū. Et locuta est ei vniuersa q̄ habebat i corde suo. v. apuit cor suū. manifestauit ei occulta ɔsciētie sue. in ɔfessiōe

⁊ penitudīe precedentium delictorū.
Videam⁹ quid agat hec regina.
Videns inꝙ regina saba. om̄em
sapiētiam salomonis. ⁊ domum
quaꝫ edificauerat. ⁊ cibos mense
sue. ⁊ holocausta que offerebat
in domo domini. non habebat vl
tra spiritum. Quid erat rac̃onis.
vt prepotēs regina domuꝫ. expen
sas. ⁊ cibos regios. tantopere mi
raret̃. Ergo hoc loco: aliqua nos
opoꝛtet inquirere. Vidit ergo ec
clesia ex gētibus cōgregata. sapi
entiam christi. idest post carna
lium instituta gentiliū. post hūa
nam ⁊ animalem doctrinā philo
sophorū. accepit intellectum salu
tis ⁊ vite. inspexit spiritualiū mira
bilia bonorum. agnouit virum fa
bricatorem celi ⁊ terre. ⁊ potentis
simū humani generis conditorē
de cuius sapiētia dicitur. Omnia
in mensura ⁊ pōdere ⁊ numero cō
stituisti. Vidit ⁊ domū quam edi
ficauerat. idest incarnac̃onem ho
minis assumpti. in quo habitat
omnis plenitudo diuinitatis coꝛ
poraliter Vidit ⁊ cibos salomōis
idest illos de quib⁹ dicebat. Me
us est cibus. vt faciam volūtateꝫ
eius: qui misit me patris. Cibus
enim christi: salus nostra est. Re
ficitur celestib⁹ cibis. profectib⁹
nostris. Cibus enim sum⁹. dum
acquisiti ecclesie. in membra ei⁹
coꝛpusꝫ trāsimus. vel cibus eius
altaris sacramēta celestia. de qui
bus dicitur. Panē celi dedit eis.
panem angelorum māducauit
homo. Vidit ⁊ holocausta eius.

orac̃onum sine dubio. supplicatio
numꝫ misteria. ⁊ obstupuit vbi
vidit inestimabiles domini sui di
uitias. dixitꝫ ad regem. Verus
est sermo quem audieram in ter
ra mea. super sermonibus tuis. ⁊
super sapiētia tua. ⁊ nō credebaꝫ
narrātibus. donec ipsa veni. ⁊ vi
di oculis meis. ⁊ probauiꝙ me
dia pars nūciata michi non fuis
set. Maiora sunt sapientia tua. ⁊
opera quā rumoꝛ quem audiui.
Cum ergo ꝑuenerit regina hec.
siue ecclesia. siue queꝫ anima sā
cta in eternā iherusalem. idest vi
siōem pacis. ⁊ ingressa beataꝫ re
quieꝫ. ⁊ gloriam promissorū cele
stiū fuerit. multo plura ⁊ magni
ficentiora ꝑspiciet. ꝙ ei sunt ꝑ sa
cra eloquia prophetarū atꝫ apo
stolorum nūciata. dum adhuc in
terra sua. idest in coꝛpe suo ꝯmo
raretur. Nūc enim tamꝙ in specu
lo. et in enigmate. tūc autem ocu
lis suis videbit. idest facie ad faci
em. illud de quo scriptum est. q̄d
oculus non vidit. nec auris audi
uit. nec in coꝛ hominis ascendit. Et
reuera id q̄d parat deus diligēti
bus se. fide hic nō compꝛehenditur
spe nō attingitur. caritate non ca
pitur. desideria ⁊ vota trāsgreditur
Acquiri potest. estimari nō potest
Habebit de ꝑceptione fructuꝫ. nō
habebit de satietate fastidiū Vn̄
sancta ecclesia. siue queꝫ fidelis
anima inter stupēdas remunera
toris sui cōstitutas diuitias. inef
fabilibus regine hui⁹ verbis vti ad
deū poterit dicēs. Verus est s̄mo

quez audiui. sup sermonibꝰ tuis. ⁊ maiora sunt opa tua. ꝙ rumor quem audiui in terra mea. idest in corpe meo. domine ihesu criste qui viuis ⁊ regnas deus in secula seculorū Amen.

In dedicacōne altariū.
Lectio sancti euāgelij.
Scdm Lucam.

N illo tēpore Dixit

ihesus discipulis suis. Non est arbor bona. que facit fructꝰ malos. neqꝫ arbor mala. faciēs fructū bonū. Et reliqua. Omel venerabilis Bede p̄sbiteri.

Via propicia

diuinitate fratres carissimi. solemnia dedicacōnis ecclesie celebramꝰ. debemus ipsi congruere solemnitati quā colimus. vt sicut ornatis studiosius eiusdem ecclesie parietibꝰ. pluribus accēsis luminaribus. amplificato numero lectionū. addita psalmorū melodia. letis noctem vigilijs ex more trāsegimus. ita etiam penetralia cordium nostrorū. semper necessarijs bonorū operuz decoremꝰ ornatibꝰ. Semper in nobis flamma diuine pariter ⁊ fraterne caritatis augescat. semper in sanctuario pectoris nostri: celestium memoria preceptorū ⁊ angelice modulacionis dulcedo sancta resonet. Hij sunt eniz fructꝰ bone arboris. hic boni thesaurꝰ cordis. hec fundamēta sapiētis architecti. q̄ nobis hodierna sancti euāgelij lectio cōmendat. nos nō formaz solummodo: sed virtutez potius habere pietatis. Qd etiam mistica veteris instrumēti nobis hystoria diligēter insinuat. quando vel moyses tabernaculū. vel templū domino salomon. in sancte ecclesie typū condidit. Vtraqꝫ enī domus. firmiter fūdata esse refert̄. tabernaculū quidem. quia cōpactos de tabul̄ habebat parietes. sup bases argēteas: templū autem sup lapides quadros suppositos. Ligna quoqꝫ erant imputribilia e q̄bus ⁊ tabernaculū omne factuz. ⁊ templū intus ornatū. ac desuper tectū fulgebat. Aurū etiam de thesauro bono optimū proferebat̄. de quo ⁊ tabernaculi parietes. intus ⁊ foris vestiti. ⁊ tēpli non tantum parietes verū etiaz laquearia trabes. ostia. postes. ⁊ pauimēta erāt cooperta. Sed ⁊ vasa vel vtēsilia domꝰ vtriusqꝫ. cūcta pene aurea. neqꝫ hec nisi de auro purissiō fieri licebat. Fructꝰ etiam arborꝝ. qui in domū domini offerebātur. purissimi ⁊ exquisiti esse iubebāt̄ hoc ē vitis. oliue. thuris. vel stactis. ⁊ ceterarꝝ hmōi Que videlicz cūcta spiritualiter intellecta. verā nostre fidei ⁊ opatiōis sinceritatē denūciāt. Domꝰ namqꝫ vtraqꝫ vt diximꝰ. vniuersalis ecclesie figuram premonstrat. Neqꝫ incōgruum quis arbitretur. ꝙ due sunt domꝰ domini in misterio facte. cū vnam christi domū esse ecclesiaz. nullꝰ fidelis ambigat. Due eteniz

sunt cōdite domus. ob significati
onē utriusq͡ʒ populi. in eādem fidē
uenturi. iudei scilicet et gētilis Un
de bene tabernaculū sola plebs
hebrea cōdidit in heremo. templi
autem structurā proseliti. id est
aduene de gētibus. quotquot in
populo israhel tunc inueniri pote
rant. deuota fide cōpleuerūt. Sed
et rex potētissim⁹ tyri. cōductus a
salomone. cōmodatis artificib⁹
et lignis. gratātissime iuuit. quia
nimirū ante incarnacōnem domi
nicam. notus tantū in iudea erat
deus. At postq̄ ille. in ea qua na
tus et passus est carne. resuscitat⁹
a mortuis. et exaltatus est super ce
los deus. cōtinuo super omnem ter
ram nominis eius gloria refulsit. or
bisq͡ʒ uniuersus ad edificacōnem
domus illius. accepta ab eo pro
missione donorum celestium gau
dens accurrit. Quid ergo ipse con
ditor et redemptor noster. de cōstru
ctōne sue domus. que nos sum⁹
in ea que nobis modo recitata est
lectōne sancti euāgelij dicat audi
amus. Nō est arbor bona. que fa
cit fructus malos. neq͡ʒ arbor ma
la. faciēs fructum bonum. Bonas
ergo arbores. et bonos harū fru
ctus. in cōstructōnem sui templi.
rex sapiens querit. At uero male
arboris. quis sit finis. idem alibi
docet dicēs. Omnis arbor que nō
facit fructū bonum excidetur. et in
ignem mittetur. Arbōes nam q͡ʒ
homines. fruct⁹ autem dicit opera
ipsorū. Vultis etenim nosse. qui
sunt arbores male. qui mali fruc

tus. Apostol⁹ docēt dicēns Mani
festa autem sūt opera carnis. que
sunt. fornicatio. immūdicia. luxu
ria. ydolorum seruitus. ueneficia
inimicicie. cōtentiones. emulati
ones. ire rixe. dissensiōes. hereses
inuidie. homicidia. ebrietates. cō
messacōnes et hijs similia Vultis
audire. an arbores que tales fruc
tus faciūt. ad eterni regis tēplū
celeste ptineāt. Subiūgit aposto
lus dicēs Que predico uobis. sicut
predixi. quoniam qui talia agūt.
regnum dei non consequētur. Bo
ne quoq͡ʒ arboris fruct⁹. subseqn
ter enumerāt dicens. Fructus au
tem spirit⁹ est. caritas. gaudiū.
pax. paciētia. bonitas. benignitas.
fides. mansuetudo cōtinentia. De
quib⁹ et alias ammonēs ait. Ut fi
lij lucis ambulate. Fruct⁹ eniꝫ lu
cis est. in omi bonitate et iusticia et
ueritate. Qui nimirū fructus cum
arboribus quibus prodeūt. et hic
ad domū fidei. et illic ad habitati
onem superne beatitudinis ueraci
ter pertinēt Audiamus deniq͡ʒ ar
borem bonam. de bonorū fructuū
prouētu letantem. Ego autem si
cut oliua fructiferā in domo dei spe
raui in misericordia dei mei i eter
num. et in seculum seculi. Fructus
quippe oliue. lucidū est opus mi
sericordie. et ideo iure in misericor
dia dei sperat in tēplo eternitatis.
qui in domo dei presenti misericor
die gratia replendetur Iure se talis
ad templū magni regis ptinere cō
fidens alibi dicit. Et misericordia
tua subsequetur me. omnib⁹ dieb⁹

vite mee· vt ih abitē in domo dn̄i in longitudine dierū. At cōtra mala arbor videam⁹ quales fruct⁹ ferat· ꝛ tales ferre ipsi vitem⁹· dicit propheta iheremias. Maledictus homo qui ꝯfidit in homīe· ꝛ ponit carnem brachiū suum· ꝛ a domīo recedit cor eius· erit enī quasi mirice in deserto· Mirice namq; est infructuosa arbor ꝛ hūilis· gustu nimis amara. ōniq; hūana cultuā prorsus indigna· ac propterea fructificās in desertis· Cui merito cōparatur is· qui in dn̄o timore et amore recedēs. ab hoībus regnuz vel diuitias sperat. Qui q̄ꝫtum a decore dom⁹ dei sit extorris iudicandus· ꝓpheta subdēdo manifestat. Et nō videbit cum venerit bonuz: sed habitabit in deserto in siccitate· in terra salsuginis ꝛ inhitabili. Nemo ergo sibi fratres mei in occulto male viuēs· de fauore vulgi quasi bon⁹ sic blandiatur· quia ꝛ si folia verborū per pulchra· si florem fame gignit odoriferum· non est arbor bona· que facit fructus malos· Nemo cum recto corde bona que valet opātur· de sua salute desperet· quia nō est arbor mala· que facit fructum bonum. Vnaqueq; enī arbor· de fructu suo cognoscitur. Hec cognitio de apertis solūmodo vicijs siue virtutibus accipiēda est· qualia superius ex apostoli sententia cōmemorauimus· Namq; sunt nōnulla· que quo animo gerātur· ignoratur a proximis· vnde ꝛ in vtramq; partem possunt interp̄tari. Sed ambigua queq; iustius ab hijs qui diligūt interp̄tantur in bonū· vt impleatur illud apostoli· nolite ante temp⁹ iudicare· Neq; enī de spinis colligunt ficus· neq; de rubo vindemiāt vuam· Spine ꝛ rubus plene aculeis arboēs· illorū corda designant· qui vel luxurie· inuidie· ꝯcupiscētie stimulis ipsi fedātur· vel certe iracundie· detractōnis· odij· supbie· ꝛ amaritudinis asperitatibus insuaues proximis ꝛ quasi intractabiles existūt. Ficus autē dulcem regni celestis memoriaz. vua fraglantiā dominice dilectionis significat· Nō ergo de spinis colligunt ficus· neq; de rubo vindemiāt vuam· quia quicūq; adhuc viciorū aculeis sordent· exempla vel doctrinā virtutū ministrare ꝓximis nequaq̄ꝫ digne preualent. Bon⁹ homo· de bono thesauro cordis sui profert bonū· ꝛ malus homo· de malo thesauro cordis sui· profert malū· Thesaurus cordis intentio est cogitatiōis· ex qua ꝓuētum operis intern⁹ arbiter iudicat. Vnde fit plerūq;· vt minorā bona nōnulli maiori celestis gratie mercede operētur· videlicet ꝓpter intencōnem cordis· qua maiora voluerāt patrare bona si possent· ꝛ alij maiora virtutum opera ostentantes· ob incuriam cordis tepidi· minora a domino premia sortiātur· Deniq; op⁹ vidue que duos nūmos detulit ad templum· innumeris diuitum denarijs ab interno cordiū scrutatore p̄fertur· Ex abūdantia enī cordis· os

loquit᷑. Humanū quippe iudiciū
sepe fallit. ꝙ cor ꝓximi nescit. nisi
ex ore ⁊ opere pēsare. dominꝰ autē
ipsum opus ⁊ sermões. ex cordis
radice ꝑpendit. Illius ẽgo ex abū
dantia cordis os loquitur. qui ex
qua intentiõe promãtur verba.
non ignorat. Qđ etiam subsequē
ter astruit. manifeste ostendens.
quia locutio bona. absq; operū at
testacõe. nil omnino prosit. Quid
autē vocatis me domine domine. ⁊
non facitis que dico? Dominū nã
q; vocaẽ. boni donū thesauri. bone
videt᷑ esse fructꝰ arboris. Omnis
enim quicūq; inuocauerit nomē
domini saluꝰ erit. Sȝ si is qui inuo
cat nomē domini. preceptis domi
ni ꝑuerse viuẽdo repugnat. pro
fecto patet. ꝙ de bono cordis the
sauro prolatum nõ fuit bonū qđ
lingua sonuit. nec talez fructū cõ
fessionis fici radix: sȝ spine. hoc ē
horrida vicijs. ⁊ nõ multitudie do
minice dulcedinis. onusta ɔscien
tia ꝓcreauit. Que autē sit vera fru
ctuū bonorū. malorūq; discretio.
dominꝰ sub alia figura subdēdo de
signat. Omnis qui venit ad me. ⁊
audit sermões meos. ⁊ facit eos
ostēdam vobis cui simil' sit. Simi
lis est hõi edificanti domū. Ho
mo autē hic domū edificans. ipē
est mediator dei ⁊ hominū. homo
xp̄c ihesus. qui dilectā sibi domū
sanctã videlicet ecclesiam. in qua
ꝑpetuo manēt edificare ⁊ cõsecra
re dignatus est. Qui fodit in altū
⁊ posuit fundamēta supra petrã.
quia in corde suorū fidelium. quic
quid terrene intencõnis inuenit.
fūditꝰ exstirpaẽ studuit. quatē
nus eiectis prisce cõsuetudinis tu
deribus. ac cogitacõnibꝰ sup̄fluis
stabilem in eis ipse ⁊ incõcussam
possit habere mãsionem. Ipē est
enī petra. supra quã huiuscemõi
domꝰ fundamēta collocauit. Naȝ
sicut in domo edificãda. nil petre
cui fundamentū imponatur ante
fertur. ita sancta ecclesia. petrã su
am videlicet xp̄m vno habet ī cor
de recõditaȝ. neq; aliquid fidei illi
us ac dilectioni ꝓponit. adeo vt ꝓ
hac etiam mortē pati nõ dubitet
Cui nimirū petre p̄nceps ecclesie
quia firmissime inhesit ab ea no
men accepit quãdo audiuit. tu es
petrus. ⁊ sup hãc petrã edificabo
ecclesiam meã. Inundatione au
tem facta. illisum est flumē domui
illi. ⁊ nõ potuit eam mouere. fun
data enī erat supra petram. patȝ
exposicõ. quia pulsata est sepe ꝑs
suris ecclesia. nec deiecta. Qȝ si qui
credentium maledicti cesserunt. ad
hanc vtiq; domū non pertinebãt
quia si supra petram fidei. et non
potius super arenam perfidie. vel
leuitatis fundati cõsisterent. labe
factari nunq̄ ꝓrsus valerent. No
tandum autem. ꝙ hec inundatio
temptationū. tribus modis eccle
siã impugnat. Nam vel a sua con
cupiscentia temptatur quisq; ab
stractus ⁊ illectus. vel falsorū fra
trū improbitate fatigat᷑. vel aper
tioribus externorū appetitur insi
dijs. Que videlicet temptamēta.
dominꝰ alibi portas inferi nūcupat

⁊ meito: quia nimiꝝ si vicerint in eternum trahūt interitū. Et super hāc petram inquit edificabo eccle siam meā. ⁊ porte inferi nō preua lebunt aduersus eam. Et si ergo pulsant. nō tamen deijciūt ecclesi am cristi porte dyaboli. ⁊ si irruit temptatio pfidie non subruit do mū fidei. Que enī adiutori suo ve raciter dicere potest. dū anxiaret cor meū in petra exaltasti me. nō debellatur ab extraneis. quia ra biem psequētium infidelium cū corona martirij patiēdo superat. Non corrūpitur a falsis fratrib9. quia ⁊ hereticorū dogmata recte credēdo refutat. ⁊ viciosa quorun dā catholicorū exempla. sobrie. ⁊ iuste. ⁊ pie viuēdo deuitat. Non obcecatur fumo proprie cupidi tatis. quia feruet interi9 solo ardo re dominice caritatis. Huic autē homini. id est redēptori nostro. q̄ ecclesiā sibi vniuersalem. inuinci bili mētis fortitudine copulauit. pro modo suo quiq simulātur ele cti. quādo qd ipse in tota ecclesia ge neraliter facit. hoc illi i suis singu li cordib9 agere specialiter curant Nam quasi in altū fodiendo. suā vigilanter cōscientiam discutiūt. ne quid in ea sordiū latat. sol lerter inquirūt. cunctas a fundo cordis. supuacuorū cogitatuū la tebras. manu sedule discretōnis exhauriūt. quatenus in se firmā quietāq fidē. petre illi fortissime hoc est xp̄o preparent. sicq vt p eius presentiā insuperabiles iter seculi terrentis aduersa. ⁊ prospe ra blandiētis perdurent. Hec ad iuuāte domino fratres carissimi. de euangelice lectōnis expositōne trāscurrimus: sed videtur cōgruū solemnitati quā colimus. de edifi catōne templi. aliqua cōmemorā re. et qd decenter ornatus illi9 eccle sie significatōni cōueniat inda ga re. Narrat ergo sacra scriptura. quia preceperit salomon. vt tolle rent lapides grādes. lapides pre ciosos. in fundamētum templi. ⁊ quadrarent eos. Lapides autem grādes ⁊ preciosi. qui in fundamē to locati. totum onus templi sibi supimpositū portant. eximios san cte ecclesie doctores insinuāt. grā des nimirū excellentia meritorū. preciosos claritate signorū. qui ab ipso domino verbū audiētes totā ecclesie crescentis fabricam sua p̄dicatione genuerūt. Quādo enī in scripturis. fundamēta plu rali numero dicitur. vel p̄dicato res sanctos vel firmas iustorū co gitatōnes significant Vnde est il lud psalmiste. Fundamēta eius in mōtibus sanctis. At cū singu lari numero. fundamētum ponit ipsum sepius auctorē bonorū om niū indicat. de quo apostolus ait Fundamētum enim aliud nemo potest ponere. preter id qd positū est. qd est crist9 ihesus. ⁊ de quo rursus ad ephesios: sed estis in quit ciues sanctorū. et domestici dei. supedificati super fundamen tum apostolorū ⁊ prophetarū In hoc ergo fundamēto. lapides grā des ⁊ p̄ciosi. qui templum omne

gestarēt sunt positi· quia p ipm̄· ad propagādā toto orbe ecclesiā & prius patriarche & prophete· & postmodū sūt apostoli instructi· qui quo arcius amori eius inhere bāt· eo fortius sectatores suos in edificio celesti sustētabant· Quos videlicet lapides· quadrare prece pit· vt magistros ecclesie cōposi tos moribꝰ· & immobiles animo esse debere signaēt· Sicut enī qua dratū quacūqꝫ vertatur pte stat· ita nimirum vita pfectorum· que ad veritatis lineā sollicite directa est· nullis tēptationū impulsibꝰ· a sua nouit stabilitate deijci· Erat autē templū de marmore pario· qui est lapis albꝰ extructum· vt candorē ecclesiastice castitatis ex primeret· de quo in amoris cātico dominꝰ ait· Sicut liliū inter spinas sic amica mea inter filias Hēbat sexaginta cubitos in longitudie· & viginti cubitos in latitudine· & triginta cubitos in altitudine Lō gitudo ergo templi fidē sancte ec clesie designat· p quā longanimi ter inter opera sua bona· prauorū aduersa tolerat· Latitudo carita tem· qua ipsa intus p viscera pie tatis spaciatur altitudo spē· qua propter bona que p caritatē ope ratur celestis vite pmia expectat Et bene longitudo sexagīta est cu bitorum· Senario enim numero bonorū operum solet perfectio de signari· quia & dominꝰ· mundi or natum sex diebus perfecit· & sex sūt huius seculi etates· in quibꝰ sancta ecclesia· pro eterna requie·

pijs actibus instat· Bene viginti sūt cubiti latitudinis· quia gemi num est pceptū caritatis· qua ec clesia in tribulacōe dilatatur· qn do pfectus quisqꝫ· & cōditorem ex toto corde· tota anima· tota vtute & proximū tamq̄ seipsum dilige re probatur· Bn̄ triginta in altitu dine sunt cubiti· quia ōnis electo rum spes· ad visiōem sancte trini tatis· q̄tum valet se exercendo· & purificādo preparat· Sex igit̄ ad fidei longanimitatē· tria ad celsi tudinē spei· duo ptinent ad latitu dinē amoris· quibus tribꝰ virtu tum insignibꝰ totum sancte eccle sie statum cōstat pfrui· Qꝫ autē per denariū· qui perfectus est nu merus· singula hec multiplicant̄ multiplex eiusdē perfectōnis aug mentum figurate denūciatur· No tandum sane· q̄ triginta cubiti altitudinis· nō vsqꝫ ad supremū templi fastigium: sed vsqꝫ ad la quearia ptingebant deinde ad la quearia medij cenaculi· alij trigi ta cubiti altitudinis assurgebāt· porro tercium cenaculū quod sup erat· sexaginta habebat cubitos in altitudie ac sic omnis altitudo domus· in centū viginti erat cubi tos extēta· Prima igitur domus· triginta cubitis in altitudine sur git· quia psens ecclesia· ad viden dam speciē sancte trinitatis· tota intentiōe suspendit̄· Supior domꝰ trigīta eque cubitis se in altū at tollit· quia solute corpibꝰ anime pfectorū· vsqꝫ ad diē vniuersalis iudicij· eiusdē beate & indiuidue

trinitatis · p̄senti visione fruūtur ·
Suprema dom⁹ bis tricenis · alta
est cubitis · quia resuscitati a mor
tuis om̄es electi · in cōtemplatiōe
eiusdem sui cōditoris · qui in trib⁹
psonis vnus est deus · eterna spi
ritus simul ⁊ carnis immortalita
te gaudebūt · Factus est autē me
dius paries in templo · de tabula
tis cedrinis · viginti cubitorū alti
tudinis · qui diuideret oraculū · id
est sanctuꝫ sanctorū a priore par
te templi · habebatq̃ oraculū vi
ginti cubitos longitudinis · et vi
ginti cubitos altitudinis · Porro
ipsum templū pro foribus oracu
li · quadraginta cubitorum erat ·
in quo erāt mense et candelabra
de auro : sed ⁊ altare aureum · pro
pe ostium tabernaculi · quaten⁹ in
cēso in eo timiamate · vapor fumi
ascendens · operiret oraculū · vbi
erat archa testamenti · super que
erant cherubin glorie obumbrā
tia propiciatoriū · Prior ergo do
mus · p̄sentis ecclesie statum · inte
rior vite celestis ingressum desig
nat · Vnde recte in priori · mensa ⁊
candelabra fūt facta · quia nimirꝫ
in hac vita · lumine sanctaꝝ scrip
turarū · ⁊ sacramētorum celestiuꝫ
refectiōe opus habemus · in futu
ro autem talibus nō egemus sb
sidijs · vbi iuxta psalmiste vocēꝫ ·
quicūq̃ apparuerint cuꝫ iusticia ·
saciabuntur manifestata gloria
xp̄i · In hac quoq̃ vita corda iu
storū · quasi altare incensi aureuꝫ
splendida fulgēt per mūdiciam
sanctitatis · aromatib⁹ referta desi
deriorū spiritualiuꝫ · incendio fra
glant amoris continui · ⁊ quasi in
proximo celestis introitus posita ·
suauissimū sue oracōnis vaporeꝫ
iuxta sancta sanctorū supna emit
tunt · vbi xp̄c est in dextera dei se
dens · Queꝫ aptissime archa testa
menti · que erat intra velum desig
nat · in qua vrna erat aurea · h̄ns
mānā ⁊ virga aaron que frondu
erat · ⁊ tabule testamēti · Ipsa nā
q̃ archa · naturam humanitatis
eius · vrna māne plenitudiem di
uinitatis · virga aaron potētiam
sacerdocij eius inuiolabilē · tabu
le testamenti designāt · quia ipse
legem dedit · quiq̃ etiam benedic
tionem hijs qui legem faciūt da
bit · Bene autem templū · pro fori
bus oraculi quadraginta cubito
rum erat longitudinis quoniā in
hac adhuc vita · ieiunijs ⁊ cōtinē
tia nos castigari oportet vt ad in
terne dulcedinis sacietateꝫ perue
nire mereamur · Namq̃ hoc nume
ro castigacōem vite presentis sig
nificarē intelligit · omnis qui qua
dragenariū moysi · vel helye · vel
ipsius domini ieiuniū recte intelli
gere nouit · Bene ip̄m oraculum
in quo archa per cherubin glorie
tegebatur · viginti cubitos longi
tudinis · latitudinis ⁊ altitudinis
habebat · qui numerus perfectio
nem vt diximus gemine dilectōnis
insinuat · quia q̄cquid ī hac pere
grinacōne · pro deo geritur · totuꝫ
hoc in illa mansione patrie p̄ben
nis · vbi magnificentia eius cōti
nua beatorū spirituū laudacōne

sustollit. in sola dilectiōis ampli
tudine pficitur. Erāt a porticus an
te templuz viginti cubitoꝝ longi
tudinis iuxta mēsurā latitudinis
templi a decē cubitoꝝ latitudinis
habēs ostium cōtra ostium tēpli
ab oriēte. Que videlicet porticus. il
lam sancte ecclesie plebē designat
que dominice incarnacōnis tempa
p̄cessit. nec tamen ab eiusdem in
carnacōnis fide vacua remansit.
Hoc est enī ostium porticus. cū
ostiū templi esse ad ortū solis. fi
dem populi prioris de xp̄o. eādem
esse que seq̄ntis. eodemq͡ꝫ gratie
orientis lumine cūctorum fideliuz
corda illustrari. Vn̄ bene in eadē
porticu duo colūne erece. maximi
a mirandi operis. circa ostiū tem
pli narrantur esse statute. a hijs
capitella. quasi ope lilij supimpo
sita. Colūne enim stāt ante ostiū
templi. quia aduētum redēptoris
nostri qui ait. Ego sum ostium. p
me si quis introierit saluabitur.
precesserūt doctores egregij. de q̄
libus dicit apostolus. iacobus a
cephas. a iohānes. qui videban
tur columne esse. qui eidem aduē
tui eius testimoniū phiberent. V
na enī a dextris ostij. alia stabat
a sinistris. quia a populo israhel
qui tūc diuina. fide a caritate cale
bat. incarnatiōem sui redēptoris
futuram p̄cinebant. a nō minus
gētibus. que adhuc quasi ad a
quilonez posite. pfidie frigore tor
pebant. eiusdez redēptoris ingres
sum predicabāt esse pandēdum.
Qz vero capitella columnarum.
quasi ope lilij fabricata erāt. sig
nificat quia tota p̄dicationis eo
rum sūma. de claritate ppētue bea
titudinis insonuit. eiusq͡ꝫ videbaz
gloriam suis auditoribꝰ promisit
qui eternꝰ ante secula deꝰ existēs.
homo factꝰ est in fine seculoꝝ. vt
quasi flos lilij interiꝰ colorem au
rosum exteriꝰ haberet candidum
Quid nāq͡ꝫ auri rubor in candore.
nisi fulgor est diuinitatis i homie.
Quez videlicet hominē. a priꝰ vir
tutibus clarū ostendit a post mor
tem. niueo incorrupcōnis splēdo
re vestiuit. Hec nos frēs carissimi
in p̄sentis festi nostri gaudiū. de
structura tēpli pauca ex pluribꝰ.
fraternitati vestre exposuisse libu
it. quatenꝰ a miranda terrestris
domꝰ domini fabrica delectaret au
ditum. a hec eadē spiritualiter itel
lecta. mētes nostras ardētius. ad
amorez supne habitacōnis erige
ret. Diligamꝰ igitur frēs mei. to
to corde. decorez domꝰ eterne. quā
ex deo habemꝰ in celis. a de loco ta
bernaculi glorie eius sedulo cogi
tare. ac nos alterutruz āmonere
curemus. Vnū aute omnia peta
mus ab eo. a hoc infatigabili intē
tione queramꝰ. vt ibi habitare me
reamur in domo eius omnibꝰ di
ebus vite nostre. hoc est perenni
vita ac luce felices. Nō autem sp
nit neq͡ꝫ despicit preces pauperū.
qn̄do hoc qd diligit ipse p̄camur
sed clemēter exaudiens donabit
nos videre bona sua in terra viuē
tium. xp̄c ihesus dn̄s noster. qui
viuit a regnat.

Sermo venerabilis Bede.
In dedicacōne ecclesie.

Ibz frēs caris

simi. de encenioꝝ solenni
tate. quā ⁊ olim iherosolimite. et
nos hodie celebram9. fraternitati
vestre lacius disserere. Hoc autē
in primis notandū est. ꝙ encenia
que in lectōne euāgelica facta cog
nouimus. non ad primā templi
dedicacōnem: sed ad vltimā perti
nent. qđ ex eo facile colligitur. ꝙ
hyeme facta refertur. Prima si
quidem eius dedicatio. a salomo
ne tempe autūpni. media a zoro
babel ⁊ ihesu sacerdote tempoē ve
ris. vltima a iuda machabeo tem
pore hyemis facta est. quādo spe
cialiter cōstitutuz esse legitur. vt
eadem dedicatio. ꝑ omnes ānos.
in memoriā solemnis reuocaret̄
officij. iuxta qđ ad temp9 vsqꝫ do
minice incarnacōnis. obseruatuz
fuisse cognouim9. Hec autē fuit
causa secūde ⁊ tertie dedicacōnis.
quia salomō quidem templi op9
qđ domino deo cōdidit. septēz an
nis pfecit. octauo autēz āno. hoc
est decima die mēsis septimi. qui
nobis october appellat̄ in mḡna
regni gloria dedicauit. Que videli
cet dies. ⁊ antea ꝑ legem erat sta
tuta solemnis. ita vt ī ea taberna
culum omne per singulos ānos.
maiorib9 hostijs expiari deberet.
Denīqꝫ zacharias pater beati io
hānis baptiste. eisdem expiatio
nibus ad altaē deseruiēs. adueni
ente angelo. de dominice misterio
natiuitatis. gaudioqꝫ hūane sal
uatio nis instruitur. Sed hoc tem
plū. post ānos quadringētos tri
ginta. incenderūt caldei. ⁊ ihero so
limoꝝ vrbe destructa. populuz is
rahel in babiloniā abduxerūt cap
tiuū. Qui post ānos septuaginta
regnātibus persis patriaz remis
sus. rursusqꝫ edificatū est templū
ꝑ annos quadraginta sex. ⁊ ter
cia die mēsis duodecim. quē nos
vocam9 marcium opus ad finez
vsqꝫ pductum. Cui videlicet tunc
opei prefuerūt duces plebis strē
nuissimi vt diximꝰ. zorobabel de
regio genere. ⁊ ihs sacerdos mḡ
nus: sꝫ ⁊ prophete agge9 ⁊ zacha
rias adiuuātes eos. atqꝫ aduⁿsus
insidias hostiū impedientium op9
cor populi corroborātes. Inde post
ānos fere trecentos. ⁊ quinquagi
ta sex. rex nephādissimus greco
rum antiochus. fraude capta. ihe
rusalem templuz idem sordibus
ydoloꝝ prophanauit. auferens
inde ⁊ cōfringens altare domini
aureū. mensam proposicōnis. cā
delabrū luminis. ⁊ cetera vasa tē
pli aurea. que inuenire potuit: sed
⁊ in templo iouis simulachrum
statuēs. populumqꝫ tormētis ad
sacrificādum ydolis cogēs. Qua
psecutiōe multi de populo. pro di
uine legis custodia trucidati sūt
int̄ quos ⁊ mater illa septē filioꝝ
merito famosa. nobilissimā pro
domino cum sobole. martirij coro
nā meruit. Sꝫ iudas machabe9.
cum esset de genē sacerdotali. col
lecto exercitu iustorum aduersus

4 85

antiochi duces. arma arripiens eosqꝫ de iudea expellēs persecutioni seuissime finem imposuit. ac tēplum ab ydolorū ymaginibus emūdans. noua rursus altaria. et cetera vasa vel ornamēta faciens atqꝫ in templo reponēs. dedicauit ea simul cum templo. qđ purificauit: ⁊ renouauit vicesimaquinta die mensis noni. qui apud nos appellatur december. ⁊ ad hyemē pertinē nulli dubium cōstat. statuitqꝫ decretum vt diximus ānis omnibus: diem encenniorū. id est innouacōnis ac dedicacōnis templi festa deuocōne celebrari. Que profecto omnia. sicut apostolus docet. in figura facta sunt nostri. ⁊ propter nos vtiqꝫ scripta. ideoqꝫ nobis sollercius spiritali racione discutiēda. Salomon quippe rex. qui interp̄tatur pacificus. ipsum redemptorem nostrū typice designat. de quo ysaias ait Multiplicabitur eius imperiū: ⁊ pacis non erit finis Templū quod edificauit. catholica eius ecclesia est quā de vniuersis per orbem credētibus. quasi de viuis lapidibus. in vnam sue fidei ⁊ caritatis cōpagem aggregat. Qđ autem septē annis. edificatū est templum significat. quia per totum huius seculi tempus. qđ septem diebus euoluitur. sancte structura ecclesie crescere nunq̄ desinit. Qđ autē āno octauo dedicatum est. ⁊ celeberrima illa. ac maxima solemnitas. a salomone rege: cunctis filijs israhel. tempore complete dedicationis exhibita. insinuat op⁹ iusticieqꝫ profecto in fine mūdi numero electorum diu desiderāte immortalitatis est futura festiuitas. et peracto vniuersalis resurrectōnis miraculo. mox omnes qui ad pacifici regis. veri scilicet salomonis regnum pertinent. eterna cum eo gaudia patrie celestis intrabūt. Nam quia domin⁹ noster octaua die. idest post septimā sabbati resuscitari a morte voluit. recte numerus octonari⁹. nostre quoqꝫ resurrectōnis festa ventura designat. Quod templū ab hostibus incensum. rursum domino miserāte cōstruitur. qđ ab ydolatris coinquinatum. denuo superne pietatis auxilio mundatur. varios sancte ecclesie insinuat euentus. que nunc infidelium persecucōne premitur. nūc a persecucōne reddita liberior. trāquilla domino seruitute famulatur. Nūc in quibusdam suis membris. hostis antiqui periclitatur insidijs. nūc instāte sollercia doctorum fideles quos ad horam perdere videbatur. per penitenciā iam castigatos recipit Qđ vero templū. secundo. quadraginta ⁊ sex annis edificatum est. ad significacōnem dominici corporis. qđ de virgine assumpsit. specialiter respicit. De quo ipse iudeis. soluite inquit templum hoc. ⁊ in tribus diebus excitabo illud quia videlicet solutum passione corpus suum. ipsa die tercia resuscitauit ad vitam. Ferunt siquidem quia ipsum corpus hominis

quadragesimo sexto die post cō
ceptionis initiū. in membrorum
distinctiōe formetur. atq; ideo nō
casu gestū. qđ diuinitus procura
tum est. vt eo ānorū numero tem
plum edificaretur. quo dierū nu
mero. corpus dominicū qđ tem
plum figurabatur. in vtero virgi
nali perfici oportebat. Q; autem
encenia. per omēs annos celebra
ri sancitum est. hoc profecto nos
admonet. vt memoriam domini
ce resurrectōnis quam iam factā
credimus. ⁊ nostre quā futuram
speram⁹. semꝑ animo retineam⁹
taliterq; nos agamus. vt nō ad
iudicium: sed sicut dominus hijs
qui bona egerint promisit. resur
gere mereamur ad vitam. Nec si
ne discussione pretereūdum est.
ꝙ dedicans templum salomon v
bi compleuit preces. ignis descen
dit de celo. et deuorauit holocaus
ta ⁊ victimas. Holocausta nam
q; ⁊ victime. veri salomonis nos
sumus. holocausta ⁊ victime sūmi
regis. omēs electi eius sunt. de q̄
bus ait apostol⁹ petrus. quia et
xp̄c semel ꝑ peccatis nostris mor
tu⁹ est. iustus pro iniustis vt nos
offerret dō. mortificatos q̄dē car
ne viuificatos aūt spiritu. Ignis
autem celestis. feruorē eximie di
lectōnis. qua supne ciues patrie.
⁊ in sua alterutrū beatitudine. et
in sui cōditoris conspecta clarita
te. sꝑ ardere letant̄ signat. Hinc est
enim ꝙ quedam celestium virtu
tum agmina. que ex singulari ꝓ
pinquitate cōditoris sui. incōpa
rabili ardent amore. speciali noīe
seraphim. idest ardētes vel incen
dentes vocātur. Cōpleta ergo dedi
catiōe templi. ignis e celo descen
dens. oblatas domino hostias de
uorat. quia expleto tp̄e nostre re
surrectōis. cum introierint in gau
diū domini sui fideles serui. flagrā
tia veri amoris. quo nūc angelice
virtutes inflammātur. eorū quo
q; mētes. visa specie sui redēptoīs
absorbet. qua quidē face dilectōis
etiā nūc plurimos electorū. in su
pna illa ciuitate plene absortos
esse nō dubium est. Sed tūc mini
rum. hoc multo ꝑfectius adimple
bitur. cū recepta sua carne immor
tali. ⁊ceptis in eādem beatitudinē
cō seruis suis ⁊ fratribus cunctis.
quos adhuc in t̄ris certare ꝯspi
ciūt. nō habebūt vltra. quo intui
tum cogitacōis sue. foras vel ad
modicū mittant hn̄tes secū intus
deū. de cui⁹ visione sempit̄na gau
deāt. habētes ⁊ ꝓximos. quorū fe
licitati sempiterna cōgaudeāt. v
bi illud primū mandatū ⁊ maxi
mū domini. ad integrū ꝑficietur.
ad cuius ꝑfectōnem in hac vita.
iusti pro suis quiq; viribus accin
guntur. diliges dominū deum tu
um ex toto corde tuo ⁊ ex tota ani
ma tua. ⁊ ex tota mente tua. ⁊ di
liges proximum tuum sicut teip
sum. quia quo viciniꝰ p̄sentem
dei vultum cernūt. eo se ardenti⁹
eiꝰ dilectōni totos impendunt.
quos proximos suos omnes es
se electos ac deo dilectos agnos
cūt. quo corda illorum. nō minus

ꝙ sua. sincero amore referta pspi
ciũt eo illos ipsi. non minus q̃ni
seipõs amare delectantur. Sed et
hoc notanduz quia exposita dedi
cacõe ac festiuitate subsecuta. ita
scriptura cõclusit. Et dimisit salo
mon populos. qui benedicẽtes re
gi. profecti sũt in tabernacula sua
letãtes et alacri corde sup omnib⁹
bonis. que fecerat domin⁹ dauid
seruo suo et israhel populo suo. Di
mittet enim pacto resurrectõnis
munere domin⁹ electos suos. in et͞
na tabernacula letãtes. non eos
vtiq͂ ulteriũ s a sua p̃resẽtia remo
uens: sed a discrimine iudicij. qd
in aere futurũ apostolo docẽte no
uimus. ad habitacõem patrie ce
lestis immittẽs. vt pro suis quis
q͂ meritis. promissam regni sedẽ
percipiat. Qd enim hic populi. in
sua tabernacula profecti esse dicũ
tur. hoc est profecto. qd in euãge
lio domin⁹ ait Multe mãsiones in
domo patris mei sunt. Bene aũt
dicitur. quia benedicẽtes regi. pro
fecti sunt in tabernacula sua. quia
hec est nimirũ sola actio quietissi
ma ac felicissima ciuiũ supnoruz
ymnos gratiaruz suo dicere cõdi
tori. Hinc enim scriptũ est. Beati
qui habitãt in domo tua domine.
in seculũ seculi laudabũt te Hinc
idem ꝓpheta. vltimos septez psal
mos in laudis diuine suauitate cõ
pleuit. Porro octauuz ante finem
psalterij. de victoria pugne. qua
gygãtem strauerãt. dominũ bene
dicendo cõfecit. vbi aperte dicit.
quia oms qui hic maligni hostis
certamĩa superãt. illic in requie ve
ra. laudem sui redẽptoris et adiuto
ris decantãt. Benedicẽtes inquit
regi pfecti sunt in tabernacula sua
letãtes et alacri corde. sup õmibus
bonis que fecerãt domi⁹ dauid ser
uo suo: et israhel populo suo Letã
tes quippe iusti sup bonis. que a
domino accipiũt tabernacula in
troeũt celestium mansionũ. quia
q̃uis graues huius seculi. q̃uis
longi fuerint labores. breue nimi
rũ videtur et leue totum. quicquid
eterna beatitudine finitur. Vnde
optet carissimi. vt in edificacõne
domus dei. vnusquisq͂ nostrũ ex
hortando. obsecrãdo. increpando.
ipse pijs actib⁹ desudando. q̃tũ
valet insistat. ne si quẽpiaz rex ce
lestis nũc desidem in ope sui tem
pli cõsperexerit. hunc in tempore fu
ture dedicacõnis. magne sue solem
nitatis red dat exortez Satagam⁹
mutuo caritatis auxilio. vt om
nes nos alacri corde. et in defessos
in operib⁹. que ipẽ precepit. inue
niens omẽs ad premia que pmi
sit. ppetue sue visionis itroducat
ihesus xp̃c domin⁹ noster. qui vi
uit et regnat de⁹ cuz patre in vnita
te sp̃us sancti. p omnia secula secu
loꝝ Amen.

Scdm Johãnem

In illo tẽpore Facta

sũt encenia in iherosolimis. et hy
emps erat Et ambulabat ihesus
in templo. et i porticu salomonis.
Et reliqua. Omel venerabilis Be
de p̃sbiteri.

Vdiuimus ex
lectōne euāgelica frēs ca
rissimi. quia facta sunt encenia in
ihero solimis. Encenia autē voca
bātur solemnia dedicacōnis tem
pli. que populus dei. ex antiqua
patrū traditione. per ānos singu
los celebrare cōsueuerat. Quorū
vestigia nos hodie iuxta morē cri
stiani orbis seqntes. ānuam dedi
cacōis ecclesie nostre diē. diuinis
laudibꝰ et vigilijs studuimꝰ age
re solemnē. Et hanc nos festiuita
tem eo maiore deuotiōe celebrare
optet. quo eam redēptori nostro
gratissimā esse cognouimꝰ a deo
vt in illa ipē templum ingredi. et
sermōem facere ad populū. ac di
uinitatis sue sacramenta pādere
dignatꝰ sit. Facta sunt inquit en
cenia in iherosolimis. et hyemps
erat. Et ambulabat ihesus ī tem
plo. in porticu salomonis. Si ēgo
voluit in tēplo ambulare. in quo
caro et sanguis brutorū animaliū
offerebatur. multomagis nrām
orationis domū. vbi carnis ipsiꝰ
ac sanguinis sacramēta celebrā
tur visitare gaudebit. Si pambu
lare nō despexit porticum. in qua
rex quōdam mortalis ac terrenꝰ.
q̄uis potentissimus et sapientissi
mus. ad orādum stare solebat.
q̄ntomagis penetralia cordiū nos
trorū. inuisere atq; illustrare deside
rat. si tamē ea porticum esse salo
monis. hoc est si ea timorē suum.
qd est inicium sapiētie habere p
spexerit. Neq; enī putandū est. q

domꝰ solūmō ad quā ad orandū
vel ad misteria celebrāda cōueni
mus. templū sit domini. et nō ipsi
qui in nomie domini cōuenimus
multo ampliꝰ templū eiꝰ et appel
lemur et simꝰ. cū manifeste dicat
apostolꝰ Vos enī estis templum
dei viui. sicut dicit deꝰ. inhabitabo
in eis. et inter illos ambulabo. Si
ergo templū dei sumꝰ. curemꝰ sol
lerter. et bonis actibꝰ satagamus
vt in eodem suo tēplo. sepius ipē
et venire et mānsionē facere digne
tur. Caueamꝰ hyemis exemplū.
ne videlicet corda nr̄a dominꝰ adue
niēs a caritatis ardoē torpētia repi
at. ideo ea citiꝰ auersatus relinq̄t
Quid enī ptinuit ad euāgelistā
hyemis tempꝰ cōmemorare. nisi
quia duriciā pfidie iudeorum. per
asperitatē aurarū. voluit designa
re brumaliū. et quia plurimis eo
rū. quos tūc in tēplo inuenit. con
gruebat sermo quē dixit. quoni
am abūdauit iniq̄tas. refrigescet
caritas multorū. Sicut etiā subse
quēter apte denūciat dicens. Cir
cumdederunt ergo eū iudei. et dice
bāt. Quousq; aiam nrām tollis.
Si tu es xp̄c dic nobis palam Nō
enim hec veritatē fidei querēdo: s;
illi quē interrogabāt insidiādo. et
calumniā struendo dicebāt Xp̄m
namq; quē fides orthodoxa. verū
deū. verum cōfitetur et hominē. illi
purum tantūmodo hoiem futurū.
nō autē et deum esse credebāt. me
mores videlicet. q de hūanitate il
lius Jurauit dominꝰ dauid: de fru
ctu vētris eius. sedere super sedem

suam sed obliti q ipse de diuinita
te sua p eundē dauid cecinit dicēs
Dominus dixit ad me filius meus es
tu Credebāt ēgo christū de stirpe
dauid nasciturum. et regem ceteris
omnibus excellentiorem esse ventu
rum Qua etiam dementia posteri
eorum vsqz in presens tempus et
donec antichristū pro christo sus
cipiant errare non cessant. Et si se
dn̄s ihesus. xpristum esse responde
ret. cogitabant eū tradere potesta
ti presidis puniendum quasi cōtra
augustum repugnans. illicitum
sibi vsurparet imperium. Sed ip
se nostre saluti cōsulens propter
quos hec scribenda erāt ita respō
sum temperauit suū. vt et calumni
atorū ora concluderet. et qr xpūs
est fidelibus aperta voce proderet.
Illi em̄ de homine xpō querebant
ipē aūt diuinitatis sue qua equalis
est patri palam misteria narrat.
Circuidemus ergo et nos eū carissi
mi. non sicut iudei insidijs appetē
do. sed vt fidelissima domus eius pla
cidam illi in nobis sedem parādo
de quibus merito dicat. Sanctifica
uit tabernaculum suū altissimus:
deus in medio eius non commouebi
tur. Petamus eum non vt illi vesa
niendo. quousqz animā nostram
tollis. si tu es xpūs dic nobis pa
lam. Quid enim vesanius q̄m vt
magistrum veritatis. ideo sibi a
nimam tollere quererent. qr non
eis incredulis et contradicentibus a
perte sue maiestatis archanā rese
rauit. sed vt scriptura ammonet
sentiēdo de illo in bonitate et simpli
citate cordis querendo illū: q̄m in
uenitur ab hijs qui nō temptant
illum. apparet aūt eis qui fidē ha
bent in illum. Dicamus ei supplices
quia tu es xpūs Te filiū vnigeni
tum dei patri et spiritui sancto coe
ternum esse et consubstancialem in
diuinitate nostre substācie parti
cipem. ex tpe factum esse cognoui
mus Da vt qd interim pia fide ve
neramur: plena in futuro visione
speculemur. Hec ē etenim vnica aie
nostre salus et vita. tuū ppetuum
vultum. tuā cernere lucem. Nec du
bitandum qr rogantes exaudiet
nos. quādo quod ipse precepit ro
gamus quod dare ipse desiderat i
tenta mente poscimus. Quomō em̄
pie supplicantibus famulis negare
credendus ē bona. qui etiam rebelli
bus vltra q̄ petebant aperire nō
renuit. Qui cū illum an homo xpri
stus esset interrogarent. ipse non
hominē tantū sed etiā deum xpūm
et dei filiū se esse non tacuit. Respō
dit em̄ eis dicens. Loquor vobis et
nō creditis Opera que ego facio
i nomine patris mei: hec testimo
niū phibent de me Sed vos nō cre
ditis: quia non estis ex ouibus me
is. Qui ergo se in nomine patris
opera sua facere testatur profecto
quia filius dei sit credēdus insinu
at Sed illi duplici reatu tenentur
obnoxij. qui nec verbis que locu
tus est. nec factis quibus veritatem
verborum astruebat ad fidem po
terāt inuitari. Merito qz ex ouibus
eius nō esse dicunt. quia non oui
na simplicitate pastorem bonum

sequi· sed ferina potius rabie sata
gebant ꝑsequi Verũ qꝛ sũt nõnul
li qui fidem verbotenus seruant· ⁊
habitu ouiũ beluina corda prete
xunt· subsequenter ipse pastor q̄
ouiũ suarũ vita· que sit merces e
docet Oues mee vocez meã audiũt
⁊ ego agnosco eas ⁊ sequunt̃ me
et ego vitam eternã do eis: ⁊ non
peribũt in eternũ· Quicũqꝫ ergo i
eternũ declinare interitũ· ac vitam
desiderat videre ꝑpetuã· vocem xp̄i
necesse ē non solum audiendo et
credendo· sed ⁊ bene viuẽdo sequa
tur. Qꝛ aũt se oues suas cognosce
re dicit· eligere vtiqꝫ ⁊ ad regnuz
celeste predestinare significat Vñ
salomon ait. Vias que a dextris
sunt nouit dñs· Et ecõtrario de re
probis apostolus· Qui aũt igno
rat inquit: ignorabitur Pulchre
aũt de hijs qui audirent vocez ei⁹
et sequerentur ait· Et ego vitam
eternam do eis· et non peribũt in
eternum Visi sunt nãqꝫ martires
oculis insipientiũ mori· visi sunt
perire cuz mortalem vitam diuersis
penarum generibus subacti amit
terent· sed non peribant in eternũ
Non videbãt mortẽ in eternũ· qui
mox soluti carcere carnis debita
suo certamini premia sortiuntur
de quib⁹ adhuc aperte subditur
Non rapiet eas quisq̄ꝫ de manu
mea· Nitebantur quippe ꝑsecuto
res impij rapere pios xp̄isti ↄfes
sores de manu ei⁹· qñ vel eos ad
negandã fidez tormẽtis cogebant
vt aïas eoruz alienas redderent a
xp̄o· vel a morientib⁹ victi nihilo
minus exanima eorũ corꝑa· aut
in aquas dissoluẽda· aut in ignẽ
ↄburenda iactabant· vt q̄si xp̄i
sto resuscitandi ea facultatẽ tolle
rent· Sed nemo rapiebat eas de
manu ei⁹· cui sic ipẽ alibi ait Om
nia tradita sũt m̄ a patre· qꝛ ⁊ cer
tantes vt vincant adiuuat· et vi
ctores vt ꝑpetuo regnẽt coronat
et eisdem etiaz carnem in qua cer
tauerunt· immortalem suo tempo
re reddet· Quibus verbis eorum
quoqꝫ temeritatez qui sibi laque
os mortis ꝑabant redarguit· ma
nifeste insinuans· qꝛ stultissime
de eius perditione dolis agerent
qui vitam dare posset immortalẽ
cui nemo raperet aliquem de hijs
quos suos esse ante secula prenos
set· Sed ne hec loquendo suam vi
deretur gloriam querere totam su
am potenciã· ad patris gloriaz re
fert cum subiungit· Pater meus
quod dedit michi maius omnib⁹
est· Maius autez omnibus quod
mediatori dei ⁊ hominum homini
ihesu xp̄isto pater dedit· hoc est·
vt sit vnigenit⁹ eius filius in nul
lo gignenti· vel natura dissimilis
vel virtute inferior· vel tempe po
sterior· Quam videlicet equalita
tem ipse domin⁹ in diuinitate ha
buit priusq̄ꝫ mundus esset apud
patrem nec in humanitate ex tẽ
pore incarnationis accepit· Et ne
mo potest rapere de manu patris
mei· Supra de ouibus suis dicit·
Non rapiet eas quisq̄ꝫ de manu
mea· Et nunc subiungit· Et nemo
p̄t rapẽ de manu patris mei apte

dañs intelligi vnã atq indissimi
lem esse manum. hoc est virtutẽ
tuã ₇ patris atq ideo xp̄m se fo
re credendũ. qui nõ sicut ceteri sã
ctificat⁹ p gratiã ex tpe: sed ver⁹
semp extiterit dei filius. Quod ec
sequenti sentẽcia luce clari⁹ aperit
dicens Ego ₇ pater vnũ sum⁹. V
num inquit sum⁹. vna nobis sub
stantia. vna ē diuinitas. vna eter
nitas. pfecta eq̄litas. dissimilitu
do nulla Quib⁹ profecto verbis. nõ
presentẽ solũmodo iudeorũ questi
onē. q₂ an ipse esset xp̄s interro
gabant explicauit. s₃ etiã heteti
corũ pfidiã. quã futurã preuidit
q̄ntum sit execranda monstrauit
Fotinus eñi dicit. Christ⁹ homo
est tantũ. de⁹ non ē. At cũ ipse di
cat. ego ₇ pater vnũ sum⁹ manife
ste patet. q₂ vnum cũ deo patre
substancialiter homo pur⁹ esse nõ
p̄t. Et quia xprist⁹ idem quod pa
ter est. cauenda ē heresis fotini q̄
hunc credi deum phibet. Arrius
aũt. christus inquit factus a deo.
non ex deo natus ē. ₇ ideo minor
patre credendus ē. Cui ɔtradicēs
ipse. Ego inquit ₇ pater vnum su
mus Quis enim non facile viderit
quia nulla creatura vnũ cum illo
qui omnia creauit naturaliter exi
stere possit. Et q₂ naturaliter xpri
stus vnum cũ patre ē. damnãda
est arrij puicacia. q̄ illũ creaturã
affirmat. Porro sabellius. Nõ sunt
inquit due psone patris ₇ filij cõ
fitende. sed ipse pater quãdo vult
pater ē. quando vult filius ē. quã
do vult spiritussanctus ē. ipse tñ
vnus est. Quē memorata senten
cia filius ipse ɔdemnat. Constat
enim q₂ ego ₇ pater de vna psona
dici non potuit sumus de vno dici
non congruit Quapp̄ter etiã sabel
lij errore cũ ceteris abiecto. sequē
da nobis ē apostolica beati petri
fides qua dominum confessus ait
Tu es xp̄s filius dei viui. Hec de
lectione euãgelica prout domin⁹
donauit explanãdo transcurrim⁹
sed libet adhuc de encenior um so
lemnitate. quam ₇ tunc ierosoli
mite ₇ nos hodie celebram⁹ frat
nitati vestre latius disserere. Hoc
aũt in primis notandum ē. q₂ en
cenia que in lectione euãgelica fa
cta cognoui⁹. nõ ad p̄mã dedica
cõez templi. sed ad vltimã ptinēt
quod ex eo facile colligitur. quia
hyeme facta referunt̃. Prima siq̄
dem eius dedicatio. a salomone tē
pore autumni. media a zorobabel
et a ihesu sacerdote tempore veris
vltima a iuda machabeo tempē
hyemis ē facta. quãdo specialiter
constitutũ esse legitur. vt eadem
dedicatio per omnes annos in me
moriã solennib⁹ reuocaret̃ offici
is. iuxta q̄d ad temp⁹ dominice in
carnationis obseruatũ fuisse. mõ
cũ legeret̃ euangelium audiuim⁹
Hec aũt fuit causa secũde ₇ tercie
dedicacõis: quia salomon quidem
templi opus quod dño deo condi
dit septẽ annis pfecit. octauo ãt
anno. hoc est decima die mensis
septimi q̄ a nobis october appel
latur in magna regni gloria dedi
cauit. Que videlicet dies ₇ antea

per legem erat statuta solemnis. ita vt in ea tabernaculuz omne per singulos annos maioribus hostijs expiari deberet. Denique zacharias pater beati iohannis baptiste eis dem expiationibus ad altare deser uiens. aduemente ãgelo de domi nice misterio natiuitatis. gaudio que humane saluacõis instruit. Sz templuz hoc post annos quadrin gentos triginta incenderũt caldei a iherosolimorum vrbe destructa po puluz israhel in babiloniam ad duxere captiuuz. Qui post annos septuaginta regnantibus parsis patriaz remissus. rursusque edifica tum ẽ templum. per annos quadra ginta sex a tercia die mensis duo decimi. quẽ nos marciũ vocamus opus ad finem vsque perductũ. Cui videlicet tunc operi prefuerũt du ces plebis strennuissimi. vt dixi mus Zorobabel de regio genere a ihesus sacerdos magnus Seda prophete aggeus et zacharias ad iuuantes eos atque aduersus insi dias hostiũ opus impedientiuz cor populi roborantes. Inde post annos fere tricentos a quinquagin ta sex rex nephandissimus grecorũ anthiochus fraude capta iheru salem. templum idem sordibus y dolorum prophanauit. auferens in de a confringẽs altare dm aureuz mensaz propositionis. a candelabrum luminis. et cetera vasa templi au rea que inuenire potuit. sed a in tẽ plo iouis simulachrũ statuẽs po pulumque tormentis ad sacrificã dum cogens Qua persecutione mul

ti de populo pro diuine legis custo dia trucidati sũt. inter quos a ma ter illa septem filioruz merito fa mosa nobilissima; pro dño cum sobole martirij meruit coronã. Sz iudas machabeus cum esset de genere sacerdotali collecto exercitu iustoruz aduersus anthiochi duces arma incipiens eosque de iu dea expellens persecutioni grauissi me finem imposuit. ac templum ab ydolorum ymaginibus emun dans noua rursus altaria a cetera vasa vel ornamenta faciens. atque in templo imponens dedicauit ea simul cum templo quod purifica uit. et renouauit vicesima quinta die mensis noni. qui apud nos vo catur december. et ad hyemem per tinere nulli dubiũ constat. Statu itque decretũ vt prediximus annis singulis diem encemioruz .i. inno uationis ac dedicationis templi. festa deuotione celebrari. Que per fecto omnia sicut apostolus docet in figura facta sunt nostri a propter nos vtique scripta: ideoque nobis sol lertius spiritali ratione discutien da. Salomon quippe rex qui inter pretatur pacificus ipsuz redemp torem nostrum typice designat: de quo ysayas ait. Multiplicabitur eius imperiũ a pacis non erit finis Templum quod edificauit catho lica eius ecclesia est. quam de vni uersis per orbem credentibus quasi de viuis lapidibus in vnam sue fidei a caritatis compagimem aggregat. Quod aũt septem annis edificatum est templũ significat. quod per totuz huius

seculi temp9 quod septem dieb9 e
uoluitur sancte structura ecclie cre
scere nunq̄ desinit Q autē octauo
anno dedicatuz est. et celeberrima
illa ac maxima solemnitas a salo
mone rege cunctis filijs israhel te
pore oplete dedicacōis exhibita i
sinuat mistice: q pfecto i fine mū
di numero electorū diu desiderate
immortalitatis ē futurā festiuitas
et pacto vniuersalis resurrectiōis
miraculo. mox oēs qui ad pacifi
ci regis veri. s. salomonis regnum
ptinent. eterna cū deo gaudia pa
trie celestis intrabunt. Tu autē

In dedicatione ecclesie.
Lectio sancti euāgelij
Scd̄m lucam.

N illo temp̄e Et in

gressus ihesus pambulabat ihe
richo. Et ecce vir noīe zacheus et h
erat princeps publicanorū et ipē
diues Et querebat videre ihm q̄s
esset et nō poterat p̄ turba. q sta
tura pusill9 erat. Et reliqua. Ome
lia venerabilis bede presbiteri

Ve impossibi

lia sunt apud hoīes: possi
bilia sunt apud deum. Ecce enī ca
melus deposita gibbi sarcina per
foramen acus trāsit. hoc ē diues et
publican9 relicto onere diuiciarū
otempto censu fraudiū angustaz
portam. artamq viam que ad vi
tam ducit ascēdit. Qui mira deuo
tione fidei ad videndū saluatorez
quod natura min9 habuerat ascē

su supplet arboris. atq ideo iuste
q̄uis rogare nō audeat benedicti
onem dominice susceptionis quā
desiderabat accepit. Mistice autez
zacheus qui interpretatr̄ iustifica
tus credentē ex gentib9 populum
significat. qui q̄nto curis seculari
bus occupatior. tanto flagicijs de
primentibus erat fact9 humilior
Sed ablutus est. sed sanctificatus
sed iustificatus in nomine domini
nostri ihesu xpristi et in spiritu dei
nostri. Qui intrantez ihericho sal
uatorem videre querebat sed pre
turba non poterat. quia gracie fi
dei quam mundo saluator attulit
participare cupiebat. sed molita
viciorū consuetudo ne ad votum
perueniret obstiterat Eadez namq
turba noxie consuetudinis que su
pra cecum clamantē ne lumen pe
teret increpabat. etiā suscipientē
publicanum. ne ihesuz videat tar
dat. Sed sicut cecus turbarum vo
ces magis ac magis clamando de
uicit: ita pusillus necesse est turbe
nocentis obst. .culū altiora petēdo
transcēdat. terrena relinquat. ar
borem crucis ascendat Sicomor9
namq que ē arbor folijs moro si
milis. sed altitudinem prestans
vnde et a latinis celsa nuncupatr̄
ficus fatua dicitur Et eadē domini
ca crux credentes alit vt ficus. ab
incredulis irridetur vt fatua. Nos
enī predicam9 ait apostolus xpri
stum crucifixum. iudeis quidez scā
dalum. gentib9 autem stulticiam
ipsis vero vocatis iudeis atq genti
bus christum dei virtutem et dei

sapientiā. Quāvis arborem pusil
lus zacheus quo exaltari possit ascē
dit. dum quilibet ꝛ ꝓprie cōscius
infirmitatis cōfidens in dño ꝓcl
mat. Michi aūt absit gloriari ni
si in cruce dñi nostri ihesu christi.
Ascensa aūt sycomoro transeun
tem ꝓpe dñm cernit: qꝫ ꝑ hanc lau
dabilem fatuitatē. ꝛ si necdum vt
est solide. iam tñ raptim ꝛ quasi i
transitu luci sapientie celestis in
tendit. Et cū venisset ad locū. sus
piciens ihesus vidit illum. Peram
bulans ihericō saluator venit ad
locum vbi precurrens zacheus sico
morū ɔscenderat. qꝫ missis ꝑ mun
dum sui verbi preconibus. in quibꝫ
nimirū ipse ꝛ loquebatur ꝛ ibat ve
nit ad populū nationū qui passi
onis eius fide iam sublimis existēs
etiā diuinitatis eius ardebat cogni
ta facie beari. Suspiciēs vidit illū
qꝫ ꝑ graciā fidei a terrenis cupidi
tatibus eleuatū. turbisqꝫ infidelibus
preminentē elegit. Videre enī dei
eligere vel amare ē. Vnde ē illud
Oculi domini sup iustos. Nam ꝛ
nos que amamus videre delectamur
ab hijs que execramur. intuitum
festinamus auertere Vidit ergo
ihesus videntē se. qꝫ elegit eligentē
se: ꝛ amauit amantē se. Huc sane
ordinē ꝑficiendi. hoc ē ꝑ fidē dñi
ce incarnacōis ad cognicōē diui
nitatis puenīēdi. quasi ꝑ sicomo
rum ihesu faciem speculandi. doc
tor egregius ostendit cū ait. Non
enī iudicaui me aliquid scire inter
vos nisi xpristū ihesū ꝛ illum cru
cifixum. Itemqꝫ alijs exprobrās

facti estis inquit quibus lacte opus
sit. nō solido cibo. lac infirme tem
porarie dispensacōis solidū cibū
ardua perpetue maiestatis appel
lans. Et dixit ad eū Zachee festi
nans descēde: qꝫ hodie i domo tua
oportet me manere. Et festinans
descendit: ꝛ excepit illum gaudēs
Manebat aliqñ dñs in domo pri
cipis phariseorum hoc ē iudeorum i sy
nagoga docebat sꝫ qꝫ nō baptisā
tum ante prandiū sabbato curā
tem. publicanos ꝛ peccatores reci
pientē. contra auariciā disputan
tem. ꝛ cetera digna deo gerentem
lingua venenata carpebāt ꝑ resus
earū facinora discessit ꝛ aufugit
dicens. relinquetur vobis domus ve
stra deserta. Hodie autē in domo
pusilli zachei oportet illū manere
hoc est noue legis gracia chorus
cante. in humili credentium natio
num corde quiescere Quod aūt descē
dere de sicomoro zacheus ꝛ sic in do
mo sua xpristo mansionē prepa
re iubetur. hoc ē quod aplus ait.
Quia ꝛ si cognouimus sm carnem
xpūm. sed iam nunc nō nouimus.
Et si enī mortuus est ex infirmitate
sed viuit ex virtute dei Et cum vide
rent omēs murmurabāt dicentes
qꝫ ad hominē peccatorem diuertis
set. Manifestum ē iudeos semper
gentium odisse salutem Scriptū
est enī. Sequenti vero sabbato pe
ne vniuersa ciuitas conuenit au
dire verbum dñi. Videntes autē
turbas iudei repleti sunt zelo ꝛ cō
tradicebāt hijs que a paulo dice
bantur blasphemātes Et alibi fide

les etiã fratres aduersus aposto
lorum principez disceptabant di
centes Quare introisti ad viros p̄
pucium habentes: ⁊ manducasti
cum illis. Stans ãt zacheus dixit
ad dominũ. Ecce dimidiũ bonoruz
meorum domine do pauperibus
et si quid aliquẽ defraudaui red
do quadruplum. Alijs calumniã
tibus hominẽ peccatorem ipse za
cheus stans ⁊ in ea quã ceperat fi
dei veritate psistens. non solũz ex
peccatore conuersum. sed etiã inter
pfectos probat esse conuersatuz
Dicente enim dño. si vis perfectus
esse vade vende oia que habes et
da pauperib9. quisquis ante con
uersionem innocenter vixit. õnia
conuersus potest dare pauperib9
at qui aliqua fraude sustulit. pri
mo hec iuxta legem reddere. dein
de quod sibi remãserit debet dare
pauperib9. ac sic ⁊ ipse ꝙ nihil si
bi retinet omnia sua dispergit et
dat pauperibus. iusticia eius ma
net in seculum seculi. Et hec sapi
ens illa stulticia quã de sicomoro
publicanus quasi fructum vite le
gerat. rapta videlicet reddere. pro
pria relinquere. visibilia contem
nere. pro inuisibilib9 etiam mori
desiderare. seipsum abnegare. et
eius qui necduz videat domini ve
stigia sequi concupiscere. Ait ihe
sus ad eum. Quia hodie salus do
mui huic facta est: eo ꝙ et ipse fi
lius sit abrahe. Filius abrahe di
citur zacheus. non ꝙ de eius stir
pe generatus. sed quia eius fidez
est imitatus. Vt sicut abraham
terram cognationẽ. domumq; pa
ternaz ob spem future hereditatis
domino iubente deseruit. ita et ille
quo thesauruz in celis acquireret
bona sua pauperibus parcienda
relinqueret. Et pulchre dicit et ip
se. vt non solum eos qui iuste per
seuerant. sed ⁊ eos qui ab iniusti
cia resipiscunt ad filios pmissio
nis ptinere declaret. Aliter Salus
que olim iudeoruz domum imple
bat. hodie populo nationũ illuxit
et ꝙ ⁊ ipse populus filius sit abra
he credendo in eum. de quo dicit a
postolus Si aũt vos xpristi ergo
abrahe semen estis. Et sicut alibi
dicit ꝙ ipse abrahaz sit pater cir
cumcisionis non hijs tantum qui
sunt ex circũcisione. sed ⁊ hijs qui
sectantur vestigia. que est in p re
pucio fidei patris nostri abrahe
Venit enĩ filius hominis querere
⁊ saluũ facere quod perierat. hoc
est quod alibi dicit. Nõ veni vo ca
re iustos: sed peccatores. Pius sa
ne magister. qui murmurantib9
turbis sua misteria nõ dedignat
exponere adeo scilicet peccatorum
penitenciam nõ esse respuendam
vt ipse dei filius ob hãc maxime
querendã sit destinat9 ad terras
Quia pietatis sue nobis dispensa
tionẽ inculcet sepissime se filium
hominis appellat. commendans sol
licite nobis qd factus est benigne
pro nob. Tu autem domine: mise
rere nostri. Deo gracias

Incipit cōmune sanctorum
de aplīs. Sermo fulgēcij epī.

Electat tantoru;
tractare margari
tas sanctoruz. de
lectat gemmas ī
tueri dulcium pi
scatoꝝ. nec mod9
in colore. nec numerus in virtute
splendor vari9 ꝛ diuersus ornat9
Hos lapides si cecus aspexit illu
minat9 effulsit. Si gestauit surd9
verbo dn̄i claros percepit auditus.
Si aspexit hos lapides claudus in
porta speciosa cursū recepit. ꝛ tem
plum fortiter intrauit Testis ē pe
trus ad tabitan. qualis sit splen
dor harum margaritarū. quando
tantus exultauit numerus vidu
arū. Ergo ꝛ nos singuli singulos
contemplemur. Quis eligens petrū
respuat paulum. Quis querens
andream: contemnat iacobum ꝛ
iohannez. Nulla ē diuersitas no
minū. quia vna ē diuersitas gemma
rum. vnus natalis apostolorū. v
na est leticia populorū. Remotuz
est omne naufragiuz. timor exclu
ditur piratarum qui ab arce sub
ueniūt dulcium piscatorū. Tuta
sunt litora per apostolica retia. Pe
trus in capite scaphe celestis tri
umphat in litore. Si andream cō
templeris. vnus ē vterus. vn9 usus
vnus innocens capt9 Per pisces
piscatorum paupertas tollebat. p
aias in captura conclusas gracia de
monstratur. ꝛ regni celorū diuici
e publicant. In scapha petri q̄s
numerat piscēs. Quis in euangē
lio pauli numerat gentes. Diuer
sa nomina: ꝛ vna captura Ecce ia
cob9 ꝛ iohannes neglecto patre
contempta matre. dimisso reti. secu
ti sunt piissimū redemptorem. Fi
at itaqꝫ in solemnitate sanctorum
tam grande conuiuiū Ecce matheus
preparat prandiū. et xp̄us pran
sor ingredit cuz multitudine pec
catoꝝ. Pransor innocēs ꝛ rei con
uiue vnde conuiuij sui societate pec
catores faceret in suo sacramēto
gaudere. Iudei dicebāt. Quō cum
publicanis ꝛ peccatorib9 mandu
cat. Nemo peccator secernitur. ne
mo reus auellit Oēs hospites xp̄i
sunt: cōmune conuiuiū est omnib9
Preparat prandiū: gaudiorū so
lemnitas apostolorū Iustus pas
citur de gracia: peccator reficit dei
indulgencia. ꝛ si murmurāt iudei
sed ditant rei facti secū Parasti in
conspectu meo mensā. aduersus
eos qui tribulāt me Symon ille
chananeus qui mutauit nomen
gentis ꝛ inseruit florez suū corone
virtutis aptatus manib9 saluato
ris. fulget de ista corona igneo vi
gore decoratus Iudas zelotes ze
lans dn̄o. non commerciū querens
xp̄um vendendo pro illo zelabat
non de illo pascebat. Inuenimus
etenī ibi de iugato colore sepatuz
lapillum iudam dn̄i traditorē spe
ciem cum cōmercio defedantez. O
nomen ꝛ nomen. Ille dicebat. ze
lans zelaui domino omnipotēti. et
iudas proditor. pacta crudelia
deducebat. Quid vultis michi

dare: et ego vobis eum trādam.
Ille zelatus est affectu dn̄i: iste ex
cluditur dn̄ici nota cōuiuij Sed de
lectat magis primum petrum cer
nere piscatorē. qꝫ horrescit nouis
simum respicere traditorē. Exclu
sus est de corona: cōplenda ē ipsa
corona. Qui elegit ascēdit: qui tra
didit male pependit Quis suppleat
numerū in ista corona gemmarū
Preponitꝰ sortis diuine iudicium
Christꝰ mathiā diligit de celo: q̄
duodecim ordinauit in campestri
palacio. Aperiuntꝰ sancta sancto
rum. proferꝰ vrna aurea. vt vere
de celesti auro decorata O sors bo
na que elegit discipulum vt inte
gra pmansisset corona gemmarꝫ
quia iudas solus pependit ī laq̄o
Ecce duodecima vestris oculis ful
get picta corona. de cuius aspectu
vt vis afflata scintillis fulget cō
gregatio vestra Vbi ē ille vas ele
ctionis. Claudat coronā pietatis
alapidem euangelij toto mundo
tonantis Bonus vltimꝰ: quem e
legit primus a nouissimꝰ. Saulꝰ
durus. paulus factus ē māsuetꝰ
quibꝰ tornutis artificis iste est la
pis aptatus Testantur fundam̄
ta carceris nocte cōmota rectorum
vincula soluta optioni data gra
cia. a apostoli pbata corona. Pe
des eius erant in neruo: a gressus
eius in celo. Dicebat p carceris te
nebras canticum nouum. vt vlti
mo neruo cordarū tredecim citha
re lectorum cantet vobis leticiam
sempiternam apostolica corona
sanctorum. Tu

In vigilia apostolorum.

Scdm Johānem

In illo tēpore Dixit
ihesus discipulis suis. Ego sum vi
tis vera a pater meꝰ agricola ē. Et
reliqua. Omel. beati augusti. epi
Iste locus euange
licus fratres vbi se dn̄s dicit vitē
a discipulos palmites fm hoc di
cit qd est caput ecclesie. nosqꝫ mē
bra eius. mediator dei a hominū
homo christus ihesus. Vnius
quippe nature sunt vitis a palmi
tes. Propter quod cū esset deus
cuius nature nō sumꝰ. factus est
homo. vt in illo esset vitis huma
na natura cuiꝰ a nos homines pal
mites esse possemꝰ Quid ergo est
ego sum vitis vera. Nunquid vt
adderet vera hoc ad eā retulit vn
de ista similitudo tracta ē. Sic em̄
dicitur vitis p similitudinem: nō
p ꝓprietatem queadmodū dicitꝰ
ouis. agnus. leo. petra. lapis an
gularis. a cetera huiusmodi. que
magis ipsa sunt vera ex quibus
dicuntur iste similitudines. nō ꝓ
prietates Sed cum dicit Ego sum
vitis vera ab illa vtiqꝫ se discernit
cui dicitur. Quomodo conuersa
es in amaritudinem vitis aliene.
Nam quo pacto est vitis vera q̄
expectata est vt faceret vuam. fe
cit spinas. Ego sum inquit vitis
vera: et pater meus agricola est.
Omnem palmitē in me non feren
tem fructum tollet eum. a omnē

qui fert fructū purgabit eum· vt fructū plus afferat· Nunqd vnuz sunt agricola et vitis? Scdm hoc ergo xpūs vitis ſm quod ait· pater maior me ē: ſm id āt quod ait Ego ⁊ pater vnum sum⁹ et ipse agricola ē· nec tales quales sunt q̄ extrinſecus operando exhibent ministeriū· ſed talis vt det etiā intrinſecus incrementuz· Nam neqꝫ qui plantat ē aliquid neqꝫ q̄ rigat· ſꝫ qui incrementū dat deus· Sed vtiqꝫ deus est xpūs· qꝛ deus erat verbum Vnde et ipse ⁊ pater vnum sunt. Et ſi verbum caro factuz est quod non erat· manet quod erat Denicꝫ cuz de patre tanꝗ̄ de agricola dixiſſet qꝫ infructuoſos palmites tollat· fructuoſos aūt purget· vt fructum plus afferant· cōtinuo etiā ſeipſum mundatorem palmitum oſtendens· iam vos inquit mundi estis ꝓpter sermonē queꝫ locutus ſum vobis· Ecce ⁊ ipse mundator est palmitū· quod ē agricole non vitis officiū· qui eciā palmites operarios ſuos facit· Nā ⁊ ſi non dant incrementū· impendunt tñ aliquod adiumentū· ſed nō de ſuo: qꝛ ſine me inquit nichil poteſtis facere. Audi etiaꝫ ipſos confitentes Quid aūt est apollo? Quid autem paulus? Miniſtri p̄ ꝑ quos credidiſtis· et vnicuiqꝫ ſicut dominus dedit. Ego plantaui apollo rigauit. Et hoc ergo ſicut vnicuiqꝫ dominus dedit. Non ita qꝫ de ſuo Jam vero quod ſequitur ſed deus incrementuꝫ dedit· non ꝑ illos ſed ꝑ ſeipſū facit. Excedit hoc humanaꝫ humilitatem· excedit angelicam ſublimitatem· nec omnino ꝑtinet niſi ad agricolaꝫ trinitatem· Jam vos mundi eſtis Mundi .ſ. atqꝫ mundandi· Neqꝫ enim niſi mundi eſſent fructū ferre potuiſſent. ⁊ tñ omne qđ fert fructum purgat agricola vt fructuꝫ plus afferat Fert fructū qꝛ mundus ē atqꝫ vt plus afferat purgatur adhuc. Quis eniꝫ est in hac vita ſic mund⁹ vt nō ſit magis magiſqꝫ mundandus? Vbi ſi dixerim⁹ qꝛ peccatuꝫ non habem⁹ noſipſos ſeducim⁹ ⁊ veritas in nobis non ē Si aūt confeſſi fuerimus peccata noſtra fidelis est et iuſt⁹· qui dimittat nobis peccata ⁊ mūdet nos ab omni iniquitate· Mūdet itaqꝫ mūdos hoc ē fructuoſos· vt tāto ſint fructuoſiores q̄to fuerint mūdiores Jā vos mūdi eſtis ꝓpter verbū qđ locut⁹ ſum vobis. Quare non ait Mūdi eſtis ꝓpter baptiſmū quo abluti eſtis· ſꝫ ait· ꝓpter verbum qđ locut⁹ ſum vobis. niſi qꝛ ⁊ in aq̄ verbū mūdat? Detrahe verbū et quid ē aq̄ niſi aq̄? Accedit verbuꝫ ad elementū ⁊ fit ſacmentū· etiā ipſū tanꝗ̄ viſibile verbū Nā ⁊ h° vtiqꝫ dixerat qñ pedes diſcipulis lauit. Qui lot⁹ eſt nō indiget vt lauet ſꝫ ē mund⁹ totus. Vñ iſta tanta virt⁹ aq̄ vt corp⁹ tangat et cor abluat· niſi faciēte verbo· nō qꝛ dr̄ ſꝫ qꝛ credit. Nam ⁊ in ipſo verbo alius ē ſonus tranſiens· alia virt⁹ manens. Hoc ē verbū fidei quod predicamus ait apoſtolus· quia ſi confeſſus fueris in ore tuo quia

dn̄s est ih̄s. ꝛ credideris in corde tuo q̄ de⁹ suscitauit eū a mortuis. salu⁹ eris Corde ei credit̄ ad iusticiam: ore aūt ꝯfessio fit ad salutē. Unde ꝛ in actib⁹ apl'orum legitur Fide mundās corda eorū. Et in epistola suā beatus petr⁹ Sic ꝛ vos inquit saluos facit baptisma. nō carnis depositio sordiū. sed ꝯsciencie bone interrogatio Hoc ē verbū fidei quod predicam⁹. quo sine dubio vt mundare possit. ꝯsecrat̄ et baptism⁹. Christ⁹ quippe nobiscum vitis cū p̄re agricola dilexit ecclesiā. ꝛ seipsū tradidit ꝓ ea. Lege apostolū ꝛ vide quid adiūgat Ut eā sanctificaret inq̄t. mūdās eam lauachro aque in verbo. Mūdatio igit̄ nequaq̄ fluxo ꝛ labili tribueret̄ elemēto nisi adderetur in verbo Hoc verbū fidei tantū valet in ecclesia dei. vt ꝑ ipsā credentem. benedicentē. tangentem. etiā tantillum mundet infantē. q̄uis nondū valentem corde credere ad iusticiam. ore confiteri ad salutē Totum hoc fit ꝑ verbū. de quo dominus ait. Jam vos mūdi estis ꝓpter verbū quod locutus sum vobis Manete inquit in me: et ego in vobis. Non eo modo illi i ipso sicut ipse in illis: vtrumq̄ enī ꝓdest. nō ipsi sed illis Jta sunt quippe in vite palmites. vt viti non conferāt. sed inde accipiāt vt viuāt. Jta vero vitis ē in palmitib⁹. vt vitale alimentū subministret eis. non sumat ab eis. ac ꝑ hoc ꝛ manentem in se habere xp̄m ꝛ manere i xp̄isto: discipulis prodest vtrūq̄ non

xp̄isto Nam p̄ciso palmite potest de viua radice ali⁹ pullulare. qui aūt precisus ē. sine radice nō p̄ot viuere. Demiq̄ adiungit ꝛ dicit. Sicut palmes non p̄ot ferre fructū a semetipso nisi mā̄serit in vite: sic nec vos nisi in me mā̄seritis Magna gracie ꝯmendatio fratres mei. Corda instruit humiliū ora obstruit supborū. Ecce cui si audent respondeāt. qui ignorātes dei iusticiam ꝛ suā volentes constituere. iusticie dei nō sunt subiecti. Ecce cui respondeāt sibi placentes ꝛ ad bona opera facienda. deū sibi necessariū non putantes. Nōne huic resistunt veritati. homines mente corrupti. reprobi circa fidē qui respondent et loquunt̄ iniquitatem dicentes. A deo habem⁹ q̄ homines sum⁹: a nobisipsis autē q̄ iusti sum⁹. Quid dicitis q̄ vos ipsos decipitis. non assertores s; precipitatores liberi arbitrij ex alto elationis. ꝑ inania presumptionis i profunda submersionis Nempe vox vestra ē: q̄ homo ex semetipso facit iusticiam. Hoc est altum elationis vestre. S; veritas contradicit ꝛ dicit. Palmes non potest ferre a semetipso: nisi manserit in vite. Jte nunc ꝑ abrupta. ꝛ non habentes vbi figamini. ventosa laquacitate iactamini. Hec sūt inania presumpcōis vestre. S; quid vos sequat̄ videte: ꝛ si ē in vobis vllus sensus horrete. Qui enī a semetipso se fructum existimat ferre. in vite non ē. Qui in vite non est in xp̄isto non est. Qui enim i

christo non est. xpianus nõ est.
Hec sũt ꝓfunda submersiõis vie
Etiã atqꝫ etiã ↄsiderate. q̃d adhuc
veritas adiungat ꝛ dicat. Ego sũ
vitis: vos palmites. Qui manet ĩ
me ꝛ ego in eo hic fert fructũ mł
tum: q꞉ sine me nihil potestis face
re. Ne quis ꝗ putaret saltẽ aliquẽ
fructuꝫ paruũ posse a seipso pal
miteꝫ ferre cũ dixisset hic fert fru
ctuꝫ multũ. nõ ait q꞉ sine me par
uum potestis facere. sed michil po
testis facere Siue ergo parũ siue
multũ sine illo fieri nõ p̃ot. sine q̃
nihil fieri p̃t: q꞉ si paruꝫ attulerit
palmes eum purgat agricola vt
plus afferat Tamen si in vite mã
serit ꝛ vixerit de radice ꝗtumlibet
fructum a semetipso non p̃t ferre
Quis aũt xp̃us vitis nõ esset ni
si homo esset. tñ istaꝫ graciã pal
mitibus non preberet. nisi etiã de
us esset. Verum q꞉ ita sine graci
a non potest viui vt mors in pote
state sit liberi arbitrij. si q̃s inq̃t
in me non manserit. mittet̃ foras
sicut palmes ꝛ arescet ꝛ colligent
eũ ꝛ in ignem mittent ꝛ ardet Lig
na itaqꝫ vitis tanto sunt ↄtempti
biliora si in vite nõ manserint. ꝗ
to gloriosiora si manserint. Deni
qꝫ sicut de hijs etiam p ezechielez
prophetam dominꝰ dicit. Precisa
nullis agricolaꝝ vsibꝰ ꝓsunt nul
lis fabrilibꝰ operibꝰ deputantur.
Vnũ e duobꝰ palmiti congruit. ã
vitis aut ignis Si in vite non ẽ: in
igne erit. Vt ergo in igne nõ sit ĩ
vite sit. Si mãseritis in me inquit
ꝛ verba mea in vobis manserint
quodcunqꝫ volueritis petetis: ꝛ fi
et vobis Manendo quippe in xp̃o
quid velle possunt: nisi q꞉ cõuenit
xp̃o. Quid velle possunt manẽdo
in saluatore: nisi quod nõ alienũ
ẽ a salute. Aliud quippe volumꝰ
q꞉ sumꝰ in xp̃o. ꝛ aliud volumꝰ q꞉
sumꝰ adhuc in hoc seculo. De mã
sione namqꝫ huius seculi nobis
aliqñ surrepit vt hoc petamus q̃d
nobis non expedire nescimꝰ Sed
absit vt fiat nobis si manemꝰ in
xp̃o. qui non facit quod petimus
nisi quod expedit nobis. Manen
tes ergo in eo cũ verba eius ĩ no
bis manent. quodcũqꝫ voluerimꝰ
petimus ꝛ fiet nobis: q꞉ petimus
ꝛ non fiet. nõ hoc petimꝰ quod ha
bet mansio in eo nec quod habẽt
verba eiꝰ que manent ĩ nobis. s꞉
quod hꝫ cupiditas et infirmitas
carnis. q̃ non ẽ in eo ꝛ in qua nõ
manẽt verba eiꝰ Nam vtiqꝫ ad ver
ba eiꝰ ꝑtinet oratio illa quam do
cuit. vbi dicimꝰ. Pater noster q̃
es in celis At huiꝰ orationis verb̃
ꝛ sensibus non recedamꝰ peticio
nibus nostris. et quicquid petie
rimus fiet nobis. Tunc eñ dicen
da sunt verba eiꝰ in nobis manẽ
qñ facimus que precepit. ꝛ diligi
mus q̃ promisit. Quando aũt ver
ba eius manent in memoria. nec
inueniunt̃ in vita. non cõputatur
palmes in vite. q꞉ vitam nõ attra
hit ex radice Ad hanc differentiã
valet quod scriptum ẽ. memoria
retinentibꝰ mandata eiꝰ vt faciãt
ea Multi eñ memoria retinent vt
cõtemnant. vel etiam derideant et

oppugnent ea. In hiis verba xpi nō manent. quia tangūt qdāmō non coherent. et ideo non erūt i beneficium. sed in testimoniū. Et que sic insunt eis. vt non maneant in eis. ad hoc tenentur ab eis vt iudicetur ex eis.

Scdm Matheum.

In illo tēpe Misit

ihesus duodecim dicipulos suos precipiens eis et dicens. In viam genciū ne abieritis et in ciuitates samaritanorū ne intraueritis. sed pocius ite ad oues que perierunt domus israhel. Et reliqua Omelia beati Gregorij ppe.

Dum constet q

a redemptor noster i mūdo pro redemptione gētiū venit. cum samaritanoꝝ quotidie ad fidem vocari cōspicim⁹. qd est qd in predicacōne discipulos mittens dicit. In viam gentiū ne abieritis et in cītates samaritanorum ne intraueritis. sed pocius ite ad oues que perierunt dom⁹ israhel. nisi hoc ꝙ ex facti fine colligi⁹ que pri⁹ soli iudee voluit. et postmodum cunctis gentibus predicari. vt dum illa cōuerti vocata rennueret. predicatores sancti. et ad vocationem gencium p ordinē venirēt. quatenus redemptoris nostri predicacio a proprijs repulsa. gentiles populos quasi extraneos quereret. et quod iudeis fiebat i testiōniū: hoc gentibus gracie esset incrementum. Erant eciā tunc qui de iudea vocandi essent. Nam et in apostoloꝝ actibus predicante petro legimus. et prius hebreorum tria milia. et postmodū quinqꝫ milia credidisse. Et cum p̄dicare apostoli gētib⁹ i asia voluissent. p spm̄ prohibiti esse memorant. et tamē ipse spiritus. qui p⁹ di p̄cationē phibuit. hanc asianorū cordib⁹ postmodum infudit. Naz diu est ꝙ asya cuncta iam credidit. Idcirco ergo prius prohibuit. quod post modum fecit. quia tunc in illa erant qui saluandi non erant. tūc in illa erāt q nec ad vitaz reparari mererentur. nec tamen grauius de contempta predicatione iudicari. Subtili ergo occultoqꝫ iudicio. a quorūdam aurib⁹ predicatio sancta subtrahitur. quia suscitari per graciā non merent. Unde necesse ē fratres kmi. vt in omne quod agimus. omnipotentis sup nos dm̄ ꝯsilia occulta timea⁹. ne dum mens nostra exterius fusa. a sua se voluntate non reuocat. int⁹ contra eam iudex terribiliter aduersa disponat. Qd bene psalmista intuēs ait. Venite et videte opera dei. ꝙ terribilis in consilijs sup filios hominū. Vidit namqꝫ ꝙ alius misericorditer vocatur. alius iusticia exigēte repellitur. et quia alia parcendo. alia irascendo dn̄s disponit. expauit quod penetrarē non potuit: et quem non solum inuestigabilem: sed eciam in quib⁹daz suis sentencijs valde inflexibilem vidit. terribilem in ꝯsilijs memorauit. Missis aūt p̄dicatorib⁹

quid precipiat audiamus Eūtes
predicate dicentes · quia appropi
quabit regnū celoꝝ Hoc iam fra
tres carissimi · eciam si euangeliū
taceat · mund⁹ clamat ruine nā
q̄ȝ illius voces eius sunt Qui enim
tot attritus persecucionibus a glo
a sua cecidit · quasi iam nobis eui
cino regnum alind quod sequit
ostendit Ipsis iam ⁊ a quibus a
matur: amatus est Ipse eius rui
ne predicant ꝙ amandus nō est
Si enim ruinam sui dom⁹ q̄ssata
minaret: quisquis in illa habita
ret: fugeret ⁊ q̄ stantem dilexerat
recedere q̄nto cicius a cadente festi
naret · Si igitur mund⁹ cadit ⁊ nos
eum amando amplectimur: oppri
mi volumus poci⁹ q̄ꝫ habitare quia
nulla nos racio a ruina illius sepa
rat: quos eius passionib⁹ amor li
gat Facile ergo est nunc iam cuȝ
destructa omnia cernimus: aīmū
nostrum ab eius dilectione disiū
gere: sed hoc in illo tempe difficili
mum fuit · quoniam tunc predica
re celorum regnum īuisibile mit
tebatur cum longe lateqȝ omnes
cernerent: florere regnum terrarū
Vnde ⁊ adiūcta sunt p̄dicatoribꝫ
sanctis miracula: vt fidem verbis
daret virtus ostensa ⁊ noua face
rent: qui noua p̄dicarent · sicut in
hac eadem lectione subiungitur
Infirmos curate: mortuos suscita
te: leprosos mundate: demones ei
cite Florente mundo: crescente hu
mano genere: diu in hac vita sb
sistēte carne: exuberante reꝝ opu
lencia quis cum audiret esse vitā

aliā crederet. Quis inuisibilia visi
bilibꝫ p̄ferret Sȝ ad salutē redeūti
bus infirmis · ad vitam redeunti
bus mortuis · carnis mundiciam
recipientibus leprosis · ereptis a
iure immundorū spirituum demo
acis · tot visibilibus miraculis ex
actis quis non crederet: q̄d de inui
sibilibꝫ audiret Ad hoc q̄ppe visi
bilia miracula choruscant · vt cor
da videntium ad fidem inuisibili
um pertrahant: vt per hoc q̄d mi
rum foris agitur: hoc quod int⁹ ē
longe mirabilius sentiatur · Vn̄
nūc q̄ȝ cum fidelium numerositas
excreuit: intra sanctam ecclesiam
multi sunt · qui vitam virtutum
habent ⁊ signa virtutum nō ha
bent · q̄r frustra miraculum foris os
tenditur: si deest quod intus opere
tur · Nam iuxta magistri gentiuȝ
vocem · lingue in signum sunt nō
fidelibus sed infidelibus Vnde et
idem inter p̄dicationis verba dor
mientem · cadentemqȝ de fenestra
euticuȝ a vita funditus extinctuȝ
coram cunctis fidelibus orādo sus
citauit · mitilene adueniens ⁊ ple
nam infidelibus insulam sciens ·
patrē publij dissinteria febribusȝ
vexatum orando saluauit peregri
nacionis sue comitem ⁊ sancte p̄
dicacionis adiutorem thymothe
um · ex infirmitate stomachi las
sescentem · non verbo curauit · sed
medicinali dicto reparat dicens ·
Modico vino vtere propt̄ stoma
chum et frequentes tuas infirmi
tates Qui ergo īfirmū īfidelē vna
p̄ce saluat cūr ⁊ egrū sociū p̄ce nō

roborat. Quia nimirũ ille foris p
miraculum saluandus erat: qui
viuus interius nõ erat: vt per hoc
qd exterior ptãs ostẽderet: hũc ad vi
tã interior vtus animaret. Egrotan
te autẽ socio fideli: exhibenda fo
ris signa non fuerant: qui salub
ter intus viuebat. Sed concessa po
testate predicationis: concessis v
tutũ miraculis: qd redemptor nos
ter adiungat audiamus. Gratis
accepistis: gratis date. Presciebat
namq nonnullos: hoc ipsum do
num sancti spiritus in vsuz nego
tiacõis inflectere: et miraculorum
signa ad auaricie obsequium de
clinare. Hinc ẽ enim q symon ma
gus per impositionem man9 edi
ta miracula concupiscens: percipe
re donum spiritussancti pecuia vo
luit scilicet vt deterius vẽderet qd
male comparasset. Hinc de tem
plo redemptor noster flagello de
resticul facto: turbas eiecit. cathe
dras vendentium columbas euer
tit. Columbas quippe vendere est
impositionem manus qua spirit9
accipitur. non ad vite meritum. s
ad premium dare. Sed sunt nõ nul
li: q quidẽ nummorum premia ex
ordinatione non accipiunt. et tam
sacros ordines pro humana grã
largiuntur: atq de largitate eadẽ
laudis solũmõ retributionẽ que
runt. Hij nimirũ qd gratis accep
tum est: gratis non tribuunt. qa
de impenso officio sanctitatis. nũ
mum fauoris expetũt. Vnde bene
cum iustum virum describeret pro
pheta ait. Qui excutit manus suas
ab omni munere. Neq enim dicit
qui excutit manus suas a munẽ.
s adiũxit ab omni: quia aliud est
mun9 ab obsequio. aliud ẽ mun9
a manu. aliud mun9 a lingua. Mu
n9 quippe ab obseqo est subiectõ
indebite impẽsa. mun9 a manu est
pecuia. mun9 a lingua: fauor. Qui
g sacros ordines tribuit tunc ab oi
munere manus excutit: qñdo i di
uinis non solum nullam pecuniã
sed etiam humanam graciam nõ
querit. Sed vos fratres karissimi
quos secularis habitus tenet cuz
q sunt vestra cognoscatis: mentis
oculos ad vestra reuocate. Cũcta
ergo vos vicissim agite. nolite ope
ris vestri in hoc mundo retribucõ
nem querere. quem cum tanta iaz
cernitis velocitate defecisse. Sicut
mala acta abscondi vultis ne alij
videãt. ita et bona ne ad humanã
laudẽ appareãt cauete. Neq mala
quoquõ nec bona p tpali retribu
cõe faciatis. Ipsũ testẽ veri operis
querite: quẽ iudicẽ sustinetis. Oc
culta nunc esse bona vrã videat vt
ea retribucõis sue tpe in publico
ostendat. Sicut carni vre ne defici
at cibos cotidie prebetis. sic mẽtis
vre cotidiana alimẽta bona sint o
pera. Cibo corp9 pascit: pio opere
spirit9 nutriat. Qd moiture carni
tribuitis victure imppetuum ani
me nõ negetis. Si qñ em repenti
n9 ignis habitaculũ absũit. q̃sq̃s ei9
possessor extiterit rapit qd valuerit
et fugit. Lucrũ deputat. si qd secũ ex
ignibus tollat. Ecce tribulacõnũ flã
ma mũdũ cremat et cũcta q in eo

speciosa videbantur. finis iam pro
imus velut ignis deuastat. Lucrum
ergo fratres maximum credite. si vo
biscum aliquid de illo rapiatis. si
quid fugientes tollitis. si hoc qd re
perire remanendo poteratis. ad retri
butionem perpetuam vobis largien
do seruatis. Terrena quippe omnia
seruando totaliter amittimus. sed
bene largiendo seruamus. Cum ve
locitate tempora fugiunt. ad viden
dum ergo ocius iudicem nostrum
quia cum magna importunitate
compellimur. ei ex bonis actibus
festinanter preparemur adiuuante
domino nostro ihesu xpo. qui viuit et
regnat cum patre in vnitate spiri
tussancti deus. per omnia secula se
culorum Amen.

Secundum Johannem.

In illo tempore dixit

ihesus discipulis suis. Hec mando
vobis vt diligatis inuicem. Si mundus
vos odit. scitote. quia me priorem
vobis odio habuit Et reliqua. O
melia beati Augustini epi.

In lectione euangeli

ca que hanc antecedit dixerat do
minus. non vos me elegistis. sed
ego elegi vos. et posui vos vt eatis
et fructum afferatis et fructus ve
ster maneat. vt quodcumque petie
ritis patrem in nomine meo. det vo
bis. de quibus verbis iam nos qd
dedit dominus disseruisse memis
tis. Hic autem dicit in lectione quam
modo cum recitaretur audistis. hec
mando vobis vt diligatis inuicem

Ac per hoc intelligere debemus hunc
esse fructum nostrum de quo ait. ego
elegi vos vt eatis et fructum affe
ratis et fructus vester maneat. Et
qd adiunxit. vt quodcumque bonum
petieritis patrem in nomine meo
det vobis. tunc vtique dabit nobis
si diligamus inuicem. et hoc ipsum ipse
dederit nobis qui nos elegit non ha
bentes fructum. quia non eum nos ele
geramus. et posuit nos vt fructum
afferamus. hoc est inuicem diliga
mus Quem fructum sine illo habe
re non possumus. sicut palmites fa
cere sine vite nichil possunt. Cari
tas ergo est fructus noster quam de
finit apostolus. de corde puro et con
sciencia bona. et fide non ficta. Hac
diligimus inuicem. hac diligimus
deum. Neque enim vera dilectione di
ligeremus inuicem nisi diligentes
deum. diligit enim vnusquisque proximum tam
quam seipsum si diligit deum. Nam si
deum non diligit: non diligit seip
sum. In his enim caritatis duobus
preceptis tota lex pendet et prophete.
Hic est fructus noster. De fructu itaque
nobis mandans. hec inquit man
do vobis vt diligatis inuicem Vnde
et apostolus paulus: cum contra ope
ra carnis commendare fructum spi
ritus vellet. a capite hoc posuit. Fru
ctus inquit spiritus. caritas est Ac
deinde cetera tamquam ex isto capite
exorta vel religata contexuit. Que
sunt gaudium: pax: longanimitas:
benignitas: bonitas: fides: mansueti
do: continentia. Quis autem bene gaudet qui
bonum non diligit vnde gaudeat. Quis pa
cem veram non cum illo potest habere quem veraciter

diligit. Quis est longanimis ĩ bo
no perseueranter manẽdo nisi fer
ueat diligendo. Quis est benignꝰ
nisi diligat cui opitulatur. Quis
bonus: nisi diligendo efficiatur.
Quis salubter fidelis. nisi eã fide
que ꝑ dilectionẽ operatur. Quis
mansuetus vtiliter. cui dilectio nõ
moderetur. Quis ab eo ꝯtinet vn
de turpatur: nisi diligat vnde hõẽ
statur. Merito itaqꝫ magister bo
nus dilectionem sic sepe commẽ
dat. tam ꝙ sola precipienda sit. si
ne qua non possunt prodesse cete
ra bona ⁊ q̃ ñ potest haberi sine ce
teris bonis. quibus homo efficiẽ
bonus. Pro hac autem dilectione
pacienter debemꝰ etiam odia mũ
di sustinere Necesse est ei vt nos
odeit. quos cernit nolle quod dili
git. Sed plurimum nos de seipso
dominus consolatur Qui cum dix
isset. hec mando vobis vt diligatis
inuicem. adiecit atqꝫ ait. Si mũdꝰ
vos odit. scitote ꝗ me priorem vo
bis odio hũit. Cur ergo se mẽbꝝ
super verticem extollit. Recusas
esse in corpore. si non vis odiũ mũ
di sustinere cũ capite Si de mundo
inquit essetis: mundus quod suũ
erat diligeret Vniuerse hoc vtiqꝫ
dicit ecclesie. quã plerumqꝫ etiam
ipsius mundi nomine appellat. si
cut est illud. Deus erat in xp̃o mũ
dum recõcilians sibi Itemqꝫ illud
Non venit filius hominis vt iudi
cet mundum: sed vt saluetur mun
dus ꝑ ipsum Totus ergo mundꝰ ec
clesia ẽ. et totus mũdꝰ odit ecclesi
aꝫ Mundus ergo odit mũdũ. ini

micus reconsiliatum: dampnatꝰ
saluatum. inquinatus mundatuꝫ
Sed iste mundus quẽ deus in cri
sto recõsiliat sibi. et qui per christ
tum saluatur. et per christum pec
catum omne donatur. de mundo
electus est. inimico. dampnato cõ
taminato Ex eadem quippe massa
que tota in adam periit fiunt va
sa misericordie: in quibus est mũ
dus pertinens ad reconsiliacionẽ
quẽ mundꝰ odit ex eadem massa.
pertinens ad vasa ire. que perfec
ta sunt ad perdicionem Denique cũ
dixisset dominus. si de mundo esse
tis. mundus qđ suum erat dilige
ret continuo subiecit. Quia vero de
mundo nõ estis. sꝫ ego elegi vos de
mũdo ꝓpterea odit vos mũdꝰ. Er
go ⁊ ipi inde erant. vñ vt nõ eẽnt
elcĩ sũt inde. nõ meritis suis q̃ꝝ nul
la p̃cesserãt bona opa. nõ natuã q̃
tñ fueãt ꝑ liberũ arbitriũ in ipsa
radice viciata. sꝫ g̃tuita hoc ẽ veã
grã. Qui ei de mũdo mũduꝫ elegit
fecit qđ eligẽt nõ iuenit Si aũt q̃
raẽ q̃uo si diligat mũdũ ꝑdicõis
q̃ odit mũdũ redẽpcõis. diligit se
falsa dilcõne nõ veã. ꝓide falso se
diligit. ⁊ vere odit Qui em̃ diligit
iniq̃tatẽ. odit aĩam̃ suaꝫ. Sꝫ diligẽ
se diciẽ qm̃ iniq̃tatẽ q̃ iniquꝰ ẽ dili
git ⁊ rursus odisse se diciẽ qm̃ qđ
ei nocet diligit Odit ergo ĩ se naturã
diligit viciũ. Odit ꝙ factus ẽ ꝑ dei bo
nitatẽ. diligit qđ ĩ eo factũ ẽ ꝑ libe
rã volũtatẽ Vñ nos qꝫ illũ diligẽ ⁊
ꝓhibemur si rcẽ intelligimꝰ ⁊ iube
mur. Prohibemur sciꝫ vbi nob di
ciẽ. nolite diligẽ mũduꝫ. iubemur

ātῦ nobꝭ dī· diligite ī imicos vrōs ·Ipī sūt ei mūdꝰ q̄ nos odit Ergo ꝓ hibemur diligere in illo· qđ ipē di ligit in seipso ⁊ iubemur diligē in illo quod ipse odit ī seipso· dei sciʒ opificium· et diuersas bonitatis sue ↄsolaciones· Vicium quippe ī illo diligē prohibemur· iubemur qꝫ diligere naturam cum ipse in se diligat vicium· oderitqꝫ naturam vt nos eū ⁊ diligamꝰ et oderimꝰ recte· cum se ipse diligat· oderitqꝫ peruerse· Mementote sermoīs mei quem ego dixi vobis· non est ser uus maior domino suo ·Si me per secuti sunt· ⁊ vos perseq̄ntur· Si ſ monez meū seruauerunt: ⁊ vestrū ſuabunt· dicendo aūt· nō ē seruꝰ maior domino suo· nōne euidenter ostendit· quēadmodum ītelligē re debeamus quod superiꝰ dixerat iam non dicam vos seruos· Ecce eī seruos eos dicit· Nam quid est ali ud· non est seruus maior domino suo· n̄ si me ꝑsecuti sūt ⁊ vos perse q̄ntur.ᶜ Manifestū est igitur: illū seruū q̄ nō manet ī domo ī eternū illum ꝑtinentem ad timorē: quem foras caritas mittit esse intelligē dum: vbi dictū ē: iam nō dico vos seruos: hic autē vbi dicitur: non ē seruus maior domino suo· si me ꝑ secuti sunt: ⁊ vos ꝑseq̄ntur· illum significari seruum: ꝑtinentem ad timorem castum· q̄ ꝑmanet in se culum seculi Hic enī ſuus ē audi turus: euge serue bone: itra ī gau dium domini tui Sed hec omnia ī q̄t facient vobis propter nomen meū: quia nesciunt eū q̄ me misit

Que omnia faciēt n̄ q̄ dixit: odio habebunt: scilicet ⁊ ꝑsequentur: sermonē eqꝫ contempnent.ᶜ Qm̄ si sermonem non seruarent eorum nec tamen odissent eos neqꝫ per sequerentur: non omnia facerent Hec āt oīa facient vobis inquit propter nomen meum Quid ē ali ud dicere q̄ꝫ me in vobis odio ha bebunt: me in vobis ꝑseq̄ntur ⁊ ſ monem vestrum q̄a meus est ideo non seruabunt.ᶜ Hec enim omia facient vobis propter nomen me um: non vestrum sed meum Tan to igitur miseriores: qui propter hoc nomen ista faciunt q̄nto bea tiores qui propter hoc nomē ista paciūtur: sicut ipse alio loco dicit Bti qui ꝑsecutionē paciūtur ꝓp ter iusticiam Hoc est enim propꝫ me vel propter nomen meuz quia sicut docet apostolus: factus ē no bis sapiencia a deo ⁊ sanctificacō ⁊ redempcio: vt quemadmodum scriptum est: qui gloriatur in do mino glorietur· Faciunt quippe is ta mali malis: sed nō propter ius ticiam ⁊ ideo miseri vtriqꝫ· ⁊ q̄ fati unt ⁊ patiuntur ·Faciunt et boni malis· vbi ⁊ si faciunt isti prop ter iusticiam· non tamen illi prop ter iusticiam patiuntur· Sed q̄ri potest: si etiam mali persecucōnez fatiunt malis: sicut impii reges ⁊ iudices· cum essent ꝑsecutores pi orū vtiqꝫ· et homicidas ⁊ adulte ros ⁊ q̄scumqꝫ maleficos quos cō tra leges ꝑblicas fecisse cognosce rēt· puniebāt· q̄modo itelligēdū ē quod ait dn̄s Si de mūdo fuissetis

mundus quod suum est diligeret
Neq3 enim q̊s punit mundus dili
git. a q̊ videm⁹ sup̃ dcã scelez gene
ra plerumq3 puniri. nisi quia mun
dus est in eis a quib⁹ talia scelerã
puniuntur. mund⁹ aũt in eis a quib⁹
talia scelera diliguntur. Mundus
itaq3 ille qui intelligit̃ in malis at
q3 impijs. et odit q̃d suũ est ex ea
parte hominũ qua sceleratis nocet
et diligit quod suum est ex ea par
te hominũ: q̃ eisdem ipsis consce
le
ratis fauet. Ergo hec omnia faciẽt
vobis prop ter nomẽ meũ: vel ita
dictum est propter quod vos pa
timini: vel ita ꝓpter quod et ipi fa
ciunt: quia et hoc in vobis dum per
sequuntur oderũt: Et addidit Qui
a nesciunt euz qui me misit. Hoc
scd̃m eam scientiam dictum intel
ligendum est. de q̃ et alibi scriptuz
est. scire autem te sensus ẽ consum
matus. Hac q̃ppe scientia. qua sci
unt patrem in quo missus est cri
stus. nullo modo persequunt̃ eos
eis colligit christus: q̃ et ipsi cuz
q̊s colliguntur a christo. Si nõ ve
nissem et locutus eis fuissem. pecca
tum non haberent. Superius dix
erãt domin⁹: si me persecuti sunt et
vos perseq̃ntur. si sermonez meuz
seruauerũt et vestrum seruabunt. sed
hec omnia facient vobis propter
nomen meum: q̃ nesciunt euz qui
me misit. De quibus autez hoc dix
erit si q̃ramus. inuenimus eũz ad
hec verba venisse ab eo q̃d dixerãt
si mund⁹ vos odit. scitote q̃ me p̃
orem vobis odio habuit. Nunc ve
ro addidit. si non venissem et locu
tus fuissem eis. peccatum non ha
berent. Iudeos ostendit expressi⁹
de hijs ergo et illa dicebat. nam
hoc indicat verborũ contextio. Iu
dei ergo persecuti sunt christũ. q̃d
euidentissime indicat euangeliuz
iudeis locutus est crist⁹. non alijs
gentibus. In eis ergo voluit intel
ligi mundum: q̃ odit christum et
discipulos eius. ymmo vero non
in eis solis. sed hos quoq3 ad eun
dem mundum pertinere monstra
uit. Quid est ergo si non venissem
et locutus eis fuissem. peccatuz nõ
haberent. Nunquid sine peccato
erant iudei anteq̃ christus ad eos
in carne venisset. Quis hoc vel stul
tissimus dixerit. Sed magnũ q̃d
dam peccatum non omne peccatũ
quasi sub generali nomine vult i
telligi. Hoc est enim peccatũ quo
tenentur cũcta peccata: q̃d vn⁹ q̃s
q3 si non habeat. dimittũtur ei cũ
cta peccata. Hoc est autem. q̃ nõ
crediderunt in christum qui prop
terea venit vt credatur in euz Hoc
peccatum si non venisset. non vtiq3
haberent. Aduentus quippe ei⁹ q̃
tum credentibus salutaris: tantũ
non credentibus exiciabilis fact⁹
ẽ tamq̃ et ipẽ caput et princeps a
postolorum. quod ipsi dixerũt. exti
terit q̃busdã q̃dem odor vite in vi
taz q̃busdaz vero odor mortis in mor
tẽ Sz q̃d addiuxit atq3 ait. nũc aũt
excusationem non habẽt de pecca
to suo. potest mouere q̃rẽtes. vtrũ
hij ad q̊s non venit cristus nec lo
cutus est eis habeant excusationẽ
de peccato suo Si enĩ nõ habẽt cur

hic dictum est. ꝓpterea istos nõ h̃
habere q2 venit ⁊ locutus est eis.
Si aũt habet vtrum ad hoc habe
ant vt a penis alienent̃. an vt mi
cius puniant̃. Ad hec iquisita ꝑ
capiti meo domino donante respõ
deo habere illos excusatõem non
de omni peccato suo sed de hoc pec
cato quo in xpristum non credide
runt Ad quos nõ venit ⁊ quibus
non ẽ locutus Sed nõ in eo sũt nu
mero hij ad quos in discipul̃ ve
nit. et quib⁹ ꝑ discipulos est locu
tus. quod ⁊ nunc facit. Nam ꝑ ec
clesiã suaȝ venit ad gentes. ⁊ ꝑ ec
clesiam suam loquit̃ gentib⁹. Ad
hoc eniȝ ꝑtinet quod ait. Qui vos
recipit me recipit: et qui vos sper
nit. me spernit. An vultis inquit
apostolus paulus experimentuȝ
accipere eius q̃ i me loquit̃ xp̃s.
Restat inquirere vtrũ hij qui pri
usq̃ xprist⁹ in ecclesia veniret ad
gentes. ⁊ priusq̃ euangeliũ eius
audirent vite huius fine preuen
ti sũt siue preueniunt̃ possunt ha
bere hãc excusatõeȝ. Possũt pla
ne: sed non ideo possunt effugere
damnatõem. Quicunq3 eñ sine le
ge peccauerũt. sine lege ⁊ peribũt
et quicuq3 in lege peccauerũt. ꝑ le
gem iudicabunt̃. Tanta ẽ autem
suppliciorum: q̃ta est diuersitas pec
catorum. Que quõ se habeat alti
us iudicat sapientia diuina q̃ cõ
iectura scrutatur aut effatur hũa
na Isti certe ad quos venit. ⁊ qui
bus locutus est xp̃s non habẽt
de magno infidelitatis peccato il
lam excusatõeȝ qua possent dicẽ

Non vidimus nõ audiuim⁹. siue
non acceptaret̃ excusatio ab illo
cuius inscrutabilia sũt iudicia. si
ue acceptaretur ⁊ si non ab omni
damnatione liberarent̃. certe vt a
liq̃nto leuius damnarent̃ Qui me
odit inquit: ⁊ patrem meũ odit.
Hic nobis fortasse dicatur. Quis
potest odisse queȝ nescit. Et vtiq3
anteq̃ diceret. si non venissem ⁊ lo
cutus eis fuissem peccatũ non ha
berent dixerãt discipul̃ suis. Hec
facient vobis. q2 nesciunt eum q̃
me misit. Nõ itaq3 dissimulanda
nascitur questio. quomõ possint
odisse queȝ nesciunt. Si eñ deum
nõ quod est ipse. sed nescio quid
aliud euȝ suspicantur aut credũt
et hoc oderunt. vtiq3 non ipsum o
derunt. sed q8 sua mendaci suspi
tione. vel vana credulitate cõcipi
unt. Si autem quod est hoc de il
lo sentiunt. quomodo eum nesci
re dicuntur. Et de hominibus qui
dem fieri potest. vt eos sepe quos
nunq̃ vidimus diligamus. ac ꝑ
hoc nec econtrario impossibile ẽ
vt eos quos nunq̃ vidimus ode
rim⁹. Fama quippe de aliquo ser
mocinante seu bene seu male fit ñ
immerito. vt amem⁹ vel oderim⁹
ignotũ Sed si fama sit verax quo
modo est de quo vera didicimus
dicendus ignotus. An quia eius
faciem non vidimus. Quaȝ cum
⁊ ipse nõ videat: nulli tñ p̃ot noti
or esse q̃ sibi. Non igitur in eius
facie corporali nobis intimat̃ cu
iusq3 noticia. sed tunc nobis ad
cognitõeȝ patet quãdo ei⁹ mores

avita non latet. Alioquin nec se ipsum nosse quisq̄ pōt qui videre faciem suam non pt: sed vtiq̄ tā to certius q̄ notus est alijs ipē se nouit. quanto certius interiore cō spectu pōt videre qd sapit. videre quod cupit. videre qd viuit. Que cū aperiūt a nobis: tunc vere fit cognitus nobis Proinde sicut fie ri potest vt homo bonus hoiem bo num oderit nesciens. vel poti9 dili gat nesciens. ipsum em̄ diligit cū bonum diligit. q̄ id qd est ille h° iste diligit. oderit aūt nesciens nō ipsum sed quod putat esse ipsum ita fieri potest vt etiā homo iniust9 dū estimat se sui similem iniustū diligere: nesciens diligat iustum a tamen dum eum credit iniustū diligat non ipsum: sed quod pu tat esse ipsum. Quemadmodum autem hominē: ita a deum. Deniq̄ si interrogarentur iudei vtrū dili gerent deum: quid se aliud q̄ dili gere rn̄derent. Nec ex animo mē tientes: sed errando potius opinā tes. Quomodo enim diligerēt pa trem veritatis: qui haberent odio veritatem. Nolunt enim facta sua damnari. a hoc habet veritas. vt talia facta damnent. Tantum g̃ oderunt veritatem: quantum ode runt suas penas quas talib9 irro gāt veritas. Nesciunt autē illam esse veritatē: que tales quales ip si sunt dānat. Oderunt ergo quā nesciunt. a cum illam oderunt: p fecto a eum de quo nata est: nisi o disse non pn̄t. ac per hoc q̄ verita tem qua iudicante damnantur:

de patre deo natam nesciunt. vti q̄ etiam ipsam a nesciūt a oderūt O miseros homines: qui cum esse volunt mali: nolunt esse veritatē qua damnantur mali. Noluit em̄ eam esse quod est: cum seipsos de beant nolle esse quod sunt. cū ip sa manente mutent: ne ipsa iudi cante damnentur. Deinde domin9 addidit. Si opa non fecissem in eis que nemo alius fecit: peccatū non habēnt. peccatū. s. illud ma gnum. de quo a supius ait. si non venissem a locutus eis fuissē pec catum non haberent. hoc est pec catum quo in eum loquentem a opantem non crediderunt. Neq̄ enim nullum habebant peccatū anteq̄ loq̄retur eis a oparetur in eis. sed hoc peccatū quo in eū non crediderunt: ideo sic commemora retur. q̄ ipso peccato tenentur et cetera Hoc enim si non haberent a in eum crederent dimitterent a c̄ Sed q̄d hoc cum dixisset: si opera non fecissem in eis mox addidit q̄ nemo alius fecit. Nulla quippe in operibus xpristi videntur esse maiora q̄ suscitatio mortuorum qd scimus etiam antiquos fecisse ꝓphetas. Fecit em̄ helias. fecit he liseus. a cū in hac carne viueret a cū in suo monumento sepultus ia ceret. Nam q̄dam portantes mor tuū cū irruentib9 hostib9 eo refu gissent. eumq̄ ibi posuissent: cōti nuo resurrexit. Fecit tn̄ aliq̄ xp̄s q̄ nemo ali9 fecit q̄ quinq̄ milia hoim de quinq̄. et quatuor milia de septem panib9 pauit. q̄ super

aq̄uas ambulauit: ⁊ petro vt hoc
faceret prestitit. ꝙ aquã mutauit
in vinũ. ꝙ aperuit oculos ceci nati
⁊ alia multa que ꝯmemorare lon
gum est. Sed respondetur nobis.
⁊ alios fecisse que ipse non fecit. ⁊
que nemo alius fecit. Quis enĩ ni
si moyses egiptios plagis tot tã
tisq; ꝑcussit. diuiso mari rubro po
pulũ duxit. manna de celo esuriẽ
tibus impetrauit. aquaꝫ de petra
sitientibus fudit. Quis nisi ihesu
naue populo transituro iordanis
fluenta diuisit: ⁊ currenteꝫ solem
emissa ad dñm oratõne frenauit
⁊ fixit. Quis preter sampson ꝓpẽ
suã sitim maxilla mortui asini ex
undante satiatus est. Quis preẽ
heliã curru igneo in alta subuectꝰ
est. Quis preter heliseũ qđ paulo
ante memoraui sepulto suo cada
uere: cadauer alteriꝰ reddidit vite
Quis preẽ danielem inter ora ieiu
sorꝫ secũ leonũ esurientiũ vixit in
noxius. Quis preter tres viros a
naniã. azariã. misahelem. in flam
mis ardentibꝫ ⁊ non vrentibus de
ambulauit illesus. Preterea cete
ra: quĩ hec satis arbitror esse qui
bus demonstrẽt ⁊ alios scõs que
dam opa miranda fecisse: que ne
mo alius fecit. Sed qui tam mul
ta vitia ⁊ malas valitudines vexa
tionesq; mortaliũ tanta potestate
sanaret: nullus oĩno legitur anti
quorꝫ. Vt enĩ taceantur ꝙ iuben
do sicut occurrebant saluos singu
los fecit: marcus euãgelista quo
dam loco ait Vespe autem facto
cũ occidisset sol: afferebãt ad eũ
omnes male habentes ⁊ demoĩa
habentes. ⁊ erat omnis ciuitas ꝯ
gregata ad ianuã. ⁊ curauit mul
tos qui vexabant varijs languo
ribꝰ. ⁊ demonia multa eijciebat.
Id aũt cum ꝯmemorasset mathe
us: etiam testimoniuꝫ ꝓpheticum
addidit dicens Vt adimpleretur
qđ dictũ est ꝑ ysayaꝫ ꝓphetam di
centẽ. Ipse infirmitates nrãs rece
pit ⁊ egrotacões portauit Iteꝫ in
alio loco dicit marcus. Et quocũ
q; introibat in vicos vel in villas
aut in ciuitates: in plateis ponebãt
infirmos. ⁊ deprecabant eum vt
vel fimbriã vestimenti eiꝰ tange
rent. ⁊ quotquot tangebant eũ: sal
ui fiebant. Hec nemo aliꝰ fecit in
eis. Sic enĩ intelligendũ ẽ qđ ait.
in eis: nõ inter eos vel corã eis: sed
prorsus in eis. qꝛ sanauit eos. Hec
quippe intelligi voluit: q̄ nõ soluꝫ
facerent ammiratõem: verumetiã
manifestã cõferrent salutẽ. ꝓ qui
bus beneficijs non vtiq; amorem
non odiũ retribuere debuerunt.
Oĩa quidẽ ceterorꝫ miracula supat
ꝙ natus ẽ de virgine. matrisq; in
tegritatẽ solus. potuit nec ꝯceptꝰ
violare. nec natus: sed hoc nec co
ram eis factũ est nec in eis. Ad co
gnoscendã quippe hꝰ miraculi ve
ritatẽ: nec ꝯmuni cũ eis aspectu: sꝫ
discreto ab eis discipulatu apl'i
ꝑuenerunt. Iam vero illud ꝙ die
tercia in carne in qua occisus fue
rat: de sepulchro se reddidit viuũ
⁊ nunq̄ deinde moriturus cuꝫ illa
ascendit in celũ superat etiã cun
cta q̄ fecit. Sꝫ neq; hoc factũ est in

iudeis. nec coram eis. et nondum hoc fecerat quando dicebat. Si opera non fecissem in eis que nemo alius fecit. Nimirum ergo sunt illa que in eorum valitudinibus tanta miracula salutis ostendit: quanta in illis antea nemo donauit. Hec enim viderunt. et hoc eis exprobrans adiungit et dicit. nunc autem et viderunt et oderunt me et patrem meum. Sed vt impleatur sermo qui in lege eorum scriptus est. quia odio habuerunt me gratis. Eorum legem dicit non ab ipsis inuentam sed ipsis datam sicut dicimus. Panem nostrum quotidianum Quem tamen a deo petimus: addendo. da nobis. Gratis autem odit: qui nullum ex odio commodum querit: nec incommodum fugit Sic oderunt deum impij. sic diligunt iusti. hoc est gratis. vt aliud preter illum non expectent bona quoniam ipse erit in omnibus omnia Quisquis vero altius intenderit xpistum dicentem. Si opera non fecissem in eis. que nemo alius fecit. sed hec. Et si pater aut spiritus sanctus fecit nemo alius fecit. quia totius trinitatis vna est substantia. Inueniet ipsum fecisse: si quando quispiam homo dei tale aliquid fecit. Potest quippe ipse cuncta per seipsum. nemo autem potest aliquid sine ipso. Xps namque cum patre et spiritusancto non sunt tres dij sed vnus deus. de quo scriptum est. Benedictus dominus deus israhel: qui facit mirabilia solus. Nemo ergo alius fecit quecunque in eis opera fecit. quisquis alius homo aliquid eorum fecit: ipso faciente fecit. hec autem ipso non illis facientibus fecit.

Secundum iohannem.

In illo tempore Dixit ihesus discipulis suis Hoc est preceptum meum vt diligatis inuicem sicut dilexi vos. Et reliqua. Omelia gregorij pape.

Cum cuncta sacra eloquia dominicis plena sint preceptis: quid est quod de dilectione quasi de singulari mandato dominus dicit. Hoc est preceptum meum vt diligatis inuicem. nisi quia omne mandatum ex sola dilectione est: et omnia vnum preceptum sunt. Quia quicquid precipitur in sola caritate solidatur Vt enim multi arboris rami ex vna radice prodeunt: sic multe virtutes ex vna caritate generantur. nec habet aliquid viriditatis ramus boni operis: si non manet in radice caritatis. Precepta ergo dominica et multa sunt et vnum. Multa per diuersitatem operis: vnum in radice dilectionis Qualiter autem ista dilectio tenenda sit ipse insinuat: qui in plerisque scripture sue sententijs et amicos iubet diligi in se. et inimicos propter se. Ille enim veraciter caritatem habet: qui et amicum diligit in deo: et inimicum diligit propter deum. Nam sunt nonnulli qui diligunt proximos: sed per affectum cognationis et carnis: quibus tamen in hac dilectione sacra eloquia non contradicunt. Sed aliud est quod sponte impenditur

nature: aliud quod preceptis de inimicis ex caritate debetur obedientie. Hij inimicum et proximum diligunt et tamen illa sublimia dilectionis premia non assequuntur. quia amorem suum non spiritualiter: sed carnaliter impendunt. Proinde cum dominus diceret. hoc est preceptum meum vt diligatis inuicem protinus addidit. sicut dilexi vos. Ac si aperte dicat. Ad hoc amate: ad quod amaui vos. Qua in re fratres carissimi sollerter intuendum est quia antiquus hostis dum mentes nostras ad rerum temporalium delectationem trahit: infirmiorem contra nos proximum excitat. qui ea ipsa que diligimus auferre moliatur. Nec curat antiquus hostis hec faciens vt terrena tollat: sed vt caritatem in nobis feriat. Nam in odio repente exardescimus et dum foris inuicti esse cupimus: intus grauiter ferimur dum parua foris defendimus intus amittimus maxima. quia dum rem diligimus temporalem: veram amittimus dilectionem Omnis quippe qui nostra tollit inimicus est. Sed si odio ceperimus habere inimicum: intus est quod perdimus. Cum ergo aliquid exterius a proximo patimur: contra occultum raptorem interius vigilemus: qui nunquam melius vincitur: nisi cum raptor exterius amatur. Vna quippe et summa est probatio caritatis: si et ipse diligitur qui aduersatur. Hinc est quia ipsa veritas et crucis patibulum sustinet: et tamen ipsis suis persecutoribus affectum dilectionis impendit

dicens. Pater ignosce illis. quia nesciunt quid faciunt. Quid ergo mirum si inimicos diligant discipuli dum viuunt: quando et tunc inimicos diligit magister cum occiditur. Cuius dilectionis summam exprimit cum subiungit. Maiorem hac dilectionem nemo habet: quam vt animam suam ponat quis pro amicis suis. Mori etiam pro inimicis dominus venerat: et tamen positurum se animam pro amicis dicebat. vt profecto nobis ostenderet. quia dum diligendo lucrum de inimicis facere possumus: etiam ipsi amici sunt qui persequuntur. Sed ecce nos vsque ad mortem nemo persequitur. Vnde ergo probare possumus an diligimus amicos. Sed est quod in pace sancte ecclesie fieri debeat vnde clarescat. si persecutionis tempore mori pro dilectione valeamus. Certe isdem iohannes dicit. Qui habuerit substantiam mundi huius: et viderit proximum suum necessitatem patientem: et clauserit viscera sua ab eo quomodo caritas dei manet in eo. Hinc etiam iohannes baptista ait. Qui habet duas tunicas det non habenti Qui ergo tranquillitatis tempore non dat pro deo tunicam suam: quando in persecutionis tempore daturus est animam suam. Virtus ergo caritatis vt inuicta sit in perturbatione nutriatur per misericordiam in tranquillitate quatenus omnipotenti deo primum discat sua impendere. postea se. Sequitur Vos amici mei estis. O quanta est misericordia conditoris nostri. Serui digni non fuimus et amici vocamur. Quanta est dignitas hominum esse amicos dei

Sꝫ audiſtis gloriā digtatis· audi
teā laborē certaminis· Si feceritis
q̄ ego p̄cipio vob̄ Amici mei eſtis
ſi ego que p̄cipio facitis Ac ſi ap
te dicat· Gaudetis de culmie· pēſa
te q̄bꝰ laboribꝰ ꝑuenit̄ ad culmē·
Certe dū filij zebedei· interueniēte
mr̄e quererēt· vt vnꝰ a dextris dei
ā aliꝰ a ſiniſtris· ſedere debuiſſent
audierūt· Poteſtis bibere calicē
quē ego bibiturꝰ ſum· Jam locū
celſitudis q̄rebāt· ad viā illos veri
tas reuocat· p quā ad celſitudinē
veniret Ac ſi dicat̄· Jā vos delectat
locus celſitudis: ſꝫ prius via exer
ceat laboris· Per calicē attingit̄
ad maieſtatē· Si mēs veſtra ap
petit qđ demulcet· p̄us bibite qđ
dolet· Sic ſic p amarū poculū con
fectōis· ꝑuenitur ad gaudiū ſa
lutis Jam nō dicaꝫ vos ſeruos· qꝛ
ſeruꝰ neſcit quid faciat dn̄s eius
Vos autē dixi amicos meos· qꝛ
ōmia que audiui a patre meo· no
ta feci vobis· Que ſunt ōmia que
audiuit a p̄re ſuo· que nota fieri
voluit ſeruis ſuis· vt eos efficeret
amicos ſuos· niſi gaudia int̄ne ca
ritatis· n̄ illa feſta ſupne patrie·
queꝫ noſtris quotidie mētibus
p aſpiratōem ſui amoris imp̄mit
Dum eni audita ſup celeſtia ama
mus· amata iā nouimꝰ· qꝛ amor
ipē noticia eſt· Oīa ergo eis nota
fecerat· qꝛ a terrenis deſiderijs imu
tati· amoris ſūmi facibꝰ ardebāt·
Jſtos vero amicos dei aſpexerat
ꝓpheta cui dicebat· Michi autē ni
mis honorificati ſūt: amici tui deꝰ
Amicus ei quaſi animi cuſtos vo
catur· Quia igit̄ pſalmiſta ꝓſpexit
electos dei a mūdi huiꝰ amore ſepa
tos· cuſtodire in mādatis celeſti
bus volūtatem dei· miratꝰ eſt ami
cos dei dicēs· Mihi autē nimis ho
norificati ſūt amici tui deꝰ Et tam
ꝗ̄ ſi ab eo ꝓtinus cauſas honoris
tanti nobis inſinuari q̄reremꝰ· iti
co adiūxit· Nimis ꝯfortatꝰ eſt pn̄
cipatus eorū· Ecce electi dei carnē
domāt· ſpiritū roborāt· demonibꝫ
imperāt· virtutibꝰ choruſcāt· pre
ſentia deſpiciūt· eternā patriā cū
voce ā moribꝰ p̄dicant· etiaꝫ iam
moriēdo diligūt· atqꝫ ad illā p tor
menta ꝑtingūt· Occidi poſſunt· ā
flecti nequeūt· Nimis ergo ꝯforta
tus ē pn̄cipatus eoꝝ Jn iſta ip̄a
paſſiōe qua ceciderūt in morte car
nis· videte ꝗ̄tum fuerit culmē mē
tis Vnde hoc: niſi qꝛ ꝯfortatus eſt
pn̄cipatus eoꝝ· Sꝫ ſi magni· forſi
tan pauci ſūt· Subiūxit· dinume
rabo eos: ā ſup arenā multiplica
būtur· Per totū mūdum fratres
aſpicite· martiribꝰ plenus eſt Jā
vero tot qui videamꝰ non ſumus·
q̄uot veritatis teſtes habemꝰ deo
ergo innumerābiles nobis ſuper
arenā multiplicati ſunt· qui q̄nti
ſint a nobis cōprehendi non poſ
ſunt· Sed q̄ſquis ad hāc ꝑuenit
dignitatē· vt amicꝰ vocetur dei· ſe
ſe in ſē ꝯſpiciat· dona autē que p
cepit ſup ſe· nihil ſuis meritis tri
buat· ne ad inimicicias erūpat Vn̄
ā ſubdit̄ Nō vos me elegiſtis: ſꝫ e
go elegi vos ā poſui vos vt eatis ā
fructū afferātis Poſui ad grāꝫ· plā
taui vt eatis volēdo· fructū afferātis

opando. Satis em̄ volendo dixi. q2
velle aliquid facere. mente ire est
Qualem vero fructum afferre debe
ant subdit. Et fructus vester ma
neat. Omne quod scd'm p̄sens se
culum laboramus vix vsq3 ad mor
tem sufficit. Mors namq3 interue
niens. fructum nostri laboris absci
dit. Qd vero pro vita eterna agit.
etiam post mortem seruatur et tūc
apparere incipit cum laborum car
nalium fructus ceperit non videri
Ibi ergo illa retributio inchoat.
vbi ista terminat: Quisquis ḡ iā
eterna cognouit. apud eius aīmū
iam temporales fructus vilescant
Tales fructus operemur. q̄ cū mors
cuncta interimit: ipsi exordium a
morte sumant. Nam quod a mor
te incipiat fructus dei testat ꝓpheta
ta qui ait. Cum dederit dilectis su
is sompnum. hec est hereditas do
mini. Omnis qui dormit in morte
ꝑdit hereditatem. Sed cum dederit
dilectis suis sompnū. hec est here
ditas domini. q2 electi dei postq̄ ꝑ
uenerint ad mortē. tunc inuenient
hereditatem. Sequit. Vt quodcū
q3 petieritis patrem ī nomine me
o det vob. Ecce h̄ dicit q̄dcumq3 pe
tieritis patrez meū ī nomine meo
dabit vob. rursū alibi ꝑ eūdē euā
gelistaz dicit. si q̄cq̄d petieritis pa
trem in nomine meo dabit vobis
vsq3 modo nō petistis q̄cq̄ in noī
ne meo. Si omē quod petim9 ī noī
ne filij dat nobis pater. quid ē q̄
paulus ter dominum rogauit. et
exaudiri non meruit. sed dictū ē
illi Sufficit tibi gracia mea. nā vir
tus in infirmitate ꝑficitur. Nūq̄d
ille tam egregius p̄dicator in filij
nomine nō pecijt? Quare āt nō ac
cepit quod pecijt? Quomodo ergo
verū est. q2 q̄cq̄d petierimus pa
trez in nomine filij. dat nobis pa
ter. si auferri a se angelum satha
ne pecijt apostolus ī nomine filij
et tamen quod pecijt non accepit
Sed q2 nomen filij ihesus est. ihe
sus autē saluator vel etiam saluta
ris dicitur. ille ergo in nomine sal
uatoris petit. q̄ illud petit. quod
ad veraz salutez ꝑtinet. Nam si id
quod non expedit petitur. non in
nomine ihesu petitur pater. Vnde
eisdez apostolis adhuc infirmanti
bus domin9 dicit Vsq3 modo non
petistis quicq̄ ī nomine meo. Ac
si aperte dicat. Non petistis in no
mine saluatoris. q̄ nescitis quere
re eternam salutem. Hinc est q̄ et
paulus non exauditur. q2 si libera
retur a temptacione. ei nō prodes
set ad salutē. Ecce videmus fratres
karissimi. q̄ multi ad solempnita
tem martiris cōueīstis. Genua fle
ctitis. pectus tunditis voces oraci
onis ac cōfessionis emittitis. faciē
lacrimis rigatis. Sed pensate q̄so
peticiōes vrās: videte si in noīe ihu
petitis et si gaudia salutis eterne pos
tulatis In domo ei ihu: ihm nō q̄ri
tis. si in eternitatis tēplo iportune ꝑ
tēpalibus exoratis. Ecce alius in
oracione querit vxorem. ali9 pe
tit villā: ali9 postulat vestē: ali9 da
ri sibi deprecatur alimentū. Et qui
dem dum hec desunt. ab omnipotē
te deo petenda sunt. Sz meminisse

continue debemus · quod ex man
dato eiusdem redemptoris nostri
accepimus. Primum querite reg
num dei et iusticiaz eius: et hec om
nia adijcientur vobis. et hec itaqz
ab ihesu petere non est errare · si
non nimie petant. Sed adhuc qd
est grauius alius postulat mor
tem inimici. eumqz quem gladio
non potest persequi · persequitur
oracione. Et viuit adhuc qui ma
ledicitur. et tamē is qui maledicit
iam de morte illius reus tenet. Iu
bet autem deus vt diligatur inimi
cus · et tamē rogatur deus · vt occi
dat inimicuz. Quisqs itaqz sic orat
i ipis suis pcibꝫ cōtra conditorem
pugnat. Vnde et sub iude specie di
citur. Fiat oracio eius in peccatuz
Oracio quippe in peccatuz est illa
petere · que prohibet ipse qui petiē
Hinc veritas dicit. Cum statis ad
orandū · remittite si quid habetis i
cordibus vestris. Quam virtutem
remissionis apertius ostēdimus
si vnum testimoniuz veteris testa
mēti pferamꝰ. Certe cū iudea con
ditoris sui iusticiam culpis exigē
tibus offendisset · prophetam suū
aboratione dominꝰ phibet dicēs
Non assumas laudem et oracionē
pro eis Si moyses et samuel stete
rint coram me · non est aīma mea
ad populum istum. Quid est qꝫ in
termissis relictisqz tot patribꝰ. so
li moyses et samuel in medium de
ducuntur quoꝝ mira obtinendi v
tus ostenditur · dum nec ipsi inter
cedere posse dicuntur. Ac si apte
dn̄s dicat. Nec illos audio · quos

propter magnum peticōis meritū
minime contempno Quid ergo ē
qꝫ moyses et samuel ceteris patri
bus in postulacione preferuntur ·
nisi qꝫ duo hij tantūmodo in cunc
ta testamenti veteris serie. etiā p
inimicis suis legunē exorasse. Vnꝰ
a populo lapidibꝰ ipetitur et tamē
pro lapidatoribus suis deprecatē
alter ex principatu deicitur · et ta
men petitus vt exoraēt fatetur di
cens. Absit a me hoc peccatum in
domino. q̄ cessem orare p vobis.
Si moyses et samuel steterint co
raz me · non est anima mea ad po
pulum istum. Ac si aperte dicat.
Nec illos modo pro amicis audio
quos magne virtutis merito · ora
re eciam pro inimicis scio. Virtus
ergo vere orationis · est celsitudo
caritatis. Et tunc q̄sqz qd rcē petit
adipiscitē · cū eius aīmꝰm peticōne
nec iīmici odio fuscatē. Sz plerūqz
reluctātē aīmū vincimꝰ · et si iaz p
iīmicis oramꝰ. Effundit p aduer
sarijs precem · sed vtinā cor teneat
amorē. Nam sepe et orationem p
inimicis nostris impendimus · sed
hanc ex preceptione pocius fūdi
mus q̄ ex caritate. Nam et vitam
inimicorum petimus · et tamen ne
exaudiamur timemus Sed quia
internus iudex mentem potius q̄
v̄ba ꝯsideāt p iīmico nil postulat.
q̄ p eo ex caita te n̄ oāt Sz ecce i no
b iīnicꝰ ꝯuit deliqt · dāpna itulit ·
iuuātes lesit · amātes psecutꝰ ē Reti
nēda hec eēnt si ēmittēda nob deli
cta n̄ eēnt Aduōtꝰ etei nr̄ · pcē nob
i causā nostrē cōposuit · et ipē eiusdē

cause iudex ē qui aduocatus. Pre
ci autē quā cōposuit. condicionez
inseruit dicens. Dimitte nobis de
bita nostra sicut ⁊ nos dimittim⁹
debitorib⁹ nostris Quia ergo ipse
iudex venit qui aduocatus extitit
ipse precem exaudit qui fecit Aut
ergo non facientes dicim⁹. dimit
te nobis debita nostra: sicut ⁊ nos
dimittimus debitoribus nostris
et nosmetipsos hoc dicendo am
plius ligamus. aut fortasse hanc
condicionem in oracine interimit
timus et aduocatus noster precez
quā composuit non recognoscit.
atq; apud se protinus dicit. Scio
qd monui non est ipsa oratō quā
feci Quid ergo nobis agendū est
fratres. nisi vt vere caritatis affec
tum impendamus fratribus. Nul
la in corde malicia remaneat. Con
sideret omnipotens deus erga pri
mum caritatem nostrā vt nostris
iniquitatib⁹ impendat pietatez su
am. Mementote q monemur. di
mittite: et dimittetur vobis Ecce et
debetur nobis ⁊ debemus. dimit
tamus ḡ quod debet nob vt dimit
tatur quod debetur a nobis. Sed
ad hec mens retinetur. ⁊ vult im
plere quod audit ⁊ reluctatur Ad
martiris tumbam consistimus.
qui ad celeste regnum ex q̄ morte
peruenerit scimus Nos si pro cris
to corpus non ponimus. saltez aī
mum vincamus. Placatur deus is
to sacrificio approbat ī iudicio pi
etatis sue victoriam pacis nostre
Certamen eñ cordis nostri respi
cit. ⁊ qui post vincētes remuneāt
nunc decertantes iuuat ihesus cri
stus dominus noster. qui viuit ⁊
regnat deus ī secula seculoꝝ Amē

In natali vnius martiris.
Sermo.

Via bti mar
tiris natalis hodie illux
it dies. quem vobiscū fra
tres karissimi nos voluit domin⁹
celebrare. aliquid donante illo de
martiꝝ gloia ⁊ paciētia disseām⁹
Gloria quidem mūdana ab hijs
cōtempta est. et ideo pacientia p
bata est. Nam gloria eorum ab
scondita latebat in celis. quia pa
cientia eorum exercebatur in ter
ris Qui non exhortet eorum paci
entiam. puemet ad gloiam. Mise
ria putatur pati dura ⁊ aspera in
carne. quia reuera molestuz ē. Ni
si esset omnibus molestum. non
essz martirib⁹ gloriosum. Multis
ergo lasciuis ⁊ auaris. martires
sancti insanire visi sunt. quādo p
xpi nomine tanta paciebant. Ete
nim vt eū negarent vrgebant. A
lij ḡ virgis et flagellis diutissime
sūt v̄berati. alij fustib⁹ ⁊ plumba
tis cesi. alij mēbratim laniati: alij
gladio occisi. alij excoriati. pice.
plumboq; liquato perfusi. alij ar
dore prunarum excruciati. et alij
flammis exusti. alij quidem in ma
re mersi. alij bestijs deputati. alij
carcerum sunt horrore et fame ne
cati. Quot enim genera penaruz
et mortium hostis excogitare pote
rat: tot martiribus sine vlla mise
ratōe infligebat. Sz ipsi licz ī apto

horrida paterentur · in occulto ta
men ineffabiliter coronabantur
Multi quidē gloriam terrenā q̄sie
runt · multi viri fortes pro patria
sanguinem fundendū esse dixerūt
nec fundere dubitauerūt · quo glo
riam post mortem eciaꝫ apud pos
teros haberent · sed que illorū glo
ria martiribus cōparatur · Quid
potuit inuenire imperator : qđ po
tuit inuenire piscator · Imꝑatorū
consulum · ⁊ virorum fortium qui
orbem armis domuerunt ⁊ subiu
gauerunt · sepulchra sunt rome ·
Ad cuius sepulchrū intrare digna
tus est imperator · Et tamen dya
demate deposito ad sepulchruꝫ su
um orantē suscepit eum piscator ·
Ecce si terrena gloria fuerat concu
piscenda martiribꝰ · nec ipsi frau
dati sunt · Qui honorem tantuꝫ in
ter angelos quesierūt · videmꝰ eo
rum glorias in terris ⁊ stupemus
Quid pateremur si in celis videreꝰ
Quātus nos stupor ⁊ admiracōis ap
ꝑhenderet si videremus martires ·
inter angelos gloriantes · quoruꝫ
natalicia videmꝰ populos celebrā
tes · Sed nos volumꝰ gaudere cū
sanctis ⁊ tribulacionem mūdi no
lumus sustinere cum illis · Qui enī
sanctos martires vel inquantum
potuerit noluerit imitari · ad eorū
beatitudinem nō poterit ꝑuenire
Sic ⁊ apostolꝰ ꝑdicat dicens · Si fu
erimus socij passionum erimus ⁊
cōsolacionum · Et dn̄s i euangelio
si mundꝰ inq̄t vos odit · scitote q̄a
me priorē odio habuit · Recusat
esse in corpe · qui odiū mundi nō

vult sustinere cūm capite · Sed di
cit aliq̄s Et quis ē q̄ possit beatoꝝ
martirum vestigia sequi · Huic
ego respōdeo · quia non solū mar
tires · sed etiam ipsum dominum
cum ipsius adiutorio si volumus
possumus imitari · Audi non me
sed ipsum dominum · generi hūa
no clamantem ⁊ dicentem · Discite
a me · quia mitis sum ⁊ humil' cor
de · Audi ⁊ beatum petrum aposto
lum ammonentem · Christus in
quit pro nob' passus est relinq̄ns
vobis exemplum : vt sequamini ve
stigia eius · Similiter paulus apos
tolus clamat · Imitatores mei es
tote sicut filij carissimi Quid ad hec
respondebimus fratres vel quam
excusationem habere poterimus ·
Si tibi aliquis dicat · virtutes q̄s
fecit dominus debeas imitari · iu
sta potest esse excusacio tua · quia
virtutes et mirabilia facere non
omnibus datum est · sed custodi
re mandata dei omnibus nobis ꝑ
ceptū est · Nam ⁊ ipse dn̄s noster
ihesus xp̄s non dixit discite a me
mortuos suscitare · super aquas sic
cis pedibus ambulare · Sed quid
ait · Quia mitis sum ⁊ humilis cor
de · Et iterum · diligite inimicos ve
stros · bene facite hijs · qui oderūt
vos · vt sitis filij patris vestri · qui
in celis ē q̄ solem suū oriri facit su
per bonos ⁊ malos · Et licet sint a
lia multa bona remedia · quibus
deum debeamus ⁊ beatos marti
res imitari · ista tamē duo ꝑcipua
sunt · vt mites simus ⁊ hūiles cor
de ⁊ inimicos nr̄os toto corde ⁊ totis

viribus diligamus. de diligēdis
inimicis fratres carissimi. nullus
vnq̄ in veritate se poterit excusa
re. Potest mihi aliquis dicere. nō
possum ieiunare: non possum res
meas omnes pauperibus dare et
ecclesijs Nunquid potest dicere. nō
possū diligere? Sed dicit aliquis
Tanta mala inimicus meus mihi
fecit ⁊ eum nulla racione possum
diligere Attendis quid tibi fecerit
homo ⁊ non attendis quid tu fece
ris deo. Et i conscientiam tuam dili
genter discutis ⁊ inquiris. sine vl
la compensatione maiora peccata
committis in deum. q̄ in te cōmi
serit homo Et qr forte vis: vt tibi
deus dignetur dimittere multum
cur tu non acquiescis dimittē pa
rū? Vos autē fratres: qr q̄tidie di
citis deo in oratione: Dimitte nob
debita nostra sicut ⁊ nos dimittiꝰ
debitoribus nostris. dimittite et
dimittetur vobis. Ipsa enim veri
tas clamat terribiliter ⁊ dicit Si vos
non dimiseritis hominibus pecca
ta eorum nec pater vester celestis
dimittet vobis peccata vestra Imi
temur ergo sanctos martires in
fide. in hūilitate. in mansuetudine
in paciētia. i longanimitate. in di
lectione ⁊ sic poterimꝰ ipsos mar
tires apud dūm habere ītercesso
res. ita vt peccata nostra deleant
⁊ premia nobis eterna conferant
prestante domino nostro. q̄ viuit
et regnat in secula seculoꝝ Amē.

Scdm Matheum.

N illo tempe dixit

Ihs discipulis suis Ecce. ego mit
to vos sicut oues in medio luporū
Et reliqua. Omelia. bti Iohis epi.

Eragrarūt

a domino missi aposto
li orbem terrarum ⁊ in
firmū eum inuenientes
ad sanitatē reduxerūt et in ebu
tione ⁊ in ruina positū. ad stabili
tatē reuocauerūt Non scuta mouē
tes non arcus tendētes non sagit
tas mittētes non pecuniam largi
entes non eloquētia cōfidentes sz
erant nudi quidem seculo sz indu
ti christo Pauperes. sed diuites
pecunia indigentes sed regnū celo
rum possidētes Nō humana sola
tia habentes. habentes autem do
minū suum Ego inq̄t vobiscū sum
omnibus diebus. vsqꝫ ad cōsum
mationem seculi Peragrarūt vni
uersum orbem terrarū oues simul
cum lupis. Quis vidit? Quis au
diuit? dicit Mittam vos vt oues
in medio luporū. Quis vnq̄ pa
stor oues mittit in medio lupoꝝ?
Sed magis si viderit lupos cōgre
gat oues At vero christus contra
ria fecit. Oues ad lupos direxit. ⁊
vulnerate a bestijs non sunt. sed
magis lupi ad ouium mansuetu
dinem sunt conuersi Et vt ne dice
rent illi. oues sumꝰ ⁊ mittis nos in
escā lupoꝝ. timorē illoꝝ. vno ser
mone abstulit. Nō dixit. ite nec eniz
eoꝝ vtute mittebat eos. sz ecce inq̄t
ego mitto vos Infirmi q̄dē vos sz q̄
mittit potēs ē Quis es tu? Ego sū q̄
celum extendi. qui terrā fūdaui. q̄

maē infrenaui q̄ mortē dissolui q̄ cyrographum quod contra vos erat cruci affixi. qui veterem legē immutaui: qui vos ad pristinam patriaz reuocaui: qui fortia dissol uo. et dissoluta conforto Quid ma ri fortius? Sed parua arena intol lerabilem illius impetuz retundit et continet. Ecce inquit ego mitto vos qui mortis et vite habeo potes tatez. qui de celo descendi Ecce ego mitto vos: q̄si oues in medio lupo rum. Tamq̄ murus q̄dam bestie fiebam ouibus. vt nec fuga con seruarent salutem. circumuallati vndiq̄ O virtus mittentis in me dio luporum oues. In circuitu lu pi. et mutati sunt lupi: et facti sunt oues Nec enim natura. sed volun tate lupi erant Ecce ego mitto vos Quid ergo nobis precipis? Esto te prudentes sicut serpentes et sim plices vt columbe. Cauete autem ab hominibus. tradent enim vos in cōsiliis et cetera Serpēs et si mil lies vulneretur. caput autē suum saluet. totus est sanus Sic et tu Si pecuniam aduersarius tollere vult libens cede. Et si omnes facultates auferre conat. dimitte Et si ipsam temporalem vitam tuam extorq̄ re cupit. ne resistas. Tantūmodo fidei tue simplicitatem custodi. Il la illesā manente vniuersa ingru encia mala facilima erunt. Nud9 existi de ventre matris tue: nud9 et ibis. Sed forsitan in exiliuz mit teris Tu dicito domini est terra et plenitudo eius Sed forsitan mors occupabit Non est timēda. quia

trānsitus est Tantūmodo fidē ser ua. thesaurum indeficientez. diui tias sempiternas. Horum q̄ dico beati martires testes sunt isti: qui fidē non perdiderunt: et post exces sum de corpoē fortiores sunt viuis Propterea inquit homo factus: propterea carnem indui vt orbez vniuersum saluarez Multū enim deo cara est ecclesia. non muris cir cumdata: sed fide circūsepta. ppt ecclesiam namq̄ extensuz est celū diffusum est mare. distent9 ē aer terra fundata est. paradisus plā tatus et mirabilia multa facta sūt Pelagus scindebatur et iterum cō suebatur Petra findebatur et ite rum iungebatur. Māna pluebat de celo et tamq̄ pruinosa appone bat mensa. Propter ecclesiam ꝓ phete. propter ecclesiaz apostoli. et quid plura dicam? Propter ec clesiam vnigenitus filius dei. hō fa ctus est sicut dicit paulus. qui ꝓ prio filio nō pepercit vt ecclesie me deret Sanguinem filii fudit prop ter ecclesiam Hic sanguis irrigat ecclesiam. Et plantaria eius mar cescere non possunt. nec amittunt folia arbusta eius. Non subiacet necessitati temporis nec est condi cioni obnoxia vt per estatē coma foliorum tegat. hyeme autem amittat. Non tenet temporum q̄ litate. sed sancti spirit9 eaz guber nat gr̄a Et iō nō senescit. nec cō trahitur et multis impugnationi bus non opprimitur. Quanti enī ab inicio impugnauerunt ecclesi am. cum fidei semina iacerentur

⁊ arma contra eam commota sunt
Sed quantum impugnabatur tā
to clarior reddebat. Sed nunc quī
dē ꝓpter dei graciam: ⁊ reges: ⁊ du
ces: ⁊ milites: ac vniuersus orbis
fide repletus est. Nam ī principio
⁊ vt ita dicam in cunabulis eccle
sie: reges fuere impij. duces. īiamī
populus sedicōni deditus. Edicta
iudicum vndiq; dabantur: are in
cendebantur demonibus: fumus
et odor pessimus ipsū maculabat
aerem. Terra coinquinabatur sā
guine demones debachabantur:
dyabolus dominabatur. Pater ab
dicabat filium: filius inhōrabat
patrem. Natura quidem scindeba
tur. ꝫ pietas non diuidebat. Ubi
sūt nunc qui audebant ecclesie cō
traire. Quando nouella erat in nl
lo potuit ledi: ⁊ nūc quando vsq;
ad celum peruenit estimas eam
posse superari. Et tunc quidem cū
vndecim essent apostoli: nullus eos
superare potuit. ꝫ pauci homines
totum ceperunt mundum. ⁊ nunc
quando terra ⁊ mare ⁊ orbis tra
rum. ⁊ inhabitabiles regiones ⁊
ciuitates ⁊ omnes fines terre pie
tate repleti sunt: putas eam te pos
se tenere. Sed non poteris. Cristus
enim propter eam passus ē. por
te inferi non preualebunt aduer
sus eam. Facilius celum extermi
nari potest. ⁊ terra perire. ꝙ aliqd
mali pati ecclesia. Quis est qui hec
dicit. Ipse xp̄s loquitur. Celum
et terra transibunt. verba autem
mea nō p̄teribūt. Bene. Verbuz
enim dei ipso celo validius est. qr

celum opus verbi est. dixit quip
pe deus. Fiat celū. ⁊ verbū in opus
apparuit. Currebat natura. et ne
mo impediebat. quia nature domi
nus imperabat. qui facere ⁊ immu
tare potest. Ego eam edificaui: q̄
celum statui. Sed propter celum
non fudi sanguinez. propter celū
crucifixus non sum. nec propter
celum celeste corpus accepi. Et qd
dicam celi. Angelorum corpus nō
assumpsi: vt discas quoniā celo ⁊
angelis ⁊ omni creatura: honora
bilior ecclesiā est. Ideo celum ⁊ ter
ra transibunt: v̄ba autē mea nō
preteribunt. Assit gētilis. assit iu
deus. Si hec inania sunt verba: re
darguant. Si autez veritas est q̄
dicta sūt: adorent virtutē dei. dicit
cristus: Celum ⁊ terra transibunt
verba autem mea non preteribūt.
Facilius est celum preterire ⁊ ter
ram deuorari: ꝙ verba mea excide
re. Que aūt sint verba: adducamus
in medium videamus ne forte in
tercesserint. Non dubitan dicos ꝫ
hereticos obcludo. Que ergo sūt ver
ba. Celum ⁊ terra transibunt ver
ba autē mea non preteribunt. Qui
sermones. Que verba. Tu es pe
trus ⁊ super hanc petram edifica
bo ecclesiam meam ⁊ porte īferi nō
preualebunt aduersus eam. Sup
hanc petraz: non dixit super petrū
Nec enim super hominē. sed super
fidem edificauit ecclesiaz suā. Quid
autē erat fides. Tu es cristus filius
dei viui. Petram vocauit ecclesi
am: suscipientē fluctus: ⁊ nō tituba
tē. Etenim ecclesia suscipit quodāmodo

temptacōes. non tamen vincitur
Quid ē sup terrā? Hoc ē sup cōfes
sionem petri. sup sermōes pieta
tis. Sz forsitan interrogabis. vtꝝ
hec edificatio suscipiat lapides.
aut ligna. aut ferrum. Nō inquit
Nec enim est sensibilis edificatio
Qz si talis essz. dissolueretur tem
pore. Cōfessionem autez pietatis
neqꝫ demones. neqꝫ vlla creatura
vincere potest Testātur martires
quoꝝ latera radebātur: sed fides
nō frangebatur. O noua rerum
materies. Paries effoditur. ⁊ the
saurus nō aufertur. Caro scindi
tur. ⁊ fides non rumpitur. Talis
quippe martirū virtus. Etenim su
per hāc petram. edificabo ecclesiā
meaz. Et porte inferi non preuale
būt aduersus eam. Attēdite dili
gētius verbo Portas inferi. pericu
la vocat. que mortē pariūt. Quid
ergo? In inferno intrauit quisqꝫ
quādo periclitatur? Etiam Sicut
enim porte. introitus ciuitatū sūt
sic pericula. introitus mortis sunt
Et cur inquit nō prohibet tempta
tiones? Vt ostendat virtutē eiꝰ.
Si nemo eam impugnare posset
dicere poterāt. Quoniaz si impug
naretur. vtiqꝫ vinceretur. Propte
rea pmitto eā impugnari non vt
imbecillitas repugnantium: sed
fides victorie imputetur. Et porte i
feri non dixit. nō appropiabūt ei
sed non preualebūt aduersus eā
Quid ergo? Impugnabitur qui
dem. nō tamen vinci poterit Tem
pestates suscipit ecclesia: sed non
demergitur Jacula in ea mittūtur

sed nō perforatur. Machinamen
ta preparātur: sed turbis nō eli
ditur. Et quid dico ecclesiaz Vnū
sermōem locutus est piscator. et
sicut turris immobilis pseuerat.
Tu es inquit christꝰ filius dei vi
ui. Quāti tyranni verbum hoc de
lere conāti sunt: sed non potuerūt
Supra petram enim fundatum e
rat. Considera tyrannos reges.
dyademata. gladios acutos. besti
arum dentes. mortē minantes. ca
minos. sartagines ferreas. manꝰ
vncos. ⁊ omnia machinamēta
parata. Et pharetrā quidem suaz
euacuauit dyabolꝰ: sed nichil le
sit ecclesiā. Porte enim inferi non
preualebūt aduersus eaz Testa
tur res ipsa. testatur eoruz que fi
unt astipulatio. Quāti impugna
rūt. ⁊ nemo preualuit. Et impug
natores quidē. taciturnitati ⁊ ob
liuioni sunt dati. ecclesia aūt quo
tidie virtutibꝰ augmētatur. Vbi
bi nūc claudius? Vbi augustꝰ?
Vbi nero? Vbi tyberiꝰ? Nomia
sūt nuda. Eoꝝ aūt nemo. nec vlla
eoruz mentio. Et quia ecclesiā im
pugnarūt. ideo ⁊ memoriā pdide
rūt. Ecclesia autē clarior resplēdet
Vbicūqꝫ ieris ad indos. ad mau
ros. ad britanos. ad hispanos.
vsqꝫ ad vltimos terrarū fines in
uenies In principio erat verbū. ⁊
verbū erat apud deum. ⁊ deꝰ erat
verbū. ⁊ vniuersa religiōe plena
Ante hoc enim. vniuersa erāt im
pietate repleta. Nūc autem nō so
lum ciuitates religione florēt. ⁊ fi
de xpi: sed etiam heremꝰ in nomie

domini gloriatur. Antea nãq͡ʒ ⁊ re
gine in cõuiuijs virorũ saltabãt
sicut filiã herodiadis fecisse legi⁹.
nunc vero vix famula dignat̃ hoc
facere. Anti quit⁹ gentis psarum
filij. parentib⁹ sociabantur cõnu
bio. ⁊ soror fratri iungebatur im
pune. nũc vero virginitatẽ appe
tunt. Ante hoc autem erat quedã
gens. que hũanis vescebatur car
nibus. nunc ieiunijs reficiũt aĩ
mã suã. Massagete ⁊ terbices mi
seros putant qui egrotatiõe mo
riãtur. Et parentes. cognatos. p
pinquos. cum ad senectutẽ vene
rint. iugulatos deuorãt. rectius es
se dicẽtes. vt a se pocius. q̃ a ver
mibus consumantur. Nunc vero
post passionem xp̃i ⁊ resurrectio
nem eius abstinẽtie ⁊ castitati de
uote militant xp̃o. ⁊ prope omẽs
gentes parate sunt pro nomĩe do
mini fundere sanguinẽ suũ. Ante
hoc impij ⁊ psecutorẽs erãt reges
nũc vero ad celum proferunt pie
tatem. ⁊ ingrediẽtes limina eccle
sie deponũt coronam. ⁊ crucem cri
sti in suis depingũt frontibus. Fo
ris arma: hic misteria. Foris scuta
hic sacramẽtorũ celebratio. Theo
dosij filius. ⁊ pater theodosij reli
gione ac pietate insignes. Ideo
q͡ʒ pro hijs omnib⁹ gratias aga
mus domino. p xp̃m ihesũ domi
num nostrũ. cui est gloria ⁊ pote
stas ⁊ spirituisancto. p immorta
lia secula seculorũ. Amen

Scdm lucam

N illo tẽpore Dixit

ihesus discipulis suis. Si quis ve
nit ad me. ⁊ nõ odit patrem suũ
⁊ matrem. ⁊ vxorẽ. ⁊ filios. ⁊ fra
tres ⁊ sorores. adhuc autẽ ⁊ aĩ
mã suam. nõ potest meus esse dis
cipulus. Et reliqua. Omelia beati
Gregorij ppe.

I cõsideremus

fratres carissimi. que et
q̃nta sunt que nobis promittunt̃
in celis. vilescit animo. omnia q̃
habẽtur in terris. Terrena nam
q͡ʒ substãtia. superne felicitati cõ
parata pondus est nõ subsidium.
Tempalis vita. eterne vite cõpa
rata. mors est pocius dicenda q̃
vita. Ipse enim quotidianus defe
ctus corrupcõnis. quid aliud est
q̃ni quedam prolixitas mortis.
Que autẽ lingua dicere. vel quis
intellect⁹ capere sufficit. illa super
ne ciuitatis. quãta sint gaudia.
angelorũ choris interesse. cum be
atissimis spiritibus glorie condi
toris assistere. presentẽ dei vultũ
cernere. incircũscriptũ lumen vi
dere. nullo mortis metu affici. in
corrupcõnis munere letari. Sed
ad hec audita inardescit animus
iam q͡ʒ illic cupit assistere. vbi se
sperat sine fine gaudere. Sed ad
magna p̃mia peruenire nõ potest
nisi per magnos labores. Vnde ⁊
paulus egregius p̃dicator dicit.
Nõ coronabitur. nisi qui legitime
certauerit. Delectet ergo mẽtem
magnitudo premiorũ: sed non de
terreat certamẽ laborũ. Vnde ad
se veniẽtibus veritas dicit. Si q̃s

venit ad me et nō odit patrem su
um et matrē. et vxorem et filios. et
fratres et sorores. adhuc autem et
animā suam. non potest me⁹ esse
discipulus. Sed percūctari libet.
quomō parētes et carnaliter pro
pinquos precipimur odisse. qui
iubemur et inimicos diligē. Et cer
te de vxore veritas dicit. Q8 deus
cōiūxit. homo non separet Et pau
lus ait. Viri diligite vxores vrās
sicut et xp̄c ecclesiam. Ecce discipu
lus vxorem diligēdam predicat.
cum magister dicat. qui vxorem
nō odit. non potest meus esse di
scipulus. Nūquid aliud iudex nū
ciat. aliud p̄co clamat. An simul
et odisse possum⁹ et diligere. Sed
si vim precepti p̄pēdimus. vtrūq3
agere per discretiōnem valemus.
vt eos qui nobis cārnis cognati
one cōiuncti sunt. et q̄ proximos
nouim⁹ diligamus. et quo aduer
sarios in via dei patimur. odien
do et fugiendo nesciam⁹ Quasi em̄
p odium diligitur. qui carnaliter
sapiēs. dum praua nobis ingerit
nō auditur. Vt autem domin⁹ de
mōstraret hoc erga p̄ximos odi
um non affectōne procedere: ſ3 de
caritate. addidit protinus dicens
Adhuc autem et animā suam. O
disse p̄cipimur proximos. odisse
et animā nostram. Constat ergo
quia amādo debz odisse proximū
qui sic eum odit sicut semetip̄m.
Tūc etenim bene. nostram et ani
mam odim⁹. cum eius carnalibꝫ
desiderijs nō acquiescimus. cum
eius appetitū frangimus. eius vo

luptatib⁹ reluctamur. Que ḡ con
tempta ad melius ducitur. quasi
p odium amatur. Sic sic nimiruz
exhibē proximis nostris odij di
screcōnem debemus. vt in eis dili
gamus q8 sunt. et habeam⁹ odio
q̄ in dei nobis itinere obsistunt.
Certe dum paulus ihero solimaz
pgeret. propheta agabus zonā il
lius apprehēdit. suisq3 pedib⁹ alli
gauit dicēs Virum cui⁹ hec zona
est. sic alligabunt in iherusalem.
Sed is qui animā suam perfecte o
derat. dicebat. Ego nō solum alli
gari: sed et mori in iherusalem pa
ratus sum. pro nomie domini ihesu.
nec facio animā meam preciosio
rem q̄ me. Ecce quomodo amādo
animā suam oderat. immo odiēs
amabat. quā cupiebat pro ihesu
nomie morti tradere. vt hanc ad
vitam de peccati morte suscitaret.
Ab hac ergo discretione odij no
stri. traham⁹ formā ad odium p
ximi. Amet quilibet in hoc mūdo
aduersari⁹: sed in via dei cōtrari
us nō ametur etiam propinqu⁹.
Quisquis em̄ eterna concupiscit.
in ea quā aggreditur causa dei ex
tra p̄rem. extra matrē. extra vxo
rem. extra filios. extra cognatos.
extra semetip̄m fieri debet. vt eo ve
rius cognoscat deū. quo in ei⁹ cau
sa neminē recognoscit Multū nā
q3 est. q̄ carnales affect⁹ intenti
onē mentis diuerberāt. eiusq3 aci
em obscurāt Quos tamē nequaq̄
noxios patimur. si eos premēdo te
neam⁹ Amādi ergo sunt p̄ximi. i
pēdenda caritas ōmibus et propin

quis a extraneis. nec tamen pro
eadem caritate. a dei amoē flecten
dum. Scimus autē. quia cum de
terra philistijs archa domini ad
terram israhelitarū rediret. plaus
tro supimposita est. a vacce plau
stro subiūcte sunt. que fete fuisse
memorātur. quarū filios clause
runt domi. Et scriptū est. Ibant
autem in directū vacce. per viam
que ducit bethsamis. Uno itinē
gradiebātur. pergentes a mugiē
tes. a non declinabāt. neq; ad dex
teram. neq; ad sinistram. Quid igi
tur vacce. nisi fideles quosq; in ec
clesia designāt. Qui dum sacri elo
quij precepta cōsiderant. quasi su
pimpositam domini archam por
tant. De quibus hoc etiam est no
tandū. q fuisse fete memorātur.
quia pleriq; in via dei intrinsecus
positi. foris carnalibus affectibus
ligantur. Sed nō declinant a recto
itinere. qui archam dei portant in
mente. Ecce enim vacce bethsamis
pergūt. Bethsamis quippe domus
solis dicitur. Et propheta ait. Vo
bis autem qui timetis dominū.
orietur sol iusticie. Si igitur ad
eterni solis habitacōnem tendi
mus. profecto dignū est. vt de dei
itinere. pro carnalibus affectibus
non declinemus. Tota enim virtu
te pensandū est. q vacce dei plau
stro subposite pergunt a gemūt.
dant ab intimis mugitus a tamē
de itinere non deflectunt gressus.
Sic nimirū predicatores dei. sic fi
deles quoq; esse intra eccām sanctā
debent. vt cōpatiātur pximis per
caritatem: a tamē de via dei non
exorbitent per cōpassiōem. Hoc
ipsum vero odiū anime. qualiter
exhiberi debeat. veritas subdendo
manifestat dicens. Et qui nō ba
iulat crucem suā. a venit post me
non potest meus esse discipulus
Crux quippe a cruciatu dicitur. Et
duobus modis crucem domini ba
iulamus. cum aut per abstinēti
am carnē affligimus. aut per cō
passionem proximi. necessitatem
illius nostram putamus. Qui enī
dolorem exhibet in aliena necessi
tate crucem portat in mente. Sciē
dum vero. q sunt nōnulli. qui car
nis abstinētiam non pro eo: sed
pro inani gloria exhibent. Et sūt
pleriq;. qui compassiōem proxi
mo non spiritaliter: sed carnali
ter impendūt. vt ei non ad virtu
tem: sed quasi miserando ad cul
pas faueant. Hij itaq; crucē qui
dem videntur ferre: sed dominum
non sequūtur. Unde recte hec ea
dem veritas dicit. Qui nō baiulat
crucem a venit post me. nō potest
meus esse discipulus. Baiulare
etenim crucem a post dominū ire
est. vel carnis abstinentiam. vel
compassiōem proximo studio in
terne intentionis exhibere. Nam
quisquis hec pro temporali inten
tione exhibet. crucem quidem ba
iulat: sed ire post dominū recusat
Quia vero sublimia precepta da
ta sunt. protinus cōparatio edifi
cande sblimitatis adiūgitur cum
dicitur. Quis enī ex vobis volens
turrim edificare. nō prius sedens

computat sumptus qui necessarii sunt si habeat ad pficiendū. Ne postea cum posuerit fundamentū & non potuerit pficere omnes qui viderint incipiant illudere ei dicentes. Quia hic homo cepit edificare & non potuit consummare Omne quod agimus preuenire p studium consideratōis debemus Ecce enim iuxta veritatis vocē qui turrim edificat prius edificij sumptus parat. Si igit humilitatis turrim edificare cupimus prius nos preparare contra aduersa huius seculi debemus. Hoc enī inter terrenum et celeste edificiū distat q terrenum edificium expensas colligendo construitur. celeste vero edificium expensas dispergendo consummatur. Ad illud sumptus facimus si non habita colligamus ad istud sumptus facimus si & habita relinquamus. Istos sumptus diues ille habere non potuit q mltas possessiones possidens. magistrū requisiuit dicens Magister bone quid faciendo vitam eternā possidebo. Qui cum precepta relinquere omnia audisset tristis abcessit. & inde est angustatus in mente vnde foris fuit latior in possessione Quia vero in hac vita amabat sumptus celsitudinis. tendendo ad eternam patriam. habere noluit sumptus humilitatis. Considerandum vero ē quod dicitur. omnes qui vident incipiant illudere ei: quia iuxta pauli vocem spectaculum fuimus mundo & angelis & hominibus Et in omne quod agimus consider

are oculos nostros aduersarios debemus qui semp nostris operibus insistūt. semp ex nostro defectu gratulant. Quod intuens propheta ait. deus in te confido non erubescam. neq irrideant me inimici mei. In bonis enī operibus intenti nisi contra malignos spiritus sollicite vigilemus ipsos irrisores patimur. quos ad malū psuasores habemus Sed q de construendo edificio comparatio data est. nunc de minore ad maius similitudo subditur. vt ex rebus minimis maiora pensentur. Nam sequitur. Aut quis rex iturus committere prelium aduersus alium regem. nōne sedēs prius cogitat si possit cū decē milibus occurrere ei q cū viginti milibus venit ad se. Alioquin adhuc illo longe agente legationē mittens. rogat ea q pacis sunt Rex contra regem ex equo venit ad prelium. et tamen si se perpendit non posse sufficere legationem mittit. & ea que pacis sunt postulat. Quibus ergo lacrimis non sperare veniam debemus qui in illo tremēdo examine cum rege nostro ex equo ad iudicium non venimus. quos nimirum conditionis infirmitas & causa inferiores exhibet. Sz fortasse iam mali operis culpas abscidimus. iam praua queq exterius declinamus. Nunquid ad reddendā rationem cogitationis nostre sufficimus. Nā cum viginti milibus venire dicitur is contra quē minime sufficit iste qui cum decem milibus venit. Decē

milia quippe ad viginti milia: simplum ad duplum sunt. Nos autē si multum proficimus. vix exteriora nostra opera i rectitudine seruamus Nam et si iam luxuria carnis abscisa ē: tamen adhuc a corde funditus abscisa non est. Ille autem qui iudicaturus venit. exteriora simul et interiora iudicat. facta pariter et cogitacōnes pensat. Cum duplo ergo exercitu contra simplum venit qui nos vix in solo opere preparatos simul de opere et cogitatione discutit. Quid igitur agendum est fratres carissimi. nisi vt dum nos cū simplo exercitu contra duplum illi⁹ sufficere non posse conspicim⁹. dum adhuc lōge est legationē mittamus rogemus eā que pacis sunt. Longe ei esse dicit̄. qui adhuc presens per iudicium nō videtur. Mittam⁹ ad hunc legationē lacrimas nostras mittamus misericordie opera. mactemus in ara eius hostias placationis. cognoscam⁹ nos cū eo in iudicio non posse cōtendere. Pensemus virtutem eius fortitudinis rogemus ea que pacis sunt. Hec est nostra legatio: que regem venientem placat. Pensate fratres q̄ benignus sit qꝛ is qui suo aduētu valet opprimere tardat venire Mittamus ad hunc vt diximus legationē nostram. flendo. tribuendo. sacras hostias offerēdo Singulariter namqꝫ ad absolutionē nostram. oblata cū lacrimis et benignitate mentis sacri altaris hostia suffragatur. qꝛ is qui in se re

surgens a mortuis. iam non moritur adhuc p hanc i suo misterio pro nobis iterū patitur. Nā quociens ei hostiam sue passionis offerimus totiens nobis ad absolutionem nostram. passionem illi⁹ reparamus. Multos vt arbitror vestrum fratres carissimi cōtigit nosse hoc qd volo ad memoriā vestram narrando reuocare Non lōge a nostris fertur temporib⁹ factum qꝛ quidam ab hostibus raptus longe traductus ē. Cumqꝫ diu teneretur in vinculis. cū vxor sua eum ex eadem captiuitate non reciperet extinctū putauit Pro quo iam velut mortuo. hostias ebdomadibus singulis curabat offerre Cuius totiens vincula soluebātur. quociens ab eius cōiuge hostie fuissent oblate p anime eius absolutione. Nā longa post tempora reuersus ammirās valde. indicauit vxori sue qꝛ diebus certis ebdomadis singulis eius vincula soluebantur. Quos videlicet dies eius vxor atqꝫ horas discutiens. tunc eum recognouit absolutum cum pro eo sacrificium meminerat oblatum. Hinc ergo fratres carissimi. hinc certa cōsideratione colligite. oblata a nobis hostia sacra quantum in nobis soluere valeat ligaturā cordis. si oblata ab altero potuit in altero soluere vincula corporis. Multi vestrū fratres carissimi cassium narniēsis vrbis episcopum nouerunt. cuius mos erat quotidianas hostias offerre deo. ita vt pene nullus dies vite

abscederet· quo non omnipotenti
deo hostiaȝ placacōis immolaret.
Cui cum sacrificio valde etiaȝ con
cordabat vita. Nam cuncta que
habebat in elemosinis tribuens
cum ad horaȝ offerendi sacrificij
venisset· velut totus in lacrimis de
fluens semetipsum cū magna cor
dis cōtritione mactabat. Cuius
vitam ⁊ exitum a quodā venerabi
lis vite dyacono qui ab eo fuerat
nutrit⁹ referente cognoui Aiebat
enī ꝗ quadam nocte eius presbi
tero ꝑ visum domin⁹ astitit dicēs.
Vade ⁊ dic episcopo. Age quod a
gis· operarē quod operaris· nō ces
set pes tuus· non cesset manus tu
a· natali apostoloꝝ venies ad me
⁊ retribuā tibi mercedem tuam.
Surrexit presbiter Sed quia euici
no apostolorū natalicius dies im
minebat· tam ꝓpinqui exitus dieȝ
episcopo nunciare ptimuit. Alia
nocte domin⁹ redijt· eiusq; inobe
dientiam vehementer increpauit
atq; eadem iussionis sue verba re
texuit. Tunc presbiter surrexit vt
ꝑgeret· sed rursus infirmitas cor
dis impedimentum facta est indi
cande reuelationis· ⁊ ad admoni
tioneȝ quoq; iterate iussionis ob
duruit ꝑgere ⁊ que viderat mani
festare neglexit. Sed ꝗ magnam
mansuetudinē contempte gracie
maior solet sequi ira vindicte visi
one tercia domin⁹ apparens· iam
verbis addidit verbera· et tam di
stricta cede mactatus est· vt in eo
duriciaȝ cordis emollirent vulne
ra corporis. Surrexit ēgo erudit⁹

ex verbere ꝑrexit ad episcopuȝ eū
q; iam ex more iuxta beati iuuena
lis martiris sepulchrum ad offe
rendum sacrificiū consistentē rep
perit secretuȝ a circumstantib⁹ pe
cijt· seq; eius pedibus strauit Cū
q; eum vbertim flentem episcop⁹
vix ad se leuarē potuisset· lacrima
rum causas ꝯgnoscere studuit Il
le vero relaturus ex ordine visionē
prius vestimento ex humeris de
soluto detexit plagas corporis vt
ita dicam testes veritatis et culpe
monstrauit ꝗ̄ta animaduersiōe
districtionis membra illius acce
pta verbera· liuore iflicto sulcaue
rant Que mox vt episcopus vidit
exhorruit ⁊ quis sibi facere presū
psisset cū magne obstupefactiōis
vocibus inquisiuit. At ille respon
dit hec se pro ipso fuisse ꝑpessum
Excreuit cū terrore ammiratio. Sȝ
nullas iam presbiter inquisitioni
eius moras adiciens· secretum re
uelationis aperuit· eiq; iussiones
dominicas ꝑ ea que audierat ver
ba narrauit dicens. Age quod a
gis· operare quod operaris nō ces
set manus tua· non cesset pes tu⁹
natali apostolorum venies ad me
et retribuā tibi mercedem tuam.
Quibus auditis episcopus in ora
tione se cum magna cordis contri
one prostrauit Et qui oblaturus
sacrificium ad horā terciam vene
rat· hoc ꝓ extense orationis mag
nitudine· ad horam nonam vsq;
ꝓtelauit atq; ex ipso iam die ma
gis magisq; exaucta sunt lucra pi
etatis· factusq; ē tam fortis in ope

q̄ certus ex munē. quippe qui euz
cui ipse debitor fuerat ex promissi
one iam ceperat habere debitorez
Huic aūt consuetudo fueāt singu
lis annis natalicio apostolorum
die romaz venire. iamq; ex hac re
uelatione suspectus. venire iuxta
morem noluit. Eodez ergo tempo
re sollicitus fuit. secundo q; anno
vel tercio in mortis sue expectacōe
suspensus. quarto. quintoq; ꝛ sex
to similiter Qui desperare iam de ve
ritate reuelacōis potuerat: si fidez
verbera nō fecissent. Cum ecce an
no septimo vsq; ad expectate na
talis sacras vigilias incolumis p
uenit. sed lenis hunc in vigilijs ca
lor attigit. atq; ipso die natalicio
filijs suis se expectantibꝰ missaruz
solemnia iplere se posse recusauit
Illi vero qui de eius erant egressi
one pariter suspecti. simul ad euz
omnes venerunt. sese vnanimiter
astringentes vt die eodez nequa
q̄ requiescerent missarum solem
nia celebrari. nisi p eis ad dn̄m idē
suus antistes intercessor accederet
Tunc ille ꝯpulsus in episcopi ora
torio missas fecit. ꝛ manꝰ sua cor
pus dominicuz pacemq; omnibꝰ
dedit. Qui cuncto ministerio obla
ti sacrificij peracto. ad lectulum re
dijt ibiq; iacens dum sacerdotes
suos ac ministros circumstetisse
cerneret quasi vale vltimū dicens
de seruando eos vinculo caritatis
ammonebat. et q̄nta debuissent
cōcordia inter se viuiri predicabat
cum subito inter ipsa sancte exhor
tatiōis verba voce terribili clama

uit dicēs. Hora est. Moxq; assistē
tiquꝰ ipse suis manibꝰ linteum de
dit quod ex more morientiuz sibi
contra faciez tenderetur. Quo ten
so emisit spiritum. Sicq; sancta il
la anima ad gaudia eterna per
uenit. a carnis corruptione solu
ta est Quem fratres carissimi. quē
vir iste i morte imitatus ē: nisi eū
quem in vita sua fuerat contēpla
tus, ꝛ dicens enim hora ē de corpo
re exijt. qꝛ ꝛ ihesus pactis omnibꝰ
cuz dixisset consummatū est. incli
nato capite tradidit spiritum Qd
ergo dominus fecit ex potestate:
hoc egit famulus ex vocatione Ec
ce quotidiane hostie. illa cum ele
mosinis ꝛ lacrimis missarū lega
tio q̄ tam cuz rege veniente gracie
pacem fecit Relinquat ergo ōmia
qui potest. Qui aūt omnia relinq̄
re non potest. cum adhuc rex lon
gē est. legationem mittat lacrima
rum. elemosinarū hostiarum mu
nera offerat. Vult enī placari p̄
cibus qui scit qꝛ non possit porta
ri iratus Qꝛ adhuc moram facit
venire: legationez pacis sustinet
Venisset iam iamq; si vellet. ꝛ cū
ctos aduersarios suos trucidasset
Sed ꝛ q̄ terribilis veniat indicat
et tamen ad veniendū tardat: q̄a
non vult inuenire qd puniat Sed
reatus nobis contemptus nostri
denunciat dicens. Sic ergo ōms
ex vobis qui non renunciat omni
bus que possidet: non potest meꝰ
esse discipulus. et tamen sperādē
salutis remediuz concedit. qꝛ qui
p iram non pōt ferre. p postulare

pacis vult legationē placari. Lauate ergo fratres carissimi lacrimis maculas peccatorū. elemosinis tergite. sacris hostijs expiate. Nolite possidere p desideriū que adhuc per vsū minime reliquistis Spem in solo redemptore figite: ad eternam patriā mente transite Si eni nihil in hoc mundo iam amando possidetis: etiam possidendo cūcta reliquistis. Ipse vobis gaudia desiderata concedat. qui nobis eterne pacis remedia cōtulit. ihesus xpristus domin⁹ noster qui viuit et regnat cū patre in vnitate spiritussancti deus. p omnia secula seculorum. Amen.

Lectio sancti euāgelij
Secdm Matheum

In illo tēpore Dixit ihesus discipulis suis. Nolite arbitrari qz venerim pacem mittere in terraz. Non veni pacem mittere: sȝ gladium. Et reliqua. Omelia beati hylarij episcopi

Que ista diuisio est. Inter prima enim legis precepta accepim⁹. honora patrem tuum a matrem tuam. Et ipse domin⁹ ait. Pacem meam do vobis: pacez relinquo vobis Quid sibi vult missus potius gladius i terram. et separatus a patre fili⁹ a filia a matre. a nurus aduersus socrum. a hominis domestici eius inimici. Igitur ex rei de publica auctoritas impietate pferet. vbiqz odia. vbiqz bella. a gladius domini inter patrem a filium. a inter filiam matremqz deseuiens Et in luca quidem talis de hoc sermo est. Erunt eni ex hoc quinqz in vna domo diuisi. tres in duo. a duo sup tres diuidētur. Nunquid in maiorem numez potest agnicionis domestica familia diffundi Aut prescriptu temporis continebatur vt ex hoc essent quinqz tantum i domo vna idemqz diuisi. Ergo qui sit gladius in terra. que pprietas nominū. et i numero quinqz que ratio. et quomodo tres in duo. et duo sup tres diuidedi. a quaten⁹ hominis domestici eius inimici cōtuendum est. Singularum quidē rerum a vniuerse questionis primu; natura ē explicanda. nec minus intelligenciā nostraz sensus a superior et consequens adiuuabit. Gladius telorum omnium telum acutissimū est. in quo sit ius potestatis a iudicij seueritas et animaduersio peccatorū. Et huius quidem teli nomine nouam euangelij predicationem appellatam. frequens in prophetis est auctoritas dei. Igitur verbum nūcupatum meminerimus in gladio. qui gladius missus in terram ē i dest predicationem eius hominu; corporibus infusam Hoc igit quinqz habitantes i vna domo diuidit a diuidit tres in duo. a duos sup tres. Sed tria tantum in homine reperimus. idest corpus a animaz a voluntatē. Nam vt corpi anima

data est. ita ⁊ potestas vtriq; vtē
di sev vellet indulta est. atq; ob
id lex est ꝓposita volūtati. S; hoc
in illis dep̄hendit̄ur. qui p̄mi a deo
figurati sunt. in quib9 cepte origi
ni sortus effectus est. non tradu
ctus aliūde: sed ex peccato atq; in
fidelitate primi parentis. sequēti
bus generacōnib9 cepit esse cor
poris nostri pater peccatū. mater
anime infidelitas. Ab hijs em̄ or
tum p transgressiōem primi pen
tis accepim9 Nam volūtas vinculi
q; sua adiacet. Ergo iam vni9 do
mus quinq; sunt. pater corpis pec
catū. mater anime infidelitas ⁊ in
cidens volūtatis arbitriū. qd totū
hominē quodam cōiugij sibi iure
distinguit. Huic infidelitas socr9
est. nos ex ea natos. atq; a fide me
tuq; dei peregrinantes accipiēs. vt
inter infidelitatē voluptatēq; pos
sessos. ⁊ ignorātie dei. ⁊ in omni
viciorum oblectacōe detineat. Cū
ergo innouamur baptismi laua
chro. p virtutē eius ab originis
nostre peccatis. atq; auctorib9 se
paramur. ⁊ cisiq; quadam exsecti
one gladij dei. a patris ⁊ matris
affectōnib9 dissidemus. ⁊ veterē
cum peccatis. atq; infidelitate sua
hominē exuentes. ⁊ p spiritū ani
ma ⁊ corpore innouati. necesse est
ingeniti ⁊ vetusti operis cōsuetudi
nem oderim9. Et quia corp9 ipsū
per fidem mortificatū. in naturam
anime que ex afflatu dei venit. ꝙ
uis idipm adhuc in materie sua
extet euadat. quia cōmunio ipis
inuicem cōciliatur ex verbo. idcir
co iam vnū atq; idem cum anima
velle cepit effici. scilicet vt illa est
spiritualis. quib9 libertas volūta
tis a socru sua. idest ab infidelita
te diuisa. ius suum omne cōcedit
vt qd erat libertas voluntatis. de
inceps anime sit potestas. Fitq;
grauis in domo vna dissensio. et
domestica nouo homini erūt ini
mica. quia ille p verbū dei diuisus
ab illis manere. ⁊ interiora exteri
ore. idest ⁊ corp9 et anima in spiri
tus nouitate gaudebit. ea vero q̄
ingenita ⁊ quadā prosapie anti
quitate deducta. cōsistere in hijs
quib9 oblectata sunt. cōcupiscūt
⁊ origo carnis ⁊ origo anime. ⁊ li
bertas potestatis in duos diuiden
tur. animā scilicet ⁊ corp9 hominis
noui. que vnū atq; idem velle cepe
runt. diuisiq; tres duob9 subiace
būt in dominatū eorū de spiritus
nouitate potiorib9. Et idcirco illi
q̄ domesticas nominū caritates
dilectōni eius ꝓtulerint. futurorū
indigni erūt hereditate. Pergit de
inde eorū preceptorum intelligētie
decursu. Nam postea q̄ūi relinqūn
da omnia que in seculo carissima
sunt imperauerat adiecit. Qui nō
accipit crucē suam: ⁊ sequit̄ me.
non est me dign9. quia qui cristi
sūt. carnem suam crucifixerūt cū
vicijs ⁊ cōcupiscēcijs. Et indign9
est xp̄o. qui non crucem suam in
qua cōpatimur. cōmorimur. con
sepelimur. cōresurgim9 accipiēs.
dominū sit secutus. in hoc sacram̄
to fidei spiritus nouitate victur9
Qui inuenit animā suam: perdet

eam. ⁊ qui perdiderit animam
suam propter me: inueniet eam.
verbi scilicet potestate. ⁊ veteꝝ di
uisiōe vicioꝝ. proficiet lucrū ani
me in morte. ⁊ damnū in salutem
Ergo suscipienda mors est in no
uitate vite. ⁊ cruci domini cōfigē
da sunt vicia. ⁊ aduersus pseq̄n
tes cōtemptu presētium gloriose
cōfessionis. retinēda libertas est
⁊ damnosū anime lucrum refugi
endū. scientes nulꝫ ius in animā
non relinqui. ⁊ detrimēto breuis
vite fenꝰ immortalitatis acquiri.
Qui recipit vos: me recipit. Et qui
me recipit: recipit eum qui me mi
sit. Uniuersis doctrine affectū. ⁊ p̄
ceptorū sedulitatem impēdit. Et q̄
periculum nō recipiētium aposto
los excussi pulueris testimonio de
nūciasset. recipientium merita vl
tra gratiam sperati officij cōmen
dat. Docet in se etiaꝫ mediatoris
officiū. qui cum sit receptus a no
bis. atqꝫ ille profectꝰ ex deo sit deꝰ
p̄ illum transfusus in nos sit. atqꝫ
ita qui apostolos recipit: xp̄m re
cipit. qui vero xp̄m receperit. pa
trem deū recipit. quia nō aliud in
apostolis recipit. q̄ꝫ qꝫ in xp̄o est.
neqꝫ in xp̄o aliud est. q̄ꝫ qꝫ in deo
est. per qꝫ hūc ordinem gratiaꝝ.
nō aliud est apostolos recepisse:
q̄ꝫ deum. quia ⁊ in illis xp̄c. ⁊ in
xp̄o deus habitet. Qui recipit pro
phetam in nomīe prophete. mer
cedem prophete accipiet. Qui pro
phetaꝫ recipit: habitantē recipit
in propheta. sitqꝫ prophete mer
cede dignꝰ. prophetam prophete

nomine recipiēs. Par quoqꝫ recē
pisse iustuꝫ merces deputatur. fit
qꝫ iustus ex honore iusticie. ac sic
cōsummat iusticia ex fide. ⁊ mer
cedem acquirit officiū. plures con
sequēde eternitatis occasiones do
largiente. quādo in recipiendo iu
sto ⁊ propheta. ipse reuerentie af
fectus. ⁊ iusti honoreꝫ accipiat ⁊
prophete. Et quicūqꝫ potum dede
rit vni ex minimis meis calicem
aque frigide. tantū in nomine dis
cipuli. amē dico vobis. non pdet
mercedem suam. Nō inane esse bo
ne cōsciētie opus docuit. neqꝫ speꝫ
fidei aliene īfidelitatis crimine la
borare. Prouidēs eniꝫ plures fu tu
ros tantū apostolatꝰ nomine glo
riosos. omni vero vite sue ope im
probabiles. eosqꝫ diu fallere. diu
mentiri. tamē obsequiū quod ip
sis sub religionis opinione dela
tū sit mercede operis sui speiqꝫ nō
fraudat. Nam licet ipsi minimi es
sent. idest peccatoꝝ omniū vltimi.
minimū autem est. quo minus ni
hil aliud est. nō inania tamen in
eos etiā leuia. que sub frigide aq̄
nomīe designat officia esse decer
nit. Non eni peccatis hominis: sed
discipuli nomini honor prestitus
est. atqꝫ ita ad probitatē obseq̄n
tis fallentis de se probra non le
dūt. cum mercedem suam dantis
fide. non assumētis mendatio cō
sequatur. Tu autem domine.

Lectio sancti euāgelij.
Scdm Lucam.

n illo tēpore Dixit ihesus discipul' suis. Si quis vult post me venire abneget semetipsum. et tollat crucem suam et sequatur me. Et reliqua. Omelia beati gregorij pape

Via dominus ac redemptor noster. nouus homo venit in mundū noua precepta edidit mundo Vite etenim nostre veteri in vicijs enutrite. cōtrarietatē opposuit nouitatis sue Quid enī vetus. quid carnalis homo nouerat nisi sua retinē. aliena rapere si posset. concupiscere si nō posset. Sz celestis medicus singulis quibusque vicijs obuiantia adhibet medicamēta. Nam sicut arte medicine. calida frigidis. frigida calidis curantur: ita dominus noster cōtraria opposuit predicamenta peccatis. vt lubricis cōtinēciam. tenacibus largitatē. iracūdis mansuetudinē. elatis preciperet humilitatem. Certe cum se sequentibus noua mandata proponeret: dixit Nisi quis renunciauerit omnib' que possidet: non pōt meus esse discipulus. Ac si aptē dicat. Qui p vitam veterem aliena concupiscitis. p noue conuersacōnis studium et vestra largimini. Quid in hac lectione dicat audiamus. Qui vult post me venire abneget semetipsum. Ibi dicitur vt abnegemus nostra: hic dicitur vt abnegem' nos. Et fortasse laboriosum non est homini relinquē sua: sed valde laboriosum est relinquere semetipsum. Minus enī est abnegare quod habet. valde enī multum est abnegare qd est. Ad se aūt nobis venientibus domin' precipit vt renunciem' nostris. quia quique ad fidei agnicōē venimus. luctu; contra malignos spiritus sumim'. Nihil aūt maligni spiritus in hoc mundo proprium possident. Nudi ergo cū nudo luctari debemus. Nā si vestitus quisque cū nudo luctatur. citius ad terram deicitur. quia habet vnde teneatur. Quid enī sunt terrena omnia nisi quedam corporis indumēta. Qui ergo contra dyabolum ad certamen properat. vestimēta abiciat ne succūbat Nihil in hoc mūdo amando possideat. nullas rerū labentiū delectacōes requirat. ne vnde ad votum tegitur. ad casum inde teneatur. Nec tamen sufficit nostra relinquē: nisi relinquam' et nos Quid est quod dicimus. relinquamus et nos. Si enī nosmetipsos relinquim' quo ibimus extra nos. Vel quis est qui vadit si se deserit. Sed aliud sumus per peccatum lapsi. aliud p naturam cōditi. aliud quod fecimus. aliud quod facti sumus Relinquamus nosmetipsos quales peccādo nos fecimus. et maneamus nosmetipsi quales p graciam facti sum' Ecce enim q̄ superbus fuit si cōuersus ad xpristum humilis factus est semetipsū reliquit. Si luxuriosus quisque ad cōtinentiā vitā mutauit. abnegauit vtique qd fuit. Si

auarus quisqȝ iam desijt ⁊ largiri
didicit propriaq̄ pri⁹ aliena rapi
ebat. ꝑculdubio semetipsum reli
quit. Ipse quidem ē p naturā. sed
non ē ipse p maliciam. Hinc enī
scriptum ē. Verte impios ⁊ non
erunt. Conuersi namqȝ impij nō
erunt. non q̄ omnino nō erunt in
essencia. sed scilicet nō erunt i im
pietatis culpa Tunc ergo nosmet
ipsos relinquim⁹. tunc ipsos nos
abnegam⁹. cum vitam⁹ quod p
vetustatem fuimus. ⁊ ad hoc niti
mur quod p nouitatē vocamur.
Pensemus quō se paulus abne
gauerat qui dicebat. Viuo autē
iam non ego. Extinctus namqȝ fu
erat seuus ille psecutor: ⁊ viuere
ceperat pius predicator Si enī ip
se esset: pius profecto nō esset. Sȝ
qui se viuere denegat. dicat vnde
est. q̄ sancta verba p doctrinā ve
ritatis clamāt. Protin⁹ subdit Vi
uit vero in me xpist⁹ Ac si aperte
dicat. Ego quidē a memetipso ex
tinctus sum. q̄ carnaliter nō viuo
sed tamen essencialiter mortuus nō
sum. quia in xpisto spiritualiter
viuo. Dicit ergo veritas. Si quis
vult p⁹ me venire abneget semet
ipsum. quia nisi quis a semetip
so deficiat ad eum qui sup ipsum
est non appropinquat. nec valet
apprehendere quod vltra ipsum ē.
si nescierit mactare quod est. Sic
olerum plante transponunt̄ vt ꝓ
ficiāt. atqȝ vt ita dixerim eradicā
tur vt crescant Sic rerū semina in
terre admixtione deficiunt. ⁊ in re
paratione sui generis vberius as
surgunt. Vnde enī vident̄ p di dis
se quod erant: inde accipiunt hoc
apparere quod non erant. Sed iā
qui se a vicijs abnegat exquiren
de ei virtutes sunt in quib⁹ crescat
Nam cū dictum est. qui vult post
me venire abneget semetipsum.
protinus additur. tollat crucem
suam quotidie. ⁊ sequat̄ me. Du
obus etenī modis crux tollit̄. cū
aut p abstinentiā afficit̄ corpus
aut p cōpassionē proximi affligit̄
anim⁹. Pensem⁹ qualiter vtroqȝ
modo paulus crucē suā tulerat: q̄
dicebat Castigo corp⁹ meum. ⁊ i
seruitutē redigo: ne forte alijs p̄
dicans ipse reprob⁹ efficiar. Ecce
in afflictione corporis audiuimus
crucē carnis. audiam⁹ nunc in cō
passione proximi crucē mētis Ait
Quis infirmatur: ⁊ ego non infir
mor. Quis scandalisat̄: ⁊ ego nō
vror. Perfect⁹ quippe predicator
vt exēpluȝ daret abstinētie crucē
portabat in corpe. ⁊ q̄ in se trahe
bat damna ifirmitatis aliene cru
cem portabat in corde. Sed q̄ ips
virtutib⁹ quedā vicia mixta sunt.
dicendū nobis est. q̄ viciū absti
nenciam carnis. ⁊ quod obsideat
cōpassionē mentis Euicino namqȝ
abstinentiaȝ carnis nōnunq̄ va
na gloria obsidet: q̄ dū tenuitas
in corpe. duȝ pallor in vultu respi
cit̄ virt⁹ patefacta laudat̄. et tan
to se celeri⁹ foras fundit. q̄to ad
hūanos oculos p ostensū pallorē
exit. Et plerūqȝ fit. vt q̄ causa dei
agi credit̄. ꝓ solis humanis fauo
rib⁹ agat̄. Quod bene symon ille

significat· qui inuentus in itinere
crucem dn̄icam in angaria portat
Aliena quippe onera in angaria
portantur qn̄ ꝑ vanitatis studiū
aliquid gerit̄ Qui ergo ꝑ symonē
designant̄· nisi abstinētes et arro
gantes qui ꝑ abstinenciā carnē
afficiūt· ſ; fructū abstinencie inte
rius non requirūt.· Crucem ergo dn̄i
in angaria symon portat· quia cū ad
opus bonum ex bona voluntate n̄
ducit̄· rem iusticie sine fructu ope
ratur· Vnde isdem symon crucem
portat ſ; nō morit̄: quia abstinentes
et arrogantes· ꝑ abstinentiā qui
dem corpꝰ afficiūt· sed ꝑ desideriū
vane glorie mundo viuunt· Com
passionē vero animi plerumq; la
tenter obsidet pietas falsa· vt hāc
nōnunq̄ vsq; ad ꝯdescendendū vi
cijs ꝑtrahat· dum ad culpas quis
q; non debeat compassionē exerce
re sed zelū· Compassio quippe ho
mini· et rectitudo vicijs debetur vt
in vno eodēq; homine et diligamꝰ
bonū quod factus est· et ꝑsequa
mur mala q̄ fecit· ne dum culpas
incaute remittimꝰ non iam ꝑ cari
tatem sed ꝑ negligentiam ꝯcidis
se videamur· Sequitur Qui enim vo
luerit animā suam saluam facere
perdet eam Et qui ꝑdiderit animā
suam ꝓpter me: saluam faciet illā
Sic dicitur fideli· qui voluerit ani
mam suam saluam facere ꝑdet eā
et qui ꝑdiderit animā suā ꝓpter
me· saluam faciet eam· Ac si agri
cole dicatur· Frumentū si seruas
perdis: si seminas renouas Quis
enī nesciat quia frumentum cū in se
mine mittitur perit ab oculis· in
terra deficit.· Sed vnde putrescit i
puluere: inde viridescit in renoua
tione Quia vero sancta ecclesia ali
ud tempus habet persecutionis
atque aliud pacis redemptor no
ster ipsa eius tempora distinguit
in preceptis· Nam ꝑsecutionis tē
pore ponēda est aīa: pacis autem
tp̄e ea q̄ amplius dn̄ari possunt
frangenda sunt desideria terrena
Vnde et nunc dr̄· Quid eniz ꝓficit
homini si lucret̄ totum mundū· se
aūt ꝑdat et detrimentū sui faciat.·
Cū ꝑsecutio ab aduersarijs deest
valde vigilantiꝰ cor custodiendū
est· Naz pacis tempore quia licet
viuere· licet etiā ambire· Que pro
fecto auaricia bene compescitur· si
ipse status ambientis sollicite cō
sideretur· Nam cur instet ad colli
gendum· quādo stare non potest
ipse qui colligit.· Cursum ergo su
um quisq; cōsideret· et cognoscet
sibi posse sufficere parua que ha
bet Sed fortasse metuit: ne in hꝰ
vite itinere sumptꝰ desint· Longa
nostra desideria increpat via bre
uis· Incassum multa portant̄: cui
iuxta est quo pergit̄· Plerūq; et a
uariciaz vincimus· sed adhuc ob
stat quod vias rectitudinis minori te
nemꝰ custodia ꝑfectionis· Naz se
pe labentia cuncta despicimꝰ· sed
tn̄ adhuc humane verecūdie vsu
prepedimur· vt rectitudinē quaz
seruamꝰ in mente nondū exp̄mē
valeamus in voce· et tanto dei faci
em ad iusticie defensionē negligi
mus· quanto humanas facies cōtra

iusticiam veremur Sed huic quo
q vulneri cogruū subiungitur me
dicamentū cum dn̄s dicit Qui me
erubuerit & meos sermones. hūc
filius hoīs erubescet. cū venerit in
maiestate sua & patris et sancto
rum angelorum. Sed ecce nunc apud
se hoīes dicunt. Nos iam dn̄m et
sermones eius nō erubescim⁹. quem
eū apta voce pfitemur. Quibus er
go respondeo q in hac plebe chri
stiana sūt nonnulli qui xp̄m idō
confitent quia cunctos xp̄ianos esse
aspiciūt. Nam si nomen xp̄i in tan
ta gloria non esset. tot pfessores
xpristi sancta ecclīa non haberet.
Nō ergo ad pbacōez fidei vox suf
ficit pfessionis. quā defendit a ve
recūdia pfessio generalitatis. Est
tn̄ vbi se quisq interroget. vt in cō
fessione xpristi se veraciter probet
si non iam nomen ei⁹ erubescit. si
plena virtute mentis humanum
pudorem subdidit. Certe enī pse
cutionis tpe erubescere poterāt fi
deles substancijs nudari. de digni
tatib⁹ deici. verberibus affligi Pa
cis aūt tempore quia hec a nostris p
secutionibus desunt est aliud vbi
ostendamur nobis. Veremur se
pe a pximis despici: dedignamur
iniurias verbi tolerare Si ɔtingat
iurgium fortasse cū proximo: eru
bescimus priores satisfacere. Cor
quippe carnale dum vite hui⁹ glo
riā querit humilitatez respuit. Et
plerumq ipse homo qui irascit dis
cordanti sibi recōciliari appetit. s
ire ad satisfaciendū prior erubes
cit. Pensem⁹ facta veritatis. vt vi

deam⁹ quo iaceant nostre prauī
tatis actiones. Si enī membra sū
mi capitis sum⁹: imitari eū cui cō
nectimur debem⁹ Quid namq ad
nostre erudicōis exemplum paul⁹
egregius predicator dic. Pro xp̄o
legatione fungimur. tanq̄ deo ex
hortante p nos. obsecram⁹ p xp̄o
reconciliamini deo. Ecce inter nos
& deum discordiā peccando fecim⁹
& tn̄ ad nos deus suos legatos pri
or misit. vt nos ipsi q̄ peccauimus
ad pacem dei rogati veniam⁹ Eru
bescat g humana supbia. cōfun
datur quisq si non afficiat prior
proximo. quādo post culpam no
stram vt ei reconciliari debeam⁹.
& ipse qui offensus est legatis in
teruenientibus obsecrat deus Se
quitur. Dico aūt vobis Vere sunt
aliqui hic stantes qui non gusta
bunt mortem donec videāt regnū
dei. Regnum dei fratres carissimi
non semp in sacro eloquio ventu
rum regnum dicitur: sed nōnunq̄
presens ecclesia vocatur Vnde scri
ptum est. Mittet filius hominis
angelos suos: et colligent de reg
no eius omnia scandala. In illo
quippe regno scandala nō erunt
vbi profecto reprobi non admit
tunt. Quo videlicet exemplo colli
gitur q hoc loco regnum dei pre
sens ecclīa vocat. et quia nōnulli ex
discipulis vsq adeo in corpe victu
ri erant. vt ecclesiā dei ɔstructam
ɔspicerent. & contra hui⁹ mundi
gloriā erectam ɔsolatoria pmissio
ne nūc dr̄. Sunt quidam de hic stā
tibus qui non gustabūt morte do

nec videant regnum dei. Sed cum
tanta domin⁹ subeunde mortis p̄
cepta daret. quid necessarium fu
it vt ad hanc subito ꝓmissionē
veniret. Quod si subtiliter perpen
damus q̄nta dispensatione pieta
tis agatur agnoscim⁹ discipulis
enim rudibus. etiam de presenti
vita aliquid promittendū fuit vt
possent robustius in futura solida
ri. Sic israhelitico populo ex egip
ti terra liberando. repromissionis
terra promittitur. et cū vocandus
esset ad dona celestia terrenis pro
missionibus suadet. Cur hoc. Vt
dum esset aliquid quod e vicino
pciperet. illud iam fideli⁹ crederet
quod de longinquo audire potuis
set. Carnalis etenim populus si par
ua non acciperet: magna non cre
deret. Omnipotens ergo de⁹ largi
endo terrena suadet ad celestia vt
pcipiens quod videret sperare di
sceret quod minime videbat. et tā
to solidior de inuisibilib⁹ fieret q̄n
to ei ad spei certitudinē ad visibili
a ꝓmissa fulcirent dicitur. Dedit
eis regiones gentiū. et labores po
pulorum possederunt. vt custodi
ant iustificationes eius. et legem
eius requirant. Sic ergo hoc loco
rudib⁹ discipulis veritas loquēs
videndum regnū celorum promit
tit in terra vt hoc ab eis fidelius i
celo presumatur Ex ipso itaq; reg
no quod iam videm⁹ in mundo sb
limatum. speremus regnū quod
in celo credimus pcipiendū Nam
sunt nonnulli qui xpristianitatis
nomine censentur. sed xpristiani

tatis non habent fidē. sola esse vi
sibilia estimant. inuisibilia non
appetunt: q2 nec esse suspicantur
Ad sanctorum martirū corpora
consistimus fratres mei. Nunq̄d
isti carnem suā in mortem darent
nisi eis certissime constitisset esse
vitam pro qua mori debuissent.
Et ecce qui ita crediderunt miracu
lis choruscant Ad extincta namq;
eorum corpora viuentes egri ve
niunt et sanantur. piuri veniunt
et demonio vexātur. demoniaci ve
niunt et liberantur Quomodo er
go viuūt illic vbi viuunt si in tot
miraculis viuunt hic vbi mortui
sunt. Rem fratres dico breuem
verbo sed non paruā merito. quā
religiosis quibusdā senioribus e
narrantibus agnoui. Gothorū
tempore matrona quedā fuit val
de religiosa q̄ ad horum martirū
ecclesiā crebro veniebat. Quadā
aūt die dum ex more ad orandū
venisset. egrediens duos stantes
sub peregrino habitu monachos
inuenit. peregrinos credidit. dari
eis aliq̄d elemosine precepit. Sed
priusq̄ ei⁹ erogator eis ad largiē
dam elemosinam propinquasset
astiterūt illi vicinius et dixerunt.
Tu nos modo visitas. nos te i die
iudicij requiremus. et quicq̄d pos
sumus prestamus tibi Quo dicto
ab eius oculis ablati sunt. Terri
ta illa ad orandum rediit. seseq; i
lacrimis prolixius effudit. et fac
ta ē post hoc tanta instantior in p̄
cē. q̄nto certior de promissione. Si
autē iuxta pauli vocem est fides

sperādatum substantia rerum ar
gumētum nō apparētium. nequa
q̄ iam dicimus. vt venturā vitaz
credatis. quia ecce ipsi qui in illa
viuūt. humanis obtutibus visi
biliter p̄sentantur. Qd enim vide
ri potest. melius dicitur sciri q̄m
credi. Venturaz ergo vitam nos
domin9 magis voluit scire q̄m cre
dere. qui eos quos inuisibiliter re
cipit. apud se viuere nobis etiaz
visibiliter ostēdit. Hos ergo fra
tres carissimi. in causā vestri exa
minis. quaz cum districto iudice
habetis patronos facite. hos in
die tāti terroris illius defensores
adhibete. Certe si apud quēdam
mḡnum iudicem. causa quelibet
vestra. esset die crastīno ventilan
da. totus hodiern9 dies in cogita
tione duceretur. patronuz vestra
fraternitas q̄reret. magnisq3 pre
cibus ageret. vt apud tātum iu
dicem: sibi defensor veniēt. Ecce di
strictus iudex ihesus ventur9 est.
tanti illius angelorum archāge
lorum consilij terror adhibetur.
In illo cōuentu causa nostra dis
cutitur et tamē patronos modo n̄
querimus. quos tunc patronos
habeam9. Assunt defensores no
stri sancti martires. rogari volūt
atq3 vt ita dixerim querūt. vt que
rātur. Hos ergo adiutorēs vestre
hortacōnis querite. hos protecto
res vestri reatus inuenite. quia ne
punire peccatores debeat. rogari
vult: et ipse qui iudicat. Vnde et
tam longo tēpore comminatur iraz
et tamen misericorditer expectat

Sic autē nos misericordia eius re
foueat. vt nullomodo negligen
tes reddat. sic peccata nostra per
turbent. vt mens in desperatiōem
non proruat. quia et si presumen
tes metuimus. et intuentes spera
mus. eternū regnum citius adep
turi sumus. per eum qui viuit et
r̄egnat deus. cum patre in vnitate
spiritussancti. per omnia secula se
culorū Amen.

De martiribus.
Sermo Leonis p̄pe.

Quociēscumq3

fratres carissimi. sancto
rū martirū solemnia celebram9.
ita ipsis intercedētib9 expectemus
a domino cōsequi temporalia be
neficia. vt ipsos martires imitā
do: accipere mereamur eterna. Ab
eis enim sanctorū martirum in ve
ritate festiuitatū gaudia celebrā
tur. qui ipsoruz martirū exempla
sequūtur. Solemnitates enī mar
tirum. exhortacōnes sunt martiri
orum. vt imitari nō pigeat. qd ce
lebrare delectat. Sed nos volum9
gaudere cum sanctis. et tribulacō
nem mūdi nolumus sustinere cū
illis. Qui enim sanctos martires
vel inq̄ntum potuerit imitari no
luerit. ad eorum beatitudinē. non
poterit peruenire. Sic enī apostol9
paulus p̄dicat dicēs. Si fuerim9
socij passionū. erimus et consolatio
nū. Et domin9 in euāgelio. Si mū
dus vos odit. scitote quia me pri
orē vobis: odio habuit. Recusat eē

in corpe· qui odiū mūdi nō vult
sustinere cū capite· Sȝ dicit aliq̄s
Et q̄s est qui possit beatorū marti
rū vestigia sequi· Huic ego respō
deo· q̄ nō solum martires: ſ ip̄m
dn̄m cū ipsi⁹ adiutorio si volum⁹
possum⁹ imitari Audi nō me: ſ ip
sum dn̄m generi humano clamā
tem· Discite a me· q̄ mitis sū ⁊ hu
milis corde Audi ⁊ beatū petꝝ apo
stolū ammonētem· Xp̄c pro no
bis passus est· ṙlinq̄ns nobis ex
emplū· vt sequamur vestigia ei⁹
Ecce xp̄c dicit· Discite a me· beat⁹
petr⁹ dicit· vt sequamini vestigia
eius· Similiter paulus apostol⁹
clamat· Imitatorēs dei estote sicut
filij carissimi· Quid ad hec respon
debim⁹ fratres· vel quā excusatio
nem habere poterim⁹· Si tibi ali
quis dicat vt virtutes quas fecit
domi⁹ debeas imitari· iusta potest
esse excusatio tua· quia virtutes
⁊ miracula facere non omnib⁹ da
tum est Juste ⁊ caste viuere· ⁊ ca
ritatem cum omnib⁹ custodirē· ex
adiutorio cūctis preceptum est·
Nam ⁊ ipse domin⁹ non dixit· dis
cite a me mortuos suscitare· sup̄
aquas siccis pedibus ambulaē·
Nō hoc dicit· Sed quid ait· Quia
mitis sum ⁊ hūilis corde· Et iterū·
Diligite inimicos vestros· bene fa
cite hijs qui oderūt vos· atq3 ora
te pro persequētibus ⁊ calumniā
tib⁹ vos· vt sitis filij patris vestri
qui in celis est· qui solem suū oriri
facit· sup bonos ⁊ malos· Et iterū
Estote ⁊ vos perfecti· sicut ⁊ pater
vester celestis perfect⁹ est Et licet

sint alia multa· in quib⁹ debeam⁹
dominū ⁊ beatos martires imita
ri· ista tamē duo precipua sunt·
idest vt mites simus ⁊ humiles
corde· ⁊ inimicos nostros toto af
fectu diligamus· De diligēdis ini
micis fratres carissimi· null⁹ vīn
q̄ in veritate se poterit excusare·
Potest michi aliquis dicere· non
possum ieiunare· nō possum vigi
lare· nūquid potest dicere: nō pos
sum diligere· Potest dicere· non
possum res meas totas pauperi
bus erogaē· ⁊ in monasterio deo
seruire· nūquid potest dicere: non
possum diligere· Si dixeris: quia
nō possum a vino· ⁊ a carnib⁹ ab
stinere· credim⁹ tibi· Si autē dixe
ris· q̄ non possis inde peccātib⁹
indulgere omnino nō credimus·
Et quia nulla nobis ēmanet excu
satio· Duȝ nō de cellario: sed de cor
de istā elemosinā iubemur imple
re· vt p viam vite ad eternā patri
am mereamur peruenire· Duob⁹
enim p̄ceptis· idest diliges domi
num deum tuum· ⁊ diliges proxi
mū· quasi duobus spiritualibus
pedib⁹· si p viam vere caritatis vo
lum⁹ currere· ad celesteȝ possum⁹
patriā feliciter ptingere· Jstis pe
dib⁹ currebat paulus ap̄ls· quā
do dicebat Ego igitur si curro: nō
quasi in incertū Qui ergo dilexeit
inimicos suos· illud in eo implet̄·
q̄d dixit domin⁹· videlicet vt sitis
filij patris vestri· qui in celis est·
Elige mō q̄d tibi placuerit· Si ini
micos dilexeris· nō solū amicus
sed etiam fili⁹ dei esse mereberis·

Si vero inimicos amare nolueris. propiciū deum habere nō poteris quia scriptū est. qui odit fratrē suum: homicida est. Et iterū. Qui odit fratrē suum: in tenebris est. ⁊ in tenebris ambulat. ⁊ nescit q̊ eat: quoniā tenebre obcecauerūt oculos eius. Et iterū alia scriptura est. Itinera eorū qui iniuriā retinent. dominꝰ labefacit in mortē. Nūquid hec verba mea sunt frēs carissimi. ꝛ de catholicis scp̄turis ⁊ sanctis libris proferūtur Vt ergo ne homicide simus ne in tenebris remaneamꝰ. studeamꝰ non solum amicos: sed etiā inimicos diligere. vt piū ⁊ misericordem dominū possimus scd̄m cauc̄ōis sue vinculum. libera cō̄scientia cōuenire. Ipse enī dixit. Si dimiseritis hominibꝰ peccata eorū. dimittet ⁊ vobis pater vester celestis peccata vestra. Si autē nō dimiseritis. nec pater vester dimittet vobis peccata vestra. diligēter attendite frēs ⁊ scitote aliud esse in deū peccare. aliud in hominē. Quādo enim in nobis peccant homies. si penitētibus veniam nō indulgemus. peccatum incurrimꝰ. Quādo aliquis in deum peccaueit. si sine grādi districtōne indulgere voluerimus. pticipes nos peccatis eorum efficimur. dicit ergo dominꝰ. Si dimiseritis hominibꝰ peccata eorum. dimittet vobis pater vester celestis peccata vestra Rogo fratres. quid dulcius dici potest. ꝛ In potestate nostra posuit. qualiter i die iudicij iudicemur. Nō dixit. vade in orientē quere iusticiā. nauiga vsqꝫ in occidētem. vt accipias indulgētiam. Dimitte inimico tuo. ⁊ dimittet̄ tibi. Indulge: ⁊ indulgebitur tibi. Da: ⁊ dabit̄ tibi. Nihil a te extra te queritur. Ad teipsum ⁊ ad cō̄scientiam tuam te deus dirigit. in te enim posuit qd̄ requirit. Non itaqꝫ medicamēta vulneibus tuis longe habes inquirere. Peccatorū tuorum indulgētiā si vis intus i cellario cordis tui poteris inuenire. Sed dicit aliquis Tanta mala me inimicus meus cō̄pulit sustinere. vt eum nulla racōne possum diligere. Attēdis quid tibi fecelt homo. ⁊ nō attendis quid tu feceris deo. Si cō̄scientiam tuam diligēter discutis ⁊ inquiris. sine vlla cō̄pensatione. maiora tu cō̄misisti in deum peccata. q̄m in te cō̄miserit homo. Et qua frōte vis vt tibi deus dignetur dimittere multū. cum tu non acquiescis dimittere paruū. ꝛ Sed si hec que supra diximꝰ spiritualia medicamēta. sicut deo propiciāte cō̄sueuistis libēter accipitis. ⁊ in armario sancto cō̄sciencie vestre recō̄ditum diligētissime custoditis auxiliāte domino venena dyaboli nō timebitis. ⁊ per odium vel iracūdiam. aut nunq̄ vobis amara vulnera ingerūtur. aut si forte sūt repserint. cito p caritatē pristinā reuocātur. Prestante domino nostro ihesu xp̄o cui est honor ⁊ gloria in secula seculorꝫ Amen.

Scd̄m lucam.

Nillo tēpe descēdēs ihs de mōte. stetit in loco cāpestri. q turba discipulo rū eius q multitudo copiosa pleb. Et reliq. Omel. Haymonis.

On solū p mi sterium incarnacōis de celo in terrā descēdēs dn̄s ihesus xp̄c. huāne infirmitati cōdescēdere dig tus ē: ß ec īn suis sanctis fmonib ad humanā ignorātiam instruē dam. ita doctrinā suam tēpauit. vt nō solum pfecti: ß etiam min9 pfecti. cibū vite inuenire possent. Deniq vt sup̄ euāgelista retulit cū ascendisset in montē. secuti sūt eū eius discipuli Vbi cū pfectioā mādata quasi cape valentib9 de disset. nolēs propter eos simplici ores turbas relinqre. iterū descen dens de mōte. stetit in loco campe stri. In quo suo facto. ondit in p̄ dicacōe. iuxta capacitatē audito rum. tēpandū esse sermonē docto rū. Mons eū in hoc loco. pfectiorē significat doctrinā. loca vero cāpes tria. humiliorē predicacōem atq cōmuniorez. Qui eū tales sunt. vt cū apostolis audiē possint. vobis datū est nosse misteriū regni dei. sublimi9 instruēdi sunt. q̇ vero p p ter mentis infirmitatē. ad altiorē non possunt ascēdere doctrinā. mi nimis p̄ceptis sunt eruēdi vt qui ydonei nequaq̄ existūt ad faciē da bona. saltim nō sint procliues ad ppetrāda mala. Qd alibi dn̄s suo exēplo ondit. cum cuidā que renti. Magister quid faciēdo vitaz eternā possidebo. quasi in cōualli bus morāti respōdit. Mādata no sti. Non occides. nō mechaberis. nō falsum testimoniū dices. non cōcupisces iā rem pximi tui. hono ra patrem q matrez. Sz illo rn̄dente hec oīa custodiui a iuuētute mea ondit ei montē pfectōris doctrine dicens. Adhuc vnuz tibi deest. Si vis pfectus esse. vade q vende om nia que habes q da pauperib9. q habebis thesaurū in celo. q veni se quere me. Sed quia hūc montez difficile qui seculi diuicijs onera ti sūt. ascēdere possunt. subiunctū est ilico. Ille autē abijt tristis q multas habebat possessiōes. Hu ius quoq exemplū paulus apos tolus secut9 est cuz discipulis mō tem ascēderat. quib9 dicebat. Sa pientiā loqmur inter pfectos Qua si cū quibusdā in equalib9 morā batur. qn̄do dicebat. Ego frēs nō potui vobis loqui q̄si spiritualib ß quasi carnalib9. tamq̄ puulis in xp̄o lac vobis potū dedi. non es cam. Nō enim oēs oia capiūt. ne q oēs eq̄liter istruūtur. Aliter q̄ p pe āmonēdi sūt supbi. aliter hūi les. alit casti. alit adulteri. alit ebri osi. alit sobrij. alit viri. alit femie alit cōiugati. alit virgiēs. alit pij. aliter impij. alit cōtēptores mūdi alit amatorēs. alit pacifici. aliter discordes. aliter sua dātes. aliter aliena rapiētes vt q isti audiant de pmissiōe eterne vite qd amēt q illi de supplicio eterno qd timeāt. Sepe etenī qd vni morbo pdest. al teri nocet. q venenū cum sit mors

hominis vita est serpētis ⁊ leuis sibulꝰ equos mitigat catulos isti gat. Juxta hoc ergo exemplū do ctores suam predicatiōem debent tempare vt ⁊ perfecti inueniāt qđ semper discant ⁊ infirmi talia au diant in quibus nō refugiāt. Qđ suo nobis exemplo beatus patri archa iacob ostēdit qui cū oues auūculi sui laban pasceret ⁊ varia queq̧ pro mercede recepturꝰ esset tulit virgas populeās ⁊ amigda linas quas ex pte decorticauit ⁊ ex pte cū corticibꝰ reliquit posuit q̧ eas in canalibꝰ tempe quo du cebātur ad aquādum oues. vt in earū aspectu cōciperent varios fe tus. Jacob enim pastor ouiū pa stores significat animarū. Quoꝝ primo dictū est. Si diligis me pa sce oues meas. Aqua autē scrip turā sanctā significat iuxta illud salomonis. Aqua pfunda ex ore viri ⁊ torrens redūdās fons sapi entie Virge autem varie sentētie sūt scripturaꝝ. Ducūtur ad aquan dū oues cum ad audiēdum ver bum dei cōueniūt fideles. Cumq̧ ex eloquijs diuinis diuerse senten tie ad medium proferūtur quasi virge in canalibus ponūtur Que ex parte decorticāde sunt ⁊ ex par te cum corticibꝰ relinquēde quia vt diximus pfectiores allegorico sensu instruēdi simplices vero et minus intelligētes iuxta veritatē hystorie sunt pascēdi. Vnde ⁊ do minꝰ cum discipulos in monte do cuit ⁊ turbas in cōuallibus cura re voluit ostēdit. vt illi qui ex do

ctrina verboꝝ credere non poterāt saltim ex virtutibꝰ miraculoꝝ cre derent Qđ vt diximus suo dominꝰ exemplo declarauit: quādo descen dens de monte stetit in loco cāpe stri. ⁊ turba discipulorum eius ⁊ multitudo copiosa plebis ab om ni iudea ⁊ ierusalem ⁊ maritima ⁊ tyri ⁊ sydonis qui venerant vt audirēt eum. Maritima enim hic magni maris loca intelligere de bemꝰ. maxime cum de tyro ⁊ sydo ne. que in corde maris site sūt me morātur Jn quo loco ꝯgnoscimꝰ quia virtutes eius nō solum ad iudeoꝝ regnū: sed etiā ad vicinas ⁊ exteras regiōes puenerant. qn do omnes cōcurrebāt. nō solum vt audirent verbum dei. sz vt sana rent a languoribꝰ suis Vnde ⁊ sub ditur. Et ōnis turba querebat eū tangere. qr virtus de illo exibat. ⁊ sanabat omēs. Multi enim eum tangere cupiebāt. a quo omnis virtus procedit ⁊ qui est dei virtꝰ ⁊ dei sapientia. ⁊ in quo habitat omnis plenitudo diuinitatis cor poraliter. Et ideo quia de illo ōnis virtus exibat. omēs volebant eū tangere. Nam ⁊ supra tangēdo le prosum curauerat. et nūc omnis turba querebat eum tāgere. vt intelligamꝰ. quia eius tactus sa nitas est. Qđ experta est illa mu lier que sāguinis fluxū patiebā tur duodecim ānis. et cum tetigis set fimbriā vestimēti eius. statim sanata ēst. ab infirmitate sua Ad cuius tactū virtus de illo exibat. i tantū vt q̄si nescius dn̄s quereret

q̃s me tetigit. Et discipuli ad euz
Rabbi: turbe te cõprimũt ꝛ affli
gũt. ꝛ dicis. q̃s me tetigit. Et ille.
tetigit me aliq̃s. Nã ꝛ ego noui
virtutẽ de me exisse. Spũaliter ve
ro xp̃m tangit. qui eum verũ deuz
credit. ꝛ recta fide ↄfitetur. At vero
pagani. iudei. et heretici. xp̃m mi
nime tangũt. quia eum verũ deuz
credere cõtemnũt. ꝛ fide recta hũc
cõfiteri nolũt. Vnde ꝛ marie que
dñm resurrexisse nõ credebat. sed
euz mortuũ inter mortuos quere
bat volenti illũ tangere dictũ est.
Noli me tangere. nõdum enĩ ascẽ
di ad patrem meum. Ac si diceretur
Quia manu fidei me tãgere noluí
sti. manu corpis me tangere noli
Curatio vero demonũ. non soluz
p eius presentiã fiebat: sed etiaz
inuocatiõe ipsi⁹ nomis in sui ab
sentia. sicut discipuli quoqꝫ domi
no gaudẽtes dicũt. Domine in tuo
nomine etiã demonia nobis sub
iciũtur. Sequitur. Et ipẽ eleuatis
oculis in discipulos dicebat. Be
ati paupes. quia vestrꝝ est regnũ
dei. Et si generaliter domin⁹ omni
bus loquebat. specialiter in disci
pulos oculos leuauit. quos ma
iori gratia digniores fecit. Eleua
tio quippe oculoꝝ xp̃i. amplioris
misericordie munera significat.
Et in discipulos oculos leuauit.
quos specialius virtutib⁹ ditauit
iuxta qđ alibi legim⁹. quia cũ di
xissꝫ ei quidã. ecce mater tua ꝛ fra
tres tui foris stãt. querentes loq̃
tecuz. ipse eleuatis oculis in disci
pulos suos dicebat. ecce mr̃ mea
ꝛ fratres mei. Quid autẽ eleuatis
oculis dicat audiam⁹. Beati pau
peres. quia vestrꝝ est regnum dei.
Et que vtus talem inter reliquas
beatitudies tenere debet principa
tum. nisi spontanea pauptas. Ex
ipsa enim cetere virtutes exordiũ
quoddã ꝛ originem sumũt. Sicut
denique ex vna radice arbois. multi
rami ꝛ folia prodeũt. sic ex spõta
nea paupertate. multe virtutes ge
nerãtur. Qui eniz spõtaneã amat
pauptatẽ. erit misericors p largi
tatem. nõ tenax per auariciã. Erit
cõsequẽter ꝛ mitis. quia diuitias
nõ querit p iactãtiam. qui paup
tatẽ diligit cum humilitate. Erit
enĩ ꝛ pacificus. quia non erit oc
casio rixãdi. vbi non est volũtas
acquirẽdi. Habebit etiaz ꝛ cordis
mũditiam. quia sicut illi qui diui
tias diligũt. turbulẽti sũt animo
ita qui spõtaneam paupertatem
amant. solliciti sunt que dei sunt.
quomõ placeãt deo. Sed illud di
ligẽter ↄsiderandũ. quia illa pau
ptas laudabilis est. que aut habe
re nõ cupit. aut si forte habet. ꝓp
ter deũ distribuẽda relinquit. Vn
de matheus euãgelista. vt hanc
paupertatẽ ad beatitudiem perti
nere ostẽderet cũ additamẽto ait
Beati paupes spiritu. quoniã ip
soꝝ est regnũ celoꝝ. Alij enĩ sunt
paupes spiritu ꝛ reb⁹. alij nec re
bus nec spiritu. alij reb⁹ ꝛ nõ spi
ritu. alij spiritu ꝛ nõ rebus. Reb⁹
sunt pauperes ꝛ non spiritu. qui
nihil habẽtes. multa habere con
cupiscũt. Spiritu sunt pauperes ꝛ

nō rebꝰ. ſicut illi qui ſcd̾m apoſto
lum. tanq̄ꝫ nihil habētes. ⁊ ōnia
poſſidētes ſunt equales fuit abra
hā iacob. Et dauid qui regali ſo
lio ſublimatꝰ erat paupem ſe oſ
tendit ſpiritu dicēs. Ego autē mē
dicus ſum ⁊ paup. Et iterū. Egēs
ſum: ⁊ in laboribꝰ a iuuētute mea
Nec rebꝰ nec ſpiritu ſunt paupes
diuites ſupbi. qui facultatibꝰ lo
cupletati nihilominꝰ mente ſunt
turgidi. De quibꝰ dicitur in pſal
mo. Ecce ipſi peccatores ⁊ abūdā
tes in ſeculo. obtinuerūt diuitias
Rebꝰ ⁊ ſpiritu ſunt paupes pfecti
monachi. qui ꝓpter deū omnia re
linq̄ntes nec corpis ꝓprij poteſta
tē in ſuo arbitrio relinqūt. ⁊ ideo
q̄to hic propter deū paupiores.
tanto in futura vita ditiores iuxta
promiſſionē domini dicētis. Om
nis qui reliquerit domū agros. pa
trē ⁊ mr̄em. fratres ⁊ ſorores. vx
orē ⁊ filios propter me. centuplū
accipiet. ⁊ vitā eternā poſſidebit
Beati qui nūc eſuritis. quia ſatu
rabimini. Quid eſurire vel ſitire q̄
debeant ad beatitudinē peruenire
deſiderāt. alius euāgeliſta mani
feſtiꝰ declarat dicēs Beati qui eſu
riūt ⁊ ſitiunt iuſticiā. quoniā ipſi
ſaturabūtur. Juſticiā quippe eſu
rire ⁊ ſitire eſt. p̄cepta dei libenter
audire. ⁊ libentiꝰ ope implere Ta
les eniꝫ ſaturabūtur q̄n̄do ad vi
dendū deuꝫ. cuius hic mādata cū
magna mētis eſurie ſuſceperūt. ꝑ
ducētur dicētes cum pſalmiſta.
Ego autē cum iuſticia appaebo in
cōſpectu tuo ſatiabor duꝫ manife

ſtabitur gloia tua Vnde ſalomō
ait. Diligite iuſticiā qui iudicatis
terrā Beati qui nūc fletis. quia ri
debitis. Beati dicūtur flētes. non
illi qui flent propter temporaliū
damna cōmodoꝝ. propter amiſſi
oneꝫ caroꝝ: ſed qui flent ꝓpter re
miſſionē peccatoꝝ. vel ꝑ exſpecta
tione regni celoꝝ. qui veraciter cū
pſalmiſta dicē poſſunt. deꝰ vitaꝫ
meam nūciaui tibi. poſuiſti lacri
mas meas in cōſpectu tuo. Et iteꝝ
fuerūt mihi lacrime mee. panes
die ac nocte dū dicitur mihi quo
tidie vbi eſt deꝰ tuus Tales enī ri
debūt. q̄n̄do implebitur illud. qd
dominꝰ ait. nūc quidem triſticiaꝫ
habetis. iterū autem videbo vos. ⁊
gaudebit cor veſtruꝫ ⁊ gaudiū ve
ſtrū. nemo tollet a vobis. Riſum
autem hic nō pueriliter accipere
debemus. ſed mētis exultacōnem
⁊ gaudium Vnde ⁊ ſara ex repro
miſſione prolis. letabūda ait. Ri
ſum michi fecit deus. De quo per
beatū iob dicitur. Et os veratium
implebitur riſu. De quo etiam ri
ſu in laudibus eccleſie dicitur Ac
cinxit fortitudine lumbos ſuos ⁊
ridebit in die nouiſſimo. Quia ve
ro per humilitatis meritūꝫ. perue
nitur ad martirij premium. recte
poſt alias beatitudines ſubinfer
tur. Beati eritis. cum vos oderint
homines. ⁊ cum ſe pauerint vos
⁊ exprobrauerint. ⁊ eiecerint no
mē veſtrum. tanq̄ꝫ malum prop
ter filiū hominis Vbi oſtenditur
quia perſecutio prauorum nō eſt
timēda: ſed potius cum affuerit

tolerāda· quia sicut dixit iacob9 apostol9. Beatus vir qui suffert temptationem. quoniā cum probatus fuerit accipiet coronā vite quā repromisit deus diligētibus se. Verum subtilius discutiēdum est· quia nō nos ad nostram persecutiōem· prauos homines commouere debem9. sed potius cum iusticia ꝛ rectitudine quantum possumus cum fuerint cōmoti mitigare. Qd si quiscere noluerint· magis persecucōnem tolerādam· quam iusticiam relinquēdam. Qd alius euāgelista manifesti9 declarat dicēs Beati qui persecutiōem patiūtur propter iusticiam· quoniā ipsorum est regnū celorum. Sustinēt eniz multas tribulacōnes. homicide. adulteri· fures. alienarum rerum iuasores. nec tamē talis psecutio ad beatitudinē pducit· que propter iusticiā sustinetur. Unde nos āmonet beatus petrus dicens.

Nemo vestrum patiatur quasi homicida. aut fur. aut adulter. aut rapax. Si autem vt xpianus. nō erubescat: sed glorificet deū i isto nomine. Et quis est qui vobis noceat. si boni emulatores fueritis. Sed ꝛ si quid patimini propter iusticiam. beati Unde recte saluator concludit dicens. Gaudete in illa die ꝛ exultate. ecce eniz merces vestra. multa est in celo. Nō eni; dolēdum est in persecucōnibus. sed potius gaudēdum. quia quanto hic quisq; propter iusticiam durius affligitur. tāto dulcius in celo remunerabitur. Unde iacobus ammonet dicēs. Omne gaudiū existimate fratres. cum in temptationes varias incideritis. sciētes quod probatio fidei vestre. multo preciosior est auro. qd per ignem probatur. Et alia scptura. Vasa figuli probat fornax. ꝛ homies iustos temptatio tribulacōnis. Hinc et saluator cum discipulos ad psecucōnem tolerādam hortaretur. sui exemplū posuit dicens. Si me persecuti sunt. ꝛ vos persequētur. Si sermonē meum seruauerūt. ꝛ vestruz seruabūt. Et iterum. Si de mūdo fuissetis. mūdus qd suum erat diligeret. Quia vero de mūdo nō estis. sed ego elegi vos de mundo. propterea odit vos mundus. Qua propter studeamus iuxta domini preceptū vel exemplū. seculi huius cūctas aduersitates equanimiter ferre. sciētes quia si electi sumus ab eo nō ad gaudia mundi. sed sicut ipse missus est a patre. quem pro humani generis redemptcōne incarnari cōstituit. ad passiones mittimur in mundum Inter scandala igitur persecutorum tolerātia sit passionum. terrena desideria que separāt a deo fugiētes. vt celestia mereamur cōsequi premia Amen.

Scdm Lucam.

In illo tēpore Dixit

ihesus discipulis suis. Cum audieritis prelia ꝛ sedicōes. nolite terreri. Oportet primū hec fieri. sed nō dū statim finis. Et reliqua. Omel beati gregorij pape.

Via longius ab vrbe di
gressi sum⁹. ne ad reuerte
duz nos tardior hora p̄pe
diat. necesse est vt exposicōem sā
cti euāgelij breuior sermo trāscur
rat. Dn̄s ac redēptor noster perituri
mūdi precurrētia mala denūciat
vt eo min⁹ perturbēt venientia. quo
fuerint p̄scita. Min⁹ enim iacula
feriūt que preuidētur. Et nos tole
rabilius mala mūdi suscipim⁹. si
contra hec p pre scientie clipeū mu
nimur. Ecce enim dicit. Cum audi
eritis p̄lia et seditiones. nolite ter
reri. Opꝫ primū hec fieri. ſ; non
dū statim finis. Pēsanda sūt ver
ba redēptoris nostri. p que nos
aliud interius. aliud exterius pas
suros esse denūciat. Bella quippe
ad hostes ptinēt. sedicōnes ad ci
ues. Vt ergo nos indicet interius
exteriusq; turbari. aliud nos fate
tur ab hostibus. aliud a fratrib⁹
perpeti. S; hijs malis preueniētib⁹
quia nō statim finis sequatur ad
iūgit. Surget gens cōtra gentez.
et regnū aduersus regnū. et terre
motus magni erūt p loca. et pesti
lentie et fames. terroresq; de celo et
signa magna erūt Vel sicut in q̄
busdaz codicib⁹ inueniuntur. terro
resq; de celo et tēpestates. atq; post
subdit. et signa magna erūt Vlti
ma tribulatio. multis tribulatio
nibus p̄uenitur. et per crebra ma
la que preueniūt. indicātur mala
perpetua que subsequūtur. et ideo
p⁹ bella et sedicōnes non statim fi
nis. quia multa debēt mala p̄cur
rere vt malū valeant sine fine nū

ciare. S; cū tot perturbacōes dicte
sint opꝫ vt eorum cōsideracōem
breuiter p singula perstringam⁹
quia necesse est. vt alia e celo. alia e
terra. alia ab elemētis. alia ab ho
minib⁹ patiamur. Ait enim. Sur
get gens cōtra gentem. ecce pertur
batio hoim. Erūt terremot⁹ mag
ni p loca. ecce respect⁹ ire desuper.
Erūt pestilentie. ecce inequalitas
corporū. Erit fames. ecce sterelitas
terre. Terroresq; de celo et tēpestas
ecce inequalitas aeris. Quia ergo
omnia cōsummāda sunt. ante cō
summatiōem omnia perturbātur.
et qui in cunctis deliquim⁹. in cun
ctis ferimur. vt impleatur qd̄ di
citur. Pugnabit pro eo orbis ter
rarum. cōtra insensatos. Omnia
nāq; que ad vsum vite accepim⁹
ad vsum cōuertimus culpe. S; cū
cta que ad vsū culpe inflexim⁹ ad
vsū nobis vertūtur vlcionis Trā
quillitatē quippe humane pacis
ad vsum vertimur vane securita
tis. Peregrinacōem terre. pro ha
bitatione dilexim⁹ patrie. Salutē
corporū. redegim⁹ in vsum viciorū
Vbertatis abūdantiam. nō ad
necessitatē carnis. sed ad peruer
sitatē intorsimus voluptatis Ipsa
serena blādimēta aeris. ad amo
rem nobis seruire coegimus ter
rene delectacōnis. Iure igitur res
tat. vt simul nos ōnia feriāt. que
simul omnia vicijs nostris male
subacta seruiebant. vt quot pri
us in mūdo incolumes habuim⁹
gaudia. tot de seipō postmodū co
gamur sentirē tormēta. Notandū

vero qd̄ dicitur ·terroresq̨ de celo
⁊ tēpestates. Cum tēpestates hie
males venīē ex ordine tempoꝝ so
leāt· cur hoc loco tēpestates veni
re in p̄dicōnis signo predicātur·
nisi qd eas tempestates domin⁹
venire denūciat· que nequaꝗ̄ or
dinem temporū seruant. Que enī
ordinate veniūt signa nō sunt. Sȝ
tempestates in signo sunt· que ipa
quoq̨ temporū statuta cōfundūt
Qd nos quoq̨ nuper expti sum⁹
qui estiuū temp⁹ omne cōuersuȝ
in pluuijs hyemalib⁹ vidimus
Quia autē cuncta hec· non de iniu
sticia ferientis sunt: sed de merito
mūdi pacientis· factā prauorum
hominū premittuntur cum dicitur
Sed āte hec ōnia inicijant vobis
manus suas ⁊ persequētur ⁊ tra
dent vos ī synagogis· ducētes ad
reges ⁊ ad p̄sides propter nomē
meuȝ· Ac si apte dicat· Prius cor
da hominū· et post elementa turē
bātur· vt cum rerum ordo cōfun
ditur ex qua iam retribucōe veni
at demōstretur· Nam ꝗ̄uis finis
mūdi ex ipso sui ordine pendeat·
puersiores tamen quosq̨ inuenī
ens· qui digne ruinis illius oppri
māntur innotescit· Et subditur· Du
centes ad reges ⁊ ad p̄sides prop
ter nomen meum· Contingēt hec
vobis in testimoniū· In testimo
nium videlicet quorū nisi eorū qui
aut persequēdo mortes inferunt·
aut videndo nō mutantur· Mors
quippe iustorū bonis in adiutori
um est· malis in testimoniū vt in
de puersi sine excusacōne pereāt·

vnde electi exemplū capiūt vt vi
uant· Sed auditis tot terroribus
turbari poterāt infirmorū corda
atq̨ ideo cōsolatio adiūgitur· cui
protinus subinfertur· Ponite er
go in cordibus vestris nō preme
ditari· quēadmodum respōdeatis
Ego enim dabo vobis os ⁊ sapiē
tiam· cui non poterunt resistere ⁊
cōtradicere omnes aduersarij ve
stri· Ac si aperte membris suis in
firmātibus dicat· Nolite terreri·
nolite p̄timescere Vos ad certamē
accedistis: sed ego prelior Vos ver
ba editis: sed ego sum qui loquor
Sequit̄ Trademini autē a parenti
bus· ⁊ fratrib⁹ ⁊ cognatis ⁊ ami
cis· ⁊ morte afficient ex vobis Mi
norē dolorem mala ingerūt· que
ab extrāneis inferuntur· Plus vero
in nobis ea tormēta seuiūt· que
ab illis patimur de quoꝝ mētibꝫ
nō p̄sumebam⁹· quia cū damno
corpis mala nos cruciant amisse
caritatis Hinc est enī· ꝙ de iuda
traditore p psalmistā domin⁹ di
cit Et quidē si inimicus meus ma
ledixissȝ mihi· supportassem vtiq̨
Et si is qui oderat me sup me mḡ
na locut⁹ fuisset· abscōdissem me
forsitan ab eo Tu vero homo vna
nimis· dux meus ⁊ notus meus·
qui simul mecū dulces capiebas
cibos· in domo dei ambulauimus
cum cōsensu· Et rursū· Homo pa
cis mee in quo sperabā· ⁊ qui ede
bat panes meos· āpliauit aduer
sū me supplantacōem· Ac si de tra
ditorē suo aptis vocib⁹ dicat Trās
gressiōem ei⁹ tanto graui⁹ p̄tuli·

q̄to hanc ab eo qui meus esse vi
debatur sensi. Om̄es igitur electi.
quia sum̄i capitis membra sunt.
caput quoq; suum in passionib9
sequūtur. vt ip̄os quosq; aduer
sarios ī sua morte sentiāt. de quo
rum vita presumebāt. et tanto eis
crescat merces operis. q̄to in eis
virtutis lucrū proficit. ex aliene
damno caritatis. Sed quia dura
sunt que predicātur de afflictione
mortis. protinus cōsolatio subdi
tur de gaudio resurrectiōis. cum
dicitur. Capill9 de capite vestro n̄
pibit Scim9 fratres. quia caro in
cisa dolet. capill9 incisus nō dolet
Ait ergo martirib9 suis. capillus
de capite vestro nō peribit. videli
cet apte dicens Cur timetis ne pe
reat q8 incisum dolet. quando et il
lud in nobis perire nō potest. q8
incisum nō dolet. Sequitur In pa
ciētia vestra possidebitis animas
vestras. Idcirco possessio anime
in virtute paciētie ponitur. quia
radix omniū custosq; virtutū pa
cientia est. Per paciētiam vero.
possidem9 animas nostras. quia
dum nobis ip̄is domiari discim9
hoc ip̄suz incipimus possidere q8
sumus. Paciētia vero est. aliena
mala equanimiter perpeti. cōtra
euz quoq; qui mala irrogat. nul
lo dolore morderi. Nam qui sic pxi
mi mala portat. vt tamē tacitus
doleat. et temp9 retributiōis que
rat: paciētiam non exhibet sed os
tendit. Scriptuz quippe est. Cari
tas paciēs est. benigna est. Paci
ens namq; est vt aliena mala to
leret. benigna vero est. vt ip̄os eti
am quos portat amet. Vnde nam
q; per semetip̄am veritas dicit. Di
ligite inimicos vestros. bene faci
te hijs qui oderūt vos. Orate pro
persequētibus et calumniātibus
vos Virtus itaq; est coram homi
nib9 aduersarios tolerare: s; vir
tus corā deo diligere. quia hoc so
lum deus sacrificium accipit. q8
ante oculos ei9 in altari boni ope
ris flāma caritatis incendit. Scie
dum vero. q8 plerumq; ideo p aci
entes videmur. quia retribuē ma
la nō possumus. Sed qui idcirco
malum nō retribuit. quia nequa
q̄ valet. procul dubio paciens n̄
est. quia paciencia nō in ostensi
one inquiritur: sed in corde. Per
impaciētie autem viciū. ipsa vir
tutum nutrix doctrina dissipatur
Scriptū namq; est. Doctrina viri
per paciētiam noscitur Tanto er
go quisq; min9 ostenditur doct9.
q̄to cōuincitur minus patiens.
Neq; enī potest veraciter boni do
cendo impendere: si viuēdo nesciat
equanimiter aliena mala tolerare.
Quāto enim culmine virtus paciē
tie polleat rursū salomon indicat
dicens. Melior est paciens viro
forti. et qui domiatur animo suo.
expugnatorē vrbium. Minor est
ergo victoria vrbes expugnare.
quia extra sunt que vincuntur Ma
ius autē est q8 per paciētiam vin
citur. quia ip̄e a se animus supa
ratur. et semetip̄m sibimet ip̄si subi
cit. quādo eum paciētia in humi
litatis tolerātia sternit. Sciēdum

vero est. q̄ plerū॥ꝗ euenire paciē
tibus solet. vt eo quidē tempore
quo aduersa paciūtur. vel cō̄tu
melias audiunt nullo dolorē pul
sentur. ⁊ sic paciētiam exhibēt vt
custodire etiā cordis innocētiam
curent. Sed cū post paululū hec
ipsa q̄ ꝑtulerint. ad memoriā re
uocāt. igne vehemētissimi doloris
instigātur. argumēta vlcionis in
quirūt. ⁊ mansuetudinē quā tole
rantes habuerūt. in retractatiōe
sua semetipsos diiudicātes per
dūt. Callidus namq॥ aduersari
us. bellum cōtra duos mouet. v
num videlicet inflāmans vt cōtu
melias prior inferat. alterū vero
prouocās vt ꝯtumelias lesus red
dat. Sed quia ei⁹ iā victor extitit
quem ad proferendas cōtumeli
as ꝯmouit. contra illū acrius do
let. quē ad reddēdas iniurias cō
mouere nō potuit. Vnde fit. vt to
ta se virtute cōtra eū erigat quē
cōtumelias fortiter ꝑtulisse consi
derat. Quē quia cōmouere in ipa
iniuriarū iaculatione nō potuit.
ab aperto certamine interim rece
dens in secreta cogitatiōe deceptio
nis temp⁹ inquirit. ⁊ qui in pub
lico bello perdidit. ad exhibēdas
occulte insidias exardescit. Quie
tis namq॥ iam tempꝛe ad victoris
animū redit. ⁊ vel damna rerum
vel iniuriarū iacula ad memoriā
reducit. cūctaq॥ que illata sunt si
bi vehemēter exaggerās. fuisse in
tolerabilia ostēdit. ⁊ quiescentis
animū tanto furore cōturbat. vt
plerumq॥ vir paciēs illa se equa
nimiter tolerasse. etiā post victori
am captiuus erubescat. seq॥ non
reddidisse cōtumelias doleat. ⁊ de
teriora rependere. si occasio prebea
tur querat. Quib⁹ ergo isti sunt
similes. nisi hijs qui per fortitudi
nem in campo victores sunt. sed ꝑ
negligētiam postmodū. intra vr
bis claustra capiūtur. Quib⁹ isti
sūt similes. nisi hijs quos irruēs
grauis languor a vita nō subtra
hit: sed leuiter veniēs. recidiua fe
bris occidit. Ille vero veraciter pa
ciētiam seruat. qui ⁊ ad tempus
aliena mala sine dolore tolerat. ⁊
hec eadem retractans pertulisse se
talia exultat. ne bonum pacientie
quietis tempore pereat. qđ in per
turbationib⁹ custoditur. Sed q̄r
natalem m̄rtiris. hodierna die co
lim⁹. fratres mei nequaq̄ nos a
virtute eius paciētie estimare ex
traneos debem⁹. Si enī adiuuāte
nos domino. virtutē paciētie ser
uare cōtendim⁹: ⁊ in pace ecclesie
viuimus. ⁊ tamē martirij palmā
tenem⁹. Duo quippe sunt martirij
genera. vnum in mēte. aliud in
mente simul ⁊ actōne. Itaq॥ esse
m̄res possum⁹. etiā si nullo ferro
percutiēciū trucidemur. Mori quip
pe a persequēte. martiriū in aper
to opere est: ferre vero contumeli
as. odiētem diligere. martirium
est in occulta cogitatione. Nam
quia duo sint martirij genera. v
num i occulto oꝑe. aliud in pub
lico testatᷣ veritas. que zebedei fili
os requirit dicēs. Potestis bibe
re calicē quē ego bibiturꝰ sum

Cui cum petrus respondeȓut. possu
mus. ilico dominꝰ respōdit dicēs.
Calicē quidem meū bibetis. Quid
enim p calicem. nisi dolorez passi
onis accipimꝰ. De quo alias. pa
ter si fieri pōt. transeat a me calix
iste. Et zebedei filij. id est iacobꝰ et
iohes. nō vterq; p martiriū occu
buit. et tamē qꝫ vterq; calicez bibe
ret audiuit. Johes namq; nequa
q̄ꝫ p martiriū vitam finiuit. sed ta
mē martir extitit. quia passiōem
quā non suscepit in corpore. serua
uit in mēte. Et nos ergo hoc exem
plo. sine ferro martires esse possu
mus. si pacientiā veraciter in ani
mo custodiamꝰ. Non abre arbi
tror fratres carissimi. si vnū vobis
exemplū seruāde paciētie ad edi
ficatiōem loquor. Fuit quidā die
bus nostris stephanꝰ nomīe. pa
ter mōasterij iuxta reatiue vrbis
menia cōstituti. vir valde sanctꝰ.
patiētie virtute singularis Et sup
sūt multi qui illū nouerūt. eiusq;
vel vitam vel obitū narrant. Erat
autē huius lingua rustica. sed do
cta vita. Hic p amore celestis pa
trie cūcta despexerat. possidere ali
q̄d in hoc mūdo fugiebat Tumul
tus deuitabat hominū. crebris ac
prolixioribꝰ orationibꝰ intentus
erat. Virtus tamē paciētie in eo
vehemēter excreuerat. ita vt sibi
amicum crederet. qui sibi mole
stie aliquid irrogaret. Reddebat
cōtumelijs gratias. si q̄d in ipsa
sua inopia ei damnū fuissz illatū
hoc maximū lucrū putabat. Om
nes suos adūsarios. nichil aliud
q̄ꝫ adiutores estimabat. Hunc aūt
dies mortis eiꝰ egredi de corpe vr
geret. cōuenerūt multi vt tam san
cte anime de hoc mūdo recedenti. su
as animas cōmendarēt. Cūq; cir
ca lectuz illius hij qui cōuenerāt
oms assisterent. alij corporeis ocu
lis ingredientes angelos viderūt.
s; dicere aliq̄d nullomō potuerūt
Alij ōmino nihil viderūt. sed oms
qui aderāt ita vehemētissimus ti
mor pculsit. vt nullꝰ egrediente il
la sancta anima illic stare potuis
set. Et hij ergo qui viderāt. et hij
qui ōmino nihil viderāt. vno om
nes timore pculsi et territi fugerūt
nullusq; illic assistere illo morien
te potuit. Pēsate ergo fratres oīpms
deꝰ qualiter terreat. quādo distri
ctus iudex venturꝰ est. si sic assistā
tes terruit. quādo gratus remune
rans venit. aut qualiter timeri po
test. cum videri potuerit. si sic mē
tes presentiū strauit. et quādo vi
deri nō potuit Ecce fratres carissimi
seruata illa et in ecclesiastica pace
pacientia. ad q̄ꝫtum hūc retribu
tionis culmē vexit. Quid huic suꝰ
cōditor intus dedit. de quo nobis
tantam gloriā in die exitus eius
a foris innotuit. Quibus hūc cre
damus. nisi sanctis martiribꝰ so
ciatū. quem attestātibus corpore
is quoq; oculis. a beatis spiritibꝰ
cōstat esse susceptum. Nullo iste
gladio percussus occubuit. et tamē
coronā pacientie quā in mente te
nuit. in egressione percepit. Pro
bamus quotidie verū esse. q̄d an
te nos dictū est. quia sancta ecclīa

electorũ floribus plena, habet in pace lilia. in bello rosas Sciendũ preterea est. quod duobus modis vir tus paciencie exerceri solet. Alia namque sunt que a deo. alia ab anti quo aduersario. alia que a proxi mo sustinemus. A proximo namque persecutiões. damna et contumelias: ab antiquo aduersario tempta menta. a deo autẽ flagella tolera mus. Sed in omnibus hijs tribus modis. vigilãti oculo semetipsam debet mens circũspicere. ne cõtra mala proximi pertrahatur ad retri butiõem mali. ne contra tempta mẽta aduersarij. seducatur ad dele ctationem vel cõsensum delicti. ne contra flagella opificis. ad exces sum prouat murmuracõis. Perfe cte enĩ aduersarius vincitur. quã do mẽs nostra et inter tẽptamẽta eius ad delectatiõem atque consen sum nõ trahitur. et inter cõtume lias proximi custoditur ab odio. et inter flagella dei compescitur a mur muracõne. Nec hec agentes. retri bui nobis presentia bona requiramus. Nam pro labore paciencie bona spe randa sunt sequẽtis vite. vt tunc premiũ nostri laboris incipiat. quã do õmis iam labor funditus cessat. Vnde et per psalmistã dicitur. Non in finem obliuio erit pauperũ. pa ciencia pauperum nõ peribit in fi nem. Quasi enim perisse paciẽtia pauperũ cernitur cum nil pro illa in hac vita humilibus recompensa tur. Sed paciẽtia pauperum in fi nem nõ perit. quia tunc eius glo ria percipitur cum simul omnia la boriosa terminantur. Seruate ergo fratres in mẽte pacientiã. eamque cum res exigit. exercete in operati one. Nullum vestrũ ad odiũ pro ximi cõtumeliosa verba cõmoue ant. nulla perituraruũ rerum dam na perturbent. Si enim fixa mente mãsura: damna pertimescitis dam na rerum trãseuntiũ. grauia non putatis Si eterne retribucõnis glo riam cõcupiscitis de temporali iniu ria nõ doletis. Tolerate ergo ad uersarios vestros: sed vt fratres diligite quos toleratis. Eterna pre mia pro damnis temporalibus que rite. Nec quisque vestrum suis se vi ribus hãc implere posse cõfidat: sed obtinete precibus. vt ipse hãc qui imperat prestet. Et scimus quia petẽtes libenter exaudiet. quãdo hoc petitur largiri quod iubet. Cum cõtinue pulsatur in prece concite opitulatur in temptatiõe per domi num nostrũ ihesum xpm qui cum eo viuit et regnat deus. in vnitate spiritussancti per omnia secula se culorũ Amen.

Secundum Matheum.

In illo tẽpore Videns ihesus turbas ascendit in montẽ Et cum sedisset accesserunt ad eũ discipuli eius. Et aperiens os suũ docebat eos dicẽs. Beati pauperes spiritu. Et reliqua. Omelia beati Au gustini epi.

Sermõem quẽ locutus est dominus noster ihesus xpc in monte. sicut in euãge lio secundum matheum legimus Si quis

pie sobrieq; cōsiderat. puto qd in
ueniat in eo. quātum ad mores op
timos pertinet perfectū vite cristi
ane modum. Qd polliceri non te
mere audem9: sed ex ipsis eiusdē
domini verbis cōijciētes. Nam sic
ipē sermo cōcluditur vt appareat
in eo pcepta esse omnia. que ad
informādam vitam ptinent. Sic
enī dicit. Omnis ergo qui audit
verba mea hec ⁊ facit ea. simula
bo eū viro sapiēti. qui edificauit
domū suam supra petram. Descen
dit pluuia. venerunt flumina. fla
uerūt venti. ⁊ offenderūt in domū
illam ⁊ nō cecidit. fundata enim
erat supra petram. Et omnis qui
audit verba meā hec. ⁊ non facit
ea. simulabo eum viro stultō. qui
edificauit domū suam super are
nam. Descendit pluuia. venerūt
flumina. flauerūt venti. ⁊ offende
runt in domū illam. ⁊ cecidit ⁊ fa
cta est ruina eius magna. Cū ve
ro nō dixit. qui audit verba mea
tantum: sed addidit dicēs qui au
dit verba mea hec. satis vt arbi
tror significauit hec verba que in
mōte locutus est. tam perfecte in
struē vitam eorum. qui voluerint
scdm ea viuere. vt merito compa
rentur edificanti supra petram.
Hoc dixi vt appareat istū sermo
nem omnibus preceptis quib9
cristiana vita īformatur esse per
fectū. nam de hoc capitulo diligē
cius suo loco tractabitur. Huius
igitur sermonis inicium sic assu
mitur. Cū vidisset ihesus turbas
multas ascendit in mōtem. Et cū
sedisset accesserunt ad eum disci
puli eius. Et aperiēs os suum. do
cebat eos. Si queritur quid sig
nificet mons bene intelligitur sig
nificare maiora precepta iusticie
quia minora erant que iudeis da
ta sūt. Vnus autem deus per san
ctos prophetas ⁊ famulos suos.
scdm ordinatissimam distributio
nem temporū. dedit minora pre
cepta populo. quē timore adhuc
alligari oportebat. et per filium
suum maiora populo. quē carita
te iam liberari cōuenerat. Cum
autem minora minoribus. maio
ra maioribus dantur. ab eo dan
tur. qui solus nouit cōgruentem
suis temporibus generi humano
exhibere medicinam. Nec mirum
est frēs. ꝙ dantur precepta ma
iora propter regnum celorum. ⁊
minora data sunt propter regnū
terrenū. ab eodem vno deo. qui fe
cit celum ⁊ terrā. De hac ergo iu
sticia que maior est. dicit p pro
phetam. Justicia tua sicut mōtes
dei. Et hoc bene significat. qd ab v
no magistro solo docēdis tantis
rebus ydoneo docemur in mōte.
Sedens autē docet. qd ptinet ad
dignitatē magistri. Et accedūt ad
eū discipuli. vt audiēdis illis ver
bis hij essent etiā corpore vicinio
res. qui preceptis implendis. ani
mo propinquabāt. Apuit os su
um ⁊ docebat eos. Ista circūlocu
cio qua scribitur. ⁊ aperiēs os su
um. fortasse ipsa mora cōmendat
aliqūto longiorē esse sermōē. nisi
forte nō vacet. qd nunc eum dictū

est apuisse os suum. q̄d in lege ve
teri aperire soleret ora propheta
rū. quid ergo dicit. Beati paupe
res spiritu. qm̄ ipsoꝝ est regnū
celoꝝ. Legimus scriptū de appeti
cione rerū temp aliū Omnia vani
tas ⁊ p̄sumptio spūs. Presūptio
autē spiritus. audaciā ⁊ supbiā
significat Vulgo etiā magnos spi
ritus supbi habere dicitur. ⁊ recte
qn̄do quidem spūs etiā ventus vo
catur Vn̄ scriptū est Ignis. gran
do. nix. glacies. ⁊ spūs tēpestatis
Quis vero nesciat supbos īflatos
dici. tamq̄ ventos distētos. Vn̄
est illud etiā apostoli. Sciētia in
flat. caritas edificat. Qua propt̄
recte intelligūtur paupes spiritu.
humiles ⁊ timētes dn̄m. idest nō
habētes inflantē spūm. Nec aliū
de ōnino incipere oportuit beatitu
dinē. siquidem perventura est ad
summā sapiētiam. Iniciū autem
sapientie timor domini. quoniā ⁊
ecōtrario. inicium omnis peccati.
supbia scribit̄. Superbi ergo ap
petant ⁊ diligāt regna terrarum
beati autē pauperes spiritu. quo
niam ipsorū est regnum celorū.
Beati mites. quoniā ipi heredita
te possidebūt terrā. Illā credo ter
ram. de qua ī psalmis dicit̄. Spes
mea es tu. porcio mea ī terra viuē
tium. Significat enī quādam so
liditatē ⁊ stabilitatē hereditatis
ppetue. vbi anima per bonū affe
ctum. tamq̄ loco suo quiescit. sicut
corpꝰ in terra. ⁊ vnde cibo suo ali
tur. sicut corpus ex terra. ipā est
requies ⁊ vita sanctorū. Mites au
tem sūt. qui cedūt improbitatibꝰ
⁊ non resistūt in malo. sed vincūt
in bono malum. Rixētur ergo im
mites ⁊ dimicent pro negocijs tē
poralibꝰ. beati autem mites. quo
niā ipsi hereditate possidebūt ter
ram. de qua pelli nō possunt. Bea
ti lugentes: quoniā ipsi ꝯsolabū
tur. Luctꝰ est tristicia de amissiōe
caroꝝ. cōuersi autem ad dominū
ea que ī hoc mūdo cara amplecte
bātur amittūt. Neq̄ enī gaudent
hijs rebus quibꝰ ante gaudebāt
et donec fiat in illis amor eterno
rum. nōnulla mesticia sauciātur
Consolabūtur ergo spiritu sācto
qui maxime propterea paraclitꝰ
nominat̄. idest cōsolator. vt tēpo
ralem amittētes. eterna leticia p
fruantur. Beati qui esuriūt ⁊ siti
unt iusticiam. quoniā ipsi saturā
būtur. Iam istos amatores dicit
veri ⁊ incōcussi boni. Illo ergo ci
bo saturabūtur. de quo ipse domi
nus dicit. Meus cibus est. vt fa
ciam volūtatē patris mei. q̄d est
iusticia. et illa aqua de qua quis
quis biberit. vt idem dicit. fiet in
eo fons aque salientis in vitā eter
nā. Beati misericordes. qm̄ ipsoꝝ
miserebit̄ deus. Beatos esse dicit
qui subueniūt miseris qm̄ eis ita
rependitur. vt de miseria liberentur
Beati mūdo corde: quoniā ipsi de
um videbūt. Quā ergo stulti sunt
qui dominū istis exterioribꝰ ocu
lis querūt. cum corde videatur. si
cut alibi scriptū est. ⁊ in simplici
tate cordis querite illū. Hoc est ei
mūdum cor. q̄d est simplex cor ⁊

quēadmodū lumen hoc videri nō
potest. nisi oculis mūdis. ita nec
de⁹ videtur. nisi mūdum illud sit.
quo videri pt. Beati pacifici. qm̄
filij dei vocabūtur. In pace pfectio
est. vbi nihil r̄pugnat ⁊ ideo filij
dei pacifici. quoniā nichil resistit
deo. ⁊ vtiqꝫ filij similitudinē p̄ris
habere debēt. Pacifici autem in se
metipīs sunt. qui om̄es animi sui
motus componētes ⁊ subiciētes
racōni. idest mēti ⁊ spiritui carna
lesqꝫ cōcupiscētias habētes edomi
tas fiunt regnū dei in quo ita ordi
nata sunt ōnia. vt id qd est in ho
mine p̄cipuū ⁊ excellens. hoc im
peret ceteris non reluctātibus. que
sunt nobis bestijsqꝫ cōia. atqꝫ ad
idipm̄ qd excellit in homie. idest
mens ⁊ racio subiciat̄ pociori. qd
est ipsa veritas. vnigenit⁹ dei fili⁹
Neqꝫ eniꝫ imperare potest inferiori
bus. nisi superiori se ipa subiciat
Et hec est pax que dat̄ hominib⁹
bone voluntatis. hec vita cōsumma
ti perfectiqꝫ sapiētis. De huiusmo
di regno paratissimo ⁊ ordinatis
simo missus est foras princeps
huius seculi. qui peruersis inordi
natisqꝫ dominat̄. Hac pace intrin
secus cōstituta atqꝫ firmata quas
cumqꝫ persecucōnes ille qui foris
missus est. forinsecus cōcitauerit
auget gloriaꝫ. que scd̄m dominū
est non aliquid in illo edificio la
befactās: sed deficiētibus machi
nis suis innotescere faciens qn̄ta
firmitas intus extructa sit. Ideo
sequitur. Beati qui persecutiōem
paciūtur propter iusticiam. quo

niam ipsorum est regnum celorū.
Sūt autem om̄es iste octo sentē
tie. Jam eniꝫ ceteros cōpellans lo
quitur ad illos qui aderāt dicens
Beati eritis. cum vos maledicent
⁊ persequētur. Superiores autem
sentētias generaliter dirigebat.
nō enim dixit. beati pauperes spi
ritu. quoniā vestrum est regnum
celorum. sed quoniā ipsorum est
inquit regnū celorum. neqꝫ beati
mites. quoniam vos possidebitis
terraꝫ. sed quoniā ipsi possidebūt
terrā. ⁊ ita cetera vsqꝫ ad octauā
sentētiam. vbi ait beati qui perse
cucōem paciūtur propter iustici
am: quoniā ipsorum est regnū ce
loꝝ. Inde iam incipit loqui p̄ntes
cōpellans. cum ⁊ illa que supradi
cta sunt ad eos etiā ptineant qui
p̄sentes audiebāt ⁊ hec postea q̄
videtur presentib⁹ specialiter di
ci. ptineāt etiam ad illos. qui ab
sentes vel futuri erāt. Qua propt̄
iste sentētiarum numer⁹ diligen
ter cōsiderandus est. Incipit eniꝫ
beatitudo ab hūilitate. Beati pau
peres spiritu. idest nō inflati. dū
se diuine auctoritati sbdit anima
timēs post hanc vitam. ne pgat
ad penas etiam si forte in hac vi
ta. sibi beata esse videatur. inde ve
nit ad diuinarū scripturaruꝫ cog
nicōnem. vbi oportet eam se mitē
prebere pietati. ne id qd imperitis
videtur absurdum. vituperare au
deat et peruicacibus concertaci
onibus efficiatur indocilis. In
de iam incipit scire. quibus mo
dis seculi huius. per carnalem

cõsuetudinẽ. ac peccata teneatur. Itaqz in hoc tercio gradu. in quo scientia est lugetur amissio sũmi boni. quia inheretur extremis. In quarto autẽ gradu labor est. vbi vehementer incubitur. vt sese animus auellat ab eis. quib9 pestifera dulcedine innex9 est. Hic ergo esurit. et sititur iusticia. et multum necessaria est fortitudo. quia nõ relinquitur sine dolore. qd cuz delectacõne retinetur. Quinto aũt gradu pseuerãtibus in labore datur euadendi cõsilium. quia nisi quis qz adiuuet a superiore. nullomõ sibi est ydone9 vt sese tantis miseriarũ implicamẽtis expediat. Est autẽ iustum cõsilium. vt qui se a potẽtiore adiuuari vult. adiuuet in timore infirmiorem. in quo est ipse potẽtior Itaqz beati misericordes: quoniã ipsoz miserebitur deus Sexto gradu est cordis mũdicia. de bona cõscientia bonoz operum. valens ad cõtemplãdum illud summũ bonum. qd solo puro et sereno itellectu cerni potest. Postrema est septia ipsa sapiẽtia. idest cõtemplatio veritatis. pacificans totũ hominẽ. et suscipiẽs similitudinẽ dei. que ita cõcluditur Beati pacifici: quoniã ipsi filij dei vocabũtur. Octaua tamq̃ ad caput redit. quia cõsummatũ pfectũ qz ondit et probat Itaqz in prima et in octaua nominatũ est regnuz celoz. Beati paupes spiritu: qm̃ ipsoz est regnũ celoruz. et beati q̃ psecutiõem paciũtur propter iusticiaz: qm̃ ipsoz est regnũ celoz

cũ iam dicitur. qs nos sepabit a caritate xp̃i. tribulatio. an angustia. an psecutio. an fames. an nuditas. an piculũ. an gladi9. Septem sunt que pficiũt. Nã octaua clarificat. et qd perfectũ est demõstrat. vt p hos gradus pficiãtur et ceteri. tamq̃ a capite rursus exordiẽs Videtur ergo mihi etiã septiformis opatio spiritussancti. de q̃ ysayas loquit. hijs gradib9 sentencijs qz cõgruere. sed interest ordinis. Nam ibi enumeãtio ab excellentiorib9 cepit Ibi namqz incipit a sapientia. et desinit a timore dei: s3 iniciũ sapiẽtie timor dñi est Quapropter si gradatim tamq̃ ascẽdentes numẽm9. prim9 ibi est timor dei. secũda pietas. tercia scientia. quarta fortitudo. qntum cõsilium. sextus intellect9. septima sapiẽtia. Timor dei cõgruit humilibus. de quibus hic dicitur. Beati paupes spiritu. idest non inflati nõ supbi. quibus apostol9 dicit Noli altũ sapere: s3 time. idest noli extolli. Pietas cõgruit mitib9. Qui enĩ pie querit et honorat sanctam scripturã. et non reprehẽdit. quod nõdum intelligit et propterea nõ resistit. qd est mitem esse. Vnde hic dicit. Beati mites. Scientia cõgruit lugentibus. qui iã cognouerũt in scripturis. quib9 malis vincti tenebãtur. que tam q̃ bona et vtilia ignorantes appetiuerũt. De quibus hic dicitur. Beati qui lugent Fortitudo cõgruit esuriẽtibus et sicientibus Laborant enim desiderãtes gaudium

de veris bonis. a amorē a terrenis
a corporalib⁹ auertere cupientes
de quibus hic dicitur. Beati qui
esuriūt a sitiūt iusticiam. Consili
um cōgruit misericordibus Hoc
eni; vnum remediū est. de tantis
malis euadendi. vt dimittamus si
cut nobis dimitti volum⁹. a adiu
uemus in quo possumus alios. si
cut nos in quo non possumus cu
pimus adiuuai. de quib⁹ hic di
citur. Beati misericordes. Intelle
ctus cōgruit mūdis corde. tamq̄
purgato oculo. quo cerni possit.
quod corpore⁹ oculus non vidit.
nec auris audiuit. nec in cor homi
nis ascendit. de quib⁹ hic dicit.
Beati mūdo corde. Sapientia con
gruit pacificis. in quibus iam or
dinata sūt omnia. nullusq; mot⁹
aduersus racionem rebellis est
sed cuncta obtemperāt spiritum
hominis. cum a ipē obtēperet deo
de quib⁹ hic dicitur. Beati paci
fici. Vnum autē premium qd est
regnū celoru;. pro ipsis gradib⁹
varie nominatū est. In primo si
cut oportebat positū est regnum
celorum. qd est perfecte summeq;
sapiētie anime racōnalis. Sic ita
q; dictū est. Beati pauperes spiri
tu: quonia; ipsorum est regnū ce
lorum Tamq̄ diceretur Inicium
sapiētie timor domini Mitib⁹ here
ditas. tamq̄ testamētum patris
cum pietate querentib⁹ Beati mi
tes: quoniā ipsi hereditate posside
būt terram. Lugentibus cōsola
tio. tamq̄ scientib⁹ quid admise
rint: a quib⁹ mesti sint. Beati qui
lugent. quoniā ipsi cōsolabūtur
Esurietibus a sicientib⁹ saturitas
tamq̄ refectio laborātibus. fortit
q; certantib⁹ ad salutē. Beati qui
esuriunt a sitiūt iusticiam. quoni
am ipsi saturabūtur Misericordi
bus miselcordia tamq̄ vero a op
timo cōsilio vtentibus vt eis hoc
exhibeatur a potētiore qd in vali
dioribus exhibebant. Beati mise
ricordes: quoniā ipsorum misere
bitur deus. Mūdis corde. facultas
videndi deum. tamq̄ purum ocu
lum ad eterna intelligēda geren
tibus. Beati mūdo corde. quonia;
ipsi deum videbūt. Pacificis dei si
militudo est. tamq̄ perfecte sapiē
tibus. formatisq; ad ymaginem
dei per regeneracōnē renouati ho
minis. Beati pacifici: quoniam
filij dei vocabūtur. Et ista quidem
in hac vita compleī possunt sicut
impleta esse i apostolis credim⁹.
nam illa omnimoda a in euāgeli
cam formā mutatio que p⁹ hanc
vitam promittitur. nullis verbis
exponi possunt. Beati ergo qui p
secutionem paciūtur propter iu
sticiam: quoniā ipsorum est reg
num celorū. Hec octaua sentētia
que ad caput redit. perfectūq; ho
minē declarat. significatur fortas
se circūcisione octaue diei in vete
ri testamēto. a domini resurrectio
ne post sabbatū. qui ē vtiq; octa
uus dies. idem qui prim⁹. et cele
bracōe octauaru; feriarū quas in
regnatione noui hoīs celebram⁹.
a numero ipso pētecostes. nā sep
tenario nūo septies multiplicato

quo fiūt quadragīta noue͂· qua
si octauꝰ additur· vt q̄nquagita
cōpleātur ad caput· quo die mis
sus est sp̄ussanctꝰ· quo in regnuꝫ
celoꝝ ducimur· ⁊ hereditateꝫ ac ci
pimꝰ ⁊ ꝯsolamur ⁊ pascimur ⁊ mi
sericordiā ꝯseq̄mur ⁊ mūdamur ⁊
pacificamur atqꝫ ita p̄sectōres ex
trinsecꝰ illatas molestias· ꝑ veri
tate ⁊ iusticia sustinemꝰ Beati eri
tis inq̄t cuꝫ vobis maledicēt ⁊ vos
p̄sequētur ⁊ dicent oīe malū ad
uersū vos mentiētes propter me
Gaudete et exultate: qm̄ merces
vr̄a multa est ī celis. Aīa aduertat
q̄squis q̄ delicias huiꝰ seculi ⁊ fa
cultates reꝝ tp̄aliū querit in no
mine xp̄iano· intrinsecꝰ esse beati
tudinē nr̄am sicut de anima eccl̄a
stica ore ꝓphetico dicitur Oīs pul
chritudo filie regis intrinsecꝰ Nā
extrinsecꝰ maledicta ⁊ p̄secutiōes
detractōnesqꝫ ꝑmittūtur· De qui
bus tn̄ magna merces in celis est
q̄ sentit in corde patiētiū eoꝝ qui
iam p̄nt dicere. Gloriamur in tri
bulacōne scientes qm̄ tribulatio
patiētiam opatur patiētia ꝓbati
onem ꝓbatio spem· Spes aūt nō
cōfundit qm̄ caritas dei diffusa ē
in cordibꝰ nostris· p spūmsanctū
q̄ datꝰ est nobis· Nō enim ista p
ꝑpeti fructuosū est. ſ3 ista ꝑ xp̄i no
mine nō solū equo aīo· ſ3 etiā cuꝫ
exultacōe tolerare· Nā multi here
tici in noīe xp̄iano aīas decipien
tes multa talia patiūtur: ſ3 ideo ex
cludūtur ab ista mercede quia nō
dictū est tantū beati q̄ p̄secucōes
patiūtur: ſ3 additū est ꝓpter iusti
tiā Vbi aūt sana fides nō est nō
potest esse iusticia· qꝛ iustꝰ ex fide
viuit. Neqꝫ scismatici aliq̄d sibi
ex ista mercede ꝑmittant qꝛ simili
ter vbi caritas nō est· nō potest es
se iusticia dilcō enim ꝓximi malū
nō opatur. Quā si haberent· non
dilaniarent corpus xp̄i· qd est ec
clesia. Queri autē potest· q̄d inter
sit qd ait· cū vobis maledicēt ⁊ di
cent oīe malum aduersū vos· cū
maledicere· hoc sit malū dicere. S3
aliter maledictū iactatur cum cō
tumelia sit corā illo· q̄ maledicit̄ si
cut dn̄o nr̄o dictum est: nōne veꝛ
dicimꝰ qꝛ samaritanꝰ es ⁊ demoniū
habes· aliter cū absētis fama ledi
tur. sic de illo iteꝫ scribit̄· alij dicē
bāt· qꝛ ꝓpheta est· alij dicebāt nō
ſ3 seducit populū· Persec̄ aūt est
vim inferre vel insidijs appetere·
qd fecit qui eū tradidit· ⁊ qui euꝫ
crucifixerūt· Quid est sane qd etiā
hoc nō est vnde positū· vt diceret̄·
⁊ dicent oīe malū aduersū vos:
ſ3 additū est mētiētes· additū eti
am ꝓpter me Propter me additū
est puto· q̄ volūt de p̄secucōnibꝫ· ⁊
de fame sue turpitudīe gloriari·
ideoqꝫ dicere ad se pertinere xp̄m·
qd multa de illis dicātur mala· cū
vera dicātur· quomō de illoruꝫ er
rore dicūtur. Et si aliquādo etiam
nōnulla falsa iactātur· qd temeri
tate hominū plerumqꝫ accidit· nō
tamē propter xp̄m ista patiūtur
Non enim xp̄m sequitur· qui nō
s̄m veraꝫ fidē· ⁊ catholicā discipli
nam xp̄ianꝰ vocat̄. Gaudete inq̄t
⁊ exultate· qm̄ merces vr̄a multa

est in celis. Non hic celos dici puto. superiores partes huius visibilis mūdi. Non enī merces vestra que incōcussa ꝛ eterna esse debet. in rebus volubilibus ꝛ temporalibus collocāda est. sed in celis dictum puto in spiritalibꝰ firmamentis. vbi habitat sempiterna iusticia. in quorum cōparatione terra dicitur anima iniqua cui peccanti dictum est. terra es: ꝛ in terrā ibis. De hijs celis dicit apostolus. quoniam cōuersatio nostra in celis est. Sentiūt ergo iam istam mercedē. qui gaudent spiritalibꝰ bonis Sed omni ex parte pficietur. cū etiā mortale hoc induerit immortalitatē. Tu

Scd̄m Lucam.

In illo tēpore Dixit

ihesus discipulis suis. Attēdite a fermento phariseoꝝ. qđ est ypocrisis. Et reliqua. Omel. venerabilis bede p̄sbiteri.

Ad hoc fermētum ptinent omnia. que recumbens apud phariseū superius disputauerat dominus. de quo ꝛ apl's precepit Itaqꝫ epulemur nō in fermēto malicie ꝛ nequicie: sꝫ in azimis sinceritatis ꝛ veritatis. Nā sicut modicū fermēti totā farine cui miscet̄ massam corrūpit vniuersamqꝫ mox ꝯspersione suo sapore ꝯmaculat. sic nimirū simulatio. cuius semel aīm imbuerit. tota virtutū sinceritate ꝛ veritate fraudabit Nihil autē opertum est qđ nō reueletur. neqꝫ abscōditum qđ non sciatur. Et quō in p̄nti seculo multorū dīu latꝫ ypocrisis Ergo de futuro tēpe intelligēdum. quādo iudicabit deus occulta hominū. Nā sicut vnus amicorū beati iob verissime dixit. laus impiorū breuis est ꝛ gaudiū ypocrite ad instar pūcti. si ascenderit vsqꝫ ad celū superbia eius. ꝛ caput illiꝰ nubes tetigerit. quasi sterquiliniū in fine pdetur In fine inquit perdetur. qui in pncipio florē videbatur. Et est sensus. Attēdite ne emulemini simulatores. quia veniet profecto tempꝰ. in quo ꝛ vestra virtus ōmibus. ꝛ eorū reuelet̄ ypocrisis. Verum qđ sequitur. quoniā que in tenebris dixistis. in lumine dicent̄. ꝛ qđ in aurē locuti estis in cubicul' p̄dicabitur in tectis. nō solum in futuro. qn̄do cuncta cordiū abscōdita proferētur in lucem. sꝫ in presenti etiā tempe potest ꝯgruēter accipi. quoniā que inter tenebras quōdam pressuraꝝ carceriūqꝫ vmbras vel locuti vel passi sunt apostoli. nūc clarificata per orbē ecclesia. lectis eoꝝ actibꝰ. publice p̄dicātur. Sane qđ ait. predicabit̄ in tectis. iuxta morē puincie palestine loqt̄. vbi solēt in tectis residere Nō enī tecta nostro more culminibus sublimia. sꝫ plano scemate faciūt equalia. Vnde lex p̄cipit. vt q̄ nouā domū edificaret. murū tecti ponēt in gyro. ne funderet̄ ibi sanguis innoxiꝰ labente aliquo ꝛ in p̄ceps ruente. Et in tēpli ꝯstructōe legimus Texit quoqꝫ domū laquearibꝰ cedrinis et edificauit

tabulatū sup omnem domū quin
q₃ cubitis altitudis Ergo pdicabi
tur in tectis cum cūctis audiētib⁹
palam dicetur· Dico autē vobis a
micis meis ne terreami ab hijs
qui occidūt corpus ⁊ post hec nō
habent amplius quid faciāt· Si
psecutores sanctorū occisis corpo
ribus non habēt amplius qd cō
tra illos agāt ergo supuacua fu
rit eorū insania· q̄ mortua martirū
membra feris auibusq₃ discerpē
da proiciūt vel in auras extenua
ri vel in vndas solui vel p flāmas
in cinerem faciūt redigi cum neq̄
q̄ omnipotētie dei quin ea resusci
tando viuificet obsistere possint.
Ostēdam autē vobis quid timea
tis Timete eum qui postq̄ occide
rit· habet potestatē mittere in ie
hennā· Ita dico vobis hūc timete
Quia duo sunt genera psecutorū
vnum palam seuiētium· alterū fi
cte fraudulenterq₃ blandiētium
cōtra vtrumq₃ munire nos atq₃
instituere volens saluator· ⁊ supra
ab ypocrisi phariseorū attendere
⁊ hic a carnificū cede precepit nō
timē quia videlicet post mortem·
nec horum crudelitas· nec eorum
valeat simulatio durare· domino
potius qui semper videat placen
dum· dominū qui semper punire
vel liberaē queat· esse timēdum·
Nōne quinq₃ passeres veneūt di
pondio⁊ Et vnus ex illis nō erit
in obliuione coram deo· Si minu
tissima animalia· que quolibet p
aera ferūtur volatilia· deus obliui
sci nō potest· vos qui ad ymagi

nem facti estis creatoris· nō debe
tis terreri ab hijs qui occidūt cor
pus· quia qui irracionabilia gu
bernat· racionabilia curare nō de
sinit dipōdius quo quinq₃ passe
res veneūt· idest vendūtur· genus
est pōderis leuissimi ex duob⁹ as
sibus cōpositi· Querit forte aliq̄s
quomō dicat apostol⁹ Nūquid
de bob⁹ cura est deo cum vtiq₃ bos
passere p̄ciosior existat S₃ aliud
est cura· aliud vero sciētia· Deniq₃
numerus capillorum· de quo cōse
quēter ait· sed ⁊ capilli capitis ve
stri omēs numerati sunt· nō in ar
tu cōputacōis: s₃ in facultate cog
nicōis accipitur· Non enī sollici
tam de⁹ curē numerātis impēdit ex
cubiā· s₃ cui cognita sunt oīa· qua
si numeāta sunt ōnia· Bene autē
numeāta dicūtur que quē volum⁹
seruaē numeram⁹ Vbi immēsā
erga homiēs· dei ostēdit puidenti
am· ⁊ ineffabilem signat affectū·
qd nihil nostrum lateat deum· et
parua etiam· ociosaq₃ dicta eius
sciētiam nō fugiant· Derident in
telligētiam ecclesiasticam in hoc
loco qui carnis resurrectōnem ne
gant quasi nos terrenam matri
am· que discendente anima fit ca
dauer· ita resurrectōne reparan
dā dicam⁹· vt ea que delabūtur·
⁊ in alias atq₃ alias aliarū rerū
spēs formasq₃ vertūtur· q̄uis ad
corp⁹ redeant vnde delapsa sūt· ad
easdem quoq₃ corpis partes vbi
fuerint· rediē necesse sit Alioquin
si capill⁹ capitis redit qd tam cre
bra tonsura detraxit· si vnguibus

q̄d totiens decepit expectatio. immoderata ⁊ indecẽs cogitantib⁹. ⁊ ideo resurrectiõem carnis nõ credẽtibꝫ occurrit informositas. Sꝫ queãdmodũ si statua cuiuslibet solubil̃ metalli. aut igne liq̄sceret. aut cõtererẽt in puluerẽ. aut ↄfunderetẽ in massam ⁊ eã vellet artifex rursus ex illi⁹ materię q̄ntitate reparare. nihil interesset ad eius integritatẽ q̄ pticula materie cui mẽbro statue redderetẽ. dum tamẽ totuꝫ ex quo cõstituta fuerãt resumeret. ita de⁹ mirabiliter atq̄ ineffabiliter artifex de toto quo caro nostra constiterãt. eã mirabili ⁊ ineffabili celeritate restituet. nec aliq̄d attinebit ad ei⁹ reintegratiõem. vtrũ capilli ad capillos redeãt ⁊ vngues ad vngues. an q̄cquid eoꝝ perierãt mutetẽ in carnem. ⁊ in ptes alias corporis reuocetur. curãte artificis prouidẽtia. ne quid indecẽs fiat. Nolite ergo timere. multis passerib⁹ pluris estis. Nõ plures estis legẽdum est. q̄d ad cõparatione nũmeri ptinet. sed pluris estis. hoc est maioris apud deũ meriti. dignitatis. ⁊ estimationis q̄ innumera passerũ vel corpa vel genera ↄputantur. Dico autẽ vobis. Ois quicumq̄ cõfessus fuerit me corã hominib⁹ ⁊ filius hominis confitebitẽ illũ. coram angelis dei. Qui autem negauerit me corã hominib⁹. denegabitẽ coram angelis dei. Respicit ad supiora vbi dictũ est. opta quelibet ⁊ abscõdita esse reuelanda cõcludens hãc reuelacõem. nõ in vili quolibꝫ cõciliabulo. sed in cõspectu supne ciuitatis. eterni q̄ regis ac iudicis agẽduꝫ. Et ne ex eo q̄d ait eos q̄ se negauerint esse denegãdos. vna cunctoꝝ. hoc est eoꝝ qui studio. ⁊ eoꝝ qui infirmitate vel ignorãtia negãt. conditio putaretẽ. ↄtinuo subiecit. Et õnis q̄ dicit verbũ in filiuꝫ hois. remittetur illi. ei aũt qui in spm̃ sanctũ blasphemaueit. nõ remittetẽ. Qui scãdalisatẽ carne mea. me hoiem tantuꝫ arbitrãs. q̄d filius sum fabri ⁊ fr̃es habeã iacobũ ⁊ ioseph ⁊ iudã. ⁊ homo vorator. ac vini potator sim. tal̃ opinio ac blasphemia q̄q̄ culpa nõ careat erroris tñ habꝫ veniã propter corporis vilitatẽ. qui aũt manifeste intelligẽs opa dei. cũ de v̂tute negare nõ possit. eadẽ stimulat⁹ inuidia calumniatur. ⁊ xp̃m dei q̄ verbum. ⁊ opa spũssancti dicit esse beelzebub. isti nõ dimittetur. neq̄ in p̃nti seculo. neq̄ in futuro. non q̄d negemus ⁊ ei si penitẽtiaꝫ agere possit. posse dimitti ab eo. qui vult oĩs hoies saluos fieri. ⁊ ad agnitiõeꝫ veritatis venire. sed q̄d ipsi iudici ⁊ largitori venie credẽtes. quia se penitẽtiaꝫ semp acceptuꝝ. ⁊ hãc blasphemiaꝫ nunq̄ dicit esse remittẽdam. credam⁹ hũc blasphemũ exigẽtibus meritis. sicut nunq̄ ad remissiõem. ita nec ad ipõs digne penitẽtie fructus esse puẽturũ. iuxta q̄d euangelista iohẽs de quibusdã blasphemie sue merito excecatis. verissime scripsit. Propterea nõ poterant credere. q̄ iterꝝ dixit ysaias Excecauit oculos

eorū· ⁊ induravit cor eorū· vt non
videant oculis ⁊ intelligāt corde·
⁊ cōuertantur ⁊ sanem illos Qui
dam sane volunt illum dicere ver
bum· vel blasphemare in spiritū
sanctū· qui vnitati ecclesie· vbi in
spiritusancto fit remissio pe ccato
rum· corde impenitēti resistit· dicē
tes vnum esse effugiū· ne sit irre
missibilis blasphemie culpa· cor
impenitētis caueatur· Quorū mul
tis sentētia nequaq̄ firma videt̄·
quia videlicet quisquis vnitati ec
clesie corde impenitēti resistit· siue
ille iudeus· siue gētilis· siue etiam
hereticus sit· potest vtiq̄ remissio
nem habere peccatorū in spiritu
sancto· si ad vnitatē ecclesie· corde
penitēti refugerit· Sed dicunt· Q̄
diu corde impenitēti quis spiritui
gratie resistit· tam diu nō habet
remissiōem· At illi obiciūt hanc
conditiōem in cunctis cōstare cri
minibus. Quomodo enim q̄ diu
quis fornicacōnem ydolatriam·
adulteriū· masculorum cōcubitū·
ceteraq̄ flagitia gesserit· nō habz
hereditatem in regno cristi ⁊ dei·
Hijs vero criminibus abdicatis·
potest ablui· sanctificari· iustificā
ri· in nomine domini nostri ihesu
cristi· ⁊ in spiritu dei nostri Jta in
quiūt· etiam impenitēs q̄ diu cor
impenitēs habuerit· non potest
habere veniā: mox vero vt penitue
rit cōsequetur ⁊ veniam· nulloq̄
discrimine impenitētia ceteris ob
ligacō ⁊ aut irremissibilior inuei
tur esse peccatis· que ī similitudi
nem scelerū ceterorum· vsq̄ ad pe
nitētiam manens· mox acta pēni
tētia delebitur· sola autē blasphe
mia in spiritūsanctuz· qua quisq̄
in similitudinē dyaboli: ⁊ angelo
rum eius· cōtra suam cōscientiaz
maiestatē deitatis oppugnare nō
trepidat· nō habet remissiōem in
eternū: sed reus erit eterni delicti
sicut euāgelista marcus euidēter
exp̄mit· qui posito hoc domini tes
timonio subiūxit atq̄ ait· quōni
am dicebāt· immūdum spiritum
habet· Nam neq̄ hij: qui spiri
tūsanctum nō esse· neq̄ qui hūc
esse quidē: sed non esse· neq̄ qui
hūc deum quidem esse: sed patre
filioq̄ minorē credūt ⁊ confitētur
quia nō inuidētia dyabolica: sed
humana ignorātia ducti faciunt
hoc· irremissibilis blasphemie cri
mine tenētur· quo proprie prin
cipes iudeorū· ⁊ quicq̄ similis inui
die peste corrupti maiestatē blas
phemāt· sine fine peribūt· Tu au
tem domine.

Lectio sancti euāgelij
Scd̄m Matheum

n illo tēpore Dixit

ihesus discipulis suis· Nihil oper
tum q̄d non reueletur· ⁊ occultuz
q̄d nō sciatur· Et reliqua Omel be
ati Jheronimi·

T quomō in presenti se
culo· multorū vicia nesci
untur· Sed de futuro tem
pore scribitur· qn̄do iudicabit de⁹
abscōdita hominū ⁊ illuminabit
latebras tenebrarū ⁊ manifesta
faciet cōsilia cordiū· Et est sensus

Nolite timere psecutorum seuiciā ⁊ blasphemantiū rabiem qr veni et dies iudicij in quo ⁊ vestra vir tus: ⁊ eoꝝ nequicia demonstrabi tur. Qd dico vobis in tenebris: di cite in lumine. ⁊ qd aure auditis predicate sup tecta Qd auditis in misterio aptius predicate. quod didicistis absconse: pblice loqui mini. quod vos erudiui in puulo iudee loco: in vniuersis vrbibus. ⁊ in toto mundo audacter dicite. Nolite timere eos q̄ occidunt cor pus. aiam autē non possunt occi dere. Si qui corpꝰ occidunt. aiam nō pn̄t occidere. Ergo anima inui sibilis ⁊ incorpalis est: ꝑm crassi ciē dico corpis nostri substantiā Vel eo certe tpe punietur. ⁊ sup plicia sentiet. qn̄ pristinū corpus receperit. vt cū quo peccauit cū ip so ⁊ puniat. Eum timete: qui p̄t ⁊ corpus ⁊ aiam pdere in gehennā ignis. Nomen gehēne in veteribꝰ libris non inuenitur. sed primū a saluatore ponitur. Queramꝰ ergo que sit sermonis hꝰ occasio ydo lum baal fuisse iuxta ierusalem ad radices mōtis libani: in quib siloa fluit non semel legimꝰ. Hec vallis ⁊ pua campi planicies ir rigua erat ⁊ nemorosa plenaqꝫ de licijs. ⁊ lucꝰ in ea ydolo ꝯsecratus In tantam aūt populus israhel de mentiā venerat: vt deserta templi vicinia: ibi hostias immolaret: ⁊ rigorē religionis delicie vincerēt. filiosqꝫ suos incēderent demonijs. vel iniciarent. ⁊ appellabat̄ locus ille gehennō ⁊ vallis filioꝝ ennō

Hoc regum volumen ⁊ palipome non. ⁊ ieremias scribunt plenis sime. ⁊ cōminatur deus se locum illum impleturū cadaueribꝰ mor tuoꝝ. vt nequaq̄ vocet̄ topheth ⁊ baal: sed vocetur poliandriuz .i. tu mulus mortuoꝝ. Futura ergo sup plicia ⁊ pene ppetue quibꝰ pecca tores cruciandi sunt: hꝰ loci voca bulo denotantur. Duplicē autem esse gehennā: nimij ignis ⁊ frigo ris in iob plenissime legimꝰ Non ne duo passeres asse veneunt. Et vnus ex illis non cadet sup terraz sine patre vestro. Vestri aūt ⁊ ca pilli capitis omnes numerati sūt Nolite ergo timere: multis passe ribꝰ pluris estis vos. Heret sibi s mo dominicus. ⁊ sequētia pendēt ex superioribꝰ. Prudēs lector caue sp supsticiosam intelligentiā: vt non tuo sensui attempes scriptu ras. sed scripturis iungas sensuz tuum. ⁊ intelligas quid sequatur Supradixerat. nolite timere eos q̄ corpus occidunt. aiam autē oc cidere nō possunt occidere. nunc lo quit̄ ꝯsequenter. Nonne duo pas seres asse veneunt. ⁊ vnus ex illis non cadet supra terraz sine patre vestro. Et est sensus. Si pua aīa lia ⁊ vilia absqꝫ deo autore nō deci dunt. ⁊ in oībus est puidentia. et que in hijs peritura sūt sine dei vo luntate nō peunt. vos qui eterni estis non debetis timere q̄ absqꝫ dei viuatis puidentia. Iste sensus ⁊ supradictus est. Respicite vola tilia celi: qm̄ non serunt neqꝫ me tunt. neqꝫ congregant in horrea ⁊

pr̄ vester celestis pascit illa. Non ne vos pluris estis illis? Ac dein ceps. cōsiderate lilia agri quomō crescunt & cetera. Si aūt fenū agri quod hodie est & cras in clibanū mittitur deꝰ sic vestit: quanto ma gis vos minime fidei? Quidam co acte duos passeres aīam interpre tant & corpus. quinqꝫ ꝙ passeres ſm lucam qui duobꝰ assibus ve neunt ad sensus referunt. Sꝫ quō illa intelligentia: toti euangelici sermonis corpori coaptetur. non pue est difficultatis. Vestri aūt et capilli capitis omnes numera ti sunt. Nolite ergo timere: multis passeribꝰ melioris estis vos. Ma nifestius nostre exposicōis superi or sensus expressus est ꝙ timere debeant eos. qui pn̄t corpus occide re. & aīam non possunt. ꝙ si sine dei sapientia parua quoqꝫ aīma lia non decidunt: quanto magis homo qui apostolica fultus est di gnitate? Qꝫ autem ait. vestri & ca pilli capitis numerati sunt. immē sam dei erga homines ostendit ꝓ uidentiam. & ineffabilem signat affectum: ꝙ nihil nostrorum deuꝫ lateat: etiam parua & ociosa dcā eius scientiam fugiant. Derident intelligentiā ecclesiasticam in hoc loco qui carnis resurrectionem ne gant: quasi nos & capillos qui nu merati sunt & a tonsore decisi: om nes dicamus resurgere cuꝫ salua tor non dixerit. vestri aūt & capil li omnes saluandi sūt. sed nume rati sunt. Vbi numerus est: scien tia numeri demrātur. non eiusdē numeri cōuersātio. Ta

De cōfessoribus.

Sermo fulgentij.

Dominicus ser mo quē debemus omnes non solū studiose: verumetiaꝫ sa pienter audire: cui nos oportꝫ hu militer ac delectabilit obediē. mo derationis sue tenens vbiqꝫ tem periem: vt nec ouibꝰ desint pabu la: nec pastoribus alimenta. que dam specialiter nobis precepit. q̄ dam vero generāliter & nobis & vo bis. Nobis namqꝫ & seruis quos pater ille familias rerum omniū dominus ad hoc in magna sua do mo cōstituit vt populo eius verbū gratie ministremꝰ. specialiter in iungitur sancte predicationis of ficiū: generāliter vero & nobis & vo bis salutaris indicitur obediētia mandatoꝝ. In quibus denuo mā datis. tanꝙ ditissimis ferculis sic celestium deliciaꝝ copia spiritua lis exuberat: vt in verbo dei abun det. quod perfectus comedat. abū det etiaꝫ qđ paruulus sugat. Ibi est enim siml' & lacteus potꝰ quo tenera fidelium nutriat infantia. & solidus cibꝰ quo robusta perfe ctoꝝ iuuentus spiritalia sancte v̄ tutis accipiat incrementa. Ibi pr sus ad salutē cōsulitur vniuersis: quos dominꝰ saluare dignat. Ibi est qđ omni etati cōgruat. ibi qđ omni professioni cōueniat Ibi au diuimꝰ precepta que faciamꝰ ibi cognoscimus premia q̄ speremꝰ

Ibi est iussio que nos p litterā do
ceat ⁊ instruat ad sciam. ibi pmis
sio que p grām trahat. ⁊ pducat
ad gloriam. Seruoꝝ igitꝰ quos po
pulo suo preposuit dn̄s spāle offi
cium demrāre: ait qđ ex euāgelio
audiuimꝰ. Quis putas est fidelis
seruus ⁊ prudens quem cō stituit
dn̄s sup familiā suam: vt det illis
in tpe tritici mensurā. Beatus ser
uus ille quē cū venerit dn̄s inuene
rit ita facientē. Quis est iste dn̄s
frēs. Xp̄s sine dubio q̄ suis disci
pulis ait. Vos vocatis me mgr̄ ⁊
dn̄e: ⁊ bene dicitis. sum etenī. Que
est etiā huiꝰ dn̄i familia. Nimiꝝ
illa ē quā ipē dn̄s de manu inimi
ci redemit: ⁊ suo dn̄o mācipauit
Hec āt familia est scā eccā catho
lica q̄ per orbē terre copiosa fertili
tate diffunditꝰ. ⁊ redēpta speciosa
sui dn̄i sanguine gloriatꝰ. Filius
enī hōis sicut ipse ait nō venit mi
nistrari: sed ministrare: ⁊ dare aī
mam suā redemptionem pro mul
tis. Ipse est etiā pastor bonꝰ: qui
aīaȝ suā posuit p ouibꝫ suis. Grex
ergo boni pastoris ipsa ē familia
redemptoris. dispensator vero q̄s
sit quem oȝ esse fidelem. pariter ⁊
prudentē paulus nobis ōn̄t apl̄s
q̄ de se suisqꝫ sociis loq̄ns ait. Sic
nos existimet homo vt ministros
xp̄i. ⁊ dispensatores misterioꝝ dei
Hic iam q̄ritur inter dispēsatores
vt fidelis q̄s inueniatꝰ. Ne q̄s aūt
nr̄m solos apl̄os dispensatores
factos existimet. neglectoqꝫ mili
cie spūalis officio: seruꝰ piger in
fideliter imprudenterqꝫ dormitet:
ipse beatus apl̄s ep̄os q̄ꝫ dispen
satores esse ostēdens ait. Oportet
enī episcopum sine crimine esse:
sicut dei dispensatorē. Serui ergo
patrisfamilias sumꝰ. dispensato
res dn̄i sumus. mensuram tritici
quā vobis erogemus accepimus
Que vero sit ista mensura tritici
si q̄ramus ipsaȝ nobis btūs pau
lus ōn̄t dicens. Vnicuiqꝫ sicut de
us diuisit mensurā fidei. Quam er
go mensuram xp̄s nuncupat: ip
sam mensuraȝ fidei paulus appel
lat: vt cognoscamus non aliud
esse spirituale triticuȝ q̄ꝫ xpristia
ne fidei venerabile sacramentum
Huius tritici mensuram vobis in
noīe dn̄i damus quotiens illumi
nati dono gratie spiritualis scđm
regulam vere fidei disputamus. ⁊
eandem tritici mensuram per do
minicos dispensatores accipitis:
cum quotidie p dei famulos v̂bū
veritatis auditis de ipsa ḡ nunc
tritici mensura loquimur: ex ipsa
sicut deus diuidit: vniuersi pasca
mur vn̄ alimenta bone vite suma
mus: vt ad eterne vite premia p
uenire possumus: in illum creden
tes. in illum sperantes. illum pre
omnibus: ⁊ in omnibus diligen
tes: qui seipsum nobis ⁊ alimen
tum prestat ne deficiamus in via
⁊ premium seruat: vt gaudeamꝰ
in patria. Xp̄s est enī alimentū
nostrum. xpristus est premium
nr̄m. xp̄s est cibus ⁊ ɔsolacō cur
rentiū. ipse ē sacietas ⁊ exultatio
quiescentium beatoꝝ. Ad ipsam
itaqꝫ tritici mensuram ptinet qđ

dominus ait Vendite q̄ possidetis
et date elemosinā. facite vobis sac
culos q̄ non veterescūt. thesaurū
non deficientem in celis. quo fur
non appropiat. neq tinea corrū
pit Magnū bonū est carissimi fra
tres. valde cōgruum. valde cōmo
dum et maxime xpristianis omni
bus appetendū vt vnusquisq de
ficere non delectetur in penis: sed
omnes pficere studeamus in me
lius. Arbores sumus fratres in a
gro dominico constitute. deus au
tem noster est agricola. Ille nos
compluit. ille colit Ipse fecundita
tem donat. ipse fructificandi gra
tiam subministrat Pluuia dei est
sermo sancte predicacōnis. cultu
ra dei. infusio gratie spiritalis De
us igitur p̄cepto nos cōpluit. adiu
torio colit. dum cōpluit: aufert a
nobis ignorantie siccitatē. dū co
lit: bene viuendi cōdonat vbertatē
dū pluit terrā nr̄i cordis irrigat.
dū vero colit de ipsa terra spinas
et tribulos mūdane cupiditatis ex
stirpat. Demus itaq fecūdari ce
lestibus pluuijs. demus cōgrua fru
ctificacōe manibus supni rndere cul
toris. et si nō possunt omnes arbo
res eq̄les fructus afferre: nulla tn̄
in agro dn̄ico debet steril' pmanē
Multū metuenda ē nob frēs illa
sn̄ia cōminantis q̄ dicit. Ois arbor
q̄ non facit fructū bonū excidet: et
in ignē mittet. Q8 si sterilitas in
ignem mittit rapacitas quid me
ret. Aut q̄d recipiet qui alienū
tulerit: si semp ardebit qui de suo
non dederit. Et si iudiciū sine mia
erit illi q̄ non fecit misericordiā:
q̄le iudicium erit ei q̄ fecit et rapi
nam. Timeamus ergo fratres.
timeamus actus nr̄os. Obediens
xpō vendat q̄ possidet et elemosinā
det. vt de terra cor ad celum leuet.
vt auariciā calcet. vt ad pfectio
nis culmen tota mentis intencōe
festinet: vt non sit sollicitus que
sunt mundi: sed q̄ sunt domini: vt
mundū sibi crucifixū habeat. se
q mundo crucifixum exhibeat vt
sit omnino paup in seculo. et diues
in xpō Quis ignoret boni hu9 mag
nitudinē. Videmus aūt non oī
bus venundādarū rerum suarū in
esse virtutē. Vnusquisq em̄ pprī
um habet donum a deo alius qui
dem sic. alius aūt sic. Ecce hoc tam
magnū bonū implere pauci pn̄t.
oēs non pn̄t. Nunq̄d qr paucis
donatur ista pfectio: ppterea dn̄t
eē pessimi. q̄cunq in bono nondū
possunt esse pfecti. Nunq̄d ppter
ea xp̄ianus debet vitio rapacita
tis insistere qr forte nondū potest
oīa sua paupibus erogare. Aut
ideo debet aliena cōcupiscere. qr p
pria nondum p̄t omnino cōtem
nere. Absit hoc fratres ab oibus
xp̄ianis. auertat hoc deus a fideli
bus suis. Apl's em̄ veraciter dic.
qr neq auari. neq rapaces regnū
dei possidebunt. Manifestū ē autē
qr omnes qui a regno dei aliena
buntur: in eterno igne cū dyabo
lo. eiusq angelis dānabunt Pro
inde dilectissimi si non oēs pn̄t imple
re q8 dn̄s ait. vendite que posside
tis. illud tn̄ q8 adiecit dicēs. date

elemosinaꝫ omnibus est possibi
le. Si assit bona voluntas: omnib⁹
facile. si non assit: ira. si ferueat ca
ritas: cunctis debet esse ꝯmune vt
omnib⁹ donetur eterna felicitas.
Qui ergo tantam virtutē accepit
a dn̄o vt oīa que in mundo sunt:
celestis regni amore ꝯtemnat que
habet vendat ⁊ egenis expendat.
Qui vero tante virtutis nondū est
de hijs que habet inquantum hꝫ
elemosinā faciat. Tn̄ operetur bo
na voluntas quantū suppetit fa
cultas. Perfect⁹ possideat primū
virtutis locū. imperfectus saltē pue
niat ad secundū. Efficiat̄ ille glo
se dign⁹. sit iste laudabiliter lar
gus. Sit ille scē paupertatis ardētis
sim⁹ amator: sit iste scōꝝ pauperꝝ
pijssimus ꝯsolator. Habeat iste
apud dn̄m patronos paupes q̄s
ille se gaudet virtutis hīe ꝯsortes
Sit ille talis qui cū dn̄o iudicatu
rus sedeat. sit iste talis qui ad dex
teram iudicand⁹ assistat. Sit ille
talis qui eterna tabernacula perpe
tuo iure possideat. sit iste talis quē
ille recipiat. Ammonuit eī nos
dn̄s dicens. Facite vobis amicos
de mammona iniquitatis qui vos
recipiant in eterna tabernacula.
Hoc ergo frēs necessariū est om
nibus nobis: vt in bonis operib⁹
nemo sit segnis. nemo sit sterilis
nemo p̄ntium dilectione futurā
cōtemnat. nemo eterna despiciēs
sola tpalia puersus aspiciat. ne
mo spiritualibus corpalia prefe
rat. nemo terrena celestib⁹ ante
ponat. Thesauꝝ nostrū fratres
in celis ponamus vt etiam cor no
strum in celis habere possim⁹. Ne
cesse est eīn vt quo precesserat di
lectionis thesaurus: illuc etiā cogi
tationis sequatur effectus. Ideo
veritas ait. Ubi enim thesaurus
vester est: ibi ⁊ cor vestrū erit. Ut
ergo in celis thesaurisem⁹: celesti
a diligam⁹ Uis nosse vbi thesau
risas? Attende qd amas. Uis nos
se qd amas? Attende qd cogitas
Ita fiet vt thesaurum tuū ex toto
amore cognoscas. ⁊ amorē tuum
iudicio tue cogitacōis intelligas
Ostendens autē dn̄s quō in celis
thesaurisare possim⁹: ait. Sint lū
bi vestri precincti: ⁊ lucerne arden
tes. Si istum dn̄i sermonē s̄m lit
teram velimus accipe: nihil in ea
ꝯmodi spiritalis possum⁹ inuenīē
Quid enim ꝓficit ad anime salu
tem si aliquis corpaliter aut lum
bos precingat. aut lucernā accen
dat? Alia ergo in precinctis lum
bis ⁊ lucernis ardentibus queren
da est intelligentia spiritalis que
s. diuino sit precepto condigna.
que nostre saluti cōgrua reperiat̄
⁊ commoda. Neqꝫ eī frustra quo
dam loco ipse dn̄s ait. Uerba q̄
locutus sum vobis spiritus ⁊ vita
sunt. In lumbis igitur ꝯcupiscen
tia carnalis ostenditur. in lucnis
vero fides ⁊ caritas xpiana mon
strat̄. Iubens igitur domin⁹ lum
bos nostros precingi ꝯcupiscenti
as carnales sine dubio p̄cepit re
frenari. Imperans aūt vt lucnas
ardentes hēamus. hoc itaqꝫ iubet
vt ⁊ lumine vere fidei splendeam⁹

et sancte caritatis operibus seruē
amus Iubens vt sint lumbi nr̄i p̄
cincti mandat: vt mala desideria
atq3 opa fugiam⁹ Iubens vt sint
lucerne nostre ardētes. monet vt
bona diligamus atq3 faciamus.
Ista que de euangelio ꝓposuim⁹:
cum ꝓpheticis sermonibus ꝯfera
mus Vtrumq3 em̄ testamentum
deus vn⁹ insti tuit. vnus dominus
dedit. Et si sunt vtriusq3 testamen
ti: diuersa pro temporibus sacra
menta: cōcordat tamen in vtroq3
salutis humane sententia qua p̄
cipitur: vt non peccemus. et iube
tur vt bonis operib⁹ insistamus.
Precepit itaq3 dn̄s p beatum da
uid dicens. Declina a malo: et fac
bonum. Per ysayam q3 oēs hijs
ammonet verbis. Auferte maluz
cogitationum vestraꝝ ab oculis
meis. quiescite agere peruerse. dis
cite bene facere. Hoc ergo nūc do
minus p seipsum precepit. qd vo
bis etiam p sanctos patriarchas
ꝓphetasq3 mandauit. Quid est ei
Sint lumbi vestri precincti: nisi de
clinate a malo. Quid est. sint luc
ne vestre ardētes nisi facite bonū.
Quid est sint lumbi vestri precīcti
nisi quiescite agere puerse. Quid
est. sint lucerne ardentes nisi disci
te bene facere. Precingunt ergo
fideliū lumbi: dum cōcupiscentia
mala ꝯprimitur. duz iniqua cogi
tatio cohibetur. dum libidini resi
stit anim⁹. dum lasciuie denegat
effectus. dum calcat luxuria. duz
auaricia ꝯtemnitur et rapina. dū
ꝓximi lesi debita reddunt. dum su
perbia vincit. dum inuidia supa
tur. Ardent vero lucerne fidelium
dū recte fidei regulam seruant. dū
in sinu matris ecce longanimiter
pseuerant. dum terrena ꝯtemnūt
et celestia ꝯcupiscunt. dum sollici
ti pacē custodiunt. dum se inuicē
pure diligunt. dum mutuo se ho
re preueniunt. dū mansuetudine
cordis et humilitate ꝑficiunt. duz
misericordie opa libenter atq3 hi
lariter faciunt. dumq3 in operib⁹
bonis non hoi: sed deo placere con
tendunt. Ois ergo xpristian⁹ pre
cinctos habeat lumbos: vt fugi
at libidinem. ardentem lucernam
vt custodiat castitatē. Precīctos
habeat lūbos: vt aliquid alienuz
non rapiat. nec furetur. ardentez
habeat lucernaz: vt oppresso vela
men iusticie dūtaxat defensionis
impendat. Precinctos habeat lū
bos: vt habēti non auferat cibū.
ardentē habeat lucernā vt esurien
ti tribuat alimentū Precīctos ha
beat lūbos vt nō expoliet vestitū.
ardentē habeat lucernā vt vestiat
nudū. Precinctos habeat lūbos:
vt domū nullius inuadat: arden
tem hēat lucernā vt pegrinos xpi
libenter excipiat. Precinctos hēat
lūbos vt fugiat elationē. ardentē
hēat lucernā vt seruet humilitatē
Precinctos hēat lūbos vt expellat
a se inuidiā et liuorem. ardētem hē
at lucernā vt puram cunctis exhi
beat caritatem Precinctos hēat lū
bos vt non exhibeat membra sua
arma iniqtatis peccato. ardentez
hēat lucernaz vt exhibeat mēbra

sua arma iusticie deo. Hec est fra
tres catholice fidei vera sanaqꝫ do
ctrina. hec mensura tritici. de qua
dn̄i redemptoris est pascenda fa
milia. Ex hac vobis quantuz dn̄s
tribuit damus. ipsumqꝫ dn̄m in
giter exoram⁹: vt ⁊ nos ⁊ vos in ti
moꝛe gr̄e suo pascere dignet᷑ auxi
lio. Auferat a nobis dn̄ationem
praue cupiditatis. donet omnib
ꝑfectum ⁊ ꝑseuerantiā caritatis.
Lumbos nr̄os ipse precingat. luc
nas nr̄ās ardere faciat ardentesqꝫ
custodiat: vt ne frigescat nr̄ā ca
ritas. nec aliqua nobis dominet᷑
iniquitas. Sed dn̄s ac redemptoꝛ
nr̄ omnibus gratiaz tribuat. vni
uersis donum sc̄e illūīationis ac
virtutis infundat. Nobis donet:
vt qd ab illo audiuim⁹ recte intel
ligam⁹. sicut opoꝛtet faciam⁹. vo
bisqꝫ faciendū sermone sufficien
ti ⁊ ɔgruo predicemus. Vobis qꝫ
donet. vt qd ab illo ꝑ seruos eius
auditis: ⁊ corde intelligatis ⁊ ope
re faciatis Hoc ergo diuina mise
ricoꝛdia opetur in oībus nobis:
vt nos quos voluit esse dispensa
toꝛes: fideles faciat ⁊ prudentes.
Vos qꝫ faciat obedientes ⁊ humi
les: vt mensuram tritici dominici
quam vobis damus: ɔmuniorem
vobiscū salubriter atqꝫ vtiliter hē
amus. Tu aūt

Scd̄m lucam

In illo tempore Di
xit ih̄s discipulis suis parabolā
hanc. Homo quidam pegre pro
ficiscens vocauit seruos suos ⁊ tra
didit illis bona sua. Et reliq̄. Ome
lia beati gregorij

Lectio sancti eu
angelij fr̄es carissimi sol
licite ɔsiderare nos ammonet: ne
nos qui plus ceteris in hoc mundo
accepisse aliq̄d cernimur: ab au
ctore mundi inde grauius iudice
mur. Cum enim augentur dona:
rationes etiaz crescunt donoꝛum.
Tanto ergo esse humilioꝛ atqꝫ ad
seruiendum promptioꝛ quisqꝫ de
bet ex munere: quanto se obliga
tiorem esse conspicit in reddenda
ratione. Ecce homo qui pegre pro
ficiscitur seruos vocat. eisqꝫ ad ne
gocium talenta partitur. post mł
tum vero tempoꝛis positurus ratō
nem reuertitur. bene operantes ꝓ
apportato lucro remunerat. seruū
vero a bono ope torpentem dam
nat. Quis itaqꝫ iste homo est: qui
peregre proficiscitur: nisi redemp
toꝛ noster qui in ea carne quam
assumpserat abijt in celum. Car
nis enim locus ꝓprius terra est.
Que quasi ad peregrina ducitur
dum ꝑ redemptorem nr̄m in celo
collocatur. Sed hō iste pegre ꝓfi
ciscēs: seruis suis bona sua tradi
dit qꝛ fidelibus suis spūalia dona
concessit. Et vni quidez dedit quin
qꝫ talenta. alij autez duo. alij vero
ɔmisit vnū. Quinqꝫ etenī sunt sen
sus coꝛpis: viz visus. auditus. gu
stus. odoratus ⁊ tact⁹ Quinqꝫ igi
tur talentis donū quinqꝫ sensuuz
i. exterioruz sc̄ia exprimitur. duo
bo vero itellcūs ⁊ opatio designat᷑

vnius autem talenti noīe intelle
ctus tm̄modo designatur. Sed is
qui quinq; talenta acceperat: alia
quinq; lucratus est. q2 sunt non
nulli qui q̄si interna ac mistica pe
netrare nesciunt: p intentione tñ
supne patrie docēt recta que pñt
de ipsis exteriorib9 que acceperūt
dumq; se a carnis petulātia. a ter
renoꝝ ambitu. atq; a visibiliū vo
luptate custodiunt. ab hijs etiā
alios ammonendo compescunt Et
sunt nonnulli qui quasi duobus
talentis ditati: intellectū atq; ope
rationem pcipiunt. subtilia de in
ternis intelligunt. mira in exterio
ribus opantur. cumq; intelligen
do ⁊ opando alijs predicāt: qua
si duplicatum de negocio lucrum
reportant Bene aūt alia duo vel a
lia quinq; in lucruz venisse referū
tur. q2 dum vtriq; sexui predicacō
impenditur: quasi accepta taleñ
geminant. Sed is qui vnuz talen
tum acceperat: abiens fodit in ter
ram ⁊ abscondit pecuniā dñi sui.
Talentum in terra abscōdere: est
acceptum ingeniuz in terrenis re
bus implicare lucꝝ spirituale nō
querere. cor a terrenis cogitacōni
bus nunq̄ leuare. Sunt aūt non
nulli qui donum intelligentie pce
perunt: sed tñ sola que carnis sūt
sapiunt. De quibus per pphetam
dicitur. Sapientes sunt vt faciāt
mala. bene aūt facere nescierunt.
Sed dominus qui talenta ꝯtulit:
rationez positurus redit. q2 is qui
nunc pie spiritualia dona tribuit:
districta in iudicio merita exq̄rit

quid quisq; accepit ꝯsiderat ⁊ q8
lucꝝ de acceptis reportet pensat.
Seruus qui geminata talenta ꝯtu
lit a dño laudat̄. atq; ad eternaz
remunerationē intromittitur: cuz
ei voce dñica dicit̄ Euge serue bone
⁊ fidelis. q2 sup pauca fuisti fidel'
supra multa te constituam. intra
in gaudiū domini tui. Pauca q̄p
pe sunt bona omnia presētis vite:
q̄libet multa esse videantur. com
paratione retributionis eterne.
Sed tunc fidelis seruus sup mul
ta constituitur quando deuicta oi
corruptionis molestia de eternis
gaudijs in illa sede celesti gloria
tur. Tunc ad domini sui gaudiuz
pfecte intromittitur quando in et
na illa patria assumptus. atz an
geloꝝ cetibus admixtus: sic intel
us gaudet de munere: vt nō sit iā
quod exterius doleat de corrupti
one. Seruus autem qui opari de
talento noluit: ad dominum cum
verbis excusationis redit dicens
Dñe scio q2 homo durus es. metis
vbi non seminasti. ⁊ congregas
vbi non sparsisti. ⁊ timens abij
⁊ abscondi talentū tuum in terra
ecce habeo q8 tuum est. Notand8
q2 inutilis seruus domini nō dñm
vocat. cui tñ ad lucrum deseruire
dissimulat. ⁊ timuisse se dic̄ lucro
talentum expendere. qui hoc solū
timere debuerat. ne hoc sine lucro
ad dñm reportaret. Sunt enī ple
riq; intra scām ecclesiā. quoꝝ iste
seruus imaginē tenet. qui melio
ris vite vias aggredi metuunt: ⁊
tñ iacere in sui corpis ignauia nō

ꝑtimescunt. Cumqꝫ se peccatores ꝯsiderant: sanctitatis vias arripe trepidant. ⁊ remanere in suis iniquitatibꝰ non formidant. Quorum bene petrus adhuc in infirmitate positus speciem tenet: cū viso miraculo piscium dixit. Exi a me domine. q᷑ peccator homo sum. Immo si peccatorem te ꝯsideres: oportet vt a te dominum non repellas Sed qui idcirco melioris habitꝰ vias ⁊ rectioris vite apprehendere arcem nolunt. q᷑ infirmos se esse conspiciunt quasi ⁊ peccatores se fatent̄. ⁊ dominum repellūt. cūqꝫ in quo sanctificari debuerant fugiunt ⁊ velut in ꝑturbatione consilium non habent. dum moriuntur ⁊ vitam timent. Vnde ⁊ huic seruo ꝓtinus respondetur. Serue male ⁊ piger. sciebas q᷑ meto vbi non semino. ⁊ congrego vbi non sꝑgo. Oportuit ergo te dare pecuniā meā nūmularijs. ⁊ ego veniens recepissem vtiqꝫ quod meum est cū vsura. Ex verbis suis seruꝰ piger constringit̄ cum dominus dicit. Meto vbi non semino: ⁊ congrego vbi non sparsi. Ac si aperte dicat. Si iuxta tuam sententiam ⁊ illud exquiro a te quod non dedi: q̄nto magis a te exigo quod ad erogandū dedi. Oportuerat ergo te dare pecuniā meam nummularijs ⁊ ego veniens vtiqꝫ recepissem quod meum est cū vsura. Pecuniam vero nummularijs dare: ē eis sciam predicacōis impendere: qui hanc valeant ⁊ dictis ⁊ operibus exercere. Sed sicut nr̄m periculum a

spicitis si dn̄icam pecuniā teneaꝰ. Ita vīm fratres kmi sollicite pensate. q᷑ cū vsuris a vobis exigitur qd auditis. In vsura quippe pecunia etiā non data recipitur. Cum em̄ hoc reddit̄. quod acceptū fuerat etiā illud supimpenditur qd acceptū non est Pensate fratres carissimi. q᷑ de accepta hac verbi pecuīa vsuras soluitis. ⁊ curate vt ex eo qd audistis etiā alia studeatis intelligere q̄ non audistis: q̄tenus alia ex alijs colligentes: etiam illa discatis ex vobismetipsis agere. q̄ necdum ex predicatoris ore didicistis. Pigrum vero seruū q̄ sententia feriat audiamꝰ. Tollite ab eo talentum: ⁊ date ei q̄ habet decē talenta. Oportunū valde videbat̄: vt cum malo seruo vnū talentū tollit̄: ei potius qui duo q̄ꝫ qui q̄nqꝫ talenta acceperat daret̄. Illi em̄ dari debuit: q̄ minus q̄ꝫ q̄ plus habuit. Sed sicut superius diximus ꝑ q̄nqꝫ talenta quinqꝫ videlicet sensuū ⁊ exteriorum scientia designatur. per duo autem intellectus ⁊ opatio exprimit̄. Plꝰ ergo habuit q̄ duo q̄ꝫ qui quinqꝫ talenta ꝑceperat. q᷑ qui ꝑ quinqꝫ talenta exteriorum amministrationē meruit: ab intellectu internorum vacuus fuit. Vnum ergo talentum ꝑ quod intellectum significari diximus: illi dari debuit: q̄ bene exteriora que acceꝑat ministrauit. Quod cotidie in sancta ecclesia agi cernimus. q᷑ pleriqꝫ dū bene ministrant exteriora que accipiunt: ꝑ adiunctam gratiā ad

intellectum quoque iustitiam perdu cuntur: ut etiam de interna intelli gentia polleant: quam exteriora fideli ter amministrant Generalis etiam sententia subditur cum dicitur. Omni enim habenti dabitur et abundabit. ei autem qui non habet et quod videtur habere auferetur ab eo. Habenti namque dabitur et abundabit. quia quis quis caritatem habet: etiam dona alia percipit. Quisquis caritatem non habet: etiam dona que percepisse videbatur amittit Unde necesse est fratres mei ut per omne quod agi tis erga caritatis custodiam vigile tis. Caritas autem vera est et ami cum diligere in deo et inimicum dili gere propter deum Quam quisquis non habet: omne bonum amittit quod habet. talento quod acceperat pri uatur et iuxta dominicam sententiam in tenebras exteriores mittitur Per penas quippe in exteriores cadet: qui per culpam suam sponte in inte riores tenebras cecidit. Illic coac tus patitur tenebras ultionis: qui hic libenter sustinuit tenebras vo luptatis. Sciendum vero est quod nul lus piger ab hac talenti accepti one securus est. Nullus namque est qui veraciter dicat. Talentum mi nime accepi. non est unde rationem ponere cogar Talenti enim nomi ne cuilibet pauperi etiam hoc ipsum reputabitur: quod vel minimum ac cepit. Alius namque accepit intelli gentiam predicationis: ministeri um debet ex talento. Alius terrenam substantiam accepit. erogationem talenti debet ex rebus. Alius nec

intelligentiam internorum: nec rerum affluentiam accepit: sed tamen di dicit artem qua pascitur. Ipsa ars ei in talenti acceptione reputabitur. Alius nihil horum assecutus est: sed tamen fortasse locum familia ritatis apud diuitem meruit: ta lentum profecto familiaritatis ac cepit. Si ergo nihil ei pro indige tibus loquitur pro talenti retenti one damnatur Habens igitur in tellectum: curet omnino ne tace at. Habens rerum affluentiam vi gilet: ne a misericordie largitate torpescat. Habens artem qua re gitur: magnopere studeat ut vsum atque utilitatem illius cum proximo partiatur. Habens loquendi lo cum apud diuitem: damnationem pro retento talento timeat si cum valet non apud eum precibus in tercedat Tantum quippe ab vno quoque nostrum venturus iudex exi git: quantum dedit. Ut ergo de ta lenti sui rationibus redeunte domino quisque securus sit cum timore pen set cotidie quod accepit. Ecce nam que iam iuxta est ut ille qui pegre profectus est redeat. Quasi pegre quippe abijt: qui. s. de hac terra in qua natus est longe discessit Sed profecto reuertitur: ut de talentis rationes ponat. quia si a bona acti one torpescimus. de ipsis donis que contulit: nos districtius iudicat Consideremus igitur que accepi mus. atque in erogatione vigilemus Nulla nos a spirituali opere terre na cura impediat. ne si in terra ta lentum absconditur talenti dominus

ad iracundiam puocatur. Piger ergo seruus cum iam iudex culpas examinat. talentum de terra leuat. quia sunt plerique qui tunc se a terrenis desiderijs vel operibus subtrahunt: quando iam per animaduersionem iudicis ad eternum supplicium trahuntur. Ante ergo de talenti nostri ponenda ratione vigilemus: vt cum iam iudex ad feriendum imminet lucrum nos quod fecimus excuset. Tu autem.

Lectio sancti euangelij. Secundum matheum

In illo tempore dixit ihesus discipulis suis parabolam hanc. Homo quidam peregre proficiscens: vocauit seruos suos: et tradidit illis bona sua. Et reliqua. Omelia haymonis.

In similitudinibus quas ad ignorantiam nostram instruendam dominus proposuit: sollicite considerandum est. quia sic quedam ad nostram proponuntur ammonitionem: vt specialiter ad ipsum dei et hominum pertineant mediatorem. Quod in huius lectionis serie comprobatur cum dicitur. Homo quidam peregre proficiscens vocauit seruos: et tradidit illis bona sua. Homo enim iste per similitudinem dominus ihesus xps accipiendus est: qui cum sit deus ante secula homo factus est in fine seculorum. De quo scriptum est. Homo factus est in ea. et ipse fundauit eam altissimus. Iste autem homo peregre profectus est: quando carnem suam quam ex hominibus assumpsit ascendendo in celum eleuauit. Ex eo enim tempore quo primo homini dictum est. terra es et in terram ibis: locus proprie carnis terra est. Sed iste homo peregre profectus est. quia carnem quam assumpsit: non corruptionem vidit: sed post resurrectionem in celos ascendit. Huius hominis serui homines sunt: quos sibi ad seruiendum. seque laudandum rationabiles condidit. Huic autem homini seruire summa libertas est. ab eius seruitute recedere turpissima seruitus est. Huius se seruum gloriabatur paulus cum dicebat. Paulus seruus xpi ihesu. Et iterum. Gratias ago deo meo: cui seruio a progenitoribus meis. Et psalmista. Ego seruus tuus et filius ancille tue. Et iterum. Seruus tuus sum ego. Bona autem huius hominis spiritualia dona sunt. et virtutes anime que de eius bonitate sunt nate et illius largitate nobis collate: qualis est caritas pax. patientia. humilitas. castitas. sobrietas. et hijs similia. Ergo peregre profecturus vocatis seruis tradidit bona sua. quia spiritualibus spiritualia dona concessit. Et quia eadem dona non omnes equaliter accipiunt: sed secundum dantis distributionem alius plus. alius minus proficit: recte dicitur. Et vni dedit quinque talenta. alij duo alij vero vnum vnicuique secundum propriam virtutem et profectus est statim. Sicut talentum apud antiquos varijs modis librabatur. ita dona spiritus sancti diuersa sunt iuxta accipientium merita non in se

sed in alijs qui ea accipiunt. Nam
ab vno dño diuersa dona seruis
dantur iuxta illud qđ ait aplus
Alij quidem ꝑ spiritum datur ser
mo sapie. alij aũt sermo sciencie
ꝫm eundem spiritũ. alteri fides in
eodẽ spiritu. alij grã sanitatum in
vno spũ. alij opatio virtutũ. alij
ꝓphecia. alij discretio spirituum.
alij genera linguaꝝ alij interpre
tatio sermonũ. Hec aũt oĩa opa
tur vnus atq̃ idem spũs diuidens
singulis ꝓut vult. In quinq̃ ergo
talentis q̃nq̃ sensus corꝑis desig
nantur: ꝑ quos exterior homo ꝛgi
tur visus videlicet. auditus. gust⁹
odoratus ⁊ tact⁹. in duobus autẽ
intellectus ⁊ opatio designatꝛ. Et
vnius talenti noĩe intellectus solũ
mõ exprimitꝛ. Plus ergo accipit
cui duo q̃ cui quinq̃ talenta com
missa sunt. qꝛ sunt nonnulli qui ꝑ
exteriores sensus opera q̃ possunt
opantur. ⁊ tñ in intellectu spiritu
ali minus ꝓficiunt. Sunt vero ⁊ a
liq̃ qui ⁊ extrinsecus mag̃ agunt
⁊ interi⁹ maiora intelligunt. Sũt
etiã aliqui q̃ vnum tantũ talentũ
accipiũt. qꝛ bona quidẽ intelligũt
sed opari minime student de qui
bus scriptum est. Sapientes sũt
vt faciãt mala. bene aũt facere ne
sciẽrũt. Qꝫ aũt studio in multipli
candis bonis operib⁹ insistere dea
mus: manifestatꝛ cũ subditur. A
bijt autẽ qui q̃nq̃ talenta accepe
rat ⁊ opatus est in eis. ⁊ lucrat⁹
est alia quinq̃. Similiter q̃ duo
accepat: lucratus est alia duo. Iã
supius ꝑ quinq̃ talenta q̃nq̃ cor
poris sensus. ⁊ ꝑ duo intellectũ ⁊
opationem dixim⁹ designari. Qñ
q̃ ergo talenta geminare est per
exteriores sensus deuotissime deo
seruire: tribuendo esurienti cibũ.
sitienti potũ. nudo vestitũ. in carce
re positũ requirendo. infirmũ visi
tando. mortuũ sepeliendo. aliaq̃
pietatis opa implendo. Quasi em̃
talenta multiplicando geminan
tur: qñ nonnulli tardiores in sẽsu
ꝑ ꝯsuetudinem boni opis. in intel
lectu spirituali ꝓficiũt. Duo q̃ ta
lenta geminãt: qui bene viuendo
⁊ docendo ecclesiã dei multiplica
re non negligunt. illud attenden
tes qđ ad thimotheũ scribitꝛ. Do
ctrinã quam accepisti a me: com
menda hoĩbus q̃ ydonei sunt. ⁊ a
lios docere. Taliter accepta talen
ta seruis spũalibus geminari sua
debat apls cum dicebat. Hñtes
donationes ꝫm grãm que data ẽ
nobis differentes. siue ꝓphetiam
ꝫm rationẽ fidei. siue ministeriũ
in ministrãdo. siue qui docet in do
ctrina. q̃ exhortatur in exhortando
q̃ tribuit in simplicitate. qui preẽ
in sollicitudine. q̃ miseretur in hi
laritate. Qui aũt vnum acceperat
abiens fodit in terram. ⁊ abscon
dit pecuniã domini sui. Quasi enĩ
vnum talentũ in terra abscondit
q̃ ingeniũ qđ a deo accepit: in ter
renis actibus occupat. seseq̃ totũ
in mundi amore obligat. Sed ve
niet tps qñ spũales de acquisito
lucro gaudeant. ⁊ mundi amato
res: ꝑ suis cupiditatib⁹ erubescãt.
Vnde ⁊ subdijtꝛ. Post multũ vero

tpis venit dominus seruorum illo
rum ꝛ posuit rationē cum eis. Post
multum tps dominus redire dici
tur. qꝛ longum spaciū esse int do
mini ascensionē: ꝛ sm eius aduē
tū. Tūc enī ratio cum seruis pone
tur: qn districte a nobis exiget do
na: q misericorditer nobis tribuit
qn astabimus ante tribunal xpi
vt apl's ait rationem p hiis que
gessimus reddituri. Felix autē qui
in illa hora discussionis talis inuē
tus fuerit: qualis iste memorat.
de quo subdit. Et accedens q quin
q talenta acceperat: obtulit alia
quinq talenta dicēs. dn̄e quinq
talenta tradidisti mihi. ecce alia
quinq sup lucratus sum. Ex quin
q enī talentis alia quinq lucrat
qui p qnq sensus corporeos quos
supradiximus bona que potest opa
rat. Sunt enī nonnulli in ecclesia
q cum tardiores videant ingenio:
tn̄ cum p exterius ministeriū fide
liter seruiunt: eius munere ad spi
ritualem intellectū pducuntur. in
tantū vt etiam aliqn in ecclesiasti
cum magisteriū eligantur. Qua
lem aūt mercedem sit recepturus:
manifestat cum subditur. Ait illi
dn̄s eius. Euge serue bone ꝛ fidel'.
qꝛ supra pauca fuisti fidelis. sup ꝛ
multa te ↄstituam intra in gaudi
um dn̄i tui. Pauca enī sunt oīa p
sentis vite ad ↄpationem futuro
rum bonoꝝ. q̄uis magna esse vide
antur Qui ergo sup pauca fidelis
fuit: sup multa ↄstituitur. qꝛ is q
terrenam sbam bene dispensauit
pro rebus transitoriis perpetuā
accipiet mercedē: audiens ab ipo
iudice Venite benedicti patris mei
pcipite regnum qd vobis paratū
est a ↄstitutione mundi. Accessit
autem ꝛ q duo talenta acceperat
ꝛ ait. dn̄e duo talenta tradidisti
m̄: ecce alia duo sup lucratus sum
Similiter alia duo lucrat talenta
qui a domino duo acceperat: qn is
qui intellectum ꝛ opationem ha
bet: non solū bene viuendo: sed eti
am bene docēdo plurimos ad amo
rem dei vocat. Notandum aūt qꝛ ꝛ
is q de quinq talentis decem. ꝛ is
qui de duobus q̄tuor reportauit:
equali voce collaudat cum vtriq
a domino dicit. Euge serue bone ꝛ
fidelis qd est bene gaude Et q̄liter
seruus cum dn̄o gaudeat: declara
tur cū subinfert. Quia sup pauca
fuisti fidelis: sup multa te ↄstituā
Cui recte dicitur. intra in gaudiū
dn̄i tui. qꝛ cum tantis: ꝛ p tantis
mercedē accipiet: quantos bene vi
uendo. bene docēdo lucratus est.
In quibus verbis intelligimus qꝛ illi
maiorē mercedē sunt a dn̄o in et
na vita recepturi q bene viuendo
vt diximus ꝛ bene docendo: ad alio
rum eruditionē vel doctrinā spūa
liter inuigilant. Qd alibi dn̄s ap
tius declarat cum dicentibus apo
stolis. dn̄e ad nos dicis hanc pa
rabolam. an ꝛ ad omnes. respondit
Quis putas ē fidelis seruus ꝛ pru
dens quem ↄstituit dn̄s suus sup
familiā suam: vt det illis cibū in
tpe. Beatus ille seruus quē cū ve
nerit dn̄s eius: inuenerit sic faciē
tem. Amen dico vobis: qm̄ super

oia bona sua ɔstituet eu₃. Qui eñ
super oia bona ɔstituit: duplicem
mercedem accipiet: nō solū q sācte
vixit: sed etiā q digne docuit. Vn
de daniel cū de resurrectiōe mortu
orum loquetur vt ondēret mgros spi
rituales: sup oia bona ɔstituēdos
ait. Qui aūt docti fuerint fulgebūt
q̄si splendor firmamēti. et q̄ ad iu
sticiā erudiunt multos: q̄si stelle
in ppetuas eternitates. Quā desyde
rabilē vocem et ineffabile gaudiū
audire desiderans btīssimus pat
nr̄. cuius hodie festiuitatē celebra
mus talentū sibi creditū bene docē
do. et bene viuendo studuit eroga
re vt geminatū illud dño reporta
ret nō tm̄ monendo pios: sed etiā
ɔprimēdo reprobos. Et ideo q iux
ta scripture vocē. gaudiū patris ē
filius sapiens. tanta hus excrescunt
merita gaudiorum q̄nta incremēti
pficiunt spūalium filiorum. Vnde
necē est vt vnusquisq nrm̄ frēs
carissimi huius beatissimi pr̄is nr̄i ve
stigia seq̄ntes talentū qd a deo ac
cepimus non in terra abscondamus
sed cū magno desiderio erogare stu
deamus vt geminatum dño referamus
Et q alius arte legendi. alius cantan
di. alius predicandi. alius pingendi.
alius ea q̄ ad ornatum ecclīe ptinēt
fabricandi talentū accepit. aliis
hoc qd didicit studeat erogarē. Nō
solū in eccāsticis ministeriis: sed
etiā sunt tales in hoc ꝑplo q̄ diuer
sas artes hn̄t quibus victitant. alii
cementarii. alii lignarii. alii fabri
alii sectores. et vnicuiq ars q̄ pas
cit. p talenti ɔmendacōne reputa
bit. et si in hoc qd scit alios instru
it: mercedē in futuro recipiet. Qua
liter aūt hmōi talentū qd accepit
erogare debeat dñs ondīt cū ait. Gra
tis accepistis: gratis date. Vn̄ ne
cesse ē fratres dilectissimi vnicui
q nrm̄ vt cū summa diligentia vi
gilanter cogitet: q̄tenus talentu₃
qd accepit duplicatū dño repn̄tet
Si aūt sue talentu₃ vtilitatis p des
se aliis nō vult: timeat increpacō
nem quā is q̄ talentu₃ vnū in ter
ra abscondit a dño audiuit. Ser
ue male et piger q̄re nō dedisti pe
cuniā meam nūmulariis. Et ego
veniens recepissem vtiq qd meū
est cū vsura Et implebit qd sequi
tur. Tollite ab eo talentū et date
illi q̄ habet decē talenta. q quecū
q sine caritate opatus est: bona
in ɔspectu dei non sunt: q̄uis bona
coram hoibus videantur. Tanto
eñ quisq ampliorē gloriam cum
dño possidebit: q̄nto largius talē
tum acceptu₃ p eius amore eroga
uerit. qd ipse prestare dignetur:
q̄ cum patre et spiritusācto viuit et re
gnat etc.

Scdm lucam

In illo tēpore dixit
ihesus discipulis suis parabolā hanc
Homo quidā nobilis abiit in re
gionem longinquā accipe sibi re
gnum et reuerti. Et reliqua. Ome
lia venerabilis bede presbiteri.

Quoniā discipu
li sup̄ audita dñi passiōe

vel resurrectione iherosolimis im
plenda. nõ intelligebant que di
cebant: existimantes ꝯtinuo reg
num dei esse venturꝫ. Hanc eorꝫ ig
norantiã illuminans: ꝯñt se p̃mo
sui regni fidem: toto orbe dispersu
rum. ac sic in fine mundi: iudicē
omnium seculorũ regemqꝫ ventu
rum. Dixit ergo Homo quidã no
bilis abiit in regionẽ longinquã
accipe sibi regnum ⁊ reuerti. Ho
mo nobilis ille est: cui superius ce
cus clamabat. fili dauid miserere
mei. ⁊ venienti iherosolimã conci
nebant. osanna filio dauid. bene
dictus ꝙ venit in noĩe domini rex
israhel. Longinqua ergo ecclesia
ẽ ex gẽtibꝰ de ꝙ eidem hoĩ nobili
qui loquit̃. ego autem ꝯstitutus
sum rex ab eo. dicitur a patre Po
stula a me: ⁊ dabo tibi gentes he
reditatem tuã: ⁊ possessionem tu
am terminos terre. Que videlicet
hereditas ac possessio bifaria rati
one regio longinqua vocatur. vel
q̄ a finibus terre clamat ad dñm
vel q̄ longe est a peccatoribus sa
lus. ⁊ cum deus vbiqꝫ sit presens
longe tamen ab eorꝫ sẽsu qui ydo
la colunt deus verus abest. Sed ꝙ
erant longe: facti sunt ꝓpe in san
guine xpristi Vocatis autem ser
uis: dedit illis decem mnas. Dena
rius numerus ad legem pertinet.
ꝓpter decalogũ. Vocat igitur pa
terfamilias decem seruos q̄ elegit
discipulos ꝑ litteram legis imbu
tos. Dat eis decem mnas q̄ dicta
legis spiritualiter intelligenda re
uelat. Post passionem quippe re
surrectionemqꝫ suam apꝰuit illis
sensum vt intelligerent scripturas
Mna namqꝫ quam greci minã vo
cant centum dragmis appendit̃.
Et omnis scripture sermo qua vi
te celestis ꝑfectionem suggerit: ꝙ
si nũeri centenarii pondere fulges
cit. Et ait illis. Negociamini dum
venio Verba inquit legis ac pro
phetarum mistica interpretacõne
discursã populis offerte. atqꝫ ab
eis fidei ꝯfessionem morumqꝫ pro
bitatē recipite. Iuxta q̄d psalmi
sta suis auditoribꝰ precipit dicẽs
Sumite psalmũ: ⁊ date timpanũ
hoc est laudẽ predicationis in cor
dis intentione ꝑcipite. ⁊ deuo tõꝫ
operis in carnis castigatione ad
hibete Timpanũ quippe q̄d ẽ pel
lis in ligno extenta. caro ẽ nostra
ad exemplũ dñice crucis afflicta.
Ciues autem eius oderant eum ⁊
miserunt legationem post illum
dicentes Nolumus hunc regnaẽ
sup nos. Ciues impios iudeos dic̃
de quibus alibi ꝓtestat̃. nunc au
tem ⁊ viderunt ⁊ oderunt ⁊ me et
p̃rem meũ. Qui non solum p̃ñtē
vsqꝫ ad mortẽ crucis oderũt: sed ⁊
post resurrectionẽ eius. immiserũt
ap̃lis ꝑsecutionẽ. ⁊ predicacõem
regni celestis spreuerunt. Et factũ
est vt rediret accepto regno. Sig̃fi
cat tp̃s qñ in manifestissiã ⁊ emi
nentissima claritate venturꝰ est. ꝙ
eis humilis apparuit cũ diceret. re
gnũ meũ non est de hoc mundo Et
iussit vocari seruos quibꝫ dedit pecuni
am vt sciret quantũ quisqꝫ nego
ciatus esset Vt sciret inquit. Non ꝙ

rum quid lateat. cui verissime di
ctum est. dñe tu oia scis: sed scire et
dicit: scire omnes faceret. Tūc eñi
oim opa ⁊ cogitationes palam oī
bus ondūtur: quō in deutrono
mio. Temptat inqt vos dñs deus
vester vt sciat si diligitis euz. hoc
ē sciri faciat. Nemo sane arbitre
tur eos solummō quibus gratia
predicandi data est. non autem ⁊
eos quib⁹ predicata est. ad iudi
ciū tunc esse vocandos. Ipsi sunt
eñi pecunia quaz boni serui acqui
rere mercando: quin etiam sciat
eos ꝗ̄ quibus nunꝗ̄ est predica
tum: ibidem esse damnandos. De
quibus infra dicemus. Venit au
tem prim⁹ dicens. domine: mna
tua decem mnas acqsiuit. Prim⁹
seruus ordo doctoꝝ est in circumci
sionez missorum: qui vnam mnā
negociaturus accepit. q vnuz do
minū. vnam fidem. vnum baptis
ma. vnū deum predicare missus ē
Sed hec eadem mna decem mnas
acquisiuit q populū sub lege con
stitutū sibimet docēdo sociauit. Et
ait illi. Euge serue bone. q in mo
dico fuisti fidelis: eris potestatem
habens super decem ciuitates. In
modico seruus est. fidelis. q non
adulterat verbum dei: sed sicut ex
deo coram deo in xpristo loquitur
Quicquid enim in presenti ꝑcipi
mus donoꝝ: in comparatione futu
roꝝ perpaucum est ⁊ modicū. q
ex parte agnoscimus ⁊ ex parte
prophetam⁹. cum autem venerit
quod pfectum est: euacuabitur
quod ex parte est. Ciuitates aūt

decem sunt anime ꝑ legis verbuz
ad gratiam euangelij venientes
quibus iure tunc glorificand⁹ il
le preponitur: qui eis pecuniā ver
bi digne deo cōmendauerat. Vn
de quidaz negociator egregius ci
uitates quib⁹ preerat: hoc est ani
mas q̄s regendas acceperat allo
quens: q̄ est ait spēs nrā aut gau
diū. aut corona glorie. Nōne vos
ante dñm ihesum. Et alter venit di
cēs. dñe mna tua fec̄ qnq̄ mnas
Seru⁹ iste cetus ē eoꝝ q̄ preputio
euangelisare missi sunt. Cui dñs
ad predicandū eunti vnā mnam
⁊ vnā eandēq̄ fidē: q̄ ⁊ circūcisio
ni credita ē prestiterat. Sz hec q̄n
q̄ mnas fecit. q gentes corporis
sensib⁹ ante mancipatas ad fidei
euangelice grām ꝯuertit. Et huic
ait Et tu esto sup quinq̄ ciuitates
hoc est ex earuz quas imbueras
animaꝝ. fide ⁊ ꝯuersatione mag
nus. sublimisq̄ fulgeto. De quib⁹
mistice dicit ysāyas. In die illa e
runt quinq̄ ciuitates in terra egi
pti loquentes lingua chanaan.
Quinq̄ eniz ciuitates in terra egi
pti quinq̄ sunt corpis sensus qui
bus in hoc mundo vtimur. videli
cet visus. auditus. gustus. olfac
tus. ⁊ tactus. Et qui viderit mulie
rem ad cōcupiscendaz eam: qui a
uertit aures suas ne audiat pau
perez. qui inebriatur vino in quo
est luxuria. qui coronare se gau
det rosis anteq̄ marcescāt. cu⁹ san
guine plene sūt man⁹ ⁊ dex̄ reple
ta est muneribus. h⁹ qnq̄ ciuitates
loquunt̄ lingua egipti ⁊ vniuersi

ſenſus faciunt opa tenebrarum.
Egiptus enim tenebras ſonat At
qui obturat aures ſuas ne audi
at ſanguinē. ⁊ claudit oculos ſu
os ne videat malū. ⁊ qui guſtat
et videt ꝙ̄ ſuauis eſt dn̄s ꝗ̄ caſti
gat corp⁹ ſuū ⁊ ſeruituti ſubijcit
qui poteſt dicere cū apoſtolo xp̄i
Bonus odor ſumus deo. h⁹ ciuita
tes loquūtur lingua mutata q̄d
interpretatur chanaan. Et ꝗ̄ eas
a tenebris docendo ꝯmutaueit: re
cte quinqꝫ ciuitatibus preſici me
moratur. qꝛ non ſuis tantum: ſed
et de auditoꝝ ſuorum quos ad lu
cem vocauit: ꝓfectibus honorat.
Et alter venit dicens domine: ecce
mna tua quam habui repoſitam
in ſudario. Timui enim te. qꝛ ho
mo auſterus es. tollis q̄d non po
ſuiſti. ⁊ metis q̄d non ſeminaſti.
Seruus ꝗ̄ negociari iuſſus accep
tam domini pecuniā in ſudario re
poſuit: oſ̄dit eos qui ad predicā
dum ydonei: predicationis offici
um iubente domino ꝑ eccleſiam.
vel ſaltem ſuſcipe: vel ſuſceptum
digne gerere detrectant. Pecuniā
quippe in ſudario ligare eſt ꝑcep
ta dona ſub ocio lenti torporis ab
ſcondere Sunt enim homines hac
ſibi peruerſitate blandientes vt di
cant. Sufficit vt de ſe vnuſquiſqꝫ
rationem reddat: quid opus eſt
alijs predicare vt etiam de ipſis ra
tionem reddere cogatur: cū apud
dominū etiam illi ſint inexcuſabi
les. quibus lex data non eſt. neqꝫ
audito euangelio dormierunt. qꝛ
ꝑ creaturā poterant creatorē ag

noſcere. Hoc eſt enī quaſi metere
vbi non ſeminauit ⁊ eos etiā im
pietatis reos tenere quib⁹ verbū
legis aut euangelij non miniſtra
tum eſt. Hoc aūt veluti periculū
iudicij deuitantes pigro languo
re a verbi miniſtratione ꝯq̄eſcunt
⁊ hoc eſt quaſi in ſudario ligare
quod acceperunt. dicit ei. De ore
tuo te iudico ſerue neq̄. Seru⁹ ne
ꝗ̄ vocatur. qꝛ ⁊ piger ⁊ deſes eſt
ad exercendū negociū. ⁊ procax
ac ſupbus ad accuſandū domini
iudicium. Sciebas qꝛ ego auſte
rus homo ſum. tollens q̄d non po
ſui. ⁊ metens quod nō ſeminaui.
Et quare non dediſti pecuniā me
am ad menſam. Quod putaue
rat ſe ꝓ excuſatione dixiſſe: in cul
pam ꝓpriam vertitur. Si inq̄t du
rum ⁊ crudelem eſſe me noueras
⁊ aliena ſectari. ibiqꝫ metere vbi
non ſeuerim: quare iſtiuſmodi co
gitatio tibi non incuſſit timorem.
vt ſcires me mea diligenti⁹ queſi
turum. ⁊ dares pecuniam meam ſi
ue argentum ad menſurā. Vtrū
qꝫ enim argyrion grecus ſermo
ſignificat. Eloquia domini inquit
eloquia caſta. argentum igne ex
aminatum. Pecunia ergo ⁊ argē
tum predicatio euangelij eſt. et
ſermo diuinus qui dari debuit ad
menſam: hoc eſt promptis para
tiſqꝫ fidelium cordibus inſinuari.
Ad quam videlicet menſam id eſt
auditorum mentem: non alia ꝙ̄
dn̄ica eſt deferenda pecūia. vt oīs
ſermo docētis ſcripture ſenſum ſe
quatur. Nam qꝛ hic domin⁹ non

quamlibet pecuniā: sed suaz dicit
nūmelarijs esse deferendā expoīt
apl's dicens. Si quis loq̄tur qua
si sermones dei. Et ego veniens cū
vsuris vtiq₃ exegissem illud. Qui
verbi pecuniam a doctore p̱cipit.
emitq₃ credēdo necesse est eam cū
vsuris soluat operando. vt q̄d au
ditu didicit: exequat̄ ⁊ actu. In v
sura quippe pecunia etiā nō data
recipit̄ Vel certe de accepto verbi
fenore vsuras soluit: qui ex eo q̄d
audit: etiā alia studet intelligere
que necdū ex predicatoris ore di
dicit. Et astantibus dixit. Auferte
ab illo mnā: ⁊ date illi qui decem
mnas habet. Et dixerunt ei Domi
ne: habet decez mnas. Recte amit
tit collatam grām quam predicā
do alijs cōmunicare neglexit: vt ei
augeatur q̄ inde laborauit. Juxta
q̄d angelo ephesi ecclesie dicitur.
Et mouebo candelabꝝ tuum de lo
co suo nisi penitentiā egeris Et cuz
reguz crisma quod supbiendo sa
ul amisit: dauid obediendo p̱me
ruit. Spiritus inq̄t domini disces
sit a saul. ⁊ directus est in dauid
a die illa ⁊ deinceps Qꝝ vero abla
ta a neq̄ seruo mna. ⁊ qui decem
mnas habebat: dari iussa est: mi
stice vt reor indicat intrante pleni
tudine gentium omnē israhel sal
uum futurꝝ. ⁊ tunc abundantiaz
gratie spūalis quam mō torpent̄
exercemus. illi⁹ populi doctorib⁹
esse cōferendā. Dico aūt vobis. q̄
omni habenti dabit̄. ab eo autē
qui non hʒ ⁊ q̄d habet auferetur
ab eo Hoc ad superiorē sententiā

respicit: docens ⁊ illū posse amitte
re mun⁹ dei. qui habens nō habet
i. non vtitur. ⁊ in eo augeri. q̄ ha
bens hʒ: hoc est bene vtit̄ Que gra
tiarū mutatio q̄m in hac vita ge
ri solet. Notanduz q̄ illud dm̄ re
deūtis examen etiam nunc ex p̄te
celebratum: sed tunc ē vniuersali
ter implendū. Cotidie namq₃ ac
cepto a patre regno redit. q̄ pere
grinantis in terra ecclesie sēp sta
tum cōspicit. Cotidie in tanto fide
lium seruorꝝ numero huic pecuni
am negociaturo cōmodat: in alte
rum modum cōsummatio opis ex
aminat. Hunc fideliter prudēter
q₃ laborantē amplioris gratie mu
nere donat: illū desidias moles. ⁊
marcida luxu ocia sectantē. ⁊ eo
q̄d dederat priuat. Verꝝ vniuersa
li manifesto iudicio: quod dictu
q₃ terribile est. multi qui ad docē
dum videbant̄ ydonei ob negligē
tie sue noxā inter indoctos reputa
bunt̄. At alij simpliciores fratres
⁊ elementorū penitus ignari: ob
cōuersationis tamen eximie deuo
tionē inter apostolicos doctores p̄
mia sua p̱cipient. Qui enī recipit
p̄phetam in noīe p̄phete: mercedez
p̄phete accipiet. In hoc aūt q̄d se
quit̄: verumtn̄ inimicos meos il
los. q̄ noluerunt me regnare sup
se: adducite huc ⁊ interficite an
me: impietatē iudeorꝝ l' reproborꝝ
ad xp̄m cōuerti nolentiū sign̄ificat
in die iudicij puniendā. ⁊ per du
os fideles seruos: vtriusq₃ populi
doctores p decē ⁊ quinq₃ mnas idē
credentis populi p seruum neq̄m

mali catholici p inimicos qui eu3 sup se regnare noluerunt: impietas eoꝝ qui verbū fidei: aut nunq̄ audiē. aut male interpretando corrumpe maluerunt. per messionem turis non seminati eoꝝ etiā quos verbū dei audire ↄtigit: discussio signetur. Quib⁹ quinq̄ʒ personis: omne genus humanū q̄d in die iudicij futuꝝ est exprimit. Tu aūt

Scd̄m lucam

In illo tempore Dixit ihesus discipulis suis. Sint lumbi vestri precincti: ⁊ lucerne ardentes. Et vos similes hoībus expectātibus dn̄m suum qn̄ reuertatur a nuptijs. Et reliqua. Omelia beati gregorij.

Ancti euangelij fratres carissimi apta est nobis lectio recitata. Sed ne aliq̄b⁹ ipsa eius planicies alta fortasse videat: ea3 sub breuitate trāscurrimus: q̄tenus eius expositio ita nescientib⁹ fiat cognita: vt tamen scientibus non sit onerosa. Quia viris luxuria in lumbis sit: feminis in vmbilico: testat dn̄s qui de dyabolo ad beatum iob loquitur dicens. Virtus eius in lūbis eius. ⁊ fortitudo illi⁹ in vmbilico ventris illi⁹. A principali igit sexu lumboꝝ noīe luxuria designatur: cum domin⁹ dicit. Sint lumbi vestri precincti. Lumbos eni3 precingimus cum carnis luxuriā per continentiam coartamus. Sed q̄r minus est mala nō agere: nisi etiam quisq̄ʒ studeat ⁊ bonis operib⁹ insudare: protinus additur. Et lucernas ardētes in manib⁹ vestris. Lucernas quippe ardentes in manibus tenem⁹: cum per bona opa proximis nostris: lucis exempla monstramus. De quibus ꝓfecto operib⁹ dominus dicit. Luceat lux vestra coram hominib⁹ vt videant opa vestra bona ⁊ glorificent patrem vr̄m qui in celis est. Duo autem sunt q̄ iubent. ⁊ lūbos restringere. ⁊ lucernas tenere. vt ⁊ mundicia sit castitatis in corpe ⁊ lumē veritatis in opacōe. Redēptori enī nr̄o vnū sine altero neq̄q̄ placere p̄t. si aut is q̄ bona agit adhuc luxurie inq̄namenta nō deserit. aut is qui castitate preminet: necdu3 se per bona opa exercet. Nec castitas ḡ magna ē sine bono ope: nec opus bonū ē aliq̄d sine castitate. Sed ⁊ si vtrūq̄ʒ agit: restat vt quisquis ille ē: spe ad supernā patria3 tendat: ⁊ neq̄q̄ se a vitijs ꝓ mundi h⁹ honestate ↄtineat. Qui ⁊ si q̄ bona aliqn̄ pro honestate inchoat in eius tamen intentione non debet pmanere: nec p bona opa presentis mundi gloriā q̄rere: sed totam spem in redēptoris sui aduentu ↄstituat. Vnde ⁊ protin⁹ subditur. Et vos similes hoībus expectātibus dn̄m suum quando reuertatur a nuptijs. Ad nuptias q̄ppe domin⁹ abijt. q̄r resurgens a mortuis. ascēdens in celū supnam sibi angeloꝝ multitudinē nou⁹ homo copulauit. Qui tunc reuertit: cum

nobis iam p iudiciū manifestat.
Bene aūt de seruis expectantibus
subditur. vt cum venerit et pulsa
uerit: cōfestim aperiant ei. Venit
quippe cum ad iudicium pperat.
Pulsat vero cum iam p egritudi
nis molestias esse mortem vicinā
designat. Cui ↄfestim aperimus si
hūc cum amore suscipimus. Ape
rire enim iudici pulsanti nō vult:
qui exire de corpe trepidat. et vide
re eum quem contempsisse se me
minit: iudicem formidat. Qui au
tem de sua spe et opatione securus
est pulsanti cōfestim aperit. quia
letus iudicem sustinet. et cū tpus
ppinque mortis agnouerit: de glo
ria retributionis hilarescit. Vnde
et procinꝰ subditur. Beati sunt ser
ui illi quos cum venerit dominus:
inuenerit vigilantes. Vigilat qui
ad aspectum veri luminis mentis
oculos apertos tenet. Vigilat: qui
seruat opando quod credit. Vigi
lat: qui a se torporis et negligētie
tenebras repellit. Hinc etenī pau
lus dicit. Euigilate iusti: et nolite
peccare. Hinc rursus dicit. Hora ē
nos iam de somno surgere. Sed ve
niens dominus quid vigilantibꝰ
seruis exhibeat audiamus. Amen
dico vobis ꝙ precinget se et faciet
illos discumbere. et transiens mi
nistrabit illis. Precinget se idest
ad retribucōnem preparat. Et fa
ciet illos discumbere idest in eťna
quiete refoueri. Discumbere quip
pe nostrū: in regno quiescere est.
Vnde rursus dominus dicit. Veni
ent et recumbent cum abraham.
ysaac et iacob. Transiens autem
dominꝰ ministrat. ꝙ lucis sue illu
stratione nos satiat. Transiens
vero dictum est cū de iudicio ad
regnum redit. Vel certe nobis do
minus post iudiciū transit. ꝙ ab
humanitatis forma: in diuinitatis
sue cōtemplationem nos eleuat.
Et transire eius est i claritatis sue
speculationē nos ducere: cum eū
quem in iudicio cernimꝰ etiam in
diuinitate post iudiciū videmus.
Ad iudiciū quippe veniens in for
ma serui omnibus apparet ꝙ scri
ptum est. Videbunt in quē trans
fixerunt. Sed cum reprobi in sup
pliciū corruunt: iusti ad clarita
tis eius gloriam pertrahuntur.
sicut scriptum est. Tollatur impi
us: ne videat gloriā dei. Sed quid
si serui in prima vigilia negligen
tes existunt. Prima quippe vigi
lia prime etatis custodia est. Sed
neqꝫ sic desperandum est. et a bono
ope cessandum. Nam longanimi
tatis sue patientiā insinuans dn̄s
subdit. Et si venerit in secūda vigi
lia: et si in tercia vigilia venerit. et
ita inuenerit: beati sunt serui illi.
Prima quippe vigilia primeuum
tempus .i. puericia. secunda adole
scentia vel iuuentus. que auctori
te sacri eloquij vnū sunt: dicēte sa
lomone. Letare iuuenis in adoles
centia tua. Tertia autem senectus
accipitur. Qui ergo vigilare in p̄
ma vigilia noluit custodiat vel se
cundā. vt qui cōuerti a prauitati
bꝰ suis in puericia neglexerit: ad
vias vite saltē in tpe iuuentutis

euigilet. Et qui in secunda vigilia
vigilare noluit: tercie vigilie reme
dia non amittat. vt qui in iuuen
tute ad vias vite non vigilat: sal
tem in senectute resipiscat. Pensa
te fratres carissimi quod condusit pie
tas dei duriciam nostram. Nõ est
iam quod homo excusationis in
ueniat. Deus despicit: et expectat
contemni se videt et reuocat. iniuri
am de contemptu suo suscipit. et tamẽ
quandoque reuertentibus etiam premia
promittit. Sed nemo hanc eius lon
ganimitatem negligat. quia tanto di
strictiorem iusticiam in iudicio exi
get: quanto longiorem patientiã
ante iudicium prerogauit. Hinc
etenim paulus dicit. Ignoras quo
niam benignitas dei ad penitentiã
te adducit. Secundum duriciam autem
tuam et cor impenitens thesaurisas
tibi iram in die ire et reuelationis
iusti iudicii dei. Hinc psalmista
ait. Deus iudex iustus. fortis et lõ
ganimis. Dicturus quippe longa
nimẽ premisit iustum vt quem vi
des peccata delinquentiũ diu pati
enter ferre: scias hunc quandoque etiã
districte iudicare. Hinc per quendã
sapientem dicitur Altissimus enim
est patiens redditor. Patiens ei
redditor dicitur. quia peccata hominũ
et patitur et reddit. Nam quos diu
vt conuertantur tolerat: non con
uersos durius damnat. Ad excuti
endam vero mentis nostre desidi
am: etiam exteriora damna per simi
litudinem deducuntur. vt per hec ai
mus ad sui custodiam suscitetur.
Nam dicitur. Hoc autem scito quoniam si sciret paterfamilias
qua hora fur veniret: vigilaret v
tique et non sineret perfodi domũ suã.
Ex quo premissa similitudine etiam
exhortatio subinfertur qua dicitur.
Et vos estote parati. quia qua hora
non putatis filius hominis veni
et. Nesciente enim patrefamilias
fur domum perfodit. quia dum a sui
custodia spiritus dormit: impro
uisa mors veniens: carnis nostre
habitaculũ irrumpit. et eum quẽ
dominum domus inuenerit dormientẽ
necat. quia cum ventura damna spi
ritus minime preuidet: hũc mors
ad suppliciũ nescientẽ rapit. Furi
autem resisteret si vigilaret quia aduen
tum iudicis qui occulte animã ra
pit precauens ei penitendo occur
reret: ne impenitens periret. Horã
vero vltimam dominus noster idcirco
nobis voluit esse incognitam: vt
semper possit esse suspecta: vt dum
illam preuidere non possumus ad
illam sine intermissione prepare
mur. Proinde fratres mei in conditi
one mortalitatis vestre mentis ocu
los figite. venienti vos iudici per
fletus cotidie et lamenta preparate.
Et cum certe mors maneat omnibus
nolite de temporalis vite prouidentia
incerta cogitare. Terrenarum re
rum vos cura non aggrauet. Quã
tislibet enim auri et argenti moli
bus circumdetur. quibuslibet preci
osis vestibus induatur caro quod est
aliud quam caro. Nolite attẽdere quod
habetis sed quid estis. Vultis au
dire quid estis. Propheta indicat
dicẽs. Vere fenũ est populus. Si enim

fenum populus non est vbi sunt illi qui ea q hodie colim⁹ vobis cū trāsacto anno beati. N. natalicia celebrauerūt. O quanta q̄lia de p̄ntis vite puisione cogitabant s; surripiente mortis articulo repēte in hijs q̄ preuidere volebāt inuēti sunt. et cuncta sibi tpalia ɔgregata q quasi stabilit tenere videbant amiserūt. Si g̃ transacta multitudo g̃nis humani p ntitatē viruit in carne p morte aruit in puluere velut fenū fuit. Quia g̃ momētis suis hore fugiunt: agite frēs carissimi vt in bono opis mercede teneantur. Audite quid sapiens salomon dicat. Q̃dcunq; p̄t man⁹ tua facere. instāter opare. q̄ nec op⁹ nec racō. nec scia. nec sapia erunt apud inferos quo tu pperas. Qui a g̃ venture mortis tps ignora⁹ et post morte opari non possum⁹ supest vt ante morte tpa indulta rapiam⁹. Sic em̄ mors ipsa cū venerit vincit: si prius q̄ veniat sēp timeatur. Tu

Scd̄m lucam.

In illo tempore Dixit ihesus discipulis suis. Sint lū

bi vestri precincti: et lucerne ardentes in manib⁹ vestris. Et reliqua Omelia haymonis.

Inter ceteras virtu

tes quas dn̄s nr̄ ih̄s xp̄s discipulis tradidit et p discipulos nobis maximā et precipuā castitatē oñt Naz cū supius ad spontaneā paupertatem amandam nos incitasset dicens. facite vobis sacculos: qui non veterascunt thesaurū nō deficientē in celis. quo fur nō appropiat. nec tinea corrūpit. ɔtinuo de seruanda castitate adiecit dicēs. Sint lumbi vestri precincti. Q; em̄ luxuria viris in lūbis sit: et feīs in vmbilico: dn̄s testat cū de dyabolo loquit ad beatum iob. Virtus eius in lūbis eius: et fortitudo illi⁹ in vmbilico ventris eius. Lumborum ergo nomine hic luxuria designat cum dicit. Sint lūbi vestri precincti. Lumbos enim precingimus cū ardorem libidinis amore castitatis refrenamus. Taliter lūbos precinctos habebat iohannes baptista. de quo scriptū est. q̄ erat vestitus pilis cameli et zona pellicea circa lumbos eius: nec erat de immundis qui pp̄ter fluxum seminis eijciebātur extra castra: sed castitatē quam in mente habebat in ipso habitu corporis demonstrabat. Sic et helias zonā circa lūbos habebat. Qui em̄ non pp̄ter amorem filioꝝ iunguntur sed pp̄ter libidinem explendaz: lūbos precinctos nō habent: sed potius de illis sunt qui pp̄ter immūdiciā extra castra eijciuntur ɔpati iumentis insipientib⁹. Qui vero tollens mēbra xp̄i facit ea membra meretricis: nequaq̄ lūbos h; precinctos. qm̄ sicut vere ait aplūs paulus sine pace et castimōia nemo videbit deuz. Q̄ntum em̄ incorruptio carnis deo placeat. ipse p pp̄hetā testat dicēs. Hec dicit dn̄s

eunuchis qui custodierit sabba
ta mea ⁊ elegeint q̄ volui tenueint
qꝫ fedus meum. dabo eis in domo
mea. ⁊ in muris meis locum noīa
tum. ⁊ nomen melius a filijs ⁊ fi
liab⁹: nomen sempiternū qd nō
peribit Et in apocalipsi de talibus
dicitur Hij sunt qui cū mulierib⁹
non sunt coinq̄nati. virgines eñ
sunt. Qd cum omnibus fidelibus
generaliter obseruandū sit: speci
aliter tamen ministris ecclesiasti
ci ordinis custodiendum iniungi
tur: quando in veteri legē carnes
agni qui in figura corporis ⁊ san
guinis immolatus est. nō prius
comedere pmissi sunt: ꝙ renes ac
cinctos haberent domino dicēte.
Sic ergo comedetis illum. Renes
vestros accingetis. calciamenta
habebitis in pedibus. Item Et di
xit dominus ad moysen Loquere
ad aaron ⁊ ad filios eius. Homo
de semine vestro in quo fuerit ma
cula: nō accedat ad altare Si gib
bus fuerit. si lippus. si albuginez
habens in oculo. si impetiginē car
nis vel iugem scabiem. si cecus fu
erit vel claudus. si fracto pede. vel
torto naso. si fueit ponderosus vel
hermosus Qui eñ sacra misteria
manib⁹ tractare: ⁊ alijs ministra
re debent: dignum est vt ab omni
immunda pollutione sint alieni.
vt scilicet ⁊ mente sint casti: ⁊ cor
pore pudici. Quod in ope dauid
discimus. qui cū venisset ad abi
melech sacerdotez: non prius pa
nes sanctificatos accipe voluit: ꝙ
se suosqꝫ mundos a mulieribus
testarentur. non vtiqꝫ solū ab ali
enis: neqꝫ a ꝯcubinis: sed etiam a
ꝓprijs vxoribus. Ait enim. Et qui
dem si de mulierib⁹ agitur: conti
nuimus nos ab heri ⁊ nudiuster
tius. ⁊ fuerunt vasa puerorū mū
da Quapropter ꝯsideret vnusquis
qꝫ conscientiam suam. ⁊ si se incō
tinentem senserit in corpoē: absti
neat se a sacra cōmunione: ne for
te ad iudiciū accipiat: quod fide
libus datum est ad remedium ti
mens illud quod terribiliter cla
mat apostolus dicens. Quicunqꝫ
manducauerit panem vel biberit
calicem domini indigne: reus erit
corporis ⁊ sanguinis domini. Pro
bet autem seipsum homo: ⁊ sic de
pane illo edat: ⁊ de calice bibat.
Qui enim manducat ⁊ bibit indi
gne iudicium sibi manducat ⁊ bi
bit: nō dijudicans corpus domi
ni Vel certe aliter. Lumbos preci
gimus: cum omnia impedimenta
mundi postponim⁹: vt in via mā
datorū dei gressum mentis firmi
ter figere valeamus. Qui cum dis
cinctus est: ipsis suis vestimentis
impeditur: ne libere ambulet. Qui
vero precinctus est: quaquersus
liber discurrere pōt. Precingit ad
preliū miles ⁊ circa renes gladiū
portat quo aduersariū suū pcuti
at. Et tu ergo qui cupis eē miles
dei: precinge lumbos tuos ⁊ oīa flu
xa ⁊ impedimenta mūdi postpōe
vt pugnare valeam⁹ non aduer
sus carnez ⁊ sanguinē: sed aduer
sus mūdi rectores tenebrarū harū
cōtra spiritalia neqcie in celestib⁹.

⁊ impleatur in te quod idem apo
stolus subiungit. State ergo suc
cincti lumbos vestros in veritate ⁊
induti lorica iusticie. ⁊ calciati pe
des in preparacōe euangelij pacis
Taliter miles castrorum lumbos
precinxerat qn̄ audiuit. Accinge
sicut vir lumbos tuos Vn̄ ⁊ in lau
de ecclesie dicitur. Accinxit fortitu
dine lumbos suos ⁊ roborauit bra
chium suū. Quisquis autē talis ē
alijs ad exemplū imitacōnis ꝓpo
nēdus est. qꝛ sicut ait dn̄s. nemo
accendit lucernā: ⁊ ponit eam sub
modio: sed sup candelabꝝ vt luce
at omnib⁹ qui in domo sunt. Vn
de postq̄ dixit. sint lūbi vestri pre
cincti: ⁊ lucerne ardētes. quid p lu
cernas: nisi opa bona designant̄.
Lucernas ardentes hr̄e: est bona
opa alijs ad imitandū ostendere
Juxta illud qđ dn̄s alibi ait. Lu
ceat lux vestra coraꝫ hoibus vt vi
deant opa vestra bona ⁊ glorificēt
patrem vestrum qui in celis ē. Cō
siderandū aūt illud est qꝛ duo sūt
que precipiunt̄. lumbos. s. precin
gere. ⁊ lucernas ardentes habere
qꝛ nec castitas prodest sine bono
ope. nec bonū opus aliquid valꝫ
sine castitate. Primum enim pre
cipimur lumbos restringere ⁊ p⁹
lucernas tenere. qꝛ ille ad aliorū
exemplum ꝓmouendus est: in cu
ius pectore salutaria desideria vi
gent. ⁊ cuius menteꝫ carnalis vo
luptas nō occupat. Quod in lege
prefiguatum est: cū p moysē pre
cipit̄ vt leuite vsq3 ad quinquage
simū annū ministrent. post an

num vero quinquagesimū custo
des vasoꝝ fiant. Legitimū temp⁹
attendentes siue ad regendū siue
ad officiū predicacōnis suscipien
dum. Sed q̄ritur quare precipiat
lucernas tenere: cum alibi dicat.
Tu aūt cum oraueris: intra in cu
biculū tuū: ⁊ clauso ostio ora pa
trem tuū. Ad qđ dicendum. qꝛ ill̄
precipit̄ bonū opus ad exemplū
alioꝝ ostn̄dere: q̄ tam pfecti sūt: vt
ab hoibus laudati non extollan
tur. Illis aūt qui imperfecti sunt: ā
quos fauor human⁹ extollit: pre
cipit̄. tu aūt cum oraueris: intra
in cubiculū tuum. ⁊ cuꝫ facis ele
mosinā nesciat sinistra tua quid
faciat dextra tua. Et qꝛ iuxta iohā
nis vocem. si cor nostrum non rep̄
hendent nos: fiduciā habemus in
die iudicij. quicunq3 lumbos ha
bent precinctos: ⁊ lucernas arden
tes: aduentum dn̄i non tantum ti
mere debent q̄ diligere. Vnde et
subdit̄. Et vos sil̄es hoibus expe
ctantibus dn̄m suum: quando re
uertatur a nuptijs. vt cū venerit
⁊ pulsauerit: ↄfestim aperiant ei
Ad nuptias quippe dn̄s nr̄ abijt
quando ascēdens in celū: multitu
dinem angelorū nou⁹ homo sibi
sociauit. Tunc autem reuertetur
ad seruos suos: quando p iudici
um manifestari ceperit. Siue alit̄
Certe dn̄s nobis cotidie venit: cū
conscientias nostras p suaꝫ gra
tiam visitat. ⁊ cor nr̄m suo amore
inflammat. Pulsat vero: quando
per egritudinis molestiā vicinaꝫ
mortem denūciat. Cui ille statim

aperit· qui letus de corpore exit· et
eius speciem quez semper desidera
uit: videre concupiscit Pulsanti iu
dici aperire timet· q eius pceptis·
se minime obtẽpasse cognoscit· &
videre eum exiẽs de corpore trepi
dat· quem contempsisse se memi
nit & quasi videre iudicem metuit
cuius iussis se obtempasse nõ re
cognoscit· Sicut enim iudicis ad
uentum in ciuitate eius iusti dili
gunt· fures & latrones timẽt· ita &
aduentũ domini illi timẽt· qui ei⁹
pceptis se minime obtemperasse
sciũt· Soli autem illi diligũt· qui
recte se viuere recolunt· qd illoruz
est facere qui vitam suam qñtum
humana fragilitas patitur ĩcul
pabilem custodiũt & cor suum de
terreno amore· in celestis patrie
gaudio ponũt· Talis erat paul⁹
apostolus· qui de bonis actib⁹ se
curus dicebat· Ego autem iam de
libor & tempus mee resolucõnis
instat· Bonũ certamẽ certaui· cur
sum cõsummaui· fidez seruaui· De
reliquo reposita est michi corona
iusticie· Et iterũ· Cupio dissolui·
& esse cum xpõ· multo enim meli
us· Et rursus Viuo autem iam nõ
ego· viuit vero in me xpc· Taliter
pulsãti iudici· beatus martinus
aperire paratus erat· quãdo inter
egritudinis molestiam cõstitut⁹
discipulorum fletib⁹ cõmotus di
cebat· Grauis est domine pugna
laboris· qua hucusq certaui: sed
si adhuc populo tuo sum necessa
ri⁹· nõ recuso propter eos subire
laborem· fiat volũtas tua· Talib⁹

qualis remuneratio pparata sit·
dominus manifestat cum subdit
Beati serui illi: quos cum venerit
domin⁹: inuenerit vigilantes· Vi
gilare enĩz est: in bono opere vnũ
quẽq sollicitũ esse· Ille vero bene
vigilat· qui recte credit: & recte vi
uit Vigilat qui ad aspectũ veri lu
minis· apertos tenet oculos men
tis Vel certe vigilat qui torporez
& negligẽtiam a se excutit· & diui
nis mãdatis ardẽti animo intẽdit
Taliter paulus apostol⁹ vigilare
monebat· quib⁹ dicebat· Euigila
te iusti· & nolite peccare· Et iterum
Hora est iã nos de somno surge
re· Et rursus Vigilate & oãte· & sta
te in fide· Adhuc etiaz ipsi⁹ remu
neratiõis qualitas insinuatur
cum subditur· Amen dico vobis:
q precinget se: & faciet illos dis
cumbere· & trñsiens ministrabit il
lis Precingi vero dei est· ad retri
bucõnem se preparare· Nostrũ au
tem discũbere est· in eterna beati
tudine qescere· iuxta qd ipse alibi
ait Multi veniẽt ab oriente & occi
dente· & recũbent cum abrahã· et
ysaac & iacob in regno celoꝝ Trã
sire vero dicitur· cum post iudiciũ
ad regnũ properat Vel certe dñs
trãsiens nobis ministrabit· cũ de
forma humanitatis· vsq ad con
templandã claritatez diuinitatis
nos perducẽt· Omnib⁹ enim in iu
dicõ in forma humanitatis appa
rebit· iustis scilicet & iniustis· sicut
scriptũ est· & videbit omnis caro
salutare dei nostri· Sed reprobis
iusto iudicio dãnatis· iuxta illud

q8 scriptum est. tollatur impiꝰ ne videat gloriaȝ dei. solis electis trãsiet. quos de visiõe humanitatis. vsqȝ ad cõtemplandã claritatem diuinitatis sublimabit. vt qui modo intuẽtur tantũ hominẽ. tũc facie ad faciẽȝ mereãtur videre deum. qualiter pater in filio. et filiꝰ maneat in patre. Sȝ quia õibꝰ p̃sentis vite terminꝰ incertus est recte subiũgitur. Et si venerit in secũda vigilia. et si in tercia vigilia venerit. et ita inuenerit. beati sunt serui illi Antiqui enim: noctem in quatuor vigilias diuidebãt. ita vt vnaqueqȝ vigilia. trinas haberet horas Varietates namqȝ horarũ diuersitatẽ significant hũane vocacõis. Prima enim vigilia. primeuũ est tempꝰ nostre etatis. id est puericia. secũda vigilia adolescentia vel iuuẽtus. que pene ideȝ sunt. salomone dicente. Letare iuuenis in adolescẽtia tua Tercia vigilia senectꝰ est. Cum vero dominꝰ nõnullos in puericia bene operãtes ab hac vita vocat quasi ad seruos vigilantes. in prima vigilia venit. Cum vero alios in adolescẽtia vel in iuuẽtute. ab hac vita ducit. quasi in secũda vigilia venit. Si quis ergo in p̃ma vigilia vigilare noluerit saltẽȝ in secũda vigilet. idest si quis i puericia. a bono opere torpuit saltem in adolescentia vel iuuentute somnũ torporis a se excutiat. et dum virtus corporis viget. in bono opere se exerceat. Si quis autẽȝ tam negligẽs et desidiosus fuerit iuuẽtus vt nec in prima. nec in secũda vigilia vigilauerit. saltem in tercia. idest in senectute iam resipiscat. et tũc vigilare nõ timeat cum parum vigilaturus est. Necqȝ eniȝ sero cõuersos diuina pietas despicit. qui p propheta ait. Viuo ego dicit dominus. nolo mortẽ peccatoris: sed vt cõuertatur et viuat. Et iterum. Peccator quacũqȝ die cõuersus fuerit et ingemuerit. saluꝰ erit. Sed quia solet antiquꝰ hostis in hac parte tepidos decipere xp̃ianos. vt quibꝰ suadet culpam longaȝ promittat vitam. adhuc dominꝰ ammonẽdo similitudinẽ incerti finis subdit dicẽs. Hoc autẽ scitote quoniã si sciẽt paterfamilias. qua hora fur veniret vigilaret vtiqȝ. et nõ fineret pfodi domũ suam. Iuxta litteram ita est. quia paterfamilias thesaurum recõditum habẽs in domo. si furis aduẽtum sciret. vigilias instrueret. custodias adhiberet. infirmiora loca muniret et ne sua domus aliqua fraude pfodi posset sollicitus precaueret. Spiritalitar autẽ paterfamilias iste noster est animꝰ. qui tũc male securꝰ dormit. quãdo diem mortis obliuiscẽs a bono ope torpet. et breuissimũ tempꝰ vite p̃sentis: quasi longũ sibi promittit. Furis autẽ aduẽtus mors est que iprouisa. subito dum nõ speratur veniens. thesaurũ anime nostre ad penas rapit. Hꝰ ergo furis aduẽtũ vt p̃cauere possimꝰ. necesse est vt diẽ mortis semp ãte oculos habeamꝰ. Multũ enim nos aduersus

pctm̄ iuuat. si finis vite a memoria nō recedat. monente scriptura. In omnibꝰ operibus tuis memorare nouissima tua et in eternū non peccabis. Vnde et dn̄s ammonendo subiungit dicēs. Et vos estote parati quia hora nō putatis. filiꝰ hois veniet. Si autē terminū vite nostre sciremꝰ. aliud tempꝰ fortassis voluptati. et aliud tempꝰ penitentie deputaremꝰ. Cum vero omnibus incerta sit hora mortis. nō debet esse cōscientia secura a bono ope. quia dominꝰ omnipotens qui neminē vult perire: sed omnes ad cognitionem veritatis venire ideo voluit nos latere vltimū diem. vt dū ignoratur vnꝰ. obseruetur omnes. Qd autē ait. qua hora nō putatis filius hois veniet. si ad diē iudicij referamꝰ manifestū est. quia incertꝰ est omnibus et incognitꝰ. sicut ipse dicit in euangelio. De die autē illa et hora nemo scit neque angeli in celo neque filius hois. nisi pater solus. Et iterū. Sicut fuit in diebꝰ noe. sic erit aduentus filij hois. Et rursum. Sicut fulgur egredit ab oriēte. et penetrat in occidētem. sic erit aduētus filij hois. Et post suam resurrectionem querētibꝰ discipulis ait. Non est vestrū nosse tempora et momenta que pater posuit in sua potestate. Vnde petrus apostolꝰ dicit. Dies domini sicut fur in nocte ita veniet. Sed qd tūc generaliter futurū est omnibus in resurrectione animarū et corporū. quotidie fit singulis in animabꝰ. Dum enim nō putamꝰ filius hominis venit. quādo subita morte pueniti. ipsum habemus terminū peccandi. quem et viuendi. Et dum mala nō deserimꝰ: sed a malis deserimur. seram agimꝰ penitentiam. non attendētes illud qd scriptum est. Ne tardes cōuerti ad deum. neque differas de die in diem. ne subito veniat ira eius. et in tempore vindicte disperdat te.

Scdm Lucam.

In illo tēpore Dixit ihesus discipulis suis. Nemo accendit lucernā et in abscondito ponit. neque sub modio: sed sup cādelabrū. vt qui ingrediūtur. lumen videant Et reliqua. Omel' venera. Bede psbiteri.

E seipso dominus hec loqtur. ostendēs et si supra dixerit. nullum generationi neque. nisi signum ione dandum. nequaquam tamē lucis sue claritatem fidelibus occultādam Ipse quippe lucernam accēdit. qui testam humane nature. flāma sue diuinitatis impleuit. Quā profecto lucernam. nec credentibus abscōdere. nec modio supponere. hoc est sub mēsura legis includere. vel intra vnius iudee gētis terminos voluit cohibei. Sed supra candelabrū inquit. vt qui ingrediūtur lumen videant. Candelabrū ecclesiam dicit. cui lucernā superposuit. quia nostris in frontibꝰ fidē sue incarnationis affixit. vt qui ecclesiam fideliter ingredi voluerint. lumē veritatis palam queāt intueri

Qua sententia iudeorum quoque proce
res condemnat. qui signa querentes
tes exterius. aptam lucis ianuam. no
luerunt intrare credendo. Denique pre
cipit ne opera tantummodo: sed et cogi
tationes. et ipsas etiam cordis inten
tiones. mundare et castigare memi
nerint. Nam sequitur. Lucerna cor
poris tui. est oculus tuus. Corpus qui
dem dicit opera. que palam cunctis
apparent. oculum vero ipsius mentis
intentionem qua operatur. et de cuius
merito. eadem opera lucis ac tenebra
rum sint opera discernuntur. sicut ipse
consequenter exponit dicens. Si ocu
lus tuus fuerit simplex: totum corpus
tuum lucidum erit. Si autem nequam fu
erit. etiam corpus tuum tenebrosum
erit. Si inquit pura. rectaque intenti
one. que potes agere bona studu
eris. lucis profecto sunt opera que fa
cis. etiam si coram hominibus imperfe
ctionis aliquid habere videantur. quoniam
diligentibus deum. omnia cooperantur
in bonum hijs qui secundum propositum
vocati sunt sancti. Si autem perversa
est intentio que precedit. pravum est
omne opus quod sequitur. quamvis re
ctum esse videatur. Vide ergo ne lu
men quod in te est. tenebre sint. hoc
est. ne ipsa cordis intentio. que lu
men est anime. viciorum caligine
fuscetur. sedula discretione perpen
de. iuxta quod alibi precipitur. omni
custodia serva cor tuum. quoniam ex
ipso vita procedit. Si ergo corpus tu
um lucidum fuerit. non habens ali
quam partem tenebrarum. erit luci
dum totum. Et sicut lucerna fulgoris
illuminabit te. Totum corpus nostrum

omnia opera nostra dicit. quia et
apostolus membra nostra nuncu
pat quedam opera que improbat
et mortificanda precepit dicens Mor
tificate membra vestra que sunt
super terram. fornicationem. immun
diciam. libidinem. et cetera talia. Si
igitur ipse bonum. bona intentione
patraveris. non habens in tua con
scientia aliquam partem tenebrose
cogitationis. etiam si contigerit ali
quem proximorum. tua bona actio
ne noceri verbi gratia. aut de pecu
nia quam a te indigens et petens ac
cepit facere vel pati aliquid ma
li. aut de verbo exhortationis. quo
errantem corrigere volebas forte
periciosius errare. tu tamen pro tuo
simplici et lucido corde. et hic et in
futuro lucis gratia donaberis Tu
autem.

Lectio sancti euangelij.
Secundum Lucam.

In illo tempore Dixit
ihesus discipulis suis Qui vos au
dit. me audit. et qui vos spernit. me
spernit. Et reliqua. Omelia venera. be
de presbiteri.

In superioribus plan
xit dominus civitates. que post ma
gna miracula atque virtutes factas
in se. non penituerunt peioresque gen
tilibus. qui naturale solummodo ius
dissipabant. post descriptum legis
contemptum. filium dei quoque concul
care gratiamque ingrati spernere non
timuerunt. Et ne quis putaret hanc
increpationem illis tantummodo

ciuitatibus: vel ꝑsonis que dn̄m
in carne videntes spnebāt ⁊ nō in
oībus q̄ hodie euāgelij v̄ba despi
ciunt ɔuenīē: ɔseq̄nter adiūxit di
cens Qui vos audit me audit. ⁊ q̄
vos spnit me spernit. vt in audiē
do quicꝫ vel spnendo euāgelij pre
dicatore: nō viles iā q̄scꝫ ꝑsonas
sed dn̄m saluatorem. immo ipsū
se spnere vel audire disceret Nā se
quit̄. Qui autē me spernit: spernit
eū qui misit me. qꝛ ꝓcul dubio in
discipulo mgr̄ audit̄ ⁊ in filio pr̄
honoratur. Pōt ⁊ ita intelligi Qui
vos spnit me spernit. q̄ non facit
miam vni de fratribꝰ meis mini
mis. nec michi facit. qꝛ ⁊ ipse pro
hijs formā serui ⁊ paupis suscepi
Qui aūt me spernit nolens credere
deū. ⁊ filiū dei ɔculcans: spnit eū
q̄ me misit. qꝛ ego ⁊ pr̄ vnū sumꝰ.
Reuersi sunt autē. lxxij. cum gau
dio dicentes. Dn̄e etiam demonia
subijciunt̄ nobis in noīe tuo. Bn̄
quidē ɔfessi sunt deferentes hono
rē noī xp̄i. sed qꝛ infirma adhuc
fide gaudebāt in virtutibꝰ vide q̄d
audiāt. Et ait illis Videbā satha
nam sicut fulgur de celo cadentē.
Non mō video sed priꝰ videbā qn̄
corruit. Qd aūt ait. sicut fulgur. l
precipitē de supnis ad ima lapsū
significat. vel qꝛ deiectꝰ adhuc trāſ
figurat se in angelū lucis Quia ꝯ
discipulos de signoꝝ opacōne vi
dit elatos: exēplo eos terret. atqꝫ
ad humilitatē reuocat: eius q̄ iā
supbiendo cecidit: vt q̄ hunc ob
supbiam celo recordarent̄ eiectū
multo magis se de t̄ra editos si su
ꝑbierint humiliandos agnoscāt
Ecce dedi vobis ꝑtātem calcādi su
pra serpentes ⁊ scorpiones. ⁊ sup
oēm virtutē inimici. ⁊ nihil vobis
nocebit. hoc est oē genus immun
doꝝ spūum de obsessis corporibꝰ
eijciendi Quis ⁊ ad l̄rām rectissi
me possit accipi. Deniqꝫ ⁊ paulꝰ
a vipa nil aduersi patit̄. ⁊ ioħes
vt historia tradit hausto veneno
nō ledit̄. Hoc sane inter spentes
q̄ dente. ⁊ scorpiones q̄ cauda no
cent distare arbitror qꝛ serpentes
apte seuientes. scorpiones clancu
lo insidiantes vel hoīes vel demones
siḡficent. Serpentes q̄ inchoādis
virtutibꝰ venena praue ꝑuersio
nis obijciunt. scorpiones q̄ ɔsum
matas virtutes ad finē vitiare cō
tendunt. Verumtn̄ in hoc nolite
gaudere. qꝛ spūs vobis subijciun
tur. De subiectiōe spūum cū caro
sint gaudere ꝓhibent̄. qꝛ spūs eij
cere sicut ⁊ v̄tutes alias facere int̄
dum nō eius meriti qui opatur:
sed inuocatio nomīs xp̄i hoc agit
ad ɔdemnationē eoꝝ q̄ inuocant
vel ob vtilitatē eoꝝ qui vident et
audiunt ɔceditur. vt licet hoīes
despiciant signa facientes: tn̄ deū
honorent ad cuius inuocacōem fi
unt tanta miracula. Nā ⁊ in acti
bus aploꝝ filij sceue videban
tur eijcere demones. ⁊ iudas apo
stolus cū animo ꝓditoris multa
signa inter ceteros aplos fecisse
narratur. Gaudete aūt qꝛ noīa ve
stra scripta sunt in celis Si satha
nas inq̄t ꝑ supbiā in celis sedere
cū socijs amisit: non oportet vos

de illoꝝ humiliacõe: sed de vestra sublimatione gaudere. quatenꝰ vnde illi ruere subleuati: vos humiles ascendatis. Non aũt pueriliter sapiendũ quasi deus ad remediũ obliuionis bonos in celis: malos scribat in terris dicente iheremia Vniuersi qui derelinquunt te cõfundent̃. recedẽtes a te in terra scribent̃: sed salubriter intelligendũ ꝙ siue celestia siue terrestria quis opa gesserit: p hec quasi litteris annotatus apud dei memoriã sit eternaliter affixus. Tu

Scdm matheum

In illo tempore Dixit ihs discipulis suis Vos estis sal terre. Qđ si sal euanuerit: in quo salietur Et reliqua Omelia augustini epi.

Sermone supe

riori dñi exẽplo adhortatus ẽ ꝙ vera dicentes solent persecucõem pati: nec tñ ideo ꝓphete antiq̃ timore psecutionis a veritatis predicacõne defecerunt. Rectissime itaqȝ sequit̃. vos estis sal terre ostẽdens fatuos esse iudicandos. qui tpalium bonoꝝ vel copiam sectãtes vel inopiã metuentes amittũt eterna. q̃ nec dari pñt ab hoibus nec auferri. Itaqȝ si sal ifatuatꝰ fuerit in quo salietur. i. si vos p quos condiendi sunt quodãmmõ ppli metu psecutionũ tpalium amiseritis regna celoꝝ: qui erunt hoies p quos vobis error auferatur: cũ vos elegerit deus p quos errorem auferat ceteroꝝ. Ergo ad nichilũ valet sal infatuatꝰ nisi vt mittat̃ foras et conculcet̃ ab hoibus Nõ itaqȝ calcatur ab hoibus qui patit̃ psecutionem sed qui timendo persecutionẽ infatuat̃. Calcari enim non potest nisi inferior. Sed inferior non est. qui q̃uis in corpe multa sustineat in terra: corde tamen in celo fixus est. Vos estis lux mũdi. Quõ dixit superius sal terre: sic nunc dicit lux mundi. Nam neqȝ supius ista terra accipienda est: quã pedibus corporeis calcamus sed hoines qui in terra habitant: vel etiã peccatores quorum condiendis et extinguendis putoribꝰ apostolicũ salem dominus misit. et hic mundũ non celũ et terram: sed homines qui sunt in mundo: vel diligunt mundũ oportet intelligi: q̃bus illuminandis apostoli missi sũt Non pt ciuitas abscondi sup mõtem constituta. i. fundata sup insignem magnãqȝ iusticiã quã significat etiã ipẽ mons. in quo disputat dñs. Neqȝ accendunt lucernã et ponunt eã sub modio Quid putamꝰ ita esse dictũ sub modio: vt occultatio tm̃ lucerne accipienda sit. tanꝙ diceret. nemo accẽdat lucernã et occultet illã. An aliq̃d etiam modius significat: vt hoc sit ponere lucernã sub modio. superiora facere corpis commoda ꝙ predicationẽ veritatis vt ideo quisqȝ veritatem nõ predicet. dũ timet ne aliq̃d in rebꝫ corporalibꝫ et tpalibꝫ molestie patiat̃. Et bene modiꝰ dr: siue ꝓpter retributionẽ mensure ꝙ ea

quisq3 recipiet que gessit in corpe
vt illic inquit apl's recipiat vnus
quisq3 q̄ gessit in corpe: a tanq̄ de
hoc modio corpis: alio loco dicit
In qua em̄ mensura mensi fueri
tis: in ea remetiet vobis. siue quo
niā tpalia bona q̄ corpe pagunt
certam dierꝝ significat mensurā.
a inchoant a transeūt: quā fortas
sis sig̃ficat modius. eterna vero
a spiritalia nullo tali fine cohercē
tur Non em̄ ad mensurā dat deus
spm̄ Sub modio g̃ lucernā ponit
q̄squis lucē doctrine bone ɔmodis
tpalibus obscurat a tegit. sup cā
delabꝝ aūt q̄ corpus suū ministe
rio dei subijcit vt superior sit predi
catio veritatis. a inferior sit serui
tus corpis: p ipsam tn̄ corpis ser
uitutē excellentior luceat doctrina
que p officia corpalia i. p vocem
a linguā. a ceteros corpis motus
in bonis operibus insinuat discen
tib9. Sup candelabꝝ ergo ponit
lucernā apostolus cū dicit. Nō sic
pugno tanq̄ aerem verberans: ſ3
castigo corpus meum a seruituti
subijcio: ne forte alijs predicans
ipse reprob9 efficiar. Qd vero ait.
vt luceat oibus qui in domo sunt
domū puto dictum hītationez ho
minum i. ipsum mundū ꝓpter id
qd superius ait. vos estis lux mū
di. Aut si domū q̄sq3 velit accipere
ecclesiam neq3 hoc absurdū ē Sic
luceat inquit lux vestra coram ho
minib9 vt videant opa vestra bō a
glorificent patrem vr̄m qui in ce
lis est. Si tm̄modo diceret. sic luce
at lumen vr̄m corā hoibus: vt vi
deant bona facta vestra. finez ɔsti
tuisse videret in laudibꝫ hoim: q̄s
querunt ypocrite. a q̄ ambiūt ho
nores. a capiūt inanissimā gloriā
Cōtra quos dicitur. Si adhuc hoi
bus placerem: xp̄i seru9 nō essem
Et p ꝓphetam Qui hoibus placēt:
cōfusi sunt: qm̄ deus nichil fecit il
los. Et iteruz. Deus ɔfringet ossa
hoibus placentiū. Et rursum apo
stolus. Nō efficiamur inanis glo
rie cupidi. Et ipse iterꝝ. Probet au
tem se hō. a tunc in semetipso glo
riā hēbit a non in altero. Nō ergo
tm̄ dixit vt videant bona facta vr̄a
sed addidit. a glorificent patrez
vr̄m qui in celis est vt hoc ipso q̄
homo p bona opa placeat hoibus
non ibi finē ɔstituat vt hoib9 pla
ceat sed referat hoc ad laudē dei. a
ꝓpterea placeat hoibus vt in illo
glorificet deus. Hoc em̄ laudanti
bus expedit vt non hoiem: sed de
um honorent. sicut in ipso homie
quem portabat dn̄s ońt: vbi am
mirātes turbe de paralitico sanato
virtutes e9 sicut in euāgelio scrip
tum ē timuerūt a glorificauerunt
deū qui dedit ptātem talem hoib9
Cuius imitator apl's paul9 dicit.
Tm̄ aūt audientes erant. q̄ qui
aliqn̄ nos psequebat: nunc euan
gelisat fidem quā aliqn̄ vastabat
a in me magnificabant deuz. Po
stea ergo q̄ cohortatus est audiē
tes vt se preparent ad oīa susti
nenda p virtute atq3 iusticia a vt
non absconderet bonum qd acce
pturi erant ſ3 ea beniuolētia disce
rent vt alios docerent. nō ad laudē

suam: sed ad gloriam dei bona sua
opa referentes: incipit iam eos in
formare et docere qd doceant. Tan
q̄ si quererent dicentes. Ecce volum⁹
et omnia sustinere pro noie tuo et
doctrinā tuā non abscondere Sed
quid est hoc ipsū qd vetas abscon
di. et pro quo iubes oia tolerare.
Nunquid alia dicturus es contra ea
que in lege scripta sunt. Non inquit
Nolite putare: qm̄ veni soluere le
gem aut prophetas. Non veni solue
re sed adimplere. In hac sententia
duplex sensus est Scdm vtrumqz
tractandū est. Nam qui dicit. nō
veni soluere legem sed adimplere
aut addendo dicit qd minus habet
aut faciendo quod habet Illd er
go prius consideremus qd primuz
posuimus. Nam qui addit qd mi
nus habet: non vtiqz soluit qd in
uenit: sed magis pficiendo confir
mat. Et ideo sequitur et dicit Amē
dico vobis. donec transeat celū et
terra: iota vnū aut vn⁹ apex non
preteribit a lege: donec oia fiant
Dum enī fiunt etiam illa que ad
duntur ad pfectionē: multo mag
fiunt illa que premissa sunt ad in
choationē. Qd aūt ait iota vnum
aut vnus apex nō transiet a lege
nihil pōt aliud intelligi: nisi vehe
mens expressio pfectionis: qn̄ p
litteras singulas demrāta est: int
quas litteras iota min⁹ est ceteris
quia vno ductu fit. apex aūt est etiā
ipsius aliqua in summo particula
Quibus verbis ondit in lege ad effe
ctum etiā minima queqz perduci
Deniqz subjecit Qui enī soluerit v

num de mandatis istis minimis:
et docueit sic hoies: minimus voca
bitur in regno celoꝝ Mandata ḡ
minima significant per vnū iota
et vnū apicem. Qui ergo soluerit
et docuerit sic. i. scdm id qd soluit: n̄
scdm id quod inuenit et legit. mini
mus vocabit in regno celoꝝ et for
tasse non erit in regno celoꝝ vbi
nisi magni esse non pn̄t Qui autē
fecerit et docuerit sic. Qui autē fece
rit: hoc est. qui aūt non soluerit et
docuerit sic scdm id quod nō soluit
Q vero magnus vocabitur in re
gno celoꝝ sequit: vt etiam sit in
regno celoꝝ quo magni admittū
tur. Ad hoc enim ptinet qd sequi
tur. Dico enim vobis. nisi abūda
uerit iusticia vestra plusq̄ scriba
rum et phariseoꝝ: non intrabitis
in regnum celoꝝ. i. nisi non solū il
la minima legis precepta impleue
ritis que inchoant hoies: sed etiaz
ista que a me addunt: qui non ve
ni soluere legem: sed implere. nō
intrabitis in regnum celoruz. Sed
dicis mihi. Si de illis mādatis mi
nimis cum supius loqueret: dixit
minimū vocari in regno celorum
quisquis vnū eoꝝ soluerit: et scdm
suam voluntatē docuerit. magnū
aūt quisqz vocari qui ea fecerit. et
sic docuerit. et ex eo iam in regno
celoꝝ futuꝝ esse. quia magnus est.
quid opus ē addi preceptis legis
minimis si iam in regno celoꝝ pt
esse. quia magn⁹ est. q̄squis ea fece
rit et sic docuerit. Quapropter sic est
accipienda illa sententia. q̄ aūt fe
cerit et docuerit sic: magn⁹ vocabit i

regno celoꝝ. nō ƀm illa minima
ƀ ƀm ea que ego dicturꝰ sum. Que
sūt aūt ista. Vt abūdet inquit iu
sticia vestra sup scribaꝝ ⁊ phari
seoꝝ. qꝛ nisi abūdauerit. nō intra
bitis in regnū celoꝝ. Ergo qui sol
ueit illa minima: ⁊ sic docueit. mi
nimꝰ vocabit. qui autē fecerit illa
mima: ⁊ sic docuerit. nō iam mag
nus hūdus est ⁊ ydoneꝰ in regno
celorū: ƀ tamen ñ tam minimꝰ. q̄
ille qui soluit. Vt autē sit magnꝰ
atqꝫ illi regno aptꝰ. facere debet ⁊
docere. sic xp̄c nūc docet ⁊ vt abū
det iusticia eiꝰ sup scribaꝝ ⁊ pha
riseoꝝ. p quā intret in regnuz dei
amen. Tu autē

De virginibꝰ.
Scdm Matheum

N illo tēpore Dixit

ihs dis. suis pabolaz hāc. Simile
est regnū celoꝝ thesauro abscōdi
to in agro. quē qui inuenit hō ab
scōdit: ⁊ p̄ gaudio illiꝰ vadit ⁊ vē
dit vniūsa que hȝ ⁊ emit agꝝ illū
Et reliq. Omel Haymonis.

Xrtus ꝛ sapia

dei dn̄s ihesus xp̄c. nō so
lum ad suscipiendā humanā na
turam hoibus cōpati dignatꝰ est
ƀ etiam hūane ignorātie ɔdescen
dens suis sanctis sermonibꝰ. reꝝ
tpaliū silitudies frequēter adhi
buit. vt ex collacōe reꝝ visibiliuȝ
ad inuisibiliū amorē aīos audieitiū
incitaret. Vn̄ cū celestē gloriā stu
diose amandā doceret. illam rerū
similitudiez adhibuit. q̄s homies

plurimū diligere solent. dicēs Si
mile est regnū celoꝝ thesauro ab
scondito in agro. quē qui inuenit
hō abscondit. Vbi thesauri noie.
spūaliter celestis patrie amorē in
telligere debemꝰ. vbi sūt diuitie q̄
nō deficiūt thesaurus qui nunq̄
marcescit. vbi nos dn̄s thesauri
zare āmonet. iuxta qđ alibi loq̄t
dicēs Thesaurizate vobis thesau
ros i celo. vbi neqꝫ erugo. neqꝫ ti
nea demolit. ⁊ vbi fures nō effo
diūt. nec furātur. ⁊ vbi thesaurꝰ
tuus. ibi est ⁊ cor tuū. Qui pfecto
thesaurꝰ tanto magis cumulat q̄
to magis tpalis thesaurꝰ atqꝫ fa
cultas. studiosiꝰ pro deo expēdit.
Vn̄ de eo qui thesaurū inuenit di
citur. Et p̄ gaudio illiꝰ vadit ⁊ vē
dit vniuersā que hȝ: ⁊ emit agrū
illū. Ager in quo thesaurꝰ abscon
ditus inuenit: nos sumꝰ. si tamen
in nobis manet celeste desideriuȝ.
Quē ille vēditis oibus cōpat. qui
corpꝰ suuȝ. p celestis patrie disci
plinā affligit. in ieiuniis. in vigili
is. ⁊ orōnibus. Sȝ ⁊ ille agrū cum
thesauro inuēto datis oibꝰ emit.
qui crucifigēs mēbra sua cum vi
ciis ⁊ cōcupiscenciis. xp̄m sequit
⁊ qđāmodo spirituali renūdatio
ne seipz imutat. declināđo a malo
⁊ faciēdo bonum. Hūc enī thesau
rum absconditū in agro. cuidā do
minꝰ emē psuadebat cū dicebat.
Si vis pfectꝰ esse vade vende ōnia
que habes: ⁊ da pauperibꝰ. ⁊ ha
bebis thesaurū in celo ⁊ veni seq̄
re me. Illud autē notandū. q̄ the
saurꝰ inuētus custodit vt seruet.

quatenꝰ intelligamꝰ q̄ studiose i
bono ope. vanā gloriā cauere de
beamꝰ Sic est em̄ p̄ns vita: q̄si via
latrones autē iuxta viaȝ immūdi
sunt sp̄us. qui illis maxie inuidēt
quos cū spirituali thesauro. ad ce
lestē patriā tendere ꝯgnoscūt. sic
p ꝓphetam de eoꝝ capite dicit̄ Se
det in insidijs. cū diuitibꝰ in occul
tis. vt interficiat innocentē Illoꝝ
ergo diuitias isti latrones rapiūt
qui per inanē iactantiā. bona sua
opa coram hoibus denudant Vñ
necesse est. vt cuȝ opus bonū exte
rius agimꝰ. intentionē deo placē
di semp. in occulto teneamꝰ. iuxͣ
qđ ipse nos āmonet dicēs. Cum
facis elemosinaȝ. nesciat sinistra
tua: q̄đ faciat dextera tua. Et iterū
Tu autē cū oraueris. intra i cubi
culū. ꝛ clauso ostio ora p̄rem tuū
ꝛ pater tuꝰ qui videt in abscōdito
redđ det tibi. Ad accendēdam autēȝ
mentē in amorē celestis desiderij.
alia similitudo datur. cū subinfer
tur. Iterū simile est regnū celoruȝ
homi negociatori: querēti bonas
margaritas Inuēta autē vna p̄ci
osa margarita. abijt ꝛ vendidit
oia que habuit. ꝛ emit eā Vbi p̄
ciose margarite noie dulcedo. vel
claritas eterne patrie intelligit̄ q̄
p̄ciosior est cūctis preciosis rebꝰ
ꝛ suauior oibus delectacōnibus.
Negociatores autē sp̄ualiter nos
sumꝰ. qui de terrenis facultatibꝰ.
celestē gloriaȝ mercari iubemur.
Notandū autem q̄ ait. vendidit
oia que habuit ꝛ emit eam. q̄ il
le p̄ciosam margaritā vnam v ce

lestem patriā datis oibus emit.
qui nō solum terrenis facultatibꝰ
ſȝ etiam proprijs renūciat volūta
tibus. Qui vero sua pauperibꝰ tri
buit: ſȝ adhuc proprijs volūtati
bus seruit p̄ciosam margaritaȝ
nōdum emit. quia qđ carius deo
poterat offerre retinuit. Nō enim
deꝰ nostra: ſȝ nos querit. qui terre
nam substātiam. nō nisi propter
lucrū animarū dare p̄cepit. Quia
ergo negociatori. bonas marga
ritas q̄renti. bonisq̄ȝ margaritis
sumꝰ ꝯpati. seruare debemꝰ in ope
re. qđ accepimꝰ in noie ēt sicut ter
renos negociatores. non maris
picula ab officio negociādi pro
hibent. nō latronū insidie terrēt
nō asperi casus itineris vetant nō
hyemis frigus. nō estatis calor
retinet tantū vt terrenū lucꝝ acq̄
rere possit ita ꝛ nos qui sp̄uales su
mus negociatorēs. ab amore cele
stis patrie nulla mūdi blandimē
ta retineant. nulla eiꝰ aduersitas
terreat. nec aliq̄ tribulatio ꝓhibe
at. vt p̄ciosam margaritā aman
tes. cū apostolo dicere valeamus
Quis ergo nos sepabit a caritate
xp̄i. Tribulacō. an angustia. an
psecutio. an fames. an nuditas.
an periculū. an gladius. Certꝰ sū
autēȝ. quia neq̄ȝ mors. neq̄ȝ vita.
neq̄ȝ āgeli. neq̄ȝ p̄ncipatus. neq̄ȝ
potestates. neq̄ȝ instātia. neq̄ȝ fu
tura. neq̄ȝ fortitudo. neq̄ȝ altitudo
neq̄ȝ ꝓfundū. neq̄ȝ creatura alia.
poterit nos separarē a caritate dei
q̄ est in xp̄o ihesu dño nostro Imi
temur ꝛ aliud negociatoꝝ opus

Habēt enim hoc ꝓpriū hij qui ne
gociādi operibꝰ insistūt vt si in v
no negocio dāna incurrerint· stu
diosiꝰ negociādi operibꝰ insistāt·
quousqꝫ qd̄ in vna re ꝑdiderūt· in
alia acquirāt Ita ergo ⁊ nos· si in
aliquo casu damnū anime incide
rimꝰ· studiosiꝰ in cepto bono opi
insistamꝰ vt qd̄ per negligētiam
amisimꝰ· ꝑ bonū opus recipemꝰ
quatenꝰ ad ꝓciose margarite lu
crum ꝑuenire possimꝰ· ⁊ vocē do
mini audire mereamur dicētis Eu
ge serue bone ⁊ fidelis· q̄ꝛ i pauca
fuisti fidelis· supra multa te cōsti
tuā· intra in gaudiū dn̄i tui· Hec
autē margarita tam cara est· vt
nullis terrenis diuicijs possit cōpa
ri· tam vilis vt sola bona volūtate
possit acq̄ri Hāc margaritā preci
osam· multis facultatibꝰ· zacheꝰ
cōparare studuit· qui cum hꝰ mar
garite largitorē· in domo sua sus
cepissē· ꝓ nimio gaudio dixit· Do
mine dimidiū bonoꝝ meorum do
paupibꝰ· ⁊ si cui aliq̄d tuli· i qua
druplū restituo Hāc quoqꝫ mar
garitā· vidua illa duobꝰ eris mi
nutis· i gazophilatio iactatis cō
parauit Cuiꝰ preciū ipse testis cō
scientie dn̄s· s· collaudauit dicēs·
Amē amē dico vobis· quia vidua
hec paup plus oibus misit· q̄ mi
serūt in gazophilaciū· Oēs enim
ex eo q̄ꝛ abundauit illis miserūt·
hec vero d̄ penuria sua qd̄ habuit
misit: totū victum suū· Huiꝰ mar
garite pulchritudinē· beatissima
M· cuiꝰ hodie festiuā celebramꝰ fe
stiuitatē· multis diuicijs datis cō
parauit· qn̄do pro eiꝰ amore· reg
ni potētiam derelinquēs· ⁊ thorū
regalis mr̄imonij spernēs· ad spō
taneā pauptatem se cōtulit Vnde
fine dubio· q̄ꝛ regis terreni cōiugi
um cōtempsit· spōsa effecta est re
gis celestis· ⁊ q̄ noluit cū terreno
rege regnare in mūdo· regnat cū
xp̄o in celo Et quia salutacōes ⁊ of
ficia ꝛfugit regaliū ministroꝝ· mi
nistrat nūc cum xp̄o coniūcta ceti
bus angelorū· Et ideo dignū est:
vt qui tempalē reginā honore de
bito veneāmur· hāc deo acceptā
reginā· deuotis ꝓcibꝰ supplicemꝰ·
vt quia nos suo exēplo· in nomie
xp̄i cōgregauit· suis nos meritis
⁊ oīomibꝰ· in ꝓsenti vita iocūdos
efficiat· ⁊ in futura acceptos red
dat Iterū simile est regnū celorū·
sagene misse in mare· ⁊ ex ōni ge
nere piscīū congregāti· Pulchre
sagene assimilat̄ ecclesia· q̄ꝛ ⁊ pis
catori est cōmissa· ⁊ intra rethe fi
dei quotidie hoies capit· Sicut em̄
piscatorū est· cum sagena de pro
fundis gurgitibꝰ pisces ad litus
trahere· sic quotidie ecclesia· ꝑ do
ctrinā predicatoꝝ· de turbulētis ⁊
amaris gurgitibꝰ mūdi· mentes
hominū· ad veram lucē retrahere
studet· Et quoniā q̄ꝛ diu in ꝓsenti
vita ecclesia· cum bonis colligit ⁊
malos· recte de eadem sagena sub
ditur· Quā cum impleta esset edu
centes· ⁊ secus litus sedētes: elege
rūt bonos in vasa sua· malos aūt
foras miserūt Vbi cum boni ⁊ ma
li nominātur· presentis tēpis ec
clesia designatur· Boni enim soli

nusq̃ fũt: nisi in celo. mali autem nusq̃ fũt: nisi in inferno. Hec au tem ecclesia: que i medio cõsistit. vtriusq; patrie ciues recipit sicut per psalmistã dicitur Annũciaui et locut⁹ sum. multiplicati sũt sup numerũ Ubi cõsiderãdum est. q̃ super numerũ electorũ modo in ec clesia. multi reprobi intrare pñt: s; regnũ celorum nõ possunt. Vñ et bene dicitur. Elegerũt bonos in vasa sua. malos autẽ foras mise rũt In quib⁹ verbis: manifeste di scretio electorũ et reproboꝝ in fine seculi futura esse ostẽditur. Sicut enim mare seculũ. sic litus maris finẽ significat seculi. In litore eñ sedẽtes elegerũt bonos i vasa sua. malos autẽ foras miserũt. quia in fine seculi. electi assumẽtur ad gloriam. et reprobi separabũtur ad penam iuxta q̃d alibi domin⁹ ait in euãgelio. In illa nocte erũt duo i lecto. vn⁹ assumetur. et vn⁹ relinquẽt Vnde et expones domin⁹ similitudinẽ adiunxit. Sic erit in cõsummatiõe seculi. Exibũt ange li et separabũt malos de medio iu storũ. et mittent eos in caminũ ig nis. ibi erit fletus et stridor dentiũ Hoc est q̃d domin⁹ alibi in euan gelio dicit. Mittet fili⁹ hoĩs. an gelos suos: et colligent de regno eius õnia scandala Et item de ziza nijs. que inimic⁹ homo supsemia uit tritico. interrogat⁹ ait. Sinite vtraq; crescere vsq; ad messem. et in tempe messis dicã messorib⁹ Colligite primũ zizania. et colliga te ea in fasciculos ad cõburendũ.

triticũ autẽ cõgregate in horreũ meũ. Idipsũ est. q̃d alibi dicitur a domĩo Cum sederit fili⁹ hominis in sede maiestatis sue. cõgregabũ tur ante eum oĩes gẽtes. et sepa bit eos ab inuicẽ. sicut pastor se gregat oues ab hedis et cetera. In eo autẽ q̃d subiũgitur ibi erit fle tus et stridor dentiũ. manifeste q̃li tas penarũ describitur. Oculi enĩ pre nimio fumo fluere lacrimas solẽt. dentes vehemẽti frigore stri dere. Cum vero ait. ibi erit flet⁹ et stridor dentiũ. ostendit quia re probi in iehẽna. et frig⁹ intoleãbi le et calorem inestimabilẽ sustine bũt. iuxta illud q̃d p beatum iob dicitur. Ad calorem nimiũ transi bũt ab aquis niuiũ. et vsq; ad in feros peccatũ illius. obliuiscatu r eius misericordia. dulcedo illi⁹ ver mis Finita autẽ similitudĩe de ei⁹ intellectu saluator discipulos req̃ rit. ostendẽs pijs magistris. vt a lios possint erudire. aliquãdo int rogare debere Ait eñ Intellexistis hec oĩa. Illisq; dicẽtibus. etiã. de profectu illoꝝ gloriabatur dicẽs Ideo õnis scriba: doctus in regno celorũ. similis est homini patrifa milias. qui pfert de thesauro suo noua et vetera. Q̃d specialiter ad a postolos ptinere ex eo manifestũ est. q̃ homini patrifamilias cõpa rantẽ. pferenti de thesauro suo no ua et vetera. Si eñ p noua et vetã vetus et nouũ testamentũ accipi mus. abrahã et moysen. ceterosq; pñes. qui ante domini aduentũ fu erũt. noua cũ veterib⁹ nõ ptulisse

5

cognoscimus. q; a si noua narra
uerunt: dm̄ tn̄ incarnacōez: nouā
corpalib; oculis non viderunt. sic
ipse discipulis suis ait. Multi re
ges a pphete voluerunt videre q̄ vi
detis a nō viderūt. a audire q̄ audi
tis a non audierūt. Apl'i autē no
ua a vetera spiritaliter intellexerūt
a noua corpalib; oculis viderūt.
Quib; ipse ait Mandatū nouū do
vobis vt dil'igatis inuicē. Siue ali
ter Vetera ad penā. noua ptinēt
ad gloriā. Vetustuz em̄ erat hoi
post pctm̄ ire ad penaz: cui aliq̄d
nouū p redemptoris aduentū cōti
git: qn̄ bene opantib; gl'a ē repro
missa. Cum g° dn̄s discipulos col
laudat dicens. ois scriba doctus
in regno celoꝝ similis est hoi pat
familias: q̄ pfert de thesauro suo
noua a vetera. ōn̄t hunc ordinez
doctorib; in predicacōe seruandū
vt vetera pferant de terrore suppli
cij: a noua de pmissione premij.
Qd a in hꝰ lectōis serie suo exem
plo dn̄s ōn̄t: cum in priorib; simi
litudinibꝰ incitauit ad premiū. a
in seq̄ntibus cōminatur suppliciū:
ōn̄dens vt dictum est doctorib; q;
sic bene opantib; debent pmittere
gloriā vt non cessent peccantibꝰ
cōminari penā. Qd etiam in lege fi
gurate ōn̄t qn̄ p moysen tale pre
ceptū dedit dicens Nō accipies lo
co pignoris superiorē a inferiorem
molam. q; apposuit tibi aīam su
am. Superior em̄ a inferior mola
spes a timor accipit᷑. Quasi enim a
debitore pignus accipimꝰ cū cōfes
sionē pctōris recipimꝰ. Cui si peni
tenti spem non repromittimꝰ veni
am negamꝰ. superiorē molam tol
limꝰ. si aūt peccatori securitatē da
mus inferiorē abstrahimꝰ Sed v
trūq; obseruādū est: vt sic penitē
tib; pmittamus veniā: q̄tenus in
pctō pseuerantib; cōminemur pe
nā vt quos non puocant ad bene
agendū premia promissa saltē de
nunciata terreāt supplicia. Tu

Scdm̄ matheum

n illo tempore Di
xit ihs. d. s. parabolam hanc. Sil'e ē
regnū celoꝝ decē virginibꝰ que ac
cipientes lampades suas exierūt
obuiā sponso a sponse. Et reliqua
Omelia bt̄i agustini epi.

Ve sint decez
v̄gines dcē: quaꝝ sūt q̄n
q; prudētes. quinq; stulte. nō faci
le indagari pt Verumtn̄ sm̄ ea q̄
cōtinet ipsa lectio. que caritati vr̄e
de euāgelio hodie ē recitata: quā
tum mihi dominus intellectuz do
nare dignat᷑. non mihi videt᷑ ista
parabola l' similitudo ad eas solas
ptinere: que pprie excellentiori scī
tate virgines in ecclesia noiantur
quas etiā vsitatiori vocabulo san
ctimoniales appellare cōsueuimꝰ.
Sed nisi fallor hec similitudo ad v
niuersaz ecclesiā ptinet: q̄̄uis a si
illas solas intelligeremꝰ q̄ scīmo
niales vocant᷑. numq̄d decez sunt.
Absit vt tan̄ virginū mltitudo ad
tam exiguū nūm reuocetur. Forte
aūt dicat aliq̄s. Quid si multe sūt

noie. ⁊ tam pauce sunt in veritate
vt vix decez inueniant. Non ita ē.
nā si solas .x. vellet intelligi bōs:
non ibi ostēderet esse quinq; fatu
as. Si eni multe sunt v̄gines q̄ vo
cant ⁊ vere .x. virgines inueniunt
quare ɔtra quinq; hostia domus
magne claudunt. Intelligam9 er
go carissimi ad oēs nos ⁊ ad vni
uersā ecclesiā istam ptinere palo
lam nō solū ad prepositos nec ad
solas plebes ſ; prsus ad oēs. Qua
re ḡ quinq; ⁊ quinq; v̄gines iste.
Quinq; ⁊ quinq; v̄gines oīs oio
sunt aīe xpianoꝝ. Sed vt dicam9
vobis qd deo inspirante sentim9:
non qualescūq; aie: sed tales aie
que hn̄t catholicā fidem. ⁊ hīe vi
dentur opa bona in ecclīa dei. ⁊ tñ
ex ipsis quinq; sunt prudentes; ⁊
quinq; fatue. Quare ḡ appellate
sunt q̄nq; ⁊ quare virgines. pri9
videam9. ac deinde cetera ɔsidere9.
Oīs anima in corpe ideo quinalo
numero censetur. q: quinq; sensi
bus vtitur. Nihil est eni qd senti
mus ex corpe nisi ianua q̄nq; pti
ta. aut videndo. aut audiēdo. aut
odorando. aut gustando. aut tan
gendo. Qui ḡ se abstinet ab illici
to visu. abstinet ab illicito audi
tu. ab illicito odoratu. ab illicito
gustu. ab illicito tactu ppter ipsā
integritatē virginis nomen acce
pit. Sed si bonū est abstinere ab
illicitis sentiendi motib9. ⁊ ideo
vnaqueq; aia xpiana nomen vir
ginis habet. quare q̄nq; admit
tuntur. ⁊ quinq; repellunt ⁊ virgi
nes sunt ⁊ repellunt. Parū est q:

virgines sunt ⁊ lampades habēt
Virgines ppter abstinentiā ab il
licitis sensib9 lampades hn̄tes pp
ter opa bona de quibus operib9
dn̄s dicit. Luceant opa vestra bō
coram hoibus vt videant bona fa
cta vestra ⁊ glorificent patrem ve
strum qui in celis est. Item disci
pulis dicit. Sint lubi vestri precī
cti: ⁊ lucerne ardentes in manib9
vestris In lumbis accinctis virgi
nitas. in lucernis ardentib9 opera
bona. Non solet vtiq; dici virgini
tas in ɔiugatis: ⁊ tamen ibi etiā
est fidei virginitas: que exhibet
pudiciciam ɔiugalez. Nam vt no
uerit sanctitas vestra non impor
tune scdm aiam. ⁊ ſm integritatē
fidei: qua etiaz fide ab illicitis ab
stinetur: ⁊ bona opa fiunt. vnam
quamq; animā virginem dici h°
est totam ecclesiam que ɔstat ex
virginib9 ⁊ pueris ⁊ maritatis fe
minis ⁊ vxoratis viris vno nomi
ne virgo est appellata. Vnde hoc
pbamus. Apostolū audi dicentē
Non solū sanctis monialib9: sed
vniuerse prsus ecclesie. Despondi
vos vni viro virginem castā exhi
bere xpō. Et q: huius virginitatis
corruptor dyabolus cauendus ē:
continuo ipse apostolus cū dixis
set. despondi vos vni viro virginez
castam exhibere xpō: adiunxit et
ait. Timeo autē ne sicut serpens
euam seduxit versucia sua: sic ⁊ se
sus vestri corrumpantur a castita
te que est i xpristo. In corpe pau
ci virginitatē habent. in corde oēs
habere debent. Si ergo ab illicitis

abstinētia bona est vnde virgitas nomē accepit. ⁊ si opa͞ bona laudabilia sūt. que significātur lampadib9. quare qnq3 admittūtur ⁊ qnq3 excludūtur. Si ⁊ virgo est ⁊ lampadē fert. ⁊ tamē nō admittitur vbi se videt. qui nec virginitatem ab illicitis seruat. nec opa bona volēs habere. i tenebris ambulat de istis g̃ frēs mei. de istis poti9 disputem9 Qui nō vult videre qd malū est. qui nō vult audire qd malū est. ab illicitis sacrificiorū odorib9. auertit odoratū. ab illicitis sacrificiorū cibis. auertit gustū fugit cōplexu3 aliene. frangit panē esurienti. hospitē inducit in domū. vestit nudū. concordat litigiosu3. visitat egrotū. sepelit mortuū. ecce virgo. ecce h3 lampade3. Quid q̄rim9 amplius. Adhuc q̄ro. Quid adhuc q̄ris. Adhuc inquit q̄ro. Intentū me fecit euāgeliu3 sanctū. Etiā ipsas v̄gines ⁊ ferentes lāpades alias dixit prudētes. alias stultas. Vn̄ inuenimur. vnde discernim9. De oleo. Aliq̄d magnū sig̃ficat oleū. Valde mg̃nū Putas nō caritas est. Querēdū dicim9 non sententiā precipitamus Vn̄ mihi videat̄. p oleū caritas significari. dica3 vobis. Apl's dicit. Adhuc excellentiorē via3 vobis demōstro. Supereminētior est via quā demōstrat. si linguis hominū loquar ⁊ angelorū caritatē āt nō habeā fact9 sum velut es sonās aut cimbalū tinniēs. Ipsa ē supereminēs via ⁊ caritas q̄ merito oleū significat. Oībus eī humoribus oleū supereminet. Mitte aquā ⁊ sup infunde. oleū supereminet Mitte oleū ⁊ sup infunde aquā oleum supereminet. Si ordine3 seruaueris vincit. si ordinē mutaueris vincit Caritas nūq̄ꝫ cadit. Quid g̃ frēs. Jam disceptem9 de qnq3 virginib9 prudētibus: ⁊ qnq3 fatuis. que voluerūt ire obuiā spōso. Quid ē ire obuiā sponso. Corde ire. expectaē ei9 aduentū. S3 ille tardabat. Du3 tardat ille. dormierūt omēs. Quid est omēs. Et sapiētes ⁊ fatue obdormitauerūt ⁊ dormierūt. Putam9 bon9 est iste somn9. Quid ē somnus iste. Ne forte tardāte spōso. q̄niā abūdat iniquitas. refrigescet caritas multo2. Siccine intellecturi sum9 istum somnū. Nō mihi placet. Dico quaē. Quia sunt ibi prudētes. Et vtiq3 qn̄ dixit dom9. quoniā abūdabit iniq̄tas. refrigescet caritas multo2. subiecit ⁊ ait. Qui aūt pseuerauerit vsq3 in finē. hic saluus erit. Vbi vultis ee istas prudētes. Nōne in hijs qui pseuerauerūt vsq3 in finē. Nō ob aliud frēs. nō ob aliud prorsus admitterentur intro. nisi q2 pseuerauerūt vsq3 in finē. Nō ergo eis obrepsit frig9 caritatis. nō in eis refriguit caritas: s3 ferbuit vsq3 in finem Quia feruet vsq3 in finē. ideo sponsi ianue patuerūt. ideo dictū est eis. vt intrarent sicut illi optimo seruo. intrā in gaudiū domini tui. Quid ergo est: dormitauerūt omēs. Est alius somn9. que3 nemo euadit. Nō recordamini apl'm dicētem. De dormiētib9 nolo vos

ignorarẽ fr̃es ⁊ de hẏs q̃ui mortui
sunt Quare enĩ dormiẽtes vocant̃
nisi quia suo die ꝛ̃suscitant̃. Ergo
dormiũt om̃es. Putas ꝙ prudẽs
est. ideo nõ habet mori. Fatua sit
virgo. prudens sit virgo. somnũ
mortis oẽs patiũtur Aliqñ do au
tem dicũt sibi hoĩes Ecce iam dies
iudicij venit. Tãta mala siũt. tan
te tribulacões crebrescũt. ecce om
nia que prophete dixerũt. pene cõ
pleta sũt. iam dies iudicij instat.
Qui hoc dicũt ⁊ fideliter dicũt. tan
ꝙ obuiam eũt sponso. cogitacõi
bus talib9. Sed ecce bellũ sup bel
lum. tribulatio sup tribulatiõez
terremot9 sup terremotũ. fames
sup famẽ. gens sup gentem. ⁊ nõ
dum spõsus venit Cum ergo expe
ctatur vt veniat. dormiũt omnes il
li qui dicũt. ecce venit: ⁊ dies iudi
cij hic nos inuenit. Cuz dicit: dor
mit. Ergo obseruet ad somnũ su
um. ⁊ pseueret in caritate vsq3 ad
somnũ suuz. expectantẽ illũ inue
niat somn9. Putas eniz quia dor
miũt. Nũquid q̃ dormit nõ adici
et vt resurgat. Dormierũt ĝ oẽs:
⁊ de illis prudẽtib9 ⁊ de illis fatuis
oms dormierũt. Ecce media nocte
clamor fact9 est. Quid ẽ media no
cte. Qñ non spatur. qñ non credi
tur. Noctez posuit pro ignorãtia.
Aliquis q̃si cõputat sibi. Ecce ab
adam tot ãni transierũt. ⁊ ꝯplent̃
sex milia annorũ. ⁊ cõtinuo qũo
quidã tractatores cõputauerũt.
ꝯtinuo veiet dies iudicij. ⁊ veniũt
⁊ trãseunt ꝯputacões. ⁊ adhuc re
morat̃ spõsi aduẽtus. ⁊ dormi
unt virgĩes. q̃ obuiaz ierant̃. Ecce
nõ sperat̃ dum dicit̃. sex milia an
norũ expectabãtur ⁊ trãsierũt. vñ
scim9 iam qñ veniet Media nocte
veniet. Quid est media nocte veni
et. Dñ nescit̃ veniet. Quare dũ ne
scit̃ veniet. Ipm dñm audi. Non
est vestrũ nosse tpa. q̃ pater posu
it in sua ptãte. Dies dñi apl's ait
tanꝙ fur in nocte ita veniet. Ergo
vigila in nocte. ne furẽ patiaris.
Naz somn9 mortis. velis nolis ve
niet: s3 cum fact9 fuerit clamor me
dia nocte Quis iste clamor: ñ de q̃
apl'us dicit. in ictu oculi in no
uissiã tuba. Canet eñ tuba. ⁊ mor
tui resurgẽt in corrupti. ⁊ nos imu
tabimur. Demq3 clamore fcõ. me
diaq3 nocte q̃ clamabit̃. ecce spon
sus venit. q̃d sequit̃. Surgent oẽs
Veiet hoã dixit ipse dñs. qñ oẽs
q̃ sunt in monumẽtis audiẽt vocẽ
eius ⁊ pcedẽt. Ergo ad tubã nouis
simã surrexerũt oẽs. Prudẽtes ãt
ille. tulerũt oleũ secũ in vasis suis.
stulte vero ille nõ tulerũt secũ Quid
ẽ nõ tulerũt oleuz secũ in vas suis.
Quid est in vasis suis ꝗ in cordibꝫ
suis Vñ dicit apl's. Gl'ia nrã hec
est testimoniũ ꝯscientie nostre Ibi
oleũ. Magnũ oleũ de dono dei est
Demq3 hoĩes oleum mittere intro
possunt. oliuã creare nõ possunt.
Ecce habeo oleũ. de dei dono ẽ. Ha
bes oleũ: porta tecuz Quid est por
ta tecũ. Intus habe: ibi deo place
Etñ ecce iste virgines stulte q̃ nõ
portauerũt oleum secũ. abstinen
tia sua qua virgĩes appellantur.
hoĩbus voluit placere. ⁊ si hoĩbus

volūt placere ⁊ ideo oīa ista lauda
bilia faciūt oleū secum nō portāt
Tu ḡ tecū porta·intꝰ porta vbi de
us videt· ibi porta testioniū ↄsciē
tue· Qui ambulat ad testimoniū
alienū·oleum non portat secū·Si
ideo abstines ab illicitis· ⁊ facis
opa bona: vt ab hoībꝰ lauderis·
nō est intus oleū·Deniqꝫ cū cepe
rint hoīes nō laudare·deficiēt lam
pades Intēdat itaqꝫ caritas vestrā
Antequā dormirēt ille virgines·nō
est dictū: quia extiguebātur lam
pades Illaꝝ sapientiū lampades
ardebāt de oleo eterno·de cōscien
tie sue veritate·de interiori gloria·
de intima caritate Ardebāt tamē ⁊
illaꝝ fatuaꝝ· Quare tūc ardebāt.
Quia non deerant laudes hoīm·
Postea vero qn̄ surrexerūt ⁊ in re
surrectiōe a mortuis· ceperūt apta
re lampades suas ⁊ pparare deo
opeꝝ suoꝝ reddere rationē· Et qꝛ
tūc nemo est q̄ laudet·oīs homo
cause sue vacat·nemo est tūc qui
nō de se cogitet·Non ḡ erant qui
oleū venderent·Ceperūt deficere lā
pades·⁊ cōuerterēt se fatue ad qn̄
qꝫ prudētes date nobis de oleo ve
stro qꝛ lampades nostre extiguūt
At ille·Ne forte inquiūt nō suffici
at nobis ⁊ vobis·ite potiꝰ ad ven
dentes ⁊ emite vobis·Nō ↄsulenti
um: ſ irridētiū est ista responsio.
Quare irridētiū. Quia sapiētes e
rant·qꝛ sapiētia erat in illis Non
enī sapiētes de suo erant: ſ illa in
illis erat sapiētia·de qua scriptū
est in quodā libro que dicit con
temptoribꝰ suis·cum venerint ad

mala que illis minata sūt·Et ego
vestre perdicioni supridebo·Quid
miꝝ est·quia sapiētes irrident fa
tuas·Quid est irridere. Ite ad vē
dentes ⁊ emite vobis·qꝛ non sole
batis bene viuē·nisi qꝛ vos hoīes
laudabāt·Qui vobis oleum vende
bāt·laudes vendebāt Qui vendūt
laudes nisi adulatores. Quāto ma
gis nō acqescēretis adulatoribꝰ·
⁊ intus oleū portaretis ⁊ ꝓpter bo
nam cōscientiā omnia opa bona
faceretis·tūc diceretis· Emēdabit
me iustus in misericordia ⁊ argu
et me·oleum autē peccatoris·nō
īpinguet caput meū· Meliꝰ inqt
emēdet me iustꝰ arguat me iustꝰ
corrigat me iustꝰ·colaphiset me
iustus· qn̄ īpinguet caput meū
oleū peccatoris Quid est oleū pec
catoris·n̄ blādimēta adulatoris.
Ite ḡ ad vendētes·hoc ei facere cō
sueuistis·nos autē non vobis da
mus Quare. Ne forte nō sufficiat
nob ⁊ vobis Quid est n̄ sufficiat.
Nō desperatione dictū est: ſ sobria
⁊ pia hūilitate· Quāuis enī bonꝰ
habeat bonā conscientiā·vnde scit
quēadmodū iudicet ille qui nemi
nē fallit·Habet ↄsciam·nō illuz ti
tillant crimia in corde ↄcepta: sed
ꝓpter quotidiana quedā vite hu
mane pctā licet cōscia bona sit·tn̄
dicit deo dimitte nobis debita nr̄a
sicut ⁊ nos dimittimꝰ debitoribꝰ
nostris·Fregit panez esurienti ex
corde vestiuit nuduz ex corde de o
leo interiori fecit opa bona ⁊ tn̄ in
illo iudicio trepidat ipsā bō ↄsciē
tia·Vide q̄d est date nob de oleo

Audierūt. Ite potius ad vendētes qui laudib⁹ humanis bene viuere cōsuestis. vobiscū oleū non portātes. nō autem nos dam⁹. ne forte nō sufficiat nobis et vobis. Vix em̄ de nobis iudicam⁹. q̄to min⁹ possum⁹ iudicare de vobis. Quid est vix de nobis iudicam⁹. Quia cū rex iust⁹ sederit in throno. q̄s gloriabit castū se habere cor. Forte tu nō inuenies aliqd in cōscientia tua et inueniet ille qui meli⁹ videt cuius acies diuina penetrat altioa. Videt forte aliqd. inueīt forte aliquid. Q̄nto meli⁹ illi dicis. ne intres in iudiciū cū seruo tuo. Etiā q̄to meli⁹ dicis. dimitte nobis debita nostra. quia et dicit tibi ꝓpt illas fatuas. ꝓpter illas lāpades. esuriui et dedistis mihi mādueare. Quid ergo. Et ille nō illud fecerūt. Nō fecerūt ante illū. Sed quomō fecerūt. Quomō prohibet deus q̄ dixit. Cauete facere iusticiam vestrā corā hominib⁹. vt videamini ab eis. alioquin nō habebitis mercedē apud patrem vestrū qui in celis est. et nolite similes eē ypocritis. quādo oratis: amant enim stare in plateis et orare. vt videātur ab hoībus. Amen dico vobis q̄ perceperūt mercedē suam. Emerūt oleum. preciū dederūt. emerūt nō sunt fraudati laudib⁹ humanis. quesierūt laudes hominū habuerūt. Iste laudes hūane in die iudicij nō eos adiuuāt. Ille autē quomō fecerūt. Luceāt opera vestra corā hominib⁹. vt videant bona facta vestra. et glorificēt p̄rem vestrū qui in celis est. Nō ait vos. nō enim de tuo habes oleū. Iactate et dic. Habeo. Sed habes. Quid em̄ habes qd nō accepisti. Ergo ille sic fecerūt. ille sic. Nō est autē mirādum. cum eūt emere. cū querūt a quibus laudētur. et nō inueniūt. cū querūt a quib⁹. et quibꝰ adiuuētur: et nō eūt. cū querūt a quib⁹ cōsolētur. et nō inueniūt. apta est ianua. venit spōsus. et sponsa tūc glorificata cum xp̄o ecclesia vt singula mēbra ad totū se colligāt. et intrauerūt cū eo ad nuptias. et clausum est ostiū. et ille fatue postea venerūt. Sed nūquid oleum emerūt. Aut a quib⁹ emerent inuenerūt. Ideo clausas ianuas inuenerūt. pulsare ceperūt: sed sero. Dictū est. verū est. nō fallaciter dictū est. pulsate: et aperietur vobis. Sed quomō. Quādo tempus est misericordie. non quādo temp⁹ est iudicij. Nō em̄ possunt cōfundi ista tempa. cū misericordiam et iudiciū cantet domino sua ecclesia. Temp⁹ est misericordie. age penitētiā. Tempe iudicij illud habes agere. eris in v̄ginib⁹ illis cōtra quas clausum est ostiū. Domine dn̄e: aperi nobis. Nūquid n̄ penitētiam egerūt. Quia seciū oleum nō portauerit. Et quid illis ꝓfuit sera penitētia. quādo illas irridebat vera sapiētia. Clausū est ergo ostiū. Et quid illis dictum est. Nō noui vos ait. Nō illas nouit: qui omnia nouit. Quid ē̄ est. nō noui vos. Improbo reprobo vos. in arte mea nō vos agnosco

Ars mea vicia nescit. Hoc est alit magnū. Et nescit vicia. ɋ iudicat vicia. Nescit faciendo. iudicat arguēdo. Sic ergo si nouimus. Ierūt ergo: ɋ intrauerūt quīqȝ prudētes. Qui multi estis frēs mei in noīe xpi sint in vobis quīqȝ prudētes: ƀ nolite quinqȝ hoīes. Sint in vobis quīqȝ prudētes. ad istam prudētiā quinarij numeri ptinētes. Veniet enim hora. ɋ quā nescimus veniet. Media nocte veniet. Vigilate. Sic clausit euangeliū. Vigilate: qȝ nescitis diē neqȝ horam. Si ergo dormituri sum⁹ quomō vigilabim⁹? Corde vigila. fide vigila. spe vigila. caritate vigila. opibus vigila. Et qū cō zpe dormieis. veniet tēpus vt surgas. Cum autē surrexeris. ƥpara lampades. tūc non extinguātur. tunc interiori cōsciētie oleo vegetētur. Tūc te sponsus ille in corpeis nexib⁹ amplectat. tūc te introducet in domū. vbi nunqȝ dormias vbi nunqȝ tua lampas possit extingui. Hodie vero laboramus. ɋ lāpades nostre inter ventos h⁹seculi. temptacōesqȝ fluctuant: ƀ ardeat in robore flāma nostra. ɋ vent⁹ temptacōnis augeat ignē potius qȝ extinguat. Tu

Scđm Mattheum

In illo tēpore Dixit

ihesus discipulis suis parabolaȝ hāc. Simile est regnū celoȝ decez virginib⁹. que accipientes lāpades suas. exierūt obuiam spōso ɋ sponse. Et reliqua. Omel beati gregorij ppe.

Ecce vos frēs

kmi āmoneo. praua opera fugere: mūdi h⁹ inquinamēta deuitare: ƀ hodierna sancti euāgelij lectōe cpellor dicere vt ɋ bona qȝ agitis. cū mag cautela timeatis ne p hoc qđ a vobis recte gerit. fauor aut gratia hūana requiātur ne appetit⁹ laudis surripiat. ɋ qđ foris ostēditur. intus a mercede vacuet. Ecce eteniz redēptoris voce decem virgies. ɋ oms dicitur virgines. ɋ tamē intra beatitudīs ianuam nō oēs sūt recepte. quía earū quedā duȝ de virginitate sua gloriā foris expetūt. in vasis suis oleum habere noluerūt. Sȝ pri⁹ querendū nobis est. quid sit regnuȝ celoȝ. aut cur decē virginib⁹ comparetur. que etiā virgines prudētes. ɋ fatue dicātur. Dum enim celorū regnum cōstet. quia reproborum null⁹ ingreditur. etiā fatuis virginib⁹ cur simile phibetur. Sȝ sciēduȝ nobis est. qȝ sepe in sacro eloquio. regnū celoruȝ presentis tēpis ecclesia dicit. De quo alio in loco domin⁹ dicit. Mittet filius hoīs angelos suos. et colliget de regno eius omnia scādala. Neqȝ enī in illo regno beatitudinis in quo pax sūma est. inueniri scandala poterūt. que colligātur. Et vnde rursū dicitur. Qui ergo soluerit vnum de mādatis istis minimis. ɋ docuerit sic hoīes. minim⁹ vocabitur in regno celoȝ. Qui autē fecerit ɋ docuerit. hic magn⁹ vocabit in regno celoȝ. Mandatū quippe

solūit ⁊ docet qñ hoc quisqꝫ voce
p̄dicat·qđ viuendo nō implet·Sꝫ
ad regnū eterne beatitudis· ꝑue
nire nō valet· qui nō vult oꝑe im
plere qđ docet·Quo ergo in eo mi
nimꝰ vocabitur· qui ad hoc nullo
mō intrare ꝑmittitur·Quid itaqꝫ
ꝑ hāc sententiā: nisi p̄ns ecclesia
regnū celoꝝ dicit·In qua doctor·
qui mādatū solūerit·minimꝰ vo
catur· qꝛ cuiꝰ vita despicit̄ restat
vt ⁊ p̄dicatio cōtemnat̄·In quīqꝫ
autē sensibꝰ corpis vnusquisqꝫ sb
sistit·Geminatus autē quinariꝰ·
denariū ꝑficit·Et qꝛ ex vtroqꝫ sexu
fideliū: multitudo colligitur·sācta
ecclesia decem virginibꝰ similis de
nūciatur·In qua qꝛ mali cū bonis
⁊ reprobi cū electis cōmixti sunt·
recte similis virginibꝰ prudētibꝰ
⁊ fatuis esse ꝓhibetur·Sunt nāqꝫ
pleriqꝫ cōtinētes·qui ab exteriori
se appetitu custodiūt· ⁊ spe ad in
teriora rapiūtur· carnem marce
rant· ⁊ toto desiderio·ad sup̄nam
patriā anhelant·eterna p̄mia ex
pectāt·pro laboribꝰ suis recipe lau
des humanas nolūt·Hij minimē
gloriā suā nō in ore hoīm ponūt·
sꝫ intra cōscientiā contegūt·Et sūt
pleriqꝫ· qui corpꝰ ꝑ abstinētiam
affligūt: sꝫ de ipsa sua abstinētia
humanos fauores expetūt·doctri
ne inseruiūt·indigentibus multa
largiūtur· Sed fatue ꝓfecto sunt
virgines· qꝛ solam laudis trāsito
rie retributiōem querūt·Vnde ⁊
apte subditur·Quīqꝫ fatue accep
tis lampadibꝰ·non sumpserūt ole
um secū·prudētes autē acceperūt

oleū in vasis suis cū lampadibꝰ·
Per oleū quippe nitor glorie desig
natur·Vascula autē nostra sunt
corda·in quibꝰ ferimus cuncta q̄
cogitamꝰ·Prudētes ergo oleum
in vasis habēt·qꝛ nitorem glorie
intra cōscientiā retinēt· paulo at
testāte qui ait·Gloria nostra hec
est testimoniū ꝯscientie nostre·Fa
tue autē virgines·oleū secum nō
sumūt· qꝛ gloriā intra ꝯsciētiam
nō habēt dum hāc ab ore ꝓximo
rū querūt·Notandū vero· qꝛ oīs
lampades hñt: sꝫ oleum oīs nō
habent· qꝛ plerūqꝫ bona in se opa
cū electis ⁊ reprobi ostendūt·Sed
soli ad spōsū cū oleo veniūt· q̄ de
hijs q̄ foris egerint·intus gloriā
requirūt·Vnde ꝑ psalmistā quo
qꝫ de sancta electorū ecclesia dicit̄
Omnis gloria eiꝰ filie regis ab in
tus·Moram autē faciente spōso·
dormitauerūt oēs ⁊ dormierūt·
quia dū venire iudex ad extremū
iudiciū differt·electi ⁊ reprobi·in
mortis somno sopiūtur·Dormire
etenim mori est·ante somnū vero
dormitare est·ante mortē a salute
languescere·quia ꝑ pondus egri
tudinis· ꝑuenitur ad somnū mor
tis·Media aūt nocte clamor factꝰ
est·ecce spōsus venit· exite obuiā
ei·De aduētu sponsi clamor in me
dia nocte fit· quia sic dies iudicij
surripit· vt p̄uideri nō valeat qñ
veniat·Vnde scriptū est dies domi
ni sicut fur ita in nocte veniet·Tūc
omnes virgines surgūt·quia ele
cti ⁊ reprobi·a somno sue mortis
excitātur·Lampades ornāt·quia

sua secuꝫ opera numerãt. pro qui
bus eternã recipe beatitudinẽ ex
pectãt. Sed lampades fatuaꝝ vir
ginũ extinguũtur quia earuꝫ ope
ra. que clara hominib⁹ foris appa
ruerãt. in aduẽtu iudicis int⁹ ob
scurãtur. ꝛ a deo retribucõem nõ
inueniũt. quia ꝑ eis receperũt ab
hominib⁹ laudes. quas amauerũt
Quid est autem. ꝙ tunc a prudẽ
tibus oleum petunt. nisi ꝙ in ad
uẽtu iudicis. cum se int⁹ vacuas
inuenerint. testimoniũ foris que
rũt. Ac si a sua fiducia decepte. ꝓ
ximis dicãt. Quia nos quasi sine
ope repelli cõspicitis. dicite de no
stris opib⁹ q̃d vidistis. Sꝫ prudẽ
tes virgines. respõdent dicentes.
Ne forte nõ sufficiat nobis ꝛ vobis
In illo enim die. ꝙ tamen de qui
busdã in pace ecclesie quiescẽtib⁹
loquor sibimetipi testimoniũ vni
uscuiusq; vix sufficit. q̃to minus
sibi ꝛ ꝓximo. Unde ꝛ protin⁹ ꝑ in
crepatiõem subdũt. Ite poci⁹ ad
vendẽtes ꝛ emite vobis. Vendito
res quippe olei. adulatores sunt.
Qui enĩ accepta qualibet gratia.
vanis suis laudib⁹ nitorẽ glorie
offerũt: quasi oleũ vendũt. De q̃
ꝑfecto oleo psalmista dicit. Oleũ
peccatoris nõ ipinguet caput me
um. Principale eteniꝫ nostrũ ca
put est. Appellacõe etenĩ capitis
ea que pñcipatur corpi mens vo
cat̃ Impinguat ergo caput oleũ
peccatoris. cuꝫ demulcet mentẽ fa
uor adulantis. Sed dũ irent eme
re venit sponsus. quia cuꝫ vite sue
testimoniũ a ꝓximis querũt. iu

dex venit: qui nõ solum operũ: sed
ꝛ cordiũ testis est. Que autẽ para
te erãt: intrauerũt cuꝫ eo ad nup
tias: ꝛ clausa est ianua. O si sapẽ
re in cordis palato possit q̃d ãmi
rationis habet: q̃d dicitur. venit
sponsus. quid dulcedinis. intra
uerũt cum eo ad nuptias. quid a
maritudinis. ꝛ clausa est ianua.
Venit q̃ppe ille. qui i aduẽtu suo
elemẽta cõcutit. in cuius cõspectu
celũ ꝛ terra ꝯtremiscit. Unde etiã
ꝑ prophetã dicitur Adhuc semel
ꝛ ego mouebo. nõ solum terrã: sꝫ
etiã celum. Ad cuius examẽ. omẽ
humanũ genus deducitur. cui ad
vindictã maiorũ. remuneracõem
q; bonoꝝ. angeli archãgeli. thro
ni pñcipatus: ꝛ dñationes obse
quũtur. Pẽsate frẽs carissimi. an
te cõspectum tanti iudicis. qui in
illo die terror erit. qñdo iam in pe
na remediũ non erit. que illa ꝯfu
sio. cui reatu suo exigẽte. ꝯtinget
in cõuentu oim angeloꝝ. hoim q;
erubescere. qui pauor eum quẽ et
tranquillũ mens hũana. capere
nõ valet. etiã iratũ videre Quẽ diẽ
bñ propheta intuẽs ait. Dies ire.
dies illa. dies tribulacõis ꝛ ãgu
stie. dies calamitatis ꝛ miserie. di
es tenebrarũ ꝛ caliginis. dies ne
bule ꝛ turbis. dies tube ꝛ clango
ris. Pẽsate frẽs carissimi. extremi
diem iudicij sup corda reproboꝝ.
qua asperitate ꝓpheta vidit amare
scere. quẽ tot appellacõibus. nõ
valet explicare. Quãta vero tũc erit
electorũ leticia. qui de eius merent̃
visione gaudere. de cuius cõspectu

vidēt. ⁊ elemēta ōmia ɔtremiscere
cū eo simul ad nuptias intrare. q̄
⁊ in spōsi nupcijs gaudēt ⁊ tñ ipsi
sunt sponse. q꞉ in illo eterni regis
thalamo. visionī nostre deꝰ ɔiun
gitur. que .s. visio: nunq̄ iam in
ppetuū. ab amoris sui amplexibꝰ
euellatꝛ. Tūc regni ianua lugētibꝫ
clauditꝛ. que mō quotidie penitēti
bus apitur. Erit namqꝫ tūc pnīa
ꝫ fructuosa iam nō erit q꞉ nequa
q̄ tunc veniā inueniet. qui mō ap
tum venie tēpus pdit. Hinc etenī
paulꝰ dicit. Ecce nūc tempꝰ accep
tabile. ecce nūc dies salutis. Hinc
ppheta ait. Querite dn̄m dū inue
niri pōt. inuocate deū dum prope
est. Unde ⁊ easdē fatuas virgines
inuocātes. dn̄s nō audit: q꞉ inter
clusa regni ianua. is quippe eē po
terat. prope iam nō est. Nā subdi
tur. Nouissiē veniūt ⁊ relique vir
gines: dicētes. Dn̄e dn̄e aperi no
bis. At ille r̄ndens ait. Amē dico vo
bis: nescio vos. Ibi iam a dn̄o nō
potest mereri q̄d petit. qui hic no
luit audiē q̄d iussit. q꞉ qui tēpus
cōgrue penitentie pdidit. frustra
ante regni ianuā cum precibꝰ ve
nit. Hinc est enim q̄ p salomonē
dominꝰ dicit. Uocaui ⁊ rēnuistis
extendi manū meam. ⁊ non fuit
qui aspiceret. despexistis ōme cōsi
liuꝫ meū ⁊ increpacōes meas neg
lexistis. ego quoqꝫ in interitu vīo
ridebo. ⁊ subsānabo cum vobis q̄d
timebatis aduenerit. cū irruerit
repētina calamitas. et interitꝰ q̄si
tēpestas ingruerit. qn̄ veneit sup
vos tribulatio ⁊ angustia. tūc in

uocabūt me ⁊ nō exaudiā. mane
cōsurgent: ⁊ nō inuenient me. Ecce
aperi clamāt. ⁊ repulsionis sue do
lore ɔpulse. appellacōem dominā
tis ingemināt dicētes. Domine do
mine api nobis. Preces offerūt.
ꝫ nesciūtur. quia tūc velut incog
nitos deꝰ deserit. quos modo suos
p vite meritū non agnoscit. Ubi
apte quoqꝫ generālis. ad discipu
los cohortacō subinfertꝛ. cum dici
tur. Uigilate itaqꝫ: quia nescitis
diē neqꝫ horā. Quia pꝰ peccata deꝰ
pnīam suscipit. si sciret quisqꝫ de
p̄senti seculo. quo tempore exiret.
aliud tempus voluptatibꝰ. atqꝫ
aliud penitētie aptare potuisset.
Sꝫ qui penitēti veniam spospōdit.
peccanti diē crastinū non pmisit.
Semp ergo extremū diē debemꝰ
metuere. quē nunq̄ possumꝰ pre
uidere. Ecce hūc ipm diem de quo
loq̄mur. ad inducias ɔuersionis
accepimꝰ. ⁊ tamē mala que fecīꝰ
flere recusamꝰ. Nō solum ɔmissa
nō plangimꝰ: ꝫ etiam que deflēā
tur augemꝰ. At si nos aliqua egri
tudo corripiat. si signa egritudis
vicinā mortem denūcient. induci
as viuēdi querimꝰ vt peccata nos
tra defleamꝰ. ⁊ eas cū magno estu
desiderij petimꝰ quas acceptas mo
do pro nichilo habemꝰ. Rem frēs
refero. quā si intēte vult audire ca
ritas vestra. ex cōsideracōne illiꝰ
vehemēter instruitur. Quidā vir
nobilis in valeia puincia nomie
crisaurius fuit. queꝫ lingua rusti
ca populus criseriū vocabat. vir
valde ydoneus: sed tantū plenus

vicijs q̄ tum rebꝰ· superbia tumi
dus· carnis sue voluptatibꝰ subdi
tus· in acquirēdis rebꝰ· auaricie
facibꝰ accensus. Sȝ cum tot mal
dñs [illegible] ponere decreuisset· sicut
a religioso [illegible] dā· qui nūc superst
propinquo illiꝰ didici· corpis lan
guore pcussus ē. Qui ad extremū
veniēs· ea hora qua iam de corpe
erat exiturꝰ· aptis oculis vidit te
tros ⁊ nigerrimos spūs coram se
assistere· ⁊ vehemēter imminē· vt
ad inferni claustra se raperēt· Ce
pit tremere· pallescere· sudare· et
magnis vocibꝰ inducias petere· fi
liūqȝ suum [n]oie maximū· quē ipē
iam mōch[us] monachū vidi· ni
missis ⁊ turbatis clamoribꝰ vocare
dicēs· Maxime curre· nunq̄ tibi ali
quid mali feci· in fide tua me susci
pe· Turbatꝰ mox maximꝰ affuit·
lugēs ⁊ pstrepens familia ɔuenit
Eos autē quos ille insistētes sibi
grauiter tolerābat· ipsi malignos
spūs videre nō poterāt: sȝ eorȝ pre
sentiā in ɔfusione ⁊ pallore ac tre
more illiꝰ qui trahebat videbant
Pauore aūt tetrorȝ ꝓ magis· huc
illucqȝ vtebat· In lectulo iacebat
in sinistro la[te]re· aspectuȝ eorȝ fer
re nō poterat· vertebat ad parie
tem· ibi aderāt. Cumqȝ ɔstrictꝰ ni
mis relaxari se iā posse desperaēt·
cepit magnis vocibus clamaē di
cens Inducias vel vsqȝ mane· idu
cias vel vsqȝ mane· Sed cū hec cla
maret· in ipsis suis vocibꝰ· de hita
culo sue carnis euulsus est· de q̄
nimirȝ ɔstat· q2 pro nobis ista nō
pro se viderit· vt eiꝰ visio nobis p
ficiat· quos adhuc dīna paciētia
lōganimit expectat· Nā illi tetros
spūs ante morte vidisse· ⁊ induci
as petisse q̄d profuit· qui easdem
inducias q̄s pecijt· non accepit.
Nos ergo frēs kmi· nos sollicite
ista cogitemꝰ· ne nobis inuacuū
tpa pereāt· ⁊ tūc queramꝰ ad bū
agendū viuere· cū iam ɔpellimur
de corpe exire· Memētote q̄d veri
tas dicat· Orate ne fiat fuga vr̄a
hyeme vel sabbo Per legis q̄ppe
mādatum· ambulare longius in
sabbo n̄ licet· Hyemps q̄ȝ ad am
bulandū impedimētū est· q2 gres
sus ābulantiū· torpor frigoris as
tringit· Ait ḡ· Orate ne fiat fuga
vestra hyeme vel sabbo Ac si ap
te dicat Videte ne tūc queratis pec
cata vestra fugere· qn̄ iam nō licȝ
ābulare Illud ergo tēpus q̄ fuge
re nō licet· nūc debet cogitari duȝ
licet Illa hora ē exitꝰ nostri semp
ītuēda· ista redēptoris āmonitio·
ante mētis oculos sp ponēda· qui
ait Vigilate itaqȝ: q2 nescitis diē
neqȝ horam. Tu autē.

Expliciunt omeli e super euangelia

de tempe ⁊ de sanctis p totum an
num cum quibusdā sermonibus
eorundē· admisse ⁊ approbate ab
alma vniuersitate coloniēsi· imp̄s
se autem p me Cōradum de hom
borch ad laudem ⁊ gloriā dei q̄ est
semp benedictꝰ in secula Amē.

BIBLIOTECA
XV
NAZIONALE CENTRALE
FIRENZE

